BIBLIOTECA NAZIONALE DI TORINO
I.
IV. 75.
6

Digitized by Google

D.D. NICOLAI RODRIGUEZ

FERMOSINI,

HISPANI,

EPISCOPI AUSTURICENSIS,

OPERA OMNIA.

TOMUS SECUNDUS.

D.D. NICOLAI RODRIGUEZ

FERMOSINI,

HISPANI,

EPISCOPI AUSTURICENSIS,

DE

OFFICIIS ET SACRIS ECCLESIÆ,

AD TITULUM XXII. LIBRI I. DECRETALIUM

GREGORII PONTIFICIS IX.

TRACTATUS PRIMUS,

A TITULO DE

POSTULATIONE PRÆLATORUM

AD TITULUM

DE OFFICIO VICARII.

EDITIO ALTERA.

COLONIÆ ALLOBROGUM,

Sumpt. HÆREDUM CRAMER & FRATRUM PHILIBERT.

MDCCXLI.

ILLUSTRISS. AC REVER. D.D.

ANTONIO DE PIÑA

E T

H E R M O S A,

JAMDIU COLLEGÆ S. SALVATORIS OBETEN APUD SALMANTINOS, ET IN EJUS UNIVERSITATE INSTITUTIONUM PRIMARIO,

INDE AUDITORI CONSILII NAVARRÆ REGNI CREATO, AC SENATUI GRANATENSIS CANCELLARIÆ ASSIGNATO;

POST HÆC IN NOSTRO CONSILIO SUPREMÆ INQUISITIONIS LAUDABILITER SE GERENTI, AD PRÆSULATUM REGALIS CANCELLARIÆ VALLISOLETANÆ VOLANTI, MIREQUE HABITO, ET EPISCOPO SALMANTINO NOMINATO, ELECTO, ATQUE CONFIRMATO INIBI ACCEPTIONE COMMUNI GUBERNANTI, QUASI INTEMPESTE TRANSLATO AD ECCLESIAM MALAZOTENS. IN PRÆSENTIARUM EJUS, JUSTO ET INTEGERRIMO MODERATORI,

SUUS EX CORDE

D.D. NICOLAUS RODRIGUEZ FERMOSINO.

JAMPRIDEM *mihi in Votis fuit* (CLARISSIMÆ TANTÆ DIGNITATIS ECCLESIASTICÆ PRÆSUL) *inter nonnullas lucubrationes Canonici Juris Tibi, quæ propriiſſima eſſent aſſignare, & quia Te aſpicerem in initio hujus cogitationis ſcientiæ legalis practicum Profeſſorem, inclinabar animo Te Patronum adciſcere alicujus ex Tractatibus* Lib. II. Decretalium, *ad praxim litium accommodatiorem. At quia jam te inſpexerim gravem ſpiritualis rei Amatorem, in animum revocavi exercitationes quaſdam optimi Paſtoris Eccleſiaſtici*

tuo conſpectui repræſentare, ut quod ego ſpeculativè pervigilaſſem, deaureatum practicè tuâ doctrinâ, & exemplo redderetur. Multi quidem peritiores rem difficilem exiſtimarunt, quam ego aggredi, decrevi, ut parum cultam & à Doctoribus Antiquis, & à Neothericis eam potiùs ſilentio commendantibus, quàm colere curantibus; aut quia inſolitam, aut infructuoſam, & non ſine fundamento, cùm Lambertinus, Mendoſius, Nicolaus Garcia, ac alii, materiam Poſtulationum & Electionum, *(ut infrà adverto in principio Rubricæ de Electione) ab aula receſſiſſe firmarent, qui, & ſecuriùs de aliis ſubſequentibus Titulis Libri I. Decretalium, uſque ad Titulum de Officio Vicarii poſſent confirmare; eò quòd D D. Canoniſtæ aliorum quinque Librorum Decretalium, ſubtiliſſimi atque copioſi Scriptores de his, quibus Nos ſtuduimus manu levata, & quaſi calamo obtuſo, tranſeundo divagarunt, & non miramur attenta Rubricarum ſerie, quarum nonnullæ Theologorum ingeniis egeant, aliarumve officia Miniſtrorum Eccleſiæ pertingentes parum utilitatis afferentium. Hac inquam Præfatione manifeſtum profero meæ inſufficientiæ ad rem ſic aridam uberem reddendam. Sed quia, Te Doctorem toto corde conſpicio, jam Manuductorem Te adverto, ut felicior ad portum perveniam; Accipe, lege & protege Benevolus* (AMANTISSIME ANTISTES) *Tractatum hunc in duos Tomos ſparſum* DE OFFICIIS ET SACRIS ECCLESIÆ, *compaginatum ſuper* Lib.I. Decretal. à Titulo de Poſtulat. Prælator. *Titulos* 22. *comprehendentem*, uſque ad Titulum de Officio Vicarii, *quem ſic intitulavi, partitionis formam ſequendo ad quinque Libros Decretalium, cùm inter alios Gregor. IX. nulli alii ſint curæ, & Gubernatoris Eccleſiaſtici Officio intra propriam ejus Eccleſiam aptiores. Et licèt non ignorem nonnullos ſimiles Tractatus compoſitos eſſe, ſed ſuper ſingulis Capitibus illorum, non ſic abundè hucuſque alius, cùm capiant illum ferè* 1200. *Quæſtiones, præter alias tantum ſignatas. Vive in annos proſperos, ut proſequaris benefaciendo ſimilia in me conferens, ex tot beneficiis à tempore jam collatis, &* VALE,

ELEN.

ELENCHUS CAPITUM

QUÆ REPETUNTUR SUB

HIS TITULIS XXII.

A Titulo de Poſtulatione Prælatorum, uſque ad Titulum de Officio Vicarii.

Ad Rubricam & Titulum, de Poſtulatione Prælatorum.. folio 1

AD Cap. I. In ipſo. *fol.* 3
Ad Cap. Gratum II. in ipſo. *ibidem.*
Ad Cap. Bonæ III. in ipſo. *folio* 4
Ad Cap. Bonæ memoriæ IV. in ipſo. *ibid*
Ad Cap. Poſtulationem V. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. VI. & fin. de Poſtulat. Prælatorum, in ipſo. *f.* 5

Ad Rubricam de Electione. ibid.

AD Cap. I. in ipſo. *Cum* 42. *quæſtionibus. folio* 53.
Ad Cap. Oſius II. in ipſo. *f.* 54
Ad Cap. Poſtquam III. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Significaſti IV. in ipſo. *f.* 55
Ad Cap. Quid diligentia V. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Licet de Vitanda VI. in ipſo. *f.* 56
Ad Cap. Cum in cunctis VII. in ipſo. *f.* 59
Ad §. Cum vero electus hujus Capitis, in ipſo. *f.* 60.
Ad §. Inferiora hujus textus, in ipſo. *ibid.*
Ad §. Clerici hoc Tit. in ipſo. *f.* 61
Ad Cap. Cauſam VIII. in ipſo. *f.* 62
Ad Cap. Noſti IX. io ipſo. *ibid*
Ad Cap. Conſideravimus X. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Suffraganeis XI. in ipſo. *f.* 63
Ad Cap. Super eo XII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum Monaſterium XIII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum in terra XIV. io ipſo. *f.* 64
Ad Cap. Tranſmiſſam XV. *Cum.* 33. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Cum inter XVI. in ipſo. *f.* 95
Vd Cap. Qualiter XVII. in ipſo. *ibid.*
PV Cap. Cum inter XVIII. in ipſo. *f.* 96
Ad Cap. Cum nobis XIX. *Cum.* 1. *quæſtione. ibid.*
Ad Cap. Innotuit XX. *Cum* 1. *quæſtione. f.* 97
Ad Cap. Cum inter XXI. in ipſo. *f.* 99
Ad Cap. Dudum XXII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Bonæ memoriæ XXIII. *Cum.* 2. *quæſtionibus.* *f.* 100
Ad Cap. Querelam XXIV. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Ubintonieen. XXV. *Cum.* 1. *quæſt. fol.* 103.
Ad Cap. Per Inquiſitionem XXVI. in ipſo. *fol.* 104.
Ad Cap. Cauſam XXVII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Quod ſicut XXVIII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Auditis XXIX. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. In cauſis XXX. in ipſo. *f.* 105
Ad Cap. Cum Eccleſia Vultarana XXXI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum dilectus XXXII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum in Jure XXXIII. in ipſo. *fol.* 106.
Ad Cap. Venerabilem XXXIV. *Cum.* 2. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Coram. XXXV. in ipſo. *f.* 108
Ad Cap. Bonæ memoriæ XXXVI. in ipſo. *f.* 109.
Ad Cap. Ad noſtram XXXVII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Officii tui XXXVIII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Illa quotidiaoa XXXIX. *Cum.* 5. *quæſtionibus.* *f.* 110
Ad Cap. Scriptum eſt XL. in ipſo. *f.* 114
Ad Cap. Ne pro deſectu XLI. in ipſo. *f.* 115
Ad Cap. Quia propter XLII. in ipſo. *ibid.*
Ad §. Illud ejuſdem textus. in ipſo. *f.* 116
Ad §. Electiones ejuſdem textus. *Cum* 16. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Quiſquis XLIII. in ipſo. *f.* 136
Ad Cap. Nihil eſt XLIV. in ipſo. *f.* 137
Ad Cap. Ut præteritæ XLV. in ipſo. *f.* 138
Ad Cap. Cum poſt. XLVI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Conſtitutis XLVII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Eccleſia veſtra XLVIII. in ipſo. *f.* 139.
Ad Cap. Cum. Magiſtrum XLIX. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Commana L. in ipſo. *f.* 140
Ad Cap. Sacroſancta LI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum in Veteri LII. in ipſo. *f.* 141
Ad Cap. Congregato LIII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Dudum LIV. in ipſo. *f.* 143
Ad Cap. In Geneſi LV. in ipſo. *f.* 144
Ad Cap. Meſana LVI. in ipſo. *f.* 145
Ad Cap. Eccleſia veſtra LVII. in ipſo. *f.* 146
Ad Cap. Publicato LVIII. in ipſo. *f.* 147
Ad Cap. Si alicujus LIX. in ipſo. *f.* 148
Ad Cap. His, quibus LX. in ipſo. *f.* 149

Ad

Ad Rubricam & Titulum de Tranſlatione Epiſcopi. ibid.

AD Cap. I. *Cum* 2. *quæſtionibus* folio 150
Ad Cap. Inter corporalia II. in ipſo. *f.* 155
Ad Cap. Quanto III. in ipſo. *f.* 156
Ad Cap. Licet in tantum ſiu. hoc titulo. *Cum* 7. *quæſtionibus.* *f.* 158

Ad Rubricam & Titulum, de Authoritate & uſu Palii. fol. 165

AD Cap. I. *Cum* 11. *quæſtionibus.* *f.* 166
Ad Cap. II. in ipſo. *f.* 171
Ad Cap. Niſi ſpecialis III. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Ad honorem IV. in ipſo. *f.* 172
Ad Cap. Ex tuarum V. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum ſis VI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. VII. & finali hoc titulo. in ipſo. *f.* 173.

Ad Rubricam & Titulum de Renuntiatione. ibid.

AD Cap. I. in ipſo. *f.* 175
Ad Cap. II. in ipſo. *f.* 176
Ad Cap. Ex tranſmiſſa III. io ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Admonet IV. *Cum* 5. *quæſtionibus.* *f.* 177.
Ad Cap. Super V. in ipſo. *f.* 182
Ad Cap. In præſentia VI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Sane VII. in ipſo. *f.* 183
Ad Cap. Quod in dubiis VIII. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 184.
Ad Cap. Ad ſupplicationem IX. in ipſo. *f.* 183
Ad Cap. Niſi cum pridem X. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Poſt tranſlationem XI. io ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cedendi XII. in ipſo. *f.* 189
Ad Cap. Veniens XIII. in ipſo. *f.* 191
Ad Cap. Lectæ XIV. io ipſo. *ibid.*
Ad Cap. fin. hoc titulo. *Cum* 11. *quæſtionibus.* *ibid.*

Ad Rubricam & Titulum de ſuppl. neglig. Prælator. folio 199

AD Cap. I. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Sicut II. in ipſo. *f.* 200
Ad Cap. III. in ipſo. *f.* 201
Ad Cap. Litteras IV. in ipſo. *f.* 202
Ad Cap. fin. hoc titulo. in ipſo. *ibid.*

Ad Rubricam & Titulum de Temporibus Ordinationum. Cum 16. Quæſtionibus. *ibidem.*

AD Cap. I. II. & III. item ad Cap. XIII. in ipſo. *f.* 214
Ad Cap. Ex tenore IV. in ipſo. *f.* 217
Ad Cap. Ad aures V. *Cum* 8. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Si Archiepiſcopus VI. & VII. *Cum* 15. *Quæſtionibus.* *f.* 221
Ad Cap. VIII. & XVI. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 236.
Ad Cap. Cum ſecundum regulas IX. *Cum* 2. *quæſtionibus.* *f.* 241
Ad Cap. Ex parte X. in ipſo. *f.* 242
Ad Cap. Quod tranſlationem XI. *Cum* 60. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Cum in diſtribuendis XII. in ipſo. *f.* 289.
Ad Cap. Litteras XIII. in ipſo. *f.* 290
Ad Cap. Non eſt compos XIV. in ipſo. *Cum* 20. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Dilectus XV. in ipſo. *f.* 299
Ad Cap. Conſultationi XVI. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 300
Ad Cap. XVII. & fin. hoc titulo. *Cum* 14. *quæſtionibus.* *f.* 303

Ad Rubricam, & Titulum, de Scrutinio in ordine faciendo in ipſo. Cum. 2. quæſtionibus. *f.* 310

Ad Rubricam, & Titulum, de Ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui. f. 315

AD Cap. I. *Cum* 6. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. II. *Cum* 8. *quæſtionibus.* *f.* 321

Ad Rubricam, & Titulum, de ætate, & qualitate Ordin. Cum 10. quæſtionibus. f. 326.

AD Cap. I. *Cum* 7. *quæſtionibus.* *f.* 342
Ad Cap. Ex ratione II. in ipſo. *f.* 355
Ad Cap. Indecorum III. *Cum* 12. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Eam te IV. *Cum* 7. *quæſtionibus.* *fol.* 366.
Ad Cap. Preterea V. in ipſo. *f.* 374
Ad Cap. Quæris à nobis VI. *Cum* 2. *quæſt.*
Ad Cap. Ad aures VII. *Cum* 8. *quæſtionibus.* *f.* 377.
Ad Cap. Cum bonæ VIII. *Cum* 14. *quæſtionibus.* *f.* 386
Ad Cap. A multis IX. *Cum* 11. *quæſtionibus.* *f.* 394
Ad Cap. Tuam in Domino X. in ipſo. *f.* 403.
Ad Cap. Cum contingat XI. *Cum.* 22. *quæſtionibus.* *f.* 405
Ad Cap. Intelleximus XII. in ipſo. *f.* 424
Ad Cap. Accepimus XIII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum ſis ars XIV. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 425
Ad Cap. XV. & fin. hoc titulo. *Cum.* 9. *quæſtionibus.* *f.* 430

TOMUS

TOMUS SECUNDUS.

De Officiis, & Sacris Eccleſiæ

Ad Rubricam, & Titulum XV. lib. 1. Decretal. de ſacra unctione, cum Cap. 1. & ſuis §§. Cum 15. quæſtion. f. 1.

AD Cap. I. De Sacramento Extremæ Unctionis. f. 14
Ad §. Quia verò Chriſtus dicti Capitis unici noſtri tituli in ipſo. *Cum 67. quæſtionibus.* f. 55
Ad §. Per frontis Chriſmationem textus noſtri in ipſo. *Cum 83. quæſtionibus.* f. 56

De Sacramento Confirmationis: ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, de Sacramentis non iterandis. Cum 23. quæſtionib. f. 103

AD Cap. Paſtoralis I. *Cum 16. quæſtionibus.* f. 117
Ad Cap. A nobis II. *Cum 13. quæſtionibus.* f. 156
Ad Cap. III. & fin. *Cum 15. quæſtionibus.* f. 165

Ad Rubricam, & Titulum, De filiis Presbyterorum, & aliis illegitimè natis. f. 178

AD Cap. I. Cap. Litteras XIV. & Cap. fin hoc titulo. *Cum 47. quæſtionibus.* & Cap. I. & II. eodem libro 6. *Cum 31 quæſtionibus.* f. 181
Ad Cap. II. uſque ad XVII. hoc titulo & in Cap. XV. Trid Seſſ. 25. & Clem. Conſtit. f. 227

Ad Rubricam, & Titulum, De ſervis non ordinandis, eorum manumiſſione. Cum 4. quæſtionibus. f. 247

AD Cap. I. II. III. IV. & V. *Cum 6. quæſtionibus.* f. 250
Ad Cap. Servorum II. *Cum 11. quæſt.* f. 256
Ad Cap. De famulis III. *Cum 8. quæſtionibus.* f. 263
Ad Cap. Nullus IV. *Cum 7. quæſt.* f. 270
Ad Cap. Conſuluit V. in ipſo. *Cum 2. quæſtionibus.* f. 275
Ad Cap. Es libentius VI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Miramur VII. *Cum 2. quæſt.* *ibid.*
Ad Cap. VIII. & fin. *Cum 15. quæſt.* f. 276

Ad Rubricam, & Titulum, de Obligatis ad ratiocinia Ordinat vel non, & in Cap. unico. Cum 19. quæſtionibus. f. 288

Ad Rubricam, & Titulum, de Corpore vitiatis Ordin. vel non. Cum 20. quæſtionibus. f. 303

AD Cap. I. & Cap. Expoſuiſti VI. & Cap. fin. *Cum 10 quæſtionibus.* f. 315
Ad Cap. Super eo II. *Cum 26. quæſt.* f. 319

Ad Rubricam, & Titulum, de Bigamis non ordin. Cum 9. quæſtionibus. f. 342

AD Cap. I. II. & penult. *Cum. 10. quæſtionibus.* f. 349
Ad Cap. Super eo II. *Cum 17. quæſt.* f. 357

Ad Cap. III. in ipſo. f. 366
Ad Cap. Nuper IV. *Cum 13. quæſt.* f. 367
Ad Cap. Debitum V. *Cum 2. quæſtionibus.* f. 386
Ad Cap. Quia circa VI. in ipſo. f. 388
Ad Cap. Nullus VII. & fin. *Cum 13. quæſtionibus.* f. 389

Ad Rubricam, & Titulum, de Clericis Peregrinis. f. 395

AD Cap. Tua nos I. *Cum 8 quæſtionibus.* f. 395
Ad Cap. Inter quatuor II. in ipſo. f. 401
Ad Cap. De nobis III. & fin. in ipſo. f. 402

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Archidiaconi Cum 9. quæſtionibus. f. 403

AD Cap. I. Cap. II. Cap. IV. & VI. Cap. hac. *Cum 8. quæſtionibus.* f. 522
Ad Cap. Officium II. & Cap. III. *Cum 15 quæſtionibus.* f. 427
Ad Cap. III. in ipſo. f. 438
Ad Cap. Cum ſatis IV. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Archidiaconus V. Cap. Significaſti VIII. Cap. Ut noſtrum. *Cum 5. quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Mandamus VII. in ipſo. f. 443
Ad Cap Ad hæc VIII. *Cum 2. quæſt.* *ibid.*
Ad Cap. Significaſti IX. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Ut noſtram X. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. fin. *ibid.*

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Archipresbiteri. Cum 25. quæſtionibus.

AD Cap. I. in ipſo. f. 501
Ad Cap. Myſterium II. & Cap. III. *Cum 10. quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Officium III. in ipſo. f. 523
Ad Cap. Ut ſingulæ IV. & fin. *Cum 10. quæſtionibus.* *ibid.*

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Primicerii. f. 529

AD Cap. unicum. *Cum 14. quæſtionibus. ibid.*

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Sacriſtæ, & Cuſtodis in ipſo Cap. unico. f. 538

AD Cap. Unicum. *Cum 10. quæſtionibus. f. 539.*

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Cuſtodis. f. 544

AD Cap. I. *Cum 8. quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. fin. *Cum 12. quæſtionibus.* f. 557

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Vicarii. Cum 7. quæſtionibus. f. 555

AD Cap. I. & Cap. II. in ipſo. *Cum 25. quæſtionibus.* f. 563
Ad Cap. III. & fin. f. 564
Ad Cap. Clericos IV. f. 583
Ad Cap. Sua nobis V. *Cum 11. quæſt.* f. 590
Ad Cap. fin. in ipſo. *Cum 26. quæſtionibus.* f. 644

Sub his Capitibus includuntur 1184. Quæſtiones ex propoſito tractatæ præter alias, quæ alibi tractatæ aut tractandæ inſinuantur ſub Paraphraſi cujuſque Capituli.

SERIES
CAPITUM ET QUÆSTIONUM,

Quæ continentur in TOMO PRIMO, & SECUNDO, de *Officiis, & Sacris Eccleſia.*

Ad Rubricam, & Titulum, De poſtulatione Prælatorum. pagina 1

Ad Textum in Cap. I. hoc titulo, De Poſtulatione Prælatorum, in ipſo. p. 3.

Ad Textum in Cap. Gratum, II. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Bona, III. hoc titulo in ipſo. p. 4

Ad Textum in Cap. Bona memoria, IV. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Poſtulationem, V. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De Poſtulatione Prælatorum. p. 5

Ad Rubricam, & Titulum, de Electione. pag. 5

QUÆST. I. AN ſi in electionibus ferantur vota ſub conditione, vel pro perſonis incapacibus, habenda ſint pro nullis; ita ut qui à majori parte aliorum vototum fuerit electus, ritè dicatur electus; ubi qui eligere, ſeu eligi poſſint? Et an accuſatus, vel denunciatus debeat, expelli ab electione?

II. An eligentes ad Majoratum Cathedram, & Capellam, poſſint pro his accipere pecuniam? An Regibus Hiſpaniæ nominando, ſive eligendo ad officia, ſive Epiſcopatus, venditio permittatur, vel teneantur ad illa utique digniores eligere? An minor pars in aliquo Capitulo, poſſit concurrere cum majori ad eligendum indignum? p. 11

III. Si electio maneat apud duos, an unus alterum eligere poſſit? An licitum ſit ferre ſuffragium, quando jam eſt concluſum negotium injuſtum? Et an electores ad faciendam electionem, debeant in unum convenire? Et an debeant habere ætatem determinatam, ſeu alia requiſita? p. 13

IV. An regulares, & alii electores, teneantur eligere digniores in Superiores? Et an Regularis ſit intelligibilis, ſi cœcus ſit, vel ſurdus, ut interveniat alicui Capitulo Generali? Et an poſſit Generalis ad aliud ſexennium in Religione Clericorum Regularium ſine diſpenſatione. Ubi de electione Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ; Et in qua ætate, ac de aliis requiſitis; pag. 16.

V. Et an quæ eſt eligenda in Abbatiſſam, debeat eſſe virgo, ſeu poſſit vidua, ſive Bigama? An Abbatiſſa poſt expletum triennium, poſſit Monaſterium gubernare? Et an triennales Abbatiſſæ, debeant benedici ſicut perpetuæ? Et an ſoror Abbatiſſæ poſſit ei ſuccedere immediatè in officio? Et quaenam poſſint Abbatiſſæ, ſive Prioriſſæ exercere reſpectu ſuarum ſubditarum? Et an liceat Abbatiſſis, finito ſuo Abbatiſſatus tempore, conſtituere eorundem Monaſteriorum Præſidentes, donec aliæ Abbatiſſæ eligantur? Et an tractatus, ſeu pacta eligendi ex una partialitate Abbatiſſas, ſive alios Superiores Regulares, liceant? p. 21

VI. An electores ad electionem faciendam, debeant prius invocare Spiritus ſancti gratiam? Et an electio Epiſcoporum debeat neceſſario à Papa confirmari? Ubi aliqua de priſco more eligendi? Et an nomen electionis habeat locum in beneficiis, ſicut in Epiſcopatibus? p. 24

VII An Principes toto cœlo curare debeant, ut Magiſtratus, ſeu Officiales publici, creandi ſint comparativè habiliores, vel ſufficiat habiles eligere? Ubi de electione per ſortes? Et an Regis Miniſtri ſuperiores ad eligendos alios conſtituti, teneantur utique digniores, & peritiores eligere ſub pæna peccati, & obligatione reſtituendi? Ubi an in aliquo caſu idem practicare debeant Papa, & Principes? Et quid de Prælatis Eccleſiæ quoad officia ſæcularia? Comitia, quæ olim fuerant? Item & de Calatis Comitiis? ſive Curiatis, Centuriatis, ſeu Tributitiis? Et an electiones Officialium annalium, illico in Republica exequantur? p. 28

VIII. An eligendi Pontifices, & Epiſcopos modus fuerit ſemper unus à principio naſcentis Eccleſiæ, vel variationes acceperit, qualis hodie obſervetur? Et num conveniat unus perpetuus, propter vitanda ſchiſma? Et an Pontifices, & Epiſcopi poſſint abſolutè, & independenter eligere ſibi ſucceſſores, ſeu diſponere, ut jure ſanguinis, ſive hæreditario, deferan-

ferantur Pontificia, & Epiſcopalis Dignitas? Et an queat renunciando Papatui liberè, ſeu aliquorum conſenſu, alium ſibi ſucceſſorem eligere? p. 37
IX. An Pontifices poſſint titulum, & inſignia Regia Principibus ſæculi de Eccleſia benemeritis conferre, & condonare? p. 44
X. An electio Decurionum, & aliorum in Republica, debeant fieri aliqua ſolemnitate? Et an ſi ſuſpenſa fuerit electio Officialium per controverſiam, & pendente lite, annus elabatur reſtituti poſt annum elapſum, nondum facta electione, poſſint facere eam de Officialibus anni, ſcilicet ſequentis? Et an ab electione Decurionatus, aliorumve Officiorum Reipublicæ appellationes, ſive executiones admittantur? p. 46
XI. An Decuriones populorum poſſint iterum eligere eoſdem Officiales, qui in eodem fuerunt? Et an finito, poſſit aliquis damno vocari, vel compelli ſervire in eodem officio juriſdictionis? Et an ſubeſſe poſſit aliqua juſta cauſa, quare in annis continuetur unius perſonæ electio? Et an Plebei poſſint eligi ad Nobilium officia? Ubi quæ vacatio, vulgò *Gueco* admittatur, & olim contingeret? p. 49

Ad Textum in Cap. I. *hoc titulo. De Electione, in ipſo.* p. 52

Ad Textum in Cap. Oſius II. *hoc titulo in ipſo.* p. 54

Ad Textum in Cap. Poſtquam III. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Significaſti, IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 55

Ad Textum in Cap. Quia diligentia, V. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Licet de vitanda, VI. *hoc titulo in ipſo.* p. 56

Ad Textum in Capite, Cum in Cunctis, VII. *hoc titulo in ipſo.* p. 59

Ad §. Cum Verò electus hujus capitis. p. 60

Ad §. Inferiora hujus Textus. ibid.

Ad § Clerici, hoc titulo. p. 61

Ad Textum in Capite, Cauſam, VIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 62

Ad Textum in Cap. Noſti, IX. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Conſideravimus, X. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Suffraganeis, XI. *hoc titulo in ipſo.* p. 63

Ad Textum in Capite, Super eo, XII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cum Monaſterium, XIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cum in terra, XIV. *hoc titulo in ipſo.* p. 64

Ad Textum in Capite, Tranſmiſſam. XV. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN confirmatio electionis Epiſcopi nominati, ſive alterius ad dignitatem aliam inferiorem, debeat ab electo peti intra certum tempus, ſub qua pœna? Et num confirmatori ſit tempus aſſignatum? Et quis ſit? Ubi quæ debeat de electo inquirere confirmator? Et an habeat jus caſſandi, vel confirmandi electionem; prout ſibi videatur? An electio nulla poſſit confirmari? Quæ ſit forma confirmationis, & quos pariat effectus? p. 65
II. An electus, ſive ad Epiſcopatum, aliamve Dignitatem, ſive ad beneficia, queat in illis adminiſtrare ante confirmationem? Et an requiratur ultra confirmationem poſſeſſio realis, & vera? Et an ingerens ſe beneficii adminiſtrationi ante confirmationem, amittat beneficii jus? Et an Abbatiſſa electa à majori parte poſſit adminiſtrare, non obſtante quod impugnetur confirmari? p. 74
III. An poſſit dignior electus, ſive proviſus ante collationem fructus, percipere etiam, uti adminiſtrator, ſi antea eſſet conſtiturus adminiſtrator? Et an Epiſcopus, & Prælatus electus, & confirmatus, ſeu inſtitutus, vel proviſus à Papa, poſſit conferre beneficia, adminiſtrare, vel exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis ante inſtallationem, vel inductionem in poſſeſſionem? Et quid poſſit in utroque caſu conſuetudo? Et an Parochialis vacans poſſit conferri in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit judicatus, & electus, dum affert Bullas Papæ, ſeu poſſit interim conſtitui Vicarius in ea, aut ei quoquomodo perfici? Et an dato, quod magis idoneus judicatus, & electus ad Parochialem in concurſu; ex eo quia in ea adminiſtravit, ut Vicarius amitteret jus ſibi competens gratia, & proviſio de illa à Papa ei facta, ſit valida, etiam non facta mentione deducta intruſione, ſeu adminiſtratione? p. 77
IV. An ſi Clericus ingerat ſe in adminiſtrationem tantùm unius fundi Eccleſiæ, ad quam electus eſt, incurrat in pœnas noſtri textus,

& cap. avaritiæ hoc titulo? An hodie in aliquo ſint immutata dicta in præcedentibus quæſtionibus per extravag. injunctæ hoc titulo, cujus praxis aſſignatur circa adminiſtrationem proviſi ad Epiſcopatum Abbatias, aliaſve Dignitates, Bullas Apoſtolicas exigentes? An penſio exigi, ac ſolvi poſſit litteris ſuper illius reſervatione, nondum expeditis? An poſſit quis accipere poſſeſſionem beneficii authoritate propria? Et an gratia Pontificis ſit præcisè probanda per litteras, aut poſſit etiam per teſtes? Et quibus pœnis puniantur admittentes electos, ut adminiſtrent litteris non oſtenſis? p. 80

V. An ut electus, & confirmatus admittatur à Capitulo præcisè, requiratur præſentatio litterarum, vel ſufficiat quod Capitulum habuerit notitiam de proviſione, & de litteris expeditis? Et num ſi Rex de tali expeditione fidem Capitulo faciat ſchedula, aliove teſtimonio, teneantur Capitulares ad rogitum Regis electum admittere, ſi non ut Epiſcopum, ſaltem ut Gubernatorem donec litteras originales præſentet: Ubi refero caſum de facto cum Eccleſia Auſturicenſi anno præterito 1640. An validaverit conſecratio Epiſcopi, antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, ut poſſit conſecrari, etiam ab uno Epiſcopo? Et quid de accipienda poſſeſſione Epiſcopatus? p. 86

VI. An Cardinales ad Epiſcopatum aſſumpti poſſint adminiſtrare, & beneficia conferre ſine oſtenſione litterarum, & nondum poſſeſſione obtenta? An poſſint conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum? Et an in Eccleſiis ſibi commiſſis exercere juriſdictionem, ante captam poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum? Et an Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia, poſſit beneficia conferre poſt reſignationem admiſſam? Et num idem dicendum ſit de Epiſcopo ad alium Epiſcopatum tranſlato, ſeu cui datus eſt coadiutor. p. 90

VII. An Legati Cardinalium excipiantur à regula dictæ extravagantis injunctæ de electione? Et quid de feudalibus: Ubi de aliis remiſſivè ad dictam extravagantem? Et an filius incapax inſtitutus ſub conditione, ſi legitimatur, poſſit pendente conditione, per ſe mitti in poſſeſſionem bonorum? p. 93

Ad Textum in cap. Cum inter XVI. hoc titulo in ipſo. p. 95

Ad Textum in Cap. Qualiter XVII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Cum inter XVIII. hoc titulo in ipſo. p. 96

Ad Textum in Cap. Cum nobis XIX. hoc titulo. ibid.

QUÆST. I. AN electio legitimè facta vitietur per ſecundam, ut debent valere prima etiamſi primò electus à ſecunda non appellaverit? p. 97

Ad Textum in Capite, Innotuit, XX. hoc titulo. p. 97

QUÆST. I. AN infans ex genere Mahometano baptizatus eſt poſtea Religionem ingreſſus, poſſit ſine ulla diſpenſatione eligi in Prælatum? p. 98

Ad Textum in Cap. Cum inter XXI. hoc titulo in ipſo. p. 99

Ad Textum in Cap. Dudum XXII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Capite, Bonæ memoriæ XXIII. hoc titulo. p. 100

QUÆST. I. AN electio debeat eſſe libera à metu? Et an ſuſtineatur conſuetudo, ut fiat ex certo genere perſonarum, vel ex uno de duobus nominatis? p. 101

Ad Textum in Cap. Quærelam XXIV. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Ubintonicen. XXV. hoc titulo. p. 103

QUÆST. I. AN ſicut eligendi facultas amittitur per electionem indigni, ſic, & per præſentationem? *ibid.*

Ad Textum in Capite, Per inquiſitionem XXVI. hoc titulo in ipſo. p. 104

Ad Textum in Cap. Cauſam XXVII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Quod ſicut XXVIII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad textum in Cap. Auditis, XXIX. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. In cauſis, XXX. hoc titulo in ipſo. p. 105

Ad Textum in Cap. Cum Eccleſia Vulterana, XXXI. hoc titulo in ipſo. p. 105

Ad Textum in Capite, Cum dilectus, XXXII. hoc titulo in ipſo. ibid

Ad Textum in Cap. Cum in Jure, XXXIII. hoc titulo in ipſo. p. 160

Ad

Ad Textum in Capite, Venerabilem, XXXIV. hoc titulo. ibid.

QUÆST. I. AN numerus electorum Imperatoris augeri, vel minui queat, inconſulto Romano Pontifice? Et an Pontifex habeat poteſtatem ordinandi Principes laicos titulo Regio, ſeu ditatus *p.* 107

Ad Textum in Capite, Coram, XXXV. hoc titulo in ipſo. p. 108

Ad Textum in Capite, Bonæ memoriæ, XXXVI. hoc titulo in ipſo. p. 109

Ad Textum in Capite, Ad noſtram, XXXVII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap Officii tui, XXXVIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Illa quotidiana. XXXIX. *hoc titulo.* p. 110

QUÆT. I. AN hæretici ſint prohibiti ab electionibus Canonicis? Et an accuſatus de hæreſi in ſancto officio Inquiſitionis, habeat in illis vocem activam? An electio tempore peſtis facta ſit valida? Et an ſurdi, & muti poſſint eligere, aut eligi, ſeu an cæcus elector admittatur? Et an ſi quis eligatur in viſitatorem alicujus Religionis, & poſtea ſit factus cæcus, queat viſitationem continuare cum alio ſacro Viſitatore, & ſocio? *p.* 111

Ad Textum in Cap Scriptum eſt, XXXX. *hoc titulo in ipſo.* p. 114

Ad Textum in Capite, Ne pro defectu, XXXXI. *hoc titulo in ipſo.* p. 115

Ad Textum in Capite, Quia propter, XXXXII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad § Illud ejuſdem Textus p. 116

Ad §. Electiones ejuſdem Textus. ibid.

QUÆST. I. AN Canonici in electionibus capitulariter faciendis, debeant præcisè ſervare formam Capituli, quia propter de quo nunc diſputamus; item & in electionibus Prælatorum inferiorum, utpote Eccleſiarum Collegiatarum, Abbatum, Priorum, & in electione Regularium Prælatorum, ſeu beneficiorum? Et an ea non ſervata, electio ſit ipſo Jure nulla? Et quænam formæ uſitatæ fuerint? *p.* 117

II. An Scrutatores debeant eſſe tres præcisè, & non pauciores? Et an debeant eſſe de Capitulo? Et an conſuetudine introduci poſſit, ut aliqui extra Collegium interveniant in electione, poſſintque eligi ſcrutatores? Et an de ſubſtantia ſit electionis per ſcrutinium, ut eligentium vota exquirantur ſecreté, & quod nunquam publicentur eligentium vota; ſe ſemper maneant ſecreta? *p.* 121

III. An ut electio legitimè fiat per ſcrutinium, debeant Scrutatores collegialiter in unum conveniri in aliquo loco publico, non occulto, & clandeſtino? Et an requiratur, ut facta publicatione ſuffragiorum, fiat ſtatim collectio numeri, mariti, & zeli; ita ut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur ulterius eandem eſſe ſanctiorem? Ubi quid hodie obſervetur in praxi? Et an ſi vota in electione Canonica dividantur in duas æquales partes, præferatur ille, qui majoribus jubetur meritis, & ſtudiis: ſeu an ſit ſorta dubium detrimentum, vel tantùm ſit electio facienda de illo, qui inter coopppoſitores eſt in ætate major cæteris? Ubi de decreto in ſcriptis ipſius electionis factæ? Et an ſit locus Juri collitigantis ſuperſtitis habentis paritatem votorum, ſi unus moriatur ante vel poſt adeptam poſſeſſionem ſibi adjudicatam à Capitulo eligentium? Et an ſit faciendus novus concurſus, ſi decedente magis idoneo, alius idonior cæteris remaneat? *p.* 127

IV. An electio facta de quodam Religioſo in Abbatem à conventualibus vocalibus quibus competit jus eligendi intra tres dies loco Abbatis demortui, poſſit nulla dici; eò quod Pater Generalis opponat ſibi illud eligendi jus competare jure devoluto? Et an lis ſuper hoc mota, ſit ſupplantanda in prima inſtantia coram Illuſtr. Legato Nuncio Pontificis in his partibus exiſtente, ſeu ſpectet ad ipſum Rever. Patr. Gener. aut ad ſolum Romanum Pontificem? Et num à conventualibus electio interim dum lis durat, competat manutentionis? *p.* 132

Ad Textum in Cap. Quiſquis XXXXIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 136.

Ad Textum in Cap. Nihil eſt, XXXXIV. *hoc titulo in ipſo.* p. 137

Ad Textum in Capite, Ut præterita. XXXXV. *hoc titulo in ipſo.* p. 138

Ad Textum in Cap. Cum poſt, XXXXVI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Conſtitutis, XXXXVII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Eccleſia veſtra, XXXXVIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 139

Ad Textum in Capite, Cum Magiſtrum, XXXXIX. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Cum mana. L. *hoc titulo in ipſo.* p. 140

Ad Textum in Cap. Sacroſancta, LI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Cum in veteri, LII. *hoc titulo in ipſo.* p. 141

Ad Textum in Cap. Congregato LIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Dudum, LIV. *hoc titulo in ipſo.* p. 143

Ad Textum in Cap. In Geneſi, LV. *hoc titulo in ipſo.* p. 144

Ad Textum in Capite, Meſana, LVI. *hoc titulo in ipſo.* p. 145

Ad Textum in Cap. Eccleſia veſtra, LVII. *hoc titulo in ipſo.* p. 146

Ad Textum in Cap. Publicato, LVIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 147

Ad Textum in Cap. Si alicujus, LIX. *hoc titulo in ipſo.* p. 148

Ad Textum in Capite, His quibus, LX. *& fin. hoc titulo in ipſo.* p. 149

Ad Titulum, De Tranſlatione Epiſcopi. p. 149

Ad Textum in Capite I. p. 150

QUÆST. I. AN Epiſcopus per ſe, aut unà cum ſuis Canonicis poſſit transferre Eccleſiam Cathedralem da una civitate ad aliam, ut ibi reſideant, & pergant Officia divina, primum deſtituendo locum? Et quid de Capitulo Sede vacante ſine Papæ auctoritate? Et an Papa id pro voluntate ſua facere poſſit ſine cauſa, & quæ dicatur ſufficera? p. 151

Ad Textum in Cap. Inter Corporalia, II. *hoc titulo in ipſo.* p. 155

Ad Textum in Capite, Quanto III. *hoc titulo in ipſo.* p. 156

Ad Textum in Capite, Licet in tantum, fin. hoc titulo. p. 157

QUÆST. I. AN Pontifex poſſit transferre Epiſcopum de una Eccleſia ad aliam, ob pinguiores redditus? Et quæ ſiat tranſlationis cauſæ? *ibid.*

II. An tranſlatio Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam debeat, aut queat fieri ob defectum œconomiæ, atque adminiſtrationis rei temporalis, Eccleſiaſticæ? Quid ob Epiſcopi infirmitatem? Et an, & queat Pontifex diſſolvere matrimonium ſpirituale per conſecrationem magis, quàm carnale confirmatum? Et an Epiſcopus transferri à Papa queat ſine ejus conſenſu? p. 158

III. Nominatus Epiſcopus nuper à Rege Hiſpano ad unam Eccleſiam, ad quam electus & confirmatus à Papa fuit; an ad libitum per Conſiliarios, tuta conſcientia, proponi valeat ad aliam? p. 159

Ad Titulum, De authoritate, & uſu Pallii. pag. 165

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo, De authoritate, & uſu Pallii.* p. 266

QUÆST. I. AN Epiſcopus factus Archiepiſcopus ante receptum Pallium, poſſit Ordines conferre? Et an qui ſemel habuit Pallium unius Archiepiſcopatus, ſi ad alium transferatur, & iterum redeat ad primum, indigeat novo Pallio? Quid ſi ſua ſponte ſe abdicaverit, & iterum ad eandem Eccleſiam eligatur? Et quid ſi perdidiſſet Pallium, aut combureretur? Et an Archiepiſcopus factus Epiſcopus poſſit uti pallio? *ibid.*

II. An Archiepiſcopus, Patriarcha, ſeu Legatus Apoſtolicus, poſſint habere Baldachinum, & excommunicare eos impedientes? Et an Pallium, & Baldachinum ſint idem? Et num in propoſito, de quo loquimur, ſit ſcribendum Pallium, vel Paleum? Et an Archiepiſcopi utantur etiam aliis inſigniis præter Pallium? p. 168

III. An Archiepiſcopus poſſit lite pendente, uti inſigniis Archiepiſcopalibus? Et an Pallii traditio per obiectum crimen, queat retardari? Et an ſi Archiepiſcopus faciat ea, quæ ſibi proveniunt ax Pallio, ſine eo valida ſint? p. 170

Ad Textum in Capite II. *hoc titulo in ipſo.* p. 171

Ad Textum in Capite, Niſi ſpecialis, III. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Ad honorem IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 172

Ad Textum in Capite, Ex tuarum, V. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Cum ſis VI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. VII. *fin. hoc titulo in ipſo.* p. 173

Ad Rubricam, & Titulum, de Renunciatione ibid.

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo in ipſo.* p. 175

Ad Textum in Cap. II. *hoc titulo in ipſo.* p. 176

Ad Textum in Cap. Ex tranſmiſſa, III. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Admonet, IV. *hoc titulo.* p. 177.

QUÆST. I. Reſignatio, ut locum habeat, an debeat cauſa, vel conditio adimpleri in forma ſpecifica? Et an reſignans poſt reſignationem factam ſimpliciter, vel ſub conditione, poſſit percipere fructus; Ubi de effectibus reſignationis; Et an reſignatio beneficii juris patronatus, ſit nulla ſine licentia Patroni? Et Judex Eccleſiaſticus faciat vim, qui admittit reſignantem ab beneficium, appellatione remota, & abſque nova collatione? p. 178

Ad Textum in Capite, Super, V. *hoc titulo in ipſo.* p. 182

Ad Textum in Capite, In præſenti, VI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Sané, VII. *hoc titulo in ipſo.* p. 183

Ad Textum in Capite, Quod in dubiis, VIII. *hoc titulo.* p. 184

QUÆST. I. An reſignans, ſi Judex eligatur, poſſit eſſe Judex? Et effectuatio reſignationis; Ubi an ſint purificatæ conditiones, antequam reſignatario detur poſſeſſio, ſeu manuteneatur reſignans; An Coadiutor poſſit dari in beneficio juris Patronatus? p. 185

Ad Textum in Capite, Ad ſupplicationem, IX. *hoc titulo in ipſo.* p. 188

Ad Textum in Cap. Niſi pridem. X. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Poſt tranſlationem, XI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cedendi, XII. *hoc titulo in ipſo.* p. 189

Ad Textum in Capite, Uniens, XIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 191

Ad Textum in Capite, Lecta, XIV. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite finali, hoc titulo. ibid.

QUÆST. I. An renunciatio facta coram Epiſcopo, & cæteris ordinariis collatoribus ſub conditione retinendæ petitionis, aut alterius rei temporalis, ſit ſimoniaca? p. 192

II. An renunciatio conditionalis in favorem certæ perſonæ, abſque ulla penſionis reſervatione coram ordinario fieri poſſit? Et an hodie propter conſtitutionem Pii V. ſit cenſenda renunciatio ſimoniaca ſimpliciter facta ea mente, & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur; Et an liceat inſimul renuncianti id procurare? Et an irregularis queat renunciare? p. 193

III. An ſi ex aliqua cauſa beneficium reſignatum, non quæratur Reſignatario, dicatur nihilominus vacare? Et an ſi reſignans, reſervata penſione, vacet, ſi ea penſio in minori quantitate ſit aſſignata? Et quænam ſit differentia inter ſimplicem, & conditionatam reſignationem, numquid earum aliqua poſſeſſio beneficii amittatur? p. 195

IV. An poſſit Papa liberè renunciare Papatui, abdicando à ſe poteſtatem juriſdictionis per modum voluntatis ſufficienter expreſſum? Et eſto renunciet, apud quem fiet, cum non detur ſuperior, qui eam Papatus renunciationem acceptet? Et an Papa poſſit ardua negotia ſine conſilio Cardinalium diſponere? p. 196

Ad Titulum, De ſupplenda negligentia Prælatorum. p. 199

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo, De ſupplenda negligentia Prælatorum.* ibid.

Ad Textum in Cap. Sicut, II. *hoc titulo in ipſo.* p. 200

Ad Textum in Cap. III *hoc titulo in ipſo.* p.201

Ad Textum in Cap. Litteras, IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 202

Ad Textum in Capite finali, hoc titulo, De ſupplenda negligentia Prælatorum. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum De temporibus Ordinationum. ibid.

QUÆST. I. AN materia, & forma ordinum fuerit inſtituta à Chriſto Domino? Et an qui in Ordinatione Sacerdotii tetigit tantùm Calicem, & non Patenam, validè ordinatus fuerit? Et an poſſit promiſſis dicendis accipere ſtipendium? An ſit valida ordinatio, ſi porrectâ Patena cum Hoſtia, vinum intra Calicem ex incuria non apponatur? Et an Pontifex diſpenſare poſſit, ne contactus Phyſicus inſtrumentorum adhibeatur in ordine? An Subdiaconus ordinatus cum Calice non conſecrato, debeat iterùm ordinari? p.204

II. An Epiſcopus ſolus ſit Miniſter Ordinis Sacramenti? Et an conferat ordinem, quem non ſuſcepit? Et an conferat etiam Epiſcopalem ordinem? An ordinatio Epiſcopalis diſtinguatur ab ordinatione Presbyterii? Et an ordinatio Epiſcopalis ſit ſacramentum? Et cujus ſit ordinare Eccleſiæ Miniſtros? p. 208

III An initiatus Ordinibus Minoribus, & ſacris, non ſuſceptâ prima tonſura, ſit irregularis, teneatur dictam tonſuram ſumere? Et quam intentionem debeat habere Sacerdos noviter ordinatus, quando cum Epiſcopo in miſſarum ſolemniis celebrat? Et an, & quando ordinandi debeant ſe præſentare examinatoribus? Et an facer Ordo per vim & metum ſuſceptus imprimat caracterem, & teneatur ad votum continentiæ ſic ordinatus? p. 212

Ad Textum in Cap. I. II. & III. *Item ad Cap.* XIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 214

Ad Textum in Capite, Ex tenore, IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 217

Ad Textum in Capite, Ad aures, V. *hoc titulo in ipſo* ibid.

QUÆST. I. AN Religioſi, qui ordinari volunt, debeant habere dimiſſorias à Diœceſano Epiſcopo? An Prælati Regulares locales poſſint concedere dimiſſorias ſuis Novitiis ut ordinentur ab Epiſcopo? An Abbates inſulati poſſint conferre Ordines Minores laicis ſibi non ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Epiſcopi abſque alia inquiſitione vitæ ordinandorum, teneatur Religioſos ordinare, habitis dimiſſoriis tantùm ſuorum Prælatorum? p. 218

II. An Religioſi, ſi parum intelligant linguam Latinam ordinari queant? Vel an Regulares non multum litterati ſint ordinandi? Et an irregularis diſpenſatus ad beneficia? Et an illegitimus diſpenſatus, ut Clericus fiat, intelligatur diſpenſatus ad omnes ordines minores? Et ad alias quæſtiones *remiſſivè.* p 220

Ad Textum in Cap. Si Archiepiſcopus VI. & VII. *hoc titulo.* p. 221

QUÆST. I. AN Conſecratio Epiſcopi, debeat ita præcisè fieri tribus Epiſcopis, ut ſi fiat à paucioribus ſit ordinatio nulla omnino? Et an Papa queat diſpenſare, ut in conſecratione Epiſcopi, adſit tantum unus Epiſcopus? Et an conſecratus Epiſcopus contrahat vinculum coram Eccleſia? Et quæ ſit forma præfatæ conſecrationis? p. 223

II. An ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput conſecrandi, vel non proferret formam *accipere Spiritum ſanctum*, conſecratio eſſet invalida? Et an ſi aliquis non ſacerdos, ſeu infans, ſeu ante legitimam ætatem conſecraretur Epiſcopus, conſecratio eſſet invalida? Seu ſic conſecratus aliquam incurreret cenſuram? Ubi de fœmina, & Hermaphrodita? An conſecratio Græcorum differat à Latina? Et an Epiſcopus aliqua conſecratione datus, validè conſecret aliquem in Epiſcopum? p. 227

III. An Epiſcopus conſecrando aliquem in peccato, peccet mortaliter? Et quid de ſuſcipiente? Et quot peccata committat Epiſcopus, qui conſecrat plures Epiſcopos, ſimul in peccato mortali? Et an Epiſcopi conſecratio inducat circumſtantiam in confeſſione explicandam, ſeu obliget illum voto obedientiæ ad firmitatem ſtatus emiſſæ? An conſecratio Epiſcopalis ſit major ordinatione Sacerdotali, Et an Epiſcopi conſecrat negligentes ſeu per ſaltum promoti puniantur? Ubi breviter de aliquibus dubiis circa cæremonias, & inſignia conſecrandorum. p. 232

Ad Textum in Cap. VIII. & *Cap.* XVI. *hoc titulo.* p. 236

QUÆST. I. AN ordinatus extra tempora, maneat ſuſpenſus, aut ſuſpendatur? Et an cum eo Papa vel Epiſcopus diſpenſet? *ibid.*

II. An ſi Ordinatores & Ordinandi, non ſervent de uno ordine alium interſtitia temporum, ſuſpendantur ab executione ordinum? Et an Epiſcopus diſpenſet in illis? p. 238

Ad Textum in Cap. Cum ſecundum regulas IX. *hoc titulo.* p. 241

QUÆST. I. AN Græci ſubſint in aliquo Latinis ordinariis? Et an ſit irregularis ſi ordinetur à Græco Latinus vel Græcus ſi ordinetur à Latino? *ibid.*

Ad Textum in Cap. Ex parte X. *hoc titulo in ipſo.* *p.* 242

Ad Textum in Cap. Quod tranſlationem XI. *hoc titulo.* *ibid.*

QUÆST. I. AN ſummus Pontifex poſſit permittere, ut Græci adminiſtrent ſacerdotium ſine inſtrumentorum protectione? Et an qui ſuſcipit Ordines minores ab Epiſcopo domicilii, poſſit variare, & accipere ſubdiaconatum ab Epiſcopo originis propriæ, vel paternæ, & poſtea accipere Diaconatum, & Presbyteratum ab Epiſcopo beneficiorum? Ubi nonnulla circa eos, qui dicantur Epiſcopi proprii ad Ordines conferendos? *p.* 243

II. An ſi quis habeat duo domicilia, poſſit ab utroque Epiſcopo ordinari? An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, cujus Pater natus eſt in ſua Diœceſi; licet filius fuerit natus in alia? Et quid de Avo? Et an poſſit ordinari aliquem, qui fortuitu natus eſt in ſua Diœceſi; ito ut ſit ei ſubditus ratione originis? Vel an poſſit ordinare aliquem, qui ex fornicatione natus ex matre, certo loco habente domicilium, & à Patre alio? Et an dicatur Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi natus eſt Pater Clerici ordinandi? *p.* 246

III. An filius alicujus Officialis Regii, ut Senatoris, poſſit ab Epiſcopo illius loci ordinari? Et an poſſit Epiſcopus ordinare Barones feudatarios, & ejus filios, vel ordinare ſcholares Univerſitatis? Et an profeſſi ejecti à Religione ob delicta, quibus fuerunt ordine, & habitu exuti, ordinentur ab Epiſcopo originis? Et à quo relegatus debeat, ac poſſit ordinari? Et quo pacto ratione Domicilii quis ordinari poſſit? *pag.* 249

IV. An Epiſcopus poſſit familiarem non ſibi ſubditum ad ordines promovere, ſi ultimus triennii dies ſit inceptus? Et quid ſi ſervitium incœptum ſit ante aſſumptionem ad Epiſcopatum? Et an poſſit Epiſcopus ordinare familiarem, qui illum in Civitate ſervit, ſed extra ejus domum? Et quid ſi familiaris Epiſcopi degeret per triennium in Religione remota? Et an poſſit ordinare famulum ſui familiaris? Et quo pacto probetur triennalis familiaritas? *p.* 252

V. An ſtatim debeat Epiſcopus conferre beneficium ſuo familiari triennali, ut poſſi illum ordinare? Sed an ſi conferat ei beneficium in ſua Diœceſi, poſſit illum ordinare? non expectato triennio? An poſſit Epiſcopus ordinare ante triennium familiarem ſibi non ſubditum ratione beneficii obtenti in alia Diœceſi? Et an ad titulum Patrimonii, ſeu penſionis? Et quid de familiaribus Cardinalium, ſeu de Magiſtro actorum? Et an privilegium Trid. in Capite nono, Seſſione vigeſima tertia, extendatur ad Epiſcopum titularem tantùm? Et an Epiſcopus poſſit cum ſuo familiari triennali diſpenſare in interſtitiis, aut dimiſſorias concedere, ut ab alio ordinetur Epiſcopo? *p.* 254

VI. An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione beneficii, & num debeat eſſe perpetuum? Et an ſufficiat, ut ſit ſimplex? Quid ſi illud ſit tenue, vel poſſit ordinare illum, cur paulò ante beneficium confert? Et an ſi habeat beneficia in Diœceſibus pluribus, poſſit quolibet Epiſcopo cujuſque beneficii ordinari? Et an ſola actualis beneficii poſſeſſio ſine titulo, & collatione, ſufficiat, ut quis ordinari queat *p.* 259

VII. An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, qui in ſua Diœceſi haberet penſionem, commendam, aut præſtimonium, ſeu alia beneficia? Et an ad titulum Patrimonii, & quale ſit ſufficiens? Et an poſſit diſpenſare in interſtitiis Epiſcopus beneficii, vel concedere dimiſſorias, ut quis ab alio ordinetur? Et quid de Epiſcopo, qui ordinat ad titulum Patrimonii? Et an Clericus poſſit alienare Patrimonium abſquo licentia Epiſcopi, ſi aliundè acquiſivit beneficium, vel alia bona ſufficienter pro victu? *pag* 262

VIII. An contracto jam ære alieno, tempore, quo Patrimonium in titulum alicui collatum eſt nondum tamen ſuſceptis Ordinibus, ejus prætextu juſtè ad Ordines promoveatur, vel ob cauſam poſt factam Ordinationem, Patrimonii alienationem patiatur? Et an donatio Patrimonii abſolutè, & illimitate facta Clerico, cauſa ſuſcipiendi Ordines ſacros, ad hæredes tranſmittatur? an vero mortuo donatario, ad donantem revertatur? Et an ſufficiat ab aliu donatum ſub conditione, ut caſſet ſtatim, ac ordinando de ſuſtentatione proviſum eſt? Et an Patimonium Clerici illi à Patre donatum, ut poſſit ordinari, ſit ſupputandum inter bona legitima? Et num Patrimonii bona gaudeant privilegiis Eccleſiaſticorum? Et de aliis? *p.* 269

IX. An Epiſcopus in aliena Diœceſi poſſit ſine licentia conferre ſuis ſubditis primam tonſuram? Et an Epiſcopus inuſitatus ad ordionodum in aliena Diœceſi, poſſit ibi ordinare non ſolum ſuos ſubditos, ſed etiam alienos, litteras dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum reportantes? Et an dans primam tonſuram ſine licentia proprii Epiſcopi, peccet mortaliter? Et an ſit nulla collatio primæ tonſuræ ab alieno Epiſcopo ſine licentia proprii Epiſcopi, non ſubditos ordinare, hoc eſt, ſine litteris dimiſſoriis, vulgò *reverendas*? *pag.* 272

X. An laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo gaudeat fori privilegio? Et an poſſit in alia Diœceſi celebrara Pontificalia, vel confirmare aliquem afferentem litteras dimiſſorias ſui Epiſcopi, ut ordinetur? Et an quis valeat in locum exemptum, & perſonas, exercere juriſdictionem? Et an peccet Epiſcopus ſi confirmet in ſua Diœceſi ſubditos alterius Epiſcopi? Et an Prælatus alienus poſſit abſolvere alterius ſubditum à caſibus reſervatis? *p.* 274

XI. Epiſcopus ordinans alienum ſubditum; item & ordinatus ſine licentia proprii Epiſcopi, an contrahant ſuſpenſionem, & quas alias pœaș? Et an Ordinatores, & Ordinatiadn titulum falſi Patrimonii, & tituli? Et an Epiſcopus, qui ordinat ſubdirum alienum ex ratihabitione, incurrat ſuſpenſionem? E an incurrat ſuſpenſionemconferens ttonſuram in Diœceſi aliena? Et an Ordinatus ſine titulo cum ſola fidejuſſione alimentorum ,ſit ſuſpenſos? Et remiſſivè de aliis p. 278

XII. Ao ad fugiendam Juriſdictionem Epiſcopi domicilii, poſſit quis ordinari alibi titulo beneficii? An ejectis à Societate JESU, ſi ſint in ſacris conſtituti, debeatur aliquid pro Patrimonio? Et au poſſit Epiſcopus ordinare illum, qui in ſua Diœceſi nullum habet beneficium, & hac intentioue ſola illi confert? Et quid de interſtitiis? Et an qui ficto titulo impetrat dimiſſorias, puniatur? Ubi an incurrat ſuſpenſionem ordinaus ficto titulo. p. 287

Ad Textum in Capite, Cum in diſtribuendis, XII. *hoc titulo in ipſo.* p. 289

Ad Textum in Cap. Litteras, XIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 290

Ad Textum in Cap. Non eſt compos, XIV. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN ſuſpenſio hujus Capitis, & aliorum de Ordinato ante legitimam ætatem, ſit impoſita ipſo jure, aut veniat imponenda? Et quid ex conſtitutione Pii II. Et an ſi quis recipiat Ordines minores extra tempora ante legitimam ætatem, incidat in Bullam ipſius Pii II. latam anno 1401. Et quid ſi ſuſcipiat Ordines ſacros? Quid autem ſi ordinatur cum ignoraotia craſſa, vincibili, aut invincibili? Et an ordinatus ordinibus ſacris aote pubertatem, teneantur continere? p. 291

II. An irregularitatem cootrahat, qui non expleto 24. anno ſuſcepit ordinem Presbyterii; aut iu tempore interdicti, vel ſioe titulo, vel ſine dimiſſoriis ab alieno Epiſcopo, aut extra tempus ſtatutum? Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, ſi canat Evangelium, Epiſtolamque in eadem Miſſa, incurrat irregularitatem? Et an ſuſpenſos ex ordinatione ante legitimam ætatem, poſſit celebrare, illa completa ſine alia diſpenſatione? Vel an ſufficiat diſpenſatio, deſumpta ex tolerantia Epiſcopi? p. 295

III. An ſuſpenſus propter Ordines ſuſceptos ante legitimam ætatem, poſſit exercere ordines alios jam vitæ ſuſceptos? An pœna ſuſpenſioois locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatam Epiſcopus eſt ordinatus? An Regulares ipſo jure ſuſpenſi ſint, ſicut & Clerici, qui ante legitimam ætatem ſacros ſuſceperunt ordines? Et an Prælatus Regularis poſſit eis impertiri diſpenſationem, ut miniſtrent? Et an ſuſpenſus ab aliquo ordine, ſi aſcendit ad ſuſperiores, abſque eo, quod illos exerceat, efficiatur irregularis? An gaudeat fori privilegio qui ordinatus eſt ante legitimam ætatem? An ſuſcipientes primam tonſuram, & Ordines minores cauſa evadendi judicium ſæculare peccent mortaliter? p. 296

IV. An Epiſcopi ordinantes aliquos ante legitimam ætatem, incurrant ſuſpenſionem noſtri textus, aut Bullæ Pii II. latam etiam adverſus ſic ordinatos in ſacris? Et quare conferens infanti tonſuram ab illius collatione, tantum ſuſpendatur, & conferens eidem Subdiaconatus ordinem, non tantum à collatione illius, ſed etiam à cæterorum ſuſpenſione dignus ſit? Et à quo talis auferatur ſuſpenſio? p. 298

Ad Textum in Cap. Dilectus XV. *hoc titulo in ipſo.* p. 299

Ad Textum in Capite, Conſultationi XVI. *hoc titulo.* p. 300

QUÆST. I. AN Ordines Regularium habentes privilegium, ut poſſint ordinari Regulares extra tempora, poſſent eo uti, ubi Concilium Trid. receptum eſt? An ſuperior Regularis differens ex induſtria mittere ſubditum ad Epiſcopum Diœceſanum ordinantem, ut poſtea illum mittat ad alium Epiſcopum, peccet mortaliter, & incurrat pœnas, ſtante decreto Clem. VIII. 1596. ſub die 15. Martii? An pro Epiſcopis in diſpenſatione interſtitiorum cum Regularibus, ſufficiat ſola atteſtatio ſuperiorum? Et an Prælati poſſint quoad interſtitia diſpenſare cum ſuis ſubditis, ut ordinentur extra tempora? *ibid.*

Ad Textum in Capite XVII. *fin. hoc titulo, De temporibus ordinationum.* p. 302.

QUÆST. I. AN Epiſcopus in aliquo caſu poſſit diſpenſare cum homicida voluntario ad ordines ſuſcipiendos? Et an poſſit diſpenſare cum irregulari ex homicidio occulto, ut miniſtret in ordinibus ſuſceptis? Et an poſſit diſpenſare in irregularitate, ſi delictum fuit deductum ad Forum contentioſum, & punitum? An irregularitas orta ex homicidio juſto, ſit per Epiſcopum diſpenſabilis? Et quid de Prælatis Regularium? An crimen inducent irregularitatem, ſi ſit occultum, dummodo ſit externum, inducat irregularitatem? p. 303

II. An pro homicidio voluntario qualificato, Clericus deponi debeat, vel Curiæ ſæculari ſit tradendus? An irregularitas ex infamia juris contrahitur, ſi crimen ſit occultum? Et an qui facit opus, cui imponitur inhabilitas, incurrat ipſo facto irregularitatem abſque ſententia? An in dubio ſi peccator ſit publicus, detur ei Euchariſtia? Et an liceat miniſtrare peccatori ſcienti, & petenti ſibi dari Euchariſtiam non conſecratam ad ſacrilegium ipſius, & grave damnum vitandum? p. 306

III. An Epiſcopus conferendo ordines minores in peccato, vel conſecrando Chriſma, peccet? An peccator publicus, celebrando, fiat irregularis, val an Sodomita? Ubi etiam ad quæſtionem de ſubintroductis mulieribus, ac de aliis, quæ poſſunt hic tractari? Et quan-

quando delictum dicatur occultum ad effectum, ut queat Epiſcopus diſpenſare? An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in irregularitate occulta contracta ex homicidio voluntario? p. 308

Ad Titulum, De Scrutinio in ordine faciendo. p. 310.

QUÆST. I. AN Epiſcopi, ſeu Prælati recepturi ſubditos ad ordines, debeant prius informationem recipere de eorum ſcientia, moribus, & genere? Et qui teſtes ſufficiant ad probandam ordinandi idoneitatem? p. 311

Ad Titulum, De Ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui. p. 315

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN Epiſcopus titularis poſſit licitè Ordines conferre? Et an quemadmodum ex textu noſtro requiritur, ut rogatus ſit Epiſcopus, qui renunciavit loco tantùm ad hoc, ut poſſit ordines conferre minores, & majores; ſic etiam quando renunciavit Dignitati Epiſcopali, debeat eſſe rogatus, ut queat minores ordines conferre? Et an pœna textus noſtri ſit ſuſpenſionis cenſura, vel irregularitas? Et an cum eodem excuſat ordinatum ex ignorantia, ſit intelligendum de vincibili aut invincibili? Et an nunciat Epiſcopus, intelligatur in dubio renunciaſſe loco tantùm, vel loco, & Dignitati ſimul. p. 317

Ad Textum in Capite II. *hoc titulo.* p. 381

QUÆST. I. AN Epiſcopus excommunicatus degradatus, validè conferat Ordines? Et an Epiſcopus ſuſpenſus à collatione Ordinum minorum, poſſit conferre Ordines minores? Et an ordinatus incurrat ſuſpenſionem, qui recepit Ordines ab Epiſcopo excommunicato vitando? Et quid ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo per vim, aut metum cadentem in virum conſtantem? Et an Epiſcopus conſecrationem recipiens ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo, afficiatur cenſura aliqua? p. 322

II. An ordinatus ab Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico, incurrat ſuſpenſionem, de qua hic; etiam ſi fiat per metum? Ubi de aliis, *remiſſivè*. Et an Pontifex poſſit habere invalidas ordinationes minorum factas ab Epiſcopis excommunicatis, vel ſuſpenſis? p. 324

Ad Titulum, De ætate, & qualitate ordinandorum. p. 326

QUÆST. I. AN antè ſeptennium prima tonſura, ſeu tres primi Ordines minores, poſſint conferri? An detur parvitas materiæ in ætate ad Ordines? An Epiſcopos in Epiſcopum ordinans infantem ante rationis uſum, validè illum ordinet? An qui veſpere ingreditur, annum aſſignatum pro aliquo ordine ſuſcipiendo, poſſit mane præcedenti illum ſumere? Et per quas demonſtrationes exiſtimetur annus completus? p. 332

Fermoſin, de Offic. & Sacris Eccleſ.

II. An ante ſeptennium poſſint conferri, & in qua ætate Acolytatus, ſive ſacri ordines, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus? Et an ut quis ordinetur Epiſcopus, requiratur præciſè ætas annorum triginta? Et quid de ſuis Coadjutoribus, vel de Pontifice, aut Cardinali? p. 336

III. An Epiſcopos poſſit ordinare, aut dimiſſorias concedere filio alicujus ſcelſitis ſue meretricis, aut aliis? An dies vixeſtilis ſupputetur in ætate ordinandi, aut profitendi? p. 340

Ad Textum in Cap. I. *De ætate, & qualitate ordinandorum.* p. 342

QUÆST. I. DEcanatus an ſit Dignitas in Eccleſia? Et quæ ætas requiratur ad eam? Et quid de Præpoſitis? Abbates qui propriè dicantur in Eccleſia? Quæ eorum dignitas? Et quam ætatem deſiderant? Et quid de Guardianis, & Prioribus Eccleſiarum Cathedralium, aut Religionum? Et quid de Provincialibus, aut Generalibus? ibid.

II. Imperatores, Reges, & Magiſtratus, aliaque Dignitates ſæculares, an debeant habere certam, & determinatam ætatem, ut eligi valeant? p. 352

Ad Textum in Capite, Ex ratione II. *hoc titulo in ipſo.* p. 355

Ad Textum in Capite, Indecorum III. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. CUr minori regimen Eccleſiæ concedi nequeat, cum aliqua beneficia, etiam concedantur minoribus annis quatuordecim? Et an ætas annorum quatuordecim ſufficiat ad perſonatus ſine cura? Et quæ ætas in beneficiis ſimplicibus, & inferioribus? Quæ in Collegiatis? Quid de Portionariis, & dimidiis, etiam in Cathedralibus? Et quæ ætas ad obtinendam penſionem? Et parvuli nomen, in qua ætate concipiatur? ibid.

II. Perſonatus nomen, an differat à Dignitate, & officio? Et in qua ætate Canonici in Cathedralibus debeant eligi? Et an ad receptionem Canonici Doctoralis, Magiſtralis, ſeu Scripturarii, exigatur alia determinata ætas, quam requiritur in cæteris ordinariis Cathedralium Canonicis? Et quare ætas annorum quadraginta exigatur in eligendo Canonico Pœnitentiario? p. 360

III. Dignitas Sacerdotalis, & Eccleſiaſtica, an liberet filium à patria poteſtate? An Cardinalitia Dignitas? Et an Monachus liberetur? Et an matrimonio inito? An Judicatura liberet? pag. 364

Ad Textum in Capite, Eam te, IV. hoc titulo p.366

QUÆST. I. AN qui eligitur ad curatum beneficium, debeat non ſolùm eſſe in ætate annorum 25. verùm & quod ſit in ordine Presbyteratus inſignitus, vel intra quod tempus debeat eum ordinem recipere, ut per ſe adminiſtret? Et an Epiſcopo permitteretur de jure communi conferre beneficium curatum Clerico annorum quatuordecim?

II. An ſi Parocho electo, & pacificè poſſidenti occurrat impedimentum in fine anni; quominus ordinari queat, excuſetur? Et an obtinens Parochialem inſufficientem ad victum, teneatur promoveri ad ſacerdotium intra annum? Et an Parochus, qui Parochiam ſuſcepit animo dimittendi, & non ſuſcipiendi ſacerdotium, poſſit fructus ſuos facere? Quid ſi animo ordinem ſuſcipiendi, & poſtea mutet voluntatem? Et an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad Parochialem Eccleſiam, non affirmet intra annum, & durante ſtudiorum tempore, quorum cauſa diſpenſat? *pag.*370

Ad Textum in Cap. Præterea, V. hoc titulo in ipſo. p.374

Ad Textum in Cap. Quæris à nobis, VI. hoc titulo. p.375

QUÆST. I. AN ſit culpa mortalis accipere beneficium ſimplex animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad Ordioes ſacros? Et an qui ſuſcipit primam tonſuram, vel minoribus Ordinibus initiatur animo non aſcendendi ad alios Ordines? *ibid*

Ad Textum in Capite, Ad aures VII. hoc titulo. p. 377

QUÆST. I. AN Medicus propter eventum mortalitatis infirmi, impediatur ad Ordines ſacros promoveri, ſi peritus, & ſollicitus eſt, ac traditiones artis Medicæ obſervet? Et an Medicus de publico ſtipendiatus fiat irregularis, ſi ex amiſſione curandi, pereat infirmus? Et an Medicus effectus ſacerdos, poſſit ſine peccato mortali exercere artem Medicinæ? Et an Medicinæ ars ſit liberalis, & nobilis, ſicut Aduocatiæ? Et an Medici teneantur, cum gradum Univerſitatis recipiunt, emittere fidei profeſſionem? *p.*378

II. An Clericus in ſacris exercens Chirurgiam per inciſionem, vel aduſtionem, ſit irregularis, morte ſequuta; licet adhibeat neceſſariam diligentiam; Et an venæ inſectio, ſit Clericis, & Religioſis prohibita; ſic ut incurrant irregularitatem latam in Cap. Tua nos, de Homicidio; & ſi vulneratus vulnere non lethali mortuus ſit Medici, vel propria incuria, incurratur irregularitas? Et an Clericus in minoribus conſtitutus poſſit exercere Medicinam ſine alia diſpenſatione Pontificia? *p.*383

Ad Textum in Cap. Cum bona, VIII. hoc titulo. p.386

QUÆST. I. AN qui manet ſuſpenſus privatur beneficio? Et an ſuſpenſo ab officio illicitè, conferatur beneficium? Et an ſuſpenſus, qui abſolutionem obtinuit, poſſit retinere beneficium tempore ſuſpenſionis ſibi collatum? Et an ſuſpenſus, ut privetur beneficio, debeat per triennium eſſe contumax, tam in cauſa civili, quàm criminali? Vel ſufficiat, ut per annum contumax perſeveret? Et per quod tempus, tranſacto tali tempore, debeat judex eum ſpectare, ut illum privet beneficio? *p.*386

II. An ſuſpenſus à beneficio valide accipiat aliud beneficium? Et an ſuſpenſus à beneficio, validè ſuſpendatur à jure collationis beneficii, confirmationis, electionis, &c. ſibi proveniente ratione beneficii à quo ſuſpenſus eſt? Et an collatio beneficii facta excommunicato tolerato, ſit valida? Et quid de ea, quæ facta eſt ſuſpenſo, vel interdicto? An excommunicatus validè acceptet beneficium, ſi ante excommunicationem fuerit ei collatum? Et an excommunicatus ſit inhabilis ad recipiendas penſiones? *p.*390

III. An excommunicatus, cui facta eſt collatio beneficii, poſſit poſt abſolutionem retinere, vel acceptare illud, ſine nova collatione? Et quid ſi cum eo fuerit ab Epiſcopo diſpenſatum? Et remiſſivè de aliis. *p.* 393

Ad Textum in Capite, A multis, IX. hoc titulo. p.394

QUÆST. I. ORdo Epiſcopalis an neceſſariò includat Presbyteratum, ſub textu noſtro, art. 1. & art. 7. An laicus poſſit eligi in Epiſcopum? Et an cum quis eligitur, ſeu Epiſcopus debeat promittere continentiam? Et an Subdiaconus debeat continentiam vovere expreſsè, aut tacitè, cum ordinatur, ſicut facit qui ordinatur Diaconus, & Presbyter? Et an hæc obligatio ſit à natura Ordinum ſacrorum, ſeu ex jure tantùm Eccleſiæ? Et an ſacer Ordo ante rationis uſum, aut poſt eum ante pubertatem, obliget ad continentiam; & ſic, ut cœlibatus ſit de ejus eſſentia? *p.* 396

II. An poſſit Eccleſia inſtituere, ut initiati in minoribus, aut in poſterum initiandi, ſint ad matrimonium inhabiles, perdantve privilegium Clericale, ſi continere nolint? Et an teneatur voto initiatus minoribus Ordinibus, exiſtimans votum caſtitatis illis annexum, dirimere ſubſequens matrimonium? Et an conſtitutus in ſacris teneatur, ſi non caſtè vixerit opere, aut mente Sacerdoti illam circunſtantiam detegere? Ubi de ratione, qua Clerici in ſacris tenentur ad continentiam, & caſtitatem? *p.* 399

Ad Textum in Capite, Tuam in Domino, X. *hoc titulo in ipſo.* p. 403

Ad Textum in Capite, Cum contingat, XI. *hoc titulo.* p. 405

QUÆST. I. AN Abbates, qui ex textu noſtro poſſunt minores Ordines conferre, propriè dicantur illi Rectores Eccleſiarum Parochialium, qui vulgò in Regno Gallaciæ, & in aliis Regni partibus vocantur *Abades*, ſeu illi, qui dignitates in Eccleſiis Cathedralibus habent, vel dignitatem primam in collegiatis, eo nomine nuncupati, ſeu illi, qui apud nos Hiſpanos ſunt Abbates S. Iſidori Legionen. Abbas *de Alcala la Real*, Abbas *de Ronces Balles*, Abbas *de Arbas*, & alii hujus generis, ſeu illi, qui ſunt Abbates Præpoſiti Religionum Monathalium, ut S. Benedicti, Baſilii, S. Bernardi, aut Abbas Peromonſtraten. Et numquid deciſio textus noſtri porrigatur ad Priores Eccleſiaſticos Conventuum Ordinum militarium Divi Jacobi, Divi Joannis Alcantaræ, aut Calatravæ, aut ad alios hujus generis conſiſteutes in aliis Regnis ultra hos Caſtellæ? p. 406

II. An ſi Abbas Benedictinus contulit Ordines minores non ſibi ſubditis, qui poſtea Ordines ſuſceperunt, & in illis miniſtrarunt, poſuerit ſic ordinatos ſub obligatione reiterandi Ordines? Et an Abbates inſulati poſſint conferre Ordines minores laicis ſibi non ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Abbates conferentes tonſuram, vel minores Ordines aliis, quàm ſuis ſubditis regularibus, incurrant ſuſpenſionem? p. 409

III. An Abbates Benedictini, aut alii, attento Concilii Tridentini decreto, ſeſſione 23. cap. 10. taliter non poſſent dimiſſorias concedere ſuis ſubditis, ut eas concedentes in omni eventu incurrerent ſuſpenſionem, aut alias pœnas; An Novitii poſſint ſuſcipere Ordines minores à ſuis Abbatibus Regularibus? Et an Abbates conferentes Ordines minores Novitiis, incidant in ſuſpenſionem? Et quid ſi concedant dimiſſorias Novitio? An aliqui Abbates poſſint hodie ſuis ſubditis conferre Ordines minores? An Monachi Benedictini incurrant ſuſpenſionem, ſi non utantur habitu præſcripto in Clem. 1. §. *Si quis autem*, de ſtatu Monachorum? p. 412

IV. An ſimplex Sacerdos ex conceſſione Pontificia, poſſit conferre Ordines minores? Et an Pontifex poſſit ante conſecrationem concedere ſimplici Sacerdoti, ut conferat minores, & majores Ordines? Et an poſſit diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conferat Ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus? Et quid ut poſſit aliis Ordinem Presbyteratus conferre? Et an poſſit dare facultatem, ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet? Et an Pontifex diſpenſare queat, ut fœmina initietur prima tonſura? Et an irregulares poſſint ordinari prima tonſura, ſine prævia diſpenſatione? p. 415

V. Epiſcopus, an poſſit non Epiſcopo facultatem committere Ordines conferendi, ſeu Cor Epiſcopo? Et an Abbates, qui ordinarii ſunt, & habent juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, poſſint omnia, quæ ſunt juriſdictionis, ſicut Epiſcopi in ſuo territorio? p. 419

Ad Textum in Capite, Intelleximus, XII. *hoc titulo in ipſo.* p. 424

Ad Textum in Capite, Accepimus, XIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cum ſit ars, XIV. *hoc titulo.* p. 425

QUÆST. I. AN Sacerdotis Presbyteri officium ſit idem in Eccleſia exercere, ac ille, qui habet in Parochiis animarum curam? Et in quo conſiſtat utriuſque obligatio? p. 426

II. An Parochi, ſeu Presbyteri teneantur rudimenta Fidei Chriſtianæ docere, & explanare ſuis Parochianis? Et an nulliter Ordines ſuſcipiat ille, qui non fuerat ſanæ mentis? p. 429

Ad Textum in Capite fin. De ætate, & qualitate ordinandorum? p. 430

QUÆST. I. AN litterati in aliquo modo poſſint ordinari, aut beneficiari? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare cum illiterato habente aliquod principium Grammaticæ ad ordines? Ubi nonnulla de illiteratis? An collatio beneficii facta imperito, aut illiterato, ſit ipſo jure nulla? Et an facta irregulari ſit irrita ante Judicis ſententiam? p. 431

II. An poſſint Epiſcopi aliquoties examinare Parochos curam animarum exercentes? Et quid de Vicariis perpetuis, remiſſivè? Et an poſſint ad libitum reexaminare ſimplices Sacerdotes approbatos ad Confeſſiones? Et an Regulares ſemel examinati, poſſint in eadem Diœceſi ab eodem Epiſcopo, vel ſaltem ſucceſſore iterum examinari? Et an qui reputatur dignus ad unam Dignitatem, ſi eligatur ad aliam, debeat tunc etiam dignus reputari? p. 435

TOMUS SECUNDUS.

De Officiis, & Sacris Eccleſiæ.

Ad Rubricam, & Titulum XV. lib. 1. Decretal. de ſacra Unctione, cum Cap. 1. & ſuis §§. p. 1

AN Unctio conſecrationis Epiſcopalis, differat a Regia, & a Pontificia? Et quare Rex, & Imperator in humero ungatur tantùm oleo, Papa, & Epiſcopus in capite, & Chriſmate etiam? Et cur Epiſcopo, & Papæ

Papæ conſecrandi ungantur manus, & caput? Et quibus Regibus Chriſtianis olim jus ungendi fuiſſet? p. 5

II An Unctio non facta in conſecratione Epiſcopo Chriſmate confecto ex oleo, & balſamo, ſit ſupplenda, & iteranda per tres Epiſcopos? Et an quando aliquid eſt relictum in conſecratione Epiſcopali, ſit ſemper eodem modo reiterandum? Et an conſecratio Epiſcopalis miniſtrata cum opinione probabili, ſit reiteranda cum conditione? Et an ſit neceſſaria mixtio balſami cum oleo? p. 10

III. An ſi conſecrans aliquem Epiſcopum, adhiberet prius Unctionem Chriſmaticam & poſtea traditionem libri, conſecratio ſit tantum illicita, aut invalida? An Epiſcopus conſecrandus, ſi nun fuerit inſignitus Sacramento Confirmationis, peccet mortaliter? Et an Conſecratores? Et an in conſecratione Epiſcopi, contrahatur ab Epiſcopo matrimonium ſpirituale. Et an peccet mortaliter Epiſcopus conſecrator, qui in Epiſcopali conſecratione uteretur Unctione Chriſmatica abſque balſamo? pag. 12

IV. An Chriſma adhibendum in conſecratione, ſit benedicendum ab Epiſcopo? An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi in conſecratione Epiſcopali adhibeat Unctionem Chriſmaticam confectam ex balſamo adulterino? Vel ſi uteretur Unctione Chriſmatica alterius anni? pag. 14.

De Sacramento Extremæ Unctionis. ibid.

QUÆST. I. AN Unctionis Sacramentum immediatè fuerit inſtitutum à Chriſto Domino, & quando? An probetur ex D. Jacobi epiſtola Canonica, Cap. 5. verſ. 14. Et ex Evangelio D Marci, Cap. 6. verſ. 13. Et an fuerit inſtitutum in illis verbis Joannis 20. *Quorum remiſeritis peccata*, &c. Et num ſit unum ſpecie infima? Et qualiter diffinietur? *ibid.*

II. An oleum olivarum ſine admixtione balſami, ſit omnis materia Sacramenti Unctionis? Et num debeat eſſe benedictum ab Epiſcopo? Ubi de aliis circa materiam? Et circa formam? Et quæ dicatur materia proxima? p. 16

III. An ſi pro adminiſtratione hujus Sacramenti, addatur oleo conſecrato major quantitas olei non conſecrati, remaneat, hoc non obſtante conſecratum? An una gutta olei ſit ſufficiens in unaquaque Unctione? Et an benedictio olei ſit de neceſſitate Sacramenti, aut ſolum præcepti? Et an ſit de neceſſitate quod fiant Unctiones in formam Crucis, & manu immediata Sacerdotis, aut virgula? p. 20.

IV. An forma deprecativa in Sacramento Extremæ Unctionis, ſit de neceſſitate Sacramenti? Et an Unctio debeat applicari ad hujuſmodi ſacramenti effectum omnibus partibus? Et quid queat Parochus facere in caſu neceſſitatis, ut peſtis? Seu an debeat in tali tempore miniſtrare Extremam Unctionem, & Euchriſtiam cum periculo vitæ? p. 22

V. An poſſit permittere Pontifex tempore peſtis ex penuria Sacerdotum, ut queat miniſtrari Sacramentum hoc ab unicà Unctione? Et an ſit validum hoc Sacramentum miniſtratum in qualibet parte corporis extra ſenſus? Vel ſit de neceſſitate quod fiant ſeptem Unctiones, vel quod utrumque organum unius ſenſus inungatur. Ubi de Unctione Sacerdotum, & de ordine Unctionis faciendæ? Et an ſit de neceſſitate Sacramenti, ut ſenſus, qui ungitur nominetur? p. 26

VI. An recepturi hoc Sacramentum, debeant eſſe rationis capaces, vel queat miniſtrari puero, de quo dubium eſt, num habeat uſum rationis? Et an illis, qui inciderunt in amentiam, ſit in periculo mortis miniſtranda extrema Unctio? Et an pueri in articulo mortis ſint ungendi, quando ſunt capaces Sacramenti Euchariſtiæ? Seu ſit miniſtranda Extrema Unctio adulto in periculo mortis, ſtatim poſt ſuſceptum Baptiſmum? Et an teneatur Parochus ſi cognoſcat per confeſſionem puerum, nunquam actualiter peccaſſe miniſtrare Extremam Unctionem? p. 29

VII. An moribundus ſit inungendus tempore interdicti, non valens alia Sacramenta recipere, ſi non habet Bullam cruciatam? An ſit abſolvendus moribundus, qui non vult recipere Extremam Unctionem? Et an ut conferatur debeat ſuſcepturus infirmari lethaliter? Et ſic poſſit dari lethaliter vulneratis, vel peſte percuſſis, aut læſis morſu viperarum. Item & in partu, deficiente, ſeu ſenio confectis. Ubi quænam diſpoſitio requiratur in ſuſcipiente, ſeu debeat prius ſuſcipi Euchariſtia? Et in quo ſtatu infirmitatis ſit conferendum? p. 33

VIII. An ſit neceſſarium ut infirmus in lecto jaceat ad conferendum Unctionis Sacramentum? Et an in infirmitate diuturna, poſſit infirmus bis ungi? Ubi num iterum conferendum ſit collatum jam ſemel infirmo, non periculoſo, ſi poſtea laboret periculosè? An cœci à nativitate, vel mutilati debeant ungi in partibus propinquioribus, partibus abſciſſis? Et an de facto B. Virgo receperit hoc Sacramentum? p. 38

IX. An ſolus Epiſcopus ſit proprie Miniſter hujus Sacramenti, & Parochi, ſeu alii Sacerdotes ex gratia tantùm? Et an quilibet Sacerdos poſſit validè illud conferre, etiam ſi Religioſus, ſit, aut ſaltim Parocho nolente? Et num liceat Parochis præbere laicis oleum Extremæ Unctionis, ut ipſi infirmos ungant ad ſanitatem recuperandam, ſeu Diaconis, aut Clericis in minoribus vel mittere ad infirmos ut ipſi eo ungatur? p. 40

X. An plures Sacerdotes ſimul, aut aliquis alius cum Parocho poſſint adminiſtrare hoc Sacramentum? Et an ut ritè adminiſtretur, requiratur quòd Sacerdos ſit expoſitus, & ad confeſſiones audiendas approbatus? An Sacerdos moribundus poſſit ſeipſum ungere, vel ſolus adminiſtrare, & & ſibimet reſpondere? An alius Sacerdos debeat perficere Sacramentum Extremæ Unctionis, ſi primus morte præventus, aut ob aliam cauſam non perficiat? p. 44

XI. An excommunicatus nominatim, vel ſuſpenſus, poſſit in articulo mortis miniſtrare infirmo Sacramentum Extremæ Unctionis? Et num Sacerdos exiſtens in peccato mortali? Vel num Parochus excommunicatus, aut ſuſpenſus poſſit dare licentiam, ut alter Sacerdos miniſtret hoc Sacramentum

tum? An Epiſcopus hoc Sacramentum miniſtrans debeat ungere oleo; at vero Chriſmate? Et an ſi Parochus portet domi olcum Extremæ Unctionis timens de nocte ad moribundum ungendum vocari, ſecluſo ſcandalo, peccet mortaliter? An ægrotus ſi non fuerit confeſſus, & ſit in articulo mortis, teneatur Parochus cum periculo vitæ Sacramentum Extremæ Unctionis illi miniſtrare? *p.* 44

XII. An Parochus ratione officii teneatur ex juſtitia hoc Sacramentum Fidelibus miniſtrare; ſin autem mortaliter peccet, ſi petenti neget? An ſimplex Sacerdos teneatur ſub peccato mortali adminiſtrare hoc Sacramentum tempora neceſſitatis, ſi licitè, & facilè poſſit? Et an peccet mortaliter ſi adminiſtret hoc Sacramentum, prætermiſſis præcibus ab Eccleſia ſolitis præcanter poni? Et an Parochus cum periculo vitæ teneatur illud miniſtrare, infecto peſti, qui antequam incideret in amentiam, incidit in peccatum mortale, da quo habuit Attritionem tantùm? *p.* 48

XIII. An qui poſt miniſtratum Sacramentum Extremæ Unctionis, omittit dicere ritus præambulos, quos propter periculum inſtans non præmiſit, & etiam quæ ſolent dici poſt illum miniſtratum, peccet mortaliter? Vel peccet ſi illud adminiſtret in neceſſitate ſina veſtibus ab Eccleſia præſcriptis? Ubi de aliis? Et an in caſu neceſſitatis Sacerdos non habens Clericum ad reſponſiones, poſſit uti miniſterio fœminæ ſine peccato? Et an hoc Sacramentum conferat effectum ſuum poſt omnes Unctiones, aut poſt primam tantum? *p.* 49

XIV. An præcipuus affectus hujus Sacramenti, ſit remiſſio peccatorum venialium? Et atiam ſit ejus præcipuus effectus tollere reliquias peccatorum. Et quæ illæ dicantur? Et an tribuat aliquandu ſanitatem corporis? An Pontifex poſſit præcipere uſum Sacramenti Unctionis, & contra tranſgreſſores pœnam imponere? Seu an detur caſus, in quo infirmus ex defectu aliorum mediorum obligetur ad hoc Sacramentum ſuſcipiendum? *p.* 52

Ad §. Quia verò Chriſtus, dicti Cap. unici, noſtri tituli. p. 55

Ad §. Per frontis Chriſmationem textus noſtri. p. 56

De Sacramento Confirmationis.

QUÆST. I. AN Sacramentum Confirmationis colligatur ex ſacris Litteris? An ſit à Chriſto Domino inſtitutum? Et quando? Quibus nominibus nuncupetur? *ibid.*

II. An Chriſma ſit materia remota Sacramenti Confirmationis? An mixtio balſami in Chriſmate, ſit de neceſſitate hujus Sacramenti? Et an debeat eſſe benedictum? Et ab Epiſcopo? Ubi de conſecrato ungnento? *p.* 60

III. An materia Sacramenti Confirmationis fuerit ab Eccleſia, an à Chriſto inſtituta? Sitque de neceſſitate Sacramenti? Et qualiter conficiatur hoc ſactum unguentum? Et quando? Qualiſque benedictio Epiſcopi in Chriſmate requiratur? Ubi da ritu hujus Sacramenti in benedictione Chriſmatis? Et de proxima materia hujus Sacramenti? *p.* 97

IV. An impoſitio manuum ſit aſſentialis materia proxima Confirmationis diverſa ab Unctione? An hæc Unctio de neceſſitate Sacramenti debeat fieri in fronte, & in forma Crucis, & quod fiat Unctio manu Epiſcopi, & police dextro? Et num ſint ungendæ illæ partes corporis? Ubi de alapa, & panno, quo circumcingitur frons, Chriſma? *p.* 69

V. An forma hujus Sacramenti eadem ſit apud Græcos, ac eſt apud Latinos? Sitque de neceſſitate Sacramenti? Ubi an omnia ejus verba ſint eſſentialia ad valorem Sacramenti? Sitque neceſſaria expreſſa invocatio ſanctiſſimæ Trinitatis? Seu ſufficiat dicere verba, *Confirmetur*, & *ſignetur* ſervus Chriſti, aut alia verba æquipolentia? Poſſitque Pontifex aliqua mutare? *p.* 73

VI. An poſſit Epiſcopus benedictione à ſe compoſita, ſacrum oleum, & Chriſma conſecrare? Et an in novo orbe, amiſſo Pontificali, quod per plurimos annos nequeat haberi, poſſit Epiſcopus licitè conſecrare Chriſma, & ſanctum oleum benedictione à ſa compoſita? Et an poſſint validè Sacramenta Confirmationis, & Extremæ Unctionis diverſis oleis miniſtrari? Et an poſſit Papa prohibere Epiſcopo, ne Sacramentum Confirmationis conferat? An ſi Epiſcopus omittat aliquam cæremoniam oppoſitam in Pontificali pro benedictione Chriſmatis, dicatur, hoc non obſtante, Chriſma benedictum? *p.* 79

VII. An Epiſcopus ſolus ſit Miniſter ordinarius Sacramenti Confirmationis? Et an poſſit etiam ex delegationa Pontificia hoc Sacramentum adminiſtrare ſimplex Sacerdos? Seu an Presbyter ſit ſufficiens Miniſter, quamvis peccet in conferendo? Et qua ratione conveniat Epiſcopo eſſe Miniſter ordinarius hujus Sacramenti? Et an ſecluſa Romani Pontificis prohibitiona, ſolo Jure Divino attento, Presbyter ex ſolo ſui Epiſcopi aſſenſu, validè confirmet? Et an hodie regulares miſſionarii in terris infidelium miniſtrare queant hoc Sacramentum? *p.* 82

VIII. An Diaconus, ſeu alius Clericus non Presbyter, poſſit ex commiſſiona Pontificia miniſtrare, & conferre Sacramantum Confirmationis? An Abbates? Seu an poſſit Pontifex diſpenſare ad illud adminiſtrandum per Sacerdotem ſolum priori ordinatione conſecratum? Et an ſoli Pontifici competat privativè talis diſpenſandi poteſtas, vel etiam Epiſcopo? Vel an poſſit Pontifex diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conſecrare queat ſanctum Chriſma? Et an ſi ſine cauſa diſpenſet, ut ſimplex Sacerdos conferat Sacramantum Confirmationis, ſit diſpenſatio valida? Et an Pontifex tantum electus, & nondum conſecratus in Epiſcopum, poſſint hanc poteſtatem ſimplici Sacerdoti concedere? Vel an facultas talis conceſſa ſimplici Sacerdoti, expiret mortuo Pontifice? Vel ſi ſit conceſſa ex cauſa, ea ceſſante, expiret? An Regulares miſſionarii in partibus infidelium? præſer-

præſertim in novo orbe, habeant à Sede Apoſtolica privilegium miniſtrandi hoc Sacramentum? *p.* 88

IX. An conſuetudo ſit potens concedere Presbyteris facultatem adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis, & benedicendi, ſive conſecrandi Chriſma? Et quid in hoc potuerit Græcorum conſuetudo? Ubi de uſu commiſcendi oleum cum Chriſma? Et energumeni ſi ad Epiſcopum deferri non poſſint, à Presbytero de licentia Epiſcopi queant conſignari, & illis manus imponi? An Epiſcopus hæreticus degradatus, vel excommunicatus poſſit validè confirmare? Et an Epiſcopus non confirmatus, peccet mortaliter alios confirmans? Et an Epiſcopus, dum adminiſtrat hoc Sacramentum, debeat eſſe ſine conſcientia peccati mortalis, & habere intentionem ſaltim virtualem? *p.* 92

X. An ſaltim peccet mortaliter Epiſcopus, qui ordinat illum, qui non eſt confirmatus? Vel ſic peccet ordinatus non confirmatus? An peccet mortaliter confirmans in ſua Diœceſi ſubditos alterius Diœceſis? Vel poſſit ſine gravi peccato confirmare in aliena Diœceſi ſine expreſſa licentia proprii Epiſcopi? Vel debeat eſſe jejunus, dum confirmat? Aut confirmare in Eccleſia? Et an Epiſcopus non confirmans in ſua Diœceſi, opportunis temporibus, peccet mortaliter? Vel an queat confirmare interdictis? *p.* 98

XI. An Epiſcopus debeat admittere ad Sacramentum Confirmationis omnes homines, etiam infantes, & adultos? Seu requiratur ætas determinata? Et quæ ſit convenientior? Et ſub qua diſpoſitione debeat eſſe adultus? Aut numquid ſit præmittenda confeſſio in habente peccatum? *p.* 102

XII. An poſſit Pontifex diſpenſare, ut infantes ante uſum rationis confirmentur? An adultis poſſit miniſtrari hoc Sacramentum in articulo mortis; vel infantibus ante uſum rationis morituris? Et an hodie in novo orbe, & in partibus infidelium, ubi fervet perſecutio, ſtatim poſt Baptiſmum ante uſum rationis infantes ſint confirmandi? Et an in aliquo caſu in articulo mortis teneatur quis ſumere Sacramentum Confirmationis? Et an infantibus filiis Principum ſit conferendum, non obſtante, quod non niſi ſeptennis ſit miniſtrandum? *p.* 105

XIII. An perpetuò amentes poſſint validè confirmari? Vel ſint de facto confirmandi? Et an ægrotis, & conſtitutis in periculo mortis miniſtretur? Et an energumenis poſſit hoc Sacramentum Confirmationis miniſtrari? Et an ſi Epiſcopus confirmaret infantes ante uſum rationis abſque juſta cauſa, peccet mortaliter, ſive venialiter, aut nullo modo? *p.* 106

XIV. An Sacramentum Confirmationis ſit ad ſalutem neceſſarium ex vi ſuæ inſtitutionis? Vel præcepti Divini poſitivi? Seu an ſit aliquod præceptum Eccleſiaſticum ſuſcipiendi illud? Vel an quis peccet mortaliter non ſuſcipiens hoc Sacramentum Confirmationis? Vel ſaltim ſit peccatum veniale illud non recipere ex negligentia? Et an poſſit Pontifex præcipere ſumptionem hujus Sacramenti ſub peccato mortali? *p.* 109

XV. An de neceſſitate Sacramenti Confirmationis, ſit neceſſarius Patrinus, & quod ipſe ſit confirmatus, ut contrahat cognationem, alias non? An plures in numero cum qua obligatione? Ubi de Religioſis, ac verò reſpectu uxoris? Ubi etiam breviter de effectibus, quos producit Sacramentum Confirmationis? *p.* 113

Ad Rubricam, & Titulum, De Sacramentis non iterandis. p. 117

QUÆST. I. AN ratio non iteranda Sacramenta, dependeat à charactere, qui imprimitur illorum ſuſceptione? Et in quibus Sacramentis hæc characteris impreſſio contingat, in quibus verò non? *ibid.*

II. An character ita ſit indelebilis, ut etiam poſt mortem, tam in Beatis, quàm damnatis permaneat? Et an ita in alia vita permaneat, ut maneat cum poteſtate ſibi annexa ad validè recipienda, vel danda alia ſacramenta? Et an Circumciſio in lege veteri characterem imprimeret? Et an ſi, v.g. Matrimonium imprimeret characterem indelebilem, poſſet reiterari etiam inter diverſos conjuges? *p.* 121

III. An quia Rubrica noſtra inſcribitur de Sacramentis non iterandis, congruè nihilominus agi poſſit de cæteris Sacramentis reiterabilibus, & de eorum uſu, adminiſtratione, ac ſubjecto, cui miniſtrantur? Ubi quid ſit Sacramentum, quibus nominibus ſumatur, & quid ſit ſignum? An Chriſtus Dominus ea inſtituerit? Quo in loco? Qua ratione? Quæ ſit eorum natura? Et quo inquam numero in lege gratiæ fuerint inſtituta, ac de aliis breviter? *p.* 123

IV. An in lege Evangelica fuerint neceſſaria Sacramenta? Et an conſtent eſſentialiter ex rebus, & verbis? An Chriſtus materiam, & formam Sacramentorum determinaverit pro toto orbe? An detur in omnibus materia proxima, & remota, determinata ex Chriſti inſtitutione? Et an requiratur quod materia, & forma eorum ſimultate temporis coexiſtant? *p.* 131

V. An Eccleſia poſſit variare materiam Sacramentorum à Chriſto aſſignatam? Quid de variatione formæ? Quibus modis contingat? Et an in conjunctione materiæ, & formæ Sacramentorum, detur parvitas materiæ? An detur in verbis formæ Sacramentorum? Et an ea detur in interruptione formæ Sacramentorum? An quis peccet mortaliter variando formam, & materiam? Et quid ſi formam abſolutionis variet in Sacramento Pœnitentiæ; dum tamen verba ſignificent actum judicialem? *pag.* 134

Ad Textum in Capite, Pastoralis I. hoc titulo, De Sacramentis non iterandis. p. 138

QUÆST. I. QUare ordinati in Subdiaconum, deficiente manus impoſitio, non iterùm ordinetur ſed cautè ſit ſupplendum quod incautè fuerat pretermiſſum? Et quare idem dixerit Pontifex de Confirmato, non Chriſmatis, ſed oleis Unctione? Cum revere ſubdiaconus ordinatus cum

Cance

Calice non conſecrato, debeat iterùm ordinari? Et ſic iterum confirmari qui tantùm oleo fuerit confirmatus, cum Chriſma neceſſarium in adminiſtratione Sacramenti Confirmationis videatur? p. 138

DE SECUNDA PARTE

Textus noſtri.

QUÆST. II. AN Pontifex poſſit ſi balſami copia deeſſet, diſpenſare, ut Sacramentum Confirmationis adminiſtraretur cum ſolo oleo olivarum? Seu an præcipere, ut in articulo mortis confirmetur aliquis cum ſolo oleo, ſi balſamum non inveniretur; ſic ut valeat taliter hoc Sacramentum, ut denuò præſtandum non ſit, ſeu iterandum, ſaltim ſub conditione? p. 146

III. An quoties probabilis opinio fert aliquod Sacramentum non fuiſſe validum, poſſit quis illud ſub conditione repetere? Et quid poſita conditione ſaltim in mente? Et an ſit peccatum mortale reiterare Sacramenta Baptiſmi, Confirmationis, & Ordinis, ſi adſit tantùm ſcrupulus de eorum validitate? Seu reiterare formam Sacramentorum ſina cauſa ſupra eandem materiam? An poſſit præcipere Pontifex, ut in articulo mortis, deficiente materia certa, miniſtrentur Sacramenta in materia dubia? p. 148

IV. An ſi Epiſcopus proferat formæ verba, antequam applicetur materia, vel è contra, ordo ſit iterandus? An ſi adſint opiniones probabiles pro validitate, vel nullitate alicujus ordinis, teneatur quis in hoc caſu ordinem denuo ſuſcipere? An Pontifex ſuppleat defectum juriſdictionis, miniſtrantibus Sacramentum cum opinione probabili? Vel ſuppleat illam in adminiſtratione Sacramentorum, ſtante errore communi abſque titulo colorato? Et an qui bis Sacramentum Confirmationis contulerit, vel ſuſceperit, irregularitatem incurrat? Idemque interrogatur de ſuſcipiente bis ordinem aliquem, aut Baptiſmum? p. 151

Ad Textum, in Capite II. *A nobis, hoc titulo, De Sacramentis non iterandis.* p. 156

QUÆST. I. QUare corpora mortuorum ſepulta à Schimaticis, non ſunt exhumanda, cum è contra inquam, ſi ſepeliatur excommunicatus denunciatus, ejus corpus ſit projiciendum extra Eccleſiam, ſi ab eliis decerni poſſit? Et num idem contingat ſi ſepeliatur Paganus, & Infidelis; ſic ut egeat nova benedictione, ſeu conſecratione Eccleſia, eò quòd ſit polluta? Et num polluatur Eccleſia ex ſepultura hominis interdicti? Seu an reiteretur Epiſcopi conſecratio? Sive ſuppleatur aliquo in ea deficiente? p. 157

II. An ad valorem Sacramentorum ſit neceſſaria fides Miniſtri? Vel ſaltim requiratur probitas, ſeu ſanctitas Miniſtri; ita ut aliàs debeant repeti Sacramenta, vel tantùm dicatur neceſſaria, ut licitè adminiſtret? An ſit licitum petere Sacramentum extra mórtis articulum à miniſtro non tolerato, ſeu à Miniſtro malo tolerato, & parato etiam extra caſum neceſſitatis, ſeu non parato? Et an liceat petere à malo Miniſtro exiſtente tantùm in peccato mortali? p. 159

III. An Miniſter per accidens miniſtrando Sacramenta, peccet mortaliter, aut venialiter? An qui vult ſuſcipere Sacramenta ab aliquo Miniſtro, teneatur inquirere, num ſit inprobus, aut probus? An exercentes præcisè ſine Sacramentorum confectione functiones, & actiones ordinum, exiſtentes in peccato mortali, peccent mortaliter? Et quid de Epiſcopo benedicente ſacras veſtes, conficiente Chriſma, conſecrante Eccleſias, aut habente conditionem ad populum? Et de Parocho benedicendo aquam, aut aſſiſtendo matrimonio, aut de exercente ſacramentalia? p. 163

Ad Textum in Capite fin. De Sacramentis non iterandis. p. 165

QUÆST. I. AN manus impoſitio in ordine Presbyteratus, ac Diaconatus, ita ſit de eſſentia iſtorum ordinum, ut ea omiſſa, & ſi alia materiæ neceſſaria poſita ſiet, Sacramentum Ordinis iteretur, aut ſufficiet ſola ſuppletio manuum? Et quot manus impoſitiones inveniantur uſitatæ? Ubi de ritu Ordinis Presbyteratus Latinæ, & Græcæ Eccleſiæ, item & Armeniæ? *ibid.*

II. An ſi in aliqua ordinatione non fuit applicata debita materia, poſſit die ſequenti adhiberi, non expectando aliam ordinationem? An ſi Sacerdos, ac Epiſcopus non tetigit vaſa ſacra, aut illud inſtrumentum, in cujus porrectione imprimitur caracter, teneatur iterare ordinem, tam in Presbyteratu, quàm Diaconatu, & Subdiaconatu? Et an qui tetegit tantùm Calicem, & non Patenam, validè ſit ordinatus? Et de aliis remiſſivè? An Epiſcopus poſſit ordinare extra tempora Subdiaconum, qui ſuſceperat ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus, aut Presbyteratus cum actuali intentione, & proteſtatione illud non ſuſcipiendi? Et an habuerit Eccleſia authoritatem, & poteſtatem determinandi materias, & formas ſpecificas ordinationum, eò quod Chriſtus Dominus in hoc Sacramento in genere tantum, ut in aliquibus inſtituerit, præcipiens rebus, & verbis aptis ad ſignificandam practicè gratiam, & effectum Sacramentorum ea confici? p. 170

II. An character per conſtitutionem Eccleſiæ circa materiam, & formam ordinum imprimi valeat, & qualiter? Et an cum quis ordinando ungit, debeat inſimul orationes dicere? Et quid fiet, ſi aliquid deficiat, ſeu orationes mediet? An alius Epiſcopus poſſit ſupplere defectus ordinis collati ab illo, qui contulit? An manus impoſitio Presbyterorum adſtantium cum Epiſcopo, ſit tantùm cæremonialis, & ſupplenda? Et quando ſit locus ſuppletione, & noe iterationi juxta ſpeciē textus noſtri? p. 177

IV. An qui adminiſtravit Sacramentum Ordinis, vel Baptiſmi, invalidè teneatur cum periculo honoris, & vitæ manifeſtare hunc defectum? p. 177

Ad Titulum, De filiis Preſbiterorum, & aliis illegitimè natis, in ipſo. p. 178.

Ad Textum in Cap. I. Cap. Litteras XIV *& Cap. fin. hoc titulo, & Cap.* I. *&* II. *eodem lib. 6.* p. 181

Quæst. I. Filii Preſbyterorum, & cæteri ex fornicatione nati, quare ad ordines non promoveantur, etiam alias expoſiti, ut filii legitimi reputentur ad prædictos effectus, item & ad officia? An Baſtardi, ac ſpurii poſſint officia Reipublicæ obtinere? An filii Preſbyterorum ante Preſbyteratum concepti, valeant ordinari, & beneficiari? An hæc irregularitas imponatur etiam parentibus? p. 182.

II. An ſit legitimus reputandus ille filius, qui etſi expoſitus non ſit, ejus vero parentes non reperiuntur? Vel quando natus eſt ex matre habente virum, à quo creditur genitus, ſed revera eſt genitus ab alio? Vel teneatur credere matri dicenti cujus viri ſit filius genitus à conjugatis poſt matrimonium ratum, & non conſummatum, & utriuſque conjugis, aut alterius in Religione profeſſionem, ſit illegitimus, & irregularis? Ubi quid ſi vix ordinetur, & de expreſſione, ut diſpenſetur? An profeſſione filii illegitimi tollatur irregularitas, quoad ordines, & beneficia? p. 185

III. An ingreſſus ſolus religionis abſque profeſſione auferat irregularitatem illegitimitatis quoad ordines, & beneficia? An quoad Prælaturas ingreſſus, ſive profeſſio tollat ſine diſpenſatione Papæ illegitimitatem? Et quid reſpectu Monialium, ut Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ fiat? Et an omnis illegitimus reddatur per profeſſionem ſolemnem, legitimatus, & aptus ad omnes prælaturas, & dignitates, ſeu officia intra Religionem obtinenda, aut ad Epiſcopi Vicariatum, vel Moniatum, ſeu Prioratum alicujus Conventus? p. 189

IV. An ſi illegitimus abſque diſpenſatione ordinatus eſt; deinde ingrediatur religionem, & in ea profiteatur poſſit non ſolum promoveri ad alios ordines, verum in ſuſceptis miniſtrare abſque diſpenſatione? An hodie per privilegia conceſſa religionibus, poſſint abſque diſpenſatione Pontificia & ex ſola electione facta ab habentibus poteſtatem eligendi profeſſi obtinere Prælaturas, & dignitates in ſuis religionibus, ſeu fiat diſpenſatio per Generales, & provinciales ſeorum? Et ſi filius naſcatur ex parentibus profeſſis, ſive adſtrictis caſtitatis voto, an ſine profeſſione in religione cenſeatur legitimus ad ordines, & beneficia abſque ulla diſpenſatione? p. 193.

V. An illegitimus occultus incurrat irregularitatem? An Pontifex legitimando illegitimus, habilitet illum quoad ſpiritualia, & temporalia ſicut habilitaretur legitimatus per ſubſequens matrimonium? Et an ſi illegitimus diſpenſetur a Papa quoad ordines, intelligatur diſpenſatus ad omnes ordines ſacros? Et beneficia ſimplicia ad patronatus, ad Curata, dignitates, & Epiſcopatus? Et an facultas conceſſa ſuperioribus Religionum ad diſpenſandum cum ſuis ſubditis illegitimis ad omnes Prælaturas porrigatur etiam ad obtinendam dignitatem Generalatus? p. 196

VI. An diſpenſatus quoad omnes ordines, beneficia & dignitates, cenſeatur diſpenſatus quoque ad Epiſcopatum, & Cardinalatum? An diſpenſatus ad beneficium poſſit obtinere non ſolum ſimplex, verum, & Curatum Canonicatum, dignitatem, & etiam primam poſt Pontificalem in Cathedralibus, & ad duo inſimul beneficia; & ſic ut uno dimiſſo, poſſit aliud obtinere? Ubi de aliis remiſſivè? Et num hæc dicta de diſpenſato procedant quoque in legitimato a Pontifice? p. 303

VII. An illegitimus diſpenſatus ad ordines, intelligatur, & eo ipſo ad penſionem, An diſpenſatus illegitimus, ut Clericus fiat, intelligatur tantum ad primam tonſuram? An diſpenſatus ad dignitatem inferiorem vi talis diſpenſationis, eligi poſſit ad dignitatem ſuperiorem, aut è contra? An illegitimus in ſæculo diſpenſatus ad omnia, & quæcumque beneficia, hoc ipſo poſſit eligi ad Prælaturas, ac dignitates regulares? Et an illegitimus, cui diſpenſatum eſt à Papa, ut poſſit obtinere beneficium Curatum, ſi poſtea efficiatur Religioſus, egeat nova diſpenſatione, ut Prælatus fiat irregularis? Et an irregularis illegitimus, qui ſuſcepit in ſæculo ſine diſpenſatione ordines ſacros, poſſit poſt religionis ingreſſum, non ſolum promoveri ad alios ordines, verum, & in ſuſceptis miniſtrare abſque alia diſpenſatione? An Religioſus diſpenſatus ad gradus, honores, & dignitates ordinis neceſſe ſit, ut exprimat qualitatem illegitimitatis? Num ſpureus ſit naturalis, ſacrilegus, aut inceſtuoſus? p. 208

VIII. An Epiſcopus poſſit etiam cum illegitimis, quibus habet diſpenſare in ſua Diœceſi quoad ordines, & beneficia, ſicut Papa in univerſo orbe, & qualiter? An Capitulum, ſede vacante, hoc idem poſſit? An ad Canonicatum, & dimidiam portionem? An ut ordinatus illegitimus poſſit ad ſacros ordines aſcendere, & in receptis miniſtrare? Et quid cum irregulari ex occulta illegitimitate? Et num cum proprio filio? Quid de Commiſſario Cruciatæ, ac delegato Papæ, vel Regis? p. 211

IX. An Epiſcopus promovendo ad ordines illegitimum, ſeu alium, qui de jure communi promoveri non poteſt, in caſibus tamen, in quibus poteſt diſpenſare, intelligatur eum eo diſpenſaſſe? An poſſit diſpenſare cum illegitimo ad pluralitatem beneficiorum ſimplicium? Et ut diſpenſatus à Papa ad unum ſimplex beneficium, poſſit obtinere Epiſcopi diſpenſatione? An poſſit diſpenſare cum Clerico conjugato? Et an diſpenſatio præſumatur, ſi illegitimus in habitu, & tonſura incedat? Et an diſpenſatus per ſuum Epiſcopum poſſit beneficiari in diverſa Diœceſi? Et de aliis pro praxi? p. 217

X. An filius in dubio præſumendus ſit naturalis; hoc eſt natus ex concubina? An verò ſpureus hoc eſt natus ex coitu damnato, & punibili ad delictum narrativæ pro diſpenſatione conſequenda illegitimitatis? Et an tollatur irregularitas illegitimitatis, non ſolum diſpenſatione, aut profeſſione? verum per morum probitatem, ſcientiam, & alias illegitimi dotes? p. 220

A 2

Ad Textum in Cap. II. *uſque ad* XVII. *hoc titulo, & in Cap.* XV. *Trid. ſeſſ.* 25. *& Clem. Conſt.* p. 221

QUÆST. I. AN illegitimus (ſuppoſita diſpenſatione) poſſit habere beneficium, in quo fuit beneficiatus ejus pater; qui tempore Concilii jam erat mortuus, vel reſignaverat? Vel obtinere illud beneficium quod olim pater poſſediſſet ſine legitimo titulo? Vel ſi pater ejus habuit tantum titulum, & proviſionem beneficii; non autem poſſeſſionem? Seu an filius Clerici prohibeatur obtinere beneficium, vel ſervire tanquam Capellanus amobilis in Eccleſia, in qua ejus pater tanquam Capellanus amobilis, ſeu Vicarius temporalis ſervivit? Ubi de multis caſibus? *p.* 223

II. An filii Presbyterorum poſſint habere penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes ſui obtinuerunt? An pater poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, in qua filius ejus habuerit aliud etiam diſſimile? Et quid ſi de præſenti habet? An partes poſſint renunciare beneficia, quæ obtinebant ad favorem tertii, impoſita penſione, ſolvenda propriis filiis illegitimis? Et quid de patre habente facultatem transferendi penſionem? Et quid quando facta eſt reſignatio alicujus beneficii in favorem filii Clerici, reſervata penſione reſignanti ſuper beneficio de conſenſu patris? ubi qualiter probetur. Et an qui ante Concilium obtinuit beneficium in Eccleſia, in qua pater ejus olim fuit Beneficiatus, poſſit poſt Concilium ad aliud beneficium aſcendere, ſeu tranſire per optionem, aut alias? *p.* 227

III. An Trid. decretum in d. c. 15. ſeſſ. 25. de reform. habeat locum in habentibus penſionem ante Concilium ſuper beneficio à patre obtento? An in habente ante Concilium coadjutoria? Cum futura ſucceſſione? An regula de triennali juvet contra dict. decretum? An nepotes ex filio vel filia illegitimis, comprehendantur ſub d. decreto Trid. Et num extendatur ad fratres? Et an contra jus commune aliquid innovatum fuerit circa Presbyterorum filios, qui fuerunt nati ex legitimo matrimonio per Trid. in d. c. 15. & conſt. Clem. 7. *p.* 230

IV. An filius illegitimus Presbyteri poſſit obtinere ex Trid. in d. c. 15. & ex d. conſt. Clem. beneficia, quæ pater ante dimiſit, vel intra tres menſes à publicatione d. Concilii? An poſſit recipi in Clericum Eccleſiæ perceptitiæ, in qua ejus pater fuit receptus? An Trid. Decretum in dict. c. 15. ſeſſ. 25. de reform. locum habeat, & ſe extendat ad illegitimos regulares filios Religioſorum? An filius Presbyteri, qui ſimul cum patre in eadem Eccleſia beneficium retinet, teneatur præciſè illud dimittere, renunciare, ſive permutare ſub pœna privationis, ut nec ſufficiat quod pater ſuum beneficium dimitteret intra illud tempus? Et de aliis dubiis? Et an procedat ſi ſuper beneficio filii, aliquis haberet regreſſum? Et quid ſi tantum eſſet beneficium in perſona patris, & filii cum alternativa reſidentia? *p.* 237

V. An Epiſcopus poſſit diſpenſare, ut filius Clerici illegitimus queat habere beneficium in Eccleſia, ubi pater, vel eadem beneficia, quæ pater habuit, vel ſpectet ad ſolum Papam hæc diſpenſatio? An ſaltim poſſit Epiſcopus, ſi quos invenerit in Eccleſia intruſos, aſſignare eis terminum competentem ad docendum de diſpenſatione Apoſtolica, ſi fortè ea ſint ſuffulti? An quælibet diſpenſatio generalis Pontificia ſufficiat, ſeu debeat eſſe expreſſa ad beneficia paterna? Ubi de pluribus caſibus, in quibus exemplificatur c. 2. hoc tit. Et an ſuffragetur tali illegitimo tolerantia Epiſcopi, ſive poſſeſſio quieta annorum ſcilicet 30. *p.* 238

Ad Rubricam & Titulum, De ſervis non ordinandis, & eorum manumiſſione. p. 247

QUÆST. I. AN ſervitus ſit naturæ contraria? Quid ſit? Unde origo etiam mancipiorum? Quibus modis contingat? An una ſit ſpecies ſervorum, ſeu plurimæ? Et quam poteſtatem dominis præſtent, quominus ſervus ordinari queat? Ubi de ſervis adſcriptitiis, cenſitis, inquilinis, ordinariis, Vicariis, & mediaſtinis & de aliis, qui ſub prædictis nominibus includuntur? *p.* 242

Ad Textum in Cap. I. II. III. IV. *&* VI *hoc titulo.* p. 250

QUÆST. I. MAnumiſſio quare requiratur, ut ſervus ordinari valeat ritè, & rectè, cum ſint plures ſervi, qui ſine ulla manumiſſione poſſint, non ſolum, domino contradicente ordinari; imò & ducere uxores, aliosque actus gerere in jure validos? Ubi plura de manumiſſione, & ejus effectibus, ac de libertis, & libertinis? *ibid.*

II. An oporteat ut manumiſſio ſit omninò libera, ad hoc, ut ſervus manumiſſus valeret ordinari, ſeu profiteri debeatque eſſe abſoluta, aut ſufficiat ſub aliqua conditione? An manumiſſio debeat antecedere ordinationem, vel ſufficiat per ordinationem ipſo facto fieri? Et an ſufficiat etiam licentia domini tacita? *p.* 254

Ad Textum in Cap. Servorum, II. *hoc titulo, De ſervis non Ordinandis.* p. 256

QUÆST. I. AN ſi Epiſcopus ſciens ordinet ſervum alienum in ſacris ſine licentiam domini, ſervus tunc fiat liber? Et an teneatur Epiſcopus, ſi ſcienter eum ſacris ordinet, reddere domino aliquam ſatisfactionem condignam? Et num idem procedat ſi ſervum tantum in minoribus ordinaret? An ſi ſervus ordinetur in minoribus contradicente domino, conſequatur nihilominus libertatem, ſi domino ſatisfactio reddatur nolenti? Et quid de ſervo, in quo jus pignoris habebam? Et quas pœnas incurrat ſervus, ignorante domino ordinatus? *p.* 257

II. Si Epiſcopus ignorans conditionem ſervitutis, ſervum in ſacris ordinet, an teneatur ad ſatisfactionem domino faciendam qui Epiſcopum induxerunt ad ordinationem, vel

rogando, vel falſum teſtimonium ferendo? Et an ſi interlocutores culpa careant, & bona fide, aut cum ignorantia rogarunt, teneantur nihilominus ſatisfacere domino, vel ſervus ipſe ordinatus? An ſi ſervus frandibus uſus profiteatur? ubi per quod tempus ſi dominus taceat, nec petat ſi ſervum ordinatum reſtitui, nut profeſſum non audiatur? Et num monaſterinm debeat aliquam domino reddere ſatisfactionem? *p.* 259

II. An ſi ſervus profeſſionem omittat intra triennium, caſu quo à domino revocari poteſt, validè profiteatur? An ſervus poſſit delinquere, & teneatur ex delicto? Et an dominus poſſit illum defendere pro ſuo intereſſe? Et an adverſus dominum detur actio propter damnum à mancipio ſuo culpabiliter illatum abſque domini culpa? Et an hæc obligatio liget illico in foro conſcientiæ, aut ſolum poſt Judicis condemnationem? Et quibus probationibus procedatur in ſervum? *p.* 261

Ad Textum in Cap. De famulis, III. *hoc titulo.* p. 263

QUÆST. I. AN ætas fuerit de jure antiquo, ut dominus ſervi aum poſſet manumittere? Et qua authoritate ſi eſſet ætatis minoris? Et in qua ætate ſervi poſſent, ac poſſint manumitti? Et an Dominus poſſit compelli, ut ſervum ſuum manumittat aliqua de cauſa? Et an ſit ætas conſtituta, ut in minori ætate poſſit ſervum manumitterre pupillus anthoritate tutoris? *p.* 264

II. An ſervus, qui Domino ſuo operas præſtat, manumiſſus aliquo temporis ſpatio, ab hac præſtatione liberetur? Et quare ſervus ab Eccleſia manummiſſus poſſit ordinari, & poſt ſuum obitum quod acquirit ſit Eccleſiæ manumittentis? Et quare ſi Eccleſiam manumittentem accuſet, vel contra eam teſtificetur, debeat libertate, & ordine privari, cum jam ſemel libertatem adeptus, & ſibi acquirat, & poſſit in judicio petere, ac teſtificari? *p.* 267

Ad Textum in Cap. Nullus IV *hoc tit.* p. 270

QUÆST. I. AN ſervi adipiſci poſſint libertatem aliis modis præter manumiſſionem, & modos, de quibus dictum eſt ſub cap. 1. & in Rubr. q. 1. An per adoptiònem? An ſi Dominus conſentiat in matrimonium, perſona libera ignorante? An eam acquirat ſervus infidelis, ſeu hæreticus, ſi convertatur ad fidem? An ſervi Chriſtianorum, qui in Tribunali S. Inquiſitionis damnantur, tanquam hæretici fiant ipſo jure liberi? Et an ſervi, qui à Domino ad turpia ſollicitantur, maneant ipſo jure liberi? Et an ſervi, qui plenam libertatem acquirunt acquirant eam pro toto orbe? *p.* 271

Ad Textum in Cap. Conſulit, V. *hoc titulo in ipſo.* p. 273

Ad Textum in Cap. Et libentius, VI. *hoc titulo in ipſo.* p. 275

Ad Textum in Cap. Miramur, VII. *hoc titulo* ibid.

QUÆST. I. AN Epiſcopus ſervo ſcienter alieno, conferat ordinem Subdiaconatus, teneatur Domino dare duplicem ſatisfationem, ſicut ſi conferret illi ordinem Diaconatus, ac Presbyteratus, vel reddi debeat Domino ſervus ipſo, veluti ſi tantum eſſet ordinatus in minoribus? *p.* 275

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De ſervis non ordinandis. p. 276

QUÆST. I. AN natus ex libera matre, & patre ſervo impediri poſſit ad ordines promoveri? Ubi quid quoad ſtatus conditionem, vel honores, nobilia, & dignitates? An natus ex uno parentum libero, alio vero ſervo, ſit liber, ſervus? Et ex quibus temporibus nativitatis filii hoc metiatur? *p.* 277

II. An fœtus ſit liber ſi tempore, quo mater ſe vendidit, vel à patre venundata eſt, prægnans eſſet? An domino promittente ſe manumiſſurum certo tempore ſervam, promiſſione ipſi ancillæ facta, & non impleta tempore præfixo, fœtus poſt id tempus conceptus, ſit liber? Et quid de Ancilla ſtatu libera, quæ peperit ante conditionis adventum? Et an aliqua conſuetudo, ſeu ſtatutum potens ſit quod filius natus quoad ſtatum patris, & non matris conditionem ſequatur, aut è contra quoad dignitates, & honores, ut non patris, ſed matris conditionem? *p.* 279

III. An natus ex ancilla communi, quæ ab aliquo dominorum manumiſſa eſt ante quam alteri domino pretium ſibi ſolutum ſit ſuæ partis habitæ in ipſa ancilla, liber naſcatur, vel ſit adhuc ſervituti ſubjectus? Et an libertas tradita ancillæ ex tempore certo, & præfinito, aut pro tali tempore v. g. ad duos annos, vel poſt duos annos faciat ut natus liber naſcatur, valeatque ordinari? Et quid de ignorantia ſtatus liberi, nempe ejus, cui conceſſa eſt libertas poſt certum tempus comparanda? Et an liberti ad honores admitterentur, ſi jus aureorum annulorum impetrarent, & non antea; ſic ut nec ordinari poſſent ſeu matrimonio jungi? Et an ſervi poſſint ſe aliquibus modis redimere à domino Heri? Ubi de aliis? Et quid dicendum, ubi dubia eſt voluntas teſtatoris ſervo libertatem legantis? *p.* 283

Ad Titulum, De obligatis ad ratiocinia ordinandis, vel non, & in Cap. unico. p. 288

QUÆST. I. OBligati ad ratiocinia, qui reputentur tales, ut ante ea præſtita prohibeantur ordinari? An omnis obligatio ad ratiocinia prohibeat ordines ſuſcipi? Ubi quid ſi redditis ratiociniis reſultet ſolùm pecuniarum debitum abſque alia lite, vel infamia? *p.* 288

II. An irregulares ſint qui obligati ſunt ad reddendam rationem ex aliquo contractu, ut ex mutuo, conducto, depoſito, aut promiſſione, ſeu quolibet alio nullam adminiſtrationem continente? Et an illi, qui nimis ſunt

gravat

gravati ære alieno, ob quod depauperati judicentur? Et an ſit irregularis, qui reſervata ſibi congrua ſuſtentatione bonorum, ceſſionem fecit obligatus ad ratiocinia reddenda? Et num ſit irregularis ille, qui fidejuſſorem præſtat aſſumentem in ſe onus ratiocinii pro ſe? *p.* 291

III. An obnoxii ratiociniis reddendis poſſint ingredi Religionem, ac in ea profiteri, ſi debita ſint certa? Et quid ſi ſint incerta? Et nu ſim non habeat ſpem ſolvendi manendo in ſæculo? An ingreſſus Religionis liberet debitorem ab onere reſtituendi, ſeu conventus teneatur reſtituere pro eo? Et an ut ſolvat, teneatur exire de Religione, ſeu ejus profeſſio ſit nulla? Et an poſſit expelli à Religione ære aliano gravatus, & de aliis? *p.* 292

IV. An ordinati, ſive profeſſi, qui ære alieno gravati erant, & ad ratiocinia obnoxii, ſi conveniantur à creditoribus ſuis, debeat de eorum cauſa cognoſci coram Eccleſiaſtico, aut coram laico? An Epiſcopus poſſit compellere adminiſtratores piorum locorum ad rationem reddendam, ſeu ſemel redditam iterùm ad illam compellere? Et an minor 25. annis, qui aliena adminiſtravit negotia, rationem reddere teneatur? Et an non obſtante liberatione tutori à Minore, poſſit ab eo iterùm ratio peti? Ubi de computationibus, & calculationibus factis à Tabulariis? Et an qui tenetur reddere rationem, poſſit antea condemnari ad certam ſummam? *p.* 297

Ad Rubricam, & Titulum, De corpore vitiatis Ordinandis, vel non. p. 303

QUÆST. I. AN arreptitii, qui à Dæmone vexantur, qualis dicitur Dæmoniacus & energumenus, ſit omninò irregularis; etiam ſi ſemel, aut iterum ſit obſeſſus, & vexatus Dæmone? Et an ſi poſt ſuſceptos Ordines eorum corpora fuerint obſeſſa, poſſint in ſuſceptis Ordinibus miniſtrare, ſi omninò à tali vexatione liberati fuerint? Ubi quid de maleficiato, aut fingente in amentiam verſo, ſeu ebrioſo, aut ſtimulato amoris in furorem, arrepto ad tempus breve? Quid de non baptizato, non confirmato, furioſo, & ignorante? *p.* 305

II. An Prælati Regulares poſſint judicare de defectibus corporis circa ſuos ſubditos promovendos, ſeu hoc ſpectet ad Epiſcopum? Et an poſſit Prælatus Regularis diſpenſare cum ſubdito, qui ambulat cum pede ligneo? Et quando diſpenſatio ſuper corpore vitiatis ab Epiſcopo concedi poſſit? Et quomodo concedi ſoleat in Curia Romana? Et an claudus, qui ſine baculo incedere nequit, adeo irregularis ſit, quod egeat diſpenſatione Pontificia, tam ad ſacros ordines, quam ad primam tonſuram? *p.* 306

III. An Giboſus ſit irregularis? Ubi quid de Pygmeo, & Pumilione, vulgò *enano*, aut Gigante? Et an ſint irregulares febrificantes continuè, aut laborantes morbo Gallico, lepra, ſcabie, peſte, tuſſi, epilepſia, podagra, aut chiragra? Et quid de illo, qui vinum non poteſt bibere, quin evomat, qui abſtemius vocatur? Et an Papa poſſit cum illo diſpenſare, ut ad Sacerdotium promoveatur, conſecrando ſub una tantùm ſpecie? *p.* 309

IV. An ſexus muliebris, ſeu Hermaphrodita, ſive qui caret ætate ad ordines requiſita, dicantur corpore vitiati, ut ex tali vitio dicantur irregulares, vel ex alio capite? Ubi quid de fœmina erumpente à natura in virum? Et an quis ob nimiam & decrepitam ætatem, ſit prohibitus ordinari? Ubi de brevi doctrina ad intelligentiam præcedentium, & ſubſequentium in ſingulis capitibus? *p.* 314

Ad Textum in Cap. I. & Cap. Expoſuiſti IV. & Cap. fin. hoc titulo. p. 315

QUÆST. I. QUare Presbyter, qui in duello digiti partam amiſit, poſſit ex diſpenſatione ſui Epiſcopi in ſuo ordine miniſtrare, cum de jure qui directè non cooperatur ad occiſionem, non videatur incurrere irregularitatem? An irregularitas contrahatur ex mutilatione digitorum, quibus à Sacerdote Euchariſtia contrectatur? Et quid de illo, qui ſibi partem digiti volens abſciderit? Vel de eo, qui caret digitis dextræ, quibus in *Miſſa* ſit Crucis ſignatio? Seu de illo, qui in dextra, vel ſiniſtra habet digitum medium, & indicem conjunctum ſine diviſione? *ibid.*

II. An digitos ſenos habens in manibus, ſit irregularis? Vel an poſſit ſuperfluos ſibi digitos amputare illos habens in manibus abſque irregularitate? An ſit irregularis, qui manum habet mutilatam, aut manus articulatas, ſive aridas, ſeu tremulas? Et an ſit irregularis ille cui deeſt ungula pollicis? Et an poſſit Pontifex diſpenſare, ut celebret Sacerdos cum una tantùm manu, aut ſi utramque habet truncatam? *p.* 318

Ad Textum in Capite, Super eo II. hoc titulo; De corpore vitiatis, &c. p. 319

QUÆST. I. AN macula in uno ſolo oculo, reddat ordinem irregularem? Seu ſint irregulares Lyppi, hoc eſt, qui lacrymantes oculos continuo habent? Vel qui Luſcus eſt, ſeu ſtrabo, id eſt, qui habet oculos diſtortos, aut diſpares, vel ſine palpebris? Vel qui habet unum oculum grandiorem altero? Vel qui habet unum tantum oculum; ſeu qui caret virtute videndi oculo, qui vocatur canonis? Et quid de cœco ante, vel poſt ordines? Et qua diſpenſatione cœcus celebret? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare cum monoculo ad minores ordines? *p.* 327

II. An carens omnino, vel ex parte naſo, aut habens illum nimis parvum, aut magnum nimis, vel diſtortum, vel qui caret odoratus ſenſus, ſit irregularis? An habens os diſtortum, ſeu labia corroſa, vel abſciſſa, aut cui pars linguæ fuit abſciſſa, vel qui caret omnino dentibus, vel qui furore aliquo ſibi dentes extraxit, ſeu pugno avulſit alterius dentes; ſeu prominentia dentium extra os? Quid de muto à nativitate, vel caſu facto? Et de balbis? *p.* 325

III. An ſurdus omnino, aut ſurdaſter, aut qui una aure caret, ſit irregularis? An qui caret auriculis ſit irregularis, etiam ſi crinibus poſſit talem defectum detegere; vel qui per ſeipſum auriculam totam, vel partem amputavit? Vel ille, à quo per inſidias, ſeu vi inimicorum abſciſſæ ſunt auriculæ? Vel qui in pœnam culpæ fuit privatus auricula, vel qui alium auricula privat? *p.* 327

IV. An habens barbam corroſam, aliave deformitate maculatam, ſit irregularis? Et an qui capillis caret ob morbum Gallicum, aut ſimilem? Et an habens cicatrices in facie, ſeu faciem deformem? Et an color Æthyopis, ſeu Mauri, &c. faciat ordinandum irregularem.? Vel qui Gibbum habet, vulgò *Lovanillo* in facie? *p.* 329

Ad Textum in Cap. III. IV. & V. *hoc titulo.* *p.* 330

QUÆST. I. AN qui non ſua ſponte, ſed in cunabulis caſtrati ſint, fiant irregulares? Et an qui caſu aliquo ſine culpa aliqua? Vel ſi à Barbaris abſciſſus ſit? Vel qui caret abſque culpa teſticulis? *p.* 337

II. An qui ſponte, aut ſine juſta cauſa ſibi virilia amputavit, aut fecit amputari, ſit irregularis? Et quid ſi ex indignatione, aut ſua culpa acciderit? Et an ſit irregularis ille, à quo dante operam rei illicitæ, virilia amputata ſint, ut ſi v. g. deprehendatur in adulterio? Ubi de aliis caſibus? Et an qui velo caſtitatis ſibi per ſe, vel per alium amputavit virilia? Et quid ſi id fecerit ob conſervandam vocem Et an incurrat irregularitatem, qui evirationem juſſam à Tyranno, vel quancumque aliam mutilationem, quæ non ſit partis neceſſariæ ad Ordines, patiantur, etiam ſi deformitatem inducat, ut majus malum evitet? Et an neceſſum ſit abſciſſo virilia in pulverem redacta, aut ſicca ſecum portare, ſi fiat Clericus, ut dicunt vulgares? *p.* 332

III. An Eunuchus, qui occultè, ſed ſponte ſe fecit caſtrare, ſit ab Epiſcopo diſpenſabilis, ut ad ſacros Ordines promoveatur? Et an mulier, quæ erumpente ipſa natura, in maſculum tranſivit, poſſit initiari ſacris Ordinibus, inconſulto Papa? Et quid de ordinato ſub prævalente ſexu virili, ſi poſtea fœmineus prævaleat, num conſecret proferendo verba? *p.* 336.

IV. An qui vitio corporis cenſetur ad Ordines recipiendos irregularis; ſic etiam, ut nec miniſtret in ſuſceptis etiam in parte? Necne retinere poſſit beneficium ſemel jam ritè acceptum? Et quod dicatur modicum vitium, quæ notabilis deformitas, cur incumbat declarare? *p.* 339

V. Medica curatio Hernicorum qua teſte uno orbatur, aut cum privatur vir altero recondito intra inguem, an addat illum inhabilem ad matrimonium, & ad Ordines, ubi de quodam reſponſo Medicorum pro intermiſſo Romæ, ibique viſo. *p.* 340

Ad Rubricam, & Titulum de Bigamis non ordinandis. p. 342

QUÆST. I. AN irregularitas ex Bigamia, ſeu Polygamia ſit Jure Divino, vel tantum Canonico? Et an ad illam contrahendam requiratur, quod utrumque matrimonium ſit conſummatum, ſeu ſufficiant ſponſalia? Seu amplius requiratur ſeminis emiſſio intra vas mulieris? Et quod ipſa inſimul ſemen emittat? *p.* 343

II. An qui ante Baptiſmum duas habuit uxores legitimas, & cum utraque conſummavit, ſit Bigamus, maneatque irregularis poſt Baptiſmum? An qui contrahit duo matrimonia, ſed utrumque invalidum, ſit Bigamus? Et quid ſi duo conſummat matrimonia alterum quidem irritum? Et an Bigamia cadat ſupra infidelem pro tempore infidelitatis? Et an Monogamia fuerit in honore apud Gentiles? *p.* 346

Ad Cap. I. II. *Penult. De Bigamis.* p. 349

QUÆST. I. QUare Bigami exiſtimentur mariti repudiatarum uxorum, cum pateat nullum poſſe propriam legitimam uxorem repudiare? Et quare vera Bigamia dicatur illa, quæ ex duobus matrimoniis oritur ſucceſſivè, contractum ſecundum, mortua prima uxore, cum hic nullus detur ſubſtantialis defectus ex parte Sacramenti in ſecundo matrimonio; & è contra videamus pœnitentiam jure imponendam propter ſecundas nuptias? Et an ad Bigamiam veram contrahendam ſufficiat duplex matrimonium exterius contractum & conſummatum, quando contingit alterum eorum invalidum eſſe? *p.* 350

II. An Bigamia incurratur per multiplicem concubinatum, deficienti matrimonio jure, vel de facto? An Bigamus ſit, qui ducit eam, quæ ab alio corrupta eſt? Et quid ſi non recepto ſemine? Vel quæ integra manens ſemen virile receperit, aut extraordinariè, ſodomiticève cognita eſt? Et an Bigamus verus ſit, qui prima legitima ſuperſtite, & nondum uxore cognita, ad alias tranſivit nuptias, illaſque conſummavit, ſi poſtea coactus ab Eccleſia, ad priorem uxorem redeat, ac illam cognoſcat? Et quid ſi quiſpiam prioris matrimonii, nullitate cognita propter impedimentum dirimens, aut ex defectu conſenſus, aliud ineat? Et quid ſi ignoraverit impedimentum ſubeſſe, quo poſtea cognito matrimonium reparetur judicio Eccleſiæ? *p.* 352

Ad Textum in Capite, Super eo, II. *hoc titulo.* p. 357

QUÆST. I. AN Pontifex Summus poſſit in vera Bigamia, irregularitate ab ea orta diſpenſare? Et qua poteſtate? Et an Epiſcopus ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſeu ad minores, vel diſpenſare cum Bigamis propriis, ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrent, vel ſaltem quoad minores ordines cum Bigamis interpretativis? Et num Commiſſarius Cruciatæ habeat facultatem diſpenſandi in Bigamia? *ibid.*

A 7

II. An ſi Bigamus proprius, vel interpretativus tranſeat ad Religiunem, poſſit Epiſcopus cum eo diſpenſare ad ſacros Ordines ſuſcipiendos? Et an poſſit diſpenſare, quando merus laicus Bigamiam contraxit, qui noodum ſtatum, aut privilegia Clericalia habuit? Vel in caſu? quo adſit legiuma, & evidens cauſa, ut notabilitatis, & ſcientiæ? Et an ad impetrandam diſpenſationem in Bigamia, debeat explicari, quod nuptiæ ter, aut quater, aut pluries ſint celebratæ, ut ſacere mentionem, quod eſt ligatus duplici Bigamia? Et an proprius Bigamus, aut interpretativus privetur privilegio ſori, & canonis; item, & habitus Clericalis, ac beneficio Eccleſiaſtico, aliiſve miniſteriis Eccleſiæ? Et quid de Bigamo ſimilitudinario? *p.* 361

III. An diſpeuſatio præventiva, & præſervativa removons de medio obſtaculum Canonis inductivi Bigamiam, impediat Bigamiæ incurſum, & efficiat ut permaneat præſervatus, non ſolùm Clericatus habitu indelebilis, ſed etiam exercitium ad effectum diſpenſatum? Et an dum Papa diſpenſat verè in defectibus juris poſitivi, remaneat quis propriè, & ſemper, prout ab initio erat ante Bigamiam, vel caſum irregularitatis? Et an talis diſpenſatio ſit ab initio purè præventiva, ſeu dependeat à caſibus ſuturis expreſſis in ea? Et an diſpenſatus pro peoſionibus retineat clericatum illæſum ad deſectum diſpenſatum? Ubi de Bullis Sixti V. loquentibus de præventiva Bigamiæ foturæ diſpenſationis? Et quas pœnas incurrat Epiſcopus ordinans Bigamum, & ipſe Bigamus ordinatus? *p.* 364

Ad Textum in Cap III. *hoc titulo, De Bigamus in ipſo.* p.366

Ad Textum in Cap. Nupet IV. *hoc titulo.* p. 367

QUÆST.I. AN ex unico matrimonio contrahatur interdum Bigamia interpretativa? Et an illam incurrat, quando cum vidua nulliter matrimonium contraxit? Et an qui contrahit verum matrimonium cum vidna à priori viro cognita, & corſumat illud, verè contrahat Bigamiam interpretativam, & irregularitatem deſectu Sacramenti? Et ao qui contrahit matrimonium cum corrupta ab alio, dicatur Bigamus interpretativus? Et quare talis non efficiatur, quando illam duxit à ſe corruptam? *p.* 368

II. An cenſeatur Bigamus interpretativus, qui contrahit cum vidua exiſtimans illam eſſe virginem, cum tamen ſit corrupta à priori marito? An qui poſtquam duxit virgioem, quæ adulterata eſt, illam carnaliter cognovit, ſciens, aut ignorans; & etiam ſi ipſa vi uppreſſa ab alio cognita fuit; vel qui coactus ab Eccleſia per cenſuras, ut ad uxorem rediret, illam cogoovit? Et an incurrat prædictam Bigamiæ irregularitatem, qui cognovit uxorem, quæ ex falſo rumore, famæ mortis primi ſui mariti, ſecundas nuptias contraxerat? *p.*370

V. An ſi matrimonium cum vidua, vel corrupta, ſit validum juxta Eccleſiæ præſumptionem, quamvis in foro exteriori non ſit tale, incurratur irregularitas Bigamiæ interpretativæ? Et àn ſi de facto cohabitet vir cum ſua uxore adultera, ſi illam amplius non cognoſcat? Et de aliis remiſſivè. *p.*372

IV. An Polygami delictum propter ſuſdictam hæreſim privativè ſubjaceat Tribunali Inquiſitorum, etſi Reus ex ſolo duplici præventus fuerit, vel ab Eccleſia, vel à Judice laico? Et an ſine metu irregularitatis poſſint Curiæ ſæculari tradere illum alio delicto irretitum, ſive familiares delinquentes, qui nequeunt foro Inquiſitionis potiri? *p.* 373

Textum in Cap. Debitum V. *hoc titulo.* p. 386

QUÆST.I. AN vir corruptus ducens virginem, & cum ea copulans, ſit Bigamus, & irregularis? Et quia negativè reſpondetur, tunc inquiritur de ratione, quare major caſtitas in uxore, quàm in viro requiratur, cum fides eorum ſoleat ad paria judicari? *p.*387.

Ad Textum in Capite, Quis circa VI. *hoc titulo in ipſo.* p.388

Ad Textum in Cap. Nullus, fin. hoc titulo. p. 389

QUÆST.I. AN ex unico matrimonio nullo, interdum contrahatur irregularitas propter Bigamiam ſimilitudinariam? An profeſſus matrimooium ioiens cum vidua, ſit irregularis? Et quid ſi Clericus in ſacris conſtitutus? Et an ſi virginem ducant, & an deſideretur copula, & qualis? *ibid.*

II. An Jeſuita poſt biennium jam ab oe, votis ſimplicibus emiſſis, matrimonium contrahendo, incurrat Bigamiæ ſimilitudinariæ irregularitatem? Et an illam incurrat, qui poſt emiſſum votum ſimplex caſtitatis, matrimonium contrahit vix ſolutus ducens in uxorem Monialem jam profeſſam? Et an Bigamia ſimilitudinaria privet in ſacris conſtitutum, aut profeſſum privilegio ſori, & caoonis? item, & beneficiis, aut officiis Eccleſiaſticis? *pag.*382

III. An Papa ſolus diſpenſet, ſeu poſſit etiam Epiſcopus cum Clerico in ſacris conſtituto, qui contraxit matrimonium cum vidua, vel corrupta? Et quid ſi contraxit cum virgine? Et num Abbates ſæculares, ſeu Commiſſarius Cruciatæ, aut Praelati Regulares queant cum illis diſpeoſare? Et Epiſcopus poſſit diſpenſare in Bigamia ſimilitudinaria Religioſi profeſſi? Seu abſolutè diſpenſare quando talis Bigamia oritur ex delicto occulto? *p.*393

Ad Titulum, De Clericis peregrinis. p.395

Ad Textum in Capite, Tua nos I. *hoc titulo.* p. 396

QUÆST.I

QUÆST. I. QUare Clerici peregrini ultramarini, & valdè remoti ordinationem ſuam probare debeant per quinque Epiſcoporum ſigilla, ut admittantur ad celebrandum, & Sacramenta adminiſtranda hic v g. in partibus, cum videamus multa eſſe Clericorum privilegia peregrinantium. Et quod non requirantur plus, quàm tres ſubſcriptiones Tabellionum ſignantium, ut detur fides in quantumvis arduis actis in remotis, & admodum longinquis partibus? Ubi aliquid de aliis translatis vocatis metroicis, ſeu mærecis? p. 397

II. An peregrini laici, aut Clerici poſſint transverſo itinere vagari? Quid de Regularibus ad ludos miſſis? Et quid de exteris peregrinis venientibus ad inviſenda limina D. Jacobi? Et an Clerici peregrini poſſint petere eleemoſynam? p. 399

III. An opiniones novæ vitandæ ſint, aut qua de cauſa ab antiquis dictis diſcedendum? p. 400

Ad Textum in Capite, Inter quatuor II. *hoc titulo. in ipſo.* p.401

Ad Textum in Capite, Tuæ fraternitati III. *hoc titulo in ipſo.* p.402

Ad Textum in Capite, Te nobis, fin. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, De Officio Archidiaconi. p.403

QUÆST. I. ARchidiaconus quare ſit major in Dignitate Archipresbytero, cùm ille tantùm præſit Diaconis, iſte verò Presbyteris? Ubi de officio Diaconorum, & Subdiaconorum, & quo tempore utrique creati? Et de Diaconis? Et num Apoſtoli fuiſſent uxorati? p.408

II. An Diaconi, ut munus ſui ordinis adimpleant, teneantur prædicare? Et an ſic continere, ut nunquam potuiſſent poſt Ordinem Diaconatus ſuſceptum, contrahere matrimonium? Et an Papa diſpenſare valeat, ut in illo Ordine conſtitutus poſſit ducere uxorem, ſic ut liberetur ab obligatione Ordinis, & beneficii? Et an Archidiaconi poteſtas porrigatur in Eccleſia ad alios Acolytos? Et an Archidiaconus fieri poſſit, ſeu Canonicus portionarius, qui habet portionem aliqua penſione gravatam? p. 417

Ad Textum in Capite, I. *Cap.* II. *Cap.* IV. & VI. *Cap. Ad hac*, VII. *hoc titulo.* p.422

QUÆST. I. AN Archidiaconus ſic dicatur Vicarius Epiſcopi, ut habeat perpetuam Vicariam, & juriſdictionem ordinariam? An eodem jure viſitare valeat? Seu an mittere in poſſeſſionem inſtitutos ab Epiſcopo? Seu valeat inſtituere? Et an Sede vacante valeat eam exercere juriſdictionem? Et an differant Archidiaconus, & Vicarius Epiſcopi in ſpectantibus ad juriſdictionem? Et quis eorum præcedat quoad ſtallum in Choro? Ubi de Vicario foraneo? Et an poſſit cauſas criminales cognoſcere ſine Capitulo? ibid.

Ad Textum in Capite, Officium, II. & *Cap.* III. *hoc titulo* p. 427

QUÆST. I. AN Archidiaconus teneatur cum Epiſcopus celebrat ſolemniter, & ipſe etiam indutus paramentis Diaconalibus canere Evangelium, ſeu poſſit aliis committere? Et quæ Archidiacono competant, dum Epiſcopus ſolemniter in Eccleſia incedit? Et quæ alia circa horarum cantum præcipere, ac de cuſtodia ſacrorum vaſorum? Et an, abſente Epiſcopo, præferatur Archipresbitero in celebratione Miſſarum ſolemnium, ac in deferendo ſolemniter ſacram Eucharistiam? ibid.

II. An Acolyti, hoc eſt, minores alii Eccleſiæ Miniſtri, ſubſint etiam Archidiacono, ubi præter ſolamnia ordinum minorum, de quibus ſub Rubr. & Tit. de temporib. ordin. ac de ætate ordinandor. & alibi ſuprà, ſcitur quale ſit officium in Eccleſia, ſcilicet Acolyti in ſpecie, Exorciſtæ, Lectoris, Hoſtiarii, ſive Sacriſtæ, Pſalmiſtæ, Foſſarii, & Pſalmicantoris? Et an omnes iſti validè poſſint contrahere matrimonium in officio Eccleſiæ remanendo? Et num peccent miniſterium adimplentes in peccato mortali? p. 431

Ad Textum in Capite, III. *hoc titulo. in ipſo.* p. 438

Ad Textum in Cap. Cum ſatis, IV. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Archidiaconus, V. *Cap. Significaſti*, VIII. *Cap. Ut noſtrum*, IX. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN Archidiaconus poſſit exercere juriſdictionem ſuam, excommunicando, ſuſpendendo, & interdicendo? An queat dare dimiſſorias litteras ad ordines; ſic ut per eas ordinatus nullam incurrat pœnam? Et an Archidiaconus ordinandos valeat examinare, & Epiſcopo præſentare? Et an Archidiaconi officium ſit ponere prælatos in Sede? Vel an poſſit habere familiam armatam ad executionem ſententiarum, vel capiendo delinquentes, ut habet Epiſcopus? ibid.

Ad Textum in Cap. Mandamus, VII. *hoc titulo in ipſo.* p.443

Ad Textum in Cap. Ad hac, VIII. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST

QUÆST. I. AN Archidiaconus de jure communi habeat curam animarum, & etiam in foro contentioſo? Debeatque eſſe graduatus, & quo gradu? p. 444

Ad Textum in Cap. Significaſti, IX. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Ut noſtrum, X *hoc titulo, in ipſo.* ibid

Ad Textum in Capite fin. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, De Officio Archipresbyteri. p. 447

QUÆST. I. AN Presbyteri, & Sacerdotes ſubſint Archipresbytero? Et quale ſit eorum officium in Eccleſia Catholica Romana? Et qua de cauſa potuerit dicere Clemens Pontifex Presbyteros, & Sacerdotes legis Evangelicæ ad imitationem Gentilium creatos fuiſſe à D. Petro? Ubi de Sacerdotibus, & antiquæ legis, & quo in honore fuerint? Item de Pontificibus illius temporis, ac noſtro Pontifice Romano, qui dicitur Summus Sacerdos? Ubi qui dicantur in Eccleſia Copiatæ, ſive Decani, aut Parabolani? Et quale officium iſtorum, & de Decania, ſive Diaconia? p. 449

II. An Cardinales, Patriarchæ, ſive Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, differant in poteſtate, & dignitate? Quale ſit omnium officium ſpeciale, & onus? Et an iſtæ dignitates poſitæ ſint in Eccleſia à Divo Petro, imitando Archiflamines, & Flamines primos, & Diales, quibus utebantur Pontifices Ethnici? Ubi aliquid de ornatu eorum, ac noſtrorum Principum Eccleſiæ? p. 456

III. An Canonici Aſſiſſii, ac Portionarii, ſive Miſſionarii habeant in Eccleſiis Cathedralibus, & Colelgiatis peculiaria aliqua officia? Et quale debeant exercere ex propria inſtitutione Canoneci Doctoralis, & Magiſtralis? Ubi de Bulla Uirbani VIII. & Auctoris conſervationa in Eccleſia Valiſoletana ſimul cum Inquiſitione? p. 477

IV. An Canonici dignitates, & Aſſiſſii teneantur ſociare, & reducere Epiſcopum venientem ad Eccleſiam celebraturum, vel divina officia auditurum? Et quid reſpectu Dominorum temporalium venientium ad Cathedralem propriæ Civitatis? Et an Epiſcopo celebranti, & alia Pontificalia exercenti aſſiſtere, ac inſervire teneantur? Et quale officium debeant, ac poſſint intra, aut extra Eccleſiam præſtare Canonici Coadjutores, & in quo loco ſedere, & cum proprietariis coadjutis concurrere? Et an Canonici, qui vocantur adjuocti habeant officium, ſeu juriſdictionem exercere ſimul cum Epiſcopo? Et ad quos effectus, & reſpectu quorum de Eccleſia beneficiatorum, & ſi quis ſedeat prius, aut ſtet? Et an officium Canonicorum debeat per ſe adimpleri, aut valeat per ſubſtitutos? Ubi an cogi poſſint ad canendam Epiſtolam, & Evangelium, ſi alius Canonicus, aut Portionarius celebret? Et de punctoris officio in Choro. p. 474

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo, De Officio Archipresbyteri, in ipſo.* p. 501

Ad Textum in Cap. Myſterium, II. & III. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN Archipresbyter ſit parochorum primus; ſic ut quemadmodum quilibet Parochus in propria Parochia, ita ille in Cathedrali, & in cæteris totius Diœceſis? Et quæ incumbant miniſtrari ab Archipresbytero, ſive quolibet Parocho ex officio Curæ? p. 502

II. Parochus an debeat curare, ut ſana doctrina, & boni mores in plebibus ſuis conſerventur, vitia avertantur, diſcordias componere, infirmos ſuæ Parochiæ viſitare, & opportunis remediis juvare? Et an Parochus debeat habere alios libros, præter librum Baptizandorum, ad inſcribendum matrimonia contrahentes in ſua Parochia, vel Eccleſia, & ad inſcribendum mortuos, ac ſepeliendos, ſepultoſve in ea? Et an debeat etiam habere matriculam omnium, qui ſunt ſub ſua Parochia? In qua forma? Qua cuſtodia? Et quæ fides eis præſtetur? An debeat facere Proceſſiones per Parochiam, ſeu poſſit alius, eo nolente? Et an in die Sabbati ſancti poſt factam fontis benedictionem, aut in ipſa die Reſurrectionis ſpectet privativè ad Parochos aſperſiones domorum facere, ac de aliis remiſſivè, quæ pertinent ad Parochi officium? p. 516

Ad Textum in Cap. Officium, III. *hoc titulo in ipſo.* p. 523

Ad Textum in Capite, Ut ſingulæ, fin. hoc titulo, De Officio Archipresbyteri. ibid.

QUÆST. I. AN Archipresbyter habeat ordinariam juriſdictionem de jure inſtar Archidiaconi reſpectu Epiſcopi? Et in quo differat? An Archypresbyteri rurales eandem poteſtatem habeant, an Archipresbyter Cathedralis? Et in quæ opera inſtituti? Et an Decani rurales differant ab illis, & qui tales dicantur? Et an ſit dignitas in Eccleſia? Et quare plebs quælibet debeat habere ſuum Archipresbyterum? Ubi Plebanus, & Plebania quid ſint? Et an dignitatem plebanus retineas? Et de aliis nominibus infrà in Cap. 2. de Officio Cuſtodis, q. 2. *ibid.*

Ad Titulum, De Officio Primicerii. p. 529

Ad Cap. unicum. ibid.

QUÆST. I. AN Primicerius ſit idem quoad officia Eccleſiæ, quod Præceptor, & Cantor, ſeu Magiſter ſcholarum,

larum, ac Chabiſcolus? Qui propriè quilibet dicatur, & ad civilia munia quis diceretur Primicerius? An dignitatem habeant in Eccleſia? Et ſuccentor accentor Et quis dicatur, & ad quale officium? Et num Primicerius, Præcentor, Concentor, & Magiſtri ſcholæ Præferantur Acolythis, Exorciſtis, Pſalmiſtis, atque Lectoribus, ac de aliis? Et an Primicerius vocetur etiam Præpoſitus? *ibid.*

II. An Magiſter ſcholæ, ſeu ſcholaſticus in Cathedralibus, & Collegiatis diſtinguantur hodie jam à Primicerio, in officio, ac dignitate? Et quale officium ſpeciale per Concilium Trid. exercere debeat diſtinctum ab illo, quod Primicerius, Cantor, ſive Præcentor exercent, etiam in docendo? Et an dignitas Magiſtri ſcholæ debeat dari Doctoribus, ſive licentiæ gradibus inſignitis in ſacra Theologia, aut ſacris Canonibus, & per quam Univerſitatem? Ubi de Magiſtris ad docendum pueros, ſeminarii erecti in Cathedrali, juxta Trident. ſeſſion 23. cap. 18. de reformat. Et de Magiſtro Capellæ, Magiſtro Chori, & de Magiſtro cæremoniarum, & de Magiſtris aliis ſchulæ puerorum? p. 535

Ad Titulum, De Officio Sacriſtæ, & Cuſtodis, in ipſo unico. p. 538

Ad Caput unicum, De Officio Sacriſtæ. p. 539

QUÆST. I. AN Sacriſta in aliquo differat à Theſaurario? Et quale officium utriuſque in ſpecie, hodie jam juxta uſum Eccleſiarum Cathedralium? An ſicut Theſaurarius dicitur hodie dignitas in Cathedralibus, & ſimiliter de Sacriſta verificetur? Et an ſicut jam nominatur Theſaurarius quidam major, exinde inferatur ad alium Theſaurarium minorem, qui proprie, & in ſuo origine ſit Sacriſta, ſicut de noſtro titulo ſolet cantari? Vel an hodie Sacriſta, de quo titulus de Officio Sacriſtæ propriè Sacriſta major in ordine ad Cuſtodem eſſet, & Cuſtos in ordine ad illum Sacriſta minor ad inferiora Eccleſiæ officia deſtinatus? Et an Sacriſta habeat commune cum Archidiacono ſervare, & cuſtodire vaſa ſacra Eccleſiæ, ſeu ſit inter illos aliqua differentia quoad predictam Cuſtodiam; ſic ut nec unus pro alio uſurpetur? *ibid.*

II. An Sacriſta, Theſaurarius, & Cuſtos ex vi nominis cujuſque denominentur ab eadem cauſa, & ad eundem finem? Et an Cimeliarca, Cimilcharchium, Siminile, ſeu Cimilia, vel Cimelia, habeant aliquam ſimilitudinem cum prædictis nominibus? Et quid ſi velit Ciminiarcha, & Sacellarius quoad Eccleſiaſtica? Et quæ differentia in uſu practico ſit inter Theſaurarium, & Sacriſtam? Et an Cuſtos Eccleſiaſticarum rerum poſſit habere dignitatem in Cathedralibus? p. 542

Ad Titulum, De Officio Cuſtodis, in Cap. I. pag. 544.

QUÆST. I. CAmpanarum uſus in Eccleſiis quare introductus? Quando ad quos effectus? Et quid ſibi velit campanas baptizare? Et qui eas habere poſſint, quæ primo pulſantur? Corporale quid ſit? Unde dictum? Quid repreſentet? Cur Palla nominetur? Quotuplex ſit Palla, ac de aliis circa materiam, & uſum? Et lampades, ac lucernæ cur in Eccleſia introductæ? Et quare dicta hora lucernalis, &c. p. 545

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De Officio Cuſtodis. p. 551

QUÆST. I. INcenſi oblatio in Eccleſia à quo tempore introducta? Ubi de Thuribulo, & thymiamaterio? Quid ſignificet thuribulum? Incenſi uſus quare introductus in Eccleſia Catholica? Et thus apud Gentiles, quando in uſu? Et quod ab hæreticis incenſi uſus ineptè reiicitur? Ubi qui mittentes, thurificuli, & ſacrificati dicerentur?

II. An Archimandrita, Archigerontes, ſive Diœcetæ, Archipſaltes, & Archiphaxaphoniſta ſint Miniſtri deputati ad exercenda aliqua officia intra Eccleſiam? Et quæ illa fuerunt, aut ſint? p. 554

Ad Rubricam, & Titulum, De Officio Vicarii.

QUÆST. I. VIcarii perpetui Parochialium, an dicantur beneficiati, ſicut & ipſi Parochi? Et an Vicarii earum alii, qui perpetui non ſunt dicantur amobiles, nec ullo modo beneficiari? Et qua differentia nominentur ad ſerviendum in Parochialibus? Et an Rectore mortuo, duret nihilominus ſibi Vicarius perpetuò ſuffectus? Et an mortuo Præſide, ſive Epiſcopo, poſſit ejus Vicarius exercere juriſdictionem? Et qui de materia Vicarii perpetui in beneficiis, aut temporalis; item & Epiſcopi agant? p. 558

Ad Textum in Cap. I. & II. hoc titulo, De Officio Vicarii, in ipſo. p. 563

Ad Textum in Cap. III. & fin. hoc titulo, De Officio Vicarii. p. 564

QUÆST. I. AN Vicarii perpetui conſtitutio, & inſtitutio ſpectet ad ordinarium Epiſcopum præcisè, ſeu queat ad alios pertinere ex Trid. ſeſſ. 7. de reform. cap. 7. in aliquibus caſibus? Et an in Monaſteriis poſſit Epiſcopus ponere Vicarium perpetuum, ſive temporalem, quando transfertur in illum tota cura animarum? Ubi de differentia inter Rectorem proprium, & ejus Vicarium quo ad curam, cæteraque munera Parochialia? Et cum quo ſtipendio, ſive congrua portione? *ibid.*

II. An habens dignitatem, vel Canonicatum in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia, cui acceſſoriè, & in perpetuum eſt annexa Paro-

Parochialis per Vicarium temporalem eſſe deputatam ab immemoriali deſerviri ſolitam, poſſit in illius Curæ exercitio ſe intromittere? Et quid de Rectore, cui eſt unitum aliud beneficium ſimili obligatione, & unione? Et an ſi io ea ſe ingerant, faciant actum validum? Et an in Eccleſia, ubi eſt unus Paſtor principalis, poſſit, & alius æquè principalis, ſive Vicarius perpetuus deputari; ſic ut eodem tempore amba deſervire valeant eidem cum plena juriſdictione Parochiali? Et an in Vicario temporali habent locum regulæ de annali, de triennali, de nominationibus, aut reſervationibus? p. 569

III. An Vicarii debeant inſtitui ad præſentationem Canonici, vel beneficiati, cujus Canonicatui, vel beneficio Parochialis acceſſoriè eſt unita? Et quando dicatur unio facta plenè quoad temporalia, & ſpiritualia? Et in quo differat utraque, ſi quoad onum, & non aliud facta ſit? Et an Rector Eccleſiæ Patronatæ poſſit apponere Vicarium temporalem ſine conſenſu Patroni? Et an Rector, ſive Epiſcopus poſſint ſemel aſſignatam portionem, ſive congruam Vicario perpetuo, aut temporali revocare, vel diminuere? Et an appellatio à nominatione Vicarii, vel aſſignatione congruæ operetur utrumque effectum? p. 574

IV. An Rectoris prohibitio ſe ingrediendi in cura animarum, ſpreto Vicario, abſolutè intelligatur, ſeu tantum procedat in Vicariis Parochialium unitarum alteri beneficio independenter? Et an Vicarii juxta Trident. in cap. 7. de reformat. ſeſſ. 7. & conſt. Pii V. perpetui pro tempore deputati teneantur expedire novam proviſionem, & ſolvere annatam? Et an ſi dubium eſt, num Vicaria ſit perpetua, vel temporalis, debeat attendi ultimus ſtatus? Et an appellatio à nominatione Vicarii facta ab Epiſcopo, ſeu ab aſſignatione congruæ pro victu Vicarii, ſuſpendat utrumque effectum, vel tantum devolvat; non enim executionem impediat? p. 576

V. An in Vicariis perpetuis Parochialium unitarum debeat fieri concurſus, ſicut in Parochialibus, ſaltim juris patronatus Eccleſiaſtici? Ubi quid ſi Vicaria ſit de per ſe, & ſi etiam unita? Et an procedat etiam quando Vicaria vacat in menſibus reſervatis? Et an Vicarii nominatio interim, dum vacat Parochialis, ſpectet ad Epiſcopum cum aliquo examine, an ad libitum removeri poſſit? Et intra quod tempus, tam iſte Vicarius, quàm aliquis alius perpetuus, ſive temporalis? Et alia de congrua tali Vicario aſſignanda? p. 578.

Ad Textum in Cap. Clericos IV. hoc titulo. p. 583

QUÆST. I. AN Vicarius Parochiæ perpetuus, ſiva ad nutum amobilis, poſſit ponere alium Vicarium, ſibique in officio impendendo, Curati aliquando ſine Epiſcopo ſubſtituere? Et an Vicarius Epiſcopi ea facere queat ex ſola commiſſione generali abſque ſui Epiſcopi ſpecialis licentia? Et *Fermoſin. de Offic. & Sacris Eccleſ.* quid de Vicario, ſive Delegato Papæ? Et de Vicario Capituli, Sede vacante? *ibid.*

II. An Inquiſitores S. Officii, & Regii Auditores, fiſcales atque Judices ordinarii, deſervire poſſint per ſubſtitutum? An Decuriones? An cui datur facultas excommunicandi, detur facultas vices ſuas committendi? Et an ſubſtitutus gaudeat honoribus illum ſubſtituentis? Et num ſubſtituens poſſit mulctari ex defectu ſubſtituti? *ibid.*

Ad Textum in Capite, Sua nobis V. hoc titulo. p. 590

QUÆST. I. AN Vicarius Papæ habeat juriſdictionem in alios Officiales Papæ, non ſolum in urbe, verum & extra? Et in quibus caſibus, aut circa quæ habeat cognoſcere, ſiva diſponere? Et an officium ejus expiret, mortuo Pontifice? Ubi de alijs Vicariis mandatariis Papæ? An Vice Cancellarius Papæ præponetur adminiſtrationi juſtitiæ, ſeu alii ſpeciali officio Pontificis? Et num morte Papæ expiret? Quid de Camerario, Commiſſario Cameræ, & Clericis de Camera, ſive Magiſtro viarum? De Pœnitentiario ſummo, ſive Bibliothecario? Et an iſti poſt mortem Papæ durent in officio? Præpoſitus officio ſacræ generalis Inquiſitionis, aut cuilibet alii officio ad libitum Romani Pontificis, ſint eligendi è ſacro Cardinalium Collegio? *ibid.*

II. An Vicarius Papæ ratione ſui officii ſine Epiſcopi proprii licentia, ordinare forenſem poſſit? An Auditor Cameræ habeat juriſdictionem ordinariam, & circa quæ? Et qualem Auditor Rotæ, & confidentiarum? Et num morte Papæ expirant eorum officia? Qualiterque vendantur auditoriatus, & Clericatus Cameræ? p. 595

III. An Referendatarii officium ſit ſignare ſupplicationes ordinarias, & extraordinarias; exiſtens cum aliqua dignitate Eccleſiaſtica? Quot eligi, ac quarum qualitatum? An Prælati retineant ſignaturas gratiæ officia, Sede vacante? Et ad quem effectum Summi Pontifices ſignaturam gratiæ, & juſtitiæ conſtituerint? Abbreviatorum quæ ſint officia? Quibus potiantur quantum durent? Et an eadem dicenda ſint de Scriptoribus? Et de Secretario Brevium Pontificis? Ubi de Gubernatoribus, & qui olim fuerint Viea Dominus, Caſtaldus, & alii Papæ? Et Collectoris, atq; Subcollectoris officium quale, & cum qua juriſdictione? Et an Cancelleria ſuppleat Concilii derogationem? p. 599

IV. An Prothonotariorum participantium, aut titularium, ſeu extraordinariorum officium ſit dignitatis, & juriſdictionis; & ita Papæ Commenſales, ut eorum beneficia ſint reſervata? Et an qui habuit ſcriptoriam Apoſtolicam, & dimiſit, ob illam dimiſſionem deſinnt eſſe Prothonotarius, ſicut deſinit eſſe Scriptor; ita ut beneficium, quod obtinebat intelligatur eſſe reſervatum, vel non? Et an finito officio, omnibus privilegiis veris Prothonotariis conceſſis, privetur? Et de aliis Notariis inferioribus Curiæ? Curſores Papæ qui dicantur? Advocati Conſiſtoriales qui?

Et qui ex officialibus Curiæ dicantur ſamiliares, ac Papæ Commeſſales? Et de materia Vicarii Epiſcopi tam Generalis, quàm foranei; item Capituli, remiſſivè? p. 606

V. An Vicarius neceſſariò conſtituendus ſit ab Archiepiſcopo, & Epiſcopo pro rebus juſtitiæ, & gratiæ? Quis debeat eligi, & nominari? An ex quo creatus eſt, dicatur Judex delegatus, aut ordinarius, habens eandem juriſdictionem, ac Epiſcopus ipſe, vel limitatam ad caſus tantum ſuæ commiſſionis? Et quænam exercere valeant ex ſolo mandato generali? p. 615

VI. An Vicarius foraneus Epiſcopi habeat juriſdictionem ordinariam? Et quare ab eo appelletur ad Epiſcopum, non ſic à Vicario Generali? Et an Vicarius, qui alias dicitur Generalis, in caſibus exceptis à jure, quibus deſideratur ſpecialis Epiſcopi commiſſio, ſit habendus in illis, non ut ordinarius, ſed tantum ut delegatus, & in illis appellatio admittitur à Vicario foraneo? An à Vicario Epiſcopi, vel ab Epiſcopo ad Epiſcopum ipſum, valeat ſupplicari? Et an Vicarius Epiſcopi a Papa confirmatus poſſit recuſari ob juſtam Epiſcopi ſuſpicionem? Et an Delegato Epiſcopi provocetur ad ejus Vicarium? Seu poſſit provocari à Metropolitano reſidente in Civitate Salmantina ad Archiepiſcopum Compoſtellanum? p. 622

VII. An Vicarius Generalis Epiſcopi poſſit in integrum reſtituere adverſus ſententiam ſui Epiſcopi, vel e contrà? An appellari valeat à ſententia interlocutoria Vicarii Generalis ad ipſum Epiſcopum? An poſſit Epiſcopus pro ſua Diœceſi binos Generales creare? Et qui tales ſint in Archiepiſcopato Toletano? Ubi an conſilium illius Archiepiſcopi Primatis conſtituat idem Tribunal cum eodem Archiepiſcopo? An à Vicario Civitatis appelletur ad ipſum Epiſcopum? Et an poſſit Epiſcopum ad libitum revocare quemlibet Vicarium Generalem, aut foraneum à ſe nominatum? p. 628

VIII. An Vicarii Generalis facultas requirat pro titulo Vicariatus ſormularium aliquod, quo demonſtretur, data ſibi Generalis commiſſio, ſicut requiritur ad caſus ſpeciales, qui alias ipſimet Epiſcopo reſervati ſunt; An hoc idem procedat in Vicario generali Capituli, Sede vacante? Et quam iſte poteſtatem habeat, ubi de illius nominatione, intra quod tempus, aut cui incumbat Capitulo non nominanta? An plures Vicarios valeat conſtituere, ſicut & Epiſcopus? An uterque Vicarius obnoxius ſit Syndicatui? Vel an valeat ultra ſportulas ex officio provenientes ab Epiſcopo, vel à capitulo exigere amplius ſalarium? Et quibus de cauſis utriuſque juriſdictio finiatur? Ubi de aliis remiſſivè. p. 631

IX. An Coadjutores perpetui cum futura ſucceſſione, poſſint dari cauſa ſenectutis, infirmitatis, alteriuſve impedimenti Epiſcopis à Papa? Et eſto poſſit, num ſi conveniat, vel ut tantum nominetur eis Coadjutores temporales, tanquam Vicarii ad nutum, etiam ſi ſit ad partes remotas Indorum, ubi ex mora ſucceſſoris, poteſt aliquod nocumentum parari integræ adminiſtrationi Epiſcopatus? p. 639

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De officio Vicarii in ipſo. p. 644

QUÆSTIONES 116. HIC INSINUATÆ SUNT, QUÆ

deducuntur ex littera cujuſque textus hic repetiti, & non ponuntur ad locum, quia cùm potiùs pertineant ad alia Capitula, ubi vel ſunt tractatæ, vel convenit tractari; ideò longos Commentarios fugiendo, ſufficit inſinuaſſe, ut deſideranti perlegere, facilis ſit earum perquiſitio.

Sub Tit. De Poſtulat. Prælator. in Cap. I.

F*AMA an poſſit matrimonium probare?* ibi ſub n. 7. de qua in cap. 32. de teſtibus q. 2. verſ. *ad ultimum.* pagina 3

Sententia, ut pronuncietur, an debeat eſſe redacta in ſcriptis? ibi ſub num. 10. de qua dixi in Rub. de re jud. q. 4. à n. 1. ibid.

Excommunicationis ſententia, an deſideret ſcripturam? ibid ſub dicto num. 10. & latè dicta quæſt. 4. verſ. *ad tertiam.* ibid.

In Cap. II.

E*Lector an poſſit variare, qui indignum elegit* ſub n. 3. de quo ſub cap. 7. de elect. & in cap. cum vos de officio ordin. aliquid infra ſub cap. 58. n. 15 ibid.

Excommunicati aliqui de Colegio, numquid impediant rectè fieri electionem? hic ſub n. 6. Vide ſub cap. 39. de elect. pag. 4

In Cap. Bonæ III.

A*Ppellatione pendente, non eſt aliquid innovandum.* hic num. 1. de quo ſub cap. 1. & cap. Bonæ 51. de appellat. ibid.

Quaſi poſſeſſio non acquiritur ex actis, qui ſiunt gratiâ jurium incorporalium. hic ſub num. 3. latè in cap. cum non liceat 12. de præſcript. ibid.

Expoſiti, quorum origo incerta eſt, an ſint irregulares, ſeu inhabiles ad officia publica? hic ſub

ſub n. 7. latè in cap. 16. de jud. q. 8. & infra ſub cap. 1. de filiis Presbyt. ibid.

Poſtulari queat dignus omiſſo digniori ? hic n. 8. latè dico in cap. 29. de præb. & dixi in c. de elect. & in Rub. ibi ſub quæſt. 2. ibid.

Avocationis, & inhibitionis materia hic inſinuatur ſub n. 10. dixi latè in cap. ut noſtrum 56. de appellationibus. ibid.

In Cap. finali.

P*Oſtulari an poſſint tantum Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam ?* expenditur per dicta in titulo de translatione Epiſcoporum. p.5

Sub titulo, de Electione, in cap. I.

F*Undans, vel dotans Eccleſiam, an habeat jus eligendi, vel præſentandi ?* hic ſub num. 7. latè in cap. nobis de jure Patronatus. ibid.

Oratio indefinita quid comprehendat ? ſub n. 8. & melius in cap. cum omnes de conſt. ibid.

In Cap. II.

E*Mendatus an poſſit ad Epicopatum aſſumi ?* hic ſub num. 3. & latè per dicta in cap. teſtimonium 54. de teſtib. & infra ſub cap. 12. p. 54

Proceſſus conficiendus ſuper qualitatibus eligendi. ſub num. 3. ſunt applicanda dicta in cap. quoſdam, & cap. quanto, De præſumpt. ibid.

In Cap. Significaſti IV.

F*Idelitatis juramentum inſinuatur.* num. 4. ſed latè dixi ſub cap. 4. & 5. de jurejurando. p. 55

Papa an ſubiiciatur legibus, ut alii conditores Principes Laici ? ſub n. 5. & latè in cap. 1. de probationib. q. 8. & 9. ibid.

Papa an poſſit ab aliquo judicari, in dicto n. 1. latè in cap. 12. de judic. q.8. ibid.

Papa non errat in pertinentibus ad fidem. n. 6. hic latè in cap.ſub. cap. 2. de ſumma Trinitate, & fide Catholica. ibid.

In Cap. Quia deligentia V.

E*Lectio excommunicati, & ſchiſmatici, an ſit nulla, aut irritanda ?* ſub n. 2. ibid.

In Cap. Licet de vitanda VI.

E*Lectus an computetur in numero duarum partium ?* hic ſub n. 3 p. 56

Appellatio ad futurum Concilium prohibita remiſſivè. ſub n. 6 ibid.

In Cap. Cum in cunctis VII.

L*Egitimati, an poſſint ad Epiſcopatus, ſeu Cardinalatus promoveri ?* ſub n. 2. & 3. latè ſub tit. de filiis Presbyt. p. 59

Theologus an ſit præferendus Canoniſtæ in aſſecutione Epiſcopatus ? hic ſub n. 4. latè dixi in cap. Clerici 8. de judiciis, q. 13 ibid.

Cardinales an poſſint relinquere digniorem, eligendo ? hic ſub n. 5. & 6. videbis in c. 29. de præbend. infra hic in §. *Clerici.* ibid.

In §. Inferiora.

Æ*Tatis plura ad Canonicatus prælationes, & officia hic inſinuantur.* Videnda infra ſub titulo de ætate, & qualitate ordin. p 90

In Cap. Cauſam VIII.

C*ompromiſſarii Judicis materia inſinuatur*, de qua ſub tit. de arbitris, & in cap.3. de judiciis. p. 62

Tertiarii, an connumerentur intra Religioſos gaudeantque immunitate Eccleſiaſtica ? Dixi latè in cap. 2. de foro comp. q. 18. & à quæſt. 15. Eremitis, & Equitibus militaribus. ibid.

In Cap. Suffraganeis XI.

E*Piſcopus an poſſit talis vocari ante conſecrationem ?* hic ſub num. 6. applicabis plura dicta hic, ſub cap. 15. ibid.

In Cap. Super eo II.

H*Æreticorum filii, an priventur beneficiis tam obtentis*, & ſub tit. de hæreticis, aliqua ſub cap. cum non ab homine de judicis q. 26 ibid.

In Cap. Cum terra XIV.

L*Aici an poſſint beneficia conferre ?* ſub n. 5. & latè in cap. 3. de judiciis q. 5. infra ſub cap. 24. & 31 p.64

Aſſenſus Regius an neceſſariò requiratur ad electionem Prælatorum ? ſub n. 6. applicabis nonnulla dicta ſupra in Rubr. quando Reges intererant electionibus, & infrà ſub cap. cum Eccleſia ſutrina 3. de cauſa poſſeſſionis, & propriet. q. 2. & 3 ibid.

In Cap. Innotuit XX.

I*Nterogatus legitimè, an teneatur prodere ſuum reatum.* hic ſub n. 13. & latè dixi ſub cap. 1. & 2. de confeſſis. p. 97

Reſtitutus quæ recuperet à Principe ? inſinuatur hic ſub n. 17. latè dixi in cap. cum te 23. de ſent. & re judicata. p. 98

Electio prima, an per ſecundam invalidetur? hic n. 9. & ante ſub c. 19. hic. ibid.

In Cap. Cum inter XXI.

A*Ppellatio extrajudicialis, num ſuſpendat executionem aut cauſet attentata ?* ſub n. 1. latè ſub cap. Bonæ 51. de appellationibus. p.99

Dæmoniaci, & obſeſſi, num poſſint ordinari? hic ſub n. 6. late ſub tit. infra de corpore vitiatis. ibid.

In Cap. Bona memoria XXIII.

N*Egantis factum per rerum naturam, an nulla directa probatio ſit?* inſiouatur hic n. 9. ſed latiſſimè dixi in c. quoniam contra falſam de probat. & ibi in a. penult. p. 100

Teſtes ſingulares, an probent? hic n. 10. latè in c. tam litteris, de teſtib. & infrà ſub c. 32 n. 3. ibid.

Nuncio, an credatur? hic n. 11. latè dixi ſub c. 7. de prob. & ſub cap. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. p. 101

In Cap. Quærelam XIV.

A*Ctus conferendi, eligendi, & præſentandi, an pertineant ad illum, qui eſt in quaſi poſſeſſione?* hic ſub n. 7. latè in cap. cum Eccleſia ſutrina, da cauſa poſſeſſ. & propriet. q. 1. & quid ſi ex unico actu, hic n. 8. p. 102

Teſtes omni exceptione majores, qui dicantur? inſinuatur, n. 10. dixi latè in cap. licet ex quadam, in cap. textimooium de teſtibus, & in aliis capitibus ibl. ibid.

Judex primæ inſtantiæ, an poſſit eſſe judex ſecundæ? hic n. 12. latè ſub c. 4. de foro compet. à q. 32 ibid.

Præſcriptio juris patronatus Eccleſiaſtici, an laicis ſit licita? hic n. 13 latè dixi ſub cap. 7 de præſcript. & intrà ſub c. 31 ibid.

Vaſallorum dominis, an competant remedia poſſeſſoria pro impoſitionibus percipiendis? hic n. 14. latè dixi ſub cap. 4. & aliis de præſcriptionibus. ibid.

Cumulare pluries actiones, an liceat? hic n. 15. latè dixi iu cap. 15. de judiciis, à q. 13. ibid.

Titulus, an excurſa temporis, præſumatur? hic n. 16. latè ſub cap. ſi diligenti, de præſcript. q. 1. verſ. *ad ſecundam.* ibid.

Cenſus redimibilis, aut perpetuus, an præſumatur; eo quod quis ſolverit redditus per decennium? Et num *hoc ſufficiat ad obtinendam in poſſeſſione & proprietate?* ſub dicto tit. de præſcript. p. 103

Interdictum unde vi an competat pro quaſi poſſeſſione annuæ præſtationis? hic n. 18. Vide ſub tit. de reſtit. ſpoliat. ibid.

In Cap Quod ſicut XXVIII.

L*Ocus an ſit de ſubſtantia electionis?* hic n. 3. latè infrà in cap. 53. & ibi ao. 14. & ſup. ſub cap. 15. p. 104

In Cap. In cauſis XXX.

J*Uriſdictio quando dicatur, ut re integra non dicatur radicata, ſeu incœpta?* hic, latè in cap. allatum, & relatum de officio deleg & dixi latiſſimè ſub quæſt. 1. cap. penult. de foro compet. & in aliis. p. 105

In Cap. Cum dilectus XXXII.

S*Ententia in cauſa beneficiali, num tranſeat in rem judicatam, quid in matrimoniali?* hic n. 4. latè dixi in cap. lator, cap. tenor, & uberrima in cap. 11. de ſent. & re jud. ibid.

Diſpenſatio in minori ætate ad ordines. hic latè ſub tit. de ætate ordinand. ibid.

Sententia ſuper beneficio, an tranſeat in rem judicatam, reſpectu ſuperioris? hic n. 10. latè in c. 5. de dolo, & contum. notatur. p. 106

In Cap. Venerabilem XXXIV.

I*Mperatorum, & Regum poteſtas reſpectu Papæ.* hic ſub n. 1. latè dixi ſub cap. novit. da judic. p. 107

Juramenti obligatio hic inſinuatur n. 8. latè dixi ſub tit. de jurejur. ubi, & in cap. 1. de *relaxatione.* Et quid de *illicitis juramentis* ibid.

Gratificare, an poſſit judex uni ex litigantibus, aut uni Imperatori ex duobus electis? hic an. 16. latè ſob cap. lioet de probationib. & in c. 2. de re judicata q. 2. ibid.

In Cap. Scriptum XL.

C*Anonici, an poſſint admittere Clericos Eccleſiarum inferiorum ad cœligendum?* hic n. 6. latè dixi ſub c. cum Eccleſia ſutrina, de cauſa poſſeſſionis: aliquid ſupra ſub Rub. p. 144

In Cap. Quia propter XL. & ibi in §. Electionet.

S*Ententia nocte lata, an valeat?* Et quid de electione? hic, & ſub n. 4. Vida in Rub. de re judicata, q. 1. verſ. *ad tertiam.* p. 115 & p. 116

In Cap. Ut prætereas XLV.

E*Xpenſarum materia inſinuatur*, de qua dixi latè in cap. finem litibus de dolo, & contum. & ſub cap. gravis de reſt. ſpoliat. p. 138

In Cap. Conſtitutis, XLVII.

C*Onſenſus expliciti, aut taciti effectus.* hic n. 5. lata in cap. 1. de foro comp. & q. 4. p. 138

Experiar, an quis poſſit ſine actione in judicio? hic ſub n. 6. latè dixi ſub c. 6. de judiciis, & ſub tit. de libelli oblatione. p. 139

Monachus factus Epiſcopus, an ſolutus ſit à jejuniis ſuæ religionis? Et à *quibus aliis* hic inſiouatur ſub n. 8. *Et num fruatur privilegiis ſuæ religionis?* Videbis ſub tit. de regular. ibi cap. 10. & in cap. 2. de vita, & honeſt. Cleric. ibid.

In Cap. Cum Magiſtrum XLIX.

Pro.

PRoſeſſionis materia hic inſinuatur : p'ura dicn in cap. ad noſtram 8. & in cap. ad Apoſtolica de regularibus. ibid.
Scriptum an requiratur in profeſſione ? inſinuatur hic ſub n. 3. applicantur aliqua infrà de libeli oblat. & in Rub. de rejud. ſub quæſt. 1 ibid.
An in electione per ſcrutinium ? hic, & ſub cap. 42. ſuprà. p. 140

In Cap. Cumana, L.

PRoteſtationis materia hic movetur ex Gloſſa, de qua plura dixi in cap. fin. de appellat. aliquid ſupra in cap. cum M. de conſtit. ibid.

In Cap. Sacroſancta, LI.

LAici an poſſint concurrere ad electionem Epiſcoporum ? dixi plura ſup. in Rub. & infrà in cap. cum Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſ. & prop. ibid.

In Cap. Dudum LIV.

Probatio per confeſſionem hic inſinuatur, de qua dixi latiſſime in Rub. & tit. de confeſſis. p. 143
Poſitionum materia hic inſinuatur, dixi latè in c. unico de litis conteſtatione. ibid.
Archidiaconorum materia hic inſinuatur, n. 7. de qua plura dico infrà de offic Archidiaconi. p. 144
Pœna leg. 10. tit. recopil. an incurratur per ſolam citationem laicorum Judice Eccleſiaſtico, ſi ante litis conteſtationem pœniteat actorem. inſinuatur hic n. 9. late in c. licet ex ſuſcepto de foro comp. q. 3. & 8 ibid.

Sub Tit. De Poſtulat. Prælator. in Cap. I.

AVocationis, materia Pontifici in prima inſtantia inſinuatur hic n. 18. & in quibus caſibus dixi latè in c. 1. de foro comp. ſub q. 3. & in c. ut noſtrum, de appellat. p. 149

Sub tit. De authoritate, & uſu Pallii p. 166
In Cap. Ex tuarum, V.

PRivilegia Principum, an ſint latè interpretanda hic inſinuatur, n. 2. ſed latè in tit. de privileg. aliqua dixi ſuprà ſub tit. de reſcriptis, p. 172. p. 133

In Cap. finali.

MIſſarum reductio, & anniverſariorum, an fieri poſſit ab Epiſcopo ? inſinuatur n. 4. in cap. 16. de foro comp. q. 3. p. 173

Sub tit. de Renunciatione, in Cap. II.

JUramenti vis qualiter intelligatur ? inſinuatur hic, ſed latè dixi ſub tit. de jurejur. ubi ad quæſtiones hic motas, & ad plures alias ibi. p. 176

In Cap. Ex tranſmiſſa III.

REdimere an poſſit quis ad beneficium reſignatum abſque nova collatione, quando reſignatio à principio ex aliqua cauſa non valuit ? n. 3. videbis in c. 2. de reſtit. ſpol. ibid.
Reſignatio ab excommunicato facta in favorem tertii, an ſit valida ? hic n. 4. & adjunges quæ dixi in c. ad probandum 24. de ſent. & re jud. q. 4. verſ. *ad ſecundam.* ibid.
Votum ab aſirmante factum, an valeat ? hic n. 5. latè in c. litterarum 3. de voto, ubi DD. p. 177
Profitendi tempus quantum debeat eſſe ? hic n. 6. latè dico in cap. ad noſtram, & in cap. ad Apoſtolicam de regularibus. ibid.
Offerens ſe, & ſua Monaſterio, an valeat ad aliam Eccleſiam transferre ſecum res, quas obtulit ? hic n. 7. latè dixi ſub cap. in præſentia 8. de probationib. ibid.

In Cap. Super V.

NEgativa probatio qualiter fiat ? hic n. 5. aliquid in c. bonæ 23. ſup. de elect. dixi latiſſimè in c. quodam contra falſam 11. & cap. ſequent. de probat. p. 182

In Cap. In præſenti VI

PLures quæſtiones hic inſinuantur, de authoritate Judicum in ſententiando, & in aliis, & à n. 6 p. 183

In Cap. Ad ſupplicationem IX.

PAupertatis, & pauperum materia, inſinuatur hic n. 4. & 5. de qua dico late ſub c. ſi qui teſtium 8. de teſtibus. p. 188

In Cap. Niſi cum pridem X.

SCandali materia inſinuatur, n. 2. & dixi de ea latè in cap. 2. de præſcript. & alibi. ibid.
Senes an delinquere poſſint, ut puniantur ? inſinuatur hic n. 3. latè infra ad titul. de delictis puerorum. ibid.

In Cap. Poſt translationem XI.

IMpulſiva cauſa effectui inſinuatur hic n. 8. latè dixi in c. cum ceſſante, de appell. & in c. ſuper litteris ſupra de reſcriptis. p. 189

In Cap. Veniens, XIII.

DUbia, an reddatur res per negationem ? inſinuatur hic n. 3. & dixi latè in cap. quoniam contra falſam 11. de probat. q. 4. verſ. *ad tertiam* à n. 13 p. 191

Sub

Sub tit. De ſuppl. neglig. Prælat.

DEvolutionis, *ſpectativarum materia circa beneficia*, hic inſinuatur, à n. 4. & 6. de qua ago infra ſub tit. de conceſſ. Præbendæ pag. 199

Juris patronatus laici, & Eccleſiaſtici differentia quæ? hic n. 15. de qua latè dico ſub tit. de jurejurando. ibid.

In Cap. finali.

PAtronatus jus Eccleſiaſticum, *an poſſit præſcribi à laicis?* hic ſub n. 2. & latè dixi in c. cauſam 7. de præſcr. verſ. *ad ſecundam.* p. 202

Sub titulo, De temporib. ordinat. in Cap. Ex parte X.

APoſtata *an ſit, qui exit à religione animo intrandi aliam?* inſinuatur hic n. 2. & noto infrà in tit. de apoſtatis. p. 242

In Cap. Dilectus XV.

OB *temperandum an ſit ſuperiori maudanti aliquid injuſtum?* inſinuatur hic n. 2. latè dixi ſub 2. p. cap. novit. de judiciis, ubi de *correctione fraterna*; alia dico infrà de majorit. & obed. p. 299

Interſtitiorum materia quoad ordines inſinuatur hic. ibid.

Pontifex an poſſit infantem ante uſum rationis ordinibus initiatum reddere habilem ad matrimonium? inſinuatur hic n. 6. & dico latè in cap. 1. qui Clerici, vel voventes; aliquid infrà de ætate ordin. ibid.

Sub tit. De ætate ordinandor. in Cap. II.

ECcleſia *minori conceſſa eſt regenda per Vicarium*, inſinuatur hic, ſed latè dico infrà ſub Rub. & tit. de officio Vicarii. p. 355

In Cap. Eam te IV.

INcompatibilitas *beneficiorum* inſinuatur hic, latè dico in c. de multa, de præb. aliquid dico infrà ſub præmiſſo cap. 1. de filiis Præsbit. p. 366

In Cap. Cum bona VIII.

EXcommunicatus *per annum inſordeſcent, an à beneficio privetur?* & *à quo?* inſinuatur hic ſub n. 2. latè dixi in c. 1. de jud. q. 31 pag. 386

Excommunicatus ex cauſa fidei, qui compareret, elapſo decimo anno, an ſit admittendus ad reſpondendum? ibi q. 32 ibid.

Inſordeſcens per annum in excommunicatione, an puniatur ab Inquiſitoribus? ibi q. fin. ibid.

Sub tit. de Clericis peregrinis, in Cap. II.

TEſtis *num poſſit eſſe aliquis in ſua cauſa?* hic ſub n. 1. latè dixi in cap. 12. de judiciis, q. 11. & in cap. propoſuiſti 5. de probat. & in cap. inſuper, cum aliis notatis de teſtibus. ibid.

Indicia, præſumptiones, & argumenta, qualem probationem faciant? inſinuatur. p. 401

In Cap. Tua III.

TEſtis *unus, an queat probare Clericatum?* inſinuatur hic. Latè ad plures a[illegible]s caſus *de probatione per unum teſtem.* Dixi in cap. à nobis 28. de teſtibus, & ibi n. 30. & 31. de hoc caſu. p. 402

In Cap. finali.

EXteri *an beneficiari valeant?* inſinuatur hic. Latè dico in cap. ad decorem de inſtitut. applicabis dicta in cap. 16. de judiciis, q. 4 ibid.

Impetrans an debeat facere mentionem de loco, ac Diœceſi? hic n. 6. & dixi in cap. ſignificante 34. de reſcriptis. ibid.

Sub titulo, De Officio Archidiaconi, in Cap. Ad hac.

PErjurus *habet Deum ultorem*; inſinuatur hic n. 12. dixi latè in cap. brevi 17 de jurejurando q. 2. à n. 25 p. 443

INDEX CANONUM, LEGUM,

Aliorùmque Jurium, & Locorum, quæ in hoc Volumine lib. 1. Decretalium explicantur obiter à titulo de Poſtulatione Prælatorum, uſque ad Titulum de Officio Vicarii.

Ex Decretalibus.

CAp. 1. & 2. *qui Clerici, vel voventes, in cap. fin de bigamis, q. 1. n. 18. & q. 3. n. 3. & 5. t. 2* p. 391

Cap. 1. *De tranſlat. Epiſc. ibi, & in c. licet, q. 2. n. 6. & 8* p. 159

Cap. 1. *de ſchiſmaticis, in c. 2. de ordin. ab Epiſc. qui renunc. q. 2. n. 2. tomo 1* p. 324

Cap. 1. *de Clerico per ſaltum promoto, in Rub. de ætate ord. q. 1. n. 9. tomo 2.* p. 333

Cap. 1.

Cap. 1. *de ætate ordin. in c. 4. q. 1. n. 19. & latè in ipſo, t. 1* p. 368

Cap. 1. *de Sacram. non iterandis ibi latè, & in c. 1. de ſacra unct. q. 3. n. 13. t. 2* p. 21

Cap. 1. *de ſponſal. in cap. 1. de bigamis, quæſt. 2. numero 23. tomo* 2 p. 354

Cap. 2. *de arbitris, in cap. fin. de renunciat. n. 3. tomo* 1. p. 192

Cap. 2. *de Baptiſmo, in cap. 1. de Sacram. non iterand. q. 3. n. 8. & 9. tomo* 2 p. 149

Cap. 2. *de Eccleſ. ædificand. in Rub. de corpore vit. q. 2. n. 22. tomo* 2 p. 311

Cap. 2. *qui Clerici, vel voventes in c. 2. de bigamis, q. 2. n. 1. & 3. t. 2* p. 361

Cap. 1. *de eo, qui ordinem furtivè ſuſcepit, in cap. Archidiacon. 5. de officio Archid. quæſtione 41 numero 13. tomo 2* p. 440

Cap. 1. & 2. *de conjugio ſervorum, in cap. 1. de ſervis non ordinandis, quæſtione 1. numero* 12. t. 2 p. 252

Cap. 2. *de Judæis, in dicto capite 1. de ſervis non ordinandis, quæſtione 1. numero 15. tomo* 3 ibidem

A

Cap. A*D aures de reſcrit. in cap. 1. de ætate ord. q. 1. n. 17. tomo. 1.* p. 345

Cap. *Ad Monaſterium, de ſtatu Monach. in c. à multis, 9. de ætate ord. q. 1. n. 20. t. 2.* p. 398

C

Cap. C*Onſultationibus, de jure Patr. in c. 3. de offic. Vicar. q. 4. n. 18. t. 2.* p. 578

Cap. *Congruentæ de filiis Presbyt. in ipſo, & in cap. 1. q. 3. num. 3. tomo* 2. p. 197

Cap. *Cum dilectus, 32. de elect. forma non eſt ſublata, in cap. quia propter, 42. de elect. q. 1. numera 28. tomo 2.* p. 197

Cap. *Cumana, de elect. ibi, & in cap. quia propter 42. de lect. q. 3. n. 16. tomo* 1. p. 129

Cap. *Cum ſis penult. de authorit. & uſu Palii, in cap. 1. ibi n. 4 & 6. tomo* 1 p. 167

Cap. *Cum inter 21. de elect. in cap. ſanè, 7. de renunciat. n. 7. tomo* 1 p. 184

Cap. *Cum in cunctis, de elect. in c. ſi Archiep. 6. de temporib. ord. q. 2. n. 23. t. 8* p. 367

Cap. *Cum in cunctis, §. inferiora, de elect. in c. 1. de ætate ord. q. 1. n. 21. & in c. 4. de ætate ord. q. 1. n. 11. & in cap. 1. de filiis Presbyt. b. 6. n. 4. tomo* 1 p. 345.

Cap. *Cum Monaſterium 13. de elect. in cap. 10. de ætate ord. q. 1. n. 7. tomo* 1 p. 404

Cap. *Cum Eccleſiarum de officio ord. in cap. Archidiaconus, 5. de offic. Arch. & in c. 4. de offic. Archip. q. 1. n. 51. tomo* 2 p. 528

Cap. *Cum M. de conſtit. in cap. 5. de offic. Vicar. q. 6. n. 32. tomo* 2 p. 627

Cap. *Conſultationes, 16. de temporib. ordin. ibi, & in c. 8. q. 1. ſub n. 16. tomo* 1 p. 237

Cap. *Conſuluiſti, de conſecr. Eccleſ. in c. 2. de Sacram. non iterand. q. 1. n. 5. t. 2* p. 157

D

Cap. D*Emum de Cappell. Monach. in Rub. de offic. Archipresb. q. 4. n.* 133

Cap. *Dilecto de præbend. in cap. fin. de renunciat. quæſt. 2. numero 7. tomo* 1 p. 194

Cap. *Dudum, de elect. in cap. Archidiacon. 5. de offic. Archid. q. 1. n. 13. & in ipſo. t. 2.* p. 441

E

Cap. E*Ccleſia veſtra, 2. de elect. in Rub. de poſtulat. Prælat. n. 19. & in cap. quia propter 42. q. 3. n. 16. tomo* 1 p. 2

Cap. *Ea quæ intra, de offic. Archid. in cap. 1. & in cap. 2. q. 1. n. 6. tomo* 2 p. 429

Cap. *Excommunicamus 13. §. qui autem de hæret. in cap. cum bonæ de ætate ord. quæſtione 1. numero 1. & 3. toma* 1 p. 387

Cap. *Ex parte de officio delegati, in cap. fin. de renunc. q. 1. n. 7. t. 1.* p. 194

Cap. *Ex parte 5. de Clerico. ægrot. miniſtr. in c. 5. de Offic. Vicarii, q. 9. n. 5. & 14. t. 2* p. 640

Cap. *Expoſuiſti de corpore vitiat. in ipſo, & in cap. 1. q. 2. n. 6. t. 2.* p. 138

Cap. *Extirpandæ, §. qui vero, de præb. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 2. n. 23. t. 2* p. 572

Cap. *Ea quæ 3. de offic. Archid. in cap. 10. & in c. 1. de afficio Sacriſtæ q. 1. n. 24. t. 2* p. 541

F

Cap. 1. F*In. de elect. in ipſo, & in cap. 15. eodem.*

Cap. *Fin. de authorit. & uſu Palii, in c. 1. eod. numero 4. & 6. tomo* 2 p. 167

Cap. *Fin. de rerum permut. in c. fin. de renunc. q. 1. n. 5. t. 2* p. 192

Cap. *fin. de pactis, in cap. fin. de renunc. q. 2. n. 6. tomo* 2 p. 255

Cap. *Fin. de verb. ſignific. in cap. 11. de temporibus. ordin. q. 4. n. 11. t. 2* p. 253

Cap. *Fin. de homicidio, in cap. ad aures 7. de ætate ordinandor. n. 15. t. 1* p. 380

Cap. *fin. de pœnis, in cap. cum bona, de ætate ordinand. q. 1. n. & 3. t. 1* p. 387

Cap. *fin. de Clerico excommunicato, in dicto c. cum bona, de ætate ordin. q. 1. n. 10. & q. 2. n. 20. t.* 2 p. 388

Cap. *fin. de Sacram. non iterand. in ipſo latè, & ibi in c. 1. q. 1. n. 26. 37. & 38. t. 2.* p. 142

Cap. *fin. de corpore vitiatis, in ipſo, & in cap. 1. ibi q. 1. n. 9. tomo* 2 p. 316

Cap. *fin. de bigamis, in ipſo, & in c. nuper, n. 3. & 4 tomo* 2 p. 321

Cap. *firmiter, de ſumma Trinit. in cap. nuper, de bigamis, q. 4. n. 50. tomo* 2 p. 380

Cap. *fin. de ſervis ord. vel non, in ipſa latè, & in c. 1. eod 1. n. 11. & ſub n. 1. t. 2* p. 252

Cap. *fin. de pactis, in cap. 1. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 14. t. 2* p. 252

G

G*Loſſa in cap. deputati, 16. de judiciis, in cap. 1. de filiis Presbyt. q. 3. n. 13. & 9. tomo 9.* p. 191

Gloſſa in Clem. 1. §. 1. de hæret. in cap. 1. de filiis illegitimis, q. 8. n. 19. tomo 2. p. 213

Gloſſa in cap. 1. diſt. 85 in Rub. de corp. vitiatis, q. 4. n. 3. tomo 2 p. 314

Gloſſa in cap. 2. de verb. ſignif. in cap. 2. de corp. vit. q. 1. n. 29. tomo 2 p. 324

Gloſſa in cap. ſignificavit, 4. de corpore vitiat. in 6. & in c. 3. q. 3. n. 1. t. 2 p. 327

Gloſſa in c. 2. de bigamis, in ipſo, & in Rub. q. 2. n. 21 & in cap. 4. q. 2. n. 4. t. 2 p. 308

Gloſſa in cap. 2. de Judæis, in cap. 1. de ſervis non ord. q. 1. n. 15. tomo 2 p. 252

Gloſſa 29. q. 2. in c. 1. de ſervis ord. vel non, q. 1. n. 16. t. 2 ibid.

I

Cap. I*Am dudum, de elect. in cap. tranſmiſſam eodem, q. 3. n. 34. t. 1.* p. 80

Cap. *Indecorum de ætate ordin. ibi, & in cap. 1. eodem, q. 1. n. 28. t. 1.* p. 446

Cap. *In Geneſi, de elect. ibi, & in cap. quia propter 42. q. 3. n. 16. t. 1.* p. 129

Cap. *Innotuit de elect. in c.1. de filiis Presbyt.* q. 3. n.3. & 5. & q.6.n.4.t.2 p. 197

Cap. *Inter corporalia, de tranſlatione Epiſcopi, ibi in cap. licet*, q.2.n.6.t.2 p.159

Cap. *Inter dilectos, de exceſſibus Prælat. in c.1. de offic. Primiceri, à n.43.t.2* p. 533

L

Cap. L*itteras* 13. *de tem. ord.* & *in Rub. ibi,* & *in c.* 1. 2. & 3. *n.* 15. *tomo* 2 p. 216

Cap. *Litteras de filiis Presbyt. in ipſo,* & *in c.*1. *ibi* q.8.n.5.t.2 p. 212

N

Cap. N*iſi eſſent de præb. in c. fin. de renunc. numero* 2. *tomo* 2 p. 192

Cap. *Non ſatis* 4. *de offic. Archid. in ipſo,* & *in cap.* 1. *ibi* q.1.n.9.t.2 p. 424

Cap. *Nullus* 4. *de ſervis ord. vel non, in ipſo,* & *in cap.*1. *ibi* q.2.n.3. & 10. *cum cap* 3. & 5. *tomo* 2 p. 255

Cap. *Nuper* 4. *de bigamis in ipſo,* & *in Rub. eodem,* q.2.n.19. & *in c.*1.q.2.n.33. & *in c.*2. *numero* 1 *tomo* 2 p. 348

Cap. *Officium, de offic. Arch. in ipſo,* & *in c.* 1. *de officio Primicerii,* q.1.n.51.t.2 p. 534

P

Cap. P*er inquiſitionem, de elect. ibi in cap. tranſmiſſam eodem,* q.3.n.34.t.2 p. 80

Cap. *Penult. de ſim. in cap.* 11. *de temporib. ordinat.* q.11.n.63.t.1 p. 285

Cap. *Per tuas eodem dicta,* q.11.n.63 ibid.

Cap. *Penult. de Clerico excommun. miniſtrante, in cap.*1. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopat* q.1.46.t.2 p. 320

Cap. *Præterea* 5. *de ætate ordinand. ibi,* & *in c.* 1. *eodem,* q.1.n.27. & *in c.* 4. *eodem,* n.49. & *in ipſo,* t.1 p. 346

Cap. *Paſtoralis de Sacram. non iterand. ibi latè* & *in cap.*1. *de ſacro unct.* §. *per frontis,* q. 2. n. 20. t. 2 p. 64

Cap. *Penult. de conſecr. Eccleſiæ, in c.*1. *de ſacra unct.* §. *per frontis.* q. à n.27.t.2 p. 87

Cap. *Penult. de bigamis in ipſo,* & *in c.*1.q. 2.n. 11 t.2 p. 353

Q

Cap. Q*uia propter de elect. latè in ipſo,* & *ibi in Rub.* q.3.n.2.t.1 p. 14

Cap. *Quæſitum, de rerum permut. in cap. fin. de renunciat.* q.2.n.6.t.1 p. 194

Cap. *Quia diverſitatem, Decanus. Præbendæ, in cap.*4. *de ætate ordin* q.1.*num.*18.*tomo* 1 p.368

Cap. *Quia circa de bigamis in ipſo,* & *in c.* 9. *de ætate ord.* q.2.n.26.t.1 p. 402

Cap. *Quoniam de filiis Presbit. ex ipſo,* & *in cap.*1. *eodem,* q.3.n.2

R

Cap. R*omana de ſent. excommun. in cap. Archidiaconus* 5. *de officio Archid. tomo* 2 p. 440

S

Cap. S*anè,* 2. *de Cleric. conjug. in cap. nuper, de bigamis in Princip. num.* 4. & *in cap. fin.* q.1.n.14. *tomo* 2 p. 367

Cap. *Sententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi, in cap. ad aures* 7. *de ætate ord.* q.1. *numero* 1. & 14. *tomo* 2 p. 385

Cap. *Significavit,* 4. *de corpore vitiatis in ipſo,* & *in Rubr. ibi quæſtione* 2. *numero* 10. *tomo* 2 p. 307

T

Cap. T*ua nos de homicidio, in cap. ad aures,* 7. *de ætate ordin. quæſtione* 1. *numero* 1. & 14. & *numero* 33. 35. & 36. & *quæſtione* 2. *à n.*4. *tomo* 1 p. 381

Cap. *Tua de filiis Præsbyt. in ipſo,* & *in cap.* 1. *eodem,* q.3.n.2.t.2 p. 197

V

Cap. V*eritatis de dolo, in c. cum bone. de ætate ordi.* q.1.n.1. & 3.t.1 p.387

Cap. *Veniens el.*1. *de eo qui ordines ſurtivè ſuſcepit, in cap. Archidiaconus,* 5. *de officio Archid.* q. 1. n.6. *tomo* 2 p. 440

Ex Sexto Decretal.

Cap. 1. D*e rerum permut. in cap. fin. de renunc.* q.2.n.7. *tomo* 1 p. 194

Cap. 1. *de filiis Præsbyt. in cap.*1. *eodem,* q. 8. *à numero* 22. *tomo* 2 p. 214

Cap. 1. *De Cleric. conjug. in cap.* 1. *de bigam. quæſt.* 2. *numero* 8. *tomo* 2 p. 353

Cap. 1. *de bigamis, in cap.* 1. 2. *eodem* q.1.n.14. & q.2.n.11 ibid.

Cap. 1. *De Cappell. Monachor. in cap.*3. *de offic. Vicarii,* q.1.n.2. *tomo* 2 p. 552

Cap. 2. *De conſuet. lib.*6. *in cap.* 5 *de offic. Vicar. quæſtione* 5. *numero* 38. *tomo* 2 p. 620

A

Cap. A*varitia de elect. in c. tranſmiſſam,* 15 *eodem,* q.2.n.25. & q.3.n.22. *tomo* 1 p. 79

Cap. *Accuſatus,* § *ſanè de hæret. in cap. nuper de bigamis,* q.4. à n.35. *tomo* 2 p. 378

C

Cap. C*um nullus de temporib. ordin. lib.* 6. *in c.*4. *eodem,* q.1.n.7.t.1. p. 278

Cap. *Cum ex eo de elect. lib.*6. *in c.*3.q.1.n.33. & *in cap.*4 q.2.n.27. *de ætate ord. tomo* 1 p. 373

Cap. *Cum contumacia de hæret. lib.*6. *in c. cum bonæ, de ætate ordin.* q.1.n.1. & 3 p. 387

E

Cap. E*x eo de elect. in cap. indecorum* 3. *de ætate ord.* q.1.n.53 t.1. p.357

Cap. *Eos, fin. de temporib ord. in c.* 2. *de bigamis,* q. 3. n. 18. *tomo* 2 p. 366

F

Cap. F*in. de elect. in cap. tranſmiſſam,* 15. *eodem n.* 59. t. 1 p. 80

Cap. *fin de temporibus ordinat. in cap.* 2. *de bigamis,* q.3.n.16. *tomo* 2 p. 366

I

Cap. I*ndemnitatibus* 43. *de elect. lib.*6. *in c.*1. *de ætate ord.* q.1.n.102.t.1 p.350

Cap. *Is cui,* § *de ſentent. excommunicat. in cap.*2. *de Sacramentis non iterandis, quæſtione* 1. *numero* 15 t.2. p. 158

L

Cap. L*icet Canon de elect. lib.*6. *in c.*4. *de ætate ord.* q.1.n.11.t.1 p. 367

Cap.

Cap. *Licet Epiſcopus de præbendis, in cap. 1. de offic. Archidiac. quæſtione* 1. *numero* 13. & 14. *t.*2 p. 424

N

Cap. N*Ec captanda de conceſſ. præbenda, in cap.* 11. *de temporib. ordinat. q.* 1. *n.* 19 *tomo* 2 p. 246

Cap. *Nullus de temporibus ordinat. in cap.* 11. *eodem q.* 6. *t.* 1 p. 260

R

Cap. R*Omana de appellat. in c.* 5. *de officio Vicarii, q.* 6. *n.* 28. *t.* 2 p. 226

S

Cap. S*Emel, de reg. in c.* 2. *de ſervis non ordinandis, vel non, q.* 1. *n.* 6 *t.* 2 p. 298

Ex Decreto.

CAP. 1. 15. *q.* 7. *in Rub. de officio Archipresb. q.* 4 *n.* 138. *t.* 2 p. 496

Cap. 1. *diſt.* 7. *in cap.* 11. *de temporib. ordin. q.* 1. *n.* 15

Cap. 1. *diſt.* 33. *in Rub. de bigamis, q.* 2. *n.* 2. *t.* 2 p. 346

A

Cap. A*Ccidens, diſt.* 5. *in cap.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit, q.* 1. *numero* 8. *t.* 1 p. 323

Cap. *Aliquantum, diſt.* 51. *in c. ad aures* 7. *de ætate ord. q.* 1. *n.* 15. & 3

C

Cap. C*Lerici diſt.* 33. *in Rub. de corpore vitiat. q.* 1. *n.* 7. *t.* 2 p. 305

Cap. *Cum igitur,* 15. *q.* 1. *in Rub. de offic. Archidiac. q.* 1. *n.* 80. *t.* 2 p. 416

Cap. *Cleros, diſt.* 21. *in verſ.* ſicut, *in Rub. de officio Archipresbyt. n.* 50. *t.* 2 p. 464

Cap. *Comperimus,* 14. *q.* 6. *in cap.* 2. *de ſervis ordin. vel non, q.* 1. *n.* 6. *t.* 2 p. 258

Cap. *Cum multa* 15. *q. fin. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q.* 1. *n.* 3. & 13. *t.* 2 p. 277

D

Cap. D*Arbertum* 1. *q.* 7. *in cap.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit. q.* 1. *numero* 8. *t.* 1 p. 323

Cap. *Degradatio de pænit. diſt.* 6. *in cap.* 2. *de ordinand. ab Epiſcopo, qui renunc. q.* 1. *n.* 8 ibidem

Cap. *De his verb.* Lectorum, *diſt.* 28. *in Rub. de ætate ordinand. q.* 1. *n.* 2. *t.* 1 p. 333

Cap. *De his de conſecrat, diſt.* 5. *in cap.* 1. *de ſacra unct. §. per frontis, q.* 7. *n.* 17. & *quæſt.* 14. *n.* 16. *t.* 2. p. 85

Cap. *De his,* 31. *q.* 1. *in cap.* 1. *de bigamis, q.* 1. *n.* 8. & *à n.* 11. *t.* 2 p. 351

Cap. *Dominus ad finem* 93. *diſt. in Rub. de offic. Archiac. q.* 1. *n.* 44. *t.* 2 p. 414

Cap. *Diaconiſſam.* 27. *diſt. in Rub. de offic. Archid. q.* 1. *n.* 66. *t.* 2 p. 415

E

Cap. E*X antiquis, diſt.* 54. *in cap.* 7. *de ſervis ordin. vel non, q.* 1. *n.* 3. *t.* 2 p. 275

Cap. *Epiſcopus* 6. *diſt.* 77. *in cap.* 1. *de ætate ordin. q.* 2 *n.* 8. *t.* 2 p. 353

Cap. *Epiſcopi de conſecrat. diſt.* 5. *in c.* 1. *de ſacra unct. §. per frontis, q.* 10. *n.* 12. *t.* 2 p. 100

Cap. *Etiam* 1. *diſt.* 36. *in c.* 1. *de filiis presb. q.* 3. *n.* 16. & 7. *t.* 2 p 189

Cap. *Epiſcopus* 88. *diſt. in c.* 2. *de filiis presbyt. q.* 4. *n.* 14. *t.* 2 p. 299

Fermoſin. de Offic. & de Sacris Eccleſ.

F

Cap. *Felix* 50. 16. *q.* 1. *in c.* 1. *de transl. Epiſcop. q.* 1. *n.* 25. *t.* 2 p. 154

Cap. *fin.* 75. *diſt. in c.* 1. *de temporib. ord. n.* 18. *tomo* 1 p. 216

Cap. *fin. diſt.* 49. *in c. ſuper eo* 2. *de corpore vitiat. q.* 1 *n.* 18 *t.* 2 p. 323

Cap. *fin.* 32. *diſt. q.* 4. *in cap. fin. de ſervis non ordin. n.* 26. & 28. *t.* 2 p. 278

H

Cap. H*Inc etenim diſtinct.* 49. *in cap.* 2. *de corpore vitiatis in præmiſſo, n.* 17. *tomo* 2 p. 320

I

Cap. I*N illis diſt.* 86. *in Rub. de officio Archipresbit. ſub. num.* 10. & *ibi à numero* 34. & *ibi quæſt.* 2. & 3. *verſ.* ad ultimam, *n.* 186. *t.* 2 p. 475

Cap. *In Eccleſia* 1. *q.* 1. *in c.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit, q.* 1. *n.* 3 p. 322

Cap. *Is qui diſt.* 55. *in c. de corpore vitiat. q.* 2. *num.* 6 *t.* 2 p. 333

Cap. *In ſingulis, diſt.* 28. *in Rub. de ætate ord. q.* 1. *n.* 2 p. 333

L

Cap. L*Ector* 34. *diſt. in cap.* 2. *de bigamis q.* 1. *n.* 7. & 24. *t.* 2 p. 358

Cap. *Lectores, diſt.* 32. *in cap.* 2. *de officio Archid. q.* 2 *n* 65 p. 437

Cap. *Lator diſt.* 55. *in c.* 1. *de corpore vitiat. q.* 1. *n.* 18 *t.* 2 p. 317

M

Cap. M*Aritum* 33. *diſt. in Rub. de corpore vitiat. q.* 1. *n.* 7. & *in cap.* 3. *q.* 2. *n.* 6. & *in c.* 4. *q.* 1. *tomo* 2 p. 305

N

Cap. N*On licet de conſecrat. diſt. in cap.* 1. *de ſacra unct. §. per frontis. q.* 15. *numera* 16. *tomo* 2 p. 116

Cap. *Nullum* 9. *q.* 2. *in cap. ſi Archiepiſcopus* 6 *de temporib. ordin. q.* 2. *n.* 16. *t.* 1 p. 231

Cap. *Nullus Epiſcopus de conſecrat. diſt.* 1. *in Rub. de corpere vitiat. q.* 2. *n.* 20. *t.* 2 p. 368

Cap. *Neminem diſt.* 70. *in cap.* 11. *de temporibus ordinat. q.* 12. *n.* 15. *t.* 1 p. 289

Cap. *Non autem* 7. *q.* 1. *in cap.* 5. *de officio Vicarii q.* 9 *n.* 21. *t.* 2. *t.* 1 p. 642

Cap. *Nos conſecrationem* 9. *q.* 1. *in cap.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit, q.* 1. *n.* 4. *ubi Gloſſa n.* 6. *in §. ſed excommunicati.* p. 322

Cap. *Noviſſimè de conſecrat. diſt.* 50. *in c.* 1. *de ſacra unct. §. per frontis, q.* 7. *n.* 17. *t.* 2 p. 85

O

Cap. O*Rdinationes* 9. *q.* 1. *in c.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit, q.* 1. *num.* 7. *t.* 1 p. 323

Cap. *Omni tempore, de conſecr. diſt.* 4. *in c.* 1. *de ſacra unct. §. per frontis, q.* 7. *n.* 14. *t.* 2 p. 85

Cap. *Omnes fideles de conſecrat. diſt.* 5. *ibi q.* 14. *n.* 12 *t.* 2 p. 111

P

Cap. P*Orrò* 66. *diſt. in cap. ſi Archiepiſcopus* 6. *de temporibus ord. q.* 1. *n.* 29. *t.* 1 p. 225

Cap. *Paſtoralis,* 42. 7. *q.* 1. *in c.* 2. *de offic. Archipresb. n.* 4. *in princ. t.* 2 p. 501

Cap. *Presbyter* 28. *diſt. in cap.* 9. *de ætate ord. q.* 2. *n.* 28. & *in cap. fin. de bigamis, q.* 1. *n.* 15. *t.* 1 p. 402

Cap. *Presbyter* 96. *diſt. in cap.* 1. *de ſacra unct. §. per frontis, q.* 7. *n.* 14. *tomo* 2 p. 85

Cap. *Placuit* 16. *q.* 1. *in dicto §. per frontis, q.* 15. *num.* 16. *t.* 2 p. 116

Cap. *Presbyterum diſt* 28 *in c.*1.*de Bigamis,q* 2. *n.* 39.& *in cap.fin.q.*1.*n.*15.& *q.*3.*n.*6.*t.*2 p.356

Cap. *Presbyteri diſt.* 34.*in cap.*2. *de officie Archid.q.* 2.*n.*66.*t.*2 p.438

Cap. *Præcipimus,diſt.*93.*in cap.*1.*de oblig. ad ratiocinia ordin.q.*1.*n.*22.*t.*2 p.291

Q

Cap. Q*Uicumque diſt.*50. *in c.*2. *de bigam. q.*3. *n.fin.*& *diſt.*34.*in cap.*1. *de ſervis non ordin.q.*2.*n.*20.*t.*2 p. 366

Cap. *Quotidie* 75. *diſt. in cap. ſi Archiepiſcopus* 6. *de temporibus ordin.n.*16 p. 222

Cap. *Quotquot* 27.*q.*1. *in cap. nullus ſiu. de bigamis q.*1.*n.*16.& 17.*tome* 2 p. 390

Cap. *Quarumdam* 1. *diſt.* 34. *in Rub. de ætate ord. quæſtione* 2.*numero* 4 p.337

Cap. *Quod ante de pœnit.* & *remiſſ. in c.* 1. *de ſacra unctione,q.*7.*n.*5.*t.*2 p. 34

Cap. *Quoniam* 69.*diſt.in cap.* 1. *de Sacramentis non iterandu,n.*1.*n.*14.*t.*2 p.141

Cap. *Qui partem,diſt.*55.*in cap.* 3. *de corpore vitiatis,q.*2.*n.*55.*tome* 2 p. 333

Cap. *Qualis,* 30.*q.*5.*in cap.*1. *de bigamis, q.* 2. *n.* 8. *tome* 2 p. 353

Cap. *Quiſquis,diſt.*84.*in cap.*2. *de bigam. q.*2. *num.* 23.*tomo* 2 p. 364

Cap. *Quamvis, el.*2.7.*q.*2.*c.*5. *de officio Vicarii, q.*9 *n.*16.& 39.*tomo* 2 p. 641

R

Cap. R*Urſus,*7. *cum aliis,* 35.*q.*3. *in c.cum bona,de ætate ordinand. q.*1.*n.* 1. & 3. *t.* 1 p. 387

S

Cap. S*Aluberrimum,*1.*q.*7.*cum* Gloſſa *ibi,in cap.* 1.*de Sacram. non iterandis, q.* 4.*in fin. t.* 2 p. 156

Cap. *Sacris de ſepulturis,in cap.*2. *de Sacram. non iterand.dict.q.* 1.*n.*6

Cap. *Scripſit q.*1.*cauſa* 7. *in cap.* 5. *de efficio Vicarii q.*9.*n.*24.*t.*2 p.642

Cap. *Si cujus* 34.*diſt.in cap.nuper de bigamis q.* 2.*n.* 2.& 3. *t.*2 p. 370

Cap. *Sicut in unaquaque* 21.2.*in cap.* 1. *de translat Epiſc.q.*1.*n.*26.*t.*1 p. 154

Cap. *Si quis* 3.73.*diſt.in cap.*11. *de temporibus ord. q.*1.*n.*15.*t.*2 p. 308

Cap. *Si Petrus* 8. *q.*1.*in Rub. de elect. q.*8. *n.*34.*t.*1 p. 42

Cap.*Si quis* 1.2.& 3.*dist.*5 *in cap.*3. *de corpore vitiat.q.*2.*n.*6.*t.*2 p. 333

Cap. *Si tranſitus* 79.*diſt.t.*1 p.42

Cap. *Sanctorum diſt.*20. *in cap.* 11. *de temporib. ordinat.q.*12.*n fin.t.*1 p.289

Cap. *Si quis viduam el.*2.*diſt.*34 *in cap. debitum de bigamis n.*9.*t.*2 p. 387

Cap. *Si quis viduam diſt.* 50. *in cap. ad aures* 7. *de ætate ordin.q.* 1.*n.*15.& *in cap.*2. *de bigamis q.* 3 *ſub.n.*21.*t.*1 p. 380

Cap. *Spiritus ſanctus de conſ.dict.*5.*in cap.* 1. *de ſacra Unct.*§.*per frontis,quaſt.*14 *n.*16.*t.*2 p.111

Cap. *Sors* 2.*q.*6.*in Rub.de efficio Archip.q.* 1. *n.*79 *t.* 2 p. 416

Cap.*Subdiaconus* 15.*diſt.*23.*in cap.*1.*de Sacrament. non iterand.q.*1.*n.*12.& 13.*tomo* 2 p. 141

Cap. *Si quis cum Clero* 22.*q* 2. *in Rub. de offic. Archipresb.q.*4.*n.*133 *t.*2 p. 496

Cap. *Studuiſti de officio legati, in cap.*5.*de offic. Vicarii,q.*6.*n.*34.& *ante,t.*2 p. 627

Cap.*Si contra unum* §.*cum autem,de efficio Delegati in dicto cap.*5.*de offic.Vicarii,q.*6.*n.*33.*t.*2 p.627

V

Cap. U*Nde* 8 *q.*1 p. 43

Cap. *Utjejunii de conſecrat.dict.*5.*in cap.*1.*de ſacra Unct.*§.*per frontis q.*10.*n.*12.& *ibi q.*11. *n.*9 & 16.*t.*2 p. 100

Cap. *Undecunque* 3.*uſque ad* 9. 56.*diſt.in cap.* 1. *de filiis Presbyter.quaſt.*10.*num.*14.*t.*2 p. 221

Ex Clem.

Clem. U*NICA de præbend.in cap.fin.de renunciat.quaſt.*2.*ſub.num.*4.*t.*1 p. 193

Clem.1.§.*Caterum de ſtatu Monachor.in c.*1.*de ætate ordinand.q.*1.*n.*132.*t.*1 p. 351

Clem. *Dudum de ſepulturis, in c.fin. de ætate ordin. q.*2.*n.*20.*t.*1 p. 438

Clem.1.*De ſepult.in c.*2.*de ſacram.non iterandis, q.* 1.*n.*15.*t.*2 p.158

Clem.1.*De hæret. in c.nuper, de bigamis q.* 4. *n.* 29 *t.*2 p. 378

Clem.2.*De reſcript.in c.*5.*de efficio Vicar. q.* 6. *n.*4. *t.*2 p. 624

Clem. unica *de Baptiſmo,in c.de efficio Archipresbyt. q.*2.*n.*125.*t.*2 p. 515

Ex Etravag.

E

E*XTRAVAG. execrabilis de præb. in c.*3. *de efficio Vicarii q.*2.*n.*3.& *in c.*5.*q.* 3. *à n.* 29. *t.*2 p. 572

F

E*Xtravag.frequens,Joan.*22.*in d.c.fin.dicta q.* 2 *n.*20.23.26.& 29.*t.*1 p. 438

I

E*Xtravag.injunctu de elect. in c. tranſmiſſam* 15 *eodem,q.*2.*n.*5.& *q.*5.*n.*31.& *q.*7.*n.* 12. & *de materia per totum cap.t.*1 p. 90

*Extravag. inter cunctas de privileg. ibi d. q.*2.*n.* 20 23.25.& 29.*t.*2 p. 438

S

E*Xtravag. ſuper Cathedram,de ſepultur.in c.fin. de ætate ordinand.q.*2.*n.*20.23.26.& 29.*t.*1 p. 438

V

E*Xtravag. unica de uſu Palii, in cap.* 1. *eod. q.*3. *n.*3.*t.*1 p. 170

Ex Clauſul.

A

Clauſ. A*Ddentes, in cap.*5.*de effic.Vicari q.*5.*n.* 19.*t.*2 p.118

C

Clauſ. C*Oadjutoriæ in Rub.de efficie Archipresb. q.*4.*n.*116.& *q.*8.*n.*6.*tomo* 2 p.483

D

Clauſ. DE plenitudine poteſtatis, & dummodo alteri non fiat præjudicium, *vel* ſine præjudicio jurium ſuorum,*in c.illa quotidiana* 39. *de elect.n.*13

E

Clauſ. E*Xceptis majoribus, ibi q.*6.*num.* 21

G

Clauſ. G*Enerales in c.*5.*de efficio Vicarii, q.*5.*n.* 19. *t.* 2. p. 118

O

Clauſ. O*Mnes.in c.*1. *de filiis Presbyter. q.* 5. *n.* 29.& *quaſt.*6.*num.*20.*t.*2 p. 199

P

Clauſ. P*Rorſus in diſpenſatione ibi dict. q. 5. n. 41.t.2* . p. 205

Q

Clauſ. Q*Uacunque ibi dicta q.6. n.20. n.2. à n.5.& 12.t.2* ibid.

Ex Tridentino.

Cap.1. S*ESS. 21. in cap. fin. de ſacram. non iterandis,q.2.n.17*
Can.ſeſſ.7.ibi,& à n.18
Cap.2.*Trid.ſeſſ.24.in c.1.de filiis Presbyteror. ſub.n. 24. & ibi dicto cap.liceat Epiſcopis,à n.34* p.395
Cap.15.*ſeſſ.25.de reform.in c.2. de filiis Presbyt. q. 2.t.2* p.228
Cap.7.*dict.ſeſſ.25.in dicto cap.2.q.3.n.4.t.2.*p.231
Trid.ſeſſ.23. de reformat. in fine, in c.2. de bigamis q.1.n.15.t.1. p. 359
Trid.ſeſſ.24.de reform.c.1.de offic.Archid. q.1.n.21 t.2. p.425
Trid.cap.18.ſeſſ.24.in cap.3.de officio Vicarii,q.5.n. 9. & 18.cum conſt.Pii V.t.2. p.580
Trid.ſeſſ.25.c.7.in c.5. de officio Vicarii, q.9. per totum.t.2 p. 63
Cap.6.*ſeſſ.25.in cap.quia propter de elect.q. 2.n. 28 t. 1* p. 125
Cap.3.*Trid.ſeſſ.7.in c.fin.de ætate ordin. q.1. n. 32. cum c.4.ſeſſ.22.& n.32.33.& n.36.t.1* p.434
Cap.7.*ſeſſ.14.in c.fin.de renunciat.n.5. & in c.fin.de temporib.ordin.q.1.n.8.t.1* p. 304
Cap.2.*ſeſſ.21.in c.11.de temporib.ordin.q.7.à n.60 & q.11.n.56.t.1* p. 268
Cap.5.*ſeſſ.6.ibi q.9.num.11.&q.10.n.10.t.1* p.238
Cap.14.*ſeſſ.24.in c.fin.de renunciat. q.2.ſub.n.6.t.1* p.194
Cap.1.*Trid.ſeſſ.24.in Rub.de ſacram.non iterand.q. 5.n.1.cum aliis,& n.16.t.2* p.185
Cap.8.*ſeſſ.23.in cap.8.de temporib.ordin.q.1.n.8.& c.11.ejuſd.ſeſſ.quæſt.2.n.9.& q.11.n.15.&cap. 9.dict.ſeſſ.ibi q.4.n.15.&q.5.n.2.& q.6.n.22.& 23.& c.10.n.5.& iterum dict.cap.8.ibi q.11.& cap.4.dict.ſeſſ.in Rub.de ætate ordin.n.55.&in c. 1.de ſacra Unct.§.per frontis q.10.n.2.& 3.& q. 14.n.14.& 24.t.2* p.287
Cap. 12.*Trid.ſeſſ.24.in cap. 1. de ætate ordin. q. 1. num.31* p. 346
Cap. 3.*ſeſſ.25.in cap.cum bonæ de ætate ordin.q.1.n. 1. & 16*
Cap.15.*ſeſſ.23.in cap.fin.de ætate ordinand. q.2.à n. 23.&c.4.Trid.dict.ſeſſ.23.in Rub.de ſacra Unct. q.3.n.7.t.1* p.439
Cap.13.*ſeſſ.7.in dicto cap.fin.de ætate ordin. q. 2. n. 40.& in eadem ſeſſione 7.in cap.1.de ſacra Unct. §.per frontis,q.2.n.14.t.1* p. 441
Canon.ſeſſ.7.in dicto cap.1.de ſacra Unct.§. per frontis,q.8.n.4.t.2 p.89

Concil.

C*Oncil.Nicen.can.17.& 19.in cap. 2. de ordin. ab Epiſcopo,qui renunc.q.1.n.5.t.1* p. 322
Concil.Florent.ſub.Eugenio IV.de confirmat.in cap.1 de ſacra Unct.§.per frontis,q.2.n.18.& in cap.fin. de ſacram.non iterandis q.1.n. 16
Concil.Aracuſan.can.7.in cap.1. de ſacra unct. §. per frontis,q.7.n.13.t.2 p. 85
Concil.Tolet.cum D.Auguſt.& Ambroſ.ibi num. 15 & decret.24.cap.9.in cap.3.de offic. Vic.q.5.n.10 t.2 p. 580
Concil.Illiberit.can.39.in cap.1.de ſacra Unct. §. per frontis,q.13.n.8.t.2 p. 551
Concil.Laodicen.can.48. num. 5. in cap. 1. de ſacra Unctione,dicto §.per frontis,q.14.n.1.& 5.tom. 2 p. 109
Concil.Arelianen.can.3.in dicto cap. 1. §. per frontis, dicta q.14.n.1.& 6.t.2 ibid.
Concil.Mediolanen.4.ibi q.14.ſub.Carolo, dicta q.14 n.13.tomo 2 p. 111
Concil.Neoceſar.in cap.1.de bigamis.q.1.n.13. tomo 2 p. 351
Conc.Grangen.in c.2.de bigam.n.10.t.2 p.358
Concil.Illibert.in cap.1.de Officio Cuſtodis q.1. n 64 & ibi n.66.ſuper cap.17.t.2 p. 551

Breve.

B*REVE Urban.VIII.reformationis ſacræ pœnitent.in cap.6.de temporib.ordin.q.3.n.26.t.1* p. 235
Breve Urban.VIII.pro examinand.in cap.fin.de ætate ordin.q.2.n.22.t.1 p. 438

C

C*Lemens* VIII. *quid decrevit circa electiones, in Rub.de elect.q.4.n.10.t.1* p. 17
Conſtit. Pontificis, quibus illegitimæ queunt eligi in Abbatiſſas,in Rub.de elect.dict q.4 n.50.t.1 p.20
Conſtit.Sixti V.*& Gregorii* XIII.*circa Abbatiſſas, in dicta Rub.q.5.10.t.1* p.22
Conſtit.Julii III.*in cap.15.de elect. q.3.n.31.& q.4. n.12* p.82
Conſtit.Julii II.*in dict.cap.15.q.4.n.12. Pauli* III.*& Pii* IV. ibid.
Conſtit. Pauli V. *in cap. fin. de renunciat. num.4 t.1* p.194
Conſtit.58.Pii V.*in cap.fin.de renunciat. q.2 num.12. & 13. ejuſdem conſt. 37. in cap. 4 de temporibus ordin. n.* II. *cum alia Gregorii* XIII. intenta. *t. 1* p.194
Conſtit.Pii II.*in cap. ſi Archiepiſcopus 6.de temporib. ordinat.p.2.n.22.t.1.* p. 229
Conſtitutio Sixti V.*incipit* ſanctum, *in cap.8 de temporib.ordin.q.1.n.6.t.1* p.236
*Conſtit. Clem.*VIII.*incipit* Romanum, *in d.cap.8. de temporib.ordin.q.1.n.7.& alia ipſius incipit* ſanctiſſimus,*cap.*II.*eodem tit. q.1.n.6. & in cap.1. de ſacra unct. §.per frontis q.9.numero 21* p.137
Conſt.Pii V.*circa proviſionem vicar. cum Trid.in cap. 3.de offic. vicarii, q.4.num.13. & q.5 numero 9. & 18.t.2* p. 577

Bullæ.

B*ULLÆ Pauli* IV.*in cap. innotuit 20 de elect. q.1.n.1.t.1.* p. 94
Bulla Sixi IV. *& Leonis* X.*in c.quia propter 42. de lect.q.3.n.18.& 19.t.1* p. 130
Bulla Sixti V.*in cap.1.de oblig.ad ratiocinia q.3.n. 1.& 44.t.2* p. 296
Bulla Pii II.*in cap.non eſt 14.de temporib.ordin.p.1. n.21.& q.3.n.3.t.2* p. 294
Bulla Pii V.*de reſidentia in cap. 1. de ætate ord.q.1. n.84.t.1* p. 349
Bulla Cruciata tempore interdicti, in cap. 1.de ſacra unct.q.7.n.6.t.2. p. 33
Bulla Urbani VIII. *de Canonicis* de officio *in Rub. de offic.Archipresb.q.3.n.80.t.2* p.619

Bulla Greg. XIV. *circa diſpenſat. regulares, in cap. 1. de filiis Presbyt. quæſt. 2. n. 2. alia Gregor.* XIII. *de diſpenſ. illegitim. ibi q. 5. n. 40 cum alia Pii* V. *n. 39. tomo 2* p. 195

Bulla Clem. VIII. *in cap. de oblig. ad ratiocin. quæſtione 3. numero 44. tomo 2* p. 296

Ex Sacra Scriptura.

P*AUL.1. ad Philippenſ. in Rub. de temporib. ordin. q. 2. n. 23. t. 1* p. 211

Timoth. cap. 4. verſ. 4. ibi n. 24. & ad Timoth. in Rub. de bigam. q. 1. n. 5. & Timoth. 3. in c. 3 de bigamis q. 1. n. 2. t. 1 ibid.

Paul. an Galatas 3. in cap. ſi Archiepiſcopus de temporibus ordin q. 2. n. 35. t. 2. p. 229

Can. 78. *Apoſtolor. in Rub. de corpore vitiatis q. 1. n. 4. & can. 22. & 23. in cap. 3. de corpore vit. q. 2. n. 6. & can. 12. in Rub. de bigamis q. 2. n. 2. & can. 18. n. 20. & can. 25. in cap. 2 de officio Archid. q. 2. n. 6. t. 2* p. 333

Oſeæ Propheta cap. 5. in cap. fin. de ætate ordin. quæſtione 1. numero 27. t. 1 p. 434

D. *Marcus dict. cap. 6. verſ. 13. cum loco D. Jacobi c. 5. verſ. 14. in c. 1. de ſacra unct. q. 1. n. 10 & q. 10. n. 1. & 2. & q. 14. n. 16. t. 2* p. 45

Matth. cap. 19. in cap. 3. de corpore vit. quæſt. 2 numero 28. t. 2 p. 335

Actor. cap. 6. in Rub. de offic. Archid. q. 1. n. 42 & cap. 8. ibi q. 2. n. 3. t. 2 p. 413

Cap. 8. *Apoſtolorum in cap. 1. de ſervis non ordinand. q. 2. n. 19. t. 2* p. 256

Gregor. X. *in Concilio Lugdunen. in cap. 1. §. per frontis, de ſacra unct. q. 9. n. 18. & ibi Gregor.* XIII. *n. 24. & q. 14. n. 6. t. 2* p. 95

Sancti.

S*ANCTUS Auguſtinus epiſt. 19. ad Hieronym. in Rub. de temporib. ordin. numero 26. quæſtione 2. t. 1* p. 211

S. Baſilius loco de Spiritu ſancto, cap. 17. in c. 1 per frontis, de ſacra unct. q. 1. n. 7. t. 2 p. 58

S. Hieronym, in cap. 1. §. per frontis, q. 14. num. 6 & circa lucernas in cap. 1. de offic. Cuſtodis q. 1. n. 64. & 67. t. 2 p. 110

S. Hieronym. ſuper epiſt. ad Titum, in Rub. de temporibus ordin. q. 2. n. 25. t. 2 p. 211

Innocent. IV. *in epiſtola ad Epiſcop. Tuſculan. in cap. 1. de ſacra unct §. per frontis, q. 4. n. 5 & q. 9. n. 17. t. 1* p. 69

S. Petrus, qualiter accipiatur, dum dicitur, non videbis dies Petri in c 6. de elect. ſub n. 32 tomo 1 p. 58

S. Cyprianus circa electiones, in Rub. de elect. q. 6. n. 21. & in c. 7. Melchiadis, in c. 1. de ſacra unct. §. per frontis, q. 14. n. 11. t. 1 p. 27

S. Auguſtin. nominatus ad Eccleſiam Hypponenſem, in c. 5. de officio Vicarii, quæſt. 9. n. 4 & 21. t. 1. p. 640

Alexander Capadociæ Epiſcopus datus coadjutor Narciſo, in cap. 5. de offic. Vic. q. 9. n. 7 epiſt. 4. Clem. 4 ibid.

Rotæ Deciſion.

D*ECIS. 70. n. 8. in cap. 5. de officio Vicarii, q. 4. n. 30. t. 2* p. 611

Boni Authores.

L*ACTANTIUS cap. 1. lib. 6. in cap. 1 de offic. Cuſtodis, q. 1. n. 65. t. 3* p. 551

Ciceronis locus in Topicis contra manumiſ. cum §. 1. inſtit. de libert. in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 27. t. 2 p. 266

Ex ff.

L. 1. §. L*UDI quoque ff. de variis, & extra ordin. cog. in cap. 2. de filiis Presbyt. q. 4. n. 48. t. 2* p. 303

L. 1. §. *Præterea ff. de contr. actione tutelæ, in dicto capite 2. dict. q. 4. n. 49. t. 2* p. 303

L. 1. *In princ. ff. de rerum divis, in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 19. t. 2* p. 244

L. 1. § 4. *ff. Nautæ Caupon. in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 60. tomo 2* p. 248

L. 1. *ff. De manumiſ. vindicta, in cap. fin. de ſervis ord. vel non, q. 3. n. 10. tomo 2* p. 285

L. 1. §. *Ab eo ff. quis, & à quo appell. in cap. 5 de offic. Vicarii, q. 6. n. 12. tomo 2* p. 625

L. 2. §. *Numerus ff. de vacat munor. in Rub. de elect. q. 10. n. 19. tomo 1* p. 48

L. 2. 3. 4. 5. & 20. *ff. de evict. legata, in cap 11. de temporib. ordin. q. 1. n. 21. tomo 2* p. 246

L. 3. *ff. de peculio. in Rub. de ſervis ordin. vel non, quæſtione 1. numero 19. tomo 2* p. 244

L. 4. *in fine, ff. de his, qui not. infam. in Rub. de ſervis ordin. q. 1. n. 55. tomo 2.* p. 248

L. 6. *ff. de officio Proconſulis, in cap. 1. de filiis Presbyterorum, q. 6. n. 17. tomo 2* p. 172

A

L. A*Mbitioſa, de decretis ab ordine faciendis, in cap. ad aures 7. de ætate ordin. q. 1. n. 46. tomo 1* p. 382

L. *Apud Labeonem, §. prætor ait, in Rub de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 63. t. 2* p. 248

L. *Arecuſa 15. ff. de ſtatu hom. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 8. t. 2* p. 277

B

L. B*Arbarius Philippus, §. ſi ſciſſet, ff. de offic. Præt. tomo 1* p. 34

C

L. C*Um inter, ff. de fideicommiſ. libert. in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1 numero 32. tomo 2* p. 266

L. *Cum legitimi, ff. de ſtatu hom. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 25. & 28. tomo 2* p. 278

D

L. D*E bonis, §. non ſolum, ff. de Carboniono edicto, in cap. 11. de temporibus ordin. q. 11. n. 43. tomo 2* p. 283

E

L. E*Jus, qui manumiſſus, §. fin. in cap. 11. de temporibus ordin. q. 3. n. 28. & 29 tomo 2* p. 251

L. *Eum qui duas, ff. de adulter. in cap. nuper de bigamis, q. 4. n. 44. tomo 2* p. 380

F

L. F*In. ff. de jure immunit. in c. ad aures 7 de ætate ordin. q. 1. n. 46. t. 1* p. 382

L. *Fin. ff. de ritu nuptiar. in cap. nuper 4. de bigamis, q. 4. n. 17. & ibi n. 56. t. 2* p. 381

L. *Fin. de jure deliberandi, in cap. 1. de ſervis ordin. vel non, quæſtione 1. numero 33. in tomo 2* p. 254

H

L. H*Oc in jure 10. ff. de verb. oblig. in cap. 4. de ætate ordinand. quæſt. 2 numero 5. tomo 1* p. 371

I

L. IUris jurandi 7. §. dabitur, ff. de operis libertor. in cap. 2. de filiis presb. q 4. n. 47. t. 2 p. 302

L. In oneribus, ff. de vacat. muner. in Rub. de elect. q. 10. n. 19. t. 1 p. 48

L. Legatis, ff. de alimentis, & cibariis legat. in cap. 11 de temporib. ordin. q. 11. n. 42. t. 1 p. 283

L. Legatis in fine, ff. de officio Præſid. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 6. n. 16. t. 2 p. 624

L. Liberorum. §. relegatus, ff. ad municipal. in cap. 11 de temporib. ordin. q. 5. n. 28. & 29. tomo 2 p. 251

L. Liberta 35. de operis libert. in cap. 3. de ſervis ordinandis, vel non, q. 2. num. 2. & 3. tomo 2 p. 268

M

L. MAnumiſſiones, ff. de manumiſ. vindicta, in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 40 tomo 2 p. 267

P

L. PUpillus, ff. de manumiſ. vindicta in c. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. 40. t. 2 p. 267

Q

L. QUod ſervus, ff. de ſtipul. ſervor. in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 19. t. 1 p. 243

L. Qua ætate. ff. de teſtam. in cap. 3. de ſervis ordinandis, vel non, q. 1. n 6. & 12. t. 2 p. 265

R

L. REſcripto, ff. de muner. & honor. in Rub. & cap 1. de obligat. ad ratiocin. ordin. vel non, n. 22. tomo 2 p. 291

S

L. SPonte 17 ff. de minorib. in Rub. de elect. q. 11 n, 16. t. 1 p. 52

L. Si ita ſtipulatus eſſem, ff. de verb. oblig. in cap. 4. de ætate ordin. q. 2. n. 5 p. 371

L. Si rogatus 20. in princip. ff. de manumiſ. vindicta, in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 8. & 9. 34. t. 2 p. 264

V

L. USumfructum 23. ff. de liberali cauſa in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 19. t. 2 p. 244

Ex Codice

L. 1. COD. de advocatis diverſ. judic. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 4. à n. 36. tomo 2 p. 611

L. 1. & 2. Cod. in quibus cauſis Coloni, in cap. fin. de ſervis non ordin. q. 2. n. 38. t. 2. p. 283

L. 1. Cod. Theodoſ. de collegiatis, in d. cap. fin. de ſerv. non ord. d. q. 2. n. 28. t. 2 p. 283

L. 1. Cod. de ſervis, aut liberis, in dict. cap. fin. dict. q. 2 n. 39. tomo 2 ibid.

L. 1. in fine, Cod. qui pro ſua juriſdict. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 6. n. 13. t. 2 p. 625

L. 2. Cod. de fundis Patrim. in cap. indecorum 3. de ætate ordin. q. 1. n. 45. tomo 1 p. 360

L. 2. Cod. de libertis, in cap. fin. de ſervis ordinandis, vel non, q. 1. n. 1. & 10. t. 2 p. 277

L. 2. Cod. de ſervis Reipub. in dict. cap. fin. dict. q. 1. n. 2 ibid.

L. 4. Cod. de Profeſ. & Medic. in cap. 2. de filiis Presbyt. q. 4. n. 48. tomo 2 p. 303

C

L. COlonos, Cod. de agricolis, in cap. fin. de ſervis ord. q. 2. n 38. t. 2 p. 283

L. Cum ſcimus, Cod. de agricol. in cap. fin. de ſervis non ordin. dict. q. 2. n. 58. t. 2 ibid.

E

L. EAm legem, Cod. de excuſat. muner, lib. 10. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 4. n. 36. t. 2 p. 611

L. Eos de excuſat. muner. dict. lib. 10 in dict. c. 5. de officio Vicarii, q. 2. n. 36. tomo 2 ibid.

L. Ex ingenio 4. de agricolis, & mancip. in c. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. num. 33. & 44. tomo 2. p. 279

L. Exemplo 36. Cod. de Decurion. in dict. cap. fin. q. 2 n. 38. tomo 2 p. 283

F

L. FIn. Cod. de militari teſtam. in Rub. de elect. n. 6. tomo 1 p. 34

L. Fin. Cod. de ſervis fugitivis, in cap. fin. de ſervis ordin. q. 1. n. 21. tomo 2 p. 278

H

L. HI qui Cod. de murilegulis, in cap. fin. de ſerv. ord. vel non, q. 1. n. 3. & 44. t. 2 p. 279

L. Humanum, Cod. de legibus, in cap. de tranſl. Epiſc. q. 1. n. 30. tomo 1 p. 154

I

L. INterpoſitas 13. Cod. de tranſact. in c. fi. de ſervis non ord. q 2. n. 15. t. 2 p. 281

M

L. MUlier 16. Cod. de agricolis, in c. fi. de ſervis non ordin. q. 2. n. 38. tomo 2 p. 283

N

L. NAti 29. Cod. de Decurion lib. 10. in cap. fin. de ſervis ord. vel non, q 1. n 31. & 44. & ibi q. 2. 38. tomo 2 p. 279

P

L. POſſeſſiones, Cod. de fund. Patrimonial, in cap. fin. de cauſis ordin. vel non q. 2. n. 38. t. 2 p. 383

Q

L. QUicumque, Cod de re milit in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 38. t. 2 p 283

S

L. SI per vacua, Cod. de temporib. in integ. reſtituend in cap. tranſmiſſam 15. de elect. num. 27. t. 1 p. 69

L. Si qui adſcriptitiæ 24 Cod. de agricol. & cenſitis, lib. 11. in cap. fin de ſervis ordin. vel non, q. 1. n 34 & 44. tomo 2 p. 279

L. Servus 9. Cod. de Decurion in dicto cap. fin. q. 2 n. 39. tomo 2 p. 283

Authenticæ.

AUTH. ad hæc, Cod. de Latina libertate, in cap. 1 de ſervis ord. vel non. q. 1. ſub. n. 16. tomo 2 p. 252

Auth. de nuptiis, §. adſcriptio. dict. q. 1. ſub. dict. n. 16 ibid.

Auth. Si ſervus, ſub. leg. jubemus, Cod. de Epiſcopis, & Clericis, in c. 1. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n 11 tomo 2 p. 255

Auth. Ut ſponſalitia largitas, §. & hoc quoque, col. 9 in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 5. & 11 tomo 2 p. 264

Novellæ.

NOVELLA. 22. Juſtinian. de nuptiis, in cap. 2. de offic. Archid. q. 2. ſub. n. 64. t. 2 p. 437

Novella Valentiniani de Colonis, & Legis, in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 38. tomo 2. p. 283

Inſti-

Inſtitut.

§. 1 INSTIT. *de Libertinis*, *in cap.* 1. *de ſervis ordin. vel non*, q. 1. n. 30. & *in cap.* 3. *n.* 27. *tomo* 2. p. 253
§. *Cum ergo inſtit. quibus ex cauſ. manumit. non licet in cap.* 3. *de ſervis ordin. vel non*, q. 1. n. 4. & 10. *tomo* 2 p. 264
§. *In his in fragment. Ulpiani*, *in cap. fin. de ſervis ordin. vel non*, q. 1. n. 7. *tomo* 2 p. 277

Patritarum.

L. 5. TIT. 10. *p.* 6. *in cap.* 2. *de fil. Presbyt.* q. 4. *n.* 6. *tomo* 2. p. 299
L. 13. *Tit.* 1. *p.* 6. *in cap.* 3. *de ſerv. ord. vel non*, q. 1. *n.* 6. & 12. *tomo* 2 p. 265
L. 7. *Verſ.* e ſino quiſiere, *tit.* 12. *p.* 4. *in dict. cap.* 3. *dict. q.* 1. *n.* 6. & 12 ibid.
L. 1. *Tit.* 2. *p.* 4. *verſ.* aya de veinte años, *in dict. cap.* 3. *q.* 3. *n.* 12 ibid.
L. 3. *Tit.* 15. *p.* 4. *in cap. fin. de ſervis ordin. vel non*, *n.* 35. & 45. *tomo* 2 p. 279

Recopilat.

L. 10. TIT. 1. *lib.* 4. *Recop. in cap. Dudum*, 54. *de electione n.* 9
L. 5. *Tit.* 11. *lib.* 7. *Recopil. in cap.* 3. *de ſervis ordin. vel non*, *quæſtione* 2. *numero* 6. *tomo* 2 p. 268

Leg. Styli.

L. 118. STYLI, *in cap.* 2. *de filiis Presb. quæſtione* 4. *numero* 6

De Particulis.

PART. Mox, ſigillatim, cunctorum, diligenter, & exquirant, *quid ſibi velint*, *in c. quia propter*, *de elect.* 2. *q. n.* 47 *tomo* 1. p. 126
Particula, major, & *particula*, ſenior, *in c. publicato* 59. *de elect. n.* 11. *t.* 1 p. 148

Dictiones.

DICTIO, Irrita, *de per ſe importet latam ſententiam*, *in cap. congregato*, 53 *de elect. n.* 12. *t.* 1. p. 143

APPROBATIONES DOCTORUM.

EGo infrà Scriptus Doctór Theologus perlegi quæ compoſuit *ad Titulum*, *De Officiis*, & *Sacris Eccleſiæ*, *D. D. Nicolaus Rodriguez Fermoſinus* Hiſpanus, &c. nec in jis reperi aliquid à fide diſſonum, & quod publicationem impediat, datum Lugduni. Hac die prima Julii anni Domini milleſimi ſexcenteſimi ſexageſimi ſecundi.

P. I. R O B E.

IDem cenſeo ego infrà ſcriptus facultatis Pariſienſis Doctor Theologus. Hac die prima Julii anni currentis 1662

Fr. Cyrillus Morel Carmeli Lugdunenſis Prior.

LICENTIA.

VIſa Doctorum Approbatione per nos licet Typis mandari Librum, *de Officiis*, & *Sacris Eccleſiæ*, *D. D. Nicolai Rodriguez Fermoſini*, nam nihil continet contra bonos mores, fidemque Catholicam. Lugduni, die tertia Julii 1662

DENEUF-VILLE VICARIUS GENERALIS.

PERMISSIONES.

NOn Intercedo Regis cauſa ne Liber cujus Titulus eſt *D. D. Rodriguez Fermoſini Hiſpani*, &c. *Tractatus de Officiis*, & *Sacris Eccleſiæ*, Imprimatur, & in lucem edatur ab HORATIO BOISSAT, & GEORGIO REMEUS, hujoſce Civitatis Bibliopolis, cum prohibitionibus aliis omnibus Bibliopolis, in hoc caſu fieri ſolitis. Lugduni, die tertia Julii 1662

VIDAUD.

FIat juxta conſenſum Procuratoris Regii. Die tertia Julii 1662.

DU SAUZEY.

D. D.

D. D.

NICOLAI RODRIGUEZ

FERMOSINI,

HISPANI,

TRACTATUS SECUNDUS.

DE OFFICIIS ET SACRIS ECCLESIÆ.

AD TITULUM

DE

POSTULATIONE PRÆLATORUM.

AD RUBRICAM.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulatio, electio, confirmatio, & tranſlatio, ſivè nominatio, ſolent ab Interpretibus ſub una tractatione examinari.*
2 *Poſtulationis definitio.*
3 *Poſtulatio debet fieri à majori parte Capituli, alias poſſit Superior eam rejicere.*
4 *Poſtulatus nequit ante admiſſam poſtulationem à Superiore exercere, aut adminiſtrare.*
5 *Poſtulantes facultate poſtulandi privantur, ſi poſtulatus ante admiſſam poſtulationem à Superiore adminiſtret, & pro illa vice ſit devolutio ad Papam.*
6 *Poſtulatio differt ab electione; quia hæc nequit variari, publicato ſcrutinio, illa ſic; donec fuerit Superiori præſentata, & de ratione*, num. 7. & 8. & num. 14. & 16.
7 *Electo ante confirmationem, ſicut præſentato ante præſentationem, quæritur jus.*
8 *Poſtulato nullum jus quæritur antè declaratam Superioris voluntatem.*
9 *Poſtulatus poſt admiſſionem à Superiore, dicitur proviſus: & quando in ſolemni poſtulatione;* num. 11. *vel in non ſolemni;* n. 12.
10 *Poſtulantes non poſſunt recedere, Superiori præſentata poſtulatione.*
11 *Poſtulatio duplex eſt: alia ſolemnis, alia non;* & num. 12. & 13.
13 *Poſtulatus admiſſus à Superiore non antea conſulto, fit habilis, ut eligi valeat.*
14 *Poſtulantes nequeunt variare, præſentata Superiori poſtulatione; & hoc ob reverentiam Superioris.*
15 *Poſtulatio facta ab omnibus, vel à duabus partibus, non rejicitur abſque injuria à Superiore.*
17 *Poſtulari poſſunt, qui habent legitimum impedimentum Canonicum, ne eligantur.*
18 *Cardinalis eligi nequit, ſed poſtulari.*
19 *Cap.* Eccleſia veſtra l. 2. de electione.
20 *Poſtulatio Abbatum, & inferiorum non eſt propria.*
21 *Nominatio differt à poſtulatione.*

1 ELECTIO, confirmatio, tranſlatio, & po-
ſtulatio, ſive nominatio ſolent ab Interpre-
tibus ſub unica tractatione examinari: & poſt alios
noviſſimè Franc. Toodutus *p. 2. de quæſt. beneſ. c.*
2 *4. §. 6.* recolligit † dicens, *à n. 4* ut *Poſtulatio ſit*
illius quem eligentes ob aliquem deſectum eligere non
poſſunt apud Summum Pontificem ex ejus mera indul-
3 *gentia requiſitio*, † quæ debet fieri à majori parte
Capituli; alias Superior poſſit poſtulationem reji-
cere, & rejiciendo nemini faciat injuriam: *ex c. po-*
4 *ſtulationem hoc tit.* † non enim poteſt poſtulatus ex-
ercere, aut adminiſtrare ante admiſſam à Superi-
ore poſtulationem; Romanus *conſ. 330. n. 20. 21. &*
ſequent. alioquin & poſtulatus omni commodo
poſtulationis privatur, & poſtulantes facultate
5 poſtulandi, vel eligendi, vel fieri pro illa vice
devolutionem ad Papam, & Sedem Apoſtoli-
cam, dixit idem Romanus *ibidem*, & Tuſcus
litrera P, *concluſ.* 459.

6 Et quia Barboſa hic congerit plures Docto-
res ſcribentes de materia, quibus addo Narbo-
nam, qui *in Annalibus anno* 27. *q.* 3. agit de illa
quæſtione in qua ætate poſſit quis poſtulari; &
Julius Lavorius *variar. lucubrationum tit. 4.* expli-
cet quid ſit poſtulatio, & qui poſtulare, ſeu
poſtulari queant *cap.* 14. Ideò nunc tantùm ex-
pendo differentiam, quæ verſatur inter poſtula-
tionem & electionem; etenim in hac non licet
variare, publicato ſcrutinio, ſed collatio facienda
eſt, & electio celebranda; *cap. publicato. 58. de*
elect. ſed in poſtulatione licet variare, & ab ea
recedere; donec fuerit Superiori præſentata;
7 Doctores *in dict. c. publicatio:* † quia electo ante
confirmationem, ſicut & præſentato ante inſti-
tutionem, quæritur jus ad rem; licet non
quæratur jus in re; *cap. qualiter. 17. de elect. cap.*
avaritiæ eodem lib. 6. ex extravag. Injunctæ de elect-
ctione in communibus, D. Joannes de Eſcobar *in*
tract. de puritate, *& nobilit. prob. q. 7. n 29. & à*
8 *n. 34.* Tondutus *ſuprà num. 8* † ſed per poſtu-
lationem nullum jus acquiritur poſtulato ante
declaratam Superioris voluntatem, *ex cap. pen.*
9 *hoc tit.* ubi cum multis Barboſa *ibi num. 2.* † ad-
dens *num. 3.* quod poſt admiſſionem dicatur pro-
viſus; Rebuffus *in concordatis tit. de reg. nomin.*
§. 1. in verb. Poſtulationem.

10 Etenim præſentata Superiori poſtulatione,
poſtulantes non poſſunt amplius ab ea recedere,
& variare; non quod poſtulato ſit aliquod jus
ex ea poſtulatione acquiſitum, ſed ob reveren-
11 tiam Superioris. † Quod ſi poſtulatio fuerit ſo-
lemnis, veluti ſi coram tali Superiore facta ſit,
qui ſuper quolibet impedimento poſtulati facul-
tatem habeat diſpenſandi, tunc poſt admiſſio-
12 nem dicitur proviſus. † Et hæc inquam ſolem-
nis dicitur talis, cùm ſit ſervata forma; *cap. quia*
propter de elect. Lotterius *de re beneficiaria lib. 3.*
q. 17. num. 231. Ubi quod tunc poſtulaturis, in
quem major, & ſanior pars conſenſerit, quem ſi
admittat Superior, qui ſupra quolibet impedi-
mento poſtulati facultatem habeat diſpenſandi,
eumquè confirmet; tunc poſtulatio habeat vim
electionis; ſin autem poſtulatio ſolemnis non
fuit; ut quia facta inconſulto Superiore, qui in
impedimento poſtulati diſpenſare poteſt, ſi ipſe
poſtea eam admittat, hujuſmodi admiſſio vim
non habebit electionis, & confirmationis, † ſed
13 ex tali admiſſione nihil aliud conſequetur po-
ſtulatus, niſi quod cenſeatur habilis, ut eligi
poſſit; ita quod ſublatum ſit impedimentum,
quo obſtante, prius eligi non poterat; Rendi-
no *in promptuario receptarum ſentent. tom. 1.*
tit. 36. num 35. benè Barboſa *de Jure Eccleſ.*
p. 1. cap. 19. num. 14. Petr. Gregor. *de elect. cap. 2.*
n. 11. Julius Lavor. *cod. cap. 13. n. 30.*

Unum notabis cum Julio Lavorio *dict. cap.* 14
14. *tit. 4. num. 8. & 9.* quod præſentata Supe-
riori poſtulatione, non poſſint amplius poſtu-
lantes ab ea recedere, & variare; non quod poſtu-
lato ſit aliquod jus acquiſitum ex tali poſtulatio-
ne, ſed ob reverentiam Superioris: ſic docet ex
gloſſa *verb. nullum in verſ. & licet non poſſint*,
& ex eodem Julio Lavorio Barboſa, *in dict. cap.*
poſtulat. 5. hoc tit. n. 5. † Subdeos ut Superior 15
non poſſit poſtulationem factam ab omnibus,
vel à duabus partibus ob utilitatem Eccleſiæ abſ-
que injuria rejicere, † unde ſi dubitetur an publi- 16
cato Scrutinio liceat poſtulantibus variare, &
gloſſa *infra in cap. 3. verbo deſidere*, *verſ. vel*
niſi, *& in cap. pen. & cap. fin. hoc tit.* videantur
negare: tamen verius eſt, ut ſemper liceat poſtu-
lantibus variare, & à poſtulatione recedere,
quouſque illa fuerit Superiori præſentata: mul-
tis probat Barboſa *in dict. cap. 3. num. fin.* Julius
Lavor. *variar. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 13. n. 30.*
de hac materia congerit plura videnda Barboſa
de Jure Eccleſ. cap. 19. à n. 5.

Et quia poſtulatio ſuprà, *num. 2.* eſt petitio 17
gratiæ facta Superiori, qua aliquis petitur in
Prælatum, qui propter impedimentum aliquod
Canonicum non poterat ab Electoribus eligi,
Panormit. & cæteri *in hac Rubrica*, Caſtellin.
de elect. cap. 2. num. 1. Barboſa *de jure Eccleſ. p. 11.*
cap. 19. à num. 5. ubi agit de materia poſtu-
lationis; & ex hoc poſtulari poſſit qui legitimam
non habet ætatem; item qui non eſt ex legitimo
matrimonio natus, & qui non eſt ſacris Ordi-
nibus initiatus, & qui eſt alteri Eccleſiæ alliga-
tus, ut docent Sylveſter *in ſumma*, *verbo poſtu-*
latio q. 3. Mandagot. *de elect. novor. Prælator.*
p. 1. cap. 53. Caſtellin. *dicto cap. 2. n. 5.* Julius
Lavor. *variarum lucubrat. tit. 4. c. 14. n. 5.* † eve- 18
nit ut Cardinalis non poſſit in Epiſcopum eligi,
ſed poſtulari, *ex cap. bona memoriæ hoc tit.* Lavor.
dict. tit. 4. cap. 16. num. 67. Azor. *inſtitut. mo-*
ral. p. 2. lib. 4. cap. 3. num. 15. † Nec obſtat tex- 19
tus *in cap. Eccleſia veſtra el 2. infra de elect.* ubi
fuit electus non poſtulatus; quia reſpondetur;
ideo factum, quia erat Canonicus; & ut talis
fuit electus in Epiſcopum, vel forſan quia non
erat S. R. E. Cardinalis, ſed Canonicus Car-
dinalis; id eſt principalis inter Canonicos ipſius
Eccleſiæ: ita Azor. & Barboſa *in dict. cap. 19.*
num. 10. † ubi *num. 16.* ait quod poſtulatio Ab- 20
batum, vel aliorum inferiorum non eſt propriè
poſtulatio, ſicut Epiſcoporum: & *n. 15.* quod
poſtulatio alicujus, ſi fiat Electoribus ipſis, ut
eligatur, non poſtulatio, ſed nominatio, aut
ſimplex ſit petitio; & ponens *à num. 17.* † plu- 21
res differentes inter poſtulationem, electionem,
& nominationem, ait quod nominatio differt
quia hæc fit de pluribus, ſed electio, & poſtu-
latio de uno tantùm; ubi quod primò nominatus
dicitur dignior, de quo dixi ſuprà *in cap. veritati*
de dolo quæſt. 2. à num. 12. & alibi.

Ad Text. in cap. 1. hoc tit.

De Poſtulat. Prælator.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulari nequit qui interdictum Eccleſiaſticum violat; nec Excommunicatus;* n. 2. *nec criminoſus;* num. 3.
4 *Ignorari non licet ſcitum ab omnibus.*
Scire quilibet præſumitur quæ ſunt notoria in civitate.
6 *Fama, & vox publica inducit ſcientiam.*
7 *Excommunicatio probatur per famam ſi non agitur de præjudicio alterius, vel foro animæ.*
8 *Fama non ſufficit ad repellendum excommunicatum ab agendo.*
9 *Fama ſola non facit ſufficientem probationem, ut interdictum Superioris obſervetur.*
10 *Scriptura non eſt de ſubſtantia legis.*
11 *Promulgatio neceſſaria eſt, ut lex habeat vim obligandi.*

1 IN hoe textu poſſunt colligeri hi omnes, qui
poſtulari non poſſunt; & ob id leges citatum
ſuprà Julium Lavor. *dict. tit.* 4. *cap.* 14. *per totum;*
etenim dieit primò textus noſter, quod inter-
dictum violans Eccleſiaſticum, impoſtulabilis
2 eſt, dicit eum multis Barboſa hic *num.* 1. † ubi
n. 3. notat quod excommunicatus non poteſt po-
3 ſtulari, multis comprobans † & *n.* 12. dicit quod
criminoſus poſtulari non poteſt; ob idquè ad ex-
tenſionem adjunges hic quæ adduxi, *de interdi-
cto Eccleſiaſtico*, infrà *in cap.* 9. *de jure jur. quæſt.*
6. & quæ *de prohibitis excommunicatis* adduxi *ſub
cap. intelleximus de judiciis*: & magis ad noſtrum
propoſitum *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſenten-
tia, & re judic.* Item & quæ latè adduxi *de
criminoſis non admittendis ad teſtificandum in cap.
teſtimonium* 54. *de teſtibus*, aliqua *ſub Rub. de elect.*
hic applicanda.
4 *In verſ.* ibi, *Quæ ad ejus notitiam*, tria ex mul-
tis notat Barboſa hic *à n.* 4. 15. & 16. nempe ut
non liceat quidquam ignorare quod omnes ſen-
5 tiunt. † Et quòd quilibet ſcire præſumitur quæ
6 in civitate notoria ſunt, & publicata. † Et quod
publica vox, & fama inducit ſcientiam. Ob id
ut amplies adjunges quæ dixi *in cap. illud de præ-
ſumpt.* ubi dixi de quæſtione: *An fama poſſit ma-
trimonium probare*: & *in cap.* 32. *de teſtibus q.* 2.
verſ. ad ultimam, ubi egi *de teſtibus deponentibus
de fama*: & *à num.* 52. ubi plura *de fama.* †
7 Et ſic dicit Barboſa hic *num.* 13. & 14. quod ex-
communicatio probatur per famam cùm non agi-
8 tur de præjudicio alterius, vel in foro animæ †
ſecus ad hoc ut quis repellatur ab agendo, tunc
9 enim deſiderari apertiſſima documenta, nec fa-
mam ſufficere ſcribit. † Et addunt Duenoas *re-
gul.* 299. *verſ. fin.* & Maſcardes *de probat. concluſ.*
753. *num.* 63. Famam ſolam non facere ſufficien-
tem probationem, ut interdictum ſuperioris ob-
ſervetur. De eo, qui ignoravit proclama. Cha-
cheran *deciſ.* 71.
10 Et *in verſ.* ibi: *Cum conſtitutio ſolemniter edi-
tur*, & ibi: *Aut publicè promulgatur*: notat Bar-
boſa cum multis hic *n.* 8. quod ſcriptura non eſt
de ſubſtantia legis. Ob id applicabis dicta ſupra
in Rub. de conſtitut. q. 2. *in verſ. ad ſecundam*, &
dicta infrà *in Rub. de re judic. quæſt.* 4. *à num.* 1.
ubi egi de quæſtione: *An ut pronuntietur ſenten-
tia, debeat redigi in ſcriptis*, & ibi *verſ. ad tertiam*,
ubi dixi, *An excommunicationis ſententia deſideret
ſcriptam?* & alia, quæ *ibi* notavi ſcripturam de-
ſiderantia pro ſolemnitate: applicabis quæ de li-
bello in ſcriptis porrigendo, aut non, dixi *in cap.* 11
1. *de libelli oblat. à quæſt.* 1. † Et notat Barboſa
num. 9. quod promulgatio neceſſaria eſt, ut lex
vim habeat obligandi; quare applicabis quæ no-
tavi ſuprà *ſub Rubrica de conſtit. q.* 7. & 8. ubi
dixi plura de publicatione legis; item *q.* 5. & 6.
de ejus acceptatione.

Ad Text. in cap. Gratum 2. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulandi, & eligendi poteſtate eſt privatus, qui poſtulationem caſſatam vitio perſonæ innovat.*
2 *Eligens indignum ad Officia ſæcularia, privatur pro illa vice à poteſtate eligendi.*
3 *Electio irrita declarata propter vitium perſonæ, poteſt ab Electore de alio fieri ſi prioris vitium ignoravit*
4 *Elector variare nequit, quoties prima electio ſortita non eſt effectum, ſed taliter remiſſivè.*
5 *Præſentantes indignum peccant; & ſi ſunt Patroni Eccleſiaſtici privantur pro illa vice jure præſentandi.*
6 *Collatio beneficii non impeditur, ſi aliqui Electores Collegii, ad quos ſpectat ſint excommunicati.*

TExtus iſte aptus eſt ut agatur de prohibi- 1
tis eligere, ſeu poſtulare, de quibus ſcri-
bit Julius Lavorius *variar. lucubrat. tit.* 4. *cap.* 14.
& ex hac littera notat Barboſa hic ſequentia; nem-
pe quod eligendi, & poſtulandi poteſtate eſt pri-
vatus qui poſtulationem caſſatam vitio perſonæ
innovat. Ob id applicabis ea, quæ ſolent Do-
ctores agere circà pœnas, quas incurrunt eli-
gentes ad beneficia, ſeu officia inhabiles, ig-
norantes, & ineptos, de quibus latè noto in-
fra *in cap. grave nimis* 29. *de præbendis, & di-
gnit.* ubi de eligentibus minus dignum, omiſſo
digniori, & aliqua *titulo ſequenti.* † Et Molina 2
de primogen. cap. 4. *lib.* 2. *num.* 39. probat quod
eligens indignum, etiam ad officia ſæcularia
privatur pro illa vice facultate eligendi. Vide-
bis infrà *in cap. publicato* 58. *de elect.* ubi Barboſa
num. 3.
Et *in verſ. intelligens*, *num.* 2. notat Barboſa 3
quod ſi electio propter electi vitium irrita de-
clarata fuit, iterum fieri poſſit electio de alia
perſona; dummodo elector tempore electionis
primæ vitium ignoraſſet electi. Ob id applica-
bis quæſtionem, de qua Molina *lib.* 2. *de primog.*
dum agit de quæſtione, an variare poſſit elector,
qui indignum elegit ad majoratum, ibi *cap.* 4.

4 *num* 38. † ubi dicit quod Elector ſemper poteſt variare, ubi prima electio effectum ſortita non fuit; legendus *à n.* 22. vide infra notata *ſub cap.* 7. *in fine de electione*: & infrà *in cap. cum vos de*
5 *officio Ordinarii.* † Et quòd præſentantes minus idoneum, vel indignum peccent mortaliter. Et ſi ſunt Patroni Eccleſiaſtici priventur pro illa vice jure præſentandi, dixit Barboſa *in paſtorali* ex multis probans *p.* 3. *allegat.* 27. *n.* 105. quod amplius exorno *ſub titulo de Jure patronatus.*

6 Et ad gloſſam *Panciores*, ibi; *Sive unus*, &c. quatenus dicit quod collatio beneficii, ſi ad Collegium ſpectat, & aliquid de eo ſint excommunicati, id non impediat, quominus cæteri à tali vinculo liberè poſſint conferre, etiamſi unus tantum ſit: applicabis quæ abundè noto infra *in cap. illa quotidiana* 39. *de electione.*

Ad Text. in cap. Bonæ 3. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Allegationes partium in litibus, quando admittantur remiſſivè.*

1 PEr hunc textum exornat Barboſa, cui tantum addo ad verſiculum: *Nos igitur*, quoe de partium allegationibus dixi Ego *in c. in cauſis* 15. *de teſtibus tota quæſt.* 1.

Ad Text. in cap. Bonæ memoriæ 4. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulanter nequeunt mutare poſtulationem dum eſt præſentata Superiori,*
2 *Appellatione pendente non eſt aliquid innovandum.*
3 *Quaſi poſſeſſio jurium incorporalium non acquiritur per actus, qui ſiunt ex gratia, vel amicitia.*
4 *Poſtulare an queant qui eligere valent.*
5 *Factum à majori parte, dicitur factum concorditer, & unanimiter.*
6 *Beneficia exteris à Regno, num conferri valeant.*
7 *Papa intendit cuique providere in patria ſua.*
8 *Poſtulari num queat dignus, omiſſo digniore, remiſſivè.*
9 *Magiſtratus, & Officiales Regii circa officia conferenda, debent conſulere Regem.*
10 *Avocatio cauſæ per manus Superioris: remiſſivè.*
11 *Leges de poteſtate Regia qualiter fundentur? remiſſivè.*

1 PEr hunc textum probant Doctores quod poſtquam poſtulatio eſt præſentata Superiori, non poſſunt poſtulantes illam mutare: ſic Barboſa probat cum multis, & conducunt aliqua
2 notata ſupra *in Rubrica.* † Et pro extenſione applicabis quæ dico latiſſimè infrà *in cap. bona* 51. *de appellat.* ubi quod appellatione pendente, non eſt aliquid innovandum, quod verum eſt etiam ex noſtro textu, ut *ibi* explicavi in materia electionis, & poſtulationis.

Et ibi, *in verſ. de gratia multoties*: probat hic 3
Barboſa *n.* 3. quòd per actus, qui ſiunt ex gratia, vel amicitia non acquiritur quaſi poſſeſſio jurium incorporalium. Et in comprobationem applicabis multa, quæ tractavi infrà *in cap. cum non liceat* 12. *de præſcript.* ubi quod in facultativis non datur præſcriptio.

Et ibi; *Electionem canonicam, vel poſtulatio-* 4
nem; notat Barboſa quòd poſtulare poſſunt, qui eligere valent; ſed videtur infirmari ex dictis *ſub Rubrica*, ubi egi de differentia poſtulationis & electionis: illud verò non eſt de hoc caſu.

In verſ. unanimiter vota veſtra, probat hic *n.* 6 5
Barboſa concorditer, & unanimiter dicti factum, quòd à majori parte fit in his, quæ à pluribus ſiunt jure Collegii, ſeu Capituli; ex quo dicto veniunt applicanda quæ Doctores ſcribunt infra ad titulum de his quæ ſiunt à majori parte Capituli, ubi non pauca noto. Et videbis infra *in cap. ad aures.* 30. *de elect.* & quæ dixi ſupra *in cap. cum omnes de conſtitut.*

Et ibi; *qua Regno Ungariæ originem duceret*: 6
occaſione horum verborum tractat hic Barboſa *à n.* 7. quod beneficia non exteris à Regno conferenda ſint.

Et quòd Papa intendit cuique in patria ſua 7
providere; ad quod plura notabilia congero infra *in cap. à decorem* 5. *de conſtitut.* & applicabis quæ latè ſcripſi *in cap. cum deputati* 15. *de Judic.* ubi *q.* 8. egi de ea: *An expoſiti, & quorum origo incerta eſt ſint irregulares, vel ſint inhabiles ad officia publica.*

Per hunc textum agit Garcia *de benefic. p.* 7. 8
cap. 16. de quæſtione an dignus omiſſo digniori poſtulari queat: de quo, ut jam notavi plura recolligo infra *in d. cap.* 29. *de præbend.* & infra dicta *ſub tit. de elect. in cap.* 7. & aliis, & ibi, *in Rub. ſub q.* 2. & in aliis *ibi.*

Et dum Maſtrillus *de Magiſtratibus lib.* 2. *c.* 1. 9
tractat quid debeat curare Princeps in creatione Magiſtratus, poſtea *à num.* 68. dicit quod Officiales, ac Magiſtratus majores circa officia conferenda, debent conſulere Principem, notans ad textum noſtrum: & *numeris ſequentib.* ponit nonnulla, quæ debent Magiſtratus obſervare, ut eligant perſonas ad officia. De quo *in Rub. de elect. ſub q.* 6.

Et quia Riccius per hunc textum *collect.* 1763. 10
agit de avocatione cauſæ per manus Superioris; ideò applicabis, & adjunges plura, quæ adduxi de inhibitione, & cauſæ avocatione *ſub cap. ut noſtrum* 56. *de appell.*

Et quia Covarruvias *in practicis cap.* 35. per 11
verba ultima hujus textus *à verſ. quia vero*, fundat leges de poteſtate Regia; ideò applicabis quæ lata ſcripſi *in c.* 2. *de judiciis q.* 19. 20. & 21.

Ad Text. in cap. Poſtulationem 5. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

TExtus hic ſatis expenditur ex adductis ſuprà, *in Rubrica*; cum ejus deciſio ſit generalis ad poſtulationem.

Ad Text. in cap. fin hoc titulo.

De Poſtulat. Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non eſt eligendus ad aliam Dignitatem, ſed poſtulandus.*

2 *Eligi Epiſcopi non poſſunt ad aliam Eccleſiam ſine conſenſu Papæ, cum liberum volatum non habeant.*

3 *Poſtulationis materia parum in uſu eſt.*

1 DOcet hic Pontifex quod Epiſcopus non eſt eligendus ad aliam Dignitatem, ſed poſtulandus; & *ibid.* ex multis Barboſa *num.* 2. probat cum Chochier *de Juriſdict. Ordinarii in*
2 *exemptos part.* 4. *quæſt.* 5. *n.* 2. † Epiſcopos unius Eccleſiæ poſtulari tantùm deberi ad aliam; quia eligi ſine Pontificis conſenſu non poſſunt, ex quo ſunt matrimonialiter propriæ Eccleſiæ alligati, liberumquè volatum non habeant. Quare jam poteris applicare quæ dico infra *in Rub. de translatione Epiſcopi, & ſub cap. inter corporalia*, ibi, quatenus textus ille probat electos Epiſcopos, & confirmatos transferri poſſe à ſolo Papa. Et ad majorem expoſitionem applicabis quæſtionem, de qua ſupra dixi *in cap. ſancta Maria q.* 34. *verſ. ad tertiam*, & alia quæ dico
3 infra de tranſlatione Epiſcoporum. † Igitur hanc poſtulaſtionis marcriam amplius; nec doctrinis, nec Doctoribus exorno, quia ſupra citati alios multos adducunt; quia ut dico infra *in Rub. de elect. n.* 1. hæc materia parum eſt in uſu.

AD TITULUM

De Electione.

AD RUBRICAM.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electionis materia parum uſitata.*

2 *Electionis materiam qui tractent?*

3 *Electio monialis eſt magis in praxi, & à quibus tractetur*

4 *Electionis definitio.*

5 *Electio dicitur propria quando fit plurium conſenſu, impropria quando fit à ſolo Superiore, ut per collationem, inveſtituram, ſeu in inſtitutionem.*

1 HAnc materiam, etſi parum utilem vocent Doctores, quia parum in uſo eſt, idemquè dicant de Poſtulatione, eò quòd his temporibus non ſit practicabilis, cum Titulus iſte *de Electione*, ab Aula receſſerit, ut inquiunt Lambertinus 1. *part. lib.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 20. *num.* 6. *in fin.* Mandoſius *regula* 2. *Cancellariæ in præfatione num.* 3. & Ego cum aliis infra *in cap. Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. quæſt.* 2. *num.* 11. Et ſic contingere, maximè in noſtra Hiſpania dicat Garcia *de benef. part.* 4. *cap.* 1. *num.* 11. ob eam cauſam opus non eſſe in ea immorari; etſi Ego latè illam non peragam, nihilominus duxi, tam hic, quàm in Capitibus aliquas Quæſtiones tractare, quæ ad praxim non parum utiles videbuntur.

Verùm quia ſi deſideres tractantes de hac, & 2
de materia poſtulationis, tranſlationis, nominationis, ac aliis concernentibus plenè participare, etiam in materia Prælatorum Regularium, & Abbatiſſarum, ſeu Prioriſſarum, videbis Zabarel. Bald. Bellar. Joannem Andream, Imol. Anaoiam, Panormit. Decium, Butrium, Mantuam, Vaſconcel. *in armonia Rubric.* Petrum Ravenam, *in compendio Juris Canonic.* Bernard. Compoſtel. *in breviario Juris Canonici*, Guilliern. Durand. *ſpecul. in breviario aureo Juris Canonici*, *fol.* 10. Daniel. Bernat *in annali methodica Juris Pontificii à pag.* 57. Mart. Meſnart *in epitom. decret. fol.* 7. *verſ.* Gofred. & Hoſtienſ. *in ſumma*, Alex. Caſſan. & Anaſtaſium Greman. *in paraſild hic*, Lancellot. *inſtit. Canon.* Zipeom *in analitica poſtremi Juris Eccleſ. enarrat.* novisſimè Joan. Honor. *lib.* 1. Caniſium, Bartholomeum Cartagena, Caſarel *in enotum hujus Juris*, Andream Valenſ. Paul. de Elenzariis, & aliis ordinariis ſuper hunc titulum, & Rubricam, præter quos fecerunt nonnulli, inter quos Julius Lavorius *var. lucubr. tit.* 4. Caſtellin. *in ſuo ſpeciali tract. de elect. & confirmatione Canonica, præſertim Prælorum Regular.* Sigiſmuodus, Bonacina, Goadeo *de forma, & modo eligendi novum Prælatum*, Petr. Biaſius *in director. electionum*, Guilliern. de Mandagoto *in tract. de elect. novorum Prælatorum*, & *in eodem tract.* Gauden. Tamburin. *de Jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. Turzeo. Villalob. *donatus à fine*, Rebuffus, Zechius, Petr. Gregor. Azor. Navar. Filiocius, Fr. Eman. Rodrig. Rendina, quos refert Barboſa hic *n.* 1. & 2. Boë. & Math. Borſ. Flenetinq. & alii de materiâ agentes, ut videre eſt *in tom.* 15. *tractatuum novorum p.* 1. ut etiam refert Garcia ſuprà *dict. c.* 1. *n.* 12. quibus addo Corraſium 4. *p. c.* 3. Joan. Nicolum, Simon. *in Enchiridio beneficior. tit.* 1. *c.* 6. Duareo. *de beneficiis, & penſion.* Moſconium *de Majeſt. milit. Eccleſ. lib* 5. *p.* 1. *c.* 2. & 8 Tuſchum *à concl.* 57. *cum multis ſeq. lit. E.* Silveſtrum & alios Summiſtas *in verbo, Electio.* Chuchum *inſtit. moral. lib* 4. *c.* 1. Barboſam *de Jure Eccleſ. p.* 1. *c.* 19 qui etiam agit *in compendio deciſion.* & *in Bullario verb. Electio*; item & *in*
Paſtorali, cum multis, † & de electione Monia- 3
lium, quæ eſt magis practicabilis, ſed non pertinet ad Titulum *de beneficiis*: Videndus eſt textus *in cap. indemnit. de elect lib.* 6. Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de regul c.* 7. & utrobique plures referens Barboſa idem *de Jure Eccleſ. ubi de elect. Prioriſſarum, & Abbatiſſarum p,* 1. *tit.* 45. & *de præpoſit. & Miniſt. religion.* Coſmas *in pragmatica Sanctiſſimè, hoc tit. §. & cum humana, verb. Abbatis*, Chuch. *dict. tit.* 1. *à n.* 264. Zerol. *in praxi Epiſcopo. verbo Abbatiſſa*, & Caſtellin. ex propoſito, *de elect. regularium, & Monachorum*, obi ſuprà.

Et ſuppoſita definitione electionis, quæ nihil 4
aliud eſt, *quàm alicujus perſonæ, ad prælationem, vel fraternam ſocietatem Canonicè facta vocatio*, ut dixit gloſſ. *in Rub. de poſtul. Prælat. l.* 6. & *in cap.* 1. *eod. tit. in verb. vera poſtulatio*, Petrus Gregor. *de elect. c.* 2. *n.* 14. Julius Lavor. *variar. lu-*
cubrat. tom. 1. *titulo* 4. *cap.* 13. *n.* 31. † Et quod 5
hæc ſumatur duobus modis, primò propriè pro ea, quæ plurium conſenſu per vota, vel ſuffra-

ſuffragia fit ſecundùm Canònes, alia impropriè, pro ea, quæ à ſolo fit Superiore, & quæ propriè in beneficiis vocatur collatio, inveſtitura, ſive inſtitutio, de quibus *in titulo de præb. de conceſſione præbendæ, de inſtitution.* & aliis infrà *lib.* 3. & ita etiam pee collationem dicantur Prælati eligi, ſeu per inveſtituram, quæ de Eccleſia fit in eorum perſonis, juxta text. *in cap. Adrianus cum aliis ſequentibus* 63. *diſt.* & de prima tantùm intelligatur dict. Gloſſ. *de poſtul. Prælator.* Ideò ergo duxi pro generali Rubrica, & materia oonnullas reſolvere difficultates, ut tranſitum faciam ad contexturam cujuslibet Capituli; ita ut occaſione verborum cujuſque textus, nihil de materia Electionis iotactum relinquamus; imò & plures alias difficultates reſolvamus.

QUÆSTIO I.

An ſi Electionibus ferantur vota ſub conditione, vel pro perſonis incapacibus, habenda ſint pro nullis, ita ut quia majori parte aliorum votorum fuerit electus, ritè dicatur electus: ubi qui eligere, ſeu eligi poſſint. Et an accuſatus, vel denunciatus, debeat expelli ab electione.

SUMMARIUM.

1 *Vota conditionalia, alternativa, & incerta in electionibus, poſtulationibus, & ſcrutiniis ſunt aulla: intelligitur* à num. 2. *exemplificatur*, num. 3.& 4. *Ubi ad quod tunc ſpectat, &* num. 5. 6. 7. & 8.

5 *Suffragium per votum incertum, & conditionatum in electionibus nihil prodeſt, ut etiam* num. 6. &. 8. *Ubi quòd vota debent eſſe expreſſa, non per fabas.*

8 *Electores non poſſunt ſub conditione, vel alternativè eligere, nec & poteſt conferri, aut inſtitui.*

9 *Electio ſub conditione*, ſi Vacat *non valet.*

10 *Electio ſub conditione* ſi placuerit Papæ, *non valet.*

11 *Præſentatio conditionalis valet, & quare?*

12 *Collatio ſub conditione*, ſi vacat, *valet.*

13 *Eligere, ſeu eligi qui poſſint; &* num. ſequentibus.

14 *Eligendi jus privilegio, vel pacto, aut conſuetudine acquiretur.*

15 *Eligere non poſſunt laici improbata conſuetudine contraria.*

16 *Eligentes, ſive Electores, debent eſſe ætatis legitimæ, & quare?* num. 18.

17 *Canonicus impubes non dicitur contemni ſi ante* 14. *annum non vocetur ad electionem.*

18 *Conſilii maturitas requiritur in electionibus.*

19 *Vocem in Capitulo Cathedralium, ſive Regularium, non babet qui non eſt Subdiaconus: & quid ſi ante ætatem annorum* 22. *ordinaretur*, n. 22.
Cap. 12. *Trid.* ſeſſ. 23. n. 22. & 23.

20 *Electurus ſi tempore electionis eſt factus Subdiaconus, & ſi tempore vocationis talis non extiterit, legitimè eligit: Idem reſpectu aliorum defectuum*, n. 21.

23 *Electio Superiorum in ordinibus Mendicantium poteſt fieri ab Electoribus non ordinata in ſacris.*

24 *Capitulum non tenetur ſpectare Canonicum non ordinatum ſive minoris ætatis ad coeligendum. Fallit ſi dolo non ſpectaret abſentem*, n. 25.

25 *Elector abſens dolosè non ſpectatus, irritare queit electionem ab aliis factam.*

26 *Canonicus in ſacris non conſtitutus poteſt conferre beneficia per Hebdomadas ſicut alii Canonici.*

27 Clem. ut hi de ætate, & qualitate ordin.

28 *Epiſcopus major factus ex diſpenſatione, poteſt conferre beneficia.*

29 *Elector cujus habilitas à principio requiritur, non ſufficit ſi ex poſt facto fiat habilis.*

30 *Canonicus qui vult promoveri intra quatuor Tempora proxima, num ſpectari debeat ſi immineat Electionis tempus.*

31 *Converſi, etſi profeſſi, & alii non profeſſi nequeunt eligere in religionibus, & cænobiis, niſi conſuetudo approbata adſit.*

32 *Regulares Laici carent voce activa eligendi niſi ex privilegio vocem, habeant ſtatuto, fundatione, vel conſuetudine.*

33 *Novitius ad eligendum non ſpectatur donec profiteatur.*

34 *Regulares non profeſſi carent activa, & paſſiva voce.*

35 *Profeſſio tacita ſufficit ad eligendum, ſed ut quis eligatur requiritur profeſſio expreſſa.*

36 *Eligere nequeant qui per regulas approbatas ſuæ religionis prohibentur vocem habere.*

37 *Elector nullus ſub prætexta commiſſi delicti non prohibetur admitti ad electionem Canonicam Prioris, Abbatis, aut alterius Prælati ante ſententiam, vel niſi pateat evidenter*, n. 39.

38 *Criminoſi non repelluntur à ſuo Jure, niſi ſint majori excommunicatione excommunicati.*

39 *Electores qui ipſo Jure privati non ſint, non repelluntur ab electione ſolum veniant privandi nec tales ſunt violenter expellendi, & ſat erit ut proteſtentur, veri electores de non admittendo, non admittendos.*

40 *Eligi in Epiſcopum, vel ad Prælaturas nequeunt Laici, nec Excommunicati majori cenſurâ, vel Suſpenſi minori, nec Interdicti.*

41 *Eligi nequit vitio corporis affectus, nec reprehenſibilis, & curialis, Neophitus.*

42 *Eligi nequit contagioſo laborans morbo, nec Irregularis, nec Schiſmaticus.*

43 *Eligi non valent Simoniacus, publicus aleator, ſacrilegus, uſurarius, illegitimus, nec notati aliquo crimine.*

44 *Eligi nequeunt qui non ſunt legitimæ ætatis.*

45 *Eligi nequit habens plura curata, & Dignitates, & qui eſt alligatus alia Prælatura incompatibili*, n. 46.

47 *Proſequi nemo poteſt duas electiones de ſe factas, ſed tenebitur unam eligere, quam maluerit.*

48 *Novitius non profeſſus eligi poteſt in Epiſcopum.*

49 *Reli-*

49 *Religioſus Chirurgiam exercens, quando ſit ineligibilis, nec homicida, diſcedens à ſuo Monaſterio, nec publicus pœnitens.*

50 *Pœnitentiati Religioſi in ſancto Officio Inquiſitionis ad Dignitates, & Prælaturas ſunt inhabiles, uſque ad pœnitentias expletas, vel niſi ſint aggratiati*, o. 51.

52 *Accuſatus de aliquo delicto verius eſt ut adhuc eligibilis ſit, uſque ad ſententiam latam.*

53 *Infamia non æquè valet, ſicut teſtis unus, nec facit ſemiplenam probationem, ut quis poſſit judicari.*

54 *Infamia ſolum habetur pro accuſatore.*

55 Cap. omnipotens, de accuſationibus.

56 *Electio facta de eo, qui tenetur aliquo impedimento juſto, eſt ipſo jure nulla, & electores pro ea vice carent eligendi jure triennio* n. 57.

58 *Electi impedimenta poſſunt probari per laicos, & fœminas.*

59 *Eligibilis non eſt ſemel ejectus perſona vitio, niſi reſtituatur.*

1 AD primam quæſtionis partem videtur
reſponſum præheri *in cap. in electionibus*
2. *hoc titulo lib.* 6. ubi colligunt ex ordinariis La-
pus, Abbas, Archidiac. Gemin. Joannes An-
dreas, Ancharan. Domin. Monachus, Franc.
Butrius, & Barboſa *ibi*, vota conditionalia alter-
nativa, & incerta in electionibus, poſtulationi-
bus, & ſcrutiniis eſſe nulla, & totam poteſta-
tem eligendi devolvi ad alios, qui purè clege-
runt: ſic etiam docent Vivianus *in rationabili*,
lib. 1. *pag.* 155. Alagona *in compendio Juris Canon.*
pag. 60. *remiſſivè* Ximenez *in concord. p.* 1. & 2.
Fr. Ludovicus Miranda *in Manuali Prælator.*
2 *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 17 *concluſ.* 2. † ubi intelligit de
conditionibus, quæ reddunt electionem incer-
tam, perplexam, & dubiam, non verò de aliis
quæ nihilominus ſunt ex natura actus: & his
addo Dianam ex gloſſa *tract.* 7. *part.* 8. *reſ.* 77. ubi
idem dicit cum Sylveſtro *in electione ambigua*,
vel ſubdiſjunctione.

3 Unde Caſtellinus *in tractatu de elect. cap.* 5.
num. 4. Miranda, & Diana *ubi ſupra* dicunt, ut
ſi quis ſua ſchedula, ſuffragio, ſeu voto dixerit:
*Conſentio in Petrum, ſive Paulum, aut in Pe-
trum, ſi Paulum habere non potero, aut conſentio
in eum, in quem Joannes, vel major pars, ſive
Præſes Capituli conſenſerit*, hujuſmodi ſuffra-
gium nihil prorſus valere: imò eſſe omnino irri-
tum, & inane, & non modò cæterorum ſuffra-
giorum vim noo impedire, quin verò accreſcere
voces illorum, qui purè, ſimpliciter, abſolutè,
& determinatè conſenſerunt, juxta determina-
tionem Innocent. *in dict. cap. in electionibus*, †
4 & inde dicunt, ut ſi v. g. ſuffragia Electorum
omnium eſſent tantum 12. & ipſorum quatuor,
ſua ſuffragia ferrent indeterminatè, ſeu eum
aliqua ex cooditionibus ſupradictis, haberi debe-
rent pro non adjectis, & totum jus Electionis re-
manere in reliquis octo; ita ut illud quod major
pars ſtatuerit ſit firmum, & validum, ac ſi qua-
tuor ſupradicti in collegio, ſeu ex collegio nul-
latenus eſſent, & hoc eſſe valdè notandum, ac
commendandum memoriæ exiſtimant.

Et confirmatur ex doctrina Sigiſmundi à
Bonacina *de elect. dub.* 29. Jul. Lavor *variar.
lucubrat. hoc tit.* 4. *de electione cap* 19. *num.* 64.
dicentium advertendum eſſe quod ſi quis per
votum conditionatum, vel incertum ſuffraga-
retur, votum, pro non dato haberetur, nec in
aliorum numero computari, ac ſi neminem no-
minaſſet, vel ab extraneo datum fuiſſet, ſed
electionem conſurgere ex aliis votis, ſi aliquis
majorem partem obtinuerit. † Et ita etiam eſſe 6
ſi ex alio capite Vota eſſent inutilia, ut ſi no-
minarentur perſonæ à paſſiva voce omninò ex-
ceptæ, & idem ſi in ſcrutinio per ſchedulas ce-
lebrato reperiatur aliqua ſchedula alba; tunc
enim dicunt ut ea rejecta, ac ſi non eſſet, cæ-
tera vota numerari: & ita practicari ſæpius vidi
per decem, & octo annos in Eccleſia Aſturi-
cen. & Valliſolentana, ubi fui Canonicus Do-
ctoralis & Pœnitentiarius.

Et ex prædicta doctrina firmat Diana *dict. p.* 8. 7
tract. 7. *reſol.* 77. *in fin.* ſe rectè reſpondiſſe in
electione cujuſdam Abbatiſſæ, in qua aderant
17. Moniales, quarum ſeptem elegerunt Ca-
tharinam incapacem; & ni illam eligerent fuit
ab Epiſcopo proteſtatum; item aliæ ſex ex reli-
quis, elegerunt Joannam, & aliæ alias, dicendo
Joannam eſſe ritè electam, cum habuerit majo-
rem partem votorum; quia Moniales, quæ Ca-
therinam elegerunt non computantur amplius
in vota eligentium.

Itaque ad concluſionem redeundo, dico Ele- 8
ctores non poſſe ſub conditione vel alternativè
eligere, ut dicunt Sylveſter *in ſumma, verbo,
electio* 2. *num.* 6. Ripa *lib.* 2. *reſponſo* 32. Rochus
de jure patronatus verb. honorificum quæſt. 8.
num. 29. cum aliis Barboſa *de jure Eccleſ. cap.*
19. *part.* 1. *num* 199. ubi ſubdit vota hæc de-
bere eſſe expreſſa, id eſt ſcripta, ſeu voce, non
autem per fabas, aut lapinos; quia ſic facta
non valerent, & *num.* 200. cum Julio Lavorio,
ubi dicit quod ſi quis per votum conditionatum,
vel incertum ſuffragaretur, tale votum pro non
dato habendum, ac ſi neminem nominaſſet, vel
ab extraneo datum, idemquè eſſe ſi ex alio ca-
pite eſſent vota inutilia, ut ſi nominarentur
perſonæ à paſſiva voce omninò exceptæ. Idem
de collatione, & inſtitutione reſolvunt Mohe-
dan. *deciſ.* 30. *num.* 2. *de præb.* Caſſador. *deciſ.*
35. *num.* 3. *eodem*, Caputaq. *deciſ.* 298. *num.* 5.
part. 2. & *deciſ.* 1241. *num* 3. *part.* 3. Puteus
deciſ. 396. *part.* 3. Marcus Anton. *variar. reſol.
lib.* 1. *reſol.* 112. *caſu* 60. quia beneficium Ec-
cleſiaſticum debet purè, & ſine aliqua extrin-
ſeca conditione conferri: & docent Garcia *de
benef. part.* 8. *cap.* 2. *à num.* 1. Gonzalez *à regula*
8. *Cancel. gloſſa* 5. *num.* 15. ubi cum multis aliis,
& ante illos Rebuf. *in praxi beneficiali, titulo
Requiſita ad collationem bonam, n.* 2. & 3.

Et ſic inferunt idem Rebuffus *in concord. in* 9
forma mandati verb. innodatus verſ. intellige. Co-
var. *lib.* 3. *variar. cap.* 16. *num.* 2. Domin. *in
dict. cap. in electionibus num.* 10. & 11. Franc. ibi
num 5. Barboſa *num. fin.* Ripa *reſponſ.* 32. *lib.* 2.
ex gloſſa, ibi: *Contrarium poſſet dici*, ut non
valeat electio facta ſub conditione ſi vacat, vel
ſimili; & quod in ea nihil adjici poteſt, quod
ſonet in conditionem, etiam de præterito ſeu
de præſenti; † imò & idem Ripa, & Nicol. 10
Garc. *dict. cap.* 2. *num.* 9. contra Fr. Eman. Ro-
driguez *quæſtion. regular. tom* 2. *quæſt.* 51. *art.* 3.
dicunt electionem factam ſub illa conditione *ſi
placuerit ſummo Pontifici* irritam fore.

Nec obſtat dicere ut in præſentatione non 11

præcedat prælicta doctrina; eò quòd valeat etiam conditionalis, incerta, dubia & obſcura, quia hoc procedit dummodo infra tempus datum ad præſentandum conditio purificatur, incertitudo, dubietas,& obſcuritas certificetur; ita ut ſi conditio, vel incertitudo venit purificanda, vel certificanda per habentem inſtituere, ſtatim dicatur purificata, & certa præſentatio, ſic docent Vivianus *in praxi juris patron. lib. 8. cap.6. num. 24. in ultima impreſſione*, Nicolaus Garcia cum aliis *dicto capite 2. numero 3.* Rebuffus *in concord. in form. mandati, verb. Innodatus, in fine.*

12 Ex his infertur ut ſi Epiſcopus dicat confero tibi talem Eccleſiam, vel præbendam ſi vacat; quia ut Doctores dicunt ea conditio purificatur in vacatura; & ob id dicunt Domin. *in dict. cap. in electionibus 2.hoc tit. lib.6.10.* Fraochis *n.4.* Barboſa *n.8.* Lapus *allegat.6 num.2.* Azor. *inſtit. moral. p.2.lib.6.cap.26.q.3.* Covar. *lib 3 Variar. n.2.cap.16.* Nicol. Garcia *dict.cap.2.n.4.* Vivianus *in praxi juris patron. lib.8. cap.6. n. 25.* Zerola *in praxi Epiſcop.p.1. verb. beneficia verſ. ſecundum dubium*, ut Epiſcopus etiam ignorans mortem, poſſit conferre beneficia ſub conditione, ſi vacant: ſed de hoc, & alii proprius infrà *ſub tit. de conceſſione Præbendæ.*

13 Ad ſecundam quæſtionis partem qui eligere poſſunt, ſeu eligi, quia infra, juxta litteram nonnullorum canonum videbis infrà *in corpore noſtri tituli*, ubi dico de excommunicatis, ſuſpenſis, interdictis, irregularibus, hæreticis, ſive aliis criminibus irretitis, item & de inhabilitate laicorum ſive illorum, qui ſunt minoris ætatis, aut carent judicio, ſeu non vocandis ad electionem. Et de primo puncto qui eligere non poſſunt (ſuppoſito etiam quod electio Epiſcoporum fiebat antiquitùs, ſive à populo, ſive à Capitulis Eccleſiarum, aut aliter ſecundùm diverſa tempora, de quibus dico *ſub q.5. infrà*, & *in dict. cap. cum Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.* Ubi an præſcriptione, ſive conſuetudine jus eligendi acquiratur per unum, aut diverſos actus, de quo hanc quæſtionem agens Julius Lavorius *var. lucubrationum tit. 4.cap.15. à num.9* ubi *num.20.* 14† dicit quod privilegio, vel pacto jus eligendi acquiritur, per textum *in cap. ſcriptum hoc tit.* & *ex cap. cum Eccleſia in fine eodem lib. 6.* ubi ſi adeſt conſuetudo quod electio ſpectet ad canonicos exiſtentes in civitate ea ſit ſervanda; *n. 19.* addit quod poſſeſſio hujuſmodi acquiritur ſolum 15 per eos, qui ſunt capaces. † Et ob id excludit laicos ex regula textus *in c. ſacroſancta, verſ. attendentes*, infrà; ita ut conſuetudo in contrarium improbetur ex regula textus *in cap. cum terra. 14. cap. quiſquis 44. cap. meſana hoc tit.* cùm non poſſint in re ſpirituali ſe ingerere, ut dicunt Doctores in prædictis, & aliis juribus; & ut confirmatur ex his, quæ dixi longiſſimè *in cap. Eccleſia ſanct. Mar. ſuprà de conſtitut. & ſub tit. de judic. &* 16 *foro comp.* † dico quòd eligentes, ſive electores debent eſſe ætatis legitimæ, & conſilio prudentes; ita ut alias eligere non poſſint, ut dicit Caſtellin. *de elect. cap.5.* ex textus *in cap ex eo 32.hoc* 17 *tit.lib.6.* † Ubi Barboſa *num. 1.* cum antiquis ait ut Canonicus impubes ante decimum quartum annum ſi non vocetur ad electionem Epiſcopi, non poſſit dici contempus, nec impugnare electionem; quia non admittitur ad ſuffragium dandum: & docent etiam Tiraquellus *de jure mariti gloſſa 9. n.8.* Guillielm. Mandagot. *de elect. nover. Prælator. cap.7.* Corraſ. *de Sacerdot. part.4. cap.1. num.14.* Julius Lavor. *dict. cap.15. num.29.* Petr. Biaxio *in direct. elect.p 1. cap. 16.* idem Barboſa *in paſtorali part.1. tit.1. cap. 3. num.19. & de jure Eccleſ. lib 1. cap, 19. num.48.* quibus & aliis addo, Andream Valens. *in Rub. hic n.1.* vide infrà *quæſt.3. verſ. ad quartam*, & quæ cum multis adducit Narbona *in annal. anno 22. q. 4.*

Et horum ratio generica eſt; quia in electioni- 18 bus requiritur conſilii maturitas ut melior, atque utilior Eccleſiæ eligatur *ex cap. conſtitutis el 2. de appellat.* nam ut dicit Caſtellin. *dict. cap.5. ſub num. 1.* ad illos ſpectat eligere Prælatos officium Magiſtri exercentes, & recta docentes ad imitationem Chriſti, de quo cecinit Iſaias *cap. 45. Ego Dominus Deus loquens juſtitiam, & recta annuncians* ad quos ſpectat regimen animarum ſubditorum ſuorum, quod eſt ars artium juxta quæ dixi infra *ſub cap. penult. & fin. de ætate, & qualit. ordin.*

Et his addo quod in Cathedralibus, & col- 19 legiatis Eccleſiis ſæcularibus, & regularibus non habet vocem in Capitulo, quamvis ab aliis ei liberè concedatur is, qui ſaltim in ordine ſubdiaconatûs non fuerit conſtitutus, *ex clem. ut ii*, ubi gloſſa, & DD. *de ætate, & qualit. ordin.* Concil. Trident. *ſeſſ. 22. de reform. cap. 4.* & utrobique cum multis Barboſa; qui de hoc latiſſimè dixit *in tract. de Canonic. cap. 37. per totum*, ubi videbis, quibus addo Novarium *in Lucerna regularium verb. electores, ſive Eligentes. num. 1.* Julium Lavorium *dict. tit. 4. Variar. lucubrat. num. 33.* ubi dicit ex Trid. *ſeſſ.23. cap.12. de reform.* ut cum ad ſubdiaconatum nemo aſſumi poſſit ante ætatem annorum 22. inde ſequatur, ut ante dictum tempus nullus valeat eligere, ut dixit etiam Andreas Valens *dict. num. 1.* ubi quòd jus eligendi non habent ſacris ordinibus non initiati; & hæc eſt æqua, & univerſalis praxis omnium Eccleſiarum Cathedralium, & Regularium.

Hæc verò doctrina limitatur in ſequentibus 20 caſibus; quia ſi tempore vacationis ſacris inſignitus non ſit, ſed tempore electionis jam ſuſceperit Subdiaconatum habebit votum; quia ſufficit, ut ſit habilis tempore electionis, gloſſa *in dicta clem. ut hi de ætate, & qualit. ordin. verb. conſtitutus.* Abbas, & Barboſa cum aliis *ibidem*, & per textum *in cap. cum inter R. hoc tit. cap. is cui de præb. lib. 6.* Moneta *de diſtribut. quotid. part. 2. quæſt.20. num. 6.* Julius Lavorius *dict. cap. 15.tit. 4. num. 34.* Ubi addit idem dicen- 21 dum de aliis defectibus; quia ſemper requiritur, ut tempore electionis ſit habilis, & ſit ſublatus defectus.

Dubium verò eſt an ſi ordinetur quis ſubdia- 22 conus ante illam legitimam ætatem annorum 22. poſſit eligere ſimul cum aliis legitimis electoribus: ſed reſpondent Rodriguez *tom. 2. quæſt. regular. quæſt.51. art.5.* Anton. Chuchus *inſtitut. moral.lib 4.tit. 1. hoc tit. n.74.* referens Abbatem *in cap.pro illorum, col.2. de præb.* Petr. Biax *cap. 17,part.1. hoc tit.* poſſe talem, habito reſpectu, ad hunc effectum admitti ad eligendum cum aliis legitimè ordinatis; quia non tam Ordo ſacer, quàm jus Canonicatus, vel religionis hoc jus tribuere creditur; & ſequitur Julius Lavor. *ſub dict. capite 15. numero 37.*

addene

addens Concilium Tridentinum non ſtatuiſſe æta-
tem annorum 22. ut neceſſariam præciſè ad tri-
buendum jus eligendi, ſed tantum quod ſint ele-
ctores ſubdiaconatus ordine initiati; & ſic ſi an-
te legitimam ætatem aliquis, etſi non legitimè ſe
faciat promovere cùm ordinem verè recipiat poſ-
ſit admitti, quod demùm verum putat Lavo-
rius habito reſpectu ad illum defectum; quia ſi
talis ſe faciat ſcienter promoveri ex alio capite
excludetur, cùm ſit ſuſpenſus, & ſuſpenſi ex-
cludantur: quâre conclud t ut ſi quis ex privile-
gio ante illam legitimam ætatem ordinetur, non
ſit excludendus à ſuffragio ferendo, dum tamen
ſit rationis compos.
23 Et idem Fr. Eman. Rodriguez, & Julius,
Lavor. *dict. cap.* 15. *num.* 41. dicunt prohibitio-
nem dicti Trident. Concil. *ſeſſ.* 22. *cap.* 4. non
extendi ad electionem Superiorum in ordinibus
mendicantium, in quibus etiam ſacris ordinibus
non inſigniti, non prohibentur vocem habere,
quod pluribus rationibus D. Manuel probare
nititur, & ut ponderat Lavorius verba Concilii
Regulari Eccleſia, ſolum comprehendere, &
verificari in Eccleſiis Cannnicorum Regularium,
quæ vocantur propriè Eccleſiæ: *cap. nullius* 10.
q. 3. Et dato quòd etiam comprehenderet men-
dicantes, ait cum D. Rodrig. non privari voce
activà in univerſali in omnibus negotiis, ſed
ſolùm in electione, in multis enim negotiis par-
ticularibus docent, etiam ſacris ordinibus non
inſignitos ſuffragari, ut in Novitiorum receptione.
24 Notant verò Doctores ex gloſſa *dict. clem. ut
bi*, ubi Bonifacius Vitalinis *num.* 26. Imola *n.* 23.
Julius Lavor. *dict. cap.* 15. *tit.* 4 *variar. Lucubrat.
num.* 35. Barboſa *de Jure Eccleſ. part.* 1. *cap.* 39.
num. 53. non teneri Capitulum ſpectare, ut quis
promoveatur ad ſacros ordines intra tempus à
jure electionis faciendæ præfixum; quamvis di-
cat ſe eſſe paratum ordines ſuſcipere, ſicut nec
tenetur ſpectare impuberem, donec perveniat
ad ætatem legitimam, nec excommunicatum,
25 ut abſolvatur. † Et ſubdunt prædicti quod ſi
mora modica eſſet futura, nec damnum ullum
Eccleſiæ allatura, & malignitate, aſtutia, & dolo
potius illos concludendi, quam Eccleſiaſticæ rei
bene gerendi ſtudio, ita accelerallet electionem,
ne abſentes venirent, & abſens veniens hoc pro-
baverit reſtitui illum contra electionem per gloſ-
ſam: *verbo impedimento, in cap. cupientes hoc tit.*
& cum Chucho *hoc tit. num.* 83. *argum. textus in
cap. cum dilecti, de dolo, & contum.*
26 Iterum nota: Petr. Rebuf. *in tract. nomin. q.* 8.
n. 3. & Julius Lavorius *variar. lucub. dict. tit.* 4.
cap. 15. *n.* 39. & alii Canonieum, etiam in ſa-
cris non conſtitutum poſſe conferre beneficia per
Hebdomadas, ſicut alii Canonici, non obſtante
27 † *d. clem. ut bi, de ætate, & qualit. ordin.* quia
ibi privatur tantùm ſuffragio, & ſic in electione
non tamen in nominatione, collatione, ſeu præ-
ſentatione, cum inter illa ſit longa differentia, ut
patet ex textu *in c. cum in illis* §. 1. *de præbend.
lib.* 6. *& quia dict. clem. eſt pœnalis*, non eſt ex-
tendenda ab uno modo prohibitionis ad alios
modos non comprehenſos ex regula textus *in l.
interpretationes ff. de pœnis, cap. odia de reg. jur.*
28 *lib.* 6. † ita ut poſſit Epiſcopus minor factus ex
diſpenſatione conferre beneficia, ut probant
Doctores per textum *ibi in cap. cum nobis hoc
tit.* Julius Lavorius *dict. cap.* 15. *num.* 40. cum
Joanne Selua *de benefic. part.* 2. *quæſt.* 6.

Hæc tamen in caſu electionis limitantur in co 29
caſu, quando ſcilicet habilitas a principio requi-
ritur: nam non ſufficit quod poſtea ſuperveniat,
ut dicunt Barboſa *in dicta clem. ut bi num.* 10. &
Flamin. Pariſ. *de reſignat. benef. lib.* 4. *q.* 1. *num.*
14. † Et idem Barboſa *num.* 11. cum Moneta *de* 30
diſtrib. quotid. q. 20. *num.* 5. per gloſſam *in dict.
clem. ut bi verb. ſed fortius quæro*, notant quod ſi
Canonicus in ſacris non conſtitutus valet promo-
veri inter quatuor Tempora proxima, non debet
ſpectare, ſi immineat electionis tempus; etſi ali-
ter, ut *infrà* dico, abſentes electores ſint vocandi.
† In Religionibus, & cœnobiis, non profeſſi, 31
& etiam converſi, licèt profeſſi de jure com-
muni electioni Canonicæ non poſſint intereſſe,
niſi adſit conſuetudo approbata ſecundùm re-
gulam, & conſtitutiones ſui ordinis; *cap. ex eo
§. in Eccleſiis quoque Regular. hoc tit. lib.* 6. Caſtel-
lin. *de elect. Prælat. dict. cap.* 5. *num.* 20. & ita
Doctores ex illo textu colligunt Regulares non-
dum profeſſos intereſſe non habere cum profeſſis
in electione, ſicut nec Laici converſi cum clericis:
& ita Petr. Gregor. *de elect. dict. cap.* 7. *num.* 4.
Chuchus *inſtit. moral. eodem tract. num.* 114. Fr.
Eman. Rodrig. *quæſtion. regular. tom.* 2. *dict. q.*
51. *art.* 5. *in fine* Suarez *de relig. tom.* 4. *lib.* 2. *cap.*
4. *num.* 3. Barboſa *in illo textu num.* 8. *& de jure
Eccleſ. dict. cap.* 19. *p.* 1. *n.* 49. Cruz *de ſtatu relig.
lib.* 2. *cap.* 3. *in fine princ. concluſ.* Fr. Sigiſmundi à
Bonooia *hoc tract. dub.* 91. † dicunt laicos regu- 32
lares carere voce activa in electionibus eorum
ordinum, in quibus ſunt profeſſi; qui ſecus di-
cendum eſſe affirmant ſi alias habeant vocem ex
privilegio, ſtatuto, fundatione, vel conſuetu-
dine, ut tenet gloſſa *in dict. cap. verb. electioni-
bus.* † & dicunt Julius Lavor. *dict. cap.* 15. *ſub n.* 33
35. Barboſa *dict. cap.* 19. *n.* 54. Ut nec Collegium,
Cœnobium, ſive Monaſterium teneantur ſpecta-
re novitium, ut profiteatur: Ubi cum Azor. *in-
ſtitut. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *verſ. item unus*
Moneta *de diſtribut Quotidiana part.* 2. *n.* 1.
Unde dici debet ut ſi Regulares tacitè, vel ex- 34
preſsè profeſſionem non amittant activa paſſi-
vaquè voce careant ſequenti modo explicato;
† nempe ut quis eligere valeat, ſufficit tacita 35
profeſſio; Ut verò poſſit eligi, neceſſario requi-
ratur expreſſa: ſic cum multis Barboſa *dict. cap.*
19. *de jure Eccleſ. p.* 1. *n.* 50. Suarez *de religion.
tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 4. *n.* 2. Petr. de Baxio
in director. in election. p. 2. *cap.* 6. *num.* 2. Sigiſ-
mund. à Bononia *hoc tit. dubio* 90. *n.* 2. Novar.
in lucerna regul. verb. Electores, ſive *eligentes n.* 1.
Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *n.* 6. *&*
7. Sylveſter *Verbo Electio* 4. *n.* 5. Chuchus *dict. lib.*
4. *inſtit. moral. hoc tit. n.* 94. † Et addit Caſtellin. 36
dict. c. 5. *hoc tit. n.* 21. Ut pariter veniant illi om-
nes excludendi, qui per eorum regulam, & con-
ſtitutiones approbatas prohibentur habere vocem
in electionibus; ita cum Sylveſtro *verb Electio*, 1.
n. 3. *in fine* De excommunicatis, ſuſpenſis, & aliis
prohibitis eligere dico infra *in cap. illa quotidiana*
39. *hoc tit.*
Unum tamen notabis, ut unus Elector poſſit, 37
aut debeat excludi ab electione Canonica prio-
ris Abbatis, aut alterius Prælati, ſub prætextu
alicujus commiſſi delicti, etiam pendente cauſa,
niſi prius fuerit ſententialiter condemnatus: ſic
docent Hoſtienſis, Joannes Andreas, & Felin.
in cap. minimè, de accuſat. Caſtellin. *dict. cap.* 5.
ben

hoc tit. ſub num. 1. *in fine*, qui *num.* 2. ait hoc
idem ſtatui pro Fratribus Prædicatoribus *in cap.*
Romano 1589. *declarat.* 4. ubi dicitur: *Quod*
nullus intelligatur privatus voce, niſi antea ſit
per ſententiam condemnatus, vel niſi conſtet evi-
denter aliquid mali egiſſe, per quod revera incide-
38*rit in excommunicationem latæ ſententiæ.* † Et
pro fundamento adducit textum *in dict. cap.*
illa quotidiana, ubi & in gloſſa dicitur, quod
criminoſi non repelluntur à ſuo jure, niſi ſint
39excommunicati majori excommunicatione. † Et
quòd nec pariter repellendi ſint ab electione illi
Electores, qui non ſint ipſo jure privati, ſed
ſolùm veniunt privandi *ex cap. cum vitamen*,
hoc titulo, ub Panorm. *num.* 13. & alii clarius
in cap. quia propter eodem, & *num.* 14. addit in-
quam Panormitanus, ut non ſint tales violenter
expellendi, ſed ſat eſſe, ut veri Electores præ-
mittant proteſtationem de non admittendo non
admittendos, &c. dummodo notoriè non ſint
privati per excommunicationem, aut ſuſpenſio-
nem: in quibus caſibus ait poſſe violenter re-
pelli à loco electionis. De regularibus alia dico
infrà *in hac Rub.*

40 Ad tertiam quæſtionis partem, qui verò in
Epiſcopum ad Prælaturas, ſive alias Dignitates,
& officia Eccleſiaſtica eligi nequeant. Et quia
diſperſim *ſub titulo noſtro* dico, nunc breviter
duxi ſub compendio reſpondere, ut eligi non
poſſint Laici, juxta *cap.* 1. *diſt.* 61. niſi ex cauſa
cap. ſtatuimus § 1. *eadem diſt.* excommunicati
majori, vel minori excommunicatione ſuſpenſi,
ut dico infrà *in dict. cap. quia illa quotidiana*
39. *hoc titulo*. per textum ibi, *in cap. inquiſitio-*
nem hoc titulo, *cap. cum dilectus de conſuet.* ubi
41etiam de interdicto. † Nec poteſt eligi vitio cor-
poris affectus, ut dico infrà *in titulo de corpore*
vitiatis, tali inquam impedimento, ut nequeat
miniſterio inſervire, nec eligi debet reprehenſi-
bilis; & qui curialis eſt, & Neophitus in fide, id
eſt, qui nuper Chriſtianam fidem amplexus eſt,
42nec inſuper eam erigatur. † Nec qui morbo
contagioſo, & incurabile laborat, nec irregula-
ris, nec ſchiſmaticus, etiamſi ad unionem Ec-
cleſiæ ſit reverſus; licèt ex diſpenſatione poſſit
43confirmari, *cap. quia diligentia* 5. *hoc tit.* † Nec
eligi poterunt Simoniacus; publicus aleator,
ſacrilegus, uſurarius, illegitimus, nec illi, qui
aliquo crimine fuerint notati, ex his, quæ enu-
44merantur *in cap. quia in aliquo diſt.* 51. † Nec
eligi debent illi qui non ſunt ætatis legitimæ, nec
ille, qui non eſt ſufficientis ſcientiæ, & cui
obſtat aliud Canonicum impedimentum ad or-
dines, in quo Electores diſpenſare non poſſunt,
de quibus latè cùm multis Barboſa *de jure Eccl.*
p. 1. *cap.* 33. *à num.* 94. & Ego infrà *in hoc titulo.*
& faciunt plura, quæ dico infrà *de ætate*, &
qualit. ordinand. Hæc refert Andreas Valens *in*
45*hac Rubrica* §. 5. *num.* 3. † Ubi *in fine*, ait, ut
habens plures dignitates, vel beneficia curata
ſine diſpenſatione eligi non poſſit, per textum,
46*in cap. dudum* 54 *hoc tit.* ubi dico, † & ego ad-
do, ut qui alteri Prælaturæ incompatibili eſt
alligatus, eligi non poſſit; etſi poſſit poſtulari
47*cap. fin. de poſtulat. Prælat.* † Et quod ob id non
poſſit quis poſcqui duas electiones de ſe factas,
ſed teneatur eligere unam, quam maluerit; *cap.*
ſciant cuncti hoc titulo lib. 6. ubi Doctores, quos
refert idem Barboſa *dict. cap.* 19. *lib.* 1. *de jure Ec-*
cl. num. 127.

Et licèt in Abbatem, vel Priorem Regularem 48
eligi nequeat Novitius, non profeſſus regulam,
cap. Præsbiteros 16. *q.* 1. *cap. cum cauſam* 27. *cap.*
cum in Magiſtrum 49. *hoc tit.* in Epiſcopum
tamen eligi poterit, ut ibi dico, per textum,
in cap. nullus 28. *hoc tit.* nec enim poterit eli-
gi in Prælatum Regularem non Monachus,
cap. cum ad noſtram 37. *hoc tit.* item nec in Ab-
batem poterit eligi non inſtructus in regula Mo-
nachali, *cap. officii* 38. *infra.* † Et Caſtellin *de* 49
elect. cap. 11. *n.* 32. ſubdit eſſe ineligibilem Reli-
gioſum, qui Chirurgiam exercuit, ex qua ſe-
quuta fuit mors, idem dicit Barboſa *de Jure*
Eccleſ. part. 1. *cap.* 19. *ſub num.* 125. *de homicida*,
& diſcendente à ſuo Monaſterio pro quocum-
que crimine, & etiam levi & occulto, & de pœ-
nitente publico, juxta quod ultimum diſputat
Laurentius de Peirinis *de Prælato q.* 2. *cap.* 7 § 7.
an qui abjuravit in Sancto Inquiſitionis officio,
poſſit eligi ad Dignitates Eccleſiaſticas † Et 50
quòd Regulares pœnitenti in ſancto Officio ad
Dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles ſint,
etiam ſi pœnitentias impleverint, dicunt idem
Pexin. *tom.* 2. *privilegiorum ſui ordinis Minimo-*
rum in annotat ad conſtit. 9. *Pauli V. n* 29.
pag. 337. Tamburin. D. Thom. *de Jure Abbat.*
dict. diſp. 5. *q* 21 *n.* 17. Barboſa *dict. cap.* 19. *de*
Jure Eccleſ. n. 128. referentes ſic determinatum
in generali Congregatione S. R. & Univerſalis
Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtol. Montis
Quirinalis coram S. D. N Urbano VIII & Inqui-
ſitoribus Generalibus à ſancta Sede Apoſtolica
ſpecialiter deputatis, ut in pollerum regulares
omnes cujuſcunque Ordinis, Religionis, Socie-
tatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſanctæ
Inquiſitionis officium ſpectantibus pœnitentiæ
genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pœ-
nitentiis exceptis) eo ipſo ad omnes religionis
ſuæ gradus, & officia inhabiles cenſeantur. † 51
Deinceps etiamſi pœnitentiæ tempus expleve-
rint: Vel gratiam receperint, ab illa tamen
promoveri nullatenus poſſint, niſi prius ob-
tenta à S. D. N. vel à dicta ſacra Congregatione
coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & ex-
preſſa rehabilitationis; & quod alias promotio
nulla ſit, & promoventes ipſi privationem ſuo-
rum beneficiorum, ac propterea vocis activæ, &
paſſivæ ipſo facto incurrant; ad quæ reſtitui, niſi
ab eodem S. D. N. vel ab eadem S. Congrega-
tione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint,
& ab eodem S. D. N. mandatum fuit, ut dictum
Decretum intimaretur omnibus Religionum Su-
perioribus; quæ reſtitutio in Hiſpania ſanctæ In-
quiſitionis officio fiet ab Inquiſitore Generali, ut
docent. Videbis quæ dixi infrà *in cap. illa quotidia-*
na, *q.* 1. *ſub verſ. ad ſecundam*, ubi quid in offi-
ciis temporalibus.

Ad quartam quæſtionis, partem, etſi per tex- 52
tum *in cap. omnipotens de accuſation.* dicunt
Naldus *in ſumma verbo Infamia, num.* 1. Moſe-
ſius *tom.* 1. *ſum tr.* 6. *num.* 29. & 30. Peirinus
de ſubdito tom. 1. *q.* 1. *cap.* 31. §. 8. ut ſi accu-
ſatus apud bonos viros, gratus ſit de tali peccato,
intelligibilis ſit tunc propter malam famam. Ni-
hilominus exiſtimo dicendum ut accuſatus de
delicto non ſit incapax electionis, ut patet ex jam
dictis, ubi probavi cum Caſtellin. & aliis, ut
requiratur ſententia contra delinquentem, & te-
nent Novar. *lib.* 1. *conſ.* 6. *de accuſat.* Rodri-
guez *in ſumma cap.* 105. *num.* 2. nam alias eſſet,
in

in poteſtate unius malevoli, invidi, & ini-
mici ablegare meritiſſimos viros à promotione
ad dignitates, maximè quæ per concurſum dan-
tur; multis rationibus hanc partem docent Lean-
drus à Murcia *in cap. 8. regul. S. Franc. cap. 12.*
53 *n.10.* † quia infamia non æquè valet ſicut teſtis
unus, nec facit ſemiplenam probationem, ut
quis judicari queat, ut dico infra *in Rubrica de*
54 *probat.* † ſolum ait ut infamia habeatur pro ac-
cuſatore, non pro teſte; & quia ut dixi ad hoc
ut quis repellatur à ſuffragio ferendo, requiritur
ut ſit convictus finaliter, & quòd Juridicè in
55 eum procedatur in cauſa † qui etiam explicat
textum *in dict. cap. Omnipotens*, & cum eo Diana
alios adducens *p. 10. tract. 13. reſol. 32.* Ut ille
textus intelligatur quando ſcilicet tempus poteſt
eſſe intermedium, in quo accuſatus ab infamia
purgetur; quod ſi electio inſtet, tunc revera ad-
mittendum accuſatum, ſive denunciatum ad eli-
gendum probant, imò ut eligatur etiam; & con-
firmari poteſt ex his quæ dico in fra *in cap. fin. de*
tempor. ordin. & alibi: Videbis quæ dico infra *in*
c. 39. q. 1. à n. 1.
56 Pro complemento totius hujus quæſtionis bre-
viter duxi tria notanda. Primum quod electio
facta de eo, qui aliquo de relatis impedimentis
57 tenetur, ſit irrita ipſo Jure. † Et tunc quando
irrita eſt ipſo jure Electores pro ea vice, poteſtate
eligendi priventur, & ſuſpenſi ſint tricunio ab
ejuſdem Eccleſiæ beneficiis: *cap. cum in cunctis*
hoc tit. cap. 1. in fine, ubi gloſſa *de poſt. Prælator.*
58 † Secundum quod ad probanda impedimenta,
electi etiam Laici, & fœminæ admittantur; ſic
ut eorum teſtimonio non ſtetur, ſi de fama tan-
tum, & auditu deponant, *cap. tam litteris de*
59 *teſtibus*, Ubi dixi plura. † Tertium, ut qui ſe-
mel ob vitum perſonæ eſt rejectus, non poſſit
amplius eligi niſi ſit ſpecialiter reſtitutus, *cap.*
ſuper eo hoc tit. Julius Lavur. *hoc. tit. 4. cap. 16.*
n. 17. Tamburin. *dict. diſp. 6. q. 21. n. 4.* Barboſa
dict. cap. 19. lib. 1. de jure Eccleſiaſtico n. 126. 129.
& 130. Andrea Valens *in hac Rub. §. 5. in fine*,
Ubi hoc ultimum admittit, quando electio caſ-
ſata eſt vitio perſonæ: nam ſi ex alio Capite, vel
modu electionis, tunc iterum eligi poſſe ait.

QUÆSTIO II.

An eligentes ad Majoratum Cathedram, & Capellam, poſſunt pro his accipere pecuniam. An Regibus Hiſpaniæ nominando, ſive eligendo ad officia, ſive Epiſcopatus, venditio permittatur, vel teneantur ad illa utique digniores eligere. An minor pars in aliquo Capitulo, poſſit concurrere cum majori ad eligendum indignum?

SUMMARIUM.

1 *Electores ad Majoratum, Cathedram, & Capellam, poſſunt ſecundùm aliquos accipere pecuniam, & munera pro actu eligendi, & quare?* num. 2. *& ubi quod duplici titulo retinetur res donata; contraria ſententia*, num. 5.

3 *Gratificare poteſt Judex, quando dantur duo vota æqualia.*

4 *Majoratus poſſeſſor ex conſanguineis, poteſt præferre unum, quem maluerit in æquali gradu.*

6 *Actus Juſtitiæ eſt invendibilis.*

7 *Officia vendebantur in Regno Indiarum.*

8 *Sapientior cæteris eſt, cui eſt cor audiens in arte gubernandi.*

9 *Judices nominati ad officia ſoliti erant Jurare, quod adminiſtrarent cum integritate, & de cito, & meliori modo expediendi lites;* num. 10.

11 *Officia vendita Juſtitiæ in Indiis decreto Regio fuerunt ab ementibus inſtaurata; ut ſic digniores perſonæ cum conſilio Indiarum eligerentur*, num. 12.

13 *Conſultores Regum ſunt plectendi ex damnis cauſatis ab electis indignis eorum conſilio.*

14 *Carolus V. invitatus, ut venderet Officia, reſpondit ſe potius velle vendi ab Inimicis.*

15 *Pecuniam nemo gratis pro bono communi offert, ſed proprio commodo.*

16 *Simonia eſt vendere habitus militares, aliter alii* num. 17.

18 *Reges nullomodo poſſunt nominare ad Epiſcopatus aliquâ pecuniâ acceptâ, ſeu datâ ab eligendis, ſeu ab aliis illo prætextu; &* num. 20.

19 *Electio ut aliter ex eligentibus ſuffragetur pro uno, aliter pro alio, eſt ſimoniaca*

21 *Pars major in electionibus informat eam, non minor.*

22 *Elector poteſt ſe conformare cum timoratis Electoribus.*

AD primam quæſtionis partem videtur reſ- 1
pondendum affirmativè; eò quòd talis
eligendi actio non eſt debita huic parti determi-
natæ, cùm poſſit judex ſine injuria illius pro
alia parte ferre ſententiam; ſicut electio illius
partis, pro qua eſt ferenda ſententia, ſit in manu,
& arbitrio Judicis, ſed eligere, & determinare
hanc partem litigantem, pro qua feratur ſenten-
tia, eſt favor pendens ex voluntate Judicis, &
eſt pretio æſtimabilis; quia eſt valdè utilis liti-
ganti, & ſimul eſt conjuncta cum aliquo incom-
modo Judicis; quia perdit gratiam, & amici-
tiam alterius partis; ergo. Item quia hic non
datur acceptio perſonarum, quæ juſtitiæ diſtri-
butivæ opponitur, ut dixi *in cap. novit, de ju-*
diciis quæſt. penultima, cum hic judex videatur
eſſe liber ad faciendum quod voluerit. † Inde- 2
que fierit, ut nulla fiat injuria ei parti, à qua
pretium petitur, & accipitur; quia petitur pro
re, quæ non eſt ei debita, vel alioquin eſt valde
ei utilis: quare ſic tenent Leſſius, quem citat
Diana *part. 3. tract. 5. reſol. 55.* Fagundez *in præ-*
cepta Decalogi tom. 2. lib. 8. cap. 26. num. 34. Fra-
goſus *in regimine Chriſtianæ Reipublicæ tom. 1.*
lib 4. diſp. 9. num. 42. Trullench. *in præcepta De-*
calogi lib. 8. cap. 1. dub. 6. num. 10. probabilem vo-
cantes ſecluſa juris prohibitione prohibentes mu-
nerum receptiones. † Ut quando dantur duo 3
vota æqualia poſſit Judex licitè aliquid accipere
pro electione partis, pro qua ferat ſententiam.
Et cùm talis donator voluntarie donet, eveniat
ut res accepta à Judice ex duplici titulo, ab eo
retineri poſſit, ſcilicet titulo pretii juſti, & ti-
tulo donationis liberalis; & ob id in noſtro caſis
cum Rodriguez, Lopez, & Bannez, idem Fa-
gundez

gundez *n*.39. & 40. probabilem dicit; quia da-
4 tur locus ſavori, ſeu gratificationi. † Siquidem
Majoratus poſſeſſor ex conſanguineis poſſit præ-
ferre unum, quem maluerit in æquali gradu; &
ſic adminiſtrator Capellæ eligere hoc Monaſte-
rium præ illo, ut in eo ædificet, ac conſtituat
Capellam cum ſuis emolumentis, & cæteris pari-
bus poſſit eligere hunc pauperem præ illo, &
idem ex ſuffragantibus ad Cathedras, quando
oppoſitores ſunt æquales; ſed illa prælatio, ut
dictum eſt, pendet ex voluntate, liberalitate, &
favore eligentis; quia non eſt debita huic deter-
minatæ perſonæ; ergo.

5 Sed præhabitis quæ dico infra latiſſimè *in
cap. cum ab omni, de vita, & honeſt. Cleric.* ubi de
munerum acceptione, exiſtimo in caſibus pro-
poſitis in quæſtione, nullo modo Electores ad
Majoratum, ad Cathedram, & capellam poſſe
accipere pecuniam, ſeu munera; quia omnia
ſupradicta non conceduntur ab Electoribus, ſed à
fundatoribus, teſtatoribuſquè & inſtitutoribus
emphyteuſis. Et ſic poſito, ut quis ſit Dominus
directus, quòd alii munus Electorum, aut teſta-
mentariorum ſponte, & voluntariè, minimequè
coactè acceptaverint, tenebuntur ex officio, & ve-
luti ex contractu ad hanc electionem, quæ eſt in-
trinſeca muneri, quod ſponte, & liberè accepta-
runt, & per hanc acceptationem ſe ad id ſponte
obligarunt; & ob id non poſſint poſtea aliquid
pro ea electione accipere, ſic ut teneantur ad re-
ſtitutionem pretii; ſi quod forte ob eam rem ac-
ceptarunt; hanc probabiliorem amplectitur rela-
tus Fagundez *dict. cap.* 26.*n*. 41. Diana *part.* 6.
tract. 6. *reſol.* 59. qui re melius conſiderata huic
6 adhæret ſententiæ † quia actus Juſtitiæ eſt in-
vendibilis; & ut judex non poteſt manere ſuſ-
penſus, ſed tenetur pro aliquo juſtitiam ferre;
imò & ex officio tenetur ſe determinare ad unam
partem; & ſic gratis: nam in ea determinatione
conſiſtit exercitium ſui muneris; ita eſt in caſibus
noſtris; & docent Sairus *in Clavi Regia lib.* 10.
tract. 5. *cap.* 3. *num.* 8. Turrian. 2.2. *diſp* 4. *dub.* 3.
Rebellus *p.* 2. *de juſt. lib.* 8 *q.* 10. *nu.* 1. Leſſius
de juſtitia lib. 2. *cap.* 14. *dub.* 67. & alii.

7 Ad ſecundam quæſtionis partem, ſuppoſitis,
quæ dixi infra *in cap. cum Eccleſia Sutrina de
cauſa poſſeſſ. & propriet.* Ubi *q.*2. & 3. tractavi,
quod nominatio, ſive electio ad Epiſcopatus
ſpectat ad Reges noſtros Hiſpanos in ditione ſua
Hiſpaniæ, Indiarum, Siciliæ, Neapoli, &c. Unde
jam quia in prædicto Regno Indiarum officia
vendebantur, viderimquè manu ſcriptum D. D.
Chriſtophori Moſcoſi ejuſdem Conſilii aulicus
Conſiliarius, qui nunc à nonnullis annis degit in
ſupremo Caſtellæ litteratiſſimus, & prudens
mihi viſum fuit; & ſi aliquantulum ab inſtituto
deviem, initiare quæſtionem hanc cum monitu,
quo utitur ad noſtrum piiſſimum Regem Philip-
8 pum IV. † qui poſtquam *n.* 1. cum P. Zelada
in judic. lib. 1. § 9.*n*. 68. ut ille præſtet in arte
gubernandi, & cæteris ſapientior ſit, cui eſt cor
audiens, & cor docile, non cui ineſt ferreum
ingenium, & pertinax ratio, juxta petitionem
illam Salomon. qui *lib.* 3. *Reg. cap.* 3 *verſ.* 5, & 9.
loquens ad Deum dixit: *Dabis ſervo tuo cor do-
cile, ut Populum tuum judicare poſſit*, ut refert
idem Zelada *dict. num.* 68. ex illo etiam David
Pſalmo 142. & exhortans, ut Rex noſter com-
mendaret ſummè ſuis Conſiliariis ad obſervan-
tiam omnimodam Juſtitiæ, corrigendo malos,
& bonos augendo, quibus Reſpublica rectè
geritur, referens ex Valenzuela Velaſquez
conſ. 2. *à num.* 79. Leges Juris communis, ac
Regias allegante, cum Deciano, Michaele de
Luna *variar. lect. cap. fin. n.* 24. Annæo Roberto
2. *rerum Judicat.* c. 12. *fol.* 442. Fr. Joan. de ſancta
Maria *in politica cap.* 21. Joan. Salgado *in l. Regia
Portug. diſcurſo* 1. *n.* 27. Chriſtoval. Beſold. *diſ-
ſertatione de publicis Judiciis n.* 21. Patr. Guevara
in Matthæum cap. 1. *verſ* 1. *obſervat.* 1 *n.* 15.
& aliis. † Et hac de cauſa Judices nominatos in 9
admiſſione ſuorum officiorum ſolitos eſſe jurare
quod adminiſtrabunt cum integritate, juxta tex-
tum *in l. rem non novam cod. de Jud.* Zypeo *de
Senatoribus à cap.* 3. Langlao 1. *ſemeſtrium cap.* 2.
Camillo Borrello *de Magiſtratib. lib.* 1. *cap.* 14.
Bulengero *de Imperatore* 2. *p. cap.* 15. Oſuvaldo
lib. 24. *cap* 3. Chriſtoval. Beſold. *de jure jurando
diſp.* 2. *n.* 26. † ad quod dicit Moſcoſo ſingu- 10
larem legem eſſe illam 6. *tit.* 5. *lib.* 2. *recop.* ubi
diſponitur ut Judices jurent ac cito, & meliori
modo, quo poſſint in litibus expediendis, &
cum legalitate.

Cum hoc ſuppoſito latè exornato interroga- 11
tus reſpondet, ut ex miſſo decreto Regio ad
ſupremum Conſilium Indiarum annullante pro-
viſiones venditorum officiorum Juſtitiæ cum re-
fectione emptoribus illarum Provinciarum in
plurimum originariis ab eis, quibus prohibitum
eſt legibus ea empſiſſe, ut ipſe Moſcoſo narrat,
ex Abbate, Caramuel *in reſponſo ad manifeſtum
Portugaliæ fol.* 24. D. Joan. de Larrea *deciſ.* 45.
n. 33. & *in alleg.* 219. Salenor *conſ.* 27. *lib.* 3. *cap.* 6.
Fragoſo *de Repub. p.* 1. *lib.* 1. *diſp.* 2. *cap.* 2. *à n.* 121.
eamquè ſatisfactionem faciendo ex pecuniis
Theſauri Regii vicinioris tecæ, ſive loci, ubi
ea habeatur, ex doctrina textus *in l.* 1. *ex l. ſi quis
§. cum quidam l. ſi fundus ff. locati*, D. Hieron.
de Leon *deciſ.* 174. *n.* Larrea *alleg.* 17. *n.* 4. Ca-
pici Galeota 2. *controverſia* 69. Anton. Amato
reſol. 18. † præambulum concludens, ut præ- 12
dicti Conſiliarii ſupremi Conſilii Indiarum
conſultent, ac Regi proponant perſonas di-
gniores, ſanguine, qualitate, litteris ſuffi-
cientiâ ac virtute juxta eorum obligationem, ut
dicunt Maſtrillus *de Magiſt. lib.* 2. *cap.* 1. *n.* 68.
Seſſe 2. *tom. deciſion. in Epiſtola ad Regem. n.* 67.
Mag. Fr. Joannes Marquez *in gubernatore Chri-
ſtiano lib.* 1. *cap.* 20. § 4. Navarrete *in diſcurſ. poli-
ticis* 27. Perez de Lara *de vita hominis cap.* 30.
num. 26. Cervantes *in l. Tauri à num.* 10. Fr.
Joan. de ſancta Maria *in politica Chriſtiana c.* 8.
Verat. *de viſitat. c.* 9. *n.* 19. Capiblanco *de Baroni-
bus pragm.* 2. *n.* 122. Fr. Leander de Murcia *in ca-
ter. cap.* 2. *cap.* 3. §. 2. ſequutus Abulenſem *in lib.*
1. *Regum cap.* 2. † dicentem plectendos eſſe 13
conſultores Regum ex damno cauſato ab indi-
gnis electis per Conſilium eorum; & alia in con-
firmationem adducens D. Muſcoſo ex illo Ma-
thei *cap.* 21. *Auferetur Regnum, & dabitur genti
facienti juſtitiam*, plures citans † illico adducit le- 14
gem Regiam Caroli V. Proavi noſtri Philippi IV.
qui cum eſſet in magna neſſitate, & egeſtate
proveniente à cauſa multiplicis Belli & ab ali-
quibus conſultoribus magni nominis, ac littera-
rum exhortans, quod venderet officia Juſtitiæ;
Ut ſic alleviaret Regna; ipſe tamen ſanctius
decernendo, & ex conſilio S. Fr. Joannis à Vila-
nova noluit ire, nec irrumpere, Deum præ ocu-
lis habendo, dicens ſe potius velle vinci ab ini-
micis

micis ſuis, & ſpoliatum omnium ſuorum Regno-
rum, quàm eſſe infima ſpe illa non amitendi, ſi
officia vendendo, offenderet rectæ adminiſtrationi
Iuſtitiæ: ſiccùm Salone *de iuſt. & iure q.63.art.2.*
15 *controu.8.fol.* 1055. ibi: † nemo enim eſt qui pecu-
niam ſuam gratis, vel pro bono communi offerat;
ſed ut ſibi conſulat: qua ratione diſſuaſit D. Tho-
mas à Villanueua Carolo V. ne venderet officia
Prætorum Caſtellæ, quòd multi illi ſuadebant; fa-
ciunt Valenzuela Valaſquez contra Venetos *p.5.*
*n.206.& in diſcurſu de ſtatu, & Bell. p.2. conſide-
rat.22.n.57.* Baldas *de Dignit. Reg.cap.19.* & Clau-
dian. *in Panegerico ad Honorium Honnimium*,
& aliis ex Arriſtot. qui dixit Alexandro Magno:
*Dii proniores ſunt in eos, qui maximè illos co-
lunt.*
16 Et concludit dicendo quòd vendere habitus mi-
litares eſt ſimonia iuxta multorum opinionem, vt
ſunt cum Filliucio Conſtantio & Azore *in l. 1. col.
de filiis official. num.* 2. Victoria, Alcozor, Tho-
mas Sanchez *lib 2. conſt. cap. 30. dubit. 24 num. 24.*
& cum aliis Fragoſo *de Repub. 2.p. lib. 5. diſp. 43. §.
11. num. 3.* Nicolaus Garcia *1.p. cap.7. num.6* An-
17 ton. de Marinis *quotidian. controverſ. cap.* 318. † Alij
inquam contra tenent inter quos P. Pennafiel. *de ex-
cellentia trium ordinum milit. tract.1. cap.11. n.101.*
Diana *p.3. tract.2. reſ.35.* cum Fagundez, Macha-
do, & aliis dicentibus, eam venditionem eſſe per-
miſſam; qui omnes, & alij dicunt vt qui officia
publica vendunt, peccant mortaliter propter ra-
tionem ſupra adductam.
18 Et licèt alia D. Moſcoſo doceat; quia non de
hoc puncto, Ego inquam ex dictis per eum, & ex
adductis *à n.1 huius quæſtionis*, dico nullomodo
poſſe Reges noſtros nominare ad Epiſcopatus ali-
qua pecunia accepta, ſiue data ab eligendis, ſeu ab
aliis illo prætextu; quia quemadmodum electio
ſimoniaca reputabitur, ſi pro ſuffragio, ſiue (vt
dicunt) pro voce quis promiſerit beneficum *cap.*
19 *de hoc 11. de ſimonia* † & eodem modo ſit ſimo-
niaca illa electio, in qua Electores conueniunt,
vt alter ſuffragetur uni in vna electione; quia alter
ſuffragabitur alteri in alia ſecundùm Nouarr. *in
man.cap.23.num.* 100. *verſ.* 2. ſitque etiam electio
irrita, ſi aliquis, ignorante electo, pro eo eligen-
do pecuniam dederit *ex cap. de regularibus 25. de
ſimonia*; Layman. *in Theologia morali lib. 4. tr. 10.
cap.vltimo n.* 37. & cum Azor. Tamburino, Regi-
naldo, & aliis, Barboſa *de iure Eccleſ. cap.* 19. à
20 *num.* 256. † imò & multò magis Reges præſen-
tando ad Epiſcopatus, pecunia accepta, peccare,
ſimoniam commitendo, & grauiter; inquam ſi
pecunia mediante alia officia temporalia Iuſtitiæ
vendiderint propter adductas cauſas *in verſ. ad ſe-
cundam.*
21 Ad tertiam quæſtionis partem, poſitis, quæ dico
infra *in cap. quia propter cap. in Geneſi, cap. vt Ec-
cleſia hoc tit.* vbi de maiori parte eligentium reſpe-
ctu minoris; licèt pro affirmatiua ſententia faciant
rationes ſequentes. Prima quia minor pars non eſt
cauſa electionis, cum ab ea non pendeat electionis
valor ex dictis iuribus; & quia cauſa remota non
attenditur, ſed proxima, quæ verè, & efficaciter
influit in effectum, ex textu *in l. ſed ſi plures §. in
arrogato. ff. de vulg. & pupill ſubſtit. l. cum de hoc ff. de
except. rei iudic.* Oldradus *conſ. 25. de ſepult.* ſed
cauſa proxima eſt maior pars; ergo ea debebit at-
tendi, non ſolum ad electionem validam, ſed
etiam licitam, ſeu illicitam, iuxta illud Prophetæ:
Cum ſancto ſanctus eris, & cum perverſo perverteris;
non enim minor pars conformando ſe cum maiori,
dicitur conſentire, nec approbare illorum factum,
ſed tantum permittere ex materiali ſuffragatione
votorum, tamen hanc non admittunt Peirinus
de ſubdito tom. 1. q. cap. 31. §. 2. q. 4. cum Soto,
Vaſquez, Vega, & Bannez, Leſſius *de Iuſtit. lib. 2.
cap. 34. dubio 13. num. 60.* Diana *p. 10. tract. 13. reſ.
31.* ex eo; quia cum ille electus ſit ab aliis iniquè in-
truſus, non eſt cur à minori parte tali iniquitati ſuf-
fragetur; & quod eligere indignum, eſt intrinſe-
cè malum; quod nulla ratione poteſt fieri licitum.
Et contraria ſententia, quam cum aliis docent 22
Bordon *in conſ. Regularib. tom. 2. reſol. 61. num. 32.*
poterit ſubſtineri, ſi Elector eſt dubius de indigni-
tate perſonæ eligendæ, non poteſt tunc ſe con-
formare cum timoratis Deo, ſed ſi certus fuerit
omnino de indignitate, nequaquam: ſic Diana
dict. p. 10. reſ. 31. in fine dicens, vt debeat iudicare
eos non habere eam certitudinem de indignitate
eligendi, quam ipſe, ſed potius contrariam.

QVÆSTIO III.

Si electio maneat apud duos, an vnus alterum eligere poßit? An licitum ſit ferre ſuffragium, quando iam eſt concluſum negocium iniuſtum. Et an Electores ad faciendam electionem, debeant in vnum conuenire. Et debeant habere ætatem determinatam, ſeu alia requiſita?

SVMMARIVM.

1 *Electio vt valeat debet eſſe vnius ex pluribus, ſed an ex duobus, vnus ex diverſa ſententia*, vſque ad num. 9.
2 Cap. quia propter, de Elect.
3 *Sancti Matthiæ electio, qualiter ex pluribus fuit facta?*
4 *Collegium etſi conſtituatur ex pluribus, poteſt ad vnum deuenire.*
5 *Electioni de ſe factæ, poteſt ab Electo conſentiri.*
6 *Capitulum poteſt conſentire in duobus vocalibus; ſic vt electio canonicè fiat.*
7 *Actus in dubio debet interpretari validus ad omnes actus; quæ regula eſt aliarum Regina*; num. 9.
8 *Eligere aliquis ſe poteſt, cum facultas eligendi pluribus commiſſa eſt, non quando vni tantum.*
10 *Suffragium datum primo ab vno ex Electoribus pro indigno, quem certè ſcit ab aliis eligendum, qualiter licere queat* num. 11. 12. & 13.
14 *Pecuniis redimere poteſt vexationem, qui habet ius ad beneficium; ſecus ſi non habet.*
15 *Conſiliarius, qui ſuffragat vltimo loco in ſententia iniuſta, concluſa iam à maiori parte, non tenetur: quid ſi influit, vt executioni mandetur* num. 16.
17 *Examinator Synodalis concurrens vltimo loco ad approbationem, indigni tenetur*

8 *Electores ad faciendam electionem, debent collegialiter in vnum conuenire, in aliquo publico, & loco honeſto; etſi contra* numer. 19

20 *Electores quam ætatem debeant habere, vt legitimè fiat electio: quid de Iure: quid ex Tridentino*, n. 23.

21 *Patronus poterat poſt ſeptennium eligere, ſed eligere nec Monialis non ante* 12. *nec Monachus ante* 14.

22 *Præſentatio parit quaſi ſponſalia, electio ſpirituale quoddam matrimonium.*

23 *Electores debent eſſe Subdiaconi.*

24 *Moniales eligentes, debent eſſe in ætate expleta* 16 *annorum.*

25 *Eligere non poſſit Subdiaconus, ſi ante* 22. *annum ex diſpenſatione, ſit ordinatus*, & n. 26.

1 AD primam quæſtionis partem videtur negatiuè reſpondendum; primò quia vt dicunt Ægidius Bellamera *in cap. nullus hoc tit. n.* 5. & 6. Caſtellin. *de elect. cap.* 5. *ſub num.* 69. ſi duo ſunt tantùm Electores, neceſſariò debent eligere extraneum cum neutrum eorum facere poſſit maiorem partem: & ſic idem Caſtellin. cum Innocent. & Archidiacono *in cap. poſt petitam, cap. in Geneſi, cap. ſi quando infra*, vbi quod tres Electores poſſunt eligere more ſolito, *in cap. quia propter eodem*; licèt formam ſcrutinij in omnibus ſeruare non valeant, & quod duo ſcrutentur tertium, & ſeruent alia, quæ poſſunt, & in ſpecie faciant collationem,
2 quæ fieri ſolet in electione concordi. † Cum ergo ex regula *dict. cap quia propter.* maior pars conſentiat in aliquem, hic tamen non detur maior, nec minor, nec vota dici poſſint ſecreta & neceſſariò electio debeat fieri vnius de pluribus: ſequitur vt inter duos ſolos nequeat electio perfici, cum eius eſſentia conſiſtat in electione vnius ex pluribus, ad minus ex duobus, ſic vt pluralitas ſoluatur in duobus, *cap.* 40. *de regul. Iuris lib.* 6. at ſic eſt quod in caſu præſenti non ſunt duo, quorum alter poſſit eligi; eo quod ſi vnus ex illis eſt prior iam eligibilis; nimirum ille, qui debet eligere; non non enim poteſt eligere, & eligi, cùm nemo poſſit oriri à ſeipſo; ergo eueniet, vt electio remaneat tantum reſpectu vnius; quod eſt contra naturam electionis, quæ ex pluribus eſt vnius vocatio.

3 Et confirmatur ex electione ſancti Matthiæ *Actor.* 1. vbi ita dicitur: *Oportet ergo ex his viris, qui nobiſcum ſunt congregati teſtem reſurrectionis eius nobiſcum fieri vnum ex iſtis*, & ſtatuerunt duos Ioſeph, qui vocabatur Barrabas, qui cognominatus eſt Iuſtus, & Matthiam, & orantes dixerunt: *tu Domine, qui corda noſti omnium, oſtende quem elegeris ex his duobus vnum.* Quibus verbis patet, vt electio ſit vnius ex pluribus, & ita & ex aliis hanc docent Soptanus *de elect. Pontif. lib.* 4. *cap.* 8. *quæſtion.* 6. Roman. Villadiego, Gambarius, & Panormitanus penès Bonacinam, vt refert Diana *part.* 10. *tract.* 13. *reſolut.* 33. Bordonus *in conciliis regular. tom.* 2. *reſolut.* 62. *num.* 59. Nauarrus *lib.* 1. *conſ.* 6. *hoc titul. num.* 4. Miranda. *in manuali Prælatorum tom.* 2. *quæſt* 23. *arti.* 5. *concluſione* 21. Azorius *tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 5. *quæſt.* 8. Rodriguez *in quæſtionibus regular. tom.* 2. *quæſt.* 53. *articulo* 12. *ſub fine.*

4 Contrariam nempe ſententiam, vt ſi electio remaneat apud duos, vnus alterum eligere poſſit, docent quamplures, veluti ſi vnus vtendo eligendi poteſtate, & alter cedet iuri ſuo, tunc ille eligat bene, ſic, vt hic electus, intelligatur electus à toto Collegio: nam licet ad conſtituendum Collegium, requirantur plures, poteſt tamen ad vnum deuenire; & tunc reſidere in illo totam Collegij poteſtatem † & faciunt regula textus infra *in cap. cum in iure peritus*, vbi poteſt quis conſentire electioni de ſe factæ; ſed ſic eſt quod ille conſentiens auget eligentium numerum, cum ipſe non incipiat ſuam electionem, ſed ab alio incæptam compleat; ergo cum in hoc caſu ſeruetur quod Ius præſcribit *in cap. quam* 18. *quæſt.* 1. † Et 6
facit, quia capitulum ſecundùm Ius Canonicum ſubſiſtere legitimè poteſt in duobus tantùm vocalibus; ſic vt electio ſit canonica; quamuis aliquando palam fiat, ſicut etiam cenſetur valida, licita, & legitima electio facta inter duos ſolum vocales per acceſſum vnius ad ſeipſum, cum alterius libero conſenſu inſiſtendo, tum iuri communi, tum etiam ſpeciali Religionis.

Et confirmatur ex illo axiomate iuris, quod, 7
actus in dubio debet interpretari validus; *l. quoties ff. de reg. iuris, l. quoties ff. de verb. oblig. l. ſi quando ff. de leg.* 2. Abbas *conſ.* 62. *col.* 1. *num.* 7. *verſ* 3. *lib.* 2. Rolandus a Valle *conſ.* 61. *num.* 23. *& ſequenti, verſ. conſiderandum, lib.* 3. vbi extendit ad omnem actum, latè Romanus *conſ.* 180. *à num.* 4. vbi extendit ad omnem diſputationem, videlicet contractus, teſtamenta, iuramentum, atteſtationes, & priuilegia, Bettazol. *de clauſul. inſtrum. clauſula* 1. *gloſſa* 4. *num.* 5. *& repet. legis ſi quis maior. Cod. de tranſact. num.* 506. Pichard. *in §. ſi quis alium, num.* 4. *de inutilibus ſtipulat.* Ferrerius *in conſtitut. Catalonia gloſſa* 1. *num.* 151. cum ergo hæc ſententia faciat pro validitate electionis. † Et Barthol. *in l. ſi conſul. ff. de adoptionib.* 8
dicat aliquem poſſe ſe eligere, dum facultas eligendi pluribus commiſſa eſt, non verò quando vni tantùm eſt demandata, ex *l. ſi mandauero §. ſi tibi ff. mandati*, ſequitur vt hæc ſententia, quandò caſus neceſſitatis occurrit, probabiliter ſuſtineatur, cùm omnis interpretatio admittatur ad ſuſtinendum actum, Rota *deciſione* 469. *num.* 3. *part.* 2. *recent.* Roland. à Valle *conſ.* 61. *num.* 26. *libro* 3. Tuſchus *tom.* 4. *littera A. concluſ.* 136. *num.* 14. & in terminis docent Samuellius *de elect. diſput.* 3. *tract.* 1. *contr.* 8. *per totam*, Petr. Vidal. *in Archa Theologiæ moral. hoc titulo, inquiſit. vnica per totum*, probans latè, & doctè electionem Canonicam poſſe fieri inter duos; Paſqualigus *deciſione* 235. *numero* 4, Ancharanus *in dict. cap. nullus hoc titulo*, Paulus de Elezariis *ibi num.* 13. *tom.* 2. *repert.* Ioan. Andreas *in regula in toto de reg. iuris libro ſexto*, Panormitanus *pars.* 2. *conſ.* 25. *numero ſecundo*, Biaxio *in director. election. part.* 3. *capite* 23. *numero* 3. Broch. *in dict. cap. quia propter hoc titulo, numero primo*, Tuſchus *littera E. concluſione* 72 *&* 78. Sigiſmundus *hoc titulo, parte prima, capite tertio, dubio vigeſimo quarto, numero quinto*; Ergo cùm hæc opinio ita ſit admiſſa & eam probabilem putet Bonacina *de electione Pontificis concluſione* 3. *punct.* 1. *numero* 11.
† Et regula, quæ facit pro validitate actus ſit 9
Regina aliarum interpretationum, vt dicunt Zephalus *conſil.* 51. *numero* 39. Cardinalis Mantica *de coniect. vltim. volunt. lib.* 12 *tit* 17. *num.* 13. etiamſi aliquid, quandoque diſponatur præter intentionem agentium, *cap.* 1. *§. idem quoque in fine de ſponſ. impuber.*

impuber lib.6. Federicus de Senis *Conſ.* 15. *n.* 5.
ſequitur vt hæc ſecunda ſententia debeat ſuſtineri,
quam teſtantur plures ex relatis practicari in Reli-
gionibus Theatinorum, & Clericorum Regular.

10 Ad ſecundam quæſtionis partem, cuius reſolu-
tio, ſi pro affirmatiua ſententia loquamur, quam
tuetur Thomas Hurtadus *tom.* 2. *tract.* 12.*c.*1.§.3.
n. 14. *&* 18. non eſt parum difficilis, eam rationem
habet: nam ex eo quod maior pars, eſt ſufficiens
ad electionem canonicam faciendam, & determi-
nata ad eligendum indignum, poſſunt ad euitan-
dum notabile damnum, aut perſecutionem iniu-
ſtam concurrere in eo voto externo, non conſen-
tiendo interius in eius electionem; & hoc ſiue pri-
mus idem ſuffragium, ſiue medius, ſiue vltimus;
quia quantum ad hoc nihil intereſt.

11 Et confirmatur nam in hoc caſu quis non eſt
cauſa, aut concauſa electionis indigni, ſed Electo-
res, qui ſunt illius partialitatis, & eſt maior pars, &
tam conſtans in ſua determinatione, ut moraliter
ſit certum, quod ſemel determinarunt executores.
12 † Tum etiam quia non conſenſit interius, ſed po-
tius dicenti electioni indigni, & ſolum exterius
præbet ſuffragium ad euitandum damnum immi-
nens, quod rationabiliter timetur: quare fieri dicit,
vt materialiter dumtaxat ſuffragetur electioni in-
digni; & ob id euenire, vt ſuffragatio in iſto caſu
fiat illi inuoluntaria moraliter: ita docet Hurtad.
aduerſus Malderum, Siliucium, & alios, qui dicit,
13 † vt licèt primus egoidem ſuffragium eſt tantum
materialiter, *vt* me defendam, & conſervem ius,
quod habeo ad me conſeruandum indemnem; non
quia conſentiam electioni, quæ certo moraliter ab
aliis eſt concludenda, ſicut D.Thomas 2. 2.*q.* 100.
14 *art.6. ad.5.* † dicit licitum eſſe illi, qui habet ius
ad beneficium pecuniis redimere vexationem, &
auferre impedimenta, ſecus ſi non habuerit ius ad
beneficium: quare in hoc caſu non teneri quem
primum dantem ſuffragium ad reſtitutionem; &
ſic in ordine ad electionem indigni, non ſim mo-
ralis cauſa efficax damni poſitiuè moraliter ad illa,
conferens, cum antecedenter ſciam alios ſine meo
ſuffragio electionem perfecturos; indequè proce-
dere, vt antecedenter non influam in electionem,
ſed ſolum materialiter conferam ſuffragium ſine
conſenſu in electionem.

15 Diana verò, *p.* 11 *tract.*4.*reſ.*5. dubitans de ve-
ritate horum omnium aliis iudicandum relinquens,
& an poſſint applicari, quando in Parlamento, ſeu
Comitiis Regnorum, concludendum eſſet ali-
quod donatium; ſed refert quod idem Hurtadus
limitat ſuperius dicta in caſu, in quo Conſiliarij
Regij ſententiam iniuſtam ferunt, & poſtquam pro
maiori parte concluſa eſt, vltimus, qui aduenit
confimat, & approbat ſententiam iam concluſam.
16 † Quæ tamen ſi fuerit executioni mandata de om-
nium conſenſu; quamuis vltimus non fuerit cauſa
ſententiæ injuſtæ, fuit tamen cauſa partialis eius
executionis, quæ immediatè affert damnum parti
læſæ; & ſic concurrit ad illud inferendum, ſi vl-
timum ſuffragium influit, vt citius ſententia iniuſta
executioni mandetur, & quidem ita eſſe dicunt
Hurtardus, & Diana quando nomine omnium ſub-
ſcribentium, ſententia exequitur, niſi qui non con-
currit ad ſententiam proteſtetur ſe ſubſcribere, vt
majori ſatisfaciat; non verò quia ita ſentiat.

17 Quod ſimiliter dicendum eſſe dicunt in Exami-
natoribus ſynodalibus; quia quando omnes con-
currunt ad approbationem, procul dubio citius mo-
netur Epiſcopus ad conferendum beneficium,
quàm ſi non omnes concurrant: de quo Docto-
res infra *in cap.* 7. *hoc. tit.* & latè *in cap.* 29. *de
præb.*

Ad tertiam quæſtionis partem an Electores ad 18
faciendam electionem, debeant in vnum conuenire
Et reſpondeo affirmatiuè, debent enim collegiali-
ter in vnum congregari in aliquo publico, & ho-
neſto loco Eccleſiæ, ſeu Conuentus; puta in loco
Capituli, Sacriſtia, Choro, & ſimilibus in tantùm,
quod non ſufficiat conſenſus eligentium ſingulari-
ter præſtitus, puta Domi, vel alibi, vt *in cap. in Ge-
neſi* 55. *hoc tit.* Coſmas *in pragm. ſanct. tit. de elect.
verb. conueniant pag.*86 *verſa*, Bertachinus *de Epiſ-
copis lib.*1.*cap.*3.*quæſt.* 32. Petrus de Biaxio *in di-
rect. elect. p.* 3.*cap.*21. Petr Gregor *hoc. tit. cap.* 5. *à
n.* 2. *&c.*16 Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. dub.* 111.
*n.*3. *&* 11. Iulius Lauorius *variar. lucubrat. tit.* 4.
cap. 18. *n.*1. Caſtellin. *hoc tit. cap.*3. *n.*2. *verſ. primo,*
Tamburin. *tom.* 2. *de Iure Abbat. cap.*5 *q.*6. *à n.* 2.
Rota *in Cæſaraugust electione* 20. *Martii* 1623. co-
ram R.P. Coccino Decano. † Nec probat contra- 19
rium Cardinal. *in conſ.*103. *n.* 10. dum dicit ſufficere
quod Canonici ſingulariter conſentiant, dummodo
in Capitulo; quia per illud aduerbium *ſingulariter*
non excludit ſimultaneum Capituli conſenſum;
ſed excludit communem illam electionem, poſt
ſcrutinij publicationem ab vno nomine Capituli
per verba *ſingularis numeri*, faciendam in terminis,
cap. quia propter 44. *hoc tit.* & *dict. cap. in Geneſi
requiſitam*, vt per Gloſſam *ibi, verb. communiter &
verba repeti.* Abbas *notab.*4. *in* 3. *requiſito*, Rota
in vna Hiſpalen. Canonicat. 18. *Februarij* 1619. co-
ram Buratto inter ejus impreſſas *deciſ.*380. alia tra-
dis videnda cum multis Barboſa *de Iure Eccleſ.
p.*1.*c.*19.*à n.*167. *ad* 175. de quibus Ego *in dict.
cap. quia propter, in cap congregata.*53. *& dict. cap.
in Geneſi* 55. *& in aliis hujus tituli*, vbi etiam
dixi quod locus non eſt de ſubſtantia electionis,
dum clandeſtinus non ſit.

Ad quartam quæſtionis partem, an Electores 20
debeant habere ætatem determinatam, nonnulla
dixi ſuprà *ſub q.*1. *ſub. verſ ad ſecundam*, addo di-
cendum aliter in electionibus Canonicorum, aliter
Monialium, & aliter in præſentatione contingere,
& aliter poſt Trident. Concil. ac contingebat antea,
juxta Iuris communis regulas. † Poterat enim Pa-
tronus impubes poſt ſeptimum annum præſentare; 21
ſed ad electionem de Iure communi, nec monialis
ante duodecimum annum, nec Monachus ante
decimum quartum ad omnem electionem admit-
tebatur, ex textu *in cap. in dignitatib* 43. *in princ.
cap. ex eo* 32. *hoc tit. lib.*6. expreſsè Archidiacon. *in
c. quædam n.*3. *diſt.*2. Syluester *in ſumm. verbo ætas
n.*2. *verſ. ſeptimum*, Martinus Rabault *in floſculis be-
neficialibus fol.*41. Quintilianus Mandoſius *de ætate
minor. cap.*5. *n.*54. *& regul.*18. *Cancel. q.*1. *n.*3. Petr.
Gregor. *hoc. tit. c.*8. *n.*1. & reddunt diſcriminis ra-
tionem Cæſar. Lambertinus *de Iure Patrona. lib.*2.
*p.*1 *q.*1. *princ. art.*5. *n.*10. & latè 2.*q. princ art.* 9. *à
n.*10. Narbona *anno* 22.*q.*4.*n.* 3. † quia per actum
præſentationis ſponſalia quodammodo contrahun- 22
tur inter præſentantem, & præſentatum, ſed inter
eligentes, & electum ſpirituale quoddam matri-
monium celebratur, vt profitetur Innocent. III. *in
cap. cum. inter. Canonicos* 21. *hoc tit.* in verbis, ibi;
*Si dictus Præpoſitus eidem electioni conſenſerit, vt
per mutuum conſenſum eligentium, & electi, quaſi
conjugale vinculum, ſpecialiter ſit contractum*: &
ſic, rectè ad præſentationem; velut ad ſponſalia
ſeptimum annum, & ad electionem, quaſi ad

matrimonium duodecimum in fœminis, & in viris
quatuordecimum expoſtulatur.
23 Sed jam hodie per Trid. diſpoſitionem *ſeſſ.* 22.
cap. 4. in electionibus requiritur, vt eligentes ſint
in ætate annorum 22. & ordinati Subdiaconi, vt
24 jam dixi latè *ſub dict. q* 1. *verſ. ad ſecundam.* † Et
reſpectu Monialium idem Narbona ex dicto Con-
cilio Trident. *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 15. quate-
nus ibi ad profeſſionem emitendam aſſignatur an-
nus decimus ſextus expletus, dicit jam ante eam
25 ætatem Moniales non admitti ad eligendum. † Et
addit idem Narbona *num.* 6. *& ſeq.* ſi præſcriptam
ætatem Trid. prærequiri à Deo in Canonicis qua-
rumcumque Eccleſiarum ad eligendum, vt qua-
muis Apoſtolica diſpenſatione impetrata, aliquis
ante debitum tempus fuerit in Canonicum recep-
tus, virtute tamen prædictæ diſpenſationis vocem
in Capitulo dare, & in electionibus ſuffragari non
poſſit: Sic cum Rebuffo *in prax. benefic.* vbi de
diſpenſatione ad plura beneficia *n.* 58. Majolo *de
irregularit. lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 12. *in fine*, vt pro-
bari videtur *ex dict. cap. ex eo* 31. *hoc tit.* juncta ex-
plicatione communi, quæ tenet impuberem in
illius ſpecie beneficio Pontificiæ diſpenſationis
fuiſſe Canonicum, qui tamen ideò ad electiones,
cæteroſque capitulares, actus non vocabatur abſ-
que metu nullitatis ob ipſius contemptum: ſic Nar-
26 bona. † Sed Ego aliter exiſtimo, ſi vt dixi *ſub dict.*
q. 1, qui minor annorum 22. Subdiaconus or-
dinatus fuerit, conſtitutus verò in ætate tali, vt
cum judicio ſuffragari valeat.

QVÆSTIO IV.

An Regulares, & alij Electores teneantur eligere Digniores in Superiores, Et an Regularis ſit ineligibilis, ſi cæcus ſit, vel ſurdus, vt interveniat alicui Capitulo generali. Et an poſſit Generalis confirmari ad aliud ſexennium in Religione Clericorum Regularium ſine diſpenſatione. Vbi de Electione Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, Et in qua ætate, ac de aliis requiſitis?

SVMMARIVM.

1 *Regularis Prælatus ſufficit ſi eligatur dignus ſecundum Hurtadum: vbi quod dixit Caietanus*, n. 2. *ſed contra* à n. 6. & 17.

2 *Prælatus minus idoneus gratus tamen omnibus, melior eſt illis, quàm magis idoneus, ſed minus illis acceptus*, & n. 13. & 15.

3 *Acceptio eſt perſonnarum amittere digniorem propter dignum*, & n. 11.

4 Dignior *eſt eligendus, non ſolùm ad Summum Pontificatum, ſed ad Epiſcopatum, vel dignitatem cum animarum curâ*, & n. 5.

5 *Eligentes bonum peccant, cum poſſunt eligere meliorem*, n. 16.

6 *Beneficia ſubduntur diſtributiua Iuſtitia; non ſolùm quia officia; ſed quia bona communia diſtribuenda dignioribus*, n. 7.

7 *Elector non eſt beneficiorum diſtributor, ſed adminiſtrator.*

8 *Baſilienſe Concilium ponit formam de eligendis magis idoneis.*

9 *Patronus digniorem ab* Ex*aminatoribus approbatum, debet Epiſcopo præſentare, vt ab eo inſtituatur.*

10 Clem. VIII. *decrevit vt Electores jurent de eligendo magis idoneos.*

11. *Eligens dignum, omiſſo digniore, anteponit minus ſui officij, non autem Eccleſiæ, vel Conventus.*

12 *Dignior eligebatur ad officia in veteri Teſtamento.*

13 *Poſtponere meliorem minus bono in Electionibus Canonicis, non eſt ſine crimine.*

14 *Dignus relicto digniore, poteſt eligi, quando Elector videt quod alij Electores, volunt eligere indignum.*

17 *Religioſi propriis conſtitutionibus obligantur ad meliores eligendos in ſuis Ordinibus.*

18 *Societatis Ieſu Patres, qualiter jurent de eligendo Præpoſitum Generalem.*

19 *Eligi debet melior in prælatum Regularem.*

20 *Generalis, Religionis tenetur eligere digniorem in Prælatum.*

21 *Cæcus, vel Surdus nullomodo poteſt eligi in Prælatum.*

22 *Cæcus in ſcribam eligi nequit, nec poteſt eſſe viſitator, nec in Collegam* n. 23. *nec in commiſſum* n. 24. *niſi* n. 25.

26 *Generalis, qui certum tempus, puta ſexennis habet, non reeligitur ad aliud ſexennium.*

27 *Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa illa eligitur, quæ in habitu, & moribus eligi meretur.*

28 *Electio Abbatiſſæ fit per duas partes ex tripartito numero, niſi vbi alia ſit loci conſuetudo.*

29 *Epiſcopus in diſcordia Monialium, eligit vnam; quam magis idoneam judicet, qui prius ad ſe concordandum eis aſſignat tempus*, n. 30.

31 *Epiſcopus poteſt intereſſe electionibus Abbatiſſarum vna cum Regularibus per ſe, vel per alium.*

32 *Dies electionis Abbatiſſæ, eſt ſignificandus Epiſcopo per Regulares.*

33 *Epiſcopus poteſt animadvertere in Electorés, qui ante aſſignatum diem progreſſi ſunt ad eligendam Abbatiſſam.*

34. *Vota Monialium eligentium Abbatiſſam, requiruntur à ſuperiore earum.*

35 *Septa Monialium ingredi non debent prætextu electionis Abbatiſſæ, ac Prioriſſæ, quæ repetitur quolibet triennio.*

36 *Electio Abbatiſſæ tantùm durat ad triennium.*

37 *Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa electo triennio, denuo non eliguntur in Italiâ.*

38. *Ciſtercienſes, ſeu Clariſſa, aut alia Minorum ordinum Abbatiſſæ finito triennio, tenentur renunciare ſub pœna excomunicationis in Italiâ*

39 *Reelectio Abbatiſſarum in Hiſpaniâ, & Portugaliâ ſolet fieri.*

40 *Abbatiſſa eligenda debet eſſe quadragenaria, & per octo annos antea laudabiliter profeſſa*, & n. 44.

41 *Abbatiſſa ex alio ordinis Monaſterio poteſt eligi quando non adeſt in proprio alia cum qualitatibus requiſitis. Et poteſt de proprio tunc eligi ea, quæ ſit annorum* 30. *ante poſt quinquennium profeſſa*, n. 42. & 45.

43 *Epiſcopus nequit diſpenſare in ætate requiſita Abbatiſſæ eligenda.*

44 *Anni* 40. *eligendæ Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ non requiruntur completi.*

46 *Conſtitutiones loquentes, ut non eligantur de maculatæ*

maculato ſanguine, non extenduntur ad Abbatiſſas, ſeu Prioriſſas, contra n. 47.
47 *Eligi in Abbatiſſam nequit infamis.*
48 *Illegitima non eligitur in Abbatiſſam, vel Prioriſſam ſine diſpenſatione, aliter attentis Mendicantium privilegiis*, n. 49.
50 *Conſtitutiones Pontificia, quibus illegitima queunt eligi in Abbatiſſas, & ad alia officia.*
51 *Abbatiſſa debet Epiſcopum facere certiorem de tempore profeſſionis Virginum ante menſem.*

1 AD primam difficultatis partem, nonulli, quos ſequitur Thomas Hurtad. *varitar. tom. 2. tr. 12. cap. 1. n.* 1561. & Cajetanus *in ſumma verb. electio Officialis*, quatenus dixit ut ſi in electionibus ſpectetur ad ſpirituale tantùm officium, ad quod eligitur, cum eligatur ad onus, ceſſat ratio injuriæ reſpectu dignioris, ſicut in cæteris onerosis officiis credit ſufficienter proviſum, ſi eligatur dignus; & idem Hurtadus putans procedere in ſuperioribus, dicit non adeſſe obligationem eli-
2 gendi dignores. † Et ob id Cajetanus dixit quod Prælatus minus idoneus, gratus tamen omnibus, melior eſt illis, quam prælatus magis idoneus, & minus illis acceptus; quia ibi charitas coaleſcit, hic periculum operandi ex metu, ſolum Hurtadus limitat quoad Abbates perpetuos, & Generales.

3 Sed exiſtimant alij, & probabilius, digniores eligendos eſſe, ſive ad Epiſcopatus, ſive ad beneficia curata, ſive ad dignitates, aliavè officia Reipublicæ, ex ea præcipua ratione; quia omittere digniorem, propter dignum, eſt acceptio perſonarum, violariquè juſtitiam diſtributivam, & commutativam, probant Sotus, Bannez, Aragon. Salon. & Nicolaus Garcia *de beneſic. p. 7. cap. 16. num.* 2. poſt citatos ſupra quinquaginta Authores, inter quos Hieronymus Plato *de Cardin. dignitate. & officio*, Cardinalis Paleotus *de ſacri Conſiſtorii conſultationibus 4. part. quæſt. 1. cum aliis multis*, Caſtellin. *de elect. cap. 9. per totum*, Doctores per Trid.
4 *ſeſſ. 24. cap.* 12. & 18. † dicentes quod eligendus eſt dignior, non ſolùm ad Summum Pontificatum, ſed etiam ad quemlibet Epiſcopatum, vel dignitatem Curam animarum habentem ſecundùm deciſionem Rotæ *in cauſa Toletana Canonic.* 18. *Maii* 1584. coram Sanctiſſimo Clem. VIII. de qua Garcia 5. *part. de beneficiis cap. 4. num.* 166. & *in cauſa Valliſolet praminentiarum* 24. *Novemb.* 1603. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, Azorius *part. 2. inſtit. mor. lib. 6. de 4. Decalogi præcepto cap. 15. ſub lit. B.* & D. Joan. Franc. Leonius *in ſuo theſauro fori Ec-*
5 *cleſiaſtici part. 2. cap. 3. num.* 37. & 38. † qui *in n.* 31. expreſſè inquit: *Peccant eligentes bonum, cum poſſint eligere meliorem: nam ad id neceſſariò tenentur*, & Petr. de Aragonia Auguſtinian. *in* 2. 2. *D. Thom. quæſt. 63. de acceptatione perſonarum, art. 2. in 1. concluſione*, inquit: *Eligere minus dignum, relicto digniori ad beneficia, quæ habent annexam curam animarum, vel aliam gubernationem perpetuam per ſe loquendo, eſt peccatum mortale.* Sunt enim, ut ait Caſtellin. ſuprà *n.* 20. beneficia, & Dignitates curam animarum involventes, primò ordinatæ ad Dei cultum, & Eccleſiæ utilitatem; ſecundariò autem ut ſint præmia virtutum, quibus Digniores in Eccleſia onerentur, & promoveantur; ſed prætermiſſo Digniore, & utiliore pro Eccleſia de directo agitur contra hunc finem, dum aliquando ſpectatur conſanguinitas, ſive privata amicitia, aut potentium commendatio, ergo.

6 Etenim Dominicus Bannez *in* 2. 2. *D. Thom. q.* 63. *à dicto art.* 2. §. *ad* rationem primæ opinionis reſpondens argumentis contrariis commendans, ut Epiſcopi, & ſuperiores Prælati ſibi conſulant, & efficaciam rationum oppoſitæ ſententiæ conſiderent, concludit ſequentibus verbis *Etenim beneficia non ſolum ſubduntur diſtributivæ juſtitiæ; quia officia ſunt, aut quia curata ſunt, ſed quia bona communia, & Dignitates Eccleſiaſticæ, ut ſubinde diſtribuendæ dignioribus Miniſtris; quia præmia ſunt, & honores virtutis, & ſcientiæ, atque induſtriæ?* & ob id bene dixit Azorius *inſtit. moral. p.* 1. 7
lib. dict. decalogi præcepto 4. cap 15. §. accedit, quod Elector cum non ſit Dominus beneficiorum, ſed adminiſtrator ratione ſui muneris, & officij utramque juſtitiam ſervare debet, & quæ diſtribuit, & quæ commutat, ne Eccleſiam lædat indigno electo, & ne digniori jus deneget, vel adimat, ſed qui juſtitiam in ſuo munere, & officio non ſervat, damnum compenſare debet: ita ille cum Silveſtro, & Paludano. † Et confirmatur, tum ex Concilio Baſilienſ. 8
ſeſſ. 20. decreto de electionibus, & confirmationibus Epiſcoporum, & Prælatorum, ubi ponitur forma juramenti de eligendis magis idoneis Eccleſiæ, & ex dict. Trid. decreto *ſeſſ. 24. de reform. cap.* 18. ubi mandatur Epiſcopo, ut inter admiſſos ab Examinatoribus eum eligat quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illi, & non alteri collatio Eccleſiæ fiat. † Et ſtatim ibi: *Circa juris patronatus de-* 9
cernitur, ut is quem Patronus digniorem inter privatos ab examinatoribus judicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, ut ab eo inſtituatur, & ſtatim ſubditur; *Cum verò inſtitutio ab alio, quàm ab Epiſcopo erit facienda, tunc Epiſcopus ſolus ex dignis, eligat digniorem, quem Patronus ei præſentet; ad quem inſtitutio ſpectat. Quod ſi jus patronatus laicorum fuerit debeat qui à Patrono præſentatus erit ab eiſdem deputatîs, ut ſupra examinari, & non niſi idoneus repertus fuerit admitti* † Imò *Clem. VIII.* in 10
decretis generalibus editis ad Regularium reformationem, & in ultimo ex impreſſis Romæ ex ordinatione Pauli V. 1609. *n.* 36. verba ſequentia protulit: *Jurent Electores magis idoneos electuros; propterea priuſquàm ad electionem deveniatur in primis, & ante omnia prælegantur Conſtitutiones de qualitate, & requiſitis eligendorum.*

Et iterum non ſolùm Juris canonici authoritate, 11
ut Doctores agnoſcunt *in cap. cum in cunctis hoc tit.* & *in cap. quoniam de jure patronatus*, & ratione naturali, quæ dictat: nam qui digniori, dignum anteponit perſonarum, & non ſui muneris, & officii rationem habet, & perſonæ; non autem Eccleſiæ, & Conventus negotium gerit; etenim eligentis fidei committitur, ut eligat quem utliorem judicaverit: ſic Caſtellin. cum Azorio *in dict. c. 9. hoc tit. n.* 17. † Sed etiam exemplo Dei in veteri, 12
& novo Teſtamento, qui ſemper elegit meliores, & digniores, ut patet in Moyſe, de quo *lib. Numer. c.* 12. dicitur quod *erat vir mitiſſimus ſuper omnes homines, qui morabantur in terra.* de Saül 1. *Reg. cap.* 9. quod *electus bonus, & non erat vir de filiis Iſraël melior illo*, & 1. *Regum c.* 18. de Electione David, ubi habetur, *quod erat vir ſecundùm cor Dei*, & Chriſtus elegit meliorem inter Apoſtolos in Pontificem, & ſuum Vicarium ut habetur *Jo. in c. ult.* quia *plus charitatis erat in illo, & dilectionis.*

Imò & idem Cajetanus adductus pro contraria 13
ſententia *in ſumma verb. electio Prælati, n.* 1. quem ſequitur Caſtellin. *dict. c. 9. n. 14. hoc tit* cum cæteris Doctoribus docet ſemper eſſe eligendum meliorem, quantum ad regimen pro nunc, & reſpectu

talium ovium; & addit quod poſtponere meliorem minus bono in electionibus Canonicis, non eſt ſine crimine acceptionis perſonarum, dum perſona præponitur cauſæ; & ita in propoſito citatus jam Petr. de Aragonia in 2, 2. *D. Thomæ dicta quæſt. 63. Corollario* 3. ſequentibus verbis, ut refert idem
14 Caſtellin. *dict. cap. 9. num.* 19. alloquitur. † *Inſero tertiò quòd quando ſunt plures Electores, & electio fit ad plura ſuffragia, ſi contigerit rem eo eſſe devolutam, ut aliquis Electorum ſit certus, quòd dignior non eligetur, etiamſi ipſe ei ſuum ſuffragium præſtet, & ex altera parte eſt probabile periculum; quòd eo ſuffragante pro digniore ea pars prævalebit quæ vult eligere omnino indignum, poterit tunc ad obviandum electioni indigni; imò tenebitur præſtare ſuffragium digno relicto digniore, ſi ſit aliqualis ſpes, quòd eo modo electio indigni evitabitur, & eligetur dignus: & eſt hoc verum adhuc ſi juraverit ſe electurum digniorem; ſemper enim juramentum eſt intelligendum, ſuppoſito quod poſſit illum eligere, habita majoris utilitatis Eccleſiæ, quæ ſemper præ oculis eſt habenda*: Ita ille.

15 Hæc enim veniunt inteligenda non ſemper de digniori abſolutè, ſimpliciter; verùm de digniori comparativè, vel ſaltem per acidens, ut tradunt S. Thom. 2. 2. *dict. quæſt. 63. Summiſtæ verb. Electio canonica*, præcipuè Cajetanus *ibi*, *& in ſua ſumma caſuum dict. verbo Electio Prælati, numero* 1. cum quo conſentiunt Bartholom. Ugolin. *de officio, & poteſt. Epiſcopi cap. 50. de beneficiorum Eccleſiaſticorum collatione* §. 12. *num.* 3. pro qua citat Trident. Concil. *dicta ſeſſ. 24. cap. 18. de reform.* & apertius teſtatur Dominicus Bannez *de Juſtitiâ, & Jure q. 63. artic.* 2. poſt dubium tertium, ubi reſpondendo ad argumenta §. *ad confirmationem*, inquit: *Negatur quod ille qui in præſentia dignioris, eligit dignum, faciat opus bonum; imò peccat; quia impedit ne Eccleſia conſequatur digniorem, ac utiliorem Miniſtrum*: & ſtatim ſubdit, *quod licèt abſolutè loquendo eligere dignum bonum ſonet; nihilominus tamen eligere dignum, relicto digniori, ſonat malum*: tradit alia videnda idem Caſtellin. *dict. cap. 9. hoc titulo, à num.* 1. 6. & 7. cum Molfeſio *in promtuario triplicis juris tract. 6. titu-*
16 *lo de beneficiis num.* 6. in illis verbis † *Dico quartò Electores teneri ſub pœna peccati mortalis, eligere digniorem, ommiſſo digno*, & ſtatim inquit hoc eſt contra quoſdam Juriſtas, qui ut notat Vaſquez volverunt eſſe propitij electoribus, & *num.* 62. ait ſed dictum noſtrum eſt commune Theologorum, & Canoniſtarum: pro qua ſententia præter adductos à Barboſa *in dicto Concil. Trident. dict. cap. 1. cap. 12. & cap. 18. ſeſſione 24. de reform.* ſunt D. Thom. 2. 2. *dict. quæſt. 63. art. 1, ad 2. & quæſt. 185. art. 3. quodlib. 4. articulo 9. quodlib. 2. art.* 6. D. Anton. Chryſoſtom. Bernard. Adrianus, Sylueſter, Aragona, Salin, Valent. Rodriguez, Azor. Covarruvias, Molin. Navarr. & alij innumeri, quos citat Garcia *de beneficiis dict. part. 7. cap. 5. & 6.* ubi *num.* 63. ait hanc ſententiam, & firmiorem, qua ſacri Canones præcipiūnt Electoribus, ut eligant meliorem, ut *in cap. Metropolitano diſt. 67. & in cap. Moyſes 8. quæſt. 2. cap. 1. de officio Cuſtodis*, & cum aliis multis ex antiquioribus Molfeſius, & Caſtellin. ubi ſuprà *dict. cap. 9. à num.* 7.

17 Jam ergo ad propoſitum quæſtionis noſtræ dico cum Diana *p. 11. tract. 4. reſ.* 37. Andrea Gerunda *de Epiſcopo tom. 2. diſp. 13. cap. 7. num.* 10. Religioſos propriis obligari conſtitutionibus in omnibus ordinibus ad meliorem in Prælatum eligendum, imò & quamplures Religioſos, Ordines juramento ſuos obligare, quo ſe præſtantiores in ſuperiores erigere obligentur, & patet etiam ex *conſtit. Clement. VIII. in Decretis pro reform. Regularium datis 25. Junij* 1599. per hæc verba num. 36. *Jurentque Electores ſecundum veritatem cujuſque conſcientiæ probiores, ac magis idoneos ſe electuros; ac propterea priuſquam ad electionem deveniatur, in primis, & ante omnia prælegantur conſtitutiones de qualitate & requiſitis eligendorum*: & per Urbanum VIII. anno 1624. menſis Octobris die 6. hæc eadem comfirmata, & publicata fuerunt.

Imò & Patres Societatis Jesu in Congregatio- 18
ne Generali ad electionem Generalis Præpoſiti hanc formam relatam in Decretis primæ Congregationis ejuſdem Societatis Jesu *decreto* 16. tacto enim pectore inhunc modum jurant: *Teſtem invoco Jeſum Chriſtum, qui ſapientia eſt æterna, quod eum eligo, & nomino in Præpoſitum Generalem Societatis Jeſu, quem ſentio ad hoc onus ferendum aptiſſimum*: Itaque contra Cajetanum dicentem ubi ſuprà *in princip.* ſufficere dignum eligere in electionibus, ſi ſpectaretur tantum officium, ad quod eligitur, cùm ſit ſolutus oneris rationem ceſſare injuriæ reſpectu dignioris, Diana, & Pater Andreas Gerunda, *ubi ſupræ*, & Giragus *de regimine Eccleſiæ part. 1. dub. 3. per totum*, in veniunt,
† Dicentes falſam eſſe ejus doctrinam, & abſo- 19
lutè ſentiendum meliorem eſſe eligendum in Prælatum Regularem; imò nomine potiori cum vitæ perfectionem ſectentur, tum electoris, tum ſubditi; atque juxta finem proprij, ac præſtantiſſimi inſtituti digniores profecto Prælati deſiderantur, ad quorum electiones; utpotè arctiori vinculo de-
vincti ſtrictius etiam tenentur. † Et addit Gerunda 20
quod ſi ad ſolum Generalem Religionis pertineat eligere ſuperiorem, teneatur ad eligendum digniores, vel æquè dignos poſt ſufficientem, atque exactam diligentiam circa cognitionem, perſonarum.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Cæcus, vel 21
Surdus ſit eligibilis, ut interveniat alicui Capitulo Generali; quia annis præteritis hæc quæſtio fuerit ardenter Romæ agitata inter viros doctos; ideo illam hîc pono, eo quòd ex regulis jactæ jam quæſtionis *à num.* 1. dependeat; & ſic reſpondeo, ut nullo modo Cæcus, vel Surdus poſſit eſſe eligibilis; quia cum teneantur Religioſi eligere digniorem, videtur impoſſibile, ut attentis circumſtantiis non ſint alij Religioſi in Provincia, qui digniores non ſint, ſiquidem ex defectu cæcitatis, ſive ſurditatis illius omnis dignioris judicari, ſi viſum, & auditum haberet, jam minus dignus reputetur, tam reſpectu aliorum conſociorum, quàm offi-
cii, ſive Prælaturæ, ed quam electio fieret, † & ob 22
id dicunt Stephanus Iſnardus *conſ.* 16. poſt codicem minimum S. Franciſci de Paula. Diana *p. 10. tr. 13. reſ.* 4. Cæcum non poſſe eligi in ſcribam, nec ſcrutatorem, ut patet, nec in ſuperiorem; cum ſuperioris munus rectè non poſſit exequi, nec poſſit eſſe viſitator ob eandem rationem, tum quia
oportet viſitatorem eſſe oculatum. † Nec poſſit 23
eligi in Collegam ob eandem rationem; & quia Collegæ ſunt participes officij Prælati. Et idem prædicti cenſent de Surdo reſpectu officij, quod exequi rectè non poſſit, ut Prælaturæ, Collega-
tui, Scribæ, & ſimilium. † Et licet idem Iſnar- 24
dus dicat, ut Cæcus poſſit eligi in commiſ-

ſum;

Digitized by Google

ſum; quia tale officium reducitur ad electiones,
negotiorum diſcuſſiones, ſeu concluſioaes,
& litterarum fratrum ad Capitulum delatio-
nes, quibus non obſtat cæcitas; ſed quia dignior
ſemper ſit eligendus, ut jam ſupra dixi, & impoſ-
ſibile videatur, ut in tota una Provincia non tepe-
riatur alius æquè dignus cum viſu, & auditu, credo
cum eodem Diana etiam eſſe ineligibilem ad præ-
25 dictum commiſſum † niſi electio fieret de Religioſis
alicujus Cœnobij tantùm ad ipſum Cœnobium
canſtans paucis ſubjectis: nam tunc poſſet eligi, ſi
reliqui non eſſent habiles. Alia dico infrà *in c. 39.
quæſt. 1. verſ. ad quartem, & verſ. ad ultimam.*
26 Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit Gene-
ralis confirmari ad alium ſexennium, ſi loquamur
de religione, ubi eſt expreſſa conſtitutio illud
prohibens, videtur ſine diſputatione pro negativa
reſolutione reſpondendum; quia tunc verba, &
mens legis debet omnimo amplecti, ut agnoſcunt
omnes per textum *in l. ſcire leges ff. de legibus l. no-
minis, & rei §. verbum ex legiblus ff. de verborum
ſignific.* Surdus *decif. 35. n. 34* Marcus Anton. Ge-
nuenſ. *in pract. Eccleſiaſt. quæſt 144. num. 3* Ferrer.
in conſtitut. Cataloniæ gloſſ. 4. num. 66. fol 87. & in
terminis Diana explicans Conſtitutionem Regula-
rium minot. quatenus probatur in ea non debere
Generalem perdurare, niſi per ſexennium, ablata
poteſtate eum confirmandi; & ita neceſſariò di-
cendum propter inconvenientia, quæ ex diuturna
gubernatione, & ex dicta confirmatione ſequi po-
terant: Nam tunc Generalis potijus de ejus Con-
firmatione, quàm de bona Religionis adminiſtra-
tioné in primo ſexennio tractaret, & ſollicitus
eſſet; & ob id idem de confirmatione facienda in
cæteris alliis Capitulis probat, quoties ad tempus
certum eſſet electio, & reſpectu Religionis Cle-
ricorum Regularium, propter verba *cap. 18. num.
10. p. 4. conſtitut.* & Verbum *Tamen* ibi poſitum,
quo poterat contrarium amplecti, adhuc ipſe ſe-
quitur ex pluribus axiomatibus Juris hic non re-
petendis ad reſolutionem noſtri dubij propter ad-
ductam rationem, quæ generalem doctrinam præ-
ſtat ad omnes Religiones.
27 Ad quartam quæſtionis partem de electione
Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ, & in qua ætate, &c. reſ-
pondeo breviter cum Naldo *in cap. juvenculas* 20.
*quæſt. 1. & in cap. Ubi periculum §. ſacro hoc titulo.
lib. 6.* & cum Cavil. *concil. 2. tempore Caroli Magni.
cap. 52.* Ut refert Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1.
cap. 45. num. 43.* Ut in puellarum Monaſteriis tales
debeant præferri fæminæ Abbatiſſæ & creari, quæ
& ſe & ſubditum gregem cum magna religione,
& ſanctitate noverint cuſtodire, & his, quibus præ-
ſunt prodeſſe non deſinant, ſed & ſe, & illas ita
obſervent, utpote vaſa ſancta in Monaſterio Do-
mini præparata; & ut talem ſe debeat Abbatiſſa
ſubdictis exhibere in habitu, in veſte, in communi
convictu, quod eis ad cæleſtia Regna pergentibus
ducatum præbeat, ſcitura etiam ſe pro his, quas
in regimine accepit in conſpectu Domini ratio-
nem reddituta.
28 Et ut legitima ſit electio Abbatiſſæ, ſive Prio-
riſſæ, debent concurrere ex tripartito numero duæ
partes, ex textu *in cap. indemnitatibus §. ſane*, ibi:
Quæ à duabus hoc titulo, lib. 6. Ubi Doctores, &
Barboſa cum multis, qui *de Jure Eccleſ. dict. cap.*
29 45. *num. 27. p. 1.* † id limitat, Ubi alia fuerit loci
conſuetudo, addens, ut ſi fuerint diſcordes, poſſit
Epiſcopus nominare unam quam magis idoneam
judicaverit; quemadmodum ſancta Congregatio
Cardinalium reſcripſit Epiſcopo Aſſiſii præpoſita
negotiis Epiſcoporum, & Regularium ſub die 20.
Novemb. 1558. quod idem ab ea fuiſſe deciſum
atteſtatur Piaſſetius *in praxi Epiſcoporum, p. 2.
cap. 3. num. 37. in verſ. in Monaſteriis*, quem refert
Zypæus *in analitica poſtremi Juris Eccleſiaſt enar-
rat. ſub hoc titulo num. 9. verſ. Abbatiſſi in fine*, No-
varius *in Lucerna Regularium verb. Electio, n.* 13.
Rota apud Tamburinum *in fine tom. 3. de jure Ab-
bat. deciſ. 17. num. 5.* Lezaoa *in ſumma tom. 3. verb.
Abbatiſſa, num.* 6.
Tamen Epiſcopus non ex abrupto procedet; 30
ſed prius quàm in caſu diſcordiæ deputet unam
Abbatiſſam, debebit Monialibus ipſis competens
tempus ad ſe concordandum aſſignare; quo autem
elapſo, poterit ad deputationem devenire, ut ea
ſancta Congregatio declaravit reſcribens Epiſco-
po Cremonen. ſub die 19. Octobris 1592. † imò in 31
Abbatiſſarum & Prioriſſarum electionibus pote-
rit Epiſcopus una cum ſuperioribus regularibus
per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere abſque
ulla tamen Monaſteriorum impenſa, ut ſtatuit Gre-
gor. XV. *in ſua conſtit. incipit Scrutabili, ſub datæ
Nonis Februarii*, 1622. Lezana *in ſumma tom. 1. cap.
25. num. 46. & tom. 3. verb. Abbatiſſa num.* 3. qui
addit ſacram Congregationem declaraſſe non pro-
pterea Jus illas confirmandi ad Epiſcopum cenſeri
debere.
Unde fit ut Regulares teneantur diem electio- 32
nis Abbatiſſæ Epiſcopo ſignificare, & eum uſque
ad præfinitum tempus ſpectare, ſi antè ipſe expreſſè
declaraverit ſe uti velle facultate in hac parte attri-
buta Abbatiſſarum electionibus per ſe, vel per
alium intereſſe † ſic ut poſt eam declarationem li- 33
ceat Epiſcopo animadvertere in Regulares, qui
ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem
non prænuntiata ad Abbatiſſæ electionem proce-
dunt, ut tenuit ſancta Congregatio Concilij im-
preſſa ſecundum Lugdunen. die 10. Septembri
1634. quam habet Barboſa *poſt tractatum de offi-
cio Epiſcopi pag. 6. in fine, dubio 15. de anno* 1626.
& etiam ſacra Congregatio Eminentiſſimorum
Cardinalium Concil. Trid. interpretum, ut refert
etiam Barboſa *de Jure Eccleſiaſt p. 1. dict. cap. 45.
ſub. num.* 34 † & Perinus *de privil. regular. tom.* 3. 34
† Ubi de decretis novis ſacræ Congreg. *decreto* 16.
pag. 570. cenſuit: *Epiſcopum in electione Abbatiſſæ
Monaſterii Monialium Regularibus ſubjectarum
non poſſe exquirere, ſeu recipere Vota Monialium,
ſed illum exquiri, & recipi debere à ſuperiore Re-
gulari, ſciente tamen, & audiente eodem Epiſcopo.*
Nec prætextu interveniendi electioni Abbatiſ- 35
ſæ, vel Prioriſſæ ſepta Monialium ingredi poterit
cum illa ad Monaſterii Crates peragi valeat, ut
cenſuit Congregatio Cardinalium negociis Epiſco-
porum, & Regularium ſub die 16. Octob. 1600.
quæ annuente Clem. VIII. declaravit ſub die 21.
Maij 1604. conſtitutionem 80. Gregorij XIII felicis
memor. aditam incip. *Expoſcit* 1. Januarij 1583.
ſuper mutatione officij Abbatiſſæ, ac Prioriſſæ
Monialium in Italia exiſtentium ſingulis quibuſ- 36
que trienniis obſervari in omnibus Monialium Mo-
naſteriis, quamvis militarium etiam Hieroſolymi-
tanorum. † Ex quo venit ut dicat idem Naldus
in dict. cap. indemnitatibus hoc titulo lib. 6. quod
electio Abbatiſſæ tantùm duret ad triennium, ubi
loquitur etiam de modo, *& in Clem. rationi eodem.*
Itaque dicta ſacra Congregatio negociis Epiſco-
porum, & Regul. præpoſita declaravit † Abbatiſ- 37
ſas, aut Prioriſſas, expleto officiorum ſuorum trien-

 nio

nio, non eligendas denuo ad eadem officia, abſ-
que Sedis Apoſtolicæ, aut S. Congreg. licentiâ:
alia adducit Barboſa *dict. cap. 45. lib. 1. de jure*
38 *Ecclеſ. à num. 25. & 35.* † ubi ait quod Ciſtercien-
ſes, & Clariſſæ, ſeu aliæ ordini minorum ſubje-
ctæ, durant per triennium, quo finito, teneantur
renunciare ſub pœna excommunicationis, ut habe-
tur *in compendio Minorum*: verum addit hoc pro ſola
Italia præceptum eſſe, quod omnes Abbatiſſas re-
ligionum per Greg. XIII. *in dict. ſua conſtit. expoſ-
cit* 1583. quam refert Quaranta in *Bullario verb.
Abbatiſſa*, & Caſtellin. *in hoc tract. de elect. cap.*
17. *num.* 9. qui ſubdit *num.* 13. ex portel. *verb.
Abbatiſſa num.* 4 idem ſtatuiſſe Sixtum. V. quoad
Clariſſas.

39 Verum Fr. Eman. Rodrig. *quaſt. regular. tom.* 1.
q. 16. *art.* 2. & 3. & *in addition. ſummæ tom.* 3. *cap.* 3.
n. 6 Miranda *tract. de Monialibus q.* 7. *art.* 9. dicunt
extra Italiam omnes Abbatiſſas, præter Clariſſas
poſſe, finito triennio reeligi, & continuari. In
Portugalia autem ſanctæ Claræ Abbatiſſas non
poſſe reeligi intra ſexennium dicunt Portel. *in du-
biis regular. verb. Abbatiſſa, num* 4. Hieronym.
Rodriguez. *in compend quaſt. regular. reſ.* 2. *ſub.
numero* 6. ſic ex ſpeciali Conſtitutione S. Mem.
Pauli V.

40 Ad quartam quæſtionis Partem de ætate, in
qua debet eſſe, quæ eſt Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa
eligenda, breviter reſpondeo ex definitione Trid.
Concil. *ſeſſ. 25. de regular. cap.* 7. ubi Barboſa, Fa-
rinac. & allii cum multis, ut non minor annis qua-
draginta, & quæ per octo annos ab emiſſa pro-
41 feſſione expreſſa, laudabiliter vixerit. † Itaut ſi
harum qualitatum præficienda in eodem Monaſte-
rio non reperiatur, poſſit ex alio ejuſdem ordinis
42 Monaſterio aſſumi. † Et ſi hoc etiam in commodum
ſuperiori videatur ex eis, quæ in eodem Monaſte-
rio annum tringinta exceſſerint, & ſaltem quin-
que annis poſt profeſſionem rectè vixerint, electio
fiet, ut docent Novarius *in lucerna regular. verb.*
Abbatiſſa *num.* 5. Urſelis *in concluſionibus legali-
bus verb. Abbatiſſa, concluſ.* 3. *num.* 17. Me-
gala *in promptuario Theolog. verb. Abbatiſſa nu-
mero* 3.

43 Nec enim Epiſcopus circa hanc annorum æta-
tem poterit diſpenſare, ut reſolvunt Aloyſius Ric-
cius *in deciſ. Curiæ Archiep.* 309. *part.* 4. *num.* 9.
Machado *de perfecto confeſſ. tom.* 2. *lib.* 5. *part.* 3. *do-
cum.* 4. *tract.* 4. *num.* 1. & 2. Amendar. *in addition.
ad recopil. legum Navarræ lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Epiſc.
num.* 102. Azor. *inſtitut. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 5.
q. 9. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dubio* 62. *n.* 6.
Fr. Ludouic. Miranda *de Monialibus q.* 6. *artic.* 4.
Urcell. *dict. concluſ.* 3 n. 16. Hieronym. Rodrig. *in
compend. quæſt. regul. dict reſ.* 2. *num.* 5. Novarius
dict. verb. Abbatiſſa num. 6. & in ſingularibus ca-
nonici Juris *concluſ.* 3. *num.* 2. Nicol. Garcia ante
præfatos, multis adductis *de benef. part.* 7. *cap.* 4.
n. 71.

44 Quod ſi dubitas an prædicti quadraginta anni
debeant eſſe expleti, vel ſufficiant incæpti, repe-
tendo pro reſolutione planiori quæ infra dixi *de
ætate, & qualitate ordin.* exiſtimo ex *ibi* dictis di-
cendum, ut non requirantur completi illi anni, ut
docent Portel. *in conſultation. moral. p.* 1. *caſu* 13.
Lezana *in ſumma quaſt regul tom.* 3. *verb. Abbatiſſa
n.* 2. Barboſa ſuprà *in dict. Trid.* idem *de jure Eccl.
part.* 1. *dict. cap.* 45. *n.* 19. *in. fine.* ubi ita videtur ſen-
tire Novarius *dict. verb. Abbatiſſa, & in dict. ſin.* 13.
n. 3. ubi ſic reſolvit contra Nicol. Garciam *dict. c.* 4.
n. 71. exigentem illos annos 40. completos. † Ita- 45
que concludit Barboſa *n.* 20. *dict. cap.* 45. ex S. Con-
gregatione Concilii *in Viterbien* 16. *Maii* 1623. ut
electio Abbatiſſæ, quæ ætatem 40. annorum re-
quiſitam modo dicto non habuerit, ſit nulla, ſi
in Monaſterio non deſunt aliæ Moniales quadra-
genariæ, atque habiles; licèt non adeò idoneæ,
ſicut electa. Vide Narbonam de ætate ad omnes
humanos actus anno 40. *q.* 7. & quia de prædicta
difficultate Diana iterum contra Garciam loquitur
part. 17. *tract.* 12. *reſ.* 9. multis comprobans; & item
quia Concilium permittendo ex defectu Monialis
ætatis quadragenariæ, petat ibi electionem alteri-
us annorum 30. expletorum; ſequatur inde nullo
modo deſiderari annos 40. expletos; quia ibi non
eſt tantum, ſicut de 30.

De aliis inquam qualitatibus dico quod licèt 46
ſint aliquæ conſtitutiones ſummorum Pontificum
pro aliquibus religionibus, quibus exigitur, ut
nullo modo eligantur deſcendentes ex maculato
genere; puta Hæbreorum, vel Saracenorum; ta-
men eas non procedere reſpectu Monialium, cum
de jure commum, non ſit prohibitum: argumento
textus in *cap. eam te de reſcriptis*; & ſic poſſe eligi
in Abbatiſſas, ſive Prioriſſas habentes ætatem re-
quiſitam, & alia requiſita illico referenda reſolvunt
Miranda *de ſanctis Monialibus q.* 6. *art.* 2. Portel *in
dubio Regul. verbo Abbatiſſa, n.* 6. Lezana *in ſum.
quaſt. regul. tom.* 3. *eodem verb. n.* 9. Barboſa *de jure
Eccleſ. dict. cap.* 45. *ſub. n.* 26. dicentes prædictas
coſtitutiones tantùm loqui de viris & non de fæmi-
nis. † Tamen quia Molfolus *de irregularit. lib.* 1. 47
cap. 29. *n.* 12. & 13. Vivald. *in cand libro aureo p.* 3.
c. 5 *n.* 11. Sanchez *in præcepta decalog tom.* 2. *lib.* 5.
cap. 5. *n.* 24 dicunt ut infamis Abbatiſſa eſſe non
poſſit, ſive infamia ſit juris, ſive facti; ego liben-
ter crederem Moniales deſcendentes ab Hæbreis,
ſiue Saracenis, non rectè in Abbatiſſas, ſiue Prio-
riſſas eligi; quia quantumuis pollere videantur,
virtute adhuc reſpectu ſubditarum poteſt notari
electa de tali infectione; etſi ea alio capite queant
admirabiliter proficſci in religione illius ſic electæ
Abbatiſſæ exemplo.

Nec enim illegitima eſt eligenda in Abatiſ- 48
ſam, vel Prioriſſam abſque diſpenſatione Apoſto-
lica, ſolutis Religionum priuilegiis; imò ſacra
Congregatio Concilij ſub die 27. Aprilis 1630.
cenſuit electionem in Abbatiſſam Monialis illegi-
timæ abſque diſpenſatione Apoſtolica eſſe de jure
irritam circunſcriptis priuilegiis. † Quidquid di- 49
cant Fr. Eman. Rodriguex *quaſt. regul tom.* 1. *q.* 13.
art. 11. Miranda *de Monialibus q.* 6. *art.* 3. Portel.
dict. verb. Abbatiſſa n. 6. Hieronym Rodericus *dicta
reſ.* 2. *n.* 21. Julius Lavorius *Variar. lucubrat tit.* 9.
de elect. cap. 24. *n.* 38. Lezana *in ſumma quaſt. regu-
lar. cap.* 26. *n.* 6. quos explicat Barboſa *de jure Ec-
cleſ. dict. p. cap.* 43. *ſub* n. 11. dicendo eorum reſolu-
tionem procedere poſſe attentis Mendicantium Re-
ligionum priuilegiis, ſecudum quæ illegitimæ ha-
bilitantur ad omnes gradus ſuæ religionis, † prout
Epiſcopo Cortanen, reſcripſit ſancta Congrega- 50
tio Cardinal. negociis Epiſcoporum, & Regu-
larium, præpoſita ſub die 4. Octob. 1594. & antea
in Corduben. de an. 1589. declaraverat Moniales ex
illegitimo Thoro procreatas Conſtit. felicis Recor-
dationis Sixti V. contra Regulares illegitimas, edita
non comprehendi, quominus ad officium, & di-
gnitatem Abbatiſſæ, & Prioriſſæ aliavè Monaſte-
rii munia, eligi poſſint: videbis Sanchez *in præ-
cepta dict. lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 19. & 20. Suarez *tom.* 5. *de*

conſ

cenſ. diſp. 50. *ſect.* 15. Flamin. Pariſ. *de reſgnat. beneſ.lib.*3 *q.*12.*n.*11. Sayrum *de cenſ.lib.*6.*cap.*11. Bellet *diſquiſit. clericalp.* 1. *tit. de diſciplina clerical.*§.3.*n.*5. Naldus *in ſumm. verb. Abbatiſſa n.* 2. multis adductis Barboſa *in cap.* 1.*de filiis Præſbit. n.* 7. Nouar. *in lucerna Regul. verb. Abbatiſſa n.* 0. Sanctarel *Variar.reſol.q.*40.*n.*7. Nauar. *in manuali cap.*27.*n.* 201.*&* *in conſ.*2.*de regul.n.*60 Majol vbi ſuprà *lib.* 1. *cap.* 10. *in fine.* Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, tit.de diſpenſ.ſuper defectu natal.in fine,* & alij plures.

51 Vnum tamen notabis quòd debet Abbatiſſa, certiorem facere Epiſcopum de tempore profeſſionis Virginum ante menſem, juxta decretum Concil. Trident. *dict. ſeſſ.*25.*de regul.cap.* 7. cujus meminit Barboſa *in ſuo formulario, Epiſcoporum, forma* 42. *in fine, in verſ. probationis anno,* idem de Iure Eccleſ. *dict. libro* 1.*cap.*45.*num.*41.

QUÆSTIO V.

An quæ eſt eligenda in Abbatiſſam debeat eſſe virgo, ſeu poſſit Vidua, ſiue Bigama. An Abbatiſſa poſt expletum triennium, poſſit Monaſterium gubernare. Et an triennales Abbatiſſæ, debeant benedici, ſicut perpetuæ. Et an Soror Abbatiſſæ poſſit ei ſuccedere immediatè in officio. Et quænam poſſint abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ exercere reſpectu ſuarum ſubditarum. Et an liceat Abbatiſſis, finito ſuo Abbatiſſatûs tempore, conſtituere eorundem Monaſteriorum præſidentes; donec aliæ Abbatiſſæ eligantur. Et an tractatus ſeu pacta eligendi ex vna partialitate Abbatiſſas, ſiue alios ſuperiores Regulares, liceant?

SVMMARIVM.

1 *Abbatiſſa eligenda, debet eſſe Virgo, niſi diſpenſetur* num. 2. 3. *&.* 4. *contraria ſententia.* n. 2.

2 *Viduæ poſſunt eſſe Abbatiſſæ.*

5 *Bigami viri ſunt incapaces prælationum: contra de fœminis, & quæ ſit differentia,* num. 6.

6 *Fœminæ Bigamæ poſſunt eſſe Abbatiſſæ.*

7 *Bigamorum leges pœnales, non extenduntur ad Bigamas.*

8 *Abbatiſſarum officium, eſt quædam adminiſtratio.*

9 *Abbatiſſæ officium etſi vltra triennium non duret, poteſt nihilominus gubernare, dum ſit electio alterius: vide* num. 29. & 30.

10 *Conſtitutiones Sixti V. & Gregorii XIII. circa Abbatiſſas,* numero 29. & 30. & numero 31. *Vbi in quo caſu intelligantur.*

11 *Abbatiſſæ nequeunt eligi perpetuæ, niſi fiant ad præſentationem Patroni.*

12 *Abbatiſſæ triennales, non benè dicuntur perpetuæ: ſic intra annum à confirmatione,* n. 13.

14 *Abatiſſa eligi poteſt minore tempore triennij.*

15 *Abbatiſſa triennio expleto, non tenetur officio renunciare, ſed ſpectare aliam nouam: fallit* n. 17.

16 *Moniales poſſunt vltra triennium creari officiales.*

17 *Prioriſſæ Dominicæ, expleto triennio, ipſo jure expirant.*

18 *Abbatiſſæ ſoror poteſt ei ſuccedere in officio Abbatiſſatûs: fallit in Prioriſſis Dominicis;* num. 19.

20. *Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ poſſunt diſpenſare cum Monialibus circa jejunia regulæ, & eſum carnium impropriè,* num. 21.

22 *Abbatiſſæ poſſunt imponere præcepta ſpiritualia ſuis ſubditis: vbi qualiter id de jure fiat.*

23 *Abbatiſſa poteſt præcipere virtute ſanctæ obedientiæ.*

24 *Abbatiſſa, etſi habet quæ Abbates ſui ordinis; non tamen queit viſitare Monaſteria,* n. 25.

25 *Abbatiſſæ Iure antiquo viſitabat Monaſteria, & erat impedita per virum.*

26 *Abbatiſſa nequit Virgines velare, nec benedicere Moniales, confeſſiones audire, aut publicè prædicare.*

27 *Abbatiſſa nequit diſpenſare in votis Monialium, ſed bene irritare per poteſtatem Dominatiuam,* n. 28.

29 *Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ poſſunt eligi in præſidentes vſque ad nouam electionem: & de ratione,* n. 30.

30 *Abbatiſſæ veteres majorem notitiam habent rerum Monaſterij quam aliæ Moniales.*

31 *Abbatiſſa finito officio, nequit habere aliud officium triennale, vt Vicariæ.*

33 *Prioriſſæ, & Syndicæ in ordine Prædicatorum poſt triennium expletum, nequeunt immediatè eligi in Prioriſſas.*

34 *Prioriſſa regulariter nequit iterum eligi, niſi poſt annos quatuor, niſi Monaſterium eſſet nouum, vel reformatum,* n. 35.

36 *Monialis Vicario perſuncta officio eligi queit in Abbatiſſam.*

37 *Pacta, ſeu tractatus eligendi ex vna partialitate Abbatiſſas, ſeu alios ſuperiores Regulares, non licent,* n. 40.

38 *Religioſi ante electiones facientes tractatus, etiam actionales reprehenduntur.*

39 *Tractatus per modum conſultationis, viuente Prælato ſuper electione futura, quando liceant?*

40 *Tractatus pactionales, vt de meo grege tot eligantur, & de tuo tot, non licent, ſunt ploratu digni.*

41 *Confeſſor, nec ſuperior Monaſterij, nequit præſtare votum in caſu diſſenſionis Monialium.*

42 *Moniales de Monaſterio ad Monaſterium, non transferuntur.*

AD primam quæſtionis partem, video Doctores inter ſe pugnantes, quidam pro negatiua reſoluentes, inter quos Mandoſius *de ſignatura gratiæ tit.diſpenſ.in pro corrupta, incipit ſtatum, & in additionib. ad Lapum alleg.n.*60.*litt. N.* 1
Selua *de beneſ p.*4.*q.* 7 *n.*7. Majol. *de irregularit. lib.* 1.*cap.*29.*num.* 13. Viualdus *in candelabro aureo c.p.* 5 *num.* 13. Fr. Eman. Rodrig. *quæſt. regul.*

gul.tom.1.quaſt. 64. art. 4. & tom.2.q. 54. art.
3,Caſtellinus *hoc tit. cap. 17. num. 5.* qui pariter
dicunt in hoc ſolum Pontificem poſſe diſpenſare ;
& ita tenent per textum *in cap. juuenculas* 20.*q.* 1.
vbi D.Gregorius *in regiſtro lib.3.epiſtol.* 11.juuen-
culas fieri Abbatiſſas, vehementiſſimè prohibèt,
& in verbis ibi : *Nullam igitur fraternitas ſua niſi,*
ſexagenariam Virginem , cujus vita hoc , atque
mores exegerint , velari permittat , & ex *cap.2.1.*
quæſt. 7.

2 Verum Sanchez *in præcepta decalogi tom.2.lib.*
5.c.5.n.22. Portel. *in dubiis Regul. verb. Abbatiſ-*
ſa poſt num. 10. Machado *de perfecto confeſ. tom.2.*
lib.5.part.3.docum.4.tract.4.n.5. exiſtimant ad Ab-
batiſſæ munus non deſiderari Virginitatem, niſi
vbi mos eſſet , impertiendo Abbatiſſis benedi-
ctionem ſpecialem , Virginum propriam , ſeu con-
ſecrationem: & addit Fr. Eman. *tom.3.addit.ſum-*
mæ cap.3. num.9. Iura contrariæ ſenteotiæ tantum
precedere in Abbatiſſis benedictis, & conſecran-
dis velo virginitatis, ſe retractans ab opinione con-
traria, quam prius amplexus fuerat *in quæſt.regul.*
ſequitur Hieronym. Roderic. *in compend.quæſt re-*
gul.reſ.2.n.26. vbi ex Portel. tenet intrepidè poſſe
non virginem, ſeu viduam , eſſe Abbatiſſam , &
velari , velo prælationis, & Suarez , quem refert
Barboſa *ca.45.de jure Eccleſ.n.24. in fine* , Nouar.
in lucerna regular. verb. Abbatiſſa n.1.& 2. Vrſell.
in concl.leg.il.verb.Abbatiſſæ electio concluſ.3.n.1.
Lezena *in ſumma quæſtion.regular.cap.26.num.57.*

3 † Adhue verò idem Caſtellin. omninò videndus
hoc tit.dict.cap.17.à n.14. reſpondens contrariis
fundamentis , ſequitur nullomodo de jure contra
Sanchez , Suarez , Portel. & alios coruptam poſſe
in Abbatiſſam eligi , & propter declarationem , &
reſolutionem factam ſuper hoc , ſpecialiter a Sa-
cra Congreg. Epiſcoporum , ac Regularium , die
15. Iulij 1616. niſi adhibita diſpenſatione , vel niſi
fuerint fundatrices, & dicit non eſſe rutam conſue-
4 tudidem contrariam , alia plura congerens † qui
etiam *n.27.* ait, vt vidua prohibeatur eligi in Abba-
tiſſam, adducens declarationem relatam per Verba
ibi : *Si vidua monaſticum aſſumat, ad Abbatiſſæ ,*
aut Prioriſſæ obeundum , abſque ſedis Apoſtolicæ
diſpenſatione eligi non poteſt.

5 Sed illa, quæ eſt Bigama dubitant Interpretes,
& ſecundum relatam reſolutionem Doctores diuer-
ſe opinantur ; quia negantes ex eo etiam teneot ;
quia ſicut Viri Bigami , ſunt Prælationum incapa-
ces ; ita eſt mulieres Bigamæ ; & quoad hunc effe-
ctum dici Bigamam, quæ poſt caſtitatis votum præ-
uaricata eſt , vt refert Sanch. *in præcepta decalog.*
tom.2.lib.5.cap.5.num.23. & videtur ſequi Ma-
chado *dict. docum.4. num.4.*

6 Sed prædictam ſententiam alij, & benè impug-
nant dicentes legem pœnalem loquentem de viris,
vt infra dico *in tit. de Bigamis non ordinandis*, nul-
lo modo extendi ad fœminas *ex cap. generali hoc*
7 *tit.lib.6.* † quia Bigamæ irregularitas indicta eſt à
jure ad arcendum Bigamos à ſuſceptione ordinum
ſacrorum , primò, & directè ; iliosquè ex vi hu-
jus prohibitionis, tantum indirectè incapaces vi-
deri Prælationom , & Dignitatum ; quatenus ſcili-
cet iſtis annexa eſt juriſdictio , & poteſtas clauium:
vnde Hieronym. Rodrig. *in compendio quæſt.regul.*
dict.reſp.2.n.23. Barboſa *dict.cap.45. n.22.* conſi-
derantes fœminas eſſe incapaces ſacrorum ordi-
num recipiendorum, vt infrà dico *ſub Rub. de ætate,*
& qualit.ordi. dicunt,& conſequenter eſſe incapa-
8 ces bigamiæ ſeu hujuſmodi inhabilatis, † ac

proinde iſtis non videri repugnare habere officium
Abbatiſſatus; quatenus eſt quædem adminiſtratio,
ſine juriſdictione ſpirituali , & ſine poteſtate cla-
uium, de quo dico latè *in cap.dilecta de majoritate,*
& obed. ſecundùm aliqua , quæ dixi *in cap. nouit.*
de judic.q.9.à n.26. vbi illum textum expendit : &
ſic reſoluunt , vt cum ſit eorum officium quædam
adminiſtratio , non repugnans Abbatiſſarum ſta-
tui ; & conſequenter abſque vlla diſpenſetione
fieri poſſe Abbatiſſas , ſiue Prioriſſas ; & ita ſe-
quor , vt reſolui *de viduis fœminis , ſub verſ. ve-*
rum.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Abbatiſſa 9
poſt expletum triennium poſſit Monaſterium gu-
bernare ; & in hoc dubio breuiter reſpondeo , vt
licet officium Abbatiſſæ expiret , finito triennio ,
nec Epiſcopus poſſit illud prorogare, vt ſacra Con-
gregatio Epiſcoporum cenſuit die 20. Februarij.
1615. teſte Gauanto *in manuali Epiſcoporum, ver-*
bo Monialium officiales n. 20. tamen hoc non ob-
ſtante poſſe per illos dies, in qua noua electio effi-
citur , regere Monaſterium ſub aliquo titulo , ſeu
nomine, docent Saoctorus *in commentariis ad con-*
ſtitutiones minorum cap. 11. ſtat.7. ante illum Mi-
randa *in manuali Prælatorum , tractatu de ſacris*
Monialibus q.7. art.9. concluſ.2. vbi ficait : *Siue*
Abbatiſſatus officium à ſuperioribus fuerit accepta-
tum , ſiue non , nulla tamen Monialis Abbatiſſa ,
nec Vicaria minorum fratrum cura ſubjecta vltra
triennium in ſuo officio poteſt durare.

Et hanc concluſionem ſatis comprobari ait 10
Diana *part.7.tract.12.reſ.19. in principio* , ex con-
ſtitutione relata Sixti V. nam quamuis alia ex
Gregorio XIII. non comprehendat, niſi dum-
taxat Moniales Italiæ, & Siciliæ Monachalem
vitam profitentes , vt retuli *ſub quæſt. præcedenti,*
& generalis clauſula ibi poſita non extendatur ad
majora , expreſſis , nihilominus , dicit conſtitutio-
nem Sixti V. comprehendere omnes Moniales
Abbatiſſas, & Præfectas quocumque nomine nun-
cupentur, minorum fratrum curæ ſubjectas, in qui-
buſvis partibus , & Prouinciis , generaliter ita ,
quod poſt tranſactum triennium prædictum nul-
lum Abbatiſſatus , ſeu Præfecturæ , Monaſterio-
rum , aut aliud officium, nec aliquam poteſtatem,
vel authoritatem in eoſdem poſſeot obtinere , &
exercere, ut ibidem dicitur.

Ad tertiam quæſtionis partem an triennales 11
Abbatiſſæ debeant benedici , ſicut perpetuæ : &
vt reſpondeas præmitto dicendum ex dictis conſ-
titutionibus Greg. XIII. & Sixti V. prohiben-
tibus eligi Abbatiſſas perpetuas , non prohiberi
eas Abbatiſſas, quæ fiunt per præſentationem ,
& inſtitutionam , cum facile reddatur ad jus an-
antiquum, in quo talis inſtitutio, & confirmatio ,
erat perpetua : ſic Portel. *verb. Abbatiſſa n.* 10.
vbi addit primam ſundationem alicujus Conven-
tus ſanctæ Claræ, poſſe continuari officio Abba-
tiſſæ per 20. annos, per ſtatuta illius ordinis, &
Hieronym. Roderig *in compendio quæſt. regular.*
dict. reſ.2 n. 7. vbi reſolvit poſt expletos 20. an-
nos Abbatiſſatus poſſe præfatam fundatricem ite-
rum eligi in Abbatiſſam: alia tradit Barboſa *de ju-*
re Eccleſ. dict. cap.45.p.1. num. 37.

Vnde jam ad difficultatem reſqondeo trienna- 12
les Abbatiſſas non ſolere benedici , ita ut jus diſ-
ponens quod perdunt Abbatiſſatum, ſi intra annum
à confimatione, non benedicantur, intelligatur de
parpetuis, Fr Eman. *tom. quæſt regular. q. 12. art.*
3. in fine , Hieronymus Rodrig. *dict. reſol. 2.*
n. 3.

num. 3. Barboſa *dict. cap.* 45. *numero trigeſimo ſexto.*

13 Vbi dicit, quod iſtæ Abbatiſſæ perpetuæ intra annum à tempore ſuæ confirmationis computandum teneantur munus benedictionis ſuſcipere; alioquin niſi ſubſit cauſa rationabilis, à iure ſuo cadant per *Clem. attendentes* §. *ſtatuimus de ſtatu Monachorum*, Tamburin. *de iure Abbatiſſ. diſp.* 29. *num.* 5. Lazana *in ſumma tom.* 1. *cap.* 5. *verb. Abbatiſſa num.* 11. & de forma benedictionis ſcribit idem Tamburinus.

14 Et quòd Abbatiſſa poſſit eligi minori tempore
triennij, docet Novarius *in Lucerna Regul. verb.*
15 *Abbatiſſa num.* 3. & *num.* 9. † Quòd Abbatiſſa fini
to triennio, non tenetur renonciare Abbatiſſatui,
16 ſed ſpectare creationem novæ Abbatiſſæ. † Et
n. 14. quòd officiales Monaſterij, præter Abbatiſſam eligi poſſunt vltra triennium, Lezana *eodem verbo à num.* 12. Tamburin *de iure Abbatiſſ. diſp.* 30. Naldus *in ſumma verbo Abbatiſſa. n.* 5. Machado *de perfecto confeſ. tom.* 2. *lib.* 5. *part.* 3. *docum* 5. *num.* 6.
17 † Et quòd in ordine Prædicatorum nequeat officium Prioriſſæ protrahi vltra triennium; & quòd illo expleto declarantur nunc pro ex tunc ab officio abſolutæ: idem Caſtellin. *hoc titul. cap.* 17. *num.* 11.

18. Ad quartam quæſtionis partem breuiter reſpondeo poſſe ſororem Abbatiſſæ ei ſuccedere in officio Abbatiſſatûs per electionem Monialium, aut electorum, vt patet ex declaratione ſacræ Congregationis negociis Epiſcoporum, & Regularium præpoſita ſub die 23. Aprilis 1619. in ſequentibus verbis. *Abbatiſſa, & Monialibus de Olinellar, Vlixbonen-petentibus declarari, vtrum Soror Abbatiſſa, poſſit ſuccedere in officio Sorori, ſi Canonicè eligatur; dummodo non adſit aliquod impedimentum legitimum circa eius perſonam, vel prohibeatur per conſtitutiones ordinis, non eſt prohibitum in iure*, &c. Ita docent Ioannes Anton. Nouarius *in ſummæ Bullarium, verb. Abbatiſſa num.* 6. & eius Frater Ioannes Maria, Nouarius *in Lucerna re-*
19 *gular. verbo. Abbatiſſa. n.* 7. & 8. Caſtellin. *de Electione* † qui etſi de iure dicat non prohiberi; addit tamen, vt in ordine Prædicatorum non poſſint duæ ſorores Moniales ſecundum carnem ſuccedere in Prioratu, ſiue ſubprioratu immediatè ex ordinat. 30. Romæ anno 1580.

20 . Ad quintam quæſtionis partem, quænam poſſint Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ exercere reſpectu ſuarum ſubditarum, breuiter reſpondeo, vt poſſint cum Monialibus diſpenſare circa ieiunia Regulæ, circa æſum Carnium, & Lacticiniorum, ſiue Ouorum, quando cognouerit dictas Moniales, propter debilitatem, vel aliam cauſam non poſſe ita commodè huiuſmodi ieiunia, & abſtinentias ſeruare, quod fieri declarant Hieronym. Roderic. *in compendio quæſt. regular. reſ.* 2. *num.* 13. & Portel. *in addit. ad dubia regularia verb. Ab-*
21 *batiſſa, num.* 3. † aduertentes, vt iſta non ſit propriè diſpenſatio dimanans à iuriſdictione ſpirituali, cuius eſt incapax fœmina, vt dico *in dict. cap. dilecta de maioris. & obed.* & explicui *in dict. cap. nouit, de Iudiciis*; ſed tantum declaratio, vel
22 diſpenſatio, Papæ authoritate. † Item poſſunt imponere præcepta ſpiritualia ſuis ſubditis; quia promittunt ei obedientiam, non tanquam matri, ſed tanquam Prælatæ, cuius munus eſt approbatum à Sede Apoſtolica, iuxta regulam, quam profitentur ad regimen ſpirituale, & temporale ſibi gregis commiſſi in omnibus illis, quæ non repugnant ſexui fœmineo, cui non contradicit poteſtas imponendi præcepta ſpiritualia, quando neceſſitas adeſt, maximè, ſi id habeat ex commiſſione ſuperioris, Fr. Eman. Rodrig. *tom.* 1. *cap.* 3. *num.* 19. addit ſummæ mutata ſententia, quam probauerat *tom* 1. *quæſt. regul. quæſt.* 12. *artic.* 2. & *quæſt.* 25. *article.* 1. Miranda *in tractatu de Monialibus quæſt* 6. *artic.* 4. *concluſione* 3. *ad finem.* Azor.
inſtitu. moral. part. 1. *lib.* 13. *cap.* 10. *quæſt.* 7. dum 23
docet poſſe Abbatiſſam præcipere Monialibus virtute ſanctæ obedientiæ, ratione voti emiſſi in profeſſione, & ſancti Spiritus; quia officio Prælati fungitur cui Moniales ex vi profeſſionis parere coguntur, tanquam habenti poteſtatem, & Iuriſdictionem à Superioribus commiſſam, nec diſſentiunt, Suarez *tom.* 4. *de religione lib.* 3, *cap.* 10 *n.* 12. 13. & 14. Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 1. *n.* 22.

Et quamvis officium Abbatiſſæ ſit idem in Mo- 24
naſterio, quod Abbatis, aut Generalis in Monachos; ſic vt quæcumque competunt Abbati, ea ferè competant Abbatiſſæ, exceptis quæ fœminæ repugnant, vt dicunt Marcus Antonius Choebus *lib.* 3. *inſtitut mor tit.* 13. *de Abbatiſſis*, Hieronym Rodericus *in compend quæſt. regul. dict. reſolut.* 2.
ſub num. 25. *verſ. & confirmatur.* † Tamen ipſa 25
iam ex Tridentino Concilio *cap.* 5. *ſeſſ.* 25. *de regularibus*, non poterit viſitare Monaſteria ſibi ſubiecta, Machado, *lib.* 5. *de perfect. confeſſore part.* 3. *tract.* 4. *docum.* 5. *num.* 1. Fr. Eman. *tom.* 2. *quæſt. regul. quæſt.* 5. *artic.* 10. etſi vt ait Barboſa *de Iure Eccleſ. part.* 1. *dict. cap* 45. *num.* 38. dicat de iure antiquo ſolere viſitare Monaſteria ei ſubiecta, & ea legitimè impedita ad egrediendum licuiſſe per alium etiam virum omni exceptione maiorem viſitare.

Et addunt etiam Doctores per textum *in cap.* 26
ſtatuimus 20. *quæſt* 1. non poſſe Abbatiſſam Virgines velare, nec Moniales benedicere, nec earum confeſſiones audire, vel publice prædicare, vt *in cap. in nona de pœnit & remiſſionibus*, latè dico,
† nec diſpenſare in votis Monialium, nec ea com- 27
mutare; quia caret ſpirituali Iuriſdictione: ita Fr. Eman. Rodrig. *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 24. *artic.* 7. Suarez *tom.* 1. *de religione tract. de voto lib.* 6. *cap.* 7. *num. fin.* Petr. de Ledeſma *in ſumma tom.* 2. *tract.* 10. *cap.* 7. *ad finem*, Leſſius *de Iuſtit. lib.* 2. *cap.* 40. *dubio* 14. *num.* 107. *verb. Abbatiſſam*: Loquens de irritatione in præcepta Decalogi *lib.* 4. *cap.* 33. *n.* 19. & quoad diſpenſationem *cap.* 39. *num.* 7. & quoad
commutationem *cap.* 49. *num.* 24. † qui & alij di- 28
cunt bene poſſe Abbatiſſam ea irritare per poteſtatem Dominatiuam, quam habet ſuper ſubditas, quæ quidem eſt maior quam habent Pater, & Maritus ſuper filios, & vxorem.

Ad ſextam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ 29
dixi *in verſiculo ad ſecundam*, & verſ. *ad tertiam*, reſolutiuè reſpondeo poſſe Abbatiſſas, ſiue Prioriſſas eligi in Præſidentes, uſque ad nouam electionem, ob pacem, & bonum regimen Conuentus, vbi vſus obtinuit, non obſtante iam adducta conſtitutione Sixti V. ſic. tradunt Fr. Eman. Rodrig. *tom.* 1. *quæſt. regular. quæſt.* 16. *artic.* 3. & *in additionibus ſum tom.* 3. *cap.* 3. *num.* 7. Miranda *in tract de Monialibus quæſt.* 7. *art.* 9. *concluſione* 2. Barboſa *de Iure Eccleſ. part.* 1. *cap.* 45. *ſub num.* 33. Quibus addo Dianam *par.* 7. *tract.* 12. *Miſcel. ſub reſol.* 19. *in verſ. an ſcilicet*; qui dum refert ſententiam negatiuam per dicta ſupra *in dict. verſ. ad ſecundam*; nihilominus ſibi videtur probabilis proximè affirmatiua.

matiua ſenrentia; eo quod id pertinere poteſt ad
bonum regimen Monaſteriorum Monialium, &
eorum debuam adminiſtrationem, vt ſcilicet pro
paruo aliquo tempore eædem ipſæ, non verò aliæ
præſidentes conſtituantur; propter vitanda innu-
mera mala, damna, atque incommoda, quæ ex
contrario facto, vt plurimum axoriuntur, aut
ſaltem poſſent euenire.

30 Et quia illæ maiorem habent nntitiam, diſpo-
ſitionis, & ſtatus ſuorum Monaſteriorum, quàm
aliæ. Quis enim non videat, ait Diana, quod aliæ
nominatæ præſidentes nouitatum amatrices breui
illo temporis ſpacio, quam plura poſſint innouare;
quæ in maximum damnum, & detrimentum pa-
cis, quietis, & tranquillitatis prædictorum Mo-
naſteriorum caderent Monialium ordinum in or-
dine ad finem futuræ electionis animos ſollicitare,
omniſbuſquè velle placere, quæ ſua ſunt quærant,
non quæ Ieſu Chriſti.

31 Obidquè reſpondendo ad verba conſtitutionis
relatæ *ſub dicto verſ. ad ſecundam*, dico cùm illo,
& cum Miranda *in manuali Prælator. tract. de ſa-
cris Monialibus quæſt. 7. art. 9. concluſ* 2. quod
in ibi tantummodò prohibentur Abbatiſſæ præ-
dictæ, expleto ſuo triennio, habere in dictis Mo-
naſteriis aliud officium (quocumque nomine nun-
cupetur) quod etiam per triennium duret ſicut
eſt officium Vicariæ, ſeu alicuius ſimilis; hoc
32 enim dicit eſſet in officiis perpetuari, † quod ibi-
dem à ſummo Pontifice prohibetur; non verò
ipſas eſſe Præſidentes, finito ſuo Abbatiſſatûs par-
uo tempore aliquo; donec aliæ ipſarum loco eli-
gantur.

33 Et ſic Caſtellin. *de elect. cap.* 17 *numer* 7. dicit
quod Prioriſſæ, ae ſyndicæ in ordine Prædicato-
rum poſt explatum earum officium, non poſſint
immediatè eligi in Prioriſſam, vel Abbatiſſam,
contrariumque eſſe irritum, & inane ſua ordina-
34 tione 8. anni 1580. † Et quod generaliter lo-
quendo non poſſit eligi, quæ fuerit Prioriſſa, niſi
poſt quatuor annos completos à tempore ſui
Prioratus expleti, ex ordinatione Valentiæ 16.
annorum 1569. Cui ſtatuto dicit omninò ſtandum;
quia Bulla Gregor. XIII. non aufert diſpoſitio-
35 nem ſtrictioris, ſed latioris ſtatus † quod *num.* 11.
& 12. limitat ſi Monaſterium eſſet nouum, vel
nouiter reformatum, nam in eo caſu, dicit vt
poſſit iterum eligi.

36 Et ex eadem ratione Miranda, & Diana iam
relati dicunt multo minus decreto relato *in dicto
verſ. ad ſecundam*, prohiberi, quin perſunctæ of-
ficio Vicariæ, eligi poſſint in Abbatiſſas, quod
etiam à quibuſdam extitit dubitatum.

37 Ad vltiman quæstionis partem reſpondeo cum
Girago *de regimi ac Eccleſiæ*, Laurenrio Peirino *de
Prælato quæſt. 2. cap. 3. §. 3. num.* 19. Thomas Hur-
tado *variar. tom 2. tract. 12. cap. 1. num.* 1641. Diana
part. 11. tract. 4. reſ. 37. verſ. vide, tractatus, & pacta
in quæſtione relata non licere; itavt merito præ
dicti inuehantur in Religioſos, qui in Capitulis
generalibus Religionum capita factionum nuncu-
pantur, & male facere quoſdam, qui potentes
38 ſunt, qui ante electiones, & ingreſſum Capituli
faciunt tractatus, non ſolum conſultorios, ſed
actionales, vt ij, vel illi eligantur, & non alij
39 diverſæ factionis. † Nam quamuis liciti ſint tra-
ctatus, viuente Prælato, vt conſtat ex *cap. ſi tran-
ſitus 29. diſt.* per modum conſultationis, vt agnoſ-
catur dignus, qui eligendus ſit, vt tenent Molſe-
ſius (quem ſequitur Hurtado) *in practicis cap.* 16.
num. 47 † Tamen tractatus pactionales, vt de meo 40
grege tot eligantur, & de tuo tot prorſus, illici-
tos eſſe demonſtrant; ſic vt ex illis omnis peſtis
regiminis regularis oriatur, & foueatur ambitio,
quæ venenum eſt in religione. Etenim vbi hu-
iuſmodi partialitates aſſiſtunt, nec præmiatur vir-
tus, nec punitur vitium, ſed virtures, præmij op-
poſiti vitia iudicantur, & vitia gremialium ſuo-
rum virtutes reputantur; concluditque Diana, vt
ſit deploranda miſeria iſtarum Religionum, ſi quæ
reperiurtur, in quibus talia reperiuntur.

Pro complemento notabis, vt in electionibus 41
Prioriſſarum, ſeu Abbatiſſarum, etiam in caſu diſ-
ſenſionis, inter Electores, nequeat præſtare vo-
tum Confeſſor, nec ſuperior Monaſterij: Nam vt
quæſtion. præced. dixi, hoc totum pertinet ad Mo-
niales; ſic dicit prohibitum die 23. Maij 1623. ſi-
cut latè probat videndus Caſtellin. *dict. cap.* 17. *de
elect. n.* 28. vbi ad plures conſtitutiones † qui *n.* 6. 42
ait non poſſe transferri Moniales de Monaſterio ad
Monaſterium, ſine ſpeciali licentia ſedis Apoſto-
licæ ex decreto Pauli V. publicato à ſacra Congre-
gatione Epiſcop. & Regular. ſub die 22. De-
cemb. 1617. & intimatum Procuratoribus Genera-
libus ordinum, quibuſcumque in contrarium non
obſtantibus: alia dico inſra *in cap quia propter*, vbi
de forma eligendi; item *& cap. 6. & 19.* vbi an ante
confirmationem queat Abbatiſſa adminiſtrare.

QVÆSTIO IV.

An electores ad Electionem faciendam, debeant prius invocare Spiritus ſancti gratiam. Et an electio Epiſcoporum, debeat neceſſariò à Papa confirmari: vbi aliqua de priſco more eligendi. Et an nomen electionis, habeat locum in beneficiis, ſicut in Epiſcopatibus.

SVMMARIVM.

1 *Præmiſſum.*

2 *Spiritus ſancti miſſa, num præmittatur in Electionibus?*

3 *Confirmanda eſt Electio Epiſcoporum à Papa.*

4 *Eligendi Epiſcopos mores diverſi in antiquitate referuntur* num. 5. 6. 7. 8. & 9.

7 *Populus in electione Epiſcoporum, non habebat olim ius eligendi, ſed interuentionis, & aſſenſus: expenditur* num. 8. 9. 10. & 11.

9 *Populus legitimè conceſſione Pontificia potuit eligere? aliter factum fuiſſe vſurpatione, & improbatur* num. 25. & 26.

10 *Principes ſæculares olim habuerunt electionem Epiſcoporum, vſurpatione, & diſpenſatione Pontificia: exemplificatur* num 13. 14. 15. & 16.

15 *Principes à populo abrogare ius eligendi Epiſcopos refertur, ſed improbatur.*

16 *Electio Epiſcoporum nunquam legitur clarè, Divina prouidentia pertinuiſſe ad populum, & poſtea ius tranſlatum ad principes: & improbatur contra ſentientes*, & n. 19.

18 *Portugaliæ Rex nunquam habuit ius eligendi Epiſcopos, ſed tantum nominandi* & num. 21. & 22.

19 *Reges Hiſpaniæ, & Portugaliæ à quo tempore habuerunt*

habuerunt jus nominandi, & præſentandi Epiſcopos, non à tempore Gotho, & alii dixerunt, n. 27. & 28.

21 *S. Cyprianus n. 17. relatus explicatur.*

22 *Patrum authoritates, quibus Aynon nititur probare electiones pertinuiſſe ad populum expenduntur.*

23 *Electio eſt actio Eccleſiaſtica competens Eccleſiaſticis perſonis, non laicis*, n. 24.

27. *Electio per Canonicos de Epiſcopo uſitatur his temporibus in Germania.*

28 *Electio in quibus Dignitatibus habeat jus; & quæ ſint electiva beneficia*, n. 29.

29 *Beneficia electiva quæ, & quando veniant in mandato de providendo*, n. 30.

1 AD primas difficultates, ut reſpondeas adjunges quæſtion. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. quas ſignavi partim, & partim planè tractatavi *in cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſionis, & propriet. & in cap. olim 7.* ubi de Epiſcoporum electione, & de poſſeſſione juris eligendi, ac de aliis.

2 Unde jam ad requiſitum primæ queſtionis de præmittenda Miſſa Spiritus Sancti, reſpondebis, ut dixi infra *in cap...... infra hoc tit.*

3 Ad ſecundam quæſtionis partem, an Electio Epiſcoporum, neceſſariò debeat à Papa confirmari. *Et ſuppoſitis quæ dixi infra in dicto cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & proprit. ubi de quæſtione, an Epiſcopatus electio, non tantum ſit propria Pontificis, verùm, & competat aliis, veluti Capitulo Eccleſiæ Cathedralis, ſeu poſſit competere Clericis aliis; & quæſt. 3. ubi de Jure, quod habent Reges Hiſpaniæ nominandi ad Epiſcopatus, aliave beneficia; & item de Regibus Galliæ, & Poloniæ, & quæſt. 4. an Canonici poſſint admittere ad coëligendum Clericos extraneos: & quid poſſit in hoc conſuetudo: & quæſt. 7. an admittatur poſſeſſio Juris, eligendi.* Jam breviter dico infra *in cap. 9.* ubi de aliis ad materiam Confirmationis Electorum ſpectantibus.

4 Ad tertiam quæſtionis partem breviter etiam reſpondeo, antiquitùs fuiſſe diverſos mores eligendi Epiſcopos; & quia de illis ſingulis dixi jam *ſub dict. cap. cum Eccleſiæ 3. de cauſa poſſeſſ. & propriet. quæſt.* 2. ubi quinque tempora potui; ideo

5 *nunc* aliqua *notabo ibi* adjiciendia. † Primò quod defuncto Epiſcopo alicujus Eccleſiæ admonebatur Metropolitanus, ut viſitatorem Epiſcopum aliquem ex ſuis ſuffraganeis mitteret, qui futuræ electioni præeſſet, populum, & Clerum convocaret, hortaretur, & doceret, quid in electione obſervandum. Et vocabatur non tantùm Clerus Eccleſiæ Matricis, ſed etiam aliarum Civitatis paræciarum; imò & aliquando ex aliis Eccleſiis extra Civitatem, & de Monaſteriis, etiam quidem ſeligebantur; & poſt omnium vota, & ſuffragia perquiſita componebatur decretum electionis, quod communi omnium ſubſcriptionum roboratum ad Metropolitanum mittebatur, à quo & confirmatio, conſecratio, ſive benedictio Ordinandi, poſtulanda erat, qui poſtea in forma electionis, & electi perſonam ſedulò inquirebat, & eam demum confirmabat; deindequè in præſentia, tam Eligentium, quàm Epiſcoporum Comprovincialium examinabatur; quod ſi idoneus reperiebatur ante conſecrationem Metropolitano ſuo, profeſſionem tradere tenebatur; quæ fidei ſuæ declarationem, & ſubjectionem, & obedientiam Metropolitanæ Sedi continebat ſecundùm ſacros Canones Conciliorem: & decreta Apoſtolicæ Sedis ex ſacris Canon. legibus, quibus authoritas Metropolitanorum, ſcilicet conſtituta eſt.

6 Et profitebatur tertio ſe ſervaturum quædam documenta ex ſacris Conciliorum placitis & ſcripta, quæ ad officium Epiſcopi ritè adminiſtrandum pertinebant; & ſecundùm Eccleſiaſticum morem ab omnibus Epiſcopis Comprovincialibus ſubſcripta tradi ſolebant; & quod poſtremo, his omnibus peractis, conſecrabatur, & poſt conſecrationem ordinatores, ne obſcuritas dubiæ obligationis incurreret & Canonicas litteras dabant ordinato ad plebem, & Clerum, à quibus electus fuerat, quibus litteris omnis ordo rei geſtæ continebatur, ſubſcriptionibus omnium ordinatorum firmabatur, & dies ſimul, & Conſul adſcribendus erat ex Concilio Melivitano, ut etiam ex pluribus locis confirmatur, *tom. 2. Conciliorum Galliæ à pag. 633. & ex ordin. Romano in l. de Divinis officiis, p. 1. à pag. 95.* ibi, incipit: *Examinatio in ordin. Epiſcop. ſecundum Gallorum inſtitutiones*, & explicat Alvi. Flaccus *in eodem lib. à pagina 72. parte 2.* Franciſcus Florentius *in hoc titulo, folio 129.*

7 Et ex hac occaſione poſſemus incidere in quæſtionem illam, an populus *in* electione Epiſcoporum olim habuerit jus eligendi; & ſuffragandi; ſed quia jam qualiter hoc acciderit, dixi *ſub dicta quæſt. 2.* & aliqui affirmant per textum *in cap. Epiſcopos*, ibi: *Poſt electionem Cleri, & populi, cap. lectis*, ibi: *Clerum, & plebem ejuſdem Eccleſiæ elegiſſe*; *63. diſt. cap. factus* ibi: *De plebis, quæ tunc adfuit ſufragio*; *7. quæſt* 1. & docent Vaſquez *in tertiam partem, D. Thomæ tom. 3. diſp. 144. cap 5. numero* 53. & ex multis amplè Michaël Rauſet *in Hiſtoria Juriſdictionis Pontificiæ lib. 2. cap. 1 numero* 20. cujus verba refert Diana *part* 10. *tract. 1. reſ.* 3. Jacobus Pamelius *in annotationibus ad Epiſtolam ſancti Cypriani, epiſt. 68.*

8 † Aliqui verò negant, ut ſunt Duvalius *in tractat. de poteſtate Pontificis part. 3. quæſt. 6.* Cælotius *de hierarchia lib 4. cap.* 17. & Coëffeteau, ac Boverius contra Rempublicam M. Antonii de Dominis *lib. 3. cap. 3. per totum*; & hoc *ex cap. Noſſe, diſt. 63. & ex cap. non licet 161. & ex cap. cum longa §. electionis dict. diſt.* & ibi: *In canone vota*, ubi gloſſa, & altera gloſſa *notanda in cap. Sacror. dict. diſt. verb. Electionem*, & authoritate ſancti Leonis *epiſt 87. & Epiſtola 27.* probantes latè populum in electionibus Epiſcoporum, non habuiſſe jus ſuffragandi, & eligendi, ſed tantùm poſtulandi, & teſtimonium ferendi, quo ejus conſenſus ſignificaretur circa idoneitatem eligendi; ſic tamen, ut eligendis Epiſcopis, & Miniſtris ita populum admiſſum; ut tamen penès ſolos Epiſcopos, & Clerum ipſum veri ſuffragii jus eſſet, nec plus populo, quàm de eligendo, teſtimonium reddere liceret, quo ejus conſenſus ſignificaretur.

9 Utcumque tamen fuerit advertit Cardinalis Bellarminus *lib. 1. de Clericis cap. 7. verſ. tandem obtinuit in quibuſdam locis*, populum uſurpaſſe jus eligendi Epiſcopos, velut putant Vaſquez *in 3. parte, tom. 3. diſput. 244. cap. 5. num.* 53 poſt alia Diana *dict. part. 6. tract. 1. reſ.* 4. Suarez *de fidei defenſione libro 3. capite 29. à numero* 7. Sopranus *de electione Papæ lib. 1. cap. 4.* & Ego *ſub dict. q. 2.* populum illud Jus habuiſſe ex conceſſione Pontificia, quia populi incapacitas potuit auferri: argument. eorum, quæ dixi *in capit. 4. de Judic. quæſt. 5. & in capit. novit. 13. eodem*, cum tunc nec

proprio jure, jure ordinario non agat, ſed faculta-
te Superioris Eccleſiæ univerſalis.
10 Et ex eadem uſurpatione, ſive aſſenſu Pon-
tificio olim aliquando in electionibus Epiſcopo-
rum partem habuiſſe Principes plures ſæculares,
ut patet de Teodorico Magni Clodovei filio,
qui Apollinarem dedit avernis Epiſcopum, obla-
tis ab eo multis muneribus, & Apollinari defun-
cto ſubrogaſſe Sanctum Quintianum, & quod
Rege opitulante, Gallus ſucceſſerit Quintiano;
& de pluribus exemplis Gregor. Turonenſ. *lib.* 3.
capit 2: *lib.* 4. *capit.* 5. 11 & 16. *lib.* 6. *cap.* 39. *l.* 8.
cap. 22. ac de aliis exemplis idem *lib.* 4. *capit.* 15.
11 & 18. *& lib.* 5. *capit.* 40. *&* 46. & Daniel, *de No-
bilibus in ſelectis juris ſacri, & civilis diſputat.* 10.
numero 5. ubi ponit plures Epiſcopos electos à ſo-
lis Imperatoribus, & Principibus: plura P. Gre-
gorius Tholoſanus *hoc titulo capit.* 6. *ſub num.* 13.
ubi ponit capitulationes Joannis XXII. cum
Henrico I. & Othone ejus filio. Quibus non obſ-
tantibus Imperatores inveſtituram Epiſcopatuum
ſibi aſciverint, & quod inoleverat jam mos, ut
Epiſcopi ab ipſis eligerentur; & baculo Paſtorali
inveſtirentur, ut ſcribit Guillelmus Tirius *lib.* 1.
Belli ſacri capit 13. & etiam P. Gregor. *libr.* 15.
ſyntagmat. juris cap. 12. *numero* 11. ex Polidoro,
Virgilio tradit Henricum I. Britanniæ, ſeu Angliæ
Regem clarum victoriis tantum ſibi juris ſumere
cæpiſſe ut ſua dumtaxat authoritate Epiſcopos
faceret, & factis, Epiſcopatuum poſſeſſionem
12 daret, † & quod Nicephorus Phoca in Oriente,
Imperator ſumpſerit ſibi jus conſerendi Epiſcopa-
tus, & Sacerdotia, coquè tempore Otho I. au-
thore Zonara *tom.* 3. anno Domini 961. hoc jure
13 cæperit uti in Occidente. † Et Joannes Fileſacus
de ſacra Epiſcop. authorit. cap. 5. *folio* 5. obſervat
Principes olim Abbatiſſas, & Abbates, & Epiſco-
pos elegiſſe; imò notat Theodor. Balſamon. *ad
Concil. Carthagin. cap.* 16. *& ad cap.* 12. *Concil. Cal-
cedon & cap.* 38. *Sextæ Synod. in trulo habita* tan-
tam fuiſſe violentiam circa electionem Epiſcopo-
rum, ut Principes, etiam novos Epiſcopos inſti-
tuere conſueverint in locis, in quibus antea non
14 fuerunt † imò Juſtinianus *in Novellæ* 11. *de privi-
legiis Juſtinianæ primæ* Achiepiſcopi creavit Epiſ-
copum Juſtinianæ primæ ſuæ civitatis; eiqoe pro-
vincias ſubjecit, & B. Rhenanus *lib.* 2. *rerum Ger-
manicarum* refert Dagobertum, qui adeptus fuit
Regnum Francorum ſub Honorio III. ſummo
Pontifice inſtituiſſe novem Diæceſes Epiſcopa-
tuum.
15 Nec ſuſtineri debet Michaël Rouſſel. *in Hiſtor.
Juriſdict. Pontificia lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 21. *in fine.*
dum referens modos electionum in prima Eccle-
ſia ſive à Clero, ſive à populo, ſive ab Epiſ-
copis ſolis; & quod prior fuerit validior, ſive
frequentior poſtea, quaſi lege Regia tranſlata,
Principes poſtea hoc Jus eligendi ſibi abrogaſſe,
eum revera populus, qui ex ſe, ſed à Pontifice
ſolum prædictum jus habere non poterat; nequi-
ret verò eam eligendi poteſtatem concedere, ut
deſendunt Vaſquez ſupra, & Diana *dict. p.* 10.
tract. 1. *ſub reſol.* 5. ubi probat *reſ.* 6. fuiſſe olim à
ſummis Pontificibus interdictum, nè populi, &
Principes in electionibus Epiſcoporum, ſe immiſ-
cerent; ad cujus comprobationem plura decreta
Conciliaria refert, quæ ego retuli infra *in dict.*
16 *cap.* 3. *de cauſ. poſſ. ſub quæſt.* 2. † Et quia propter ibi
a me dicta *in relata quæſt.* 2. Video quòd Rebuſ-
fus *in concordatis titulo de elect. derogation. ſuper*
verbo, & cum ex electionibus, in principio optimè
recenſeat varietatem eligendi à principio naſcentis
Eccleſiæ, quem ad literam refert idem Diana *dict.
p.* 10. *tract.* 1. *reſolut.* 8. *circa finem*, ut improbaret
doctrinam Anonymi firmantis electionem Epiſco-
porum olim divina authoritate ſpectaſſe ad popu-
lum; & poſtea Jus illud fuiſſe tranſlatum in Prin-
cipes, quorum conſenſu Pontifice tales Jus poſ-
tea ſibi acquiſierunt per illa verba ſancti Cypriani
Epiſtola 68. *Propter quod de tradition. Divina*, &
ex aliis authoritatibus veterum Patrum, & Conci-
liorum deſumptis ex Republica Marci Antonii de
Dominis; item & doctrina Vigorii Galli Conſi-
liarii Regii in Parlamento Pariſienſi, ſententia A-
nonimi docentis in Apologia de ſuprema Eccle-
ſiæ authoritate *titulo de diſciplina Eccleſiaſtica
num.* 38. *folio* 185. Epiſcopos à Principibus conſ-
titutos fuiſſe primis Eccleſiæ ſæculis tum jure ſuo,
tum lege Regia, qua quidquid juris populus ha-
bebat in Regem tranſlatum eſt: † quinam authores 17
toto cælo aberrantes eos incidiſſe in hæreſim Cal-
vini dicunt Duvalius *de poteſtate Pontificis parte* 3.
quæſt. 6. Azorius *inſtitut. moral.* part 2. *lib.* 3. *cap.*
18. Vaſquez *in* 3. *part. D. Thomæ diſput.* 244. *cap.* 5.
num. 53. Bellarminus *lib.* 1. *de Clericis cap.* 7. Joannes
Letau. *tract. de ſumma Pontificis authoritate lib.* 3.
impreſſum Ebroicis apud Antonium Lemarius
anni 1622. & alii.
Et ob id licèt idem Anonimus curet probare 18
Regem Portugaliæ potuiſſe Epiſcopos nominare;
quia dicta electio ad illum ſpectaret: tamen Dia-
na *dict. reſol.* 8. Duvalius *quæſt.* 6. *ſupr.* Iſambert. *in*
3. *part. D. Thomæ tom.* 3. *de Sacram. ordinis diſp.* 6.
num. 2. Franciſcus Alier. *de ſacris ordination. cap.*
3. §. 1. *&* 2. Coëffeteau contra Marcum Antonium
de Dominis *lib.* 3. *cap.* 3. Cællotius *de Hierarchia
Eccleſiaſtica lib.* 4. *cap.* 17. Sauſſay *in Panoplia Epiſ-
pali lib.* 7. mordicus, & benè docent populum nun-
quam habuiſſe jus eligendi, & ſuffragendi ex jure
divino, cum ex eo ſolùm ad Papam electio Epiſ-
coporum ſpectet; et ſi aliquando ſe immiſcuerint
in illa, Clerus, vel Principes Laici, hoc totum fa-
ctum fuiſſe expreſſo, vel tacito Pontificis conſen-
ſu; ita ut contrarium aſſerere, ſit hæreticum.
Unda abundantiſſimè probant Pereira *de manu* 19
Regia concord. 28. *num.* 76. Solorzano *de Jure In-
diarum tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 31. Reges Luſita-
nos legitimos nunquam Epiſcopos elegiſſe cujus
verba notanda refert idem Diana *dict. reſol.* 8. *ſub.
verſ. pergit*, qui inferebat in eo Regno ſupponi
quod Epiſcoporum electio ſpectaret ad Capitulum
ſed Reges Hiſpaniæ à tempore Concilii Toletani
ſub Pontifice Leone II. Regnante Ervigio Rege
Goto, Epiſcopos Summo Pontifici præſentaſſe; &
ſic negat Pereira Jus eligendi Epiſcopos in Rege
Luſitaniæ juxta quoddam reſponſum Regio Luſi-
taniæ ad Innocentium VIII. Pontificem in verbis
ſequentibus: *quod Rex in Eccleſiis minoribus à Ca-
thedralibus, quibus eſt per electionem Prælatis, vel
Rectoribus providendum, ſi vacent majorem ſibi
authoritatem vindicare intendens in eis Clericis
familiaribus ſuis, vel aliis minus dignis, Capitulis
Eccleſiarum hujuſmodi univerſaliter, & ſingula-
riter ſingulis literas ſuas mittit precibus exigens,
& minis gravibus, & terroribus interjectis, ut
nullum omnino in Prælatum eligant, niſi quem
ipſe in hujuſmodi literis nominat, vel per ſuos
Miniſtros facit nominari: reſponderunt Procu-
ratores, quod idem Rex, ſi aliquando preces porre-
xit pro aliquibus eligendis in talibus Eccleſiis pro
dign.*

*dignis; interpoſuit preces ſuas, nullis ſuper hoc mi-
nis, vel terroribus interjectis; & quod ſuper hoc
non gravavit, nec intendit gravare Eccleſias, vel
Canonicos, & promiſerunt Regem ita perpetuò ſer-
vaturum, nec in ſuis precibus adjecturum, quod
nullus alius eligatur, niſi is, pro quo dixerit preces.*
20 † Ex his enim verbis patet fateri Reges Luſitanos,
nunquam habuiſſe jus eligendi Epiſcopos, nec
ideò nunquam illos elegiſſe; imò & infert Pereira
relatus privilegium nominandi Epiſcopos à tem-
pore Alphonſi Quinti, ex privilegio Papæ illos
Reges habuiſſè, ut notat etiam idem Solor-
zanus.
21 Ita præcitati Doctores Duvalius, Azorius, &
alii reſpondent ad locum ſancti Cypriani per au-
thoritatem Divinam, de qua ille loquitur, non
intelligi præceptum, ſeu jus Divinum, ſed exem-
plum ex ſacra Scriptura depromptum, inſtar cu-
jus exiſtimabant Ciprianum dicere fieri debere ele-
ctionem noſtrorum Miniſtrorum coram populo,
& ipſo etiam conſentiente, ſicut legimus *num.* 19.
electum fuiſſe Eleazar *Actorum* 1. Mathiam, &
22 ſeptem Diaconos *Actorum* 7. † & ad alias autho-
ritates Patrum, quibus Anonymus nititur probare
laicos eligiſſe Epiſcopos; ſed hoc intelligi de facto
per uſurpationem, non propriè, & legaliter, ut
dicunt, & reſpondent latè Diana *dict. reſ.* 8. *in
verſ. ad alias*, Bonacina *tracta, de ſummo Ponti-
fice quæſt.* 1. *punct.* 1. *num.* 10. Coëffeteau, & Bove-
rius contra Rempub. Marci Antonii de Dominis
dict. lib. 3. *cap.* 3. *per totum*, dicentes, ut licèt ali-
cubi habeatur elegiſſe, non tamen verè, propriè,
23 & poſitivè † cum electio ſit actio Eccleſiaſtica com-
petens Eccleſiaſticis perſonis, ſed negativè tan-
tum, quatenus non impediebant electionem ſuo
teſtimonio, nec quidquam objiciebant, aut quate-
nus perſonam populus proponebat in eam con-
ſentiebat, & acquieſcebat electioni, *ex cap. nullus*
61. *cap. Cle ici, & cap. Vota* 63. *diſt.* de quo dixi
in dict. quæſt. 2. *dict. cap. Eccleſia Sutrina de cauſ.*
24 *poſſeſ. & prop.* † Etenim ut ſcribit Jacob. Pamelius
in annotat. ad epiſt. ſancti Cypriani cap. 68. *num.* 2.
non negans ſuffragiis plebis Epiſcopos fuiſſe ele-
ctos in Africa, Gallia, Hiſpania, perduraſſequè
dicat eam conſuetudinem ad Gregor. I. Uſque ex
ejus Epiſtolis; imò & ad tempora, uſque Caroli,
& Ludovici Imperatorum *ex lib.* 1. *capitulorum eo-
rundem*, ſatis conſtat; ait tamen plebi ſola ſuffra-
gia conceſſa, non electionem, quæ per ſubſcri-
ptionem fieri ſolet, perſpicuè probans in primis
ex Concilio Laodic, *Can.* 12. *&* 13. ubi prohibe-
tur electionem Epiſcoporum per plebem fieri; &
ex Divo Hieronymo *in epiſtola ad Evagrium, &
ex epiſtola* 87. Leonis, qui dixit, ut non cogeren-
tur quemcumque nominatum à plebe Epiſcopum
admittere, *ex Canone* 1. *&* 2. *Græcar. Synod.* à
Martino Bracarenſi *collectar.* & ex Caleſtini Papæ
2. *Epiſtola*, & Stephani Papæ *decreto* 68. addens
quod ſi Epiſcopo ſic nominato à Clero, & po-
pulo objecta vera non eſſent, tunc ordinaretur
Epiſcopus ex Canone 40. Concilii Cartaginenſis:
alia refert videnda Diana *dict. part.* 10. *tract.* 1. *per
totum.*
25 Nec dictum jam de antiquo Jure à tempore
Goto exiſtente penès Reges noſtros Hiſpanos no-
minandi Epiſcopos, impugnatur ex doctrina Joan-
nis Ignei *in l. neceſſarios*, §. *non alias num.* 336. *ff.
ad Silanianum*, & Ferradi *in tracta. de inſignibus
Regum Franciæ* IX. Jure, qui conantur probare
Reges Hiſpaniæ jus præſentandi Epiſcopos ha-
buiſſe ratione conceſſionis Carolo Magno Galli-
cano Regi factæ; quia etſi non admittas à tem-
pore illo Goto illis tale jus competere, ut retuli ex
Pereira, & Diana ſuprà. † Tamen fateri neceſ- 26
ſum erit per centum viginti annos, antequam Ca-
rolus Magnus in rebus humanis eſſet noſtris Hiſ-
paniæ Regibus competiiſſe, ut ex Covarruu.
Perez, & Salzedo probat, Martinus de Alzedo
de præcedentia Epiſcopatus dignitatis part. 1. *cap.* 3.
num. 9. & benè ex his, quæ dixi *in dict. c. Eccleſia
Sutrina de cauſ. poſſeſ. & propriet.* à *n.* 4. ubi *n.* 5. *de
tempore Goto.*
Unum vero notabis cum Azorio *inſtit. moral.* 27
part 2. *lib.* 3. *cap.* 28. *quæſt.* 3. Anaſtaſio Germonio
de ſacrorum immunit. lib. 3. *cap.* 12. *num.* 40. Diana
dict. part. 10. *tract.* 1. *reſ.* 7. *in fine*, & aliis quod
hodie ſolum in Germaniæ Eccleſiis ſervatur vetus
conſuetudo, in quibus Canonicorum Collegium
Epiſcopum nominat, deſignat, & eligit; electus
verò à Pontifice confirmatur; quod Juridicè fiet,
ſi ſervetur forma quinti temporis, de qua dixi *in
dict. cap. Eccleſia Sutrina dict. quæſtione ſecunda,
à numero octavo*, & ita dicit ſine Doctore ullo Bar-
boſa *de Jure Eccleſ. part.* 1. *dict. capite* 19. *num.* 43.
in fine.
Ad tertiam quæſtionis partem reſpondeo brevi- 28
ter quod electio habet locum etiam in Eccleſiis, &
beneficiis electivis, ut vocant in Epiſcopatibus,
ſeu Cathedralibus Eccleſiis, in Abbatiis, & aliis
Præpoſituris Regularium in Archipræsbyterali-
bus, ac aliis Eccleſiis, in quibus jus eligendi Rec-
torem, reſidet penès Collegium aliquod Clerico-
rum, in quo forma electionis canonica ſervari
poſſit: Sic docet Barboſa *de Jure Eccleſ. cum aliis
part.* 1. *c.* 19. *num.* 39. ubi *num.* 43. dicit ut hodie non
in omnibus electivis habeat locum electio propriè
ſumpta, ſed in paucis propter reſervationes ſedi
Apoſtolicæ factas.
Notant verò Julius lavorius *variar. lucubrat.* 29
tit. 4. *cap.* 13. *num.* 37. Caputaquen. *deciſione* 295.
part. 1. Gonzalez *in reg.* 8. *Cancellariæ gloſſa* 19. *à
num.* 12. ut non omnia beneficia, vel Eccleſiæ ele-
ctivæ vocentur; ſed illæ tantummodo electivæ di-
cantur, in quibus prælatus, aut Rector anima-
rum inſtituitur, precedente electione, quam de-
bet ſequi cofirmatio; quia ut ait Nicol. Garcia
de benefic. part. 1. *cap.* 6. *num.* 23. Si provideretur
per electionem, ſine confirmatione diceretur pro-
viſio, † qui etiam addit beneficia electiva non ve- 39
nire in mandatis de providendo, niſi de electione
fuiſſet mentio facta, ſpecialis etiam, ſi ſimpliciter
mandaretur provideri de beneficio vacaturo, nullo
expreſſo providendi modo per textum *in cap.
cum illis* §. *illis de præb. lib.* 6.

QVÆSTIO VII.

An Principes toto cælo curare debeant; ut Magiſtratus, ſeu officiales publici creandi ſint comparativè habiliores, vel ſufficiat habiles eligere: ubi de Electione per ſortes. *Et an Regis Miniſtri ſuperiores, ad eligendos alios conſtituti, teneantur utique digniores, & peritiores eligere ſub pœna peccati, & obligatione reſtituendi: ubi an in aliquo caſu, idem practicare debeant Papa, & principes: & quid de Prælatis Eccleſiæ quoad officia ſecularia. Comitia quæ olim fuerint: Item, & de calatis comitiis ſive curiatis, centuriatis, ſeu tributitiis. Et an electiones Officialium annalium illicò in Republica exequantur.*

SUMMARIUM.

1 *Principes ad Juſtitiam expediendam, tenentur creare, & eligere Magiſtratus præſtantiores, & in hoc invigilare*, n. 4. & 15.

2 *Salutis communis pars magna conſiſtit in Conſiliariis optimis, & integerrimis eligendis.*

3 *Imperare bene nihil intereſt, ſi miniſtri expedientes negotia ſint ignari, & immites.*

4 *Vir malus mala Jura adminiſtrat*, & n. 15.

5 *Officialis Reipublicæ talis convenit eligi, qui à pueritia vita ſuorum probatus ſit, ac immaculatus extiterit.*

6 *Magiſtratus optimi ſunt potiſſima propugnacula.*

7 *Populi, dum optimis Magiſtratibus reguntur, nihil aliud ſibi quærunt.*

8 *Magiſtratus optimus in Republica corda ſubditorum capeat.*

9 *Reſpublica non bene regitur abſque bonis Conſiliariis.*

10 *Conſiliarii mali corrumpunt Principes.*

11 *Conſiliarius debet eſſe talis, qui nihil nebuloſum habeat, nihil falax.*

12 *Conſiliarius optimus dicitur qui non ad gratiam, ſed utilitatem communem fert ſententiam ſuam.*

13 *Alexander Severus habuit Conſiliarios Sabinum, Ulpianum, & alios Juriſconſultos optimos, qui nunquam eligebat Præſides ad beneficium, ſed ad Judicium*, n. 14.

15 *Reſpublica deſtruitur conſilio imprudenti, & commodo privato, odio latenti Conſiliariorum.*

16 *Athenienſes ad conſilia eligebant, & admittebant præſtantiſſimos, qui, & Legatos, atque Magiſtratus creabant.*

17 *Imperatores antiqui, etſi luce vera privati eligebant meliores viros in Magiſtratus, quorum nomina populo proponebant; ut ſiquis eſſet crimінoſus videretur ſic.*

18 *Magiſtratus optimi dicebantur, quos ambitio nulla detorquebat, & qui mala cognoſcere poſſent Reipublicæ.*

19 *Rex debet habere probos, honeſtos Conſiliarios.*

20 *Reſpublica tutior dicitur, in qua Rex malus eſt quam in qua Conſiliarii mali ſunt.*

21 *Delictum Principis, eſt malos Conſiliarios eligere*, n. 22.

22 *Delictum populi eſt quando principes mali ſunt.*

23 *Electio digniorum ad officia Reipublicæ Juriſdictionalia debet fieri: quid de Rege eligente*; n. 24. & 25.

25 *Princeps ſupremus eligens dignum, omiſſo digniore, ſatiſfacit.*

26 *Papa, & principes ad beneficia curata poſſunt eligere dignos tantum.*

27 *Principes malè agerent, ſi præferrent imperitos peritis.*

28 *Princeps non vacat à culpa, ſi ut eligat Miniſtros, non conſulat ſupremos Senatores informatos de vita, & literis eligendorum.*

29 *Adrianus Imperator libentèr patiebatur moneri, & corrigi.*

30 *Princeps debet non impatienter audire Conſiliarium non ſibi placentem in ſuo ſuffragio præſtando.*

31 *Veritas ſolet abſcondi Principi, cùm non adeſt, qui eam ſibi dicat.*

32 *Princeps debet vocare Magiſtratus, & facere, ut cum eo ad ejus latus ſedeant.*

33 *Principes boni non ægrè ferant conſilia pia ſuis opinionibus diſſentanea, ſi meliora ſunt.*

34 *Principes benefacient legendo libros de Regno ſcriptos; ut ſic vera ſciant Regni*, n. 35.

35 *Diocletianus Imperator dicere ſolebat, quod Princeps bonus venditur à ſuis Officialibus.*

26 *Princeps non debet nimium deferre ſuis Conſiliariis, qui ſolent ſuis propriis commodis inſervire*; n. 37.

38 *Conſiliarius debet puniri, qui principi conſulit de gravibus, tanquam de levibus.*

39 *Princeps ut cautius verum ſciat ſuos Conſiliarios habebit ſuſpenſos.*

40 *Electio Senatorum qualiter olim fieret per ſortes, & hodie practicatur Siciliæ.*

42 *Dotationes piæ pro maritandis Virginibus, ſeu religioni dandis ſolent hodie ſorte diſtribui, & quo ordine.*

43 *Sors per fraudem in electionibus, eſt peccaminoſa ubi multa de electione per ſortes*, n. 44. 45. & 46.

44 *Officiales majores tenentur habere plenam notitiam de Magiſtratibus creandis; alias non ſalvant conſcientiam.*

45 *Eligi debent officiales, qui bona exiſtimatione noti ſint.*

46 *Eligentes Miniſtros, qualiter debeant de eorum bonitate notitias acquirere.*

47 *Magiſtratus ſupremi debent proponere Regi viros habiliores, ut de eis eligat.*

48 *Eligentes ad officia non debent gratificare perſonis.*

49 *Eligentes ad officia Reipublicæ indignos, peccant, & tenentur reſtituere, & debent digniores eligere.*

51 *Officia Reipublicæ ſunt bona communia.*

52 *Electio Officialium ſæcularium ſufficit de digno ſi fiat à Principe, vel ſi fiat ad officia non habentia adminiſtrationem*, n. 53.

54 *Electio ſi fiat ex partibus communitatis, nùm ſit peccaminoſa, ſi non ſit de digniore.*

55 *S[illegible] eligentes indignos, peccant, & tenen-[illegible]*

56 *Papa, & Princeps eligentes ſervum ſcienter, ſeu irregularem videntur diſpenſando indignum habilitare ad officia; impedimentum eſt humanum* n. 8. *non ſi ò natura* n. 59.

57 L. Barcarius Philippus §. ſed ſi ſciſſet ff. de officio Prætoris.

59 *Princeps aliquid concedens infanti, vel impuberi, & diſcretione carenti, nihil facit in officiis habentibus perſonalem adminiſtrationem, ſecus ſi officium Conſiſtat in nomine, ut* n. 60. & 61.

60. L. fin. Cod. de milit. teſtamento, num. 61. & 62.

61 *Tribunatus officium quale, & de quo loquatur textus* in l. fin. Cod de militari teſtamento.

63 *Tribunorum officium in bello quale fuiſſet.*

64 *Epiſcopus officia ſacalaria ſui Epiſcopatus. quos eligere debeat. & qualiter in venditione,* & num. 66. *quid de beneficiis* num: 67. remiſſive.

65 *Epiſcopi ſupremam non habentes poteſtatem. poſſunt ſe habere, ſicut Domini titulares.*

66 *Officia Eccleſiaſtica nequeunt vendi ab Epiſcopis.*

68 *Eligi debent qui diligentes ſint, & prudentes ad Mgiſtratus, quando alii nequeunt inveniri.*

69 *Electionum de officialibus praxis. contra quam exclamant nonnulli. Quid de Hiſpaniâ,* num. 70.

71 *Dignior circa officia propriè appellatur non ſanctior, ſeu literatiſſimus, ſed prudentior, & de Republice benemeritus*

72 *Comitia antiqua dicta erant à coëundo in unum, ad ſuffragia præſtenda in electionibus Magiſtratuum, Senatorum, & aliorum officialium Reipublica.*

73 *Comitia ſolebant fieri Romæ conſularia, prætoria, tribunitia, ædilitia, cenſoria, quæſtoria, &c.*

74 *Comitia Romæ quantam durationem habuerint.*

75 *Comitia calata, curiata, & centuriata fuerunt apud Romanos; & quæ iſta* num. 76. & 77. *ubi ad quos effectus, & in quibus locis,* num. 78.

79 *Comitia tributa quæ olim fuiſſent?* n. 60.

1 AD primam quæſtionis partem reſpondeo dicendum ut Principes, ſive Reges teneantur ad Juſtitiam expediendam creare Magiſtratus optimos, & præſtantiores ex toto ſubditorum cœtu: nam ut dicunt D Hieronymus *epiſt. Paul. ad Philippen.* Segura *in director. Judic. part.* 1. *cap.* 13. *num.* 8. *in fine*, Ulcur. *in tract. de regimine mundi, part.* 4. *q.* 2. *à n.* 1. Rim. *conſ.* 103. *num.* 42. Franchis
2 *decis.* 438. 5. † pars magna communis ſalutis in Conſiliariis optimis, & integerrimis eligendis poſita eſt, & alii Doctores ex doctrina textûs *in cap.*
3 *ſiquis hominem* 58. *cauſa* 11. *q.* 3. † Etenim Maſtrillus *de Magiſtratibus*; dubium latè proſequutus *lib.* 2 *cap.* 1. ait nihil prodeſſe bene decernere, aut imperare, ſi Miniſtri, per quos negotia expediri debeant deſides, ignavi, immites, & aliis ejuſdem generis notis tædati ſint.

4 Cum ergo veriſſimile ſit malum virum, mala Jura adminiſtrare, ut tradit Jamblicus *in exhortatione ad Philoſophiam*; inæquè, ut periculoſum

Termfin. de Offic. & factis Eccleſ. *Tom. I*

eſt inſanienti gladium, & ita improbo viro Magiſtratum committere, ut dicit D. Carol. Tapia *lib.* 2. *Juris Reg. num.* 2. & 3. *de Official. in Reg. conſt.* Subdens quod Princeps nimium invigilare debet in Magiſtratuum electione, cum ad Rempublicam in pace gerendam, quæ Principi fælicem hic vitam ducere facit: † ideo fiat ut Officialis ille, 5
& Judex conſtitui debeat, qui à pueritia, & adoleſcentia, ac in matura ætate maxime vita ſuorum probatus fuerit, ac immaculatus extiterit: ſic Didacus Perez *in l.* 2. *tit* 6. *lib.* 1. *ordinam. colum.* 254. Aviles *in capitibus Prætor. verb. que les diere, n.* 1. & 2. pulchra loquens, † ſunt enim, ut ait Maſtril- 6
lus *dict. cap.* 1. *num* 10. Magiſtratus optimi portiſſima propugnacula, fortiſſima Caſtra, & militum potentiſſima phalans, † nam dum populi ab op- 7
timis reguntur Magiſtratibus, nihil aliud ſibi quærunt.

Quippè cum Magiſtratus optimus in Republica 8
bene viſus rationne cuncta perſolvat, corda ſubditorum, qui rationales ſunt captet, & veluti rete piſces: nam ut ait Demoſthenes *in oratione* 2. *contra Ariſtogit*, & Bieſius *lib.* 4. *de Republica*. eas Reſpublicas maxime, diutiſſimequè floruiſſe, quæ Magiſtratibus ſapientiſſimis, & optimis utebantur, † non inquam eſt poſſibile, ait Maſtrilius 9
ſupra *num.* 16. bene regi Rempublicam abſque bonis Conſiliariis. † Siquidem mali Conſiliarii 10
Principes corrumpunt, ſi fortè, præſertim habeant aliquod intereſſe, ut ex Heredia ait Mutius Surg. *in annot. ad Neap. Illuſt. fol.* 318. *in fine* Alvarez *in ſpeculo Pontific. & Reg. cap.* 54 *à n.* 44. Juxta illud Eccleſ *cad.* 37. ibi: *à Conſiliario ſerva animam, prius ſcito quæ ſit illius neceſſitas, & quid ipſe in animo ſuo cogitabit:*

Unde venit dicendum, ut Conſiliarius debeat 11
eſſe talis qui nihil nebuloſum habeat,, nihil fallax, nihil fabuloſum, nihil ſimulatum, quod vitam ejus, aut mores refellat, nihil improbum, ac malevolum, ut dicit D. Ambroſius *lib.* 1. *de beneficiis, cap.* 17. † Et ob id Titius Romulus, ut refert Dio- 12
nyſius Alicarnaſſeus *lib.* 10. eum optimum Conſiliarium dicebat, qui ſententiam ſuam non ad gratiam, aut privatas inimicitias, ſed ad communem utilitatem ferebat, † quare ut advertit Janſen. *in* 13
prover cap. 20. Alex. Sever omnium fere optimus Imperator habuit Conſiliarios Sabinum, Ulpianum, Paulum, Pomponium, Alſenum, Florentinum, Martianum, Calliſtratum, Hermogenem, Venuleium, Triphonium Maximum, Celſum, Proculum, & Modeſtinum, omnes Juris profeſſores celeberrimos, quorum Conſilio omnia faciebat, † qui etiam nunquam eligebat Præſides, 14
Proconſules, & Legatos ad beneficium, ſed ad Judicium, vel ſuum, vel Senatus, juxta textum *in lib.* 2. *Cod. de officio Præſid.* ibi *Prætoris electæ opinionis in hac urbe per ſingulos annos Judicio Senatus præcipimus ordinari*, Joannes de Platea *in l.* 1. *Cod. de præt. & honor. præt. lib.* 12. Michaël Ulcur. *de regimine mundi part.* 4. *quæſtione* 2. *numero.* 6. & 8.

Debentergo Principes in eligendis Magiſtrati- 1
bus rimari, conſiderare, & animadvertere, ut ſicut Rempublicam deſtruunt, conſilium non prudens, commodum privatum, & odium latens, ut dicunt D. de Ponte *in tractat, de poteſtate proregis tit. de elect. officior.* §. 5. *num.* 10. Albericus *in lib.* 1. *Cod. de Juſtinianeo Codice confirmando.* ita mali Magiſtratus, & improbi, in quibus nihil boni reperiri poterit, niſi juxta illud

Proverb.*cap.*12.ibi: *Injuſtitias, adulationes, cogitationes, juſtorum judicia, & Conſilia impiorum fraudulenta*; maximè ſi Coaſiliarius ſit ignarus litterarum neſcius, imprudens in faciem Pricipis,
16 ſtudens, ei diſplicere timens; † Nec errabunt ſi Athenienſes veteres ſequantur, qui non omnes ad Conſilia, & Magiſtratus admittebant, ſed prudentiſſimos, & optimos, & vitæ integritate ſpectatiſſimos; atque hos Imperatores, & Legatos creabant, & Magiſtratus Urbis omnes illis mandabant, ut refert Maſtrillus *dict. lib.* 2. *de Magiſtrat. capit* 1. *num.* 33.
17 Imò ſi fieri poſſet, debent imitari illos antiquos Imperatores, qui etſi luce vera privati, meliores ſemper elegerunt; & ut ſic appareret omnibus, ante omnia eorum nomina popolo proponebant, ipſum hortantes, ut ſi quis adverſus eos, qui haberet criminis probaret manifeſtis rebus, ſicut de Imperatore Alex. Severo refert Lamprid. *in ejus vita*, referunt Simancas *de Catho. inſtitut. titul.* 41. *de Miniſtris, & eorum officiis num.* 2. Bobadilla *in polit. lib.* 1. *cap.* 3. *numer.* 9. & Carolus Octavus Rex Galliæ idem exequebatur, ut notat
18 Arno. Ferr. *lib.* 2. *de rebus geſtis*, † qui propterea eos optimos diceret, quos ambitio nulla, nullusque privati boni detorqueat intuitus: quippe nota probitate, ac Reipublicæ ſtudio, perſpicacique judicio, communem ſalutem æſtimare, & mala obſtantia cognoſcere poſſint ad nótata per Bartol. *in tract. de regimine civit quæſt.* 2. *num*, 9. Aviles *in*
19 *proœm. cap. Prætor. verb. à cordado num.* 13. † ubi ait quod Rex debet habere probos, & honeſtos Conſiliarios, & expertos: nam ut dicebat Petr.
20 Crinit. *lib.* 6. *de honeſt. cap.* 6. † eam tutiorem melioremquè Rempublicam eſſe, in qua Princeps malus eſt: quàm in qua ſunt Conſiliarii, Principes mali; quia ſi Princeps effrenatus eſt bonorum, Conſiliariorum virtus retinet, ſi malè morigeratus ſama populi ſibi ſecretò per aliquem ex Con-
21 ſiliariis denunciatur; & ſic de ſingulis. † Verùm ſi Conſiliarii, qui Principi veritatêm conſulere debent mali ſint, ejuſquè injuſtitias taceant, ad delictum pertinebit Principum, qui pravos Judices
22 contra voluntatem Dei, populis præficiunt: † nam ut populi delictum eſt, quando Principes mali ſunt; ſic Principis eſt peccatum, quando Judices iniqui exiſtunt, ut dixit Iſidor. *lib.* 3. *cap.* 54. tradunt alia Maſtrillus ſupra, *à numer.* 23. Petrus Gregor. Tholoſ. *in ſyntagmat. juris part.* 3. *lib.* 47. *cap.* 15. *num.* 27.
23 Ex his ad difficultatem facilis videtur reſponſio: nempe ut Reges, Principes, ſive alii Superiores majorem habentes proteſtatem, debeant ad officia publica Reipublicæ juriſdictionalia eligere digniores, & habiliores è ſuo Regno, populo, ſive Provincia; quia ita de Senatoribus, & Judicibus ſupremis, alios Judices, ſeu officiales eligentes,
24 dicitur infra *in verſ. ad ſecundam.* † Tamen reſpectu Regum, & aliorum ſupremum habentium imperium, exiſtimo, ut ſufficiat fieri electio de Miniſtro digno, habili, & capaci, etſi non ſit habilior, ut docent Bartol. *in l. cum quidam ff. de leg.* 2. per textum *in l. cum pater* §. *ergo ff. eodem, & l. ex facto* §. *ſi quis rogatus* 2. *ff. ad Trebellian.* §. *eos autem in auth ut indic. ſine quoquo ſuffragio auth. de deffenſoribus civitat. in princ. & in l.* 2. *Cod. de decurion. lib.* 10 Molina *de Hiſpanor. primog. lib.* 2. *cap.* 5. *in princ. & n.* 65. Peguera *in pract. cap.* 7. *n.* 9. & 10.
25 Et ſic videntur ſentire Cajetanus *in ſumma verb. Electio.* Vaſquez *in opuſculo de beneficiis cap.* 2. §. 5. *dub.* 13. *num.* 97. cum Molfeſio *tom.* 1. *tract.* 6. *cap.* 6. *num.* 83. Homobonus *in examin. Eccleſ. part.* 2. *tract.* 9. *cap.* 4. *quæſtione* 7. quatenus dicunt eſſe opinionem probabilem illam, quæ docet, ut in officiis ſæcularibus ſufficiat eligere dignum, relicto digniori, quos ego intelligo cum Diana *part.* 2. *tractat.* 15. *miſcell. reſ. fin. verſic. dico tertiò* Loqui in Principe ſupremo, officia diſpenſante: & ſecundum hanc partem videtur expreſſè proviſum in Regno Siciliæ per *capit. Regis Ferdinandi* 64. ut tradit, ac tenet etiam Maſtril. *de Magiſtrat. dict. part.* 2. *cap.* 1. *num.* 63. ubi *n.* 64. refert Doctores agentes de hoc puncto in foro conſcientiæ, inter quos Gutierrez *lib.* 2. *canonic. quæſt. cap.* 11. *n.* 42. Banez *de Juſtitia folio* 192. Salon. & Soto *in eodem tract.* ille *tom.* 1. *folio* 192. iſte *q.* 6. *art.* 1. *concluſione* 9. Cajetan. 2. 2. *quæſt.* 18. *artic.* 1. Scotus, & Ricardus *in* 4. *cap.* 15. Covarruvias *in regula peccatum*, §. 7. Doctores *in cap. his. quoſcumque* 1. *quæſtione prima*, Vaſquez *controverſ. illuſtrium perſon. capite* 27. & 43. Padilla *in lib. cum quidam, num.* 19. & D. Carolus de Tapia *in conſtitut. Judices in verb. diſcretio, fol.* 108. de quo dubio conſcientiæ poſt illos alii multi; ſed Ego exiſtimo ut quia in foro externo licet Principibus eligere dignos; ob id nec peccare, ſi digniores non eligant: nam alias anxii corde continuo vagarent. Et his omnibus addo etiam Dianam *part.* 1. *tractat.* 15. *Miſcellan.* 1. *reſ.* 67. Villalobos *in ſumma part.* 2. *tract.* 8. *diſ.* 6. *num.* 8. & 9. qui etſi dicant Principem peccare, tamen dicunt probabilem eſſe ſententiam à nobis adductam, ut dixit Turrianus *in ſelectis diſput. centur.* 2. *cenſ. Theologica dubio* 87. cum Vaſquez, & amplectitur Sanchez *in opuſculo tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *dubio* 36. *num.* 15. † ubi 26
quod quando electio non fit per plura ſuffragia, ſed ab uno tantum, ſufficiat eligere dignum ex civibus Reipublicæ; imò, & de Papa, & Rege, habentibus conferendi liberam poteſtatem, dicetur non peccare eligendo ad beneficia curata dignos, prætermiſſo digniori, item & ad Epiſcopatum, niſi digniores in promptu ſint, cum alioquin ſemper tenerentur quærere digniores, quod à Papa, & Rege exigere durum eſſe ait Reginald. *tom.* 2. *lib.* 30. *tractat.* 3. *cap.* 14. *n.* 179. quem ſequuntur etiam Ægidius Trullench. *in opere morali lib.* 7. *cap.* 11. *dub.* 8. *ſub n.* 4. Dian. *dict. part.* 1. *tr.* 15. *Miſcell.* 1. *reſ.* 4. *in fine*, contra Leſſium *lib.* 2. *de Juſtit. cap.* 34. *dub.* 14. *num.* 64. affirmantem, † eſſet ta- 27
men abſurdum nimis in utroque foro; imò & injuſtum quod præferrent imperitos peritis, novellos antiquis, ac rudes emeritis, ut dixerunt Joannes de Platea *in l.* 1. *cod. de princip. agent. in rebus lib.* 10. Boërius *de diſciplina ſchol. cap.* 6.
Verum non evacuabitur à culpa Princeps, ſeu 28
Rex, qui ſuper electionibus faciendis Miniſtrorum, præcipuè majorum judicum, non requirat conſilium à ſuis melioribus, ac confidentiariis, ſupremis Conſiliariis, informatis de vita, literis, moribus; ac aptitudine eligendorum ad officia ſæcularia; quia etſi Princeps ſit ſapiens; tenetur, ut dixerunt Aviles ubi ſprà *num.* 3. Maſtrillus *dict. cap.* 1. *num.* 42. amplecti libenter Magiſtratuum conſilia, juxta illud Eccleſiaſt, *cap.* 32. ibi: *Fili ſine conſilio nihil facias, & poſt factum non pœniteas*, & Thobiæ 4. *conſilium ſemper à ſapiente perquirito*, & Proverb. *cap.* 8. ibi: *Ego ſapientia habito in conſilio, & eruditis interſum cogitationibus*, & ſecundùm aliam litteram Vatabli: *Ego ſapientia cohabito ſolertia*,

lertia, & ſcientiam conſiliorum aſſequor, ut etiam
repetit in eiſdem *Proverb.cap.*12.ibi.*Via ſtulti recta
in oculis ejus; qui autem ſapiens eſt audit conſilia,
& cap.*13.*inter ſuperbos* (ait) *Jurgia ſunt, qui au-
tem agunt omnia cum conſilio reguntur ſapientia*:&
de jure eſt teatus *in l. placet*, ubi Bald Jaſon *in* 1.
lect. & alii Doctores *cod. de ſacroſanct. Eccleſ.*
Aviles jam citatus *verb. accordado à num.* 1.
29 Et confirmatur ex his, quæ tradunt Dionyſius
Caſſianus in *vita Adriani Imperatoris*, ſcribens,
quod Imperator illa in quocumque negotio liben-
ter patiebatur admoneri, & corrigi, nedum à Ma-
giſtratibus, ſed etiam ab humili qualibet parſona;
& quod idem in principio ſui imperii obſervarit
Tiberius Cæſar, teſtatur Suetonius *in ejus vita*; fa-
ciunt etiam verba ſequentia Senecæ *lib.*19. *epiſt.*
110.dum ſcribens ad Lucil. amicum ſuum, quæ-
rentem nùm ſapiens, aliquid acturus debeat ab
aliis perquirere conſilium: & affirmativè raſpon-
dens, prout Medicus Medicum in ejus infirmitati-
bus adire debet, ſequentibus verbis, *Quid ſapiens
ſapienti proderit? impetum illi dabit occaſiones
actionum honeſtarum, commonſtrabit præter hac,
aliquas ſuas cogitationes exprimet, docebit quæ in-
venerit; ſemper enim, & ſapienti reſtabit quod in-
veniat, & quo animus ejus excurrat: nam æquius
eſt* (*dicebat*) *Imperator Antonius, ut ego tot ami-
corum conſilium ſequar, quam ut tot meam unius
voluntatem ſequantur.*
30 Nec ea ao quod Conſiliarius prudens, pius, ac
in ſententia dicenda modeſtus Principi non conſo-
net, eſt impatienter à Principe recipiendus, ſed
humaniter ab illo eſt audiendus, ut ſalus publica
illæſa conſiſtat; alias enim Princeps non admittens,
amittet dignitatem, exemplo Roboan, qui ſenio-
ribus non credidit 3.*Reg.cap.*12.*Paralipom.cap.*10
31 *& cap. denique* 8. *q.*1. † Nec mirum ſi aliquando
peccant; quoniam, ut dixit Seneca hoc ſolo pri-
vantur magna faſtigia, quia præ timore, vel ma-
gna reverentia non eſt qui eis dicat varitatem,
Bald, *conſ. ultimo col.* 5.*p.*1. Decius *conſ.* 189. *in
fine*, Petr. Gregor. *de conceſſione feudi p.* 1. *in
princ.n.*7.Aviles *in proœmio cap. Prætor. dict.verb.*
32 *acordado, à num.*1. † Debet enim Princeps Magiſ-
tratus, ſive Conſiliarios ſuos vocare, & facere,
ut eum ad ejus latus ſedeant, juxta illud Eſdræ
*cap.*3.& Bartol.*in l. juris peritos, in principio ff. de
excuſat.tutorum*, & *in l.*3. *cod. de actuar, lib.* 10.
33 Abſit verò à bonis Principibus, ut ægrè ferant
ſincera, piaque conſilia ſuis opnionibus diſſenta-
nea, ſi meliora ſint, aut ſententiam propria au-
thoritate mentiantur, non ratione, pondere, ac
pietate: nam ſi potentiâ in hoc genere abutantur
torvis oculis intuentes, aut verbis auſteris repel-
lentes, quos ſibi accinere concernunt hoc ipſo
commune bonum labefactant, ut ſcribit Maſtrillus
34 *in dict.c.*1.*n.*52. † Quare ne Reges prædictos Con-
ſiliarios audire nolentes obcæcari omninò videan-
tur, optimum erit ſi ſequantur, quod Demetrius
Phalerius hortabatur Optolomeum Regem; nem-
pe ut libros de Regno ſcriptos emerent, ac lege-
rent: nam de quibus amici Regis illum admone-
re non auderent ea in libris aſſent ſcripta: ſic Sto-
bæus in *admonitione de Regno ſermone* 48.
35 Et præmaximè procedere debebis, quando ti-
merat & Rex, ſeu Princeps quod venderetur à ſuis
officialibus, & Magiſtratibus, ſicut Imperator
Diocletianus affirmare ſolebat, quod bonus, cau-
tus, & optimus Princeps ſolebat ab illis vendi: ita
refert Flavius Vopiſc. *in aurel.* in verbis ſequenti-
bus. *Nihil eſſe difficilius, quàm bene imperare, col-
ligunt ſe quatuor, vel quinque, atque unum Conſi-
lium ad decipiendum Imperatorem capiunt, dicunt
quid probandum ſit? Imperator qui Domi clauſus
eſt, vera non novit, cogitur hoc tantum ſcire quod
illi loquuntur, facit judices, quos fieri non oportet,
amovet à Republica, quod debet retinere quid
multa.*
Unde mihi, ſicut, & aliis videtur, ut nimirum 36
non debeat ipſis tribuere; adeo quòd illos audacea
ita efficiat, ut ſua ipſius bonitate nimium abutan-
tur, atque ſuarum hoc faciant prætextu rapinarum,
(quod non credo contingere temporibus hiſce, &
ab aliis retro inter noſtrum Piiſſimum, ac Catho-
liciſſimum Regem Philippum IV. & ejus ſupre-
mos Conſiliarios, & Officiales, tot Conſiliorum
ſupremorum, quæ in hac Curia Matriten. creata
ſint; & ſi multis ab hinc annis audiamus vulgi
quærelas, an juſtas relinquo prudentioribus rumi-
nandas ab effectibus ſucceſſivis noſtræ Monar-
chiæ.) † Sed non deſinam admonere accidere poſ- 37
ſe, ut contingat aliquos Officiales crari, qui cum
Principem nihil aliud, quàm quod ipſi conſulunt,
agere conſpeaerint per hanc occaſionem. non jam
Principi, ſed ſibi ipſis conſulant, non publicæ uti-
litati; ſed propriæ avaritiæ ſerviendo, ut dixit Ter-
menat. *in Republica God.cap.* 18.
Hinc enim ſcribunt Aviles *in proœm cap. Prætor* 38
*n.*12.*dict.verb. Acordado*, Maſtrillus *de Magiſtrat.
dict. lib.*2.*cap.* 1. *n.*57. puniendum eſſe Conſilia-
rium, qui da gravibus, tanquam levibus, & è
contra Principi conſulit: quare cum eodem Ter-
menat. *dict.cap.*18. † dico quod ſi Princeps, aut Rex 39
habeat ſuos Conſiliarios ſæpè ſuſpenſos, quam eo-
rum conſultationam ſequi, efficiet ſanè, ut quo-
tidie meliora conſilia excogitare, ac præbare ni-
tantur. Et ob ib concludo cum Divo Gragorio *in
regiſt.cap.*33.*diſt.*9.*ut. nullus fidelior tibi* (ô Rex)
*ad conſilium eſſe poſſit quam qui non tua, ſed te di-
ligit.*
Ad ſecundam quæſtionis partem, de qua ſo- 40
lent anxiè diſputara, & ſub involucro verborum,
ſuppoſitis quæ dixi *in toto verſ. ad primam de Prin-
cipe eligente*; & ſuppoſito etiam quòd de jure com-
muni ſpectabat ad Senatores Civitatis officiorum
electio, ut inter multos obſervarunt Axevedus, &
Matienzo *in l.* 1. *lib.*5. *tit.* 18. *recopil.* Villadiego
*in politica cap.*1.§.17. *num.* 32. cum aliis antiquis.
Et ſuppoſito etiam quod antiquitas Romæ obſer-
vabat, ut per ſortes fieret electio (ut loquitur ta-
citus) *urna quid eſſet agendum decernebat*, ut &
notavit erudititiſſimus Florant. *in illa verba Horatii
lib.*1.*ode* 4. ibi *nec Regia viri ſortiere tales*, ubi
ait, *ſortiri judices*, *& Magiſtratus dicebant Ro-
mani*; cum verò Judicas, qui Magiſtratus, ac pro-
vinciarum Rectores futuri erant, ſorta eligeban-
tur, uti etiam ex pluribus notavit eruditus Torre-
blanca *in epitome delict. ſeu de Magia lib.* 1. *cap.*2.
*n.*50. imò ad hunc morem alluſiſſe *Virg.* 6. *Æneid.*
in illis verbis, *quæſitor minos Urnam movet*, putavit
Beroaldus *in ſuetron.cap.*29.*in vita Octavi Auguſti*,
ex quibus nunc intelligo quæ dixi infra *in cap.* 4.
*de foro comp.quæſt. de judicibus per ſortitionem recu-
ſandis, vel non*, de quo more, etiam latè Julius La-
vorius omnino videndus *variar. lucubrat. in hoc
tract.tit.*4.*cap.*20.*per totum à n.*7. ubi refart ex Gru-
chio *lib* 1.2.& 3. pluribus in locis, tempore Veſpa-
ſiani Imperatoris, ut cum altercatio de ratione fer-
endi ſuffragia occaſione cujuſdam legationis in Se-
natum accidiſſet, Marcelli obtinuerit ſententia, ut

ſecundum vetera exempla, quæ ſortem legationibus poſuerant; eo quoque tempore retineretur, & res non nominatim, ſed urna diſcerneretur, ne ambitioni, aut inimicitiis locus relinqueretur, *ex dict.* Cornelio Tacito *lib. 2. annal & ex Cicerone lib. 1. de divinatione pro Pautio*; Item & quod pro ſuffragiis ferendis omnium Tribuum nomina in ciſtelam quandam conjiciebantur, ut qui prior exiret, prior ſuffragium ferret, ex Hiſtoria Tyberii Gracchi: plura adducunt Grach. apud Appianum *lib. 1. tit. t 12. littera G. H. lib. 2. tit.* 132. & 139. *littera C.* Victor. *lib. 25. variar. cap.* 15. Paylan. *in Meſen:* Dionyſius *lib. 4. Hiſt.* & alii.

41 Et ſuppoſito ſecundò quod Thomas Sanchez *in ſumma tom. 1. lib. 3. cap. 13. num. 3.* Diana *part. 1. tract. 15. miſcell. reſ fin.* approbant prædictam electionem per ſortes, ſicut etiam olim fieri ſoleret in Sicilia, ut ex Plutarcho obſervat Delrius *in diſquiſit. Magic lib 4. cap. 24. quæſt. 1.* Portel *in additionib. ad dubia regularia verb. Electio n. 4.* quæ, & nunc practicatur in electione officialium Panormit. *in forma ſequenti*; ſcilicet ut ex multis eliguntur tres per ſecreta ſuffragia, qui poſtea mittuntur in urnam, & primus qui poſtea ſine fraude à deputata perſona ſumitur, is officium conſequitur: ſic Portel citatus, & Diana, & multi relati à Sanchez

42 *in lib. 2. ſumm. cap. 38. num.* 58. † & ſic de Virginibus Orphanis maritandis, ſeu religioni dicandis vidi quotannis practicari in Eccleſia Valliſoletana, ubi ad adjudicandas v.g. octo, ſive duodecim pias dotationes, mittebantur in urna nomina ſigillatim ſcripta in ſchedulis quarumlibet prætendentium in numero centum plus, minuſve; & ex his puer propria manu ab Urna ſingulas extrahendo, illæ, quæ primo exiſſent, quouſque numerus extenuaretur; ſic ut tantundem in Urna remanerent viginti quatuor ad nihilum proficiebant, & ex remanentibus in prædicta Urna, tunc cui ſchedulæ abſtractæ ab Urna per puerum obtigeret ſors, Virgini talis nominis adjudicaretur Præbenda, repetendo abſtractionem tot vicibus, ac eſſent præbendæ providendæ. Et iſte modus, ut juſtus, practicatur in hac, ſeu alia ſimili forma in aliis Cathedralibus, confraternitatibus, ſive communitatibus habentibus jus patronatus earum; ut ſi affectiones, negociationes, & aliæ illicitæ diligentiæ evitentur.

43 Unum tamen notabis cum Suarez *de religionib. tom. 1. lib. 2. cap.* 22. Sanchez *in ſumm. dict. tom. 1. lib. 2. mor. cap. 38. n* 68. Toleto *lib. 4. ſumm. cap. 15. n. 2.* Sayro *de clavi Regia lib. 4. cap. 5. n. 20.* Martino Bonacina *de legib. p. 3. q. 5. puncto 3. n. 12.* & aliis dicentibus quod ſi quis utatur in ſortibus aliqua fraude, ſit injuſtitiæ peccatum, ſicut ſi ea uteretur in ludo; ut ſic excluderentur habentes partem in ſorte, ut contingere poteſt; veluti ſi aliquis ex electoribus, poſtquam eligendi ſunt in Urna cum aliis, vel in pileo, unum pro alio eligat, vel aliquam Chartulam v.g. ex tribus paulò grandiorem efficiat, ut illam facilius aliis in pileo relictis ſumat; & hoc quia aliis duobus infert fraudulenter injuriam in re gravi.

44 Et licèt ſortium uſus apud pleraſque nationes ſit receptus, ut ſorte dividatur quod poteſt in diſtributione eſſe confuſum; quæ eſt propriiſſima acceptio, de qua in hac tractatione, præter alias acceptiones, ſcilicet, ut ſors accipiatur pro fortuna, conditione, vel ſtatu cujuſque hominis, ut *in l. fin de ſpect. Cod. lib.* 11. vel pro ſortilegio, & divinatione, de qua *in cap.* 1. & 2. infra *de ſortilegiis*. Tertiò pro capitali, ſive pecunia prima, & ſumma principali, quæ mutuatur *cap. 1. & 2. & cap. conqueſtus de uſuris, l. accepiam Cod. eodem.* Quartò pro parte, ſeu portione hæreditatis, vel patrimonii, *cap. cleros diſt 21. cap. cum ſecundum de præbend.* Quintò pro facto, ſeu fatali neceſſitate ſecundùm Papiam, quem refert Lucas de Penna *in l. 2. in principio Cod. quando, & quibus quarta pars debit. lib.* 10. Sextò Metaphoricè pro gratia Dei; qua ſalvamur, ut dicitur Pſalmo 36. *in manibus tuis ſortes meæ.* Septimò denique pro particulari, & fortuito caſu, vel eventu, quod fit ab homine ad diſcernendum per eventum fortunæ, quid cuique ſit tribuendum; quæ ſors diviſoria ſolet à Theologis vocari, & damnando ſortes divinatorias, & alias illicitas, de quibus *in dict. cap. 1. & 2. de ſortilegiis*; nunc dubium eſſe poteſt, num hæc ſint permiſſæ, etiam de Jure Canonico; Et generaliter reſpondeo, eas permitti per gloſſ. *in cap. Cleros 25. dict. verſ. primum*, ubi tempore neceſſitatis ſorte uti poſſimus; *cap. non exemplo 26. q 2. cap. ſors*, ibi, ubi in Magiſtratibus eligendis nihil mali ſors habere videtur ex D. Auguſtino *Pſalmo* 30. imò & Jure civili videmus, ut dubium factum ſorte dirimatur, *in l. cum ambo ff. de judiciis, §. optionis*, ubi gloſſ. *verb. ſorte inſtit. de leg. l. tu. tribus cum l. ſequenti ff. de leg. 3. l. 1.* cum gloſſa, & Baldo *Cod. quando, & quibus quarta pars, l. 10. l. Judicium ff. finium regund. l. ſi duobus cod. comm. deleg.* ubi Bald Judicium ſortis, fortunæ Judicium eſſe perhibet, cum judex eſt Deus, teſte Seneca *epiſtol. 7. ad Lucillum*, cui enim eſt credendum; quia cum fortuna, & muta ſit, & ſurda, & ſortis Judicium ſinceritate munitum credatur, & conſequenter ſit cuique inexorabilis, ut teſtatur Conſultus *in dict. l. ſi. duobus*, ubi idem Bald. notat quod à Judicio ſortis, non datur appellatio: Videbis *l. ſi. quæ ſunt cautiones ff familiæ erciſcundæ.*

Sed majus dubium, num ſortes in electionibus 45
Canonicis permittantur; & videtur quod ſic, cum ex dictis de natura ſua, nihil mali intercedere videatur, nec illicitum eſſe illis uti, ut declarat D. Auguſt. *Pſal* 30. & tranſumptivè *in dict. cap. ſors 26. q. 2.* & communiter Theologi; niſi ratione alicujus circunſtantiæ aliquid mali accedat; veluti divinationis, ſeu ſortilegii, & ſi Bald. *in l. fin. cod. commun. delegat.* dixit ſortem non eſſe peccatum, nec prohibitam rationem finis; non enim in hac ſorte militare videntur rationes prohibitoriæ; prout eſt divinatio, & ea aliis teſtamenti veteris *lib. 1. Ther. cap. 3.* Joſue, *cap.* 18 proverb *cap. 16. lib. 1.* Regum. *cap.* 10. & eodem *lib. cap.* 14. & Jonæ *cap.* 1. ubi referentur etiam electiones Regum ſorte factas, & ex Actis Apoſtol. *cap.* 1. videmus quod S. Mathias ſorte in Apoſtolatum electus fuit Et ſic dixit Cardinalis *conſ.* 150. *in fine*, ut ſi inter duos de Pontificatu contendatur ſorte dirimi poſſit, ut cum aliis tradit Julius Lavor. *dict. tit. 4. cap. 20. var. lucub.* dum tamen fiat de conſenſu univerſalis Eccleſiæ ſeu Concilii Genaralis, vel Domin. Cardinalium, quantum ad hoc repræſentantium univerſalem Eccleſiam, cujus principaliter intereſt, juxta quæ etiam retuli *in cap. 7. hoc. titulo*; indequè inferri, ut in beneficialibus detur locus ſorti. Verùm quia alii ex eodem Cardinali *in cap. licet cauſam, de prob.* & *in cap. cum qui, de eo, qui mittitur in poſſeſſion. lib.* 6. contrarium teneant, ne detur vitioſus ingreſſus; ideo dices de Iure noſtro Canonico has ſortes eſſe prohibitas in Eccleſiaſticis Præ-

Lentia

bendis ex regula textus *in c. Eccleſia veſtræ 3. de ſor-
tilegiis*, ubi latiſſimè dico: nam cum tales electio-
nes debeant fieri Spititus ſancti inſpiratione, &
invocatione, ſitquè periculum ne Dæmon invoce-
tur in eis cum periculo idolatriæ; item & juxta ſor-
mam. *c. licet* ſuprà *hoc titulo*, *c. quia propter*, *c. in-
demnitatibus eodem lib. 6.* & quia oportet eligi di-
gniores, ut in hac quæſtione dicimus, & in aliis *ſu-
prà* ſequitur nunc breviter reſpondendum hoc
non provenire à ſtatura ſortis diviſoriæ, ſed à ratio-
ne prohibente juxta literam *dict. c. 3. de ſortilegiis*;
propter mala ſortilegia Dæmonis, quæ valent in-
termiſceri; & ſic evenit, ut ſicut in caſibus, in qui-
bus nulla cadit Eccleſiaſtica adminiſtratio, uſus
ſortium non eſt per ſe malus; ita nec prohibeatur
etiam in Eccleſiaſticis, ſi concurrat privilegium
Apoſtolicum, ut legitur de electione diſcretorum,
ſeu ſociorum Prælati apud congregationem ſancti
Bernard in Italiâ Monachorum ordinis Ciſtercienſ.
Canonicorum Regularium S. Salvatoris, & alio-
rum. de quibus Fratet Sigiſmund. *p. 1 c. 4. dub. 27.
n. 6.* Ludovic. Miranda *in manual. Prælator. tom 2.
q. 23. art. 17 concl. 3.* Lavor. *dict. c. 29. tit. 4. n. 39.*
46 Quare, etſi uſque ad noſtra ferè tempora, ut
Ego ſæpiùs vidi in noſtris Regnis Caſtellæ, &
Legion. fuerit in praxi agitatum, ut quoties duo
ex coopoſitotibus ad Canonicatus Magiſtales,
ſeu Doctorales, eſſent in paritate ſuffragiorum;
tunc non deveniretur ad ſortes; ſed ad qualitates
generis, officiorum dignitate, graduum literatu-
ræ in univerſitatibus, & ætatis ipſorum præten-
dentium, factis, & receptis informationibus, per
teſtes, & inſtrumenta reperta à Præbendato ad id
nominato per Capitulum Cathedralis Eccleſiæ:
quibus viſis per omnes Capitulares, tunc ei, qui
uberius probaret, adjudicaretur Præbenda, ut
inter alios caſus vidi in Eccleſia Chonchen. anno
1634. inter DD. Antonium Painum hodie Archie-
piſcop. Burgens. & DD. Franciſcum Barrientos;
Canonic. tunc Granaten. qui migravit è vita, jam
tempore currente, Canonicus Magiſtralis ſacræ
Scripturæ Hiſpalenſ. & hoc juxta formularium
amplum Bullæ Sixti V. & aliam Leonis X. quas ad
literam longè explicans, refert Nicolaus Garcia
de beneficiis p. 5. cap. 4. à num. 169. Tamen jam à
decem annis nunc in ſimili æqualitate ſufragiorum
vulgò *empate* practicatur, ut ſorte adjudicetur
ubi eorum præbenda in concurſu prætenſa per edi-
cta, ut in Eccleſia Abulenſ. contigit in Canonicatu
Pœnitentiariæ inter R. Antonium Caſtanon. cui
ſors obtigit, & R. Paton. de Ajala, tunc Cano-
nicus Magiſtral. Civitaten. nunc Magiſtrum In-
fantis Margaritæ, quod ſic jam fieri patet ob evi-
tandas ignominias, quæ accreſcebantur ei, qui ap-
parebat minus idoneus, item & falſas informatio-
nes, ſuppoſitas contra veritatem, quæ ad id ex
majori diligentia unius fieri ſolebant; quæ praxis
nititur in Bulla ad id expedita à Romano Pontifice
quam ad literam poſui infra *in cap. quia propter
43. quæſt. fin. num. fin.* Ubi & iterum dixi: *de hoc
modo election. in paritate votorum.*

Et ſuppoſito etiam quod officiales majores te-
47 nentur habere plenam notitiam de Magiſtratibus
creandis *ex cap. bonæ el. 2. ſupra de poſtul. Præl.* Ubi
Abbas *notab. 12.* ait quod eligentes, non ſalvant
conſcientiam ſuam eligendo illum, cujus plenam
non habeant notitiam, cum ad eos ſpectat Prin-
cipem conſulere circa Officialium electionem,
Joannes de Platea *in Rub. quemadmodum Civil,*
[illegible] *lib.* 10. [illegible]

num 50. Bobadilla *in politica cap. 3. num. 4.* † Ubi 48
ait eligi debere qui bona exiſtimatione noti ſunt,
ex cap. Epiſcopis 63. diſt. & ex textu *in l. ſed etſi
ex improviſo ff. de re militari* ibi: *inſpecto ejus vi-
tæ præcedentis actu*, & ex textu *in l. non omnes
§. Barbarius ff. eodem* ibi: *Sed licèt hoc liquido
conſtare non poſſit argumentis: tamen cognoſcendum
eſt, etſi bonus miles ante æſtimatus fuerit; propè eſt,
ut affirmationi ejus credatur, ſi emanſor, aut negli-
gens ſuorum, aut ſegnis, aut extra contubernium
agens, non credatur.*

Quod ſi adipiſci integram notitiam nequeant, 49
exiſtiment Angelus *de clauſ. in ſumm. verb. elect.
§. 22.* Tabiena *in ſumma, eodem verbo §. 17.* ſat eſſe,
aut ex notitia propria, aut ex ralatione aliorum ad
dignoſcendum eligendorum partes; ſic ut levis
ignorantia notitiæ Judicum eligentem excuſet, ut
per prædictos teferunt, & ſequuntur Burgos de
Paz *in l. 2. Tauri n. 86.* Maſtrillus *de Magiſtratibus
lib. 2. cap. 1. n. 70.* Nec ob hoc excuſentur ab accu-
rata inquiſitione vitæ, morum, eligendi peritiæ,
& aptitudinis, ut notabiliter notarunt Cardinalis
in Clem. 1. de conceſ. Præbend. Alciat. *de præſumpt.
reg. 3. præſumpt. 2. n. 6.* † ſequitur dicendum in pro- 50
poſito noſtræ quæſtionis, ut Magiſtratus electores
teneantur, juxta præfatam diſquiſitionem eligere,
ſive proponere Regi eligendos meliores, & digniò-
res, taliter ut alias ipſi de eorum exceſſibus tenean-
tur, ut docent Doctores ad textum *in l. ſi ſervus
ſervum, §. fin. & §. ſi fornicarius ff. ad leg. Aquil.*
Cervantes *in l. 1. Tauri num. 12. fol. 34.* Domin. de
Ponte *in tract. de poteſt. Proregis tit. de elect. officio-
rum num. 7.* † Ubi *num. 6.* dixerat quod eligentes, 51
& nominantes Officiales ad Juſtitiæ adminiſtratio-
nem, tenentur maximè animadvertere; quia non
debent in hoc gratificare perſonis, nec attendere
preces, vel aliorum interceſſiones.

Imò & ſubdit à Ponte *dict. num. 7.* ex communi 52
Theologorum ſententia, non ſolum committere
peccatum electores dignos tantum eligndos præ-
termiſſis dignioribus; ſed teneri ad teſtitutionem
omnium damnorum, ſive attendatur commutati-
va, ſive diſtributiva juſtitia. † Et quod ſub pœna 53
peccati mortalis teneantur Senatores, & Magiſtra-
tus Urbis eligere digniores, docuerunt Bannes 22.
quæſt. 63. art. 2. dub. 6. Salon. 2. 2. *quæſt. 63. artic. 5.
contr. 9. concl. 2.* Leſſius *de Juſtit. lib. 2. cap. 32. dub. 3
num. 17.* ob quod dixit Aviles *in cap. 17. Prætor.
verb. eligant num. 2.* ſpectare de Jure communi ad
Concilium Civitatis electionem Officialium, &
quod talis electio debeat fieri de magis indoneo:
idem docent Joannes Valerus *in differentiis utriuſ-
que fori verb. electio differentia 2. num. 3.* ibi: *qui li-
bet diſtributor, ſeu ad collator munerum Reipublicæ,
tenentur ea conferre dignioribus ſub pœna peccati
mortalis*, Bobadilla *in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 8. n. 45.*
ibi: *Toca à los reſidores la eleccion de los oficios, y
deben eliger los mas idoneos expertos para ellos*: idem
aliis verbis docent ex doctrina D. Thomæ Mada-
riaga *in tract. de Senatu cap. 42.* Ledeſma *in ſumm.
tom. 2. tract. 7. cap. 2. difficult. 5.* Petrus d'Aragon. *in
2. 2. dict. quæſt. 63. art. 2.* ibi *ſi Reſpublica ad plura
ſuffragia eligeret Miniſtros, quilibet ſub peccato mor-
tali teneretur ſuffragari digniori.* † docent etiam 54
Innocent. *in cap. cum olim de reſtit. ſpoliat. num. 2.*
Platea *in l. humilioribus Cod. de ſuſceptorib. lib. 10.
num. 2.* & omnes ex ea ratione; quia hæc officia
ſunt bona communia, quæ ordinantur in bonum
Reipublicæ, & in dignitatem, & honorem per-
[illegible] debent diſpenſari dignioribus; cumque
dicta

dicta officia ſint inſtituta ad conſervationem, &
gubernationem Reiplublicæ, ſintque fructuoſa, &
honorifica, venit, ut debeant reſpondere meritis,
tanquam præmia.

55 Et licèt aliqui ex doctrina Cajetani, Vaſquez,
Molfeſii, & Homoboni ſupra *in principio à num.* 1.
adductorum, dicant probabilem eſſe eam opinio-
nem, quæ docet in officiis ſæcularibus ſufficere eli-
gere dignum, relicto digniori: tamen, ut jam ibi
56 dixi hæc doctrina procedit in Principe, Rege, ſeu
Pontifice diſpenſante, & eligente † vel ut exiſti-
mat Sanchez *in conſiliis moralib. p.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *du-
bio* 36. *à num.* 11. procedere eam in officiis ſæcula-
ribus, quæ non habent adminiſtrationem Juſtitiæ,
in quibus ſatis erit eligere dignos ad vitandum
peccatum mortale: ſequitur etiam Ægidius Trul-
lenc. *in opere morali p.* 2. *cap.* 11. *lib.* 7. *dubio* 8.
57 *ſub dict. n.* 4. † Ubi addit quod ſi officia habeant
Juſtitiæ adminiſtrationem, etiam, ſi electio nòn ſiat
ex partibus ejuſdem communitatis; imò et ſi fa-
cienda ſit ab uno electore, ſi tamen facienda ſit de
partibus Communitatis illius probabilius eſſe, ut
tantum ſit peccatum veniale non eligere dignio-
rem, & meliorem, ut quando Rex eligit Præſi-
des, vel Auditores Regios, vel Prætores &c. qui,
& Sanchez ſupra, ut vides, loquuntur de Rege. Et
ita relatam à nobis ſententiam docent etiam Vega
in ſumma. p. 2. *cap.* 8. *n.* 4. Turrianus *in* 2 [illegible] *tom.* 2.
diſp. 23. *dubio* 1. *n.* 6. Gaugericus Hiſpanus *in
ſumma Cajetani verb. electio lit. B.* Petrus de Ala *in
tract. de decurion. Chriſt. cap.* 16. Joannes de la
Cruiz *in director. conſcient. p.* 1. *praecepto* 7. *q.* 7.
art 2. *dubio* 11. *concluſ.* 2. Malderus *in* 2. 2. *tract.* 1.
cap. 1. *dub.* 5. Rebellus *de Juſt. p.* 1. *lib.* 3. *q.* 4. *num.*
13, Valentia *tom.* 3. *diſp.* 5. *q.* 7. *puncto* 2. §. 5.
Reginald. *in ſumm, tom.* 2. *lib.* 25. *cap.* 3. *n.* 35 *in
fine*, & alii.

58 Addo inquam ut Senatores eligentes indignos,
non ſolùm peccent mortaliter, ſed & teneantur ad
reſarcienda damna (eſto quòd eligentes dignos,
omiſſis dignioribus, ad ea non teneantur) ut do-
cent citati Doctores, & Naldus *in ſumma verb
eligere n.* 6. Fernandez *inſtruct. confeſ. p.* 2. *cap* 21.
num. 5. Covar. *in regula peccatum* §. 7. *n.* 6. cum
Miranda *in manuali Prælat. tom.* 2. *q.* 23 *art.* 13.
Maderiaga ubi ſupra *de Senatu c.* 42. in ſequenti-
bus verbis: *Quantos de eſtos pecados ſe beben algu-
nos, pidiendo el officio que no merecen, y los que
ruegan por allos, y los que conſie teu, ſin acordarſe
Jamas de conſeſarlos, ni de reſtituir los dannos que
aquel hizo a la Republica, que no faltara que hacer
con ellos el dia del Juizio.*

59 Ad tertiam quæſtionis partem in aliquo caſu;
ſi ut proximè dictum eſt procedat in Principe, ſive
Papa eligente, aut nominante inhabilem aliquem ad
officium ſæculare. In quo dubio exiſtimo reſpon-
dendum cum diſtinctione, quia ſi tales ſuperiores v.
g. ſcienter impedimenti ſervitutis v. g. in eligendo
eum, nihillominus eligant, vel ſi Pontifex admit-
tat ad ordines eum, quem ſcit eſſe irregularem;
eo quod in tali caſu videatur diſpenſatum cum
incapaci, illum habilitando ad officia, & honores.

60 Sic Doctores collingunt ex verbis textus *in l.
Barbarius Philippus ff. de offic. Prætor. in verſ ſed ſi
ſciſſet ſervum eſſe liberum, eum effeciſſet*, quibus
verbis patet ſcientiam in eligente fuiſſe neceſſa-
riam: ita docent DD. per textum *in l. quidam con-
ſulebat* 59. *ff. de re judic.* Innocentius *in cap. veniens
de filiis Præſbit.* Platea & Rebuffus *in l.* 2. *cod. ſi
ſervus, aut libertus lib.* 10. Accurſ. per textum ibi
in l. imperiales 23. §. *ſimiles verbo oportet cod. de
nuptiis l. idem* 12. §. *fin. ff. de excuſat. tutor* Me-
nochius *lib.* 2. *de præſumpt. præſumpt.* 20 Th.
Sanchez alios referens *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 4.
Leſſius *de juſtitia lib.* 2 *cap* 35. *dubio* 5. Gironda *de
previleg. à n.* 726. Graff. *de effectibus cleric, effectu*
4 *à num.* 288 Caſtro Palao *in opere morali tom.* 1.
tract. 3. *diſp*, 6. *num.* 4. & *diſp.* 1. *puncto* 24. *num.* 8.
Suarez *allegat* 12. & ibi *num.* 24. ubi ejus additio-
nator Valda plures congerit *list. H.* Roman. *conſ.*
307. *num.* 2 Salas *de legibus diſp.* 10. *ſect.* 31. *num.*
3. Bonacina *tom.* 1. *tract. de ſimonia diſp.* 1. *q.* 6.
num. 8. Seſſe *tom.* 3. *deciſ.* 294. Azevedus *in l.* 3.
tit. 3. *lib.* 8 *recop. num.* 59. † quod verum eſſe intel- 61
ligo cum Suarez, Sanchez, Menochio, & Amaya *in
dict. l.* 2. *cod. ſi ſervus, aut libert. lib* 10. *num.* 28. & 30.
ſi impedimentum ſit juris humani, & poſitivi.

Quod ſi impedimentum eligendi ſit Juris natu- 62
ralis, veluti ſi princeps aliquid concedat infanti,
aut impuberi, animo & decretione carenti, veluti ſi
Decurionatum, aut Magiſtratum ei præſter; tunc
revera non ſuppleatur per Principis diſpenſatio-
nem juris naturalis defectus, in tali eligendo; eo
quod pupillus tam teneræ ætatis, caret diſcretione
& animi judicio, quod præcipuè eſt neceſſarium
ad adminiſtrationem talis officii, ita docent Cuma-
nus, & Alex *in l. fi. cod. de milit. teſtamento*, per
textum ibi, Anton. *in cap. conſultationibus de jure
patron.* Suarez *dict. alleg.* 11. *à num.* 16. taliter. ut
nec Juriſdictio, nec officium nec titulus ad illud
exercendum ex tali promotione reſultet, ut dicunt
Caſtrenſis *in dict. l. quidam argumen.* §. *ſed natu-
ralia inſt. de jure naturali.* Antonius Gomez, &
cum multis Ayll. ejus additionator *tom.* 3. *Variar.
cap.* 1. *n.* 36. Amaya, ubi ſuprà *in d. l.* 2. *num.* 33.
& alii per textum *in l. ad Rempub.* 8. *ff. de muneribus,
& honor l. non tantum* 21. *ff. de decurionib. l.* 2. §.
fin. ff. de reg. juris; l. Lucius 21. §. *imperatores
ff. ad municip. l.* 2. *cod. de his, qui veniam ætatis*,
juncta gloſſa *ibi*, cum non defectus Conſilii ex te-
nera ætate; & ſic nullus conſenſus detur in infante
qui nec diſpenſatione Principis ſuppleatur.

Nec ultimo membro dictæ diſtinctionis obſtat 63
textus *in l. fin. cod. de militari teſtam.* ubi ſcriptum
eſt pupillum poſſe Tribunum eſſe, & teſtamentum
condere; & quod conſtet, ut fere cum Conſulibus
Tribuni eandem poteſtatem habeant ex *l. officium*
12. §. *fin. ff. de re milit.* Livius. *lib.* 28. Vopiſc. *in
Aureliam.* Veget. *in lib.* 2. *de re milit, cap.* 12. *An-*
char. apud Schar. *de verbis juris verb. Tribuni mi-
litum*, Budæus *in annot. ad l.* 2, *ff. de ordine juris*,
Roſin *lib.* 10. *antiquit. cap.* 7. Revard. *d. lib.* 4.
variar. cap. 8. Stavvech. *in notis ad Vegetium lib.*
2. *cap.* 7. Lipſius *de militia Romana lib.* 2. *dialogo*
9. & poſt eos Bulleng.. *lib.* 5. *de imperio Romano
cap.* 4. nec quod Spartian referat de Adriano in
eo, *Nullum Tribunum feciſſe, niſi eum, qui plena
barba eſſet, aut ejus ætatis quæ prudentia, & annis
tribunatus robur impleret, & Tribunis non favo-
rem militum, ſed Juſtitiam commendaſſe*: nec quod
Valerianus Imperator apud Vopiſcum *in Probo*,
excuſet ſe, quod fecerit Probum imberbem ado-
leſcentem Tribunum, nec quod credatur ab aliis
majus Judicium in Tribuno, quam in Decurione,
ſeu Magiſtratu requiri.

Sed omiſſis nonnullis explicationibus, unam 64
Gotofredri dicentis Juſtinianum loqui de legibus,
quæ ante Adrianum latæ fuerant, indicans ſuo tem-
pore eas leges vigere, quæ pupillis Tribunatum
concedebant, ut patet ibi: *Attamen noſtris tempo-
ribus*

tribus indignum eſſe videtur. Aliam Revardi lib. 4.
variar. cap. 8. in l. 2. §. 1. ff. de reg. Juris. reponenti
pro tribunarum numerorum in tribunatu. Aliam
Oldradi, Bartol. & aliorum antiquorum, quos
ſequitur Suarez ſupra num. 20. dicentium dict. l. fin.
cod. de milit. teſtam. loqui in dignitate, quæ non
habet annexam adminiſtrationem, exiſtimo ſe-
quendam eſſe interpretationem Cujacii lib. 17. ob
ſervat. cap. 36. & ad tit. cod. de milit. teſtam. & ad
tit. ff. de excuſat. tutor. in l, 8. Conaſii lib. 5. Miſcel
cap. 25. Petri Fabri in dict. l. 2. §. ff. de reg. juris pag.
22. Oſuvald. lib. 6. commentariorum, Donelli c. 18.
litt. C. docentium tribunatum in dict. l. fin. nudum
fuiſſe nomen digitatis ſine adminiſtratione ima-
ginariæ militiæ genus, quod vocabatur ſuper nu-
merum, quo abſentes honore tenus, & titulo fun-
gebantur ſine favore militiæ, quod à tempore
Claudii inſtitutum teſtatur Sueton. in eo c. 25. ibi:
Æqueſtres militias ita ordinavit, ut poſt cohortem
alam, poſt alam tribunatum legionis daret, ſtipen
diaque inſtituit, & imaginaria militiæ genus, quod
vocatur ſupra numerum, quo abſentes, & titulo
tenus fulgerentur: ſequitur alia adducens Amaya
in dict. l. cod. ſi ſervus, num. 36. dicens conducere
duo Appiani loca, & adducit Petr. Faber. ſup. &
alium incerti authoris, quem recenſet in propoſito
Steuvech. in veget. lib. 2. c. 19 quibus addit textum
in l. 2. cod de caſtrenſi peculio l. ii. 5. l. ſerenitas 17.
65 cod Theodoſ. de Palatin ſacrar. largition. † qui cre-
dit. verb. numerorum dict. l. fin magis ſignificare co-
hortes, ſeu legiones, quàm ſupernumerariam Di-
gnitatem, ut voluit Revard. dict. cap. 18. variis lo-
cis probans: & ſic Caſtrenſis in dict. l. fin. ex ratio-
ne, quam affert Veget. lib. 1. de re milit. cap. 4.
prædicti honoris ſine titulo, & officio erat capax
pupillus, cui facilius tribunatus numerorum, vel
ſimilis alia dignitas militaris mandabatur; maximè
ſi ex illuſtri familia profectus eſſet, cum poſſet
majores natu Vicarios, ſeu Locum tenentes habere,
66 ut jam alibi dixi † ſed non cum exercitio; cum Tri-
bunorum officium in bello ita dictum eſſet, quod
ex ſingulis Tribubus regionem ducerent, exercen-
do officium in exercitu, ut miles munitus, veſte
indutus, incederet, claves portarum ſuſcipiendo,
vigilias circumeundo, frumentationibus Commili-
tonum exercendo, frumentum probando, deli-
cta ſecundum ſuæ authoritatis modum caſtigando,
cauſas definiendo, & exercitationes producendo,
quæ, ut in argumento dicitur, fieri, & ex equi à
pupillo, juxta relatam doctrinam minimè poſſe
conſtat.

67 Ad quartam quæſtionis partem de Epiſcopo eli-
gente Officiales laicos ad officia ſæcularia in caſu,
quo Prælati habent aliqua oppida, & ſupremam
poteſtatem temporalem, exiſtimo reſpondendum
eodem modo ſe habiturum circa eorum diſtribu-
tionem de dignis, vel dignioribus, ſicut Reges in
ſuo Regno; quia hi ſunt, ſicut Reges, & ſimili-
ter quoad eorum venditiones, ut docet cum aliis
Ægidius Trullench. in opere morali d. l. 7. p. 2. 5. 11.
dub. 8. & ibi cap. 5. q. 3. à num. 6. Sanchez in conſ. p. 1.
libro 2. dub 38. & 39. cap. 1. Salon 2. 2. q. 63. art. 2.
68 poſt controverſ. 2. † addentes, ut ſi Epiſcopi ſupre-
mam poteſtam non habeant, temporalem poſſint
69 ſe habere, ſicut Domini titulares † quod aliter
credo cum dictis, & aliis dicendum circa officia
Eccleſiaſtica; quæ etſi aliquando dignis dari ſuffi-
ciat; vendi non poterunt; ſed ea gratis dari debe-
re, & non tantum ſpiritualia, ſed etiam ſæcula-
ria, quæ ad ſpiritualium cuſtodiam inſtituta ſunt

† De beneficiis ſimplicibus curatis, & Præbendis 70
dices, ut dico infra in cap. 29. de præbend. & ſub
tit. de conceſ. Præb.

Pro complemento harum omnium difficulta- 71
tum, quoad eligendos Magiſtratus, Judices, &
Officiales Reipublicæ, addo quod ſi fortè inve-
niri, non queant viri perfecti, qui Magiſtratus ge-
rant, & officia juriſdictionis; hi ſaltim eligantur
qui eruditi ſint, & prudentes: nam vitiis nemo
ſine naſcitur, & optimus ille erit, qui minimis urge-
tur † ſed ut exclamant Lucas de Penna in l. 1. in fine 72
ff. de diverſ. officiis lib. 12. Afflict. in conſtitut. ut de
ſuc ceſſion n. 56. Burgos de Paz in d. l. 2. tauri n. 88.
de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. de electione
official. in p. inc. n. 13. Maſtrillus de Magiſtrat. lib. 2.
cap. 1. n. 73. quid vacamus in meritis virtutum, aut
vitæ ſic extollendis; cum hodie nihil ſibi dignitas,
nihil induſtria vindicet totum aurum profanus
amor obtineat, hodie honor vitia indefenſa remu-
neret, & in locum ultoris, ſeu judicis, is, qui fue-
rat puniendus adjiciatur, ex cap. fertur 1. q. 2. & ut
referunt, ac dicunt cum Luc. de Penna relato Avi-
les in cap. 3. Prætor. verb. prorruego. Maſtrillus dict.
cap. 1. lib. 2. de Magiſt. in fine, hodie non morum
honeſtas, ſed verborum honeſtas attenditur, non
ſcientiæ viſus, ſed ſtultitiæ riſus, non puritas ma-
nuum, ſed quantitas munerum confovetur, &
non virtutes, ſed veſtes ad inſignes honores, &
utilitatis officia promoventur.

Credebile namque erit quod juſte de noſtra 73
conquerantur Hiſpaniâ; videtur quod non, cum
tam Rex noſter, quam ejus Magiſtratus majores
vulgò de la camara ſint mirum in modum ſpecta-
biles, curam exercentes, ſedulo circa impertien-
da præmia, & officia Juſtitiæ litteratiſſimis, ac bo-
nis moribus præſtantioribus viris, advertens cum
Covarruu. in reg. peccatum §. 7. n. 4. verſ dignior. vi-
ro Vivio deciſ. 455. Aviles in d. cap. 4. Prætor. verb.
quales dicere n. 8. & gloſſa le comple a n. 1. Vaſchio
controverſ. illuſtrium perſon. cap. 27. & 28. in prin-
cip.

Digniorem circa officia non dici ſimpliciter il- 74
lum, qui eſt Doctor, vel in majori dignitate, no-
bilitate, vel prærogativa poſitus, ſed is, qui juxta
munus, & rem, cui præficiendus eſt aptior ejus
miniſterio appareat, præferentes diligentiorem ad
curam viro ſanctiori, qui non ita diligens fuerit, &
doctiori, qui non ita conveniat publico muneri,
ſicut tantum doctus, qui doctrinam habeat ſuffi-
cientem ad munus, quod ei confertur, uti etiam vi-
detur à Platone conſideratum antiquitùs lib. 4. de
legibus, ibi: Non enim Magiſtratus alicui dabi-
mus, qui dives ſit, aut hujuſmodi quidquam poſſi-
deat, aut roboris magnitudinem, vel generis clari-
tatem, ſed ei qui poſitis legibus parebit, maximè,
& hac re cæteris in Civitate præſtabit, quibus con-
ſonat textus in § fin. inſtit. de ſuſpectis tutorib. Quæ
doctrina circa beneficia erit utique practicabilis
juxta quæ infra conſidero in cap. penult. & fin. de
ætate, & qualit. ordinandor.

Ad quintam quæſtionis partem de differentia 75
comitiorum ab antiquitate inventa, ut per congre-
gationem multorum in unum coadunatorum, ſuf-
fragia de aliqua re præſtarentur, dicta erant, à
coeundo, quod populus iis coire, & unum in lo-
cum convenire ſoleret, vel à ſimultando, dum
conventus populus ad eligendum Magiſtratum
conveniret, quæ non inquam abſimilia ſunt nimis
à formulario electionum, ſive ad Dignitates, &
officia Eccleſiæ ac ad munera temporalia Reipubli-
cæ,

cæ , quæ per electionem , convocatis electoribus
fiunt in loco certo, ut innuit plura ex antiquitate,
bonis authoribus recenſens, Julius Lavorius *lib.* 1.
variar. lucubrat à cap. 1. omnino legendus ad cu-
rioſa , & non ſpernenda pro electionibus aſſuetis
in Ciuitatibus Magiſtratuum , Decurionum, ſeva-
76 liorum officialium Reipublicæ. † Etenim Romæ
conſueverant fieri comitia conſularia, Prætoria tri-
bunitia , ædilitia , cenſoria, quæſtoria, & reliquo-
rum Magiſtratuum creandorum , ubi poſt alia de
multiplici officialium numero pro Republica Ro-
mana Creato, & à quo tempore ab urbe condita
77 ait , *n.* 14. † fuiſſe penès Romanos comitia , quan-
diu Reſpublica ſub Conſulibus permanſit , atque
adeo ſub Julio Cæſare , & Auguſto , Imperatori-
bus: nam Tiberius initio ſui imperij jus Commitio-
rum à populo ademit, qui ex Cornelio Tacito *lib.*
1. addit ſub Auguſto , & Cæſare , populum comi-
tia retinuiſſe ; non tamen libera, quia non poterat ,
niſi pro dimidia parte creare quos vellet Magiſtra-
tus ; ſub Auguſto autem paulò fuiſſe liberiora.
78 Et quia legimus apud Romanos fuiſſe tria Co-
mitiorum genera ; Calata nempe , Curiata , &
Centuriata, ſed quod Calata dicerentur omnia Co-
mitia , non à verbo Græco , de quo gloſſa *in* §. 1.
in 9. de teſtament ut ibi ſolent inſtitutarii ſcribere ,
quod bonum ſignificat , quaſi eſſent bona initia ,
vel boni conventus, ſed à Verbo alio Græco, quod
eſt voco quia Vocatio perſonarum fiebat , inde-
què vetuſtas rudis *calare* dixerit latina forma pro
Vocar ; imò & Calendas dictas eſſe primam diem
cujuſlibet menſis ; quia in ea populus convocaba-
tur ; ſed poſtea ; quia tale Verbum eſſe deſiiſſet ,
retentum fuiſſe nomen calatorum comitiorum , in
his tantum , quæ pro Collegio Pontificum habe-
bantur vel condendorum teſtamentorum cauſa
fiebant. Ob idque inſtitutarii tripartitum teſtamen-
torum genus, ſcribentes , alterum cùm homines ad
prœliandum irent , alterum per æs , & libram ;
nempe per emancipationem ; id eſt imaginariam
quandam venditionem, quinque teſtibus præſenti-
bus ; dixerunt de primo in pace , & otio appellari ,
ſic quod calatis comitiis fiebat , hoc eſt , vocatis
commitiis, ſeu convocato populo, per cornicinem,
ut teſtator , eo præſente , & quaſi teſte , ultimam
ſuam declararet voluntatem quod tempore pacis
bis in anno fieri ſolere, ſcribit idem Julius Lavor.
var. lucubrat. dit. p. 1. *cap.* 2. *num.* 5. ubi *num.* 6. addit
ſub calatis , quandoque Curiata ; & Centuriata
comprehendi Juxta Gellium *lib. cap.* 27. Ubi calata
comitia dicuntur quæ habentur, aut pro Colegio
Pontificum , aut Regis , ſacrificuli , aùt flaminum
inaugurandorum cauſa , ut *à num.* 18. optimè ex-
plicat ex pura antiquorum boni nomiois authò-
rum.
79 Et quod calata Comitia pro Collegio Pontifi-
cum , ſolita etiam haberentur , non male ex Cice-
rone *in oratione pro domo ſua* , colligit Lavorius
dict. cap. 2. *de commitiis prophanis, & Eccleſiaſticis à
num.* 7. legendus , qui dicit, ut quamvis ſacerdo-
tia præter Pontificatum Maximum à populo anti-
quitùs non darentur , ſed tantùm in Colegiis co-
optarentur , qui Sacerdotes futuri eſſent , ſed non
tamen malè dictum Comitia calata pro Collegio
Pontificum haberi ſolita; ſic ut licet Rex Sacro-
rum , & flamines non eſſent Pontifices , tamen ita
in Pontificum Collegio adſcripta fuiſſe, ut ſi quan-
do de re aliqua apud Pontifices ageretur, ipſi ſimul
Judices ſederent ejus rei, de qua ad Collegium
Pontificum relatum eſſet; indequè verè dictum illa
Comitia , quæ habentur Regis Sacrorum , & fla-
minum inaugurandorum cauſa pro Collegio Pon-
tificum haberi , ubi explicat quæ fuerunt flamines ,
Augures , Regem Sacrorum ; & quod Pontifices
fuerint inſtituti à Numa Pompilio , de qua anti-
quitate dixi aliqua ex Anaſtaſio Germonio *a. c.* 1.
lib. 1. *de ſacror. immunit.* & qui antiqui Sacerdo-
dotes ſupra *in cap. tranſlato* 3. *de Conſtitutio-
nibus*.
Jam ergo ad ſecundam ſpeciem comitiorum 80
Curiatorum breviter reſpondeo cum eodem Julio
Lavorio plura ſcribente *dict. lib.* 1. *variar. lucubrat.
cap.* 3. *à num.* 10. Curiata comitia fuiſſe , eum qui ex
curiis erant ex cenſu, & ætate per Lectorem Cu-
riarum convocari ſolerent ; & quod plures Curiæ
ſtatuiſſent , id viſum populo diceretur ; & hæ in-
quam ſic dicebantur , quando fiebant per curias ,
id eſt per Cives , qui erant contra Civitatem, quæ
dicebantur calata , quando vocabantur , & dice-
bantur prætoria; prout ex eis creabantur Prætores,
ubi non omnes Cives ſuffragia præſtabant , ſed
tantum Cives Romani , qui in Curia erant de-
ſcripti , & in urbe habitabant ; Sic Lavorius *dict.
cap.* 3. *& num.* 8. qui *à num.* 5. ſcribit Romulum
diviſiſſe populum in numero triginta Curiarum ,
quæ poſtea auctæ fuerunt ad 35. unicuique Cu-
rionem qui curaret ſacrificia cum aſſignatione loci,
& Deorum adorandorum ; & quod in his curiis
fuerunt celebrata comitia , in quibus creabantur
Magiſtratus, Sacerdotes, leges, quæ habebant no-
mina peculiaria ; nempe *Calabra* curia ſcilicet jux-
ta capitolium *Hoſtilia*, quæ erat principales , & ſi-
miles ; & quod veteris Curia dicebatur , ubi Augu-
res reſidebant , quæ èrat Romæ intra Eccleſiam
ſancti petri ad vincula , & Colloſſeum ; & quod
dicta Curiata non poſſent fieri , niſi intra pome-
rium , quod illud dicebatur quod erat poſt mu-
rum, ſeu proximum muro : nam ut Roſinus *lib.* 1.
cap. 3. ſcribit veteres merum , pro muro dicebant ,
qui erat locus intra agrum affatum per totius urbis
circuitum penès muros regionibus certis determi-
natus , qui faceret finem urbani auſpicii , & quod
perſonæ , quæ intereſſe ſolebant fuerunt Reges ,
Magiſtratus, Pontifices, Patritii Prætores , Dictato-
res, & Interreges, de quorum Officio , & qualitati-
bus Roſinus, ubi Dempſt. *de antiquit. Romana mul-
tis in locis*, & Alex. *de diebus generalibus*, Julius La-
vorius *dict. cap.* 3. *n.* 8. qui *n.* 6. dicit ultimis tempo-
ribus prædicta comitia curiata fieri cæpiſſe poſt-
quam Lex Voleronis lata fuit, una legum, quæ fue-
runt de quorundam Magiſtratuum imperio, hoc
eſt Dictatoribus, Conſulibus, Proconſulibus Præ-
toribus, Pro-Prœtoribus, Quæſtoribus, & reliquis
Reipublicæ militaris Miniſtris , faculatibus dandis
de revocatione Camilli ab exilio de adoptionibus
faciendis, teſtamentis confirmandis, Sacerdotibus-
què creandis , qui flamines erant ; & ſic altera
comitia curiata fuiſſent quorundam ſacerdotum
ferendorum.
Ad tertiam , & quartam ſpeciem de Comitiis, 81
Centuriatis , & Tributis , breviter reſpondeo ad
primum , quod Comitia Centuriata erant, quibus
à populo per Claſſium centurias ſingulis, calculus
unus pro ſuffragio ferebatur: nam ſic cives ob mul-
titudinem centenario numero diſtribuebantur in
creandis Conſulibus. Erat enim Centuria ſocietas
centum hominum, de quarum origine Servio Tul-
lo ad eas Dempſt *lib.* 6. *antiquit. Roman. cap.* 8. ita
Centuria à decreto Senatus Romani poſt mortem
Romuli, quæ habebantur tribus de cauſis, vel pro-
pter

pter Magiſtratus creandos, vel propter leges ferendas, vel propter bella indicenda, finienda vè erant; ergo hæc omnia penès populum, & ſuffragium ferebant, qui in Comitiis deſcripti erant, tam qui in urbe, quàm qui extra urbem in Italia habitabant, & præter prædictos poterant etiam adeſſe Candidati, qui dicebantur, qui Magiſtratum aliquem petebant, dicti à Candida Toga, quam geſtabant: hæc, & alia docet Julius Lavorius *variar. lucubrat. dicta p. 1. cap. 4.* ubi *num. 10.* ait quod locus Comitiorum erat Campus Martius, quem Cicero dicit Conſularibus auſpiciis conſecratum extra urbem propè portam, flumen tamen; & *numero* 12. quod hæc Comitia non habebantur, niſi peractis ſacrificiis; & quod qui convocabant Comitia, dicebantur Cornicines; ubi *n. 13.* quo ordine fierent.

82 Ad ſecundum quòd Comitia Tributa dicebantur, cum ex omnibus Regionibus urbis, & Tribubus ſuffragium ferebatur ex omnibus, qui militarent juvenibus, & veteranis, ut Volaterran. *in Phirolog. lib. 29. folio* 697. & Dempſt. *cap. 15. antiquit. Roman.* & quòd cauſæ ea creandi fuerunt quatuor, nempe ad creandos minores Magiſtratus, ad Sacerdotes Collegiorum cooptandos; ad leges ferendas, & ad Judicium ferendum: multa alia addit Julius Lavorius *ſupr. toto cap. 5.* ubi *num.* 14. quod nullus erat deſtinatus locus pro his Comitiis, ſicut pro aliis; & *numero* 5. quod jus ea habendi fuit penès Tribunum plebis; & penès eos, quibus ſorte eveniebat, & penès Conſules; & quòd perſonæ, per quas habebantur, erant Romani Cives, quibus data erat Civitas cum Jure ſuffragii, &c. Ad alia de diebus Comitialibus, de auſpiciis, & de Comitiis Eccleſiaſticis Lavorius *ſupr. cap. 8. cl. de Pauli V. obitu, & Comitiis in novendialibus.*

83 Ad ultimam quæſtionis partem dixi infra latè *in cap. fin. de Judiciis, quaſt. fin.* ubi de Officialibus annalibus.

QUÆSTIO VIII.

An eligendi Pontifices, & Epiſcopos, modus fuerit ſemper unus à principio naſcentis Eccleſiæ vel variationes receperit, qualis hodie obſervetur? Et núm conveniat unus perpetuus propter vitanda ſchiſmata. Et an Pontifices, & Epiſcopi poſſint abſolutè, & independenter eligere ſibi ſucceſſores, ſeu diſponere, ut jure ſanguinis, ſive hæreditario deferantur Pontificia, & Epiſcopalis Dignitas? Et an queant renunciando papatui liberè, ſeu aliquorum conſenſu, alium ſibi ſucceſſorem eligere?

SUMMARIUM.

1 *Electionis Pontificum modus fuit multiplex in Eccleſia. Et de ſingulis* à n. 2.
2 *Eligendi Pontificem modus primus per inſtitutionem*, n. 3.
3 *Chriſtus Dominus Primatum obtinuit, Diſcipulos elegit, ex Diſcipulis Apoſtolos, & Diaconos.*
4 *Chriſtus elegit in Pontificem D. Petrum.*
5 *Electio Pontificum ſecundo poſt Petrum fuit apud Senatum ex præsbyteris, & Diaconibus urbis, quos per orbem Conſiliarios, & coadiutores Petrus inſtituit. Et qui Cardinales dicti ſunt*, n. 6.
6 *Cardinales à quo tempore ſic nominati ſunt, &* num. 8. *Qui eos crearunt primo in Eccleſia*, num. 7.
7 *Cardinales in urbe Roma fuerunt creati in Eccleſiis ibi quaſi per Diœceſes ad baptiſmum, & pœnitentiam, & Martyrum ſepulturam.*
8 *Cardinales, Præsbyteri, & Diaconi delinquentes quot teſtibus damnentur?*
9 *Electionis Pontificum tempora diverſa enumerantur*, & à n. 10.
11 *Electio Pontificum quæ ſit in praxi noviſſima*, & num. 12.
13 *Electioni facta à duabus partibus Cardinalium, nulla exceptio poteſt opponi.*
14. *Electus in Pontificem non Cardinalis ſuſtinetur: exemplificatur*, n. 15.
15 *Gregorius X. Eugenius III. & Celeſtinus V. non Cardinales, electi fuerunt Pontifices.*
16 *Electio Papæ Simoniaca, nulla declaratur à Julio II. Clement. VIII. & Urban. VIII.*
17 *Electioni Papæ antecedunt aliqua capita, aliqua in ea requiruntur, aliqua poſt eam.*
18 *Electio Pontificum ſperatur in futurum facienda ſine ſchiſmate, quia fit ſecluſis Laicis.*
19 *Laici nonnulli electores Pontificiæ Dignitatis, tale jus renunciaverunt propter incapacitatem.*
20 *Electionis forma Pontificis nulla fuit determinata à pricipio naſcentis Eccleſiæ; etſi modus fuerit multiplex.*
21 *Schiſmata plura diverſis temporibus fuerunt excitata in Eccleſia propter varios modos eligendi Papam, ut hic enumerantur Laconicè.*
22 *Electionis Prælatorum fuit etiam modus multiplex.*
23 *Papa nequit eligere ſibi ſucceſſorem*, à num. 29. *latiſſimè. Etſi contra videatur poſſe*, à num. 24.
24 *D. Petrus dicitur quòd elegerit Clementem ſibi ſucceſſorem, intelligitur*, à num. 34. *ubi expenduntur Jura contraria*, & numero 35.
25 *Electio Papæ, quod fiat ab iſto, vel ab illo, Juris eſt humani.*
26 *Papa poteſt concedere facultatem, ut in ipſum locum poſſit alter ſucceſſorem eligere.*
27 *Papa poteſt facere conſtitutionem ſuper electione ſui ſucceſſoris.*
28 *Clemens ſecundùm Turrecrematam non fuit immediatè Pontifex à Petro, ſed Linus, & Cletus.*
29 *Papa, & Epiſcopus ſe habent ad Eccleſiam, ſicut vir, & uxor.*
30 *Electio refertur ad tempus, in quo Papa futurus eſt; eſt de ratione*, n. 31. & 32.

33 *Succeſſorem poſſe eligi à Papa non damnatur , ut hæreticum contra Paulum Grilandum , & ſuppoſitam conſtitutionem Pii IV.*

34 Cap. ſi Petrus ,8. q. 1.

35 *D. Petrus ex Diaconibus , & Presbyteris Romanæ urbis elegit 24. cum quibus explicaret ardua Eccleſiæ negotia.*

Cap. ſi tranſicus 79. diſt.

37 *Tractare de ſucceſſore Papæ , ne cui licet ſuperſtite Pontifice.*

38 *Chriſtus ſolus confert Dignitatem , & poteſtatem Pontifici electo.*

39 Cap. unde 8. quæſt. 1. epiſtol. 1. Clem. ad Jacobum , *n.* 40.

41 *Epiſcopus , ſeu alius quivis Prælatus nullomodo poteſt ſibi eligere ſucceſſorem ſine Papæ diſpenſatione.*

42 *Pontifices nequeunt deferre , nec ſtatuere , ut Jure hæreditario , vel ſanguinis ſuccedatur in Papatu , ſed ut fiat electione , infra n. 43. & utrobique de ratione.*

44 *Papa , etſi poſſit renunciare Papatui ; non tamen ſibi eligere ſucceſſorem , etiam poſt renunciationem.*

1 ETſi in aliquibus capitibus noſtri Tituli op-
portunè poſſem de his dubiis agere ; quia ta-
men generalia ſunt , placuit ſub Rubrica peragere.
Igitur ad primam difficultatis partem reſpondeo
non unum , ſed multiplices fuiſſe modos eligendi
Pontifices , & Epiſcopos à principio naſcentis Ec-
cleſiæ uſque ad tempus Gregorii XV. quia de an-
no à Nativitate Domini trigeſimo tertio , & trige-
ſimo quarto , electio libera erat Eccleſiaſticis , dum
Chriſtus ſibi libere elegit diſcipulos Apoſtolos , &
Petrum ejus Vicarium , Marit *cap.* 3. Julius Lavo-
rius *variar. lucubrat. titulo* 4. *capit* 10. *numero* 63.
2 *in princ.* † Fuit enim tam in veteri , quàm in
novo Teſtamento primus eligendi modus per in-
ſtitutionem , conſtat ex illo Levitici *cap.* 27. & Ec-
cleſiaſt. *cap.* 46. quod Moyſes , qui in veteri Teſta-
mento gerebat Chriſti perſonam , ſeu Chriſtum ,
vel Papam præfigurabat , inſtituerit Joſuë in ſuc-
ceſſorem ex præcepto Dei illi dicentis : *Tolle Joſuë ,
& pone manum tuam ſuper eum* uti refertur *in
cap. inter hæc verſ. Moyſen de pœnit. diſt. 3. cap.*
3 *Moyſes* 8. *quæſt.* 1. † In novo autem Teſtamen-
to , poſtquam Dominus noſter Jeſus Chriſtus , à
quo Sancta Romana Eccleſia proprio ejus ſangui-
ne redempta primatum obtinuit *cap. Sacroſancta*
22. *diſt. cap. ita Dominus* 19. *diſtinctione* diſcipu-
los ſibi elegit , ex diſcipulis Apoſtolos , & ſeptem
Diaconos , & ipſi Apoſtoli elegerunt Matthiam
loco Judæ. *Marci* 33. *Actor. Apoſtol. cap.* 6. & ex
4 Apoſtolis ; † Demum Chriſtus elegit Petrum , qui
Chriſti Divinitatem agnoſcens , primus omnium
Apoſtolorum , non à carne , & ſanguine , ſed à
Patre luminum illuſtratus ad Chriſti interrogatio-
nem : *Vos autem quem me eſſe dicitis ?* cum con-
feſſus eſt reſpondens , *tu es Chriſtus Filius Dei
vivi* , Matth. 10. à qua confeſſione *Beatum* primo
appellavit , dum illi dixit , *Beatus es Simon Barjo-
na , quia caro ; & ſanguis , non revelavit tibi , ſed
Pater meus , qui in cælis eſt* Matth. ibidem. Et
ſecundò promittendo ei primatum Eccleſiæ , Prin-
cipem , caput , & paſtorem per verba ſequentia
deſignavit : *Ego dico tibi , quia tu es Petrus , &
ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam , &
tibi dabo Claves Regni cælorum ; & quodcumque
ligaveris ſuper terram , erit ligatum , & in cælis , &
quodcumque ſolveris ſuper terram , erit ſolutum ,
& in cælis* , Matth. ibidem : quare Dionyſius *de
Divinis nominibus cap* 3. ipſum Petrum *ſupre-
mum , & antiquiſſimum Theologorum faſtigium* ,
& Sanctus Ignatius epiſtol. ad Roman. *Eccleſiæ
Præſidem* , & S. Clem. epiſtol. 1. *Fundamentum
Eccleſiæ appellant* : ita communiter Doctores , &
latiſſimè Lavorius , legendus etiam ad alia juxta
hoc dictum *dict. titulo quarto , per totum , cap. ſe-
cundo.*

Secundò electio Summi Pontificis poſt Petrum 5
fuit apud Eccleſiæ Romanæ Senatum ex Presby-
teris , & Diaconibus Romanæ urbis , quos ipſe
Beatus Petrus in locum aſſiſtentium Apoſtolorum ,
qui per orbem diviſi erant , Romani Pontificis
conſiliarios , & coadiutores inſtituit , qui poſtea
Cardinales nominari cœperunt , ut inſinuat idem
Julius Lavorius *dict. titulo* 4. *cap. num.* 3. ubi ait 6
electionem Pontificis poſt Petrum mortuum ad
24. Senatores , qui Cardinales dicti ſunt ſpectaſſe ,
ut cum ipſis , tanquam cum Conſiliariis Romanæ
Eccleſiæ omnia gravia negotia explicarentur : quos
Senatores ait temporibus Sylveſtri Papæ , qui
creatus fuit anno 310. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ,
Eccleſiæ Cardinales fuiſſe appellatos ; & hoc ad
inſtar 24. quatuor ſeniorum , quos in Apocalypſi
cap. 4. Joannes ſuper thronos in conſpectu Dei ſe-
dere conſpexit , quorum præcipui erant Cletus ,
Linus , & Clemens ; ut *in cap. ſi Petrus* 8. *quæſt* 1.
qui poſtea ſinguli Romanam ſedem tenuerunt , & 7
ut ait Barboſa legendus *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1.
cap. 3. *à numero* 3. poſt Petrum , Cletus Summus
Pontifex de ejuſdem præcepto in urbe 25. Præsby-
teros inſtituit , & ſeptem Diaconos ordinavit ; ac
deinde Pontianus & Marcellus Pontifices , Cardi-
nales crearunt ; & quod idem Marcellus 15. titulos
in urbe inſtituerit , quaſi Diœceſes quaſdam Præſ-
byteris , & Diaconibus aſſignatas ad Baptiſmum ,
& pœnitentiam , ac Martyrum ſepulturam , ut
dixit Barbatia *de præſt. Cardinal. quæſt.* 1. *num.* 5.
Flamin. Pariſius *de reſignat beneficior lib.* 2. *quæſt.* 1.
numero 34. † Sed addit cum multis *numero* 6. idem 8
Barboſa , Cardinalis nomen ante tempora Beati
Sylveſtri non conſtare extitiſſe ; & ſic credi ab
ipſo adinventum , cum dixerit in ſexta Synodo
Romana , quam poſt Conſtantini Imperatoris con-
verſionem , celebravit à Subdiacono uſque ad
lectores omnes ſint ſubditi Diacono , Cardinali ,
viro Reverendiſſimo in Eccleſia repreſentantes eſ
honorem . Et iterum in eadem Synodo ibi Præſul
non damnetur , niſi cum 72. teſtibus , Præsbyter
verò Cardinalis , niſi cum 64. Diaconus verò Car-
dinalis Romæ niſi cum 27. quod ſorte videntur ſi-
gnificare verba textus *in cap. Conſtantinus* 96.
diſtinctione : Et poſt Sylveſtrum conſtat Gelaſium
Papam eis attribuiſſe idem nomen , dum ſcribens
Cæleſtino Epiſcopo *in cap. Præbyteri* 24. *diſtin-
ctione* , in ſequentibus ſcribit verbis , ibi : *Sciturus
viſitatoris te nomine , non Cardinalis creaſſe* : Quo
etiam nomine ſequentibus aliis temporibus , illos
appellantes Cardinales ab aliis Pontificibus patet
in cap. relatio , & ſequenti , & *in cap. paſtoralis* 7.
quæſtione 1. *in cap. oportebat cum ſequent.* 79. *di-
ſtinctione* , *in cap. in nomine Domini* , *dict.* 22. ac
aliis poſterioribus , ut dicunt Marchinus *de Sa-
cramen. Ordinis , tract.* 5. *part.* 1. *cap.* 12. *nu-
mero* 13. Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 4. *cap.* 1. *quæ-
ſtione* 4.

Tertiò

9 Tertiò inquam, quod anno 64. poſt mortem
Apoſtolorum, meliores eligebantur conſenſu Chri-
ſtianorum. Quartò quod anno 364. Laici cum
Clericis conſenſum in electione præſtabant, &
teſtimonium; non tamen eligebant, ut patet *ex
cap. vota cum ſimilibus diſt.* 63. & anno 533.
quod invitis civibus, non fiebat electio, *cap.
per ordinationem dicta diſt.* 63. ubi *ex cap.
abeuntibus*, patet quod anno 606. Bonifacius
III. præceperit non fieri electionem, niſi poſt
tertium diem à morte Pontificis. Quintò quod
anno 626. populus, & Clerus eligebat, ut patet
ex cap. fin. §. *ſed nec diſt.* 51. Sextò quod anno 657.
Vitalianus, & Agatho dant poteſtatem Principibus
eligendi, juxta dictum *in cap. Agatho eadem diſt.*
63. Septimò quod anno 773. data fuit poteſtas ab
Adriano I. Carolo Magno in remunerationem, ut
patet *in cap. Adrianus dicta diſt.* 63. quod ſubſtu-
lit Nicæna Synodus *in cap. omnis* 63. *diſt.* & *in cap.
ſiquis Epiſcopus* 16. *q.* 7. cui Juri anno 1617. & 818.
Imperatores renunciaſſe legitur *in cap. Sacrarum
cap. Ego Ludovicus* 63. *diſt. cap. ſi quis* 79. *diſt.*
& quod anno 858. idem prohibuerit Nicolaus I. ut
patet *in cap. ub* 96. *diſt.* ſed reſtituiſſe anno 886.
Adrianum III. videtur legi *in cap. nunc* 63. *diſt.*
& *in cap. non longe* §. *electionem eadem diſt.* Et
quod anno 898. ſub Stephano Papa libertas Ec-
cleſiæ opprimitur. Octavò, quod anno 955. Joan-
nes XII. vult populum intervenire pro ſedandis
ſeditionibus, ut dixerunt textus *in cap. conſtituto,
cap. tibi dicta diſt.* 63. Et quod anno 961. Impera-
tores iterum uſurpent, Platina *in vita Leonis
VIII.* Et quod anno 963. Leo VIII. id con-
ceſſerit Othoni Imperatori ut patet *ex cap. quia
ſancta diſt.* 63.

10 Verùm anno 1059. Nicolaus II. conſtituit in
Concilio Romano apud Lateranum habito elec-
tionem fieri per Cardinales, ſalva reverentia Im-
peratorum, & multa alia, quæ habentur *in cap. in
nomine* 13. *diſt.* quod anno 1063. Alex. II. con-
firmavit, ut dixit textus *in cap. præter hos diſt.* 32.
Sed patet quod anno 1073. Gregorius VII. abſ-
que Imperatoris aſſenſu à ſolis Cardinalibus eligi-
tur; & quod Henricus V. ſub Paſchali II. renun-
ciaverit, patet in anno 1107.

11 Jam verò in anno 1179. *ex cap. licet noſtri tituli*,
patet quod Ales. III. voluerit ut duæ ex tribus
Cardinalium partibus in electione conſentirent.
Sed conſtat poſt in anno 1191. Cæleſtinum III.
in cap. coram hoc tit. ſtatuiſſe electionem Prælato-
rùm fieri à majori, & ſaniori parte; quod qua-
liter in aliis electionibus contigerit dico infra *ſub.
cap. quia propter* 42. *hoc tit.* ubi quia Innocent. III.
in Concilio Generali Lateranen. triplicem modum,
per ſcrutinium ſcilicet, compromiſſum, & quaſi
inſpirationem, ſtatuerit electionem Prælatorum
inferiorum fieri; ideò qualiter hoc contingat ibi
leges. Deinde autem, & Gregorius X. in Conci-
lio Lugdunen. relato *in cap. ubi periculum hoc tit.
lib.* 6. novam inſtituit formam eligendi in Concilio
Lugdunen. anno 1274. ſed anno 1310. Clemens
V. in Concilio Viennen. ut refertur *in Clem. ne
Romani hoc tit.* aliam formam addidit; & circa
prædictam electionem legimus Pium IV. in Bul-
la *In eligendis* quamplura mandaſſe.

12 Poſtremo tamen tempore anno 1621. videmus
Gregorium XV. novam ſtatuiſſe formam quæ ho-
die ſervatur, & continetur in Bulla *Æterni*, & in
Bulla *Decet*, ubi Ceremoniæ præſcribuntur, quas
illico poſt Urban. VIII. in ſua Conſtitutione:
Ad Romani anno 1625. confirmavit; quæ omnia,
& alia ad longum cum multis ſcribit omnino le-
gendus Julius Lavorius *dict. tit.* 4. *variar. lucubrat.*
à cap. 2. cum aliis uſque *ad* 10. ubi quamplura
curioſa refert, quæ non repeto, ne moroſus fiam,
& poſt cum multis non ita longe repetit Barboſa
de Jure Eccleſiaſt. dicta part. 1. *cap.* 1. *à num.* 49.
referens etiam nonnula ex relatis juribus juxta di-
cta diverſa tempora, ubi abundantius.

Tamen pro complemento de Pontificis electio- 13
ne, dico *ex dict. cap. licet hoc. titulo* nullam ex-
ceptionem opponi poſſe contra eum, qui fuerat
electus à duabus Cardinalium partibus præter hæ-
reſim, aut aliam exceptionem, quæ in Jure Divi-
no conſiſteret. Ob id ergo ſi aliquis electus ſit ex-
tra Collegium Cardinalium, cum in Romana Ec-
cleſia non inveniatur idoneus valebit electio. † 14
Et ſic non Cardinalem electum, verum eſſe Pon-
tificem dicunt Auguſtin. Triumph. *de electione Pa-
pæ quæſt.* 3. *artic.* 6. Mandoſ. *ad regul.* 13. *Cancel.
quæſt* 8. *num.* 23. Hieronym. Manfred. *de Cardinal.
deciſione* 265. & 299. Capanil. *in diverſ. Juris
Canon Rub.* 7. *cap.* 6. *num.* 71. Gondiſalu. *de origi-
ne, & poteſt. Cardinal. quæſt.* 5. *num.* 31. Sotus *de
Juſtitia lib.* 3. *quæſt.* 6. *articulo* 2. *ad* 5. Gambara *de
poteſt. Legati à latere lib.* 7. *ex num.* 155. Pelag. *de
planctu Eccleſiæ lib.* 2. *cap.* 10. *col.* 5. *verſiculo, hinc
eſt*, Carolus Sigonius *de Regno Italiæ lib.* 9. *anno*
1059. Illeſcas *in hiſtoria Pontific. part.* 1. *lib.* 5. *c.* 11.
Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 4. *cap.* 5. *q.* 6. Suarez
de fide diſput. 10. *ſectione* 4. *num.* 19. idem Julius
Lavorius *variar. lucubrat dict. titulo* 4. *cap.* 12. *à
num.* 7. Barboſa cum aliis *dict. cap.* 1. *à numero* 58.
† Ubi addit multos Sanctiſſimos Viros fuiſſe Sum- 15
mos Pontifices; nec legi eos nunquam fuiſſe Car-
dinales, ut de Gregorio X. qui ex Archidiacono,
fuit electus in Pontificem Kalendis Septembr. anno
Domini 1271. ut referunt Roſinal. *de re Pontific.
lib.* 2. *cap.* 30. Illeſcas *dicto lib.* 5. *cap.* 40. Julius La-
vorius *dicto cap.* 12. *num.* 8. *in fine*, qui ſubdit Eu-
genium III. ex Abbate ſimplici, & Cæleſtinum
V. cum nec in ſacris adhuc eſſet, in Pontifices fuiſ-
ſe electos, uti & Platina tradit *lib.* 2. *cap.* 28. *ad
med. de bono ſtatu religion.*

Lego tamen Julium II. voluiſſe in ſua Bulla 16
Cum tam divino, ut electio Simoniaca nulla ſit,
ita anno 1505. & Paulum IV. anno 1558. deteſtari
crimen ambitus in electione Papæ in ſua Bulla *Cum
ſecundum*, ut refert Julius Lavorius *dict. titulo* 4.
cap. 10. *ſub num.* 63. *circa finem.* Quare ne Romana
Eccleſia diuturnæ vacationis incommodis præme-
retur, nevè Patres poſſent ambientium ſtudiis cor-
rumpi, ſtatutum fuit à diverſis Pontificibus, à
Gregorrio X. *in dicto cap. ubi periculum hoc titulo,
lib.* 6. à Clement V. *in dicta clementina ne Romani
hoc titulo*, à Clemente VII. *in ſua conſtitutione,
cum chariſſimus*, ſub data 26. Octobr. 1529. ut vi-
dere eſt *in Bullario novo tom.* 1. *pagina* 195. à Divo
Paulo IV. in alia ſua conſtitutione: *Cum ſecun-
dum*, de anno 1554. & demùm à Pio IV. in dicta
Bulla, quæ incipit: *In eligendis*, ſub data Romæ
7. Idus Octobris 1562. de qua *in Bullario novo,
tom.* 2. *pagina* 91. à Gregor. XV. in dicta ſua con-
ſtit. *Æterni*, & ab Urbano VIII. *ſupra*, qui hac
de re plura ſtatuerunt. † Ex quibus Machado *in* 17
ſuo perfecto confeſſor. tom. 2. *lib.* 4. *p.* 7. *tract.* 3. *do-
cum.* 4. Barboſa cum infinitis *dict. p.* 1. *de Jure Ec-
cleſiaſt. à num.* 60. *cap.* 1 Julius Lavor. *variar. lucub.*

titulo tertio, per totum de conclavi, & conclaviniſtis cum inſtruct., & ſigillatim referunt circa Papæ electionem eſſe quædam capita ante ipſam electionem, quædam in ipſa electione, reliqua poſt ipſam, quæ nunc non placet repetere; eo quòd nos ſumus in Partibus, & extra illam electionem.

18 Unum tamen ſperamus, jam ſavente Deo; in futurum quietè, & pacificè, & ſine ſchiſmate electionem Romani Pontificis faciendam fore, ſtante excluſione Laicorum, qui tale uſurpaverunt jus, tanquam ſpirituale, cujus ſunt incapaces, quod nec aliqua præſcriptione acquiri poteſt per ea, quæ dixi ſupra *ſub quæſtione* 6. & *in cap. Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.*

19 Ob quam rationem, ut dixi, aliqui renunciaverunt illud, ut conſtat ex *cap. nullus Laicus, dict. cap. Adrianus, cap. Valentinianus cum aliis dicta diſt.* 63. Gambara *in repetitione Bullæ Julii II. n.* 144. Mandal. *in reg.* 1398. *num.* 13. Azor *lib.* 4. *moral. part.* 2. *cap.* 25. *verſ. quæritur*, Manfredus *de Cardinalibus*, Julius Lavor. ubi ſupra *dicto titulo* 4. *cap.* 10. *in fine*; qui, & alii reſolvunt, ut jam adduxi, & probat latiſſimè Barboſa *dict. cap.* 1. & *cap.* 3. *de Jure Eccleſiaſt. lib.* 1. penès Cardinales; hodie tandem eligendi reſidere poteſtatem, ut etiam ſcripſerunt Petr. Gregor. *hoc titulo cap.* 6. Turrecremata *in cap. quia ſancta*, §. *verum* 63. *diſt.* Burſatus *conſ.* 126. *num.* 16. & alii.

20 Ex his jam patet fuiſſe à principio naſcentis Eccleſiæ, uſque ad tempora Gregorii XV. diverſos eligendi Pontificem modos; & in eligendis perſonis, ſed nullam tamen determinatam, aut ſervatam formam, ut tradunt Petr. Andreas, Gambara *in Bulla Julii II.* quæ incipit: *Cum tam. num.* 114. *ſeu* 140. Gondiſ. *de poteſt. Eccleſiæ num.* 23. Manfred. *deciſione* 301. Honophr. Pavin. & Platin. *in vita Pontificum*, Julius Lavor. *dict. titulo quarto, variarum lucubrat. capit.* 2. *num.* 1. & alii ſcriptores, præcipuè Abbas *in dicto cap. licet hoc titulo, num.* 8. *verſ. & ſic.*

21 Et quod hæc electionum varietas multa Schiſmata excitaverit in Eccleſia, ſeditiones, tumultus, contentiones, rixas, & quandoque cruentiſſimas pugnas. Et ne longius agam breviter dico primum Schiſma, quod nihil aliud eſt, quam ſciſſura, id eſt diviſio, per quam quis ſe ab unitate Eccleſiæ ſeparat, ut docent D. Thomas 2. 2. *q.* 39. *art.* 1. & ibi Doctores, Anton. Ricciulus *in ſuo tract. de Jure perſonar. lib.* 9. *cap.* 1. *à num.* 5. & Scriptores per textum *in cap. Schiſma* 27. *q.* 1. fuiſſe anno 254. Novatiani contra Cornelium Papam, Succeſſorem Fabiani; Novatianus inquam, ut referunt Baronius anno 254. *num.* 41. 58. *& ſequent.* Euſebius *lib.* 6. *cap.* 35. & 37 & *in Chron.* anno 255. & Jacob. Caulter. *in ſua fabul. Chronon. in* 3. *ſæculo, folio* 212. & 222. *col.* 2. Franciſc. Loog. *in ſuo breviario Chron. in vita ejuſdem Cornelii ejuſdem anni fol.* 49. Legatos miſit ad omnes Eccleſias, deliquè de ſua, adverſus Cornel. electionem literas mendaciis, & calumniis plenas, talequè fuiſſe, ut contra Cornelium, & ejus pariter ſucceſſores Romæ perſeveraverit; ſic ut per annos 171. id eſt ad Cæleſtini I. uſque tempora Novatiani ſucceſſores Pontificia inſignia retinuerint. Secundum Schiſma anno 355. Felicis contra Liberium. Tertium anno 419. Eulalii contra Bonifacium I. menſium trium, dierum 7. Quartum anno 498. Laurentii contra Symachum. Quintum de anno 530. Dioſcori Diaconi adverſus Bonifacium II. quod cito quievit. Sextum anni 537. Vigilii Diaconi contra Sylverium. Septimum fuit de anno 686. poſt obitum Joannis V. Octavum anno ſequenti 987. inter Theodorum Archipresbyterum, & Paſchalem Archidiaconum. Nonum anno 757. poſt obitum Stephani III. eligendo quidam de populo Theophilactum alii Paulum. Decimum poſt mortem Divi Pauli anno 768. Undecimum ortum de anno 824. quo dum eligitur Eugen. II. aliqui ſeditioſi tumultum in electione concitarunt ante Papam excitantes Zinzinum quemdam. Duodecimum anno 844. Decimum tertium anno 855. in electione Benedicti III. ſuſcitatum Rodualdi Epiſcopi Portuenſis ſectatoribus. Decimum quartum fuit Sergii contra Formoſum de anno 891. nam mortuo Stephano III. electorum pars elegit Formoſum Portuenſem Epiſcopum virum religione, Divinarumque ſcripturarum, & doctrinarum ſcientia cognitum, dum alia pars Sergium Diaconum Pontificem fieri cupiebat, vicerunt Formoſi fautores, & fuit vocatus Stephanus VII. De quibus omnibus, & de aliis ſigillatim uſque ad trigeſimum de anno 1439. adverſus Eugenium IV. ſcribunt Baronius, Franc. Long. Onuphrus, & alii, quos ſequitur omnino legendus Julius Lavorius *dict.* 4. *variar. lucub. cap.* 11. *per totum*. Ex quibus, & ante *à n.* 1. adductis, jam videre poteris quam convenientiſſimum ſit electionem Pontificis fieri ut jam uſus convaluit in Eccleſia.

Reſtat nunc videre de varietate in eligendis Prælatis; ſed quia jam de tempore priſco eos eligendi dixi ſupra *ſub dicta quæſtione ſexta, noſtra Rubrica, & in dict. capit. cum Eccleſia Sutrinæ de cauſa poſſeſſ. & propriet.* ideo ſolum dico quod etſi in dictis locis ſcripſerim à quo tempore poſt reſtauratam noſtram Hiſpaniam à Mauris, à Pontificibus indultum eſt Regibus noſtris Hiſpanis nominare Epiſcopos ad Eccleſias Cathedrales. Sed ſi ad tempus retroattendas invenies ſub Leone II. anno 684. datam fuiſſe Regibus Hiſpaniæ poteſtatem quoad Archiepiſcopos eligendos: ſic refert Julius Lavorius *dict. titulo quarto, variar. lucubrationum, cap.* 10. *ſub dict. numero* 63. *verſ. anno* 684. 22

Ad ſecundam difficultatis partem an Pontifices, & Epiſcopi poſſint ſibi ſucceſſores eligere. 23 Quia longos commentarios Doctores antiqui, & moderni fecerunt, ut in quæſtione problematica, & ordinaria, quare te remitto ad infra referendos, & ad ea, quæ dico, & communiter Doctores ſcribunt *in capite* 1. *de præbendis*, ubi agitur num in beneficiis Eccleſiæ queat ſuccedi Jure hæreditario, vel ſanguinis, Ego nunc tantum referam Jura Canonum antiqua, quibus tam affirmativa, quam negativa fundatur ſententia, deinde Judicium ex Claſſicis Doctoribus proferam in medium, non longè, ſed imò potius laconicè.

Et pro affirmativa ſunt Vaſquez *in tertia parte*, 24 *tom.* 3. *diſput.* 244. *capite* 3. *numero* 26. Magiſter Victoria *in relectione* 11. *de poteſtate Eccleſiaſt. q.* 2. *propoſit.* 10. *num.* 23. Andreas Duvalius *de poteſt. Pontific. parte* 3. *quæſtione* 6. Martinus Bonacina *tractatu de electione Pontificis quæſtione ſexta, puncto* 4. *propoſit.* 2. *numero tertio, & quinto*, & alii plures etiam antiquiores, quorum opinio fulcitur ex facto Divi Petri, qui ſibi primo ſucceſſorem delegit Clementem, ut refertur *in cap. ſi Petrus cum ſequentibus* 8. *q.* 1. Quo exemplo & cæteros etiam

Pontifices

Pontifices ejus ſucceſſores potuiſſe ſibi eligere
ſucceſſores ex doctrina relati textus, præter rela-
tos dicunt franciſcus Turrianus *lib. 3. cap.* 10. &
ſaltem eo raro caſu, urgente aperta neceſſitate Ec-
cleſiæ, tenuerunt Martinus Ledeſma *in 4. quæſt.* 20.
art. 4. concluſ. 2. cum. duabus ſequentibus, Birgien.
in ſuo indice, verb. Papa, Suarez *de fide diſput.* 10.
ſect. 4. n. 16. & de defenſione fidei lib. 3. cap. 3. n. 13.
quorum ea eſt triplex potiſſima ratio, quia hoc
tantum Jure canonico prohibetur, ſuper quo poſ-
25 ſunt Romani Pontifices diſpenſare. † Nam quod
Romanus Pontifex ab iſto, vel ab illo eligatur,
Juris humani eſt, non Divini, quia ut *in principio*
hujus quæſtionis, adduxi, & *in verſ. Ex his*, vide-
mus à tempore naſcentis Eccleſiæ electionem Pon-
tificis ad diverſos pertinuiſſe: & ob id colligi ele-
ctorum perſonas nulla lege, quæ mutationem non
recipit fuiſſe deſignatas, ſed humanis Conſtitutio-
nibus inferentes, ut non minus, quam Cardinali-
bus, ad quos eligere ſpectat Pontificem, ut jam
dixi, ſit in beneplacito Papæ ſibi eligere ſucceſſo-
26 rem. † Deinde quia poteſt Papa concedere alteri
facultatem, ut in ipſius locum poſſit ſucceſſorem
eligere, ut de facto dediſſe Adrianum I. & Leonem
VIII. Othon. I. refert textus *in cap. Adrianus el. 2.*
& in cap. Synodo diſt. 66. quæ nominatio valet, ut
eligat ſibi ſucceſſorem juxta textum *in cap. petit.*
7. *quæſt.* 1.

27 Et demùm quia poteſt Papa facere conſtitutio-
nem ſuper electione ſui ſucceſſoris ex Victoria ſu-
pra *quæſt.* 2. Suarez *de fide dict. diſp. 10. ſect. 4. n.* 11.
Flamin. Pariſ. *de reſignat. lib. 2. quæſt. 1. n. 13.* Azor.
inſtit. mor. part. 2. lib 4. cap. 5. quæſt. 2. Et pro hac ſen-
tentia ſunt etiam verba textus *in cap ſi tranſitus* 79.
diſt. ibi: *Si tranſitus Papæ inopinatus evenerit, &*
de ſui electione ſucceſſoris, non poſſit ante decernere,
quas rationes referunt Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.*
dict. part. 1. cap. 1 num. 39. & eo non citato Diana
p. 10. tract. 5. ſub. reſ. 1. ubi refert verba Vaſquez,
& Victoriæ.

28 Et licèt Cardinalis Turrecremata dixerit Pe-
trum non elegiſſe Clementem, qui ſibi ſuccederet,
ſed ſolum nominaſſe illum ut poſtea eligeretur;
ſic ut revera Clemens non fuerit ſecundus Ponti-
fex à Petro, ſed Linus, & Cletus, ut patet ex Ca-
none Miſſæ, & ex Iren. *lib. 3. cap.* 3. reſpondet ta-
men ex Scholaſticis Pitigianus *in 3. ſentent. tom.* 2.
diſt. 25. quæſt. 2. art. 3. concluſ. 2. Turrecrematæ
opinionem non eſſe admittendam, cum ſit contra
Tertullianum de præſcriptionibus Hieronymum
lib. 1. in Jovinianum, & in cap. 52. Iſaiæ, Rufinum
in præfatione relectionum, & in invectiva contra
Hieronymum, Joannem III. Papam in epiſt. ad Epiſ-
copos Germaniæ, Anacletum epiſt 1. Damaſum *in*
vita Petri, & contra *dict cap ſi Petrus, & cap. unde*
8. *q.* 1. & ſic videntur ſentire Epiphanius *ſermone*
27. imò docent Belarminus de Romano Pontifice
l. 2. cap. 5. Baron. *tom. 1. annal. anno* 60. *à num.* 35.
Clementem fuiſſe quidem à Petro electum; ſed
ſtatim poſt mortem ipſius Petri renunciaſſe, ac no-
luiſſe ſuccedere.

29 Contrariam negativam ſententiam, quod Papa
in vita ſua nequeat ſibi eligere ſucceſſorem, bre-
viori calculo docent alij Doctores; imò ſecutè
tenendam eſſe dicunt. Primò, quia Papa, & Epiſ-
copus ſe habent ad Eccleſiam ſicut vir, & ejus
uxor, *cap. ſicut vir* 8. *quæſt.* 1. ſed vir licet ſit ca-
put uxoris 1. *ad Corinth* 6. non poteſt uxori ſuæ
alium virum relinquerre, quia eo mortuo ab illius
lege eſt ſoluta, 1. *ad Corinthios* 8. igitur. Secundo

quia ſi id liceret, aliud non eſſet; quàm Eccleſiam,
univerſalem & ſtatum Eccleſiæ immutare, gloſſa
in cap. Apoſtolicæ §. *his omnibus* 8. *quæſt.* 1. cum
eſſet ſubvertere modos electionis Pontificiæ uſita-
tatos ab ſtatu primitivæ Eccleſiæ uſque ad noſtrum
tempus † Tertio quia electio refertur ad tempus, 30
in quo Papa futurus non eſt: argum. textus *in l. ſi*
quis ff. de Juriſd. omn Judicum, inferentes ut que-
madmodum tunc non poſſet, ita, nec nunc, cum
paria ſint aliquid gerere tempore habili, vel inha-
bili, & tempus ejus conferre in tempus inhabile, *ex*
l. quod ſponte cod. de donat. ante nuptias. Quare op-
timè Cardinalis Cajetanus *tom. 1. opuſcul. tract.* 3.
in apologia de comparatione authoritatis Papæ, cum
authoritate Concilii *p. 1. cap.* 22. ex illa propoſitio-
ne Ariſtotelis de Somno, & Vigilia ibi: *ejus eſt*
potentia, cujus eſt actus arguit. † Sed electionis Pa- 31
pæ actus ſimpliciter, & abſolutè non eſt Papæ; ergo
poteſtas electiva Papæ, non convenit formaliter
Papæ, cumque major pateat ex Ariſtotele, mino-
rem probat, quia electio Papæ eſt actus factivus
quamtum ex ſe tunc Papæ, quod eſt dicere quod
per actum electionis pro illo tempore, quo eligitur
Papa, efficitur Papa ille, qui eligitur; & ſic re-
pugnare ei, quod præſupponat pro tunc Papam:
nam quod fit non eſt; ſi enim eſſet non fieret, † 32
inferens ſequentes etiam illationes; ergo elector
præſupponitur ſecundùm naturam rei electioni, &
eſt ſimul tempore cum electione, & ultra: ergo
actus electionis Papæ, non eſt Papæ, quia electio
Papæ eſt actus electionis Papæ: alias verò rationes
adducunt, hanc ſententiam abſolutè tenentes, Tur-
recremata citatus *in ſumm. Eccleſ. lib. 2. cap.* 51. Ja-
cobatius *de concil. lib. 5. artic. 22. num. 2. & lib.* 8.
Cardinal. Albanus *lib. de Cardinalatu, quæſt* 32.
Pater Vincent. Candidus cum aliis *in peculiari diſ-*
quiſitione, de hac quæſtione impreſſa *in fine*, tam
ſuor. operum *folio* 342 Comitol. *in reſponſ. moral.*
lib. 1. quæſt. 98. Azorius *in ſumm. tom. 2. lib. 4. c.* 5.
quæſt. 3. Alfonſus Mendoza *in qq. quotlibeticis*
q. 4. Rodulphus Cuperſ. *tractatu de Eccleſia art.* 2.
num. 23. *folio* 151. Paludan. *de Republ. Eccleſ. c.* 7.
Turrian. *in 2. 2. tom. 2. diſput. 15. dubio* 3. Michaël
Torra. *in amplitudine beneficiaria diſput. 1. & 5.*
q. 2. num. 18. Villadiego *de Cardinal. q. 5. num.* 19.
Mancin. *diſquiſ. cent. 2. cap.* 177. Aougna *in decre-*
tum Gratiani parte prima, diſt. 73. cap. 10. num. 1.
Tiraquel. *de Jure conſt. parte tertia, limit. 2. num.* 4.
Julius Lavor. *variar. lucubrat. titulo 4. capit.* 43.
num. 33. Turrian. *in 2. 2. tom. 2. diſput. 15. dubio* 3.
& multis aliis Barboſa *dict. cap. 1. à num.* 40. per
gloſſam *verb. Beatus, cap. Apoſtolicæ* §. *his omni-*
bus 8. *quæſt.* 1, & *in dicto cap. ſi tranſitus* 79. *diſt.* &
relati à Diana *dict. part. 1. tract. 5. reſ.* 2. ubi ad lit-
teram refert alias rationes; & quod hæc doctrina
fundatur in jure naturæ.

Et ego ſic amplectendo non utique damnarem 33
ſententiam affirmantem Victoriæ, & aliorum, ut
fecit Paulus Grilandus, Dominicanus *in deciſion.*
fidei Cathol. verſ. Papa num. 17. dicendo, ut ſit
propoſitio temeraria aſſerere poſſe Pontificem ſibi
eligere ſucceſſorem; quia ut illum carpit Diana
dict. p. 10. tract. 5. reſ. 4. is Magiſter aliquando ni-
mis audacter ſe gerit in cenſurandis opinionibus,
qui debebat conſiderare iſtam opinionem, quam, ut
temerariam, damnat, docuiſſe ornamentum ſuæ
religionis dictum Magiſtr. Victoriam, & ſapientiſ-
ſimum Vaſquez, & alios Viros doctos. Nec fir-
mari ait Diana Grilandi dictum *ex conſtit. Pii IV.*
quam retulit Andreas Victorellus *in additionibus*

ad Giac. in vita Papæ dict. Pii IV. Sequentibus verbis: *Anno* 1565. *die* 18. *Cardinales in Conſiſtorio alloquens ætatem ſenio confectam in occaſum, quaſi præcipientem ferri, narrans adjecit ſcire ſe quæri à Juriſconſultis, an Romanus Pontifex ſibi ſucceſſorem deligere queat, & ſub Paulo IV. agitatam quæſtionem, an Summus Pontifex cum futura ſucceſſione adſcire poſſit; & quamvis nonnulli, Decius inprimis affirment eam tamen ſententiam Pius, ut falſam rejiciendam cenſuerit:* nam reſpondet non conſtare authenticè de tali conſiſtoriali decreto, nec declarationem Pii Pontificis in lucem prodiiſſe; itaque licèt Pater Suarez *ubi ſuprà*, & Pater Franciſcus Amicus *in curſu Theologiæ tom.*4 *diſp.* 6.*ſect.*6.*à num.*204. mediam ſententiam docuerint nempè in caſu raro, urgente aperta Eccleſiæ neceſſitate, affirmativam poſſe ſententiam ſequi; negativam, quando Pontifices ſine cauſa, & frequenter valent ſibi eligere. Succeſſores quorum fundamenta, & impugnationes refert idem Diana legendus *dict.p.*10.*tract.*5.*reſ.*3. tamen ipſe *in eadem reſ.* 4. & Turrianus *in* 22. *D. Thomæ tom.* 1. *diſp.*15.*dubio* 3. impugnando prædictam mediam ſententiam, noſtram amplectuntur abſolutè, eo equidem quòd nullus caſus peculiaris neceſſitatis poſſit moraliter contingere.

34 Nec obſtant Jura *in dict. cap. Petrus, cap. ſi tranſitus*, & alia fundamenta adducta pro prima ſententia, qui ultra quod Doctores latè expendunt dicendo Petrum, Clementem non elegiſſe, ſed illum cum cæteris à ſe electoribus nominaſſe. Ego è contra exiſtimo verè illum elegiſſe, ut patet ex illis verbis: *Succeſſori ſuo ſancto Clementi:* & amiſſis tribus ſolutionibus, una, quod Petrus, & cæteri Apoſtoli habuerint plura privilegia; & quod multa ex ſpeciali proviſione, & Divina inſpiratione fecerunt, quæ aliis Pontificibus concedere non debemus. Alia, quod non conſtat Clementem Petro ſucceſſiſſe immediatè; imò contendant plures immediatè ſucceſſiſſe Petro Linum, & Cletum, & in quarto loco Clementem; ita ut Petro Linus, Lino Cletus, Cleto Clemens in Pontificatu ſuccederent, ut poſt S. Irinæ *lib.*3. *adverſus hæreſes, cap.* 3. docet, Hieronymus *tom* 1. *de Eccleſiaſt. ſcriptor. ad fin.* in Clementis vita, Platina *in vitis Pontificum*, & alii graviſſimi Doctores, & Doctiſſim. Boët. Epo *de regalibus l.* 1. *à num.*169. & citati per Bonacinam *de elect. Pontif. quæſt.*4.*punct.*4. *part.* 2. quorum ſententiæ favet plurimum Eccleſiæ uſus, qui Linum, & Cletum ſub Pontificum nomine veneratur. Et altera revera, ſcilicet quæ fatetur Clementem à Petro Apoſtolorum Principe Romanæ Eccleſiæ fuiſſe Pontificem, eique immediatè ſucceſſiſſe. Sed ne poſſet poſteris ſimile exemplum relinqui, ut nemo poſſet uſquam ſibi ſucceſſorem eligere, & ne Papatus potius ſucceſſione, quàm electione deferretur, quod Romanæ Eccleſiæ pernitioſum valde videbatur; ideo Papatui renunciaverit.

35 Verius tamen eſt ut jam ſupra adduxi Petrum ex omnibus Diaconibus, & Presbyteris Romanæ urbis elegiſſe 24. cum quibus omnia ardua negotia Eccleſiæ explicaret, quos ſibi Coadjutores, ac Conſiliarios, & Summi Pontificis Electores inſtituerit, ordinaveritquè, ut ex ſacro hoc 24. Senatorum Collegio, quos poſtea Sylveſter I. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales nuncupavit, Pontifices eligerentur, ut colligitur *ex cap. oportebat* 3. *cum ſequentib. diſt.*79. & quod ante hos electores Petrus in ultimis ſuæ vitæ diebus conſurgens, Clementem in Pontificem nominaverit, ſi ut creditur à Sacro illo Romanæ Eccleſiæ Senatu admitteretur; qui cognoſcentes hujuſmodi nominationis formam graviter in futurum Eccleſiæ poſſe nocere non Clementem, ſed Linum elegerunt, quem præeſſe voluerunt poſt Petrum: ſic colligitur ex cæremoniali Romano *lib.*1. *ſect.* 1. *cap.*3. Barboſa *dict. cap.* 1. *de Jure Eccleſiaſt p.*1. *ſub num.* 46. dicens ex hoc apparere Sanctum Petrum non ſibi Clementem neceſſariò ſucceſſorem elegiſſe, ſed tantum nominaſſe, ut à Sacro Collegio Senatorum, juxta formam ſibi traditam eligeretur; & ſic intellige *dict. cap ſi Petrus*, & alia *dict. quæſt.* 1. *cauſa* 8.

36 Et ex hac reſolutione conſtat etiam intelligendum eſſe textum *in dict. cap. tranſitus*, in relatis illius verbis; eo quod verba ibi: *ſi tranſitus Papæ inopinatus evenerit, & de ſui electione ſucceſſoris, non poſſit ante decernere, &c.* Si intelligerentur juxta primos intellectus *dict. cap. ſi Petrus*, deberet utique admitti ea licentia eligendi ſibi ſucceſſorem, quod non eſt ſic amplectendum, ſed potius quod prædicta verba debeant intelligi de modo, & forma in ſucceſſoris electione ſervanda, aut de commendatione perſonarum, quæ ſibi ad tantum munus ſubeundum præſtantiores viderentur; quod ut vides potius eſt de ſucceſſoris electione, cum fratribus deliberare, & alloqui, ut plures Pontifices ante obitum facere conſueverunt, quam de ſubſtitutione ſucceſſoris, actualique Pontificis nominatione tractare; ob idque factum, ut Priore Pontifice mortuo ea eligendi ſucceſſorem forma excogitaretur, quam Pontifices reliquerunt *in dict. cap. ſi tranſitus*: ita idem Barboſa ſupra *dicto cap.* 1. *num.* 4. ubi addit quod quamuis Sacerdotum electio verè ſit Deo reſervata; hanc tamen bonis Sacerdotibus, & ſpiritualibus populi: conceſſerit, ut Anacletus affirmat *in cap. electionem ultimo dict. diſt.*79. Et relata reſolutio vera videtur quantumvis Pater Franciſcus Amicus *in Curſu Theolog. tom.* 4. *diſput.*6. *à num.* 204. affirmat Pontificem poſſe ſibi poſt mortem ſucceſſorem deſignare; ita ut deſignatus ſic validè electus foret, modo talis electio apertam non contineat injuſtitiam; quod tunc eſſet ut declarat gloſſa *in dicto cap. ſi tranſitus*, quando Pontifex hoc faceret quaſi ex teſtamento Dignitatis ſuæ hæredem ſubſtitueret, addens, ut ſi poteſt illum nominare, mediantibus electoribus, cum quibus ante mortem de futuro ſucceſſore deliberet; cur non etiam poſſit, & per ſe ſolum eligere, cum ſit ſupra electores, qui poteſtatem habent eligendi ab ipſo Papa, qui poteſt electores pro futuro Pontifice determinare; quia ſatisfit ex jam adducta *num. præced.*

37 Ex quibus patet quàm benè vetuit Simachus Papa relatus *in cap. ſi quis Papa* 79. *diſt.* ne cui liceret, Pontifici adhuc ſuperſtite verbo ſcripto, vel promiſſionibus, juramento, aut alio quovis modo de ſucceſſore tractare ſub anathematis pœna, & privationis Dignitatum, ut obſervant Hieron. Albanus *de Cardinal. q.*3. *inter tract. Doctor. tom.* 13. *part.* 2. *folio* 116. Manfredus *eodem tract. dec.* 298. Bonacina *de elect. Pontif. diſp.*2. *quæſt.* 2. *in princ. à num.*5. Azevedus *in l.* 1. *num.* 108. *tit.* 8. *lib.* 8. *recopil.* Azor. *inſt. moral. p.*2. *lib.*4. *cap.*2. *quæſt.* 5. Julius Lavor. *variar. lucubrat. tom.* 1. *tit.* 4. *cap.* 3. *n.* 59. quos etiam aliis pænis afficit nova Conſtitutio Pauli IV. incipit; *Cum ſecundum*, ſub dat. Romæ 16. Decembr. 1558. quæ habetur *in Bullario novo tom.* 1. *pag.*735. de qua meminit Barboſa *dict. cap* 1. *num.* 48.

Unum

38 Unum tamen notabis in electione ſummi Pontificis, etſi electores perſonam deſignent, poteſtatemquè determinare videantur: tamen ſolum Chriſtum immediatè conferre Dignitatem, & poteſtatem; itaut electores in cauſa ſint, ut talis Pontifex electus poteſtatem habeat à Chriſto immediatè dimanantem, cujus Vicarius eſt, ut docent Turrecremata *de poteſtate Eccleſ. lib. 2. cap. 40.* Cajetanus *opuſculo 1. de authoritate Papæ cap. 14. & in part. 2. Apolog. cap. 22.* Torres *de fide diſput. 15. dubia 3.* Suarez *in ſimili tract. diſp. 10. ſect. 10. num. 3.* quos referunt Barboſa ſupra *dict. c. 1. ſub. dicta n. 47.* & D. Rodericus de Acunha *in commentar. ad textum in dicta cap. electianem dict. diſt. 79.*

39 Nec dictis obſtat dicere Chriſtum Dominum, Petrum ſibi in terris elegiſſe ſupremum Vicarium; & quod ex epiſt. 1. S. Clementis ad Jacob. Hieroſolymitanum, quæ habetur *tom. 1. Conciliar. pag. 279.* & refertur *in cap. unde 8. q. 1.* ſanctus Petrus non procul à morte dum martyrii ſui tempus, Domino revelante, appropinquare cognoſcens, convocatis iis, qui ſibi aderant Chriſti fideles Beatum D. Clementem, veterem Romæ Præsbyterum, Epiſcopum Romæ deſignatum ſucceſſorem ſibi ſubſtituerit, quia ultra reſponſum datum *ad dictum cap. ſi Petrus, & cap. ſi tranſitus*, & primum de Chriſto nominante Petrum, ejus exemplum non eſſe cæteris Pontificibus trahendum, ut ſibi deinceps poſſent ſucceſſores nominare, & eligere, cum ſibi-
40 met obſtent rationes adductæ; † dicunt Doctores illam Epiſtolam videri falsò inſcriptam ejuſdem Clem. nomine, ut inſinuat Cardinal. Baron *annal. Eccleſia tom. 1. anna Chriſti 69. pag. 680.* cum longè ante obiret Jacob. cognomento Alphei, frater Domini, dictus Juſtus & minor, qui conſtitutus erat à Petro Epiſcopus Hieroſolymitanus, qui ex vertice templi fuit præcipitatus anno Domini 63. Petri 19. Neronis 7. ex tabula Chronografica Jacobi Gualteri primo ſæculo *falia 8.* & ex Breviario Chronologico Er. Franc. Coriolani *fol. 15.* & ex Baron. *tom. 1 anno Chriſti 69. pag. 628. & 680.* ſic Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. cap. 1. q. 1. num. 45.* Ubi addit quod non debet confundi iſte Jacobus cum altero Jacobo filio Zebædei, qui cæſus obiit anno Domini 44. ſub Hærode Agrippeo; imò Cardinal. Bellarm. *de ſcriptoribus Eccleſ. in S. Clemente* dicit dictam Epiſtolam non carere ſcrupulo; & Julius Lavorius idem multis rationibus oſtendit *variar. lucubrat. dict. tit. 4. cap. 3. num. 51.*

41 De Epiſcopo, ſeu alio quovis Prælato per jam adducta de Papa; imò & multo difficilius dici debet, ut nullo unquam modo poſſit Prælatorum ullus præeligere ſibi ſucceſſorem, etiam in exitu vitæ non enim legitur alicui Epiſcopo conceſſum aliquando fuiſſe imò potius expreſſè prohibitum *in c. 1. & 3. & per totam 7. q. 1.* ita dicunt Doctores *ibi*, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p. 1. cap. 19. n. 47.* ubi limitat ſi ex Apoſtolica authoritate moriens Epiſcopus, Coadjutorem ſuum ſibi Epiſcopum ſubſtituere judicet; prout Zacharias Papa, Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino conceſſit, *in cap. petiiſti 7. q. 1.* quia tunc ſolus Papa eſt, qui eligit, non prælatus, qui nominat ſibi ſucceſſorem ſuum Coadjutorem: & dicit Diana *dict. p. 10. tract 15. reſ. 3.* verſ. *dices*.

42 Ad tertiam quæſtionis partem, nùm Pontifices queant deferre Jure hæreditario, vel ſanguinis Papatum? ſuppoſitis quæ dico infra, & communiter Doctores ſcribunt *in dict. c. 1. de præbend. & Dignit.* exiſtimo non poſſe facere Pontifices, ut Jure hæreditario, vel ſanguinis ſuccedant ſibi in Papatu eorum conſanguinei, vel hæredes, tum ex adducta *in toto verſ. ad ſecundam*: Tum etiam quia licèt in Lege veteri Exodi *cap. 28.* in ſacerdotio legali vim haberet ſucceſſio originis, & carnis, cum deberent ſacerdotes eſſe ex ſtirpe Aaron: Tamen quia tranſlato ſacerdotio legali oportuerit transferri formam aſſumendæ perſonæ ad ſacerdotium: argum. textus & eorum, quæ dixi *in cap. translata 3. ſupra de conſtitut.* ideò in lege nova factum, ut jam non per carnis originem, ſed per electionem aſſumptio fieret perſonæ ad Pontificatum: ſic Turrecremata *in ſumma Eccleſ. lib. 2. cap. 51.* qui etiam probat ex ſpiritualitate Sacerdotii Evangelici, cujus Summus Pontifex non carni, ſed vitæ & ſpiritui debetur; item ex univerſitate Sacerdotii, quod ad omnes tribus & nationes pertinere poteſt, ac pertinet, & ex qualitate vitæ, & Sanctimonia, quæ requitur in maximo Sacerdote; quæ ſanctitas minus periclitatur difficiliuſquè perit, ſi Sacerdotium ſummum non origine, ſed electione mandetur; imò, & ex periculo futuro, quod accidere poſſet, ſi ſucceſſione originis, Pontifex eligeretur; item probat ex utilitate populi Chriſtiani, cui Pontifex Maximus præficitur, & ex ratione naturali; quia nullus videtur juſtè præeſſe multitudini, niſi ex ejus conſenſu; & iſtam ait a Chriſto Eccleſiæ poteſtatem permiſſam eſſe ſibi creandi Pontifices, ſubjungens Turrecremata de jure naturali, & quaſi divino videri eſſe, quod Papa non faciat ſibi ſucceſſorem, nec poſt mortem, nec per reſignationem, inferens quod tam jure Divino, quàm naturali conſonum videatur, ut ex electione cum Univerſali Eccleſia ſit translatum jus eligendi (ſicut hodie ſunt Cardinales, ut *in cap. in nomine Domini 23. diſt. & 79. c. 1.*) & fiat Papa, ſive aſſumatur ſummus Pontifex.

Et ita Azor. *in ſumma tom. 2. lib. 4. cap. 5. q. 3.* con- 43
firmans, addit quia eo ipſo, quòd Chriſtus Petrum ſuum Vicarium creavit, & voluit in eadem poteſtate Romanum Pontificem ſuccedere liberum Eccleſiæ reliquit, ut hoc, aut alio modo Pontifex eligeretur: nam hac poteſtate libera à Chriſto relicta conſequitur, ut ipſa naturalis ratio præcipiat, ne Romanus Pontifex ſucceſſorem eligat, cum illa dictet innumera penè mala in Eccleſiam oritura, ſi Papa id fecerit; & ob id dicit ut ſi aliquis Romanus Pontifex ſibi ſucceſſorem creaſſet, nihil fanè feciſſet, cum poſt ejus obitum, Eccleſia nequaquam permiſiſſet, eo quòd alias totius Reipublicæ Chriſtianæ pax, & tranquillitas perturbaretur, ac proinde alium inde mortui Pontificis locum Eccleſia ſubrogaret, teſte Gomez *quæſt. 1. regula de infirm. reſign.* Diana *dict. p. 10. tract. 5. ſub. reſ. 2.* quorum ſententia eſt communis inter Doctores, ut teſtatur Panormitanus in *cap. licet devitanda. hoc tit. num. 2.* ſic aſſerens: *Non tamen Papa poteſt ſibi eligere ſucceſſorem*, ut nota gloſſa *in cap. Apoſtolica §. his omnibus 8. q. 1.* Joanes Andreas *in dicto cap. licet*, & Archidiaconus in *dict. cap. tranſitus 79. diſt.* ergo ut dictum eſt per eadem fundamenta nec diſponere, ut in Pontificatu ſuccedatur Jure hæreditario, vel ſanguinis.

Ad quartam quæſtionis partem abundè, & ex 44
propoſito reſpondeo per textum *in cap. fin de renunciat. quæſt. 3. & fin.* ubi videbis; ſed quia Pater Franciſcus Amicus *dicto tom. 4. in curſu Theolog. tom. 4. diſp. 6. ſect. à num. 204.* vult arguere à propoſitione, quod Papa queat Papatui renunciare, & quod etiam poſſit alium ſibi eligere Succeſſorem adhuc vivens; ſed reſpondeo ad mittendo ut poſſit

Pontificatui renunciare, ſed non alium, deinde eligere; quia renunciato Papatu non haberet amplius poteſtatem mutandi modum præſcriptum ab alio Papa; admitto tamen ut adhuc Papa exiſtens poſſit alium deſignare, per quam deſignationem ſimul, & alter aligatur, ſed modo jam relato *ſub verſ. ad ſecundum in fine*. Verum jam tunc ipſe deſignatus deſineret eſſe Papa, ita ut electio unius eſſet renunciatio, & depoſitio alterius, ut nec ſimul tempore eſſent duo ſummi Pontifices; nec daretur tempus, in quo nullus eſſet in tali caſu Pontifex, ſed quando unus deſineret, alter inciperet: ita Amicus, quem adducit Diana *dict. p.* 10. *tract.* 5. *reſ.* 3, *in fine à verſ. addit.*

QUÆSTIO IX.

An Pontifices poſſint titulum, & inſignia Regia Principibus ſæculi de Eccleſia bene meritis conferre, & condonare?

SUMMARIUM.

1 *Pontifex queit poteſtate indirecta, quam habet in temporalibus, inſignia, & titulum Regium condonare Principibus Chriſtianis*, numeris ſequentibus: *Ubi de ratione, & exemplis, contra Doctores relatos*, num. 6.

2 *Pontifex poteſt condecorare Principes laicos benemeritis titulis Regiis temporalibus, non ſpiritualibus.*

4 *Principes plures condecorati à Papa titulo Regio, aut Ducis in diverſis Provinciis & Portugalia*, & num. 5.

6 Joannes Caramuël. *dicens Pontificem titulum ſpiritualem indulgentiarum, &c. concedere, cum creat Reges, Principes de Eccleſia benemeritos: improbatur, & alii.*

7 *Principes Catholici ſunt defenſores Eccleſiæ, & ad id conſtituti.*

1 Libuit hanc difficultatem in noſtra Rubrica inſerere quaſi non alienam ab electione, ut ex inſcriptione videtur, cum non ſit alius aptus locus in decretalibus Gregor. IX. ubi poſſet tractari præter textum *in cap. novit.* 13 *infra de Judiciis*, Ubi perdicta ibi à *quæſtione* 1. & 4. cum alius cognoſcitur quanta ſit penès Pontifices authoritas in Reges & Principes Chriſtianos: Quibus ſuppoſitis nunc reſpondeo Pontifices habere poteſtatem indirectam in temporalibus, ut *in dicto cap. novit* abundè dixit; & ob id poſſe titulum Regium temporalem Principibus de Eccleſia benemeritis præbere, ut dixit Seraphin. Fraytas, *l. de imperio Juſto Aſiatè cap.* 6. *num.* 33. inde inferens ex eadem poteſtate indirecta poſſe ſummum Pontificem Principibus Catholicis, & benemeritis titulos, & inſignia Regia concedere temporalia, non titulum Regium ſpirituale, ut perperam putat Joannes Caramuël *in ſuo philippico diſp.* 1. *lib.* 5. *art.* 7. *concluſ.* 2. ita tanquam certum ſupponunt Theologi, inter quos D. Cardinalis Lugo *de Juſtitia tom.* 2. *diſp.* 36. *ſect.* 1. *num.* 4 Vaſquez *opuſculo de reſtit. cap.* 6. § 1. *dub.* 1. *num.* 14. & 15. Dei Caſtillus *de Juſtitia lib.* 2. *tract.* 20. *diſp.* 1. *dubio* 3. *num.* 68. Turrianus *in* 2 2. *tom.* 2. *diſput.* 44. *dub.* 1. *num.* 8. Salas *de legib. diſp.* 7. *ſect.* 4. *num.* 31. Bzobius *de Romano Pontifice cap.* 44. Schanchenius *in Apologia pro Bellarmino cap.* 6. *num.* 121. Balthazar Nardius *in expunctionibus ad librum de Papatu cap.* 9. & ex Juriſtis Maſtrillus *de Magiſtratibus lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 6. Rudolphinus *tractatu de poteſtate Ducum italiæ num.* 3. Mathias Stephanus *de Juriſdictione tom.* 2. *lib.* 3. *p.* 1. *cap.* 3. *num.* 66. Torreblanca *in praxi Juris ſpiritualis lib.* 15. *cap.* 2. *num.* 90. qui alios plures ſic tenentes referunt.

Quod etiam probatur; quia etſi Pontifex ſecun- 2
dùm aliquos non habeat poteſtam directam, tamen ſecundùm omnes, tam Canoniſtas, quàm Theologos habet poteſtatem indirectam in temporalibus, ut latè dixi *in dicto cap. novit*: qua de cauſa poterit diſponere, ut dictum eſt, juxta quæ adducunt relati à Diana *p.* 1. *tract.* 2. *reſolut.* 121. cum aliis Cæſar Carena *in praxi S. Officii p.* 1. *tit.* 1. *num.* 67. ad ſocietatem Solorzan *de Jure Indiarum tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 22 *num.* 45. Bellarmin. *toto tract. de poteſtate Pontificis* cum Schulk. tota apologia in ejus favorem contra Bocer, & præter eos docent Canoniſtæ, Felicianus de Vega, & Balboa *in dict. cap. novit*, ille à *num.* 48. hic à *num.* 4. Bobadilla *in politica tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 5. Pereira *de manu Regia tom.* 1. *prael.* 2. *num.* 4. Zavallos *tract. de cognitione per viam viol. in prologo, num.* 9. Ramirez *de lege Regia* § 2. *num.* 30, Morla *in emporio Juris part.* 1. *tit.* 2. *q.* 4. *num.* 9. Persmo *de origine Inquiſitor. lib.* 3. *q.* 1. *opinione* 4. *per totam*, Angutan. *de legibus lib.* 2. *cont overſ.* 17. *per totam*. Et quidem ut obſervat Schulchenius *in apologia pro Bellarmino cap.* 6. *folio mihi* 273. multi qui antea Duces erant, & Comites fuerunt poſtea à Pontificibus Reges creati; ut Reges Poloniæ, Bohemiæ, Siciliæ, & alii.

Quare concludunt Diana *p.* 10. *tract.* 6. longè 3
agens, & omnio legendus & Antonius de Soſa *in libello contra Caramuel*, cujus titulus eſt *Joan. Caramuël convencido*, *p.* 1. *num.* 7. impreſſo anno 1642. cujus verba refert idem Diana, ubi deſignans exempla plura poſſe Pontifices condecorare Principes de Eccleſia benemeritos titulis Regiis, non ſpiritualibus, ſed temporalibus; & quod Principes qui petierunt à Pontificibus, titulum Regium petiiſſe temporalem, non ſpiritualem, ut manifeſtè demonſtrant Tobias Paurmeiſter *de juriſdictione lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 29. Mathias Stephanus etiam *de Juriſd. p.* 1. *lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 17. Daniel Ottonus *in diſſertatione politico Juridica de jure publico imperii Romani cap.* 11. Henricus Bocerius *tract. de Regalibus cap.* 1. *num.* 9. Theodorus Reinkingk *tract. de regimine ſæculari, & Eccleſiaſtico lib.* 1. *claſſe* 2. *c.* 4. *num.* 30. Sixtinus *de Regalibus lib.* 1. *c.* 4. *num.* 117. aſſerentes quod cum Pius V. creaſſet Ducem Florentinum in magnum Hetruriæ Ducem, orta fuerit quæſtio, & contentio inter Pontificem, & Maximilianum Imperatorem aſſeverantem non à Papa, ſed à ſe Regios titulos eſſe petendos; inde inferentes titulum Regium à Pontificibus ſolitum concedi non eſſe ſpiritualem, ſed temporalem, cum alioquin Maximilianus non diceret ejus conceſſionem pertinere Imperatori, quorum Verba referens idem Diana à verſ. *Non eſt*, & verſ. *quæ omnia*, concludit ut nec tunc Pius V. Oratori Cæſareo in ſui favorem adduceret exemplum Leonis III. de tranſlatione Imperii à Græcis ad Francos, & Germanos, & ſic etiam probat Pater Odericus *in tom.* 13. *annalium Eccleſiaſtic.* Ubi anno 1204. *num.* 34. refert Innocent. III. creaſſe Principem Bulgarorum in Regem.

Multiſque exemplis dicta ſententia confirmatur, 4
ſiquidem Gottifredus Buglio anno 1099. Regis Je-

rusalem

ruſalem titulum, quem glorioſè ab infidelium dominatu, & tyrannide vindicaverat, impetravit, ut refert. S. Antonius *de excommunic.cap.*72, Martha *de Juriſd. lib.* 1. *cap.* 26. *num.* 33. imò inter Reges noſtres Alphonſus Rex VIII. vocatus ſuis Hiſpaniarum Imperator de conſenſu Innocentii II. anno 1135. ut teſtatur Marianna *lib.* 10. *Hiſtoria Hiſp* ... *cap.* 16. & quòd Henricus 1. ab Alex. III. anno 1179. Regiam Luſitaniæ Dignitatem ſibi, & ſucceſſoribus ſuis impetravit, ut docent Eduardus Non, & alii in *ejus vita.* Baron. *tom.* 12. Azor. *inſtit. mor. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 34. Acunha Epiſcopus Portugalenſe *no chatalogo dos biſpos de porto* 2. *p. c.* 6. *ad finem*, Peter Anton de Vaſconcel *in deſcriptione Luſitania in princ. n.* 4. Ubi refert Alex. de Ploma, & relatus Soſa contra Caramuël refert Innocent. II. anno 1142. Alex. III. anno 1179. & alios poſteriores conceſſiſſe; ac confirmaſſe titulum Regium in perſonna D. Alphonſi Henriquez, & ſucceſſorum ejus, referens Reges legionen. miſiſſe Romam Legatos, ut illud impedirent, & clarè videtur colligi ex verbis bullæ Innocent. II. ibi: *Et Regem Portugalia redintegritate honoris, Regnique Dignitate, qua ad Reges pertinet. & alia loca excellentia tua, concedimus, & authoritate Apoſtolica confirmamus* Ex in Alex. Bulla ibi: *Proinde uos attendentes perſonam tuam prudentia ornatam, Juſtitia praditam, atque ad Populi regimen idoneam*, & ſtatim. *Regnum Portugalenſe cum integritate honoris, Regni Dignitate, qua ad Reges pertinet, nec non omnia loca, qua cum auxilio Cæleſtis gratia de Sarracenorum manibus eripueris, in quibus ſibi non poſſunt Chriſtiani Principes circum poſiti jus vindicare. Excellentia tua concedimus, & authoritate Apoſtolica confirmamus*, & infra, *Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat perſonam tuam, aut haredum tuorum, vel etiam praſatum Regnum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſionès auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare*; Imò & contra eundem Caramuël mordicus etiam ſcripſit Nicolaus Fernandez de Caſtro *in Portugal Convencido p.* 4. *cap.* 2. *ſect.* 9. in verſ. *tuuo deſgracia el padre Caramuël*; qui *p.* 2. *ſect.* 1. conatur probare dictum Alphonſum Henriquez ab Alphonſo. VII. Rege Leonis, Caſtellæ, ac Imperatoris totius Hiſpaniæ, tanquam ejus vaſallum, & feudatarium Regium titulum prius impetraſſe, ut teſtatur aliam Rodericus Sanctius *Hiſtoriæ p.* 1. *cap.* 14. quem Rex Caſtellæ primo Ducem Portugaliæ creaverat; & qui mox volente Rege, titulum Regis aſſumpſit; quod approbat Horatius Turſelinus *in epitome Hiſtoriarum ab orbe condito lib.* 8. *in conrrado* 4. referens cauſas ob quas id obvenit; namque quia idem Alphonſus Dux Luſitaniæ Eboram urbem Regiam, Uliſſiponam, aliaquè Luſitaniæ oppida de Sarracenis recepit: inde cæleſti viſo, oblataque Crucifixi ſpecie erectus, & ab exercitu Rex ſalutatus cum Iſmaële, aliiſquè Sarracenis Regibus acie conflixit, divinaque ope Hoſtem profligavit, & victoriis ingens ab Alphonſo Rege Caſtellæ, cujus beneficiarius erat, Rex Luſitaniæ appellatur; ſed hoc non implicat, ſiquidem ut ſcribit Diana *dict. tract.* 6. *in fine*, potuerit Alphonſus titulum Regium obtinere, & à Rege Leonis, & Caſtellæ, & ſimul à Pontifice ſummo.

5 Item amplius confirmatur cum legamus Gregorium VII. inſtituiſſe Demetrium Regem Croatiæ cui miſit Sceptrum, Coronam, & Vexillum dono, ut ſcribit Cardin. Baron. *anno* 1173. *tom.* 11. Et ut docet Cromer *lib.* 3 *polit.* idem Baron. *tom.* 10. *ſub anno* 980. Stephanus Ungariæ Princeps *dict. anno.* Legatos ad Pontificem Benedictum VII. miſit, ut ab eo Regium nomen acciperet, quod ei datum eſt Miſcela Polonorum Duci flagitanti negatum; nec enim ex alio capite Rex Hiſpaniæ vocatur Rex Sardiniæ, niſi ex conceſſione Pontificis facta Jacobo II. Aragoniæ Regi, ut patet ex diplomate Bonifacii VIII. quod etiam patet ex Guiellielmo IV, Rogerii III. filio utriuſque Siciliæ Regi ab Adriano IV. ex Poloniæ Duce in Regem ſublimato, ut dicit Cranc. *in Vandalia lib.* 8. *cap* 2 & de Jacoldo Regio titulo privato, & rurſus reſtituto à Joanne XXII. referunt Bodinus *de Republica lib.* 1. *cap.* 9. Martha *de Juriſd. dict. p.* 1. *cap.* 26. qui *dict. p.* 1. *cap.* 33. ſub Verbo *Umbria*, idem ait de Friderico ex illuſtri Feltrenſium familia in Ducem Urbini à Sixto. IV. evecto: de Polonorum Principe Miſcelao Cromerus refert, quod is Lambertum Archiepiſcopum Cracovienſem ad Benedictum VII. Pontificem Romam miſit, ut Regium Diadema ſibi concederet, Regemquè Polonorum ſe, & poſteros ſuos eſſe juberet, quod etiam ſcribit Bzovius *de Romano Pontifice cap.* 44. imo ut notat hiſtoria Concilii Trid. *lib.* 5. *pag. mihi* 1318. Paul. IV. Hieberniam titulo Regni decoravit, & ut obſervat Odericus *annal. Eccleſia dicto tom.* 3. *anno* 1254. *num.* 27 Innocet. IV. præbuit Ruſſorum Principi Regiam Dignitatem, ſicut & Lithuano; & quod olim de Roberto Guiſcardo Normano a Nicolao II. anno 1090. Apuliæ, & Calabriæ Duce conſtituto dicit relatus Martha *dict. cap.* 26. *num.* 10. & de Duce Ferrariæ à Paulo II. creato refert Tiberius Decian. cum multis *conſ.* 19. *volum.* 3. *num.* 114. ante eum Zepol. *conſtitut.* 17. Cardinalis *conſ.* 2. & Joannes Baptiſta de San Severino *in l. cunctos populos Cod. de ſumma Trinitate, & fide Catholica.*

Nec his omnibus obſtant Joachimus Eluten *in ſylloge rerum quotidianarum theſ* 8. *in gloſa, littera* E. Daniel Otonius *in diſceptatione Juridico politica, cap.* 11. Henricus Bocerius *tract de Regalibus cap.* 1. Joſias Nodlen *in tractatione ſinoptica de ſtatu nobilium cap.* 2. *num.* 29 quos Comilitones potuit habere Joannes Caramuël *dict. ſuo Philip. diſput.* 1 *lib.* 5. *art.* 7. *concluſione* 2. qui loquens de Alphonſo Reges jam dicto verbis ſequentibus affatus eſt: *Alphonſus, & reliqui Luſitanorum Reges, quia creati, & electi, confirmati à Pontifice ſunt Reges Portugalenſes, verùm non temporaliter, ſed ſpiritualiter*; eo quia authoritas Pontificis eſt ſpiritualis, & quæ ad ſpirituale ſolummodo directè ſe poteſt extendere; & ſic quod Reges Luſitanorum ſpiritualiter nihil aliud ſit, quàm participare gratias, indulgentias, Jubilea, indulta, & reliquos favores Eccleſiaſticos, qui authoritate Apoſtolica alias, qua Regibus concedi poſſunt, negans etiam non eſſe liberum cuique Principi, Reges, aut ſupremos creare Principes, quia nemo poteſt alteri ſubditum eximere; & ob id non poſſe Regem Galliæ eximere Ducem de Lerma ab obedientia, quam debet, & quam fideliter præſtitit Hiſpano Regi, dicens, ut nec Innocentius dictus ſupra, potuiſſet Alphonſum Luſitaniæ Ducem titulo Regio inſignire, cum ipſe Alphonſus eſſet inſans ſubditus Monarchiæ Legionenſ. & quod neutri ſupererat Innocent. *dict.* qua Romanæ Rex &c. Quia reſpondeo tum ex latè adducta contra Caramuël poſſe Pontificem titulo Regio condecorare Principes ſæculares Eccleſiæ benemeritos, ut jure, ratione, 6

ex

& exemplis abundè probatum eſt à *num.* 1. Nec juvari Caramuël. per relatos ſcriptores, Joachimum, Daniel. Bocerum & alios relatos cum ſint hæretici, ut dicit Diana *dict.p.6. tract.5. in verſ. patet, in fine*, qui in Pontificiam authoritatem hoſtes ſunt jurati.

7 Imò cum placuerit etiam Chriſtophoro Beſoldo *in diſerta Politico Juridica, de Majeſtate in genere cap. 3. num. 9.* qui dum eſſet adhuc hæreticus, & poſtea feliciter convaluerit ex Lutheraniſmo ad Eccleſiam dixerit, quod Papa habet poteſtatem indirectam in temporalibus; à fortiori debemus ſine diſputatione dicere poſſe, & Principes, Eccleſiæ benemeritos titulo Regio condecorare, quod fortius patet; quia Principes Catholici ſunt defenſores Eccleſiæ, & ad id conſtituti & neceſſarii, ut dicit textus *in cap. Princeps 23. q. 5.* Quare optimè concludunt jam pro nobis adducti, & Seraphinus Freytas *dict. cap. 6. n. 33. lib. de Imperio Juſto Aſiatico*, condecens eſſe, ut præmiſſis promeritis à ſupremo Eccleſiæ Principe condecorentur, &c.

QVÆSTIO X.

An electio Decurionum, & aliorum in Republica debeat fieri aliqua ſolemnitate? Et an ſi ſuſpenſa fuerit electio Officialium per controverſiam, & pedente lite annus elabatur, reſtituti poſt annum elapſum, nondum facta electione, poſſint facere eam de Officialibus anni, ſcilicet ſequentis? Et an ab electione Decurionatus aliorumvè officiorum Reipublicæ appellationes, ſive excuſationes, admittantur?

SUMMARIUM.

1 *Populus ſive Senatus antiquitùs, qualiter convocabatur, Campana, aut Buccina, & qua ſolemnitate*, n. 5.
2 *Electio Decurionum facta ſine ſolemni citatione, eſt nulla.*
3 *Curia convocatur apud nos, per janitores, apparitores, nuncios, &c.*
4 *Concilium, convocatione facta, procedit ad electionem Officialium Reipublicæ.*
6 *Electio devolvitur ad primos, quorum poteſtas fuit lite ſuſpenſa*, n. 7. 8. 9. 10.
10 *Officiales elapſo anno, reſtituuntur ad intereſſe, etſi non ad officia.*
11 *Depoſitarius & ſequaſter non eligunt, ſi reſtituatur electus per ſententiam*, n. 14. *ubi quid ad beneficia* & n. 15.
12 *Eligere impeditus, lite; non ideo privatus exiſtimatur, & de ratione*, n. 13.
15 *Officia Reipublicæ ob litem ſolent ſequeſtrari, & depoſitari tantum pro tempore litis.*
16 *Excuſationes admittuntur ab electione Decurionatus cauſa ſenectutis, infirmitatis, liberorum ut* num. 18. 19. & 20. & *alii* num. 21. & 22.
17 *Decurionatus officium fuit oneribus plenum: quæ fuerint etiam* n. 23. 24. 25.
19 L. 2. §. numerus, l. in honoribus 8. ff. de Vacatione munerum.
22 *Parentes filios duodecim habentes, habent prærogativas, quas ſic non tenent tot filios non habentes.*
26 *Decuriones populos vexabant.*
27 *Elector eligens in Decurionem eum, qui habet excuſationem, punitur.*
28 *Decuriones hujus temporis, qui dicantur? & num excuſentur?*

SUppoſitis pro vera exornatione harum quæſtio- 1
num quæ latè dixi *ſub hac Rub. in quæſt. 7. &*
in cap. fin de Judiciis quæſt. 3. & 8. item & *ſub*
cap. quia propter 40. *hoc tit.* ubi de Convocatoria
eligentium; reſpondeo ad primam partem cum
Imperatoribus Arcad. & Honor. *in l. nominatio-*
num 46. & in l. 2. cod. de Decurionibus lib. 10. ad
electionem faciendam convocandos eſſe ſolemni-
ter Decuriones à Magiſtratibus, id eſt ut explicavit
Accurſ. ad ſonum tubæ, vel campanæ hoc more ſui
ſæculi; & quòd apud nos receptum eſt *in l. 21. tit.*
18. *p.* 2. quod non multum diſtat à priſcis Romanis
apud quos per Buccinas Senatus, aut populus con-
vocabatur, Propertius *l. 4. eleg.* 1. ibi. *Buccina coge-*
bat priſcos ad verba Quiriter, poſtea per edictum,
& illud interdum viva voce, interdum per præco-
nem, aliquando tabella ſcripta, ſuſpenſa vel affi-
xa, ut ſcribit ex variis locis Dorlerus ad Tacitum
l. 1. annal. pag. 30. ad illud *Ne editum quidem*; † ſicut 2
quamvis ad ordinarias res, ſufficiat citatio conſue-
ta, verum ad electiones, & alias cauſas, quæ magni
ponderis ſunt, ſit neceſſaria ſolemnis convocatio;
alias actum eſſe nullum, & factum ejus ratione,
Doctores per textum *in l. actuarios 7. cod. de num.*
& actuariis lib. 10. & in dicta l. nominationum, per
quam Bobadilla *lib. 3. polit. cap. 7. n.* 15. & 16. cum
aliis D. D. Franc. de Amaya *ibi num.* 5. cum obſer-
vata non ſit ſolemnitas, quæ in prædictis caſibus
requiritur obſervata *ex l. cum hi §. ſi Prætor ff. de*
tranſaction. & ob id, D. D. Franc. Salgad. *de Regia*
protect. 3. p. cap. 8. num. 19. dixit, ut ſi nulliter facta
ſit electio, tanquam nulla, non indigeat appella-
tionis remedio.

Undecùm apud nos Curiæ cogantur per janito- 3
res, apparitores, nuncios, vel prout conſuetudine
receptum eſt, Avendan. *in cap. 20. Prætor. lib.* 1.
Curia Piſana *lib. 1. curia, cap 7. & lib. 2. cap.* 5. Bo-
badilla *dict. lib. 3. cap. 20. n.* 14. ubi etiam advertunt
Pyrrus, & Platea *in dict. l. nominationum num.* 2. &
plures apud Hermoſillam *in l. 15. tit. 5. p. 5. gloſſa* 2.
num. 21. & longa conſuetudo ſit in electionibus
cuſtodienda Officialium, ut docent Accurſ. per tex-
tum ibi *in l. ſuper creandis Cod. de Jure fiſci, & in*
l. Veras Cod de diverſis officiis, & in l. non tantum
11. *in fine ff. decurion. verb. Conſuetudo*, Hermo-
ſilla ſupra *n.* 21. Navarr. *in dict. l. ſuper creandis* † 4
ſequitur, ut convocato prout docet conſilio ad
nominationem, ſeu electionem officialium proce-
datur, eorum ſcilicet, quorum electio ad eos per-
tineat prout apud antiquos fuit Magiſtratuum mu-
nicipalium Duum-virorum, Decurionum & ſimi-
lium, apud nos in populis, & villis *Alcaldes hor-*
dinarios, y dela hermandad, Reſidores, Jurados,
ſindicos y otros Officiales delos Concejos. In civitati-
bus verò: quia Decurionatus Officia à Rege do-
nantur, aut conceduntur *ſe eligen Alcaldes dela*
hermandad, Procuradores de Cortes, y otros oficios
ſemelantes, que partenecen à le adminiſtracion pu-
blica, ut in *l. 1. tit. 13. lib. 8. l. 5. tit. 2. lib. 7. recopilat.*
l. 4. & 5. tit. 7. lib. 6. recopilat. l. 3. §. ſi decuriones ff.
quod cujuſque Univerſit. Aviles *in capitibus Prætor.*
cap. 17. Verbo Eligan. n. 1. & 11. Bobadilla *dicto*

lib. 3.

*lib.3.polit.c.8.à n.41.*dict.Amaya *in dict.l.nomina-*
tionum n.13.† Ubi à *n.10.* addit ad ſolemnitatem
requiri, ut fiat authoritate publica Magiſtratus, cui
competit tale jus, & quod convocatio fiat in Cu-
ria, & quod electio fiat tempore conſueto, multa
comprobans, ut juvare poteris ex ſolemnibus, quæ
in dicto cap. quia propter, adduxi pro electione Ca-
nonica facienda; notatque ibi *n.14.* quòd Præſides
ordinibus remittebant electionem ſuorum officia-
lium, & quem crearent Magiſtratum, aut Decu-
rionem, juxta *l.1.§. ſolent.3. quando appell. ſit.*
6 Ad ſecundam quæſtionis partem *An ſi ſuſpen-*
ſa fuerit electio, &c. breviter reſpondeo, ut debeat
electio devolvi ad eos, qui prius elegerunt; eo
quòd electio, quæ non ſortitur effectum conſum-
matum, non tollit eligenti jus iterum eligendi. *c.cp ſi*
electio 26.cap.compromiſſarius 37.boc tit.lib.6. Ol-
dradus *conſ.57. de conceſſione præbendæ n.1.* cum
multis Gonzalez *in reg.8. Cancellariæ gloſſ.45. ex*
n.6. Stephanus Gratianus *diſcept.forenſ.tom.1.cap.*
58.à num.5. ſurdus omnino Videndus *conſ.264.*
num.29.vol.2. Fontanel.*tom.1.de pactis nupt.clau-*
7 *ſula 4.gloſſa 10.n.49.*† Cùm non poſſit dici electio,
quæ non habuit effectum, quia illo remoto remo-
vetur nomen, & ſpecies, ut dixerunt Bald.*in l.alie-*
nationes ff.familiæ erciſcundæ Gratianus ſuprà *n.2.*
8 † Tum quia cum primus actus non obtinuerit
ſuum effectum juxta intentionem agentis, debet
iterum fieri, *l.qui per ſalutem 33.ff.de Jurejur. l. de*
die 8.§ ſi ſervus, l.ſi arbitrio. 10. in fine ff. qui ſatiſ-
dare cogantur, Tiraquel.*in l.bove §.hoc ſermone, li-*
mit.1.n.1.& 20.& limit.6.n.6. poſt gloſſam Verbo
Reiterari in cap. Daibertum. 24.1.q.9.
9 Item in Judice, qui licèt nulliter declaravit; non
tamen propterea Privatur facultate iterum judi-
dicandi, ut tradunt Menochius *de arbitr.q.67.n.2.*
Pereyra *de nominat.emphyteuſ.tom.3.cap.5.à n.8.*
Fontanella ſuprà *à n.58.*
10 Et in terminis facit, nam quamvis Officiales
obtineant poſt annum elapſum, licèt ad officia non
reſtituantur, reſtituuntur tamen ad intereſſe *ex l.ſi*
uſus fructus mihi in triennium 6.ff. de uſufructu le-
gato: & ſic ad novam electionem celebrandam re-
ſtitui videantur; debent inquam qui obtinuerunt
gaudere ſubrogatione temporis præſentis in lo-
cum præteriti: *argum.l.ceſſare.15.ff.de publicanis.*
Arectinus *in l.ſi ita ſtipulatus eſſem n.2.& 4.ff.de*
verb.obligation. Franchis *deci.419.n.4.* D. Alayà
in dict.l.nominationum; alia adducens *dict.n.36.*
dicens per ſententiam in officio exiſtentes remotos
exiſtere, & ſic non eſſe in ſtatu de novo eligendi,
cum tempus expiraverit, in quo poterant manen-
tes in officio eligere: argumento textus *in l. epiſto-*
la 52.§.fin.ff.de pactis l. Iperator ff. de poſtulando
cum adductis à Romano *conſ.6.à n.62.*
11 Et confirmatur, quia ſi contingat v.g. dubitari ſi
annullata ſit electio, an nihilominus debeant eli-
gere, qui nulliter elegerunt; an verò depoſitarii,
qui in ſequeſtrum habuerunt officium, pendente
lite, & docent Avendan.*in capitibus Prætor. di-*
cto cap.19.à n.22.verſ.de novo, Bobadilla *dicto lib.3*
polit.cap.8.n.46. Cabed.*deciſ.84.n.14.p.2.* Caldas
de poteſt eligendi 3.p.cap.5.n.8. Fontanelle *tom.1.de*
pactis nupt.clauſ.5.gloſſa 10.p.1.ex n.41. Loſæus *de*
Jure Univerſ.1 p.cap.34.n.108. Amaya ſuprà *n.38.*
dicens ſæpius in Granatenſi Senatu vidiſſe pronun-
ciatum in favorem eorum, qui nulliter elegerant,
cum non ex eo, quò nulliter fecerint perdiderint
jus eligendi; ſiquidem ad id jure proprio admit-
tantur, non alieno, ipſe latè agit Amaya, & reti-
net à *n.42.* ſatisfaciens à *n.48.* contrariis, quibus
plures Doctores pro depoſitario, ſeu ſequæſtro
reſpondent: de quo magis ex propoſito ago infra
in cap. ex litteris de Jure patronat.
Nec obſtat dicere in propoſito noſtri dubii, 12
quòd ſi tranſitus eſt annus, jam non poterit ille,
qui ſententia obtinuit, reſtitutionem eligere; quia
reſpondeo excluſum non eſſe; eo quod tantum
fuerit impeditus uti durante litigio, & ob id adhuc
reſtitutus poſſit progredi ad nominationem, & ele-
ctionem ſucceſſoris, cum impedito non currat tem-
pus per textum *in lib.1.§. fin.ff. de annali except.*
cum vulgatis: quæ adducit Barboſa *in axiom.verb.*
tempus num.116. & per alia multa, quæ de im-
pedito adduxi *in c.8.& 10. de præſcript.* præcipuè
quia cùm non ſit electus ſucceſſor, rectè poterit,
ſaltem quoad electionem officium exercere; ſicut
qui ſpectat ſucceſſorem retinet officium, uſque ad
adventum ejus *ex l. meminiſſe ff.de officio ejus*, cum
notatis *ibi* à Bart.& aliis, Aviles *in cap. Prætor c.5.*
n.6. Bobadilla *l.1.polit.c.2.n.23.* Maſtrillus *de Ma-*
giſtrat.lib.1.cap.23 n.77. Amaya *in dicta l.nomina-*
tionum cod.de Decurion.n.37. † Ubi dicit alias fe- 13
qui abſurdum, quòd non eſſet in populo, qui poſ-
ſet eligere Officiales anni ſequentis; ſiquidem per
declarationem ſententiæ primo nominati rectè ele-
cti judicantur; & qui in officio interim ſuppoſiti,
deſierint eſſe in eo, & conſequenter, ut eligere non
potuerint, cum jam nullum jus habeant ex doctrina
Cabedi *dict.decif.84.n.5.p.2.*
Et licet de ſequæſtro, ut poſſit eligere ad bene- 14
ficia, & officia, multi exiſtiment ex regula *cap.*
examinatæ, cap.fin.de Iudiciis, & cap. ex litteris,
cap. Conſultationibus de Jure patronat. ubi uberius
explanabo; adhuc, quia regulariter depoſitarius,
& ſequæſter ſua poſſeſſione, poſſeſſorem non pri-
vat, ut docent plures apud Barboſam *in cap.1. de*
ſequæſter.poſſ. num.5. ubi Sahagun.*num.18.* Me-
noch.*de retinend.rem.3.à num.86.* Ludovic.*deciſ.*
9.num.2. Gratianus, *tom.1.diſcept.cap.114.num.*
12 Riccius *collect.1645.p.2.* utaturque Jure alie-
no, & non ſuo, juxta Cabed.*dict.deciſ.84.n.14.*
& concedatur ſequæſtro uſus, dum lis pendet ad
tempus, ſcilicet limitatum, ſequitur, ut debeat
limitatum producere effectum, juxta vulgarem
regulam textus *in l.in agris 21.ff. de acquirend. re-*
rum dominio, Gonzalez *in proœm.d.reg.8.Cancel.§.*
7.n.59. & ſic non poſſe depoſitarios eligere cum a-
lias traſcenderent, & uſurparent officium proprie-
tariorum; ſiquidem jam lite finita, ſequæſtrum expi-
raverit, cum juxta decretum Cancellariarum, uſ-
que ad illud tantum tempus depoſita ſint ea ſæcu-
laria officia, argumento textus *in l. in honora-*
riis 53. verſ.ſed. cum reſciſſa ff. de obligation. &
action.dicta l.epiſtola 52.§.fin.ff.de pactis; quia la-
pſus temporis excludit à beneficio, quod ad tem-
pus fuit conceſſum; argumento textus *in l. impe-*
rator ff.de poſtulando Rom.Com.n.64. & traditis à
Coſta *de retrotract.cap.9.caſu 17.* cum Beltra-
minio ad Ludoviſ.*deciſ.9.* & Riccio *reſol.415. in*
fine, Bobadilla *lib.3.cap 8.n.57.* D. Amaya *in di-*
cta l.nominationum à num.45. dicens tunc jam cele-
brandam eſſe electionem ab iis, qui prius eam fece-
runt.† Cum pendente lite, non videantur poſſeſ- 15
ſionem perdidiſſe, quoad hanc cauſam, ex clau-
ſula (*nempe*) præſervativa, qua uti ſolent Cancel-
lariæ, ut ſequeſtrentur officia ſine præjudicio ele-
ctorum; quod ſecus erit in vero poſſeſſore, à quo
diſtat ſequæſter: ſic intelligendus Bald.*in dicta l.*
alienationes ff.famil.erciſcundæ, explicat cum infi-
nitis

Digitized by Google

nitis idem Amaya *ex num.* 48.*& à num.* 51. *&* 54. quæ de ſequæſtro ad jus patronatus comminiſcuntur Doctores per text. *in dict. cap. ex literis, dict. cap. conſultationibus de Jure patronat.* quo pacto de vero poſſeſſore intelligit Amaya *à num.* 19. textum *in dict. cap. fin. de Judic.* De cujus intellectu dixi late *in eodem textu.*

16 Ad tertiam quæſtionis partem, an appellationes, ſive excuſationes admittantur ab electione Decurionatus, aliorumve officiorum Reipublicæ: & quatenus ſpectat ad appellationem reſpondebis per dicta infrà *in dict. cap. fin. de Judiciis q. fin. verſi ad ſecundam*: Qatenus ad aliam partem de ſe excuſando electus, breviter reſpondeo, quod etſi multa privilegia concederentur Decurionibus, ut in multis Juris antiqui, & ff. partibus conſpiciuntur, & commemorantur à Pancirol. *de Magiſtratibus municipalibus, cap.* 6. Fornerio *lib.* 1. *Selection. c.* 12. Gothofred. *in Rub. cod. de Decurior. lib.* 10. Pater Bulger. *lib.* 7. *ſemeſt. cap.* 6. & honorem, & dignitates Decuriones dicantur habere, *lib.* 1. *&* 3. *dict. tit. & l.* 2. *§. fin. ff. eodem*, cum adductis à Bobadilla *dicto lib.* 2. *polit. cap.* 8. *n.* 19. Azevedo *in Curia Piſana lib.* 3. *c.* 5. poſt plateam *in l.* 1. *dict. tit. cod. de De-*

17 *curion.* in cujus Rubrica nota D. Amaya *n.* 14. † ſed quia id officium Decurionatus, fuit etiam oneribus plenum, ut Albo Decurionum non niſi invito adſcriberentur, ut conſtat ex Syneſio *c.* 93. quia ut notat Caſſiodor *lib.* 9. *epiſt* 2. *Quidquid eis honoris cauſa delegabatur, ad injuriam potius videatur eſſe perductum* ad ſubeundum munus hoc ſolebant cogi, cum ſe occultarent, *l. ex omnibus* 31. *d. tit. cod de Decurion.* & extrahebantur, etiam ſi privilegio domus Auguſtæ ſeſe defenderent *l. curiales* 39. *dict. tit.* & perſeverare cogebantur in eo munere ſemper; & ita erant curiæ adſcripti, ſic ut eam deſerere nequirent *l. omnes* 50. *l. ſi quis* 55. *d. tit.* in tantum, ut ſi aliquis qualibet fraude Curiæ ſeſe ſubtraheret, bonis privaretur, *l. quamvis* 51. *dict. tit.* ideo plures excuſationes, attento eorum ultimo labore in Jure fuerunt propoſitæ, quibus qui eligebatur liberari poſſet à nominatione.

18 Et harum una eſt ſi electus habuerit ſeptuageſimum ætatis annum, vel quinquaginta annis major fuerit, *l. fin. cod. qui ætate, vel profeſſ. ſe excuſ.* quia is ſenex dicitur, ut ſcribunt Menoch. *de arbitrariis caſu* 59. Gratianus *diſcept. forenſ. tom.* 2. *cap.* 328. D. Amaya *in dict. l.* 2. *& l.* 36. *à n.* 55. Ubi de honoribus ſenibus debitis tradit etiam ex antiquitate, ubi *n.* 58. quod ſenectus præbet juſtam cauſam reſignandi Epiſcopatum *ex cap.* 1. *cap. niſi cum pridem. verſ. alia verò de renunciatione*, ubi ſcripſi, & de aliis *in cap. quoniam frequenter, ut lite non conteſt.* de quo, & de aliis videndi Gratianus *ſup. ex n.* 2. Novar. *in l. fin. cod. de Tyronibus lib.* 10. *ex n.* 3. Zenedus *cum aliis in collect.* 9. *ad decretum n.* 5. Cabebus *deciſ.* 84. & alii.

19 Nec obſtat textus *in l.* 2. *§. numerus, & in l. in honoribus* 8. *ff. de vacat. muner.* Ubi ſeptuaginta anni non tribuunt vacationem à muneribus delatis; quia reſpondeo cum Cujacio *lib.* 1. *reſponſ. Papin. in dict. l.* 8. & Amaya *in dicta l. nominationum à num.* 59. Septuaginta annorum numerum excuſare à muneribus perſonalibus, ut in dictis Juribus, *l. manifeſti infra qui ætate*; ſed ſi jam electi ſint, & tales honores habeant annexa aliqua munera, quæ ea neceſſariò ſequuntur, non ideo excuſationem habere dicunt, veluti ſi aliquis Decurio creatus ſit, & deinde Septuagenarius, Duu-vir creatur, juxta *l. honores* 7. *§. hi qui ff. de Decurion.* non habebit excuſationem; eo quod Duum-viratus cohæret muneri Decurionatus, ſicut etiam non poterit Decurio, quantumvis ſenior jam eſſet ſe excuſare ab aliis muneribus, quæ honnoribus adhærent, veluti æditione muneris, *l. circenſium dict. tit. cod. de Decurion. legatione, vel ſacerdotio, dict. l. honoribus, l.* 1 *cod. de pericula Succeſſor*, quæ Dignitas Patrimonii erogationem continebat, ut teſtatur Pancirol. *in not. Imper. Orient. cap.* 105. quemadmodum non excuſabitur, ſi ſuperveniat gravis ætas ei, qui munus jam ſuſceperat: ſequitur dict. Amaya rectè loquens ſupra, *num.* 60. *& à num.* 61, *&* 63. ubi *ex l.* 3. *eodem, & toto tit. eod. lib.* 10. *de his, qui ſponte publ. l. non diſtinguemus* 32. *§. Sacerdotia ff. de arbitris* ait annoſum, id eſt habentem 55. annos non ſe excuſare, etſi ſenex dicatur, quando excuſare ſe noluit, ſed ſponte Decurionatum ſuſcepit. Quæ omnia magis explicare poteris, ſi recuras ad infra dicta *in cap.* 1. *de ætate & qualit. ordin. quæſt.* 2. *verſ. ad ſecundam*, ubi expendo qualiter infans poſſit habere Decurionatum? Et de ætate ad illum requiſita.

Item excuſantur à Decurionatu qui morbo ſunt 20 affecti, & afflicti, ut *toto tit. cod. qui morbo lib.* 10. veluti ſi utroque oculo careat, *l.* 1. *illo tit. l. infamia* 8. *l. à muneribus* 13. *cod. de Decurion.* † Item muti, & ſurdi, & perpetuo morbo la- 21 borantes, qui prodraga affligitur; itaut rebus ſuis intereſſe nequeat: *l. qui morbo* Bobadilla *lib.* 2. *polit. cap.* 21. *n.* 234. Anton. Faber *in Papinian tit.* 25 *princip.* 1. *illat.* 4. *§. de excuſat. ob Valitunem.* Cabedus *deciſ.* 84. *num.* 35. Maſtrillus *lib.* 1. *de Magiſtr. c.* 30. *num.* 93. *& lib.* 2. *cap.* 10. Giurba. *conſ.* 8. *num.* 13. & alii.

Item excuſabitur Pater liberorum 12. *l. ſi quis* 22 *Decuria* 24. *cod. de decurion.* Ut introductum fuit *ex l. Julia, & Papia*, quæ matrimoniorum frequentationi, & liberorum procreationi præmiis, & pœnis providit: de quo leges qualiter intelligatur D.D. Franciſc. de Amaya *in dicta lib.* 2. *&* 36. *à n.* 65. *ad* 68. ex multis colligens etiam prærogativas, quas habent iſti petentes reſpectu aliorum tot filios non habentium: Qui & *n.* 69. recenſet caſus, in quibus ſe excuſantes non admittuntur, veluti ſi aliquis ſe excuſaret, quod litteras neſciret, *l. expertes.* 6. *d. tit. cod. de Decurion.* quia in decurionatu magis ſpectata ſunt olim facultates, quàm ſcientia litterarum, cum ad munera potiores, & locupletiores electi ſint; & quia non tam vices, quàm vires attenderentur per *l. ad ſubeunda* 45. *cod. de Decurion. l. honor.* 14. *in princip. ff. de muner. & honor. l. honores* 7. *in princ. dict. tit. de Decurion.* Addit etiam *num.* 70. quod infamis non poteſt eſſe Decurio: & de utroque caſu, alia plura tradit cum Bobadilla, Aviles, Cabedo Gothofredo, Valenzuela, Platea, Fabro, Oſuvaldo, & aliis.

Deſiderabis ſcire quæ, & qualia fuerint onera 23 gravia Decurionatus, ut ſic legitima ſit excuſatio ab honere, quod alias ex Decurionatu ſtat in habentibus eam dignitatem. Ad quod breviter reſpondeo onera Decurionum fuiſſe tractare omnia Civitatis munera, pecuniam publicam exigere, & de ea rationes reddere, annonam curare, opera publica tueri, locare, omnequè in univerſum, quod Civitatis adminiſtrationem reſpiceret peragere, *l.* 2 *§.* 1 *l. decuriones.* 5. *ff. de adminiſtr. rerum ad Civit. l. liberius* 17. *§. exigendi* 7. *l. non debere* 8. *ff. ad municipal.* Panzirola *de Magiſtr. cap.* 4. Bullengar. *dict. lib.* 7. *ſemeſtr. cap.* 5. Briſon, & alii, quos ſequitur Amaya *in dicta Rub. de Decurion. num.* 17. Ubi

n. 18.

num. 18. quod plerumque pertinebat ad eorum curam, Ludi Circenſes *l. Circenſium* 20. *cod. de Decurion. l.* 1. *cod. de ſpectaculis*, curſus publici exhibitio, *l. publici* 14. *cod. de curſu publico*, quod laborioſum, & ſumptibus plenum, cum equos publicos alere, & curare, pabula conferre, ſtabulaquè attendere, reficere, extruere, ipſoſquè equos emere tenerentur, ut patet *ex l.* 2. *l. in omnibus, l. comperimus* 9. *cod. de curſu publico cum aliis.*

24 Imò tantis incommodis, damnis, & oneribus erant Decuriones obnoxii, ut pœnæ loco Chriſtiani ab impiis Principibus, curiis fuerint addicti, ut teſtatur Caſſiodor. *libro* 1. *Hiſtor. tripart. capite* 9. *& libro* 6. *capitè* 7. Briſſonius *libro* 4. *antiquit. capit.* 13. Gothofredus *in l. nequis* 38. *cod. de Decurion* dum prohibet ipſa lex, ne pœnæ cauſa fiant Decuriones: & in tantum etiam onerabantur, ut qui ſine prole decederet, quartam partem bonorum Curiæ derelinqueret, *ex l.* 1. *& toto titulo, cod. quando, & quibus quarta pars*: Quam ob cauſam multi Curiis ſe ſubtrahebant varios quærentes modos refugiendi patrias deſerebant, ut *in l. in omnibus* 31. *&* 41. *l. omnes* 50. *dict. titulo, cod. de Decurion.* ut eleganter demonſtrant verba novellæ Majoriani De-curialibus, ibi: *Curiales nervos eſſe Reipublicæ, ac Viſcera Civitatum nullus ignorat, quorum cætum rectè appellavit antiquitas, minorem Senatum huc redegit antiquitas Judicum exactorum plectenda venalitas, ut multi patrias deſerentes natalium ſplendore neglecto, occultas latebras, & habitationem legerint Juris alieni: itaque factum eſt, ut urbibus ordines deperirent.*

25 Et mirandum maximè quòd multis nuptiis abſtinebant, ne liberos Curiæ obnoxios relinquerent, ut legitur apud Juſtinianum *nob.* 38. *auth. de Decurion. in princip.* §. 1. ex quibus interdum ſe excuſabant, ut dictum eſt, ætate, *l.* 3. *l.* 10. *&* 13. vel imperitia litterarum, *l.* 6. vel amiſſione oculorum, *l.* 8. aut alio morbo, *l.* 13. aut cauſa Reipublicæ, aut militia, *l.* 16. 17. *&* 27. aut impetratione ſubreptitia reſcripti Principis, *l.* 19. *&* 37. aut Domus Auguſtæ, *l.* 39. aut filiorum numero, *l. ſi quis* 24. *cod. de Decurion.* aut in Domum potentis ſeſe recipiebant, *l.* 50. *cod. theodoſ. eodem*; & ita fugiebant Curias, ut manuum inectione ad eas revocarentur, *l. generali* 54. ibi Donel. *lib.* 2. *comment. cap.* 21. D. Amaya *in Rubrica cod.*
26 *de Decurion.* ubi *num.* 21. tradit alia videnda. † Et *num.* 22. cum Cujacio *ibi*, & *lib.* 9. *quæſtion. Papin. in l.* 3. §. *fin. ff. de peculio*, ait ut quemadmodum Decuriones vexarentur, ipſi etiam vexarent populos exactionibus, & aliis modis; itaut peſtes populum fuerint; quemadmodum deplorat Salvianus *libro* 5. de vero Dei judicio: & ob eam cauſam abrogatas eſſe omnes Curias Leonis *conſtit.* 46. *&* 47. indequè in Baſiliorum libris hunc titulum non inveniri.

27 Quare optime Donellus *libro* 26. *comment. capite* 3. ubi Oſuvald. *littera E.* Cabed. *dicta deciſione* 84. *numero* 27. *&* 34. Aviles *in cap. Prætor. verb. aliam numero* 10. quem corrupte allegat Fontanella *de pactis nupt. clauſula* 4. *gloſſa* 10. *numero* 128. Pichardus *in Rubrica de pœn. temerè litigant, à numero* 4. *& in* §. *hæc autem omnia eodem*, & alii per textum *in l. unica cod. de ſumptuum recuper. l.* 1. §. *qui excuſatione ff. de vacatione muner. l. cum quem* 79. *ff. de judiciis*, *l.* 4. *de fructuum, & litium expenſis*, docent quod ſi nominator, ſeu elector indebite in Decurionem aliquem nominaverit, qui excuſationem haberet, & ab injuſta electione appellaverit, in omnes litis ſumptus veniret condemnandus, ne dolus, & malitia ſua impunita remaneret.

Breviter notabis pro complemento, quod in 28
locum dictorum Decurionum, & curiarum ſucceſſit apud nos in quolibet populo ordo regentium, qui in noſtro idiomate dicuntur *Regidores, veinte y quatros, Jurados*, qui repreſentant totum populum, ſeu Civitatem; itaut quidquid ab illis ſit factum, à toto populo factum videatur; qui etiam cum in populo conſtituuntur, à Principe creantur, vel, honoris, vel beneficii, vel venditionis cauſa *l.* 1. *& toto tit.* 3. *lib.* 7. *recopilat.* imò & illa jam conceſſa officia per renunciationem eorum qui ea obtinuerunt apud Principem factam aliis conceduntur, plerumque pretio interveniente, *titulo* 4. *libro* 7. *recopilat.* de quo conqueritur Tellus Fernandez *in libro* 26. *Tauri à numero* 9. varia incommoda narrans inde provenientia; quæ quidem officia in aliis populis annuatim eliguntur, ut dixi *in dicto cap. fin. de judiciis quæſtione* 3. *&* 8. ſed quia iſti multa privilegia honoris habent, parvoquè onere, ut recenſent Corraſius *lib.* 5. *miſcellan. cap.* 24. credo non ſic excuſari, ut Decuriones antiqui: & patet in familiaribus ſancti officii, quorum excuſationem non admittimus ab his officiis & aliis honoris.

QUÆSTIO XI.

An Decuriones populorum poſſint iterum eligere eoſdem officiales, qui in eodem fuerunt? Et an anno finito poſſit aliquis denuo vocari, vel compelli ſervire in eodem officio Juriſdictionis? Et an ſubeſſe poſſit aliqua juſta cauſa, quare in annis continuetur unius perſonæ electio? Et an Plebei poſſint eligi ad officia nobilium? Ubi quæ vocatio vulgo Hueco *admittatur, & olim contingeret?*

SUMMARIUM.

1 *Officialis ſi nullus de Republica reluctetur, poteſt continuare officium ſuum* num. 2 *fallit* num. 3. & num. 5.

3 *Magiſtratus nequit officium continuare; alias aderit ambitio* num. 4. & 5.

5 *Officiales non habentes Juriſdictionem, poſſunt in officiis continuare.*

6 *Filii Officialium nequeunt officia Juriſdictionalia Patris continuare, nec Patres officia filiorum hic &* numero 7. *&* numero 10. *ubi intelligitur de filio in poteſtate conſtituto.*

8 *Officiales Reipublicæ debent mutari, ne veluti in Tyrannidem exeant vexando ſubditos, & aliis negetur præmium honoris.*

11 *Fratres non expelluntur à Continuatione officiorum Reipublicæ; etſi bona indiviſa habeant*, n.13.

12 *Munerum Civilium cauſa reſpicit ſingulas perſonas ſeparatim.*

14 *Officialis probatiſſimus poterit aſſumi ad alios annos*, & n. 19.

15 *Officiorum Reipublicæ iteratio fit aliquoties voluntarie*, n. 16. 17. & 18.

16 L. ſponte 17. ff. de muneribus.

17 *Sacerdotes cur continuent in officio? Et de quibus intelligatur?* n. 18.

18 *Sacerdotium vocatur munus patrimoniale. Et quare.*

19 *Nobilis vulgò* hydalgui *vocationem præſtant ab officiis Juriſdictionis, ſi ſint ejuſdem familiæ. Et quare*; n. 20.

21 *Officii Juriſdictionalis fit ſequeſtrum in Plebeio pro anno, in quo datur vacatio fidelis*, num. 22. & 23. *ubi de praxi Cancellariarum.*

22 *Decurionatus officia queunt continuari in Republica per eaſdem perſonas*, n 19.

24 *Judex ordinarius loci vulgò* Alcada ordinario, *reeligi nequit, niſi anno, aut biennio tranſacto.*

25 *Legatus, ut reeligatur, debet eſſe tranſactum biennium.*

26 *Vocatio à muneribus publicis olim erat quinquennalis, ſeu triennalis*, numero 27. & 28.

27 *Præſcriptio quinquennalis vocatur, quæ, datur ad repetendum honorem.*

28 *Civis duarum Civitatum, aut oppidorum, queit ſive vacatione temporis eſſe Judex anno uno in una civitate, & anno proximè ſequenti in alia.*

29 *Continuatio officiorum Reipublicæ permiſſa erat aliquoties olim in præmium gratiarum actionis.*

30 *Magiſtratus delinquent diverſis pœnis affligebatur.*

31 *Officia duo modici redditus poſſunt ab uno exerceri ſimul.*

32 *Inhabiles, & utiles, habita penuria hominum, poſſunt eligi ad officia publica.*

1 AD primam quæſtionis partem, & videtur affirmandum per verba *Nouvella* 15. *de defenſoribus Civitatum*, ubi Juſtinianus in verbis ibi, *Niſi cuncta Civitas reluctante nullo elegerit eum*: ex quibus relati à Bobadilla *lib. 3. in polit. cap. 8. num 60. & 61.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 184. à num. 16.* Azeved. *in l. 4. tit. 5. lib. 5. recopil.* Vincent de Anna, *allegatione* 15. Paſchalius *de viribus Patriæ poteſt. pagina 4. cap. 10. num. 6.* docent officialem nullo de Civitate reluctante, poſſe continuare officium ſuum; quia licèt dicatur fieri ab omnibus, quod fit à majori parte; *ex l. quod major ff. ad municipal.* hoc procedit, quoties ſtatum,
2 vel decretum Civitatis eſt ſecundum legem.† Sed quando eſt contra legem, tunc eſt neceſſarium, ut omnium conſenſus concurrat ſine aliqua contradictione; itaut ſi unus tantum de Civitate contradicat, licet omnes alii conſentiant, non poſſit fieri continuatio officii.

3 Sed revera in officiis Magiſtratus, Duum-viratus, aut aliis Juriſdictionalibus non admittendum, exiſtimo dicendum; quia in illis laboret admodum honoris ambitio cum teſte D. Ambroſio *lib. 4. in Lucam*, ad illud: *& eduxit illum Diabolus*, hoc ipſo pernitioſior eſt ambitio, quod blanda quædam eſt Conſiliatricula Dignitatum, & ſæpè quos vitia nulla deflectunt, quos nulla potuit movere luxuria, nulla avaritia ſubvertere facit ambitio criminoſos. Sunt enim plures (ut ait Lactantius *l. 8. in principio*) qui ardore dominandi, & potentiæ cupidine inflammati omne ſtudium ſuum ad honores capeſſendos contulerunt; eo quòd ea cupido cunctis affectibus flagrantior ſit, ut Tacitus dixit *lib. 5. annalium.*

Et confirmatur per *leg. 1. in fine, tit. 13. lib. 8.* 4
recopilat. ubi ex indulgentia particulari Principis permittitur in officialibus fraternitatis vulgò *Alcaldes de la Hermandad*, ut poſſint iterum eligi ſic ex verbis hic *y queremos, y permitimos, que paſſado el dicho anno de ſus Alcaydias, puedan otra vez ſer nombrados.* Et ſic infert D. Franciſc. de Amaya *in l. 3. cod. de muner. & honorib. lib. 10. num. 22.* per caſum dictæ Legis Regiæ ſpecialem, & exceptum firmari regulam in contrarium, nempe ut in aliis officialibus id non permittatur; imò prohibeatur; ſiquidem cautum ſæpius reperiatur in pluribus Regiis Diplomatibus, ut minimè ſemel officialis effectus, iterum eligatur, niſi tranſacto illomet tempore, conſtituto in dictis diplomatibus, quod aliquoties eſt duorum, aliquoties trium annorum. Alia expendit Amaya *num. 23. 24. & 25.* pro intellectu dictæ leg. 1. contra alium intellectum Azevedi: & facit pro hac ſententia *l. 12. titul. 5. lib. 3. recopilat.* ubi diſponitur ut omnes Judices antequam præſtent Syndicatum, non poſſint ad alia officia aſſumi, cum tamen dicti Judices fraternitatis iterum poſſint.

Tamen quia ſolent Doctores promiſcuè loqui 5
de omnibus officiis, etiam œconomi, ſive Syndici, & aliorum non habentium Juriſdictionem, primam tenentes ſententiam, alii ſecundam, dico pro ſecunda ſententia eſſe reſpondendum; quatenus ad Judices, ſive Magiſtratus ſpectat publicum officium exercentes authoritate, & utilitate, ut eſt Decurionatus; non ſic de munere publico, authoritate tantùm, non utilitate, quale eſt tutela, & cura; quia qui tutor eſt, non excuſatur a tutela, niſi propter tria onera tutelarum; & alias cauſas, de quibus *in titulo ff. de excuſat. tutor. & cuſt. l. 1. aqua, l. munerum 18. §. 1. ff. de muneribus*, Antonius Faber *in Juriſprud. titulo 24. princip. 1. illat. 2. de excuſat. tutor. pagina* 1098. Donellus *libro 3. comment. cap. 9. & 16.* Oſuvald. *littera A.* Cujacius *in l. 2. ad finem de excuſat. tutorum*: Sic in officiis œconomi, Syndici, aut Procuratoris Generalis, Amaya ubi ſupra *in dicta l. 3. ſub numero* 21 ex ſententia Bobadillæ quia iſti vocantur Reipublicæ defenſores.

Ad ſecundam quæſtionis partem ex dictis reſ- 6
pondendum eſt in officiis Juriſdictionis non eſſe permittendam continuationem illius, qui munus finivit, nec ad illam compellendum; imò nec reſpectu filiorum ejus, quos habet in poteſtate, & è contra, & patet prima pars *ex l. honor. 14. §. gerendorum, ff. de muneribus, & honoribus, dicta l. Divus 12. ff. ad municip. l. legato 12. ff. de vacat. muner. l. filio ff. delegation. l. nemo 5. cum ſequenti cod. de aſſeſſoribus l. unica ad leg. Juliam de ambitu, l. 2. & 3. cod. de munerib. & honorib. lib. 10. l. neminem 4. cod. de ſuſcept. dict.*

dict. lib. k. nuti 10. *dict. lib.* 10. *de numerariis*, docent Cujacius *lib.* 1. *quæſtion. Pauli in dicta l. Divus*, Tyraquel. *in l. ſi unquam in præfat. num* 23 Gratian. *tom.* 1. *diſcept. forenſ. cap.* 184. *per totum*. Maſtrillus plures adducens *lib.* 1. *de Magiſt. cap.* 23. & in prædictis locis, & juribus alii Doctores ordinarii, & *in l. locatio* 9. §. *reliqua autem ff. de publican.*

7 Secunda pars de filio reſpectu Patris, vel è contra probant Tyraquel. *ſupra* Paſchalius *de viribus patriæ poteſt in proœmio*, Cujacius *in l. quod dicitur* 130. *ff. de verb. obligat. ſub lib.* 5. *quæſtion. Paul.* Donellus *in l. ſtipulatio iſta* 49. §. *alteri n.* 26. *eodem tit.* Pichardus *in* §. 3. *inſt. de inutilib.* iſte, & alii, & D. Franc. de Amaya *in dicta l.* 2. & 3 *cod. de muner. num.* 2. per eam rationem; quia Pater, & filius pro una perſona reputantur *ex l. fin. cod de impuberib. l. cum ſumus* 22. *cod. de agricolis l.* 10. & una vox, §. *et vero inſt. de inutilibus*, non oportet, quod in una Domo hæc continuatio honorum fiat; & quia ut ait Tertullian. *de habit. mulieb. ad fin. Concupiſcentia apud animam ambiente naſcitur ad gloria votam.* Etenim continuatio inter iſtas ſic conjunctas perſonas, vel de eadem una perſona ad ſeipſam patit inconvenientia gravia, ea nempe, quæ verbis diſertis explicat textus *in dict. l. neminem cod. de ſuſceptor.*

8 Debent ergo mutari, ne veluti in tyrannidem exiret auctaquè, firmataquè diuturnitate temporis poteſtas, quo publica libertas minueretur; item etiam; quia injuria afficerentur cæteri cives, ſi unus tantùm ad regimen ſufficiens videretur in to-
9 ta Civitate, † eſſetquè injuſtum, ut præmio, & honores perpetuò durarent in uno, nam ad virtutem minimè accederentur, cum virtus marceſcat, honoribus ſublatis, & præmiis: *Quis enim* (ait Caſſiodorus) *virtutem amplectitur ipſam præmia ſi tollat?* Et diutina poteſtate unus inſoleſceret, & multorum profectus deperirent; conferunt quæ tradunt Maſtrillus *dict. lib.* 1. *cap.* 23. *de Magiſt. ex num.* 4. Gratianus *dict. cap.* 184. *num.* 1. Paſchalius *de viribus patriæ poteſt.* 4. *p. c.* 10. *à n.* 2.

10 Quare ſi Pater v. g. Duum-viratum functus ſit, ſequenti anno, filius non eligetur, nec è contra Pater, finito anno filii; quod dicit accipiendum de filio in poteſtate, D. Franc. de Amaya *in dict. l.* 2. & 3. *cod. de muner. ſub num.* 2. cum. Accurſio, & Platea *ibi*, & Cujacio *ubi ſupra*; quia ita indicare videtur *l. ibi*, in eadem Domo; & quia, ut ait Conſultus *in l. pronunciatio* 195. §. *familia*, *verſ. Pater autem*, *ff. de verb. ſignificat.* §. *ſui inſt. de hæred. qualit.* ibi: *Quia Domeſtici hæredes ſunt*, Domum vocant conſulti, & DD. plures perſonas unius Patris familias poteſtati ſubjectas, & probant textus *in l.* 1. & 3. *cod. de filiis famil. l.* 10. & faciunt quæ notant Cujacius *in l.* 2. *verſ. nunc tranſeamus ff. de excuſat. tutor.* Tyraquel. *in dicta l. ſi unquam in præf. n.* 22. & Gothofred. *in l.* 4. §. *fin. ff. de excuſat. tut.*

11 Unde dubium poteſt eſſe an hæc officiâ inter fratres continuari poſſint? in quo articulo reſponderi poteſt ipſum, quod inter Patrem, & filium in patria poteſtate durantes; quia ut conſtat ex verbis *dicta leg.* 3. *cod. de munerib. & honorib. lib.* 10. ibi: *Intervalla temporum, quæ in unius perſona locum habent, fratribus minimè prodeſſe frequenter conſtitutum eſt* licèt communia poſſideant bona.) Verùm ſi rectè animadvertas contrarium probant relata verba; cum etſi fratres haberent indiviſa bona; non inde ſequi quod munera civilia debeant eſſe diviſa inter fratres *ex l. licet* 7. *cod. de Decurion. lib.* 10. *in verbis*, ibi *Licet indiviſa bona fratres habeant nihilominus ſinguli ſuo nomine Civilibus teneantur muneribus*, non enim efficere poſſunt ſua conventione. ut quis immunitatem habeat, *l. origine* 4. *cum ſequenti ad municip.* & eum Bart. & aliis, Platea *in dicta l.* 3. † ex ea ratione, nam cauſa 21
Civilium munerum ſingulas perſonas reſpicit ſeparatim, ut quilibet ſuo nomine teneatur: & ſic in Civilibus muneribus communionem non dari, cum ſit perſona unius fratris à perſona alterius diverſa, & inde debeat quoque eſſe cauſa munerum diverſa quam non potuit confundere bonorum indiviſio, quæ nihil habet commune cum ipſis muneribus, ut rectè probat Juriſconſultus *in l. cum duobus* 52. §. *ſi fratres* 6. *alias l.* 53. *ff. pro ſocio*, ubi ſi fratres hæreditatem paternam inter ſe non diviſerint, ſed retinuerint, hac mente, ut damnùm, & emolumentum in commune ſentirent, inter eos non communicari quidquid aliunde fuerit quæſitum; quemadmodum, quod quis eorum amiſerit ex bonis propriis communi hæreditati non reputari, *l. ex parte* 39. §. *filius ff. famil. erciſcundæ*, rectè, & eruditè alia cumulans, & ſatisfaciens contrariis, D. Franc. de Amaya *in dicta l.* 2. & 3. *cod. de muner. à num.* 26, *ad* 30, legendus: Ubi de nonnullis caſibus, non multum ad propoſitum, de quo agimus concernentibus.

Ad tertiam quæſtionis partem, an cauſa juſta 13
ſubeſſe poſſit, ut in eadem perſona officium continuetur? Et reſpondeo accidere poſſe, vel ex cauſa neceſſaria, vel voluntaria, & ex neceſſaria; veluti ſi idonei non reperiantur ad officia exercenda *ex l.* 2. *in fine*, *cod. qui ætate*, *l. ut gradatim* 11. §. *quoties*, *dict. l. honor* 14. §. *fin. ff. de muneribus*, & *honorib.* ubi ordinarii, Bartol. Platea, & Cujacius *in dicta l.* 2. & 3. *cod. de muner.* Gratianus *diſcept. forenſ. dicto cap.* 184. *num.* 44. & 49. & faciunt quæ dixi *in noſtra Rubrica.* Et confirmatur; quia ſi magna eſſet officii tenuitas, dicta in contrarium non debent attendi ex traditis à Natta *conſ.* 58. *num.* 4. *lib.* 1. Amaya *in dicta l.* 2. & 3. *num.* 17. ad id expendens textum *in l.* 1, §. *libertinus ff. de excuſat. tutor.* ubi tutores ingenui, non niſi ingenuis pupillis dantur, & Libertini non niſi, libertinis: ſic cum Antonio Fabro *in Juriſprudentia tit.* 24. *princip.* 1. *illat.* 5. itaut propter penuriam libertinorum poſſint dari ingenui, ut ejus legis argumentum tenuit Gothofred. *in dict.* §. *libertinis*, aliqua dico *num. fin.*

Et ob id inquam fallit regula ſuperius adducta 14
in Officiali probatiſſimo magnæ ſcientiæ, prudentiæ, ſive judicii, vel cujus induſtria populo eſſet maximè neceſſaria, ſeu qui de Republica benemeritus eſſet, *l. liceat* 12. *cod. de aſſeſſoribus*, ubi quamvis *in l. nemo*, *ejuſdem tit.* prohibeatur, ne quis idem officium repetat *in dicta l.* 12. propter induſtriam, & probitatem admittuntur, ut *in l.* 4. *cod. de princ. agentib. in reb. lib.* 10. ibi: *Ex agentibus in rebus Principibus Domeſticos ſuis actibus habere liceat eos, quorum fidem, induſtriamque probatam ſibi exiſtiment, etſi ſæpe fuerint eodem officio ante perfuncti.* Non inquam inſolens eſt ob eam rationem recedi à juris regulis, *l. ad Beſtias* 31. *ff. de pœnis*: in terminis docent Marius Muta *in conſuet. Panormit. cap.* 68 *num.* 10, Amaya *in dicta l.* 2. & 3. *cod. de muner. num.* 18. comprobans ſui Collegii Conchen. apud Salmantinos ibi *num.* 10, & de alio ejuſdem Collegii ibi *n.* 13. & facit *novell.* 15. *de defenſorib. Civit. ad fin.* & quæ tradit Gratian.

dict. cap. 184. *à num.* 28. *&* 31. cum aliis, & com-
probat Amaya ex verbis Caſſiodori *lib.* 1. *epiſt.* 13.
ibi: *Habetis evidens noſtrum*, & ibi: *Hunc ergo
P.C. tot meritis abſolutè relucentem favor veſter
excipiat; debetis enim bene gerentibus, ut eos laudis
veſtræ comitetur aſſenſus.*

15 Voluntate verò officiorum iteratio fiet; quando
v.g. eligitur de novo unanimiter modo dicto *à n.* 1.
ille, qui jam functus erat officio, vel ille, qui cum
poſſet uti præſcriptione quinquennali, ut deſine-
ret in officio exercere ipſe ſponte renuntiat beneſi-
cium ſibi competens per textum *in l. Divus* 18. *ff. ad
municipalem*, dum inquit: *Divum Severum re-
ſcripſiſſe intervalla temporum in continuandis hono-
ribus invitis; non etiam volentibus conceſſa; dum-
modo non continuent eundem honorem*; quia tunc
neceſſarium eſt, ut aliquod intervallum interve-
16 niat. † Idemquè probatur *in l. ſponte* 17. *ff. de mu-
neribus*, ubi ſponte honorem repetit, qui antea
geſſerat quod accipiendum: Sic docet D. Franc.
Amaya *in dicta l.* 2. *&* 3. *cod. de muneribus num.* 9.
ſi talis adminiſtratio eſt cum ſumptu; quia tunc
continuare volens non repelletur juxta *dictam l. ho-
nor.* 14. *§. munus ff. de muneribus l. filio* 6. *ff. de lega-
tionibus*, ſecus ſi ſine ſumptu ſit: nam tunc, etſi
velit non admitteretur, cum tunc incideret *in l. Ju-
liam ambitus*, ut docent Accurſ. *in dicta l.* 2. *&* 3.
gloſſa 1. Platea *n.* 1. Paſchalius *de patria poteſt. dicto*
17 *cap.* 10. *num.* Amaya *ſupra*, † qui cum aliis *n.* 10.
addit non ſine ratione Juriſconſultus *in dicta l. ſpon-
te*, poſuit exemplum in Sacerdotio provinciæ, quod
iterare non prohibetur: eo quod ejuſmodi Sacer-
dotes ſemper erogabant in ludis edendis in hono-
rem Deorum: & expenſa hæc ad eorum curam
ſpectabat per *l. qui ad Sacerdotium* 75. *l. Africa-
ni* 145. *l. exceptis* 176. *cod Theodoſ. de Decurion.*
qui dicebantur Syriarchæ, Aſiarchæ, Lyciarcha, id
eſt Sacerdotes Syriæ, Aſiæ, Lyciæ *l.* 1. *cod Theodoſ.
de præd. Senator. l. fin. cod. Theodoſ. de expenſis Lu-
dor.*, *unica cod. de officio Comitum Oriental.* quæ
eſt optima Lex, & eam rectè explicat Cujacius *lib.*
18 2. *obſervat. cap.* 13. *& in l.* 6. *de excuſat. tutor* †
Et facit Lex nec Apoſtaſiæ *cod. de munerib.* ubi Sa-
cerdotium vocatur munus patrimoniale; quia cum
erogatione, & ſumptu conſiſtebat: & videndi ſunt
Tertullian. *de ſpectaculis cap.* 11. *num.* 111. Sy-
manch. *lib.* 4. *cap.* 61. *& lib.* 10. *epiſt.* 54. Pamel.
& Zerda ad Tertullian. *dicto loco*, Buleng. *lib.* 9.
de imperio Rom. cap. 69. Petrus Faber *lib.* 5. *ſeme-
ſtrium cap.* 1. *ad finem cap.* 17. Gotofred. *in l. in
honoribus cod. de vacat. muner.* Jaret. *in notis ad
Symanch. dict. epiſt.* 62. Penzirola *in notis utriuſ-
que Imperii Orient. cap.* 105. *& lib.* 2. *var. cap.*
258. *in fine.*

19 Ad quartam quæſtionis partem, an Plebei poſ-
ſint eligi ad officia nobilium? In quo dubio cum
diſtinctione reſpondeo, quod in locis, ubi pra-
cticatur dimidiatio officiorum inter plebeios, &
fideles, vulgò *Los hydalgos*: tunc ſi contingat v.g.
ut non adſit in aliquo oppido, niſi tantum unus fi-
delis ipſe nequeat ſemel officium annale exercitum
continuare pro anno ſecundo, nec itidem ſeipſe
habeat filium; imò etſi adſint plures fideles ejuſ-
dem familiæ niſi detur terminus vacuus, ſaltim
unius anni, in quo officium ſequeſtretur pro illo
anno in aliquo Plebio benemerito in Republica:
quo anno tranſacto, tunc poſſint Pater, ſive filius,
20 aut alius ex cognatis eligi † alias inquam ſi interta-
les perſonas nexu conjunctas daretur ambitio, &
tales rixas Plebeis pararent, ut nunquam populus
gauderet pace firma, & ſerena, extollit, & expli-
cat, ut ſolet D. Franc. de Amaya referens praxim
Cancellariarum pro redimendis litibus, & vexatio-
nibus, dicens ex continuatione horum officiorum
inter prædictos nobiles ejuſdem familiæ, reddi ſo-
lere ipſos inſolentiores, cum ſemper Magiſtratum
gerant, & in eorum familia perſiſtat, & cum no-
bilitate cæteros oppidanos antiſtent ſuperbè, &
cum fauſta procedunt, eoſque vilipendunt; &
inde rixæ, & lites plerumque naſcantur cum mag-
no oppidorum incommodo; ita; ille *in dict. l.* 2. *&*
3. cod. de muneribus † alias addens *num.* 14. 15. *&* 21
16. exiſtimans congruum admodum eſſe; imo &
judicaſſe oportere, ut in hujuſmodi officiis Juriſ-
dictionalibus ſcilicet ut v. g. *d' Alcaldes* annus inter
officia, & officia interponatur, ſive in una, ſive
in duabus perſonis; & quod ſequæſtretur officium,
donec intervallum anni elabatur, cum hæc mune-
ra debeant eſſe annalia, juxta quæ dixi *q.* 10.
præced. & in cap. fin. de judiciis q. 3. *&* 8. & do-
cent D.D. per Jura *à num.* 1. hic adducta, & *in
verſ. ad tertiam.*

Verùm Doctores ſolent hæc docere in praxi reſ- 22
pectu officiorum, quæ ſunt Juriſdictionalia, ut di-
xi Magiſtratuum ſcilicet, non inquam ſi ſint De-
curiones, aut ſimiles; eo quod in eorum continua-
tione non vigent ea inconvenientia quæ jam ſunt
conſiderata, & juxta quæ tradunt Accurſ. *in dicta
l.* 2. *gloſſa* 2. *cod. de munerib. lib.* 10. ubi Platea,
Maſtrillus *de Magiſtr. dict. lib.* 1. *cap.* 23. *num.* 79.
& 80. Gratianus *diſcept. forenſ. dict. cap.* 184. *num.*
38. Paſchalius *cap.* 4. *de patria poteſt. num.* 9. † 23
Et de Diplomatibus Regiis, quæ ſolent concedi
pro dictis *Fidalguis* ad prædicta officia continuan-
da, vel ut ſervetur intervallum, & ſequæſtretur
officium, legea Moreno de Bargas *de nobilitate,
diſcurſu* 10. *à num.* 4 Garciam *de nobilit. gloſſa*
33. *num.* 67. & Toletan. *in dicta l.* 2. *&* 3. *cod. de
muner. lib.* 10. *à num.* 11. At in nonnullis oppidis
vidi inter fideles paucos, & ejuſdem familiæ con-
tinuari officia ſed hoc potius aſſenſu, & inadver-
tentia populorum; & quia rixæ nondum oriren-
tur, & in eiſdem poſt ortas diſſenſiones vidi con-
trarium in praxi, & mandatum obſervari inter-
vallum in Cancellaria Pintiana.

Ad quintam quæſtionis partem jam patet inter 24
nos practicari intervallum unius anni, quod vulgò
vocatur *anno y vez*, ut qui in uno anno Magiſtratus,
ſive judex loci ordinarius nominatus eſt vulgo
Alcade, nequeat eligi; donec alter integer annus
tranſeat, & in nonnullis partibus, & locis; donec
biennium integrum de officio illo ad novam ele-
ctionem ejuſdem officii juriſdictionis; † ut in le- 25
gato datur biennium ex *dicta l.* 2. *cod. de muneri-
bus lib.* 10. ibi: *Legatione autem perfunctis biennii
vacatio conceſſa eſt*; ſed quia ibi in eadem lege
aſſignetur etiam quinquennium, ſive triennium
per ſequentia verba: *Ab honoribus ad honores
eoſdem quinquennii datur vacatio; triennii verò ad
alios*; ideo duxi ſequentia etiam ex antiquitate
referre.

Igitur apud Romanos tradit Livius *lib.* 7. *in fine,* 26
& lib. 10. non licere intra decem annos eundem
Magiſtratum capere; imò & ex Dione cavetur
lib. 53. lege Auguſti Cautum, ut à Magiſtratu Ur-
bano ad Provincialem quinquennii interponeretur
& ob id Doctores dicunt jure optimo datam eſſe
vacationem quinquennii in dicta *l.* 2. *cod. de mune-
ribus*, ſi ab honore ad eundem honorem quis vellet
aſcendere; qui illo perfunctus ſit; ſi verò ad alios,
trien

triennium ſpectare debeat: quo reſpexit Papinian.
in l. libertus 17.§. præſcriptio ff. ad municip. ibi:
Præſcriptionem temporum, quæ in honoribus repe-
tendis, vel aliis ſuſcipiendis data eſt apud eoſdem
27 *ſervare, non apud alios.* † Præſcriptionem appel-
lans quinquennium, quod præſcriptum eſt in re-
petendo eodem honore, apud alios ſervari inquit;
id eſt ſi in ea Civitate, in qua geſſit, velit repe-
28 tere, † non verò ſi in alia; quia ſi duarum Civita-
tum Civis eſſem, in unaque geſſero honores, hoc
anno in alia eundem honorem mihi delatum ge-
rere non prohibeor, ut rectè notavit Accurſ. *ibi*
verbo *apud eoſdem in 2. explicatione,* quem ſequi-
tur Cujacius *in lib. 1. reſponſ. Papin.* & ſub laten-
tier docuerat idem Conſultus *in dict. §. præſcriptio*
dum ſtatim adjicit: *Sed eodem tempore non ſunt ho-*
nores in duabus Civitatibus gerendi, quaſi dicat,
quod ſi in diverſis Civitatibus non excludor per
quinquennium ab honore; non tamen hic honor
eodem tempore geri poterit in duobus locis, ea-
dem quinquennii vacatio conceſſa eſt, *in l. navi-*
cularii 5. ff. de muner. mercatorib. olearii, & navi-
culariis, qui totam ſubſtantiam in ea negotiatione
contulerunt.

29 Ab his inquam excipiuntur Decuriones; quia
etſi Decurionatus ſit honor, ſed non præſtat ab
aliis vacationem, *l. à Decurionatu 5. ff. de vacat. mu-*
ner. quia expedit Reipublicæ, ne illi excuſentur
juxta ea, quæ docet Amaya *in Rub. cod. de Decu-*
rion. & in dicta l. 2. cod. de munerib. ubi Accurſ.
& quia Antonius Pius, ut dicit Julius Capitolinus
in ejus vita, & Menoch. *de arbitr. lib. 1. quæſt. 55.*
num. 12. in addition. Succeſſorem vivens bono Ju-
dici dedit, & antiquitùs erat præmium gratiarum
actionis, quod ſignificabatur per litteras, vel Le-
gatos in teſtimonium adminiſtrationis benè geſtæ,
ut per Marcel. donatum ad Tacitum *lib. 15.* in illis
verbis *una vox ejus uſque ad contumeliam Senatus*
30 *penetraverat* † quemadmodum èconira delinquen-
tibus in Magiſtratu aderat pœna peculatus repe-
tundarum alterius criminis confiſcationis bono-
rum, privationis officii cum aliis: de quibus per
Joan. de Platea *in l. ordinariorum cod. de cobortа-*
libus lib. 12. & l. Judices cod. de Dignit. dict. lib.
Farin. *quæſt. 13. de delictis & pœnis num. 42. ad*
49. ubi alia tradit, & multa Gratianus *dict. cap.*
184. a num. 33. & à num. 42. ubi addit quod
poteſt quis eſſe Judex perpetuus loci, de quo
31 fuit inveſtitus cum mero, & mixto imperio. † Et
quod poſſint officia duo exerceri in eodem loco,
32 ſi ſint modici redditus *num. 45. & num. 49.* † quod
inhabiles, & viles admittuntur ad officia, ſtante
hominum pænuria; & ibi *num. 11.* quod Tyberius
Juriſdictionem, & Imperia continuabat; & alia
plura apud ipſum videnda, etiam ea bonis litteris:
item alia; quare non ſint continoanda officia Ju-
riſdictionalia, modo jam relato; ideo ipſum leges,
& plures, quos refert, & ad jus noſtrum Regium
l. 4. tit. 5. lib. 3. recopil. ubi recenſentur incom-
moda, quæ ea continuatione officiorum reſultant:
alios antiqui temporis refert Amaya *in dict. l. 2.*
à num. 5.

Ad Text. in cap. I. hoc titulo. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Provideri debet per electionem, ubi ſunt duo, vel tres, & à Patronis, ſeu Cancellariis, quando nullus eſt Collega;* num. 6.
2 *Collegio etiam inferiori data fuit poteſtas eligendi Prælatum: ubi de praxi Collegiorum Hiſpaniæ.*
3 *Collegium faciunt duo, ſic ut ad eos, ſi alii non extent ſpectet electio.*
4 *Collegii jam erecti, & conſtituti Jus poteſt conſervari in uno ſolo Collega.*
5 *Collegii Jus in ipſo ſolo permanet Collegis mortuis.*
7 *Collegiata Eccleſia quæ ſit, & quibus fruatur honoribus, remiſſivè: intelligitur talis ſi congregatur ad ſonum Campanæ, & ex arca communi fructuum.*
8 *Oratio indefinita quæ ſit?* remiſſivè.
9 *Ambitioſus non eſt eligendus ad dignitates Eccleſiæ: & de ratione* num. 10
10 *Sanctus Ambitioſus indignus eſt electione.*
11 *Ambitio eſt inordinatus appetitus honoris terreni.*
12 *Honor eſt virtutis præmium.*

TExtus hic probat quod ubi ſunt duo, vel tres 1
providari debet per electionem eorundem;
alioquin electum expelli etenim ut cum mul
tis hic probat Barboſa *num. 5.* † poteſtas eligendi 2
ſibi Prælatum, data fuit de Jure communi Colle-
gio etiam inferiori, ut inter nos Hiſpanos hodie
practicatur in Collegiis Salmantinis, Valliſolet.
Compluti, Compoſtellæ, Hiſpalis, Hoſmæ, Si-
guencæ, Toleti, Placentiæ, & in aliis. Textum hunc
declarat Barboſa *de jure Eccleſ. c. 8. p. 1. a num. 7.*
videbis Garciam *de beneficiis p. 5. cap. 4. n. 9.* Petr.
Gregor. *in hoc tit. cap. 6. n. 9.* Duaren. *de ſacris Ec-*
cleſ. Miniſtr. lib. 5. c. 1. cum infinitis, Tamburinus
de jure Abbat. tom. 1. diſp. 5. q. 8. Anton. Raguc. *de*
voce Canonicorum in capitulo q. 10. n. 3. Lælius Ce-
chius *de Republica Eccleſ. c. 24. verſ. 7.* Corraſ. *de*
ſacerd. p. 4. cap. 1 à num. 28. Mandagot. *de elect.*
nov. Præl. c. 1. & alii.

Et in verſic. *Ubi duo, vel tres fuerint in con-* 3
gregatione, probat cum multis Barboſa, quod duo
faciunt Collegium; itaut ad eos, ſi alii non extant,
ſpectet electio, advertens quod etſi nullum Col-
legium Eccleſiaſticum poſſit in uno conſtitui; quia
ſaltim duo requiruntur per hunc textum. † Ta- 4
men Collegio jam conſtituto poſſe jus ejus ad unum
collegam venire, & conſervari in illo aliis mortuis,
probat cum multis; † imò etiam ſi omnes more- 5
rentur, jus in ipſo Collegio reſidere exiſtimo; † 6
itaut queat provideri per Patronum, ſive Cancel-
larium de Collegialibus: & adjunges Barboſam *de*
jure Eccleſ. c. 19. n. 44. & 46. ubi de materia textus
hic: videbis Tamburin *dict. q. 8. n. 2. 3. & 4.* Maſ-
card. *de prob. concluſ. 584. n. 9.* Anton. Raguſ. *de*
voce Canonic. q. 1. n. 3. & alii per eos.

Et quia ſumatur textus hic de Eccleſia Colle- 7
giata, quæ illa dicatur, & quibus fruatur, ſcribit

Barboſa *de Jure Eccleſ.lib.*2. *c.*6. & plura ipſe adducit de erectione harum Eccleſiarum, ac Canonicis earum *in tract. de Canonicis, & Dignit.c.*2.3.4.12. & 13. ubi infinita ex multis leges, quæ non repeto Et an erigens, vel dotans Eccleſiam Collegialem, Balboa *in c.* 7. *de præſcript.* à *n.* 42. tractat quæſtionem, an acquirat jus præſentandi in ea, de qua dico *in cap. nobis de jure patron.* & quia idem Barboſa *de Canonic. c.* 12. & 13. agit quæ ſit Canonia in Collegiali Eccleſia, & in qua ætate quis provideatur in ea, de quo infra *de ætate ordin.* dices ut quoties non conſtat de initio Collegiatæ ea talis intelligatur ex conſuetudine ſe congregandi Canonici capitulariter, ad ſonum Campanæ, & ex arca fructuum communi, ut *in dict. cap. nobis, &c.*

8 Et in principio textus noſtri verſic. *nullus*, quatenus ea eo poteſt applicari quidquid ſcribunt Doctores de oratione indefinita, & univerſali à ideò leges notata ſupra *in cap. cum omnes de conſtit.* & Covarru. *ibi* allegatum *lib.* 2. *variar. cap.* 13. ubi *n.* 2. adducit textum hunc: & leges Petrum Barboſam *in Rub. ff. ſolut. matrim. p.* 3. à *n.* 3. & *n.* 7. ubi de univerſali negativa, & *lib.* 2. *c.* 5.

9 Et ad verſ. *per cupiditatem*, leges Antonium Naldum applicando omnia, quæ ſcribunt Doctores adverſus ambientes beneficia, & dignitates Eccleſiaſticas, & quæ dixi ſupra *in Rub. quæſt. fin.* à *n.* 1. ubi quòd Magiſtratus nominandi non ſint am-
10 bitioſi, ſed de Republica benemeriti. † Et quòd ambitioſi eligendi non ſint: nam etiam ſi Sanctus ſit ambitioſus, indignus ſit, probat Barboſa *de Jure Eccleſ. p.* 1. *c.* 19. *n.* 134. & 135. & Caſſaneus *in Catalogo gloriæ mundi p.* 1. *considerat.* 60. ubi ait quod homo non debet gloriari appetendo terrenum honorem, non ſibi debitum; quoniam ad honores mundi ſine ſuffragio temporis, aut ſine
11 merito laboris velle promoveri dicitur † ambitio, quæ non eſt permiſſa, cum ſit inordinatus appetitus honoris terreni, & amplitudinis Dignitatus, *cap.*
12 *miramur in fin. diſt.* 6. † quia cum, ut ait Ariſtot. 4. *Ethicor.* ſit virtutis præmium; ſequitur ut ſi ambitioſus deſideret præſidentiam, & regimen, appetat præmium, quod non debetur, niſi virtuoſis; & ſic non ſibi; ſit ergo ex ambitione indignus, *cap. principatus* 1. *q.* 1. & faciunt Hieronymi verba *in cap. quoſcumque* 1. *q.* 1. ibi: *Revera qui ad hoc eliguntur, ut cæteris præſint, ſicut præordinantur dignitate, ſic præeminere debent ſanctitate, alioquin cur cæteris præferuntur, qui nulla meritorum gratia à cæteris aſſumuntur.*

Ad Text. in cap. Oſius II. hoc tit. De Electione.

PRÆMISSUM.

• SUMMARIUM.

1 *Electus ad clamorem populi, non debet per ſuperiorem confirmari.*

2 *Episcoporum electio ad quos ſpectet remiſſivè.*

3 *Emendatus ad Epiſcopatum aſſumi, & ad Cardinalatum.*

4 *Eligendus eſt potius qui poſtquam peccavit pœnituit, quàm qui ſemper fuit bonus*, & num. ſeqq.

7 *Emendatus de crimine mitius punitur.*

PRobat hic Pontifex quod electus ad clamorem populi, non debet per ſuperiorem con- 1
firmari, multis probat Barboſa hic *n.* 1. & 4. alia adducens *n.* 2. de tempore, quo fuit celebratum Concilium Sardicenſe, & *n.* 3. quis fuit Oſius, de
quo alloquitur in principio. † Hic agi poſſet de 2
his, ad quos Epiſcoporum electio ſpectat, ſed dixi *in Rubrica* ſuprà, & *in cap.* 3. *de cauſa poſſeſſ.* à *q.* 2. quibus addes nonnulla, quæ tradit Antonius Naldus *hic.*

Et quia per gloſſam hic verb. *pœnituerit*, Barbo- 3
ſa *n.* 5. probat cum multis emendatum poſſe ad Epiſcopatum aſſumi; ideo applicabis quæ ſcripſi *ſub cap. teſtimonium* 54. *de teſtibus*, ubi dixi de criminoſis in teſtes adducendis ſi de crimine ſint emendati: & in terminis aliqua ſupra *in Rubrica* appli-
ca dicta *in cap. penult. & fin. de ætate ordin.* † cum- 4
que gloſſa *in verb. gratiam cap. fidelior diſt.* 56. colligat quod potius eligendus eſt qui poſtquam peccavit pœnituit, quàm ille, qui ſemper bonus fuit, ideo cum multis etiam probat idem Barboſa
ſub dict. num. 5. hic † & cum Romano *ſingulari* 5
732. Antonio Præto. *de præſtantia Cleric. cap.* 3. *num.* 10. Selva *de beneſic. p.* 3. *q.* 2. *n.* 39. Ripa *in cap. eam te de reſcript.* à *n.* 32. Thom. *act. de ludo Schaccoar. q.* 9. *n.* 35. Joan Segura *in director Judicum cap.* 8. *num.* 7. alios refert Zened. *ad collect. decret.* 47. & addo videnda quæ tradunt Abbas *in cap. dudum el* 2. *hoc titulo, & in cap.* 4. §. *de adulter. de Judic. num.* 21. ubi Decius num. 147. Felinus *in dict. cap. eam te*, Tyraquel. *de pœnis cauſa* 51. *num.* 22. Perez *in lib.* 49. *tit.* 19. *lib.* 8. *ordinam. pag.* 398. *col.* 1. Cordub. *in quæſt. Theologia lib.* 1. *quæſt.* 54. *verſ. ſed pro complemento*, Paul. Granut. *Theoric.* 25. à *num.* 20. Menchaca *de ſucceſſion. creat. lib.* 1. §. 10. *n.* 600. Lambert. *de Jure Patron. lib.* 2. *p.* 3. *q.* 5. *princ. in* 14. *artic.* Rochus *in eod. tract. verb. oneroſum, num.* 6. *verſ. quid autem*, Salva *de beneſic. p.* 3. *q.* 2. *num.* 14. & *quæſt.* 7. *num.* 8.

Et quòd emendatus etiam poſſit ad Cardinala- 6
tum, & ad Epiſcopatum aſſumi, ut dixit Navarr. *decret. miſc.* 38. *num.* 65. Gamara *de legata lib.* 7. à *num.* 11. ideò etiam applicabis quæ ſcripſi *infra de præſumpt. in cap. cum in juventute* 15 & *in cap. fin.* ubi quis ad beneficiandum idoneus præſumatur,
applicando etiam *ibi* dicta *cap.* 3. 5. & 9. † Applica- 7
bis notata in *cap. cum ceſſante* 60. *de appell.* aliqua dicta ſupra *in cap. fin. de conſuetudine ſub quæſt.* 1. & 2. ubi quod emendatus de crimine mitius punitur.

Ad Text. in cap. Poſtquam III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Confirmanda eſt electio Canonica, de cujus converſatione, & vita poterit antea inquiri, & alia remiſſive de confirmatione*, num. 2, 3. & 4.

5 *Electus adminiſtrare præſumens, etiam ex uno actu privatur Jure acquiſito.*

TExtus hic dicit confirmandam eſſe Canoni- 1
cam electionem factam de aliquo, & poſſe ante confirmationem inquiri de converſatione, & vita

vita electi, ubi fuit converſatus multis; & de
2 ratione hujus deciſionis probat *hic* Barboſa † ſed
quia hoc debet comprobari teſtibus, cum qui-
bus fuerit converſatus, loci, ubi vixit; ideò recur-
res ad ea, quæ notavi latè infra *in cap. quoſdam*,
& cap. quando de preſumptionibus, & de proceſſu
conficiendo ſuper qualitatibus electi, ſcribit plura
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. cap.* 8. *à n.* 140. & de
Epiſcoporum confirmatione, *de qua dico infra*
ſub c. 15. *latè.*

3 Huic textui congruit integra tractatio de con-
firmatione electionis Eccleſiaſticæ à ſuperiore fa-
cienda: quare adjunges quæ latè ſcribit Julius La-
vorius *variar. lucub. tit.* 4. *cap.* 26. Ubi agit de con-
firmatione, & conſecratione: latiſſimè Barboſa *de
Jure Eccleſiaſt. toto cap.* 6. *& cap* 8. *à n.* 151. Ubi de
qualitatibus teſtium examinandorum circa perſo-
nas promovendorum & *à num.* 141. Ubi de perſo-
4 nis, ad quas ſpectat proceſſus conficere † & con-
firmatio electionis, quando, & per quos & intra
quod tempus petenda ſit, oſtendit Barboſa *de
Jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 246. ubi dicit *n.* 247.
5 † quod ſi electus ante confirmationem, adminiſ-
trare præſumat, etiam ex uno actu; privatus exiſ-
tat omni Jure acquiſito per electionem; ſed de hoc
uberius dico infra *in cap.* 9. *&* 15. ubi alia *de con-
firmanda electione.*

Ad Text. in cap. ſignificaſti. IV. hoc tit. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopale Pallium quid ſit, & ſignificet, ac de aliis remiſſive.*
2 *Archiepiſcopale Pallium aſſumitur de corpore B. Petri; eo quod à ſolo Pontifice eſt accipiendum.*
3 *Pallia conſecrata deferuntur ad altare ſacrum in memoriam corporis B. Petri.*
4 *Juramentum fidelitatis præſtandum ab Epiſcopis remiſſive.*
5 *Pontifex poteſt diſpenſare ſuper Concilium.*
6 *Papa in pertinentibus ad fidem non errat.*

1 PRobat hic quod electio in Archiepiſcopum,
ſedes Apoſtolica Pallium non tradat; niſi prius
præſtet fidelitatis, & obedientiæ Juramentum. De
Archiepiſcopis, & Pallio illis tradendo latiſſimè
agit Barboſa videndus *de Jure Eccleſiaſt. toto cap.* 7.
p. 1. & infrà dico *in tit. de authorit. & uſu pallii*; &
idem Barboſa *à n.* 103. dicit quod Pallium eſt ſpe-
ciale ornamentum Archiepiſcopi, quo utuntur in
Eccleſiis ſuæ provinciæ, & in miſſarum ſolemniis
tantum; & ſi Epiſcopos contigerit ordinare, &
n. 107. agit de quæſtione, an Archiepiſcopus poſ-
ſit ordinare ante receptum Pallium: alia tradit vi-
2 denda ibi *à n.* 107. & hic *n.* 6. † ex hoc textu do-
cet cum multis Pallium aſſumi de Corpore B. Petri;
eo quod à ſolo Romano Pontifice Petri ſucceſſore;
3 eſt accipiendum. † Et gloſſa hic verb. *corpore*,
melius dicit quia pallia conſecrata deferuntur
ad altare ſacrum in memoriam Corporis B. Petri;
& inde traduntur Archiepiſcopis præſentibus,
vel Procuratoribus eorum, ſi abſunt.
4 Hic adjunges quæ dixi de Juramento fidelitatis
& obedientiæ, præſtando ab electis Epiſcopis
in c. 4. *&* 5. *infra de jurejur.*

In verſ. *aiunt in conciliis*, notat Barboſa hic *n.* 4. 5
quod ſummus Pontifex poteſt diſpenſare ſuper
concilium quare adjunges nonnulla, quæ tracto
infra *in cap.* 1. *de Judic. à q.* 2. *ad* 10. Ubi de conci-
liis; alia, quæ dixi infra *in cap.* 1. *de probat.* Ubi
egi de quæſtione illa: *An Papa ſubjiciatur legibus,
uti alii Conditores principes laici* ibi *q.* 9. & ante
ibi *q.* 8. & applicabis etiam quæſtionem, *An Papa
poſſit ab aliquo judicari*, de qua dixi *in cap.* 12. *de
judiciis q.* 8.

Et *in verſ. Cum omnia Concilia per Romanæ Ec-* 6
cleſiæ authoritatem facta ſint: ad hæc verba ap-
plicabis proximè dicta; item & ea, quæ tradit
Convar. *lib.* 1. *variar. cap.* 10. *à num.* 22. ubi quod
in pertinentibus ad fidem, Papa non errat; de quo
ſuprà *ſub cap.* 2. *de ſumma Trinit. & fide Cathol.*
vide infra *in cap.* 6. *in verſ. quia*; item de Conciliis
congerit nonnulla Bordonus noviſſimè *de officio
Inquiſitor p.* 1, *cap.* 6. ubi cum aliis

Ad Text. in cap. Quia diligentia. V. hoc tit. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta de ſchiſmatico reverſo ad Unionem Eccleſiæ, eſt nulla ipſo Jure, ut* num. 2.

QUod emendatus de crimine poſſit ad Epiſ- 1
copatum aſſumi, dixi ſupra ſub *cap.* 2. *in
verſ. & quia*; ideo ea ratione illius dicti reſponde-
bis ad textum hic; eo quod ceſſante cauſa &c.
etſi in aliquo diſſentiat, cum dicat electionem
factam de Schiſmatico reverſo ad unionem Ec-
cleſiæ, non tenere; poſſe tamen confirmari ex
diſpenſatione. Hac occaſione poteris applicare
notata ſupra *in Rub. à q.* ubi *qui eligi poſſint*: ete-
nim Barboſa *de Jure Eccleſ. cap.* 19. *à n.* 122. ponit
eos, qui eligi non poſſunt † imò Barboſa *in cap.* 2. 2
de except. à n. 18. *&* 19. agit de quæſtione propria
textûs noſtri, an electio excommunicati, & Schiſ-
matici, ſit nulla, aut irritanda, ubi loquens de
electione ad officia, ſive Dignitates temporales,
refert ex communi Doctorum ſententia per gloſ-
ſam *in cap. venerabilem hoc tit.* talem electionem
eſſe nullam, ſic intelligentes textum illum, ubi
expreſſè negat Pontifex debuiſſe quendam in Im-
peratorem admitti; eo quod electus eſſet in Ro-
manorum Regem excommunicatus: & hanc dicit
communiorem quidquid dicat Suarez *de cenſuris
diſp.* 16. *ſect.* 2 quia hic in textu noſtro expreſſè
habetur, quod ſi Schiſmaticus ad Unionem
Eccleſiæ reverſus, in Epiſcopum eligatur, elec-
tio eſt nulla; quamvis ex diſpenſatione confirmari
poſſit; ſed non negat contrariam ſententiam eſſe
probabilem.

Ad Text. in cap. Licet devitanda VI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Papa dicitur verè talis electus à duabus partibus Cardinalium: Ubi quid ſi eligatur à minori parte*, num. 2.

3 *Electus in Papam, non computatur in numero duarum partium ſuffragiorum, ſive pro ſe in ſcrutinio ſecreto, aut publico ſuffragaverit.*

4 *Summus Pontifex, nequit ſibi eligere ſucceſſorem in Vita, etſi queat facere Conſtitutionem ſuper electione ſui ſucceſſoris*, & num. 9. *remiſſivè* n. 5. *de pœnis tractantium de Papa eligendo* num. 7.

6 *Papa à nemine judicari poteſt.*

7 *Pœna qua puniantur tractantes de eligendo Pontifice.*

8 *Cardinales à principio ſemper elegerunt Pontificem; & de diverſis modis electionis Pontificum remiſſive* num. 9.

10 *Conclave ad eligendum Pontificem, & de Comitiis remiſſivè.*

11 *Cardinales qualiter ſe gerere debeant in eligendo Pontifice & de eorum poteſtate*; n. 13.

12 *Caremonia pro eligendo Papa, remiſſivè.*

14 *Cardinales non comprehenduntur in generali diſpoſitione.*

15 *Papa dicetur, & ſi quis eligatur à Cardinalibus Electoribus, etiam ſi ipſe non ſit Cardinalis.*

16 *Cardinales duo, vel unus, cæteris de Conclave mortuis, poterunt Papam eligere: & quid ſi omnes moriantur*, num. 17.

18 *Cardinales num licitè abeſſe queant ab electione Papæ; & quod abſentes ſunt expectandi per dies decem à morte Papæ: quid ſi diſtent à Roma, ſicut venire nequeant* n. 19.

20 *Electio Papæ facta per Cardinales præſentes, abſentibus non ſpectatis, intra decennium adeſt valida.*

21 *Cardinalis abſentis Votum; etſi ſit in Urbe; non tamen in Conclavi, nihil valet pro eligendo Papa.*

22 *Cardinalis infirmi, ſeu Canonici qualiter ſit requirendum votum pro electione Papæ, aut Canonici*, & num. 23.

24 *Cardinales verius eſt ut habeant vocem in electione Papæ, etiam ſi eis tradita non ſint inſignia Cardinalitia.*

25 *Cardinales, non Diaconi vocem habent in eligendo Papa, ſed ſolet derogari hac facultas à Papa.*

26 *Cardinales omnes admittuntur ad electionem Papæ nulla obſtante exceptione excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti.*

27 *Papa Ubi deponitur à Concilio legitimè congregato, ad quem tunc pertineat Pontificis electio, ad Cardinales ne, an ad ipſum Concilium oſtenditur.*

28 *Papa mortuo, dum eſt congregatum Concilium generale potius eſt ut pertineat electio Papæ ad Cardinales.*

29 *Fœmina in Papam eligi nequit, Laicus tamen, & Uxoratus ſic, cum licentia uxoris; quæ tunc compelletur intrare Religionem.*

30 *Pontificis Romani poteſtas qua? remiſſivè.*

31 *Cardinales quam dignitatem habeant, de eorum creatione, quam poteſtatem habeant, & in qua ætate remiſſivè.*

32 *Pontifices Petri ſucceſſores, quare numquam Vivunt tot annis, quot ipſe D. Petrus: Ubi qualiter accipiatur illud dicterium*, non videbit dies Petri.

33 *S. Petrus quot annis fuerit Pontifex ſummus. Et in qua ætate poſſint reliqui ad Pontificatum aſſumi.*

IN hoc textu noſtro agitur de Papæ electione, & 1
dicit quod electus in Romanum Pontificem à
duabus partibus Cardinalium, nulla exceptione
obſtante, eſt Papa. † Sed quod electus à minori nu- 2
mero gerens ſe pro Papa, incidit una cum ſibi ad-
hærentibus in pœnas hujus Canonis;† quare bene 3
inquirit hic Barboſa *de quæſtione à n.* 8 cum gloſſa
verb. duabus partibus: an electus computetur in
numero duarum partium, quam reſolvit ſub fœ-
dere diſtinctionis ex doctrina textus *in cap. quia
propter hoc tit.* inter electionem, quæ fit ſcrutinio
ſecreto. Et hoc in caſu fundari negativam; ſecus
ſi votantes publicè ſuffragia præſtent, quia tunc
poteſt electus conſentire electioni factæ de ſe ipſo.
Verum jam hæc diſtinctio ceſſat ex Conſtitutione
Gregor. XV. quæ incipit *æterni in* §. 2. diſpoſitum
enim eſt pro negativa ſententia in quocumque
eventu fiat electio publico, aut ſecreto Scrutinio
alia continet ipſa conſtitutio, quæ refert idem Bar-
boſa hic *num.* 9. qui *in num.* 2. recenſet omnes
conſtitutiones loquentes de electione Romani
Pontificis † & addit *num.* 10. & 11. quod licèt 4
Summus Pontifex non poſſit ſibi eligere ſucceſſo-
rem in vita, poſſit tamen facere conſtitutionem ſu-
per electione ſui ſucceſſoris, & hunc modum eli-
gendi vocat Julius Lavorius per ſubrogationem,
ſive ſubſtitutionem *lib.* 3. *variar. lucub. cap.* 3.
qui à *cap.* 2. cum aliis, uſque ad *cap.* 10. ponit
modos undecim, quibus Pontifices fuerunt electi à
naſcenti Eccleſia, uſque ad hæc tempora omnino
legendus; eo quod varia ex antiquitate referat.
† Quod ſi videri deſiderat ad ſaturitatem, an Papa 5
poſſit ſibi eligere ſucceſſorem, & quare non admit-
tatur, leges Barboſam plena manu agentem *de Jure
Eccleſiaſt. ſub cap.* 1. *p.* 1. *à num.* 35. nec de ſucceſſore
tractare ſub anathematis pœna, & privationis Di-
gnitatum ibi *num.* 48. & hanc prohibitionem, etiam
Divino Jure prohibitam dicit ibi à *num.* 44. ubi ex-
pendit textus *in cap. unde.* 8. *quæſt.* 1. & *cap. Pe-
trus dict. quæſt.* 1. magis latè, & ex Propoſito ar-
gumentis contrariis reſpondens cum infinitis Dia-
na *p.* 10. *tr.* 5. *per. totum*, quorum fundamenta, nec
alia dubia circa quæſtiones antea aſſignatas, etiam
de Cardinalibus electoribus, non tracto, ne lon-
gos Commentarios faciam, cum hæc materia parum
ſit utilis, ut dixi *in Rub.* Poſt hæc dicta *ſub quæſt.* 8.
ſcripſi de prædictis quæſtionibus ubi leges.
In verſ *quia non poteris* probat multis Barboſa hic, 6
Papam à nemine poſſe judicari; ob id adjunges dic-
ta ſupra *in c.* 4. *ſub verſ. ajunt in fin.* cumque Pius V. *in
conſtit.* 2. *execrabilis*, dicat Papam à nemine judicari
poſſe ideo agit de pœna contra appellantes ab eo
ad futurum Concilium, ſuper qua Scortia *epitome* 38
Theorema 106. & 170. † & de pœnis tractantium 7
de

de Papa aligendo Paulus IV. de quo Scortia *epi-*
tome 70. Ubi excommunicantur cum reſervatione
ad Papam, habentur criminoſi læſæ majeſtatis,
privantur ut ſimoniaci à quacunque dignitate, &
feudo & honore; Igitur optimo jure damnat illa
Pauli Conſtitutio ambitum Papatus, cum etiam
Civilibus legibus *ff. ad leg. Jul. de ambitu, & l.* 1.
& 2. cod. ad leg. Juliam repetund, ambientes Ma-
giſtratum puniantur; & de Epiſcopis ſæpe cautum
eſt, ut *in cap. nullus* 1. *q.* 1. *&* 1. *q.* 6. *cap. fin.* cui
conſonat illud auctoris imperfecti ad Math. homi-
lia 43. *Quicumque deſideraverit primatum in terra,*
inveniat confuſionem in Cælo, & ex *cap. ſcriptoris* 8.
q. 1. facit *l. ſi quemquam Cod. de Epiſcop. & Cleric.*
nec enim Cardinalibus licet, Vivente Pontifice
tractare de ejus ſucceſſore eligendo *ex cap. ſi tran-*
ſitus diſt. 79. & ex Synodo Rom. *cap.* 3. *&* 5. *& in*
diſt. 79. *à c.* 2. *& in c.* 16. 26. *q.* 7.

8 In verſ. *Cardinales* ponit Barboſa hic *n.* 3. ab
initio ipſo Eccleſiæ hoc perpetuo, ac ſolemne fuiſſe
ut Pontificem Cardinales elegerint, id eſt ii, quos
nunc Cardinales vocamus, reliquo etiam Clero,
cum interventu populi, ac Imperatoris, accedente
conſenſu; licèt ejus ſpreta authoritate, aliquando
9 Pontifices creati fuiſſent † quod perduravit uſque
ad tempora Alex. III. noſtri textus authoris, qui
totum jus eligendi, advocato Lateraoenſi Conci-
lio, in Cardinales tranſtulit, inde roboratum à Greg
10. in *clem. ubi periculum hoc tit. & in clem. ne Ro-*
mani eodem, ut multis comprobat idem Barboſa,
de quo latiſſimè etiam agit *de Jure Eccleſ. p. ſub*
cap. 1. *à num.* 50. ubi quid antiquitus: & quid ho-
die, dicens *n.* 83. in Papam non eligi minorem an-
nis 30, alia plura adducens per totum illud caput
de Papa, & de Cardinalibus, eum eligentibus, &
qualiter debeant vocari: & Julius Lavor. latiſſimè
in toto tit. 4. *de elect. in ſuo tract. itu Variarum lucu-*
brationum à cap. 2. *ad* 10. latiſſimè ſcribit undecim
modos, qui à D. Petro Pontifice creato, uſque ad
hæc tempora uſitati ſunt ac fuerunt in electione
Pontificum, quem leges ad plura curioſa.

10 De Conclave ad eligendum Pontificem, & de
Claviniſtis, agit Julius Lavor *var quæſt. tit.* 3. *c.* 1. 2.
& 3. Ubi de poteſtate Cardinalium, & aliorum,
ſede Vacante, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict.*
cap. 1. *p.* 1. ubi *n.* 66. docet quomodo Conclave fa-
bricandum, & qui in eo intrare poſſint, & debeant,
& *n.* 66 de pænis contra ingredientes Conclave,
poſt illum clauſum vel contra Cardinales intus exiſ-
tentes alloquentes, nuntium mittentes, vel ſcriptu-
ras, & *num.* 65. quod Cardinales præſentes, de-
cem diebus durantibus, debeant defuncti Pontifi-
cis exequias celebrare; ubi *à num.* 84. oſtendit de
forma, qua eligi debeat. Et quia hic Barboſa *num.*
4. aſſignet quæſtionem, an locus ſit de ſubſtantia
in electione Papæ, & remitiat ſe ad Rendinam in
promptuario receptarum ſententiarum *tom.* 1, *tit.*
84. *num.* 5. ideo leges Lavorium *tit.* 1. *variar. lu-*
cub. cap. 8. *&* 9. ubi de Comitiis Eccleſiaſticis in
novendiali parentatione Romanorum pontificum:
& quid Pontifex ſervare ſolet morti proximus, ubi
à num. 10. *dict. cap.* 10. agit de loco, ubi debeant
convenire Cardinales pro peragendis Comitiis,
dum Pontifex extra Curiam moritur: & *in dict. cap.* 9
de Pauli V. ortu, vita, obitu, & comitiis in ejus
novendiali habitis, idem Julius Lavorius *dict. lib.* 3,
variar. lucubrat. cap. 4: ubi de ultima die Comitio-
rum ingreſſu conclavis, & inde ſecutis, & *in c.* 5.
de cibo, & potu Cardinalium, dum exiſtunt in con-
clavi, dum eſt Papa eligendus: *& cap.* 5 Cardina-
les quomodo ſe gerere debeant intus conclave,
maximè circa electionem, & ad illud adventuri;
quomodo admitendi: & *in cap.* 6. de Conclaviniſ-
tis, & eorum privilegiis, *& cap.* 8. de rebus neceſ-
ſariis intus, & extra Conclave, *& cap.* 9. de Cardi-
nali Ludoviſio Pontifice creato, & ſubſequuta D.
Pauli V. ſucceſſoris electione, in quibus locis, &
ex aliis in enodatione noſtri textus longiſſimè po-
teris percipere quæ obſervarentur in electione
Pontificis ſummi, etiam ab illo primo tempore naſ-
centis Eccleſiæ, & de ſcriptionibus, collocutioni-
bus, in Conclavi & extra prohibitis, & de eorum
pænis latè, & omnino noviſſimè videndus Diana
cum infinitis *p.* 12. *tract.* 2 *per totum*, ubi perplures
reſolutiones; quæ omnia tantum reſolutivè aſſigno
ne longos faciam commentarios de hac re; ſiquidem
Doctores hic aſſignati noviſſime ſcribentes ex an-
tiquis adducere infinita apud eos videnda.

Cardinales quomodo ſe gerere debeant in elec- 11
tione Pontificis, & de aliis Julius Lavorius *var. lu-*
cubrat. tom. 3, *cap.* 4. 5. 6. 7. 8. & 9. ubi de materia
textus *in cap. licet hoc tit. lib.* 6. qui loquitur de
ſexto modo eligendi Pontificem: plura congerit
Barboſa *ſub dict cap.* 1. † de ceremoniis in coro- 12
natione Pontificis. & de comitiis, idem Julius
ſuprà *dict. tit.* 3. *dict cap.* 8.

De poteſtate Cardinalium eligendi Pontificem 13
Azor. *liber*, 4. *moral. tom.* 2. *cap.* 1. 2. *&* 3. Ubi *cap.*
5. alia plura dicit de Cardinalibus, Diana *dicta* 5.
p. tract. 2. *per totum*: de eorum materia Ricciua
collect. 120. *p*, 1. † & quod in generali diſpoſitione, 14
non comprehendantur, idem Riccius *collect.* 1714.

Electus in Pontificem, quamuis non ſit Cardi- 15
nalis, an verè ſit Papa, multis affirmativè compro-
bat Barboſa *de Jure Eccleſ. dict. cap.* 1. *p*, 1. *num.*
58, Diana latè *p.* 5. *tract.* 2. *reſ.* 63. cum multis,
& benè ad plura Julius Lavor. *dict, tit.* 4, *cap.* 6.
ubi ad textum noſtrum in hac parte.

Pontificem eligere an poſſint duo, vel unus, qui 16
remanſerunt in Cooclave, Diana *dict. p.* 5. *tract.* 2,
reſolut. 72. & affirmat multis comprobans Barboſa
de Jure Eccleſiaſt. dict. p. 1. *c.* 1 *n.* 74 † Ubi *n.* 75. 17
oſtendit ad quem hæc electio pertineat, ſi omnes
Cardinales ſint mortui, Ubi quod ad Concilium
generale, ſeu Canonicos Lateranenſes, quorum
Eccleſia, eſt propria Pontificis ſedes ſuper omnes
orbis, & urbis Eccleſias, de quibus dubiis Julius
Lavor. *dict. tit.* 4. *variar. lucub. cap.* 6. *à n.* 25.
& faciunt dicta *in Rub. q.* 2.

Cardinales, & Vocales ad electionem Pontifi- 18
cis, an poſſint abeſſe licitè, Diana *Dict. p.* 5. *tract.*
2. *reſol.* 3. qui *reſ.* 4. negat ut poſſint impediti
demandare alteri vices ſuas; etſi alii contra per
textum *in cap. ſi quis Juſto hoc tit. lib.* 6. & quod
Cardinales abſentes, Papa defuncto, ſtatim ſunt
monendi, & per dies decem ſpectandi à morte
Pontificis computandos; ſed non eſſe citandos, ſeu
vocandos, & de aliis idem Barboſa *de Jure Eccle-*
ſiaſt, dict. cap. 1. *à num.* 60 *ad* 64. † Et an ſi Car- 19
dinales ita diſtent à Romana Curia, ut omnino in-
tra decem dies poſt mortem Pontificis accedere
non poſſint, teneantur adhuc præſentes illos ſpec-
tare; negativam ſententiam, ſequitur Diana *dict.*
p. 5. *tract.* 2. *reſ.* 76, contra nonnullos; eo quod
relati decem dies ſunt poſiti pro termino: videbis
Julium Lavor. *variar. lucub. tit.* 4. *cap.* 7. *n.* 11.
& probatur *ex cap. ubi periculum hoc tit. lib.* 8. Et
quæſtiones alias idem Diana *reſ.* 63. *&* 272.

Electio Pontificis, an ſit valida, ſi Cardinales 20
non ſpectent alios intra tempus definitum, & eli-
gatur

Digitized by Google

gatur Pontifex ex ipſorum omnium, vel duarum
partium conſenſu, magis probabiliter valere affir-
mant Azorius *tom.2.mor.lib.4.cap.2.q.5.* Lavorius
variar. lucubrat. tit.4.cap.7.n.4. Diana contra Al-
banum *de Cardinalibus q.14.reſolvit dict.5.p.tract.*
2.reſ.75. id deducens ex *dict.cap. ubi periculum*,
ubi rata habetur generaliter Pontificis electio,
ſi fiat duabus partibus Cardinalium.
21 Cardinalis abſentis votum, licèt ſit in urbe, ſi
non adſit in Conclave, nullum eſt, & ſolum valere
incipit cùm ingreditur, nec abſens poterit canonica
in electione mittere per epiſtolas, litteras, ſeu ſche-
dulas aperiendas. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict.p.*
22 *1.cap.1.à num.105.* †Ubi *n.107.* quid faciendum ad
electionem Papæ, quando Cardinales aliqui infir-
mi fuerunt intra Conclave, & non extra, oſtendens
quomodo mitti debeant ſcrutatores ad eoſdem, &
ponit de hoc ſpecialem Bullam Gregorii XV. ubi
ſtatuitur, quod ſi aliquis infirmitate venire præpe-
diretur exiſtens intra conclave & non extra debeant
ad eum adire tres Cardinales ſorte ante ſcrutinium,
ut tunc infirmus in Schedula votet, juxta formam
ibi poſitam, ſervato ab omnibus ſecreto ſub pœna
23 Excommunicationis. †Quæ forma multum differt
ab ea, qua utuntur Capitula Canonicorum in ſuis
electionibus, cum tunc ſi infirmus degens in civi-
tate, nequeat ire ad ſuffragium ferendum una cum
aliis, ſcrutatores acceptis votis præſentium ire,
& accedere poſſint ad infirmum pro ejus voto, &
nullo actu interpoſito redire ad Capitulum, ut
docent Julius Lavorius *variar. lucubr. n dict. tit.*
4. cap. 19. num.78. Azor. *inſtitut. moral.p.2.lib.6,*
cap.2.verſ. verum quid.
24 Cardinales in electione Pontificis, an habeant
Vocem, etiamſi inſignia Cardinalitia ejus tradita
non ſint, Diana contra aliquos negantes affirmat
dicta p.5.tract.2.reſ.74. per conſtitutionem Pii V.
anni 1571. 26. Januarii, ex quo obſervat Julius La-
vorius *ſupra tit.3.variar.lucub.cap.3.n.16,* quare
Barboſa *dict.cap.1.p.1.de Jure Eccleſiaſt.n.72,* dicit
quod Cardinales nuper creati, & publicati eadem
in electione habent poteſtatem; etſi nondum inſi-
gnia Cardinalatus acceperint, velut. Galerum &c.
25 † & *n.73.* oſtendit an Cardinales non Diaconi vo-
cem habeant in electione Pontificis, affirmat ex Pii
IV. Conſtitutione, incipit *in eligendis §. ſtatuimus;*
ſed addit illi Coſtitutioni, & alia Sixti V. & Greg.
XV. ſolere per Pontifices, quando creant Cardi-
nales derogari, jubendo ut expediatur de hoc bre-
26 ve particulare † imò affirmat *num. 17.* quod Cardi-
nales omnes admittuntur ad electionem ſummi Pon
tificis nulla obſtante exceptione excommunica-
tionis, ſuſpenſionis, aut interdicti, niſi ei hæreſis op-
ponatur, aut alia exceptio conſiſtens in Jure Divino:
27 ſic ex textu noſtro, †Papa ubi deponitur à Concilio
legitimè congregato, an tunc pertineat electio Pon-
tificis ad Cardinales, ſeu ad Concilium legitimè
congregatum, & Cardinalibus reſervatum, dicit
Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico dict. cap.1.dict. p.1 ſub*
num.76. aliud dicens, ac antea ſequutus fuerat: Et
quia hæc quæſtio fuit exagitata in Concilio Piſano,
in quo cum depoſiti fuiſſent de ſede Greg. XII. &
Benedictus XII. Cardinales authoritate ab ipſo-
met Concilio in ipſo attranſlata pro illa vice tantùm,
tam ex parte propria quàm Concilii Alex. V. ele-
gerunt, ut refert Abbas *in cap. licet hoc tit. num.8.*
& poſtea in quam in Concilio Conſtantienſi, au-
thoritate Joannis XVIII. indicto, fuit ipſe Joan-
nes privatus unà cum Benedicto XXIII. & tan-
dem concluſum, quod electio fieret per Cardina-
les, tam proprii, quàm Concilii poteſtate, qui
Othonem Calumnam, poſtea Martinum V. ap-
pellatum anno Domini 1417. elegerunt, ſicut teſta-
tur Azor. *inſtit. moral.p.2.lib.4. cap.2. q.13.* & ſic
colligunt Doctores, quod ubi Papa deponitur à
Concilio, tunc ab eo deponente fit electio, & non
ſpectat ad Collegium Cardinalium, Abbas hic *no-*
tab. ultim. verſ. ſed adverte, Barbatia *in clementin a*
ne Romani hoc tit. §. ſane hoc tit. apertius *conſ.82. ſub*
n.10. Verſ. & ulterius vol.4. nec ab hoc recedere
videatur abſolutè Marian. Socinus *in cap. ad peti-*
tionem n. 22. de accuſat. ſed Cardinalis Albanus
q.3. de Cardin. Azor. *dict. q.13. verſ. cæterum,* Julius
Lavor. *var. lucub. hoc tit. cap.6.n.19.* idem Barboſa
n.76. in fine, recedens à relata opinione, quæ ſibi
antea placuit, dicunt ſibi videri hanc electionem
competere Cardinalibus, cum illis indiſtinctè po-
teſtas eligendi Pontificem concedatur in jure, li-
mitantes in eo tantum caſu, quo Juſta cauſa ſubſit;
ut ſi à munere, & officio eſſet ob crimen hæreſis
Pontifex privatus, & Cardinales eſſent criminis
participes, aut alia de cauſa ſuſpecti, aut veriſi-
militer crederetur offenſionem oriturum, aut ſchiſ-
ma, aut magnam Eccleſiæ pertubationem: nam
tunc poſſe ob communem Eccleſiæ ſalutem ad
tempus de Jure, & non in perpetuum ea poteſtas
auferri Cardinalibus, & non aliquin.
Quare poteris hic adjungere aliam bonam quæ- 28
ſtionem Dianæ *dict.p.5.tract.2.* quatenus agit de
ea, an ſi Eccleſia vacaret tempore, quo Concilium
generale eſt congregatum, electio ſummi Pontificis
ſpectat ad Cardinales, de qua latè tractat Albanus
de Cardinalibus q. 35. dicentes ambo quod caſus
hic accidit tempore Concilii Conſtantienſis, & con-
tra alios Diana videtur reſidere, ut competat Car-
dinalibus; quia etſi Concilium generale id jus Car-
dinalibus potuerit auferre, dummodo conſtat eis
electionem competere dicit.
Sed ſi dubites qui poſſint eligi in Papam, dices 29
fæminam non poſſe; & laicus, & uxoratus eligi va-
leant cum licentia uxoris, ſine ea non item; quia ea
poteſt illum ſic electum revocare, ut debitum red-
dat uxori: tamen ſi contingat conſentiente uxore,
tunc ea eſt compellenda, ut convertatur: tradit vi-
dendus omnino cum multis Barboſa *de jure Eccle-*
ſiaſt. dict.p.1.cap.1.à num.77. Alios duos caſus po-
nit hic Barboſa *num.12.& 13.* & aplicabis quæ dico
de fœmina non ordinanda infra *ſub Rub. de ætate*
ordinand.
De poteſtate, & authoritate Romani Pontificis 30
tractant noviſſimè cum infinitis Barboſa *de jure*
Eccleſiaſt.c.2.p.1. Bordonus *de officio Inquiſitorum*
cap.5. Carena *in eodem tractatu tit.* qui omnes re-
ferunt abunde alios, quid de materia tractarunt,
aliqua dixi *ſub. cap. novit de Judic. à quaſt. 1. & 3.*
cum aliis.
De Cardinalibus, de eorum creatione, officio, & 31
privilegio ſcribunt, alios referentes idem Barboſa
de Jure Eccleſiaſt.p.1.cap.3.& 4. Diana *p.5.tract.2.*
per totum; & bene Anaſtaſius Germonius *de ſacr.*
immunitate cap. fin. & quo ad beneficia providenda
poſt Nicolaum Garciam, Lotherium, Gonzalez,
& alios noviſſimè videndus, eſt Franciſcus Tondu-
tus *variar. quæſt. tom.1.p.2.cap.3.§ 5.* Cardinales
in qua ætate creari poſſint; Diana *dict. part.5.tract.1*
reſ.19. & Barboſa *in cap. ſequenti n.17.* dicit quod
debent eſſe conſtituti in eadem ætate, ac Epiſcopi,
quæ eſt annorum 30. ubi cum multis probat *n. 16.*
& 17. quia etſi per Papam approbatum non ſit quæ
ætas requiratur in Cardinalibus, dicit tamen in hac

parta

parte approbari, ut receptum Trid. *in cap.* 1. *ſeſſione* 4.

32 Quodſi dubites de ratione illius vulgaris dicterii, *non videbit dies Petri*, dictum pro quolibet Papa ſucceſſore, breviter reſpondeo cum Petro Damiano, qui interrogatus ab Honorio Pontifice, reſpondit Divinam providentiam ita diſponere, ut humano generi metum mortis incutiat, & quam deſpicienda ſit temporalis vitæ gloria in ipſo gloriæ principatu, evidenter oſtendat, nimirum, dum præcipuus, & ſupremus in omnium, hominum, tam auguſti temporis compendio moriatur, tremefactus quiſque ad præſtolendam ſui obitus cuſtodiam provocetur, & arbor humani generis, dum cacumen, & verticem ſuum tam facile corruiſſe, conſiderat flatu concuſſa formidinis in ſuis undique ramuſculis contremiſcat: etenim Deus ſic vitam diſtribuit hominibus, ut nec alter ex receptione bonorum ſuperbiat, nec alius ejus felicitati invideat etenim obliqueretur eadem Divina æquiſſima diſtributio, ſi cuncta felicia, & proſpera, quæ ſimul omnibus denegat, uni concederet; & cum Pontifici donaverit ſummum omnium felicitatum culmen, ne tanta felicitate intumeſceret, longam adimit vitam cæteris mortalibus, longiorem indulgendo, ut ille habeat quo iſtos excedet, & iſti obtineant, de quo ille invideat. Item ex ea ratione; quia cum omnium ſtudia ad vivendum tendant, ordinat juſtiſſimus Deus, ut tam vehemens vivendi ſtudium mors præveniat, in eo præcipuè, qui vivere quàm maxime exoptat, & inde celerius tanto in eo vitam eripit, quanto curioſius illam cupit, atque cuſtodit; quia juxta Gregorium, quanto mens humana ſemper deſideria dilatat, tanto ad receptionem effectuum anguſtat, & hæc humana vita per momenta deficit; & cum plus vivendi deſiderium creſcit, ipſa vivendi anxietas deſiderio terminatur, quo fieri dicunt, & cum illis Roderic. *in ſpeculo vitæ humanæ lib.* 2. *c.* 4. Julius lavorius *tom.* 3. *tit.* 4. *hoc tit. cap.* 2, *num.* 15. 17. ut & ipſi Pontifices agnoſcant, quam decipiantur in cogitationibus ſuis.

33 Etſi dubites etiam de ætate, in qua D. Petrus geſſit Pontificatum, & in qua queat aliquis eligi Papa breviter ad utramque reſpondeo quod Petrus vixit poſt Chriſti mortem annos 34. menſes tres, & dies 10, partim Romæ, partim Antiochiæ, partim in Hieruſalem, & in Pontificatu annos 25. & quod primatum Pontificatus tenuit annos 36. menſes 5. dies 12. quinque videlicet Hieroſolymæ, 7. Antiochiæ, Romæ, 24. menſes 5. dies 12. ita Panuin *in vita ejuſdem apud Platinam*; ex Gaulter verò *in tabula Chronographica*, Julius Lavor. *dict. cap.* 3. *n.* 14 qui *in dict. tit.* 4. *c.* 12, *n.* 5. & 6. cum Barboſa *in proœmio decretal. n.* 7. & ex conſtitut Greg. XIV. & cum eodem Barboſa *de officio Epiſcopi* probatur Papa dicatur Epiſcopus & iſte requirat ætatem annorum 30, expletos, ut dico infra, & *in tit. de ætate ordinandor.* ſic & in Papa eligendo, ita procedat; quia ut memorat D. Hieronym. contra Jovinianum *in* 1. *p. epiſtol. lib.* 5. *cap.* 14. Chriſtus potius Petrum elegit, quàm Joannem, quem ſummo proſequebatur amore, cum iſte eſſet minor; addit verò Lavorius ex Jacobatio *in tract. de conciliis lib.* 3. *art.* 1. *verſ.* & *idem de infante*, & cum Majolo *de irregularitate lib.* 1. *cap.* 30. *n.* 13. quod ſi minor eligatur; dum tamen uſum rationis habeat; ejus electio non ſit invalida reputanda; aut nullius momenti cenſenda; ſed ipſam potius ſubſiſtere pronunciandum. Ex quo jam vides quam miſerum eſſet electo in tenera ætate ſcituro, ſive exiſtimaturo à tam longævo tempore uſque huc à morte D. Petri nullum alium ex Pontificibus ejus ſucceſſoribus praveniſſe, nedum ad ætatem 36. annorum, quibus perfruitus Pontificatu, Antiochiæ, Hieruſalem, & Romæ; imò nec ad illos 24. annos, quibus ſolum Romæ in Cathedra ſedit D. Petrus; cum ſingulares ſint Pontifices; qui annos 20. exceſſerunt ſui Pontificatus, & ex ducentis, & 38. uſque ad Innocentium 10. jam vitâ functum anno præterito 1655. nullus præter Petrum perveuerit, nec ad annos 24.

Ad Text. in cap. Cum in cunctis VII. hoc titulo,

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligendus in Epiſcopum quæ requiſita debeat habere, gradus, ætatis, ſcientiæ &c.*

2 *Eligendus in Epiſcopum, debet eſſe de legitimo matrimonio natus.*

3 *Legitimati per ſubſequens matrimonium, poſſunt eligi in Epiſcopos.*

4 *Theologus an præferatur Juriſtæ ad Epiſcopatum.*

5 *Cardinales eligentes dignum in Papam, relicto digniore, non peccant, quando pars major vult eum eligere.*

5 *Cardinalis electus ab aliis in Papam, non peccat ſciens factam de ſe electionem, prætermiſſo digniori.*

Textus iſte in prima parte ponit requiſita, quæ 1
debet habere qui eſt eligendus in Epiſcopum tam morum, ac prudentiæ, quàm ætatis, & ſcientiæ. Et deinde ponit aliquid de ætate, quam debent habere alii aſcendentes ad ordines Eccleſiaſticos, de quo infra *ſub tit. de ætate, & qualit. ordinandor.* & hic à *num.* 3. ponit Barboſa quam ætatem, & ſcientiam, debeant habere aſſumendi ad primam tonſutam, quatuor minores ordines, & ad alios ſacros, ubi *num.* 14. de ſcientia, quam debet habere impetrans Canonicatum in Eccleſia Cathed alii & *num.* 10. oſtendit quanta ſcientia debeat eſſe in Epiſcopis, de quo aſſumpto, ac de aliis, quæ ſpectant ad officium, Epiſcoporum munus, latè ſcribit idem Barboſa *in paſtorali, & de jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 8. *per totum* & in dict. paſtorali ad propoſitum textûs noſtri *p.* 1. *toto tit.* 1. & 2. per diverſa Capitula. De ordine requiſito in eligendo in Epiſcopum, infra *in cap.* 9. *de ætate ordinand.*

Ibi *in textu de legitimo matrimonio nati*, dicit 2
Barboſa hic cum multis *num.* 18. & 19. quod ut ad Dignitatem Epiſcopalem quis promoveatur, debet eſſe de legitimo matrimonio natus, alias non item: quare applicabis hic quæ infra annotantur *ſub tit. de filiis Præsbyteror.* † & addit hic *num.* 19. quod 3
Legitimati per ſubſequens matrimonium, poſſunt ad dignitatem Epiſcapalem promoveri, ſed non ad Cardinalatus celſitudinem aſcendere. Ob id applicabis plura, quæ noto *in cap. tanta, qui filii ſint legitimi*, & Barboſam *in paſtorali quæſt.* 1. *cap.* 1. à *num.* 32.

Hic *num.* 21. & 22. agit de quæſtione an Theo- 4
logus ſit præferendus Canoniſtæ in aſſequutione Epiſcopatus, & reſidet, ut Canoniſta præferatur, niſi ubi hæreſes pululant: quare recurre ad ea quæ

latè

latè adduxi *in cap. Clerici* 8. *de Judic. quæſt.* 13.
5 Quales debeant eligi in Pontificem Julius Lavor.
variar. lucub. tit. 4. *cap.* 12. applicabis dicta ſupra
c. præcedenti: Et an Cardinales poſſint relinquere
digniorem, & eligere dignum, quando pars ſuffi-
ciens ad electionem; vult illum in Papam eligere,
6 affirmat Diana *p.* 5. *tract.* 2. *reſ.* 85. contra alios. † Ubi
etiam probat contra nonnullos, ut non peccet
Cardinalis electus in Papam, cum ſcit electionem
factam de ſe, prætermiſſo digniori: vide nonnulla
verſ. *Clerici*.

Ad § Cum vero electus, hujus Capitis.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Vacant beneficia omnia electi ad Epiſcopatum; dum tamen ſit adeptus poſſeſſionem, & conſecratus: Et quid de penſionibus* n. 2. *Ubi adduco exemplum D.D. Eldiſonſi de Lianno & Buelna Epiſcopi Zamoren. valde amici mei.*
3 *Diſpenſatio Epiſcopis conceſſa, ut ultra tres menſes conſecratio differatur, non extenditur ad retentionem beneficiorum.*

1 EX deciſione hac probatur per promotionem
ad Epiſcopatum vacare omnia beneficia ob-
tenta ab electo; dum tamen ſit adeptus poſſeſſio-
nem Epiſcopatus. Sed fallit in eo, qui promotus eſt
ad Epiſcopatum in terris infidelium, Garcia *de be-
neficiis p.* 11. *cap.* 6. *num.* 44. cum multis Barboſa hic
num. 29. *in fine* idem *in paſtorali allegat.* 57. *n.* 74.
eo quod tunc nullos fructus percipiunt electi de
Epiſcopatibus, probat latè videndus idem Garcia
de benefic. p. 11. *c.* 6. & 7. qui etiam latè agit de aliis;
modis Vacationis; veluti per aſſequutionem alte-
rius, de quo late noto *ſub cap. de multa de præb.* per
mortem, per matrimonium & per nonnulla alia,
videbis ad textum hunc Ricciam *collect.* 866. ubi
intelligit non vacare ante conſecrationem, & niſi
à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ.
2 Idem de penſionibus obtentis ab ipſo electo in
Epiſcopum ſed quia in his proximis diebus, cùm
ſoleant de novo electi à Summo Pontifice con-
firmante petere retentionem, tam beneficio-
rum ſimplicium, quàm penſionum, circa quod
expeditur breve Pontificium, video in Camera
Caſtellæ agitatum importunè, ut ipſa, & Rex noſter
præſtaret aſſenſum, ut admodum amicus meus DD.
Eldiſonſus de Lianno, & Buelna, hujus Concilii ſu-
premi Inquiſitor (ubi ego nunc temporis ſum fiſci
Patronus) Capellanus major Regii Cœnobii vulgò
nuncupati *de la Encarnazion* nominatus Epiſcopus
Zamoren. ad hoc ut ipſemet D.D. Eldiſonſus reti-
neret ſimul cum Epiſcopatu quandam penſionem
antiquam ducentorum ducatorum Hiſpaniæ mo-
netæ ſuper fructibus Epiſcopatus Palentinæ Diœ-
ceſis (cujus poſſeſſionem etiam nunc de proximo
obtinet D.D. Antonius de Eſtrada, & Manrique,
quem etiam valde amicum converſatus ſum in di-
cto Conſilio ſupremo, ubi dum eſſet Inquiſitor ele-
ctus fuit ad illud Epiſcopatum anno 1657.) Sed
proh dolor ambo vita functi in menſe Maii 1658.) &
à Senatorib. Camariſtis, non obſtante quod ex parte
dicti D. Eldiſonſi adducta fuerunt exempla reten-
tionis ſimilium ſuper Epiſcopatibus, ut contigit in
D.D. Antonio de Luna, quando fuit electus ad
Epiſcopatum Caurienſ. & nunc Epiſcopus Segun-
tin. fuit primo, & ſecundo denegatus Regius a-
ſenſus pro ea retentione; & creditur ſic factum.
ob paupertatem, ac impenſarum gravamen, quo
D. Anton. Palentin. eſt oneratus; & quia Præſes
Caſtellæ D. Didacus de Rianno quondam Collega
D. Bartholomei apud Salmanticam, ubi & idem
Antonius ſic exopatavit. † Videbis hic Barboſam 3
cum multis à *n.* 26. & 29. ubi *n.* 27. ait quod diſ-
penſatio Epiſcopis conceſſa, ut ultra tres menſes
conſecratio differatur, non extenditur ad reten-
tionem beneficiorum: Et per hunc textum dicit
cum multis Gratianus *regula* 92. quod requiritur
Conſecratio, ad hoc, ut quis Pontifex, ſeu Epiſco-
pus eſſe poſſit, quem leges ad alia quæ dicò infra
ſub tit. de ætate, & qualit. Ordinandorum.

Ad §. Inferior, hujus textus.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ætas requiſita ad obtinenda minora beneficia & Dignitates, remiſſivè* & num. 3.
2 *Ætas requiſita ad plura Officia hic numerata remiſſivè* num. 3.

HIc agit Pontifex de ætate requiſita ad obti- 1
nenda minora beneficia, de quo infra ego *in
Rub. & tit. de ætate ordinandor.* Barboſa cum multis
hic à n. 30. † Quare ego ultra relata ab eo addo ſe- 2
quentia de ætate requiſita, tam ad Dignitates, &
officia Eccleſiaſtica, quàm ſæcularia, de quibus
plura congerit Narbona cum multis *in annal. anno*
25. *q.* 57. & de ætate referendarii *q.* 74. monetarii in
qua ætate eligantur ibi *q.* 8. ad quæſtoris officium,
idem anno 27. *q.* 1. ad relatoris officium, *q.* 2. in qua
ætate poſſit quis eſſe Tribunus plebis anno 30. *q.* 8.
& 9. ad Conſulatum anno 43. *q.* 1. ad evocatorum mi-
litiam, anno 46. *quæſt. Unica*, ut quis Ædilis fuerit
fisci executor anno 47. *q.* 1. ad legationis munus anno
50. ut immunitas decurionatus contingat, anno 55.
q. 1. ad aliam de alio officio ipſe anno 65. *q.* 2. Et ad
alias quæſtiones anno 70. *q.* 12. 13. & 14. Plura de
his, & aliis circa ætatem ad beneficia, Dignitates
& officia dico infra *ſub dicta tit. de ætate ordinan-
dor.* † De ætate ad Pontificatum, Epiſcopatum, 3
& Cardinalatum dixi jam *ſub cap. præced.* de qui-
bus omnibus etiam leges Narbonam ſupra *q.* 3. 4.
& 5. ad Canonicatus, in qua ætate quis eligi va-
leat, ad Parrochiales, & ad alias Dignitates idem
Narbona plura congerit; de quibus leges Trid.
& Narbonam; ad canonicatum Pœnitentiæ idem
Narbona anno 40. *q.* & Abbatiſſa in quo anno ibi
q. 2. dixi ſupra *in Rub.* *q.* 4. & antiquius Diaconiſſa
ibi *q.* 3. Generales, & Provinciales cujus ætatis
eligi debeant, idem Narbona anno 50. *q.* 4. De
ætate ad ordines videbis infra *in tit. & cap.* 1. *de
ætate, & qualitate ordinandor.* De ſcientia, &
motibus beneficiandorum, ibi *in cap pen. & fin.*

Ad § Clerici, hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Eligentes indignum ſcienter, ſunt privati eligendi poteſtate: plura remiſſivè* n. 3.

2 *Epiſcopus non eſt privatus conferendi poteſtate, eo quod ejus Vicarius conferat beneficium indigno.*

4 *Scholaſticus graduatus in publica univerſitate ſine expletione curſuum, aut quia non bene curſavit, non peccat lethaliter, niſi ratione juramenti.*

5 *Electio in concurſu de digno, omiſſo digniori, improbatur*, n.9.

6 *Proviſio de beneficio per concurſum, intervenientibus aliquibus examinatoribus, non Synodalibus, nec Magiſtris, Doctoribus, ſive Licentiatis, valet ex communi ſtilo; etſi de jure non æquè ex Trid.* ſeſſ.25.c.18.n.7.& 8.

10 *Pœnæ an incurrantur ipſo jure, remiſſivè.*

1 HIc Pontifex agit de pœnis indignum eli-
gentium, de quibus cum multis probat
Barboſa hic à *num.*35.eligentes ſcienter indignum
privari ipſo jure electione, & eligendi poteſtatem
2 amittere; ubi *num.*38. † ait quod ſi Vicarius con-
ferat beneficium indigno, non ea eo privatum
eſſe Epiſcopum conſederendi poteſtate: & *n.* 37.
quod beneficium incapaci collatum propter ne-
gligentiam conferentis devolvitur ad ſuperiorem.
3 Quare adjungendo his quæ noto latè infra *ſub
cap.29.de præbend.*ubi de proviſionibus faciendis
dignioribus, & aliquid in principio hujus textus
ſub verſ.quales, addo pro ampla doctrina textus
noſtri quæ ſubſequuntur; videlicet an ferentes
ſuffragium ad aliquod injuſtum opus, teneantur
ſinguli reſtituere, Diana *p.4.tract.u.4. reſol.* 70.
An negantes ſuffragium Novitiis peccent, Diana
*p.3.tract.7.reſ.*19 Confirmans minus dignum, an
debeat reſtituere, Diana *p.4.tract 4.miſcel.reſ.*170.
ubi de Archiepiſcopo loquitur Panormit. Et an
Principes teneantur ad officia ſæcularia eligere
Digniores, idem Diana ibi *reſ.*172.Sed quia con-
ducunt ad hæc breviter ſic aſſignata, quæ ſcripſi
ſupra *in Rubr.q.*1.2.3.7.10.& 11.ubi de eligendo
digniori, etiam ad officia temporalia Reipublicæ;
ideo non inſiſto in tractatione ſpecifica, quæ non
parum protelari valeret.
4 Et an recipiens gradum Doctoratus in aliqua
univerſitate publica, non habens curſus neceſſa-
rios, vel ſi non interfuit juxta ſtatuta univerſita-
tis, vel ſi non ſit matriculæ adſcriptus, peccet
mortaliter, idem Diana *dicta p.4.tract.4.reſ.* 173.
qui cum Sanchez *in opuſculo tom. 1.lib.2. c.1. du-
bio* 57.*num.*15. negat; quia illi defectus non fue-
runt ſubſtantiales; etſi ratione juramenti non im-
pleti, peccet; quod verum eſt. Si *graduandus ſit
gradus* benemeritus; quod eſt contra Alcocer *in
ſum c.* 17. & P. Henriquez, qui pro affirmativa
reſponderunt; & hoc, licèt juramentum non in-
terveniat, quia univerſitas non intendit conferre
gradum patientibus defectum aliquem circa ſua
5 ſtatuta. † Et an quando proviſio fiat per concur-
ſum, ſi quis eligat dignum, omiſſo digniori, te-
neatur ad reſtitutionem, idem Diana *dict.p.4.tr.*4.
reſ. 2.10.aliqua dixi ſupra *in Rubr.quæſt.*2. *& ſin* &
pro affirmativa reſpondebis cum Vaſquez, gutier-
rez, & aliis de quo dico *in c.*23. *de præb. & dignit.*
Et occaſione hujus dicti adjunges alias duas ſe-
quentes quæſtiones, † an ſi eo tempore, quo debet 6
fieri proviſio per concurſum non adſint examina-
tores Synodales, de quibus loquitur Trid. *ſeſſ.*25.
c. 18. poſſit Epiſcopus deputare alios abſque Sy-
nodi celebratione. Et an concurſus alicujus be-
neficii vitietur ex eo quod cum examinatoribus
Synodalibus exhibeantur alii examinatores non
Synodales, Diana *p.3.tract.5.miſc.reſ.*64. *&* 65. &
affirmat in ſecundo caſu; etſi non æquè in primo,
referens Doctorum ſententias. † Et licèt in primo 7
dubio Barboſa *de poteſt. Epiſcopi p.3.alleg.*60.*n.* 59.
Homobonus *de examine Eccleſ.p.1.tract.2.q.30.in
fine*, Riccius *in praxi tom.1.reſ.*355. affirment; quia
ubi forma à lege inducta adimpleri non poteſt,
præciſè tunc illa remittatur, & Concil. Trid. loqua-
tur, cum examinatores exiſtant Synodales, quaſi à
ceſſante cauſa; adhuc negant Antonius Maſſobrius
in praxi habendi concurſum requiſit. 12. *à n.*1. Lot-
terius *de re beneficiaria tom.1.lib.2.q.31.à n.71.* niſi
in caſu, quo concurret mors, ſeu abſentia depu-
tatorum examinatorum in Synodo infra annum à
die celebrationis ejuſdem Synodi, ut fuit deciſum
in una Panormit. Archiepiſcopatus 5. *Julii* 1520.
coram Buratto, & ea aliis multis, de quibus dico
infra *ſub titulo de conceſſ.præb.* ubi dico de provi-
ſione beneficiorum per concurſum, & de exami-
natoribus Synodalibus, hanc fateor de jure ſecu-
riorem ſententiam; verum in praxi video primam,
cum quotidie Epiſcopi, & ejus Vicarii ſoleant ali-
quos examinatores non Synodales vocare; quam-
vis non ſolùm unus annus, ſed plures anni tranſ-
acti ſint à die celebrati Synodi Diœceſani; & hoc
juxta deciſiones Rotæ *in una Placentina Paro-
chia, Novemb.*1593.*& in alia Archipræſbyteratus* 6.
junii 1582.*& in una Pampilonem. Parochialis* 23.*Ja-
nuarii* 1591.& hoc etiam ſi exiſtant examinatores
alii Synodales, Magiſtri, Doctores, aut Licentiati;
quà non obſtante declaratione Sacræ Congreg. a
Coſmo Cardinali de Torres ſubſcripta, qua cave-
tur, ut ſi extent prædicti, nullo modo eligi valent
alii Clerici idonei; adhuc ſolent eligi fratres, aut
Religioſi, ſive Clerici litterati, nec graduati, ut
dico, nec ſynodales.
Quare etſi Maſſobr. *ſupr.requiſ.*13.*dub.*1.*n.*22.& 8
Garcia *de benef.to.2.p.9.c.2.n.*83.324.&341.ex plu-
ribus declarationibus, improbent examen, ſeu pro-
viſionem aliter factam devolvi, ut nullam ad Sedem
Apoſtolicam, & de jure; verumtamen ex relata
praxi verius eſt valeat quælibet proviſio beneficii
per concurſum, etiam cum examinatoribus non
ſynodalibus, ut docent Naldus, Homob. & Sanchez
relati à Diana *dict.reſ.*65.cum aliis, eſſet proceſſus
in infinitum. † De digniori eligendo, Covar. *in reg.* 9
peccatum 2.*p.*§.7.*à n.*3. & videbis infra *in cap. quia
propter hoc tit. & in dict. cap.* 29. *de præbend.* ubi
quam plura, & ad plures quæſtiones dico, de quo
applicabis quæ dixi ſupra *in Rubr. ſub q.*2.4.5.*& ſin.*
De pœnis, & an ipſo jure in eis incurratur, per 10
hunc textum applicabis quæ dicit Vaſq.1.2. *q* 96.
*art.*5.*diſp.*168.præcipuè *c.*6.& Richard. *in Rubr. de
obligationibus, quæ ex delicto naſcuntur*, agit de illa
quæſtione, an propter delictum jure ipſo naturali
incurratur, & Covarru. *in reg. peccatum* 1.*p.*§.5. *ex
num.*2. an lex humana aliquid præcipiens, vel pro-
hibens cum pœna obliget tranſgreſſorem ad cul-
pam mortalem, adjunges quæ dixi *ſub cap.* 3. *de*

apellat.q. 3. circa finem, & quæ latiſſimè dixi *ſub c. 1. de conſtit.* & ibi *in cap. penult.* ubi de pœnis, & peccatis tranſgredientium legea, mandata, & conſtitutiones, &c.

Ad Text. in cap. Cauſam, VIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electus à compromiſſario, recipi debet à compromittentibus ſaper electione, ſi eſt idoneus.*
2 *Judices compromiſſarii qui ſint remiſſivè.*
3 *Tertiarii cujaſlibet religionis connumerantur inter perſonas Eccleſiaſticas, & de aliis remiſſivè: Et hoc ſi vivant in communitate, quid ſi non vivant*, n. 4.

1 PÒntifex hic dicit quòd compromittentes ſuper electione tenentur recipere electum à
2 compromiſſario, ſi eſt idoneus. † Etenim per hunc textum poteſt diſceptari de judicibus compromiſſariis; & qui poſſint eſſe tales in cauſis ſpiritualibus ad tradita infra *in cap. contingit de arbitris*, dixi nonnulla *ſub cap. 3. de Judiciis.*

3 Colligit Barboſa ex hoc textu cum Aloyſio Riccio *collect.* 1051. quod tertiarii cujuslibet Religionis, connumeraniur inter perſooas Eccleſiaſticas; & quod etiam gaudeant fori privilegio, ſi vivant communitate, ſeu clauſtraliter, ita cum multis; ſed de hoc videbis quæ latè dixi infra *in cap. 1. de foro comp. q.* 18. & videndæ aliæ quæſtiones *à q.* 15. ubi an Heremitæ, equites militares, ſeu novitii, gaudeant ſori privilegio.

4 Quod ſi in communitate non vivant quid ſit dicendum, aliqua in locis citaris, & reſolvit Barboſa *de officio Epiſcopi p. 2. allegat. 12. n. 31. & de Jure Eccleſiaſtico c. 39. §. 2. verſ. de fratribus.*

Ad Text. in cap. Noſtri IX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus electus ante confirmationem, non poteſt conferre beneficia, nec adminiſtrare; & hoc ſi litteræ ſint expeditæ, & Capitulo præſentatæ*, n. 2. & 3.
4 *Epiſcopus D. Didacus de Salzedo Bcancos anno 1639. ſine litteris, & tantum cum quadam ſchedula Regia periit ex hac Curia Matrit. ad Civitatem Auſturienſ. in qua à Capitulo non fuit admiſſus, nec in gubernatorem; donec intra dies 8. fuerunt ei miſſa litteræ originales, virtute quarum fuit poſitus in poſſeſſione Canonica.*

1 IN hoc textu communis eſt reſolutio, quod electus Epiſcopus ante confirmationem, non po-
2 teſt beneficia conferre vel aliquid adminiſtrare. † Et addit Barboſa *num.* 3. quod jam hodie per *extravag. injuncta de electione*, opus eſt, ut Epiſcopus ſi velit ea, quæ ſunt juriſdictionis exercere, obtioeat litteras Apoſtolicas, ſine quibus, nec admitti, & recipi, tanquam Epiſcopus, nec poſſeſſiooem Eccleſiæ ſibi collatæ conſequi poſſit; ita probat cum Azor, Flaminio, & Petro Barboſa,
† Abbas hic, & *in cap. tranſmiſſam infra*, dicit 3
quod ubi Papa primum pronunciat aliquem Prælatum, Epiſcopum, vel Abbatem, ſtatim facta pronunciatione, talis ſic pronunciatus habeat beneficium, ſive Epiſcopatum, Baldus *in l. humanum cod. de legit.* ubi dicit, ut ſtatim, quod dicit Princeps *fiat gratia*, perfecta eſt, Arnulpho Ruceo *tract. Juris Regaliæ privilegio* 4. *n.* 14. & *privileg.* 45. *num.* 6. Garcia *de beneſic. p. 1. c. 1. num.* 91. ſic reſolutum à Philipo III. cum conſilio *ſchedula* 615. qua declaravit in Indiis ſic pertinere ad Epiſcopum *de Trugillo*, *fiat* ſanctitatis, Solorzano *de Jure Indiarum lib. 3. cap. 5. num.* 46. Garcia *p. 6. cap. 2. num.* 33. ſed in Hiſpania, Italia, & alibi per *Extravag. injunctæ hoc tit.* hodie non poſſe adminiſtrare, nec conferre, etiam litteris expeditis; quouſque Capitulo oſtendat, & præſentet Epiſcopus gratiam, Garcia *de beneſic. 3. p. cap. 4. à n.* 250. Squillante *de privilegiis Clericor. cap. 1. num.* 6. Solorzano *de gubernio Indiarum lib. 3. cap. 5. num.* 40. & *cap. 7. num.* 47. Leon III. *deciſione* 14. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. 1. p. c.* 32. *n.* 32. & *lib. 3. cap. 14. num.* 25.

Et quia anoo præterito 1638. cum eſſem Cano- 4
nicus Doctoralis Auſturicenſ. Eccleſiæ D. noſter Philippus IV. Hiſpaniarum Rex cum ſua ſchedula Regia mitteret Epiſcopum D. Didacum de Salzedo, & Vivancos, ut gubernaret illum Epiſcopatum, tanquam Gubernator, Rege præſtante fidem de expeditione literarum in Dataria, contigit ut quamvis Epiſcopus ipſe pergeret ad Civitatem Auſturicenſ. cum illa Regia ſchedula, non fuerit admiſſus; donec intra paucos dies præſentavit Epiſcopus ille literas originales, & in forma ordinaria expeditas pro ſuo Epiſcopatu; & tunc temporis feci quandam locupletem allegatiooem, fundans juriſdictionem Capituli in Sede Vacante, tunc gubernantis, propulſans juridicè intellectum ordinarium illius ſchedulæ, ubi latiſſimè expendi ſenſum dictæ *extravag. injuncta*, de qua aliqua dico infra *in cap.* 15.

Ad Text. in cap. Conſideravimus X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta poſt apellationem, prima non caſſata, & contra privilegia Eccleſiæ caſſanda eſt.*

PRobat textus hic quod electio facta poſt ap- 1
pellationem, & prima non caſſata, & contra privilegia Eccleſiæ caſſanda eſt. Ex hac deciſione adjunges quæ notavi *in c. 1.* & quæ latiſſimè dixi *in c. bonæ.* 51. *de appellationibus*, ubi dixi quòd attentata appellatione pendente, ſunt revocanda, ubi etiam aliqua dixi de caſu hujus textus in materia beneficiali.

Ad Text. in cap. Suffraganeis XI. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Delegari poſſunt ea, quæ ſunt ordinis ex juſta cauſa.*
2 *Epiſcopus verè quis non vocatur ante conſecrationem*, & n. 6.
3 *Electus, & confirmatus in Epiſcopum, tenetur infra tres menſes conſecrari ſub pœna amiſſionis fructuum.*
4 *Conſecratio de jure debet fieri à Metropolitano electi, & præſentibus aliis provinciæ ſuffraganeis, qui vocati à Metropolitano ad hoc tenentur accedere.*
5 *Conſecratus Epiſcopus debebit intra duos Menſes viſitare Metropolitanum.*
7 *Epiſcopus non conſecratus non exercet ea, quæ ſunt ordinis, & ſignatur materia confirmationis, & conſecrationis.*
8 *Archiepiſcopi ante Pallii ſuſceptionem remiſſivè.*

1 EX hoc textu colligit Barboſa, quod poſſunt delegari ea, quæ ſunt ordinis, ſi delegatio fiat ex juſta cauſa; nempe Epiſcopo abſente vel impedito, ut probat cum multis hic *num.* 2. ad quod applicabis nonnulla, quæ dico *ſub cap.* 11. *de temporibus ordinationum*, & alibi *in eo titulo*, ubi de dimiſſoriis, & de Epiſcopo ordinante alienos ſubditos cum licentia proprii Epiſcopi. Hunc textum explicat Covarruv. *lib.* 3. *variar. cap.* 20. *num.* 3. & ad quæſtionem Gratianus *regula* 95. *n.* 5.
2 † An ante conſecrationem poſſit Epiſcopus vocari, & negat dicens cum Panormitano per textum hunc, ut poſſit mandare, conſecrare. Itaque ut uberius tractes leges Barboſam *de Jure Eccleſiaſtico*
3 *part.* 1. *cap.* 9. *à num.* 33. † Ubi dicit quòd electus, & confirmatus in Epiſcopum tenetur intra tres menſes à confirmatione munus conſecrationis ſuſ-
4 cipere ſub pœna amiſſionis fructuum, † & quod conſecratio de jure debet fieri à Metropolitano electi, cujus electus ipſe futurus eſt, & præſentibus aliis Provinciæ ſuffraganeis, qui ad hoc per Metropolitanum vocati, tenentur accedere; & ad
5 textum noſtrum dicit *num.* 36. jam dictum, † addit quod conſecratus debebit ipſum Metropolitanum infra duos menſes viſitare; etenim Barboſa ipſe plura addit videnda *de conſecrationis forma an.* 37. *uſque ad num.* 73. & Gratianus *dicta regula* 92. di-
6 cit alia addens, † quod ad hoc ut Epiſcopus dici
7 poſſit, ſeu Pontifex, requiritur conſecratio, † inferens quod Epiſcopus nondum conſecratus non poſſit exercere ea, quæ ſunt ordinis, de quo latè Doctores citati à Barboſa infra *ſub cap.* 15. *num.* 4. & quia Julius Lavorius *variar. lucubrat.* latè agit *ſub cap.* 26. *tit.* 4. *de confirmatione, & conſecratione*, & alii ordinarii Interpretes antiquiores, & moderniores, quæ hic poſſent ad longum ſcribi; ideò ne repetam leges de confirmatione notata ſupra *in cap.* 6. & 9. & quæ latè dico *infra cap.* 15. Et leges inquam ad materiam de conſecratione Epiſcopi infra *in cap. ſi Archiepiſcopus* 6. *de temporibus ordin. ubi plura*, de qua cum infinitis noviſſimè Fermoſin. de Offic. & ſacris Eccleſ. *Tom. I*, Diana *part.* 12. *tractat.* 1. *per totum*, ubi ad ſaturitatem agit *ſub cap.* 15. *num.* 4. † Et quid de Ar- 8
chiepiſcopis ante Pallii ſuſceptionem: aliqua dixi *ſub c.* 4. *de poſtulat. Prælator.* alia infra *in tit. de uſu Pallii, & in c.* 4. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. Super eo XII. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Electio caſſata propter defectum modi, non impedit, quominus iterum fiat; ſecus ſi propter vitium perſonæ.*

EX deciſione hujus textus quatenus probat, 1
quod electione caſſata propter defectum modi non impeditur, ut electus iterum eligi valeat; ſecus ſi propter vitium perſonæ, comprobat utrumque ex multis Barboſa, hic *num.* 1. & 2. qui in paſtorali *part.* 2. *allegatione* 42 & 43. & *part.* 3. *allegatione* 72. *à num.* 79. ponit perſonas, quæ eligi non valent idem de Jure Eccleſiaſtico, ut jam ſupra dixi *ſub Rubrica*, & applicabis quæ notavi *ſupra*, & *cap. Oſius* 2. *hoc titulo in verſ. & quia*, ubi num eligi valeat emendatur de crimine. Ad quæſtionem per gloſſam, & alia jura hic Covarru. *lib.* 2. *variar. cap.* 8. *n.* 4. an ſi ii hæreticorum priventur beneficiis jam obtentis tempore commiſſi delicti, de quo, & de aliis infra *ſub tit. de hæreticis*: aliqua dixi *ſub cap. cum non ab homine de judiciis à quæſt.* 26.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulari in Abbatem queit non profeſſus ex aliqua bona cauſa, ſi petatur à Papa.*

DIcit textus hic quod poteſt poſtulari in Abbatem non profeſſus, ſi ex aliqua bona 1
cauſa fiat talis poſtulatio, quod intelligit D. Rodericus à Cunna, & cum eo Barboſa hic; dummodo talis poſtulatio debeat peti à Papa, & non ab inferiore applicabis quæ ſupra dixi *de poſtulat. Prælat.* item etiam applicabis quæ congerit Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico part.* 1. *cap.* 45. ubi de Præpoſitis Religionum, & eorum electione, & applicabis quæ dixi ſupra *in dicta Rubrica hujus tituli de electione Religioſorum in Superiores, & Monialium in Abbatiſſas, ſive Prioriſſas, à q.* 3. & 4.

Ad Text. in cap. Cum in terra XIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electiones debent eſſe liberæ; ſic ut improbentur contrariæ conſuetudines.*
2 *Electionibus tantum intereſſe poſſunt, quibus de jure competit.*
3 *Eligere ſunt prohibiti qui admittunt Laicos contra ſtatuta canonica.*
4 *Electio facta per abuſum ſæcularis poteſtatis, eſt ipſo Jure nulla.*
5 *Laici ad coëligendum non admittuntur.*
6 *Reges privilegio, vel conſuetudine poſſunt habere jus nominandi Epiſcopos.*
7 *Reges Franciæ habent jus nominandi Epiſcopos ad Eccleſias in ſuo Regno.*
8 *Electio metu facta non valet, ſed valet ea, quæ fit ex uno de duobus nominatis, vel ex certo genere perſonarum.*
9 *Ad electionem Prælatorum, num requiratur aſſenſus Regius, ſeu populi.*
10 *Conſuetudo mala, quæ eſt contra libertatem Eccleſiæ, eſt vitanda.*

1 SUb Rubrica hujus tituli dixi nonnulla condu-
cibilia ad textum noſtrum, cum ſupponat
electiones debere liberas eſſe, itaut improbentur
contrariæ conſuetudines, ut multis adductis com-
2 probat Barboſa hic *num.* 1. & 2. † non enim alii,
quam quibus competit de jure, aut privilegio, de-
bent in electionibus intereſſe. † Itaque Barboſa *de*
3 *Jure Eccleſiaſt. cap.* 19. *p.* 1. nonnulla congerens de
hac electione in genere ad textum noſtrum ponit à
num. 79. aliqua, quatenus ait Laicos ad electio-
nem contra ſtatuta canonica admitentes eligere
4 prohiberi. † Item *n.* 80 quòd electio facta per
abuſum ſæcularis poteſtatis ſit ipſo jure nulla,
5 † & *n.* 81. quòd Laici ad coëligendum non ad-
mittuntur in Eccleſiaſticorum Prælatorum electio-
nibus, & ad alia applicabis *dicta infra cap.* 43. &
quæ de modo celebrandi electiones dixi ſupra
ſub Rubrica, ubi de invocatione Sancti Spiritus,
de quo idem Barboſa *dict. cap.* 19. *à num.* 179. &
hic *à num.* 4. qui ad verſ. *hic in quo fueris*, aſſi-
gnat tractare de loco, in quo ſit electio celebran-
da *ſub cap. quod ſicut* 28. *hoc tit.*

6 Et *in verſ. Regis*, notat idem hic *à num.* 7. quod
privilegio, vel conſuetudine poſſunt Reges habe-
re jus nominandi Epiſcopos, vel eorum electioni
aſſenſum præſtandi; & quòd Reges Hiſpaniæ, &
Luſitaniæ potiuntur jure nominandi, ſeu præſen-
tandi Epiſcopos ad Eccleſias Cathedrales, de quo
dixi latè *ſub cap. Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ.
& propriet.* alia ſupra *in Rub hoc tit. quæſt.* 6. *alia
quæſt.* 2.

7 Et addit etiam Barboſa hic *num. fin.* quòd Re-
ges Franciæ habent jus eligendi, ſeu nominandi
Epiſcopos ad Eccleſias in ſuo Regno; & ad plura,
quæ deſideraveris, leges eundem Barboſam *de Ju-
re Eccleſiaſt dict. p.* 1. *ſub c.* 8. *à num.* 75. de ratione
quare Regibus Hiſpaniæ data eſt facultas nomi-
nandi Epiſcopos; & *à n.* 64. ubi de varietate, quæ
fuit in electionibus Epiſcoporum, de quibus *in dict,
cap. Eccleſia Sutrina à q.* 2. & 3. & *in dict. Rub. ſub
q.* 6. An Laici poſſint beneficia conferre dixi latè
in c. 3. *de Judiciis q.* 5.

Nunc verò addo pro latiori interpretatione quæ- 8
ſtiones, quas occaſione textus noſtri nonnulli tra-
ctant; nempe an electio metu facta valeat, Faqui-
neus *lib.* 3. *variar. cap.* 40. Ubi agens de ea quæſtio-
ne, an valeat matrimonium metu contractum, ex
hoc textu, & *ex cap. cum dilectus de conſuet.* ubi
quod valeat conſuetudo, ut fiat electio ex certo
genere perſonarum; ſed quia in matrimonio maxi-
ma libertas requiritur, dico quod ſi fiat per metum,
ſit nullum, juxta Doctores longè agentes, per tex-
tum *in cap. cum locum de ſponſalibus*, & quæ ad
materiam de metu dixi infra *in cap. ſi vero*, & *cap.
verum de jurejurando*; nec enim valet ex textu
noſtro conſuetudo, quæ aufert libertatem electio-
nis; etſi valeat ut fiat ex certo genere perſonarum
cum ſumma ratione potuerit ſic introduci; eo
quòd tunc metus nequit intercedere; & quia in
electionibus non requiritur ea ſumma libertas, quæ
in matrimonio: ita ipſe, & Ego ut jam notavi *in
dicto cap cum dilectus*, cum & ab initio fuerit libe-
rum ita eligere, ſicut, & de jure ſtatui poteſt, ut fiat
electio de conſtitutis in Sacerdotio: ita in terminis
Covarru. *in* 4. *de ſponſ. p.* 2. *c.* 3. §. 5. *ſub n.* 9. ubi me-
lius quam Faquineus addens, ut textus noſter non
neget poſſe conſuetudine introduci, ut electores
eligant duos, quorum poſſit uterque à Principe, vel
Patriarcha reprobari, quibus electi erant præſen-
tandi, improbans Fortunium opinantem, non
poſſe conſuetudine induci, ut alter ex duobus eli-
gatur, cum electio ex duobus optimè exiſtat, ſi ut
non repugnet electionis conditioni; quemadmo-
dum in Regno Granatæ teſtatur practicari; ſiqui-
dem in Collegiis Canonicorum eliguntur, duo,
quorum alter admittitur, alter verò non. † An ad 9
electionem Prælatorum neceſſariò requiratur aſ-
ſenſus Regius, Julius Lavorius *variar. ſucub. cap.
4. tit.* 4. ubi quid de populi aſſenſu, ad quos Epiſ-
coporum electio pertineat Barboſa *in paſtorali
cap.* 3. *à num.* 9. & *à n.* 35. & videbis *in Rub.* & *in
dict. c. Eccleſia Sutrina*, adde Balboam *in dict.
cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & pro-
prietatis*, & ibi *à n.* 70. † & *in c.* 8. *de Judiciis*, 10
ubi de mala conſuetudine vitanda, quæ eſt con-
tra Eccleſiæ libertatem, de qua dixi ibi abundè
aliquid *in cap.* 2. *illius tituli q.* 3. & plura noto ſu-
pra *in tit. de conſuetudine, præcipuè ſub cap. fin.*

Ad Text. in cap. Tranſmiſſam XV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poteſtas exercendi quæ ſunt ordinis non transfertur per confirmationem electionis, ſed per conſecrationem, & quæ competant Epiſcopo ratione ordinis remiſſivè* n. 3.
2 *Juriſdictionis exercitium acquirit actu Epiſcopus per confirmationem.*
4 *Prælati minores confirmati, poſſunt de jure ſubditos ſuos excommunicare.*
5 *Collatio beneficiorum poteſt fieri poſt confirmatum Epiſcopum.*
6 *Epiſcopus electus nequit actualiter deponere; & ſi*

valeat

valeat pronunciare deponendum; ſecus verbaliter, n.7.

7 *Depoſitio actualis, & verbalis qui actus dicantur.*

8 *Cenſuras decernere poteſt quilibet habens juriſdictionem.*

9 *Electus in Epiſcopum, & canonicè confirmatus, habet ea, quæ ſunt juriſdictionis, non quæ ordinis.*

1 AD plenam tractationem hujus teatûs ad-
junges notata ſuprà *in cap.9. hoc titulo*, ubi
quod litteris nondum expeditis, electus non ſe
intromittit in adminiſtrationem; probat enim
Pontifex hic quod poteſtas exercendi ea, quæ
ſunt ordinis, non transfertur per confirmationem
electionis, ſed per conſecrationem, pluribus
2 probat Barboſa *hic* † ubi à *num.* 10. dum notat
quod exercitium juriſdictionis actu acquiritur per
confirmatinnem, agit de alia quæſtione, an provi-
ſus ex ſolo titulo canonico, ex ſola confirmatione
ante apprehenſam poſſeſſinnem, ſi ab alio ea
non ſit occupata, adminiſtrare poſſit, & duas
adducens contrarias opiniones *num.3.in verſ. ego.*
componit diſtinctionis fœdere, ubi videbis, &
infra *in cap.* 17. vide ſupra *cap.* 11. *hoc tit.*
3 Et in verſic. *& miniſterium conſecrationis*, po-
nit tractantes de dubio quæ competant Epiſcopo
ratione ordinis; & *num.* 5. ex gloſſa *de talibus fin.*
verſ. excommunicare, quod habens juriſdictio-
nem; etſi Præsbyter non ſit, poſſit abſolvere ab
4 excommunicatione in foro judiciali. † Et quod
Prælati quamvis minores ſint Epiſcopis, ſi ſint
confirmati, poſſint de jure communi ſubditos
ſuos excommunicare; quia excommunicandi po-
teſtas, eſt actus juriſdictionis, & ob id ex dicta
5 gloſſa ibi: *Beneficia conferre*, probat *num.* 6. †
quod collatio beneficiorum poteſt fieri per confir-
mationem in Epiſcopum ante conſecrationem;
quia iſte eſt actus Juriſdictionis. Tamen ea eadem
6 gloſſa ibi *depoſitio Clericorum*, † notat quod
electus in Epiſcopum non poteſt actualiter de-
ponere Clericum; quamvis poſſit pronunciare
7 eum depondum; † eo quod actualia depoſitio,
videtur eſſe actus ordinis dependens ab ipſa con-
ſecratione ſecus autem in verbali depoſitione,
quæ etiam reſpectiva nihil aliud eſt, quam ſen-
tentia quædam; & ita actus ſolius juriſdictionis
8 non ordinis. † Hæc Barbola, & Covarruu. *in*
cap. Alma mater 2. part. §. *à num.* 6. dicit quod
quilibet habens juriſdictionem poteſt decernere
cenſuras, interdictum, & ceſſationem à Divinis,
9 & probat inter alia jura ex hoc teatu. † Et quod
electus in Epiſcopum, & canonicè confirmatus
habet ea, quæ ſunt juriſdictionis, tradit Barboſa
*de jure Eccleſiaſtico cap.*8. *num.* 23. ſed Epiſcopo
electo, & confirmato, non tamen conſecrato,
non competere ea, quæ illi tribuntur per ordi-
nem collatum, Barboſa *dict. cap.* 8. *num.*28. alia
adjunges quæ noto infrà *ſub cap.* 44.

QUÆSTIO I.

An confirmatio electionis Epiſcopi nominati, ſive alterius ad Dignitatem aliam inferiorem, debeat ab electo peti intra certum tempus, ſub qua pœna. Et nùm confirmatori ſit tempus aſſignatum, & quis ſit? Ubi quæ debeat de electo inquirere confirmator, & an habeat jus caſſandi, vel confirmandi electionem; prout ſibi videbitur. An electio nulla poſſit confirmari; Quæ ſit forma confirmationis, & quos pariat effectus?

SUMMARIUM.

1 *Confirmatio perficit electionem, eamquè ſequitur regulariter*, n. 6.

2 *Electio præſtat jus Dignitatis, non adminiſtrationis, & exercitii.*

3 *Confirmatio eſt juris habiti corroboratio.*

4 *Electio initiat ſpirituale conjugium, confirmatio perficit illud.*

5 *Confirmatio electionis eſt neceſſaria ex parte confirmatoris, & confirmati.*

6 *Confirmanda eſt electio etiam ſi omnes electores antea morerentur, etiam facta inter regulares, niſi aliter privilegio*, numero 7.

8 *Confirmatio non requiritur in beneficiis electivis.*

9 *Inſtallatio in Choro, habetur loco confirmationis.*

10 *Electio Canonicorum, etiam de officio, qualiter practicetur in Cathedralibus.*

11 *Electi conſenſus requiritur ante confirmationem.*

12 *Electus de jure communi nequit, eo invito, confirmari.*

13 *Electio eſt intimanda electo, ut appareat, ſi velit conſentire, aut repudiare.*

14 *Electus intra menſem ei præſentata electionis, debet conſentire, alias vacat prælatura, vel à tempore ſibi præſtituto; niſi conditio perſona, ipſum excuſet*, numero 15.

16 *Electus tenetur; etſi impeditus, quam primum conſentire, alias electores poterunt iterum eligere.*

17 *Electus; etſi regulariter nequeat compelli ad conſentiendum electioni: fallit in tribus caſibus* n. 18. *extra quos poteſt ſe humiliter excuſare*; n. 19. & 20.

20 *Electus, habilis, & dignus, quando ſe legitimè excuſet, aut non.*

21 *Confirmatio electionis poſt præſtitum conſenſum intra legitima tempora, eſt petenda ab electo per ſe, aut per procuratorem, ſive electores.*

22 *Confirmationis petendæ tempus eſt ad arbitrium in Curia Romana, inſpecta qualitate perſonarum, & temporum, ac diſtantia locorum* num. 23.

23 *Confirmationis petendæ tempus, eſt arbitrandum*

à Judice ſecundùm communes diætas viginti millia paſſuum in ſingulos dies.

24 *Tempus ſecundùm* 20. *dierum, ut confirmandus Romam ingreſſus, ſe præſentet coram Romana ſede cum termino alio* 15. *dierum, ſi ſubeſt impedimentum* n. 25.

26 *Confirmari impeditus, ſi probat impedimentum eſt ſpectandus.*

27 L. ſi per vacua cod. de temporibus in integ. reſtituend.

28 *Confirmatio electionis faciendæ ab ordinario non progreditur ultra tres menſes*, & n. 34.

29 *Tempus non tollitur confirmando, qui citius ad Curiam venit.*

30 *Electores debent tranſmittere ad Curiam duos homines inſtructos, qui fidem faciant de habilitate electi.*

31 *Confirmandus electus accedens ad Curiam, non debet diſcedere ſine licentia in perfecto negocio.*

32 *Confirmatio queit impetrari per amicum ſine mandato.*

33 *Electus poſtulata Confirmatione ab amico, effugit pœnam, ſi ratum hebeat intra tres menſes.*

35 *Confirmatori ad confirmationem concèdendam, nullum eſt tempus præfixum.*

36 *Inſtitutor ſi abſque cauſa non inſtituat, poteſt à ſuperiore compelli.*

37 *Confirmator ſi rennat confirmare intra tempus ſibi aſſignatum à ſuperiore, poteſt per eum compelli.*

38 *Terminus ſex menſium aſſignatur confirmatori, ut inſtitutori.*

39 *Confirmator debet confirmare electionem idonei, niſi ſubſit cauſa.*

40 *Confirmare ſpectat ad proximum Superiorem, niſi electus ſit exemptus.*

41 *Generales Religionum olim confirmabantur à Pontifice; hodie ex eo quod ſunt electi cenſentur confirmati.*

42 *Primas, vel Patriarcha confirmat Archiepiſcopum, Papa Patriarcham.*

43 *Confirmator non ex abrupto, ſed ſervatis ſervandis procedit ad confirmandum electum* num. 45.

44 *Confirmator poteſt inquirere de modo electionis, an ſit idonea.*

45 *Confirmator num propriam cupiditatem affectet.*

46 *Electio indigni officit Eccleſiæ admodum.*

47 *Forma qua competitores, ſive oppoſitores, ſint vocandi, ut valeat confirmatio*, num. 48. & 49.

49 *Edicta ad vocandos electos, ut confirmentur, qualiter affigantur.*

50 *Confirmator debet examinare electi qualitates; & alia etiam, quod non apponatur in eum, & quibus* n. 51. & 52.

52 *Confirmator ad ſe certiorandum de fama, & vita electi poteſt petere teſtimonium ex loco, quo converſatus eſt.*

53 *Confirmatio ſit aliquando per viam Judicii, aliquando extra Judicialiter* n. 54.

55 *Electi clarè idonei, non ſit à ſuperiore confirmatore examinatio.*

56 *Examinatio Confirmationis electi, non ſit in Curia.*

57 *Confirmatio Provincialium, & Regularium non ſit judicialiter.*

58 *Generalis ordinis poteſt adhibere fidem ſoli famæ electi, & litteris teſtimonialibus.*

59 *Generales Minorum non tenentur ſervare in confirmandis electionibus formam* cap. fin. hujus tituli lib. 6.

60 *Confirmator Prælatus, ſi indignum electum confirmet, num careat poteſtate confirmandi.*

61 *Confirmator ſcienter indignum confirmans electum, debet deponi, & plecti alia pœna arbitraria* n. 62. *& tenetur ad damna* n. 63.

64 *Examinatio major debet fieri ab Electionibus de electo, quam à confirmatore de confirmato.*

65 *Clericus deficiens in probatione ſua oppoſitionis contra electum, incurrit ſuſpenſionem à beneficiis per triennium, & ingerens ſe adminiſtrationi privatus eſt ipſo jure: limitat ut* num. 66.

67 *Confirmator habet jus ceſſandi, vel confirmandi electionem.*

68 *Confirmator poteſt ad partes trahere electum exquirendo diligenter de his, quæ poſſunt confirmandum impedire; & hoc faciet ſine illius infamia*, num. 69.

70 *Electio nulla regulariter non confirmatur à ſuperiore: fallit ſi adſit diſpenſatio, ſeu privilegium* num. 71. & 72.

72 *Electio nulla validatur per confirmationem à Papa, ſeu alio ſuperiore habente facultatem diſpenſandi.*

73 *Illegitimus electus in Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, habilatur electione.*

74 *Peccato aliquid fieri non præſumitur, quando dubium eſt, ſi cum eo fiat.*

75 *Peccatum minus præſumitur.*

76 *Diſpenſatio non requirit certa verba.*

77 *Diſpenſatio Principis non requirit cognitionem, ſed ejus voluntatem, ſecus ſi inferioris ſit, & procedit in foro animæ*, n. 78.

79 *Confirmatio electionis parit plures effectus* ut n. 84. 85. 86. & 87.

80 *Confirmatus rectè non poteſt renunciare poſt acceptationem ſine licentia ſuperioris.*

81 *Electus poteſt non conſentire electioni de ſe*, n. 82.

82 *Confirmator poſt electionem ad ſe delatam, poteſt examinare eam, etiam quod electus poſſet renunciare*, ut n. 83.

87 *Confirmatione acquirit electus plenum jus.*

88 *Confirmatio ſi non acceptetur, & retineatur prælatura, ea vacare dicitur.*

89 *Confirmatio facta, pendente appellatione ab electione, eſt nulla*, n. 103.

90 *Electus poſt confirmationem nullam, non incidit in pœnas* cap. avaritiæ, *per ignorantiam facti; ſecus juris.*

91 *Epiſcopus electus, ſed non confirmatus, poteſt expelli ab Epiſcopatu.*

92 *Percutiens Epiſcopum electum, & confirmatum, non conſecratum, non incurrit in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

93 *Confirmatio declarata nulla in aliquo capite; non ideo facit electionem nullam.*

94 *Electio, & confirmatio ſunt partes ſeparatæ, illa principale, hæc acceſſorium*, n. 96.

95 *Utile per inutile non vitiatur in habentibus cauſam ſeparatam.*

97 *Opponi*

97 *Opponi nequit contra electionem, ſecuuta confirmatione, elapſis terminis ad opponendum præfixis, quid contra Geneales*, n. 98.

99 *Opponi poteſt contra confirmationem, quando notari poteſt, non culpa opponentium, ut ſi impediti ſint: fallit* num. 100.

101 *Confirmatio ſine cauſa cognitione, & non vocatis vocandis, habet vim interlocutoria.*

102 *Terminus peremptorius ad comparendum aſſignatur ſecundum locorum diſtautiam.*

103 *Confirmatio, & inſtitutio facta ad electionem, ſeu præſentationem alterius, non poteſt fieri pedente termino ad appellandum.*

104 *Appellatio proſequi debet ante confirmationem intra terminos Juris.*

105 *Confirmatio non requiritur poſt electionem Pontificis, & quare* num. 106.

106 *Apoſtolica Sedes, cunctis in orbe Eccleſiis præfertur.*

107 *Confirmare nequit inferior ſuperiorem.*

108 *Electio Prælatorum debet examinari prius:*

109 *Confirmatio electionis non requirit formam, ſufficit ut quocunque verbo declaretur à confirmante.*

110 *Confirmatio in ordine Prædicatorum fit per vota ſecreta: ubi quid de erecto appellante.*

111 *Confirmationum fiat congregato Concilio.*

112 *Confirmatio fuit denegata electionis, de quodam Priore non habente annos 40. in Religione Prædicatorum.*

113 *Confirmatio electionis debet fieri in Eccleſia.*

114 *Confirmatio electionis, quæ fit contradictorio judicio, nequit celebrari extra Diœceſim, ſecus contra.*

115 *Confirmator providendo ſimul eligit, & confirmat perſonam ab eo proviſam ad Dignitatem, ſeu Prælaturam.*

116 *Regularis electus, & confirmatus ad Prælaturam, ſi utrumque renuat, videtur ut vacet Prælatura.*

117 *Renuere formaliter electus dicitur, qui nullam cauſam aſſignat Superiori, licèt occultam.*

1 AD has, & alias difficultates pro materia con-
firmandæ electionis à ſuperiore de electo,
præmitto dicendum ex textu *in cap. poſtquam hujus*
tituli, ut omnem electionem jure ordinario, ſe-
2 quatur confirmatio ejus, tum ex parte electi, †
quia licèt per electionem acquiratur jus Dignita-
tis, nempe, & Prælaturæ; non tamen acquiritur
jus adminiſtrationis, & exercitii; quia electio ſo-
lum dat jus ad adminiſtrationem; confirmatio verò
exercitium; gloſſa *in cap. quanto verb. Relatio 63.*
diſt. Oldradus *conſ. 146. incipit Factum tale eſt*,
Abbas *in cap. conſtitutis hoc tit. n. 2.* idem *conſ. 47.*
p. 1. gloſſa *in l. Prælatorum cod. de Juriſdict. omn.*
Judic. Julius Lavorius cum aliis *variar. lucubrat.*
tit. 4. cap. 25. à n. 1. per textum, & gloſſam *in cap.*
cum inter verſ. reſilire hoc tit. & in cap. dilectiſſi-
3 *mi 8. q. 1.* ubi Doctores, † & hoc quia confirmatio
eſt Juris prius habiti corroboratio, *l. & quia ff. de*
Juriſdict, omnium Judicum, l. illud quæritur ff. de
tut. & curat. Cardin. *in clementina 1. §. nos itaque*
4 *notab. 7. de Jurejurando*, † etenim per electio-
nem incoatur ſpirituale conjugium inter Ec-
cleſiam, & Prælatum, quod per Confirmatio-
nem perficitur.

Quare dicunt Sylveſter *verb. confirmatio huma-*
na q. 1. clem. 2. §. ſtatuimus, ubi Zabarella *q. 12. de*
ſtatu Monachor. Abbas, & cæteri Doctores *in cap.*
meminimus 13. de accuſationibus, † ut confirmatio 5
electionis neceſſaria ſit ex parte confirmatoris; &
hoc patet ex effectibus, quos parit, ut dico in hac
quæſtione; Item eſt neceſſaria ex parte confirma-
toris; quia non beneficium, ſed debitum impendit
ut patet *in cap. fin. hoc tit. lib. 6. dict. cap. poſtquam*;
ubi Abbas *notab. 1.* Decius *n. 1.* Rota *deciſ. 240.*
n. 12. coram Gregor. XV. *l. ſi vero § 1. ff. de hæredib.*
inſtituend. & in prædictis juribus cæteri Doctores
Moderni relati à Barboſa *ibi*, Lavor. *dict. c. 25. n. 1.*
& 28. ubi ait ex textu *in cap. inter dilectos de fide*
inſtrument. l. & quia ff. de juriſdict. omn. judicum;
ut qui confirmat, non donat.

Itaque regulariter ſemper ſequi debet confir- 6
matio electionem; & in tantum ut ſi omnes electo-
res mortui ſint, publicata electione, & alii in lo-
cum eorum ſucceſſerint, adhuc veniat confirman-
da, cum electio dicatur celebrata ex illis votis in
ſcrutinio publicatis, etiamſi mortui ſint, puta ex
aliqua ruina; dummodo alii in eorum locum ſuc-
ceſſerint; quia unum ſemper erit capitulum; licèt
non ſint idem electores, cum primi jam functi
ſint officio ſuo: ſic docent Biaxio *in directorio elect.*
p. 3. c. 44. Bertach. *tract. de Epiſcop. lib. 3. p. 3. p. 1.*
princip. n. 4. Marcus Anton. Cuchus *inſtit. moral.*
lib. 4. tit. 4. de confirmat. n. 7. Julius Lavor. *dict. tit. 4.*
c. 25. n. 30. cum Sigiſmundo *dub. 45. n. 6. & 7.* &
Baldo *in cap. publicato n. 12. hoc tit.* † qui dicunt ut 7
dicta procedant etiam in electione Regularium;
quæ indiget confirmatione Canonica, niſi aliter
privilegio eorum caveatur *ex cap. nihil, cap. cum*
dilectus hoc tit. Doctores *in dicto cap. poſtquam*;
ſic ut alias non poſſet electus miniſtrare intra Ita-
liam; ſecus autem extra, ut *in dict. cap. nihil* gloſſa
in cap. cum venerabili hoc tit. niſi adſit Legatus à
Latere, à quo tunc etiam ea peti debet, juxta La-
vorium *dict. c. 25. n. 31.* & Compoſtellam *in cap.*
cum venerabilibus de conſuetudine.

Aliquando enim dicta regula fallit, cum etſi 8
beneficia ſint electiva, non inde confirmatio exe-
quatur, ut contingit, ac patet de aliquibus Cano-
nicis, qui eligunt juxta formam *cap. quia propter*
hoc tit. & nihilominus talis electio ſæpè ſæpius
confirmatione non eget; cum ſtatim electus dedu-
catur in Chorum ab alio Canonico ex mandato
Præſidentis Canonici; † quæ inſtallatio habetur lo- 9
co confirmationis, ut tenent Oldradus *conſ. 146.*
num. 5. relatus per Joan. Anton. Maſobr. *in praxi*
habendi concurſum num. 23. præl. 8. Lavorius *dict.*
cap. 25. num. 29. † Praxis inquam Eccleſiarum Ca- 10
thedralium horum Regnorum Caſtellæ, & Legion.
eſt nempe, ut ſive provideantur Canoniæ per con-
curſum oppoſitorum, ut contingit in Magiſtrali-
bus, & Doctoralibus, ſive à capitulo juxta con-
ſuetudines, ſive privilegiis Eccleſiis à Pontifice con-
ceſſa, ab electoribus de capitulo, facto Scrutinio
majoris partis ſuffragiorum; tunc qui declaratur
electus, vocatur a Scriba, ſeu Secretario Capi-
tuli, qui fidem facit de electione ipſi electo coram
teſtibus, qui tunc de mandato Decani, ſive Præſi-
dentis in Capitulo, Juratis ſtatutis illius Eccleſiæ,
ſed & in ſtallo ejuſdem Capituli poſt juniorem, ac
deinde à duobus Capitularibus ſimul cum Scriba,
& teſtibus pergit ad Chorum, ubi etiam ſedet in
ſtallo ſibi attingenti: quo facto interim redit ad
Capitulum, ubi ſuo ordine à Decano gratias a-
gens amplectitur Præbendatos, & mandatur ſibi
fieri fidem de tali capta poſſeſſione.

Igitur in primis poſt electionem ante confirma- 11
tionem requiritur electi conſenſus, qui debet præ-
ſtari,

ſtari, poſtquam ei fuerit electio præſentata infra
menſem *ex cap. quam ſit hoc tit lib.* 6. à die habi-
tænotitiæ electionis, & præſentationis computan-
dum, & *ex cap. cupientes* §. *cæterùm eodem*; ſic Ju-
lius Lavorius *variar. lucubrat. tit. 4. cap.* 18. *num.* 28.
ubi ait ex Lancelloto, ut alias careat electus electio-
ne; ſicut alius eligi queat; qui etiam ait *dict. c.* 25.
12 *ſub n.* 32. † ut electus de jure communi non poſſit
confirmari, eo invito, cum requiratur ejus con-
ſenſus, ſicut in matrimonio carnali, *cap. innotuit* 1.
hoc tit. Quare Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *c.* 19.
n. 243. Layman. *in quæſtion. canonic. de Prælat. Ec-
cleſiaſt. elect. cap.* 2. *q.* 14. dixerunt ex *dict. cap. quam*
13 *ſit.* † quòd electio intimanda eſt electo, antequam
deferatur, ut appareat utrum conſentire, aut re-
pudiare velit; indeque Rota *deciſ.* 7. *hoc tit. in no-
vis*, Menochius *de arbitr. cent. caſu* 477. *per totum
lib.* 2. Gonzalez *in reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 15. *n.* 50. Maſ-
ſobrius in praxi habendi concurſum ad Parochiales
Eccleſias vacantes *requiſito* 1. *dubio* 2. *n.* 11. ut refert
idem Barboſa *dict. cap.* 244. & *in dict. cap. quam ſit*
14 *n.* 3. † affirmant quod ſi electus intra menſem à tem-
pore electionis ei præſentatæ, vel à tempore ſibi
præſtituto, non conſenſerit electioni; tunc vacet
15 Prælatura, quod eſt verum *ex dicta cap. quam ſit* †
niſi conditio perſonæ ipſum excuſet, veluti ſi ele-
ctus eſſet ſubditus, nec poſſet conſentire ſine licen-
16 tia Superioris † ſed nihilominus tenebitur tunc
quamprimum eam petere; & ſi infra tempus pro ab-
ſentia Superioris ponderandum, non petierit; ele-
ctores alium eligent, ut colligunt *ex dict. cap. quam
ſit* Archidiacon. Geminian. Joannes Andreas, An-
charan, Butrius, Dominic. Monachus Franc. Ala-
gona *in compend. pag.* 63. Vivianus *in ration. lib.* 1.
pag. 163. & alii Julius Lavor. *ſupra dict. cap.* 18. *n.* 29.
per extravag. Religioſus hoc tit.

17 Dubium verò eſt an poſſit Electus compelli ad
conſendiendum electioni da ſe ſactæ, vel queat li-
bere ei renunciare. In quo dubio videtur negan-
dum; quia licèt requiratur conſenſus, & accepta-
tio electi, *cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.* 6. ſed non
invitus cogi poterit conſentire electioni de ſe ſacta
per textum *in cap. ubi* 74. *diſt* cum non poſſit exer-
ceri liberalitas in nolentem ſibi acquiri, *cap. hoc
jure* §. *non poteſt de donat. l. invito ff. de regul. jur.*
poteſt inquam ad munus gerendum provocare
nominatus *l. ſi adſcribatur cod. de appellat. Tholoſ.
cap.* 18. *num.* 3. Julius Lavorius *dict. cap.* 18. *num.*
30. *tit.* 4.

18 Tamen legimus, ut in tribus caſibus teneatur
ritè, & debitè in Prælatum electus conſentire ele-
ctioni de ſe factæ. Primò quando à Superiore par-
obedientiam cogitur; *cap. dilectiſſimi* 8. *quæſt.* 2.
cap. niſi cum pridem de renunciat. Secundò quan-
do conſcientia ob inopiam alterius idonei ſtimulat;
ex quo probabile diſpendium, & periculum immi-
net Monaſterio, niſi conſentiat, juxta ſacros Ca-
nones, *cap. olim cap. inſcrip.* 8. *quæſt.* 1. Tertiò
quando per viam illicitam fugit, ſeu abſcondit
ſe, abſque ſpeciali Spiritus Sancti inſtinctu: ita
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 145.
cum Sylveſtro, Frat. Eman. Rodrig. Hieronymo
19 Rodrig. † Dicentibus extra hos caſus, vel poſſe
electum ſe humiliter excuſare, allegando ſuam in-
dignitatem, vel bona intentione ob profectum Ec-
cleſiæ acceptare; ſed quia difficile eſt, ut quiſque
ſe dignum cognoſcat, dicunt melius facere ſe hu-
20 militer, non verò pertinaciter excuſando. † Nec
obeſt Julius Lavorius *in dict. cap.* 18. *tit.* 4. *num.* 31.
dum dicit, quod habilis & dignus electus non
poſſit recuſare ſub pœna peccati mortalis, ſi talem
ſe putet, & recuſatio verteret in damnum conmmu-
nitatis, tenerique ſibi injunctum munus acceptare
D. Gregorii Magni & Nicolai Epiſcopi Miren.
Archidiacon. *in cap. ſi electio hoc tit. lib.* 6. quia ad
idem loquitur; ſiquidem ait, ut licèt ambitio in
electionibus damnetur, ut latè ſcribit *dict. tit.* 4. *c.* 16.
n. 121. ſed ubi vitium tale ceſſat, & recuſatio dam-
noſa exiſtit, charitas poſtulat, ut utilitas Eccleſiæ,
& populi non negligatur, intelligens hoc proce-
dere, quando alius deeſt, cum non debeat de fa-
cili ſe dignum putare, ut tenuit gloſſa *in dict. cap.
inſcripturis* 8. *q.* 1. idem videtur repetere Julius *dict.
cap.* 26. *dicta tit.* 4. *ſub num.* 32. cum Miranda *tom.* 2.
q. 23. *art.* 31. *concluſ.* 2. Moltcſio *in ſumma tract.* 6.
de benefic. cap. 16. Menochio *de arbitr. judic. caſu*
43. Tuſcho *concluſ.* 91. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 11. *q.* 3.
puncto 3.

Notandum verò eſt poſt præſtitum conſen- 21
ſum intra legitima tempora, teneatur electus per
ſe, vel per procuratorem, aut electores ipſi petere
à ſuperiore electionis confirmationem quo termino
elapſo, legitimo impedimento ceſſante, irrita red-
datur electio *dict. cap. quam ſit, hoc tit. lib.* 6. *verſ. cæ-
terùm quivis elector.* ubi gloſſa *verb. Eccleſia*, ait hoc
quidem in Prælatis cujuſcumque Eccleſiæ locum
habere: ſic Azor. *inſtitut. mor. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 29.
quæſt. 10. Ludovicus Miranda *dict. tom.* 2. *quæſt.*
23. *art.* 9. *concluſ.* 4. Petrus Gregorius *rei beneficia-
riæ cap.* 25. *num.* 12. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel.
gloſſa* 15. *num.* 51. Barboſa *in dict. cap. quam ſit n.*
4. & 5. & *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *p.* 1. *n.*
146. & *in paſtorali p.* 3. *allegat.* 5. *num.* 13. Julius
Lavor. *dict. cap.* 25. *ſub n.* 34. *tit.* 4. † Ubi clarius 22
agit, cum advertat, ut non videatur indiſtincte
ſtandum certo, ac determinato ſpatio trium men-
ſium, quando ad ſedem Apoſtolicam pertinet, tum
quia negotia Romanæ curiæ, tam multa ſunt, ut
impediant aliquando, ne infra tres menſes poſſint
confirmationes obtineri. Tum quia cum non ſem-
per ſit eadem viarum dimenſio, alii propinqui allii
in remotis admodum à Curiæ partibus (ut contin-
git in nobis Hiſpanis) nec perſonæ electæ ſint ſem-
per ejuſdem qualitatis, alii ſenes, alii infirmi, alii
juvenes, alii delicati, alii ſani, & fortes, tempora
quandoque ſint diverſa, æſtiva, Hyberna, ſereno
Cœlo propitia, continuis imbribus impedita, aliiſ-
que incommodis obnoxia, non poterat una, & uni-
formis temporum meta præſcribi, cùm trimeſtre
tempus aliis ſit nimis breve, aliis nimis proli-
xum.

Quare ait ſtatuiſſe Nicolaum ut electus poſt præ- 23
ſtitum electioni de ſe factæ conſenſum, vel poſt
obtentam de ipſius electione notitiam, ſi eam
debito tempore non contigerit præſentari infra
unum menſem ad Sedem prædictam, iterartipiet;
poſt quem menſem alius terminus conceditur, quo
conſiderata locorum diſtantia commodè ad confir-
mationem petendam accedere valeat, ſuper quo
arbitrio Judicis ſtandum eſſe ait Julius Lavor. inſ-
pecta qualitate perſonarum, locorum, temporum,
& ætatum, *ex l. continuus* §. 1. *ff. de verb. oblig.*
gloſſa *in dict. cap. cupientes verb. commodè*, ubi Bar-
boſa cum multis ſic ut Judex arbitretur ſecundùm
communes Diætas, ut probatur *in cap. præſenti* §.
loca de præb. aſſignando viginti millia paſſuum in
ſingulos dies juxta textum *in l. vicena millia ff. ſi
quis caution. l.* 3. *de verb. ſignific.* † Quo tempore 24
elapſo, alium concedi terminum viginti dierum,
quo electus coram ſede Apoſtolica, ſe debet præ-
ſentare

Digitized by Google

ſentare cum omnibus actibus, juribus, & muni-
mentis ſuis, & proceſſus ſuos contingentibus, ad-
dens, ut ſi infra dictos viginti dies non venerit,
& confirmationem petere contempſerit juſto im-
pedimento ceſſante, ſit ſtatim privatus jure, ſi quid
25 per electionem de eo ſactam acquiſierit † & addit
etiam quod ſi juſtum intervenerit impedimentum,
debet intra alios quindecim dies probari; quod ſi
26 probatum non fuerit cadat etiam à jure ſuo; † ta-
men ſi allegatum impedimentum probatum fuerit,
debeat ſpectari illius ceſſatio, quo ceſſante, tunc
electos habere omnes prædictos terminos compu-
tandos ab ipſa impedimenti ſublatione; puta infir-
mitate, diſcrimine viarum ſuperioris impedimento,
longa diſtantia, frequenti curiæ mutatione, & ſimi-
libus, ut *in dict. cap. cupientes*, ubi gloſſa *l. 2. ff. ſi quis
caution.* ita idem Julius cum Cucho *dict. n. 34. in fin.
& n. 40.* & Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. c. 19. p. 1.
n. 246. in fine*, ubi ait procedere deciſionem Nicolai
Papæ *in dicto cap. cupientes*, in Cathedralibus, &
Regularibus Eccleſiis, quæ confirmationem à ſede
tantummodo Apoſtolica accipiunt, in quibus
tempus moderatum, proxime dictum eſt.
27 Nec obſtat huic doctrinæ textus *in l. ſupervacua
cod. de temporib. in integr. reſtituend.* ubi quod lo-
corum diſtantia non debet inducere differentiam
deciſionis; & ſic judicandum juxta deciſionem
Greg. X. *in dict. cap quam ſit, hoc tit. lib. 6.* Quia
reſpondeo ad dictam *l. ſupervacua* ejus deciſionem
intelligi in tempore limitato à lege; non in quam in
tempore arbitrario, ut in caſu noſtro, juxta gloſſam
in dict. cap. cupientes poſt princip. ubi Doctores, Ju-
28 lius Lavor. *d. n. 40. in fin.* † qui etiam *n. 39.* limitans
dicta, ait ut ſi confirmatio, non ſit petenda à ſede
Apoſtolica, ſed ab alio ſuperiore inferiore; tunc
remeneat firma diſpoſitio Greg. X. *in dicta cap.
quam ſit*, id eſt ut debeat peti infra tres menſes,
cum in his, nihil fuerit per Nicolaum III. immu-
tatum, aut derogatum, ſicut conveniens erat in
29 prædictis ex allatis rationibus † & idem notat *dict.
cap. 25. n. 35.* quod tempus non tollitur ei, qui citius
30 ad Curiam venit † Et n. 36. quod electores debent
tranſmittere ad curiam duos homines inſtructos,
qui fidem faciant de habilitate electi, & quorum
ſumptibus: & quid ſi electio facta ſit in diſcordia
31 ibi *n. 37.* † & ibi *num. 38.* quod accedens ad curiam
Apoſtolicam cauſa confirmationis, non debeat
diſcedere ſine licentia, negotio imperfecto; ita ut
ſi contra fecerit, careat ſuæ electionis commodo,
ut definit Pontifex *in cap. ſi poſtquam* §. *ſi vero hoc
tit. lib. 6.* ubi cum multis Barboſa.
32 Notandum eſt ſecundo quod poteſt talis confir-
matio impetrari, etiam mediante aliquo amico; li-
cèt mandatum non habeat; Julius Lavorius *dict.
cap. 25. n. 41.* Barboſa *de jure Eccleſ. dict. c. 19. p. 1.*
33 *ſub n. 246.* † Ubi addit hoc modo effugere pœnam
electum, ſi ipſe ratum habeat infra illos tres men-
ſes, modo ſit nomine electi, & inſuper idem electus
ratum habeat infra prædictos tres menſes; gloſſa
in dicto cap. quamvis ſit, ubi Barboſa *verb. petere,
verſ. ſed pone quod amicus* idem Barboſa *d. c. 19.
n. 246.* idem *de officio Epiſcop. p. 1. tit. 1. cap. 4. n. 4.*
cum Azor. & aliis Tyraquellus *de pœnis tempe-
rand. cauſa* 22. n. 37. quia ratihabitio fieri debet
omnio intra terminum datum ad acceptandum;
Covarruu. *lib. 3. variar. cap. 16. n. 5.* quibus ſuppoſi-
tis jam ad quæſtiones oportet reſpondere.
34 Ad primam ergo quæſtionis partem an confir-
matio electionis Epiſcopi nominati, ſive alterius
ad Dignitatem aliam inferiorem, debeat ab electo
peti intra certum tempus; ſub qua pœna, & ad
ſingula dubia reſpondeo breviter ex dictis jam ſu-
pra *hac quæſt. in verſ. notandum verò eſt.*
Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondeo cum 35
Abbate *in dict. cap. poſtquam hoc tit.* Læl. Zechio *de
beneficiis cap. 12. verſ. tempus n. 31.* Joanne Anton.
Maſſobr. *in praxi habendi concurſum ad Paroch.
requiſit. 9. dubio 1.* Julio Lavorio *var. lucub. in hoc
tractat. tit. 4. cap. 25. à n. 43.* & poſt eum Barboſa *de
jure Eccleſ. cap. 19. n. 254.* nullum eſſe tempus in
jure præfixum confirmatori ad confirmationem
concedendam, ſicut nec ad inſtituendum; quia licèt
tempus ſit in jure præfixum ad eligendum, confe-
rendum, & præſentendum, ſecus in inſtituendo, &
confirmando. † Quare ſicut inſtitutor, ſi abſque 36
cauſa inſtituat, poteſt per Superiorem compelli,
aſſignando terminum intra quem inſtituat, quo
elapſo poſſit ipſemet Superior inſtituere; † ita ſi 37
Confirmator, nulla exiſtente rationabili cauſa, re-
nuat facere confirmationem, recurratur ad Supe-
riorem, qui eum compellat infra breve tempus,
præfigendum cum comminatione, ſeu intimatio-
ne; quod niſi infra talem terminum confirmet;
Superior jure devoluto, hoc faciet juxta gloſſam
in *Rub. de poſtulat. Prælator. lib. 6. argum. cap. nul-
lus de Jure Patronatus*, Abbas *ubi ſuprà*, Julius
Lavor. cum Fr. Sigiſmund. *dubio 45. num. 3.* &
cum Rota *in Legionen. confirmationis, Lunæ 23.
Januarii* 1617 coram Pamphilo.
Sin autem dubites quantus terminus debeat aſ- 38
ſignari, exiſtimo reſpondendum cum relatis inter-
pretibus, & cum Lambertino *de jure Patron.* ut ad
inſtituendum debeat brevis aſſignari terminus; ita
ut licèt ſit arbitrarius, non debeat excedere ſex
menſes; ſic etiam ut Superior confirmet † debet 39
inquam Confirmator confirmare electionem idonei
niſi ſubſit cauſa aliqua rationabilis, vel legitimum
impedimentum, ex *dict. cap. poſtquam* §. *electio.*
ubi Abbas, & Barboſa, cum aliis Julius Lavor.
dict. tit. 4. cap. 25. n. 42. & DD. *in cap. nullus de jure
Patron.* ubi & alibi Doctores adducti dicunt, ut
quamvis electio ab initio fuerit voluntatis, tamen
confirmatio ſit neceſſitatis.
Ad tertiam partem quæſtionis breviter etiam 40
reſpondeo quod munus confirmationis ſpectat ad
proximum ſuperiorem, niſi electus ſit exemptus;
nam tunc confirmatio petetur à Pontifice ſummo,
vel à Legato à Latere, ſi quis eſt in Provincia, *cap.
ſi Abbatem hoc tit. lib. 6.* ita Panormit. *in cap. Mona-
chi* §. *prioratus n. 10. de ſtatu Monachor. & in c. 2.
de tranſlatione Epiſcopi per cap. cum ad monaſte-
rium* § *ne alicui de ſtatu Monachor.* Julius Lavo-
rius *dict. cap. 25. tit. 4. à n. 45.* Eraſmus Cochier *de
juriſd. omn. jud. ordin. p. 4. q. 5.* ubi dicit procedere, ſi
Pontifici ſint immediate ſubjecti.
Quare olim Generales religionum exemptarum 41
confirmabantur à Romano Pontifice, ſed ex con-
ceſſione ejuſdem Romani Pontificis hodie omnes
Generales ſtatim, ac creati ſunt, confirmati cen-
ſentur, Fr. Eman. Rod. *tom. 2 regular. q. 52. art. 3.*
Sigiſmund. à Bononia *de electione dub. 48. n. 1.* Ju-
lius Lavor. *dicto tit. 4. cap. 25. n. 48* Barboſa *d. lib. 1.
de jure Eccleſiaſt cap. 19. n. 250. in fine* Novarius *in
Lucerna regular. verb. electio confirmand* i n. 4. † & 42
addit Julius Lavor. *n. 49.* quod Primas, vel Patriar-
cha confirmat Archiepiſcopum, *cap. bonæ 1. hoc tit.*
Papa verò Patriarcham, *cap. venerabilem eodem.*
Azor. *p. 2. inſtitut. moral. lib. 6. c. 16. q. 17.* ſed quòd
hodie de conſuetudine ſolus Papa confirmat, ait
Lavorius cum Petro Rebuffo *de reſcript. confirm.*
numera

numero 1. ut de Epiſcopis nominatis quotidie
videmus.
Ad quartam quæſtionis partem quæ debeat con-
firmator de electo inquirere, reſolutivè etiam reſ-
pondeo, quod niſi electio canonica ſit, non debeat
confirmari, Rota *in treveren. Abbatia S. Maximini*
20. *Novemb.* 1624. coram Coccino, Julius Lavor.
dict. cap. 25 *tit.* 4 *variar. lucubrat. n.* 51. ubi ait, ut
ſuperior non ex abrupto, ſed ſervatis ſervandis de-
veniat ad confirmationem, *cap. cum administrato-
ria de ſtatu Monachor.* Abbas *in cap. Monachi* §.
Prioratus eodem tit. & *in cap. poſtquam hoc tit.* Syl-
veſter. *verb. confirmatio humana n.* 4. Barboſa *de ju-*
44 *re Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *p.* 1. *ſub num.* 251. † ubi
quod confirmator poteſt cognoſcere, & inquirere
de modo electionis, an ſit canonicè facta, & de per-
ſona etiam electi, an ſit idonea, & alia facere, quæ
ad publicam utilitatem ſpectant, Navar. *conſ.* 1. *in
antiquis, alias* 2. *in novis hoc tit.* Sayrus *in floribus*
45 *deciſion. hoc tit. deciſ.* 1. & ſic non ex abrupto † itaut
non debeat per repentinam Confirmationem pro-
priam cupiditatem, & inordinatum effectum juri,
& æquitati præferens competitori, vel oppoſitori-
bus neglectis, nec diſcuſſo negotio, electo manus
imponere, contra doctrinam Apoſtoli *in cap. fin. hoc
tit. lib.* 6. ubi *num.* 3. & 10. ait Barboſa cum multis,
quod textus ille habet locum in præſentatione niſi
conſuetudo ſit in contrarium, quam qui allegat de-
bet probare, referens deciſum ex Puteo *deciſ.* 298.
lib. 1. *in correctis*, & *deciſ.* 273. *lib.* 2. ubi ait quod
juſta cauſa excuſat à pœna illius textus, Julius
46 Lavor. *dicto tit.* 4. *ſub n.* 51. & 52. † reddit rationem,
nempe ut nihil ſit quod magis Eccleſiæ Dei offi-
ciat, quam quod indigni aſſumantur Prælati ad re-
gimen animarum *ex cap. nihil, hoc tit.*
47 Quod ſi dubites de forma ſervanda in compe-
titoribus, ſive oppoſitoribus vocandis, reſpondeo
eam contineri *in dict. cap. fin. de elect. lib.* 6. & *cap.
cum nobis olim, hoc tit.* & eſt ut confirmator, priuſ-
quam electo munus confirmationis impendat com-
petitorem electi, vel contradictores per citationem
vocet, ut infrà terminum præfixum electioni op-
poſituri compareant ſi verò nullus ſit coëlectus, vel
oppoſitor generaliter in Eccleſia, in qua electio
celebrata eſt, proclamari debeat, ut ſi qui ſint, qui
ſe velint opponere, compareant, aſſignato perem-
ptorio termino; quod ſi nullus, elapſis etiam ter-
minis contra electum aliquid oppoſuerit; debeat
tunc ſuperior ex officio ſuo diligenter inquirere, &
examinare proceſſum electionis, & perſonam electi
ejuſque mores, qualitates, & ſententiam perpende-
re, juxta *c. cum nobis* §. *his igitur, cap. nihil in prin-
cipio*, ubi gloſſa verbo *examinet*, & *in cap. vene-
rabilem verb. eſt. enim generaliter hoc titulo*, cum
ejus interſit ne puniatur pœna *dict. cap. nihil*, ſi
promoveatur indignus, Julius Lavor. *dict. cap.*
25. *num.* 53. Barboſa *dict. cap.* 19. *de jure Eccle-
ſiaſt. ſub dicto num.* 251. Lambertin. *de Jure Pa-
tron. lib.* 2. *p.* 2 *quaſt.* 6. Lotterius *de re beneficiar.*
48 *lib.* 2. *q.* 13. *à num.* 20. dicentes † idem etiam pro-
cedere, etiamſi electio unanimiter, & in concor-
dantia celebrata fuerit, ut *dict. cap. fin. hoc tit. lib.*
9. Lavorius *d. n.* 52. *cap.* 25. *tit.* 4. *in fine.* Lancello-
tus *tit. de confirmatione* §. *illud*, & §. *ſciat de con-
firmatione, cap. ſi forte, cap. cupientes hoc tit. lib.* 6.
49 Adduntque ſupradicti Doctores quod debet le-
gitimè conſtare, non ſolùm de lectione, & affi-
xione edictorum; ſed etiam de refixione; & ſic
quod fuerint lecta; atque ibi dimiſſa per congruum
temporis intervallum, ut tenuit Rota *deciſ.* 325.
n. 6. *lib.* 3. *p.* 3. *diverſ.* & *deciſ.* 624. *num.* 10. *p.* 1. *recent.*
Lotterius *dict. q.* 13. *à n.* 47. de qua publicatione di-
xit Puteus *deciſ.* 5. *dubio* 3. ut non ſtetur ſimplici
aſſertioni Notarii ſine teſtibus. Et oporteret ait Ju-
lius Lavor. *dicto cap.* 25. *tit.* 4. ut confirmatori præ-
ſentetur decretum continens totam ſeriem, & for-
mam electionis, cum nominibus eligentium, &
conſenſu eorum nomine electi, ac nomine digni-
tatis, ad quam eſt electus, roboratus ſubſcriptio-
nibus eligentium, ac ſigillo Capituli munitum jux-
ta eam formam, quam poſuit idem Julius Lavorius
dicto tit. 4. *variar. lucubrat. cap.* 19. *num.* 126. &
dicit *dicto num.* 54. *cap.* 15. ut ea ſcriptura debeat
eſſe in forma probanti pubica notarii, vel ejus loco
per duos viros fide dignos munita, juxta textum,
& quæ ibi dixi *l.* 1. *cap. quoniam contra falſam de
probat.*
Et idem Julius Lavorius *ſub dicto num.* 54. *in fine*, 50
num. 55. & 56. cum Joanne Andrea *in dicto cap.
cupientes hoc tit. lib.* 6. ait prædictum decretum,
ſeu proceſſum deberi per Superiorem examinari
nec non formam in electione ſervatam perſonæ
electæ, & confirmandæ qualitates, etiam quod
nemo opponat, & multò magis ubi electio diſcors
fuerit: nam tunc diligentior requiritur diſcuſſio † 51
& cum Abbate *in dict. cap. poſtquam num.* 5. ut
queat Superior inquirere per famam, vel litteras
teſtimoniales, vel ſi neceſſarium judicaverit per te-
ſtium receptionem cum juramento, & ſine; qui
hæc omnia relinquit arbitrio Judicis cum Antoni
Cucho *tit. de confirmatione num.* 18. † Dicens etiam 52
ex dicto cap. ſi poſtquam hoc tit. & ex eodem Abba-
te, ut liceat confirmatori ad ſe certiorandum de
fama, & vita electi petere teſtimonium ex loco,
quo converſatus eſt. Verùm explicat dicendo,
ut hæc inquiſitio non ſit facienda in ſpecie de ali-
quo delicto niſi antequam fuerit electus, de illo
delicto diffamatus, ſed in genere, puta de ætate,
vita, ſcientia, moribus, ſimilibus; juxta ea quæ
dico *in tit. de accuſat.* & *inquiſit.* & aliqua *ſub cap.
novit de judic in* 2. *p.*
Ex dictis patet inquam quod confirmatio ſit ali- 53
quando per viam Judicii cum proceſſu, & cauſæ
cognitione, & contradictorio, & ſententia deffini-
tiva, ut dixerunt Butrius *in dicto cap. venerabilem
n.* 15. *hoc tit. cap. fin. hoc tit. lib.* 6. gloſſa *in cap. cati-
nenſi n.* 61. *diſt.* Gonzalez *in reg.* 8. *cancellaria gloſſ.*
9. §. 1. Fr. Sigiſmund. *hoc tit. n.* 8. *dubio* 46. & *dub.*
47. *à num.* 7. † aliquando autem extra judicialiter, 54
ut dixit idem Julius Lavor. *dict. cap.* 25. *tit* 4. *num.*
19. ubi *n.* 58. ait cum Romano *conſ.* 483. *n.* 15. &
16. Sebaſt. Sapia *in apoſtilla ad Abbat. in cap. cum
olim de cauſa poſſeſſ.* & *propriet col. fin. verſ. ipſo
jure.* Marco Antonio Cucho *tit. de confirmat. n.*
40. ut aliquando etiam licèt aliquis ſe adverſarium
declaraverit; quia vel ab adverſa parte fuerit elec-
tus, vel contra electionem aliquid oppoſuerit;
non tamen citari eum oportere, ſi conſtaret nul-
lum jus ei competere.
Quare optimè Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 1. *dict.* 55
cap. 19. *n.* 252. *in fine*, cum eodem Julio Lavor. *dict.
cap.* 25. *tit.* 4. *n.* 57. reſolvit ut quando electus eſſet
ita notoriè idoneus, & communiter dignus exiſti-
matus, nulla alia examinatio debeat fieri, cum
non indigeat alio judicio ſuæ perſonæ: ſic antea
docuerunt *conſ.* 2. *hoc tit.* Oldradus *conſ.* 146. *de
conſuet. in fine*, & alii Doctores *per cap. in late-
ranenſi de præbend.*
Unde infero limitandam eſſe relatam proximè 56
examinationem in proviſionibus, quæ fiunt in Cu-
ria

ria Romana in qua reſolvunt Lambertin. *dict. q. 6.*
princip. art. 3. n. 4. & Barboſa *d. cap. fin. hoc tit. lib. 6.*
num. & in hoc deficere deciſionem *dict. cap. fin.* ut
fuit dictum in *una Brachiaren. Parochialis de Mo-*
reira 13. *Junii* 1605. coram Ortembergo; ex eo
quia textus ille non adſtringit Romanum Pontifi-
cem, ubi ab ipſo petenda eſt confirmatio, nec ejus
legatum, ſicuti docent Chuchus *inſtitus. moral.*
tit. de confirm. n. 36. Craveta *conſ. 177. col. 2. à n. 3.*
Julius Lavor. *dict. tit. 4. cap. 25. n. 61.*
57 Item ut in ordine minorum ſit ſpeciale, ut non
procedatur judicialiter; præſertim in confirma-
tione Provincialium *ex clem. exivi* §. *demùm*, ubi
gloſſa *verſ. quinto nota de verb. ſignific.* Franc. Mar-
cus *deciſ.* 1360. *num. 3. p. 1.* Julius lavor. *dicta tit. 4*
num. 60. ubi reſolvit cum Joanne Andrea, & Inno-
58 cent. in *dict. cap. poſtquam hoc tit.* † ut poſſit Gene-
ralis ordinis fidem adhibere ſoli famæ, & litteris
59 teſtimonialibus † & *d. n. 61. in princip.* quod Gene-
ralis minorum non teneatur in confirmandis ele-
ctionibus Provincialium ſervare formam *dict. cap.*
fin. ut dixit etiam Fr. Sigiſmund. *hoc tit. dicto du-*
bio 46. n. 13. & Barboſa *in dicto cap. fin.*
60 Notabis autem de jure procedere (etſi non vi-
derim practicari in Eccleſiis Cathedralibus, ubi
quotidie fiunt in his Regnis Caſtellæ, & Legion.
electiones per concurſum, imo nec in aliis benefi-
ciis curatis) ut ſi Prælatus confirmator, qui alias
tenetur examinare proceſſum electionis, & perſo-
nam electam in ſcientia, vita, & ætate, ſi indignum
per negligentiam confirmaverit, carere debeat po-
teſtate confirmandi in ſequenti electione, & ſuſ-
pendi à perceptione fructuum proprii beneficii,
quouſque indulgentiam promereatur, Doctores
per textum ibi *in dict. cap. nihil 44. hoc tit.* Coſmes
pragm. ſanct. hoc tit. verb. ea vice, Lambertin *de jure*
Patron. dicto lib. 2. p. 3. q. 3. art. 3. Valerius Reginald.
in praxi fori pœnitent. lib. 32. tract. 2. num. 62. in
fine.
61 Quod ſi ſcienter, & per malitiam indignum
confirmaverit, debebit deponi juxta gloſſam *verba*
ſuſpendatur in dicto cap. nihil, Firminian. *de Epiſ-*
copo in 2. p. ſecunda partis princip. q. 5. Vivian. *in*
praxi Juris Patron. lib. 12. cap. 7. n. 8. in ultima im-
62 *preſ.* Julius Lavorius *in dict. cap. 25. tit. 4. num. 62.* †
qui ait tunc ad arbitrium judicis alia graviori pœna
eſſe plectendum, cum nulla ſit in jure ſtabilita, *cap.*
de cauſis. §. *fin. de officio deleg. cap. ſuper his de accu-*
ſat. Barboſa *dict. cap. 19. p. 1. de jure Eccleſiaſt. ſub*
63 *num.* 25. † ubi addit ex Navarro Fr. Eman. quod
peccat mortaliter, & tenetur ad omnia damna, &
Valerius Reginald. *de different. inter utrumque fo-*
rum verb. electio differentia 2. num. 4. advertit poſt
Petr. Navarr. *de reſtitut. tam. lib. 2. cap. 2. num. 156.*
64 † majorem diligentiam circa perſonam, & merita
electi fieri debere ab eligentibus, quam à confir-
matoribus, *argum. eorum, quæ dixi ſuprà* in *Rub.*
ſub q. 2. 4. & 7.
65 Pro complemento notabis quod Clericus, qui
aliquid opponit in perſonam electi ad Dignitates,
perſonatus, & Canonias, in probatione deficiens,
incurrat ſuſpenſionem à beneficiis per triennium;
ad quæ ſi in illo triennio ſe ingeſſerit temere, erit
ipſo jure perpetuò privatus, ſine ulla ſpe indul-
gentiæ *ex c. 1. §. adjicientes hoc tit. l. 6.* ubi doctores
Bibald. *in Candelabro aureo tit. de ſuſpenſ. n. 12.* Say-
rus *de cenſur. lib. 4. cap. 15. num. 13.* Suarez *in eodem*
66 *tract. diſp. 31. ſect. 3. n. 12.* † ubi ait non extendi con-
tra electum ad beneficium Eccleſiaſticum, Squil-
lante *de obligat. cleric. p. 4. num. 84.* ubi intelligit de
de beneficiis illius Eccleſiæ de cujus electione agi-
tur, ut pœna ſit proportionata Culpæ.
Ad quintam quæſtionis partem, an confirmator 67
habeat Jus caſſandi, vel confirmandi electionem
prout ſibi videatur expedire pro bono communi;
& videtur reſpondendum affirmativè ex dictis *in*
tota verſ. ad quartam, & in terminis docent Bannez
de Juſtitia, & Jure, tit. de Judit. Juſtit. quæſt. 67.
art. 2. in reſponſ. ad 2. argument. Julius Lavor. *va-*
riar. lucubrat. tit. 4. cap. 15. ſub num. 59. ita prot-
ſus, ut ſicut electores liberè eligunt, quem judi-
cant dignum ſcientia privata; ita Confirmator legi-
timè confirmat, quem judicaverit dignum, ſive
ſcientia publica, ſive privata: & in hac dicunt con-
firmatorem deficere à ratione Judicii, in quo judex
tenetur ferre ſententiam ſecundùm allegata, &
probata; & ſi oppoſitum fecerit, nulla ſit ſententia,
ſed confirmator quomodolibet caſſaverit electio-
nem, etiam digni caſſa ſit; præſuppoſita tamen
vera, & rationabili cauſa † addentes quod poteſt 68
confirmator trahere ad partes electum, exquirendo
diligenter de his, quæ poſſunt confirmandum im-
pedire; ut ſi aliquod adfuerit impedimentum, il-
lum ſecreto ad renunciandum inducat *ex cap. du-*
dum hoc tit. in fine, ubi Doctores & *in cap. per tuas*
de ſimonia in fine; alioquin autem ex Silveſtro *verb.*
confirmatio humana num. 5. q. 6. † tunc illum publi- 69
cando non infamabit, ſed procedet ſecundum al-
legata, & probata; ita ut ſi electus ſit dignus, ſit
confirmator in neceſſitate illum confirmandi juxta
quæ dixi *in princ. hujus quæſtionis.*
Ad ſextam quæſtionis partem ex dictis reſpon- 70
deo, & ex dicendis, *in verſ. ad ſeptimam*, quod
electio nulla, regulariter non confirmatur à ſupe-
riore; & hoc de jure communi poſitivo: nam ſi
electo fiat de eo, qui ineligibilis eſt à natura, nihil
juris unquam conferet confirmatio, ut docent Ro-
man. *conſ. 98.* Abbas *in cap. ad probandum. num. 5. de*
ſent. & re judic. Julius Lavor. *variar. lucub. tit. 4.*
cap. 25. num. 72. † qui ait cum Abbate *in cap. quia* 71
diligentia num. 5. hoc tit. argum. illius capituli, ut
quando electio eſt nulla, tanquam facta de ineli-
gibili, diſpenſatione (admittitur juxta primum
caſum) & confirmatur per ſuperiorem; item quan-
do confirmator habet authoritatem ex privilegio,
vel alio modo; quia regulariter eſt contra, ut *in*
cap. innotuit 20. hoc tit. † Et ſic addunt Abbas *in* 72
cap. ſuper n. 4. de cauſa poſſeſſionis. Julius Lavor.
ſub diction. 72. ut validetur electio nulla per Con-
firmationem à Papa, ſeu alio ſuperiore habente
poteſtatem diſpenſandi ſuper defectum, qui in
electione interceſſit, ſi facta fuerit ſcienter.
Unde infero quod ſi illegitimus ſit electus in 73
Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi,
cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu nata-
lium; ſicut ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat,
ſi tamen antea talis ſuperior ſciebat talem defe-
ctum: † nam quoties aliquid cum peccato, & ſine 74
peccato exerceri poteſt, præſumendum eſt exer-
ceri ſine eo, ex regula textus *in l. merito ff. pro ſocio*
cum vulgatis, ſicut ex duobus peccatis, minus præ-
ſumendum eſt *ex l. ſi adulterium* §. 1. & 3. *ff. ad leg.*
Jul. de adulteriis; cumque majus peccatum eſſet
illegitimos ſine diſpenſatione promovere, quàm
abſque cauſæ cognitione promovere cum diſpen-
ſatione, † ſequitur ut debeat præſumi minus pecca- 75
tum, quod eſt diſpenſare, tanto magis † quòd 76
diſpenſatio non requirit certa verba: ſic Bellamera
in cap. veniens n. 10. & 19. de filiis Præsbit. Henriq.
lib. 15. cap. 17. §. 9. lit. O. Sanchez *de matrim. lib. 8.*
diſp. 4.

*diſt.4.num.*17.*&* 24. Majolus *de irregularit. lib.* 3.
*cap.*14.*num.*14.*& lib.*4.*cap.*10.*num.*3.*lib.*5.*cap.*51.
*num.*8.Salas *de legib.diſp.*20.*ſect.*2. *num.* 8. *& ſe-
ction.*9.*num.* 85. Valerius Reginald.*in praxi fori
pœnit. lib.*15.*num.*195.*& lib.*30. *tract.*2. *num.*30.
quod mihi verum videtur; quantumvis aliqui re-
latam doctrinam limitent ad ſolum Principem, per
l.quidam,ubi Bartol. *ff. de re judic. l.idem. Vipia-
nus ff.de excuſat.tutor.*argum. gloſſæ *in cap.ſta-
tutum. verb.Canonicis de reſcript. lib.* 6. eo quod
requiritur expreſſa diſpenſatio ab inferiore per
gloſſam *in cap.unico verb.diſpenſare de ætate,& qua-
lit.ordin.lib.*6. gloſſa fin.*in cap. literas de conceſ.
præbenda*, Felinus *in cap.nonnulli col.*16.*in* 4.*Fal-
tenſia verſ. confirmatur de reſcriptis lib.*6. & alii
apud Senchez *de matrim. dicto lib.*8.*diſp.*4.*num.*6.
77 † quia dum Princeps diſpenſat, non requiritur
cauſæ cognitio, ſed ſufficit ſola voluntas, ex In-
nocentio *in cap.cum ad Monaſteria de ſtatu Mona-
chor.*ſecus inferiores, ut refert idem Julius Lavo-
rius *variar.lucubrat dicto tit.*4.*cap.*16.*à num.* 35.
commendans videndos Emanuel Rodriguez *quæſt.
regular.*13.*art.*16.Ludovic.Mirandam *tom.*2.*quæ-
ſtion.art.*14.

78 Et in utroque foro dictam doctrinam procedere
dicunt Suarez *de cenſuris diſp* 41.*ſect.*3.*& de reli-
gione tract.*3.*lib.*4.*cap.*61.*n.*13.*& de legibus lib.* 6.
*cap.*15.*num.*2.Sanchez, & Majolus *ubi ſupra*, &
ſic ſentio etiam cum eodem Julio Lavorio *dict.
c.*16.*num.*37.*in fine*, ſi conſtet habuiſſe ſuperiorem
legitimam diſpenſandi cauſam, ſi res in examen
deferatur: quare poſſunt non amplecti Navarrus
in ſumma cap. 15, *num.*74. Sayrus *de cenſuris lib.*
7 *cap.*14.*n.*12. Aviles *in eodem tractatu p.* 3. *diſp.*
10 *dubio* 6.*concluſ.* 1.*notab.*3. Nec adverſum eſt
quod dixi ſuprà *in rub.ſub. quæſt.*7.quatenus pro-
bavi Principem; & Papam poſſe eligere dignum
omiſſo digniore; ſed non ſic alii inferiores ab eo,
ut ſunt ſupremi Magiſtratus; quia ille caſus eſt
abſimilis, nihil de facultate diſpenſativa continens
cum injuria Reipublicæ.

79 Ad ſeptimam quæſtionis partem, quos effectus
pariat confirmatio electionis, ultra quæ apparent
ex dictis, & infrà referendis *in ſequentibus quæſtio-
nibus* breviter hîc reſpondeo. Primò quod jus,
quod fuerat acquiſitum, quod revocabile erat,
amplius revocari non poſſit, & eo quòd contraha-
tur conjugium ſpirituale, & vinculum indiſſolu-
bile inter illum, qui præficitur Eccleſiæ, & ip-
ſammet Eccleſiam, cui præficitur, quod ſine le-
gitima ſuperioris authoritate ſolvi non poteſt, ut
dicunt Abbas, & cæteri Doctores, ubi, & Ego
in cap.inter corporalia 2. *de tranſlatione Epiſcopi.*
Anton.*in* 3 *p.tit.*19.*cap.*4.Sylveſter *verb.confirma-*
80 *tio à num.*1.† Et ſic fiet ut rectè confirmatus non
poſſit renunciare poſtquam acceptavit ſine licen-
tia, & conſenſu ſuperioris *ex cap.cum inter*, ubi
81 Doctores *hoc tit.* † licèt ſit in poteſtate electi non
conſentire electioni, & Confirmationi, *ex cap. niſi
de renunciatione* ex D. Thoma, *quodlibeto* 5. *q.* 11.
*art.*22.ex D. Gregor. 18. *moral.* Julius Lavorius
*dicto tit.*4.*ſub cap.*25.*num.*74.& latè *ſub. cap.* 18.
82 Unde Barboſa *de jure Eccleſiaſtico p.* 1. *cap.*19.
*ſub n.*240.poſtquam dixit cum gloſſa *verbo renun-
ciat,in cap.ſi electio,hoc tit.lib.*6.ubi Gemin.*num.* 5.
Franch.*num.*3 Rota *deciſ.*6.*n.*1 *hoc tit. & deciſ.*8.
*n.*3.*de jure Patron* Cucho *inſtitut.moral lib* .4 *tit.
de poteſt.elect.n.*33.Flaminio Pariſio *de renunciat.
benefic.lib.*7.*q.*1.*n.* 38 Paulo Layman. *in quæſtion.
Canonic.de Prælat.Eccleſiaſt.electione cap.* 24. 15.
in fine.Sigiſmond à Bononia *hoc tit. dub.*41.*num.*8.
& 9.ut electus poſt conſenſum, ante tamen Con-
firmationem, poſſit ſine ſuperioris authoritate ele-
ctioni de ſe factæ renunciare. † Tamen ſi nego- 83
tium ad Antiſtitem confirmatorem, ſit jam dela-
tum, & contra electum aliquid opponatur, quod
electionem infirmet, electoreſque eligendi pote-
ſtate privet; tunc quamvis electus poſſit eam ele-
ctionem quoad ſe repudiare; nil tamen eam renun-
ciationem Confirmatori obeſſe, quin ſuper oppo-
ſitum, veritatem inquirere, uſque compertis eli-
gere, & providere, non ſecus poſſit, & an illum
Sigiſmund. à Bononia *ſup. dict. dub.*41.*num.*10.† 84
alii confirmationis effectus ſunt, ut per Confir-
mationem res ſit majoris authoritatis;† Item quod 85
præſumatur validus negotium, cum illud magis
timeatur, quod ſpecialiter jubetur,quàm quod ge-
neraliter,*ex cap. quamquam* 23. *diſt.* † Item quod 86
electus poſt confirmationem nanciſcitur liberam
ſtatuendi facultatem ſuper rebus Eccleſiæ; Ho-
ſtienſis *in ſumma de confirmat num.* 7. *dict. cap in-
ter corporalia*, Lancellotus *tit.de confirm.* §. *igi-
tur*, Miranda *in manuali Prælator. tom.*2 *quæſt.*23.
*art.*4. †Item quod ea acquiratur plenum jus;ita ut 87
confirmatus poſſit omnia exercere quæ ſunt juriſdi-
ctionis *ex cap. noſtri*, & ex hoc textu noſtro *& cap.
qualiter eodem*, ubi Doctores Azor. *p.* 2. *inſtitut.
moral.lib.*6.*cap.*16.*quæſt.*3.*cap.dudum de præbend.*
gloſſa *in cap.quia diverſitatem de conceſſione Præ-
benda.* Abbas *in cap.ea quæ de re judic.* Julius La-
vorius *dicto tit.*3.*Variar.lucubrat. cap.*25.*n.*6. ubi
*n.*76.ex hoc noſtro textu ait quod confirmatus,non
conſecratus ea tantùm poteſt exercere, quæ ſunt
juriſdictionis; non autem ea, quæ ſunt ordinis,
ut dico latè *infra in hoc textu.*

Pro complemento noſtræ quæſtionis circa ge- 88
neralia confirmationis, electionis, dico quòd ſi
confirmatio, non acceteptur, & retineatur præla-
tura, dicatur vacare prælatura, cùm non ſit con-
tractum vinculum, nec adſit titulus canonicus,
qui traditur per confirmationem: ita Azor *inſti-
tu.moral.p.*2.*lib.*6 *cap.*16.Lavorius *dict.c.*25.*n.*73.

Secundò ſi quòd confirmatio, pendente appel- 89
latione ab electione ſequatur, ſit nulla, *ex cap.
poſtquam*, ubi DD. *hoc tit.* † ſed electus poſt con- 90
firmationem nullam, non incidet in pœnas *c.ava-
ritiæ hoc tit. lib.* 6. ſi per ignorantiam facti putet
Confirmationem valuiſſe, ſecus ſi fecerit per juris
ignorantiam,Azor.*dict p.*2.*inſtit.moral.lib.*2.*c.*16,
*q.*9.Julius Lavorius *dict.c.*25.*n.* 68. gloſſa *in dict.
cap. avaritiæ verb.per ignorantiam*, ubi infinitos
cumulat Barboſa.

Tertiò quòd electus Epiſcopus, & confirmatus; 91
non tamen conſecratus poteſt repelli ab Epiſcopa-
tu, ſi ante conſecrationem, fiat inhabilis ſic Joan-
nes Andreas, Butrius, Cardinalis, & Imola *in cap.
ex parte de Clerico ægrotante*, quos refert, & ſequi-
tur Navar.*in cap. ſi quando de reſcriptis except.*10.
†qui in manuali reſolvit percutientem Epiſcopum 92
electum, & confirmatum; non tamen conſecra-
tum, non incurrere excommunicationem Bullæ
Cœnæ, etiamſi jam ſit adeptus Epiſcopatus poſſeſ-
ſionem. Julius Lavor. *dicto tit.* 4. *variar. cap.* 25.
*ſub. num.*77. Auguſtinus Barboſa cum aliis *de
officio Epiſcopi part.* 1. *tit.*1.*cap.*4.*num.* 10. viden-
dus.

Quartò quod ſi confirmatio in aliquo capite fue- 93
rit declarata nulla, non propterea præcedens elec-
tio ſit quoque nulla, ſed legitima erat, *cap. ſi confir-
mationem hoc tit.lib.*6.*cap.cum jam dudum de præb.*

cap.

94 cap. ad probandum, de re judicata † eo quòd
electio, & confirmatio ſunt partes ſeparatæ, In-
nocent. in cap.2.de integr. reſtit. Julius Lavor.
variar. lucub.dict.tit.4.cap.25.n.71.
95 Quia in habentibus cauſam ſeparatam utile per
inutile non vitiatur, ut dixi infra in tit. de confirm.
utili, vel inutili, ex regula textus in cap. utile
de reg. jur.
96 Et quia hic electio principale eſt, Confirmatio
eſt acceſſorium; principaléque non ſequatur ac-
ceſſorii naturam; quamvis è contra Petr. Gregor.
Tholoſ. hoc tit.cap. 19.à n.17.per textum in cap. ſi
ſuper de officio delegati; & ſic ultra ordinarios in
dicto cap. ſi confirmationem docent Chuchus inſtit.
moral. canonic.hoc tit.n.11.Laurent.de Peirinis de
ſubdito Religioſo tom.1.q.1.cap.31.§. 11. verſ. di-
co ſeptimo.
97 Quintò addo ut etſi contra electionem poſſit
opponi, ut jam ſuprà adduxi ſub hac qu. ſed ſequuta
confirmatione opponi non poſſit, elapſis terminis
ad opponendum præfixis, & publicatis juxta con-
firmationem jam adducti cap.fin.hoc tit. lib. 6. ubi
98 Doctores, Julius Lavor. dict.cap.25. tit.5.n.69.†
ubi addit ex hoc colligi poſſe opponi contra Ge-
nerales poſt electionem; quia cum ex conceſſione
Pontificis, ſtatim cenſeantur confirmati, & nullus
fuerit præſcriptus terminus ad opponendum, non
99 intrat prædicta regula.† Et Biaxo in direct. elect.
p.3.cap.4.& 5.ait quòd poſt confirmationem poſ-
ſit opponi, quando non culpa opponentium in op-
poſitionibus notari poteſt; puta quia impediti, vel
abſentes confirmationem ignoraſſent ex cap. qui
100 matrim.accuſ.poſſunt, ubi gloſſa, & Doctores,† niſi
id, quod opponitur ante confirmationem, propoſi-
tum, & diſcuſſum fuerit, ut ſuper eo pronuncia-
tum: ſequitur Julius Lavor.dict.cap.25.n.70. ubi
commendat videndum Butrium in cap. cum dilecti
hoc titulo, num. 53. nonnullas ponentem conclu-
ſiones ſuper hoc dubio, an contra electum con-
firmatum, admittendus ſit aliquis per viam ex-
ceptionis.
101 Sextò notabis quod confirmatio ſine cauſæ co-
gnitione, & non vocatis vocandis, habet vim in-
terlocutoriæ, ita cum gloſſa, Joannes, docent. D D.
& in dict.cap.fin de elect.lib.6.Lotterius de re beneſ.
lib.2.q.13. num. 81.Menoch.de adipiſcend. poſſeſſ.
rem.4.n.802.idem Lotter.n.45. & DD.ex gloſſa in
dict.cap.fin.verb.competenti, ibi ſecundum locorum
diſtantiam, ubi Barboſa num.fin. ex Rota in Valen-
tina beneficii 31.Januarii 1622.coram Remboldo,
102 † dicunt quod terminus peremptorius ad compa-
rendum aſſignatur ſecundùm locorum diſtantiam,
& ut exiſtimo ex jam adductis, juxta arbitrium
judicis, qui debet aſſignari in edicto competens,
& peremptorius, gloſſa in dict.cap. fin. verſ. per-
emptorio, Nicolaus Garcia de beneſ.p.9.cap.4.n.7.
Perez de Lara de appellat.c.10.n.40.
103 Septimò quod confirmatio, & inſtitutio facta
ad electionem, ſeu præſentationem alterius non
poteſt fieri pedente termino ad appellandum, nec
appellatione pendente; ita ut aliàs omnia ſint at-
tentata, & nulla, Gonzalez in reg.8.Cancel.gloſſa 9.
§.1.in annotat.n.206.Doctores per textum in dict.
cap.fin.de elect. & ibi Barboſa num.7.verb.confirma-
tiones tales, quibus addo jam adductum Julium
104 Lavor.variar.lucub.dict.c.25.n.68.qui n.67.† dixit
ut ante confirmationem proſequi debeat appella-
tio ab electione infra terminos ſtatutos in cap. cupi-
enter in quo commendat obſervanda quæ ipſe dixit
in hoc tract.tit.4.cap.19.n.115. ubi num. 125. poſuit

poenas contra opponentes, & non probantes ob-
jecta.
Octavò quòd poſt electionem Pontificis, nulla 105
requiritur confirmatio, ſicut fit in electionibus alio-
rum Prælatorum, qui uti verus Pontifex, ſtatim
electus auctoritatem regendi Eccleſiam, & diſpo-
nendi obtinet, juxta textum in cap.in nomine 23.
diſt.verſ.plane,& verſ.quia vero ſedes, † ea ratione 106
quia Sedes Apoſtolica cunctis in orbe terrarum
præfertur Eccleſiis; & ob id ſuper ſe Metropoli-
tanum habere non poſſit, à quo confirmetur, † 107
non enim ab alio ſpectat confirmationem, cùm
inferior ſuperiorem confirmare non poſſit; ex
doctrina textûs in cap. cum inferior de majorit. &
obedientia, cap.aliorum, cap.cuncta per mundum 9.
q.3.in terminis Julius Lavor.dict.tit.4.cap.25.n.81,
ubi alia dicit, qui etiam eſt videndus c. 12. à n. 19.
ubi de confirmatione, & conſecratione Romani
Pontif.& c.4.ubi quod Imperatores, ſive uſurpa-
tione, ſive privilegio functi fuerunt illo privilegio,
poſtea revocato.† Et ſic potuit Caſtellinus ſcribere 108
c.14.de elect.n. 58. ex textu in dict. cap. poſtquam
hoc tit.ubi Doctores, quod quamvis, eo quòd in
electione Prælatorum orta difficultate, debeat
prius examinari quæque ea ſit per ſuperiorem; ſed
excipit ibi electionem Summi Pontificis.
Nonò notandum eſt quod in confirmatione non 109
requiritur, forma, ſed ſufficit quòd fiat per quod-
cumque dictum, vel factum, quo ſuperior declarat
ſuam voluntatem, Oldradus conſ.146.num.6. Rota
deciſ.261. coram Mantica, † & addit Fr. Lucas 110
Caſtellin. hoc tit. de confir.c.14.n.12. quòd in or-
dine Prædicatorum, confirmatio fit per vota ſecre-
ta, & ex cauſa hujus formulæ facit ſibi dubium Ju-
lius Lavor. dict.tit 4.cap.15.n.63.quod ſi iſte talis
electus repellatur, & appellet, quomodo ſit ſuſti-
nenda repulſa, dum electio fuit facta per vota ſe-
creta, † & Sylveſter in verb.confirmatio humana, 111
n.4.vult fieri confirmationem, congregato Conci-
lio, niſi Eccleſiæ conſuetudo ſe habeat in contra-
rium, quæ debet tunc ſervari, ut dicunt Butr.in cap.
quoniam hoc tit. Rota in una Terulen. Vicaria 28.
Februarii 1614.coram Buratto apud Farin. p. 2.
deciſ.522.& 14.Januarii 1583. coram Seraphino
598.† & refert Caſtellin.ſupra n.45.in fin. ſic fuiſſe 112
ſervatum à Generali Ordinis Prædicatorum, qui
noluit confirmare electionem factam de quodam
Priore qui non habebat ætatem annorum 40.& hoc
cum Conſilio Patrum, qui alia plura addit de præ-
dicta forma in toto illo c.24.ad n. 12.
Quod ſi dubites de loco, ubi debeat fieri confir- 113
matio electionis, reſpondebis, ut debeat fieri in Ec-
cleſia, non in Camera, cap.qua fronte de appell. Ju-
lius Lavor.dict. cap.25.tit.4.n.6. † Ubi ponens du- 114
bium, an fieri poſſit extra Dioeceſim, referens nega-
tivam ſententiam Joannis Andreæ in cap.fin.de Of-
ficio Vicarii lib.6.& aliorum, quos refert Garcia de
beneſ.p.5.c.8.n.138.& 142. & affirmativam ſenten-
tiam Ancharani in dicto cap.fin. cum Vincent. &
Baldi in l.2.ff.de Officio Proconſulis, Beroi deciſ.30.
ſed idem Garcia num.141.& 142. cum Lambert. de
jure patron.lib.2.p.2.q. 2.art.6. & p.3. ejuſdem lib.
q.2. art. 11. & dominic. in dicta cap. fin. concor-
dando, prædictas opiniones reſolvunt quòd quan-
do ſumus in contradictorio judicio; puta quia ad-
ſunt oppoſitores, non poſſit fieri extra Dioeceſim;
ſecus ſi non ſumus in contradictorio judicio; id
eſt primum procedat quando fit cum cauſæ cogni-
tione, & ſecundum, quando fit ſine ea.
Decimò notandum eſt quod confirmator provi- 115

dendo ſimul eligit, & confirmat perſonam ab eo
proviſam io ordine ad Dignitatem, ſive Prælatu-
ram, cui providet; ſic Inoocent. *in eap. cum olim*
de cauſa poſſeſſ. & propriet. Felin. *in cap. eam te,*
col. 2. & 3. de reſcript. Panormit. *ibidem, & in*
textu noſtro col. 2. Petrus de Bayſio *in ſuo directo-*
rio election. cap. 44. *p.* 3. *num.* 6. alia tradit viden-
da Caſtellinus *in dict. cap.* 14. *hoc tit. num.* 65. &
116 66. † an Regularis electus ad aliquam Prælatu-
ram, & confirmatus, ſi utrumque ſemper renuat,
poſſit dici verè confirmatus, vel potius dicatur
vacantia talis Prælatura: & reſolvit *n.* 71. & 72. ubi
videtur pro affirmativa, ut vacet, non ut ſit verè
117 confirmatus. † ubi *n.* 77. dicit, quòd illa habetur
pro renuente formali; hoc eſt reſiſteote pertioanci,
qui nullam legitimam, veram, & realem cauſam
aſſignat ſuperiori; licèt occultam, &c.

QUÆSTIO II.

An electus, ſive ad Epiſcopatum, aliamvè Dignitatem, ſive ad beneficia queat in illis adminiſtrare ante confirmationem. Et an requiratur ultra confirmationem poſſeſſio realis, & verra. Et an ingerens ſe beneficii adminiſtrationi ante confirmationem, amittat beneficii jus. Et an Abbatiſſa electa à majori parte poſſit adminiſtrare, non obſtante quod impugnetur confirmari?

SUMMARIUM.

1 *Electus adminiſtrare non præſumat, ut œconomus, vel Procurator, ſeu alio quæſito colore per ſe, vel per alium, ſub pœna privationis juris quæſiti per electionem*, num. 2. & num. 3.

4 *Electus ingerens ſe adminiſtrationi ex unico actu amittit jus ſibi competens, etiamſi ut œconomus, ſive Procurator adminiſtret*, num. 6. & 7. *ubi quid faciet ad pœnas effugiendas.*

5 *Æconomus qui erat ante electionem, non propterea queit, ut talis ingerere adminiſtrationi ante confirmationem; idem ſi erat procurator*, n. 6.

8 *Eligentes admittentes electum ante confirmationem, nequeunt pro ea vice eligere, & poſtulare.*

9 *Electus adminiſtrans ante confirmationem, efficitur inhabilis ad eandem Dignitatem obtinendam.*

10 *Intruſus dicitur electus adminiſtrans ante confirmationem*, & n. 12.

11 *Poſtulatus ſive præſentatus ingerens ſe adminiſtrationi ante confirmationem, dicitur intruſus, & ſubjectus pœnis.*

13 *Electus præſtans obedientiam ante confirmationem, incurrit pœnas.*

14 *Adminiſtrans nulliter inſtitutus quando incuerat, ſeu excuſetur*, n. 15.

16 *Electus adminiſtrans in vim confirmationis nullæ, defectu juriſdictionis, vel novæ proviſionis, efficitur inhabilis.*

17 *Proviſi Apoſtoloci queunt adminiſtrare ſine confirmatione.*

18 *Papa, & Imperator, non ligantur pœna cap.* avaritiæ.

19 *Inſtitutio nulla ex errore facti excuſat à pœna* cap. avaritiæ, *& qualibet cauſa; etſi fatua.*

21 *Benedicens populum non ſolemniter ante confirmationem, non incurrit pœnas* cap. avaritiæ.

22 *Adminiſtrare valet optimo jure habens poſſeſſionem Canonicam, ſi alius non ſit in poſſeſſione.*

23 *Capiens poſſeſſionem beneficii ab alio occupatam, debet puniri: fallit* n. 26.

24 *Spoliatori, & detentori datur mandatum de manutenendo.*

25 *Pœna* cap. avaritiæ de elect. *non habet locum in capiente poſſeſſione, niſi ſe ingerat adminiſtrationi, aut fructus percipiat, &* num. 27.

36 *Intrudens ſe in beneficio tenetur in ejus impetratione facere mentionem de intruſione, & de fructibus beneficii, quos percepit* num. 28. *fallit*, n. 30. *& in diſtributionibus.* n. 31.

28 *Fructus beneficii indebitè recipiens inhabilis efficitur, & indiget rehabilitatione.*

33 *Abbatiſſa, ut talis bene electa, impugnata, poteſt adminiſtrare ante confirmationem: Explica, ut* n. 34.

35 *Electus eo ipſo adminiſtrare poteſt, ſi confirmatio ſpectet ad electionem, ſecus ſi diverſo jure; item ſi adminiſtranti parcatur*, numero 36.

37 *Electus ante confirmationem, poterit interim adminiſtrare, quando confirmator eſt in longinquis partibus, & electus, non ſit negligens in petendo confirmationem.*

38 *Electus ante confirmationem, adminiſtrare permiſſus, nequit alienare.*

39 *Abbatiſſa electa, dum de objectionibus adverſus eam inquiritur adminiſtrans, nihil Monaſterii alienare valet.*

AD primam difficultatis partem, & ad alias 1
in hac & aliis ponendas, reſpondebis ſine
dificultate, ſi legas textum noſtrum, & ſupra
textum *in cap.* 9. & *in cap.* 17. *hujus tituli*; item
& textum cum aliis, ubi gloſſa *in cap. avaritiæ* 5.
hoc titulo libro 6. & ad formalitatem hodiernæ
praxis in Epiſcopis electis, & confirmatis, leges
Clementinam injuncta hoc tit. de qua uberius dico
infra *quæſtione* 4. & 5. igitur regula eſt quòd ele-
ctus admoiſtrare non præſumat, ut œconomus,
vel Procuraror, vel ſub aliquo quæſito colore in
ſpiritualibus, vel temporalibus per ſe, vel per
alium in totum, vel in partem, in tantum, † ut ſi 2
ſecus faciat eo ipſo privetur omni jure acquiſito
pet electionem, ex dict. *cap. avaritiæ*, ubi Docto-
res, Jacob. de Graffis *tom.* 2. *lib.* 1. *hoc tit. conſult.*
2. *numero* 3. Laurentius de Peirinis *de relig. ſub.*
dicta tom. 1. *quæſtione* 1. *cap.* 23. §. 11. *verſ. di-*
co quinto, Julius Lavorius *hoc titulo, variar. lucu-*
brationum p. 4. *cap.* 25 *à numero* 6. Lotterius *de*
re beneficiaria libro 2. *quæſtione* 13. *à principio &*
lib. 3. *quæſtione* 17. *à numero* 289. cum aliis Bar-
boſa *in dictis Juribus, & in paſtorali allegat.* 57.
num. 214. *p.* 3. qui de jure etiam Eccleſiaſt. *p.* 1.
cap. 19. *num.* 247. & 248. hoc explicat procedere;
dummodo dolus intercedat ex verbis ibi, *Exquiſitis*
fraudibus. † Addens prædictam reſolutionem pro- 3
cedere de electis ingerentibus ſe adminiſtrationi
bene

beneficiorum non curando de confirmatione,ne ſe
ſubmittèrent periculo caſſationis , juxta dicta *q.*
præced.
4 Hæc enim requiritur actuum multiplicitas,
cum ad pœnam prædictam incurrendam , ſuſ-
ficiat unicus actus perfectus, & conſumma-
tus, non ex inſtrumentali poſſeſſione , ſed ex
actuali perceptione fructuum , ſive tempora-
lium, ſive ſpiritualium , ut dixerunt Puteus *deciſ.*
*45.lib.3.*Rota *deciſ.83.num.4.& 6.p.3.lib. 3. di-*
5 *verſor.* Hieronym. Gabriel *conſ.199.lib.1.num.4.*†
Et in tantum prædicta doctrina procedit , quòd ſi
ante electionem, quis erat æconomus ; non prop-
pterea poſſit ante Confirmationem ſe ingerere in
adminiſtratione,ut tenet Joan. Andreas *in dict.cap.*
avaritiæ,quem ibi refert Butrius *n.3.& 4.*ubi ver-
6 bis dicti textus *gerere*, vel *recipere* tenet ; † quòd
ille, qui antea erat æconomus, ſive Procurator, ſi
eligatur ad officium,vel Dignitatem ex vigore titu-
li,vel officii , quod antea habebat , adminiſtret , *in-*
7 currat in pœnas ibi ſtatutas † & ad illas effugien-
das teneatur pro tunc antequam adminiſtret,dimit-
tere adminiſtrationem; donec fuerit negocium
confirmationis determinatum: & hanc ſequutus
8 Julius Lavorius *dicto tit.4.n.7.*addit *num.8.*† quod
ea pœna extenditur ad admittentes electum , ſeu
poſtulatum ante confirmationem; quia reddunt ſe
indignos, ut ea vice , nec eligere, nec poſtulare
poſſint , *cap.bonæ memoria hoc tit.*vide *q. 4. in fine.*
9 Et extendit pœnas *dict. cap. avaritiæ* , Rota
in Bordunen. Abbatiæ coram Buratto apud Fari-
nacium *tom.2 pag.2.deciſ.641.folio 273.n.2.in fine*
ex Creſcentio *deciſ. 6. num.* 12. Ut ſi adminiſtret
modo dicto, efficiatur etiam inhabilis ad eam di-
gnitatem obtinendam ; taliter ut Papæ diſpenſa-
tione indigeat ; ita ut ſi ignoranter promoveatur,
talis promotio cenſeatur ſubreptitia , nec habeat
verum titulum prælaturæ , ut dixit Rota *in vir-*
10 *dunen. Panormiti.in cap.qualiter n.8. hoc titulo* , †
& addunt Menochius *de arbitrariis lib. 2. caſu*
403. Maſcard.*de probat.concluſ.* 936. n.7.ut admi-
niſtrans poſt electionem ante tamen confirma-
tionem, dicatur intruſus.
11 Nec ſolùm dicta doctrina obtinet in electione,
de qua expreſſè loquitur textus *in dicto cap.avari-*
tiæ , & exprimunt relata jura , ſed etiam in poſtula-
tione , ut *in dict.cap.bonæ memoria*, Maguntinent.
infrà , ut notant Roman *conſ.* 330. *num.* 21. Barbo-
ſa *in dict.cap.avaritiæ num.*6. verum,& in præſen-
tatione: nam ſi perſona præſentati ſe ingerat ante
inſtitutionem,revera dicatur intruſus , & ſubjectus
pœnis *dict.cap.avaritiæ* , & aliorum , ut docent
Franchus ibi , & alii Mareſcot.*variar.lib.2.cap.35.*
*à n.45.*Lotterius *de re beneficiaria dict.qu 13.n.3.&*
*4.*Gabriel *conſ.199.lib.1.num.3.* Flamin. *de reſignat.*
benefic.lib.12.qu.13. num.26. Lapus *allegat. 8. ſub*
12 *num.4.verſ.ſic & pœna* , Calderin *conſ.8. hoc tit.*†
Et ſic dixerunt Creſcent *in deciſ.6.de jure Patron.*
Cotta *in deciſ.127.*& Riccius *ad cap. avaritia col-*
lect. 1476. quòd electores ante confirmationem
ingerendo ſe adminiſtrationi beneficii , privantur
ipſo jure: & ita procedere in quibuslibet benefi-
ciis,etiam præſentatis, & nominatis, ut fuit reſolu-
tum *in una juvenac.beneficii* 15. *Decembris* 1593.
13 coram Illuſtriſſimo Mantica† & addunt Puteus *de-*
ciſ.45.pag.3.in correctis & Barboſa *in dict.cap.ava-*
*ritiæ num.9.*dictum textum *in cap. avaritiæ* proce-
dere etiam in præſtatione obedientiæ ; quia per il-
lam dicitur quis adminiſtraſſe , & incidiſſe pœnam

illius *capit.* 1. & ſic per *dictam clem. injunctæ hoc*
tit.verſ.ſimiliter , Epiſcopi , & alii præſentati re-
cipientes adminiſtrationem ſuarum Eccleſiarum ,
non præſtito ſolito fidelitatis juramento , de quo
in cap. 4. de jurejurando , incidunt in pœnas il-
lius textus ; Barboſa *num.* 6. Azor. *inſtit. moral.*
p.2.lib.2.cap.1. quaſt.2. Marc. Alterius *tract. de*
cenſuris tom.2. ubi de ſuſpenſ.*diſp.16.cap.5.verſ.*
undecima Jul. Lavor.*var lucub.cap.25. num.* 12.
Ubi ponit formam talis juramenti.
Imo Doctores addunt non excuſari à prædicta 14
pœna , etiam ſi ſit inſtitutus ; ſi tamen inſtitutio ſit
nulla ea defectu juriſdictionis ; ſed alias ut quia in-
ſtitutio facta fuit non propoſitis edictis,niſi excuſa-
ret error facti ; quia credidit edicta propoſita , aut
alias juſtè credere potuit ſervatam fuiſſe debitam
formam, ut fuit in Rota reſolutum *in una Caſſa-*
*len.Parochialis 9. Novemb.*1597. † & niſi excuſa- 15
ret ſententia ſuperioris declarantis non eſſe neceſ-
ſaria edicta, Cardinal. Put.*in deciſ. 484.l.2.*& fuit
deciſio facta *in cauſa Calagurritana Abbatiſſatus*
coram Peregrino; † ubi decretum fuit quod electus 16
adminiſtrans in vim Confirmationis nullæ, defectu
juriſdictionis , vel novæ proviſionis non gratioſæ,
aut ſubreptitiæ, efficitur inhabilis, ut volvit etiam
Rota *in deciſ.6. hoc tit. in novit* ; ſed videtur con-
tra dictum *n.19. & 20.*
A prædicta tamen pœna jam vides,ut excipian- 17
tur incurri proviſi Apoſtolici; eo quòd in illis non
proceditur per viam confirmationis, cum proviſio
unico actu , habeat validam electionem , & confir-
mationem: ita Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.*
*19.p.1.ſub num.248.*Ubi ait cum Lambertino *de*
jure Patron 2. p. quaſt. 6. princip. art.num. 4. Ut
non ſit ſervanda in proviſionibus , & quæ fiunt à
Curia Romana, conſtitut. *cap.fin. hoc tit. lib. 6.* de
quo dixi ſuprà *ſub q.1.* referens ſic fuiſſe reſolutum
in Bracharen. Parochial. de Moreira 13. *Junii*
1605. coram Ortembergo † nec enim deciſio *di-* 18
cti cap.avaritiæ ligat Papam, aut Imperatorem,ut
docent Rendina *in promptuario receptarum ſen-*
*tent.tit.84.à n.1.*Julius Lavorius *variar. lucubrat.*
dict. tit. 4. cap.26. num. 24. ſic refert contra te-
nentes Sayrus *in Clavi Regia lib. 3.cap.4.n.5.*
Cum ergo textus *in dict. cap. avaritiæ* requirat 19
dolum , ſequitur ut inſtitutio nulla ex errore facti,
excuſet à pœna illius,ut per Mill.*in repertorio verb.*
pœna decretalis avaritia,ubi Barboſa *n.4.* qui dicit
ſic fuiſſe dictum *in Caſalen Parochial.* 1586. *Maii*
13. coram Robuſtario † addens ut etiam ab illius 20
pœna excuſet quælibet cauſa; quamvis injuſta,&
fatua,ut fuit dictum *in alia Caſalen. Parochial.* co-
ram Seraphino,quod & repetit idem Barboſa *dict.*
cap.19. de jure Eccleſiaſt.ſub n.247.
Et idem Barboſa *in dicto cap. avaritiæ* dicit *n.7.* 21
& 8,ut cum deciſio , *dict. cap.* ſit pœnalis , ut ait
Maſſobr. *in praxi habendi concurſum. requiſit.* 1.
dub. 27. num.15. & requiſit.9. dub. 11. *num.* 15.
non habeat locum ejus pœna in electo , qui non
ſolemniter populum benedixit , ut dixerunt Tuſ-
chus *practic. concluſ. tom.1. littera. C. concluſ.* 44.
num. 22. Oldrad. *conſ.* 246. *quæſtio eſt.*
Ad ſecundam quæſtionis partem; quia Covar- 22
ruv.*lib.3. variar. cap.16.num.6.* Barboſa *in dicto*
cap.avaritiæ hoc tit. lib. 6. num. 10. dicunt quod
habens collationem Canonicam abſque poſſeſſio-
ne , ſi adminiſtrare velit , poſſit id facere opti-
mo jure; dum tamen alius non ſit in poſſeſ-
ſione ; de quo dubio , & de illo , an poſſit

quispropria authoritate capere poſſeſſionem be-
neficii, dixi, *ſub cap. 12. de reſtitu. ſpoliator.*
23 *q.3.* † quibus addo, ut capiens propria authoritate
poſſeſſionem beneficii ab alio occupatam, debeat
puniri, etiamſi non adhibeat violentiam, nec lucre-
tur fructus, nec eſſet in illa poſſeſſione manu te-
24 nendus; quia eſt vitioſa, Rota *in decis.21. p.2.* †
Quod intelligit Riccius *collect. 475.* ad textum *in
cap. eum qu. de prabend. lib. 6.* niſi poſſeſſor babeat
ſe pro ſpoliato: nam etiam ſpoliatori, & detentori
conceditur mandatum de manutenendo etiam con-
tra ſpoliatum; donec conſtiterit eum injuſtum poſ-
ſeſſorem, ſic eum Paleoto *in decis.87.* Rota *diverſ.
in decis.482.p.3.* Rota *in decis.50.p. 2.* imò & fuiſſe
reſolutum *in una Romana vineæ 23. Junii* 1583. *Co-
riolanen.* ut patet *in decis. Rota 641. num.6. p.1.* &
iterum *in una abulen. Capellania 27. Aprilis* 1594.
25 coram illuſtriſſimo Mantica, † Non enim ait idem
Riccius *dicta collect. 1476.* pœna *dict. cap avaritiæ*,
habet locum in capieote poſſeſſionem, niſi ſe in-
gerat adminiſtratiooi, aut fructus percipiat, cum
ille loquatur de ingerente ſe adminiſtrationi: ſic
etiam docent Cardinal. Puteus *decis. 45 lib. 3.*
Cotta *in decis. 129.* & refert Riccius ita fuiſſe reſo-
lutum *in Eugubina Canonicatus.*

26 Et addunt capella Tholoſana *in decis. 484.* Bel-
lamera *in decis. 497.* Antonius Faber. *in decis. 11.
cod. de ſacro ſanct. Eccleſ.* Caſſador. in *decis. 6. de
prab* & idem Bellamera *decis. 498.* quod talis ſe ta-
liter intrudens io beneficio, io impetratiooe ejuſ-
dem beneficii, tenetur facere mentionem de tali
iotruſione, & quod alias gratia ſit ſubreptitia, &
27 nulla. † De quo puncto latè cum multis loquitur
omnino videndus Nicolaus Garcia *de benefic. p.11.
cap. fin. à num. 15.* ubi quod textus *in dicto cap. ava-
ritiæ*, procedat in ingerente ſe adminiſtrationi be-
neficii, etiamſi vacet, & nemo illud detineat,
ubi *à num. 22.* addit ut pœna *dict. cap.* non babeat
locum in capiente poſſeſſionem, niſi ſe ingerat ad-
miniſtrationi, aut fructus percipiat, videndus ibi
à num. 23. ubi videtur tenere contrarium.

28 Imò & ampliat idem Riccius ad textum *in dict.
cap. avaritia hoc tit. lib. 6.* ut etiam teneatur mentio-
nem facere de fructibus beneficii, quos precepe-
rit: nam fructus indebitè percipiens; inbabilis effi-
citur & rehabilitatione indiget, ita ex Caſſador
dicta decis. 6. Cardinali Puteo *in decis. 26. lib. 1.*
29 Rota *diverſ. in decis. 1923. p. 3.* † inferens quod
gratia non faciens mentionem de fructibus malè
preceptis, non ſuffragetur, ut tenuit Peregrin. *in
decis. 41. p. 3.* & ita fuiſſe reſolutum *in una Mace-
raten. Parochialis 29. Aprilis* 1580. coram Sera-
30 phino; † qui etiam limitat ex Caſſador. *dict. decis. 6.*
ut quando in ſuplicatione eſſet appoſita clauſula
Necnon, cauſæ annullativæ, & infectivæ proprii
tituli, ac poſſeſſionis exprimi poſſint, quia non
obſtaret intruſio, ac mala perceptio fructuum;
etiam ſi de illis noo fuiſſet alias facta mentio, &
reddunt rationem Achiles de Graff. *in decis. 7. de
Præbend.* Paleot. *in decis. 633. p.3.* quoniam per il-
31 lam purgatur vitium intruſionis. † De his omnibus,
ac de aliis latè loquitur ex pluribus decisionibus vi-
dendus Garcia *dict. p.11. cap. fin. à num. 125.* ubi *à
num. 128.* dicit ut regula *dicti cap. avaritiæ*, non ha-
beat locum in intruſo, qui percipit diſtributiones
quotidianas, & de fructibus ab eo eſſe men-
tionem faciendam, niſi fructus debeantur tertio,
vel niſi quando eſt lis, ex qua timeri poteſt fru-
ctuum reſtitutio, alia dicens *numeris ſequentibus.*

Ad tertiam quæſtionis partem reſpondebis ex 32
adductis *in verſ. ad primam.*

Ad quartam quæſtionis partem, an Abbatiſſa 33
electa à majori parte poſſit adminiſtrare, non ob-
ſtante quod impugnetur, ſuppoſitis quæ jam de
electione Abbatiſſarum, & Prioriſſarum dixi ſu-
pra *in Rub. q.4.* reſpondeo breviter, quod ſi Abba-
tiſſa impugnaretur, ne veniret confirmanda, poſ-
ſit interim nihilominus adminiſtrare, ut reſolvunt
videndi Julius Lavor. *variar. lucub. tit.4. de elect.
cap. 24. num. 52. & 53.* idem *cap. 25. num. 25.*
Petrus Gregor. *de elect. cap. 19. num. 5.* & omnes
per textum *in cap. indemnitatibus hoc tit. lib. 6.
in verſ. libere adminiſtret*, idem *de jure Eccleſiaſt.
dict. cap. 19. p. 1. num. 249.* qui etſi rationem non
præſtent, ea mihi videtur vera; quia ſic adminiſ-
trando non contraveoiat *dict. cap. avaritia*, in quo,
& perceptio fructuum videtur requiri ex jam dictis
† Et ita Barboſa in *dicto cap. indemnitatibus num.* 34
17. dicit quod ſi contra electam per compromiſ-
ſum, pars minor Monialium ſe opponat; adhuc
confirmetur, ſi major non confirmetur; donec
fuerit objectis ſatisfactum, ſed interim tamen ad-
miniſtret; ſi verò pars opponentium fuerit duplo
major, non adminiſtret, ſed litis eventum ſpec-
tet, Julius Lavor. *dict. cap. 24. num. 52.*

Igitur ex jam dictis apparet, ut ſi electio, & 35
confirmatio pertineant ad eundem & eodem jure;
tunc quia electio habet vim confirmationis, pote-
rit electus adminiſtrare; ſecùs ſi diverſo jure,
gloſſa *in cap. circa, verb. electiones hoc tit. lib. 6*
Compoſtel. *in cap. cum inter Canonicos de elect
mil. verbo electio, q.2.* † item ſi adminiſtranti parca- 36
tur, *cap. noſtri hoc tit.* † Item quando Confir- 37
matio eſſet petenda à Romano Pontifice, & elec-
tus eſſet in looginquis, & valde remotis partibus
à curia, ut non poſſit confirmationem facilè obti-
nere, & dummodo negligans noo ſit in petenda
confirmatione, quia tunc pariter poterit ante con-
firmationem adminiſtrare in temporalibus, & ſpi-
ritualibus † ſed nullam in his duobus ultimis caſi- 38
bus fieri alienationem, probat Julius Lavorius *ex
dict. cap. indemnitatibus hoc tit. in 6. ſuprà dict.
cap. 25. num. 26.* † Et de Abbatiſſa idem dicit Julius 39
Lavorius *in dict. cap. 24. num. 51. in fine*, cum eo-
dem Petro Cregorio *dict. cap. 19. num. 5.* dicen-
tes, ut interim quo ſummariè à ſuperiore inquiri-
tur, de objectionibus poſitis contra Abbatiſſam
electam juxta dicta *in verſ. ad quartam, ex dict.
cap. indemnitatibus, §. verum*, nihil de Eccleſia
debeat alienare; etſi adminiſtrat.

QUÆSTIO

QUÆSTIO III.

An poſſit dignior electus, ſive proviſus ante collationem fructus, percipere etiam, uti adminiſtrator, ſi antea eſſet conſtitutus adminiſtrator. Et an Epiſcopus, & prælatus electus, & confirmatus, ſeu inſtitutus, vel proviſus à Papa, poſſit conferre beneficia, adminiſtrare, vel exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis ante inſtallationem, vel inductionem in poſſeſſionem. Et quid poſſit in utroque caſu conſuetudo. Et an Parochialis vacans, poſſit conferri in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit judicatus, & electus, dum affert Bullas Papæ, ſeu poſſit interim conſtitui Vicarius in ea, aut ei quoquomodo præfici. Et an dato quod magis idoneus judicatus, & electus ad Parochialem in concurſu; ex eo, quia in ea adminiſtravit, ut Vicarius amitteret jus ſibi competens gratia, & proviſio de illa à Papa ei facta, ſit valida, etiam non facta mentione de dicta intruſione, ſeu adminiſtratione?

SUMMARIUM.

1 *Electus dignior, ſive proviſus nequit ante collationem fructus percipere, ut adminiſtrator; etſi antea adminiſtraſſet, & quid poſſit conſuetudo*, num. 10.

2 *Declaratio in una Placentina expenditur.*

3 *Epiſcopus, ſive Prælatus electus, vel proviſus à Papa, poteſt beneficia conferre & alia juriſdictionis exercere ante inſtallationem, niſi alius eſſet in poſſeſſione*; num. 4. & 5. *vide* n. 6.

6 *Vacatio Eccleſiæ, ſolum durat uſque ad confirmationem de Prælato factam: fallit hodie* n. 7. *& expenditur*, n. 16. 17. & 19.

8 *Confirmatio electi ab Ordinario loci, in quo deferat ab aliis facta, & quid de inſtalatione*, num. 9.

10 *Conſuetudo mala, non evidenter talis tribuit juſtam ignorantiæ cauſam*, num. 11.

11 *Puniri non debet qui comuni judicio non peccat.*

12 *Conſuetudo invalida nondum reprobata excuſat à pœna, niſi adeſſet mala fides.*

13 *Conſuetudo facit ut electus, etiam confirmatus, non adminiſtret ante apprehenſam poſſeſſionem*, n. 14. *quid in Hiſpania* n. 16. & 17.

14 *Epiſcopi, aliique proviſi numquam ante adeptam poſſeſſionem adminiſtrant, nec conferunt beneficia, & hoc etiam de conſuetudine Hiſpaniæ* num. 16.

15 *Capitula Cathedralia adminiſtrant, uti ſede vacante; donec ſit capta poſſeſſio per Prælatum.*

18 *Remiſſoria petita ad probandum, quod Epiſcopus confirmatus conferebat ante adeptam poſſeſſionem, & ante præſentatas Litteras Capitulo, fuit denegata.*

10 *Collatio facta ante poſſeſſionem, non præſtat adminiſtrandi facultatem, etiam ſi eſſet conſuetudo adminiſtrandi.*

20 *Epiſcopus de jure communi videtur ut non poſſit etiam confirmatus ante præſentatas Litteras Capitulo adminiſtrare, & de ratione* num. & 21. 22.

22 Cap. avaritiæ de elect. lib. 6. *& alia jura non impediebant Litteras præſentari, ut electus, & confirmatus adminiſtrare poſſet.*

23 *Parochialis vacans, nequit in commendam conferri ei, qui magis idoneus eſt, interim quo affert Bullas Papæ.*

24 *Vicarius nequit conſtitui proviſus ad beneficium, interim quo Bullas affert.*

25 *Inſtruſus dicitur qui electus ad Parochialem, ut magis idoneus adminiſtravit in ea*, numero 26.

26 *Intruſus cadit à jure beneficii, ſi quod habet, & quis talis dicatur* n. 17.

27 *Poſſeſſionem beneficii capiens ante collationem, etiam ſi non adminiſtret, aut fructus percipiat, dicitur intruſus* n. 28.

28 *Intruſus in beneficio tenetur de ſua inſtruſione mentionem facere, alias datur ſubreptio, etiam ſi non adminiſtret, nec fructus percipiat.*

29 *Intruſus percipient fructus, tenetur mentionem facere de tali perceptione.*

30 *Beneficii proviſio facta à Papa antea intruſo, non facienti mentionem, qualiter valeat* n. 31.

31 *Conſtitutio Julii III.* n. 32.

32 *Litteris non expeditis apprehendens poſſeſſionem virtute ſupplicationis, ſubrepit.*

33 *Intruſus, aut percipiens fructus indebitè, non eſt inhabilis ad beneficium, niſi, & quæ praxis* n. 35.

34 Cap. jam dudum, cap. per inquiſitionem hoc titulo.

36 *Intrudens ſe in beneficio qui jus ad rem habet in illo, ſi non ſe ingerat adminiſtrationi nec fructus percipiat; non ideo dicitur inhabilis ad illud.*

AD has difficulates ex dictis non eſt difficilis reſponſio juxta terminos textus noſtri 1
cap. 6. 9. & 17. cum aliis hujus tituli, item & *cap. avaritiæ* 5. de quo dixi *quæſt.* 2. & ſic reſolutivè reſpondeo ad primam, ut non poſſit dignior electua, ſive proviſus ante collationem fructus percipere, uti adminiſtrator, etiam ſi antea eſſet contitutus adminiſtrator; quia ſuppoſito, quod regula *dicti cap. avaritiæ*, procedit in quibuslibet beneficiis, & in præſentatis, ſeu nominatis, ut cum Lapo *alleg.* 8. *ſub num.* 4. Mandoſio, Rebuffo, Cotta, Hieronymo Gabrlel, & aliis reſolvit Nicolaus Garcia *de benefic.p.* 11. *cap. fin. à n.* 216. de quo jam dixi *ſub præcedentibus quæſtionibus*: ita eſt concludendum, ut reſolvunt Joannes Andreas Dominicus *n.* 4. & Franchis *n.* 1. & cum eis Nicolaus Garcia *de benef.p.* 9. *c.* 2. *n.* 25.

Nec obſtat huic reſolutioni quædam declaratio 2
Placentina petita pro parte Epiſcopi Placentini anno 1593. ubi cum vacante quadam Parochiali in menſe ad Sedem Apoſtalicam reſervato, & Epiſcopus Placentinus, habito concurſu, ex dignis

digniorem eligendo, ſupplicando, ſequentia dubia declarari. Primò ſi poteſt in dicta Parochiali conſtirui Vicarius, qni uti dignior ad Parochialem nominatns eſt. Secundò ſi poteſt magis idoneus in commendam temporalem dictam Parochialem habere. Tertiò ſi virtute mandati Epiſcopi poteſt, antequam ſit facta ei à Papa collatio capere poſſeſſionem Parochialis. Quartò ſi dignior ante confirmationem, poteſt fructibus Parochialis gaudere ſub prætextu Commendatarii, ſeu Vicarii; & habito reſponſo negativo, ad tria prima dubia eadem ſancta Congregatio Concilii ſic cenſens ad quartum dubinm verbis ſequentibus reſponſum præbuit: *Ante collationem nonpoſſe fructus percipere; niſi uti adminiſtratorem*; quia ut reſpondet Garcia *dict. num.*25. adducens ad litteram dictam declarationem, quæ alia duo dubia claudit ibi obiter declarationem Concilii alloquutam fuiſſe; & ob id ſtandum eſſe reſolutioni poſitæ *n.*1. quæ comprobatur ex jam dictis *q.*1. *&* *q.* 2.

3 Ad ſecundam quæſtionis partem Innocentius, Hoſtienſis, Joannes Andreas, Compoſtellanus, Butrius, Cardinalis, & Abbas *in noſtro textu*, Felin. *in cap. ne Dei, de Simonia, num.*2. Decius, *Capella Tholoſ. num.* 444. ſeu 443. & ibi Aufrerius, Coſma *in pragmatica ſanctione hoc tit. cap. licet §. cenſuit verb. promotus*, Ripa *lib.*2.*reſp. c.*31. Rochus *de jure patronatus, verb. jus, quæſt.*1. Lambertinus *in eodem tractatu* 3.*part. lib.*2.*q.*13.*art.*6. *&* 7. Selva *de beneſic.*2.*part. q.*5. Rebuffus *de pacificis poſſeſſoribus à num.*243. *&* 251. & *in praxi titulo de ſimonia in reſignat. beneficior. num.*26. Botteus *de Synodo* 1. *part. num.* 39. Corraſius 2. *part. cap.*4.*num.*8. Duaren. *de beneficiis lib.*3.*c.*4. Roſiniacus *cap.*12.*à num.*2.*&* *c.*23. Petr. Gregor. *c.* 38. *num.*2. Chuchus *inſtit. moral. lib.*4.*tit.*4.*à num.*63. Suarez *tom.*4. *de pœnit. diſp.* 55. *ſect.* 3. *num.*16. Azevedus *in Curia Piſana lib.* 1.*c.*13. *à num.*9. anaſtaſius Germon. *de indultis Cardinal. Necnon quarumcumque, à num.* 19. Covarruu. plures referens *lib.* 3. *variar. c.* 16. *num.* 6. dicunt quòd Epiſcopus, ſeu Prælatus electus, & confirmatus, ſeu inſtitutus, vel proviſus a Papa, poteſt conferre beneficia, adminiſtrare ea, quæ ſunt juriſdictionis ante inſtallationem, vel inductionem in poſſeſſionem.

4 Niſi alius eſſet in poſſeſſione Prælaturæ ex noſtro textus, *cap. qualiter, cap. nihil hoc tit. dict. cap. avaritiæ eodem titul. lib.*6. eo quod dicta jura ſolum videantur exigere confirmationem electionis ad adminiſtrationem.

5 Alii inquam, ut ſunt Archidiacon. *in cap. cum qui de præbend. lib.*6. & ibi Lapus, Paulus, & Ancharan. idem Archidiaconus *in dict. cap. avaritia*, ubi Domin. *num.*4. *in princ.* Franc. *n.* 4. idem Ancharan. *in reg. ſine poſſeſſione lib.* 6. Imola hic, Felinus *conſ.*40.*n.*5. Flamin. Pariſius *de reſignatione beneſic. lib.*10.*q.* 6.*n.*7. contrariam ſententiam te-
6 nent. † Sed ego pro prima exiſtimo reſpondendum, tum ex jam dictis, tum etiam quia ſic fiat per Rotam reſolutum *in una Burg. Canonic.* 28. *Januarii* 1583. coram Illuſtriſſ. Lancelloto, quæ habetur impreſſa 2.*p. diverſ. deciſ.* 183. nempe vacationem Eccleſiæ ſolum durare uſque ad confirmationem, ſeu proviſionem de prælato ſactam; & ſic ſtante dicta proviſione, & litteris expeditis, etiam ante captam poſſeſſionem per Prælatum, non poſſe Capitnlnm conſerre, nec juriſdictionem exercere, uti ſede vacante, ut ſequnntur Flamin. Pariſius *de reſignat. beneſ. lib.*7.*q.*23.*à n.*46. Nicolaus Garcia *de beneſ. p.*5.*cap.*4.*à num.*242. 245.*&* 249. quam ſententiam ego intelligo veram, attento jure communi ex noſtro textu, & *dict. cap. avaritia*. † 7
Sed non ſic in Epiſcopo attenta extravagante injunctæ *hoc tit.* de qua latè expendo *à quæſt. ſeq.* imò & ante dictam extravagantem de conſuetudine ſervari infra *à verſ. ad tertiam*, & *à n.* 20.

Quo jure attento non ſunt amplectendi idem 8
Dominic. *in dicto cap. cum qui §.*1. *n.* 8. ubi Franc. *n.*5. Felin. *in dicto cap. ne Dei n.*5. *limit.*2. Rebuffus. *ſupr. de pacificis num.*306. *alias* 255. concordantes dictas contrarias opiones, ut ſi confirmet is, qui eſt ordinarius loci, & plenam poteſtatem jure habet, ut Archiepiſcopus quoad provinciam, Epiſcopus quoad Diœceſim, & Papa quoad omnes, tunc ex ſola confirmatione, habeat plenam, & liberam adminiſtrationem; ſecus ſi alii confirment, qui non ſunt locorum Ordinarii; quia tunc Superioris, puta Diœceſani conniventia, & conſenſus ſpectatur, & requiritur. † Nec etiam amplectendi 9
ſunt Butr. *in dict. cap. ne Dei*, quem ibi ſequitur Anania *n.* 4. quos Felinus citat pro tertia ſententia dictas duas concordantes opiniones, dicendo, quod aut inſtallatio ſpectat ad alium, quam ad confirmatorem, & ſit verè opinio ſecunda Archidiaconi, & aliorum, ant ad confirmatorem; & ſit vera opinio prima Innocentii, & aliorum; quia hæ diſtinctiones nequeunt applicari ad prædicta jura communia.

Ad tertiam quæſtionis partem, quid poſſit in 10
utroque caſu conſuetudo, & juxta primum caſum Abbas hic *n.*3. Franchus *in dicto cap. avaritiæ n.*2. Dominicus *in dict. cap. cum qui §. inſuper n.* 7. *de præbend. l.*6. & ibi Franc. *n.*5. Chuchus *inſtit. moral. lib.*4.*tit.*4.*n.*3. Lambertin. *de jure patronatus* 2.*part. lib.*2.*q.*5.*art.*11.*n.*7.*&*8. Rochus *in cap. fin. de conſuet. ſect.*6.*n.*41. Selva *de beneſic.*2.*p.q.*15.*n.*4. Gigas *de intruſo ſub num.*25.*fall.*6. Rebuff. *in praxi ſuper regul. de ſubrogandis collitig. gloſſa* 4.*n.*8. *&* *reg.* 29. *Cancel. verſ. ſecundo etiam*, docent ut non valeat conſuetudo contraria: & etiam tenet Nicolaus Garcia *dict.*9.*p.c.*2.*à n.*26. ubi *n.*27. addit ſic procedere; quamvis conſuetudo iſta videatur excuſare à pœna privationis beneficii, ſeu juris, de qua *ibi.* † 11
Nam conſuetudo mala, non tamen evidenter mala, tribuit juſtam cauſam ignorantiæ, cum qui facit illud, quod alii faciunt, excuſetur, & puniri non debeat, qui communi judicio non peccat, & tenent Farinac. *in praxi crimin.*3.*p.q.*95. Villar. *del patronado de Calatayud* 4.*p.§.*3.*n.*1. Ancharan. *conſ.* 41. cum aliis Alexand. *conſ.*107. *lib.*2. *ſeu*.8. *lib.*6. Probus ad Monachum *in c.*1. *de Clericis non reſident. lib.*6.*n.*36. Rochus *in dict. c. fin. in princ.*35. *&* *ſect.* 6.*n.*19. Rebuf. *ubi ſupra*. Flamin Pariſ. *de confidens. q.*5.*num.*24. Ludovicus Gomez *in cap.* 1. *de conſtitut. in* 6. *num.* 131.

Sed licèt conſuetudo invalida, & irrationabilis, 12
nondum reprobata, excuſet à pœna modo dicto, ut docent etiam Felinus *in cap. ex tenore de reſcript. num.* 12. Navar. *conſ.* 29. *de ſent. excommunic. n.* 9. ſed ut dicunt Ludovic. Gomez, *ubi ſupra*, & Nicolaus Garcia *dict. cap. num.* 29. qui haberet malam fidem, & conſcientiam læſam; ut quia ſibi conſtaret conſuetudinem non eſſe bonam, vel ſaltim de ea dubitaret, non excuſaretur à prædicta pœna privationis, de qua *in dicto cap. avaritia*, maximè in foro conſcientiæ, in quo irrationabilia conſuetudo non excuſat, ad quod applicabis plura, quæ dixi ſub *dict. cap. fin. à quæſt.* 4. & in aliis capitibus *de Conſuetudine*.

Juxta

13 Juxta ſecundum caſum, qui magis ad extenſum
q. ſequenti expenditur, dum eaplico dictam *extra-
vag. injunctæ hoc tit.* ubi ante præſentatas litteras,
Epiſcopi nequeunt adminiſtrare, videntur reſpon-
dere Abbas hic *num.* 3. ex communi Doctorum, Fe-
lin. *in dict. cap. in nomine Dei limit.* 3. Rebuffus *de
pacificis, num.* 266. *aliis* 247. & Nicolaus Gatcia *de
benefic. p.* 5. *cap.* 4. n. 257. cum Selva Bot. Anaſtaſio
Germonio ex gloſſa *in dicta extravag. injuncta verb.
Non præſumans*, & per teatum *in cap. in his dict.* 11.
cum aliis ut ptoviſus poſſit adminiſtrare ante ap-
preheaſam poſſeſſionem, niſi uſu, vel conſuetudine
receptum ſit, ne quis adminiſtret, niſi naturalem,
& actualem poſſeſſionem acceperit, quam conſue-
tudinem air Anaſtaſius Germon. & Azevedus *dict.
q. ſequent.* referendi ſibi videri eſſe in viridi obſer-
vantia, cum non ſoleant ante apprehenſionem poſ-
14 ſeſſionis quidquam proviſi agere; † & Garcia *dict.
cap.* 4. *num.* 258. ait negari non poſſe hanc conſue-
tudinem pollere non ſolùm in Hiſpania, ſed etiam
in aliis partibus: nam numquam Epiſcopi ante cap-
tam poſſeſſionem adminiſtrant, nec beneficia con-
ferunt, nec in aliquo ſe occupant, ſeu impediunt
15 † ſed quod capirula uti ſede vacante adminiſtrant,
& Juriſdictionem exetcent; donec per Prælatum ſit
capta poſſeſſio Epiſcopatus, quæ præſentatis litte-
ris, & præſtito ſoliro Juramento de ſervandis ſta-
turis, ſtatim ſolet eis dari, ſeu eorum procuratori,
ſic ut uſque ad illud tempus cenſeatur durare Ec-
cleſiæ, & ſedis vacatio ad iſtum adminiſtrationis
effectum.

16 Unde Azevèdua *conſ.* 14. *num.* 13. ait quod de
conſuetudine Hiſpaniæ prout notum eſt, etiam
Epiſcopus confirmatus non confert, nec adminiſ-
trat, uſque dum Bullas, & litteras cum mandato
præſentat in Capitulo ſuæ Eccleſiæ, & poſſeſſionem
capit ipſe vel alius ejus nomine, nec quod aliter il-
lum Capitulum reciperet ad miniſtrandum, & con-
ferendum beneficia, & bona talis Epiſcopatus; &
ſic eo in caſu ſtante dicta conſuetudine, nullo mo-
do poſſe electum, & confirmatum Epiſcopum ad-
miniſtrare; nec conferre ante adepram poſſeſſio-
nem, & quod interim prædeceſſor juſtè poſſidet
ſecundum Rebuffum *in concordatis tit. de collatio.
§. volumus. verſ. vacante in fine pag.* 100. & *in pract.
17 de devolut. num.* 40. † & hoc modo dicit Nicolaus
Garcia *dict.* 5. *p. cap.* 4. *n.* 260. ex Doctrina Hoſtienſ.
in cap. olim. 1. *de reſtit. ſpoliat.* quem refert Felin.
conſ. 40. *n.* 4. accipiendum eſſe Rebuff. ſupra *de
devolutione num.* 72. dicentem ſcilicet ſedem va-
care; donec Epiſcopus novus adeptus fuerit poſ-
ſeſſionem: & addit *num.* 264. quod ſtante dicta
conſuetudine, quæ eſt ſatis rationabilir, non vide-
tur poſſe adminiſtrare, nec conferre promotum,
etiamſi ſit Cardinalis ante adeptam poſſeſſionem.

18 Unde idem Garcia *dict.* 5. *p. c.* 4. referens *n.* 262.
ad litteram deciſionem de Rota ſuper quadam pro-
viſione Canonicatus Burgen. cotam Dominieo Bu-
balo 8. Junii 1584. ait *num.* 261. ut cùm peteretur
remiſſoria ad probandam conſuetudinem imme-
morialem in Regnis Hiſpaniæ, quod Epiſcopi poſt
expeditas literas, ſive Bullas abſque illarum oſten-
ſione in Capitulo, providebant de Canonicatibus,
& aliis beneficiis, fuit denegara; quia non dabatur
aliquis fumus; quinimo teſtes eaaminati videban-
tur potius probare contrarium, nempe quod Epiſ-
copi non ſe intromittunt in adminiſtratione Epiſ-
copatus ante præſentationem litterarum, & ante
captam poſſeſſionem.

19 Et confirmatur ex doctrina Ugolini *de officio
Epiſcopi cap.* 50. §. 15. *num.* 3. dicentis ante poſſeſſio-
nem adminiſtrare non poſſe eum, cui collatio ſacta
eſt, nbi conſuetudo eſſet, ut ante poſſeſſionem
adminiſtraret, & eum ſic vidiſſe ſemper obſervari,
addentis, nec ab ea conſuerudine eſſe diſceden-
dum, reſert idem Garcia *dict. cap.* 4. *ſub num.* 257. *in
fine*, qui ait regulam 2. Cancellariæ ibi *num.* 259.
relatam videri ad id reſpeaiſſe, quæ reſervat bene-
ficia ad diſpoſitionem Epiſcoporum, & aliorum
collatorum pertinentia, quæ poſt illorum obitum,
dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel privationem,
uſque ad promotionem ſucceſſorum Apoſtolica
authoritate faciendam, & adeptam ab eis poſſeſ-
ſionem vacant; quaſi uſque ad illud tempus vaca-
re cenſeatur Eccleſia, ſeu ſedes.

Quare infero, ut ſecluſa etiam deciſione *dict.* 20
extravag. injunctæ hoc tit. de qua abundè à *quæſt.
ſequenti*, & attenta relata conſuetudine, ſeu ſola
diſpoſitione juris communis ex noſtro teatu cum
aliis, & *dict. cap. avaritiæ*, ſit juri, & actioni con-
forme, non poſſe Epiſcopum ingetere ſe admini-
ſtrationi, & juriſdictionis exertio, niſi oſtenſis,
& præſentatis litteris ſuæ proviſionis Capitulo, de
cujus præjudicio agitur, & ad tollenda ei admini-
ſtratione, & juriſdictione, quam haber, ſede va-
cante † qui ante oſtenſionem, & intimationem lit- 21
terarum, non tenetur Capitulum deſiſtere ab admi-
niſtratione, & eaercitio juriſdictionis, ſed quod
poſſit eam continuare, & ut Epiſcopus conſequen-
ter non poſſet antea juriſdictionem exercere, ſic ut
alias daretur conflictus, & repugnantia juriſdictio-
num, & confuſio magna ac riaarum, & ſcandalo-
rum occaſio; & ita tenendum arbitror ex doctrina
Felini *in cap. ex parte Decani de reſcript.* Ripa *in l.
quod te mihi num.* 61. *ff. ſi certum petatur*, Bartol. *in
l.* 1. *num* 20. *ff. de novi oper. nunciat.* ut in terminis
reſolvit Nicolaus Gaicia poſt alia, quæ addueit
in dict. cap. 4. *p.* 6. *à num.* 252. ibi *num.* 254. & 255. † 22
addens *dict. num.* 256. ut jam cum illo dixi textum
noſtrum, aliàque jura noſtri tituli, & *dict. cap. ava-
ritiæ*, non impedire hanc Doctrinam, cum ea jura
non excludant oſtenſionem, & notificationem litte-
rarum faciendam Capitulo, cui aufertur adminiſtra-
tio: pro qua doctrina faciunt infra dicenda *de officio
deleg. in c. cum in jure*, ubi de non admittendo Ju-
dice delegato, ſeu commiſſionis, antequam Ordina-
rio oſtendat tenotem ſuæ commiſſionis, ſecundùm
praxim, quam retuli infra *in cap. fin. de libelli obla-
tione* §. 22. alia dico *quæſt. ſequenti ſub verſ. ad ſe-
cundam.*

Ad quartam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ 23
dixi à *num.* 1. & *verſ. ad ſecundam*, reſpondeo
reſolutivè Parochialem vacantem, non poſſe con-
ferri in commendam temporalem ei, qui magis
idoneus fuerit judicatus, & electus, interim quod
affert Bullas Papæ; † nec poſſe interim conſtitui vi- 24
carium in ea, aut ei quoquomodo præfici; quam-
vis referat Nicolaus Garcia *de benefic. dict. p.* 9. *c.* 2.
num. 23. in his Regnis Caſtellæ; & particulariter in
Epiſcopatu Abulen. contrarium ſervatum; etſi in
eo Epiſcopatu videatur jam emendatum; quia ut
ipſe refert *ibi*; & *num.* 24. eam praxim, non eſſe te-
nendam, ut malam &; quia textus *in dict. c. ava-
ritiæ hoc tit. lib.* 6. videtur procedere in quibuslibet
etiam beneficiis, ut jam dixi ſupra *ſub num.* 1. &
hoe probat ex declatatione ſacta Epiſcopo Pla-
centino 1593. de qua dixi ſuprà.

Ad quintam quæſtionis partem, an dato quòd 25
magis idoneus judicatus & electus ad Parochialem
in concurſu ex eo quòd adminiſtravit, ut Vicarius

contra ſupradicta, amitteret jus ſibi competens *ex
dicto cap. avaritia hoc tit. lib. 6.* gratia, & proviſio
de illa facta ei, ſit valida, etiam non facta mentione
de dicta intruſione, ſeu adminiſtratione: & ſup-
poſitis quæ dixi *q. 2. verſ. ad ſecundam* videtur pro
affirmativa ſententia reſpondendum; quia cum ta-
26 lis videatur intruſus, † intruſuſque cadat à jure ſuo,
ſi quod habet ad beneficium, item efficiatur ad
illud inhabilis, ut docent Doctores *in cap. cum jam
dudum, & cap. per inquiſitionem hoc tit.* ſic ut dicat
Coſmas *de pacificis poſſeſſor. ad finem verb. violen-
tus*, quod ſolus Papa poteſt cum eo diſpenſare; &
dicat Rebuſius *tit. de remiſſione in poſſeſſion. n. 8.*
quòd ſi quis acciperet poſſeſſionem ante collatio-
nem, eſſet intruſus; ſic ut poſtea collatio illi facta,
non valeret, ut dixerunt etiam Joannes Gutierrez
conſ. 10. num. 12 Nicolaus Garcia *de benefic. p. 11.
27 cap. fin. num. 224.* † qui etiam *n. 223.* cum eodem
Rebuſſo, & DD. *in cap. jam dudum de præbend* ſcri-
bit quod capiens poſſeſſionem, etiamſi non ſe in-
gerat adminiſtrationi, nec fructus percipiat; ac
etiam violentiam non adhibeat, ſit privatus jure ad
rem, ſibi ad beneficium competenti; ex eo quod
accipiens poſſeſſionem beneficii ante collationem,
& jus in re, eſt intruſus, cum eam capiat ſine titulo.
28 Unde cum idem Nicolaus Garcia ex doctrina
Mill. Hieronymi, Pauli, Rebuffi, Æneæ de Fal-
con, Cappellæ Tholoſan. Caſſador. Mandoſ. Azot.
Leſſ. & aliorum *dict. cap. fin. p. 11. num. 225.*
dicat quòd intruſus in beneficio, teneatur in im-
petratione facere mentionem de ſua intruſione; &
quod alias ſit ſubreptitia, & nulla, ut dixit etiam
Abbas *in cap. jam dudum. num. 3. de præb. & in cap.
præterea de jure Patron.* & ita eſſe faciendam men-
tionem de ſua intruſione, etiamſi intruſus non ad-
29 miniſtraverit, nec fructus perceperit, † & ſi fructus
perceperit etiam de illis faciendam eſſe mentio-
nem, ut docent Felinus *in cap. in noſtra de reſcript.
col. 2.* Rebuf. *p. 3. de ſignatura, verbo nec non num. 56.
& 57.* & *tit. de diſpenſ. eum regul. n. 66. & 67.* Caſſa-
dor. *decif. 6. de præb.* Puteus *decif. 26. lib. 1.* Rota *de-
cif. 1222. lib. 3. p. 3. diverſ.* Mandoſius *de ſignatura
gratiæ titulo de abſolutione à mala fruct. precept.* ubi
latè, *& conſ. 4. n. 19.* Navar. *conſ. 2. n. 2. de ætate, &
qualit. ordin.* Gonzalez *in reg. 8. Cancellariæ §. 7.
proœm. à n. 171.* idem Garcia *dict. c. fin. p. 11. n. 131.*
30 † ſequitur ut proviſio, de qua loquimur videatur
invalida ex doctrina Abbatias, *in cap. qualiter hoc
titulo, num. 8.* Petri Baiſii *in directorio election. 2.
p. cap. 8.* Chucln *lib. 4. inſtitut. tit. 1. à num. 147.* ut
refert idem Garcia *p. 9. cap. 2. num. 31.* qui ex hoc
capite etiam refert fuiſſe Romæ impetratam Paro-
chialem oppidi *de Ontiveros* Diœceſis Abulenſis
quamvis non habuerit effectum impetratio, ſed
tandem concordatum inter partes, & confirma-
tum à Papa.
31 Adhuc tamen ipſe Nicolaus Garcia ibi *à n. 32.*
dicit proviſionem, de qua non eſt dubium validam
videri; eo quòd ibi non videatur intruſio vera,
quemadmodum eſt illa, de qua ipſe loquutus eſt *d.
p. 11. cap. fin. dub. ult. à num. 224.* proximè relata; ita
ut non poſſit dici gratia ſubreptitia; quia non nar-
rat Parochialem ſibi eſſe debitam, ſed ſolùm ex-
hibet ſuam approbationem, & litteras teſtimonia-
les Ordinarii; & quia ex clauſulis generalibus fit
gratia etiamſi alias ſpecialiter, vel generaliter exi-
32 ſtat reſervata † & ait *num. 33. & 34* ut his non in-
tret conſtitutio 33. Julii III. de qua idem 4. *p. de
benefic. cap. 2. à num. 47.* quia illa loquitur de appre-
hendente poſſeſſionem beneficii, virtute ſupplica-
tionis, litteris non expeditis: & ſic ait verius eſſe
hujuſmodi poſſeſſionem eſſe invalidam per ſubrep-
tionem; quia exibendo, & ſignificando Papæ ele-
ctionem de ſe factam ab Ordinario in concurſu; &
videri etiam, ut ſignificet habere aliquod jus ad
Eccleſiam Parochialem.
Imò & in terminis relatæ doctrinæ de intruſo, 33
ſub verſ. ad quintam, dicit idem Nicolaus Garcia
dict. p. 11. cap. fin. à num. 234. nullibi rectè probari
quod intruſus, aut percipiens fructus indebitè,
ſit inhabilis ad beneficium illud, niſi in caſu
cap. quiſquis, hoc titulo † Quia textus *in dict.* 34
*cap. jam dudum, & cap. per inquiſitionem hoc
titulo*, ad ſummum probant quod eſt indignus;
ita quod electio deberet caſſari, non tamen in-
habilis. † quòd quamvis de Stylo Curiæ videa- 35
tur intruſus, quamdiu eſt intruſus, & qui percipit
fructus indebitè, quandiu illos habet, ſit inhabilis
ad illud beneficium; ſed tamen de Stylo illis dari
rehabilitationem, tanquam inhabilibus, cum com-
poſitione tertiæ partis fructus perceptorum † quod 36
tamen ibi *num. 236.* addit non procedere in eo,
qui habens jus ad rem ad beneficium, intruſit ſe
in illo per ſolam poſſeſſionem abſque eo quod ſe
ingeſſerit adminiſtrationi, vel fructus perceperit;
quia iſte talis non fit inhabilis ad beneficium, cùm
non amittat jus, quod ad illud habet, ut *in dict.
cap. avaritia* juxta deciſiones, quas antea refert *à
num. 222.* Et ut uberius agas, applicabis quæ dixi
infra *in cap. olim 12. quæſt. 3. à num. 1. ad 11. de
reſtit. ſpoliator.* ubi egi de quæſt. *An poſſit quis cape-
re propria authoritate poſſeſſionem de beneficio*, &
ibi *à num. 7.* quis dicatur intruſus: & de violento
poſſeſſore, & intruſo, latè Garcia *de beneficiis,
dict. p. 11. cap. 10. à num. 1.* cum infinitis &c.

QUÆSTIO IV.

*An ſi electus ingerat ſe in adminiſtrationem
tantum unius fundi Eccleſiæ, ad quam e-
lectus eſt, incurrat pœnas noſtri textus. &*
cap. avaritiæ hoc titul. *An hodie in aliquo
ſint immutata dicta in præcedentibus quæſ-
tionibus per* Extravag. hoc tit. *cujus pra-
xis aſſignatur circa adminiſtrationem pro-
viſi ad Epiſcopatum, Abbatias, aliaſve
Dignitates Bullas Apoſtolicas exigentes:
An penſio exigi, ac ſolvi poſſit litteris ſu-
per illius reſervatione, nondum expeditis.
An poſſit quis capere poſſeſſionem beneficii
authoritate propria. Et an gratia Pontifi-
cis ſit præcisè probanda per litteras, aut
poſſit etiam per teſtes. Et quibus pœnis
puniantur admittentes electos, ut admi-
niſtrent, litteris non oſtenſis?*

SUMMARIUM.

1 *Electus ingerens ſe ante confirmationem unius
tantum fundi Eccleſia, non incurrit pœnas.*
2 *Commendatarius ad tempus, non incurrit pœ-
nas*, cap. avaritiæ.
3 *Epiſcopi electi, etiam litteris expeditis, &
præ*

præſentatis Capitulo, nequeunt admiuiſtrare; nec hodie poſt confirmationem, num. 6. & 7. *Qaamvis alii dixerint ſufficere expeditionem ſolam litterarum*, num. 8. 9. & 10. *&* num. 15.

4 *Archiepiſcopi Burgenſ. facta ante oſtenſionem literarum Capitulo irrita fuerunt.*

5 Extravag. injunctæ hoc titulo, *expeditur in praxi.*

7 *Collatio Capituli facta, jam expeditis litterir, ſed noadum præſentatis, valida fuit declarata.*

11 *Proviſio debet probari per litteras, nec aliter recipi debet.*

12 *Conſtitutioaes Julii II. & III. Pauli III. & Pii IV. extendunt* Extravag. injunctæ, de Electione, *ad beneficia, & ad omnes Eccleſias titali, commendationes, ſive admiaiſtratioaes etiam ia Conveatualibus*, n. 13. & 14.

13 *Officiales curia dabant mandata de accipienda poſſeſſione, quæ improbant Paulus III. Julius III. & Pias IV.*

16 *Admiuiſtratio, litteris non expeditis, & præſentatis Capitulo, ex quaratione ſit ia jure probibita* n. 17. 18. & 19.

19 *Electis, ſea aliis aſſerentibus de expeditione litterarum non creditur, nec Monachis*, n. 21.

20 *Aſſerenti ſe venire cum mandato, noa creditur de jare communi.*

22 *Ballarum expeditio ad Epiſcopatum, aliàſve Dignitatet, per quas diligentia perficiatar ia Curia Romana.*

23 *Bullarum ad Epiſcopatus, & alias Dignitates, examea ia Regia Camera Hiſpanica, quo jure queat practicari.*

24 *Penſio exigi, ac ſolvi poteſt, litteris non expeditis, ſecundum aliquos, verius contra, à* num. 32.

25 *Gratia Pontificis dependet à verbo* Fiat, *& à pronunciatione Papa.*

26 *Scriptura ad ſubſtantiam gratia, non eſt neceſſaria.*

27 *Beneficium collatum per ſignaturam, ante levationem Bullarum, poteſt cum alio commutari.*

28 *Beneficiam vacare dicitur per mortem illius, cui ſolo verbo fuit collatum, etiam ſi tantum baberet ſignaturam.*

29 *Capellania bonoris aoa requirit ſcriptaram, nec Pontificis Bullam.*

30 *Privilegia ſolent viva vocis oraculo ia publicas tabulas referri.*

31 *Verbam* Fiat, *etſi de futuro videatur frequentius, accipitur de futuro.*

32 *Penſio ſine litteris, nec petitur, nec ſolvitur.*

33 *Supplicatio ſola dicitur exiſtere ia utero; donec per litterarum expeditionem producatur in mundum.*

34 *Litterarum expedio, requiritur etiam ia gratia beneficiali, quæ dicitur informis ante eam*, n. 37.

35 *Conditio ineſſe cenſetur ia gratia conceſſione, ſi litteræ expediaatur.*

36 *Litterarum expeditio à regula Cancellariæ exigitur, fuit introducta ad obviandas falſitatet, & ne fieret prajadicium Officialibus Romana Curia, &* n. 49.

27 *Peaſionis ſolutio non cogitur fieri per judicem ſine litterarum expeditione.*

38 *Penſionarius obligans ſe ſolvere penſionem abſque litteris, nihil facit*, & n. 39.

40 *Intruſus dicitur qui capit beneficii poſſeſſioaem, ſola ſuplicatione ſiguata, litteris non expeditis, inhabilis redditur ad illud obtineadam.*

41 *Hæredes illius, qui moritur, ſola ſuplicatione, ante litterarum expeditionem, neqaeunt percipere fructus illius temporis.*

42 *Regreſſus noa valet, litteris non expeditis.*

43 *Epiſcopus nequit providere ex ſola ſupplicatione, vigore alternativa, litteris non expeditis.*

44 *Sequeſtrum non relaxatur reſignatario babenti ſolam ſuplicationem vigore ſententia lata favore reſignantis, niſi cum expeditione litterarum.*

45 *Littera requiruntur quoad probationem, & executionem gratia, & quoad validitatem.*

46 *Beneficii poſſeſſionem capere nemo poteſt propria authoritate.*

47 *Gratia Pontificis præciſè debet probari per litteras contra juris diſpoſitionem*, à n. 49. & 54.

48 *Diſpenſatio Papa inter conſanguineos valeret, ſi Balla diſpenſationis non reperiatur.*

49 *Gratia Papa per teſtes non probatur, benè ſine litteris & à* n. 54. *cont. a aliquos.*

50 *Scripturam ad probationem, multi caſus requirunt*

51 *Probatio per litteras deſideratur in omni Pontificis gratia, ut ſtylus Curiæ Romanæ declaravit*, & num. 52.

52 *Gratia ſi per teſtes probari valeret, abſurda multa evenirent*, & num. 53.

53 *Fundans ſe in gratia Pontificis, debet eam oſtendere ad evitanda abſurda, & falſos teſtes.*

54 *Regala parem vim babent teſtes, & inſtrumenta: fallit in probatione gratia Pontificiæ.*

55 *Collatio beneficii nequit teſtibus probari ſine litteris collationis.*

56 *Capellania ut probetur collativa, non teſtibus, ſed titulo collato.*

57 *Eligentes recipientes electos ſine litteris, quali puniantur pœna, & n. 58.*

58 *Religionam ſuperiorum confirmantes electionem, ſine litteris puniuntur.*

AD primam quæſtionis partem reſolutivè dico quod ſi electus ingerat ſe in adminiſtratione tantum unius fundi Eccleſiæ, ad quam electus eſt, non incurrit pœnas impoſitas *in cap. avaritia hoc tit.* ita tenendum exiſtimo per declarationem Rotæ *in Mutinen: Canonicatus* 14. *Martii* 1603. coram Cardinali Lancelloto & *ex deciſione Rota* 19: *num.* 12: *p.* 2: *diverſ.* quia ita Doctores loquentes in ſpecie textus *in c. eum, qui de prab. l. 6.* quatenus ibi Pontifex privat ipſo jure intruſum in poſſeſſionem beneficii, abſque Diœceſani, alteriuſve Superioris conſenſu, vel authoritate; ejus deciſionem limitant in intrudente ſe tantum in poſſeſſione alicujus prædii ipſius beneficii, cùm ſint diverſa: ita ibi Barboſa *n*: 4: & Ego *in c. olim* 12. *de reſtit: ſpoliat. q.* 3. *n.* 2. & confirmatur ex nonnullis adductis ſupra *in fine, quæſt. præced.* † Item quia ut ibi dixi *in ea quæſt. & q.* 2. textus *in dict. cap. avaritia*, non habet locum in commendatario ad tempus, ſicut nec extravagans *injunctæ*, de qua in verſ. *ad ſecundam*, cum aliis limitatur in illo, juxta Rotam quam referunt Flamin. Pariſ. *de reſign. benefic. lib.* 7. *q.* 21. *n.* 20. Barboſa *in dicta extravag. n.* 4. & faciunt etiam quæ ſcribit Tiraq. *de retractu lia ag.* §. 36 *gloſſ.* 2. *n.* 5. quem refert Barboſa, ſed illum legi, & nihil

nihil de hoc puncto tangit, ubi tantum loquitur, ut debeat docere de mandato, qui aliquid denunciat nomine alterius. Sed Ego ſic tenendo dico adhuc non eſſe recedendum; etſi videatur contra facere dictum ſupr. *ſub quaſt.* 2. *n.* 1. quia ibi reſolutum tendit de ingerente ſe in adminiſtratione etiam in tota parte unius ſpeciei fructuum, aut juriſdictionis ipſius Epiſcopatus; in noſtro verò caſu de ingerente ſe in uno tantum ſundo ex multis pertinentibus ad Epiſcopatum, vel beneficium, quod non turbat juris diſpoſitionem *in dict. c. avaritiæ*, & aliis.

3 Ad ſecundam quæſtionis partem de praxi, quam debent obſervare electi ad Epiſcopatus, ſeu Abbatias, vel Dignitates, tequirentes Bullarum Apoſtolicarum expeditionem; igitur per deciſionem *dicta extravag. Injunctæ, hoc titulo*, patet deciſum, ut Epiſcopi, & alii Prælati in Curia promoti, etiam litteris expeditis, non poſſint conferre, nec adminiſtrare ante illarum oſtenſionem, & præſentationem lactam Capitulo, ut probant illa verba, ibi: *Nullique eos abſque dictarum litterarum oſtenſione recipiant, aut eis pareant, vel intendant*,
4 & ex *verſ. ſequent.* † Sic Rota *in Burgen. Canonic.* 3. *Junii* 1583. coram Domino, Bubalo recedens ab alia deciſione lacta coram Lancelloto, de quibus meminit Nicolaus Garcia *de benefic.* 5. *p. cap.* 4. *à num.* 151. ubi refert, juxta *dictam extravag.* ea quo litteræ non fuerunt præſentatæ Capitulo, & Canonicis, totum id, quod actum fuit per Domin. Archiepiſcopum ante dictam præſentationem, fuit irritum, & inane, ut diſponitur *in dicta extravag. in relato verſ. nulli, & in verſ. ſequenti*, ibi: *Quod ſi forſan contra præſumptum fuerit, irritum habetur.*

5 Summa ergo dictæ Extravag. in ſua prima parte, ea nempe eſt, quod Epiſcopi; & alii Prælati Superiores, necnon Abbates, & Priores, ac cæteri Monaſteriorum regimine exercentes, qui à Sede Apoſtolica promoventur, aut conſecrantur, ſeu benedicuntur ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria abſque litteris Apoſtolicis accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumant, ſic ut quidquid autem, ſecus actum fuerit, interim ſit irritum, nec amplius poſſint percipere fructus: & addit quod Capitulares ipſos recipientes, vel eis obedientes, ſine prædictis litteris, ſint ipſo jure ſuſpenſi à ſuis beneficiis: ita Barboſa ibi *num.* 1. alter P. Barboſa *in l. divortio in principio p.* 2. *num.* 50. *ff. ſoluto matrim.* Julius Lavor. *variar. lucubr. tit.* 4. *cap.* 25. *num.* 9. *in fine*, cum aliis alter Barboſa *paſtorali p.* 3. *allegat. num.* 161. Flaminius Patiſ. *de reſignat. lib.* 8. *quæſt.* 5. *num.* 33. Azor *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 29. *quaſt.* 9. *verſ. cæterum*, & *lib.* 7. *cap.* 1. *quaſt.* 2. Riccius *col-*
6 *lect.* 1325. † Ubi dicit quod vacatio ſedis Epiſcopalis, durat uſquequo litteræ Apoſtolicæ fuerint expeditæ, & præſentatæ Capitulo reſpondens ad argumentum, quod de jure communi, ſedes Epiſcopalis deſinat vacare per proviſionem factam à ſede Apoſtolica; ita ut Prælatus acquirat juriſdictionis exercitium per dictam proviſionem, antequam ſit capta poſſeſſio; ita ut ſit etiam licita collatio beneficiorum, ut dixit Rota *diverſ. p.* 2. *in deciſione* 182.
7 † Tamen jam hodie ea dicta Extravag. ait non ſolum requiri proviſionem, ſed etiam expeditionem litterarum, & tranſportationem oſtenſionem, & præſentationem, per textum ibi adducens prædictam *deciſ. Burgen. Canonic.* 3. *Junii* 1583. coram Lancelloto, ubi declaratur valida collatio facta per Capitulum, non vocato Epiſcopo jam promoto, non tamen præſentante litteras expeditionis.

Et quamvis aliqui dicant quod litteræ debent 8
eſſe expeditæ ad hoc, ut non dicatur Eccleſia vacare, & ut Epiſcopus poſſit adminiſtrare, abſque eo quod de præſentatione faciant mentionem; ut ita ſimpliciter dicit gloſſa *in clem.* 1. *verbo ſede vacante de hæreticis* ubi Imola *num.* 9. *verb. gloſſ. ſ. vacante*, Cardinalis *in* §. *duo num.* 5. *in fine.* Abbas *num.* 6. *verſ. Eccleſia* Vitali. *num.* 576. Petrus Ravennas *in compendio juris Canonic. hoc tit.* Pavinus *de poteſtate Capituli, præludio* 7. *num.* 14. Felinus *in cap. ne Dei timorem num.* 3. *verſ. quarto limita de ſimonia*, Selva *de beneficiis p.* 2. *q.* 15. *in princ.* Abbas *in cap. qualiter* 9. *hoc tit. notab.* 1. quem ſequuntur Decius *Rub. de conſt. num.* 42. Caſſadorus *deciſ.* 8. *num.* 9. *de reſtit. ſpoliator.* Puteus *deciſ.* 287.
n. 3. *lib.* 3. † Tamen omnes iſti, & alii, qui reperiri 9
poſſunt, non excludunt oſtenſionem litterarum, quia ſimpliciter loquitur; imò illam præſupponunt; ex eo quod ad id probandum allegant *dict. extravag. injunctæ*, quæ de litterarum oſtenſione expreſsè diſponit.

Ita declarant Rebuffus *in praxi tit. de ſimonia in* 10
reſignat. num. 31. Decius *in Rub. de conſtit. & elect. n.* 42. Vitali. citatus, qui ſeipſum declarat. *in clem.* 1. §. *porro num.* 30. *de jurejur.* Felin: *in cap.* 1. *de præſcript. num.* 3. qui licet locatur per verbum *forte*; poſtea tamen affirmat, & dicit hoc *in cap. eam te num.* 6. *verſ. ſed cave de reſcrip.* & *in Rub. de conſtit. num.* 12. *verſ. & adde*, ubi dicit *quod debent oſtendi littera*, Abbas *in cap. noſti num.* 4. *hoc titulo*, & *in cap. in noſtra col. fin. num.* 11. *verſ. dicit tamen, de*
reſcriptis. 11. † Ubi expreſſè dicit quòd proviſio 11
debet probari per litteras, nec aliter recipi debet, & hoc dicit eſſe notandum, quia multi in hoc errant: ita ille, Nicolaus Garcia *de benefic. dict. p.* 5. *cap.* 4. *ſub num.* 52. & comprobatur ex his, quæ cum eo dixi *in quæſt. præced.* nempe ut ſit ſatis juri communi conſorme non poſſe Epiſcopum ingerere ſe adminiſtrationi, & juriſdictionis exercitio, niſi oſtenſis, & præſentatis litteris ſuæ proviſionis Capitulo, de cujus præjudicio agitur ſic, ut nec jura ſupra allegat excludant oſtenſionem, & notificationem Litterarum faciendam Capitulo, cui auſertur adminiſtratio.

Adhuc per *dictam Extravag. injuncta*, non ple- 12
nè cautum judicantes alii Pontifices poſt Bonifacium VIII. cujus deciſionem confirmant etiam Julius II. Julius III. Paulus III. Pius IV. eo quòd ante Bullarum expeditionem, gratia ſit informis, nec aliter gratia proviſo jus faciat, quam providens vult ita, ex Quaranta *verb. beneficii poſſeſſio*, & Zerol. *p.* 1. *princip. verſ. Bullæ*, referente declarationem Sacræ Congregationis, ut nec ex antiqua conſuetudine id licet, & aliam, qua Epiſcopo Lucenſi reſponſum eſt, ut privet eos, qui ita obtinent, adhibitis Vicariis, qui inſerviant Eccleſiæ donec, &c. uti etiam cum illis tenet Zypeus *in annalit. Juris Canon. titulo de cauſa poſſeſſ. & propriet. num.* 5. addit inquam Scortia *epitome* 51. *ſub theorema* 138. *in verſ. quare*, referens litteram *dicta Extravag. Bonifacii*, ut quia per ipſius decretum, non erat expreſſum de beneficiis omnibus, quod idem Julius II. *ſua conſtit. anni* 1505. quæ incipit *Romani*, quam innovavit Alexand. V. Innocentii VIII. & aliorum Pontificum conſtitutiones; etenim Julius comprehendit illa ſua conſtitutione Eccleſias omnes, ſive jure tituli, ſive commendationis, ſive adminiſtrationis concedantur.

Et

13 Et quia officiales Curiæ prætextu ſuplicatio-
num ſuper proviſionibus beneficiorum ſignatarum
& regiſtratarum, dabant litteras, & mandata de il-
lorum beneficiorum poſſeſſione adipiſcanda, lit-
teris non expeditis, idem Paulus III. *in Bulla*, quæ
incipit *cum nobis*, id fieri vetuit in quibuſvis be-
neficiis à Sede Apoſtolica quomodolibet impetra-
tis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ,
& reſervatæ Papæ; & idem Julius III. *Bulla* 33.
quæ incipit *Sanctiſſimus*, cavit haberi pro intruſis
eos, qui non, expeditis litteris, per ſe, vel
per alium ſuo nomine poſſeſſionem beneficiorum
apprehendunt, vel ratam habent; & quòd fru-
ctus non faciant ſuos, notavit etiam Pariſius *de re-*
14 *ſignat. quæſt.* 26. † Et ſic etiam Pius IV. *in Bulla*
ſua 86. §. 3. diſponit ut ſe ingerentes, non expedi-
tis litteris, in Dignitatibus conventionalibus, illis
priventur ac fiant ineligibiles; imò *regula* 25. *Can-*
cellariæ, gratia Apoſtolica, ante expeditas litteras,
habetur pro informi, & ad perfectionem deduci
per earundem confectionem debet, ut dixerunt
Rota *deciſ.* 20. *in fine*, *de conceſ. Præbendæ*. Bellon.
deciſ. 431. & 745. Oldrad. *conſ.* 320. Sarnen. *in*
reg. Cancel. de non judic. juxta form. ſupp. n. 2. *q.* 1.
Scortia, & Pariſius *ſupra num.* 11. idem referens
tenorem dictæ conſtitutionis Pii IV. quæ olim
erat 100. editam anno 1564. tradit Scortia cum
multis videndus *epitome* 82. *Thorema* 204.

15 Sed notat idem Zipeus ſupra *dict. num.* 5. *in Ru-*
brica de cauſa poſſeſſ. & propriet. ex jam relato Ze-
rol. aliam declarationem ſacræ Congregationis,
qua dictum ſit quòd præſentatis, & inſtitutis ſuffi-
ciat ſi aliunde conſtet de dicta inſtitutione, niſi
inſtituti obligati fuiſſent levare Bullas Apoſtolicas
& quòd tunc eis obſtat dicta Bulla Julii III. &
quòd debent beneficiati; etſi non parti etiam trien-
nales Judici, ſeu Ordinario petenti exhibere titu-
lum; & quod ita Zerol. intellexit *dict.* §. 5. decla-
rationem Cardinalium generalibus verbis, qui fe-
cit exceptionem in decennali, quaſi tolerantia,
tam diuturna Ordinarii titulum ei paraverit.

16 Quod ſi dubites quare ſit probibitum ante con-
firmationem, & oſtenſionem, Litterarum electo
ſe ingere in adminiſtrationem ex latè jam adductis
reſpondeo cum gloſſa *in dict. cap. avaritiæ*, tem-
pore illius textus ſic fieri, tum quia electus alias
non curaret de confirmatione, ne ſe periculo
ſubjiceret improbandæ electionis, ii præſertim,
qui non egent conſecratione; tum quia aliter con-
17 firmatio nihil operaretur, † tum quia ſi eſſet irri-
tanda electio, non eſſet facile electum ab incepta
muneris ſunctione removeri: ita conſiderat Scor-
tia *dicto epitome* 83. *ſub theorema* 205. *verſ. ratio.*
18 & juxta *dict. Extravag. injuncta*, † Bonifacii VIII.
ac alias Julii II. & III. Pauli III. & Pii IV. ac
aliorum Pontificum requiri expeditionem, ac oſten-
ſionem, ſive præſentationem litterarum Apoſtoli-
carum, ut evitentur falſitates, quæ in ſupplicatio-
nibus facilius committerentur, quam fiat in Bullis
propter multorum Officialium manus appoſitio-
19 nem, † tum etiam ne aliàs auferretur emolumen-
tum officialium Curiæ ſi ſola ſupplicatio ſufficeret
abſque litterarum expeditione; tum etiam propter
majorem fidem gratiæ factæ electo, ſeu proviſo
20 † quia ſi in jure civili non creditur aſſerenti ſe ve-
nire cum mandatis Principis, aut aſſerenti ſe lega-
tum, *cap. nobiliſſimus dict.* 97. niſi id ſcriptis pro-
bet, nec in jure Canonic. dicenti ſe delegatum ſe-
dis Apoſtolicæ, niſi doceat de mandato Apoſtolico,
ut dixi ſupra *q. præced.* & patet ex textu *cap. cum*
in jure de offic. deleg. nec clericis aliunde venienti-
bus ſine Ordinariorum litteris *cap.* 1. & 2. *de Cleri-*
cis peregrin. & *dict.* 28. quid mirum ut ex dictis Ex-
travagantibus Bullarum expeditio, oſtenſio, &
præſentio requiratur antequam electus ſe ingerat
in adminiſtrationem ſuæ proviſionis: ſic in termi-
nis relati, & Scortiæ *epitome* 51. *in conſt. Julii II.*
theorem. 137. & 138. † addens *ex diſt.* 28. & *di-* 21
ſtinctione 71. *cap. hortamur*, & *ex l. ſi qua per ca-*
lumniam Cod. de Epiſcop. & cleric. ubi quod Mo-
nachis ſine litteris Prælatorum non creditur, &
faciunt nonnulla, quæ dixi infra *in cap.* 7. *de pro-*
bat. nec enim aſſerenti ſibi à ſede Apoſtolica cau-
ſam eſſe delegatam creditur, niſi in citatorio in-
ſeri faciat reſcripti, ſeu commiſſionis tenorem,
Boërius *de poteſt. legati prælud.* 5. Guido P. pæ
quæſt. 286. *in fine*, & *quæſtione* 445. *numero* 2. &
quæſtione 450. *numero* 2. Joannes Valer. *de different.*
inter utrumque forum verb. teſtis, differentia 4. *nu-*
mero 1. *verſ. huic praxi*, Doctores & Barboſa *in*
dicta Extravag. 2. *hoc tit. per verſ. aſſerenti nam-*
que, Gambara *de poteſt. legati p* 9. *à num.* 1. Gra-
natus *ad Veſtrium in pract. lib.* 7. *cap. fin. n.* 39.

Quod ſi etiam deſideras ſcire, quo ordine pro- 22
cedatur in curia à ſuplicatione electi uſque ad
perfectam expeditionem Bullarum, reſolutivè
reſpondeo, quod poſtquam ſuplicatio ſignata eſt
à ſummo Pontifice *placet*, vel *fiat uti petitur*, ac
reviſa ſubſcriptione datur datario; & tunc in regi-
ſtro inſeritur; deinde in compendium redigitur,
quæ revidetur per Summiſtam; poſtea ſcribuntur
Bullæ, ſive litteræ, in quibus multorum manus ap-
ponuntur, in Cancellaria ſolutis conſuetis, poſtre-
mo plumbantur in plumbo; & jam tunc litteræ di-
cuntur expeditæ: ſic docent Sarnenſ. *in dict. regul.*
Cancel. de non Judic. juxta form. ſupplic. num. 2. *q.* 2.
Mandoſius *ibidem q.* 3. *num.* 3. Pariſ. *de reſignat.*
benefic. lib. 2. *q* 26. *n.* 17. & 18. & *q.* 25. Geminian. *in*
cap. ſicut de præb. lib. 6. Felin. *in cap. diligenti in fine*
de ſimonia, Scortia ubi ſupra *dict. Theorem.* 138. *in*
fine, ubi addit quod poſtquam ſunt in Plumbo
regiſtrantur, & dantur partibus.

Hinc poteris inquirere de praxi, quia in exami- 23
nandis Bullis Epiſcopatuum, & aliarum Dignita-
tum, hic in partibus utuntur ſupremi Caſtellæ con-
ſiliarii vulgò *de la Camara*. Et ſuppoſitis quæ Ego
dixi ſupra *in cap.* 2. *de judic. de uſu examinandi Bul-*
las, & *reſcripta Apoſtolica* ibi *q.* 21. *per Judices*
laicos ſupremos: & ſuppoſitis multis aliis, quæ ſcri-
bit D.D. Franciſcus Salgado *de retentione Bullar.*
tu inquam diſſolves ex his, quæ adduxi *ſub quæſt.* 3.
præced. ſub verſ. ad tertiam: etenim Azevedus *in*
Curia Piſana lib. 1. *cap.* 13. *n.* 12. quem recitat Nico-
laus Garcia *dict. p.* 5 *cap.* 4. *ſub n.* 257. ait quod Epiſ-
copus etiam confirmatus, litteras confirmationis te-
netur mittere Regi, & ejus Regio Conſilio; &
quod antequam ibidem expediantur non capitur
poſſeſſio; ſicut nec Canonici ſuæ Eccleſiæ, niſi
litteras has videant, & eis notificentur, non per-
mittant adminiſtrare, & eis præſentatis, & notifica-
tis, tunc capiatur Epiſcopatus poſſeſſio, & quòd
nunquam vidit, nec audivit Epiſcopos etiam con-
firmatos ante captam poſſeſſionem exercere juriſ-
dictionis poteſtatem; & quod de conſuetudine ſic
teneri vidiſſet ſuo tempore, & audiviſſe ſic practi-
cari in Epiſcopatu Placentino, & in aliis, quorum
notitiam habuit; eſt enim verum quod hæc praxis
examinandi Bullas Epiſcopatus in conſilio ſupre-
mo Caſtellæ à Conſiliariis de Camera Regis viget
etiam uſque ad hæc tempora.

Ad

24 Ad tertiam quæſtionis partem, an penſio exigi,
aciolvi poſſit litteris ſuper illius reſervatione,
nondum expeditis: & præmiſſis quæ dieo infra *in
cap. quia 5. de Judiciis q. 16. & 20.* & quæ latiſſimè
de penſionibus dico *ſub tit. cap.* 1. ut Eccleſiaſtica
beneſicia ſine diminutione conſerantur, & alibi, vi-
detur ut in hoc caſu non ſit neceſſaria litterarum
25 expeditio, aut præſentatio † quia gratia Pontificis
ſolo verbo perficitur, eum dependeat à verbo *fiat*,
ut dicunt Calderinus *in cap. quiſquis de electione*,
Barbatia *in cap. noſtra num.* 19. *de reſcriptis*, Rimi-
nal, junior *in Rubr. de conſtitut. num.* 113. Rebuffus
in regula 34. *Cancel.* Caſſiodorus *deciſ.* 4. *num.* 2.
inſtit. de cauſa poſſeſſ. & propriet. & videtur com-
munis opinio ſecundùm Pariſium *de reſignat. be-
nefic.* 2. *tom. lib.* 10. *q.* 1. *à num.* 3. ubi quod ſtatim
quando Papa provineiat aliquem Epiſcopum ali-
cujus civitatis, vel beneficiatum alicujus beneficii,
vel Præbeodæ, eo ipſo perficiatur gratia: hanc
communem tradunt Burſatus *conſ.* 393. *n.* 4. *vol.* 4.
Maſcard. *de probat. concluſ.* 845. *num.* 20. *vol.* 2. ubi
num. 14. allegat pro hac opinione teatum *in cap. in-
ſtitutionis.* 25. *q.* 2. *cap. dudum §. fin. de ſepulturis*, &
Geminian. *conſ.* 103. *num.* 6. dicit quod de ſtylo cu-
riæ requiritur ſcriptura, ſolùm ad ſolemnitatem
26 probatoriam. † Et quod ad ſubſtantiam gratiæ non
ſit neceſſaria ſcriptura, cum ſufficiat ſolum verbum
Papæ: & pro hac opinione eſt *deciſio Rota* 87.
tit. de reſcriptis, alias 182. *in antiquis*, Gigas *de
penſionibus, q.* 34. *num.* 1. & ſic ſi litteris gratiæ non
expeditis, Pontifex moriatur, expediantur tune
Bullæ in forma *rationi congruit*, ut in *regula* 8.
Cancel. ubi Gomez, & Mandoſ.

27 Et in tantum videtur vera relata opinio; quod
beneficium eollatum per ſignaturam aote levatio-
nem, ſeu expeditionem Bullarum, poſſit cum alio
commutari, ut docent Rebuffus *in concord. in Rub.
de man. Apoſtol. verb. litteras.* Imola *in clem. unica
n.* 22. *de rerum permutat.* Probus *in addition. ad Mo-
nachum in cap. licet Epiſcopus de Præbend. & Di-
28 gnit. lib.* 6. † quod confirmari videtur *ex dicta de-
ciſ.* 182. ubi beneficium dieitur vacare per mortem
illius, cui ſolo verbo fuit collatum, etiam ſi habe-
ret tantum ſignaturam, tenent relatam prineipalem
ſententiam Vitalis *in clem. dudum de ſepultur.* Salva
in tract. de benefic. 3. *p. q.* 22. eamque proeedere
etiam foro conſcientiæ; quia poteſt quis gratia uti,
licèt Bullæ non ſint expeditæ, docet Abbas *in dict.
clem. de ſepultur. §. per illum.* Felious *in Rubr. de
conſtitut. n.* 6. *verſ. limitat*, ſequitur eos Rebuff. *in
Rub.* 4. *de mand. Apoſt. §.* 1. *verſ. quarto inſero*, &
Maſcardus videtur amplecti *de probat. concluſ.* 246.
29 *n.* 11. † dum dieit quod capellania honoris non
30 requirit ſcripturam, nec Bullam Pontificis † quia
hæc privilegia *vivæ vocis oracula* ſolent in publicas
tabulas referri, cujus eaemplum facile haberi po-
teſt, cum in Archivo ad perpetuam rei memoriam
cuſtodiantur, ut tradit Maſcardus.

31 Faeiunt pro hac opinione alia fundamenta, quæ
refert Zevallos *p.* 2. *de cognit. per viam violentiæ*,
num. 3. 4. & 6. ubi tradit eum Felino *in cap. quiſquis
hoc tit. & in cap. eam te, de reſcript.* Afflictis *deciſ.*
253. *num.* 6. Decio *conſ.* 175. *num.* 6. rationem eſſe;
quia verbum *fiat, ut petitur*; licèt poſſit de futuro
colligi, tamen frequentius accipitur de præ-
ſenti.

32 Cootraria verò ſententia *ex regula dict. Extra-
vag. injuncta hoc tit.* debet teneri, quæ licèt non
claudat penſionis materiam, debet extendi ad eam,
cùm a Papa conſtituatur, Bullis eapeditis, quo
inſtrumento penſionarius convenit eum, qui ei
ſoluturus eſt penſionem, ea communi praxi, quam
doeet ex multis Nicolaus Garcia *de beneficiis p.* 1.
ſub cap. 2. *ſub §.* 3. de quo dixi *in cap. fin. de li-
belli oblatione §.* 6. ex ea ratione † quia ſola ſup- 33
plicatio dicitur exiſtere in utero; donee per lit-
terarum expeditionem in mundum producatur,
ut dicimus de poſthumo, qui nihil eſt, dum eſt
in utero, Burſatus *conſ.* 193. *num.* 21. Maſcard. *de
probat. volum.* 2. *concluſ.* 845. eam docent in ter-
minis Flaminius Pariſius *lib.* 10. *de reſignat. benefic.
p.* 2. *q.* 1. *num.* 6. Geminian *conſ.* 106. Oldradus 320.
num. 8. Mandoſius *in Rub. de conſtitut. num.* 50.
uti fuit etiam practicatum, & reſolutum in Rota
deciſ. 20 *num.* 5. *de Præbend. in noviſſimis*, & *de-
ciſ.* 27. *de reſcriptis.* Bellamera *deciſ.* 746. Felin.
in dicto cap. eam te, de reſcript. col. 3. Gigas *de
penſionib. reſponſo* 42. *num.* 11. Caſſaneus *conſ.* 11.
num. 27. † reſolventes etiam in gratia beneficiali 34
requiri expeditionem Litterarum, & ante gratiam
dici ioformem, & imperfectam † quia ſemper in 35
gratiæ conceſſione cenſetur ineſſe quædam tacita
conditio, ſi litteræ expediantur, ut tradit Bella-
mera *deciſ.* 34. *verſ. & puto* Rota *deciſ.* 27. *tit. de
reſcriptis, in noviſſimis* Miles *in repertor. verb.
gratia Apoſtolica.*

Et ob prædictam rationem tradunt Pariſius, *ubi* 36
ſupr. Zevallos qui ſic amplectitur, ut veriſſimum
in judicando, & conſulendo *dict. q.* 41. & 59. fuiſſe
factam regulam Cancellariæ, qua cavetur, & diſ-
ponitur, ut non judicetur juxta formam ſupplica-
tionis, dicentes eam regulam emanaſſe propter
duas cauſas *q.* 3. relatas, nempe ad obviandas fal-
ſitates, quæ in ſuplicationibus faeilius committe-
bantur, quam in Bullis; item ne fieret præjudi-
cium Officialibus Romanæ Curiæ, qui apponunt
manus ſuper litteras Cancellariæ, indequè conſe-
quantur quædam emolumeota conſueta præſtari,
ratione officiorum emptorum † adduntquè relati 37
ob hanc cauſam; donec Litteræ ſint expeditæ
gratiam dici informem, & non poſſe exequi: &
prædictis addo Ssyrum *in deciſ.* 37. *de ſimonia*
reſpondentem, Maynardum *in deciſ.* 16. *lib.* 1.
Riccium *collect.* 1665. ſuper gloſſam *in cap.* 1. *de
cenſur.* dicentes ut oon poſſit exigi penſio, litteris
non expeditis; nec propterea poſſit cogi per Ju-
dicem ad ſolutionem penſionis.

Eſt tamen dubium, nùm ſi ſe obligaſſet penſio- 38
narius de illam ſolvendo abſque Litteris teneatur;
& licèt Caſſadorus affirmet *in deciſ.* 2. *de penſion.*
† Tamen reſpondeo hodie ejus doctrinam ceſſare 39
virtute clauſularum, vigore Litterarum deſuper
expeditarum, nec alias perſolvenda quæ tempore
Greg. XIII. apponi cæpit, & clauſulæ appooi
ſolitæ à tempore Sixti V. quæ eſt magis reſtricta
vigore Litterarum Apoſtolicarum deſuper confi-
ciendarum, nec ante alias præſens reſervatio oulla
ſit ipſo jure perſolvenda, reſolvit Ricius *in dict.
col.* 1665. *in fine*, dicens ita pluries judieatum fuiſſe
in Rota, & ſignanter *in una veranen. penſionis* 11.
Julii 1592. coram Melino, & *in una ſabien. penſio-
nis* 13. *Junii* 1594. eoram Mantica.

Unde pro majori declaratione, & in confirma- 40
tionem infero primo quod ſi aliquis capiat poſſeſ-
ſionem beneficii, & ſola ſupplicatione ſignata, lit-
teris non expeditis *in forma conſueta*, dieatur intru-
ſus, & perdat omoe jus, quod habet ad benefi-
cium; ſie ut de cætero ad illud obtinendum, in-
habilis reddatur, ut fuit ſancitum *in conſtitut. Ju-
lii.* III. quæ eſt 33. *anno* 1553. de qua facit mentio-
nem

nem, Gigas de penſionib. in epitome de inſtructionibus n.38. Burſatus conſ.193. ſub n. 21. Mandoſius
in dict. regula de non judic. extra form. ſuplication.
q.4. num.2.
41 Infero ſecundò quòd hæredes illius, qui deceſſit
cum ſola ſuplicatione, ſeu ſignatura ante expeditionem litterarum, nullo modo poſſint percipere
fructus illius temporis, ſic Cotta deciſ. 289. Riccius
dict. col. 1665. in fin. ubi refert ſic reſolutum in una
Aretina Parochialis 13. Maii 1561. coram Chriſanen.
42 Infero tertiò quòd non valet regreſſus, litteris
43 non expeditis, † & quòd nec Epiſcopus vigore
alternativæ poſſit providere ex ſola ſuplicatione,
ut dicunt, & tenent Mandoſius ſuprà q.17. Zevallos
de cognit. per viam viol. p.2. dict. q.41. n.21. ubi 22.
addit cum Oldrado conſ. 336. Flaminio ſuprà n.25.
& 26. ut nec diſpenſatio ſuffragetur, litteris non ex-
44 peditis, † & quòd nec relaxetur ſequæſtrum reſignatario habenti ſolam ſuplicationem vigore ſententiæ latæ favore reſignantis, niſi expediverit
litteras, ut dixit Flamin. dict. lib. 10. de reſignat. in
2. p. dict. q.2. n.28. referens pluries in Rota fuiſſe
45 ſic judicatum, † quia ſecundùm regulam Cancellariæ litteræ non ſolùm requiruntur quoad probationem, & executionem gratiæ, ſed etiam quoad
validitatem, ut traduot Mandoſ. in rubr. de conſt.
n.49. & 50. Geminianus ſuprà conſ. 106. Zevallos
ſupra ſub n.22. dict. c. 41.
46 Ad quartam quæſtionis partem, an poſſit quis
capere poſſeſſionem beneficii propria authoritate,
dixi latè in c. olim 12. de reſtit. ſpol. q.3. ubi negativè
reſpondi, & per ea, quæ dixi de aliis rebus quæſt.1.
& 2.
47 Ad quintam quæſtionis partem, an gratia Pontificis ſit probanda præcisè per litteras, ſeu ſufficiat
eam probare per teſtes: ſi deſideres diſputare repetes ad eam probandam per teſtes quæ adduxi ſupra in hac quæſt. verſic. ad tertiam, in principio: nam
ibi dicta faciunt pro hac opinione; tum etiam quia
probationes per teſtes, & inſtrumenta æqua lance
admittuntur de jure noſtro communi, & Regio, ut
latè dixi infra in cap. noſtra 32. verſic. ad ſecundam de teſtibus.
48 Et facit etiam, quia valet diſpenſatio conceſſa
à Pontifice inter conſanguineos; licèt Bulla diſpenſationis non reperiatur; quia ſufficit quod dixerit fiat, ut ſit gratia perfecta, ut dicitur Geneſis
cap.1. Fiat lux, & facta eſt lux, tenent Rebuffus
in cordant. dict. Rubric. de mand. Apoſtol. verb.
litteras, Ripa lib. 2. reſponſ. Canon. 11. de jure patron.
49 Verùm ex ibi dictis ſub dict. verſ. ad tertiam, à
verb. contraria, liquet in ſpecie, de qua loquimur
probationem per teſtes non ſufficere, ſed deſiderari Bullarum expeditionem, & earum præſentationem per fundamenta ibi adducta; & quia ut dicit Scortia in conſtit. Summor. Pontific. epitom. 51.
theorema 137. ante fin. magnum inferretur præjudicium emolumento officialium Curiæ, ſi ſola ſupplicatio, aut teſtes, abſque litterarum expeditione
ſufficerent.
50 Nec eſt abſurdum in jure ut ſint multi caſus, qui
non per teſtes, ſed per ſcripturam, debeant probari,
præcipuè in antiquis juxta quæ dixi in c. antepenult. de probat. ſintque etiam alii, tam ad judicia,
quàm ad contractus, qui deſiderant pro forma
ſcripturam, ut patet ex adductis, & notatis ſub cap.1
de libelli oblat. & alibi ſæpius, & in terminis dict. extravag. injunctæ hoc tit. patet ex ejus contextura.

Imò quòd in omni gratia Pontificis deſideretur 51
probatio per litteras, nec ſufficiat per teſtes: probatur deciſum per Dominos de Rota in deciſ. 27.
alias 232. tit. de reſcript. in novis, quam ſequuntur
Mattheus de Afflictis deciſ. 361. n.17. & 21. & deciſ.
319. n.10. Gigas de penſionibus q. 19. n. 4. & 13. &
q.41. n.9. Staphil. de litteris gratia, & juſtitia, tit.
quibus modis expirant litteræ n.10. tradit Ancharan.
in cap. ex diligenti in fin. de ſimonia, Abbas in cap.
qualiter, notab.1. hoc tit. Rebuff. in concord. de mand.
Apoſtol. §.1. verſic. ad probandum tamen, pluribus
ſequutis defendit Flaminius Pariſius p. 2. de reſignat. benefic. lib.8. q.2. n.7.
Ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, & 52
de ſtylo receptam, & à Romana Curia obſervatam, Bellamera ita ſervari dicens in Curia deciſ. 746
& 644. & 43. àn. 5. Miles in ſuo repertorio verb.
gratia Apoſtolica non cenſetur perfecta, & verb. probatio gratiæ Papalis. Barbatia in prœmio deciſ. concluſ.1. §. hac ſanè col.5. dicens quod ita tenetur; quia
aliàs ſequerentur multa abſurda, ſi gratia per teſtes poſſet probari; & inquit quòd ſuper hoc non
eſt inſiſtendum, cum hæc ſententia ſit approbata
per deciſionem Rotæ.
Idem tenet Gomezius in regulis Cancel. Apoſtol. 53
reg.25. qui ſequitur opinionem Felini in Rubrica d.
conſtit. n.5. idem in dict. cap. ex diligenti de ſimonia,
qui dicit communem, & de communi etiam atteſtatur in dict. Rubr. de conſtit. pro qua opinione eſt
optimus textus in auth. de mandatis Princ. col.3. ibi:
Si quis autem cui tale aliquid viſum eſt veniat omnino non reſpiciens eum, niſi ſacram noſtram pragmaticam oſtendat formam, quoad hoc ſcriptam, &c.
Et ſi Zevallos in practicis q. 722. ait quòd fundans
ſe in gratia Pontificis, debet eam oſtendere ad evitanda abſurda, & falſos teſtes, quæ evenire poſſent ſi adhiberentur probationes per teſtes, maximè cum difficile, & quaſi impoſſibile ſit, quod
teſtes ſciant continentiam gratiæ, & omnem formalitatem. Et pro hac opinione facit textus in cap. porro de privilegiis, ibi: Ex inſpectione privilegiorum.
Unde quamvis Dominicus in prœm. 6. §. univer- 54
ſitati, n.4. in fin. Franc. ibi, Archidiacon. & Joan. Andreas, Decius latè in dict. Rub. de conſt in 1. lect. n.39
allegans plures deciſiones Rotæ maximè deciſ. 96.
alias 5. de probat. ubi quòd reſervatio poſſit teſtibus
comprobari, teneant gratiam poſſe teſtibus comprobari; & quòd litteræ ad ejus comprobationem
non requirantur; ego tamen pro ſecunda ſententia
reſpondeo illam eſſe tenendam propter Curiæ ſtylum & fundamenta ibi facta, & opinionem primam,
quam tuentur proximè adducti ſubſiſtere, inſpectis regulis juris jam notatis; quia ut dixi parem
vim obtinent teſtes, & ſcripturæ, ut in l. in exercendis cod. de fide inſtrument. Vitalis in dict. clem.
dudum, per textum, ibi, dum dixi valere gratiam
Apoſtolicam, licèt in ſcriptis non ſit redacta: quo
pacto optimè concordat prædictas opiniones Maſcardus videndus de probat. concl. 845. n.10. qui ad
hanc quæſtionem elucidandam poſuit ſeptem notabiles limitationes: quo pacto ſunt intelligendi Selva
de benefic. in 2.2. q. partis 3. Oldrad. conſ. 325. n.5.
& 6. Socin. conſ. 59. n.14. volum.1. dicentes ſic communiter ſecundam dictam opinionem amplexos
fuiſſe Canoniſtas in cap. nulli de reſcript. ex gloſſa
fine juxta textum, ibi, in cap. ſi motu proprio de reſcriptis l.6. quam ſequuntur communiter Doctores
ibi, & Hyppolitus de Marſil. in Rub. de prob. n.36.
Nec facit pro dicta prima ſententia quòd col- 55
latio beneficii poſſit etiam teſtibus comprobari, ut

patet *in deciſ.780.alias 38. de probat*, quia in hac
eadem ſpecie, ut collatio beneficii non poſſit te-
ſtibus probari, cum litteræ collationis ſint neceſſa-
riæ, probant magis communem, Flamin. ubi ſu-
prà *n.33.*& quod ita practicatur de Stylo Curiæ
56 † Additque Zevallos *de cognit. per viam viol. dict.2. p. quæſt. 41. num. 25.* ſæpius allegaſſe in
cauſis Capellanearum, quæ tractabantur in Con-
ſilio Archiep. Toletani; quòd ſi dubitaretur an
Capellania ſit collativa, & aliquis ex oppoſitori-
bus vellet probare collationem per teſtes, ut non ſit
admittendus, nec audiendus; quia eſt neceſſarius
titulus collationis; & quòd alias non debeat judi-
cari beneficium Eccleſiaſticum; licèt contrarium
teneant Maſcardus *concluſ.313. de probat. volum 1. n.21.* quia jura ab eo allegata illud non probant; &
commendat hæc ſumma notanda à Litteratis; quia
ſæpè in praxi contingit dicens ita fuiſſe reſolutum
in Rota, ut tradit Proſperus Farinac *deciſ. 24.*

57 Ad ultimam quæſtionis partem quibus pœnis
puniantur admittentes electos Epiſcopos, ſive
alios, ut adminiſtrent ante confirmationem, ex
textu noſtro, *cap. avaritiæ hoc tit. lib. 6.* & an-
tequam Litteræ gratiæ ſint expeditæ, & præſen-
tatæ originaliter in Capitulo; igitur *in dict. extra-
vag. injunctæ hoc tit.* cavetur Capitulares recipien-
tes electos, vel eis obedientes ſine litteris Pontifi-
ciis, eſſe ſuſpenſos à ſuis beneficiis, & clarè Pius
IV. *in prædict. ſua conſt. 86. olim 100. edita anno* 1564. quæ incipit *Sanctiſſimus, in* §. 3. loquens de
Prælatis religionum electis, ſtatuit, ut interim non
audeant ante confirmationem ingerere ſe in ſpiri-
tuali, ſeu temporali regimine; ſic ut ſe gerant
pro Prælatis; & quod alioquin ſint privati, & ibi
58 deinceps inelegibiles. † Et quod ordinum Supe-
riores tales electiones confirmantes ſint privati ſuis
Dignitatibus; & quod Ordinarius loci, etſi Ar-
chiepiſcopali, & majori præfulgeat Dignitate,
interdicitur ab ingreſſu Eccleſiæ, & ſuſpenditur à
regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ: ita do-
cet etiam Scortia *in dicta Pii IV. conſtit. epitome 82. theorema 215. in fine.*

QUÆSTIO V.

An ut electus, & confirmatus admittatur à capitulo, præcisè requiratur præſentatio litterarum, vel ſufficiat quod Capitulum habuerit notitiam de proviſione, & de litteris expeditis. Et num ſi rex de tali expeditione fidem Capitulo faciat ſchedula, aliove teſtimonio, teneantur Capitulares ad rogitum Regis electum admittere; ſi non ut Epiſcopum, ſaltem, ut Gubernatorem; donec litteras originales præſentet, ubi refero caſum de facto cum Eccleſia Auſturicen. anno præterito 1640. An valida ſit conſecratio Epiſcopi antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, ut poſſit conſecrari etiam ab uno Epiſcopo: & quid de accipienda poſſeſſione Epiſcopatus?

SUMMARIUM.

1 *Electus, & confirmatus, ut admittatur à Capitulo, præcisè requiritur litterarum præſentatio* n. 2. & 3.

3 *Capitulum ſede vacante, habet jus conferendi; donec litteræ Epiſcopi ſint expeditæ, & præſentatæ* n. 4. 8. & 10.

5 *Schedula Regis Philipi IV. miſſa ad Decanum, & Capitulum Auſturicenſis Eccleſiæ ſuper recipiendo Epiſcopo, electo ut Gubernatorem: & quid acciderit, ea viſa à Capitulo*, à n. 6. *& de intellectu ſchedulæ*, à n. 9.

6 *Auſturicenſ. Capitulum qualiter ſe defendendo oppugnavit admittere ſine Bullis D. Didacum de Salzedo Epiſcopum nominatum: & quid tunc contigerit* n. 7.

10 *Capitulum à morte Epiſcopi gubernat, adminiſtrat, confert beneficia &c. donec ſibi conſtet de novo Prælato.*

11 *Clauſula ſolita poni in Bullis electorum ad Epiſcopatus, & ad alias Dignitates.*

12 *Navarrus qualiter intelligat Extravagantem* injunctæ de Electione, *& clauſulam voluminis ſolitam in Bullis inſeri* & in foro conſcientiæ, *n.* 13.

14 *Rex Hiſpaniæ in duobus caſibus nominavit, ſede vacante Gubernatores Laicos, Compluti, & Talabaræ.*

15 *Rex ſemel donatum non aufert.*

16 *Epiſcopus electus, ut Gubernator admitti non debet* n. 18.

17 *Commendatarius ad tempus poteſt à Capitulo recipi, litteris non expeditis.*

19 *Capitulum non debuit Epiſcopum confirmatum ſine Bullis recipere* n. 20.

20 *Capitulum an poſſit removere ad libitum Vicarium Generalem, vel Prætor Locum tenentem remiſſivè.*

21 *Epiſcopus electus ſine Bullis nequit ab uno Epiſcopo conſecrari* à n. 24. *contra Solorzanum, & contra reſponſum Conſilii Indiarum allatum* n. 22. & 23.

22 *Conſilium Indiarum quale reſponſum præſtitit circa conſecratum Epiſcopum ab uno tantùm, & non à tribus Epiſcopis.*

24 *Formula interrogandi ab Epiſcopo conſecrato ante conſecrationem impertiendam conſecrando ſuper mandato, & Bullis* n. 25.

25 *Secretarius Epiſcopi conſecrandi, legit coram teſtibus mandatum ad conſecrandum.*

26 *Sacramentali in materia aliud eſt probabile eſſe licitè poſſe fieri, aliud probabile eſſe validè fieri.*

27 *Conſecratio Epiſcopi cum opinione tantum probabili, eſt illicita.*

28 *Conſecrationis materia, requirit Bullarum notitiam; ſic ut nec ſufficiat teſtium probatio*, & n. 29.

30 *Poſſeſſionem capiens litteris non expeditis, intruſus dicitur, & jus amittit.*

31 *Extravagans* injunctæ de Electione, *ante litterarum exhibitionem & juramentum electi, locum non habet: & ad quid venerit* n. 35.

32 *Probatio per teſtes ut quis ſit Epiſcopus, pronunciatus non ſufficit.*

33 *Conſecrari poteſt Epiſcopus intra Curiam, ſola notorietate, ſeu vivæ vocis oraculo, extra eam, non ſine litteris ſub pœnis* n. 34.

AD primam quæſtionis partem; ad quam am- 1
plius reſpondetur per dicta *in q. præced. & in hac quæſt. verſic. ad ſecundam*; etſi pro affirmativa
ſententia, nempè, ut ex ſola notitia proviſi, & ex-
peditionis

peditionis litterarum abſque earum præſentatione,
queat Capitulum admittere electum, & confirma-
tum Epiſcopum aliumvè proviſum ad Dignitates,
ſive Canonias Eccleſiæ, ut ſenſerunt Calderinus
conſ.4.de officio legati, Felinus *in cap.cæterum, num.*
16.*verſ.ſed cave de reſcriptis*, Rebuff.*in praxi titulo*
de forma vicariatus, *num.*210.Covarruu.*practic.*
2 *cap.9.n.7. verſ.ſecunda concluſ.* † Tamen idem
Felin. *in d. cap. cæterùm num.* 17.*verſ.extenſio* 1.
Boërius *q.*347.*n.*16. *&* 17. in terminis *extravag.* 2.
hoc tit. de qua latè *ſub q.*3.*& tota q.*4. Rebuffus *ti-*
tulo de ſim. in reſignatione comprobans pluribus
rationibus, & Nicolaus Garcia *de beneficiis p.*5.*cap.*
4.*num.*152.*in fine*, dicunt prædictos Doctores re-
latam doctrinam tenentes, non loqui, quando lex
requirit præſentationem litterarum: nam tunc, &
ego cum Rebuffo, Boërio, Garcia, & aliis fateor
ſolam notitiam ſufficere, & nego eam ſufficere,
quando præſentatio requiritur: & utramque opi-
nionem in ſuo ſenſu veram eſſe juxta quæ dixi
quæſt. præced.in verſ.ad quartam per totum.
3 Nec enim allegata in contrarium procedent,
quando ageretur de præjudicio alterius ut docent
Felinus *in cap. ex parte Decani de reſcript. n.* 22.
Bartol.*in l.*1.*n.*20.*de novi operis nunciat.* Ripa *in l.*
*quod te n.*61.*ff.ſi certum petatur*; ſed ſic eſt quod in
præſenti tolleretur jus Epiſcopale, quod habet
Capitulum ſede vacante, circa collationem bene-
ficiorum; & propterea donec ſint litteræ expeditæ,
non prohibeatur continuare ſuam juriſdictionem,
taliter ut collatio ſequens per Capitulum facta, te-
neat, & ſit valida, ut in terminis defendit Nicolaus
Garcia *dicta p.*5.*cap.*4.*n.*252. *in fine*, *& n.* 253. ubi
ultra citatos per Rotam addit Felinum *in conſ.* 40.
*n.*9.*&* 7.& reſpondiſſe *in una Segobien Canonic.* de
qua meminit *dict.q.*5.*cap.*1.*n.*239. ſicut etiam tra-
dit Gonzalez *in reg.*8. *Cancellariæ gloſſa* 15.§. 2. *à*
*n.*80. referens dictam deciſionem dicens fuiſſe poſt-
4 modum à Rota canonicatum, † imo addit Garcia
ſe conſultum reſpondiſſe in alio ſimili caſu unius
Canonicatus Corduben. Azor.2.*p.moral. lib.* 3. *c.*
29. *q.*9.*& lib.*6.*cap.*25.*q.*11. Gratianus *diſcep. fo-*
*renſ.cap.*127.*num.*45. Piaſecius *in praxi Epiſcopali,*
*in proœmio n.*4.*&* 5.& *ſumma Bullar.* Quaranta *verbo*
*verbo Capitulum ſede vacante, n.*13. quamvis antea
*ibi q.*8. tenuiſſet cum Rota *deciſ.*182. & faciunt *di-*
cta in quæſtionibus præcedentibus. Ergo.
5 Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpondeam,
duxi referendam litteram Schedulæ Regis noſtri
Philipi IV. Julii die 24. anni 1640. ibi: *Venerable*
Dean y Cavildo de la Igleſia Cathedral de Aſtor-
ga, ſede vacante, ya ſaveis como aviendo yo pre-
ſentado a eſa ſancta Igleſia a Don Diego Salzedo
Veancos, ſu Santidad le paſo en ſu ſavor à Mucho
dias y ſe le expedieron las Bullas, las quales por al-
gunos accidentes, que ſe ofrecieron, ſean perdido; y
aunque con eſta noticia, ſe habuelto a eſcrivira mi
envajador, paraque de ordende deſpachar nuebo du-
plicado, y ſegun los aviſos que a avido ſe entiende
lo eſtan todavia, la dilaçion tan larga, como en eſto
ha avido, y ay a occaſinado en mi conſejo de la Ca-
mara el reparo de que ſeria juſto que el obiſpado vaya
a reſidir en eſa Igleſia, y eſperar en ella les Bullas,
ſu pueſto que eſtando, como eſta, goçando los frutos
de el obiſpado es obligzaion ſuya eſiſtir à ſu govier-
no à la viſta de los ſubditos para ſu mejor doctrina,
conſuelo, y expediçion de los negoçios, que ſe ofreçie-
ren, como aquel, a cuyo cargo ha de eſtar a delan-
te, y teniendo conſideraçion a las cauſas referidas,
y otras muy juſtas que ſe renonçen de el ſerviçio de
nueſtro Sennor, y mio, y bien de eſſe obiſpado, os
ruego, y encargo admitais al dicho D. Diego
Veancos en eſa Igleſia, como Governador de ella, y
de eſſe obiſpado, dandole para ſu execuzion los pode-
res, y recaudos neçeſarios en el, entre tanto que lle-
gan ſus bullas, y toma la poſſeſſione de el como Prela-
do; enque reçivire de vos otros particular ſervi-
çio, y enque me aviſeis luego, como lo aveis cum-
plido, de buen retiro dict. die, menſe, & anno,
(yo) el Rey. *Por mandado de el Rei Nueſtro Sen-*
nor. Antonio de Aloſa Rodarte.
Iter fecit cum hac ſchedula Regia ab hac Matri- 6
tenſi Curia prædit. *D. Didacus de Salçedo Bean-*
cos, Epiſcopus nominatus. & electus ad dictam
Eccleſiam Auſturicenſ. obviamquè fecerunt no-
mine Eccleſiæ, & capituli quatuor Capitulares,
Dignitates, & Canonici illius Eccleſiæ, quibus in
oppido de Vanneza, eiſdem propalavit ſchedulam
relatam, & Bullis carere: quo relato in Capitulo
coram Præbendatis, reſolutum fuit de eo non ad
mittendo, etiam ut Gubernatorem interim, ac Bul-
las præſentaret, poſſeſſionemque caperet Epiſco-
patûs; & quod reſcriberetur omnibus Decanis,
& Capitulis Caſtellæ, & Legionenſ. factiſquè ſu-
per præſenti dubio, diverſis, & repetitis ſeſſioni-
bus Capitularibus, & decretatum, ut ſuprà, me
præſente, † qui tunc eram Canonicus Doctoralis, 7
ſuffragium, ſeu votum in ſecretis illi Capitulo
propalando juridicum communi conſenſu, ſub
pœna centum aureorum, ſi iter non feciſſem intra
horas 24. fui nominatus ad ſupplicandum, & repre-
ſentandum coram Domino Noſtro Rege, ejuſque
Conſilio ſupremo Regio, & Camera à prædicta
ſchedula, quod cautè per dies octo diſtuli; eo
quod ab eodem Epiſcopo percepi, illud in mo-
leſtiam recepiſſe, & ſe certo ſcire Bullas origina-
les mittendas ei eſſe eo quod diu eſſent in Came-
ra præſentatæ; cumquè ſic accidiſſet, ceſſavit deſi-
dium, eique data fuit poſſeſſio juridicè, ut moris
eſt. Verum quia tunc ago longam allegationem Ju-
ridicam fecerim, explanando mentem prædictæ
ſchedulæ pro illa, & pro Eccleſiæ fundamenta ra-
dicitùs ſcribendo, quam originalem ipſi Capitulo
tradidi, ut reponeretur in ſuo Archivo; nunc jam
vides qualiter ex ante dictis à *q.* 1. hujus tractatus
ſit prædictæ ſchedulæ ſatisfactum præſtans intelle-
ctum *cap.*6.9.*cap.*15. 17. *& cap. nihil*, cum aliis hu-
jus tituli: item *cap.avaritia eodem l.*6.*& dict.Clem.*
injuncta eodem, ac Bullis Summorum Pontificum
Julii II. & III. Pii IV. & Pauli V. de quibus *q.præced.*
convincens ex illarum tenore nullo modo poſſe Ca-
pitulum illud compelli, ad ſic ut gubernatorem re-
cipiendum illum D. Didacum Epiſcopum ele-
ctum, dum Bullas originales Capitulo non præſen-
taret. † Item quia cum Capitulum ſede vacante 8
haberet jura Epiſcopalia, judicandi, & conferendi
beneficia, ut ſolet in omnibus Epiſcopatibus pra-
cticari, non erat cur Capitulum vinceretur ad id,
amittendo jus ſibi de jure, & à Pontificibus com-
petens per dicta *in hac quæſtione à numero* 1. &
per alia infinita, quæ tunc cumulavi, quibus
addes pro complemento multa, quæ dixi ſu-
pra *in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtitut.*
quibus abundè probo leges, mandata, edicta,
ſchedulas Regias, & alia ſimilia præcepta, non
poſſe decerni contra jus, & libertatem Eccleſiæ, &
ex plurimis, quæ dico *ſub titulo de Judic. & foro*
compet. † Nec ex verbis prædictæ ſchedulæ Regiæ 9
ſuadetur aliquid contra imò potius ſuadetur volun-
tas illo prætextu ejiciendi ab hac Curia illum Epiſ-

copom ſic plectendo; quia tunc temporis auditum publicè fuit ſecreto illum reſignaſſe aliqua beneficia Eccleſiaſtica ad ſavorem aliorum, quæ publicè faſſus erat, cum nominaretur Epiſcopus, libera tunc temporis poſſidere, Regique vacare ut ſolet, & amplius ſuadetur; quia ſi Rex pro comperto haberet, poſſe jure dictam ſchedulam decernere, alias inquam temporibus retro, & uſque ad hoc tempus decretaſſet ipſe, ejuſque anteceſſores miſiſſent etiam, nec deſiſterent modo ullo; donec capitula Eccleſiarum admitterent electos Epiſcopos, ut Gubernatores, ſive Proviſores, ſaltim donec Bullæ præſentarentur.

10 Et pro hac ſolutione, ſive Capituli contradictione faciunt dicta *in verſic. ad primam*, hujus quæſtionis; item quæ dixi ſupra *quæſt. 3. à num.* 15. ubi quod etiam de jure communi ex texu noſtro cum aliis, *& cap. avaritiæ hoc tit. lib. 6.* Capitula Cathedralium Eccleſiarum adminiſtrant in Epiſcopatu, uti ſede vacante; donec ſit capta poſſeſſio per Prælatum: & ibi *num.* 16. *&* 17. de ratione; item quia, ut latiſſimè dico infra *in titulo*, ut ſede vacante, nihil innovetur Capitulum, à morte Epiſcopi gubernat, adminiſtrat, beneficia conſert, juridictionalia exercet modo ibi dicto; donec ſibi conſtiterit de novo Prælato proviſo, cui non de facili debet credere, niſi evidenter conſtet, & hoc per litteras Apoſtolicas Capitulo oſtenſas, & præſentatas ſecundùm ea, quæ etiam de jure communi dixi ſupra *in dict. quæſt. 3. à num.* 20. uti etiam probavi fortiſſimis aliis fundamentis in dicta allegatione tradita Capitulo præfatæ Eccleſiæ Auſturienſi, quæ non repeto, ne longè agam, quod uberius jam patet *ex dict. extravag. 2. hoc tit. & ex Bullis Julii II. Julii III. Pauli IV. & Pii IV.* de quibus ſub *quæſt.* 4.

11 Et inſuper facit illa Clauſula ſolita poni in Bullis electorum ad Epiſcopatus, & alias Dignitates in ſequentibus verbis: *Volumus autem quod intra ſex menſes à data præſentium computandas literas Apoſtolicas ſuper proviſione, & perfectione hujuſmodi ſub Plumbo in totum expedire, & jura Cameræ Apoſtolicæ propterea debita perſolvere, tenearis, alioquin, eiſdem ſex menſibus elapſis. proviſio, & per-*
12 *fectio dicta nullæ eſſe conſeantur.* † Quorum verborum occaſione Navarrus *in cap. accepta de reſtit. ſpoliator. oppoſit. 8. à num. 12. ad fin.* latè explicando *dict. Extravag. 2. hujus tituli*, licèt quaſi de ſimili dando reſponſum pro Eccleſia Conimbricenſi, aliter reſpondendo, & noſtria ſatisfaciendo affirmet quod ſi poſt captam ab Epiſcopo poſſeſſionem juxta relatam clauſulam *volumus*, per dictos ſex menſes, litteris non oſtenſis, non poſſit Capitulum ab eo poſſeſſionem auferre antiquam magis quam deciſio relatæ *Extravag.* 2. tamen addit eſſe Capitulum in obligatione, ut antequam admittat Epiſcopum electum, & confirmatum petendi ab eo, ut ipſimet Capitulo petenti Bullas, Epiſcopus exhibeat, ſic ut ſi earum copiam non ſecerit, nec poſſit idem Capitulum tamen electum Epiſcopum admittere, nec ipſe electus Epiſcopus inſtare abſque eo, quòd omnes incurrant in pœnis *dicta Extravag.* 2. ita Navarrus legendus ibi, *à num. 23. verſic. ad*
13 *primum*, † qui dixit *dicta oppoſit. 8. in dicto cap. acceptanum. 35. verſic. 11.* quem referunt Barboſa *in dicta extravag. n. 3.* & Joannes Valerius *de different. inter utrumque forum, verb. Obedientia, different. 4.* ut deciſio *dict. Extravag.* non procedat quoad pœnas in foro conſcientiæ, & ex Alex. Ludoviſio D. Franciſco Salgado, Tamburino, & ex eodem Navarro Solorzano *in politica Indiana lib. 4. cap. 1. in fin. ſub. verſic. à lo qual ſe alega*, & poſt Diana *part. 12. tract. 1. reſ. 58.* illum ad litteram referens.

Nec faciunt adverſus prædictam reſolutionem 14
caſus, quos refert Bobadilla *lib. 2. politica cap. 18. num. 93. caſſo 23.* ibi *Y aun en ſede vacante averſe practicado en el Arçobiſpado de Toledo por muerte de Fr. Bartholome de Carranza, y lo miſmo por muerte de D. Gaſpar de Quiroga, proveiendo Alcaldes Mayores en Alcala, y en la Villa de Talavera*, ex ea ratione; *por que los Reyes tienen la ſuprema Mageſtad, y Juriſdiçion en las tierras de Sennores, y las pueden con cauſa, y ſin ella ſupprimir las Juriſdiçiones*; quia ut vides illi caſus ſunt diſſimiles, & circa gubernium juſtitiæ illorum oppidorum ex vi Juriſdictionis Regiæ, ad Regem ſpectans, à quo profluit conceſſione illius Archiepiſcopos Toletanos, in quorum Sede vacante potuit facere ex doctrina de juriſdictione feudali, quam longè retuli *ſub cap. caterùm de judic.* & ex his, quæ adduxi *in allegatione fiſcali*, pro ſancto Officio Inquiſitionis, poſita *in fine tituli de foro competenti poſt indicem, numero* 50. ubi ex multis dixi appellationem latæ ſententiæ à Judice Laico nominati ab Epiſcopo eſſe ſaciendam ad alium judicem ſuperiorem Laicum; non inquam Eccleſiaſticum, cum in origine ea juriſdictio ſit Regia adhærens Epiſcopis ex conceſſione Re-
gia. † Necenim tunc dicitur quod Rex ſemel do- 15
natum avocat contra ea, quæ latè ſcripſi *in dicta allegatione*, item *in cap. 2. de judiciis quæſt.* 17. & alibi quia nihil aufert; utitur inquam jure ſuo, Epiſcopo mortuo, & interim quo alius providetur, nec capitulum Toletanum potuit legitimè in relatis caſibus conqueri de facto Regis; quia ſi conceſſio facta fuit tantum Archiepiſcopis; etſi ex regula juris, Capitulum ſede vacante, eligat, & nominet illos miniſtros Laicus, ſed non omnino excludet Regem aliud decernentem, præcipuè cum cauſa, ſicut poteſt conſiderari in relato duplici caſu
de Alcala y Talavera. † Quod ſecus eſt in terminis 16
jam adductæ ſchedulæ, ut reciperetur, tanquam Gubernator *dict. D. Didacus de Salzedo* à Capitulo Auſturienſi; quia quantumvis Capitulum ipſum, hoc facere poſſet ſine incurſione pœnæ *dict. extravag. 2. hujus tit.* noſtrique textus, & aliorum, & *dict. cap. avaritia*; ſiquidem admittendo illum ad gubernandum, erat pro limitato tempore, dum Bullæ originales præſentarentur, de quarum expeditione in Dataria per teſtimonia, fidem Rex noſter in ſchedula faciebat, cui non eſſet iniquum credere, quamtumvis aliud firmari poſſit per illa, quæ ſcripſi infra *in cap. 28. de teſtib. q. 3.* & hoc juxta unam ex limitationibus, quam ponunt Doctores ad deciſio-
nem *dict. extravag. 2. hoc tit.* † quatenus eam limi- 17
tant in commendatario ad tempus; quia Extravagans illa loquitur tantum de titulari, prout tenuiſſe Rotam, referant Flamin. Pariſius *de reſignat. benefic. lib. 7. quæſt. 21. num.* 20. Barboſa *in dicta ex-*
travag. num. 4. † Tamen revera conſideratis om- 18
nibus jam dictis *à q. 1. hujus cap.* mihi admodum difficile videtur, ut idemmet nominatus, electus, confirmatus, poſſit ad tempus, ut Gubernator tantum Epiſcopatus, à Capitulo recipi, durante Sede vacante; ita ut tam Capitulum recipiens, quàm Epiſcopus admiſſus, ut Gubernator ad tempus etiam limitatum, & parvum, id exequi poſſet ſine incurſione dict. jurium & dict. extravag. & conſtitutionibus Pontificiis.

Et

Et eſto quod Capitulum moveretur ad illum
Epiſcopum admittendum, ut gubernatorem, conſi-
derando, & recognoſcendo cauſas legitimas eas, vel
ſimiles, quibus Rex noſter motus fuit ad decernen-
dum ſchedulam illam, reſtabant nunc exami-
nanda dubia, nùm id jure poſſent ſine præjudi-
cio immunitatis, ſive juris totius ſtatus Eccleſia-
ſtici ad doctrinam, de qua latiſſimè dixi *per cap.*
1. ſi diligenti, cap. ſignificaſti 18. *de fora comp.*
juxta notata ſupra *à num.* 1. *noſtræ quæſt.* & *dict.*
20 *quæſt.* 3. *à num.* 15. & 20. † Item nùm poſſet Capi-
tulum removere Vicarium adminiſtratorem, ſeu
gubernatorem jam antè à ſe nominatos ut locum fa-
ceret, prædicto Epiſcopo electo ſine Bullis venien-
te; ad quod applicabis nonnulla, quæ ſcripſi *ſub*
cap. 4. *de foro compet. ſub quæſt.* 13. ubi *An poſſent*
prætores ad libitum removere ſuos locum tenentes,
vel Epiſcopi ſuos Vicarios, & ibi *quæſt.* 14. *An Ca-*
pitulum ſede vacante poſſit removere Vicarium ge-
neralem, & ne tibi faſtidioſus appaream ſolum
adverto me in præfata allegatione tradita Capitulo
auſturicenſ. ut reponeretur in ſuo archivo ſerio
plura moviſſe, & reſolviſſe, ſed ſatis pro reſolu-
tione apparet ex adductis, tam *in noſtro verſ. ad ſe-*
cundam, quàm in cæteris quæſtionibus amplius
dicta Extravagans exemplificatur ex dicendis *à*
verſ. ſequenti, & *q. ſeq.*

21 Ad tertiam, & quartam quæſtionis partem de
Epiſcopo conſecrato ab uno tantum Epiſcopo,
nondum litteris præſentatis Capitulo. Et ſuppoſito
quod dico infra *in cap. Archiepiſcopus* 6. *à qu.* 1. *de*
temporibus ordin. de conſecrat. Epiſcopi, & nùm præ-
ciſe à tribus Epiſcopis debeat ſemper conſecrari,
vel ſufficiat ut conſecretur ab uno tantùm; &
item quod D. Joannes de Solorzano in *politica In-*
diana lib. 4. *cap.* 5. *in fin*, occaſione caſus oblati in
Indiis cum Rever. Pater D. Fr. Bernardinus de Car-
denas Epiſcopus Paraguai conſecratus per Re-
verendiſſimum Tucumam, præhabita informatio-
ne, quod jam Bullæ expeditæ eſſent in Curia, quæ
caſu fortuito, nondum ad manus ejus perveniſſent;
& quia refert fuiſſe ab aliquo reſcriptum ex aliis
partibus ad Dominos Conſiliarios hîc Matriti de-
gente in ſupremo Indiarum conſilio illud eſſe no-
vum, & inſuper conſecratum, & conſecrantem in
pœnas, & cenſuras incidiſſe, nonnullas referens ra-
tiones ex Auguſtino Barboſa, & aliis, quæ negati-
vam adſtruunt ſententiam, & ſunt ſimiles pondera-
tis ſuprà in *hac*, & *præcedentibus quæſtionibus* ex
regula textus noſtri, & aliorum, item, & *dictæ extra-*
vag. injunctæ hoc tit. tamen ipſe Solorzano omni-
bus illis rationibus ſpretis, conatur acerrimè de-
fendere caſum, de quo loquimur non includi in
contextura dictæ Extravag.

22 Tum quia reſpondeo dict. Conſilii ſupremi In-
diarum anno præterito 1649. hinc inde, conſide-
ratis difficultatibus, tantum decreviſſe, ut ſcri-
beretur ad Prælatos, petens ab eis, ut conſilio
reſcriberent ſuper integra notitia illius actus, &
circa omnia, quæ in eo interveniſſent, eos mo-
nendo, ne amplius ea forma uterentur, cum
quid extraneum conſilio appareret, propter mul-
tiplices fraudes, & inconvenientia, quæ ex con-
traria praxi poſſent contingere, ſi in aliis oc-
caſionibus ſimilis alia conſecratio fieret; & quia
etiam illud erat in præjudicium Regii Patrona-
tus, cujus eſt conſuetudo remittendi ad Epiſco-
pum electum apud Indos, ſimul cum Bullis Re-
giam proviſionem, ut ipſæ Bullæ adimpleantur;
& quod Epiſcopo accommodentur fructus, &
redditus ſui Epiſcopatus, hancque proviſionem
appellari *executoriales* inſuper addens nullum ſe
ſubtuliſſe dubium ipſi Conſilio ſuper nullitate
dictæ conſecrationis. Conſtito de veritate expedi-
tionis per teſtium informationem; & quod Bul-
læ fuerunt amiſſæ, affirmans ſolam ſufficere no-
titiam; & quod hæc valet haberi, juxta quandam
Rotæ declarationem, & ex Farinacio per Epiſto-
las particulares; præcipuè apud Indos, ubi per
magnam diſtantiam à Romana Curia, & pericu-
la itineris ita longævi, item per navigationes cre-
brius poſſint, non ſolùm retardari; imò & amit-
ti; & quòd ex illo reſpectu ibi ſit introductum,
ut cum ſola ſchedula Regiæ præſentationis, Epiſ-
copi nominati regant, & gubernent ſuos Epiſ-
copatus † addens ut licèt regulariter quælibet gra- 23
tia Apoſtolica, debeat Bullis probari, ſed non
inde fieri, quin in caſibus nonnullis, poſſit teſti-
bus probari, ſeu alio probationis genere, juxta
reſolutionem Rotæ, Tamburini, D. Franciſci
Salgad. & aliorum, exemplia exornans caſus
deciſos, inordinatis, ſeu ordinatibus per fal-
ſum, vel in pœnis Epiſcopi ordinantis, qui re-
nunciavit Epiſcopatui; item & in illis, quæ impo-
nuntur contra ordinatos ab alieno Epiſcopo ſine
dimiſſoriis proprii Prælati, de quibus dico latè in-
fra *ſub tit.* & *cap.* 11. *de temporib. ordinand.* non
extendi ad Epiſcopum conſecratum ab uno tan-
tum Epiſcopo, nec ad ipſum conſecrantem; in-
deque procedere deciſionem *dictæ extravag. In-*
juncta hoc titulo, non extendi ad Epiſcopum,
qui accipit conſecrationem, nondum litteris præ-
ſentatis, ſic probans ex Auguſtino Barboſa, Ju-
lio Lavorio, & aliis; item & ex Navarro *in dict.*
cap. accepta, quod tenor prædictæ, Extravag. ex-
horbitat à diſpoſitione juris, quæ regulariter tan-
tam fidem præſtat teſtibus, quantam inſtrumentis,
de quo latiſſimè dixi *ſupra quæſt.* 4. *in verſ. ad*
quartam, † nihilominus video, & lego alios Do- 24
ctores Theologos, & Juriſtas acerrimè defen-
dentes dictæ Extravag. deciſionem extendi etiam
ad Epiſcopum conſecrandum, litteris non ſo-
lum expeditis, ſed etiam præſentandis Epiſ-
copo conſecratori, ut apparet ex verbis ſequen-
tibus Pontificalis Romani ibi: *Nemo conſecrari*
debet, niſi prius conſtet conſecratori de com-
miſſione conſecrandi, ſive per litteras Apoſtolicas,
ſi ſit extra Curiam, ſive per cognitionem vivæ
vocis oraculo à Summo Pontifice factam, ſi conſe-
crator ipſe ſit Cardinalis, ut ex eo, quia in eodem
Pontificali, dum Epiſcopus conſecrandus præſen-
tatur Epiſcopo conſecranti dicitur: *Reverendiſſimè*
Pater, poſtulat ſancta Mater Eccleſia, ut hunc præſen-
tem presbyterum ad onus Epiſcopatus ſubleveris, &
ſtatim Epiſcopus conſecrans interrogat, *habetis*
mandatum Apoſtolicum, & reſpondet Epiſcopus aſſi-
ſtens *habemus*, & conſecrans ait *legatur*, † ut de facto 25
legitur à Secretario Epiſcopi conſecrantis in preſ-
biterio, quando jam ſunt conſecrans, conſecrandus,
& alii duo Epiſcopi aſſiſtentes cum paramentis
Pontificalibus ad munus conſecrationis, juxta
Altare parati in conſpectu circunſtantium,
ut in menſe Octob. 1657. Ubi celebrari per
D. D. Didacum de Arze, Reynoſo Epiſcopum,
qui jam renunciaverat ſuo Epiſcopatui Placen-
tino plus ab hinc annis quinque, in his regnis
generalem inquiſitorem prudentiæ, ſapientiæ,
litterarum præditum ſatis, ac omni virtutum gradu
pollentem, cùm conſecravit D. D. Antonium de Eſ-
trada, Manrique Epiſcop. Palent qui erat Conſi-

liarius ſupremus hujus noſtri conſilii Inquiſitionis.
26 Quare optimè Pater Franciſcus Contreras pro-
bans ea doctrina Vaſquez, Conink, Bellarmini,
Tanneri, Caſtilli, & aliorum nullomodo ritè, &
rectè conſecrari poſſe electum Epicopum, niſi à
tribus Epiſcopis, ſalvo ſi diſpenſetur à Romano
Pontifice, ut pet unum tantum Epiſcopum fieri va-
leat, de quo dixi *ſub dict. cap. Archiepiſcopus à
quæſt.1. de temporibus ordin.* Et quia in materia
Sacramentali, ut eſt conſecratio Epiſcopi, aliud
eſt probabile eſſe validè fieri aliud probabile eſſe
27 licitè poſſe fieri, † & à conſecratione Epiſcopi de-
pendeat valor tot Sacramentorum neceſſatiorum,
neceſſitate ſalutis, inferunt præcitati, & Diana
cum aliis, & cum Patre Oviedo; ac P. Ripalda à
Societate Jesu, ad difficultatem reſpondentibus
parte 12. *tract.*1. *dict. reſ.* 58. & 59. illicitam qui-
dem eſſe conſecrationem cum opinione tantum
28 probabili. † Sic inferentes contrariam citatum
Solorzanum, quod in materia conſecrationis re-
quiritur Bullarum notitia præſentium; quia ut ait
idem Pater Contreras, ſi Bullæ amitterentur, ſeu
aliquis eas malitioſè occultaret, non ſufficiet pro-
batio expeditionis earum, cum ex relata *extravag.
injuncta*, nullomodo admittitur alia probationis
ſpecies, quam ea, quæ fit per litteras ipſas Apoſto-
licas, ut etiam docent Theologi, & Canoniſtæ
communiter, inter quos Azor. *tom.* 2. *moral. lib.* 7.
*cap.*1. §. *quæres*, Navarrus *in dicto cap. accepta de
reſtitutione ſpoliatorum oppoſitione* 8. *num.* 24. Fla-
min. Pariſius *de reſignat. beneſic. lib.* 10. *quæſt.* 1.
*num.*2. Filiucius *de beneſic. tractat.* 41. *cap.* 6. *n.*2.
29 Et pro noſtra tenenda ſententia, etiam in caſu,
de quo loquimur, ſequentibus verbis probat Ugo-
linus *de poteſtate Epiſcopi cap.*2. §. 1. *num.* 2. ibi:
*Epiſcopus apud Sedem Apoſtolicam promovetur,
litteras dictæ ſedis promotionem, conſecrationemque
continentes habere debet, alioquin ad ſuam Eccle-
ſiam accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum acci-
perénon poteſt, à nemineque abſque hujuſmodi lit-
terarum oſtenſione recipi, obedientiavè ei præſtari,
atque audiri debet; & ſi contra præſumptum fuerit,
quod ab ipſo geſtum fuerit, irritum habetur, & de
Eccleſiæ proventibus nihil recipere poteſt; Capitula
verò, & alii quicumque ipſum abſque hujuſmodi
litteris recipientes Apoſtolicis, eidemque obedientes
à beneficiorum ſuorum fructuum perceptione ſuſ-
penſi ſunt; donec ſuper hoc ejuſdem ſedis gratiam
meruerint obtinere, ut habetur in dicta extravag.
injuncta*: Sic notant Abbas *in cap. qualiter hoc
titulo*, gloſſa *in clementina* 1. §. 1. *in verbo ſede
vacante de hæret.* idem Abbas *in cap. noſtri hoc
etiam titulo, num.* 4. Petr. Avend. *in regula* 224.
*num.*4. Pariſius *de reſignat. beneſic. lib.* 10. *quæſt.*1.
30 *num.*23. † ubi ait capientem poſſeſſionem, litteris
non expeditis, intruſum dici, & omne jus amitte-
re, quod habuit, & locum habere etiam in Epiſco-
31 po ſub pœna, de qua *in dict. extravag.* 23. † quare
ait diſpoſitionem textus noſtri, & gloſſæ ibi, ante-
quam prædictas litteras habeat Epiſcopus, &
32 juſjurandum præſtiterit, locum non habere. † Et
quod idem patet ex his: nam ſat non eſt probare
per teſtes aliquem in Epiſcopum eſſe pronuncia-
tum ex eo, quia Epiſcopus in Eccleſia pronuncia-
tur, ſed oportere, ut probetur per litteras Papæ,
ut dicitur *in dicta extravag.* & Abbas *in dict. cap.
noſti num.*4. imò ut Pariſius *dicta quæſtione num.*33.
de reſignatione, idem de collatione beneficicii, de
magis communi opinione aſſeruerit.
33 Concludo ergo cum Barboſa relato à Solorzano
*dict. lib.*4. *cap.* 5. politicæ à Diana *dict. reſ.* 28. *p.* 12.
tract. 1. ut quamvis intra Curiam Romanam poſſit
electus in Epiſcopum conſecrari ſola notorietate,
ſeu vivæ vocis oraculo, videlicet quod jam ſic ta-
lis creatus eſt; ſed extra Curiam non id permitti
abſque eo quod videantur, & legantur Bullæ in
ipſo conſecrationis tempore juxta ceremoniale
Romanum jam relatum, quo cavetur, ut ipſæ
Bullæ imponantur ſuper caput ipſius conſecrandi.
† Ex quo videtur ut fiat congregatio abſque re- 34
lata præcedentia, conſecrans ipſe, incurrat in pœ-
nas illorum, qui ordinant Clericos ſubditos alte-
rius Prælati, & ipſe conſecratus in pœnis, quas
incurrit Clericus, qui ordinatur ſine licentia ſui or-
dinarii, vel in pœnis, quas incurrit Epiſcopus, qui
exercet juriſdictionem in ſua Eccleſia, antequam
ejus Bullas expediat, juxta *dict. Extravag. injuncta,
hoc tit.* Unde adverto ex jam ſupra adductis à *q.* 1.
quod quamvis gratia Epiſcopatus, ſeu beneficii
facta cenſeatur ſolo verbo *fiat* Papæ, ſed male
acturum Capitulum recipiens Prælatum ſine oſten-
ſione tituli, ſive litterarum ſuæ Dignitatis, etiam
ſi aliis diverſis viis Capitulo conſtiterit de certitu-
dine electionis, confirmationis, & expeditionis
litterarum, ut Abbas, & alii cum gloſſis noſtri tex-
tus, & aliorum reſolvunt, juxta quæ longè ad-
duxi ſupra *à dicta q.*1.
Ex notatis hîc, & *in quæſt. præced.* jam colliges 35
deciſionem dictæ Extravagantis injunctæ *hoc tit.*
emanaſſe ad tollendos abuſus aliquorum Prælato-
rum, qui volebant ſibi credi ſuper proviſionibus
ſine litteris, & ſua authoritate, malo more con-
cutiebant Collegia ad ſe recipiendum, ut notant
Lotterius *de beneficiaria lib.*1. *q.*27. *n.*32. ubi *n.*30.
dixit non ſolum requiri litteras eſſe expeditas, ſed
etiam realiter oſtenſas Capitulo, quod utrumque
probat cum multis Barboſa *in paſtorali allegatio-
ne* 10. *num.* 35. videndus *num.* 34. ubi *de dicta
extravag.*

QUÆSTIO VI.

An Cardinales ad Epiſcopatum aſſumpti, poſſint adminiſtrare, & beneficia conferre ſine oſtenſione litterarum, & nondum poſſeſſione obtenta. An poſſint conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum. Et an in Eccleſiis ſibi commiſſis exercere Juriſdictionem ante captam poſſeſſionem, & oſtentionem litterarum. Et an Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia, poſſit beneficia conferre poſt reſignationem admiſſam. Et nùm idem dicendum ſit de Epiſcopo ad alium Epiſcopatum tranſlato, ſeu cui datus eſt coadjutor?

SUMMARIUM.

1 *Cardinales poſſunt, litteris non oſtenſis, beneficia conferre, & juriſdictionem exercere, & alii contra, &* n.6. *quia eſt conſuetudo contraria,* n.2. *&* 4. *qui intelliguntur ut* n. 6. *&* 7.

4 *Canonica*

4 *Canonica inſtitutio eſt illa, in qua omnia ſubſtantialia concurrunt, collatio ſcilicet, inveſtitura, confirmatio, & miſſio in poſſeſſionem.*

5 *Jus poſſeſſionis, & adminiſtrationis per juriſdictionem tribuitur.*

6 *Cardinalis electus Epiſcopus, & confirmatus queit adminiſtrare ſine litteris, quando vacat poſſeſſio Epiſcopatus, ſecus ſi tertius poſſideat*, n. 17.

7 *Epiſcopus electus, & confirmatus, quando poſſit conferre beneficia, etiam extra Diœceſim.*

8 *Clericus vel Cardinalis electus Epiſcopus, qualiter antiquo jure, & hodie queant adminiſtrare, &* n. 9. *ubi de differentia de Clerico, & Cardinali.*

9 *Poſſeſſionis apprehenſio quoad ſolemnitatem eſt neceſſaria, ut quis ſe oſtendat poſſeſſorem, & ſe præcaveat à moleſtia inferenda.*

10 *Cardinalis non comprehenditur ſub diſpoſitione* Extravag. injunctæ de Electione.

11 *Cardinales poſſunt conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum, etiam poſt præconizationem reſignatarii ante ejus adeptam poſſeſſionem.*

12 *Reſignans eſt tantum privatus poſſeſſione juris; non de poſſeſſione naturali*, & n. 13.

13 *Reſignatarius ab apprehenſa poſſeſſione, dicitur jus habere.*

14 *Regula de publicandis ut locum habeat tria requirit.*

15 *Quiſquis eſt canonica inſtitutione confirmatus, habet ea, quæ ſunt juriſdictionis Dignitatis, & de lege Diœceſana.*

16 *Electi dicuntur, & nominati, ac diſignati, qui præſentati ſunt in Conſiſtorio Papæ.*

18 *Cardinales poſſunt conferre beneficia commendata, ſive ad tempus, ſive ad vitam diſſoluta commenda.*

19 *Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia poteſt beneficia conferre; etſi contra* n. 20.

21 *Collatio beneficii facta à Vicario, qui ignoravit tranſlationem Epiſcopi, eſt valida.*

22 *Tranſlationis, & mortis caſus æquiparantur.*

23 *Epiſcopus, cui datus eſt Coadjutor poteſt beneficia conferre; & quando* n.... *etſi Campegius contrà teneat, qui explicatur*, num. 24. & 25.

25 *Coadjutor dato dementi, & mente capto Epiſcopo poteſt conferre.*

26 *Viſitator, ſeu adminiſtrator Eccleſiæ vacantis datus à Papa, poteſt conferre.*

1 AD primam quæſtionis partem; quia inter exceptiones, quas congerunt Doctores ad textum noſtrum, & alias; item *in cap. avaritiæ lib.* 6. & *in Extravag. injuncta* 2. *hoc titulo*, ea nempe annumeretur, ut non obſtante diſpoſitione *dictæ Extravag. injunctæ*, poſſint Cardinales conferre, & juriſdictionem exercere ante captam poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum, ut dicunt Belleran. *in tract. de charitativo ſubſidio q.* 66. Selva *de beneficiis p.* 2 *q.* 3. *n.* 46. *verſ. Octavum privilegium*. Ludovicus Gomez. *in proœmio regular. Cancel. gloſſa* 21. *n.* 7. Julius Lavor. *variar. lucub. tom.* 1. *tit.* 4. *cap.* 25. *n.* 10. Barboſa *in dicta extravag. n.* 5. & *in
2 paſtorali alleg.* 111 *n.* 35. † quod videtur contradicere Nicolaus Garcia *de benef. p.* 5. *cap.* 4. *n.* 264. ubi allegando Gomezium, & Rotam *in una Toletana Parochialis de alcaudete* 3. *Julii* 1595. quam adducit ad litteram ibi *c.* 1. *n.* 252. commendans videndum Navarrum *in cap. accepta de reſtitut. ſpoliat. oppoſit.* 8. *ſolutione ex n.* 12. longè agentem de materia *dicta Extravag.* dicit ut quidquid ſit de illo, an Cardinales ligentur diſpoſitione *dictæ Extravagantis*, firmet tamen ut jam ſupra dixi, quod obſtante conſuetudine, quæ ſatis eſt rationabilis, videatur, ut non poſſit electus, ſive promotus adminiſtare, nec conferre, etiamſi ſit Cardinalis ante adeptam poſſeſſionem.

Quare in ſpecie noſtri dubii video ut negativam 3
ſententiam doceant Archidiaconus *in c. eum qui de præbend. lib.* 6. Dynus *ad reg.* 1. *n.* 17. *de regul. juris in* 6. Ripa *conſ.* 11. Rebuffus *in praxi beneficiali tit. de ſimonia in reſignatione n.* 44. & alii; † ait inquam 4
Dynus canonicam inſtitutionem appellari illam, in qua omnia ſubſtantialia concurrunt, videlicet inſtitutio, ſeu collatio, inveſtitura, ſeu collationis jus proprietatis, per inveſtituram declaratur, & confirmatur illius Juris collatio, ut *in cap. ad hæc* §. *in quadam, & cap. ut noſtrum, de officio Archidiac. cap. cum ex injuncto de hæreticis.* † Et quod per juriſ- 5
dictionem tribuitur jus poſſeſſionis, vel quaſi, & jus adminiſtrationis, *dict. cap. ad hæc dict. c.* 1. *ut noſtrum*, ibi: *tenere Abbates, & Abbatiſſas, in Sede, &c.*

Sed ego conſiderans prædictas opiniones ex una 6
parte, & indulta Cardinalium ex alia, cujus occaſione reſpectu Cardinalium alii dicunt, ut Cardinalis electus ante poſſeſſionem Epiſcopatus poſſit exercere, & conferre, exiſtimo adhærendum eſſe primæ opinioni affirmativæ, cum ea tamen diſtinctione, quando ſcilicet Epiſcopus Cardinalis, fuerit confirmatus, & quando poſſeſſio talis Epiſcopatus fuerit vacua; quia ſi fuerit ab aliquo occupata, non ſic procedere; donec prius poſſeſſor expellatur juſta ſententia: ſic in terminis Maſſobrius *in praxi habendi concurſum præludio* 26. *dubio* 6. *num.* 3. amplectitur Diana *p.* 5. *tract.* 2. *ſub reſolut.*
44. † Et ita ſunt intelligendi Innocentius *in cap.* 7
eum ſuper num. 17. *de cauſa poſſeſſ. & propriet.* dum dicit non opus eſſe poſſeſſionis apprehenſione, ut Cardinalis virtute indulti conferat, etiam ſi eam, & naturaliter, & corporaliter nondum cœperit, Abbas, & Hoſtienſis *in textu noſtro*, cum Oldrado *conſ.* 191. dicentes quod ſtatim, ac quis electus eſt Epiſcopus, & confirmatus, poteſt exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis, uti eſt beneficiorum collatio, etiam extra Diœceſim, etſi nondum in eam ſe contulerit, & quia ſic Eccleſia dicitur vacare uſque ad confirmationem ex gloſſa *in clem.* 1. *verb. collatio*, ut lite pendente, ubi notant Imola *num.* 20. *verſ. juxta prædicta*, Felinus *ad cap. cum Bertholdus col.* 2. *verſ. dixit etiam de re judic.* Pavinus *de officio, & poteſtate Capituli ſede vacante; præludio* 7. *num.* 16. *in fin.* Rota *deciſ.* 6. *verſ. hoc etiam de elect. in noviſſimis deciſ.* 182. *diverſ p.* 2.

Quod ſi replices dicendo hæc de jure antiquo 8
noſtri textus *cap.* 6. 9. & 17. *hujus tit.* & *dicti cap. avaritiæ*, vera eſſe ante diſpoſitionem *dictæ Extravag. injunctæ*, quæ nova eſt, juxta latè dicta ſupra à *quæſtione* 1. ubi de intellectu noſtri textus, & *dicti cap. avaritiæ*, & à *quæſt.* 3. 4. & 5. ubi de intellectu dictæ Extravag. Tamen reſpondeo ex jam adductis quòd ſi de noſtro jure communi electus Clericus in Epiſcopum, vel Cardinalis quoad adminiſtrandum poſt confirmation. æquiparantur etiam nondum poſſeſſione capta, ſed aliud nunc eſſe cum electus Epiſcopus, & confirmatus ante expeditionem literarum, & earum præſentationem Capitulo ex *d. extravag. & conſtit.* Pontific. Julii II. Ju-

lii III. Pauli III. & Pii IV. de quibus *ſub q.4.& 5.* nequeat adminiſtrare, & conferre; imò nec ante
9 adeptam poſſeſſiooem † quod fallit ex jam adductis reſpectu Cardinalis electi in Epiſcopum, cujus reſpectu fallit *dict. extravag. injuncta*, & ſtatur ſoli diſpoſitioni textus noſtri, & capituli *avaritia*, ut in terminis docent *ibi* addocti, quibus addo Abbatem, hic Geminianum, & Pariſium *in dicto cap. eum qui de præb. lib.6.* Anaſtaſium Germon. *de indultis Cardinalium* §. *necnon n.* 8. quatenus etiam poſt multa coocludit poſſeſſionis apprehenſionem eſſe utique neceſſariam quoad ſolemnitatem, ut poſſit proviſus oſtendere ſe eſſe in poſſeſſione; ſicquè illatam moleſtiam repellere, inferendamvè præcavere, nec inde ſequi, quin ante adeptam poſſeſſionem poſſit adminiſtrare, & exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis; dummodo tertio non præjudicet.

10 Igitur ut conſiderant Lotterios *de re beneficiaria lib.1. q.27. num.32.* Gonzalez *ad regulam 8. cancellaria gloſſa 24. n.7.* Barboſa *paſtor. alleg.* 111. *n.35.* Seraphinus *deciſ.*1144. *n.2. verſ. alia vero rationes, & deciſ.*1148. *n.*1. etſi de Cardinalibus poſſet ſuſpicari, num comprehenderentur ſub deciſione *dicta Extravag. injunctæ*: tamen dicunt receptum eſſe eam ad illos non extendi, cum finalis ratio illius non videatur Cardinalibus ullomodo convenire.

11 Ad ſecundam quæſtionis partem an poſſint Cardinales conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum, ſuppoſitis quæ dixi infra *in Rub. & tit. de renunciat.* quando acquiratur jus reſignatario, & reſignans quod habeat omnimodo amittat. Nunc in terminis dubii propoſiti reſpondeo cum dicto Germon. *de indultis Cardinal. dict.* §. *necnon quarumcunque n.22.* Innocentio *in cap. quod in dubiis de rerum permut.* Diana *dict. p.5. tract.2. reſ.44.* Maſſobrio *in dicta praxi habendi concurſum præludio 25. dub.6. n.6.* ut Cardinales poſſint conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum, etiam poſt præconizationem reſignatarii, ſi nondum tamen fuerit adeptus poſſeſſionem ex ea ratione; quia qui reſignavit Epiſcopatum in ſavorem alterius, eſt adhuc ejus Dominus ut poſſit conferre beneficia; tum ratione indulti, tum poteſtate ordinaria, cum adhuc in poſſeſſione ſit.

12 Nec obſtat dicere per reſignationem eſſe privatum, ut argui poteſt ex multis, quæ adduxi *ſub dicto tit. de renunciat.* quia in caſu noſtro reſpondent citati intelligi reſignantem eſſe tantum privatum de poſſeſſione juris, quam perdit; non tamen de poſſeſſione naturali, cui poteſt incumbere; donec ſciat præfectam reſignationem habuiſſe effectum, quod juvatur ex cooſideratis ſupra *in relatis quæſtionibus* per *dict. extravag. injunctæ hoc tit.* ex cujus deciſione *à q. 3.* probavi electos, litteris nondum expeditis, & oſtenſis Capitulo; item, & adepta poſſeſſione, non poſſe adminiſtrare; ergo à fortiori in noſtro dubio procedat de jure, eſto etiam Epiſcopatum, reſignans, non eſſet Cardinalis, & nudus à privilegio, & indulto, quo potiuntur Cardinales.

13 Et pro relata ſententia faciunt Puteus *deciſ.337. n.2. lib.3.* dum ait ut tunc reſignatarius dicatur civiliter, & naturaliter poſſidere, quandiu eſt apprehenſa poſſeſſio; & *in deciſ.358. num.3. dict. lib.3.* ut cum fit reſignatio in favorem certæ perſonæ ante apprehenſionem, ſeu acquiſitionem, reſignans di-
14 citur poſſidere, & titulum coloratum habere: † Et ex eo quod Gomezius ſcribit *ad regulam de publi. cand. quæſt. 15.* dicens eam locum non habere, niſi tribus concurrentibus; videlicet quod reſignatio non fuerit publicata, poſſeſſio petita; & quod reſignans deceſſerit in poſſeſſione.

Ad tertiam quæſtioois partem, an poſſint Car- 15
dinales in Eccleſiis ſibi commiſſis conferre beneficia, & exercere juriſdictionem ante captam poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum; quia facilis eſt reſpooſio ex adductis in verſ. *ad primam* hujus quæſtioois, in terminis reſolutivè dico, ut quamvis pro negativa ſententia adverſus juris communis diſpoſitionem io textu noſtro, & aliorum, ac *in dicto cap. avarititia* quiſquis erit canonica intitutiooe coofirmatus, habeat ea, quæ ſunt juriſdictionis, Dignitatis, & de lege Diœceſana, juxta textum etiam *in cap. inter corporalia de tranſ-*
latione Epiſcopi † ſicut ſtatim, ac ſunt propoſiti in 16
conſiſtorio ſanctitatis ſuæ, dicantur electi, nominati, deſignati, præſentati, inſtituti, ac confirmati, juxta quæ *dixi à q.*1. quòd jam ceſſarit ex *dicta extravag. injunctæ hoc tit.* ubi cevetur quod ſi electi velint prædicta exercere, debent obtinere litteras Pontificias, eaſque oſtendere, ut dixi *ſub dict. quæſt.3.4. & 5.* ſic procedat in Clerico electo Epiſcopo, ut docent Pariſius *de reſignat. lib.8. q.5. n.33.* Azor. *inſtit. moral. p.2. l.3. cap.29. q.9.* & alii
ibi adducti; † tamen fallit *dict. extravag. injuncta* 17
Cardioalibus Epiſcopis, ut dixi, & obſervant Julius Lavorius *dict. cap.15. tit.4. num.10.* Gonzalez *in reg.8. cancel. gloſſa 24. n.7.* Barboſa *de poteſt. Epiſcopi dict. p.3. allegatione* 111. *n.* 35. Belenſcus *de charitativo ſubſidio q.60. n.16.* Diaoa *d. p.5. tract. 2. reſ.47.* dicentès, ut Cardinales Epiſcopi poſſint conferre, & exercere juriſdictionem ante poſſeſſionem adeptam, & oſtenſionem litterarum, quibus addo Rotam *in Burgen Canonic. 3. Junii* 1583. (de qua jam in relatis quæſtionibus) coram Cardinali Lancelloto, & Barboſam *in dicta extravag. num.5. in fine.*

Et pro ampliori declaratione horum, quæ pro- 18
ximè adduxi de Cardinalibus addo cum Anaſtaſio Germonio *de indultis Cardinalium* jam citato, *& in* §. *qua extra num.*18. Maſſobrio *in praxi habendi concurſum dict. prælud. 26. dub. 15.* Diana *p.5. tract. 2. reſol.45. in verſ. notandum.* Cardinales poſſe conferre beneficia commendata, ſive ad tempus, ſive ad vitam, diſſoluta commenda; idemque poſſe de unitis diſſolutis unionibus.

Ad quartam quæſtionis partem, de qua inqui- 19
rit Riccius occaſione dictæ *Extravag. injuncta hoc tit.* an ſcilicet Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia, poſſit beneficia conferre poſt reſignationem admiſſam, quamvis affirmativam ſententiam etiam de jure communi poſſum defendere ex adductis *in hanc*
quæſt. in toto ver. ad ſecundam † Tamen video *dict.* 20
Riccium *Collect. 1325. in verſ. ſed quæro*, pro negativa præſtare reſponſum; quia quemadmodum facta renunciatione amittitur poſſeſſio, Rota *in deciſ.3. de renunciat. in novis.* Caſſadorus *in deciſ. 2. eodem titul.* Mohedan. *in deciſ. 1. & 2.* ita quoque fuiſſe amiſſum jus conferendi, quod eſt fructus Epiſcopatus, ut tenuit Rota *in una Seguntina beneficior. 1. Junii* 1592. coram Orano; ſed Ego intelligo quæ dico *in dict. verſ. ad ſecundam verb. & pro relata*, ex Puteo, & Gomezio; ſed ut plenè hoc dubium, & ſequens percipias, legea quæ dico *infra in cap. admonet 4. quæſt. 1. verſ. ad ſecundam, de renunciat.* ubi egi de quæſtione uſque ad quod tempus reſignans poſſit percipere fructus beneficii reſignati.

Ad

21 Ad quintam quæſtionis partem de Epiſcopo ſe
transferente ad alium Epiſcopatum; Reſpondeo
quod ſi translatio nondum pervenit ad notitiam
Vicariæ valeat collatio, & actus per eum geſtus;
ita in terminis citatus Riccius movens ad relatam
Extravag. injuncta, quam expendit *dict. collect.*
1325. docet, & Rota *diverſor. in dict. 33. lib. 5.*
22 † addentes quod æquiparatur caſus mortis, &
translationis, & ad alium Epiſcopatum; & quod
inde Procurator per Epiſcopum conſtitutus ita ceſ-
ſat per mortem ipſius; quemadmodum per transla-
tionem, ut dixit Rota *in deciſ. 28. de procurat. in an-
tiquis*, Aufrerius *deciſ. 265.* idem Riccius, quid id
etiam reſolvit contra Guid. Papam *in deciſ. 547.* ad-
verſus quem dicit extare *deciſionem 92. Anna.*
23 Ad ſextam quæſtionis partem an Epiſcopus, cui
datus eſt Coadjutor, poſſit beneficia conferre; quia
ex prædictis videtur legitimè inquiri, breviter reſ-
pondeo, ut poſſit Epiſcopus, cui datus eſt Coad-
jutor ob ſenectutem ad ægritudinem conferre be-
neficia, & non Coadjutor, ut docent Oldradus
conſ. 44. & poſt alios Dominicus *n. 4.* & Franc. *n. 3. in
cap. 1. §. fin. de Clerico ægrotante lib. 6.* Pavinus *de
poteſtate Capituli ſede vacante 2 p. q. 1. n. 8.* Coſmas
*in pragmat. ſanctione tit. de collatio §. cui rei verb.
Juriſdictio.* Selva *de benefic. 2. p. q. 4.* Rebuffus *de no-
min. q. 8. à num. 44.* alias *n. 26.* Corraſius *p. 2. cap. 4. à
num. 9.* Guerrero *in ſpeculo cap. 9.* Petr. Gregor. *de
benefic. cap. 39. num. 20. argum. cap. fin. de officio vica-
rii lib. 6.* Azor. *p. 2. inſtitut. moral. lib. 6. cap. 25. q. 15.*
Baeça *de decima tutor. præſt. cap. 19. num. 13. & 15.*
Nicolaus Garcia *dict. 5. de beneficiis cap. 4. à n. 226.*
ubi *n. 267.* refert unam legionem 17. Octobr. 1548.
quam adducit Mandoſius *in regul. 11. Cancel. q. 5.
num. 8.* in qua fuit reſolutum, quod Coadjutor ra-
tione ætatis non poſſit venire, nec diſmembrare,
nec beneficia conferre.
24 Et confirmatur etiam ſi Thomas Compegius *in
tract. de coadjutore Epiſcopi n. 10.* dixerit æquiorem
ſententiam videri cum Alexandrino *in cap. 127. q. 1.*
quod coadjutor datus inſano, & dementi, poſſit be-
neficia conferre, ne contingat beneficia diutius va-
care: nam ut docet Duarenus *de beneficiis lib. 3.
cap. 5.* quamvis Coadjutor detur ob ſenectutem, &
videri ut beneficiorum collatio generali non veniat
conceſſione; ſed æquum tamen eſſe quod à prin-
cipio taliter detur, ut Epiſcopo libera facultas re-
25 linquatur † & ſic tenent idem Garcia *dict. cap. 4.
num. 268.* ait *num. 270.* ſententiam Campegii, quam
videtur tueri Gonzalez *gloſſa 5. §. 9. n. 4. & gloſſa 23.
num. 12. ad regul 8. Cancel.* procedere in Coadjuto-
re dato dementi ſeu mente capto, qui poteſt confer-
re, ut dicunt etiam citati, & tenent Flamin. Pariſ. *de
reſignat. benefic. lib. 7. q. 20. à n. 15.* Quintavaduen-
nas *lib. 1. Eccleſ. cap. 5. num. 5.* & Leo *in theſauro
fori Eccleſiaſt. cap. 19. n. 76.* alia tradit videnda idem
Garcia *ibi à num. 271. ad 275.* ubi expendit aliud
26 dubium de eodem cum multis † & limitat ſuam re-
ſolutionem in viſitatore, ſeu adminiſtratore Ec-
cleſiæ vacantis dato à Papa *ibi n. 266.* ex reg.
textus *in cap. is cui, hoc titulo, lib. 6. & in cap.
fin. §. fin. de ſupplenda neglig. Prælat. eodem lib.*
ubi Dominic. Franc. Barboſa cum multis, & alii
interpretes.

QUÆSTIO VII.

*An legati Cardinalium excipiantur à regu-
la* dictæ Extravagantis injunctæ de
Electione. *Et an Prælatus nondum con-
ſecratus, juriſdictionem adminiſtret. Et
quid de feudalibus? ubi de aliis, remiſ-
ſivè* ad dict. Extravag. *Et an filius in-
capax inſtitutus ſub conditione, ſi legiti-
metur, poſſit pendente conditione, per ſe
mitti in poſſeſſionem bonorum?*

SUMMARIUM.

1 *Cardinali aſſerenti de ſeipſo, non creditur, ſed ſecus de commiſſione ſibi facta; licèt litteras non oſtendat* n. 5. & 6. *limitatur ſi ſit in præjudicium tertii*, n. 7.

2 *Viro nobiliſſimo legatione fungenti, num credatur.*

3 *Delegato abſque exhibitione mandati, num credatur.*

4 *Litteris ambaſiatoria non eſt neceſſum, quando perſona eſt præcellent.*

6 *Aſſerenti à ſede Apoſtolica cauſam fuiſſe commiſſam non creditur, niſi in citatio inſeratur reſcripti tenor.*

8 *Cardinali in præjudicium Capituli de jure, non expeditis Bullis, & oſtenſis, non creditur.*

9 *Prælatus nondum conſecratus, ſi ſit confirmatus, juriſdictionem adminiſtrat de jure, non ſic hodie*, n. 10.

11 *Prælatus nondum conſecratus in feudis poteſt adminiſtrare, ſi tantum ſit confirmatus.*

12 Extravagans injunctæ, de Electione, *limitatur in praeceptis Religioſorum ſuperiorum, & procedit in rebus ſpectantibus ad forum contentioſum*, n: 13.

14 *Filius incapax ſi inſtituatur, etſi ſecundùm aliquos queat bona adminiſtrare, interim, verius eſt contrarium, pendente conditione*, n. 15. & n. 16. & 17. *reſpondetur contrariis juribus.*

PEr dicta ſupra *à n. 1. q. 6.* de ipſis Cardinali- 1
bus, qui non includuntur ſub diſpoſitione
Extravagantis injuncta hoc tit. videtur idem dicen-
dum de legatis Cardinalium; quia quemadmodum
Cardinali atteſtenti de ſpeciali mandato ſedis Apo-
ſtolicæ, aut de mente ſummi Pontificis creditur,
abſque litteris ſui mandati, ut per Rotam *deciſ. 33.
de probat. in antiquis*, Speculator *in titulo de teſtib.
reſtat. n. 10.* & *in tit. de legato §. ſupereſt. n. 16.* Ægi-
dium *n. 183.* Lap. *alleg. 32. n. 3. verſ. an credatur, niſi*
de ſe ipſo aſſerat, ut limitat Jaſon *in l. admonendi
ff. de jure jur. n. 96. aliàs 175. verſ. tertio moveor.* Hyp-
politus *ad l. 1. §. 1. num. 7. verſ. & facit de quaſtion.
& ſingulari 273. verſ. limito etiam.* Navar. *conſ. 6.
num. 8. de teſtament.* Anton. Gabriel *commun. tit. de
probationib. concluſ. 3. n. 20.* Maſcardus *de probat.
concluſ. 160. à n. 1. & concluſ. 492. num. 10. & con-
cluſ. 1005. n. 54.* omnes per textum *in cap. nobiliſſi-
mis 97. diſt.* † qui ſolet allegari ad hoc, ut creden- 2
dum ſit viro nobiliſſimo legatione fungenti, quam-
vis litteras non oſtendat, ubi gloſſa *ſignatis*, no-
tatur

3 ratur etiam ad hoc † quod creditur delegato abſque
exhibitione mandati delegatorii, quando eſt per-
ſona excelſæ Dignitatis, & non agitur de præjudi-
cio tertii, ſed ſolum de negotio, & facto ipſius
Delegantis ut per Menochium *de præſumptionibus,*
4 *lib.2.præſumptione 35.n.9.& conſ.100. à num.77.* †
ſic ut dicat Maſcardus *concluſ.84.num.2.* quod lit-
teris ambatiatoriæ non ſit opus quando perſona
eſt nobiliſſima præcellens, & nota Principi, idem-
què notat *concluſ.* 140. Seraphinus decis 133. *n.1.*
Farin. *in praxi crim.p.2.q.63.num.55.* per gloſſam
verb. nihilominus in dict. cap. nobiliſſimis 97. diſt.
5 † Cardinali aſſerenti aliquid ſibi commiſſum, ple-
nam adhiberi fidem; licèt litteras ſui mandati non
oſtendat, quare ob hæc videntur idem amplecti in
legatis Cardinalium, Selva *de benefic.p.2.q. 3. num.*
46.verſ. Octavum privilegium, Joannes Valerius
Reginaldus *de different. inter utrumque forum,*
verbo teſtis different.4. n.2. verſ. limita, Barboſa
in dict. extravag. injuncta n.fin.
6 Sed ſi hæc conſideres reperies dubium noſtrum
de legatis Cardinalium, nihil aliud amplecti, quo-
niam reſolutum de perſonis ipſorum Cardinalium;
& quia Barboſa *in dicta extravag. injuncta n.7.* cum
multis, quos jam ſupra retuli ex gloſſa ibi, *aſſerenti*
namque, dicat non credi alicui aſſerenti ſibi à ſede
Apoſtolica cauſam fuiſſe delegatam; niſi in citato-
rio inſeri faciat reſcripti, ſeu commiſſionis tenorem
cum Boërio, Guido Papæ, Gravato ad Veſtrium,
Gambara, & dict. Valerio, & ibi, *n.8.* hoc dictum
limitet in legatis Cardinalium, ſequitur idem eſſe,
ac dicere Cardinali aſſerenti credendum, & non
agere in eo dubio de Cardinali Epiſcopo recipien-
do ſine Bullis quod, ut diximus *in dict. q.6. à n.1.*
hoc Cardinalibus competit ex alio capite, hoc eſt
7 Pontificio privilegio: † nam alias inquam ſicut
quod dictum eſt hic à *num.1.* de Cardinali aſſerenti
credendo, limitatur ſecundum Capellam Tholoſan.
deciſ.463. Farinacium *in praxi crim.q.63.num.51.*
Tiraquel. *de pœnis temperandis, cauſa 51.num.13.*
& 14. Riccius *collect. 1455. p. 4.* Barboſa *in dict.*
cap. nobiliſſimis n.2. intelligentes procedere quando
nulli infertur præjudicium; quia tunc Principis
legato fides adhibetur; non ſi alicui aliquod infe-
8 ratur privilegium; † idem ſequeretur limitandum
in Cardinali de jure cum Bullis non expeditis,
nec oſtenſis, præjudicium pararet Capitulo,
ſicut jam ſupra *ſub q.5. à n.1.* de cæteris Epiſcopis,
non Cardinalibus ſine Bullis non recipiendis eſt
oſtenſum, niſi ſpeciali ratione privilegii ut *dict. q.*
6. oſtendi, quæ tantum aſſiſtit ipſis Cardinalibus.
9 Ad ſecundam quæſtionis partem, an Prælatus
nondum conſecratus juriſdictionem adminiſtret;
ad quod ne longas diſceptationes faciam, reſpon-
deo tam ex notatis ſupra *in præmiſſo textus noſtri*,
quàm *à q.1.* ut ante *dict. extravag. injunctæ hoc tit.*
ex textu noſtro & *ex cap.6. 9.& 17.* cum aliis hujus
tituli, item & *ex cap. avaritiæ 5. hoc tit. lib.6.* ut ele-
ctus Epiſcopus, & confirmatus poſſit juriſdictio-
nem exercere juxta modum *ibi* adductum *in dicta*
10 *q.1.2.& 3.* † poſt dictam verò Extravagantem, &
Bullas Julii II. Julii III. Pauli III. & Pii IV.
non niſi expeditis litteris, Capitulo oſtenſis, & poſ-
ſeſſione capta, etiam ſi nondum conſecratus non
fuerit, abſque eo, quod obſtent dicta *q.5. à verſ.*
ad tertiam, quæ ut patent ſunt diverſa ut etiam
conſtat ex proximè dicendis *n. 11.*
11 Ad tertiam quæſtionis partem, an queat Præla-
tus, nondum conſecratus in feudis adminiſtrare, &
quia ſimili modo hoc dubium diſſolvi, valet ex pro-
ximè annotatis *num præcedenti*, & *à q. 1.* noſtri tex-
tus; ideo breviter in terminis reſpondeo cum Feli-
ciano de Vega *in cap.7. de foro com. à n.4.* quod li-
cèt ibi textus videatur exigere in hoc caſu, ut Præ-
latus ſit conſecratus: tamen quia ex jam longè ad-
ductis patet de jure noſtro *in cap. noſtri 9. cap. qua-*
liter 17. c. avaritiæ tit. lib. 6. ut Prælatus tantum
electus, & confirmatus poſſit exercere ea omnia
jura, quæ ſunt juriſdictionis; veluti, quod poſſit
Epiſcopus excommunicare, ſuſpendere, interdice-
re, viſitare, corrigere, Synodum convocare, benefi-
cia conferre, Eccleſias minores unire, & dividere,
voti, & jurisjurandi vincula ſolvere, & aliquorum
peccatorum abſolutionem ſibi reſervare, cætera-
què judicialia exercere, Covarruu. *lib.3. var. cap.*
16.n.6. Garcia *de benefic. p. 5. cap. 4. num. 243.*
Alzedus *tract. de præcellent. Epiſcopal. Dignit. 1.*
p. cap.3. Dignit. 1. p. cap.3. num.99. Barboſa *in paſtor.*
cum multis aliis *1. p. tit. 1. cap.4. à num.7.* ubi indiffe-
renter tenet Vega *ſupr. num.6.& 7.* cum aliis ſic cer-
tum eſſe aſſirmans; quamvis ad hoc, ut hæc omnia
faciat, debeat prius accepiſſe litteras Apoſtolicas
de tali confirmatione, & poſeſſionem Eccleſiæ ha-
buiſſe per relatam jam *Extravag. 2. hoc tit.* quia ita
procedere etiam ait reſpectu feudorum, reſpondens
ad textum *in dicto cap. verum*, ex gloſſa ibi, *verb.*
conſecratus; ut etſi textus ille faciat mentionem de
Epiſcopo conſecrato, non debeat intelligi formali-
ter, nempè, ut neceſſario debeat eſſe conſecratus,
cum verbum illud accipiatur, id eſt, *deputatus ad*
obſequium Eccleſiæ, prout dicit Abbas cum cæ-
teris Doctoribus; & ſic gloſſa, *dict. verbo conſecra-*
tus, ait textum illum legendum eſſe quod Epiſco-
pus electus tantum fuerit, & confirmatus.
Pro complemento dictæ *Extravag. injunctæ hoc* 12
titulo, notabis cum Joanna Valerio *de differentiis*
inter utrumque forum dict. differentia 4. num.1. verſ.
adde, & Barboſa *in dicta extravag. num. fin.* dictam
ejus deciſionem limitari in præcitatis ſcilicet Supe-
riorem, maximè Religioſorum, † qui ſubdunt 13
textum illum procedere in rebus forum contentio-
ſum concernentibus, ut in delegationibus cauſa-
rum, in viſitationibus, & ſimilibus, quæ quidem
videntur tantum reſpicere ad ſecundam deciſionis
partem *dict. extravag.* ex dictis *in hac noſtra quæ-*
ſtione num. 1. & 2. cum aliis; aliter inquam eſſe
quoad primam ejus partem de non recipiendis
Prælatis in Epiſcopos, vel ad Dignitates ſine ma-
nifeſtatione, & oſtenſione litterarum, ſecundum
intellectum, de quo jam longiſſimè dixi *à dict. q.3.*
& in dicta q. 4. 5. & 6.
Ad quartam quæſtionis partem, quam extra 14
Cancellos noſtræ tractationis quilibet aſpiciet;
quia lego reſolutam ab Antonio Gomez. cum multis
ex antiquis, *in l.9. 11. 12. & 16. Tauri num. 19.* addu-
cante textum *in dict. cap. avaritiæ de elect. lib.6.* de
cujus intellectu latiſſimè adduxi *à dicta quæſt.1.* &
licèt idem Gomezius referat pro affirmativa ſen-
tentia; nempè quod talis filius ſpurius incapax, &
natus ex damnabili coitu, inſtitutus ſub conditio-
ne, ſi legitimetur, poſſit interim, pendente con-
ditione, agnoſcere bonorum poſſeſſionem ſecun-
dùm tabulas, & petere ſe mitti in poſſeſſionem bo-
norum; non ad hoc ut conſequatur Dominium, &
plenum hæredis jus; ſed ut conſequatur admini-
ſtrationem bonorum, & eorum poſſeſſionem, ſicut
curator, bonis datis, ut tenuerunt Jacobus de Are-
na *in l. libertas teſtamenti, ff. de manumiſſis teſtam.*
ubi Albericus qui reputat ſubtile, & notabile Bald.
in l. ſi quis inſtituatur 1. col. in fin. ff. de hæredibus
inſtit.

*inſt.*ubi Angel. Paul. & alii ex antiquis relatis à Gomezio, & omnes per textum capitalem *in l.2.§. ſub conditione ff.ſecundum tabulas, l. hi demum,* & *in l.ſi ſub conditione eodem tit.*& ex gloſſa, & textu *in l.ſi quis inſtituatur hæres ff. de hæred. inſtit.* ubi Doctorum Communis.

15 Tamen idem Gomezius, & Joannes de Imola *in l.in tempus ff. de hæredi.inſtit.col.2. in principio,* negant tali filio concedi modo aliquo adminiſtrationem bonorum; quia eſſet fraudem facere legi, quæ vult, quod filius, ſpurius & in capax non ſe immiſceat bonis paternis, eo quod jure non reperiatur aliquid contra cautum:in expreſſo etiam tenent Ludovicus de Sardinis *in libello de natural ib. liberis in fin.* Cæpolla *cautela* 38. *col. fin. in princ.* Jacobus de Sancto Georgio *in l. cum tacitum ff. de probat.col. fin.* Cumanus *in dicta l. ſi quis inſtituatur ff.de hæredib. inſtit.* Gregorius Lopez *in l. 19. tit.3.p.* 6. & omnes ex textu expreſſo *in l. non eſt ambigendum verb.utcumque ff.de bonor.poſſeſſion.* & per regulam textus *in cap. cum quid una via, de reg.Juris lib.6.nec per ſe ,cod.de hæredib. inſtit. l. contra legem cum l.ſequenti ff. de legat.l. ſed Julianus ff. ad Macedonian.* & ex doctrina textus *in l. ſcire oportet §. 1.ff. de tutorib. & curat.datis ab his* & textus *in l.cum hi §.tranſactiones ff. de donationibus cauſa mortis, & l.2.§.1. ff. de adminiſtratione rerum ad civitatem pertinent.* & textu ſingulari *in l. quæritur ff. de bonis liberorum, & l. qui ſervitutem, l.quod ſi pater eodem titul l.qui contra ff. qui contra tabulas.*

16 Et amplius ad comprobandam ſuam opinionem prædictorum jurium ſpecies referens idem Antonius Gomezius *in dict.l.9.*cum aliis, Tauri *ſub dict. n.*19.qui *in medio* adducit textum *in dict.cap.avaritiæ hoc tit.lib.6.*ubi habetur (ut jam latiſſime à *q.* 1. notavi) quod electus, qui nondum eſt confirmatus non poteſt interim adminiſtrare bona beneficii, etiam ſub aliquo quæſito colore faciendo ſe conſtitui procuratorem, æconomum, vel adminiſtratorem, (ſecundùm quæ jam dixi *in dicta q.*11.*&* 2. cum aliis) ne ſcilicet fraus legi fieret una via, quæ

17 ex alia negaretur. † Et ad contrariam ſententiam, ejus jura reſpondet Gomezius dicens ea procedere, ut debeant intelligi in hæ rede habili, vel filio capaci; quia jure non reperitur cautum, quòd ea via indirecta poſſit habere; itaque ibi commendat caveri ab his, contrariam ſententiam tenuerunt, qui ſunt jam ſuprà allegati, & Palacios Rubeus *in repetitione Rubrica de donat.§.29.n.4.* Et cum his abſolvitur textus noſter, & materia aliorum jurium jam aſſignatorum in præmiſſo, &c.

Ad Text. in cap. cum inter. XVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Appellare non poteſt ille qui renunciavit electioni de ſe facta ad impediendam alterius.*

2 *Eligendi poteſtatem non habet qui ſuo voto renunciat, ſi renunciatio ſit accepta à ſuperiore.*

3 *Electio à ſuſpenſis celebrata non tenet, & ab excommunicato vitando, & de aliis quid remiſſivè.*

4 *Suſpenſi nec eligere, nec eligi poſſunt.*

5 *Electus poſt conſenſum ante confirmationem poteſt ſine authoritate ſuperioris renunciare electioni de ſe facta.*

TExtus iſte dum in prima parte probat quod appellare non poſſit ille, qui renunciavit electioni de ſe factæ ad impediendum alterius electionem, videtur ſatis, & abundè confirmari ex his, quæ dixi *ſub rubr.de appellat. & in cap.* 17. *in q. fin. eodem,* & in aliis juribus illius tituli, ubi de renunciante appellationi, & ad propoſitum multis probat hic Barboſa *num.*1.*&* 3. † Et adjunges Barboſam *de jure Eccleſ.*ubi *p.*1.*cap.*19. *num.*87. probat quòd non habent eligendi poteſtatem, qui ſuo voto renunciarunt, ſi renunciatio ſit accepta a ſuperiore, nam interim ſi pœniteat, & petat accedere ad eandem electionem, debet admitti ad omnia, quæ circa electionem remanent facienda ex *cap. Eccleſ. a veſtra, hoc tit.* Julius Lavor. *tit.*4.*cap.*18.*n.*88. Caſtill. *in hoc tit.cap.*5.*num.*22.dixi ſupra *in Rubrica.* 1 2

3 Probat ſecundò textus noſter quod electio à ſuſpenſis celebrata, non tenet, multis comprobat idem Barboſa hic *à num.*4.ubi *num.*5. addit quod electio facta ab excommunicato vitando non tenet, & *num.* 6.& quod collatio ab eo facta non teneat, ubi *num.* 7. quid de facta ab excommunicato occulto, *num.*8. quid de præſentatione, *num.* 9. quid de reſignatione.Sed quia de his, ac de aliis factis ab excommunicato, aut ſuſpenſo dixi latè *ſub cap.ad probandum* 14. *de re judic.* ideo ad ibi dicta te remitto. Et videbis notata infra *cap.*39.

4 Suſpenſos nec eligere poſſe, nec eligi, dixit Balboa *in cap.9.de excep.à num.* 26. cui & aliis ab ipſo relatis addo cum multis Barboſa *de jure Eccleſ. p.2.cap.*19.ibi *num.*56. ubi quod eligere non poſſunt excommunicati, ac ſuſpenſi: & *à num.* 118. quod nec eligi poſſint, adjungo etiam *ad verſ.* textus noſtri ibi: *Ideoque.*Suarez *de cenſ. diſp.* 14. *ſect.* 2. *à num.* 6.

5 Notabis ad textum hunc quòd electus poſt conſenſum ante confirmationem, poteſt ſine authoritate ſuperioris renunciare electioni de ſe factæ, ut cum multis oſtendit Barboſa *de jure Eccleſiaſtico p.*1. *cap.*19.*num.*240.de quo jam dixi latè *ſub Rubrica.*

Ad Text. in cap. Qualiter. XVII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio electi qui non habet ſufficientem ſcientiam, vel adminiſtrat ante confirmationem caſſari debet.*

TExtus iſte duo dicit nempe, quod ſi electus non habet ſufficientem ſcientiam, vel ante confirmationem adminiſtrat, ejus electio caſſari debet: Ad primum de ſcientia, quam electi ad Epiſcopatum, & ad alia beneficia debent habere: applicabis notata ſupra *in cap. cum in cunctis* 7. & infra *in cap. penult. & fin. de ætate & qualitate ordinandor.* Ad ſecundam verò partem applicabis dicta ſupra *in cap.* 9. & *in cap.* 15. ubi 1

de

de ingerentis pœna ſe in adminiſtratione, latiſſimè egi.

Ad Text. in cap. Cum inter XVIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio valet, non ſpectatis eis qui vocandi non ſunt.*

2 *Vocari debent ad electionem faciendam omnes electores, etiam abſentes in provincia, & Diœceſi, ſi abſentia non eſt affectata per ſigna ſolita.*

3 *Electio valet, non ſpectatis his, qui vocandi non erant, ſed electores tenentur eos expectare uſque ad præfixum tempus.*

4 *Electio Epiſcoporum ad Canonicos ſpectavit: ubi quid hodie.*

5 *Diæta qualibet continet viginti milliaria.*

1 HI vocantur ad electionem non vocandi, valet electio facta, eis non expectatis, ita communiter textus hic ſumitur, propriaquè materia hujus textus, eſt illa, quæ ſpectat ad vocandos ad electionem eos, qui ſuffragia ferunt, & num vocatis aliquibus, qui non ſunt de Capitulo, ſi ſuffragia præſtent, eorum votis ſpretis, valeat electio: Etenim adjunges hic, quæ tradit Barboſa *cum multis de jure Eccleſiaſt. cap. 1. cap. 19. num.* 88. ubi de his, qui debent vocari ad electionem, quanto tem-
2 pore expectandi. † Igitur ad electionem prælaturæ per ſigna ſolita, ſive campanæ, ſive vivæ vocis, & abſentes in provincia per litteras, vel nuncium ſecundum locorum conſuetudinem vocandi ſunt, qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe, *cap. quia propter* 40. ubi latè *cap. coram hoc tit.* Tamburin. *de jure Abbatum tom. 1. diſp. 5. q. 3.* Julius Lavor. Rendina *in promtuaria receptarum ſententiarum tom. 1. tit. 36. num.* 30. ubi ampliat etiam ſi non ignoraverit, cum multis aliis Barboſa *à num.* 89. ubi quod vocandi ſunt qui ſunt, in provincia, vel Diœceſi, maximè quando abſentia non eſt affectata, vel ſuſpecta: ubi *à num.* 90. qualiter debeat fieri citatio, ad quod adjunges quæ dixi *ſub cap. 1.*
3 *de cauſa poſſeſſionis,* † qui etiam *num.* 99. dicit quod ſi electores vocatunt ad electionem eos, quos vocare non tenebantur, num ſint expectandi uſque ad terminum præfixum: de quo dubio cum multis, & cum gloſſa hic *verb. aſſumatis* affirmat, niſi damnum ſuſtineretur tertii, Barboſa hic *num. fin.* & utrobique cum Hoſtienſi, Butrio Andrea, Rendina, & aliis ut ſupra *in Rubrica.*

4 Hic adjungit Barboſa *num. 2. verſ. ad electionem paſtoris,* quod de jure expectat electio ad Canonicos Cathedralis Eccleſiæ quanto tempore duravit, ut conſtat ex titulis *hoc tit. lib. 6. & in clementinis*, & demum hæc electio *in extravag. ad regimen. de præbendis lib. 6.* reſervata eſt Pontificibus, tam Epiſcoporum, quàm Archiepiſcoporum, & Patriarcharum, exceptis Hiſpaniæ, Galliæ, Coloniæ, & Luſitaniæ Provinciis, quorum Regibus data eſt nominandi poteſtas, & antiquam conſuetudinem ſolum in Germania ſervari ait, ſed de hoc latè videbis quæ adduxi *in c. Eccleſia Sutrina 3. de cauſa poſſeſſ. & propr. à q. 3. & in noſtra Rub.* Et quæ nam tempora ſint variata, poſuit latè Balboa videndus *in dict. cap. 3. de cauſa poſſeſ. & prop. à num.* 22. & dixi Ego latè ibi *à q. 4.* & ſuprà *in Rubr. hujus tituli ſub q. 6.* ubi de priſco tempore eligendi.

Et iterum Barboſa hic *num. 7.* in gloſſa *ad Decanum in verſ. vinginti milliaribus pro Diæta computatis,* dicit quod quælibet Diæta continet viginti 5
milliaria; ad quod applicabis quæ abundè dixi *in locis ſupra aſſignatis in cap nonnulli de reſcript.* alia ex multis de vocandis electoribus ſcribit cum aliis Barboſa legendus *dict. lib. 1. cap. 19. de jure Eccleſiaſtico à num.* 19.

Ad Text. in cap. Cum nobis XIX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio an poſt appellationem fuerit celebrata, inſpici non debet, ſed an contra.*

2 *Eligendi jus remanet penès vocantes, quibus competit vocandi poteſtas, ſi vocati venire contemnant.*

3 *Confirmator poteſt examinare electum, etiam nemine apponente.*

4 *Dignior ad paſtorale officium, ſemper eſt eligendus.*

5 *Electus debet docere de ætate, & litteratura.*

6 *Judex in Eccleſia debet inquirere de qualitate, & idoneitate perſonæ eligendæ.*

7 *Electus confirmandus non eſt, niſi oſtendat ſe idoneum.*

8 *Epiſcopus, quando incumbat onus probandi ſe eſſe Epiſcopum, & quando incumbat electo probare electionem fuiſſe Canonicam remiſſivè.*

EX littera Pontificia hic quatuor aſſignantur 1
conclusiones. Prima quod non debet inſpici, an poſt apellationem, ſed an contra fuerit electio celebrata: occaſione hujus concluſionis adjunges hic plura, quæ dico de attentatis, appellatione pendente; & ſic an electio poſt appellationem interpoſitam, facta irritetur, aut ſit nulla, *ſub cap. bona 51. de appellat:* aliqua notavi ſupra *in cap. 10 hoc tit.*

Secunda Concluſio eſt quod penes vocantes, 2
quibus competit vocandi poteſtas, remanet jus eligendi, ſi vocati venire contemnant, ſic *in verſic. quoniam,* hac occaſione poteris adjungere quæ notat Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 19. à n.* 88. Ubi de vocandis electoribus ad electionem faciendam; & quid fiet eis non venientibus, quid ſi vocati non fuerint, aut contemptus interveniat, ubi *à num.* 113. dico infra *in cap. quod ſicut,* adjungeas dicta *in cap. præcedenti.*

Concluſio tertia ea nempe eſt, quod ad officium 3
Confirmatoris ſpectat examinare electum, etiam nemine opponente, de quo dixi *ſub cap. 15. ſuprà*
ibi *ſub quæſt. 1.* † Ex hac concluſione poteris ap- 4
plicare quæ ſupra notavi *ſub cap. 7. hoc tit.* & adjungere plura, quæ noto infrà *de præbendis, & Dignit. in cap. 29. de digniore eligenda;* & quòd dignior ad paſtorale officium ſemper ſit eligendus, dixi ſupra *ſub Rub. quæſt. 2. & quæſt. 7. & ſub c. 7. hoc tit.*

Concluſio

5 Coocluſio quarta eſt, quod niſi electus docea-
tur ætatis iegitimæ, & literaturæ habeatur pro non
legitimè electus, applicabis hîc etiam quæ adduai
in toto dicto cap. 7. de ætate eligendi ſuprà *ſub q. 3.*
Rubricæ, & infra *de ætate ordin.* De literatura ibi
6 *in cap. penult. & fin.* † & quòd Judex in Eccleſia
debeat inquirere de qualitate, & idoneitate perſo-
næ eligendæ, pluribus docet hic Barboſa *num. 7.*
ubi *num 8. & 9.* alia dicit: ubi de ætate ad Epiſ-
copatum, de qua *ſub Rubrica de ætate ordin.*
7 Et ad verſ. *nemini* dico ex dictis *ſub cap. 15.* &
ſub q. 1. quòd electus confirmandus non eſt, niſi
8 oſtendat ſe idoneum, † item applicabis Patiaoum
de probat. lib. 2, c. 3. à n. 36. & ibi *c. 28.* an & quando
incumbat Epiſcopo onus probandi ſe eſſe Epiſcopum, & *c. 30.* ubi de electione, & quando incumbat electo probare electionem fuiſſe canonicam. Ad hujus textus doctrinam applicabis quæ dico *in cap. penult. & fin. de præſumpt. &c.*

QUÆSTIO I.

An electio legitimè facta vitietur per ſecundam, vel debeat valere prima, etiamſi primo electus à ſecunda non appellaverit.

SUMMARIUM.

1 *Electio prima de uno legitimè facta, non revocatur per ſecundam, quamtumvis ſecundo electus in poſſeſſione teneatur, quæ ut attentata revocatur.*

1 ADjunctis hic quæ dixi ſupra *in Rubrica q. 1. de votis*, ſive ſuffragiis cooditionalibus in electionibus, & aſſignatis dictis *ſub c. 16. n. 1.* & ſupra *ſub c. 15. ſub dicta q. 1.* ubi quod confirmatores debeant expectare conſenſum eligendi, & quæſtione poſita *cap. ſeq n. 16.* Reſpoodeo ad difficultatem ſtandum eſſe primo electo, etiam ſi ſecundo electus ab eiſdem electoribus, poſitus fuerit in poſſeſſiooe Præbendæ ad quam electus eſt; quia talis dicitur vitioſa in tantum, ut ſi primo electus appellaviſſet diceretur attentata, juxta ea, quæ longiſſimè retuli *in cap. bonæ 51. de appell.* quia licèt ea poſſeſſio data poſt appellatiooem, extrajudicialis actus dicatur; tamen quia extrajudicialis operatur, ut omnia, quæ fiunt contra, & poſt appellationem, ſubjaceant vitio attentatorum, ut hic in textu noſtro advertunt Innocent. *n. 2.* Butrius *n. 23.* Imola *n. 8.* Joan. Andreas *n. 12.* Abbas *n. 7.* idem *in dicto c. bonæ n. 10. verſ. 12. differentia*, & ibi Decius *n. 34.* Franc. *à n. 29.* Lanceſ. *de attentatis lite pend. c. 12. p. 2. limit. 3. a n. 6.* & cum aliis Buratus *decif. 859. n. 1. & 5.* ubi quod appellatio extrajudicialis oon cauſat attentata, niſi poſſeſſio capta fuerit contra, & poſt appellationem: ita ea aliis multis reſolvit Diana *p. 7.* poſt tractatus *decif. 6.* incipit *vacante*, ubi reſolvit, ut facta electione a majori parte Capituli Eccleſiæ Raguſinæ de uno, non potuit Capitulum devenire ad novam electionem, ut diaerunt Abbas *conſ. 25.* Franciſcus Marcus *decif. 931.* Buratt. *decif. 313. n. 41.* & quod ſequæſtrum factum de fructibus Præbendæ bene proviſum fuerit; cum ſic paſſim Rota faciat *in beneficialibus.*

Ad Text. in cap. Innotuit XX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Illegitimus poteſt poſtulari; non verò eligi.*
2 *Nati illegitimè ſunt inhabiles ad beneficia.*
3 *Filius naturalis ut quis dicatur, requiritur quod ſit ex ſoluto, & ſoluta.*
4 *Illegitimationis defectus non ſuppletur boneſtate vitæ perſonæ, nec vita, aut fama ſine diſpenſatione.*
5 *Diſpenſatio facilis redditur per boneſtatem perſonæ, & literas perſonæ.*
6 *Diſpenſatio ut impetretur, num requirat mandatum ſpeciale diſpenſandi.*
7 *Illegitimus legitimatus per ſubſequens matrimonium rectè eligitur in Epiſcopum, & promoveri poteſt ad ordines, beneficia, & honores ſine diſpenſatione.*
8 *Eligentes, aut poſtulantes indignum pro ea vice, privatur eligendi facultate in prima immediatè ſequenti.*
9 *Eligens an ſcienter indignum elegerit, relinquitur Judicis arbitrio.*
10 *Electio ignoranter facta de excommunicato in majori, eſt valida.*
11 *Ignorantia quæ excuſet à dolo, remiſſivè.*
12 *Ignorantia probatur per Juramentum.*
13 *Dolus qui excuſet, remiſſivè.*
14 *Eligens indignum, aut excommunicatum ſola confeſſione notum, non incurrit pœnas ſtabilitas in jure contra eligentes indignos.*
15 *Reatum prodere num teneat interrogatus remiſſivè.*
16 *Electus depoſitus per Papam, à quo antequam reſtitueretur, alius fuit electus ab electoribus, quando non obſtante ſecundo electo, cenſeatur reſtitutus*, n. 17. & 18.
17 *Clauſula* decreti irritantis *reſtituit electum depoſitum, adverſus ſecundo electum.*

NOtat ad hunc textum diverſa Barboſa; ſed 1
quæ præcipuè ex litera deducuntur, ſunt
duo, nempe, quod illegitimus poteſt poſtulari;
non verò eligi, & quod electores, niſi probaverint aliquem ignoranter elegiſſe, incidant in pœnas Lateranenſis Concilii. De primo caſu jam ſupra dictum eſt *ſub cap. Cum in cunctis 7. hoc tit. ex verſic.* ibi, *& de legitimo matrimonio ſit natus*,
† & quòd illegitimè nati, ſint inhabiles ad bene- 2
ficia, & ad ordioes, dicit hic Barboſa *num. 8.* ex-
pendens textum noſtrum *num. 7.* † ubi *num. 6.* po- 3
nit quod ut quis filius naturalis dicatur de Jure Canonico, requiritur ut ſit conceptus ex ſoluto, &
ſoluta, † addens *n. 10. & 12.* quod honeſtas perſo- 4
næ, vitæ probitas, & fama electi non ſupplent illegitimationis defectum.

Ob idque requiri diſpenſationem, ad quam 5
obtinendam ex Tyraquello ait multum juvare merite perſonæ; itemquè cum literatis viris facilius diſpenſari. Hæc enim omnia abundè notaotur infra *ſub titulis qui filii ſint legitimi*, & *de filiis Presbyter.* & *in cap. de multa de præb.*

6 Et cumBarboſa ipſe hic *num.* 16. in verſic. *cum*
non ad poſtulandamdiſpenſationem, notet cum mul-
tis ad diſpenſationem requiri mandatum ejus, cui
impetratur, ipſequè contrarium ſequatur expen-
dens textum noſtrum, dicens, loqui tantum de man-
dato Capituli, ſupponens ex hoc ſufficere manda-
tum ſpeciale Capituli ad impetrandam diſpenſa-
tionem illegitimo malè electo; ideò adjicies ſuper
hoc puncto quæſtionem, quam latè diſputat San-
chez *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 26. dum agit de ea quæſ-
tione. *An diſpenſatio poſſit impetrari abſque manda-*
to ejus, cui impetratur, ad alia generalia videbis *ſub*
cap. 3. *de procurat.* & addit Barboſa alium intelle-
ctum, qui colligitur ex verbis *hic* ibi, *Cum non ad*
poſtulandam diſpenſationem, ſed ad petendam con-
firmationem ipſius, fuerint Nuncii *deſtinati*.
7 Et per hunc textum, illum explicans idem Bar-
boſa *in Paſtorali*, docet quod illegitimus per ſub-
ſequens matrimonium, legitimatus eligitur rectè
in Epiſcopum, *ibi p.* 1. *alleg.* 1. *à num.* 32. & 3.
de quo dixi ſupra *ſub dict. cap.* 7. & idem Barboſa
hic cum gloſſa *conjugata num.* 19. notat quod ſic
legitimati, poſſunt promoveri abſque diſpenſatio-
ne ad ordines, beneficia, honores, ac etiam Epiſ-
copatum. Et de ratione recurres ad textum, &
quæ ibi noto *in cap. tanta, qui filii ſint legitimi*.
Adjunges pro perfecta enodatione plura, quæ ſcri-
bit Suarez *de Cenſuris diſp.* 50. & ibi *ſect.* 5. ubi
quis diſpenſet cum illegitimis ad ordines.
8 Et in verſ. *Quòd eis nec pœnam infligimus ex-*
preſſam in Canone ſupra dicto, nec probare cogimus
ignorantiam, quam allegant, Ex hoc verſ. oritur
occaſio diſſerendi pro ſecunda concluſione: quare
recurres ad ea, quæ ex multis congerit Barboſa de
de jure Eccleſiaſtico cap. 19. *à num.* 66. dum probat
eligentes ſcienter indignum, aut poſtulantes, pro
ea vice eligendi poteſtate privari in prima tantùm
9 electione immediatè ſequenti † dicens *num.* 68.
relinqui Iudicis arbitrio, an eligens præſumatur
ſciviſſe electum fuiſſe indignum, & ex quibus hæc
10 ſcientia colligatur † cumquè ibi *num.* 122. probet
quod electio ignoranter facta de excommunica-
tione ſit valida, ideò bene ſequeris quæ docet hic
à num. 21. Barboſa ex gloſſa *nullam ibi Canon.* &
num. 22. gloſſa *ignorantiam*, & ſub illa gloſſa ibi;
probarent ignorantiam.
11 Quæ ergo ignorantia excuſet à dolo, & delicto,
notavi ſupra breviter *in cap. ſuper litteris de reſcrip.*
12 † Et quia hic Barboſa *num.* 26. ex Farinacio, di-
cat quòd ignorantia probatur per juramentum;
ideò adjunges quæ ex multis congerit Gratian. *re-*
13 *gula* 270. † & ex practica gloſſæ hujus textus diſ-
putat Zevallos quæſtionem de dolo dantem cau-
ſam contractui bonæ fidei. Verùm quia de hac
materia latiſſimè noto infra *in cap.* 3. *de dolo &*
contum. ideò recurres ad ibi dicta, aliqua dixi *ſub*
14 *cap.* 20. *de reſcript.* † etenim ad textum noſtrum
dices quod qui indignum, aut excommunicatum,
ſola confeſſione notum, eligit, non incurrit pœnas
quæ in jure eligentibus indignos decernuntur;
quia pœnæ pertinent ad forum externum: ita San-
chez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 16. *num.* 6. Fagundez *in*
decalogis Eccleſiæ prac. 2. *lib.* 6. *cap.* 2. *n.* 7.
15 In verſ. *multa*, & ibi: *Et humilis devotio confi-*
tentis qui ſponte, ac devotè ſuum maluit reatum
confiteri, quam læſa conſcientia thronum aſcendere
paſtoralem. Ex his verbis poteris adjungere quæ-
ſtionem, de qua Sanctius ex textu hic *lib.* 3. *de ma-*
trim. diſp. 14. dum diſputat, An quis interrogatus,
teneatur prodere ſuum reatum. Bene etiam diſpu-
tavit videndus Covar. *lib.* 3. *var. cap.* 1. de quo
latiſſimè dixi *ſub c.* 1. & 2. *de confeſſis*, ubi leges.
Ex gloſſa hic verb. *ſuſceptionem*, reſolvit Barbo- 16
ſa *n. fin.* quæſtionem, de qua eadem gloſſa hic ni-
hil reſolvit, etiam ſi arguat pro utraque parte. Et
eſt illa utrum quando electus fuit per Summum
Pontificem depoſitus, ſi poſtea electores idem
alium eligant, & contingat, ut Papa reſtituat pri-
mum, an iſte ſit præferendus † vel ſecundo electus; 17
& cum multis ut reſpondeat diſtinguit: nam ſi Pa-
pa in reſtitutione decreti irritantis clauſulam adje-
cerit, nempe. *Quidquid in contrarium factum fuerit*,
&c. tunc reſtitutum recuperare Prælaturam ait, non
obſtante alia electione interim facta, quæ ob de-
cretum, nulla redditur. Et pro maxima extenſione
hujus dicti adjunges plura, quæ latè ſcripſi ſub
cap. cum te 23. *de ſent. & re judic.* ubi quæ recupe-
ret à Principe reſtitutus. † Quod ſi clauſula de- 18
creti minimè ſit adjecta, tunc ſi electio per Cano-
nicos facta, Papæ reſtitutionem præceſſit, hæc
erit valida, ſecus ſi Papa prius reſtituiſſet.
Unde pro extenſione adjunges quæſtionem, 19
quam poſui ſupra *in cap.* 19. *præced.* an ſcilicet pri-
ma electio per ſecundam invalidetur. Et advertes
me explicaſſe textum hunc infra *in c.* 4. *de judiciis*
quæſt. 17. *num.* 3. & verus intellectus colligitur ex
verbis hic &c.

QUÆSTIO. I.

An infans ex genere Mahometano baptizatus, & poſtea Religionem ingreſſus, poſſit ſine ulla diſpenſatione eligi ut Prælatus?

SUMMARIUM.

1 *Infans ex genere Mahometano baptizatus, poſtea ingreſſus Relionem, poteſt ad Prælaturas aſſumi in Religione.*
2 *Bulla Pauli IV. expenditur.*
3 *Religiones, quæ communicant in privilegiis; non ideò in pœnis.*

SUppoſitis ad hanc quæſtionem quæ dixi ſuprà 1
in cap. cum te de reſcript. & quæ dixi *in cap.*
cum deputati 16. *q* 4. 5. 6. 7. & 8. ubi an Religio-
nis ingreſſus auferat inſolubilatem ad Prælaturas;
breviter nunc ad difficultatem, dico quòd licèt Ne-
ophitus de jure communi non poſſit eligi in Præla-
turam, *cap. quoniam multa, cap. ſi Neophitus diſt.* 48.
ut obſervant Caſtellinus *de elect. cap.* 11. *num.* 34.
Azor. *tom.* 2. *inſtitut. moral. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 34. Avila
de cenſ. p. 7. *diſp.* 4. *n.* 34. & ſic videatur ex Bulla Pauli
IV. prohibentis, ut deſcendentes ab Infidelibus
poſſint in ordine Minorum ad Prælaturas aſſumi;
& ſic gratianus *in princip. diſt.* 48. ideo ait Ca-
nones excludere à prælaturis Neophitos; quia
tanquam inexperti non poterant obſervare ea
quæ ratione perſonarum, locorum, & tempo-
rum, ſunt à Prælatis obſervanda. Tamen quia ille
qui ab infantia baptiſmum ſuſcepit, non dicitur
Neophitus, ſicut nec ille, qui ab hinc decem annis
Baptiſmi Sacramento inſignitus eſt, evenit ut ta-
les non excludantur à ſacris ordinibus, nec à
Dignitatibus Eccleſiaſticis: ita docent Joannes
Præpoſitus *in* 3. *p. D. Thomæ q.* 5. *de irregularit.*
dub. 5.

dub.5.n. 122. Saleedus *in praxi c.* 22. *n.* 11, Campanil. *in diverſ. juris Canon. Rub.* 11. *c.* 6. *n.* 7. Peirinus *de privileg. regul. tom.* 2. *q.* 2. *c.* 5. §. 6. *n.* 8. Tamburinus *de jure Abbat. tom.* 4. *diſp.* 5. *q.* 21. *n.* 66. cum aliis Diana *part.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 50. & *p.* 6. *tract.* 7.
2 *reſ.* 1. † Ubi reſpondeo cum multis triplici modo ad Bullam Pauli IV. dicit eam in deſuetudinem abiiſſe, ſublatamquè fuiſſe per alias Pii V. anni 1575. qua conceſſum fuit Patribus Minoribus, ut poſſint recipere in Religionem filios Infidelium, & ad Prælaturas admittere; idemquè conceſſum
3 per aliam Gregorii XIII. † Et eſto quod illa ſublata non eſſet per iſtas, tamen ejus pœnam, non extendi ad alias Religiones; quia, ut rectè ait Laurentius Portel. *de regularib. verb. Communicatio. n.* 20. Religioſi communicantes, in privilegiis, non proinde communicant in pœnis, & punitionibus alterius ordinis; cum ergo inconvenientia primæ opinionis ceſſent in Baptizatis ab infantia, vel ante decem annos, ſequitur ut poſſint prædicti abſque ulla diſpenſatione ad prælaturas admitti de jure communi, niſi ſpecialiter fuerit prohibitum: Videbis Sanchez *in ſumma tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 27 *n.* 5. Rodriguez *in quæſt. regular. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 17. Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *q.* 46. *art.* 6. Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 2. *diſp.* 17. *q.* 6. Lezana *in ſumma quæſt. regular. tom.* 3. *cap.* 1. *n.* 52. Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 21. *diff.* 16. *num.* 3.

Ad Text. in cap. Cum inter XXI. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Appellatio nulla extrajudicialis ſuſpendit executionem.*

2 *Electio facta de extraneo habili à toto Collegio valet, vel à majori parte.*

3 *Eligendus erat olim de gremio unus ad Eccleſiam, ſi reperiretur.*

4 *Morbo epileptico, ſeu caduco laborans, eligi non poteſt, nec ordines aſſumere,* & n. 5.

6 *Dæmoniaci, id eſt à Dæmone obſeſſi, nequeunt ordinari.*

7 *Furor per annum cenſetur durare, ſi conſtet furioſum antea fuiſſe agitatum furore.*

8 *Sanitas mentis naturaliter, & de jure præſumitur, etiam in ſene.*

9 *Sanitas mentis probatur per communem reputationem, & prudenti diſpoſitione.*

1 SAtis Barboſa exornat litteram hujus textus, quare quia ipſe *n.* 3. *in verſic. non obſtante appellatione objecta*, notet quod nulla appellatio extrajudicialis ſuſpendit executionem, aut cauſet attentata; ideo adjunges plura, quæ extenſivè dixi de atentatis *in cap. bona* 51. *de appellat.* applicabis dicta ſupra *in c.* 16. *n.* 1. & *in c.* 19. *n.* 1. & *ibi dictum q.* 1.

2 Et *in verſ. ibi diſcretioni n.* 2. & in gloſſa *aliam*, *n.* 6. advertit Barboſa quod electio facta de extraneo habili à toto Collegio, vel à majore ipſius parte valet; & licèt aptius ſit, & honeſtius ut fiat electio de illo, qui eſt ex proprio Collegio, & Eccleſia: tamen electionem de extraneo habili factam, validam eſſe, multis probat, quare applicabis quæ noto abundè infra *in cap. ad decorem.* 5. *de inſtitutionib.* & quæ dixi ſupra *in cap. licet* 6. *hoc tit.* ubi quod electio Pontificis, debet eſſe de Collegio.
† His adjunges quæ ſcribit cum multis Barboſa *de* 3
Jure Eccleſiaſt. p. 2. *c.* 19. quatenus *n.* 132. dicit, quod olim erat eligendus ad Eccleſiam unus de gremio, ſi in eo reperiretur idoneus, & valere electionem, ſi aliunde alius aſſumaretur: aliquid dico infra *ſub cap. ſequenti*, & applicabis quod dixi ſupra *in Rubrica q.* 4. *num.* 41. *de Abbatiſſa eligenda de gremio.* Et in terminis probant etiam Doctores per gloſſam hic, verbo *aliam*, & *in cap. cum dilectus hoc tit.* Selva, Franc. Marcus *decif.* 1368. *part.* 1. Navarrus *conſ.* 6. *n.* 1. *hoc tit. in novis*, Sahagun *in cap. eam te n.* 30. *de reſcriptis* Zerola *in praxi Epiſc. part.* 1. *verb. Beneficia*, §. 8. Selva *de beneficiis part.* 3. *q.* 23. *n.* 2.

Et in verbis ibi: *Morbo epileptico laborare*, & 4
ibi: *dummodo à morbo ſit immunis objecto*, & in gloſſa ibi *epileptico*, ponit hic Barboſa *n.* 4. 6. & 7. quod morbo epileptico, ſeu caduco laborans, eſt inhabilis ad beneficia. Et hac occaſione adjunges quæ Doctores dicunt *ſub tit.* infra *de Clericis ægrotantibus*, & applicabis quæ etiam adducunt *ad tit. de conjugio leproſorum.* † Nec poſſe ordines aſſu- 5
mere, nec in aſſumptis miniſtrare morbo epileptico, ſeu comitiali correptum, cum multis probat ipſe Barboſa *dicto n.* 7. Quare applicabis quæ noto infra *ſub tit. de corpore vitiatis ordinandis, vel non*, & quæ dixi in *Rubrica* ſupra *hoc tit. q.* 1. *n.* 41. & 42.

Et in gloſſa *epileptico*, verb. *Dæmoniacis*, & in 6
gloſſa *recuſatus*, verſ. *quia non conſtabat*, advertit Barboſa *n.* 8. Dæmoniacos, id eſt obſeſſos à Dæmonibus, nùm poſſint poſſint ordinari. † Et paſſio- 7
nes animi vehementes durare præſumi; & ſic furorem durare tempore anni, ſi conſtet furioſum fuiſſe antea furore agitatum, quamvis habeat lucida intervalla, † cum etiam è contra dicat *n.* 10. *in* 8
fin. ut mentis ſanitas, naturaliter, & de jure præſumatur, & aſſerenti contrarium incumbat onus probandi; & quod illa præſumatur etiam in ſene, † & 9
quod probetur per communem reputationem, & ex frequentia Sacramentorum, Eccleſiarum, ac Miſſæ devotione; item & quod arguat mentis ſanitatem prudens diſpoſitio. Ideò pro exornatione primi dicti de Dæmoniacis, applicabis quæ Doctores tractant *in tit. de frigidis, & maleficiatis*, & *in tit. de ſortilegiis*, & infra *de corpore vitiatis.* Et pro exornatione ſecundi applicabis quæ dico latè *in c. penult. & fin. de præſumpt.*

Ad Text. in cap. Dudum XXII. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Electio facta à majori, & ſaniori parte Capituli, ſemper prævalet, etiam ſi electus ſit ex aliena Eccleſia.*

2 *Eligentes naturaliter ſuæ obligationi ſatisfaciunt eligendo eum qui majoribus juvatur meritis.*

3 *Suffragia majoris partis juvant, ſi nullam patiantur exceptionem.*

4 *Major pars in electionibus, qualiter attendatur.*

1 ABundè textus hujus litteram exornat Barboſa hic; & quia agi poſſunt generalia, quæ ad bonam electionem requiruntur, tam ex parte electorum, quàm eligentium, & ipſiuſmet electionis; ideò pro ampliori enodatione adjungere poteris plura dicta ſupra *in Rubrica*, & in jam exornatis capitibus. Etenim Barboſa *de jure Eccleſ.* cum multis probat *num.* 133. quod electio facta à majori, & saniori parte Collegii, ſemper prævalet, ſive electus ſit ex propria Eccleſia, ſive ex aliena, ut ſupra *cap.* 21. *num.* 2. *&* 3. pluribus probat Rendina *in promptuario receptarum ſententi tom.* 1.
2 *tit.* 36. *num.* 2. † & *num.* 147. quod eligentes, non aliter ſuæ obligationi ſatisfaciunt, quam ſi eligant illum, qui majoribus juvatur meritis: qua occaſione applicabis, quæ ſupra notavi *ſub cap.* 7. & *in Rubr. q.* 4. *& fin.* ubi de eligendo digniori, & habiliori ad Prælaturas; etiam Regulares ad beneficia Eccleſiaſtica, & ad Magiſtratus; & officia ſæcularia, & in terminis probat textus *in cap. ſi forte* 63. *diſt. & auth. de Monachis* §. *fin. collat.* 1. optimè Trident. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 1. & hoc quidquid contrarium teneant gloſſa verb. *qui præſtantur in cap. licet* 8. *q.* 1. gloſſa penultima *in cap. penult. de officio Cuſtodis.* gloſſa verb. *magis in cap. conſtitutis de appellat.* nec implicat textus *in cap. cum nobis hoc tit.* verſ. *illius*; quia ex eo tantum convincitur, ut facta electio de digno, prætermiſſo digniori, valida ſit, cùm alias omnis electio, vel præſentatio calumniam pateretur, & damnaretur occaſio infinitis litibus, ſi electiones eo prætextu revocari permitterentur; ſi quidem nec tolerabile ſit, nec conveniat Reipublicæ: ſic omnes ex D. Thoma 2.2. *q.* 63. *art.* 1. *ad* 3. Gutierrez *canonic. lib.* 2. *cap* 11. *num.* 12. ubi *num.* 18. dicit quod ſi aliud fieret, omnes fere Prælati eſſent in ſtatu damnationis, providentes Dignis beneficia ſimplicia, prætermiſſis dignioribus, Nicolaus Garcia *de benef. p.* 7. *cap.* 16. *num.* 17. cum multis Barboſa *dict. cap.* 19. cum aliis *num.* 138. contra Vaſquez *in opuſculo moral. tract. de benefic. num.* 78. dicentes quod Trid. ubi ſupra *cap.* 18. ſolum intelligatur de electione ad Epiſcopatus, & beneficia curata, quæ,
3 per concurſum providentur † & *num.* 222. ait quod electio à majori votorum, ſeu ſuffragiorum numero facta, valida reputetur; dummodo ipſa vota ſint legitima, nec ullam patiantur exceptionem.

4 Et *num.* 223. ait quod major pars in electionibus non attenditur comparatione minoris, & reſpectu numeri, ſed reſpectu, & in ordine ad totum Capitulum. Et applicabis quæ dixi ſupra ad textum *in cap. bonæ* 3. *de poſtulatione Prælat.* Balboa *in cap.* 1. *de cauſa poſſeſſ. & propriet. num.* 85. *&* 89. expendit textum noſtrum *in verſic. cum autem*; quatenus ex eo Doctores diſputant, an contra indefenſum procedi poſſit; de qua quæſtione latiſſimè ipſe Balboa *ibi à num.* 59. & Ego ibi & *ſub cap.* 1. *de Judiciis*, item quæ dico *in cap. publicato* 58. ubi qualiter explicetur major numerus.

Ad Text. in cap. Bonæ memoriæ XXIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligendi poteſtas qua in aliquibus ex eligentibus, admittitur per delictum devolvitur ad non delinquentes.*

2 *Amentes perpetuò, non habent vocem in electione.*

3 *Electio facta cum interventione unius excommunicati, non valet.*

4 *Electio facta per comminationes, & impreſſiones, eſt ipſo jure nulla, ſicut per metum cadentem in virum conſtantem, & qualis illa, dicatur* n. 5. & 6.

7 *Defenſio in notoriis non competit.*

8 *Judex præſumitur benè ſententiam tuliſſe etiamſi ſit homo nequam; & improbus.*

9 *Negantis factum per rerum naturam, nulla eſt directa probatio.*

10 *Teſtes ſingulares non probant, nec conjunctur ad probationem faciendam.*

11 *Nuncio aſſerenti, num credatur? remiſſivè.*

12 *Electio Papæ, ad quos pertineat? remiſſivè.*

BArboſa abundè etiam exornat litteram hujus 1
textus, cujus dictis nonnulla adjicio, quæ facient materiam amplam. Colligit ergo *num.* 1. *&* 2. ex littera quod ſi aliqui eligere debentes ob delictum commiſſum poteſtate eligendi, privati fuerint, illa poteſtas ad alios, qui non deliquerunt devolvitur: ſic poſt ordinarios Antonius Raguc *de voto Canonicor. in Capitulo, quæſtio* 30. *n.* 13. 14. *&* 15. ubi intelligentiam præſtat Rendina *in promptuario receptarum ſententiarum to.* 1.
tit. 36. *n* 33. † Ex quo dicto applicabis quæ tradit 2
Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 19. *à n.* 55. ubi quod amentes perpetuò, non habent vocem in electione, gloſſa *in cap. cum inter ſupra verb. diſcretionem*, & *in cap. cum ex eo*, Julius Lavor.
tit. 4. *c.* 15. *num.* 32. † Et *à num.* 57. ubi quod ele- 3
ctio facta cum interventu unius excommunicati, non valet, niſi excommunicatus ſit per violentiam; ubi *à num.* 58. tradit de electionibus factis à ſuſpenſis, interdictis, ſeu irregularibus. Videbis notata infra *in c.* 39. & dicta ſupra *in Rubrica ſub quæſt.* 1.

Et in verſ. *deinde inquireret num.* 2. notat Bar- 4
boſa quod electio facta per comminationes, & impreſſiones, eſt ipſo jure nulla. Quare applicabis quæ notavi ſupra *in cap* 14. ubi de libertate, quæ requiritur ad electionem, & illa, quæ latè dixi *in cap.* 15. *de jurejurando*, ubi plura de his, quæ per metum fiunt valeant, vel non. Et Barboſa hic *num.* 11. in gloſſa *metuebant*, dicit celebratam per timoris metum, non valere; ubi quod timor inferendæ violentiæ, licet illata non ſit, vitiat electionem; ſed Sigiſmundus a Bunonia *de electione dubio* 54. & Lavorius *tom.* 4. *variar. lucubr. c.* 21.
ex n. 4. † dicunt quod ut motus ſit ſufficiens ad 5

redden

reddendam electionem nullam, debet eſſe metus cadens in conſtantem virum, qui ut talis ſit, tria requiri dicunt, primum ut malum quod timetur ſit gravè arbitrio Judicis, & quod fortis, & intrepidus non timet quæ non oportet, vel ubi & quando non oportet. Secundum ut probabiliter pertimeſcatur, inſpecta qualitate incutientis, & patientis metum. Tertium ut timens non poſſit facilè occurrere malis, quæ timentur; qui etiam addunt; & cum eis, & aliis Barboſa hic *dict. num.* 11. *in fin.* ad incurrendum juſtum metum, non requiri neceſſario, ut mala prædicta timeantur in perſona propria, ſed ſatis eſſe, ut timeantur in perſona conſanguineorum, & arctiſſimo vinculo neceſſitudinis conjunctorum; & ſic Navarr. *conſ.* 5. *hoc titulo n.* 2. Ludovicus miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *quæſt.* 23 *art.* 1. Laurentius de Peirinis *tom.* 1. *de relig. ſub dict. quæſt.* 1. *de obedientia cap.* 31. §. 8. Caſtellin. *de elect. cap.* 4. *n.* 56. Tamburinus *de Jure Abbat. diſput.* 5. *quæſt.* 22. *num.* 7. & 8. docent electionem celebratam per metum impedientem omnino libertatem eligendi, ipſo jure nullam eſſe.

6 Et in verſ. *quia fruſtra legis auxilium invocat, qui committit in legem* plures adducti à Barboſa hic exornant axioma hoc, de quo ipſe *axiom.* 136. *num.* 14. quia leges nihil fruſtra faciunt. Jaſon *in l. ait. prætor num.* 1. *ff. de jurejur.* Cæſar Argelus *de contradictore legitimo quæſt.* 2. *num.* 200. & *quæſt.* 13. *num.* 48. & *quæſt.* 18. *n.* 8. Armendar. *in proœm. addit. ad leg. Navar. num.* 50. Marilian. *deciſ.* 47. *num.* 5. *Turam. de legib. p.* 2. *cap.* 21. à *num.* 19. Giurba *ad conſuetud. Meſſa. capit.* 2. *gloſſ.* 1. *num.* 8. & *c.* 3. *gloſſ.* 2. *num.* 17.

7 Et ibi: *Exceſſus notorius examinatione non indiget*; ob idque notat Barboſa hic *num.* 5. quòd in notoriis, quando conſtat abſenti, nullam competere defenſionem, non requiritur citatio, ſic multis comprobans. Ideo adjunges plura, quæ noto, *de notorio in cap. veſtra de cohabitatione Clericor.* & *in cap. evidentia de accuſat.* item de caſibus, in quibus citatio non requiritur; inter quos de notorio dixi *ſub c.* 1. *de cauſa poſſeſſ. & propriet.* ad quod applicabis quæ de denegata appellatione in pluribus caſibus dixi *in c.* 11. *de appell.*

8 Ibi, *& pro his, quæ à Judice ſunt facta præſumitur*, dicit Barboſa, ut pro Judice ſemper jura præſumant, etiam ſi à ſententia ſit appellatum; quia præſumitur judicatum; prout de jure applicabis notata infra *in cap. in præſentia* 6 *de renunciatione*, & quæ dixi *in cap. ſicut nobis* 16. *de ſententia, & re judicata*, etiam ſi judex ſit homo nequam, & improbus, Maſcard. *de probationibus, concluſ.* 486. *num.* 8. Barboſa *ibi num.* 4. ubi *num.* 5. dicit, ut pro juſtitia ſententiæ præſumatur, ſi ab ea non ſit appellatum.

9 Et ibi, *quia negatis factum per rerum naturam, nulla eſt directa probatio*; etſi Barboſa hic hoc dictum multis Doctoribus comprobet, tamen qualiter procedat, dixi Ego latiſſimè *in cap. quoniam contra falſam*, & *in ſequenti de probat.* ubi intelligentur plura, quæ notat Barboſa cum gloſſa hic à *n.* 13.

10 Ibi, *eſſent in ſuo teſtimonio ſingulares*, notat Barboſa hic *n.* 9. quod teſtes ſingulares non probant, nec ad probationem faciendam conjunguntur. Tamen quia latiſſimè dixi de teſtibus ſingularibus, *in cap. cam litteris* 33. *de teſtibus*; ideo ad ibi dicta recurres.

11 Ibi, *ſicut nuncio.* An nuncio credatur, dixi latè *in cap. poſt ceſſionem* 7. *de probationibus*, ad quæſtionem, an credatur nuncio dicenti aliquem citaſſe, *in c.* 1. *de cauſa poſſeſſ. & propriet.*

Et ſub dicta gloſſa *metuebant*, in verſ. *Etſi electio Papæ in urbe Romana fieri non poteſt*, quærit 12
Barboſa cum Dionyſio Paulo, ad quos pertineat Papæ electio, ſi ſede vacante Apoſtolica, omnes Cardinales eſſent mortui; & licèt reſpondeat; tamen, de hoc puncto, & aliis jam Ego dixi ſupra *ſub cap.* 6. *hoc titulo*, & remiſſivè dixi plura *ſub Rubrica noſtri tituli.*

QUÆSTIO I.

An electio debeat eſſe libera à metu. Et an ſuſtineatur conſuetudo, ut fiat ex certo genere perſonarum, vel ex uno de duobus nominatis?

AD primam quæſtionis partem reſpondebis ex dictis hic à *n.* 4. item ex dictis ſupra *in cap. cum terra* 14. *n.* 8. ubi etiam reſpondetur ad ſecundam quæſtionis partem, &c.

Ad Text. in cap. Quærelam XXIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Aſſignantur quæſtiones pro intellectu hujus textus.*

2 *Penſionarius poteſt agere remedio ſpolii, adverſus negantem ſolvere interdicto poſſeſſorio, & unde vi contra negantem ſolvere penſionem, quæ ſolvebatur ſuo prædeceſſori,* numero 3.

3 *Bonorum poſſeſſio Prælati continuatur in Eccleſia.*

4 *Penſionario datur actio contra Succeſſorem in beneficio pro terminis decurſis & non ſolutis in vota, ſi diligentia præceſſerint.*

5 *Succeſſor tenetur ad ſolutionem penſionis pro terminis decurſis, tempore alterius Epiſcopi facta diligentia contra hæredes prædeceſſoris.* n. 6,

7 *Eligendi, conferendi, & præſentandi actus ad eum pertinet, qui eſt in quaſi poſſeſſione, etiam per unicum actum cum quinque requiſitis.* n. 8. & 9.

10 *Teſtes exceptione majores qui dicantur? remiſſivè.*

11 *Interdictum recuperandi contra illum, qui de novo ſolvere recuſat, pro recuperandis annuis, præſtationibus, vel penſionibus merè perſonalibus.*

12 *Judex, qui judicavit in prima inſtantia, dicitur ſuſpenſus in ſecunda, nec poteſt eſſe advocatus in ſecunda, vel è contra,* numero 13.

13 *Præſcriptio juris Patronatus, an ſit Laicis conceſſa?*

14 *Vaſſallorum Dominis, an competant remedia poſſeſſoria?*

15 *Cumulatio actionum, num liceat remiſſivè.*
17 *Proviſus, & præſentatus à poſſeſſore, præfertur*
præſentato à proprietario; quia ſemper in be-
neficialibus attenditur ultimus ſtatus, &
ſub n. 19.
18 *Interdictum* unde vi, *an competat pro quaſi*
poſſeſſione annuæ præſtationis.
19 *Alternative ut intret, vel non, ex quaſi poſſeſ-*
ſione attenditur.

1 DE intellectu hujus textus videbia quæ dixi *in*
cap.3. de cauſa poſſeſſ. & prop.q.1. num. 22. &
in cap.4. de reſtitutione ſpoliatorum, q.4.n.3.& *in*
c.7. de præſcript.q.3.n.15.& *in c.17. eodem quæſt.*
2. num.25.
2 Plura inquam movet reſolvens Barboſa, quo-
rum aliqua per extenſum alibi tractavi. Igitur in
verſ. *petens penſionem* &c. *ſibi reſtitui de novo ſub*
tractam. Per hæc verba notat ipſe quod penſiona-
rius poteſt agere remedio ſpolii pro penſione ſibi
3 ſubtracta † & quod poteſt agere adverſus negan-
tem ſolvere interdicto poſſeſſorio, Menochius
remedio 1. recuper. num. 82. & *à num.* 87. *& re-*
medio 15. num. 200. Aymon, *conſ. 11. num.6.&*
7. Afflictis *decis.395. à num.* 3. Bernardi Grævæ
in pract. Cameræ imperialis lib. 2. concluſ. 75.
Oſaſcus *decis.* 99. *num.* 10. Azor. *inſtitut. moral.*
p.2. lib.2. cap.13.q. 2. & alii. Et interdicto *unde*
vi contra negantem ſolvere penſionem, quæ ſol-
vebatur ſuo prædeceſſori: nam poſſeſſio bonorum
Prælati continuatur in Eccleſia, Valaſcus de
jure emphyteutico *q.32.num.*24. Gigas *de penſio-*
*nibus, q.47.num.*10. Maſcardus *de probat. concluſ.*
1323.*num.*19. Menochius *dict. rem 1. de recuper.*
*num.*87. & 160. Zevalos *in pract. q.* 656. Felician.
4 *de cenſibus lib.3.cap.1.à num.*8. † Et an detur actio
penſionario contra ſucceſſorem in beneficio pro
terminis decurſis, & non ſolutis in vita prædeceſſo-
ris; etſi Rota numquam voluerit admittere actio-
nem olim; poſtea verò eam conceſſiſſe probat Bar-
boſa ſi deligentiæ præceſſerint contra ſucceſſorem
eundem; adeo ut penſionario nulla poſſit notari
negligentia. Hæc, & alia notant Barboſa, Sera-
phinus *decis.*1351.*num.*1. Gregor. *decis.* 507. *n.*2.
Nicolaus Garcia *de benef.p.1. c.5. n.*199. Stepha-
nus Gratianus *diſcept.forenſ.c.94.n.* 59. Mareſcot.
5 *variar.lib.1.c.*18. & alii. † Unde ipſa Rota *in una*
*Canarienſ.penſion.15.Januarii, & 17.Novem.*1597.
coram Gyptio, cenſuit quod ſucceſſor tenetur ad
ſolutionem penſionis pro terminis decurſis tempo-
re alterius Epiſcopi, facta diligentia contra hære-
des prædeceſſoris, & eadem Rota in *Toletana pen-*
ſionis 13. Junii 1608. coram D. Penia clarius cen-
ſuit ſufficere diligentias contra prædeceſſores, vel
6 ejus hæredes, & bona. † Pro quorum complemento
reſolves juxta quæ dixi *ſub cap. quia v.11. de Judi-*
ciis à q.11.16. & 20. item & quæ adduxi latè *de in-*
terdictis recuperandæ & unde vi *in c.3. & 4.* & *in*
*cap.olim.*12. & alibi *ſub titulo de reſtit. ſpoliat.* Ali-
qua curioſa adduxi in quadam allegatione pro D.
Joſeph. de Eſpinar, & Mendiola, comparantes in
cauſa contra D. Ludovicum Gallo, Domino de
Fuente Pelayo anno 1655. *ſub art.4.*
7 In verſ. *in quaſi poſſeſione præſentandi Clericum*
exiſtebat; cum ergo Barboſa hic *n.*7. notat quòd
actus eligendi, conferendi, vel præſentandi ad eum
pertineat, qui eſt in quaſi poſſeſſione eorum ac-
tum; ideò applicabis plura, quæ ſcripſi *ſub cap. cum*
Eccleſia Sutrina 3. de cauſa poſſeſſ. & propriet. plenè
Nicolaus Garcia *de benefic.p.5.c.5. à n.1.* Cavedus
*de Patronatu Regiæ coronæ c.*8. Gonzalez *in regul.*8.
Cancellariæ gloſſa 4. §.2. Duennas *regul.*282. Selva
de beneficiis p.2.q.7.
Item in verſic. *per multa tempora perſoluta*: Oc- 8
caſione hujus verſ. agit longè Barboſa *hic* de quæ-
ſtione, an quaſi poſſeſſio incorporalium, veluti
juris, eligendi, præſentandi, vel conferendi, ac-
quiratur per unicum actum, vel ſit neceſſaria
actuum multiplicatio, & *n.*10. contra plures re-
ſolvit unicum ſufficere. Et ob id Caputaquen. *in*
deciſione 337. Puteus *deciſione 192. lib. 1.* Achiles
de Graſſ. *deciſione 5. de jure patron.* Rota *diverſ.*
deciſione 17. part.2. Trivis *deciſione 54. part. 2.* di-
xerunt ut quaſi poſſeſſio in juribus incorporalibus
ex unico dumtaxat actu acquiratur. Et reſpondet
ad textum *in dicto cap. cum Eccleſia Sutrina, &*
cap. cum olim 7. de cauſa poſſeſſ. & propriet. l. 1. §.
hoc interdicto ff. de itinere, actuque privato, c. 1.
§. ſi verò Vaſſalus in uſibus feud. de quibus longè
diſputavi *ſub dicto cap. cum Eccleſia Sutrina*, ubi
perleges. † Et idem Barboſa hic à *num.* 4. ponit 9
verum ex unico actu acquiri, dum concurrant quin-
que requiſita, nempè quod electio ſit confirmata,
& affectum ſortita, quod uſus, quo acquiritur
quaſi poſſeſſio exerceatur jure proprio, ſeu ſuo; &
quod ſit cum ſcientia eorum, quibus præjudicatur,
& ſit cum bona fide utentis; & quod actus talis,
vel tales, ex quo aut ex quibus prætenditur quaſi
poſſeſſio, ſint clari, & certi; non verò turbidi,
dubii, & obſcuri. Et ſeptem requiſita poſuit la-
tiſſimè Calderin. *in conſ. 12. de jure patronatus*,
Caſſadorus *in decis. 7. de cauſa poſſeſſ. & propriet.*
& inter illa, ut principalius ponitur ſcientia, quæ
requiritur illorum, quibus præjudicatur; Riccius
cum multis aliis *collect.*1454. ubi quod ex turbidis,
& obſcuris collationibus, non acquiritur quaſi poſ-
ſeſſio, ſicut non eſt locus manutentioni, quando
non eſt clara, ſed intricata, turbida, & offuſcata,
ut fuit dictum *in una Cæſar. Auguſt. fructuum 23.*
Januarii 1597. coram Pamphilo, Verallus *decis.*
200. *p.* 2. Rota *in una Tarviſina Plebis 5. Junii*
1587. coram Bubalo.
Ibi *teſtes omni exceptione majores*: qui iſti ſint, 10
videbis infra *in cap. licet ex quadam*, & *in cap.*
teſtimonium, & in pluribus Capitulis, ubi per
extenſum ſcripſi infra *de teſtibus.*
Ibi *in eundem ſtatum percipiendi*: hic *num.* 21. 11
Barboſa dicit, quod pro recuperandis annuis præ-
ſtationibus, vel penſionibus merè perſonalibus,
conceditur creditori interdictum poſſeſſorium re-
cuperandæ contra illum, qui de novo ſolvere re-
cuſat. Ad hoc dictum applicabis nonnullas quæ-
ſtiones, quas infra addo, & quæ de annuis præſta-
tionibus, dixi *ſub c.4. de reſtit. ſpol. q.4.* & adjunges
quæ tractat Gomez. latè *in l. 45. Tauri n. 172. ex*
verſ. fin. hic.
In gloſſa *commiſſi*; ex hac gloſſa notat Barboſa, 12
quod Judex, qui judicavit in prima inſtantia, di-
citur ſuſpenſus in cauſa appellationis; ſed de hoc
dixi latè *ſub cap.4. de foro competenti, à quæſt.* 32.
cum aliis. Et qui in prima inſtantia fuit judex
non poſſit eſſe Advocatus in ſecunda, ſive è
contra de quo *in dicto cap. 4. à dicta quæſtio-*
ne 32.
Occaſione hujus textus adjunges pro ejus com- 13
plemento quæſtiones ſequentes, an Laicis ſit con-
ceſſa præſcriptio juris Patronatus Eccleſiaſtici, tra-
ctat Faquin. *lib. 8. controverſ. cap.* 24. de quo dixi
latè *ſub cap. 7. de præſcript.* & ibi Barboſa *à nu-*
mero 33.

Dominis

14 Dominis vaſallorum, an competant remedia poſſeſſoria pro impoſitionibus percipiendis, per hunc textum Zevalos *in practicis q.885.* ſed de hac dixi infra latè *ſub titulo de præſcriptionibus*, & alibi.

15 Hic *in verſ.* verbo *petens*, occaſione hujus textus tractat Balboa *in cap. de libelli oblat. à n.93.* de quæſtione illa, an ſit licitum plures actiones cumulare: tamen de cumulatione actionum, & actorum dixi *ſub cap. 15. de judiciis à quæſt. 13.* ubi latiſſimè.

16 An ex curſu temporis, præſumatur titulus, vel ſolemnitas, ex hoc textu tractat Florez de Mena *lib.3. variar. quæſt.23.* & *lib.1.q.2.* ubi videbis ad illam quæſtionem, nempe, an cenſus redimibilis, aut perpetuus præſumatur; eo quòd quis ſolverit redditus per decennium. Et an hoc ſufficiat ad obtinendum in poſſeſſione, & proprietate: ſed applicabis quæ dixi *ſub tit. de præſcript.* diverſis in partibus illius tituli.

17 Proviſus, & præſentatus à poſſeſſore, præfertur præſentato à proprietario longè agens, reſolvit videndus Garcia *de benefic.* per textum noſtrum *p. 5. cap.5. per totum*: ubi quid de præſentato à ſequeſtro ibi *cap.6.* de qua aliquid notavi *in dict. cap.15. de judiciis q. fin.* Et ſic Rota *in deciſ.14. de jure Patron. in antiquis, & in novis deciſ.7.* Thomas, Treviſanus *deciſ.167. p.2. diverſ. Rota* dicunt quod ad effectum præſentandi Patronus putativus, & ille qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi præfertur vero Patrono. Et confirmatur ex eo quia ſemper in beneficialibus attenditur ultimus electus, & ultima, & immediata quaſi poſſeſſio, ut fuit dictum *in una Pampbilon. decimar. 1. Aprilis* 1591. coram Comitolo, Cæſar de Graſſ. *deciſ.4. de probat.* Puteus *deciſ.7. lib. 3.* Aliqua dixi ſupra *ſub hoc tit.* & quod Ego ex propoſito *in cap. ex litteris de jure patronat.*

18 Interdictum *unde vi* an competat pro quaſi poſſeſſione annuæ præſtationis, latè tractat Gomez *in l.45. Tauri n.172. ex verſ. fin. textus noſtri.* Et ad textum hunc videbis Riccium *collect.1453.* & 1454. qui conſtituendo regulam, quod quaſi poſſeſſio in

19 omni re conſtituit ſtatum, † addit quod alternativa ad effectum, ut intret, vel non, attenditur quaſi poſſeſſio Epiſcopi liberè vel non liberè conferendi, ut tenuit Rota *in deciſ.59. de reſcriptis in antiquis, & in deciſ. 5. de probat. in antiquioribus*, tam *in deciſ. 3. in manuſcriptis.* Et quod idem ſit cenſendum in terminis indult. Cardinalium, dixerunt Puteus *in deciſ.206. lib.1.* Mohedan. *deciſ.9. de privilegiis*, qui etiam addit quòd in jure conferendi ſimiliter attenditur quis quaſi poſſideat, non quis habuerit proprietatem: ſic *in deciſ. 9. de reſt. ſpoliat.* Treviſan. *deciſ. 64. p. 2.* qui dicit quòd ad effectum eligendi conſideratur effectus eligendi, ut dixit etiam Rota *in hoc tit. deciſ. 6. in novis.* Riccius *dicta collect.* 1453. ad textum noſtrum, ubi dicta *à n. 16.* congerit etiam *dict. collect.* 1454. qui & alia cumulavit per textum & ejus materiam *in dict. cap. Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſion. & propriet.*

Ad Text. in cap. Ubintonien. XXV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electione quæ primo currit facienda privatur ſcienter indignum eligens.*
2 *Suſpenſio à beneficio extenditur tantùm ad fructus beneficiorum, non ad facultatem miniſtrandi.*
3 *Suſpenſus Clericus debet tantum habere de fructibus ſui beneficii, quod ſufficiat pro alimentis, ſi non habet unde.*
4 *Notatu digna ad textum.*

PRobat textus hic quod ſcienter eligentes in- 1
dignum, ſunt privati electione, quæ primo currit facienda. Sed de hoc jam dixi *ſub cap. 6. hoc tit. §. Clerici* & applicabis notata ſupra *in cap. innotuit 20. hoc tit.* † Pro littera alia expendit Bar- 2
boſa hic *à num. 3.* ubi *num. 4. & 5.* ſub gloſſa *admiſerant*, notat quòd ſuſpenſio a beneficio extenditur tantum ad fructus beneficiorum, non ad facultatem miniſtrandi in ſpiritualibus, & temporalibus. † Item & quod Clericus ſuſpenſus, debet tantum habere de fructibus ſui beneficii quod ſufficiat ſibi pro alimentis, quando non habet unde ſuſtentetur, multis probans. Verum, ut longè advertas adjunges nonnulla, quæ adduxi *ſub cap. paſtoralis §. verum de appellat.* & ibi *q. 1.*

Ad textum videbis Riccium *collect.*1029. & ap- 3
plicabis notata ſupra *in cap.1.* & quæ noto *in cap. ſequenti.* Et pro ea plicatione *§. nos igitur*, adjunges quod adduxi *ſub cap. 3. de cauſa poſſeſ. & propriet. q. 4. n. 2. & 3.*

QUÆSTIO I.

An ſicut eligendi facultas amittitur per electionem indigni, ſic, & per præſentationem?

SUMMARIUM.

1 *Præſentans indignum, ſive Clericus, ſive laicus Patronus pro ea vice privatur jure præſentandi.*

IN hac difficultate, ſuppoſitis quæ ſub Rubrica 1
ibi *q.2. & 4.* & *fin. de eligendo digniori*; item & *ſub c.6. cum ſuis §§.* Reſpondeo quòd in clerico Patrono ſit expeditum, ut amittat Patronatum præſantando indignum, ut docent Guid. Papa *in deciſ.374.* Caputaquen *in deciſ.62. p.2.* pro illa nempe vice, ut dixi ſupra *cap.20.* & tenent in terminis Verallus *in deciſ.191.* Riccius ad textum noſtrum *dicta collect.*1029. ubi limitat in procuratore conſtituto ad præſentandum; quia ſi indignum præſantat non præjudicat Domino; ex eo quòd factum Procuratoris Domino non nocet, ut docent etiam Chacheran. *in deciſ.9.* Franciſcus Marcus *in deciſ.408.* juxta ea, quæ dixi de Procuratore *in cap.9. de judiciis q.8. & 9. & alibi*, & in Patrono laico eandem

doctrinam admittunt, ut pro ea vice privetur poteſtate præſentandi: idem Riccius, Creſcent. *in deciſ.*11.*de jure Patron.* Rota *in deciſ.* 262.*alias* 5. *de jure Patronat. in novis.* Bellam. *in deciſ.* 172. & 151. Caſſador *in deciſ.* 29. *de procurator.* quid ſi dubitetur ad quem devolvatur, vel ad proaimum ſuperiorem, vel ad alium, commendat videndam Riccius ſupra, Rotam *diverſ.p.* 2. *deciſ.* 480.

Ad Text. in cap. Per inquiſitionem XXVI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Præmiſſum.*
2 *Teſtis qui propria confeſſione fatetur indignum elegiſſe ſcienter, ab officio ſuſpenditur.*
3 *Tractatus ante electionem, num permittatur: remiſſivè.*
4 *Electio quando ſimoniaca reputatur remiſſivè.*
5 *Optare Epiſcopatus, quando liceat remiſſivè.*

1 LIttera hujus textus determinatur ex notatis in teatu præcedenti, quatenus agit de pœnis eligentium ſcienter indignum: Aliqua notat pro littera, & gloſſa Barboſa: videbis etiam dicta *in Rubrica ſub q.*2.4. & *fin.*& ſupra *in cap.* 6. & 20. Et ego pro explicatione hujus teatus dixi *in cap.*2.*de confeſſis q.*1. *n.* 10. & *in cap.*1. *de except. q.* 3. *ſub num.*5. Et occaſione hujus teatus agit Balboa *in cap.*1. *de except.* à *num.* 92. de quæſtinne an teſtes de erimine ſolam eaceptionem propoſiti, ſint pu-
2 niendi pœna ordinaria, † qui etiam intelligit teatum noſtrum *in cap.* 2. *de ordine cognit. n.* 71. ubi dicit ex hoc textu quod teſtis, qui propria confeſſione fatetur indignum elegiſſe ſcienter, ab officio ſuſpenditur; quia crimen contingebat negocium principale. De qua materia dixi ibi *in dicto cap.*1. *de exceptionibus.* & quam pœnam incurrat confirmans electionem per negligentiam, vel ſcienter indigni, Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *num.* 253. de quo diai latè *ſub cap.* 11. *hoc. tit.*

3 Occaſinne verſ. ibi, *Ante ſuam electionem habuiſſe colloquium*, applicabis quæſtionem bonam, de qua Diana *p.*2. *tract.* 16. *miſcel.* 2. *reſ.*37. ubi an ſint habendi tractatus ante electinnem. Sed ut bene reſpondeas videbis quæ dixi ſupra *in Rubr. q.*6. *verſ. ad ultimam.*

4 Quando electio Simoniaca reputetur agit Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dicto cap.* 19. à *num.* 254. aliqua notat idem hic *num.* 2. ſed dico *ſub tit. de ſimonia.*

5 Hic ea gloſſa dicta verſ. & *deſiderantibus, n.* 5. & 6. refert Barboſa quando liceat optare Epiſcopatus; quando verò non: & recurres ad illum in Paſtorali *p.* 1. *tit.* 2. *gloſſa* 1. Item applicabis quæ Ego dixi *de optione in Canoniis*, & Præbendis ſupra *in cap.* 7. *de conſtitut. q. fin. in fine.*

Ad Text. in cap. Cauſam. XXVII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio reſpectu Regularium qualiter fiat?*

SUb teatu hoc poſſunt tractari plura, quæ ſpe- 1
ctant ad electinnem regiminis, & præpnſituræ inter Regulares; adjunges notata infra *in cap. officii, cap. cum Magiſtratum hoc tit.* & præter adducta per Barboſam hic adjunges plura, quæ ipſe *tractat. de jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 45. ubi de Præpoſitis, & Miniſtris Religionis; qui etiam *cap.* 19. *n.* 127. dicit quod eligi non poſſunt, ſed tantùm poſtulari, qui alteri Prælaturæ incompatibili eſt alligatus, & quæ debeant obſervari in electionibus Prælatorum Regularium videndus ibi à *num.* 151. de quo *in cap. quia propter hoc tit.* Et dixi alia ſupra *in Rubrica ſub q.* 4. & 5. ubi de electione Abbatum, & Priorum, atque Abbatiſſarum, & Prioriſſarum.

Ad Text. in cap. Quod ſicut XXVIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio quando reddatur nulla remiſſivè, numero* 2.
3 *Locus determinatus, nùm ſit de ſubſtantia electionis remiſſivè.*

PLura, quæ congerit Barboſa hic pro exorna- 1
tione hujus Capituli, jam abundè notata manent ſub Rubrica, & capitulis jactis.
Etenim præter nntata ab eo adjunges quæ ſub- 2
ſequuntur. Electin quando reddetur nulla, & electnres priventur poteſtate eligendi, tractat Julius Lavorius per hunc teatum *variar. lucubrat. tit.* 4. *c.*21. de quo jam nonnulla dixi *ſub rubrica*, & *ſub Rub.* 10. Ad alias quæſtiones ea teatu noſtro Covarru. *in regula peccatum p.* 2. §. 3. à *n.* 8. & 9. & Gratianus *regula* 95. quos applicabis pro enodatione hujus teatus: applica dicta infra *c.* 29.
An locus determinatus ſit de ſubſtantia electio- 3
nis, poteſt hic adjungi, de quo dico infra *in cap. congregato* 53. *in verſ. fin.* aliqua ſupra *ſub cap.* 15. ubi de loco determinato ad confirmationem.

Ad Text. in cap. Auditis. XXIX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

EXpendi textum hunc *in cap. cauſam* 9. *de judi-* 1
ciis q. 16. à *n.*6. quem ſatis eanrnat Barboſa *hic.* Et pro amplinri doctina applicabis quæ notantur infra *ſub tit. de his, quæ fiunt à majori parte Capituli*,

Capituli. Aliqua jam dixi in aliis Capitulis; & adjunges quæ tractat Pichardus *in* §. *quos autem de bonnor poſſeſ. à num.* 30. 37. 46. *&* 62. ubi.

2 Et pro explanatione majoris numeri, qui deſideratur in electionibus, & qualiter intelligatur, adjunges jura notata infra *in cap.* 55. *hoc tit.* & *in cap. publicato* 58. ubi expendi.

Ad Text. in cap. Cauſis XXX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Res integra quando dicatur, vel non remiſſivè.*

1 DEciſio hujus textus ſatis, ſuperquè exornabitur præterea, quæ notat hic Barboſa per notata infra *in cap. gratum*, & relatum *de officio delegati*, & ex his, quæ adduxi *ſub cap. penult. de foro compet.* quando enim dicatur re integra; ita, ut Juriſdictio non dicatur radicata, ſeu res incæpta; quando verò non integra, aut cæpta, ibi dictum eſt latè. Et de compromiſſis, & compromiſſariis infra *in cap. cum dilectus* 32. *&* in tit. *de arbitris.*

Ad Text. in cap. Cum Eccleſia Vulterana XXXI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio Canonicorum de conſuetudine poteſt pertinere ad Capitulum: ubi de Capitulo Zamorenſi, & Valliſoletano* n. 2. *quid de jure* num. 3. *remiſſivè* n. 4.

4 *Canonicatus Magiſtrales & Doctorales providentur in concurſu, à Capitulo, & Epiſcopo.*

5 *Laicus num poſſit præſcribere jus Patronatus remiſſivè.*

1 EXpendit textum hunc *in cap. 1. de reſtit. ſpoliator.* §. 2. *num.* 47. Hic enim Pontifex ait quod
Canonicorum electio de conſuetudine ad ſolum
2 Capitulum pertinere poteſt † Et ſic video in Zamorenſi Cathedrali, Canonicatus, Dignitates, ac cætera beneficia vacantia in quatuor menſibus qui alias ſunt Epiſcopi in aliis Cathedralibus, à Decano, & Capitulo provideri ſine Epiſcopo, neſcio an illis aſſiſtat aliquod privilegium ſpeciale. Et in Valliſoletana certo ſcio in dictis quatuor menſibus ordinariis Canonicatus, & integras rationes vacantes provideri per Capitulum, & Decanum ſine intermiſſione Epiſcopi juxta morem illius Eccleſiæ circa perſonas eligendas, Dignitates inquam, & di-
3 midias rationes provideri à ſolo Epiſcopo. † Jam hodie ad quos Canonicorum proviſio ſpectat, item Præbendarum, ac beneficiorum proviſio, & collatio, dicit ex multis hic Barboſa à *num.* 3. ex gloſſa *poſtulati, verſ. quia ſolus Epiſcopus debet dare præbendas*, & ibi: *patet quod de jure communi ſimul*
debent eligere † ſed ut plenius tractes applicabis 4
congeſta ſub titulis *de præbend. & dignitatib.* item, *& de conceſſione Prædendæ*: ubi quod etiam hodie per Bullas Sixti V. & Leonis X. ſit proviſio Canonicatuum Doctoralium, & Magiſtralium. Item ex Trid. Magiſtralis ſcripturæ, & Pœnitentiariæ ſit, habito oppoſitorum concurſu per Capitulum, & Epiſcopum: de quo dixi nonnulla ſupra *in Rubr.* 9.7. *ſub verſ. ad ſecundam*: ubi quòd jam inæqualitate vocantium eligit ſors.

Per hunc textum ſecundùm Balboam *in cap.* 7. 5
de præſcript. à num. 40. poteris agere de ſequenti quæſt. *An poſſit laicus præſcribere jus conferendi, ſeu præſentandi*, de qua *ibi* dixi aliqua, & latè *ſub cap. cura, de jure Patronatus.*

Ad Text. in cap. cum Dilectus XXXII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Compromittentes tenentur recipere electum à compromiſſariis, ſi ſit dignus, niſi appareat electus contra formam conpromiſſi.*

2 *Procuratores quot, & qui eligendi ſint ad eligendum loco abſentium remiſſivè.*

3 *Teſtes ſingulares non probant remiſſivè.*

4 *Sententia in re beneficiali tranſit in rem judicatam: & quare, non ſic, in matrimonio carnali remiſſivè.*

5 *Diſpenſare nemo poteſt ad ſuſceptionem ordinum præter Papam in ætate de jure requiſita.*

6 *Confirmatio electionis, eſt petenda à Metropolitano.*

7 *Epiſcopus diſpenſare nequit contra Concilium.*

8 *Sententia lata ſemel contra opponentem, nequit aliter opponere eundem defectum.*

9 *Pronunciandum ne ſit ſuper exceptione incidenti remiſſivè.*

10 *Teſtes criminoſi admittuntur, ne copia probationis pereat remiſſive.*

PRobat textus hic quod compromittentes te- 1
nentur recipere electum à compromiſſariis, ſi ſit dignus, niſi contra formam compromiſſi appareat electus.

Hic præterea, quæ Barboſa congerit de com- 2
promittentibus, & compromiſſariis ad electionem adjunges ea, quæ ipſe tractat *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 19. à num.* 101. *uſque ad n.* 112. ubi qualiter procuratores nominati à legitimis electoribus poſſint ferre ſuffragia. De compromiſſis, & eorum forma ſervanda infra dico *ſub Rubrica de arbitris.*

Ibi *in verſ. ſingulares*, cum hic idem Barboſa 3
n. 7. doceat teſtes ſingulares non probare; ideò adjunges quæ latè tractavi de ſingularitate teſtium, *in cap. tam litteris* 33. *de teſtibus.* Ad caſum de concordantia teſtium per hunc textum Anton. Gomez. *lib. 3. variar. cap.* 12. *num.* 10. *verſic. item adde, num.* 11. plures de hoc puncto adducit ejus additionator.

Ibi *in rem tranſit. judicatam*, hic idem Barboſa 4
num. 8. dicit, quod ſententia in cauſa beneficiali tranſit in rem judicatam; Balboa *in cap. lator.* 7. *de*

re

re judic. à *n*.6. 38. & 39. expendens hunc textum præſtat rationem; quare ſententia in matrimonio ſpirituali tranſeat in rem judicatam; non ſic in matrimonio carnali; & ob id applicabis quæ latiſſimè Ego dixi *in cap.cum conſanguinei* 11. *illo tit*. leges Covarruu 4.*p*.2.*cap*.8.§.12.*n*.14.

5 Cumque idem Barboſa ex gloſſa hic verb. *in ætate* à *n*. 9. & ibi, verbo *credo*, dicat quod nemo poteſt ad ſuſceptionem ordinum, aut eorum executionem diſpenſare præter Papam; ideò adjunges notata infra *ſub titul. de ætate, & qualit. ordinand.*

6 Alia notat ipſe Barboſa *n*.4. ubi quod electionis confirmatio eſt petenda à Metropolitano, vel alio immediato, de quo dixi ſupra *ſub cap*. 15. *hoc tit*. ubi egi latiſſimè de Epiſcopo, ſive Prælato electo
7 confirmando, & à quo fiat confirmatio. † Et *n*.12. quòd Epiſcopus non poteſt diſpenſare contra Concilium: unde applicabis nonnulla, quæ latè ſcripſi
8 *ſub cap. 4. de judiciis in fine*. † Et hic in gloſſa *judicatum*, ibi, *præjudicat omnibus*, *n*. 12. idem Barboſa dicit, quod ſi ſemel lata fuit ſententia contra opponentem, non poterit alius eundem defectum opponere; ſic cum Tyraquell. *in tract. res inter alios acta*, verſ. *imita* 26.*p*..31. ſed ut latè agas adjunges quæ dixi *ſub c*.17.& *cap. penult. de re judicata*, item aliqua ſupra *ſub dicto c*. 15. *hoc tit*. ubi quòd eſt admittendus opponens contra electionem, & qualiter fiat diligentia.

9 Ad hunc textum applicabis quæ noto *in cap*. 7. *de dolo, & contum*.*q*.1. ubi an ſententia ſuper beneficio, tranſeat in rem judicatam reſpectu ſuperioris; quominus poſſit inquirere de juribus partium: Et quæ dicit Balboa *in c*.1.*de ordine cognit*. à *n*.50. ubi an pronunciandum ſit ſuper incidenti:
10 de quo dixi ego ibi *q*. 1. *n*. 3. † Et ipſe Barboſa adduces textum hunc dicit *in cap*.1.*de except*. à *n*. 65. quod admittuntur teſtes criminoſi, ne copia probationis pereat: de qua materia dixi ego latiſſimè *ſub cap. teſtimonium* 54. *de teſtibus*.

decisionis, & diverſitatis præſtat rationem Barboſa, & Doctores *in cap. fin. de inſtit. c. per noſtras de jure Patron*. & *in cap. Conſuluit, eod*. Et præter adducta à Barboſa addo pro ampliatione quæ noto in præfatis Juribus. † Et molinam *de primogen lib*.2.*c*.4. à 2
num.58. ubi an ad Majoratum poſſit quis ſeipſum, aut filium eligere. Et ad textum noſtrum Zenedo *collect*.99. † Ad prima verba textus noſtri appli- 3
cabis quæſtionem, de qua Maſtrillus *de Magiſtratib.lib*.2.*c*.3. nempe an Magiſtratus debeant eſſe jure periti; quod tales debeant eſſe, rectè apprehendes ex his, quæ ſupra ſcripſi *in Rubrica q*. 7. latiſſimè idem Maſtrillus probat à *n*. 17. 18. 21. & 22. ex *l. neminem l*.1.§. *juriſperitos cod. de advoc. diverſ. judic l*.2.*cond. de poſtul. Prælator. lib*. 2. *de legibus*; & ſic Alfonſus Rex Siciliæ in publicis comitiis ſtatuit, ut ad Magiſtratus nullus idiota, & ſine litteris admitteretur, ibi *cap*.412. & omnes ſic probant de jure.

Electus in Prælatum poteſt in tribus caſibus ele- 4
ctioni de ſe factæ conſentire; veluti quando à ſuperiore per obedientiam cogitur *cap. dilectiſſimi* 8. *q*.2.*cap. niſi, de renunc*. Et quando conſcientia ob inopiam alterius ſtimulat, *cap. olim. cap. inſcript*. 8. *q*.1. Et quando per viam illicitam fugit, ſeu abſcondit ſe abſque ſpeciali Spiritus Sancti inſtinctu, aliàs poterit ſe excuſare, tradit videndus Barboſa *de jure Eccleſiaſtico p*.1.*c*.19.*n*.245. ubi alia addit;
† Sed Pontifex *in cap. Cumana* 50. ubi Barboſa *n*.2. 5
videtur notare quod perſona electa, non poteſt computari inter eligentes, nec illorum numerum augere, quod intelligit ſi fiat per viam ſcrutinii; non vero in illa, quæ fit per viam ſimplicis compromiſſi, ut hic, aut ſi fiat per ſcrutinium manifeſtum, ſecus ſi ſecretum ſit, exornat ibi Barboſa alia adducens cum multis.

Et pro materia applicabis quæ dico infra *in* 6
cap. quia propter 42. *quæſt*.1. à *num*. 36. *verſ. notandum*.

Ad Text. in cap. Cum in Jure XXXIII. hoc tit.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Eligere, præſentare, ſive inſtituere ſe nemo poteſt; bene tamen electioni de ſe factæ per tres ex ſeptem votantibus poterit conſentire*: *explica ut* num. 5. & 6.
2 *Eligere ad Majoratum, num poſſit quis ſeipſum, aut filium ſuum.*
3 *Magiſtratus eligendi, debent eſſe Juris periti.*
4 *Prælatus poteſt in tribus caſibus conſentire electioni de ſe factæ.*
5 *Electa perſona inter eligentes, non computatur, ſi fiat per ſcrutinium publicum; ſecus ſi per ſecretum, aut per viam ſimplicis compromiſſi.*

1 IN hoc textu tractatur quod etſi quis ſe ipſum eligere, præſentare, aut inſtituere nequeat in beneficio. Quia debet eſſe diſtinctio inter electorem & electum. Tamen ſi à tribus ex ſeptem electus ſit, poterit tali electioni conſentire; hujus enim

Ad Text. in cap. Venerabilem. XXIV. hoc tit.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Electio Imperatorum ad quos ſpectet remiſſivè.*
2 *Imperatores, & reges quam fidelitatem Papæ præſtent; & quomodo dicatur mundi Dominus Imperator remiſſivè, & de ejus Dignitate* num.3.
4 *Reſpublica triplici modo gubernatur: & de creatione Regum remiſſivè.*
5 *Imperator quare ſic dictus, remiſſivè.*
6 *Cæſar quis ſit? remiſſivè.*
7 *Reipublicæ gubernatio, qua ratione ſit penès Regem remiſſivè.*
8 *Venire nemo poteſt contra ſuum Juramentum.*
9 *Juramenti remittendi poteſtas, qualis ſit in Principe, remiſſivè. Et an leges civiles illum remittant*, n. 10.
12 *Eligi nequit excommunicatus, & ſuſpenſus*, num. 15.
13 *Abſolutionem petens probat ſe eſſe excommunicatum.*

14 *Abſolutum*

14 *Abſolutum ſe dicens ab excommunicatione, nùm fateatur actoris intentionem remiſſivè.*
16 *Papa ex duobus electis in Imperatorem, poteſt cui voluerit, ſi æquales ſint meritis gratificare*, & n.18.
17 *Gratificare poteſt Judex, data æquali opinione ſententiarum*, n. 18.

1 TExtum hunc expendi, *in cap.12.§.illi vero de*
jure jur.q.1.n.24.& in cap.17 eodem tit. q.4.
n.3 & *in c.6.de except.q.1.ſub num.17.& q. 4. n. 5.*
Plura enim hic notat Barboſa *de imperatorum electione ad quos ſpectet.* Sed ut multa conducibilia
adjunges, leges quæ ego latè ſcripſi *ſub cap.novit.*
de judic.in p.1. ubi per quæſtiones, nonnulla dixi
2 de imperatorum, ac Regum poteſtate. † Et quam
fidelitatem Pontifici præſtent: ubi quomodo Imperator dicatur mundi Dominus: de quo tractant
plures Doctores, quos refert Barboſa hic *n. 20.* ex
gloſſa *in Germanos: in verſ. ipſe enim eſt Princeps.*
de quo Covarrou. *in reg. peccatum 2.p.§.9.à n. 5.*
3 latè, & *in practicis q.1.n.4.5.& 8.* † De Imperatore,
& ejus Dignitate, & electione. Azotius *lib.8.tit.in-*
4 *ſtit.moral.cap.1.2.3.4.5.& 7.* † De triplici modo,
quo Reſpublica gubernatur, ac de ſucceſſione,
& creatione Regum, Regis electione, Julius La-
5 vorius *variar.lucubrat.tit.4.c.1.* † Quare dicatur
Imperator, Pichardus *in proœmio inſtit.*ibi *Impera-*
6 *tor à n.3.* † *& n.7.* Cæſar quis ſit, † & qua ratione
7 tota Reipublicæ gubernatio ſit penès Regem, Covar *pract. c.1.* latè.

8 Cumquè in verſ. *contra illum venire temere noluerunt*, notet Barboſa hic *n.13.* quod nemo poteſt
venire contra ſuum Juramentum, ideò applicabis
plura notata, & quæ latè ſcripſi *ſub. Rub.& tit. de*
9 *jure jurando.* † Et ob id adjunges quæſtionem, de
qua per hunc textum diſputat Faquineus *lib.3.controverſ.cap.13.* ubi de poteſtate Principis Juramentum remittendi, de qua, ac de relaxatione Juramenti dixi latiſſimè *ſub c.1.de jure jur.* Ubi agit Balboa *n.28.* & ante de illa quæſtione, an Juramentum
illicitum, indigeat relaxatione, de qua *ibi c. 1.* Et
applicabis multa quæ ſcribit Covarruu. *in c.quam-*
10 *vis pactum 1.p.cap.1.§.3.à n.7.* cum aliis, † ubi an
leges civiles poſſint Juramentum remittere: applica quæ dixi *q.9. & 13. in cap. novit. de judiciis.*
11 † Et ad gloſſam *verb. venire*, quando propria authoritate qui poteſt venire contra Juramentum,
dicit hic Barboſa *num. fin.* de quo *ſub tit. de jure-*
jurando dixi.

12 Et in verſ. *Excommunicatus electus*, notat Barboſa hic *n. 12.* quod excommunicatus eligi non poſſit; & ſi eligatur, nulla eſt electio. Ad quod applicabis nonnulla dicta *in Rubrica*, etiam in aliquibus Juribus: & pro ampliatione adjunges, quæ
adduxi *in toto Cap. ad probandum 24. de ſent. & re*
13 *jud.* & *in cap. intelleximus 6. de judiciis.* † Et cum
ipſe Barboſa *hic num.25.* in gloſſa *poſtulavit*, dicat
quod abſolutionem petens, probat ſe eſſe excommunicatum; ideò adjunges quæ dixi latè *in cap.*
venerabilem 6. de exceptionibus q. 4. à num. 1. ubi
ad aliam quæſtionem ibi *in verſ. ad ſecundam.*

14 Ad aliam quæſtionem an qui dicit ſe eſſe ab excommunicatione abſolutum excipiendo, fateri videatur intentionem actoris, Balboa per illum textum *in dicto cap. venerabilem 6. de exceptionib. à num. 40.* & ante, de qua dixit etiam *in cap. eod à num. 18.* & ibi *n. 19.* an electio excommunicati ſit nulla, aut annullanda, ipſe *in cap.4. à num.6.* & ego dixi de his *in dicto cap. ad probandum de re judic.* &
videbis infra *c.39.* † Et quod ligati majori excom- 15
municatione eligi nequeant. Et quid de legatis minori. Item de ſuſpenſis, interdictis, ſive irregularibus, Barboſa *de jure Eccleſ.p.1. cap.19. à numero. 118.*

In gloſſa *favere*, & ibi *dic quod in dubio*, Bar- 16
boſa *n.23.& 24.* notat, ut quando duo ſunt electi
in imperatorem, poſſit Papa, ſi æquales ſint meritis, gratificare cui voluerit. † Et quod data æquali 17
probabilitate ſententiarum ex parte juris, poſſit judex eligere quam voluerit.

Quare pro ampliatione addo quæ dixi quando 18
judex poſſit gratificare uni ex litigantibus, de quo *ſub cap.licet 9.de probat.* & *in cap. 2. de re judicata q.2.* ubi quid debeat facere in dubio pari: vide infra *ſub cap. Eccleſia veſtra 57.verſ. & gloſſa.*

QUÆSTIO I.

An numerus electorum Imperatoris augeri, vel minus queat, inconſulto Pontifice Romano. Et an Pontifex habeat poteſtatem ordinandi Principes laicos titulo Regio, ſeu ditatus?

SUMMARIUM.

1 *Imperii electores ſunt ſeptem.*
2 *Imperii electorum numerus, nequit augeri, vel minui, inconſulto Pontifice, cum hæc electio primo dimanet à Pontificibus*, num.4.6.& 7.
3 *Imperator eligitur ut Patronus, & Protector Eccleſiæ*, n. 5.
8 *Pontifex habet poteſtatem; etſi indirectim ordinandi Principes benemeritos in Reges.*

OCcaſione textus noſtri, quatenus decidit 1
quod Imperatoris electio ſpectat ad ſeptem Germaniæ Principes, tres ſcilicet Prælatos, & quatuor laicos; & quod ad Papam ſpectat electum examinare, approbare, inungere, conſecrare, & coronare, ſi eſt dignus, vel rejicere, ſi eſt indignus; ut quia ſacrilegus, excommunicatus, Tyrannus, fatuus, Hæreticus, Paganus, perjurus, vel Eccleſiæ perſecutor & Electoribus nolentibus eligere, Papa ſupplere; ſic ut data paritate eligentium poſſit gratificare cui voluerit, optimè de his duobus dubiis inquirimus.

Ad primam igitur difficultatis partem; etſi non- 2
nulli ex textu noſtro exiſtiment conſuetudine factum eſſe, ut à ſeptem Electoribus Imperator eligatur; imo & alii ſcribant; inter quos Nauclerus *volum.2.gerat. 35.* quod cum Othom. III. non haberet hæredes ex ſe deſcendentes conſtitueris ex Conſilio Principum Germaniæ, ut imperatore mortuo in oppido *Francofort* perpetuò fieret electio; & quod electores conſtituit ſeptem. Idem tenet aliquid addens Kranzius *lib.3. metropolis cap. 40.* & alii inquam dicant id eſſe factum ex communi omnium Germanorum optimatum conſenſu, ut tradit Nicolaus Cuſanus *lib. 3. cap. 4. de concordantia Catholica*; imò & Beatus Antonius, Martinus Polonus, Leopoldus Bamburgenſis, loquentes de conſtitutione Electorum, eam non tribuant Summo Pontifici, & Marſilius de Menandrino, Paduano *de tranſlatione Imperat. cap. 11.*

Digitized by Google

cap. 11. Matheus Palmerius *in Cronic. anno* 1004.
exiſtimant ſanctionem de ſeptem viris electori-
bus factam eſſe ab Henrico IV. Imperatore, &
Silveſtr. II. Papa; ut patet *ex monumentis Eccle-
ſiæ Aquilegienſis*. Tamen verius eſt ut tantum à
Pontificibus numerus ille electorum ſit deſignatus
ex noſtro textu. Quo patet ut Innocent. III. Ger-
manis Principibus jus, & poteſtatem eligendi Re-
gem in Imperatorem poſt modum promovendum
competere recognoſcat, ipſiſque de jure, & anti-
qua conſuetudine noſcatur pertinere; præſertim
cum ad eos jus, & poteſtas hujuſmodi ab Apoſto-
lica ſede proveniat; quia ut refert *Clem. 5. in Cle-
mentina Romani de jure jur.* in Concilio Viennenſi
Eccleſia Romana à Græcis Imperium tranſtulit in
Germanos, & ab ea ad certos eorum Principes jus,
& poteſtas eligendi Regem in Imperatorem poſt
modum pervenerit: ſic Doctores antiqui, & mo-
derni teſtantur, partim *hic*; partim *in dicta Clem.
Romani*. Nec veriſimile videtur ut Principes Ger-
maniæ id juris conceſſiſſe; cum ad eos pertineret
jus eligendi Germaniæ Regem, non Regem Ro-
manorum. Nec enim ullus Germaniæ Rex fuit ſa-
lutatus, & habitus Rex Romanorum, niſi quem
Romani, ſive Itali recepiſſent; ſic ut nec ullus ſit
ſalutatus Imperator, niſi quem Romanus Pontifex
approbaſſet, unxiſſet, conſecraſſet, & coronaſſet
3 † Quod ſic fieri debere patet, cum Imperator eli-
gatur, & creetur ob commune bonum populi Chri-
ſtiani contra Hæreticos, Schiſmaticos, & Paganos;
ut Eccleſiæ Patronus, tutor defenſor, & prote-
ctor, & Romani Pontificis eſſet; patet etiam talem
miniſtrum, ſeu Patronum deligere; cùm ſit Chri-
ſti Domini Vicarius; abundè probant poſt an-
tiquos Cardinalis Baronius *tom.* 10. *anno* 996. *à
n.* 41. Bellarminus *de tranſlatione Imperii lib. 3. c.
3. & 4.* Cardinalis Jacobatius *de conciliis lib.* 10.
art. 8. *num.* 12. cum infinitis, noviſſimè Diana *p.*
10. *tract* 4. *reſ. 2. & 3.* Nicolaus Bellus *de Ponti-
fice diſcurſ.* 1. Adamus Cunzen *politicorum lib.* 7.
cap. 6. & facit quia ipſi electores Imperii *à dict.*
Nicol. III. miſerunt tabulas publicas, quarum te-
4 nore ſic patet. † Et probant ſic etiam plures hære-
tici authores, quos refert idem Diana *dict. reſ.* 3.
5 † ibi concludens poſt alia, poteſtatem eligendi
Imperatorem ſeptem Germaniæ electoribus à Sum-
mo Pontifice Greg. V. largitam fuiſſe Imperatore,
imperioque toto cupiente, approbante, & reci-
6 piente, † idemque ſequi neceſſariò numerum ele-
ctorum, nec minui, nec augeri poſſe inſcio, & in-
conſulto Papa; quia ut obſervat Baronius ſuprà §.
quonam, cujus fuit de ſeptem electoribus legem
condere, non alterius, quam ipſius eſſe poſſe ait
aliquo modo mutationem, vel moderationem: &
longius ſcribens ipſe Diana plura in comprobatio-
nem adducens ibi *reſ.* 4. reſpondet argumentis
tota *reſ.* 1. adductis per eum, quorum nonnulla
jam in principio hujus quæſtionis poſita.
7 Pro qua ſententia faciunt quæ adduxi de augen-
do, vel minuendo numero Canonicorum ſupra *in
c. cum M. 9. de conſtitut.* Alia plura notat *hic*
Barboſa legendus; & faciat etiam quia ſi appro-
bante Papa, Imperator non ſic eligeretur, utique
cæteri Chriſtiani Reges quotidie diſſentire vale-
rent, cum potentiores exiſtant cunctis electori-
bus jam ab hinc temporibus certo aſſignatis, &
ſibi velint aggregare illud eligendi jus; præcipuè
ſi conſideremus Imperatoris nomen eſſe ſuper no-
men Regum; cum ille dicatur Mundi Dominus,
eo modo, quo dixi *in c. novit de judiciis q. 5. & 6.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, & ſuppoſitis 8
quæ dixi *in dicto c. novit de judiciis q. 1. & 3.* cum
aliis, & ex facultate deſumpta ex textu noſtro,
quatenus Pontifex habet authoritatem examinandi
perſonam Imperatoris electi, ſic ut improbare
queat illius factam electionem. Breviter reſpondeo
poſſe Pontifices titulum Regium temporalem Prin-
cipibus præbere; quia eſto Pontifex non habeat po-
teſtatem directam, tamen quia eum ſecundum om-
nes habeat poteſtatem indirectam in temporalibus,
ut dixi *in dicto c. novit*, ſequitur ut queant Princi-
pes benemeritos ad Regium titulum temporalem
aſcendere; multis exemplis Principum in Regea
electorum illuſtrat cum infinitis Diana *dict. p.* 10.
tract. 6. Cardinalis de Lugo *de Juſt. tom. 2. diſp.
36. ſect. 1. num.* 4. Vaſquez *opuſc. de reſt. c* 6. §. 1.
dub. 1. *num.* 14. & 15. Dicaſtilus *de Juſtitia lib.* 2.
tract. 20. *diſp. 1. dub. 3. num.* 68. Salas *de legibus
diſp. 7. ſect. 4. n.* 71. & alii plures. Quod eſt ve-
rum quidquid in contrarium ſcribant Caramuel *in
ſuo Philippo diſp. lib. 5. art. 7. concluſ.* 2. Joachi-
mus Clutem. *in ſilloge rerum quotidianarum theſi* 8.
in gloſſa 1. Daniel Ottonius *in diſcept. Juridico
politica c.* 11. Bocerus *tract. de Regalibus c.* 1. Jo-
ſias Nolden. *in tract. ſypnotica de ſtatu nob. c.* 2.
n. 29. Hæretici enim ſunt & quia de hoc puncto di-
xi latiſſimè ſupra *in Rub. quæſt.* 9. ideo amplius non
pergo.

Ad Text. in cap. Coram XXXV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Abſentes ad electionem ſunt vocandi. Et qui debeant vocari remiſſivè*, num. 3.

2 *Electio majoris, & ſanioris partis confirmanda eſt.*

4 *Abſentes in actis Capitularibus, non ſunt vocandi.*

TExtus hic duo dicit quod abſentes ad electio- 1
nem ſunt vocandi de quo jam diverſis in ju-
ribus ſupra *hoc tit.* notavi, & præter relatos à Bar-
boſa hic *n.* 1. & 2. idem latè agens cum multis ſcri-
bit de praxi *p. 1. de jure Eccleſiaſt. cap.* 19. *à n.* 88.
ubi *num.* 89. ex textu noſtro, † Aliud, quod tex- 2
tus dicit eſt, ut confirmetur electio majoris, & ſa-
nioris partis, confirmabis ex notatis ſupra *in cap.
dudum* 22. & in aliis juribus, aliqua ad utrumque
dixi *ſub Rubrica*.
Ad quæſtiones qui debeant vocari ad electio- 3
nem, latè, & bene Julius Lavorius *variarum lu-
cubrationum tit. 4. c.* 17.
Et quod vocari non debent abſentes in actis 4
capitularibus, ponit pro regula Gratianus *regula*
490. ſed limitat cum Felino *in cap. cum omnes de
conſtit. num.* 22. de quo dixi aliquid ibi de quibus
etiam infra *ſub. cap. præterea* 42. *hoc tit.*

Ad

Ad Text. in cap. Bonæ memoriæ XXXVI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio nequit fieri ante ſepulturam demortui.*
2 *Pontifex novus non eligitur intra decem dies à morte prædeceſſoris.*
3 *Libera debet eſſe electio, non per metum.*
4 *Vocati electores non vocandi quid operentur, remiſſivè.*
5 *Electione irritata propter contemptum aliquorum electorum, num priventur electores eligendi facultate. Et quis agat de contemptu;* num. 8.
6 *Contemptorum conſenſus poteſt intervenire ante, & poſt electionem.*
7 *Electio, quibuſdam non vocatis, facta, non eſt ipſo jure nulla; ſed venit annullanda, ſi aliquis petat ante confirmationem electi.*

1 PRobat textus hic quod electio nequit fieri
anteſepulturam demortui prædeceſſoris, vel
contempto ſaltim uno; & ſi fiat non tenet; ſed
non devolvitur ad illum unum: ſic ex multis exornat Barboſa hic *n.* 1. *&* 2. quod limitat, quando timeretur aliqua magna vis, ſeu timeretur
quod deſineret eſſe libertas ad electionem.
2 Quod Pontifex novus non eligitur intra decem
dies à morte prædeceſſoris Papæ, notavi ſupra *in
cap. licet devitanda* 6.
3 Quod electio debeat eſſe libera, & non per metum, dixi ſupra *in cap. cum in terra* 14. *hoc tit.*
4 De vocandis electoribus ad electionem jam ſupra dixi *in nonnullis juribus*, & *in cap. præcedenti*:
Sed qui ſit quando vocantur non vocandi, & eis
non expectatis, proceditur ad electionem, dixi
5 ſupra *in cap. cum inter* 18. *hoc titulo*. † Cumque
hic Barboſa ex gloſſa *expectare, n.* 3. notet, quod
electione irritata, ex quo fuit aliquibus contemptis, non priventur contemptores pro prima vice
eligendi facultate, & amplè oſtendat, cum multis,
videbis ipſum *de Jure Eccleſ. part.* 1. *cap.* 19. *n.* 17.
6 † qui *num.* 14. ait quòd conſenſus contemptorum
7 poteſt intervenire ante, & poſt electionem, † &
n. 115. quod electio, quibuſdam non vocatis, facta, non eſt ipſo jure nulla, ſed eis petentibus, venit
annullanda, dummodo ante confirmationem electionis oppoſitio de contemptu fiat, niſi adſit ignorantia. Applica aliqua, quæ dixi *ſub cap.* 15. *q.* 1.
8 † Et *n.* 116. dicit quod de contemptu poteſt agere
ſolus is, qui neglectus, & non vocatus fuerit;
quamvis non ignoraverit mortem Prælati.

Ad Text. in cap. Ad noſtram XXXVII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Prælatus Regularis eligi nequit, qui nondum eſt Monachus. Et qualiter debeat fieri*, num. ſequentibus.
6 *Electus à majori, & ſaniori parte Collegii ſemper prævalet, ſive electus ſit ex propria Eccleſia, ſive ex aliena.*
7 *Legatus nequit diſpenſare, ut profeſſus in una religione eligatur in alia Prælatus Provincialis.*
8 *Religioſus nullus poteſt eſſe Prælatus illius religionis, quam non ſit profeſſus.*

COmmunis concluſio, quæ ex hoc textu de- 1
ducitur ea nempe eſt, ut non Monachus in
Prælatum regularem eligi non poſſit, & in Abbatem. Et addit Barboſa hic *n.* 2. cum multis, hoc
contingere; quia nec poteſt eligi; qui non eſt in
religione profeſſus; expreſsè ſic, ut non ſufficiat
tacitè. Vide *in cap. ſequenti*, & quæ dixi *in Rubr.
q.* 4. *&* 5.
Unde bene idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 2
1. *cap.* 45. *à num.* 16. probat quod tantum ſunt eligendi in Præpoſitos perſonæ, quæ religionem eorum ordinum, quibus præficiuntur, ſint profeſſæ,
aut profiteantur, † addens *n.* 17. quod non eſt ali- 3
quis alterius religionis, vel habitus aſſumendus
ad quamcumque Monaſterii Præpoſituram, alia
pleraque addens. † Et ad Moniales extendit idem 4
Barboſa hic *dict. num.* 2. *in fine*, cum Bartholom.
de Bechis.
Qui etiam *de Jure Eccleſiaſt. dicta p.* 1. *cap.* 19. 5
dicit *n.* 132. ut jam *in dicta Rubr. quæſt.* 4. *&* 5.
notavi quod eligendus erat olim ad Prælaturam,
vel Dignitatem unus de gremio ipſius Eccleſiæ,
quandiu in ea reperiretur idoneus; valere tamen
electionem ſi aliunde aliquis idoneus aſſumeretur. † Et *n.* 133. ait quòd electio facta à majori, 6
& ſaniori parte Collegii, ſemper prævalet, ſive
electus ſit ex propria Eccleſia, ſive ex aliena.
Imò idem Barboſa *in cap. ſequenti, num.* 6. ait 7
quod legatus nequit diſpenſare ut profeſſus in una
religione, in alia eligatur in Prælatum Provincialem. Et de forma Prælatorum regularium idem
Barboſa *dicto c.* 19. *à numero* 151. de quo jam dixi
ſupra *in dicta Rubr.* & videbis infra *ſub cap. quia
propter*, † & *in dicto cap. ſequent. num.* 4. addit 8
Barboſa, quod Religioſus nullus poteſt eſſe prælatus illius religionis, quam non fuerit ſolemniter
profeſſus.

Ad Text. in cap. Officii tui XXXVIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Inſtructus qui nondum eſt in regula Monachali; nequit eligi in Abbatem.*
2 *Prælati non eliguntur, niſi qui ſunt ſpectatæ virtutis, & confeſſi in eadem religione, etiam in Conventibus commendatis*, numero 3.
4 *Pœnitentiali Religioſi, num eligi queant in Prælatos Regulares.*
5 *Nobilis, & potentior quando præferatur ad beneficia. Et quis dignior cenſeatur*, num. 6; *remiſſivè*;

1 TExtus hujus deciſio quatenus probat quod in Abbatem eligi non poteſt, qui non eſt inſtructus in regula Monachali, juvatur ex adductis
2 *cap. præcedenti.* † Etenim idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.1. cap. 45. num.* 16. dicit eſſe eligandas in Prælatos perſonas ſpectatæ virtutis, & ſanctitatis, & quæ Religionem eorum ordinum, quibus præficiuntur, ſint profeſſæ *ex cap. Præsbiterus cum ſequentib.* 16. *quæſt.* 1. *& cap.* 1. *cum ſequen-*
3 *tibus* 18. *quæſt.* 2. † Etiam in Monaſteriis, quæ in titulum, vel commendam conferuntur, ſive ſuos Conventus habent, ut vult Trid. *ſeſſ.* 25. *de*
4 *regular. cap.* 21. † Sed ipſe Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. cap.* 19. *p.* 1. *n.* 128. ait Religioſos pœnitentiatos à Sancto officio, ad Dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles eſſe, etiam ſi pœnitentias impleverint, de quo dixi *ſub Rubr. hujus tituli quæſt.* 4. *&* 5. de omnibus quæ ſpectant ad electionem Prælatorum Regularium, & Abbatiſſarum, ubi videbis, & proprius *in dicta Rubr. ſub quæſt.* 1. *à num.* 50.
6 Cumquè Barboſa per noſtrum textum alia adducens dicat *n.* 2. *&* 3. quod nobilis & potentior, alias tamen idoneus, præferendus ſit alteri etiam melius morato, & eruditiori, ſi ita expediat Eccleſiæ; & quòd ſit attendenda qualitas, quæ utilior fuerit Eccleſiæ, inſpecto beneficii ſitu, & qualitate; ideò applicabis quæ de nobilibus ad beneficia, & officia præferendis, dico infra *in cap. de multa* 28. *de Prabend.* & quæ dixi infra *in cap. penult. & fin. de ætate ordinandorum.*
6 Item ex quibus qui dignior reputetur agnoſces ex notatis ſupra *in cap.* 7. §. *fin.* & alibi *hoc titulo*, & ex notatis infra *in cap.* 29. *de Prabend. & Dignit.* Item applicabis quæ de numero electorum noto infra *ſub cap. publicato* 58. *hoc titulo.*

Ad Text. in cap. Illa quotidiana XXXI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Segobienſ. Eccleſiæ oppoſitio concurſus ad Doctoralem.*
2 *Electio facta ab electoribus habilibus inter quos unus erat excommunicatus majori, num ſit invalida remiſſivè.*
3 *Excommunicatus eligi nequit, ſi ſit ligatus majori*, & n. 4.
5 *Suſpenſi per ſententiam Canonis, aut hominis, ſunt privati eligendi poteſtate: fallit in Religioſis*, n. 6.
7 *Interdicti ipſo jure privantur eligendi poteſtate: ubi de aliis, qui eligere, ſeu eligi nequeunt.*
8 *Præſentatio facta Patrono Laico, non tolerato, num valeat, necne remiſſivè.*
9 *Collatio beneficii facta ab his, qui de Collegio ſunt habiles an valeat, etſi aliqui in Collegio ſint excommunicati.*
10 *Electio valet, non vocatis his, qui ſunt privati, vel inhabiles ad eligendum; etſi primo non ſit diſcuſſum, an ſint inhabiles*, numero 11.
12 *Electio Canonica dicitur tripliciter, largè, strictè, strictius.*
13 *Clauſula*, de plenitudine poteſtatis, *& dummodo alteri non fiat præjudicium, vel* ſine præjudicio jurium ſuorum, *num.* 14. *&* 15.
16 *Privilegium Principis eſt ſine injuria.*
17 *Reſcriptum Principis non aufert Dominium;*
18 *Legitimare num queat Princeps ſpurium filium in præjudicium legitimorum.*

CUm eſſem ad Doctoralem Segobienſ. anno 1
Domini 1637. obtulit inter alia capitula ſors caput hoc, & horam conſumpſi in enodanda quæſtione illa genuina textus noſtri. *An ſi aliqui ex eligentibus ſint excommunicati valeat nihilominus electio.* Et cum ex noſtris nullus, quem pro tunc offendiſſem ad tam longam exornationem pro abſumenda hora loqueretur, & non parum anxius in memoriam venit Pater Suarez, apud quem majorem dilationem inveni de cenſuris *diſput.* 14. *ſect.* & à *n.* 7. cum aliis.
Et quia Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. 2
à n. 57. dicat, quod electio facta cum interventu unius excommunicati non tolerati, minimè valeat, nec ſuſtineri poſſit ex perſona eorum, qui non ſunt excommunicati, niſi excommunicatus per violentiam, ex Butrio hic. Quod cum contrarium videatur deciſioni textus noſtri, intelliges cum eo *ibi n.* 56. procedere in ligato excommunicatione majori notorio, ſeu non tolerato ab Eccleſia. Aliter hic ex verbis ultimis: *Qui ex ſola participatione in ſimplicis excommunicationis laqueum inciderunt.* Quæ verba tunc de minori excommunicatione intelliguntur, ſeu hodie poſt extravag. *ad devitanda*, poſſint intelligi de excommunicato occulto, ſeu tolerato. Et ad has differentias applicabis plura, quæ tractavi latè *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſententia & re judicata*, & facit diſtinctio Barboſæ hic *num.* 6.
Notat hic Barboſa *num.* 5. verſ. *excommunica-* 3
tionis laqueum; quod excommunicatus non poteſt eligi ad beneficium Eccleſiaſticum; ita ut ſi eligatur, ſit electio nulla ex multis comprobans. Quare adjunges quæ ipſe Barboſa tractat *dicto cap.* 19. *de jure Eccleſiaſt. à numero* 118. Ubi de electione facta illius, qui eſt excommunicatus majori, ſive minori. Et quam pænam incurrant eligentes: applicabis dicta *in dicto cap. ad probandum*, & quæ etiam dixi infra *in cap. cum bonæ, de ætat. & qualit. ordin.*
Unde pro ampliori tractatione adjunges quæ 4
adduxi *ſub dict. cap.* 24. *de ſententia, & re judic. quæſtion.* 2. *numero* 19. 20. 21. *&* 22. & quæ infra noto *in cap. ſi celebrat. de Clerico excommunicato miniſtrante.* De excommunicatione minori, & ejus effectibus, Balboa *in cap.* 2. *de exceptionibus, à n.* 97. *& n.* 108. & aliis paſſim; item videbis adducta ſuprà *cap.* 16.
Cumque idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſtic. dicta* 5
part. 1. *ſub dict. cap.* 19. *à numero* 58. dicat quod ſuſpenſi per ſententiam Judicis, aut Canonis, ſint ipſo jure privati eligendi poteſtate, ac de aliis caſibus *num.* 60. *&* 61. † & *num.* 61. quod ſuſ- 6
penſi religioſi à Divinis poſſunt eligere † & *num.* 7
62. quod interdicti ipſo jure privantur poteſtate eligendi, ac de aliis. Et *num.* 65. quod irregulares, voce activa non privantur. Item an excommunicatus, ſuſpenſus, interdictus, ſive irregularis

ris eligi poſſint, tractat ibi à *numero* 118. 123. & 124. Et an eligi poſſint, vel non illegitimi, & non legitimæ ætatis, ibi *numero* 125. ideo applicabis notata *ſub titulo de ætate & qualitate ordin.* ac de filiis Præsbyterot. *& ſub titulo qui filii ſint legitimi*, ac de aliis, & aliqua ſupra *ſub Rubrica*; & adjunges pro pleniſſima exornatione ad punctum hoc quæſtiones ſequentes.

8 Præſentatio facta à Patrono Laico, non tolerato, an valida ſit, Diana *p. 5. tract. 9. reſ.* 105. & *reſ.* 106. ubi quid de reſignatione. Sed de his dico latè *ſub dicto cap. 24. de re judic.* Et de illa quæſtione, an ſuſpenſi eligere poſſint de qua dixit Balboa *in cap. 9. de except. à numero* 26. *&* 34.

9 Pro complemento hujus puncti adverto cum
Barboſa *in cap. 2. de poſtul. Prælator.* per gloſſam
ibi, *pauciores*, verſ. *ſive unus ſolus ſit, ſive plures,*
ille poteſt eligere: nempe quod ſi collatio beneficii
ad Collegium ſpectet, & aliqui de eo ſint ex-
communicati, id non impediat, quominus cæteri
à tali vinculo liberè poſſint conferre, etiam ſi duo
ſint tantum; imò & tantum unus, multis compro-
10 bans. † Et cum Sylveſtro verb. *electio* 1. *quæſt.* 2.
in primo dicto ponit regulam, quod valet electio
facta, non vocatis illis, qui ſunt privati, vel in-
11 habiles ad eligendum. † Quin verò addit, & dicit,
quod valet; licèt primo non ſit diſcuſſum, an ſint
privati: nam ſatis eſt quòd poſtea convinci poſ-
ſit.

12 Alia notat hîc Barboſa: nam *in verſ. electionem Canonicam, num.* 2. advertit electionem triplici modo dici Canonicam, largè, ſtrictè, & ſtrictiùs, de quibus tractant Doctores per textum hunc, & *in cap. quod ſicut* 28. *cap. quia propter* 42. *hoc tit.* alia hic videnda tradit Barboſa.

13 Et quia poteſt hic agi de nonnullis clauſulis,
nempe *ſupplentes*, & *de plenitudine poteſtatis*,
adjunges quæ latè tradit idem Barboſa de his,
clauſula 19. *&* 104. cujus occaſione poſſunt trac-
tari ſequentia de plenitudine Principis poteſtate,
& ad quæ ſe extendat, & circa tollendum jus quæ-
ſitum Faquineus *lib. 8. controverſ. cap.* 63. de qua
plura noto *in cap. venerabilem qui filii ſint legi-*
14 *timi*. De poteſtate Principis Ricius *collect.* 407. † De
clauſula: *dummodo alteri non ſit jus quæſitum*,
præter adducta à Barboſa *de clauſulis*, videbis
15 Riccium *collect.* 814. † Et de clauſula *ſine præjudicio*
jurium ſuorum, de qua idem Barboſa *de clauſulis*,
ibi tractat Riccius *collect.* 833. *& collect.* 1243. ubi
16 de clauſula *ſine præjudicio*. † Et quod privilegium
Principis eſt ſine injuria, idem Riccius *collect.* 1010.
17 † Et quod ejus reſcriptum non auſert Dominium,
Gratianus *regula* 403. de quibus dixi *ſupra ſub*
tit. de reſcriptis.

18 Ad aliam quæſtionem Pichardus *in Rubr. de hæredit. quæ ab inteſtato deferuntur à num.* 63. ubi an poſſit Princeps Spurium filium legitimare in præjudicium legitimorum.

QUÆSTIO I.

An Hæretici ſint prohibiti ab electionibus canonicis. Et an accuſatus de hæreſi in Sancto officio Inquiſitionis, habeat in illis vocem activam, & paſſivam. An electio tempore peſtis facta, ſit valida. Et an Surdi & Muti poſſint eligere, aut eligi, ſeu an Cæcus elector admittatur. Et an ſi quis eligatur in Viſitatorem alicujus Religionis, & poſtea ſit factus Cæcus, queat viſitationem continuare cum alio ſano Viſitatore, & ſocio?

SUMMARIUM.

1 *Hæretici in electionibus etiam profanis carent eligendi poteſtate.*
2 *Hæretici ſunt excommunicati, & infames.*
3 *Communicandum non eſt cum excommunicatis.*
4 *Hæreticus caret uſu Dignitatum, tam quæ ſunt ordinis, quàm juriſdictionis.*
5 *Hæreticorum filii, & nepotes privantur fungi publicis officiis, & Dignitatibus.*
6 *Conſules, & communitates jurare debent ſe in poſterum ad electiones non admiſſuros hæreticos ſub pœnis*, n. 7.
8 *Accuſatus de hæreſi in Sancto officio; etſi de jure interim habeat vocem activam, & paſſivam in Capitulo fallit in infamato, ut hic &* num. 9.
9 *Abjurans de vehementi in Sancto officio vel, de levi, qualiter hodie ſuſpenſus dicatur ab officiis, &* n. 10.
10 *Religioſus olim ex ſola abjuratione in Sancto officio, non erat privatus.*
11 *Religioſus ſuſpectus de hæreſi, poteſt ante ſententiam ſuſpendi ab officio, & Dignitate & num poſt abjurationem recuperet*, numero 12.
12 *Abjurantes de vehementi, non admittuntur ad audiendas confeſſiones; non ſic de levi.*
14 *Diffamatus per accuſationem, ſive inquiſitionem, quando qui videatur, &* num. 15, *ubi de officio in temporalibus, & ibi* numero 16.
17 *Praxis procedendi in electione, cum aliquis cenſetur ad vocem inhabilis.*
18 *Electio tempore peſtis facta, abſente majori parte eligentium, nulla eſt ut* n. 21. *&* 22.
19 *Nemo invitus tenetur accedere ad locum peſtiferum.*
20 *Peſtis excuſat à reſidentia, à contumacia, à pœna, & curſu fatalium, & à publicatione reſignationis.*
22 *Electio non capitulariter facta, & omnibus non vocatis, nulla eſt; item eſt collatio.*
23 *Canonici abſentes citati ad locum peſtiferum, ut eligant venire non debent.*
24 *Canonici propter peſtem queunt alibi extra Eccleſiam electionem facere.*
25 *Cæci, muti, & ſurdi privantur jure eligendi*

paſſivè, *&* numero 26. *Ubi quid de jure eligendi alios.*

27 *Cæcus, mutus, & ſurdus, qui poſtquam electionem de eo factam, talis factus fuit, nequit etiam cum alio ſano Viſitatore proſequi viſitationem.*

1 AD primam difficultatis partem dicendum eſt hæreticos in electionibus Eccleſiaſticis, & profanis carere voce activa, & paſſiva, ſive ſoli, ſive cum aliis ſint; ita ut nec eligi, nec alios eligere valeant ad dignitates, officia, & publica Conſilia, ut ex innoeentii III. conſtitutione, incipiente, *his quæ*, ubi approbando quod G. S. Mariæ in Porticu Cardinalis Legatus in Lombardia contra Hæreticos ſtatueret, nempe, ut de cætero hæretici nullatenus admitterentur ad Conſilia, & Dignitates; nec eis conferretur arbitrium eligendi alios, nec in eligendis perſonis ad eas voeem aliquam obtinere deberent: & ſimul Doctores ex hac conſtitutione ſequuntur propoſitam reſolutionem.

2 Et congruit cum deciſione textus *in cap. ut commiſſi §. privandi de hæreticis lib.6.* ut eolligitur *ex cap. ſi Papa diſt.*40. & *ex cap. qui contra Eccleſiæ pacem 24. quæſt. 1. argum. cap. nulla officia dict.* 54. Ubi ſtatuitur ne Judæis publica injungantor officia, ne poſſint fidelibus nocere. Pro quo facit regula juris *infamibus de reg. juris*, & *cap. 2. de hæret. lib.6.* item quia cum Hæretici ſint excommunicati, & extra Eccleſiam, *cap. cum Chriſtus, cap. ſicut, cap. ad abolendam, cap. excommunicamus de hæret. cap. noverint de ſent. excommunicat.* & non poſſint cum aliis eonvenire; ſiquidem *ex cap. paſtoralis* juncta gloſſa *de appellat. in fine*, qui eſt contra Eccleſiam, nihil poſſit Eccleſiæ nomi-

3 ne poſſidere † Et *in cap. ſicut Apoſtoli 11. quæſt. 3.* dicatur ut eum exeommunicatis non ſit communicandum; tum quia infames *ex lib.4. Frederici II. Patavii* edita, & confirmata *ab Honorio III.* ſunt à publicis officiis, & dignitatibus arcendi; tum quia id non eſt conferendum ei, qui illius uſu caret; ſic ut nec poſſit functiones exercere, *ex cap. fin. de*

4 *Clerico excommunic. miniſtrante:* † Ergo cum Hæreticus ſit excommunicatus, ſequitur, ut careat uſu, tam earum dignitatum, quæ ſunt ordinis, quàm quæ ſunt juriſdictionis; cum nec eis debeant concedi; ſiquidem non poteſt erga homines eſſe fidelis; qui Deo infidelis eſt, ut dicitur *in Concilio Toletano* 4. & à Thodoreto *lib. 2. tripart. cap.* 2. Nicephoro *lib. 16. cap.* 35. Ugolinus videndus *tabula 2. cap.* 13.

5 Cum verò Innocentius IV. *in Bulla* 1. *&* 18. confirmet leges latas Patavii à Fredico III. Imperatore jam relato, quæ *in* §. 9. cavent, ut hæricorum filii, & nepotes priventur officiis publicis, & dignitatibus, ſequitur ut multò magis ſic contingat in ipſiſmet hæreticis, ut explicat Scortia *in conſtitut. Pontif. epitom. 5. Theorema 9.* nam prohibito aliquo, etiam prohibitum cenſetur omne id, per quod ad illud pervenitur, ex Panormit. *in dict. cap. fin. de Clerico excommunic.*

6 *num. 3. & cap. poſtulaſti num. 20. ibidem.* † Et in tantum inquam procedit, ut idem Innocentius III. mandet in prædicta ſua conſtitutione, quod. Conſules, & communitates jurent ſe in poſterum ad prædictas electiones non admiſſuros hæreticos; ſic ut particulares Domini, & perſonæ contra facientes exeommunicentur; civitates verò, ſeu communitates, interdicantur, ut patet ex verbis ibi: *Conſules autem, & communitates cogerentur in poſterum jurare illos, non admiſſuros ad prædicta; contumaces verò excommunicentur, & civitates ſupponentur interdicto.*

Unde bene Fredericus II. Imper. *l.* 5. ex datis 7
Patavii, voluit poteſtates, Conſules, & Rectores jurare publicè bona fide curaturos, ut pro viribus hæretici exturbentur è terris juriſdictionis ſuæ, ut etiam fit *in cap. excommunicamus. §. moveantur de hæreticis*; imò & Innocent. IV. *in conſtitut. 9. §. 2.* vult haberi pro perjuriis perpetuò infamibus ſuſpectis de fide, hæreticorum fautoribus ſpoliatis regimine inhabilibus ad publica officia, & Dignitates, Magiſtratus, qui de obſervandis legibus latis contra hæretieos, non præſtiterint Juramentum aut à ſibi ſucedentibus non exegerint; & inſuper vult ut eorum acta in Magiſtratu ſint nulla, & plectendos eſſe eos mulcta duçentarum Marcharum dicit, de quo uberius dico *ſub dicto tit. de hæret.*

Ad ſecundam difficultatis partem, ſuppoſita 8
quæſtione generali, de qua ſupra *in Rubr. q. 1. verſ. ad quartam n.*52. an accuſatus, vel denunciatus debeat expelli ab electione; & quod ibi dixi *n.* 50. de pœnitentiatis Religioſis in Sancto officio; ideò reſpondeo breviter; ut non obſtante accuſatione in Sancto officio, habeat vocem in Capitulo activam, & paſſivam: ita in terminis docet Franciſcus Tondutus *in quæſt. benefic. p. 1. cap. 40. à n. 1.* dum ait ſic reſpondiſſe interrogatum in caſu cujuſdam Religioſi inquiſiti dicendo minimè illum removeri ab officio per ſolam inquiſitionem, & validas eſſe deputationes Guardianorum per eum factas; ita ut nec defectu poteſtatis in deputante impugnari poſſit, & per conſequens, tam eos, quam Guardianos per eum deputatos habituros eſſe vocem activam in Capitulo provinciali; ſed diſtinguendo de voce paſſiva ſupponit ut ſi ex accuſatione bona ſama inquiſiti apud probos, & bonos viros notata fuerit, tunc Guardianus ille accuſatus voce etiam paſſiva privetur; quod ſi ejus fama non ſit notata, minimè, ex communi reſolutione, *cap. omnipotens 4. de accuſat.* quem expendi *in dict. q. 1. Rub. ad n.* 52.

Et licèt videatur contra hoc inſurgere Riccius 9
parte 3. deciſ. 327. ubi dicit fuiſſe ex ſuo voto judicatum per quendam ſuperiorem regularem Religioſi, inquiſitione pendente, non competere vocem activam, ſed ille tantum debebit ſequi, quando ſama ipſius accuſati apud probos, & graves viros fuerit notata, ut jam dixi, cum ex doctrina Farinacii *in deciſ. crim.* 51. referat idem Tondutus fuiſſe in ipſo etiam de hæreſi ſuſpecto, alias non eſſe officii incapacem, nec ab eo poſſe removeri ſi bene vixerit, & per triennium emendatus fuerit; quamvis abjuraſſet de vehementi in ſancto Officio Inquiſitionis; qui tamen ait ibi *dict. c.* 40. *à num.* 7. ex decreto S. Congreg. Urban. VIII. aliud jam hodie admitti; quatenus ut jam dixi *in dict. Rubr. dict. q. 1. n.* 50. Regulares omnes, qui in ſancto Officio Inquiſitionis quodcumque pœnæ genus, vel pœnitentiæ, exceptis ſalutaribus ſubjerint redduntur inhabiles ad officia quæcumque, & Dignitates inferens Tondutus in vim talis decreti illos, qui abjurarunt de levi, vel de vehementi, inhabiles reddi ad quæcumque officia, & Dignitates, ſuæ religionis; quia abjuratio eſt pœna, quæ nullomodo

venire

venire poteſt appellatione pœnitentiæ ſalutaris;
10 † addens ut quamvis ex ſola abjuratione olim non
eſſet Religioſus ptivatus voce activa, & paſſiva,
ut teſtantur Hieronym. Rodericus, Sanchez, &
Patiſius *de reſignat. lib. 4. q. 3. n. 17.* Riccius *in
praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ. 676.* pet totam,
ſed hodie vigore dicti decreti aliter ſtatui; ſicut
etiam ille, qui de levi abjuravit à Dignitatibus
arcendus veniat, ut dixerunt Diana *part. 4. tract.
8. cap. 64.* Cæſar Carena *de officiis Inquiſitor. par-
te tertia, titulo 12. de abjuratione, num. 15.* cum
mulijs.
11 Et præterea notant Ricciulus *de jure perſonarum
extra grem. Eccleſia lib. 5. cap. 19. num. 25.* & Rota
apud Farinac. *dict. deciſ. 51. num. 6.* quod ſi Re-
ligioſus eſſet ſuſpectus de hæreſi poſſet etiam ante
ſententiam ſuſpendi ab officio, & Dignitate; quia
12 fama ejus eſſet nota apud graves viros, † ſed quod
poſt abjurationem tecuperaret priſtinum officium;
imò & beneficium, non obſtante collatione alteri
facta; quia per abjurationem purgatur infamia;
quod videtur in praxi poſſe procedere in ſolo de
hæreſi ſuſpecto, non in hæretico formali, juxta
communem Inquiſitionis Hiſpaniæ praxim, & di-
ctum ſic intelligit Tondutus *dict. cap. 40. n. 8.*
13 niſi obſtet dicta conſtitutio Urbani † ubi *num.* 10.
cum Riccio *in deciſ. 218. p. 1.* Genuenſ. *in praxi
Archiepiſcop. cap. 45. num. 2.* Diana *dict. p. 4. tract.
2. reſ. 64. in princip.* per Sacræ Congreg declara-
tionem dicit dictum de abjurantibus, ad audiendas
confeſſiones fidelium non admittantur, ſi de vehe-
menti abjurarunt; ſecus in abjurantibus de levi;
quæ omnia exiſtimo, ut quotidie video non prac-
ticari, niſi gratia, & indulgentia Inquiſitoris
Genetalis in his Hiſpaniæ Regnis.
14 Iterum ſi dubites quomodo ſciri, quando quis
dicatut diffamatus ante defenſiones teo datas, ſive
in officiis Eccleſiaſticis, & regularibus, ſive in tem-
poralibus. Ut diſſolvas etiam pro difficultate po-
ſita *in dicta Rub. q. 1. verſ. ad quartam*, reſpon-
deo cum Merlin. *p. 1. controverſ. cap. 40. n. 15.*
Sanfelic. *deciſ. 61. num. 4.* adhiberi in hoc pun-
cto duas cognitionis cauſas, unam ſummariam,
antequam proceſſus ſit publicatus ad effectum ab
officio ſuſpenſionis diſcernendæ. Alteram plena-
riam ad effectum ſententiæ in negocio principali
proferendæ quo in caſu ſuſpenſionis, cum illis
Tondutus ſupra *dict. cap. 44. num. 13.* dicit ut ſit
reus audiendus etiam ſummariè in ſuis rationibus.
15 † Addit tamen ibi *num.* 14. ut licèt nonnulli di-
ſtinxerint inter officiales juriſdictionem habentes,
& non habentes; quod illi ſuſpendi debeant ab of-
ficio; hi verò non debeant ſuſpendi; indequè di-
cant notarium de falſo accuſatum, pendente ac-
cuſatione inſtrumenta conficere, poſſe ut notavit
Farin. *de falſitate q. 155. num. 64.* adhibitis diſtin-
ctionibus Patiani *de probationib. lib. 2. c. 21. à n.
134. & c. 22. per totum* de quo latè loquor *ſub tit.
de fide inſtrum.* tamen negandum non eſſe, quin
Judex in officiis ſine juriſdictione, ratione ſcandali,
vel infamiæ procedere poſſit, lite pendente ad ſuſ-
penſionem, ut determinat Capiblanc. *de jure Ba-
ron Pragmat. 5. num. 8.* Georg. *alleg. 42. n. 21.*
Sanfelic. qui ita judicatum tefert *dicta deciſ. 61.*
ad inſtar tutoris, qui ob ſolam ſuſpenſionem ſuſ-
penditur à tutela *ex l. eum quem cod. de ſuſpect.
tutorib.* Grivel. *deciſ. 68. num. 9.*
16 Unde ſi dubites quid agendum ſit de ſuſpen-
ſione ab officiis temporalibus, reſpondeo veram

eſſe reſolutionem; quod ſi agitur de delicto com-
miſſo extra officium, pendente accuſatione, non
ſit locus ſuſpenſioni; ſin autem de commiſſo in
officio, tunc debeat ſuſpenſio fieri, niſi Judex ar-
bitretur accuſationem calumnioſam, aut malitio-
ſam eiſe. Franchis *deciſ. 8.* Joan. Andr. Georg. *dict.
allegat. 42. num. 21.* Grivel. *deciſione Dolana 6.*
addunt verò Sanfelic. *dict. deciſ. 61. num. 3.* verſ.
ſed ampliat. p. 1. Tondutus *dict. cap. 40. num. 12.*
quod ſi ageretur de tali delicto extra officium com-
miſſo ex quo ſcandalum redundare poſſet, ſi ille
exerceret; tunc poſſe adminiſtrationem ei inter-
dici, ac ſi in officio deliquiſſet.
Cumquè dubitatur, an aliquis ſit ad vocem in- 17
habilis, tunc praxis procedendi in electione talis
erit; nempe quod admittatut cum proteſtatione,
ut illius vox valeat, in quantum appareat;
poſtea eundem electioni interreſſe potuiſſe, &
non alias; & quod non habens, ſeu non haben-
tes vocem, fuerint admiſſi una cum aliis, prout
ita fieri debere teſtatur Miranda *in manuali præl.
regular. tom. 2. q. 13. art. 11. in fine*, verſ. *ſecun-
do ſupereſt.* Tondutus *dict. cap. 40. num. 9.*
Ad tertiam quæſtionis partem, an electio tem- 18
pore peſtis facta, valida ſit, ſuppoſitis quæ de in-
terrupta præſcriptione dixi infra *ſub cap. 10. de
præſcript. tempore peſtis.* † Et quod nemo invitus 19
ad locum peſtiferum accedere, cogendus ſit; quia
talis coactio eſſet contta jus gentium, ut docent
Marta *conſ. 1. per totum*, Franc. Tondutus *in tract.
de prævent. judiciali c. 9. num. 51.*
Sicut ut dixit Barboſa *in c. relatum 4. num. 8.* 20
de Clericis non reſident. peſtis excuſat à reſidentia;
item & à contumacia, Menochius *de arbitrariis
caſu 153. n. 10.* Item excuſet à pœna, & à cur-
ſu fatalium, & ab aliis multis, de quibus Maſcard.
de prob. concluſione 20. n. 6. ſic ut etſi fatalia cur-
tant tempore peſtis,) de quibus latiſſimè egi *in
cap. 4. & 5. de appellat.*) detur tamen reſtitutio
adverſus lapſum illorum, in tantum, ut genera-
liter abſentia cauſa peſtis ſit juſta, & faciat ut ab-
ſenti detur teſtitutio, aut ſaltim ipſo jure ſerve-
tur illæſus, ut dixit Sfortia Oddo *de reſtit. in in-
tegr. parte 1. quæſtione 7. à numero 94.* uſque *ad
num. 100.* imò & excuſet peſtis à publicatione re-
ſignationis, ut dixit Pariſius *de reſignatione lib. 11.
quæſtione 13. à numero 60.* alioſque plutes effec-
tus pariat, de quibus Nevizan. *conſ. 51. per to-
tum.*
Sequitur in puncto noſtri dubii dicendum cum 21
Tuſcho *littera P. concluſione 326.* Gaillio *lib. 1.
obſervat. 52. num. 11.* ut cum quis non teneatur
comparere in loco peſtifero; quia peſtis (ut dixi)
excuſat à reſidentia, & à citatione, remanentes
in loco non poſſint citare fugitivos ex ea cauſa,
nec illos coarctare ad electionem, in tantum ut
nec citatio ſubſiſtat, nec electio valeat, quod ta-
men non eſt ſic ſimpliciter intelligendum, ſed
juxta diſtinctionem ſequentem; ſcilicet ut ſi ab-
ſentes conſtituant majorem Capituli partem, tunc
valeat electio; ſecus verò quando major Capi-
tuli pars eſſet abſens: ita ex doctrina Innocen-
tii *in cap. ex injuncto de novi operis nunciat.* Ripa
de peſte dict. p. 1. part. 2. n. 123. ubi ſubdit, quod
ubi Canonici ſunt diſperſi propter peſtem, is ad
quem ſpectat convocare Capitulum, vel alias ma-
jor de Capitulo illos convocabit, ut patet, *ex cap. 1.
de majorit. & obed.* & ex dictis infra *in cap. quia
propter q. 1.* & in terminis alia dicens, reſolvit

22 Franc. Tondutus *part. 1. reſol. benef. cap.* 86. †
à num. 1. & *à num.* 21. ubi dicens, ut electio
non capitulariter facta, & omnibus non vocatis,
nulla ſit, improbat electionem factam à tribus
Canonicis de quodam Canonicatu vacante,
nullam eſſe; & ſic collationem inde ſubſequutam;
præcipuè reclamante Capitulo, & Canonicis ab-
ſentibus reclamantibus, contemptum ſui proſe-
qui volentibus, juxta doctrinam textus *in dicto cap.*
23 *quia propter*, *& cap. quod ſicut hoc tit.* † quia etſi
citatio abſentium præceſſerit, cum tamen facta fue-
rit in loco, & ad locum peſtifera contagione in-
fectum, ad quem Canonici abſentes ſine periculo
vitæ accedere non poterant; evenit ut nec illi ab-
ſentes cauſa peſtis venire non deberent, nec præ-
ſentes Canonici in illo loco infecto, durante peſte
24 ad electionem procedere non valerent † argum.
textus *in cap. cum terra*, *cap. cum nobis hoc tit.* ubi
cavetur, quod etſi regulariter electio debeat fieri
in Eccleſia, tametſi vigeat peſtis, Canonici qui
aufugerunt, queant illam facere in alio loco. *cap.
in nomine Domini diſt.* 23. & faciunt pro hac re-
ſolutione quæ longiſſimè dixi infra *in c. 4. ut lite
non conteſt. teſtes non recipiantur q.* 2. ubi plura dixi
de exceptione loci non tuti, & de citato ad illum.
25 Ad quartam, & quintam quæſtionis partem, an
Surdi, & Cæci priventur jure eligendi. Et an Mu-
tus, Cæcus, & ſurdus ſint eligibiles ad Prælaturas,
ut reſpondeas leges quæ ſcripſi ſupra *in Rubr. q.* 4.
verſ. *ad ſecundam*, ubi egi de illa. *An regularis ſit
ineligibilis, ſi cæcus ſit, vel ſurdus, ut interveniat
alicui Capitulo generali*, breviſſimè reſpondeo di-
cendum, ut cæcus ſit ineligibilis, ut patet *in
cap. hinc*; etenim §. *cæcus diſt.* 49. & ex D. Thoma
in 3. *p. q.* 82. *art.* 10. *ad* 3. idemque procedere in ſur-
do *ex cap. conſtitutionem de verb. ſignif. lib.* 6. & fa-
cit quia de jure civili ſurdus nequit gerere officium
publicum, ut teſtatur Campanillus *in diverſ. juris
Canon. Rub.* 11. *cap.* 17. *n.* 37. & quod muti ſint etiam
ineligibiles, tradit ex multis Doctoribus Peyrinus
de Relig. Prælat. tom. 2. *q* 2. *cap.* 4. *n.* 18. 20. & 21. Ju-
lius Lavorius *variar. lucubr. tit.* 4. *cap.* 16. *n.* 81. Si-
giſmundus à Bononia *de elect. p.* 2. *cap.* 4. *n.* 19.
Diana *p.* 5. *tract.* 6. *reſ.* 20.
26 Dubium tamen eſt, an ſint privati eligendi
alios, & reſpondet idem Sigiſmund. à Bononia ubi
proximè *p.* 2. *cap.* 4. *dub.* 89. *n* 13. ut hi non priven-
tur jure eligendi, cum liberè revera conſentire
poſſent, ſed ſolum videri, quod cæci, & ſurdi
tutiori conſcientia agant, ſi renuncient eidemmet
voci activæ, cum ipſi videantur, facillimè decipi
poſſe tradit etiam Diana *dict. p.* 5. *tract.* 6. *reſ.* 13.
ubi notat ex Barboſa *in collect.* mutum, & ſurdum
ſolis ſignis & nutibus ad emphyteuſim nominare.
27 Ad ultimam quæſtionis partem, viſis etiam quæ
dixi ſupra *in Rubr. dicta q.* 4. verſ. *ad ſecundam*, ubi
quod Cæcus, & ſurdus nequeant eligi in ſcribam,
ſcrutatorem, nec ad alia officia Religionis, ut ibi;
& licèt in caſu noſtro aliud videatur dicendum: ta-
men Megala *variar. reſolut. tom.* 2. *reſ.* 183. per to-
tam contrariam ſententiam docet, & ut dixi *ſub
dict. q.* 4. nam cæcus non poteſt eſſe teſtis in teſta-
mento, cum teſtatorem debeat videre *ex cap. ſi
non ſpeciali, & l. ſi. unus Cod. de teſtam.* Diana *dict.
p.* 5. *tract.* 6. *reſ.* 20. verſ. *ſed difficultas eſt.* Quare me-
dicis *in tract. de fort. caſib. q.* 6. *n.* 55. tenet non poſſe
cæcum eſſe teſtem in actibus, quæ viſu percipiun-
tur, ſed viſitatores debent de ſupra dictis actibus
teſtimonium ferre Generali, & Capitulo generali;
ergo. Et faciunt ad corroborationem plura, quæ
dixi de cæcis, & mutis, atque ſurdis *in cap.* 9. *de
judiciis q.* 15. ubi egi de illa. *An cæcus, mutus, &
ſurdus queant eſſe in judicio.*

Ad Text. in cap. Scriptum eſt XL. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulatio quando in concurſu electionis præfer-
tur*, & num. 2.
2 *Poſtulantes indignum, privantur pro ea vice
poſtulandi, ſeu eligendi poteſtate.*
3 *Poſtulatus indignus rejicitur.*
4 *Poſtulationis materia inſinuatur.*
5 *Prælati triplici modo fiunt, electione, poſtula-
tione, & tranſlatione.*
6 *Canonici numquid queant admittere clericos Eccle-
ſiarum ad coëligendum remiſſivè.*
7 *Patriarcharum materia inſinuatur.*

Hic Pontifex dicit quod quando poſtulatio, 1
& electio concurrunt, ſi poſtulatus eſt ido-
neus, & numerus poſtulantium, eſt duplo major,
quàm numerus eligentium, admittitur poſtulatio,
rejecta electione, ſecus ſi non ſit duplo major,
quia tunc admittitur electus ſi eſt dignus.
Idem procedere ſi etiam ſcienter poſtularunt 2
indignum; quia tunc rejicitur poſtulatio, & poſtu-
lantes privantur pro ea vice poteſtate eligendi,
ſeu poſtulandi. † Et quòd ſi ignoranter poſtula- 3
runt, indignum, rejicitur & poſtulatus, & elec-
tus, multis comprobat, & exornat Barboſa *hic
num.* 1. & 3. † Cumque idem Barboſa *de jure Ec-* 4
cleſ. p. 1. *c.* 19. *ſub n.* 18. ponat differentias inter elec-
tionem, & poſtulationem de quibus nonnulla dixi
ſupra *de poſtulatione Prælatorum*, & inter eas po-
nat eam quæ oritur ex hoc textu; ideò legitimè
poteris hic adjungere quæ ſpectant ad materiam
de poſtulatione Prælat. de quibus plura notavi
ſub. Rub. & tit. eodem. † Et tradit idem Barboſa 5
à n. 3. ubi docet tribus modis eligi Prælatos, per
electionem, poſtulationem, & tranſlationem: vi-
debis quod dixi infra *ſub cap. publicato* 58. in verſ.
pro ſecunda parte, & in ſuis titulis.
In verſ. *ſi partes conſenſerint* dicit Barboſa *n.* 3. 6
ut poſſint Canonici clericos Eccleſiarum inferio-
rum admittere ad coëligendum, vacante Eccleſia
pro illa tantùm vice, hoc multis probans, ſed quia
de hoc latè dixi *in cap. cum Eccleſia Sutrina de cau-
ſa poſſeſſ. & propriet.* ideo *ad hunc verſ.* videbis
ibi *q.* 4. *num.* 3. & quæ inſuper dixi ſupra *in
Rubr. quæſt.* 6.
Et ibi *ſi conſtiterit. de mutuo convenisse conſenſu,* 7
quoad electionem Patriarchæ. De Patriarchis vi-
debis infra *in cap. duo, de officio Ordinarii*, & *in
cap. antiqua* 23. *de privilegiis.*

Ad Text. in cap. Ne pro defectu XLI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tempus, intra quod electores debent eligere, inſinuatur.*

2 *Congregatio quælibet debet habere ſuum Prælatum, & Magiſtrum, qui ex ſuo gremio aſſumitur.*

1 HIc Pontifex ponit tempus, intra quod electores debeant eligere, & ad quos devolutio ſpectet, à quo tempore computentur, oſtendit bene Julius Lavorius *variar. lucubr. tom. 1. tit. 4. cap. 18. ex num. 12. 14. & 23.* Quare adjunges notata infra *ſub cap. de multa de præb. & in cap. nulla de conceſſione Præbendæ*, ubi quo tempore debeat de beneficiis provideri; & quod non debeat fieri antequam prædeceſſor humi tradatur: & de textu noſtro Barboſa *de jure Eccleſ. p. 1. cap. 19. n.* 144. 145. & *n.* 84. 85. & 86. cum infinitis, qui etiam poteſt exornari ex dictis ſupra *ſub cap.* 6. & ſupra *c.* 36. *n.* 1. & aliquid dixi ſupra *ſub Rubrica.*

2 Et cum Barboſa hic *n.* 4. ex verſ. *ipſius quidem Eccleſiæ*, noter quod quælibet Eccleſiæ congregatio debeat habere ſuum Prælatum, & Magiſtrum, qui ex ipſius Eccleſiæ gremio aſſumi debeat; ita ut alteri ſit præferendus qui ex gremio Eccleſiæ eligatur; ideò adjunges notata ſupra *ſub cap.* 37. & 38. *hoc tit.* ubi etiam quando de alia Eccleſia eligi valeat. Aliqua notavi de Abbatiſſa ex alia domo aſſumenda ſupra *in Rubrica ſub q.* 5. & 6.

Ad Text. in cap. Quia propter XLII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electionis forma, moduſquè eſt triplex, per ſcrutinium, per compromiſſum, & per communem inſpirationem.*

2 *Scrutatores in electionibus, qualiter procedant remiſſivè*, n. 3.

4 *Dignitas electiva quæ ſit; in qua hujus cap. forma ſervatur.*

5 *Proviſio Canonicatuum, ad quos ſpectet?*

6 *Pontificem eligendi modos quis tractet?*

7 *Forma eligendi Epiſcopos quæ remiſſivè.*

8 *Idoneitas requirenda in electis, præſentatis, & nominatis, remiſſivè.*

9 *Forma electionis procedit in inferioribus Eccleſiis, item in ea, quæ fit de Guardianis, Generalibus, & Deffinitoribus,*

10 *Scrutatores miſcentes falſum in electione, graviter peccant, & arbitrarie puniuntur.*

11 *Electio eſt valida, etiamſi unus eligentium detegat ſocio ſuffragium ſuum.*

12 *Votantium ſuffragia qualiter inquirantur remiſſivè: Ubi quid ſi omittatur forma.*

13 *Beneficiorum diviſio eſt, aut electiva, aut collativa.*

14 *Ætas requiſita ad electionem Abbatiſſarum, remiſſivè.*

15 *Forma* cap. quia propter, de electione, *num ſervetur circa nominationem Præbendarum præceptorialium.*

TExtus hujus deciſio generaliſſima eſt ad hanc 1
tractationem, cum in ea, de forma, & de
aliis requiſitis in electionibus ſervandis tractetur:
unde cum Barb. hic optimè ejus literam per partes
adſtruat, & integra textus hujus ex jam dictis in
aliis Capitibus, & ex aliis hujus tituli juribus informetur.
† Ideo prætereà, quæ notat applica- 2
bis quæ ſubſequuntur: nam quatenus ex hoc textu
inſinuatur quod modus faciendæ electionis, eſt
triplex; per ſcrutinium, per compromiſſum, & per
communem inſpirationem; itaut aliter facta electio
ipſo jure ſit nulla, ut docet idem Barboſa *de
jure Eccle. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 148. ubi à *n.* 149. agit
de materia hujus textus; qui etiam tractat, † de
ſcrutinii forma à *n.* 116. & de ſcrutatoribus à *n.* 3
184. & quomodo ſcrutentur juxta textum noſtrum
à *n.* 195. & 196. Et de vacandis, & citandis ad electionem
à *n.* 88. de quibus *ſub Rubr. & c.* 18. tangunt,
ſeu perficiunt hæc omnia jam ſupra *in principio
Rubrica* citati; ob quod ſigillatim non tracto,
cum facilis queat eſſe perdicta in tota Rubrica, &
in juribus explicatis, & intra adductis.

Quæ Dignitas electiva ſit, in qua forma hujus 4
textus ſervatur, Patianus *de probat lib.* 2. *cap.* 30.
à n. 1. *uſque ad* 36. An forma hujus textus ſit ſervanda
Barboſa *de canonicis cap.* 38. † Ad quos 5
ſpectet Canonicatuum proviſio, *ipſe ibi cap.* 14.
† De omnibus modis eligendi Pontificem, Julius 6
Lavor. *variar. lucubrat. tit.* 4. *cap.* 4. 5. 6. & 7. ubi de
omnibus, modis, de quibus hic: & videbis *cap.* 8. † 7
De forma ſervanda in facienda electione Epiſcoporum,
ac aliorum Prælatorum, idem Julius
Lavor. *dicto tit.* 4. *cap.* 19. de qua ſupra *in Rub.
q.* 6. De electione facienda Guardianorum, &
aliorum Officialium regularium, idem *cap.* 23. Et
de electione Abbatiſſarum, & Prioriſſarum, idem
cap. 24. de quibus dixi ſupra *in Rub. quæſt.* 4. & 5.
& faciunt dicta ſupra *in cap.* 15.

De idoneitate inquirenda in electis, præſenta- 8
tis, & nominatis, Riccius *collect.* 815. expendens
Trid. *in cap.* 13. *ſeſſ.* 7. *de reform.* ſed de hoc ſupra
ſub. c. 7. *§. fin. & in c.* 29. *de præbend.* ac de eligendo
digniori ibi, & oſtendunt Covarruu. *in regula peccatum,
p.* 2. *§.* 7. *à n.* 3. Gutierrez *lib.* 2. *canon. cap.*
11. latè, & bene, ut etiam dixi *in Rubr. q.* 2. 4. & 7.

Ad textum noſtrum Riccius *collect.* 1127. ubi 9
ampliat formam hujus textus procedere etiam in
inferioribus Eccleſiis, & Eccleſiis Cathedralibus,
ut dixi ſupra *in Rubr.* Et ad Guardianos, & Generales,
ac Deffinitores; ſic ut nequeant diſcedere
à forma hujus textus *in dict. Rub. q.* 4. † Et am- 10
pliat 4. quod Scrutatores miſcentes falſum in electione,
graviter peccant; ita ut arbitrarie puniantur,
& ipſa ſit nulla.

Limitans textum cum Sayro *deciſ.* 4. *de elect.* di- 11
cens ut ſit valida electio, etiam ſi unus eligentium
ſuffragium ſuum ſocio detegit. † Et qualiter ſuffra- 12
giorum inquiſitio debeat fieri, ac de votis eligentium,
bene Barb. *d. c.* 19. *à n.* 195. Etan ſi in electione
fuerit omiſſa aliqua ex ſolemnitatibus juris poſitivi
ſit nulla? quid in aliis actibus? idem Riccius *collect.*
1759. ad textum *in cap. in fine*, ubi Panormit. *de
integrum reſtit.* quem leges. † Et idem *collect.* 13
1697. ſuper gloſſa in §. *ut autem, clem. quia con-*

ſtagit de relig. domib. dicit quod inter diviſiones beneficiorum, illa principaliter videtur ut aliud ſit electivum; aliud verò, collativum, de quibus *ſub hoc tit. & ſub tit. de conceſſione Præb.* Et videbis ad textum Chuchum *inſtit. moral. tit. 1. à num,* 15 & Gratianum *regula* 95. ubi ad quæſtionem. An conſenſus requiratur omnium in diſpoſitione rei communis, de qua notavi ſupra *in cap. cum omnes de conſtit.*

14 De ætate requiſita ad electionem Abbatiſſarum,
ad quas etiam ſe extendit forma textus noſtri Franciſcus Tondutus, & ad obtinendam præpoſituram *part. 1. cap. 99. in §. inferiora*; de quo bene, & la è Barboſa *de Jure Eccleſ. p. c. 45. à n.* 18. ubi de forma, Et quod Moniales in Abbatiſſas non ſint eligendæ ultra triennium, idem *n.* 30. & Scortia *in Conſtitut. Pontif. Epit.* 135. de quibus dixi *ſub*
15 *Rubrica q. 4. & 5.* † Et adjunges ad aliam bonam
quæſtionem cuiuſdem Franciſcum Tondutum: ubi an forma textus noſtri ſervetur circa nominationem, ſeu electionem Præbendarum præceptoria-
16 lium. † Et ad quem de jure communi ſpectet elec-
tio, ſeu deputatio Magiſtri Scholarum; de quo infra *in tit. de officio Theſ.uri*, & alis.

17 Ad verſ. *niſi*, dixi *in c. 1. de Judiciis, q. 16 n.* 2. Et ad verſ. *aliquibus viris, in c. 3. de cauſa poſſeſſionis, & propriet q. 4. n.* 4.

Ad §. Illud. ejuſdem textus.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Abſentes niſi legitimè ſint impediti, non poſſunt conſtituere procuratores pro facienda electione.*

2 *Votum, ſive ſuffragium abſentis quæ requirat, ut per procuratorem ſuſtineatur.*

3 *Juramentum impediti probat ejus impedimentum. Et an per teſtes remiſſivè.*

4 *Teſtes Laici. aut fœminæ ad probandum impedimentum electoris abſentis. non valent, ſi deponant tantum de fama, vel auditu.*

5 *Abſentes ad electionem, quando, & qualiter ſunt vocandi. Et quid ſi non compareant?*

6 *Votum electoris tempore electionis in lecto decumbentis, quomodo ſit recipiendum remiſſivè.*

1 PRobat textus hic, quod abſentes, niſi ſint le-
gitimè impediti, non poſſunt conſtituere procuratores pro facienda electione; multis comprobat hic Barboſa *n.* 37. ubi refert Julium Lavorium *variar. lucub. tom. 1. tit. 4. cap. 17. ex n. 45.* ſignanter adducentem Rotæ deciſionem in *Calaguris. beneficii de morillo* 13. *Novembr.* 1620. coram bonæ
2 memoriæ Ubaldo † in qua fuit dictum tria requiri
ad hoc, ut votum abſentis per procuratorem poſſit ſuſtineri: quæ ſunt, ut quis ſit in loco, unde vocari poſſit. Et quod juſto impedimento detentus venire non poſſit. Et quod procurator habeat mandatum ad jurandam ſuper dictum impedimentum, qui erit conſtituendus de Collegio, ut probat hic textus verſ. *& tunc ſi noluerit uni committat de Collegio vicem ſuam*, de quo dicto latiſſimè expendit cum multis idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. à n. 100. & 108, ad 112.* ubi vìdebis, & applicabis nonnulla quæ dixi ſuprà *in c. 16. de conſt. q. à n. 60.* & quæ dicunt Doctores per textum ibi, *in cap. ſi quis hoc tit. lib. 6.* Chuchus *inſtit. moral. tract. de Elect. à n. 224.* Azot. *in ſumma moral. p. 1. lib. 6. c. 14. q. 7.* Raguc. *de voce Canonic. in Capitulo q. 2.* Fr. Sigiſmund. à Bononia *d. tract. dub.* 14. Jul. Lavor. *ſupr. ex n. 32.* Tambur. *de Jure Abbatum diſp. 1. q.* Laym. *in Theolog. Moral. lib. 4. tract. 2. c. 12. ex n. 24.*
Et hic in verſ. *fidem faciat Juramento*, probat 3
Barboſa *n.* 38. quod impedimentum probetur per Juramentum impediti. Quare nunc applicabis Balboam *in cap. ex tranſmiſſa de præſcript. à n.* 11. ubi agit de quæſtione, an impedimentum Juramento partis probari poſſit, & *à n.* 9. de quo dixi ego *ibi*, & an per teſtes probetur, dixi *in c. 1. de præſcript.*
q. 2. verſ. ad ſecundam. † Et quod ad probanda im- 4
pedimenta electi, etiam Laici, & fœminæ admittuntur, ſed eorum teſtimonio non ſtatur, ſi de fama & auditu tantum deponant juxta quæ dico latè *in cap. licet ex quadam de teſtib.* dixit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. a. 1. c. 19. n.* 130.

Abſentes quando, & qualiter ſunt vocandi ad 5
electionem: & quid ſi non compareant. ſcribit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. dicto. c. 19. à n.* 89. Et an abſentes etiam in aliis actibus ſint vocandi? ſcribit Zevallos *in pract. q.* 476. Applicabis quæ dixi *in cap. cum omnes de conſtit.*

Et quomodo expiendum ſit votum electoris 6
tempore electionis in lecto decumbentis, per hunc textum ſcribit Naldus hic de quo dixi ſuprà.

Ad §. Electiones, fin. ejuſdem textus.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio clandeſtina invalidatur, vel ſi ſit de nocte, niſi neceſſitas magna occurrat, ut fraudis ſubordinationis, vel ſi protrabatur,* & num. 3.

2 *Electio nequit fieri per ſecretas ſchedulas poſt tenebras; & de candelis, quæ accenduntur, quando ita ſit.*

3 *Electiones factæ in Cubiculis. & per occulta conventicula, non valent.*

4 *Noctis appellatio, quatenus prohibeat electiones.*

QUod electio clandeſtinè fieri non debeat, 1
alias invalidetur, multis ex hoc textu probat Barboſa hic *n.* 39. ubi dicit *n.* 40. electiones canonicas minimè fieri debere de nocte, niſi quando adſit neceſſitas magna, aut electores per diem non potuiſſent concordari. & timeantur fraudes, & ſu-
bornationes, ſi electio protrahatur. † Nec poſſe fieri 2
per ſchedulas ſecretas poſt tenebras, niſi neceſſitas urgeret; & tunc eſſe accendenda ad minus tria luminaria, alias clam dici factam, probat cum Panormit. & Felino, & cum Julio Lavorio *variar. lucubrat. tit. 4. cap. 18. n.* 10. De quo idem Barboſa
de jure Eccleſiaſt. p. 1. c. 18. n. 236. † qui etiam *n.* 69. 3
probat quod electiones factæ in cubiculis, & clandeſtinis locis per occulta conventicula facta reprobantur, & *n.* 170. de noſtro §. † Et *n.* 171. quod no- 4
ctis appellatione, intelligitur poſt datum ſignum ad ſalutationem Angelicam ad albam diei ſequentis.

An

Anſit idem dicendum de collationibus, Garcia *de beneficiis p.8. cap.4.* adjunges quod dixi *in Rubr. de re jud. q.1.* verſ. *ad tertiam*: ubi quod non valet ſententia nocte lata: quoto tempore duret nox, item notata infra *ad titulum de clandeſtina deſpouſ.* Et applica dictum Barboſæ *dict. cap.* 19. *numero* 182.

QUÆSTIO I.

An Canonici in electionibus capitulariter faciendis, debeant præcisè ſervare formam Capituli; Quia propter, *de quo nunc diſputamus. Item & in electionibus Prælatorum inferiorum; utpote Eccleſiarum* Collegiatarum; *Abbatum, Priorum, & electione regularium Prælatorum ſeu beneficiorum. Et an ea non ſervata, electio ſit ipſo jure nulla. Et quænam formæ viſitatæ fuerint?*

SUMMARIUM.

1 *Doctores, qui abunde de textu noſtro agunt.*
2 *Littera textus noſtri.*
3 *Forma electionis præſcripta in textu noſtro, eſt ſervanda* num. 6.
4 *Eccleſia non viduatur per inferiores, ſed per primam Dignitatem.*
5 *Electio inferiorum in capitulis ſub qua forma.*
6 *Electiones Prælatorum regularium, in multis comparantur Epiſcoporum electionibus.*
8 *Forma electionis textus noſtri, etiam ſervatur in Prælatis Juriſdictionem habentibus, & Abbatibus.*
9 *Abbates, & regulares utriuſque ſexus in Prælatos eligi debent per vota ſecreta; ſed num per compromiſſum, aut inſpirationem.*
10 *Electio Definitorum, & diſcretorium, non ſit ſervata forma ordinaria Juris.*
11 *Electio eſt ipſo jure nulla, non ſervata forma* cap. quia propter, *ubi ea poſtulatur.*
12 *Capitula quæcumque etiam regularium, nequeunt facere contra formam requiſitam ad eligendum, nec vigore privilegii,* num. 13. *& de ratione* num. 14.
14 *Clauſulæ generales non auferunt formam requiſitam in electione, niſi fiat expreſſa mentio. fallit in Papa* n. 15.
16 *Electio regularium quæ debet fieri per vota ſecreta, non aufert formam textus* dicti cap. quia propter, *nec eſt ſublata per Trid.* in dict.cap. 6. ſeſſ. 25.
18 *Forma eligendi eſt triplex; quæ ſolet obſervari etiam à Cardinalibus in electione Papæ* n.19.
19 *Scrutinium, per quod fit electio, eſt inquiſitio votorum.*
20 *Scrutatores votorum debent eſſe tres, & quæ facient?*
21 *Electus cenſetur ſcrutinio in quem omnes, vel duæ ex tribus partibus elegerint.*
22 *Votandi ordo in electione Papæ Cardinales qui ſit?*
23 *Electio per compromiſſum qualiter dicatur? &* numeris ſequentibus.
26 *Electio per compromiſſum queit etiam fieri limitatè, in qua compromiſſarius non tenetur; quam ad expreſſum in compromiſſo* num. 27. & 29.
28 *Forma* cap. cum dilectus 32. hoc tit. *non eſt ſublata per textum noſtrum.*
29 *Compromiſſarii poteſtas eligendi, debet eſſe de idoneo.*
30 *Electio per compromiſſarium, requirit publicum inſtrumentum.*
31 *Compromiſſum ad eligendum, poteſt revocari, re integra.*
32 *Electores compromiſſarii, melius eſt ut ſint in numero impari,* n.35.
33 *Capitulum poteſt compromittere certis perſonis, & eligere aliquos, per quos eligantur Compromiſſarii.*
34 *Electio per compromiſſarios erit recta, ſi omnes concurrant.*
35 *Canonici poſſunt totam poteſtatem eligendi transferre compromiſſo facto in Compromiſſarios.*
36 *Pontifices, qui electi fuerint per compromiſſum?*
37 *Compromiſſarius ſeipſum eligere non poteſt, etſi non repugnet juri Divino, aut naturæ* n. 38. & 39.
39 *Eligere ſeipſum nemo poteſt.*
40 *Compromiſſarii poſſunt eligere unum ex ipſis compromiſſariis, qui debent ſervare formam ſibi præſcriptam.*
41 *Compromiſſo ad eligendum ſolet addi tempus.*
42 *Eligendi forma per viam Spiritus Sancti quæ ſit* & n. 43.
44 *Electio aliâ ſit Pontificis per adorationem & qualis ſit?*
45 *Pontifices qui fuerunt electi per adorationem.*
46 *Tractatus debet præcedere inter electores circa perſonas idoneiores eligendas.*

ETſi *ſub Rubrica hujus tituli*, & à *cap.* 1. *uſque* 1
ad textum noſtrum; item & *in ſequentibus Capitulis uſque in finem*, plura conducibilia, & generalia de electione dixerim, quibus ſatis, & abundè verba noſtri textus enucleantur; & inſuper Barboſa hic magis, quàm alibi ſe extendat dicens à *n.*2. ſe illum enucleare ex his, quæ ſemel & iterum diſpoſuit doctiſſimè Joannes Baptiſta, Coccinus ſacræ Romanæ Rotæ Decanus meritiſſimus *in una deciſione ſacræ Rota in cauſa Meten. Monaſteris, Lunæ* 5. *Julii* 1621. & in altera Treben. Abbatiæ ſancti Maximini *Mercurii* 20. *Novemb.* 1624. & 24. *Januarii* 1625. quas impreſſas referunt Caſtellinus *de electione Regul. Prælat. cap.*4. *prope finem.* Julius Lavorius *variar. lucubrat, tom.*1. *tit.*4. *cap.*21. Tamburinus *de jure Abbatum tom.*1. *diſp.*5. *q.*1. *poſt n.*6. & *q.*25. *poſt n.*2. Antonius Maſſobrius *in praxi habendi concurſum præludio* 8. *à num.* 30. ſecundùm Romanam impreſſionem; nihilominus, ut neceſſarium judicavi per hæc & alia ſequentia dubia, nonnulla verba textus noſtri explanare; & ut melius contingat, duxi litteram appingere, quam in aliis capitibus 2. libri Decretalium, nec huc uſque à *tit.*1. *hujus libri* 1. non poſui quæ talis eſt. † 2
Quia propter diverſas electionis formas, quas quidem invenire conantur, & nulla impedimenta proveniunt, & magna pericula imminent Eccleſiis viduatis: ſtatuimus, ut cum electio fuerit celebranda, præſentibus omnibus, qui debent, volunt, & poſſunt commode intereſſe aſſumatur tres de Collegio, fide digni qui ſecretè, & ſigillatim vota cunctorum diligenter

diligenter inquirant, & in ſcriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorſus appellationis obſtaculo interjecto, ut is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel major, & ſanior pars Capituli conſentit, vel ſaltim eligendi poteſtas aliquibus viris committatur, qui vice omnium Eccleſiæ viduata provideant de Paſtore, alias electio facta non valeat, niſi forte communiter eſſet ab omnibus quaſi per inſpirationem abſque vitio celebrata. Alia inquam ponit idem Pontifex *in §. illud, & in §. electiones*, de quibus jam aliqua in illis dixi.

3 Ad primam igitur difficultatis partem, videtur dicendum ut nullomodo forma textus noſtri debeat obſervari à Canonicis in electionibus, quas

4 ipſi faciunt † quia ut docent Sylveſter *in ſum.* verb. *electio 2. q. 1.* Abbas *in cap. Eccleſia veſtra n. 7. hoc tit.* ubi Imola *n. 3.* Franc. Marcus *delphin. deciſ. 922. n. 3. p. 1.* Fr. Ludovicus Miranda *in manual. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 3. Concluſ. 2.* Lotterius *de re benef. lib. 2. q. 19. n. 10.* Rota *in Leudonien. Decanatus 15. Decemb.* 1627. coram R.P. Pirovano, Gloſſa, Abbas, Joannes Andreas, Butrius; & Imola *hic.* Franc. Marcus *ſupr. n. 13.* Rota *in dicta Leudonien. Canonicatus*, Barboſa *de Canonicis, & Dignit. cap. 38. n. 1.* Eccleſia non viduata per inferiores, ſed per primam Dignitatem. Et confirmatur ex verbis *dicti noſtri cap.* ibi: *Eccleſiæ viduata provideant de Paſtore*, quibus colligi videtur ſolùm agere de electione Epiſcoporum, dum de viduata Eccleſia facit mentionem, cum ſoli Epiſcopi ſint ſponſi Eccleſiarum, ut patet ex textu ubi DD. *in cap. ſicut 21. q. 2.*

5 Quare idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 39. n. 139.* cum Sylveſtro, Miranda, & aliis proximè relatis, docet in electionibus inferiorum beneficiatorum, ſeu Prælatorum, non eſſe neceſſariò ſervandam diſpoſitionem textus noſtri, ſed ſufficere ait ad id ſingulares conſenſus exiſtentium in Capitulo, dummodo præſtetur in communi, & omnibus collegialiter congregatis: nam ſic electus ſimpliciter à majori, & ſaniori parte jus habet in electione; & ita nec ſe extendere ad inferiores Dignitates in collegiatis exiſtentes, ut reſolvunt Abbas *in dict. cap. Eccleſia.* Imola. Franc. Marcus, & Rota *Ludanien. ubi ſuprà*, & idem Barboſa *in dict. c. 37. de Canonicis n. 1. in princ.*

6 Nihilominus, etſi hæc vera ſint, adhuc ſub forma textus noſtri clauduntur Prælati regularium, cum regulares Eccleſiæ viduatæ dicantur, qui ſine Paſtore remanent, mortuo quidem Prælato, eorum ſponſo, ex regula textus *in cap. ne pro defectus, cap. officii, hoc tit.* ubi Abbates Paſtores nuncupantur; & quia regularium Prælatorum electiooes in multis, electionibus Epiſcoporum comparantur, ut dixerunt Tamburin. *de Abbat. diſp. 5. quaſt. 5. num. 2.* Julius Lavor. *hoc tit. 4. c. 19. n. 5.* Sanchez *in præcepta decalogi lib. 2. cap. 38. num. 84.* Suarez *de religione tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. num. 1.* & aliis per textum, *ubi ordinarii, in cap. cupientes hoc tit. lib. 6.*

7 Imò etiam in electione regularium Prælatorum obſervari reſolvunt gloſſa 1. *hic*, Abbas *n. 7. verſ. circa* & *num. 8. verſ. & placet*, Rota *deciſ. 5. in princ. hoc tit. in novis.* Franc. Marcus *dict. deciſ. 992.* Miranda *ſuprà concluſ. 1.* Rota *in dict. Meten. Monaſterii, verſ. quod autem.* Suarez *de religione tom. 4. lib. 2. cap. 5.* Caſtellinus *de elect. Canon. cap. 1. à num. 1.* Tamburin. *dicta quaſt. 5. num. 1.* Julius Lavor. *dict. cap. 19. n. 4.* ubi *n. 8.* ſubdit non licere Provincialibus diſcedere à forma noſtri textus in electionibus Guardianorum, Priorum, & ſimilium, ut latè probat contra Fr. Eman. Rodrig. & Mirandam latè Sigiſmundus à Bononia *hoc tit. dub. 7.*

8 Et ſic benè Joannes Andreas hic *num. 59.* Bellamera *in princ. num. 3.* Abbas *num. 7. in fin. & n. 8.* Butrius *num. 20.* Rota *deciſ. 5. juncto n. 5. hoc tit.* Gregorius Lopez *in l. 19.* verb. *Obiſpos tit. 5. p. 1.* Franc. Marc. *ſupr.* Chuchus *inſtit. moral. lib. 4. hoc tit. n. 279.* Caniſius *de elect. §. & hæc de Epiſcopis*, Rendina *in promptuario receptarum ſententiarum tom. 1. tit. 1. n. 2.* Ludovicus Miranda *dicta q. 23. art. 3. concluſ. 1.* Novarius *in lucerna regular.* verbo *election. 12.* Lezana *in ſumma quaſt. regular. tom. 3. eodem verbo n. 2.* & antea *tom. 1. cap. 15. num. 11.* & *tom. 2. cap. 12. n. 25.* & alii, quos ſequitur Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dicta cap. 19. num. 153.* docent formam præſcriptam in textu noſtro, non ſolùm ſervandam eſſe in electionibus Epiſcoporum, de quibus expreſſè loquitur, & aliorum Prælatorum Eccleſiarum Collegiatorum, qui habent juriſdictionem generalem in dictis Eccleſiis, ſed etiam in electione Abbatum, ut fuit reſolutum *in dicta Meten. Monaſterii*, verſ. *quod autem*, & *in Treveren. Abbatiæ 1. in princ.* & *in Meten. Abbatia 4. Februarii* 1628. coram R.P.D. Dunozetto.

9 Etenim ex his patet (quidquid dicat Roſredus *de libellis tom. 2. ſuper jure Pontif. p. 3. tit.* quid ſonet hoc nomen *Abbatis num. 8. Litt. G. folio* 633. nempe de mandato Papæ judicatum fuiſſe formam hujus capitis non eſſe ſervandam in electionibus Abbatis; quia hoc nomen ſolicitudinis; non tamen eſt Pater;) quod Abbates, & Regulares utriuſque ſexus in Prælatos eligi debent per vota ſecreta; ita ut ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, ut diſtrictè præcipit Trident. Concilium *de regularibus cap. 6. ſeſſ. 25.* de quo infra latè dico; imò, ut hic explicat ex multis Barboſa *à n. 6.* dict. Trident. cap. non derogat diſpoſitioni textus noſtri. Alia infinita docet ex multis *in dict. cap. 6. Trid.* & ita debere fieri electionem Regularium per vota ſecreta, ut non poſſit fieri per viam compromiſſi, aut inſpirationis: ita ipſe *in dicto cap. 6. num. 15.* & referunt deciſum Caſtellin. *de elect. Prælatorum cap. 7. num. 7.* verſ. *ad quorum*, Sigiſmundus à Bononia *hoc tit. dubio 2. num. 7. & dubio 31. num. 14.* verſ. *& inſuper* contra Fr. Eman. Rodriguez *in ſumma p. 1. c. 102. num. 2. & cap. 105. num. 3.* & *quaſt. regular. tom. 2. quaſt. 51. art. 9. in fine*; & ita etiam deciſum refert, ac tenet cum aliis Nicolaus Garcia *de benef. p. 5. c. 4. n. 204.* idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. p. 1. cap. 19.* cum jam relatis *ſub num. 157.* ubi refert ita fuiſſe à Sacra Congreg. deciſum.

10 Et cum jam diximus Eccleſiam non dici viduatam per inferiores, ſed per primas Dignitates, ut iterum ex jam relatis ſuprà *n. 1.* tenet hic Barboſa *n. 8.* ideo ibi dictum de electionibus inferiorum beneficiatorum extendi ad electionem Diffinitorum diſcretorum, & hujuſmodi fratrum religionum, in quibus forma textus noſtri, non prærequiritur ſervanda, ut dixit Julius Lavor. *variarum lucub. dicta tit. 4. cap. 19. n. 7.* iterum idem Barboſa *de jure Eccleſ. dict. c. 19. p. 1. n. 155.*

11 Ad ſecundam quæſtionis partem, an non ſervata forma hujus textus, ubi ea poſtulatur, electio ſit ipſo jure nulla. Et affirmant expreſſè hic Compoſtella *num. 20.* verſ. *nunquid de iſta* Joannes Andreas *n. 37. in verba non valet.* Innocent. *eodem verbo.* Guilhelm. Maudagot. *hoc tit. cap. 22.*

ibi

Digitized by Google

ibi Boër. *Littera B.* Riccius *in collect.* 1127. *p.* 4.
Carolus Marant. *tom.2.reſponſ.2.num.*58. Caſtel-
lin. *de elect. cap.* 1. *num.*12. verſ. *forma.* Barboſa
12 *de jure Eccleſ. dict. p.* 1. *cap.* 19. à *n.*162. † Ubi
addit cum Oldrado *conſ.* 259. Navarro *conſ.* 3.
n. 1. *hoc tit. & conſ.* 16. *n.* 4. *de Regularibus*, ut
nec contra diſpoſitionem textus noſtri poſſint Ca-
pitula quæcumque etiam Regularium aliquid ſta-
tuere; quia licet reperiantur quamplurimæ formæ,
quibus Regulares utuntur in electionibus ſuorum
Prælatorum, juxta cujuſcumque Religionis ſtatuta,
ut videre licet apud Fr. Eman. Rodriguez *quæſt.
regul. tom.2.q.51.cum duabus ſequentibus*, & Ca-
ſtellin. *de elect. cap.*19. *à pagina* 361. *uſque ad* 419.
omnes tamen ſemper inhærent diſpoſitioni noſtri
13 textus † ſic ut nec vigore cujuſcumque privilegii,
in quo appoſita ſit clauſula, *quibuſcumque contrariis
non obſtantibus*, poſſint Capitula ipſa generalia, ſeu
generales eorundem regularium ſuperiores ſup-
plere defectus occurrentes in ejuſmodi electioni-
bus ob non ſervatam formam dicti noſtri textus, ut
reſolvunt Sigiſmundus à Bononia *de elect. dubio* 4.
Lezana *verb. electio num.*2. Julius Lavorius *variar.
lucub. titulo* 4. *cap.* 19. *num.* 6. Tamburin. *de Jure*
14 *Abbat. dict. diſput.* 5. *num.*7. † Qui omnes, & alii
eam præſtant rationem; quia textus noſter conti-
net conſtitutionem Concilii generalis lateranenſis
celebrati ſub Innocentio III. cujus decretis non
cenſetur derogatum per clauſulas generales in pri-
vilegiis apponi conſuetas, niſi expreſſa mentio fiat,
ſaltem ſequentibus verbis, *non obſtante lege ali-
qua, aut Conſtitutione in Concilio generali edita*
per doctrinam textus *in cap. nonnulli de reſcript.* &
per aliqua, quæ dixi *ibi, & in cap. cæterum 3. eodem*,
tradunt Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 26. *n.* 7.
Nicolaus Garcia *de benef. p.4. cap.5. n.*40. Mareſcot.
*variar. reſolut. lib.2. cap.38. n.*41. Suarez *de legibus
lib.8. cap.19. n.*5. Lavor. *dict. cap.*19. *n.*16. Tam-
burin. *dicta quæſt.* 1. *num.*7.
15 Quorum reſolutionem intelligunt Mareſcot.
*dict. cap.38. n.*41. & Lavor. *dict. cap.*19. *num.* 26. Bar-
boſa *dict. cap.19. n.165. in fine* de conciliis generali-
bus, in quibus non eſt expreſſe reſervata authori-
tas Papæ, & ſedis Apoſtolicæ, ſicut fuit excepta
16 in Concilio Trid. *ſeſſ.*25. *cap.*21. † quo fit ut licèt
Regularium electiones debeant fieri per vota ſe-
creta, ut jam dixi ex Trid. *ſeſſ.25. cap.*6. non tamen
cenſeatur ſublata forma textus noſtri, cum ejus
diſpoſitioni non videatur derogari, ex dict. Trid.
decreto, ut bene reſolvunt Fr. Eman. Rodrig. *in
ſumm. p.1. cap.*101. *n.*2. & 3. Zerola *in praxi Epiſ-
copali* verbo *Abbatiſſa* §.6. Azor. *inſtit. moral. p.* 1.
*lib.13. cap.20. q.*2. Caſtellin. *de elect. cap.* 1. *num.* 1.
Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. cap.* 27. *n.*10. & 12.
17 Tamburin. *dicta diſp.5. q.5. à n.*9. † Quod verum eſt;
etſi Ludovicus Miranda *tom.*2. *regul. dicta q.* 23.
*art.15. concluſ.*2. circa medium exiſtimaverit diſ-
poſitionem noſtri textus modo ſublatam eſſe *per
dict. cap.6. Trid.* quia ut probat Barboſa *dict. cap.*19.
*de jure Eccleſiaſt. n.*158. juxta præfatam reſolutio-
nem præſtat deciſum *in jam dicta Treveren. Ab-
batiæ la* 1. verſ. *nec etiam*, *in dicta Meten. Mo-
naſterii in fine*, & cum aliis multis præſtat Bar-
boſa *hic à num.*6.
18 Ad tertiam quæſtionis partem, quotuplex forma
fuerit in praxi uſitata, cum jam ſupra ſub littera
textus noſtri *n.*1. dixerim triplicem fuiſſe, per ſcru-
tinium ſcilicet, per compromiſſum, & per com-
munem inſpirationem; ità ut aliter facta electio ſit
nulla, ut colligunt Doctores ex textu noſtro, &
in ſpecie doceant Petrus Gregor. *hoc tit. cap.*3. Fr.
Emanuel *quæſt. regul. q.51. art.*3. Azor. *inſt. moral.
p.2. lib.6. cap.14. q.*11. Ludovic. Miranda *dict. tom.
2. q.23. art.*2. Julius Lavorius *variar. lucubrat. tit.
4. de elect. cap.*19. Tamburin. *dict. diſp.5. q.5. & 6.*
Sigiſmund. a Bononia *hoc tit. dub.4. n.*5. Caſtellin.
*de elect. Prælat. Regul. dict. cap.1. n.*3. verſ. *forma
igitur*. Bonacina *de legitima ſummi Pontif. elect.
diſp.1. q.5. puncto 1. cum ſequent.* Rota *in cauſa re-
lata Meten. Monaſterii* 5. *Julii* 1621. & *in dicta
Treveren. Abbatiæ S. Maximi* 20. *Novemb.* 1624. &
24. *Januarii* 1625. coram R. D. Coccino, quos ad
litteram referunt relatus Caſtellin. *dict. c.*4. Tam-
burin. *diſp.5. q.1. poſt num.6. & q.25. poſt n.*2. Julius
Lavor. *dict. tit.* 4. *cap.* 21. *à num.* 96. Joannes
Maſſobr. *in praxi habendi concurſum*, ipſe, & relati
ubi ſupra *in princ.* ideò duxi nunc latius agere de re-
lata triplici forma eligendi, etſi reſolutivè etiam.
Cumque hæc triplex forma ſoleret obſervari, 19
tam à Cardinalibus in electione Pontificis, quàm
ab aliis inferioribus electoribus, de quibus ſupra
in hac quæſt. dico primo, ut ſcrutinium, per quod
ſolet electio fieri, ſit inquiſitio votorum eligen-
tium, ſeu ſuffragiorum collectio ſecundùm Boë-
rium Epon. *lib.*1. *de Regular. num.*210. *pag.* 138.
† Ad quod juxta textum noſtrum plura concurrere 20
debeant; nempe ut ſcrutatores ſint tres, non plu-
res, nec pauciores. Secundò ut ſint de collegio;
non autem extra. Tertiò ut ſigillatim, & ſecretò
vota exquirant. Quartò ut vota ſint publicanda.
Quintò, ut omnes eligentes congregentur in unum;
eo quod in Camera non poſſit dari votum, *c. in Ge-
neſi hoc tit.* demùm & per ſcrutinium fieri cum præ-
ſentibus omnibus, qui debent, volunt, & poſſunt
commodè intereſſe tres de Collegio fide digni aſ-
ſumuntur, qui vota ſingulorum ſecretè & ſigilla-
tim diligenter exquirant, & in edictis redacta mox
publicent in communi; eaque facta, & collatione
habita † is inquam cenſeatur electus, in quem vel 21
omnes, vel duæ ex tribus partibus conſenſerint: ita
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.1. cap.1. à num.*85. ubi
*à n.*87. ponit quod in Scrutinio faciendo, quando
eſt eligendus aliquis in Papam, præſunt tres Car-
dinales de quolibet ordine eligendi, ubi *n.*88. † 22
oſtendit ordinem votandi, nempe quod ſinguli ac-
cedunt ad altare, & genu flexi ſchedulam, deoſcu-
latam, ſigillatam, & complicatam tranſmittunt in
Calicem, in quo eo die ſacrata ſunt peracta exiſten-
tem in medio altaris ibi vacuo à primo Epiſcopo-
rum; primo Præsbytero; & primo Diacono, Car-
dinalibus omnibus videntibus poſitum &c. Et
qualiter ſingula requiſita de ſubſtantia electionis
eſſe videantur, dico *ſub quæſt. ſequenti*.
Electio per compromiſſum fit, cum propter 23
diſcordiam in aliquem electionis negocium com-
promittunt electores, ut ſcilicet ipſe compromiſſa-
rius, quem voluerit eligat: ita Boër. Epo *dicto lib.
1. de elect. num.*220. Bonacina *de legitima Summi
Pontificis electione diſp.1. quæſt.1. puncto 2. num.* 1.
& quomodo hoc ſit faciendum ait Barboſa *de Ju-
re Eccleſiaſt. dict cap.* 1. *num.* 94. conjecturari
poſſe ex his, quæ habentur *in jam dicta Treveren.
Abbatiæ S. Maximi* 24. *Januarii* 1625. coram R.
D. Coccino Decano ubi ſic dicitur: *Congregato Ca-
pitulo, is qui habet in Capitulo primam, vel alius
de mandato Capituli, ſeu quivis etiam ſine manda-
to, Capitulo tamen non contradicente, requirit pri-
mo ſingulos ſigillatim, an placeat procedere hac for-
ma compromiſſi, ac omnibus conſentientibus; ita ut
nullus omnino diſcrepet, debet eos requirere iterum
quibuſ-*

quibuſnam perſonis, & per quem modum velint eis committere vices ſuas, & omnibus de perſonis concordantibus, & de modo: tunc omnes ſimul, vel unus nomine omnium in perſonas hujuſmodi eligendas transferat poteſtatem; ſi verò Capitulum nolit in compromiſſarios convenire poſſunt eo caſu, ut ejus ad concordiam deveniatur uni vel pluribus, qui vice omnium eligant, compromiſſarias committere vices ſuas. Et ita docent Mandagor. *de elect. p. 1. c.39.* Compoſtell. *in textu hic num.26.* verſ. *quæro malo*, ubi Bellamera *vel ſaltem n. 7.*

24 Et eadem Rota *in dicta Treveren Abbatia* et Miranda *in Manuali Prælatarum tom.2.q. 23. art. 38. concluſ.2.* ponit formam compromiſſi modo ſequenti *Ego N. Compromiſſarius de conſenſu, & voluntate compromiſſariarum meorum eligo.*

25 Et aliam ponit Mandagor. *hoc tit. quæſt. 59.* quæ idem in ſubſtantia continet, ſubdens opus eſſe, ut unus vice omnium eligat, alias electio ſit nulla ſecundum Romanum *conſ. 261. n. 1.* verſ. *quarto ejuſdem nullitas* Oldradus *conſ. 184. in principio.*

26 Et quod electio poſſit fieri non ſimpliciter, qualis eſt proximè adducta, ſed limitatè per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum; puta ſi compromiſſum ita ſit, ut compromiſſarii ipſi exquirant vota ſingulorum, illumque eligant, in quem major, & ſanior pars conſenſerit; juxta conſtitutionem Innocent. III. *in cap. cum dilectus hoc tit.* & Alex III. *in concilio generali anno 1215.* conten, tam in textu noſtro, ut declarat Bonifacius VIII. *in cap. cum expediat 29. hoc tit. lib. 6.* & *in c. ſi cui 27. eodem*, Caniſius *in compendio Juris Canonici hoc tit. cap. de curſu compromiſſi, cum ſcrutinio.* Bayſius
27 *hoc tit. p. 3. cap. 17. n. 4.* verſ. *aliquando autem.* † Et tunc non teneri Compromiſſarium ad aliud, quàm ad id, quod in compromiſſo expreſſum eſt; quia non eſt neceſſaria collatio meriti ad meritum, Zæli ad Zælum; ſed numeri ad numerum, ut nimirum videatur, an ſit major pars totius Capituli, docent Monachus *in dict. cap. cum expediat num. 9. ad finem*, verſ. *item quæro* & *num. 10.* Joannes Andreas *in princ.* Gemin. *n. 3* verſ. *quæra an iſti forma*, Compoſtell. *in cap. in geneſi 59. col. 3.* verſ. *in forma verò compromiſſi*, ubi Abbas *n. 2. in 4. notab. hoc tit.*

28 Cum ergo *in dicto cap. cum dilectus 32. hoc tit.* ſit ſtatutum licitè poſſe compromitti, ut compromiſſarius ſecretè, & ſigillatim voluntatibus omnium requiſitis, eligant illum, in quem major, & ſanior pars Capituli conſenſerit; venit dicendum etiam formam illius Capituli non eſſe ſublatam per deciſionem textus noſtri, ut colligunt ex ordinariis Lapp. Abbas, Archidiacon. Gemin. Joannes Andreas, Butrius, Dominic. Monac. Vivianus, & Barboſa per textum *in dict. cap. cum expediat hoc tit.*
29 *lib. 6.* † Item quod compromiſſi forma non ſit excedenda; eo quod ſit de eſſentia, & ſubſtantia compromiſſariæ electionis: ſic Fr. Ludovicus Miranda *de reg. dict. q. 23. art. 38. concluſ. 1.* verſ. *tertio* Barboſa *in dict. cap. cum dilectus num. 5.* Item quod data compromiſſariis poteſtas eligendi Prælatum, ſeu officialem, ſemper debet intelligi de idoneo; ita quod, ſi electus non ſit idoneus non teneantur ipſum recipere, ut dicunt idem Miranda *dict. q. 2. 3. art. 36.* Barboſa *in cap. in cauſis 30. hoc tit. num. fin.* Sylveſter *verb. electio 2. q. 3.*

30 Et pro complemento de electoribus compromiſſariis notabis primò, quod etſi de compromiſſi electione, de jure duo eſſent conficienda inſtrumenta, ut ſcilicet unum contineat: *nos eligimus quem tales Compromiſſarii nominabunt.* Et alterum eligimus illum, quandò tales compromiſſarii nominabunt; ſed Bartol. *in l. inſtitutia n. 3. ff. de condit. inſtitut.* dicit de conſuetudine unum tantum confici publicum inſtrumentum, de quo Speculator *hoc tit. §. 1. in principio*, Bettachin. *de Epiſcopo p. 1. lib. 3. q. 49. n. 93.* idem Speculator *in cap. de via compromiſſi num. 4.* Barboſa *dict. cap. 1. de jure Eccleſiaſt. ſub num. 94.* † Secundo notabis quod re in- 31
tegra, & antequam incipiatur, etiam facta commiſſione poſſit revocari compromiſſum: ita Ludovic. Miranda *dict. quæſt. 23. art. 34. concluſ. 3.* ubi cum Innocent. *in dicto cap. in cauſis 30. hoc tit.* ubi Barboſa *n. 4.* dicunt quod cum attinguntur ſubſtantialia negocii, deſinit negocium ipſum eſſe integrum; ut puta cum cœperunt tractare de perſona eligenda; ſecus autem, ſi tantummodo ſunt expleta aliqua pertinentia ad actus ſolemnitatem; ut quia dixerunt miſſam de Spiritu Sancto, & alia ſimilia.

Tertiò notabis congruentius eſſe, ut compro- 32
miſſarii electores ſint in numero impari, ut probant Doctores per verba Pontificis *in dicto cap. in cauſis* ibi: *Duos elegerunt, ut quinque de eorum Capitulo eligerent electores*, docent Barboſa ibi *n. 3.* & *in dicto cap. cum dilectus 32.* ſic notans *num. 2.* per verba textus ibi: *in tres Canonicos Morin.* & in terminis idem Fr. Ludovic. Miranda *in manuali Prælator. dicta quæſt. 23. art. 34. concluſ. 1.* ubi cum 33
Panormit. *in dicto cap. in cauſis*: tenet quod Capitulum non ſolùm poteſt compromittere certis perſonis poteſtatem eligendi; ſed quod etiam poſſit eligere aliquos, per quos eligantur Compromiſſarii electuri poſtmodum vice omnium, & nomine totius Capituli.

Quartò notabis quod electio ex compromiſſo 34
fieri non poſſit, niſi omnes Collegæ omnino huic compromiſſo conſenſerint: ſic idem Barboſa *in dicto cap. in cauſis hoc tit. num. 4. in fine*, idem hic *num. 35.* per gloſſam *vice omnium*, ubi Innocent. *col. 3. num. 6.* ſuper verb. *vel ſaltem.* Compoſtel. *collect. 3. à num. 21.* verſ. *primo quæro.* Hoſtienſis *col. 8. num. 49. in dicto verbo vice omnium*, Bald. *col. 5. num. 21.* verſ. *ſequitur in littera.* Ancharan. *col. 4. n. 1.* verſ. *tertio principaliter quæro.* Zabarella *in §. vel ſaltem*, verſ. *quæra*, Butrius *col. 6. n. 40.* verſ. *ſequitur in littera.* Panormit. *n. 6.* verſ. *in gloſſa.* Imola *col. ultima num. 9.* verſ. *& notabene.* Sylveſter *in ſumma verb. electio 2. q. 11.* Ludovicus Miranda ſupra *q. 22. art. 34. concluſ. 2.* Rendina *in promptuaria receptarum ſentent. tom. 1. titul. 36. numero 14.*

Etenim quod Canonici poſſint totam poteſta- 35
tem eligendi in arbitros, compromiſſo facto transferre, dixerunt Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 14. quæſt. 6.* verſ. *quæres*, Ludovicus Miranda *in manuali Prælat. dict. quæſt. 23. art. 34. concluſ. 1.* ubi refert Doctores in textu noſtro tenere hujuſmodi arbitros compromiſſarios, quibus eligendi poteſtas, & facultas committitur, ut nomine, & vice omnium provideant de Prælato Eccleſiæ alicui vacanti, atque viduatæ congruentius eſſe debere in numero diſpari, quàm pari, nec oportere illos neceſſario eſſe de Collegio.

Notandùm quintò eſt, quòd per compromiſſum 36
fuerunt electi in Pontifices Clemens IV. *anno* 1265. Gregorius X. *anno* 1271. & Joannes XXII. *anno* 1316. quem compromiſſo in ejus perſona facto, fertur ſe ipſum elegiſſe; & hac de cauſa compromiſſum deinceps in deſuetudinem abiiſſe.

Et

Et hoc exemplo S. Antonius *part.3 tit.2.cap.24.*
in princip. & Azor. *inſtitut.moral.dict.p.2.lib.4.c.*
37 *2.quæſt.*8.† Dixerunt ut hac de cauſa poſſit com-
promiſſarius, ſi unus tantum ſit, ſeipſum eligere;
quod in Pontifice verum credit Barboſa *de Jure*
Eccleſiaſt. part.1.n.97. quia talis electio non re-
pugnat juri Divino, aut naturali; cum eidem mi-
nimè repugnet eundem eſſe eligentem & electum.
38 † Nec obſtat quod habeat juris humani repugnan-
tiam per dicta ſupra *in cap. cum in jure peritus* 23.
hoc titulo; quia hæc non ſufficit ad bujuſmodi
electionem annullandam; utpote quod nulla ex-
ceptio à jure humano proveniens contra talem ex-
ceptionem poſſit opponi, juxta textum *in cap.licet*
hoc tit. ita Barboſa *ubi ſupra.*
39 Sed quia jam per Bullam Gregorii XV. ſtatui-
tur ſuffragium electi non numerari, ſive per ſcru-
tinium, ſive per acceſſum, ſive per ſcrutinium, &
acceſſum ſimul fiat electio, nec poſſe quem ſeipſum
eligere etiam per viam compromiſſi, &c. Ideò eve-
nit ut etſi olim eſſet controverſum apud Doctores,
an votum electi computaretur ad conſtituendam
majorem partem, ut colligitur ex latè adductis per
Campanil. *in diverſ.Juriſ.Canonici Rub.7.cap.6.* à
n.62. Julius Lavor. *variar.lucubr. cap.6. num.* 14.
tit.4.de electione, idem Barboſa *in dict.cap.licet hoc*
*tit.num.*8. Tamen jam hodie ex dicta Bulla aliter,
ut patet, deciſum extat, cum ex ea pateat neminem
poſſe ſibi ſuffragium ferre; & inde, nec in ſe com-
promittere, aut poſt compromiſſum ſeipſum eli-
gere, ut docet idem Barboſa *de Jure Eccleſ. dict.*
c.1.ſub dict.n.97. videndus *ibi, n.*104.
40 Et idem tenens Bonacina *de legitima Summi*
Pontificis, electione dict diſp.1.quæſt.3.puncto 2.n.9.
addit *n.* 10. Compromiſſarios poſſe unum ex
ipſis compromiſſariis eligere; & *num.* 11. quod
Compromiſſarii eligere debent Papam in conclavi
clauſo; & *num.*12. quod Compromiſſarii ſervare
debent in electione formam ſibi à Cardinalibus
compromittentibus præſcriptam, ſi forma fuit eis
præſcripta; & Barboſa *in dict.cap.1 num.98.* refert
ad litteram cæremoniale ritus Pontificiæ electionis
de mandato D. Gregorii XV. compoſitum, & ab
41 ipſo confirmatum. † Et quòd verbis illius, ſeu aliis
ſimilibus ſolet addi compromiſſo tempus; ad quod
uſque volunt Cardinales poteſtatem compromiſſa-
rios habere, (quod credo poſſe etiam poni, &
ſignari in compromiſſo facto per Canonicos, cùm
nulla ſit ratio diverſa,) & poſtea inquam ſubjun-
gi verba ſequentia: *Et promittimus nos illum pro*
Romano Pontifice habituros, quem Domini Compro-
miſſarii ſecundum formam prædictam dixerunt
eligendum, vel alia accommodata præſcripta
Compromiſſariis ad formam.
42 Alia inquam eſt eligendi forma, ſcilicet quæ per
viam Spiritus Sancti dicitur, de qua ſit mentio in
textu noſtro, & inquam ſit per unanimem, concor-
demque omnium conclamationem, citra collatio-
nem ſuffragiorum prorſus ullam: ita Boër. Epo
dicto lib.1.num. 210. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.dict.*
cap.1.part.1.n.99. Ubi addit hanc duplicem eſſe,
alteram per inſpirationem; id eſt quando nullo in-
ter eligentes ordine ſervato ipſi quaſi inebriati, &
ſuper ſe quaſi facti eligunt. Alteram per quaſi in-
ſpirationem, quando ſubitò, & repente unus poſt
alium ſine aliquo intervallo eundem eligunt: ita
Bonacina *dict.diſp.1.quæſt.3.puncto* 3. Hoſtienſ. &
Abbas *hic*, Oldradus *conſ.*155. Greg. Lopez *in l.*21.
43 *tit.5.p.1.gloſſa alguno.*† Sed ſic nempe, ut propter
verba textus noſtri ibi *ab omnibus*, dicant Docto-
res ſufficere quod unus diſſentiat ad effectum, quod
electio non dicatur per viam Spiritus Sancti, Joan-
nes Andreas hic *num.*39. Bellamera *in §.niſi fortè,*
n.2.& 3. Compoſtel. *num.* 21. Vitalis *in clementi-*
na ne Romani n. 22. hoc tit. Rota *in Meten. Mona-*
ſterii 5.Julii 1625. coram R.D. Coccino Decano *in*
verſ.nec ex eo, idem Barboſa *ſupr.num.*100. ubi ad-
dit quod hoc modo fuerunt electi Gregor. XI. *an-*
no 1270. ex Platina, & Panvin. *in ejus vita*, & Joan-
nes 21. *anno* 1275. cum multis aliis Barboſa hic
*num.*31. Innocent. *n.* 3. Hoſtienſis *n.* 50. Sylveſter
in ſumma, verb. *elect.2.n.27.* dicunt quod in ele-
ctione facta per viam Spiritus Sancti, non eſt opus
ſervare formam hujus textus, & Joannes Andreas
*n.*40. Petrus de Baxia *in directorio electionis*, dixe-
runt quòd hodie electio hæc per viam Spiritus
Sancti Deo auctore, immediatè peccatis noſtris
exigentibus raro occurrat.
Et quòd non à multo tempore fuerit introducta 44
alia forma eligendi Summum Pontificem, per ado-
rationem inquam; videlicet quando duæ Cardi-
nalium partes, nullo ſcrutinio ſpectata, ſed voce
tenus aliquem ex Cardinalibus in Romanum Pon-
tificem ſalutabant, venerabanturquè, ut referunt
Azor. *inſtit.moral.dict.p.2.lib.4.cap.5. in fin.* Bar-
boſa *dict.cap.1.de Jure Eccleſiaſt.n.*12. † Ubi quod 45
ſecundùm hanc formam fuerunt electi Clem. VII.
anno 1523. Paul. III. *anno* 1534. Julius III. *anno*
1550. Marcel. II. *anno* 1555. Paul. V. *eodem anno*,
Pius IV. *anno* 1566. & alii ſucceſſores uſque ad
Greg. XV. incluſivè.
Ad hæc addo ex gloſſa *cap. in nomine 23. diſt.* 46
verb. *tractantes*, quod ad bonam faciendam elec-
tionem, debent præcedere tractatus, ubi fiat diſ-
cuſſio eorum, quæ facienda ſunt, ubi nominan-
tur utrinque plures, qui judicentur digni; & quod
fiat collatio nominatorum perſonæ ad perſonam,
meriti ad meritum, & Cœli ad Cœlum, ut infra
in cap.in Geneſi, & cap. cumana, ibi inquam quiſqua
dicit, quod ſibi videtur abſque eo tamen, quo ſe-
quatur aliqua concluſio, vel electio, Barboſa *de*
*Jure Eccl. num.*183. ſed ut infra dico, jam ſolum
inquiritur de majori parte votantium, non de illa,
quæ ſit ſanior.

QUÆSTIO II.

An ſcrutatores debeant eſſe tres præciſè, & non pauciores? Et an debeant eſſe de Capitulo? Et an conſuetudine introduci poſſit, ut aliqui extra Collegium interveniant in electione, poſſintque eligi ſcrutatores. Et an de ſubſtantia ſit electionis per ſcrutinium, ut eligentium vota exquirantur ſecretè? Et quod nunquam publiccentur eligentium vota, ſed ſemper maneant ſecreta?

SUMMARIUM.

1 *Non poſſunt ſcrutatores eſſe pauciores, quàm tres*, n.2. *& de ratione*, n.3.
2 *Electionis ſubſtantialia à quo puncto aſſumantur*, & n. 14.

4 *Scrutatores non debent eſſe plures, quàm ſex, niſi diſpenſativè, etiam de conſuetudine, &* num. 13.
5 *Conſuetudo eſt quid facti.*
6 *Electio non valet, ſi ſtante ſtatuto, quod fiat ad annum, fiat per triennium.*
7 *Scrutatores tres debent eſſe de Capitulo, ſeu Collegio.*
8 *Electio eſt nulla, quando cum ſcrutatoribus de Capitulo admiſcentur alii extra Capitulum.*
9 *Negativa quod quis non eſſet examinator Synodalis, debet plene probari, nec ſufficit Curiæ Regiſtrus.*
10 *Conſuetudo ut introducatur requirit ſcientiam conſenſus Papæ contra Canones: & quare,* n. 11. *ſecus lege civili*, n. 12.
13 *Conſuetudo eligendi plures ſcrutatores quàm tres, eſt nulla, & quando ſuſtineatur,* numero 15.
14 *Clauſula irritans electionem, ad quæ pertineat?*
16 *Scrutinium electionis debet fieri ſecretè per ſcrutatores: & in quibus caſibus tale cenſeatur: quibuſque modis*, à n. 17.
19 *Vota eligentium in ſcriptis redigi debent.*
20 *Regularium electiones debent fieri per vota ſecreta.*
21 *Vota eligentium nunquam ſunt publicanda, alias vidente, aut ſciente Capitulo, electio eſſet nulla* num. 22. *etiam ſi unus manifeſtaret electorum* num. 23. & n. 26.
24 *Suffragia ſunt ferenda ſecretè; ut ſic electio magis libera cenſeatur; & etiam convenit ut ita ferantur in actibus gravibus* numero 25.
25 *Elector unus ex multis, qui petit ut ſecretè vota ferantur, auditur.*
26 *Nomina eligentium non ſunt publicanda.*
27 *Abbatiſſæ electio per vota non ſecreta, eſt nulla. Et à quo vota accipiantur*, n. 28.
28 *Trid.* cap. ſeſſ. 25. *non tollit diſpoſitionem* cap. quia propter: *num.* 38.
29 *Electio ſecreta reputatur cum aliqui fuerunt electi à ſuperioribus, qui vota omnium diligenter exceperunt.*
30 *Electio non deſit eſſe ſecreta ex ſola ſimplici oſtenſione unius eligentium ſchedulæ: fallit* numero 31. 32. & 34.
32 *Electio non dicitur ſecreta, quando major pars ſuffragiorum oſtenderetur* n. 33.
34 *Electio non eſt ſecreta, quando aliquo patenti ſigno fit nominatio ab eligentibus per ſchedulam.*
35 *Eligentes non ſecretò peccant mortaliter, & electi illud ſcientes, tenentur ad reſignandum, vel petere à Sanctiſſimo Confirmationem.*
36 *Electio non eſt ſecreta quando aliqui ex electoribus unicam ſchedulam recipiunt, unico nomine ſcriptam. Et quando recipitur de manu Scribæ duplex ſchedula, quarum una reponitur*, n. 37.
39 *Electio inter regulares facta, non permiſit, ut vota recipi valeant ore tenus, contra aliqui.*
40 *Electio debet eſſe ſecreta ut valeat in foro fori, non in polo poli.*
41 *Publicari debent vota eligentium in communi, non obſtante appellatione, & hæc vota in ſcriptis redacta*, n. 42.
43 *Vota in communi publicari, qualiter dicātur?*
44 *Electores queunt variare, & iterum eligere ante publicationem ſcrutinii, non ſic eo publicato.*
45 *Publicatio realis, & diſtincta, eſt neceſſaria in electionibus. Et eſt facienda expreſſè, & clara voce, non alio ſigno*, n. 46.
47 *Particulæ* mox, ſigillatim, cunctorum, diligenter, & exquirant: *quid ſibi velint, &* numero 48.
49 *Vota eligentium, ut efficacia ſint debent eſſe pura, & ſincera, non conditionata.*
50 *Scrutator quartus non eſt eligendus, ut ſcrutetur ſcrutatores.*

AD primam difficultatis partem videtur di- 1
cendum, ut electio valeat, in qua fuerint
electi plus ſcrutatores, quàm ſex, & etiam ſi ali-
qui ſint extra Capitulum, ut fuit opinio Vincen-
tii, & Trancredi, Mandagot. *de electione cap.* 23.
in verb. *irritari*: ubi quod in Curia fuit confirmata
electio Abbatis Tullen. licèt in ea fuerint electi ſex
ſcrutatores, tres ſcilicet de Collegio, & tres extra
Collegium, quem etiam refert Cardinalis hic *n.* 13.
quæſt. 12. verſ. & *juxta Mandagotum*. Hoſtienſis
in ſumma de electione §. *qualiter facienda col.* 4.
verſ. *aſſumendi* Goffredus *in ſumm. hoc titulo nume-
ro* 7. Joannes de Friburg. *in ſumm. hoc tit. quæſt.* 7.
col. 2. verſ. *aſſumantur*, Joannes Andreas *hic n.* 9.
verſ. *aſſummantur*, dicentes hanc opinionem eſſe
in Curia receptam; etſi ipſi contrarium teneant.
Adhuc verò ex communi Doctorum ſententia, 2
juxta textum, dicendum eſt noſtro textu cum
Abbate *num.* 13. verſ. *tertium ſubſtantiale*. Imola
num. 7. Innocentio *num.* 4. Baldo à *num.* 31. Joan-
ne Andrea *dict. num.* 9. dicentes tres, & non pau-
ciores eſſe eligendos ſcrutatores; ſic ut alia elec-
tio ſit nulla; quia etſi gloſſa *hic* verb. *ſanior in fine*.
exiſtimet formæ ſubſtantialia textus noſtri non in-
cipere à verbis illis *aſſumantur tres de Collegio*, ſed
à verbis immediatè ſequentibus, ibi: *Qui ſecretè,
& ſigillatim verba cunctorum diligenter exquirant*:
tamen idem Joannes Andreas *in dicto verſ. aſſu-
mantur*. Hoſtienſis *num.* 17. & 43. Cardinalis *n.* 3.
quæſt. 13. Ancharanus *col.* 1. *in fine* Goffred. *conſ.*
187. *num.* 1. dicunt ſubſtantialia textus noſtri in-
cipere *à dict. verb. aſſumantur*; & quod non ſit re-
cedendum ab hac opinione in conſulendo, & ju-
dicando, tenent præter Goffred. Rebuffus, *ſuper
Concord. tit. de Regia ad Prælat. nomin. faciend.* §.
ultim. verb. *formam*. verſ. *tres*. Franciſcus Marc.
deciſ. 1201. Joannes de Friburg. *hoc tit. quæſt.* 7.
concluſ. 2. verſ. *aſſumantur*. Sylveſter *in ſumm.*
verb. *electio* 2. *num.* 12. verſ. *tertium* Suarez *de
relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 8. *in fi-
ne*, Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. diſp.* 5. *quæſt.* 6.
num. 5. Julius Lavor. *variar. lucubrat. tit.* 4. *c.* 19
num. 46. Caſtellin. *de elect. Canon. cap.* 3. *num.* 2.
verſ. *ſecundo*, & cum Tabiena, Boërio, Angelo,
Roſela, Romano, Rendina, Azor. Judic. Lorich.
Tamburino, & aliis Barboſa *de Jure Eccleſ. p.* 1.
cap. 19. *num.* 185. † ex eo quia tres facilius con- 3
veniant, & fidelius negocium tractent, quod in
diverſis electionibus, ac aliis arduis negociis, vidi
ſæpius practicari per ſpatium 18. annorum in Ca-
thedralibus Eccleſiis, Auſturicenſ. & valliſolet.
praximque eſſe univerſalem, credo.
Nec obſtabit dicere quod ubi non minus, quàm 4
tres,

tres, ſed plures aſſumuntur ſcrutatores, debeat
electio valere ex regula *utile per inutile*, *de reg.
juris lib.* 6. & ex his, quæ latè dixi infra *ſub titulo
de confirm. utili per inutili*; quia reſpondetur re-
gulam hanc non habere locum, quando aliquid
inducitur forma ſubſtantiali; prout eſt quod
tantum eligantur tres ſcrutatores de collegio: nam
cum forma ſit individua, utile per inutile vitiabi-
tur: ſic docent Gutierrez *Canonic. quæſt. lib.* 2. *c.* 15.
num. 114. Rota *in deciſione* 41. *num.* 9. *part.* 1. De-
cianus *conſ.* 532. *num.* 5. Mandoſ. *regula* 27. *quæſt.*
24. *num.* 10. Matientz. *l.* 1. *gloſſa* 4. *n.* 9. *tit.* 4. *lib.* 5.
recop. Bellet. *conſult.* 12. *n.* 30.

5 Unde relata noſtri textus gloſſa non eſt admit-
tenda, cum non ſit credendum Doctori ateſtanti,
prout nec creditur de conſuetudine atteſtanti; eo
quod conſuetudo ſit quid facti; & quod tunc
fuit, poteſt hodie non eſſe, Mobedan. *deciſione*
2. & 3. *de conſuetudine*: de quo dubio; etſi Bar-
boſa *hic*, & *in dict. cap.* 19. videatur aſſentire,
Ego *in dicto cap. fin. de conſuetudine*, plura dico;
& ad propoſitum revera videtur ut ſi in curia fa-
ctum ſit, ut cum ſex ſcrutatoribus modo dicto
fieret, tunc procedere magis ex confirmatione
Pontificia: nam ut rectè Rota advertit *in deciſio-
nibus Meten. Monaſterii*, & *Treveren. Abbatiæ*,
de quibus dixi *ſupra quæſtione* 1. per Summum
Pontificem potuit confirmari ex gratia, non au-
tem ex eo quod electionem cenſerit validam: ita
idem Barboſa *dict. cap.* 19. *num.* 188. & *hic ſub
num.* 15. & in terminis electionis Roman. *conſ.* 66.
num. 2. *uſque ad finem.*

6 Ubi quod ſtante ſtatuto, ut electio fiat ad an-
num, & non ultra; & ſi contra fiat ſit nulla, tunc
electio facta per triennium, nulla dicatur in to-
tum; quia illa verba dant formam electioni, quæ
facit eam individuam: ita docent Nicolaus Gar-
cia *de benef. part.* 2. *cap.* 1. *num.* 59. Alciatus *in l.* 1.
§. *ſed ſi mihi n.* 13. *ff. de verbor. obligation.* & ſic
fuiſſe dictum *in dict. Treveren. Abbatiæ l.* 1. *verſ.* &
quamvis, refert, ac ſequitur idem Barboſa *dict.*
19. *num.* 190. *in fine.*

7 Ad ſecundam quæſtionis partem etiam ex dictis
eſt affirmativè reſpondendum, nempe ut tres ſcru-
tatores debeant eſſe de Capitulo, alias electio ſit
nulla, ut colligunt Doctores ex verbis noſtri tex-
tus, ubi expreſſè dicitur, quod hi tres ſint de Col-
legio, ſubdens poſtea electionem alias factam non
valere, ut tenet Abbas *hic num.* 13. *verſ. quar-
tum ſubſtantiale*, Imola *num.* 8. Joannes Andreas
numero 11. Butrius *numero* 22. *verſic. dicitur ſepti-
mo*, Hoſtienſis *numero* 25. & 43. Cardinal. *num.* 3.
quæſtion. 12. Compoſtell. *numero* 5. *in fine*, verſic.
de collegio, Ancharanus *col.* 2. verſi: *circa hoc*, Bar-
boſa cum infinitis ex modernis, Barboſa *num.* 14.
& iterum *de Jure Eccleſ.* cum eiſdem nempe Re-
buffo, Romano, Biajo, Franciſco Marco, Ludovi-
co, Miranda Sigiſmundo à Bononia, Lavorio, Ca-
ſtellino, Tamburino, & aliis *dict. cap.* 19. *num.* 186.
ubi refert ſic tenentem *dict. deciſ. Meten.* verſic.
nec eſt verum, & *Trever. Abbatiæ*, verſ. & *quod
etiam.*

8 Et ſic in terminis quod electio ſit nulla, quan-
do cum ſcrutatoribus de Collegio adhibentur alii,
qui non ſint de collegio, fuit dictum *in Nicen. Pa-
rochialis*, 25. *Junii* 1629. coram Cardinali Virili,
ubi etiam fuit reſolutum concurſum eſſe nullum,
in quo cum Examinatoribus Synodalibus interve-
nit alter, qui non ſit examinator ſynodalis citans
Nicolaum Garciam *de beneficiis part.* 9. *cap.* 2. *nu-
mero* 83. & 84. & *n.* 324. & 342. referentem ad hoc
deciſiones Rotales, & aſſerit ita declaraſſe Sa-
cram Congregationem *in una Toletana*, & noviſ-
ſimè Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *p.* 1.
numero 189. dicit ſe vidiſſe dicto anno 1629. ab
eadem Sacra Congregatione bis deciſum *in una
Meſſanen.* † Et iterum in textu noſtro *dict. nu-* 9
mero 15. *in fine*, obi addit, quod negativa illò,
quod quis non eſſet examinator ſynodalis, debeat
plenè, & concludenter probari, uti fundamen-
tum intentionis; & quòd non ſufficit, ut in regi-
ſtris Curiæ Epiſcopalis, non reperiatur nomina-
tus, aut deſcriptus in ſynodo ille, qui prætendi-
tur non eſſe examinatorem ſynodalem; quia poſ-
ſibilis erat, quod fuerat deputatus examinator ſy-
nodalis ab Epiſcopo in ſynodo, & non fuerit deſ-
criptus, ut cenſuit Rota *deciſione* 323. *numero* 4.
verſic. *ultra quod*, *part.* 2. *recent.* quia omiſſio, &
negligentia deſcriptionis non poteſt nocere parti
juxta Surdum *conſ.* 135. *num.* 9. *in fine*, & alios
per regulam textus *in l. Imperator*, *ff. de ſtatu ho-
minis.*

Ad tertiam quæſtionis partem, ſuppoſito quod 10
ad introducendam conſuetudinem contra Canones,
requiritur ſcientia, & expreſſus conſenſus Papæ,
etiam quantocumque temporis ſpatio, ea fuerit
introducta, & ſervata, ut tenuerunt Archidiac. *in
c. cum de beneficio num.* 2. *circa medium*, verſ. *nam*,
& *ibi notat de præb. lib.* 6. ubi Joannes Andreas *poſt
principium*, Gemin. *numero* 6. & Franc. *num.* 3. & 4.
S. Antonin. *part.* 1. *titulo* 16. *cap. unico*, §. 2. *ante
finem*, verſ. *dicit autem*, Joannes Salas Verallus,
& Caval. relati à Barboſa *hic ſub numero* 16. & *de
Jure Eccleſiaſt. parte* 1. *dict. cap.* 19. *numero* 193.
† eo quod Summus Pontifex non habet poteſta- 11
tem à populo, ſed à Deo immediatè; ſic ut non
ſit populus, qui inducit conſuetudinem contra
Canones, ſed authoritas Papæ permittentis, ut di-
xerunt Abbas *in cap. de conſuetudine*, *numero* 8.
in fine, Salas *de legibus quæſtione* 97. *tractat.* 14.
diſputatione 19. *ſect.* 6. *numero* 59. verſic. *hac ſen-
tentia.*

Quod in lege civili ſecus eſſe dicunt, cum ea 12
tendat ad bonum publicum, & in utilitatem pri-
vatorum; in tantum quod ſi populus vult ſibi
præjudicium inferre, Principes ab eodem populo
poteſtatem habentes non curent per doctrinam
textus *in l. de quibus*, *ff. de legibus*, & doctrina
Sancti Thomæ 1. 2. *quæſtione* 47. *articulo* 3. *in
reſponſo ad* 3. Abbas *in dicto cap. fin. numero* 9.
Driedon. *tractat. de libertate Chriſtiana*, *cap.* 11.
ad finem, Rota *in relata quæſtione præcedenti*,
Treveren. Abbatiæ *la* 2. verſ. *ſecundo*, de quo
puncto nonnulla dixi *in dicto cap. fin. quæſt. fin.
de conſuet.* & *in quæſt.* 2. *illius Rubricæ.*

Et ſuppoſito quod dixi etiam de decreto legis 13
ſive clauſulæ irritantis ſupra *in Rubr. de conſtitut.
quæſtione* 8. reſpondeo ad difficultatem propoſitam
quòd quando prætenditur de conſuetudine, poſſe
eligi plures, quàm tres ſcrutatores, aut ex his ali-
quos extra collegium, talem conſuetudinem non
eſſe obſervandam, cùm contraveniat deciſioni tex-
tus noſtri, quæ habet decretum irritans, quod tol-
lit omnem conſuetudinem in contrarium, ut dixit
in puncto Boër. *deciſione* 1. *n.* 49. & 50. & credo
verum hoc dici juxta diſtinctiones, quas retuli ſu-
pra *in dicto cap. fin. de conſuet.* q. 4. ubi qualiter lex
improbet conſuetudinem præteritam, & futuram,

& juxta caſus ibi poſitos erit etiam verum quod
lex Papæ non poterit abrogari, ſaltem abſque il-
lius ſcientia, ut egregiè probant Divus Thom.
1. 2. *quæſtione* 97. & ibi Petr. de Lorca *de legibus*
diſput. 29. *in princip* Driedon. ſupra *cap.* 2. *in*
fine, lib. 1.

14 Nec obeſt dicere ſecundùm aliquos in caſu no-
ſtro non agi de præſcribenda lege, ſed communi
Doctorum ſententia, cum revera agatur de lege
præſcribenda: nam cum aliqui Doctores interpreta-
rentur, ut jam dixi noſtri textus ſubſtantialia in-
cipere à verbis *qui ſecretè inquirant*, adhuc Doc-
torum communis opinio jam relata, exiſtimat
ſubſtantialia dictæ noſtræ deciſionis incipere à ver-
bo *aſſumantur*, uti etiam declaratur *in cap. Eccle-*
ſia veſtra el. 2. 57. §. *denique*, ubi eſt expreſſum
quod clauſula poſita hic in textu noſtro, dum
poſt requiſita ad electionem legitimè faciendam
ſubjungit *electio aliter facta non valeat*, quæ refer-
tur ad ea omnia, quæ attentantur contra formam
electionis repertam ab alio textu in Concilio ge-
nerali; non autem ad alia ibi narrata quæ ad elec-
tionem faciendam reperta ſunt ab aliis etiam Ca-
nonibus; & ob id Suarez *de legibus lib.* 6. *cap.* 5.
num. 1. verſ. *de hac igitur interpretatione*, Barboſa
hic dict. num. 16. *in fine*, & *de Jure Eccleſiaſt. dicto*
cap. 19. *numero* 194. exiſtimarunt in textu noſtro
agi de præſcribendo contra jus, non autem con-
tra communem ſententiam quæ ſolùm verſatur
circa interpretationem noſtri textus.

15 Et licèt Cardinalis hic *quæſt.* 12. & Speculator.
in hoc titulo §. 1. *numero* 12. Boër. à *dict.* Manda-
got. *de electione litter. R.* verſ. *adde*, in puncto
dubii propoſiti affirmativam partem ſequantur ta-
men ut conſiderant ibi Cardinalis *dicta quæſt.* 12.
Barboſa *dict. numero* 16. *in principio*, & *de Jure*
Eccleſiaſt. dict. part. 1. *cap.* 19. *à numero* 191. il-
lorum opinio procedit quando illi extra Colle-
gium ſcrutatores aſſumpti de conſuetudine legiti-
mè præſcripta habent vocem, cum tunc jam di-
cantur de Collegio eligentium, ac per conſequens
dici aliquomodo poſſe, tales ſcrutatores electos
fuiſſe de collegio: & confirmatur ex doctrina tex-
tus *in cap. cum Eccleſia Sutrina* 3. *de cauſa poſſeſ.*
& propriet. & ex his, quæ latè ibi adduxi & ſu-
pra *ſub quæſtion.* 6. *Rubricæ noſtri tituli*, quatenus
Clerici, de quibus ubi una cum Canonicis elige-
bant Epiſcopos.

16 Ad quartam quæſtionis partem, an ſit de ſub-
ſtantia electionis factæ per ſcrutinium, ut vota
electorum exquirantur per ſcrutatores ſecretè; &
affirmativè reſpondeo ex textu noſtro *in verſ.*
qui ſecretè, id eſt ſecundùm Innocentium, &
Panormit. ſeorſum ab aliis de collegio, ut tenuit
Ludovicus Miranda *in man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 23.
17 *articul.* 29. *concluſ. unica* verſ. *quinto*, † quod du-
pliciter fieri poſſe contendunt Boërius deciſione 1.
num. 35. Chuchus *inſtitut. moral. lib.* 4. *hoc titulo*
numero 222. Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.* 8. *lib.* 2.
cap. 5. *numero* 10. Tamburin. *de Jure Abbatum*
tom. 2. *quæſt.* 6. *numero* 8. Sigiſmund. de Bononia
hoc titulo dub. 27. *numero* 11. Julius Lavor. *variar.*
lucubrat. tit. 4. *cap.* 19. *numero* 75. primo ſi ſinguli
electores, viva voce proferunt coram ſcrutatori-
bus, quem eligunt, & aliquis ipſorum ſcrutato-
rum ſcribat; & hoc quidquid dicat Ludovicus à
18 Miranda *dict. quæſt.* 23. *art.* 15. *concluſ.* 2. † ſecundo
modo ut quiſquis eligentium in ſchedula votum
ſuum ſcriptum deferat, adeo ut nec ipſis ſcruta-
toribus notum fiat; qui modus videtur magis com-
modus, & uſitatus, ut ego expertus ſum in Ec-
cleſiis Aſturicenſi, & Valliſolet. ubi fui Cano-
nicus, Doctoralis, & Pœnitentiarius; & ita ſty-
landum debere conſulit Barboſa *de Jure Eccle-*
ſiaſt. part. 1. *cap.* 19. *numero* 104. de quo etiam lo-
quuntur Lavorius *dict. cap.* 19. *numero* 75. Tam-
burin. *dict. quæſt.* 6. *numero* 8. etſi in contrarium
ſit obſervantia quamplurimarum religionum.

Quare Abbas hic *numero* 6. Butrius *numero* 27. 19
Joannes Andreas *numero* 19. Hoſtienſis *numero* 31.
Barboſa *numero* 24. docent per verba hic *in ſcriptis*
redacta, ut ſit de forma ſubſtantiali, quod vota
in ſcriptis ſint redacta, ſic ut aliter non ſervetur
forma, & Innocentius *numero* 6. Imola *numero* 5.
in fin. verſ. *in gloſſa redacta*, dicunt ideò ſic requiri;
quia melius conſtat de voto per ſcripturam; hoc
eſt ne memoria ſcrutatorum pereat, Biax *ſupr. p.* 3.
cap. 28. *à numero* 1. Ludovic. Miranda *dict. art.* 29.
concluſione unica verſiculo octavo, Rota apud R.D.
Coccinum *in jam relata quæſt.* 1. *Treveren Abba-*
tia 1. *verſ. quarta*: Et quid dicat idem Ludovic.
Miranda, *dicta concluſione unica verſ.* 9. non erit
derogata noſtri textus deciſio per Trident. *ſeſſ.* 25.
cap. 6. † Dum vult omnes regularium electiones 20
debere fieri per vota ſecreta; dum advertunt relati
à Barboſa hic *dict. numero* 24. *in fin.* & jam adducti.
Et ne obſtet primo adducto modo *num. præced.*
in principio, poteris dicere dictam requiſitionem
ſcripturæ etiam in prædictis ſcrutatoribus in eo
modo eligendi, neceſſariam eſſe, ne eorum defi-
ciat memoria de electoribus; nempe qui viva vo-
ce protulerunt vota ſua.

Unde infero primo ut ad formam textus noſtri 21
ſervanda, requiratur eſſentialiter, ut vota ſingu-
lorum eligentium nunquam publicentur, ſed ſe-
creta maneant, ut patet *ex dict. cap.* 6. *Trid. ſeſſ.*
25. Bonacina *de electione Pontif. diſp.* 1. *quæſt.* 5.
p. 1. *à num.* 4. Julius Lavorius *dict. cap.* 19. *num.* 54.
ubi *num.* 55. ſubdit quòd ſi quis de facto attentaret
dare votum publicè, & palam non debet permitti
† quia ſi hoc fieret vidente, vel conſentiente Ca- 22
pitulo, vel majori parte illius, electio eſſet nulla,
per regulam *l. non dubium cod. de legib.* Garcia *de*
beneficiis p. 5. *cap.* 4. *num.* 184. Caſtellin. *de elect.*
cap. 5. *num.* 25. Lavorius *dicto cap.* 19. *n.* 55. Si-
giſmund. à Bononia *hoc tit. dub.* 31. *num.* 4. Lau-
rent. de Peirinis *de privileg. regular. tom.* 3. *in ad-*
dition. cap. 9. *n.* 23. *pag.* 447. † reſolventes quod 23
ſi unus electorum publicè manifeſtaret ſuum vo-
tum permittente Capitulo, electio eſſet nulla.

Et ob id bene Octavian. Frangip. *in directorio* 24
Eccleſiaſt. diſciplinæ tit. de Decanis Collegiatis Ec-
cleſiar. n. 32. dixit ut quoties de rebus gravibus
ineunda ſunt, ſuffragia eadem ſecreto ferenda
ſint, ut ſine timore quiſque, quod ſenſerit, liberè
loquatur, cum votare ſecretò, minorem inconve-
nientiam, & majorem libertatem ad votandum
Chriſtianè habeat, quàm votare publicè, ut tra-
dunt Bobadilla *in politica libro* 3. *capite* 7. *nume-*
ro 38. *Curia Philippica parte* 1. §. 1. *numero* 22. &
conſulunt Nicolaus Garcia *dicto capite* 4. *numero*
185. Caſtellin. *in hoc tractatu pagina* 495. Barboſa
in dicto capite 6. *Trid. numero* 3. † Ut quamvis 25
in actibus particularibus de jure non requiratur, ut
vota præſtentur ſecreta; expedire tamen quòd in
omnibus votaretur ſecretò. Hancque praxim vidi
in relatis Eccleſiis obſervari, ſicut ſcio & in aliis
Cathedralibus aſſuefieri in actibus arduis extra ele-
ctionem

ctionem Canonicam; & ſine difficultate ſi aliquis
Capitularium id petat; antequam vocantes inci-
piant ſua vota ferre in voce; eo quod ſic me-
lius evitantur tractatus, & interloquutiones, qui
fortè à nocte antea poſt cœnam ab aliquibus
ex capitularibus ad id in aliqua domo, ſeu
loco congregatis de in uno votando facti fue-
runt.

26 Et advertunt Fr. Emanu. Rodriguez *quæſt. re-
gular. tom. 5. quæſtione 52. articulo 9.* Barboſa *de
Jure Eccleſiaſt. dict. parte 1. cap. 19. ſub num.* 209.
intentionem Concilii *in dict. cap. 9.* fuiſſe ſtatuere,
quod capitula facerent electiones ſecretas in hoc
ſenſu, id eſt quod non permitterent fieri aliquid,
ex quo publicari poſſint nomina eligentium. Et
ob id cenſuerunt Aloyſius Ricius *in deciſ. Neopol.*
147. *num. 1. p. 4.* Novar. *in ſingulari concluſione* 86.
num. 3. Sigiſmund. à Bononia *hoc titul. dubio* 31.
27 *n.* 10. Barboſa *in dict. cap. 6. Trid. num.* 16. † Electio-
nem Abbatiſſæ factam per vota non ſecreta per
ignorantiam illius decreti, non valere, nec Epiſco-
pum poſſe diſpenſare, ut valeat: ita etiam docent
Molteſius *in ſumm. part. 1. tract. 6. cap. 16. n.* 156.
Laurent. de Peirin. *de privileg. Regul. dict. n. 25. p.*
447. Barboſa iterum *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap.*
19. *num.* 206.

28 Tamen in electione Abbatiſſarum, vel alterius
ſuperioriſſæ poſſe vota ſingularum Monialium per
Epiſcopum una cum Vicario, vel alio viro aſſum-
pto ore tenus, accipi, licet quatuor, aut quinque ea
ſciant, ſi hoc eſt juxta formam ſtatutorum veli-
gionis. Nec ob id impugnari dicto Trid. decreto
in dict. cap. 6. ſeſſ. 25. referunt deciſum Caletius *in
Margarita caſuum conſcientiæ*, verb. *Abbatiſſa*,
Nicolaus Garcia *de benef. dict. part. 5. cap. 4. n.* 189.
Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. reſol.* 637. *in 2.
addition.* Molfeſ. *dict. p. 1. tract. 6. cap. 16. n.* 154.
Caſtellin. *de electione c. 4. n. 4. & c. 5. n.* 18. Fr. Si-
giſmund. à Bononia *hoc tract. dubio 27. n.* 11. Tam-
burin. *de Jure Abbat. dict. tom. 1. diſp. 28. q. 4.* ſed de-
ciſum refert idem Caſtellin. *dict. c. 4. n.* 61. ita ſtrictè
illud decretum Trid. eſſe intelligendum; ut ſi poſt
electionem factam in Bullis confirmationis, ſeu
patentibus, exprimerentur nomina eligentium,
electio eſſet nulla: Sequitur Barboſa *dict. cap.* 6.
num. 8. quod ut vides non contravenit proximæ
adductæ praxi electionis Abbatiſſæ, ſive Superio-
riſſæ.

29 Unde evenit primo quod ſi electi fuerint aliqui
à ſuperioribus, qui vota omnium diligenter exci-
piant electionem, ſic factam reputari ſecretam, &
canonicam, ut cenſuit Sacra Congregatio, & at-
teſtantur Nicalaus Garcia *dict. p. 5. cap. 4. n.* 189.
Riccius in *deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. 6. deciſ.* 197.
n. 2. p. 4. Caſtellin. *dict. cap. 4. num.* 4. Sigiſmund. à
Bononia *dub. 27. n.* 11. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.
dict. p. 1. cap. 19. n.* 102. ubi iterum *n.* 203. tra-
dit relatum jam dictum *de electione Abbatiſſæ,
ſeu Superioriſſa*, & tenent etiam Tamburin. *de
Jure Abbatum dict. tom. 1. diſp. 5. q. 6. n.* 8. Barboſa
in dict. c. 6. Trid. n. 6.

Secundò, ut non deſinat eſſe electio ſecreta, ſi
quis v. g. electorum, ante ſcrutinium verbo dicat
ſe velle eligere hunc, vel illum; eo quod potuit
pro altero ſuffragium præſtare, Caſtellin. *de elec-
tione dict. cap. 5. n. 26. in fine*, Nicolaus Garcia
dicta parte 5. de beneficiis, cap. 4. n. 196. Barboſa
in dict. cap. 6. Trid. ſeſſ. 25. num. 14.

30 Tertio ut nec enim pura, & ſimplex oſtenſio
ſchedulæ ſecretò facta ab aliquo ex electoribus ad
effectum, ut videat, quem ipſe eligit, non tollit,
quin electio ſubſequens immediatè ſit ſecreta, ut
tenuerunt Navarr. *conſ. 4. in antiquis aliàs 5. in novis
hoc titulo*, Sayrus *in floribus deciſion. hoc titulo, de-
ciſione* 4. Fr. Emanuël Rodriguez *in ſumma p. 1.
cap. 102. n. 4.* Caſtellin. *hoc titulo, dict. cap. 4. n.* 3.
Bonacina *de legitima Summi Pontificis elect. diſp.
1. quæſt. 5 puncto 1. num.* 10. † Obſervantes eo caſu 31
electionem eſſe irritam, & nullam quando electo-
rum vota, culpa, & dolo totius, vel majoris partis
Capituli publicarentur, vel quando manifeſtatio
unius, vel plurium votorum, eſt realis cauſa, vel
præſumptiva rationabiliter, quod electio ſequa-
tur in hanc, vel illam perſonam; Barboſa *dict.
part. 1. cap. 1. de Jure Eccleſiaſt. num. 209. in dict.
c. 6. Trid. num.* 4.

Ex quo collegerunt Nicolaus Garcia *dict. p. 5.* 32
cap. 4. num. 183. Molfeſius *dict. parte 1. tract. 6. c. 16.
n.* 153. quod oſtenſio unius ſchedulæ, ſivè fiat
per malitiam, ſivè per errorem; dummodo non
cauſet effectum proxime dictum *num. præced.* non
officiat ſecretæ electioni: verum Rota *in Treveren.
Abbatiæ Sancti Maxim. 20. Novemb.* 1624. coram
R. D. Coccino Decano, *impreſſa*, per Maſſobrium
*in praxi habendi concurſum præludio 8. in princ.
n. 53. & 69.* & prout referunt Sigiſmund. à Bo-
nonia *hoc titulo, dict. dubio 31. ex n. 4.* cenſuit ele-
ctionem eſſe nullam, etiam ſi unicum tantum ſuf-
fragium publicetur, † quod certum eſt quando 33
major pars ſuffragiorum oſtenderetur; & ex quo
ante publicationem ſcrutinii, electio manifeſtare-
tur contra formam Concilii *in dict. cap.* 6. ut re-
fert Garcia *ibi ſub num. 5. in dict. cap. 19. de Jure Ec-
cleſiaſt. p. 1. à num.* 210. & Garcia *ubi ſupra dict.
num.* 63. dixit manifeſtationem unius ſchedulæ in
fraudem factam, irritare electionem. Et ſic eſſe in-
telligendum, Navarr. dicit prout etiam refert
idem Barboſa *in dict. cap. 19. numero 211. in
fine.*

Tamen non erit ſecreta electio, ſed publicata, 34
& nulla, quando eligentes per ſchedulam aliquo
patenti ſigno ſignatam, fiat manifeſtatio talis, ut
per illud innoteſcat ſcrutatoribus, vel uni ex illis,
quod talis elector eligit illum nominatum in ſche-
dula: ſic docent Caſtellin. *dict. cap. 4. de elect. dict.
n.* 61. Laurent. de Peirin. *tom. 1. de relig. ſubdito,
& Prælato cap. 23. quæſt. 1. de obedientia*, Barboſa
in dict. cap. 6. Trident. ſeſſ. 25. num. 9. idem *in dict.
c. 19. de Jure Eccleſiaſt. num.* 207.

Addens cum illis, ut ſic eligentes peccent mor- 35
taliter, ac proinde, ut ita electus factus, de hoc
certus, teneatur reſignare Prælaturam, ſive offi-
cium, vel petere à ſanctiſſimo confirmationem
cum diſpenſatione, ut referunt adducti à ſacra
Congregatione deciſum.

Nec etiam erit electio ſecreta; imò potius nul- 36
la, quando aliqui ex Electoribus unicam ſchedu-
lam recipiunt unico nomine ſcriptam, & nomen
electi, notum ſcribæ, vel alteri reponunt in Cap-
ſula, ut declaratum ſic teſtantur Nicolaus Garcia
dict. cap. 4. num. 193. Riccius *in Neapol. deciſione* 197
n. 4. p. 4. Caſtellin. *de elect. dict. cap. 5. n.* 25. Si-
giſmund. à Bononia *dicto dubio* 32. n. 6. Rota *in
Treveren. Abbatia la* 1. Barboſa *in dict. c. 19. n.* 208.
idem *in dict. cap. 6. Trid. n.* 12. cum Maſſobr. *dict.
præludio 8. n.* 69. ſecundùm Romanam impreſ-
ſionem. † Qui omnes idem ſentiunt quando qui ac- 37
cipiunt de manu ſchedulæ duas ſchedulas, unam,
quam voluerint, reponunt alteram reſcindunt; quia
ſcriba potuit revelare talem, qui non habuit,

niſi unam ſchedulam, vel talem qui non habuit duas.

38 Sed an hodie ſufficiat quod vota ſint ſecreta ex diſpoſitione *dict. cap 6. Trident. ſeſſione* 25: abſque alia forma? affirmat Fr. Ludovic, Miranda *in manuali Pral. dict. tom.* 2. *quaſt.* 23. *art* 15. *concluſ.* 2. aſſerens diſpoſitionem textus noſtri, modo ſublatam eſſe, per Trid. Sed ut jam adduxi aliter dicendum eſſe, ut etiam tenent Fr. Emao. *in ſum. p. dict. cap.* 102. *num.* 1. Zerola *in praxi Epiſc. p.* 1. verb. *Abbatiſſa* §. Azor. *inſtitut. moral. p.* 1. *lib.* 13. *c.* 10. *q.* 2. Fr. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dict. dub.* 27. *n.* 10. & 11. Rota *in dict. Meten. Monaſt.* 5. *Julii* 1621. *coram* R.D. Coccino Decano. *iterum in Treveren. Abbatia ſancti Maximi relata* 20. *Novemb.* 1624. *ſecundùm Rom. impreſ. Maſſobrii*, meritò obſervantes, ut dicit etiam Barboſa *in d. c.* 6. *num. fin* quòd quando diſponitur, quòd omnes electiones Regularium debeant fieri per vota ſecreta; non tamen cenſeatur ſublata forma dicti noſtri textus; ſed ut adhuc in ſuo robore perſeverer, juxta Rotam *in d. Meten. Monaſterii.*

39 Et pro perfecto intellectu *dict. cap.* 6. *Trid.* ſi dubites an in electione Superiorum regularium, poſſit præſidens Capituli præcipere ſcrutatoribus, ſub præcepto ſanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis latæ ſeotentiæ, ne recipiant ſuffragia ore tenus tradi ſolita pro aliquibus, ultra certum numetum electioni inſufficientem; ſed eo completo dicant electoribus ad aures prout ſervari dicitur, ut dent illis eorum vota: & referunt deciſum Caſtellin. *hoc tit. dict. cap.* 4. *num.* 44. *pro anno* 1623. Barboſa *in dict. cap.* 6. *num.* 11. hanc electionem eſſe nullam, cum adverſetur libertati requiſitæ in electione, & naturali conſenſui; imò & omnino reprobatas eſſe electiones hactenus celebratas, ſi ſcrutatores præcepto ſuperioris obtemperantes ſingulorum, non receperint, pro Canonicis non haberi: ita ille, & Ego ex jam *ſupra* adductis.

40 Alia de ſecreto tradit Barboſa hic *ſub num.* 17. & Ego cum illo *dict. Treveren. Abbatiæ* 1. *in fine*, dico, quod licèt Navar. *dict. conſ.* 9. *hoc titula*, poſt Innocent. & alios aſſerat electionem valere, ſi adſit conſenſus, etiam non ſervata forma ſecreti: tamen ejus dictum intelligendum eſſe in foro conſcientiæ: nam in foro fori ex proximè adductis *toto verſ. ad quartam*, pro indubitato, tenendum eſt electionem eſſe nullam.

41 Ad quintam quæſtionis partem, ut nunquam vota eligentium debeant publicari, reſpondebis abundè ex dictis *ſub verſ. ad quartam*; ſed non inde evenit ut in communi nequeant publicari, quia imò, & debent publicari omni prorſus appellationis obſtaculo remoto, ut colligunt Doctores per verba textus noſtri ibi: *Mox publicent in communi*: ita Hoſtienſis hic *num.* 34. Joannes Andreas *n.* 28. *verſ.* 9. Ancharanus, & Butrius *eodem verſ.* Barboſa *n.* 26. Biaxio *p.* 3. *hoc tit. c.* 29. *in princ.* eadem Rota *in Treveren. Abbatia*, verſ. *quinta*, & *in Meten. Abbatia* 4. *Februarii* 1628, coram R. P. D,
42 Dunozetto: † Qui omnes, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *c.* 19. *n.* 215. docent eſſe de forma ſubſtantiali, ut vota in ſcriptis redacta publicentur.

43 Qoòd ſi dubites qualiter dicantur vota in communi publicari, breviter reſpondeo id contingere, quando integer eorum numerus poblicè quoad totam congregationem profertur non exprimeodo in quorum favorem data fuerint; vel quod ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderent; ſed explicando tantum numerum perſonarum, quæ ſuffragium retulcrunt, Tamburin. *de Jure Abbat. dict. p.* 2. *q.* 5. *n.* 12. Barboſa ſupra *d. c.* 19. *n.* 216. † Ubi addit per textum *in cap. quod ſicut* 44
hoc tit. licere electoribus ante publicationem ſcrutinii variare, & alios ad libitum oominare, ſed publicato jam ſcrutinio, non ſic, cum debeat jam fieri collatio, & electio ſit celebranda, ut probat expreſſè textus infra *in cap. publicato hoc tit.* tradunt Lezana cum Barboſa *in ſumma quaſt. regul. tom.* 3. verb. *electio num.* 12. Ludovicus Miranda *tom.* 2. *quaſt.* 28. *art.* 24. *concluſ.* 2. Sylveſter *in ſumma* verb. *Electio* 2. *quaſt.* Fr. Emanuël *quaſt. regul. tom.* 2. *q.* 4. *art.* 14. Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnitentialis lib.* 30. *tract.* 3. *num.* 104. *in medio*, Rota *in nullius Canonic.* 22. *Maii* 1628. coram R. P. D. Dunozetto.

Et addo his quod publicatio ſcrutinii realis, & 45
diſtincti eſt oeceſſaria in electionibua Abbatum, per quorum obitum, viduatur Eccleſia. Sic tenuit ſacra Congregatio Concilii *in nullius* 5. *Julii* 1628. & refert Barboſa *d. c.* 19. *n.* 228.

Publicatio inquam præfata facienda eſt expreſ- 46
ſa, & clara voce, itaut noo ſufficiat aliquis actus eligentium, qui ad electionem importet, ſed requirantur verba ore prolata, juxta textum *in cap. Eccleſia veſtra, hoc tit.* ubi Panorm. & alii; & quod ſolemniter, & publicè fiat in Capitulo, Jul. Lavor. *var. lucubrat. cap.* 19. *num.* 96. ubi ſubdit aliter eſſe dicendum, ubi non eſſet ſervanda forma textus noſtri, cum tunc ſufficiat quæcumque declatio, vel expreſſio, conſenſus, etiam ſi non fiat per verba ore prolata, Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *c.* 19. *num.* 228.

Si enim dubites quid ſibi velit particula: *Mox* 47
poſita *in textu noſtro*, reſpondeo cum Barboſa hic *num.* 15. & cum eodem, & multis, quos ipſe refert *in dictionibus uſufrequent.* 203. & cum Ludovico Miranda *dict. quaſt.* 23. *art.* 29. *concluſ. unica* verſ. *decimo*, Julio Lavorio *variar. lucub. tit.* 4. *cap.* 19. *num.* 22. Sylveſtro verb. *Electio* 2. *quaſt.* 10. ut interpretetur; id eſt incontinenti, nullo actu extraneo interpoſito, juxta ea, quæ de particula *Incontinenter* dixi latiſſimè *in cap. litteras de reſtit. ſpoliat.* & ſubdunt Julius Lavorius relatus, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict p.* 1. *cap.* 19. ſub *num.* 124. quod eſſet moralis interruptio, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſive deferendam electionem; vel ſi abſque alia cauſa cogente Collegium, non facta tali publicatione, diſſolveretur; imò & addunt amplius dictionem *Mox*, verificari in modico tempore, quod judicabitur arbitrio boni viri, habito reſpectu, ad ipſius rei circunſtantiis, juxta multa, quæ cum pluribus repetit amplius idem Barboſa *in dict. dict.* 203. *num.* 4.

Pro complemento hujus quæſtionis juxta verba 48
textus noſtri, ibi: *Vota cunctarum diligenter exquirant*, & verb. *ſigillatim*, adverto dicendum, quod vota debent intelligi, depoſitiones, & animorum deſideria. Sic Barboſa hic *n.* 19. idem *dict. cap.* 19. *n.* 197. *de Jure Eccleſiaſt.* Miranda ſupra *d. q.* 23. *art.* 29. *concluſ. ultima, verſ. ſeptima.* Et quod particula *cunctorum*, intelligitur, nullo omiſſo: nam quoties omittitur ſcrutatio ſolius unius voti ex preſentibus, electio eſt nulla, ut docent ex textu noſtro Joannes Andreas *col.* 3. & 5. Hoſtienſ. Panormit. & Barboſa hic *d. num,* 19. & *in d. cap.* 19. *ſub dict. n.* 197. Petrus Biaxio *in ſuo directorio de*

elect.

*elect.part.3.cap.57.num.*1.*&* 2. Suarez *de religione tom.4.tract.8.lib.2.c.5.n.*14. Tamb.*ſup.q.6.n.9.* ubi intelligit ſi eſſet contemptus. † Et alia particula *diligenter* importat, ut debeant ſcrutatores interrogare, electores, & ſuffragatores in quem conſentiant; & quare, & quo zelo, & de meritis, & qualitate illius, utrobique Barboſa relatus cum Ludovic. Miranda, & Tamburin *dict. q.6. num.* 11. Particula *exquirant* ex parte ſcrutatorum, importat, ut ex ſe, & proprio ore exquirant; imò adhibitis quibuſdam verbis adhoratoriis; quæ tamen nòn poſſunt dici de ſubſtantia; prout de ſubſtantia eſt, quod ipſi exquirant; ita cum Speculatore, Bertachin *de Epiſcopo lib.*2.*p.*1.*n.*2. Butrio *hic n.*25. Abbat.*num.*5.*verſ.nota etiam.* Hoſtienſis *num.* 30. Innocent.*num.*6. cum aliis Barboſa *de jure Eccleſiaſt.dict.cap.*19.*num.*195. idem hic à *num.*20. addens utrobique quod ex parte electorum importat, ut non poſſint in ſcriptis vota ſua præſtare; ſicut dixerunt Beroius *deciſ.*1.*num.*25. Roman.*ſingulari* 801. ubi *additio*: nam ut addit ex multis hic Barboſa *n.* 22. teſtis per ſcripturam nequit teſtificari, ut dixerunt Farinac.*in praxi crim.p.*2.*q.* 80.*n.* 27. Bernard. Græv æ *ad practicam cameræ imperialis lib.*1.*concluſ.*100.*conſiderat.*3.*num.*7. Maſcardus *de probat.concluſ.*149.*n.*26.*&concluſ.*460.*n.*3. Beroius *dict.deciſ.*1.*n.*38. Rebuffus *de reprob. teſtium* à *n.*541.& alii. Et quod particula *ſigillatim* ſignificet, nempe ſecundùm Barboſa hic *n.* 18. Sigiſmund. à Bononia *tract. de elect.dubio* 26. *num.* 1. Tamburin.*de jure Abbat.dicta p.*2.*q.*6.*n.* 10. Ludovic. Miranda *dicta concluſ.unica.* verſ. *ſexto*, ut electores non debeant vocari accedere ad ſcrutatores bini, vel trini, ſed ſinguli, vel quilibet ſingulariter per ſe; ſicut etiam obſervatur in teſtibus, qui in examinatione non debent plures commiſceri; & quod alias non valeret examinatio, ut jam latè dixi *ſub tit. de teſtibus*, iterum aliis Barboſa *dict.cap.*19.*n.*212.

49 Iterum notabis quod vota hujuſmodi, ut efficacia ſint, debent eſſe determinata, pura, ſincera, gratuita *cap.in nomine* verſ. *quod ſi pravorum* 23. *dict.* Joannes Andreas *in cap. in electionibus hoc tit. lib.*6.*n.*4. necnon abſoluta; non verò conditionalia, juxta quæ latè dixi ſupra *in Rub.q.*1. & ſcribit bene explicans cum infinitis Barboſa *de jure Eccleſiaſt.dict.p.*1.*cap.*19.*ſub numero* 197.*& à numero* 198. *ad* 200.

50 Item etiam notabis, ut quando aliqui velint quod eligatur quartus ſcrutator, qui una cum notario ſcrutetur ſcrutatores; rectius tamen, & communiter ſervari quod duo ex illis tertium ſcrutentur, ut tenent hic Abbas *num.*9.*verſ.quarto quaritur*, Innocentius *in verb.cunctorum*, *n.* 6. Hoſtienſ. *num.*43.*verſ.ſed quis inquiret.* Joannes Andreas *num.*18. Butrius *n.*26. Compoſtella *num.*6. Barboſa *num.*25.& *in dict. cap.*19.*de jure Eccleſiaſt.n.* 196. & utrobique etiam cum Joanne Frigibur *in ſumm. de elect.q.*7.*col.*2.*ante finem* verſ. *& puto.* Roſella *in ſumma* verb. *electio col.* 5. verſ. *quot ſunt.* Fr. Emanuel *quæſt.regul.tom.*2.*quæſt.*52.*art.*3. Rendina & Rota *in dict. Treveren. Abbatia* 1a 1. verſ. *ſecundo.*

QUÆSTIO III.

An ut electio legitimè fiat per Scrutinium, debeant ſcrutatores collegialiter in unum conveniri in aliquo loco publico, non occulto, & clandeſtino? Et an requiratur, ut facta publicatione ſuffragiorum, fiat ſtatim collatio numeri, meriti, & zeli; ita ut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur ulterius eadem eſſe ſaniorem? Ubi quid hodie obſervetur in praxi? Et an ſi vota in electione Canonica dividantur in duas æquales partes, præferatur ille qui majoribus juvatur meritis, & ſtudiis. Seu an ſit ſorte dubium dirimendum, vel tantum ſit electio facienda de illo, qui inter coopoſitores eſt in ætate major cæteris? ubi de decreto in ſcriptis ipſius electionis factæ? Et an ſit locus Juris collitigantis ſuperſtitis habentis, paritatem votorum, ſi unus moriatur ante, vel poſt adeptam poſſeſſionem ſibi adjudicatam à Capitulo eligentium? Et an ſit faciendus novus concurſus, ſi decedente magis idoneo alius idoneior cæteris remaneat?

SUMMARIUM.

1 *Electio ut legitimè fiat, debent electores congregari in aliquo publico, & honeſto Eccleſiæ loco.*
2 *Vota lata extra Capitulum, non augent numerum poſt factum ſcrutinium.*
3 *Conſenſus eligentium collegialiter, & in unum eſt præſtandus ab eligentibus, &* num.4. *ubi reſpondetur objecto.*
4 *Collatio votorum ſtatim reſpectu numeri, meriti, & zeli, fit, publicatione votorum facta, in praxi autem major votantium numerus dicitur pars ſanior, & quare* n. 10.
6 *Collatio zeli ad zelum fit, quando expenduntur intentiones eligentium.*
7 *Electio debet fieri à majori parte comparativè ad minorem omnium congregatorum.*
8 *Electus à minori parte, quandoque præfertur.*
9 *Eligentium numerus, ſolum eorum computatur, qui in eadem electione votum habuerunt, non eorum, qui receduut à loco, ubi facienda eſt electio.*
10 *Electiones ex decreto Trid. fiunt per vota ſecreta.*
11 *Electio communis, fit facta collatione. Quæ dicuntur unius Capituli actus* n. 12.
13 *Schedulæ eligentium per ſcrutinium, debent, collatione facta, coram Capitulo concremari.*
14 *Forma electum declarandi à Decano, vel Compromiſſario.*
15 *Vota eligentium in duas partes, æqualiter diviſa quæ praxi olim, & hodie in electionibus Canonicatuum,*

nonicatuum, etiam Doctor. & Magiſtral. dirimans electionem pro uno ex coopoſitoribus num.ſeqq.& n.19.20.& 27. *ubi ponitur littera Bulla Alex. VII.* de anno 1656.

16 Cap. Cumaoa, cap. in Geneſi, cap. Eccleſia hoc tit.

17 *Electus in paritate votorum, ſi excedit in meritis, dicitur habere majorem eligentium partem.*

18 *Bulla Sixti IV. & Leonis X. expenduntur.*

20 *Major etas in paritate duorum Coopoſitorum ad Prabendas, Doctorales & Magiſtrales, praſert unum ex electis. Quare* & n. fin. *ubi de integra Bulla Alex. VII.*

22 *Electus Superſtes eum alio, qui dum eſſet in paritate votorum, fuit mortuus, quando abſque novo concurſu ſubrogetur? Et quando non* num. 23. 24. & 25.

26 *Oppoſitor unus deſiſtens à concurſu, qualiter ex Coopoſitoribus dignior alius eligatur ſine novo concurſu.*

1 AD primam quia jam nonnulla dixi ſuprà *ſub Rub. & infra*, nunc reſpondeo quod ut electio per Scrutinium fieri poſſit, requiratur ut electores vocati, collegialiter congregentur in aliquo publico, & honeſto Eccleſiæ, ſeu Conventus loco, de quo, ac de aliis dixi infra *in cap. congregato* 53. *& cap. in Geneſi* 55. *hoc tit.* de quibus omnibus *ibi*, & ſupra jam adductis, ſcribunt poſt antiquiores Petrus de Biaxio *in directorio electionis p.3.cap.*21. Petrus Gregor. *hoc tit. cap.* 5. *à num.* 2. *& cap.* 16. Sigiſm. à Bononia *hoc tit. dubio* 111. *num.* 3. *&* 11. Julius Lavorius *variar. lubr. tit.*4. *cap.*18. *num.* 1. Caſtellin. *de elect. Canon. cap.* 3. *num.*2.*verſ.*1. Tamburin. *de Jure Abbat.p.*1.*diſp.*5. *quaſt.*6.*à num.* 2. Rota *in Caſar Auguſtan. electionis* 20. *Maii* 1623. coram R.D. Coccino Decano.

2 † Et quòd vota lata extra Capitulum, non augeant numerum eligentium poſt factum Scrutinium, poſt Cardinalem, Hoſtienſ. Joan. Andr. & Aocharanum *in dict. cap. in Geneſi*, docent citati per Ferentil. *in annotation. ad deciſion. Burat.*551. *Litt. C. num.* 13.

3 Notandum verò eſt non eſſe ſpeciale in textu noſtro, ſed generale in omnibus explicandis per Capitulum actis, ut collegialiter, & ſimul in unum conſenſus præſtetur, ut tradunt hic Abbas, *n.*12. *& in dict. c. in Geneſi n.* 7. Butrius *in cap. auditis n.* 8. *hoc tit.* Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.*1.*c.* 19. *n.* 72. qui ſubdunt ut etiam ante formam dicti cap. noſtri textus exigebatur conſenſus, ut in unum, & certo tempore juxta doctrinam Bartoli *in l. & tuum §. dictamen, num.*1.*ff. de pactis*, & ibi Angelus *n.* 1. & Butrius *in dict. cap. in Geneſi num.*28. poſtquam dixit formam dicti Capituli, non habere locum in electionibus inferiorum Dignitatum, ſubdit. *Si ille tamen actus ſpectet ad Capitulum à congregatis,*
3 *ut Capitulum, & ſimul in unum.*

4 Nec officit Cardinalis *conſ.*103.*n.* 20. dum dixit ſufficere, quod Canonici ſingulariter conſentiant; dummodo in Capitulo; quia per illud adverbium *ſingulariter*, non excludit ſimultaneum Capituli conſenſum, ſed excludit communem illam electionem poſt ſcrutinii publicationem ab uno nomine in Capituli per verba ſingularis nominis faciendam, ut in terminis habetur *in textu noſtro*, & *in dict. cap. in Geneſi*, ubi gloſſa *verb. Communiter*, & verbo *Repeti* ibi, Abbas *notab.* 4. *in* 3. *requiſit.* Barboſa *in dict. cap.*19. *num.*175. ubi etiam refert deciſum à Rota *in una Hiſpalen. Canonic.* 18. *Februarii anno* 1619. coram Burato, *& inter impreſſas deciſ.*380.

Ad ſecundam quæſtionis partem, etſi aliqua 5
dicam infra *in dict. cap.*53. *&* 55. *hoc tit.* reſpondeo reſolutivè de jure requiri, ut facta ſuffragiorum publicatione, ſtatim fiat collatio votorum, reſpectu numeri, meriti, & zeli, ita ut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur alterius eſſe ſaniorem, ut colligitur ex textu *hic in* verſ. *vel major, & ſanior pars Capituli* Ludovicus Miranda *Pralator. regul. quaſt.*23.*art.*26.*in princ. & concluſ.*1. Tamburin. *de jure Abbat. dicta quaſt.* 6. *n.*33. Julius Lavor. *variar. lucub. dict. tit.*4.*cap.* 19. *num.*8. ubi *n.* 84. dicit quod particula illa *major*, intelligitur reſpectu numeri; & alia *ſanior*, denotat autoritatem, zelum, & meritum electorum.

Item quod collatio zeli ad zelum fiat quando 6
expenduntur intentiones eligentium. Et num bonus, vel malus ſit zelus ab effectu, & perſona electa, judicandum eſſe an vita, moribus, doctrina, pietate, cæteriſquè virtutibus aliis præſtet, vel ſit inferior; an proximus eligentium, ut ex affectu Cardinali videatur electus, & malo zelo ut dixerunt Petr. Gregor. *de elect. cap.* 16. *num.*14. Julius Lavorius *dict. cap.*19. *n.* 83. Barboſa *dict. cap.* 19. *lib.* 1. *de jure Eccleſ. n.* 219.

Ex quo obſervant Abbas *conſ.* 25. *n.*24. *lib.*2. 7
& in textus noſtro *num.* 5. ubi etiam Barboſa *ſub num.*27. Franciſcus Marcus *deciſ.*924. Julius Lavor. *dict. cap.*19. *n.* 85. Barboſa *in dict. cap.* 19. *n.*220. quod electio debet fieri à majori parte comparative ad minorem partem omnium Congregatorum pro electione *ex cap. Eccleſia veſtra el.*1. *hoc tit.* ubi Abbas, & alii communiter, idem *conſ.* 25. *num.* 4. verb. *conſtitutum in cap. omnes* cum multis *hic* Barboſa *ſub dicto num.*27. & *in dict. cap.* 19. *num.*
227. † Et quòd, quandoque electus à majori par- 8
te præfertur, veluti ſi à majori parte electus, non ſit idoneus, & ubi cumque electio ob culpam majoris partis devolvitur ad minorem, ut ſentiunt Doctores per textum *in d. c. congregato* 53. *& cap. dudum* 22 *hoc tit.* qui illa major pars, & ſanior cenſetur, quæ eſt Juſtitior, & majori nititur ratione, & æquitate. Rota *in una Toletana Canonica Penitentiarii* 1641. Barboſa *dict. cap.* 19. *ſub n.* 224.

Item quod in relato numero computantur olim 9
qui in eadem electione votum habuerunt, ut dixit Abbas *in dict. cap. Eccleſia num.*1. Barboſa *ſub dict. num.*27. *hic* & *in dict. cap.*19. *ſub num.*223. & utrobique ut non ſit habenda ratio in hujuſmodi comparatione de votis illorum, qui recedunt à loco, ubi facienda eſt electio, ut *in cap. cum nobis*, ubi Abbas *n.* 3. *hoc tit.* Nec illorum, qui noluerunt votare, ut dixit gloſſa *in clem quocirca*, verb. *quo in facto ante finem*, verſ. *& in his etiam*, ubi vitalin. *n.*29. verſ. *aut fuerunt vocat. hoc tit.* Navarr. *conſ.*7. *n.* 1. *in noviſ.* Fr. Eman. *quaſt. regul. tom.*2. *quaſt.* 52. quos ſequuta eſt Rota *in dicta Caſar. Auguſt. electionis.* 20. *Martii* 1623. coram Coccino Decano, quem laudat nominibus multis idem Barboſa *in d. c.* 19. *de jure Eccleſiaſt num.* 224. & cum aliis etiam tenet Barboſa hic *ſub dicto n.* 27.

In praxi autem cum plura inconvenientia ex in- 10
veſtigatione quænam eſſet major pars, & ſanior orirentur, & oporteret, quod omnia publicè coram ſcrutatoribus ſcriberentur, & coram omnibus, & publicarentur non ſolùm quoad numerum, ſed quoad perſonas, ut dixi *ſub quaſt. praced.* ideo Concilium congregatio *in cap.*6. *ſeſſ.*25. decrevit merito,

ritò, ut in poſterum electiones per vota ſecreta fierent; ita ut ſingulorum nomina nunquam publicarentur, ut dixi latè *ſub dicta quæſt. præced.* & inde factum eſſe dicunt Franc. Marc. *deciſ.* 782. *num.* 3. *p.* 3. Suarez. *de relig. tom.* 4. *tract.* 3. *lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 13. Sigiſmund. à Bonon. *de elect. dub.* 38. *num.* 8. Julius Lavorius *variar. lucubrat. tit.* 4. *dict. cap.* 19. *n.* 89. Tamburin. *de jure Abbat. p.* 2. *diſp.* 5. *quæſt.* 9. *num.* 21. Rota *in nullius, ſeu Pampren. Canonic. de Roncefnal.* 22. *Maii* 1628. coram R. D. Dunozetto juniori, Barboſa hic *dict. num.* 27. *verſ. cum*, & *in dict. cap.* 19. *n.* 222. ut valida reputetur electio à majori votorum, ſeu ſuffragiorum numero, facta; dummodo ipſa vota ſint legitima, nec ullam patiantur exceptionem, & perſona digna eligatur: nam ſi perſona electa, indignior non ſit, ſemper major pars Capituli ſanior præſumitur.

11 Pro complemento hujus dubii adicies juxta deciſionem textus noſtri requiri ſubſtantialiter, ut facta collatione, communis electio fiat quæ eſt, veluti unus actus totius Capituli, cui non intelligitur conſummari; donec unus nomine ejuſdem Capituli, cui ipſum talem authoritatem dederit per verba ſingularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum: ita Abbas hic *num.* 11. *verſ. electio autem*, Franc. Marcus *dicta deciſ.* 922. *num.* 2. *lib.* 1. Julius Lavor. *dicto tit.* 4. *cap.* 19. *n.* 92. Tamburin. *de jure*
12 *Abbat. dict. p.* 1. *q.* 6. *n.* 17. † Et quòd prædicta communis electio de ſubſtantia actus debeat fieri ſtatim poſt collationem votorum abſque ulla morali interruptione, dicunt idem Tamburin *dict. q.* 6.
13 *num.* 19. Julius Lavor. *dict. cap.* 19. *num.* 94. † ubi ſubdit quod facta publicatione, concremantur ſchedulæ coram Capitulo, quod uti ſubſtantiale requirit, Tamburin. *dicta diſp.* 5. *q.* 22. *n.* 13. per declarationem à S. memoriæ Pio V. vivæ vocis oraculo Cardinali cribello factam, quam referunt Caſtellin. *de elect. Canon. cap.* 4. *n.* 62. Fr. Eman. *in collect. privilegior mendicant.* poſt Bullas ejuſdem Pontificis *ſub num.* 4.

14 Igitur poſt dictam collationem, & declaratam electionem, ſi nulli de Capitulo ſit commiſſum, ut declaret electum, tunc fiet ab eo, qui Capitulo præeſt, vel qui primam vocem obtinent, juxta verba, quæ referunt Suarez, & Barboſa relati *infra num.* 21. nempè: *Placet ne vobis electionem publicari*, Reſp. *placet*, & deinde ſic ait: *Ego N. nominibus meo, & omnium, eligentium mihi in his conſentientium, invocata gratia Spiritus Sancti, & glorioſiſſimæ Virginis Mariæ, & S. N. hujus Eccleſiæ Patroni venerabilem virum ætatis legitimæ moribus gravem in ſacris Ordinibus conſtitutum, litteris competenter imbutum, de legitimo matrimonio natum, in ſpiritualibus, & temporalibus providum, & idoneum ſecundum Canonicas ſanctiones, in quem, collatione facta, omnes conſenſerunt (vel in quem major pars conſenſit) in noſtrum, & dictæ Eccleſiæ Epiſcopum vel Abbatem, aut Priorem, ſeu Præpoſitum eligo, electum pronuncio, & in communi coram vobis publico in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.* Quod ſi ſit compromiſſum dicet: *Ego N. compromiſſarius nomine meo, & ſociorum meorum compromiſſariorum virtute compromiſſi limitati in me, eligo N. in quem major pars noſtrûm conſenſit*: Sic referunt relati infra *numero* 21.

15 Ad tertiam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ ſupra *in Rubr.* adduxi *ſub quæſt.* 7. *à n.* 40. de electione per ſortes; jam nunc dico, ut quoties in duas partes æquales ſe diviſerunt partes, tunc de jure Metropolitani judicio ille præferretur, qui majoribus juvaretur ſtudiis, ac meritis, per regul. textus *in cap. ſi fortè* 63. *diſt.* gloſſ. *in cap. obeuntibus* 33. §. *nunc primo quæritur poſt medium*, verſ. *ſed quid* 63. *diſt.* & *in cap. Eccleſia veſtra el.* 2. *hoc titulo*, verb. *non conſenſerit poſt medium*, verſ. *ſed quid*, ubi quod ſi par eſt zelus, numerus, & authoritas eligentium; tunc inde recurritur ad meritum electi; ut etiam tradunt Abbas *in dicto c. Eccleſia veſtra n.* 25. verſ. *quandoque*, Turrecremata *in dict. cap. ſi fortè* Innocent. *in cap. cum in jure hoc titulo*, Barboſa cum multis ex antiquis *in præcitatis locis*, & *de Jure Eccleſ. inſt. dict. p.* 1. *cap.* 19. *ſub num.* 224. à verſ. *ubi verò*, Tyraquel. *de jure primog. quæſt.* 17. *opinione* 3. *n.* 2. *poſt medium*, verſ. *& in Capitulo*, Azor. *inſti. moral. p.* 2. *lib.* 6. *c.* 16. *quæſt.* 40. F. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dub.* 47. *n.* 9. verſ. *ſi verò vota*, Caſtr. Palao, *tom.* 2. *tract.* 13. *de benef. Eccleſ. diſputatione* 2. *puncto* 11. §. 6. *num.* 3. Rota *in Toletana Canonic.* coram Clem. VII. relata per Nicolaum Garciam *de benef. p.* 5. *c.* 40. *n.* 166. ubi *num.* 169. refert duas Bullas, Leonis X. & Sixti IV. quibus cavetur ſuper proviſione Præbendæ Doctoralis, & Magiſtralis in Eccleſiis Cathedral. Et quid faciendum quando hæc difficultas occurreret reſolvens: nempe faciendas eſſe informationes de ætate; nobilitate, ſanguinis puritate, & gradibus cujuſque ex electis per illas duas partes eligentium, quibus factis à perſona, ſive perſonis ipſorum eligentium poſteaque perlectis, & arbitratis in Capitulo per ipſos votantes; ille tunc eligeretur, qui juxta requiſita adducta, & alia magis alteri polleret.

Nec obſtat relatæ, juridicæ, ac viſitatæ practicæ 16
(quam ego vidi practicari *anno* 1633. in Capitulo Conchen. in electione Præbendæ ſcripturæ inter D. D. Antonium Paynum, cui adjudicata fuit, qui nunc eſt Archiepiſcopus Burgen. poſt Epiſcopatum Aurien. & Zamoren. & Doctorem D. Franciſcum Barrientos, tunc Canonic. Magiſtral. Granaten. qui obiit Magiſtral. Hiſpalen.) textus *in cap. Cumana*, & *dict. cap. in Geneſi*, & *cap. Eccleſia veſtra hoc tit.* ubi Abbas *n.* 13. poſt medium, verſ. *ante omnia*, probantes neutram electionem in paritate votorum eſſe validam, cum neutra dici poſſit facta à majori parte Capituli; quia procedunt ubi cum paritate vocum, concurrit etiam paritas meritorum, omniumque aliarum qualitatum, ut clarè apparet ex eorum lectura, ſecus ubi cum paritate vocum merita ſunt inæqualia; quia tunc juxta diſpoſitionem *dicti cap. ſi forte* dignior eſt eligendus, ut admittit etiam gloſſa *in dict. cap. Eccleſia veſtra* ex adverſo citata *verb. conſenſerit.*

Verúm ſi urgeas, dicendo quod quando vota 17
ſunt paria, deficit in unoquoque conſenſus majoris partis Capituli qui tamen eſſentialiter requiritur in qualibet electione, adhuc reſpondeo cum gloſſa *in dicto cap. in Geneſi* verb. *ad cælum*, & in textu noſtro in figuratione caſus in verbo *& ſic collat.* & ex Innocentio *in cap. dudum n.* 2. verſ. *ſanitas hoc tit.* & ex Bartolo *in l. teſtium n.* 1. *ff. de teſtibus*, quòd ubi electus in paritate votorum excedit in meritis, dicitur habere conſenſum majoris, & ſanioris partis Capituli; quia majoritas, & ſanioritas non coaleſcit ſolum ex numero eligentium, ſed etiam ex meritis electorum & dignitate eligentium, cum quibus in paritate numeri, efficitur major, & ſanior pars: pro quo faciunt verba Bullæ *dict.* Sixti IV. ibi: *Illi de nobili genere procreati forent aliis non nobilibus & inter ipſos nobiles, qui ex utroque parente, nobiles forent nobilibus ex altero, & inter ex utroque, vel*

uno

*uno latere nobiles de majori nobilium genere pro-
creatis, per eoſdem ordinarios collatores, & capi-
tula praeligantur; qui ſi in eadem Ecleſia, & alias
ſic qualificati reperiantur, aliis præferantur, ſicque
perpetuis temporibus obſervetur.*

18 Prædictæ tamen deciſioni videtur obſtare alia ex
verbis Bullæ relatæ Leonis X. quam etiam plenè
ad litteram refert citatus *ſupra* Nicolaus Garcia om-
nino legendus pro requiſitis in electionibus Cano-
nicatuum Doctoral., & Magiſtral. in Eccleſiis Ca-
thedralibus Regnorum Caſtellæ, & Legion. qui à
num. 170. uſque *ad* 235. plenè expendens dubia,
quæ excitari poſſunt pro intelligentia dictarum
Bullarum, à quo reſolutivè dico; quòd etſi per
dictam Bullam illicò, ex quo electi ſunt duo in pa-
ritate votorum, ſors dirimat inter illos diſſidium,
juxta verba ibi: *Etſi ultimo duo habuerint paritatem
votorum, etiam ſorte dirimatur, & ſors loco electio-
nis, & proviſionis habeatur*, &c. Et quia idem Gar-
cia cum multis à *num.* 204. adducens, & probans
cum aliis ex regula textus *in cap. fin. de ſortilegiis*;
ut licet ſint ſortes prohibitæ in electionibus ad be-
neficia, ſeu officia Eccleſiaſtica; tamen hic ſpeciali-
19 ter à Papa permitti. † Et quamvis iterum ibi dubi-
tet, an verò prius ad qualitates; itaut nobilis præ-
feratur non nobili, & magis nobilis minus nobili,
& beneficiatus in eadem Eccleſia non beneficiato,
juxta dictam Bullam Siati IV, & *à n.* 208. reprobet
omnino praxim, & ſententiam multorum, quos ibi
refert, *à n.* 206. dicentium prius deveniendum eſſe
ad dictas qualitates, referens *à num.* 206. etiam
alia retro temporibus exempla Eccleſiarum, Pla-
cent; Toletanæ, Giennenſ. & Abulenſ. ubi abſque
acceſſione ad ſortes de qualitatibus prætenden-
tium actum fuit juxta quas, magis idoneo adju-
dicata fuit Præbenda litigata ex paritate votorum;
quemadmodum, ut jam dixi vidi in Conchen. Ec-
cleſia practicari cum D.D. Antonio Payno, & D.D.
Franc. Barrientos; ipſeque affirmet illico, habita
qualitate votorum, ſorte diſſidium dirimendum,
nonobſtante verba dictæ Bullæ Sixti IV. dicens
eius diſpoſitionem quantumad hoc, ſublatam eſſe
per Bullam dict. Leonis X. etſi in aliis ſit confir-
mata, & ex eo etiam; quia ſi prius devenietur ad
probandum poſt æqualitatem votorum, qualitatea
etiam nobilitatis, Dignitatis, ac gradus coopponſi-
torum; nunquam, aut rarò devenietur ad ſortes,
cum moraliter loquendo non daretur caſus, quod
uterque eſſet nobilis, & unus non magis nobilis al-
tero, ſed æquè nobilis. Tamen non obſtante ejus
doctrina vidi practicari uſque ad noſtra tempora,
niſi inter ipſos coopponſitores habentes votorum
æqualitatem, alter alteri ceſſerit, ut vidi Salman-
ticæ practicari in illa Cathedrali inter D.D. Joan-
nem Chalez Collegam D. Bartholomei, & D.D.
Didacum Medina Franceſ. Collegam D. Jacobi,
vulgo, *del Arçobiſpo*, qui ceſſit reſervata ſibi pen-
ſione ſolvenda per dictum Chalez, & in dict. Abu-
len. Eccleſia inter D. Antonium Caſtannon. Col-
leg. dicti Collegii *de Arçobiſpo* nunc jam electum
Canonicum Pœnitentiarium Eccleſiæ Toletanæ,
& Doct. D. Paton. de Ayala Colleg. Collegii majo-
ris Obeten. apud Salman. nunc Magiſtrum noſtræ
Infantis Margaritæ de quorum conſenſu poſt æqua
litatem votorum fuit deventum ad ſortem, quæ
obtigit D.D. Antonio Caſtannon. Sed de his vide-
bis notata ſuprà *in Rubriea quæſt.* 7. *à num.* 40. ubi
de electionibus antiquis per ſortitionem factis
etiam in officiis temporalibus & Eccleſiaſticis.

20 Verùm quia ex hoc modo providendi experta
fuerunt diſſidia plura; imò & injurioſa, etiam ex-
tra judicialiter adverſus ſanguinem, puritatem, ac
nobilitatem aſcendentium, & collateralium etiam
deſcendentium ſic contendentium; quamvis pro
parte Eccleſiarum horum Regnorum Caſtellæ, &
Legion. inſtanter petitum fuit, ut illico ab ipſa
æqualitate votorum deveniretur ad ſortes; & quod
nunquam certaretur ſuper qualitatibus oppoſito-
rum, ut mihi ore informavit D.D. Joannes de
Aſtorga, Canonicus, & Dignitas Eccleſiæ D. Ja-
cobi in hac Curia Matriten. ad pærſens agens pro-
curator pro toto ſtatu Eccleſiarum horum Regno-
rum; & quod ſortium judicium eſſet periculis ple-
num, fallax, ac nimis calumnioſum; Tandem poſt
longam diſcuſſionem, Alex. Papa VII. qui nunc
vivit, utinam ad annos multos, ſuis litteris expe-
ditis anno ab Incarnatione Domini milleſimo, ſex-
centeſimo, quinquageſimo ſexto, ſexto nonas
Octobris, ſui Pontificatus *anno* 2. voluit, ac de-
crevit, ut de cætero perpetuis futuris temporibus
indicta vocum paritate, ſola ætatis concurrentium
ratio haberetur; itaut quotieſcumque de cætero
in electionibus prædictis eligentium paria vota
fuerint in dicta paritate, ille qui ætate major fuerit
alteri minori, remota ſorte; & qualibet alia ratio-
ne ſeu conſideratione qualitatis, omnino præferri
ille, qui de ſimilibus Canonicatibus, & Præbendia
provideri, & de illis proviſus in poſſeſſione ipſo-
rum Canonicatus, & Præbendarum vocantium
immiti omnino deberet, ſervata alias forma lit-
terarum Apoſtolicarum ſuper modo providendi,
uti ante præſens ſtatutum, &c. Quarum littera-
rum tranſumptum infra *num. fin.* leges.

Circa decretum aſſumendi aliquem per Capitu- 21
lum, Decanum, vel compromiſſarium, in Epiſ-
copum, Canonicum, Abbatem, Præpoſitum,
ſeu Priorem, leges Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. dict.
p.* 1. *cap.* 19. *ſub jam dict. num.* 225. cum Tamburi-
no *de Jure Abbat. dict. p.* 1. *quæſt.* 6. *numero* 17.
& 19. Suarez *de religione tom.* 4 *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5.
numero 8. *ad finem*, ubi eandem formam ſcribit,
& ponit relatus Barboſa, quam nunquam vidi,
ſic ordinatim in electionibus Canonicatuum ob-
ſervari, ac repeti; ſed ipſam leges ſupra *nume-
ra* 14.

Ad ultimam quæſtionis partem, adjunctis, & 22
viſis, quæ dixi *ſub cap. quia, de judiciis quæſt.* 24.
per totam, ubi de ſubrogato in jus alterius circa
beneficia; item & de jure collitigantis in Capel-
laniis juris Patronatus, & habito reſpectu ad tem-
pus, in quo practicabatur diſcuſſio qualitatum
oppoſitorum, modo jam dicto, *ſub verſ. ad ter-
tiam*. Reſpondeo, quod ſi unus moreretur, tunc
jam ceſſaret omnis ejus habilitas, nec poſſet eſſe
locus ulteriori diſcuſſioni ex deffectu poſitivi, ſine
quo fieri non poteſt comparatio; quia per obitum
unius electi, res devenit ad eum ſtatum, ut bene-
ficium eſſet neceſſario adjudicandum coëlecto
ſuperſtiti, exemplo ceſſionis, per quam coëlecto
renunciatario non acquiritur novum jus ultra pro-
prium. Plura tradit videnda ex multis Barboſa
dict. cap. 19. *ſub numero* 245. ſub verſ. *debet igitur*,
& Nicolaus Garcis *de benef. p.* 9. *cap.* 2. *numero* 221.
† Ubi quod cedente, vel decedente altero coë- 23
lecto, antequam electio ſortiatur effectum, ape-
riatur via ſuperſtiti, illiquè debeatur Canonicatus,
ſeu beneficium, etiam ſi defunctus eſſet magis
idoneus; dummodo ſuperſtes ſit habilis, qui ex
multis latè diſtinguit, qui iterum *dict. p.* 5. *cap.* 4. *ſub
num.* 212. poſtquam dicit, † quod ſi duo eſſent pa- 24
rea

Digitized by Google

tes in votis, & unus eorum ob aliquam cauſam, etiam occultam, eſſet inhabilis, vel indignus, ad Canonicatum, non eſſet locus deveniendi ad ſortes, vel ad qualitates Bullæ Sixti & Leon. X. niſi inter habiles, idoneos, & dignos. Quod ſi inhabilis eſſet electus à majori parte, non ideo ſequens in votis, deberet manere cum Canonicatu, ſed eſſet facienda nova electio, cum novo concurſu, niſi illa major pars ſcienter, ſeu culpabiliter illum elegiſſet *ex cap.22.cap.23.* cum aliis hujus tituli. Et juvantur hæc omnia ex his quæ dixi *de ſubrogandis collitigantibus in cap. quia v. de Judiciis quæſt.24.* & *in tit. ut lite pendente.*

25 Sed negari non poteſt ex dictis, quin jus illud, quod ex vi electionis in paritate votorum erat æqualiter indeterminatum ad utrumque per mortem unius, totum remaneat apud ſuperſtitem; non quidem ex nova acquiſitione, ſed ex determinatione ſui juris; & quia remotionem competitoris, ſuperſtes remanet neceſſariò incluſus jure proprio. Nam ubi diſpoſitio, aut materia comprehendit indeterminatè, duo ſuppoſita, illud in quo per eventum ſubſequentem, terminatur, ipſa diſpoſitio habetur, ac ſi ab initio in ea ſpecialiter, & determinate comprehenſum fuiſſet; quod autem ante determinationem deficit per mortem, aut alio modo mutat ſtatum, habetur ac ſi ab initio non fuiſſet comprehenſum, *cap. nam & ego de verb. ſignif.* & *cap. paſtoralis in fine de reſcript.* Tiraquel. *de jure Primog. q.40. n. 198.* Etenim quando electio debet eſſe unius ex duobus, deficiente uno neceſſaria remanet electio de ſuperſtite, juxta *reg. l. ſtichum, aut Pamphilam 95. §. quod ſi promiſeris ff. de ſolut.* & notat ibidem Alber. *in princ.* & *num. 1. in fine, & 2. poſt med.* verſ. *unde*, & Bart. *n. 1.* verſ. *venio ad ſecundum*, & *n. 5. poſt med.* verſ. *ſi ante*, & concludit Bald. *conſ. 324. num. 1. col. 2.* verſ. *nam conditio lib. 2.* Garcia *de benef. p. 9. cap. 2. n. 221.*

26 Unde ſi dubites, an ſi concurſu facto, deſiſtat magis idoneus ex reliquis oppoſitoribus, ſit eligendus magis idoneus, vel faciendus ſit alius concurſus, propoſito novo edicto, In quo cum Navarro *conſ. 11. num. 3. de reſcript*, Zerola *in praxi Epiſcop. p. 2. verb. concurſus* §. 25. exiſtimo diſtinguendum; quod ſi ante factam per ordinarium electionem, ſeu nominatione de magis idoneo, ille deſiſtat, non eſt faciendus novus concurſus, ſed ex reliquis oppoſitoribus, eligendus eſt magis idoneus intra eundem terminum. Si enim nondum ſequuta electio, ſeu nominatio magis idonei reperti ex approbatis, non dicitur finitus primus concurſus ſi facta per ordinarium electione, ſeu nominatione de magis idoneo reperto, ille deſiſtat, ſeu cedat, vel decedat, non poterit eligi alius ex oppoſitoribus ejuſdem concurſus, qui per electionem ſemel factam finitus eſt, & conſequenter faciendus erit novus concurſus, poſito novo edicto, quod intelligit Garcia *dict. 9. p. n. 224. cap.* 2. quando ille electus deſiſtit, cedit, aut decedit ante lapſum quadrimeſtre, datum per Conſt. Pii V. ad ſignificandum Papæ, alias infra quadrimeſtre, non facta ſignificatione, diſpoſitio ad Papam liberè devolvatur, etiam ſi Epiſcopus dediſſet literas electo ad Papæ ſignificandum, quidquid dicat Zerola, & Navar.

27 *In nomine Sanctiſſimæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Omnibus, & ſingulis præſens publicum tranſumpti Inſtrumentum viſuris, lecturis, & audituris notum ſit, & manifeſtum, quod anno à Nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti M. DC. LVI. Indictione nona, die verò vigeſima ſexta menſis Octobris, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris Domini Alexandri Divina providentia Papæ Septimi anno ejus ſecundo. Ego Notarius publicus infra ſcriptus vidi, legi, & diligenter inſpexi Litteras Apoſtolicas ſub plumbo, more Romanæ Curiæ expeditas, ſanas ſiquidem, & integras, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas tenoris ſequentis. videlicet.*

Alexander Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Ad perpetuam rei memoriam Romanus Pontifex in ſupremæ dignitatis culmine, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine à Deo conſtitutus, ad ea principaliter, qua diſcordiis, & inimicitiis inter perſonas quaſlibet præſertim eruditas, & nobilitate pollentes exoriri poſſent obuiatur libenter intendit, & deſuper officii ſui partes favorabiliter interponit, prout id conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Sanè cum ſicut accipimus in electione Canonicatuum, & præbendarum in ſingulis Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis Regnorum Caſtellæ, & Legionis, de quibus ad electionem per vota ſecreta venerabilium fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & dilectorum filiorum Capitulorum præviò examine in concurſu provideri debet, & ſolet, & ex indultis Apoſtolicis habenda ſit ratio nobilitatis, & majoris nobilitatis concurrentium, & in paritate votorum de hac eadem nobilitate pro prælatione electi, in paritate votorum rationem habere conſuetudo inoleverit, prout, & paritatem ipſam in certis caſibus ſorte dirimendam eadem indulta permittant, cùm verò ſortis judicium in hac materia fallax, & periculoſum nimis exiſtat, diſcuſſio verò nobilitatis magnas plerumque diſcordias, & calumnias, ac inimicitias inter perſonas, & familias excitare ſoleat, ex quibus gravia interdum ſcandala ſuborta fuerunt, illaquè deinceps ſuboriri poſſint cum perturbatione Eccleſiarum, & capitulorum hujuſmodi, nec non diverſarum familiarum nobilium, & principalium pricipaliter æmulationem concurrentium, qui ut ſibi ipſis patrocinantibus aliorum defectus, & familiarium maculas allegare, etiam contra communem honoris æſtimationem non deſinunt, indequè ortis graviſſimis litigiis, & controverſiis, iiſquè diutius agitatis, Eccleſia interim debito ſervitio careant. Nos Paſtorali cura Eccleſiarum prædictarum, illarumquè Præſulum, & Capitulorum, nec non familiarum hujuſmodi, utilitati, quieti, & tranquillitati conſulere deſiderantes motu proprio, & ex certa ſcientia, dequè Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus in dicta vocum paritate ſola ætatis concurrentium ratio habeatur, ita ut quotieſcumque de cætero in electionibus prædictis eligentium paria vota fuerint in dicta paritate, ille qui ætate major fuerit, alteri ætati minori remota ſorte, & qualibet alia ratione, ſeu conſideratione qualitatis, gradus, aut cujuſlibet, etiam inſignis, aut primariæ nobilitatis, omninò præferri, illiquè de ſimilibus Canonicatibus, & Prabendis provideri, & de illis proviſus in poſſeſſione ipſorum Canonicatus, & Præbendarum vacantium immitti omninò debeat, ſervato tamen aliàs forma Litterarum, & indultorum Apoſtolicorum ſuper modo, & forma providendi de ſimilibus Canonicatibus, & Præbendis, uti ante præſens noſtrum ſtatutum, decernentes præſentes litteras ſemper, & perpetuò validas, & efficaces fore, & eſſe, ſuoſquè plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtineri, neque ab illis ullo unquam tempore reſiliri, aut recedi poſſe neque debere, ſicque, & non aliàs per, quoſcumque

Judices

Judices ordinarios, vel delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & de Latere Legatos, dictaque Sedis Nuntios ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate judicari, & deffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſerius ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus præmiſſis, ac fœlicis recordationis Sixti Papæ Quarti, ac Leonis Decimi, necnon Gregorii Decimiquinti, & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Litteris, ſeu conſtitutionibus deſuper in contrarium forſan editis, ac in univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum Cathedralium, & Metropolitanarum hujuſmodi, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoquè indultis, & litteris Apoſtolicis hujuſmodi, illiſquè, eorumquè Capitulis, & Canonicis, aliiſquè ſuperioribus; & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumquè totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac individua non autem per dictas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, ac forma in illis tradita obſervata inſerti forent præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes illis, aliàs in ſuo robore permanſuris latiſſimè hac vice dumtaxat harum ſeriè ſpecialiter, & expreſſè motu pari derogamus, cæteriſquè contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ derogationis ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo quinquageſimo ſexto, nonas Octobris, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Quas quidem litteras Apoſtolicas ego Notarius publicus infraſcriptus ad me reverenter, ut decet recipiens, ipſis viſis, & diligenter inſpectis præſens publicum tranſumpti Inſtrumentum confeci, ac ritè collationatum cum ſuis originalibus Litteris concordare, reperi, ſignoquè, ſubſcriptione meis ſolitis munivi, & eidem præſenti inſtrumento ſtetur, firmiterquè credatur in judicio, & etiam illud perindè, ac ſi Litteræ originales oſtenſæ forent. Super quibus omnibus petitum fuit à me Notario infraſcripto fieri præſens publicum inſtrumentum actum etiam Romæ ſub anno, indictione, die, menſe, Pontificatu, quibus ſuprà, præſentibus ibidem Dominis Joanne Cloes, & Claudio Marco teſtibus ad præmiſſa habitis, atque rogatis, præinſerto hujuſmodi Apo. cum ſuo originali reviſo concordat. Joachimus Baltaſmus Officialis deputatus, Joannes Cardinalis Pro Dat. Ego Avrelius Pulous Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ Notarius de præmiſſis rogatus præſens tranſumpti inſtrumentum ſubſcriſi, & publicavi requiſitus, &c.

Locus † Sigilli.

QUÆSTIO IV.

An electio facta de quodam religioſo in Abbatem à conventualibus vocalibus, quibus competit jus eligendi intra tres dies loco Abbatis demortui, poſſit nulla dici, eo quod Pater Generalis opponat ſibi illud eligendi jus competere jure devoluto. Et an lis ſuper hoc mota ſit ſupplantanda in prima inſtantia coram Illuſtriſſimo legato Nuncio Pontificis in his partibus exiſtente, ſeu ſpectet ad ipſum Reverend. P. Generalem, aut ad ſolum Romanum Pontificem? Et num à conventualibus electi interim; dum lis durat competat manutentionis jus.

SUMMARIUM.

1 *Factum refertur ſpectans ad electionem de Abbate factam de Patre Aguajo in Cœnobio* de Sahagun *Benedictinorum, & de illius contraditione à Patre Generali Sylva.*

2 *Lis ſuper electione Patris Aguajo in Abbatem* de Sahagun *rixam, & clamorem cauſavit.*

3 *Pater Aguajo in Abbatem de* Sahagun *ſuadetur ritè, ac rectè electus*, num. ſequentibus & n. 9. 10. & 11.

4 *Illuſtriſſimus Nuncius legatus Hiſpaniæ videtur, ut jure pleno mandaverit confirmandam eſſe electionem de Patre Aguajo in Abbatem Cœnobii* de Sahagun, & num. 567.

5 *Bulla Urbani VIII. refertur, qua probatur Nuncium Hiſpaniæ poſſe cognoſcere in prima inſtantia de cauſis Religioſorum, non obſtantibus aliis Bullis, ut n. 6. & 7.*

7 *Bulla, quæ derogat aliis, ut ipſa ceſſet per aliam noviorem, debet in hac mentionari & abrogari.*

8 *Illuſtriſſimus Nuncius Hiſpanus conſuetudine, uſu, & ſtylo cognoſcit in prima inſtantia de cauſis Religioſorum, etiam circa electiones, ut exemplificatur in quibuſdam Cœnobiis S. Benedicti.*

9 *Electioni juridicè facienda de jure comuni aſſignatus eſt terminus trium menſium inter Religioſos ſub pœna nullitatis facta extra illum.*

10 *Vocales requiſiti, ut eligant, ſi id omittant, nihil videntur facere, ſi termino tranſacto, eligant.*

12 *Conſiliarii ſupremi Caſtellæ num ſuper electionibus regularium poſſint ſe intromittere remedio politico, quod vocatur* per viam violentiæ, *& numeris ſequentibus.*

13 *Pater Generalis S. Benedicti fundat, nec illuſtriſſimum Nuncium, nec ejus auditorem potuiſſe manutenere Patrem Aguajum electum in Abbatem Cœnobii* de Sahagun, *electionemque illam fuiſſe nullam & contra formam conſtitutionem Benedictinorum* & num. ſeqq. *& reſpondet fundamentis contrariis.*

19 *Manutentio de Patre Aguajo fuit ut nulla declarata à Conſiliariis Caſtellæ declarando vim illuſtriſſimum Nuncium intuliſſe.*

Acerrimæ

1 ACerrima fuit contentio in præſenti hoc anno 1661. inter R.P.F. Didacum de Sylva Generalem Benedictorum Monachorum in hac noſtra Caſtellana Provincia, & Fr. Eldifonſum de Aguajo tunc Conventualem illius antiqui, atque graviſſimi Cænobii exiſtentis in veteri Caſtella oppidi nobiliſſimi nominati *Sabangun.* Et omiſſis plurib. accidentalibus, ſcandalum non leve parturientibus breviter caſus ſpecie recenſita ad deciſionem dubiorum perveniemus, & contingit modo ſequenti.

Mortuo M. Fr. Hieronym. de Belarde tunc Abbate die 2. menſis Septem. 1660. quia electio intermedia alterius ex Monachis Conventualibus dicti cænobii ſpect. indulto ad vocales convent. ipſi perſtiterunt ut intra triduum P.F. Barth. Buſtamante, cui ut Prior incumbebat convocare fratres, ut de novo eligerent, turbata ab illo elect. quando jam Fratres in unum erant congreg. in fine ultimi diei. Et poſt repetitas requiſitiones, ut dictus Prior congregaret votantes, tunc ipſe, decreto expedito, cum pœna cenſuarum contra innovantes, per quod cauſam remiſit ad R.P. Generalem, factiſquè aliis requiſitionibus, dum conſultatio penderet Generali facta, abſente à Conventu dicto Patre Priori, perſtiterunt idem votantes ut alter, qui fuit nominatus Prior convocaret iterum ad election. faciendam, & elegerunt dict. R.P. Aguajum unanimiter, uno ſolo voto contradicente, qui acceptus in talem Abbatem, petens confirmari à dicto R.P. Generali hic Matriti commorante noluit illum confirmare; ob quod jam tempore multo tranſacto dict. P. Aguajo recurrit ad Legatum Nuncium Pontificis in hac Curia Matrit. exiſtentem ut mandaret quod dict. R.P. General. illum confirmaret aut præſtaret rationem quare non, dict. R. comparuit coram dict. Auditore dicti Nuncii proteſtans ſibimet competere cognitionem illius caſus in prima inſtantia, & poſt eam conſumtam ſpectare ad definitorium ſuæ religionis, & in tertio gradu ad Capitulum generale; & deinde imediatè ad ſedem ipſam Apoſtolicam, addens petiit, ut ſi in ejus declinatoria intentata, admitti recuſaretur, talis electio attentata pronunciaretur, tam quia facta fuerit extra tempus, quàm per nullitates, tam in forma, quàm inhabilitate votantium qui eam fecerunt; è contra verò dicendo dict. Patr. Aguajo electionem de ſe factam eſſe legitiam, & Canonicam, quam dict. R.P. Generalis debuerat confirmare. Liteque proſequuta, & declarato ſe legitimo Judice Nuncio legato, judicialiter uſque ad ultimum proſequuta, auditiſque litteratiſſimis Advocatis utrinque & manutentus dict. P. Fr Eldiſonſ. Aguajo, lite ipſa pro parte dict. R.P. Gener. per viam violentiæ ad Aulam Gubernii Conſilii ſupremi Caſtellæ, iterum relatione facta, & auditis illis, & aliis Advocatis ad longum informantibus, declaratum fuit ab illis Aulæ doctiſſimis, atque expertiſſimis Judicibus Conſiliariis, Nuncium ſuæ ſanctitatis vim intuliſſe, remiſeruntquè cauſam ad Judicem, ſive Judices, quibus de jure competebat cognitio.

2 Super hoc facto fuit tota diſſidii atque controverſiæ lis clamore plena vulgò (*ruidoſſa*) & pro
3 parte dict. P. Fr. Eldiſon. de Aguajo † fuit in jure deductum electionem de eo fuiſſe legitimam, & manutendum in ea, recteque vocales Cænobii *de Sabagun.* convocatos fuiſſe, feciſſeque electionem de eo, non tranſgrediendo formam noſtri *c. quia propter cum ſuis* §§. quia de hoc cognoſcere pertinet ad Nuncium legatum horum Regnorum, & hanc ultimam partem fundat; quia cum juxta conſtitutionem ſui ordinis *c. 21. n. 5. tit. de los Abbades nuevamente electes*, diſpoſitum reperiatur, confirmationes Abbatum ſic electorum intra triduum petantur à R.P. Generali proprii ordinis, in quo termino remiſſio electionis fuit facta per electores, ut confirmaretur ab eo, tunc hic Matriti exiſtente, atque diſtante a dicto Cænobio *de Sabagun*, plus quam Diætis quatuor, & ea arreptione itineris ſubveniatur appellans juxta quæ longè dico *in tit. infra de Cler. peregrin. l. 2.* ac notavi *in c. ſuggeunſt de appel.* ſequitur non potuiſſe P. Generalem incarcerare Nuncium electionis, & minus negare confirmationem, juxta que dixi longiſſimè de confirmatione electionis ſupra *in hoc tit. ſub c. 15.* & inde attentaſſe, nedicatur malè exegiſſe dict. R.P. Gener. incarcerando dict. Nuncium, ac per jus devolutum alium in Abbatem eligendo.

Et ſic optimo jure dict. Legat. Nuncium mandaſſe 4
ſuo decreto cum audientia, ut dict. P. Gener. dictam electionem *de Aguajo* factam confirmaſſet, ut judex legitimus Ordinar. in tali eventu omnium exemptorum, & de eorum cauſis ad nonata per Bobadil. *in Politica l. 2. c. 17. & 18.* D. Salgado *de Regia protect. p. 1. c. 1.* Barboſ. *voto 4. n. 123.* ibi, *Eo maximè, quia agitur inter religioſos, & de cauſis merè religioſis, quæ à tribunali illuſtriſſimi, & reverendiſſimi Domini Nuncii extràhi non poſſunt.* Cochier. *de juriſdict. ordinar. in exemptes tom. 1. 1. p. 2. q. 2. & q. 32. n. 5. cum infinitis* idem *4. p. q. 3. n. 1.* dicens D. Nuncium concurrere cum quacumque alia juriſdictione Abbatum, Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, repræſentareque ſedem Apoſtolicam juxta gloſſam *c. ſi Abb. 36. de elect.* Joan. Andreas *in c. 1. de verb. ſignificat.* Gonzalez *ad regul. 8. Cancel. gloſſa 12. n. 39.* Alvarus Valaſc. *conſ. 62. n. 1.* & comprobabuntur ea dicendis infra *de officio Legati.*

Quod fulciri videtur ex verbis Bullæ Urban VIII. 5
expeditæ die 27. Aprilis anni 1634. quæ loquens de rebus circa quas illuſtriſſimus Nuncius poteſt ſe intromittere, in verbis ſequent. de regular. loquitur *Quod verò ad perſonas regulares à juriſdictione ordinarium exemptas, ac imediatè ſedi Apoſtolicæ, & conſequenter ejus Nunciis ſubjectas, in primis, & ante omnia revocantes quacumque privilegia, ac exemptiones conceſſas cujuſvis Ordinis mendicatium, vel Monachorum Sancti Benedicti, Ciſterienſium, Præmonſtratentium, aut aliis, de quibus ſpecialis mentio fieri debeat, vel cuicumque Congregationi, aut Societati, etiam Jeſu, etiam particulari nota digna, cum ſacrum Conſilium Trident. per diſpoſitionem. c. cauſæ omnes ſeſſ. 24. de reform. regul. non comprehendat; prout fuit à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris declaratum volumus, ut ab omnibus prædictis, idem Nuncius pro ordinario, & ſuperiore agnoſcatur.*

Et hac de cauſa, licèt aliis Bullis antiquioribus in- 6
fra referendis, datum ſit Benedictis, ne cognoſcantur ab aliis, quam a pontificibus. Et deinde anno præterito 1658. illis in Curia Romana præſentatis coram Auditore Cameræ Apoſtolicæ, qui præcepit, ut cuſtodirentur, ac obſervarentur, non obſtat quia præterquam quod poteſt dubitari de tali juriſdictione in Auditore Cameræ, per illa, quæ dixi *de ejus officio, & miniſterio* infra *ſub c. 5. de officio Vicarii.* Tamen quia expreſſius in Bulla D. Urban. Urban. VIII. D. Nuncio data eſt facultas relata, quæ revocat expreſſè omnia antecedentia religionis privilegia iterum in verbis ſequentibus: *Non obſtantibus præmiſſis ac Apoſtolicis & Conciliis univerſalibus, ac ſpecialibus conſtitutionibus & ordinationibus, necnon Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ regulis; & quatenus opus fuerit illa de jure quæſite non tollen-*

do, ac quarumque Eccleſiarum, ordinium, Congregationum, & inſtitutorum regularium, etiam Societatis Jeſu, nec non quorumvis locorum Regnorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem Nunciis & quibuſvis Eccleſiis, Ordinibus & Congregationibus inſtitutis, ac ſocietati hujuſmodi, illorumq; Præſulibus Capitulis, Magiſtris, Superioribus quomodolibet nuncupatis, & perſonis, locisq; quibuſlibet, ſub quibuſcumque tenore, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie etiam motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine, ſimilibus etiam conſiſtorialiter, ac alias in contrarium præmiſſorum pro tempore quomodolibet conceſſis, & confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, ſingulis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum; non autem per clauſulas generales idem importantes, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenoribus præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis & ad verbum inſertis habentes.

7 Ex cujus verbis cum tot inſertis clauſulis; præcipuè *quorum tenores*, & *cum derogatoriis derogatoriarum* ſatis apertè patet revocari omnes Bullas antecedentes, nec de novo concedendas valorem accipere, niſi de hoc fieret mentio juxta doctrinam, quam expendi ſupra *ſub c. cæterum* 4. & alibi *de reſcript.* nec de prioribus reſtat dubium per illa quæ docent D.D. per textum *ibi c. alma mater, § fin. de ſentent. excom.* Pariſ. *conſ.* 42. *n.* 15. & 16. *lib.* 4. Penna *deciſ.* 498. Othobon *deciſ.* 22. *n.* 14. Greg. XV. *deciſ.* 109. *n.* 11. & *deciſ.* 240. *n.* 2. ubi Beltram Butr. *conſ.* 2. *n.* 2. Mohedan. *deciſ.* 1. *de reſcript.* Puteus *deciſ.* 104. *l.* 1. Barb. *de clauſulis, clauſula* 227. per varios numeros, & apertius ſi conſideret dictum Auditorem Cameræ Apoſtolicæ ſolum habere Juriſdictionem, ut exequatur Bullas, & brevia expedita ex dicti Penna *deciſ.* 68. Amidenio *de offic. dataria, c.* 5. *n.* 106. Coccin. *dec.* 169.

8 Et amplius, quia eadem conſuetudo ſufficiens ad præſtandam Juriſdictionem, ſic declaravit etiam reſpectu Benedictinorum in caſu P.M. Fr. Didaci *de Hebia* Epiſcopi novæ viſcaiæ, cum P.M. Fr. Benedicto *de la Serna* Generali ejuſdem religionis anno 1638. ante Breve relatum Urban. VIII. de anno relato 1641. & in litibus proſequutus à Monachis Abbatiæ S. Joannis *de Corias*, & in alia proſequuta ad præſens Cænobii S. Dominici *de Silos* Majoris quidem momenti, cum ſint criminales ex generali doctrina, quam adduxi *in c. cum contingat* 13. *de foro comp.* per verba ibi, *c. dilecti de arbitris, irrefragabili de off. c. ordin.* ubi D.D. communiter, de quo etiam dixi *ſub c.* 8. *de Judæis, ſub c.* 2. *ibi, q.* 2. & 3. & *ſub alleg. fiſcali*, contra Prætorem Valliſolet. anno præterito 1648. poſita poſt *tit. de foro comp.* & ſupra *ſub Rubr. tit.* & *cap. fin. de conſuet.* & aliqua dixi *de præſcript. ſub illo tit. ſufficienti ad acquirendam Juriſdictionem*: videndi Didac. Perez *l.* 1. *gloſ.* 1. *tit.* 3. *l.* 1. *ordinam.* Palaçios Rubios *in c. per veſtras de donationib. inter notab.* 2. § 1. *n.* 27. Naita *conſ.* 294. *n.* 2, *b.* 2. Tyber. Decian. *conſ.* 35. *n.* 45. *tom.* 5. Menoch. *conſ.* 302. *n.* 44. Galeota *deciſ.* 30. *l.* 1. *n.* 21. Alex. Sperel. *deciſ.* 16. *n.* 46. & *deciſ.* 37. *n.* 3. Surdus *conſ.* 465. *n.* 4. & 5. *vol.* 4. Menoch. *conſ.* 302. *n.* 44.

9 Quibus quidem ſuppoſitis, per quæ & alia, quæ litterati conſiderarunt pro legitima Juriſdictione in hac parte Rever. Nuncii ponderaverunt electionem factam in Abbatem de R.P. *Agajo* fuiſſe juxta juris formam, & terminum illum triduum probantes primam partem; eo quod per juris regulas canonicas electioni faciendæ canonicè aſſignatus eſt terminus trium menſium *in c. ne pro defectu de elect.* ubi dixi, & D.D. Jul. Lavor. *var. lucubr. tit.* 4. *c.* 18. *n.* 12. Tambur. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *quæſit.* 7. *n.* 4. & ſic quia conſtitutio dicti ordinis non annullat electionem, tranſacto triduo à die vacaturæ; ſequitur ut adhuc illa facta poſt triduum, ſi reperiatur electus intra tres menſes, ſit valida, cum pœnalia debeant exprimi ex regula textus *in auth. de non eligend. ſecund. nubent. § cum igitur, l. & ſi quis impediat § Divus autem Marcus*, ibi: *pœnam tamen in eum ſtatutam non eſſe ff. de religioſ. & ſumptib. funer. l. cum quidam ff. de liberis & poſth.* Girouda *de privil. n.* 565. indequè non poſſe dici vocales poſt triduum eligendo, in eam incurriſſe, cum in dicto ſtatuto nihil reperiatur cautum ex gloſſa fin. *c. fin. de jure patron.* ibi: *nec eſt iſte caſus, in quos privetur quis poteſtate eligendi, quia cum ſit illud, pœna non debet imponi, niſi exprimatur quod ſit imponenda*; & ſic *in d. c. ne pro defectu*, ut electio poſt tres menſes facta nulla diceretur, ſic verbis ſeqq. expreſſit *intra quos juſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate careant ea vice, & ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximo præeſſe dignoſcitur devolvatur.* Quæ expreſſio cum non reperiatur in conſtitutione Benedictina, & ſic pœna privare vocales à facultate eligendi, Panorm. & reliqui Canoniſtæ in textu noſtro *§ niſi n.* & *in c.* 2. *de poſtul. Prælat.* Romanus *conſ.* 483. *n.* 9. verſ. *reſpondeo*, Caſtro *conſ.* 437. *n.* 1. verſ. *poſito vero*, gloſſa *in c. Cumana de elect.* & *hic* verb. *priventur*, Rebuffus *in praxi benefic. tit. de devol. n.* 91. Jul. Lavor. *de elect. tit.* 4. *c.* 19. *n.* 4. Lotter. *de re benefic. l.* 2. *q.* 19. *n.* 64. ſequitur electionem de dicto *Aguajo*, adhuc tranſacto triduo, intra tres menſes de jure validam extitiſſe, nec devolutionem ad Rever. Generalem adhuc preveniſſe ex multis aliis, quæ litterati Patris Aguajo deduxerunt informantes.

Et quamvis hæc & alia non ſufficeriſſent conſtitit ex 10
actis ſine litigantium controverſia fuiſſe requiſitum Patrem Præſidentem dicti Cœnobii *de Sabagun* à vocalibus ſemel atque iterum, ut intra dictum triduum congregaret illos ad dictam electionem faciendam, & quod ipſe diverſis reſpectibus diſtulerit; ſic ut in ultima hora compreſſus reſponderit ſe remittere illum caſum ad præfatum R.P. Gener. abſcondens ſe in proprio cubilo, excommunicationibus comminans ceteros vocales, ſi ad eligendum procederent. In quo caſu impeditos fuiſſe conſtat contra regulam *dicti c. ne pro defectu*, ibi: *Juſto impedimento ceſſante*, Caſtellin. *de elect. canonic. c.* 5. *n.* 80. ibi: *Cauſa juſti impedimenti, ne tempore à jure præfixo, electores procedant ad electionem ſui Prælati*, per Hoſtienſ. *in ſum. l.* 1. *hoc tit. ad calcem. n.* 32. *reducuntur ad infra ſcripta, primo quando interdicitur illis ne eligant ab eorum ſuperiore*, Fr. Luiſ. de Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *q.* 23. *art.* 10. *concl.* 1. Gutierrez *canonic. quæſt. l.* 1. *c.* 28. *n.* 5. & per doctrinam Barboſæ *voto* 106. *n.* 54. ibi: *Prætenſa tamen devolutio præſumitur calumnioſa, cum facta dicatur in ultimo termino, & potuerit fieri antea*, Rota *deciſ.* 322. *lib.* 3. *p.* 3. *diverſ.* & coram Greg. XV. *deciſ.* 356. *n.* 8. & *infra*, ibi: *Sed imo facta, apparet ad illudendam totam provinciam inibi legitime congregatam*; non enim poteſt abſcondi dict. Præſidentem

Cænobii

Cænobii *de Sahagun* ſe deloſè habuiſſe, feciſſeque
contra proprias conſtitutiones ſeu ordinis præca-
ventes electionem in caſu præſenti faciendam eſſe
intra triduum ad eam vocales convocando *in verſ.*
ſeqq. conſtit. anni 1641. *que en virtud de ſancta o-*
bediençia el Padre Preſidente de la caſa, donde fue-
re la vacante, dentro de tres dias deſpues de ella,
haga la eleçion, & per conſt. anni 1621. ibi: *Que en*
las eleçiones no ſe pueda opponer, ſi no fuere impe-
dimento Canonico, o ſoborno, o por ſolos eſtos ſe pueda
proceder a privar de voto, & in aliis conſtit. factis, Bar-
cinon. anni 1575. c. 51. in ſeqq. verbis decernitur,
Que el Prior de la caſa que vacare por muerte ſi no
proçediere luego a la eleçion ſin lo haçer ſaver al Ge-
neral, eſtando fuera de las treinta leguas, o la dila-
tare, o eſperare al dicho General, ſea privado de ſu
officio, y de voto activo, y paſſivo, en la tal eleçion.

11 Ex quibus omnibus procedere videtur, optimo
jure non obſtantibus exceptionib. incompetentiæ
D. Illuſtriſſ. Nuncii, & nullitatis prædictæ electionis
quæ pro parte D. R. P. Generalis congeſtæ, & alle-
gatæ fuerunt, Auditorem Nunciaturæ, partibus
utrimque adductis, declaraſſe dictum Aguajum in
Abbatem electum, fuiſſe manutenendum in ſua
poſſeſſione; tum quia electio de eo facta fuit cum
requiſitis majoris, & ſanioris partis votantium, juxta
doctrinam Covar. *c. 17. pract. Poſthii de manutent.*
obſerv. 8. à n. 17. qui *obſerv. 42. n. 15.* & Tondut. *var.*
tom. 7. p. 3. c. 125. n. 29. docent ad manutenendum
Abbatem electum non officere, quod ex ipſius ele-
ctione lis ſit mota, ut in terminis *de elect. regul.* di-
cunt Barb. *dict. voto* 106. à *n. 105.* ubi variis caſibus
hoc exemplificat idem Tondutus *dict. c. 175. n. 29.*
in ſeqq. verbis: *Ad ultimam quæſtionem reſpondetur*
dictum Patrem Provincialem interim dum de electio-
nis nullitatè contenditur, in officii ſui exercitio, & ad-
miniſtratione manutenendum eſſe, quod procedit, non
obſtante allegata intruſione dicti Provincialis; quia
donec intruſio, vel nullitas fuerit declarata, interim
poſſeſſor manutenendus eſt, & juvant verba Alex. ibi:
Quodque ſuperiores Monaſteriorum poſt eorum elec-
tionem, etiam ante illarum confirmationem, admini-
ſtrare poſſent; tenerentur tamen infra decem dies pro
confirmatione hujuſmodi ad ipſum Abbatem Monaſ-
terii S. Benedicti mittere; quod etiam per Rubr. *conſ-*
tit. n. 5. præcavetur in ſeqq. verbis: *En acceptando*
la Abbadia el electo podra començar a adminiſtrar
ſu officio, como la Congregaçion lo tiene por Bulla A-
poſtolica, con condiçion que dentro de tres Dias deſ-
pache por la confirmaçion al Reverend. General em-
biando la obediençia in ſcriptis. Comperitur inquam
hæc omnia aliaque ritè, & legitimè facta præceſſiſſe
in elect. dicti P. Aguajo, qui illico ab elect. de ſe fac-
ta, miſit intra tempus ſtatutum Procuratorem pro
confirmat. aſſequenda à dicto P. Generali: & pro Ju-
re manutentionis faciunt quæ abundè dixi *ſub cap.*
licet 9. de probat. quæſt. fin. hic applicanda.

12 Sed quia per viam violentiæ fuit cauſa à ſenten-
tia Auditoris Illuſtriſſ. Nuncii relata ad Supremum
Conſilium Caſtellæ, & ventilata per Advocatos co-
ram Dominis Conſiliariis deſtinatis in Aula, quæ ap-
pellatur gubernii, ubi diſceptatur de cauſis inibi per
viam violentiæ, (ut vocant) tranſlatis, & in favorem
D. R. P. Generalis viſum eſſet & declaratum propte-
rea quod dixerunt præfatum Auditorem vim intu-
liſſe, manutenendo in electione de eo in Abbatem
dicti Cænobii *de Sahagun* facta; ideo in lucem opor-
tet ponere nonnulla ex fundamentis, quæ ad id po-
tuerunt inclinare relatos ſupremos judices per
viam æconomicam, & politicam, ut ſaluent cognoſ-
centes. Et in primis fecit, quia R. P. Generalis funda-
bat cognitionem ſuper juſtitia, aut injuſtitia dictæ
electionis, non ad Nuncium, ſed ad ſe ipſum, vel ad
Summum Pontificem ſpectare poſt medios judices
aſſignatos in nonnullis Bullis Benedictinis conceſſis
in verbis ſeqq. Alex. IV. Pii II. & Innoc. VII. ibi:
Statuerunt quod perſonæ regulares aliquo prætextu,
vel occaſione ab ordinationibus, & correctionibus qui-
buſcumque, tam ſuorum Abbatum, & Prælatorum,
quam etiam Abbatis, & capituli generalis appellare,
& cauſas, & querelas ſuas extra dictum ordinem
educere non valerent, & ex aliis Clem. VIII. *in ſuo*
Brevi, diei 10. *Octob.* 1597. ibi: *Nulli omnino perſona*
dicta Congregat. regularis obſervantia S. Benedicti
liceat ordinationibus, viſitationibus, correctionibus,
reformationibus, privationibus, depoſitionibus, aut -
ve pœnis, & ſententiis ad aliquem judicem, ſive Ec-
cleſiaſticum, &c. appellare, & infra, *& alios Eccle-*
ſiaſticos Prælatos ſcribere culpas religioſorum, &
pœnas, quibus plectuntur.

Ex quibus depoſitionibus prætenſum fuit à D R. 13
P. Generali dictis Bullis conceſſum fuiſſe non ſuæ
religionis primam inſtantiam omnium cauſarum ad
ſe, ut Generalem pertinere, & per appellationem, ab
ipſo recurrendum eſſe ad Diffinitorium ejuſdem re-
legionis Benedictinor. & à Diffinitorio immediatè
appellationem interponendam fore ad Summum
Pontificem cum inhibitione juriſdictionis Nuncia-
turæ legati in his Regnis exiſtentis, & hoc per alia
verba noviſſimè ejuſdem Urbani VII. in ſuo Brevi
Nonas Julii 1624. in quo declaravit ſuper cauſis re-
latis in adductis Bullis Alex. Pii, Innoc. & Clem. non
poſſe D. Illuſtriſſ. Nuncium cognoſcere, ſed imme-
diatè appellationem ad Pontificem interponendam

Nec obſtare practicam appellandi illico ad Il- 14
luſtr. Nuncium, de qua teſtati ſunt Covar. *pract. c. 4.*
n. 9. Samuël *de elect. tract. 3. controverſ. 8. concl.* 12.
n. 32. in verbis ſeqq. *Licèt ſacra Congregatio modum*
regularib. appellandi declaraverit; nihilominus omiſ-
ſis illis mediis, ſtatim ad Papam, ſeu Legatum, vel
Nuncium appellare poſſunt, ut obſervat, & conſuetudo
ac uſus adeſt, ubi præſtat rationem Franc. Tondu-
tus *de benefic. c. 57. n. 16. tom.* 1. Portel. *in dubiis re-*
gul. verb. *appellat. n.* 3. & ponens ex declaratione
Cardin. modum appellandi à minoribus, ſcilicet, ut
à Guardiano appelletur ad Provincialem, ab hoc, ad
Generalem, ab hoc ad protectorem Cardinalem, ab
hoc ad Papam in verbis ſeqq. nec Nuncium exclu-
dens ait: *At his non obſtantibus, poteſt religioſus, om-*
iſſis mediis ſtatim ad Papam, ſeu Nuncium appellare,
per textum *in c. Romana* 26. *q.* 6. ad quod faciunt quæ
dixi *de appellat.* ommiſſo medio, ad Papam, infra *ſub*
c. 7. de appel. in terminis Remig. Scrofa *in opuſc. de*
invaliditate profeſſionis dub. 20. 25. & 26. reſpondent
enim litterati in favorem D. P. Generalis, hoc eſſe
ſpecialiſſimum in Religione Benedictinorum, cui à
Pontificib. indultum fuit ob magna ſervitia à dicta
religione facta Sedi Apoſtolicæ, ut de eorum cauſis
nullus alius poſſet eſſe Judex extra religionem, niſi
idem Papa. Et quia dictæ Bullæ Alex. Pii, Innoc.
& Clem. expeditæ in favorem dictæ religionis fue-
runt præſentatæ coram Auditore Cameræ dicto
anno 1658. & ab eo mandatum, ut obſervarentur;
& ſic non officere uſum, & praxim aliarum religio-
num, nec caſus adductos pro Patre *Aguajo*, de qui-
bus etiam inter filios dictæ religionis Benedictino-
rum cognovit, ſeu cognoſcit Illuſtriſſ. Nuncius, aut
ejus Auditor, cum id procedat ex tolerantia Gene-
ralium, nihil oppoſito in Juriſdictionem Nuncio-
rum, ſicut in caſu præſenti fuit oppoſitum:

15 Itaque declinatoris, hic, & aliis modis fundata, perſtiterunt acriter litterati, dicendo de nulluate contra election. de dicto Patre *Aguajo*, & quod electores eam feciſſent poſt terminum deſignatum in ſuis conſtitutionibus trium dierum per verba, ibi: *Que la tal election ſe ha de haçer dentro de tres dias deſpues de la vacante*: quæ cum debeant neceſſario interpretari per jus commune, maximè verò in materia electionis, in qua non licet quidquam ordinari, quod ſit in totum, vel in partem diverſum, ſive contrarium diſpoſitioni Juris communis, ut *in caſu alterius conſti. regul.* conſideravit Caſtellin. *de elect. Canonica c.* 14. *à n.* 35. in verbis: *ſed cum verba conſtitutionis*, ſequitur dicendum ex doctrina textus *in c. dilecti 6. de dolo*, & per ibi à me ponderata, ut quia dicta Benedictorum conſtitutio eligendi intra triduum Abbatem alicujus cænobii in locum demortui, eſt in obſervantia; ſi poſt triduum eligeretur, intret tunc regula *dict. cap. ne pro defectu*, dum declarat nullam quamlibet electionem factam à vocalibus poſt terminum juris ibi aſſignatum; & ſic in caſu noſtro hanc pœnam incurriſſe electionem de Patre Aguajo factam per verba textus *in clem. exivit de Paradiſo* ibi: *Cæterum ſi capitulum memoratum die prædicta, Miniſtrum eligere prætermittat, extunc Miniſtri Provincialis proviſio ad Generalem Miniſtrum liberè devolvatur.*

16 Nec obſtare dicant quod ſæpius practicatum fuerit, ut adhuc tranſcurſo dicto triduo, & alio ampliori dierum ſpatio nihilominus electores in Cænobiis dictæ religionis proceſſerint ad Abbatem, ſeu Abbatiſſam eligendam, ut anno prætertito 1637. contingit in cænobio Monialium S. Palai civitatis Obeten. ubi per mortem Abbatiſſæ *D. Æmilitia Cienfuegos*, tunc gubernante Generali R.P.Fr. Benedictus Serna electio in locum demortuæ prorogata ultra menſas duos, & in hoc S. Placidi cænobio Monialium hujus Curiæ poſt, gubernante Generali R.P.Fr.Franc. Salvador, adhuc per mortem D. Annæ de Villanueva electio fuit prorogata ultra alios duos menſes, nec dictos. Generales jure devolutò elegiſſe quin potius receptas, & confirmatas ab illis fuiſſe electiones per Moniales dictorum cænobiorum factas; reſpondent enim non ex hoc procedere, ut ſi à dictis R.R. Patribus Generalibus impugnarentur, ut in caſu noſtro contingit, adhuc illas potuiſſe validè fieri, cum jam tunc contraveniendo dicti Patres Generales, non fuiſſe cur denegari illis poſſet jus devolutum, quod amiſerunt, aut expreſſè conſentiendo, aut tacitè in elenictiobus ultra triduum factis à vocalibus prædictorum cænobiorum.

17 Quare potuerunt Advocati latiſſimè in punctis præcedentibus, loqui, & longè etiam informare in favorem dicti Patris Generalis, ex eo etiam quod electio facta de Patre Aguajo fuit nulla, aut attentata, tunc quia jam fuerat interpoſita appellatio per aliquot ex electoribus vocalibus ad D.R.P. Generalem; & ſic relatione adhuc pendente non valuiſſe, ſecundo tempore jam in principio mentionato procedere. Deinde cum ſit in religione conſtitutio citandi & convocandi religioſos vocales, qui degunt eatra conventum, ut contingit in pluribus gubernantibus Prioratus ad cænobium principale pertinentes, inter quos aliquot ea exiſtentibus extra leucas octo, citatus non fuit in forma, ut conſtitutiones ea poſtulant, ſequitur optimo jure illam electionem fuiſſe nullam; & quia licèt unus ex vocalibus citatus, reſponderit ſe noluiſſe venire adhuc debuit ſpectari per tempus integrum dictorum trium dierum; & quia cum litteræ ſecundæ convocatoriæ fuerunt liberatæ & expeditæ ad citandos vocales, non fuit tranſactum integrum trium dierum tempus, ut poſt legitimè electio procederet, quæ fuit facta ante illius tranſcurſum, cum conſtet electionem factam fuiſſe die 22. Septembr. dicti anni 1660 & convocatorias eapeditas fuiſſe die 20. ejuſdem menſis; & ſic adhuc fuiſſe dictos vocales in tempore legitimè comparendi; præcipuè ſi conſideres diem primam termini conceſſi non computari in terminum per illa quæ dixi latè *in c. 1. de dilation. q.* 10.

18 Deinde quia apparuit in dicta electione interveniſſe nonnullos carentes voto, & requiſitis neceſſariis ad votandum, inter quos fuiſſe ſeptem ex votantibus citra octo leucas, cujus de cauſa non fuiſſe citandos, quod fuerit contra conſtitutionis de anno 1637. verba, ibi: *que tengan voto en las elecciones intermedias los que vivieren, o eſtuvieren dentro de las neube leguas el dia de la vacante*, & ſic illis oppoſitum non potuiſſe votare, cum eſſent eatra dictas novem leucas; & approbari videtur *ex c. 2. definitionum Capituli generalis celebrati anni* 1633. in verbis ſequentib. *Que tengan voto activo, y paſſivo todos las que ſe hallerenen la caſa donde la Abadia vacare y todos los conventuales de ella, que huviere dentro de la nuebe leguas*, quæ reperiuntur confirmata ex *conſt.* 1637. 1641. & 1645. Item etiam quia alii duo ex votantibus nondùm viverent per menſes quatuor in dicto Cænobio *de Sabagun*, quod neceſſar. erat ex dictis conſtitut. Et denique contra alium religioſum Priorem Metimnæ *de campo* villa, quæ diſtat à prædicta *de Sabagun* 20. leucis ad minus, qui fortè eo in tempore vocationis erat in dicto cænobio, qui nec votare valebat; eo quod cum voviſſet ſine licentia ſuperioris, dicebatur fugitivus; & ſic ſine habilitate ad votandum.

19 Ex his quidem fundamentis à verbis conſtitutionum rationibus juridicis ſublimatis quæ hic non repetuntur, litterati pro parte Generalis defendebant illum, qui etſi non bene auditi in judicatura Nuncii, ut ipſi proclamabant. Tamen Conſiliarii ſupremi declararunt, ut retuli *in principio*, vim ab Auditore Nuncii factam fuiſſe; & ſi pro parte dicti Aguajo Abbatis electi non ageretur ſuper petitorio, aut poſſeſſorio pleno, juata quæ latè diai *ſub cap. paſtoralis*, & alii *de cauſa poſſeſ. & propriet.* ſed tantum de manutentione illius in poſſeſſione eaercitii Abbatialis interim, quo lis duraret, ut latè pro Aguajo fundatum ea doctrina teatus *in c. cum Eccleſia ſutrina d. tit. de cauſa poſſeſſionis, & propriet.* ad quod applicabis quæ Ego ibi ſcripſi *ſub q.* 1. Tamen dicti Domini Conſiliarii forte conſideraverunt dictæ manutentioni locum non dari, nec, ut votantes interim ſuſtineantur, dum lis tractatur plene de eorum inhabilitate; quia cum ea eiſdem actis conſtaret de prætenſis nullitatibus pro parte dicti Generalis, debuit ceſſare etiam manutentionis jus, per illa, quæ adduai *ſub q. 4. c. licet 9. de probationib.* ubi quod quoties ea ventre inſtrumenti apparet de exceptione oppoſita nullitatis, ceſſat remedium hoc, quod vocatur *de el interim*; & ſic nominatum Abbatem à dicto Generali admiſſum jam eſſe ad eaercitium, & prædictum Aguajum ut exulatum, depoſitatum in quodam Cænobio longè diſtante à prædicto de Sahagun; remquè litigii, dum hæc ſcribamus eſſe in ſtatu hoc.

Ad

Ad Text.in cap.Quiſquis.XLIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligibilis non eſt conſentiens electioni de ſe facta per aliquam poteſtatem ſpecularem.*
2 *Electio quorumcumque Pr alatorum, debet ſumma libertate frui.*
3 *Electio dicitur per abuſum poteſtatis celebrata, quando Clerici requirunt Laicos, vi praſint electioni. Et quando requirunt aſſenſum Principis ſacularis ſuper eligenda certa perſona.*
4 *Electio irrita ipſo iure eſt ſi fiat de excommunicato in majori, ſi tamen de excommunicato in minori venit irritanda; qua eſt valida ſi ignoranter eligatur*, n. 5.

1 PRobat textus hic quod conſentiens electioni
de ſe factæ per abuſum temporalis poteſtatis,
2 efficitur ineligibilis,& electio eſt nulla:† nam elec-
tio quorumcumque Prælatorum, debet omni ex
parte eſſe prædita ſumma libertate,&totaliter alie-
na ab omni labe, & ſpecie coactionis, ſive violen-
tiæ: ſic cum multis Barboſa hic *n.21.* Ubi *in fine* ſub-
dit cum Julio Lavorio *tom.1.lib.4.cap.1. ex n.11.&*
14. quòd tunc tollitur libertas, cum præciſè elec-
tores compelluntur eligere unam certam perſonam
ſecus ſi unam de certo genere perſonarum, ut dixi
ſupra *in cap. cum terra* 14. *hoc tit.* & infra *in cap.
Cumana.* Et adjunges quæ pro materia tractat
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.1.cap.19.à n.232. ad*
235.ubi *n.*132.*&* 133. eadem cum multis repeten-
do firmat; quod diſtinxi *in dict.cap.cum terra.*
3 Notabis verò quòd electio dicitur per abſum
poteſtatis ſæcularis celebrata, quando Clerici re-
quirunt Laicos, ut electionibus interſint. Item
quando Principis ſæcularis aſſenſum ſuper certa
perſona eligenda requirunt, vel eligunt minus ali-
cujus ſæcularis Potentatus, docet Tamburin. *de Ju-
re Abbat.&Pralatorum,tom.1.diſp.5.quaſt.22.n.11.*
Barboſa cum multis *dicto cap.* 19. *n.* 234. *&* 235.
per textum hunc. Et doctrinam textus hujus proce-
dere in electione cujuslibet Dignitatis, tradit Bar-
boſa hic *n.5.* contra Hoſtienſem. Alia notat *n.* 3.4.
7. Sed tu pro extenſiona adjunges quæ notavi ſu-
pra *in cap.* 7. *&* 10. *de conſtit.* ubi de inhabilitate
Laicorum, & legum, eorum reſpectu, Clerico-
rum, & perſonarum Eccleſiaſticarum. Item
poteris hic adjungere quæ ſæpè jam adduxi, ſci-
licet de perſonis, quæ habiles ſunt ad eligendum.
4 Hic etiam agitur de pœnis eligentium indignos,
aut malè, de quibus dixi *in cap.7. §. fin. hoc tit.* Hic
etiam adjunges quæ tradit Barboſa *de Jure Ec-
cleſiaſt.p.1.cap.19. num.* 129. ubi tractat de dubio
quando electio ſit irrita ipſo Jure, & quando veniat
irritanda per ſententiam ex vitio electorum; qui
eſt omnino videndus *à num.* 117. cum aliis; ubi
quòd electio facta de excommunicato majori ex-
communicatione, eſt ipſo jure nulla; & *n.* 121.
diſputans cum multis, an ſi fiat electio de excom-
municato in minori: & affirmant Laurentius de Pei-
rinis, & Julius Lavorius *variar. lucub. tit.* 4. *c.* 16.
num. 92. Sigiſmundus à Bononia *de elect. dub.* 65.
num. 2. Suarez *de cenſuris diſp.* 24. *ſect.* 2. *à n.* 25.
& alii per textum *in cap. ſi celebrat. de Clerico ex-
communic. miniſt.* ibi: *electio eſt irritanda, quaſi
donec per ſententiam irritetur, valeat*: & licet
Covarruvias *in cap. alma mater p.1. §. 8. num.* 3.
Ugolinus *de cenſ. tab.1. cap.6.§.3.* ex eodem tex-
tu contrarium dicant; nempe ut ſit ipſo Jure nulla,
reſpondentes ad dicta verba *irritanda* ſecundùm
ſubjectam materiam; id eſt *irritam eſſe declaramus.*
Sed Barboſa pro prima ſententia reſpondens dicit
verba *dict. cap. ſi celebrat*, nullo modo poſſe cavil-
lari; & quia dum expreſſè aliter in Jure Canoni-
co non conſtet, quod talis electio ſit nulla; non
ſic cur pœnæ debeant amplicari in regula in pœnis
de reg. Juris.† Et longè diſputans an electio igno- 5
ranter facta de excommunicato in minori ſit va-
lida? reſolvit contra gloſſam *in dict. cap. ſi cele-
brat. verb. ſcienter* validam eſſe; & hoc ex autho-
ritate *dict. cap. ſi celebrat. verſ. ſi tamen* ibi *ſcienter*;
quod eſt unum; etſi Covarruu. Ugolinus, & Sua-
rez ſupra dicant nullam eſſe cum ex jam dictis, fiat
efficax argumentum.

Ad Text. in cap.Nihil eſt.XLIV.hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Pralatus confirmans indignum electum ad regimen animarum, perdit poteſtatem confirmandi primum ſucceſſorem,* & num. ſeqq.
5 *Suſpenſionis pæna* remiſſivè.
6 *Collatio beneficiorum facta per Epiſcopum putativum, nùm valeat remiſſivè.*
7 *Collatio facta à Pralato, ſeu Epiſcopo, qui commiſit aliquod delictum, quo ipſo jure eſt privatus, nùm veleat remiſſivè.*

REſolutio communis hujus textus eſt; quod ſi 1
Prælatus per negligentiam confirmavit in-
dignum electum ad regimen animarum perdit po-
teſtatem confirmandi primum ſucceſſorem, & à
perceptione proprii beneficii ſuſpenditur; donec
viſum fuerit ſuperiori: multis probat hic Barboſa
n. 1. 2. *&* 4. † Quare nunc adjunges quæ ſupra no- 2
tavi *in cap.7.§.1.& fin.* ubi de dignis eligendis, &
confirmandis, & quibus pœnis plectantur eligen-
tes indignum, ſeu illum confirmans *& ſub Rubr.*
Item poteſt *hic* adjungi tractatus de confirma- 3
tione Epiſcoporum, de quo Barboſa *in paſtorali
p.1.cap.4.* idem de textu noſtro *de Jure Eccleſiaſt.
p.1.cap.19.n.253.* & de materia, & ad quos ſpectet
confirmare *à n.* 146. de qua materia latiſſimè egi
ſupra *in cap.* 15. per nonnullas quæſtiones.
In gloſſa *adminiſtraus*, & in verſ. *quod interim* 4
valde renuoi; præter quæ ſignanter notat Barboſa
hic *num.* 5. *&* 6. adjunges quæ ſupra notavi *in
cap.* 9. *&* 15. *hoc tit.* ubi de ingerente ſe in admi-
niſtrationem ante confimationem.
Et in verſ. *ſuſpendatur*, de ſuſpenſionis pœna, 5
Suarez *de cenſ. diſp.* 25. *ſect.* 1. & melius *ſect.* 2. &
longè ago infra *ſub cap.* 10. *de temporib. ordin. q.*
11. ſic ut ibi dicta queant hic applicari.
Hic adjunges quæſtionem, de qua Garcia *de be-* 6
nef. p. 5. *cap.4. à n.* 276. an valeat collatio bene-
ficiorum, facta per Epiſcopum, ſeu Prælatum
putativum? qui ſe gerit pro Prælato; ſed ex aliquo
defectu, non eſt verus Prælatus. † Ad aliam, an 7
valeat collatio ab Epiſcopo, ſeu Prælato facta, qui
commiſit aliquod crimen; ob quod ipſo facto; &
ipſo jure privatus eſt Prælatura; idem à *n.* 328.
Sed quia hæ difficultates ſpectant ad tractationem
infra *de prabend. & Dignitatibus*, & *de conceſ.
Prabenda*, ac *ad tit. de inſtitutione*; ideò hic non
repeto: interim ipſum Garciam Leges longè de
utraque cum multis diſputantem. Sed pro primo
dubio adjunges quæ dico infra *in cap. ad probau-*

dum de ſent. & re Judic. Et pro ſecundo dubio applicabis quæ dixi de delinquente, *in cap. fin. de temporibus ordin.* Et quæ dixi *à quæſt. 27. in cap. cum non ab homine de Judiciis*: ubi an ipſo Jure ante ſententiam, privetur beneficiis Clericus homicida, perjurus, & falſarius?

Ad Text. in cap. Ut præteritæ. XLV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electionis expenſa ad quem hic pertineant? & n. 3.*
2 *Expenſarum materia remiſſivè.*
4 *Electus ad Eccleſiæ dignitatem ſi habeat litigium, ſuccurritur alimentis ex ea.*
5 *Succeſſor in beneficio tenetur ad expenſas, utiles, & neceſſarias, non ad delicatas, vel ſolum utiles.*

1 HIc Pontifex probat, quod expenſæ neceſſariæ, quas facit Capitulum pro electiooe Prælati, debent fieri de bonis Prælaturæ, vel reddi, multis comprobat Barboſa hic *num.* 1. ubi *num.* 2. ait quod electio tota ſit expeoſis electi; & *num.* 5. quod expenſæ neceſſariæ dicuntur, ſioe quibus negocium expediri non poteſt.

2 Quare ut ſcias perfectè expenſarum materiam, adjunges hic quæ latiſſimè tractavi *ſub c. finem litibus de dolo & contum.* & videbis Pichardum *in §. in rem, inſt. de officio Judicis à n.* 15. Covarruu. *in*
3 *pract. c.* 27. † Et in praxi vidi ſæpius, quod oppoſito rib. Canonicatuum affectatorom io Eccleſiis, ſolet ſuccurri expenſis electi de fructibus eorundem Canooicatuum, cæteris coopoſitoribos deperditis de expenſis neceſſariis, idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt, p. 1. c. 19. n. 142.* ad textum noſtrum applicabis nonoulla, quæ adduxi *ſub cap. gravis de reſt. ſpol.*

4 Hic idem Barboſa *ſub num.* 3. advertat, quod ſi quis electus ſit ad Dignitatem in ſoa Eccleſia; & neceſſe habeat litigare pro conſequendo eam ſint ei alimenta miniſtranda; ſic cum Surdo *de alimentis tit. 1. q. 48. n. 2.* quod numquam in praxi vidi; etſi certus ſim de aliquibus litibus ſuper non admittendos à Capitulo aliquos jam nominatos & electos.

5 Item *num. 4.* ex gloſſa *expenſæ neceſſaria*, notat quod ſucceſſor in beneficio, tenetur ad expenſas utiles, & neceſſarias in lite factas; non autem ad delicatas, vel utiles tantùm: Iterum applicabis plura, quæ expeodi de expenſis *in dicto cap. finem litibus de dolo, & contum.* Et alia quæ dixi *in dict. cap. gravis de reſtit. & ſpoliat.* ubi plura etiam *quæſt. 5. de retentione propter melioramenta.*

Ad Text. in cap. Cum poſt. XLVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio poſt collationem ex intervallo celebrata, non valet.*
2 *Electio facta de illo, qui requiſitus conſenſit antequam eſſet electus, eſt caſſanda.*
3 *Electio eſt intimanda electo antequam ad ſuperiorem deferatur.*
4 *Votum dicitur conſenſus.*

PRobat Pontifex hic quod electio poſt collationem ex intervallo, celebrata, non valet: 1
unde colligit Barboſa hic *n. 1. & 2.* quod quando electio non fuit ſtatim facta poſt publicationem conſeoſuum, & poſt tractatum electionis, vel quando primo fuit requiſitus conſenſus electi, & conſenſit prius quam eligeretur, non valeat; quia præſumitur ambitioſus: applicabis nonoulla, quæ dixi ſupra *in cap. quia propter*, & ibi *ſub quæſtione fin.*

Et ſic Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap. 19. p. 1.* 2
n. 237. ait quod electio illius, qui requiſitus antequam eſſet electus electioni de ſe facieodæ conſenſit, eſt caſſanda, adduceos textum noſtrum. Non eoim debet aſſentiri ſic requiſitus; ſed reſpoodebit, *nolo quod me eligatis; & ita rogo, vel non intendo Dei vocationi reſiſtere.* Tamburin. *de jure Abbatum p. 1. §. 22. diſp. 5.* Sigiſmundus à Booonia *de elect.*

Et *n. 243.* ait quod electio eſt intimanda ele- 3
cto aotequam ad ſuperiorem deferatur: De quo ſupra *ſub cap.* 15. & alibi & *n.* 244. quid ſi non conſentiat, *ibi* dixi, & *in Rubrica*: Et applicabis notata infra *cap. publicato*: & quod de indignis, & ambitioſis, dixi ſupra *in cap. 7. §.* vide infra *cap. 55.* collatio quid importet? hic expendo infra *ſub cap. in Geneſi 55 hoc tit.* ubi de collationis tractatu.

In verſ. *conſenſuum*, ootat Barboſa hic *num. fin.* 4
quod votum, dicitur conſenſus. Quare adjunges quæ de ſuffragiis, & votis ad electiones congerit Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 19. à num.* 200. Et quæ hucuſque à Rubrica ſcripſi, & uſque in finem hujus tractatus: Et quæ dixi *in cap. quia propter hoc tit.* ubi de forma votaodi, & ſcrutandi.

Ad Text. in cap. Conſtitutis. XLVII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Monachus unius Monaſterii, alterius factus Abbas, non habet vocem in electione Abbatis, Prioris Monaſterii.*
2 *Monachus tranſlatus non habet vocem in Capitulo, à quo eſt tranſlatus.*
3 *Epiſcopus translatus, ſeu volans de una Eccleſia deſinit eſſe in ea Epiſcopus, ubi primo ab ea fuit abſolutus per Papam in conſiſtorio.*
4 *Translatus ad ſecundam Eccleſiam, nihil juris retinet in priori, niſi hoſtium neceſſitate.*
5 *Conſenſus debet voce, & non ſcripto exprimi.*
6 *Exprimi nemo poteſt in judicio ſine actione, vel cauſa.*
8 *Monachus factus Epiſcopus, num ſit ſolutus à jejuniis ſuæ Religionis, & ab aliis: debetque retinere habitum regularem.*
9 *Monachus factus Epiſcopus nequit frui privilegiis ſuæ Religionis.*

PRobat textus hic quod Monachus unius Mo- 1
naſterii, alterius factus Abbas, oon habet vocem in electione Abbatis, Prioris Monaſterii, etiam ſi tale jus ab Abbate, & Monachis prioris Monaſterii fuerit reſervatum, cum multis probat Barboſa hic *num. 1. & 2.* qui poſt *num. 5.* io verſic. 2
quod

quod olim cum aſſumerentur, notat quod Monachus
translatus non habet vocem in Capitulo, à quo eſt
translatus; cujus ratio poteſt deſumi ex incompa-
tibilitate, quæ deſumitur *in cap. de multa de præb.*
3 † Quare adjunges quæ tractat Barboſa *de Jure Ec-
cleſ. parte 1. cap.* 19. dum ait *num.* 37. & 38. quod
translatus volans de una Eccleſia ad aliam, deſinit
eſſe Epiſcopus prioris, ubi primum à Papa ab illius
4 vinculo abſolutus eſt in Conſiſtorio. † Et quod
translatus ad aliam, nihil juris retinet in priori, niſi
hoſtium neceſſitate compulſus, fuerit ab Eccleſia
ſua translatus. Cui dicto adjunges quæ latè ſcribo
in cap. 1. de præſcript. & omnibus applicabis
quæ dico *tit. ſeq.*
5 In verſ. *quo jure*, & in verſ. *juſſi eſſent expri-
mere*, quatenus dicit hic *num.* 6. Barboſa, quod
voce, & non ſcripto eſt conſenſus exprimendus:
applicabis nonnulla de conſenſu expreſſo, aut ta-
cito, quæ dixi *ſub cap. 1. de foro competenti.* Sed Bar-
boſa *de jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 19. n.* 113. dicit
quod vota omnium electorum, ſigillatim exquiſi-
ta, debent in ſcriptis redigi; quia melius conſtat
de voto per ſcripturam, ne memoria excrutatorum
pereat; nec per hoc derogari ait Trid. requirenti
vota ſcreta in electionibus regularium. Sed quia
de hoc latiſſimè dixi ſupra *ſub cap. quia propter
42. hoc titulo*; ideò ad ibi dicta recurres. Et pro
materia de actibus requirentibus ſcripturam ad
ſui validitatem, vel non; præter quæ infra *ſub ti-
tulo de fide inſtrum.* Leges quæ bene advertit
Doctus, ac prudens amicus noſter D.D. Eldeſon-
6 ſus de Olea *de ceſſione jurium quæſt. 5. p. 1.* † Et *n.* 7.
quod ſine actione, vel causa nemo experitur
in tantum, ut judex repellat agentem ſine actione,
etiam parte non opponente; quare applicabis Bal-
boam, qui *in cap. 6. de Judiciis à num.* 8. & 1. diſ-
putat, an quis ſine actione poſſit in Judicio expe-
riri: de quo dixi *ibi* latè, & *ſub tit. de libelli
oblat.*
7 Pro intellecto hujus textus leges quæ dixi *in
cap. 17. de foro compet. num. 5. & fin.* & *in cap. 3. de
8 cauſa poſſeſſ. & propriet. quæſt. 4. num. 2.* † Ad quæ-
ſtionem, an Monachus factus Epiſcopus ſolutus
ſit à jejuniis ſuæ religionis, Barboſa *in paſtorali
parte 1. cap. 4. num. 14. in antiquis, & in novis.* Et
à quibus aliis ſolutus ſit, longè; & bene tractat
idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 8. à
n.* 130. Sed quia de his difficultatibus ego infra
ſub titulo de regularibus, & *in cap. Clerici el 2.
de vita, & honeſt. Clericor.* ideò hic non repeto; ſo-
lum ergo dico, ut non teneatur, niſi tantum de ho-
9 neſtate ad jejunia, & pœnalia ſuæ religionis. † Et
quod nec poſſit frui privilegiis ſuæ religionis,
cum liber ſit ab omnibus regulæ obſervantiis,
jugoque Monaſticæ diſciplinæ. Sanchez *in ſum-
ma lib. 6. quæſt.* 197. Barboſa cum aliis *dict. cap.
8. n.* 135. legendus à *n.* 121.

Ad Text. in cap. Eccleſia veſtra XLVIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio debet fieri verbo, & de illo, in quem conſenſerit major pars.*
2 *Canonici vocem habentes in Capitulo, & non Capellani, de jure communi admittebantur ad eligendos Epiſcopos.*
3 *Electio ut canonica ſit non ſufficit, ut habeat majorem partem reſpectu minorum, ſed reſpectu totius*, n. 4.

PОntifex probat hic quod electio debet fieri 1
verbo, & de illo, in quem conſenſerit major
pars Capituli, & non reſpectu aliorum partium.
Continet ergo textus iſte duplicem partem, juxta
primam in verſic. *vocibus veſtris*, notat cum mul-
tis, Barboſa *num. 1. & 2.* quod in electione verba
requiruntur, cujus occaſione poteris applicare no-
tata ſupra *in cap. quia propter 42. hoc titulo*, ubi
de formis ad electionem: & ſupra *in cap. 1. &
ad Rubricam.*
Et in verſic. *cum de futura*, notat idem Bar- 2
boſa *n.* 3. quod jure communi inſpecto ad Ca-
pitulum, & Canonicos Eccleſiæ Cathedralis per-
tinebat electio Epiſcoporum; & quod admitte-
bantur tantum Canonici, qui habebant vocem in
Capitulo; non autem Capellani; & debebant eſſe
mente compotes, & in ſacris conſtituti, ut multis
comprobant *num.* 4. Quare pro ampliatione, &
vero intellectu, adjunges quæ notavi ſupra *in
Rubrica, verb. ſub quæſt. 6.* & *in cap. 14. hoc titulo*,
Item quæ dixi *in cap. cum Eccleſia Sutrina de cau-
ſa poſſeſſ. & propriet. à q.* 2.
Et in verſic. *licet majorem partem*, notat Bar- 3
boſa *num.* 5. quod in electionibus Canonicis ad va-
liditatem ipſarum, non ſufficit habere majorem par-
tem ſuffragiorum, reſpectu minorum; ſed quod
ulterius neceſſario requiritur habere majorem
partem reſpectu totius, advertens cum Miranda,
quod in majori parte reſpectu totius Capituli,
non debent computari qui nolunt illi intereſſe, &
qui propter aliquam rationem, vel cauſam privati
ſunt ſuffragio, ſeu voto; ſed illi dummodo, qui
in eadem electione habuerunt votum.
Ut bene expendas adjunges quæ tractat ipſe 4
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 19. à n. 219.
ad num. 24.* ubi *num.* 225. quod electio communis
facienda eſt votorum collatione: & *à num.* 201.
quod vota in electionibus ſecretè exquiri debent.
*Applicabis quæ noto, & expendo infra ſub cap. pu-
blicato 58. hoc titulo.* Et melius quæ latiſſimè dixi
ſub cap. quia propter 42. hoc tit. q. fin. & à q. 1. &
quod hodie obſervetur.

Ad Text. in cap. Cum Magiſtrum. XLIX. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Profeſſus qui nondum eſt, nequit eligi in Abbatem.*
2 *Profeſſionis natura, & tempus remiſſivè.*
3 *Scriptura requiritur ad profeſſionem expreſſam Monialium.*
4 *Magiſter qualis debeat eſſe: & de obligatione diſcipuli erga eum remiſſivè.*

DОcet hic textus quòd non profeſſus nequit 1
eligi in Abbatem, qui determinatur per no-
tata ſupra *in cap. cum ad noſtram 37. & 38. & 27.
& 13. hoc titulo.* Et pro intellectu applicabis quæ

 dixi

dixi ſupra *in Rubr. quæſt.* 4. *&* 5. Et ampliatur ex
2 notatis *in cap. conſtitatis* 47. *eodem.* De profeſſionisoatura, & tempore latiſſimè noto ad plures caſus *in cap. ad noſtram* 8. & *in cap. ad Apoſtolicam*
3 *de regularibus.* † Cumque gloſſa hic ſub verb. *profeſſionem*, dicat qnod ad profeſſionem, eapreſſa Monialium ſcriptura requiritut, ut ea probatur ſicut Barboſa probat cum multis hic *n. fin.* ideò epplicabis notata *ſub cap.* 47. Libellus in ſcriptis eſt redigendus, ut dixi *in cap. 2. de Libelli oblat.* Alia etiam ſcripturam requirunt, ut probant D.D. ſecundùm quæ adduxi *ſab cap. quoaiam contra falſam, de probat. ſub qaaſt.* 1. & de aliis alibi: nam ut dixi *ſub Rubr. de ro Judic.* & alibi *ſub tit. de fide inſtrument.* ſeotentia debet in ſcriptis redigi; & quod ſuot contractus ſcripturam, requitentes; de quo noviſſimè videbis Oleam, quem addnai *ſab jam relato cap.* 7. item quæ dixi ſupra *ſub cap.* 42. nempe quod in electione per ſcrutinium, requiritur ſcriptura.

4 Ad verſ. *cum in Magiſtrum*, qualis debeat eſſe Magiſter, docet Narbona *in l.* 31. *tit.* 7. *lib.* 1. *recop. gloſſa* 2. *de obligatione mataa diſcipulor am erga Magiſtram*, Trullench. *in opere morali libro* 4 *cap.* 1. *dubio* 11. De quibus dico latè infra *lib.* 5. *ſub tit. de Magiſtris.*

Ad Text. in cap. Cumana. L. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta à non majori parte Capituli, & omiſſa collatione, non valet.*
2 *Eligendi jus poteſt coaſuetadine acquiri, & qualiter, n.* 3.
4 *Elector, de qao dabitatur, nam legitimus ſit, inſtante tempore electionis, admittitur ad eligendum cum proteſtatione.*
5 *Proteſtatio qaos efectus babeat, remiſſivè.*
6 *Proſſeſſio jaris eligendi.*

1 DUo dicit Pontifex hic, quod electio facta à non majori parte Capituli, & quod omiſſa collatione, ooo valeat. De primo puncto dixi *ſub cap. Eeeleſia veſtra* 48. *&* *in cap. bonæ* 36. *cap. aadiis* 29. *cap. dudam* 22. Ad ſecundam partem, quod non valet, omiſſa collatione: applicabis textum ſupra *in cap. cum poſt* 46. vide infra *cap.* 55. ubi expendo quid collatio tractatus importet, & de omnibus, dixi plenè *ſub cap. quia propter* 42. *boc tit.*

2 Ad verſ. *Capellani, & Clerici Civitatis*, ponit quæſtionem Barboſa hic *num.* 2. de qua dixi *ſab cap. cum ia Jure peritus boc tit.* Et idem Barboſa in verſ. *vel conſuetudine num.* 3. *&* 4. & in verſ. *nam etſi Capellani num.* 5. dicit quod jus eligendi, poteſt acquiri conſuetudine, de quo videbis notata
3 *ia cap. cum dilectus* 8. *de coaſuet.* † Et quod ad acquirendam quaſi poſſeſſionem Juris eligendi, duo requiruntur; ſcilicet quod exrranei, qui de Collegio non ſuot in electionibus præſentes fuerint; & quod vocem præſtiterint. Et ſic ad utrumque caſum adjunges quæ latiſſimè diai *ſub. cap. cam Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.* aliqua ſupta *ſub Rub. quæſt.* 6.

Notat hic idem Barboſa *ſab n;* 4. in verſ. *ſab hujaſmodi proteſtatione admiſſi fuerunt*, quod quando dubitatur, an aliquis habeat vocem in electione, & tempus electionis ioſtet; itaut non poſſint recipi probationes, quod tunc admittatur cum proteſtatione, ut vocem emittat: ſic de Jure hoc ſibi competet: & *n.* 6. ait ex gloſſa *proteſtatione.* † quod ut noceat proteſtatio, requiritur expreſſus conſenſus ejus, cui ſit, nec ſufficiat, ſi ſimpliciter taceat & *n.* 7. quod proteſtatio poſt factum non prodeſt. Quare poteria pro exacta tractatione adjungere hic quæ latè ſcripſi *in cap. fin. de appellat.* ubi multa de proteſtatione quid proſit, & quando interponatur utiliter? 4 5

6 Ad quæſtionem de poſſeſſione juris cooferendi, late Garcia *do beneficiis p.* 5. *cap.* 5. *à num.* 1. & de intellectu textus noſtri *à n.* 52. Et applicabia quæ adduxi *in dict. eap. cum Eccleſia Sutrina a q.* 1. *&* 2. Major pars eligentium qualiter intelligatur, & de publicatione votorum, ac de hodierna praxi, videbis infra *ia cap. pablicato* 58. & latè dixi jam *ſab cap. quia propter* 42. *hoc tit.* ubi leges.

Ad Text. in cap. Sacroſancta. LI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM:

1 *Laicus, etſi Patronus nequit etiam de conſenſu Prælati, & Capituli habere jus eligendi, & quare* n. 2. & 3.
3 *Præſentare Laici car poſſiat? remiſſivè.*
4 *Laici ſunt incapaces rei ſpiritualis, & electionis Canonicæ.*
5 *Principes Laici ad electionem convocari nequeunt, etiam contra conſuetudinem.*

1 DEcidit Pontifex hic quod Laicus quamvis Patronus noo poteſt etiam de conſenſu Prælati, & Capituli habere jus eligendi in Eccleſia Collegiata, ut ſcilicet ex pluribus nominatis à Capitulo, vel Prælato quem voluerit poſſit eligere; ſed quod ſolum electio facta illi, debeat denunciari, ut illi innatur: pluribus probat Barboſa *hic*,
2 † & præſtat rationem *n.* 2. verſ. *non cadit in Laicum*; eo quòd Laici ſunt incapaces officio adminiſtrandi ſpiritualia; & per cooſequeos ſuſpenſionis, ſeu Eccleſiaſticæ juriſdictionis: hæc ille probans cum multis.

3 Sed ego pro geoerali exornatione adjungo quæ latè tractavi *ia cap.* 2. 3. 4. 8. 13. *&* 17. *de Jadiciis*, & *ſub toto tit. de foro comp.* & *in cap. taam* 3. *de ordine cognit.* ubi de incapacitate Laicorum ad res ſpirituales, vel quaſi. Et quæ latiſſimè dixi *in cap. Eccleſia S. Mariæ* 10. *de conſtit.* & quare poſſint præſentare, dixi *ſub cap.* 3. *de Judic.* ubi *qaæſt.* 5. an aliquo caſu poſſint beneficia conferre. Et an ad electionem Epiſcoporum poſſint concurrere? Et quo jure Regibus Hiſpaniæ competat nominatio, & præſentatio, dixi latè *ſub cap. cum Eccleſia Sutrina* 3. *de cauſa poſſeſſ. & propriet. quæſt.* 3. & notavi jam ſupra ſub Rub. *ſub quæſt.* 6. & *ſub cap.* 48. & *in aliis relatis capitibus hujus tit.*

4 Et ad materiam hujus textus adjunges notata ſupra *ia cap. quarelam* 24. & *in cap. quiſqais* 43. *hoc titulo*, & *in cap.* 2. *de electo ad clamorem populi.* An

Laicis

Laicis poſſit aliquo jure competere electio ſub
dicto *cap. quarelam.* Et an à Laicia poſſit jus Pa-
tronatus Eccleſiaſticum præſcriptione acquiri,
Balbòa *in cap. de præſcriptionibus à n.* 33. Et an in
Eccleſia Collegiata Laicus erigens, vel dotans Ec-
cleſiam Collegialem, acquirat jus præſentandi
Clericos ad eam, ſicut acquirit, dato quod Eccle-
ſia non ſit Collegialis; idem à *n.* 42. per textum
5 noſtrum. † Et longè agens Marta *de juriſdict.*
parte 4. *cent.* 1. *caſu* 47. dicit nulla conſuetudine,
etiam immemoriali poſſe introduci, ut Principes
Laici convocari debeant ad eligendum Eccleſiæ
Prælatum. Et applicabis Barboſam *de Jure Eccleſ.*
part. 1. *cap.* 8. *ante num.* 66. ubi de varietate circa
authoritatem Principum in electionibus Epiſcopo-
rum: & *num.* 67. quando cæperit abrogari poteſtas
data Laicis circa Epiſcoporum electiones, & quo-
6 modo. † Eccleſia Collegiata quæ dicatur? No-
tavi ſupra *ſub cap.* 1. verſ. *& quia*, & plura *ſupr.*
ſub Rubr.

Ad Text. in cap. Cum in veteri. LII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligentes quanda debeant conſilium requirere, ut valident electionem, & quad tempus expetatur;* n. 3
2 *Conſilium ubi requiritur, debet peti ante actus expeditionem.*
4 *Cauſilium uon obligat ad illud ſequendum;* n. 6. & 7.
5 *Actus dicitur nullus, ſi id, quad mandatum eſt fieri, ſit ſine conſilia illius, à qua requirendum erat: fallit ubi Conſiliarius eſſet abſens* n. 8. & 10.
7 *Statutum requirens pro farma Conſilium ſapientis; non ea requiri neceſſum eſt.*
9 *Diſpoſitio non vitiatur; & ſi ſit ut quis nubat cum conſilia alicujus, & eo requiſito non ſequatur.*
10 *Canſeuſus ubi requiritur, nùm actus alias vitietur?*
11 *Actus factus contra legem, & ſtatutum, non valet.*
12 *Conſilium dans ad homicidium, vel furtum, qualiter teneatur? remiſſivè.*
13 *Conſilium peritarum in arte, qualiter obliget? remiſſivè.*

1 Decerhit Pontifex hic, ut quando Papa
mandat habeuribus eligete quod eli-
gant cum conſilio, alioquin Conſiliarii provi-
deant, debeant eligentea conſilium requirere
in tractatu electionis, & congruo tempore ex-
pectare reſponſum, alias electio non teneat.
2 † Etenim Barboſa hic comprobans *num.* 1. dicit
num. 2. quòd ubi requiritur, conſilium debet
peti ante actus expeditionem.
3 Et *n.* 7. quod poſtquam petitum fuerit Con-
ſilium, ſpectandum eſt reſponſum per tempus ne-
4 ceſſarium. † Et *n.* 4. quod conſilium non obli-
gat ad ſequendum: aliquid *in cap. fin. infra.* De
his omnibus Gonzalez *in reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 46.
num. 38, *& gloſſa* 48. *à n.* 12, *&* 40. Bertachinus
de Epiſcopa p. 1. *lib.* 3. *num.* 87. *&* 88. Bartol. per
textum cum Prætor 59. §. *mandaſſ. de leg.* 2. San-
chez *de matrim. lib.* 1. *diſp.* 34. *num.* 24. Barboſa
axiama 93 *num.* 2. Gutierrez *de tutelis p.* 1. *cap.* 8.
num. 4. Menoch. *de præſump. lib.* 6. *quæſt.* 34. *à*
num. 25.
Nunc verò pro majori enodatione adjungo ſe- 5
quentia; nempe quod actus dicitur nullus, ſi id,
quod mandatum eſt fieri, fit ſine conſilio illius,
cujus, conſilium requirendum arat: ſic ex textu
noſtro comprobat cum multis Gratianus *reg.* 10. de
quo Doctores *in cap. ex parte de conſtit.* & ibi be-
ne Felinus tripliciter limitat. † Et quod conſilium 6
etſi requirendum ſit, non tamen ſeqnendum, pro-
bat textus, ubi Doctores *in cap. cum olim, de ar-*
bitris. Et videbis Barthol. Sanchez *in clem.* 2. *de*
teſtibus num. 5. & applicabis textum *in cap. cum*
in Jure peritus hoc tit.
Notabis verò quod etiam ſi ſtatutum requirat 7
pro forma conſilium ſapientis, non oporteat id re-
quiri, ubi caſus eſt clarus in jure, Angelus *in l. hac*
conſultiſſima cod. qui teſtam. facere poſſunt, quem
refert Palacios Rubios *in Rub. de donat. inter* §. 38.
num. 13. *col. penult.* † Item quod regula non pro- 8
cedit, quando ille, cujus conſilium requiritur, eſſet
abſens, & ſit periculum in mora: ita Bart. *in l. ſi*
plures ff. de exercit. Tyraquel. *in ll. Connub. n.* 16.
Mieres *de Majorat.* 1. *p. cap.* 50. *num.* 6. *ad finem.*
† Item quod non vitietur diſpoſitio quod quis du- 9
cat, ſeu nubat conſilio alicujus, & non alias: nam
licèt petatur, & expectari debeat; non tamen ſe-
qui, quod ſecus eſt in diſpoſitione, quæ confert
matrimonium in alterius arbitrium, ſecundum *l.*
cum tales, §. *arbitratu ff. de condit. & demonſt.* latè
Gulielm. Benedict. *in cap. Raynucius de teſtam.*
verb. *qui cum alia à num.* 88. Matienzus bene *in*
l. 14. *tit.* 4. *lib.* 5. *recop. gloſſa* 1. *num.* 62.
Quid ſi conſenſus requiratur, bene Tyraquel. 10
poſt leges connub. gloſſa 2. *per totam*, Covarruv. *in*
regula peccatum lib. 6. *p.* 2. §. 3. *num.* 10. & *in* 4. *p.*
2. *cap.* 7. §. 1. *n.* 1. Doctor *in l.* 55. *Tauri cum*
ſeq. Joannes Matienz. *in l.* 5. *tit.* 3. *gloſſa* 1. *n.* 1.
cum aliis *lib.* 5. *recapil.*
Et applicabis quæ tradit idem Gratianus *reg.* 14. 11
ubi quod actus contra leges, & ſtatutum factus,
non valet *ex l. non dubium cod. de legibus*, de quo
notavi ſupra *in cap. cum dilectus de reſcriptis.*
Applicabis alia quæ adduxi ſupra diverſis in ca-
pitibus de tempore, quod debeant expectari vo-
cati ad electionem, de quo puncto Barboſa *de ju-*
re Eccleſ. p. 1. *cap.* 19. *à num.* 96.
De conſilium dantibus ad homicidium, vel fur- 12
tum, qualiter teneantur, dico infra *in cap. ſicut*
dignum de homicidio.
Item applicabis quæ dixi *ſub cap* 4. & *cap. pe-* 13
nult. de probat. ubi de conſilio, & judicio perito-
rum in arte, plura cumulavi.
Ad verſ. *tractatum fuiſſe habitum* applicabis 14
quæ noto infra *in c. cum in Geneſi* 55. *circa finem*
hoc tit.

Ad Text. in cap. Congregato LIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio à majori parte de indigno, poſtponitur facta*

facta à minore de digno, & num. ſeqq.
4 *Eligens num ſciuerit indignum elegiſſe, vel non, quando præſumatur?*
5 *Indignus dicitur qui habet defectus perſonæ expreſſos.*
6 *Patroni Laici indignum ſcienter præſentantes, privantur jure præſentandi pro ea vice.*
7 *Conferens beneficium ſcienter indigno, privatus, eſt, & devolvitur jus ad ſuperiorem.*
8 *Procurator conſtitutus ad eligendum eam mandato generali, & liberè, nequit in ferendis ſuffragiis, unum nomine ſuo, & alterum nomine mandatis eligere, fallit, quando adeſt omnimoda æqualitas*, n. 9.
10 *Procurator debet habere mandatum ad jurandum pro impedimento ſui Domini. Et qua debeant intervenire, ut legitimè conſtituatur.*
11 *Dictio* poſtmodum *ſignificat intervallum.*
12 *Dictio* irrita *ſimplex, & per ſe, importat latam ſententiam.*
14 *Electio facta in loco non conſueto, debet nihilominus confirmari.*
15 *Electio Prælati, ubi fieri debeat. Ubi practicetur ſi fiat Præbendarum* n. 17.
16 *Electio Pontificis facta in loco interdicto, non valet; non alterius Prælati* dicto n. 15.
17 *Negotia faciliora ubilibet intra Eccleſiam ſolent decerni.*
18 *Electio Papæ debet fieri in Conclavi clauſo.*

1 POntifex in præſenti decidit, quod ſi pars major in eodem ſcrutinio elegit indignum, & pars
minor elegit digoum, valet electio minoris; quia
major pars eligendo indignum, privatur pro illa
vice potaſtate eligendi, & devolvitur ad minorem
de majori parte votorum, ac eorum publicatione,
dico explicitè infra *in cap. publicato* 58. *hoc tit*, & de
doctrina noſtri textus dixi ſupra *ſub cap. quia propter* 42. & quod hodie ſervetur in praxi de minori
parte aligente dignum; maior verò iodigoum ibi:
ſub quæſt. fin.
2 .. Occaſione hujus deciſionis, quam comprobat
Barboſa, poſſunt hic adiungi dicta *ſupra* de electione indigni, & de electione digni, prætermiſſo
digniori *in cap.* 7. §. 2. *& fin.* & in aliis hujus tituli
3 Capitibus. † Et quod ſcienter aligentes indignum,
pro illa vice priventur poteſtate eligendi; non autem ſi nominaverint tantùm, dixi ſupra, & nunc repeto ex adductis à Barboſa omoino videndo *de jure*
4 *re Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *à n.* 66. † ubi *num.* 68. relinquit judicis arbitrio. An eligens præſumatur ſciviſſe electum fuiſſe indignum, ex quibus hæc ſententia colligatur? de quo loqoens Sigiſm. à Bononia *in tract. dub.* 61, *n.* 4. ait ut tunc eligens præſumatur ſciviſſe electum illum fuiſſe indignum, ſi
electus ille fuit ſemper in eadem civitate, & loco;
ubi extitit eligens, & electus ita deliquit, ut veriſſimile ſit eligentem id reſciviſſe. Quod ſi is electus
abfuit, vel ſecretò ſic erravit, ut probabile ſit electum iguoraſſe: tunc quod ignoranter elegerit præſumendum eſſe dicit: Qui tamen *num.* 13. hoc limitat, quando ipſi electores compromiſſerunt in aliquem, qui compromiſſarius eligit indignum; niſi
tamen ipſi Compromittentes talem electionem ra-
5 tam habuerint: † Et *num.* 70. dicit quod iodignus
dicitur qui habet defectus perſonæ expreſſos, *cap. cum in cunctis hoc tit.* Garcia *de benef. p.* 7. *cap* 12.
num. 84. cum aliis. Sigiſmund. ſupra *num.* 11. Lavo-
6 rius, *variar. Incub. cap.* 15. *n.* 77. † Et *num.* 74. quod
Patroni laici indignum ſcientar præſentantes, privantur jure præſeutandi pro ea tantum vice, ſi
ſcieoter præſentaverint eum. Marius Anton. *variar. lib.* 1. *reſ.* 19. Ugolin. & Raccius à Barboſa
relati. † & *num.* 75. quod conferens beneficium 7
ſcienter indigno privatus eſt conferendi poteſtate;
itaut propter conferentis negligentiam devolvatur ad ſuperiorem beneficium iocapaci collatum.
Rebuf. *in praxi tit. pæna contr. collator indign. conferent. n.* 1. Mantica *decis.* 158.

Et cum in verſ. *computato Procuratore cujuſ-* 8
dam abſentes dicat *hic* Barboſa *ſub n.* 1. quod Procurator conſtitutus ad eligendum cum mandato
generali, & libero ad eligendum, non poteſt in ferendis ſuffragiis unum nomine ſuo, & alterum nomine
mandantis eligere ex ea ratiooe; quia eadem conſcientia debet eligere oomine Domini ſui, qua elegit nomine proprio; *ex cap ſi quis Juſto* §. *porro hoc tit. lib.* 6. ibi D.D. & Barboſa cum aliis *de Jure Ec-*
cleſ. p. 1. *cap.* 19. *n.* 165. † Et ſubdit cum Gutierrez, 9
Molioa, Lancelloto, & aliis, quod ſi merita duorum
vel trium ita eſſent æqualia, ut ab electoribus diſcerni non poſſit, quis eorum melior, & idoneior ſit
cæteris; putet poſſe procuratorem unum nomine
ſuo, & alium nomine mandantis ex illis eligere. † 10
Et Julius Lavor, *variar. Incub. tit.* 5. *c.* 17. *n.* 17. dicit
quod procurator debet habere mandatum ad jurandum ſuper impedimento ſui Domini. Et *n.* 69. ponit formulam conſtitueodi procuratorem: de quibus, & aliis idem Barboſa ſcribit latè *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *à n.* 100. & notat ſupra *in c. quia propter* 42. § *illud, hoc tit.* Etenim qui abſens eſt tempore electionis, juſto detentus impedimeoto, poteſt unum, vel plures procuratores conſtituere, qui
per ſe votum io electione præſtent dum tamen quis
ſit in loco, ubi evocari poteſt, & quod juſto impedimento detentus venire non poſſit; & quod procurator habeat mandatum ad jurandum ſuper dicto
impedimento: ſic patet ex verbis *dicti* § *illud, c. quia propter*, ibi: *Illud autem penitus interdicimus, ne quis in electionis negocio Procuratorem conſtituat, niſi ſit abſens in eo loco, de quo debeat advocari*: ſic docet
Julius Lavor. cum aliis *variar, Incub. tit.* 4. *cap.* 7.
n. 34. ubi ſubdit quod ſi quis electorum tempore
vocationis, ſeu citatioois, faciendæ ſit intra fines;
unde ſunt vocandi abſentes, & poſtea electionis
tempore ſit extra fines, non admittatur ejus Procurator; qui *n.* 44. ait ut non dicatur abſens ad dictum effectum, is, qui eſt in aliqua parte civitatis,
etiam remota, vel prope in Hortis; ubi quòd abſenti non licet per litteras exprimere votum ſuum
dict. c. ſi quis Juſto §. *abſens hoc tit. lib.* 6. ibi: *non poterit aliquatenus per litteras.* Boërius *deciſ.* 1. *n.* 41.
& n. 37. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dubio* 14.
n. 1. & hoc etiam volente Capitulo: & idem Lavor. *n.* 35. dicit legitimum abſentis impedimentum reputari quando ob inimicitias capitales venire non poſſit, vel ob infirmitatem gravem; non
autem levem, vel ſi adverſa navigatione, impediatur, vel ſi vocetur ad majus tribunal; vel ſi obſeſſus in aliquo Caſtro, ubi egredi non poſſit, & ſimilia; ita tamen, ut impedimeotum exprimatur quale
ſit & addit *n.* 41. quod ad hoc ut talia impedimenta
juſta dicantur, requiratur, ut de tempore, quo impeditus venire non poteſt ſit in eo ſtatu, in quo ſi
præſſens eſſet, poſſet eligere: alia tradunt omnino
videnda idem Lavor, longè agens *ſub dict. cap.* 17.
Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 1. *dict. cap.* 19. *à n.* 100.
ad 115. Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *q.* 3.
Rota *in Calaguritana beneficii de Morillo* 13. *Novemb.* 1620. coram bonæ memoriæ Ubaldo: Qu

omoeſi

omnes dicunt quòd ex pluribus procuratoribus ſignatis, in dubio potior ſit primo nominatus inſtrumento procuratorio. Quod ſi duo ſunt eadem die nominati, & non appereat de priori mortuo, ſe conſundunt: argum. eorum quæ dixi *ſub tit de ſide inſtrum. in Rub. & in cap.pen.* & quòd procurator debet eſſe de collegio ex dicto §. *illud*, ſic ut nullus queat cogi ad acceptandum.

11 Dictio *poſt modum* hic ſignificat intervallum tradit Barboſa *hic num.* 2. cum Tyraquello, de qua in ſuo tractatu de dictionibus in eadem dictione.

12 † Et *n.*4. ex gl. hic dicit quod dictio *irrita* ſimplex, & per ſe, & ſine adjectione alterius, importat latam ſententiam, cum Tiraquello *in l. ſi unqnam*, verb. *revertatur n.* 48.

13 Et in verſ. ibi *ſcientia literalis expertem*: de hoc videbis notata ſupra *in cap.* 7. applicabis dicta inſra *in cap. penult. & fin. de ætate ordin.*

14 Et in verſ. *congregato Nerven. Capitulo*, hic poſſet dubitari in quo loco debeant electores congregari, ut electio valida ſit: & reſpondetur, quod locus electionis ſaciendæ; dummodo clandeſtinus non ſit, minimè eſt de ſubſtania electionis. Et quòd electio quamvis ſacta non ſit in loco conſue-
15 to, debet nihilominus confirmari. † Sed quòd electio Prælati debet de congruentia fieri in Eccleſia Cathedrali, ſeu loco conſueto, & in ſubſidium ubi commodius daretur ſacultas, tradit cum multis idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *à n.* 176 *ex cap. quod ſicut, hoc tit.* Julius Lavor. *dict. tit.* 4. *cap.* 18. *n.* 8. dicens procedere; licèt locus ſit interdictus, Abbas *in cap. cum terra ſua.*

16 Et videbis textum *in cap. ubi periculum* §. *porro hoc titulo, lib.*6. in quo expreſſe prohibetur elec-
17 tio Pontificis fieri in loco interdicto, † ſæpius video Eccleſiis faciliora negocia, & inſtantanea decerni ubilibet intra Eccleſiam Cathedralem, ſed electiones canonicas Præbendarum, ac aliorum beneficiorum, convocato Capitulo ante diem, & poſt modum congregato intra cellulam, vulgò *ſala*
18 ſui Capituli. † Et quòd electio debeat fieri in Eccleſia Cathedrali, ſi fieri poteſt ſupra *cap.* 28. ibi in verſ. *ſi fieri poteſt*, vide Abbatem *in cap. cum terra.* Julium Lavor. *variar. lucub. cap.* 18. *n.* 6. 7. & 8. ubi dicit ſpeciale eſſe in electione Pontificis, quæ non poteſt fieri, niſi in conclavi clauſo, ut ſtatuit Gregor. XV. *in ſua conſtit. Æterni*, videbis etiam Gonzales *ad regul.*8. *cancellariæ, gloſſa* 62. *n.* 19. Borſel. *in ſumma omn. deciſ. tit.*6. *n.* 15. Gregor. *ſyntagm. juris lib.* 15. *cap.*12. Azorium, & Rendinam, quos refert, & ſequitur Barboſa *n.*178.

Ad Text. in cap. Dudum. LIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficiorum incompatibilitas, remiſſivè.*
2 *Error communis, & titulus putativus, operantur actus validitatem*, & n. ſeq.
4 *Conteſtationis materia inſinuatur.*
5 *Probatio per confeſſionem remiſſivè.*
6 *Poſitiones juris quæ remiſſivè.*
7 *Archidiaconorum officium quod remiſſivè.*
8 *Falſitas ſuppreſſa, quid in actum operetur remiſſivè.*
9 *Pœna* leg. 10. tit. 1. lib. 4. recopil. *num incurratur per ſolam citationem laici coram Eccleſiaſtico.*
10 *Reſignare queit criminoſus ſuum beneficium, etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa, ſi veniat puniendus per ſententiam & poſt ſententiam, appellatione pendente*, num. 11.
12 *Collatio facta poſt privationem ante tranſitum in rem judicatam eſt nulla, ſi privatus non appellavit.*
13 *Impetrari beneficium criminoſi, poteſt in eventum probationis. Impetrans verò obligabitur ad pœnam extraordinariam arbitrio Rotæ* num. 14.
15 *Impetrans non eſt habilis ad conſequenda beneficia ejus, ob cujus privationem, illud impetrabat, ſi moriatur in illo, interim impetrans.*

Deciſio hujus textus, cum pertineat ad incompatibilitatem beneficiorum, juxta inſra latè notata *in cap. de multa* 28. *de præb.* & ſatis ſuperque Barboſa hic exornat litteram; ego nunc tantum faciam remiſſionem pro principalioribus verbis ejus. 1

Igitur quia Barboſa hic à *num.* 3. tractat materiam de ſactis ab aliquo habito pro Prælato ex communi errore, reſolvens, n. 7. quod error communis, & titulus putativus operatur validitatem eorum, quæ geruntur per inhabilem, quando inhabilitas fuerit de jure humano, ſecus ſi de jure Divino, juxta doctrinam textus *in l. Barbarius ff. de officio Prætor.* & *l.* 2. *cod. de ſent. & interlocut.* ideo applicabis quæ dixi *in cap* 1. *in* 2. *ejus parte* 54. *de ſacram. iterandis vel non*, ibi: *In verſ. ad quartam & tertiam*, ubi egi de dubiis an Pontifex ſuppleat defectum Juriſdictionis miniſtrantibus Sacramentum cum opinione probabili vel ſuppleat illam in miniſtratione ſacramentorum ſtante errore communi abſque titulo colorato, & quæ in aliis juriſdictionalibus dixi alibi ad explanationem *dict. l. Barbarius*, aliquid intra *ſub tit. de ſeru. ordin. vel non.* 2

Nunc verò pro exacta exornatione, applicabis quæ dixi in *cap. tua, de cauſa poſſeſ. & propriet. q.* 1. *num.* 11. ubi de intellectu hujus textus. 3

Et ad verſ. *conteſtationem litis*, dum notat hic Barboſa *n.* 11. quod litis conteſtatio eſt terminus ſubſtantialis judicii, ſine qua ſententia lata, & probationes factæ laborant nullitatis vitio; ideò applicabis quæ latè dixi *ſub Rub. de litis conteſt.* & *in c.* 6. *de judiciis à quæſt.* 11. & idem notat cum gloſſa verb. *reſponſionem n.* 19. quod litis conteſtatio fit per principalis negocii apud competentem judicem factam narrationem, & ad eam, ſequutam reſponſionem, ſive per affirmationem, vel negationem multis probans, de quo *ſub dicta Rub.* & *ſub dict. cap.* 6. & alibi. 4

Et in verſ. *ſed cum in jure confeſſus fuerit.* De probatione per confeſſionem, plura *in tota Rub. & tit. de confeſſ*, dico, & *ſub cap.* 4. *de judic.* item & *ſub cap. ſi cautio de fide inſtrum.* Ad quem verſ. addes quæ tractat Balboa *in c. nullus* 5. *à num.* 2. *de juramento*, quod præſtatur à proviſo in aliqua Dignitate, de quo dixi latè ibi, & *ſub cap.* 4. illius tituli. 5

Et in verſ. ibi: *cum non per poſitiones.* De poſitionibus in jure reſpondendis, latiſſimè dixi *in cap. unico de litis conteſtatione.* 6

Et in verſ. *quod Archidiaconus*, hic poterant conjungi omnia, quæ de jure ſpectant ad officium Archidiaco 7

chidiaconorum, de quibus *in ſuo titulo.* Et ſic adjunges Balboam, qui textum noſtrum expendens, *in cap.* 18. *de re judic.* à *num.* 16. loquitur de inſtitutione Archidiacono competenti.

8 Et in verſ. *cum falſitatem ſuggerit, & ſuppreſſerit*, occaſione hujus verſ. poteris hic adjungere quæ notavi ſupra *in cap.* 20. 23. & 27. & aliis de reſcriptis.

9 Et in verſ. *tandem*, ad bonam quæſtionem applicabis Gutierrez *lib.* 3. *practicarum c.* 30. ubi tractas de ea, utrum pœna *leg.* 10. *tit* 2. *lib.* 4. *recopilat.* incurratur per ſolam citationem laici coram Judice Eccleſiaſtico, ſi ante litis conteſtationem pœniteat actorem, de qua latiſſimè dixi *in cap. licet ex ſuſcepto de foro comp.* à *quæſt.* 3. & 8. & pergens Gutierrez, dicit ex noſtro textu illum vocans optimum *in dicta quæſt.* 30. à *num* 41. quod in pœnis legalibus, licitum eſt deſiſtere, uſque ad ſententiam. Barboſa hic cum Buërio *num.* 13. Et tu applicabis quæ dixi latè *ſub cap.* 5. *de judiciis*, de eo, qui citatus, reſpondit, nolle comparere, & poſtea pœnituit, an excuſetur à pœna, de qua ibi.

10 Et in verſ. *diximus admittendam*, dicit Barboſa *num* 16. quod criminoſus pendente judicio, & inquiſitione, etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa poteſt reſignare ſuum beneficium; quod intelligit *collect.* 1320. quem videbis, quando criminoſus venit puniendus per ſententiam Judicis, non ipſo jure, dicens quod pluries
11 cenſuiſſet Rota Romana. † Et poſt ſententiam, pendente appellatione; quia extinguit appellatio pronunciatum; quod comprobabis ex infinitis, quæ dico *ſub tit. de appellationibus, & ſub tit. ut lite pend. nihil innovatur.*

12 Notabis verò quòd collatio facta poſt privationem ante tranſitum in rem judicatam, eſt nulla, eſto quod privatus poſtea non appellaverit. Mohedan. *decis.* 148. Puteus *decis.* 30. *lib.* 1. Riccius *ſupra*, ubi dicit quod fuit in Rota reſolutum *in una veronen.* 12. *Decemb.* 1545. coram Cardinali ſanctæ crucis: & ampliat ex Rota *decis. de re jud. in antiquior.* ut poſſit fieri prædicta reſignatio, etiam non facta mentione de accuſatione, vel inquiſitione, ſi judicium pendet,

13 Et pro ornamento hujus textus in prædicto dubio de duobus, quærit Riccius *dicta collect.* 1320. in verſ. *ſed*, primo nùm beneficium criminoſi poſſit impetrari in eventum privationis; & tradit cum Rota *in decis. fin.* ut lite pendente affirmativam
14 ſententiam, † ſed quod taliter impetrans, debet ſe obligare ad pœnam extraodinariam arbitrio Rotæ; & ſic non requiratur talionis pœna, cum Creſcent *decis.* 161.

15 Secundo an impetrans alterius beneficium ob illius privationem, illo interim decedente, ſit habilis ad conſequenda præfata beneficia, & idem Riccius cum Rota *decis.* 441. *ut lite pendente in novis*, negativam tenet ſententiam, addens pariter eandem opinionem tenuiſſe Capell. Tholoſan. *decis.* 437.

Ad Text. in cap. In Geneſi. LV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio ſi non præcedat collatio; etſi etiam non fiat à majori parte, non valet.*
2 *Electio debet fieri juxta formam textus* in cap. quia propter 42. de electione. *Et de requiſitis* n. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9.
6 *Electionis locus, nùm deſignatus debeat eſſe remiſſivè.*
10 *Præparatio ad electionem eſt tractatus quidam eorum, quæ facienda ſunt,*
11 *Electionis tempus quale ſit?*

TExtus hujus deciſio, & littera generalis eſt ad 1
tractationem de electione, & ejus requiſitis;
& ſic poteris ejus litteram abundè exornare ex adductis *ſuprà* in pluribus locis. Nam quatenus dicit
quod non valet electio, ſi non præcedat collatio;
etſi non fiat à parte majori, notavi ſuprà *in c. Cumana* 50. *hoc tit.* & *in c. cum poſt petitam* 46. Pro
exornatione infra dico *in cap.* 58. & *in cap. quia
propter* 42. *ſub quæſt.* 3. dixi, & per totum de materia noſtri textus, ubi leges.

Et quatenus textus hic in verſ. *ex ſingularibus*, 2
& ibi: *non tamen debuit ſubſequi ſingularis electio,
ſed communis*, & ibi, *nec etiam electio*, ex quibus
Barboſa *num* 2. & 3. ait electionem faciendam
eſſe, juxta formam textus *in cap. quia propter* 42.
hoc titulo, ubi poſui plura notatu digna. Et quod 3
eligentes debent in unum congregari, ut demonſtrant verba ibi *fuerit celebranda præſentibus omnibus.* † Et ſic quod vota data extra Capitulum, 4
vel poſt factum ſcrutinium, non augent numerum.
† Et ſic quod electio per ſcrutinium neceſſariò 5
facienda eſt per congregatos in unum; itaut non
ſufficiat conſenſus eligentium ſingulariter præſtitus, ſed oportere quod collegialiter conſentiant:
ita cum multis probat.

Hic poſſes dubitare, an debeat eſſe deſignatus 6
locus, ubi congregentur? ſed dices, ut dixi ſupra
in cap. congregato 53. *in fin.* & *ſub dict. cap. quia
propter* 42.

Et quæ dicatur major pars ad electionem? jam 7
ſæpius ſupra dixi ſub aliquibus juribus, & hic Barboſa explicat *num.* 2. idem *de Jure Eccleſiaſt. c.* 19.
parte 1. à *num.* 200. ubi dicit quod electio debet
fieri à majori parte, comparativè ad minorem partem congregatorum, & reſpectu ad totum Capitulum ibi *num.* 223. † Et *num.* 225. quod electio 8
communis fit, facta votorum collatione, & abſque ulla reali interruptione, ibi *num.* 226. † Et 9
num. 219. ait quod votorum collatio reſpectu numeri, meriti, & zeli, ſtatim de ſubſtantia fieri debet, facta, ſuffragiorum publicatione. Et hic poteris, adjungere quæ ipſe adducit de ſcrutatoribus,
& eorum officio à *num.* 212. & 184. de quibus omnibus dixi latè *in dicto cap. quia propter* 42.

Item adjunges quæ ipſe tradit *num*, 182. nempè 10
quod debent fieri tractus ante electionem, juxta
gloſſam verb. *tractantes in cap. in nomine* 23. *diſt.*
qui ſunt, veluti præparatio ad electionem; non
autem electio, quia in eis fit diſcuſio tantum
eorum

Digitized by Google

eorum, quæ facienda ſunt, nominantur utrinque
plures, qui judicantur digni electione, & fit co la-
tio nominatorum perſonæ ad perſonam, meriti ad
maritum, & zæli ad zælum, juxta textum noſtrum,
& *cap. Cumana ſupra hoc titulo*, & quiſque dicit
quod ſibi videtur, abſque eo tamen, quod ſequatur
aliqua cooclusio, vel electio; & aliqui exiſtima-
runt hujuſmodi tractatus eſſe de ſubſtantia electio-
nis; ut notanter tenent gloſſa, verb. *in tractatu*,
cap. cum in veteri hoc titulo, Antonius de Butrio
in cap. cum inter num. 7. & *in cap. in cauſis hoc titula*.
Petrus Gregor. *in ſyntagm. titulo de elect. cap.* 15.
in fine, videbis Sigiſmund. à Bononia *de electione
dub.* 56. *num.* 6. aliquid dixi ſupra *ſub dict. cap. quia
propter in fine*. Et de pactis reprobatis in electio-
ne dixi ſuprà *in cap.*

11 Per textum hunc poteris aggregare quæ tractat
Julius Lavor. *variar. lucubr. tit.* 4. *cap.* 18. ubi electio
quod in loco, & de quo tempore ſit facienda? &
intra quod tempus à die vocationis fieri debeat,
& electo præſentari. De quibus etiam *ſub dict.
cap. quia propter* 42. & *c.* 15. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. Meſſana LVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio Epiſcopi facta per Laicos, nulla eſt, non abſtante qualibet conſuetudine.*

2 *Laicus ſanctitatis, & vitæ bonus poterit eligi in Epiſcopum; etſi difficulter per dicta* n. 3. *Exempla referuntur*, n. 4.

4 *D. Nicalaus, D. Ambroſius, dum eſſent Laici, fuerunt electi in Epiſcopos.*

5 *Prælati mors, nùm debeat denunciari Principi Laico de jure. Quid practicetur Hiſpaniæ*, num. 6.

6 *Capitulum Cathedralis, mortuo Epiſcopo, tenetur in his Regnis Hiſpaniæ denunciare ejus mortem Regi.*

7 *Epiſcopi inſigniri tales nequeunt, niſi qui fuerunt nominati à Regibus Hiſpanis.*

8 *Epiſcopi prædefuncti, bonorum cuſtodia pertinet ad Regem Hiſpaniæ.*

9 *Eccleſia viduata eſt ſub Regis Hiſpaniæ protectione.*

10 *Inventarium Epiſcopi fit ab Eccleſiaſtico. Quid in Hiſpania ſervetur*, n. 12.

11 *Hæredes Epiſcopi ſunt alii Epiſcopi, Eccleſia, vel Cameræ Apoſtolica*, n. 13.

14 *Reges Hiſpaniæ nùm poſſint mittere ad electiones Prælatarum Præſides?*

1 DEcidit Pontifex hic, quod electio facta Epiſ-
copi per Laicos, & Canonicos, etiam ſi hoc
habeat, conſuetudo, noo valet, multis compro-
bat Barboſa, colligens *numero* 2. quòd non valet
conſuetudo, ut Laici in electionibus Epiſcopo-
rum vocem habeant; quia electio, nec activè, nec
paſſivè cadere poteſt in Laicum in ſpiritualibus;
ad quod comprobandum adjunges quæ dixi *in
cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſion. quæſ-
tione prima & ſecunda*; item ſupra *ſub Rubr. in
quæſtione ſexta*.

2 Inſuper Barboſa hic *numero* 3. tradit cum Feli-
no, & Caſſaneo, quòd ſi Laicus fuerit ſanctitatis,
vitæ, & legalitatis maximè, poterit eligi in Epiſco-
pum, & omnes ad hoc mirificè extollunt textum
hunc, ex cujus verbis nihil colligi video. † Ta- 3
men quia idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1.
cap. 8. *ex numera* 114. *ad* 116. dicit quod Laicus in
Epiſcopum eligi non poſſit, per textum *in cap. ad
nos* 39. *diſtinctio*, *cap. miramur* 61. *diſt. cap. ſta-
tuimus*, §. *his omnibus eadem diſtinctione*, & *cap.
exiguus* 1. *quæſtione* 7. ipſe *de poteſt. Epiſcopi part.*
1. *titulo* 1. *cap.* 3. *num.* 4. & Julius Lavorius *variar.
lucubrat. titulo* 4. *cap.* 16. *numero* 14. Sicquè in
pleriſque Conſiliis, & decretis Pontificum haberi
expreſſum, ut nullus ex Laico fiat Epiſcopus, ex
ratione textus *in cap. miſerum* 61. *diſt.* & *ex cap.
quid proderit eadem diſtinctione*, poterat non ad-
mitti dictum Felini, & Caſſanei; verum eorum
dictum non improbabis ſi legas textum Gratiani
in dict. cap. ſtatuimus, §. *his omnibus*, *cap. Oſius
eadem diſt. cap. Neophitus ibi.* † Videbis eundem 4
Barboſam, qui *de poteſt. Epiſcopi part.* 1. *titulo* 2.
gloſſa 17. *numero* 7. refert Sanctum Nicolaum ex
Laico fuiſſe Epiſcopum electum, & Beatum Seve-
rum ex Lanificio in Archiepiſcopum aſſumptum,
& Sanctum Ambroſium ex Neophito Archiepiſ-
copum Mediolanenſem aſſumptum fuiſſe; ac
idem *de Jure Eccleſiaſtico dict. cap.* 8. *numero* 115.
repetit, addeos Martinum Turonen. Epiſcopum, &
Auguſtio. Hiponen. ac alios ex Neophitis fuiſſe
conſtitutos Epiſcopos. Alia plura ad textum ap-
plicabis tradita ab ipſo *dicto cap. à numera* 64. &
nonnulla, quæ ootavi ſupta *in cap. quiſquis* 43. &
in Rubr. verb. *Epiſcoporum electio*, & alibi ſæ-
pius.

Pergit Barboſa hic *numera* 4. interrogans de du- 5
bio, ao autem conſuetudine introduci poſſit ut
mora Prælati Principi nuncietur, ab eoquè venia
petatur ad novam electionem procedendi; ita
quòd electio aliter facta viribus careat: & refert
affirmantes Innocent. *in cap. quod ſicut col.* 1. *nu-
mero* 1. ſuper verb. *nominatio hoc titulo*. Compoſt.
ibi numero 57. *col.* Joannem Andream *numero* 6.
Ancharanum *numero* 5. verſ. *adverte*. Anania *nu-
mera* 2. verſ. *nota*, ſed id Barboſa intelligit pro-
cedere juſta exiſtente cauſa, cum Butrio *col* 2. *nu-
mera* 16. & Rendina *in promptuario receptar. ſen-
tentiarum, tom.* 1. *tit.* 23. *numero* 4.

Unde huic dicto addo ego, præcipuè in noſtra 6
Hiſpania teneri Capitulum mortuo Epiſcopo, ejus
mortem Regi denunciare, ut Rex nominet per-
ſonam Summo Pontifici ad providendum de Epiſ-
copatu vacante, ut tradunt Palacios Rub. Cabe-
dus, Gregor. Lopez, Azevedus, & Barboſa *de
Jure Eccleſiaſtico dict. cap.* 8. *num.* 85. † Subdens 7
numero 86. quòd non poſſuot Dignitatibus his in-
ſigniri, niſi qui fuerint à Regibus nominati, &
præſentati. Et rationem præſto ex longè à me
dictis *ſub cap. cum Eccleſia Sutrina* 3. *de cauſa poſ-
ſeſſion. & proprietat. quæſtione ſecunda*, præcipuè
quæſtione tertia, ubi de ratione, quare competat
Regibus Hiſpaniæ nominare Epiſcopos? Et quid
de aliis Regibus Fraociæ, Poloniæ, &c. repetit
Barboſa videodus *dict. cap.* 9. *à numero* 74. † 8
qui *num.* 86. 87. & 88. dicit cuſtodiam bonorum
defuncti Epiſcopi pertinere ad Regem.

Item quod Eccleſiæ Paſtore viduatæ, ſint ſub 9
Regis protectione. † Ubi quod quamvis inven- 10
tarium Epiſcopi à judice Laico faciendum eſſe mi-
nus bene exſtimaverint Cabedus *deciſ.* 84. Zeval-
los *de violentiap.* 2. *quæſt.* 76. *num.* 13. tamen debere

tantum confici à judice Eccleſiaſtico magis probabile dicit, ad tradita per Franc. Marcum Delphin. *deciſ.* 105. *p.* 1. per Martham *de Juriſd. p.* 4. *caſu* 122.
11 *num.* 16. † ex ea ratione quia Epiſcopi decedunt
inteſtati, & eorum hæredes ſunt alii Epiſcopi, Eccleſia, vel Camera Apoſtolica, ſuper quibus nul-
12 lam habet juriſdictionem ſæcularis. † Non ita in
noſtra Hiſpania ſervatur, cum potius Prætor, aut Judex Laicus Diœceſis, ubi moritur Epiſcopus ſe intromittat ad inventariandum; etſi aſſiſtere ſoleat ſubcollector Canonicus Cameræ Apoſtolicæ, qui in qualibet Cathedrali ſolet creari. De quibus ſubcollectoribus, & ad quos effectus benè Garcia.

13 Addes ad textum hunc quæ notavi ſupra *in c.* 7.
& 10. *de conſtit.* & Barboam *in cap.* 7. *de præſcript.* & ibi *à num.* 33. & dicta ſupra *in cap.* 51. Et cita-
14 tum Barboſam *in cap.* 2. *ſuprà* † Et ad bonam
quæſtionem adjungea Salzedum *de lege Politica part.* 1. *cap.* 12. §. 1. ubi longè agit de jure, quo Reges Hiſpaniæ poſſint mittere ad electiones Prælaaorum Præſides, aut aſſiſtentes, ut eis aſſiſtant cum voto, de quo aliqua dixi *ſub dicto c.* 3. *de cauſ. poſſeſſ. & propr.*

Ad Text. in cap. Eccleſia veſtra, LVII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Confirmatio electionis, non ſufficit ut fiat à majori parte, ſed à ſaniori.*
2 *Electio facta à non majori parte, eſt nulla, non tranſgreſſione formæ, ſed defectu poteſtatis.*
3 *Conſenſus illius, qui noluit intereſſe electioni, nihil præſtat, ſi poſtea detur,* & n. 4.
6 *Procurator qui poſſit conſtitui, abſente electore, remiſſivè.*
7 *Eligentium voces aliis accedentes, nequeunt augere numerum electorum.*
8 *Electio nulla per ſequentem gratificationem, non validatur.*
9 *Vocatus qui non eſt poteſt electionem irritam facere.*
10 *Electus unus, cui aſſiſtit meritum, & authoritas præfertur electo à majori parte, ſi indignus ſit,* n. 11.
12 *Electio ex duobus pariter dignis, pergit ad aliam ſecundam; & ſi iterum æqualia vota, datur locus gratificationi.*
13 *Inſtitutor poterit optare quem voluerit ex duobus æqualiter præſentatis.*
14 *Gratificari nùm poſſit Judex uni ex Litigatoribus remiſſivè.*
15 *Præbendæ Doctorales, & Magiſtrales, qualiter in paritate votorum provideantur? remiſſivè.*
16 *Pontifex nolit uno verbo ſubvertere, quod cogitatum, & inventum eſt, vigiliis multis,* n. 18.
17 *Pontifex dicitur habere peritiam totius Juris.*
18 *Reſcriptum contra legem etiam non habentem clauſulam derogatoriam, non valet.*
19 *Verborum communis ſignificatio qualis?*

1 TRia ex hoc textu percipiùntur, primum quod ad Confirmationem electionis non ſufficiat, ut fuerit facta a majori parte Capituli, niſi etiam fuiſſet facta à ſaniori. Hanc comprobat Barboſa hic *num.* 1. & ſpecialiter *num.* 5. dicens, ut non ſufficiat fieri à parte majori, niſi etiam pars illa ſit ſan-
ior. † Et addit ex gloſſa *non conſenſeris*, verſ. 2
illos privandos num. 10. quod electio facta à non majori parte, eſt nulla, non tranſgreſſione formæ, ſed defectu poteſtatis, ex Boërio, *deciſ.* 2. *num.* 32. Quare pro exornatione hujus partis adjunges notata ſupra *in cap. dudum* 22. *cap. auditis* 29. *cap. cum in Jure* 33. *cap. venerabilem* 34. *cap. bonæ memoria* 36. *cap. ſcriptum* 48. *cap. Cumana* 50. *cap. congregato* 53. *cap. in Geneſi* 55. *hoc titulo.* Adjunges notata infra *in cap. publicato* 58. & quæ latiſſimè dixi de confirmatione electionis *ſub c.* 15. item & de facta à majori parte ſupra *ſub cap. quia propter* 42. ubi de aliis requiſitis.

Secundò probat textus quòd qui non vult inter- 3
eſſe electioni, nihil valet; deinde ſi poſt factum
ſcrutinium ipſius conſenſus accedat. Et addit Bar-
boſa hic ex gloſſa *valebat*, † quod conſenſus con- 4
tempti poſt electionem præſtitus, non auget eli-
gentium numerum: ita cum multis probat. † Hic 5
adjunges quæ notavi ſupra *in cap. coram* 35. *hoc titulo* & in aliis juribus, ubi de vocandis, & citandis electoribus abſentibus ad electionem? Et quid ſi contemnantur.

De procuratore qui poteſt conſtitui ab abſente 6
electore, notavi ſupra *in cap. quia propter* 42. §. *illud hoc tit.* & *in cap. congregato* 53. ac de aliis notavi *in cap. cum nobis* 19. *hoc tit.*

Unde infero quod etſi conſenſus contempto- 7
rum poſſit intervenire ante, & poſt electionem;
non tamen eorum voces aliis accedentes poſſint 8
augere numerum votorum electorum, † ita ut electio, quæ nulla fuit utpote à majori parte facta per ſequentem gratificationem validetur, ut tenent Doctores *hic*, quos plena manu refert Rendina *in promptuario receptarum ſententiarum tom.* 1. *titulo* 36. ex Lancelloto, Chucho, & aliis, & reſolvit Julius Lavorius *variar. lucubr. titulo* 4.
cap. 17. *numero* 22. † Ubi probat *num.* 13. quòd 9
ſi aliquis canonicè vocatus non fuerit poſſit electionem irritam facere, niſi velit eam ratam habere, de quo leges ſupra textum *in cap. quod ſicut hoc tit.*

Item ex gloſſa hic verb. *non conſenſerit*, notat 10
Barboſa *num.* 7. quod ſi duo pariter idonei ſint electi, & numerus eſt pro una parte authoritas, & meritum pro altera, authoritatem, & meritum numero præferri, ita ut electus, pro quo eſt pars minor; licèt ſanior potior ſit eo, pro cujus parte
major ſit numerus; ſic refert *ex compoſt.* hic, † ſed 11
ait Barboſa magis communiter contrarium teneri: nam ut electio confirmetur copulativè, requiritur ipſam factam à majori, & ſaniori parte Capituli; ut reſolvunt omnes, quos citat Rendina *in promptuario recept. ſent. tom.* 1. *tit.* 36. *num.* 5. Quid ſi major pars eligeret indignum, & minor dignum, dixi *in cap. congregato* 53. & *cap. bona* 36. & *in cap. auditis* 29. Et ad propriam materiam hujus dicti adjunges ſupra notata per textum ibi *in dicto cap. dudum* 22. Plura dixi *ſub dict. cap. quia propter* 42. *hoc tit.*

Et gloſſa *dict. verb. non conſenſerit*, in verſ. *ſed* 12
ſi omnia, & cum ea Barboſa *n.* 8, *&* 9. notat quod ſi duo fuerint electi, ſintquè omnia hinc inde paria, ſcilicet numero, dignitate, & meritis eligentium, & electi, poſſint ipſi eligentes procedere ad aliam electionem. Et ſi iterum ſint in omnibus pares, poſſit ſuperior gratificari utri ex electis voluerit

ut

ut per Tyraquel. *de Primog. quæſt.* 17. *in* 2. *opinio-*
13 *ne, num.* 6. *& 7. & in 6. opin. num* 10. † Et ſic etiam
quando duo æquè idonei cumulativè, vel qualiter
præſentati fuerint, habens inſtituere, poſſit quem
voluerit optare & ſic dari poſſit locus gratificatio-
ni, ſic per gloſſam 2. & Doctoras *in cap. cum autem*
24. *de Jure Patron.* de quo idem Barboſa *de officio
Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 72. *num.* 199. vide ſupra *cap.*
34. *in fine* Et applicabis quæ dixi ſub *dicto cap.
quia propter* 42. *quæſt. fin. in nne à num* 24. Unde pro
diſquireoda ratione adjunges, & applicabis quæ
latè dixi *ſub quæſt.* 1. *cap. licet.* 9. *de prob.* ubi quid
faciat judex quando utraqua pars æquè rem poſſi-
14 det. † Item quæ dixi *in c.* 2. *de jud. ſub quæſt.* 2. verſ.
ad tertiam, ubi Judex poſſit gratificari uoi ex par-
15 tibus litigantibus in æquali dubio opinionum. † I-
tem applicabis Gartiam *de beneſ. part.* 5. *toto c.* 4.
& à num. 169. ubi ex Bulla Leonis X. & Sixti IV.
decernit quid faciendum ſit, quando duo coopoſi-
torum Præbendarum Doctoralium, & Magiſtralium
in Eccleſiis remanent pares in eligentium vo-
tis, ubi decernitur decamendum eſſe per Capitu-
lum Cathedralis ad qualitates ſanguinis; & meri-
torum cujuslibet, ſecundùm Collegia, Dignitates,
ac gradus; & tunc præferatur major meritis: ita
ſæpius practicatum uſque ad proxima tempora vidi
Tamen quia ſuppoſitiones multæ ſolent fieri, & cu-
rari à litigantibus, faciendo ut teſtes prorumpant per-
juriis; ideo poſtremo in Eccleſia Abulenſi ſorti
commeodatum fuit in Canonicatu Magiſtralis pœ-
nitentiæ, quæ poſſidebat, & fruebatur D. Antonio
Caſtannon. oriund. civitatis Tauri contra Docto-
rem Patron. de Ayala Magiſtralis Eccleſiæ Civita-
tenſis, ambo de collegio majori apud Salmanticen-
ſes, iſte Obetenſis, illa Archiepiſcopi, de quibus
jam dixi *ſub. dict. cap. quia propter quæſt. fin.* Et *in
Rubr. ſub q.* 6. ubi de electione, per ſortes. Et quid
jam noviſſimè faciendum ſit ax Bulla Alex. VIII.
relata ibi *numero.* 27.
16 Tertio probat textus noſter in verſ. *nec enim*
nolle uno tantum verbo Pontificem ſubvertere
quod cogitatum, & inventum eſt vigiliis, multis:
17 nam cum in verſ. hic *qui jura tuetur.* † Barboſa
num. 3. *& 4.* probet cum multis, quod Pootifex
dicitur habere peritiam totius juris in ſcrinio pecto-
ris ſui reconditam, juxta textum *in c.* 1. *de conſt. lib.* 6.
cenſeaturquè eadem jura penès ſe tueri, ac re-
18 ſervare, ac ſemper defendere. † Itaut non valeat
reſcriptum contra legem etiam non habentem clau-
ſulam derogatoriam conceſſam ex Bernardo *reg.*
648. & cum aliis adductis; ideò applicabis quæ ad-
duxi ſupra *ſub titulo de reſcriptis*, & ibi *in c. ſi quan-
do*, & infra *de privilegiis*: ubi de requiſitis ad hoc,
ut ceſſet lex communis, & generalis per particu-
larem, & ſupra *ſub Rubr. & tit. de conſtit.*
19 Applicabis verba finalia textus *in c. ex litteris*
7. *de ſponſalibus*, ubi de ſequendo, & amplecten-
do communi ſignificatu verborum.

Ad Text. in cap. Publicato LVIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electores nequeunt variare publicató ſcru-
tinio, vel poſtquam cæperunt vota regu-
lari; niſi adhuc res ſit integra*, num. 2.
& 3.
4 *Vota ſingulorum eligentium non debent publica-
ri, ſed ſecreta manere. Et de aliis requiſi-
tis in electione vera, & Canonica*, num. 5.
6. 7. & 8.
8 *Vota publicari in communi dicuntur, quando
integer eorum numerus publicè quoad totam
Congregationem profertur.*
9 *Scrutinii publicatio realis; & diſtincta; eſt ne-
ceſſaria in electionibus Abbatum, per quorum
obitum viduatur Eccleſia.*
11 *Particula* major, *& particula* ſanior *id
ſibi velint in electionibus*, & numero
14.
12 *Zeli collatio ad Zelum fit, quando expendun-
tur intentiones eligentium.*
13 *Zelus num bonus, vel malus ſit in eligente. Col-
ligitur ab effectu, & perſona electa, ſi præſtat,
nempè vita, moribus doctrina, pietate, &
cæteris virtutibus.*
15 *Variatio quæ poteſt fieri in electione, num por-
rigatur ad poſtulationem?*

HIc Pontifex decrevit, ut publicato ſcruti- 1
nio, non poſſint electores variare; imò de-
beant compelli ad collationem, & electionem: &
comprobans cum multis Barboſa hic *numero* 1. ad-
dit cum aliis multis *numero* 7. colligi ex hoc textu
quod publicato ſcrutinio, aut poſtquam vota, &
ſuffragia cæperunt regulari, non ſit licitum ſuffra-
gium ſemel datum immutare; aut revocare, refe-
rens Fr. Ludovicum Mirandam *in manuali Præla-
torum tomo ſecundo, quæſtione vigeſima tertia, ar-
ticulo vigeſimo quarto, concluſione prima*. reſol-
ventem, † quod ſuffragium ſemel datum adhuc 2
poteſt revocari, dum res adhuc integra fuerit,
quando fuerit ſcrutatoribus exhibitum, Et adjun-
ges quæ dixi *in cap.* 2. *de poſtulatione Prælatorum*;
etenim Barboſa hic *numero* 4. in verbo *variare* di-
cit quod variatio maximè in alterius præjudicium
eſt reprobata: nam ridiculum dicit eſſe, & pue-
rile; hodie concedere, & cras pœnitere juxta
deciſionem Rotæ *de præbend. in antiquis* 33. *nu-
mero* 18.
Unde pro prima parte addes ſequentia; nempè 3
quod electores ante ſcrutinii publicationem va-
riare poſſunt, & alios ad libitum nominare *ex cap.
quod ſicut hoc titulo.* Cui deciſioni applicabis quæ
infra dico *in cap. cum autem de Jure Patrona-
tus*, ubi da variatione Patroni Laici, & Eccle-
ſiaſtici.
Idem quæ docet idem Barboſa *de Jure Eccleſ.* 4
parte 1. *cap.* 19. ubi *numero* 205. quod vota ſingu-
lorum eligentium non debent publicari, ſed ſe-
creta manere. † Et *numero* 211. quod electio eſt 5
nulla etiam ſi unicum tantum ſuffragium publice-
tur, † Et *numero* 214 quòd ſuffragia omnia de 6
forma debent mox in communi publicari, omni
prorſus appellationis obſtaculo remoto. † Et *nu-* 7
mero 215. quod vota in ſcriptis redacta, eſt de for-
ma ſubſtantiali electionis, ut publicentur. † Et 8
numero 216. oſtendit quando dicantur io commu-
ni vota publicari, & id ait eſſe quando integer eo-
rum numerus publicè quoad totam Congrega-
tionem profertur, non exprimendo in quorum fa-
vorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus
in hanc, vel illam parſooam deſcenderent, ſed

explicando tantum numerum perſonarum, quæ
ſuffragium tulerunt: ſic cum Tamburino *de Jure*
9 *Abbatum p.1. diſp.5. quæſt.6. n. 12.* † Et num.
217. iterum repetit relatam concluſionem textus
noſtri, addens *n.* 218. quod eſt neceſſaria realis,
& diſtincta publicatio ſcrutinii in electionibus Ab-
10 batum, per quorum obitum viduatur Eccleſia. †
Et *n.*219. ait etiam ſubſtantialiter requiri ut fa-
cta publicatione ſuffragiorum, ſtatim fiat collatio
votorum, reſpectu numeri, meriti, & zeli; itaut
non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum par-
tem, ſed requiratur ulterius eandem eſſe ſaniorem
ſic colligit *ex cap. quia propter* 42. ſupra probans
cum multis; ſed ego in comprobationem adjungo
notata *in cap. Eccleſia veſtra* 57. *hoc titulo*, ubi con-
grego notata in aliis Capitibus hujus tituli, & quæ
dixi *in dict. cap. quia propter* 42. ubi latè de omni-
bus adductis requiſitis, & de plena textus noſtri
materia.

11 Julius Lavorius *variar. lucubr. tit.4. cap.19. n.84.*
dicit quod particula illa *major* intelligitur reſpectu
numeri, & alia *ſanior* denotat autoritatem, ze-
lum, & meritum electorum; & idem Barboſa *dict.*
12 *n.* 219. verſ. *ſit*, † addit quod collatio zæli ſit ad
zælum, quando expenduntur intentiones eligen-
13 tium. † Et num bonus, vel malus ſit zælus ab ef-
fectu, & perſona electa, ſit judicandus, an vita,
moribus, doctrina, pietate, cæteriſquè virtutibus
aliis præſtat, vel ſit inferior, an proximus eligen-
tium, ut ex affectu carnali videatur electus.

14 Nunc verò ad praxim advertes cum eodem Bar-
boſa *num.*221. jam ex Tridentino *ſeſſione* 25. *cap.*6.
eo quod plura inconvenientia orirentur ex inveſti-
gatione, quænam eſſet major, & ſanior pars, diſ-
poſitum eſſe, ut electiones in poſterum per vota
ſecreta fierent; itaut ſigulorum eligentium nomi-
na nunquam publicarentur: ex quo fieri ut am-
plius non exquiratur quænam ſuffragiorum pars ſit
ſanior, ſed tantummodo major, ſeu minor ipſo-
rum numerus reſpiciatur; quapropter cum multis
idem Barboſa probat ibi *n.* 222. validam reputari
electionem à majori votorum, ſeu ſuffragiorum
numero facta; dummodo ipſa vota ſint legitima,
nec ullam patiantur exceptionem, & perſona digna
eligatur; quia jam ſemper major pars Capituli ſa-
nior præſumitur, ſi perſona electa indignior non
ſit, & in aliis juribus citatis *in dicto cap.* 55. di-
ctum eſt, qualiter ea major pars computatur. De
iſtis omnibus latè dixi *ſub dicta cap. quia propter*,
ubi leges ad ſaturitatem.

15 Pro ſecunda parte de re integra applicabis nota-
ta ſupra *in cap. in cauſis* 30. *hoc titulo.* Sed cum in-
quirat hic Barboſa *numero* 3. an quod dictum eſt
de potentibus variare in electione, idem procedat
in poſtulatione, & referens antiquorum ſenten-
tiam, idem procedere affirmantium, ac in electio-
ne ex gloſſa ultima hic verſic. *idem credo*, & ex ſi-
mili textu *in cap. penultimo, & fin. de poſtulatione
Prælatorum*; & aliam ſequitur receptiorem opinio-
nem eam, nempè, ut ſemper liceat poſtulantibus
variare, & à poſtulatione recedere, quouſque illa
fuerit ſuperiori præſentata; eo quod eſt diverſa ra-
tio inter electionem, & poſtulationem: nam per
illam initiatur matrimonium ſpirituale, & jus ac-
quiritur electo per poſtulationem, nullum jus ei
quæri *ex dicto cap. penultimo*, verb. *præſtiterunt in
cap. de Syracuſana* 28. *diſt.* alia tradena, & multia
comprobans; & item probat lucrum, quod poſ-
tulato aufertur non eſſe conſiderabile, nec in poſ-
tulati perſona radicatum; ſed ut ſit dependens à
mera ſuperioris voluntate. Ideo videbis aliquid
ſupra *in cap. ſcriptum* 40. *hoc titulo.* Et de aliis
differentiis *ſub Rubrica, & titulo*, ſuprà *de poſ-
tulat. Prælatorum.*

Ad Text. in cap. Si alicujus LIX. hoc titululo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electione caſſata alicujus Prælati ob ſimoniam, etiam electo ignorante, non diſpenſat Epiſcopus.*

2 *Simonia in electionibus committitur, & in reſignatione per dationem conſanguineorum, etiam electo, vel reſignatario ignorante.*

3 *Simoniacus ex datione, inhabilis eſt ad illud beneficium obtinendum. Et de aliis* num. 4. 5. & 6. *niſi diſpenſatione fiat habilis*, num. 7.

6 *Epiſcopo non conceditur diſpenſare, ut quis obtineat Dignitatem, ubi fuit commiſſa ſimonia.*

TExtus hic decidit, quod electione caſſata ali- 1
cujus Prælati ob ſimoniam, etiam electo
ignorante, non diſpenſat Epiſcopus pro ea vice.
Itaque Barboſa hic *n.* 2. in verſ. *ea ignorante, ac
ratum non habente*, † notat cum multis quod ſi- 2
monia committitur in electione, ſeu reſignatione
per dationem conſanguineorum, electo, vel reſi-
gnatario ignorante, ita ut ſit privatus ipſo jure,
& teneatur cedere beneficio, ubi primum ſciverit
fructuſque etiam bona fide non conſumptos red-
dere, † Et Garcia *de beneficiis p.8. cap.1. n.56.* per 3
hunc textum reſolvit hujuſmodi ſimoniacos inha-
biles eſſe ad illud beneficium obtinendum. † Sed 4
quia de hoc noto plura *in cap. ex inſinuatione* 26.
cap. nobis 27. ideo hic tantum eris contentus, ſi
legas quæ tractat Barboſa cum multis *de Jure Ec-
cleſiaſtico parte* 1. *cap.* 19. *à numero* 256. ubi expen- 5
dit *numero* 264. textum *in dicto cap. Matthæus de
ſimonia.* Etenim ipſe uſque ad finem tractatus po-
nit caſus, per quos ſimonia committitur in elec-
tionibus, aut eæ non incurritur. Et *numero* 260.
ponit textus noſtri caſum, & idem Barboſa hic
numero 4. *&c.* † dicit ut non concedatur Epiſco- 6
po diſpenſare, ut quis habeat dignitatem, ubi
fuit commiſſa ſimonia; ſecus in beneficio ſimplici.
† Item quod acquirens beneficium per ſimoniam 7
cenſeatur ad illud inhabile; niſi diſpenſationem
obtineat: de quibus diſpenſationibus dico etiam
ſub dicto titulo de ſimonia. Aliqua dixi de his *ſub
cap. quia propter* 42. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. His quibus LX. & fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tempus ad eligendum currit electoribus impeditis, ſi impedimentum tollere queant.*
2 *Moræ purgatio in electionibus, quando admittatur, vel non?*
3 *Impedimenti probatio in electionibus, & electoribus, remiſſivè.*
4 *Electionis materia quare non longè tractatur ab auctore.*

1 TExtus iſte dicit quod electoribus impeditis currit tempus ad eligendum, ſi poſſunt impedimentum tollere. Hanc concluſionem multis comprobat Barboſa *hic*, ubi *num.* 2. notat quod tempus Patrono præſtitum ad præſentandum, non currit ignorantibus; ſed quæ ſit differentiæ ratio abundè notatur infra *in cap. ſi verò* 12. *de Jure Patronatus*. Et videbis quos citat idem Barboſa *de Officio Epiſcopi*, *p.*3. *alleg.* 72.*num.*134. Doctrinæ hujus textus adjunges quæ tradit idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.*1. *cap.*19. *n.* 96. ubi quod vocati ad electionem, ſi intra aſſignatum terminum competentem non venerint, non ſint de cætero ſpectandi. Et *n.* 97. dicit quod electores etiam elapſo termino ſpectandi ſunt, quamvis pauciores, ubi abſque periculo, & incommodo ſpectari poſſent, & ex aliqua cauſa neceſſaria, vel probabili detinerentur. Et quia dixi de tempore, & de impeditis eligere ſupra *in cap. quia propter hoc tit.* ideo applicabis ibi dicta ad materiam textus noſtri, & aliqua *ſub Rubr.* & in aliis Juribus.

2 Cumque hic textus, & Barboſa ponant aliqua de purgatione moræ; ideo adjunges quæ latiſſimè noto *in cap. potuit* 4. *& fil. de Lovato*: & Barboſa idem *num.*4. *&* 5. ponit duos caſus, nempe quod moræ purgatio non admittitur, cum quid ſit ipſo jure; & quod mora non purgatur, quando res non eſt integra, & jus alterius factum eſt deterius.

3 Quod ſi dubites qualiter allegans impedimentum extitiſſe, quominus veniret ad electionem, recurres pro textu noſtro ad notata ſupra *in cap. quia propter* 42. §. 1. in verſ. *& hic.*

4 Ex adductis reſolutivè in turba capitum hujus tituli, & in Rubrica, & aliquibus juribus plus longè leges tractatam, ſive inſinuatam integram electionis canonicæ materiam, de qua nolui longos commentarios facere ex eo inutili motivo, quem ſupra *in principio Rubricæ* poſui. Quare ſi præter tractata deſideres pro aliquo puncto majorem expeditionem, eam capies à Doctoribus *ibi* aſſignatis, qui longè, & ex propoſito hanc perfecerunt materiam. Mihi tamen pro praxi quotidiana abundè tractata remanet, & ſpero idem, cuicumque legenti videri. Nec enim aliam turbam interpretum appingo, cum in locis, ibi ex propoſito ſignatis, materiam hanc recolligo, per quæſtiones plures ubi refero D.D. qui alios etiam ponunt, &c.

AD TITULUM
De Tranſlatione Epiſcopi.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tranſlationis definitio.*
2 *Optandi præbendas jus, quid conſuetudo, & in quibus beneficiis*, n. 3. *de aliis*, n.8.
4 *Prædia, vel præbendæ canonicatui annexa quæ dicantur.*
5 *Optioni non ſubjaceant prædia à Canonicatu ſeparata.*
6 *Coadjutus poteſt optare; ubi de ratione*, & n.7.
7 *Optio tranſit in coadjutorem, ſicut & præbenda per eum optata.*
9 *Optandi facultas quomodo amittatur.*

QUI de materia hujus Rubricæ, ac Tituli 1
tractant, congeruntur hic à Barboſa, quibus addo Chucum *inſtit. moral. lib.* 4. *tit.*7. & eundem Barboſam *de Jure Eccleſiaſt.p.*1.*c.*19. videndus *à num.* 28. ubi ait quod translatio eſt alicujus perſonæ de uno ad aliam Eccleſiam, canonica tranſmutatio, & materiam proſequitur uſque *ad num.* 39. etiam addo Franciſc. Tondutum *p.* 2. *cap.* 4. §. 6. *à num.* 10. & de materia videbis ſub Rubro, & quæ in eo continentur, commodius *hic in Rubr.* & magis diſertè poterat tractari.

Sed quia huic Titulo competit tractare de jure 2
optandi præbendas, ac beneficia; ideò leges eundem Franciſc. Tundutum *in ſuis quæſt. p.* 1. *c.* 110. ubi agit de quæſtione illa; utrum de jure, vel tantùm ea Eccleſiarum conſuetudine competat tale
jus. † Et utrum conſuetudo illa ſit contra, vel præ- 3
ter jus: & intra quod tempus inducatur: quomodo, & intra quod tempus fieri debeat, in quibus beneficiis optioni ſit locus: & in quo vocationis modo, quis poſſit juri optandi derogare, coadjuto
optante, an acquiratur jus coadjutori. † Et quæ di- 4
cantur præbendæ, vel prædia canonicatui annexa, quæ diſtincta; ubi multa alia refert de jure optandi notabilia: & *num.* 27. dicit ut quemadmodum canonicatus tranſit in coadjutorem; ita, & præbenda
per eum optata; ubi *n.*29. in verſ. *concluditur*, † 5
dicit ut optioni minimè ſubjaceant prædia, vel alia prorſus à canonicatu ſeparata, & per conſequens
non tranſire ad coadjutorem. † Secundo notat, ut 6
cum coadjutus ea veriori ſententia Nicolai Garciæ *de benef. p.*4. *cap.*5. *n.*118. poſt coadjutoriam optare poſſit ea Rota *deciſ.*140.*p.*4. *recent. tom.*2. *num.*18. *&* 19. tali caſu; quia ſicut coadjutor ſubrogatur in canonicatum; ita, & in prædium, aut præbendam, ſeu præſtimonium illi annexum, ex Rota ibid. *n.*19. non obſtante quod annexio ſit revocabilis, & variabilis reddi poſſit per optionem.

Et ſic idem Tondutus ex Rota *n.*27. & ea Lot- 7
terio *de beneficiaria lib.*2.*q.* 25. *n.* 55. addit *dict. c.*110.*n.*29. ut quemadmodum canonicatus tranſit in coadjutorem; ita & præbenda per eum optata, quidquid contradixerit Gonzalez, quem reprobat
Lotterius *à dicto n.* 55. † Et alia conducibilia tra- 8
ctans idem Franc. Tondut. ibi *c.* 111. de jure optandi ponens quæſtion. ſequentes. Utrum Canonici ultimæ fundationis, quamvis prius recepti, & admiſſi in Eccleſ. cedere debeant canonicis antiquæ fundationis poſteriori loco receptis, ſub diſtinct. reſolvens

num. 8. *&* 9. & agat de receptione Canonicorum adhibita clauſula *cum plenitudine Juris Canonici*, & agat etiam de Canonicis ſupernumerariis: & quæ ſit eorum differentia cum Canonicis ex nova fun-
9 datione aggregatis. † Et poſtremo loco agit de eo; nempe quomodo amittatur facultas optandi. Et reſolvit *num.fin.* quod poſſeſſio juris optandi, non amittetur, niſi probetur, quod Canonicus noluit optare, & fuit prohibitus. Et de materia optandi præbendas agit Naldus *in cap. cum in tua de conceſſione præbendæ lib.* 6. Ideo & de ſupernumerariis videbis quæ adduxi *in cap. cum omnes* 6. *cap. cum acceſſiſſent* 8. *cap. cum M. Ferrarienſ.* 9. *de conſtit.* & *in dicto cap.* 6. late *ſub quæſtione* 2. egi *de Jure optandi*, ubi videbis.

10 Item pro complemento adjunges hic dicta ſuprà *de poſtulatione Prælatorum*, ac de confirmatione, & electione, nominationeque ſupra *ſub tit. de electione*, ubi videbis quænam differentia ſit inter hæc omnia.

11 Et applicabis huic tractationi quæ dico infra *ſub tit. de regularibus*, ubi etiam dico de his, qui tranſeunt de religione ad aliam.

Ad Text. in cap. I. De tranſlatione Epiſcopi.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Patriarcha ſuſpenditur, qui confirmatum in Archiepiſcopatum, transfert ad ſedem Epiſcopalem*, & n. 3.
2 *Mutationes ſedium Epiſcopalium, non fiunt, niſi per Papam*, & n. 7.
4 *Legatus de Latere ſine Papa mandato, nequit transferre Epiſcopum.*
5 *Sacerdotes inferiores, queunt ex licentia ſui Epiſcopi tranſmigrare ad alias Eccleſias; ſed non inviti.*
6 *Translatio locum habet, non tantum in electivis ſed etiam in minoribus Eccleſiis.*
7 *Transferri poſſunt inviti, ſi adeſt cauſa.*
8 *Epiſcopus tranſlatus invitus, ſecum afferre nequit paramenta, argentea, aliavè empta redditibus primi Epiſcopatus; ſecus de aliis non pretioſis*, n. 9.
10 *Uxor ſecundo nubens, nùm transferat ad ſecundas nuptias arras, & largitiones primi matrimonii.*
11 *Translatus de una Eccleſia ad aliam, quando deſinat eſſe Epiſcopus primæ* n. 12. & 13. *cum aliis: ubi quid in Gallia; & Hiſpania.*
14 *Eccleſia prima non vacat, niſi prius litteræ ſecundi Epiſcopatus fuerint præſentatæ Capitulo Eccleſiæ, ad quam transfertur Epiſcopus.*
15 *Translatus Epiſcopus de una Eccleſia ad aliam, nihil commune habet.*
16 *Confirmationis, & electionis Epiſcoporum, aliqua notabilia, remiſſivè.*
17 *Patriarcha nùm queat dearchipiſcopare, ſeu minorare Archiepiſcopum, remiſſivè.*
18 *Electus quando poteſt adminiſtrare, remiſſivè.*
19 *Avocationis, & inhibitionis aliquid.*

1 PRobat Pontifex hic quod Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiſcoparum, tranſfert ad ſedem Epiſcopalem ab Epiſcoporum confirmatione
ſuſpenditur. † Igitur ex hoc textu *num.* 2. *&* 3. 2
probat Barboſa, quod mutationes ſedium Epiſcopalium, & Epiſcoporum nullus admittere poteſt, vel confirmare, niſi Papa. Et quia idem Barboſa longè agit *de poteſtate Epiſcopi p.* 3. *allegat.* 50. &
iterum *de Jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 19. *à num.* 28. † Ubi 3
n. 32. dicit quod ſi Metropolitanus, aut Patriarcha, Epiſcopum, ſine mandato Papæ, transferret, eſſet ſuſpenſus a confirmatione Epiſcoporum ex
hoc textu. † Cùm neque Legatus de latere ſine 4
ſpeciali Apoſtolicæ ſedis mandato id facere valeat ex textus *in cap. niſi ſpecialis cum ſequent.* ubi gloſſa, & Doctores *de officio deleg.* Tondutus *p.* 2. *cap.* 4. §. 6. *num.* 11. ideo non inſiſto.

Notandum verò eſt poſſe Sacerdotes inferioris 5
gradus conceſſione ſuorum Epiſcoporum ad alias Eccleſias tranſmigrare, probat textus *in cap. Epiſcopus* 7. *quæſt.* 1. ſed non inviti transferrentur à ſolo Epiſcopo, quia hoc ſolum eſt Pontificia maximis:
ſic idem Barboſa *dict. cap.* 19. *num.* 33. † Ubi addit 6
quod translatio habet locum, non ſolum in electivis Eccleſiis, quæ ſcilicet per Prælatos reguntur, verùm, & in minoribus beneficiis, ut tractat uberius *de Jure Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 15.

Sed ſi dubites nùm poſſint Epiſcopi inviti trans- 7
ferri de una Eccleſia ad aliam, reſpondeo affirmativè; dummodo adſit cauſa, ut eſt communis opinio Romani *conſ.* 345. *à num.* 3. præcipuè *n.* 5. ubi Horatius Mandoſ. *in addit.* Flaminius Pariſ. *de reſignatione benef. lib.* 3. *q.* 18. *n.* 143. ſolum verò poſſe fieri à Romano Pontifice, ut hic videtur ſentire
Barboſa *num.* 4. † ubi advertit quod ſi Epiſcopus 8
etiam invitus, ſuadente tamen juſta, & rationabili cauſa, fuit per ſummum Pontificem translatus ad alium Epiſcopatum, & in priori Epiſcopatu de redditibus Epiſcopatus emerit ſibi libros, & ornamenta, & paramenta multa, & argentaria, & ſimilia, non poſſit illa ſecum aſportare ad Epiſcopatum; ad quem transfertur; ſed ait ille remanere debere penès primum Epiſcopum: ſic tradit ex Barbatia *conſ.* 20. *n.* 11. verſ. *& vidi hoc ante, volum.* 3. ubi dixit ita ſe conſuluiſſe, & conſilium tale fuiſſe confirmatum per Doctores ſolemnes; quod idem repetit *dict. cap.* 19. *de jure Eccleſ. p.* 1. *n.* 35. *&* 36.
† Et utrobique addit fructus jam perceptos, & res 9
mobiles, non pretioſas ex fructibus primi Epiſcopatus acquiſitas, poſſe Epiſcopum translatum de uno Epiſcopatu ad alium ſecum transferre: ſic probans ex Doct. Petrus Barboſa *in l. divortio in princip. part.* 2. *numero* 52. *ff. ſoluto matrimon.*

Et hanc partem poteris confirmare ex aliquibus, 10
quæ noto *ſub tit. de ſecundis nuptiis*, ubi tracto de puncto, an uxor ſecundò nubens, transferat ad ſecundas nuptias arras, largitiones, ſeu alias donationes ex primo marito: & hoc ex argumento, quod deſumitur *ex cap. hujus tituli*, ubi in verſ. *cum fortius ſic* notent Doctores, quod valet argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, de quo dicterio *ibi*.

Cumque hic Barboſa *num.* 5. reſolvat quæſtio- 11
nem, utrum translatus de una Eccleſia ad aliam, deſinat eſſe Epiſcopus primæ, ubi primum à Papa ab illius vinculo abſolutus fuit, vel poſt adeptam poſſeſſionem ſecundæ; & dicat eſſe quæſtionem dubiam, in qua cenſuit Rota *deciſ.* 475. apud Farin. *p.* 1. ſtatim poſt translationem abſque alio conſenſu perdere jus primæ Eccleſiæ, allegans ad litteram Barboſa declarationem Sacræ Congreg. Eminentis Cardinal.

Cardinal. 14. Decembr. 1624. quam eandem repetit *dicto cap.* 19. *de Jure Eccleſiaſt. numero* 37. Ego verò exiſtimo uberius agendum de hoc puncto.

12 Igitur hæc dubia quæſtio eſt reſoluenda juxta Regionis cujuslibet mores, nam pro ſententia Barboſæ juxta ſacram Congregationem, reſpondendum eſt obſervari in Urbe Romæ, & in Tribunalibus. Et ſecundùm hoc reſolvit Franciſcus Tondutus *p.* 2. *quæſt. benef. cap.* 4. §. *à num.* 13. poſſe Capitulum primæ Eccleſiæ deputare Vicarium, ſi translatio facta fuerit, & de ipſius translati conſenſu, etiam ante adeptam ſecundæ poſſeſſionem, addens *ex dicta deciſ. Rotæ* 475. conſenſum probari hoc in caſu ſufficienter ex conjecturis, veluti ſi ſoluta fuerit annata, aut pro conſequendo ſecundo Epiſcopatu, notabiles factæ fuerint expenſæ, tenuit etiam Lotterius *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 12. *num.* 21.

13 Tamen in Galia, & in noſtra Hiſpania aliter
practicatur, nempè ut uſque ad adeptam poſſeſ-
ſionem ſecundi Epiſcopatus, ad quem transfertur,
non amittat translatus, jura, & emolumenta primi
Epiſcopatus de Hiſpaniæ ſtilo, apud nos nemini
dubium poteſt eſſe. De Galliæ conſuetudine te-
ſtatur idem Franciſcus Tondutus *dicto c.*4. §.6.*p.*2.
à num. 16. ubi addit non vacare, donec etiam lit-
teræ ſecundi fuerint Capitulo præſentatæ per ex-
preſſam deciſionem *extravag. injunctæ tit. de elec-
tione*, in verſ. *nulli*, & ibi *ſi forſam*; & expen-
dens illam conſtitutionem (quæ uberius expendi-
14 tur ex his, quæ, noto *ſub cap.*9.*&* 15.*de elect.* † ait
Tondutus *num.* 19. quod non vacat prima Eccle-
ſia, niſi prius Bullæ translationis fuerint Capitulo
Eccleſiæ, ad quam fit translatio præſentatæ; prout
de illo anno, in quo illud ſcribebat, reſpondit cui-
dam Epiſcopo translato in Gallia ex doctrina Ab
batis *in cap. in noſtra* 11. *de reſcriptis*, Pavin. *de
officio, & poteſt. Cap. ſede vac. prælud.* 7. *num.*14.
Pariſii *de reſignatione lib.* 7. *quæſt.* 21. *num.* 13. *&
quæſt.*23.*n.* 47. Rebuffi *in praxi in tit. ſi monial.
reſignatione, num.* 3. *&* 4. Gonzalez *ad Reg.* 8.
Cancel. §. 15. *gloſſa* 2. *à num.* 83. & obſervatum
apud nos Garcia *de beneficiis p.*11. *cap.*6.*num.*41.
& ex tunc uſque ad hæc tempora nullus jam dubi-
tavit: Videbis ad quæſtionem Farinac. *deciſ.* 575.
*in novis, tom.*4. ubi de hac difficultate.

15 Nunc verò pro complemento, & exacta explicatione textus noſtri applicabis Naldum *in cap. ſi quis* 22.*q.*2. quatenus ait, quod Epiſcopus translatus de una Eccleſia ad aliam, nihil commune habēt.

16 Et quatenus hic tangit materiam confirmationis Epiſcoporum adjicies plura, quæ notavi *ſub cap.*9. *&* 15.& aliis *de electione*, de qua Azor. *lib.*3. *moral. tom.*2. *cap.* 19. Barboſa *in paſtor. p.*1. *tit.*1. *cap.*4. idem *de Jure Eccleſiaſt. p.*1. *cap.*19. *à num.* 246. ubi confirmatio electionis, quando, & per quos, & intra quod tempus petenda ſit, Franc. Tondutus *dict. p.*2. *quæſt. cap.*4. §.6. *à num.*10. ubi quid electio, quid confirmatio, & *num.* 2. quando electio ſola vim habeat confirmationis. De conſecratione, & confirmatione latè idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.*1. *cap.*9. & ego dixi de conſecratione *infra in cap.* 6. *de temporibus ordination.*

17 Cumque in hac littera conquæratur Pontifex de Antiocheno Patriarcha, qui Archieſpiſcopum, de quo hic jam confirmatum voluit minorare, ſeu dearchiepiſcopare. Ideò adjunges hic quæ noto infra *de poteſtate Patriarcharum in cap. antiqua de privilegiis*, interim Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.*1. *c.*6.

Et in verſ. *Licèt enim D.Luc. nondum fuiſſet in Archiepiſcopatum conſecratus; confirmationis tamen munus receperat, & archiepiſcopalia, quantum & licuit miniſtraverat.* Per hæc verba poteris applicare quæ noto, quando electus poſſit adminiſtrare *in cap.*9. *cap.*15. *de elect.* & adjunges etiam quæ notavi *in cap. ſuffraganeis* 11. 18

Et occaſione verborum textus noſtri, ibi: *Majores Eccleſiæ cauſas ad Sedem Apoſtolicam preferendas*, quæ deſerviunt pro ratione deciſionis textus; ideò applicabis quæ latè dixi *in cap.*1. *de foro comp. ſub quæſt.*3. ubi *à num.* 8. dixi de caſibus, qui in ſua prima inſtantia pertinent Romano Pontifici. Et ita applicabis etiam quæ abundè dixi de avocatione cauſarum, facta per Pontificem, ſeu Principem, & de inhibitionibus Judicum inferiorum *in cap. ut noſtrum* 56. *de appellat.* 19

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus per ſe, aut una cum ſuis Canonicis poſſit transferre Eccleſiam Cathedralem de una civitate ad aliam, ut ibi reſideant, & peragant officia Divina primum deſtituendo locum? Et quid de Capitulo, ſede vacante ſine Pontificis aſſenſu? Et an Papa id pro voluntate ſua juſtè facere valeat, ſine legigitima cauſa? Et quæ dicatur ſufficiens?

SUMMARIUM.

1 *Decanum, & Capitulum Zamorenſ. tractaverunt de transferendo Cathedralem illius civitatis ad civitatem Taurinam anno* 1661. *& quare non, & reſpondi non poſſe per ſe ſine Papa, ut* num. 6. & 7.

2 *Eccleſiam in Cathedralem, ſolus Pontifex poteſt erigere; item & in Metropolitanam conſtituere* num. 3. & 8.

4 *Diæceſim ſeparere ſolum Pontifex poteſt, & illam alicui Abbati, ſeu inferiori Prælato ſupponere, & etiam ſolus valet divellere, aut conjungere, aut mutare*, n. 5.

6 *Transferri nequit, nec ab Epiſcopo, nec à Capitulo, nec ab utroque Eccleſia Cathedralis de uno loco ad alium ſine Papa* n. 8.

7 *Lapides altarium, vel Eccleſiarum deſtructarum, in quos uſus ſunt convertendi ab Epiſcopo.*

8 *Papa ſolus mutat Eccleſiam Cathedralem in alium locum Diæceſis.*

9 *Epiſcopus nihil ex ſe habet, ſed à Papa; & ſic nequit mutare, vel diſmembrare Cathedralem ſine illa conſtituendo territorium diſtinctum.*

10 *Paſtorem Eccleſiæ nullus poteſt dare Cathedrali, ſine ſpeciali licentia Papæ; item nec adminiſtratorem, ut* num. 11. *nec curatorem, ut* num. 12.

13 *Coadjutor Epiſcopo ſolus poteſt dari à Papa.*

14 *Epiſcopos dejicere ſolus Papa poteſt ex cauſa.*

15 *Renunciationes Epiſcopatuum ſolus Papa admittit.*

N 4 16 *Papa*

Digitized by Google

16 *Papa ſolus aliquos eximit à poteſtate Epiſcoporum.*
17 *Capitulum ſede vacante, in multis non habet eam poteſtatem, ac Epiſcopus ejus habebat.*
18 *Eccleſia Cathedralis, ſeu Metropolitana mutatio aliquando facta ſine Papa, non præſtat jus contra illud, quod Papæ competit,* & num. 19.
19 *Jura Pontificia, quæ competunt in ſignum ſupremæ poteſtatis, nulla præſcriptione vileſcunt.*
20 *Mutationes qualibet rerum agrè feruntur.*
21 *Eccleſia Cathedralis mutatio, videtur, ut non poſſit fieri à Papa ſine Epiſcopo, & ſine cauſa; ſed contra* à num. 22.
22 *Transferri Eccleſia Cathedralis, ſive Metropolitana valet de uno loco ad alium à Papa ſine Epiſcopo, & ſine conſilio Cardinalium.*
23 *Removere omnes Epiſcopos aut ordinationum ſtatus in univerſum, nequit Papa, cum faveret contra univerſalem Eccleſiam; aliter de diſmembratione unius Diœceſis, & conſtitutione nova ſedis, & quare* num. 24.
25 Cap. felix 50. 16. quæſt. 1.
26. Cap. ſicut in unaquaque 21. q. 2.
27 *D. Auguſtinus creatus fuit Epiſcopus unius Diœceſis, in qua alius proprietatius adminiſtrabat, ſed quo jure remiſſive.*
28 *Cardinalium conſilium, etſi de honeſtate, requiratur in arduis à Papa, non tamen de neceſſitate coactiva, ſed tantùm directiva; nec etiam ſi ſit in alia quaſi poſſeſſione officii Papæ,* ut num. 29. & 30.
30 L. humanum cod. de legibus.
31 *Princeps ſæcularis nequit impedire, quominus fiat à Papa diſmembratio diœceſeos prætextu injuſtitiæ, vel ex eo, quod omnes Principes ſæculares ſunt Eccleſiarum Patroni, hoc eſt protectores.*
32 *Pontifices ſolent de honeſtate participare diſmembrationes Epiſcopatuum, aut mutationes Cathedralium cum Prælatis inferioribus, aut Regibus.*
33 *Zamoren. Eccleſia Cathedralis ſemper fuit ſita ibi abſque ulla unquam tranſlatione prætextu Belli, aliavè deintemperie.*
34 *Taurin. Prætor, & Decuriones optimè ſe gerunt cum Commiſſariis Eccleſiæ Zamoren. & cum illa civitate.*
35 *Tranſlationis Eccleſiæ Cathedralis cauſæ quæ remiſſivè.*

1 QUia in principio hujus anni 1661. Decanus, & Capitulum Cathedralis Eccleſiæ civitatis Zamoren. propter jurgia, lites, quæſtiones, & controverſias à Decurionibus una cum Prætore, & locum ejus tenente motas, depreſſi, atque fatigati, diligendo pacem, curabant magnopere de illis obviandis, & inter conferentias contituas Capitulares deventum fuiſſet ad practicandum de transferendo Eccleſiam illam matricem ad civitatem Taurinam, à qua antiquum hortum habui, originem ducendo à majoribus, per cognomen *Fermoſino*, uti narrat Hiſtoria D. Petri Caſtellæ Regis anno à cap. 11. anni 4. ſui Regni, & ab anno 8. & 9. cap. 3. & 7. ſui Regni hera 1358. ab hinc plus annis 300. etſi temporum injuria proavi ſedem mutaſſent bellorum, & diſſenſionum tempore ad villam antiquam, & illuſtrem temporibus illis, arce munitam, *de Fiedra,* in qua balligerantes obtuti ſeſe ab inimicis Regni defenderent; in eaquè adhuc nonnulla veſtigia permanent) cumque concorditer de ſe transferendo, ſemel, ac iterum reſolviſſent, & ad id exequendum ſuos de Capitulo Commiſſarios mitterent ad Prætorem, & Decuriones dictæ civitatis Taurinæ, ubi adeſt nobilis, & antiqua Collegialis Eccleſia, cum quibus colloquuti fuerunt, & ego in eo interim fuerim conſultus, reſpondiſſemque Decanum, & Capitulum, id intendere non poſſe ſine relatione ad Pontificem, in quo reſidet quælibet tranſlationis poteſtas, ut apparet *ex hoc tit.* placuit nunc ſuffragii fundamenta in medium proferre, quæ tunc ſe ad os obtulerunt; quibus ex tunc ſedata fuit ea propoſita conferentia.

Cum ergo ſolius Pontificis ſit Eccleſiam erigere, & in Cathedralem conſtituere, ex *cap. felix* 50. 2
cap. præcipimus 54. 16. *quæſt.* 1. per quæ jura ſumpta ex Conſilio Carthaginenſi 2. *cap.* 5. & ex Gregorio juniori docent Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 5. *cap.* 29. *q.* 25. *in princip.* & *lib.* 6. *cap.* 30. *q.* 2. & 4. Nicolaus Garcia *de beneficiis p.* 12. *q.* 5. *n.* 1. Moneta *de commutat. ultimar. volunt. cap.* 11. *num.* 151.
† Ubi *n.* 252. idem dicit de erectione Cathedra- 3
lis Eccleſiæ in Metropolitanam, Gambara *de officio, & poteſt. Legati de Latere lib.* 2. *tit. de variis ordinarior. nomin. n.* 160. Iſidorus Moſcon. *in tract. de Majeſt. Eccleſ. milit. lib.* 1. *cap.* 15. Bzovi *à Pontifice Romano cap.* 34. Thomas Sanchez *lib.* 2. *conſilior. moral. cap.* 2. *dub.* 37. *num.* 7. D. Joannes Solorzano *Jure Indiarum* cum Barboſa *in Paſtorali l.* 3. *cap.* 4. *num.* 1. Lotterius *de re beneficiar lib.* 1. *q.* 11. *à princip.* Ferentil. *in annot. ad deciſ. Buratti* 912, *num.* 11.

Imò & ſolus Pontifex ſit qui poteſt Diœceſim 4
ſeparare, & illam alicui Abbati, ſeu inferiori Prælato ſupponere, Hoſtienſ. *in cap. cum contingat n.* 1. *de foro comp.* ubi Butr. *num.* 11. verſ. *de conſuetudine*, Panormit. *num.* 18. & Bellam. *num.* 15. verſ. *tamen certum eſt*, Rota *deciſ.* 324. *n.* 2. apud Farin. *p.* 1. *recent.* † eamquè ſolus valeat devellere, 5
conjungere, aut alia ratione mutare *c.* 1. & *cap. inter corporalia hoc tit. cap. mutatione* 7. *quæſt.* 1. gloſſa verbo *Cathedralem in cap. cum ſuperior de majorit. & obed.* Moneta *dicto cap.* 11. *num.* 235. Cambara ſuprà *n.* 159. & 166. Molfeſius *in ſumma Theolog. moral. tract.* 6. *cap.* 14. *num.* 56. Bened. Ægid. *ad leg. ex hoc Jure ff. de Juſt. & Jure tom.* 1. *cap.* 2. *n.* 3. Solorzano *dicto tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 1.

Ideo rectè in terminis per hæc, & alia ſequentia 6
reſponderim, non poſſe dictos Decanum, & Capitulum Cathedralem transferre ad ſupra dictam Civitatem Taurinam, etſi ſalutariſſima temperie perfruatur, ut de prædicta translatione deneganda, ſicut in perſona Epiſcopi; † qui licèt poſſit vendere 7
lapides Altarium, vel Eccleſiarum deſtructarum, advertendo ut faciat, ne emptor illos convertat in ſordidos uſus, Aloyſius Ricc. *in praxi aurea reſol.* 201. referens ex Sacra Congreg. ſic fuiſſe deciſum in verbis ſequentibus: *Ordinarius non debet profanare Capellas, etſi aliquam cauſam profanandi habuerit, Camenta potius ſunt tribuenda Eccleſiæ quæ eſt caput dictarum Capellaniarum, quàm alteri,* poſt illum Barboſa *in paſtorali* 3. *p. alleg.* 64. *n.* 14. & 15. ex Navarro, Zerola, eodem Riccio, & Armendaro. † Tamen ipſe *ibi* & Menochius *conſ.* 75. 8
n. 46. dicunt Epiſcopum ſine Apoſtolica authoritate, non poſſe transferre Matricem; id eſt Cathedralem Eccleſiam in alium locum Diœceſis, ut referunt deciſum, ſolus inquam Papa mutat Eccleſiam Cathedralem, & non alius inferior ipſius

Eccleſiæ

Eccleſiæ prælatus, ut docent verba gloſſæ *in dicto*
cap.cum inferior dicto varb. *Cathedralem* ibi: *Quia*
hujuſmodi mutationes, tranſlationes, & conſimilia
debent fieri de authoritate Papæ; ubi Barboſa *n.* 5.
idem *in paſtorali alleg.* 50.*p.* 3. *ſub num.* 5.
9 Et confirmatur, quia cum Epiſcopus non habeat
ex ſe, aut ab alio inferiori, ſed ab ipſo Summo
Pontifice, non poſſit authoritate ſua illam immi-
nuere, aut diſmembrare, conſtituendo territorium
diſtinctum à proprio territorio, cùm id ſolum per-
tineat ad Papam ex ſpeciali privilegio, Hoſtienſis
*in dicto cap.cum contingat num.*1. *de foro comp.*
ubi cum ſequuntur Joannes Andr. *ſub n.*4.verſ.*alii*
dicunt. Abbas *ſub num.* 18. Butrius *ſub n.* 11. verſ.
ſi quæritur, an habeat territorium. Barboſa *dicta*
alleg. 50. *num.* 5. *in fine*, ubi *num.* 6. *ex clem. ple-*
10 *riſque de elect.* † videtur confirmare, nam ſine
ſpeciali Pontificis mandato, & licentia, nullus
poteſt paſtorem date Eccleſiæ Cathedrali ſibi
qualitercumque exemptæ, quæ Clero careat, &
Paſtore chriſtiano.
11 Item faciunt ſequentia; quia nemo poteſt dare
adminiſtrationem Eccleſiæ Cathedralis niſi Papa;
cap.is cui 42.*de elect.lib.*6. *cap. Eccleſia cathedrali*
12 *de ſupplenda neglig. Prælator. eodem lib.*6. † qui &
ſolus poteſt dara curatorem Eccleſiæ Cathedrali,
& ejus bonis; quoad effectum agendi: idem Bar-
boſa ſupra *n.*7.cum Gigante *de penſ. q.*65. *n.*6.*&* 7.
13 Rebuf. *in tract. nomin. q.* 80. *n.* 29. † qui *& à n.* 8.
ad 14.ex multis inter alia *de poteſtate Papæ*, dicit
ſolum Papam poſſe dare adjutorem Epiſcopo *ex*
*cap.*1.*de elect.lib.* 6. *cap. unic. de cleric. ægrotant.*
eodem lib. pro quo faciunt quæ dixi infra *in cap.*
14 *penult. de offic. vicar. q. fin.* † Et quod ſolus ille ex
cauſa dejicit Epiſcopus è gradu dignitatis, *cap.*
quamvis, & cap. dudum 3.*q.*5.deponit & reſtituit;
cap. ideo 2.*q.*6.gloſſa in verbo *reſervata in cap.*
15 *quod tranſlatione de officio deleg.* † qui & ſolus
admittit Epiſcoporum renunciationes per gloſſam
in verb. *manibus, in clem.*1. *de renunciat.* de quo
16 dixi infra *ſub Rub. & tit. de renunciat.* † Et quod
ſolus eximit, & excipit aliquos à jure, & poteſ-
tate Epiſcoporum, gloſſa *in cap. frater* 16.*q.*1.gloſ-
ſa verbo *exemptum, in dicto cap. cum inferior de ma-*
joris. & obed. gloſſa, verb. *reſervata, poſt princip. in*
cap. quod tranſlatione, de officio legati, gloſſa *in cap.*
1. *in princip. de privileg. lib.*6. & utrobique D.D.
17 Cumque præfatam tranalationem facere ne-
queat Epiſcopus propriæ ſuæ Cathadralis, etſi ſit
Dominus, ſeu adminiſtrator verus illius, & Capi-
tulum Canonicorum ſede vacante, juriſdictionalia
exercendo, nihilominus inferiorem quoad plura,
etiam mortuo Epiſcopo habeat poteſtatem, ut latè
DD. dicunt *ſub tit. ne ſede vacante aliquid innove-*
tur, & per nonnulla, quæ dixi *de vicario Epiſcopi,*
aut Capituli ſede vacante infra *ſub cap.*5.*de officio*
*Vicarii à quæſt.*5. ſequitur ut quemadmodum Epiſ-
copus ſolus, nec una cum ſuis Capitularibus Ca-
thedralis, nequit prædictam tranſlationem facere,
& multò majus, nec Capitulum relatum Zamor. in
ſede vacante, potuerit per ſe de tali tranſlatione
cogitara, niſi referendo ſe ad Papam cum legitimæ
cauſæ repræſentatione.
18 Et in tantum dicetur verum quod etſi de facto
aliquando alia mutatio contigiſſet in aliqua Eccle-
ſia, non poſſet ſuffragare eidem Capitulo ad remo-
vendam, ſeu transferendam itarum Eccleſiam nec
de juvate prætextu alicujus præſcriptionis, cum
19 contra Papæ poteſtatem, & jura ipſi incorporata
ex plenitudine ſuæ Dignitatis, quæ ſunt funda-
menta Apoſtolicæ ſedis nulla præſcriptio valet
per illa quæ docent Innocent. *in cap. bona* 2. *de*
poſtulat. Prælator. Felin. *in cap. cum non liceat n.*
14. *in fine, de præſcript.* ubi plura dixi, quæ hic
applicari valent. Tum etiam ne dentur acephali ſi-
ne Rege, ſine Capite, ut locuſtæ. Abbas *in cap. per*
*venerabilem num.*9. *&* 37. *qui filii ſint legitimi*,
Barboſa *dicta alleg.* 50. *ſub num.*14. alia adducens
videnda *in dicta alleg.* ubi abundè, & ſigillatim
expendit, quæ in Epiſcopis ſibi Pontifex reſer-
vavit.
Et valet confirmari adducta reſolutio; eo quòd 20
ægrè quælibet mutationes feruntur, juxta quæ
Legiſtæ adducunt *ff. de term. moto* & Canoniſtæ,
ſub tit. de crimine falſi, de illis, qui nomina pro-
pria mutant, & per nonnulla quæ adduxi *ſub cap.*
13. *de probat.* ubi de probandis antiquis finibus;
item per illa quæ dixi de difficultate mutandi ac-
tiones ſemel in judicio intentatas, *ſub cap. exami-*
nata, de judiciis legenda *ibi*.
Ad ſecundam quæſtionis partem, an Papa juſtè 21
poſſit mutare Eccleſiam Cathadralem de una civi-
tate ad aliam ſine cauſa legitima? & videtur quod
non poſſit, cum doceant Abas *in cap. ult. ſub n.*
12. verſ. *& vide de confirm. utili, vel inutili*, &
inter ſuas quæſt. *quæſt.*1. *num.* 17. Felinus *in cap.*
quæ in Eccleſiarum 7. *de conſtit. num.*42. *ad finem*,
per gloſſam *in cap. lege Imperatorum*, in verbo *divi-*
ſiones diſt. 10. Papam non poſſe, invito Epiſcopo,
dividere Epiſcopatum, præterquam ex cauſa,
Navarr. *de ſpoliis Clericor.* §. 3. *num.* 2. quod cor-
roboratur, ſi conſideretur, nec poſſe Papam re-
movere omnes Epiſcopos, & eorum ordinationem
ut refert, ac dicit Lotterius *de re benef. p.*1. *quæſt.*
11. *ſub num.*33. & ex eo etiam, quia in Conſtitutio-
ne, & aſſignatione ſedis Epiſcopalis, & diſmem-
bratione Diæceſum, requiritur conſilium Collegii
Cardinalium ex illa concluſione, quam poſuit
Joan. Monail. *in cap. ſuper eo num.*3. *de hæret. l.*6.
nempe tale conſilium omnino exigit, referens ſe
ideo vidiſſe caſſari multas proviſiones Abbatiarum
& Epiſcopatuum factas per Cæleſtinum V. quia
ſine conſilio Cardinalium fuiſſent factæ, non ob
aliud, quia Cardinalium cætus in hac quaſi poſſeſ-
ſione eſſet; ut ardua ſine eo non explicarentur, uti
& de hac quaſi poſſeſſione tradit Abbas *in cap. ex*
*geſtis ſub num.*3. verſ. *& vide ad hoc de Cleric. non*
reſid. refert Lotter. *ſup. n.*44. *&* 45. cum & ſimi-
liter nec Imperator poſſit condere legem ſine Se-
natu *ex l. humanum cod. de legib.* & ex aliis conſi-
derationibus relatis ab eodem Lottario *ſub dict.*
cap. 10.
Tamen reſpondetur in caſu, de quo loquimur 22
poſſe Pontificem transferre Eccleſiam Cathedra-
lem de uno loco ad alium, ſine conſenſu Epiſcopi,
aut Collegio Cardinalium, & facilius intra eandem
Diœceſim, nec enim ſicut conſtitutio novæ ſedis,
& conſequutiva diſmembratio unius Diœceſis,
non contra ſtatutum univerſalis Eccleſiæ, Lotte-
rius *dicta quæſt.* 11. *ſub n.*33. *&* 34. ubi dicens er-
roneam illa gloſſæ doctrinam *in dicto cap. lege Im-*
peratorum, fundatam *in cap. multis* 51. 16. *quæſt.*3.
dum inquit in verbis ſequentib. *Multis Conciliis*
hoc ſtatutum eſt à Cœtu Sacerdotali, ut plebes, quæ in
Diœceſibus ab Epiſcopo retinentur quæ Epiſcop. nun-
quam habuerunt, non niſi cum voluntate ejus Epiſcopi
a quo tenentur, proprios accipiant Rectores. Non enim
aliquid probant relata verba contra authoritatem
Papæ, & ſolum poſſunt referri ad præjudicium ſo-
lius Epiſcopi, dum vivit, cui Papa non cenſetur
voluiſſa

voluiſſe præjudicare ut exponit Bellamera *ibi*, verſ.
ſed cave, junctis quæ ſcribit *ad finem*; & quod er-
ronea ſit dicta opinio gloſſæ comprobat idem Lot-
terius *dict. cap.* 11. *ſub dict. n.* 43. *in fine*, ex textu *in*
dicto cap. præcipimus in princip. hic relato, in quo
illas fruſtra Gregor. Papa præciperet Bonifacio
Epiſcopo, ut ſedis Apoſtolicæ authoritate novos
conſtituat Epiſcopos.

23 Unde etſi removere omnes Epiſcopos per Pa-
pam, eſſet actus principaliter contra gubernium,
& ſtatum univerſalis Eccleſiæ, de quo non loqui-
mur, ſed non inde talis eſſet illa diviſio, ſive diſ-
membratio Epiſcopatus, aut jurium Eccleſiæ Ca-
thedralis; quæ etſi reſpiciat ad ſtatum Eccleſiæ, eſt
tantum in conſequentiam, & in caſibus ſpecialibus
non enim in his, nec in caſu noſtro valet argumen-
tum de remotione omnium Epiſcoporum, & eo-
rum ordinatione Papæ prohibitis ad caſum de diſ-
membratione unius Diœceſis, aut de conſtitutio-
24 ne novæ ſedis † quod non procedit; cum ducatur
ab univerſali negativa ad particulam affirmati-
vam contra Dialecticorum regulas, nec in jure
valet argumentatio à conſequutivis, niſi conſe-
quutio ſit omnino neceſſaria, ut docet Felinus *in*
cap. in noſtra ſub num. 15. verſ. *ſed tenendo iſtud*
dictum de reſcript. quem & ſequitur Lotterius *dic-*
ta q. 11. *dicto n.* 33. & 34. *de re beneficiaria.*

25 Nec ad extendendum Pontificis arbitrium, fa-
cit decretum Concilii Cartagin. *in dicto c. ſelix.* 50.
dicta diſt. 16. *q.* 1. quia ut ejus verbis poteſt videri,
a conſiderat idem Lotterius *dicto cap.* 11. *de re be-*
nefic. num. 39. illud non tangit dictum arbitrium,
ſed potius præſervat, neque ad rem facit, cum lo-
quatur de conſtituendo Epiſcopo in Diœceſi, in
qua fideles deficiunt, ut *ibi* tam vetuſta quam Gre-
26 goriana gloſſa declarat. † Et ſic nec ad rem facere
aliud decretum ſynodi Romanæ relatum *in cap.*
ſicut in unaquaque 21. *quæſt.* 2. eo quod ibi tantum
prohibetur uni Eccleſiæ duos Epiſcopos præfici,
quia eſſet monſtruum, non minus quàm unico cor-
pore, duo capita conſtituere, ut dixit textus *in cap.*
quoniam in pleriſque §. *prohibemus de offic. Ordina-*
27 *rii.* † Nec unquam contigiſſe, refert ac firmat Lot-
terius *dict. quæſt.* 11. *num* 40. 41. & 42. præterquam
in D. Auguſtino, per errorem tamen, & ignoran-
tiam, *cap. non autem* 7. *quæſt.* 1. prout ſe declaravit
in epiſtola 110. ut refert Spadon. *anno* 395. *num.* 13.
quod neſcivit Abbas *in cap.* 1. *num.* 2. *de paroch.* qui
exiſtimavit id quidem conſulto, & ex cauſa factum,
propterea, quæ dicit Lotter. non eſſe deflecten-
dum ab opinione Germiniani, & Abbatis, volen-
tium cauſam hanc præſumi ſemper in dubio: idem
Lotter. *ſupr. num.* 31. & 32. ex mente etiam Inno-
cent. *in cap. quanto ſub num.* 5. verſ. *tamen ſi Papa*
de conſuetudine, & ſic ad caſum S. Auguſtini, ut
ex viceribus apprehendas, leges quæ latè dixi *ſub*
cap. penult. de officio vicarii q. fin. dum ſcripſi de ca-
ſu arduo hac in curia inter magnos agitato ad ef-
fectum conſtituendi alium Archiepiſcopum adhuc
vivente, qui nunc gubernat ex cauſa ſenectutis.

28 Nec obſtat tertium adductum fundamentum pro
contraria opinione de requirendo ad prædictam
mutationem, ſive diſmembrationem conſilium Car-
dinalium; quia præterquam quod ſupra *ſub tit. de*
elect. dixerim, in quibus talium conſilium Pontifex
exigat; quia quidquid ſit reſpectu neceſſitatis di-
rectæ, & intrinſecæ, ſaltim in his quæ verſantur
circa jus divinum, ut ſic diſtinguendo probavit Ri-
pa *in Rub. n.* 20. *de conſtit.* cum quo tranſit Probius
in addition. ad Monachum in dicto cap. ſuper eo
de hæret. lib. 6. *num.* 37. verſ. *ideo, aut omnibus ſatiſ-*
faciam cum ſequentibus: tamen reſpectu neceſſitatis
coactivæ, & extrinſecæ, illam propoſitionem Mo-
nachi eſſe falſam, docent communiter DD. cum ſic
conſtitueretur judex ſupra ipſum ſummum Ponti-
ficem adverſus diſpoſitionem textus *in cap. nemo* 9.
q. 3. ut declarant Paleot. *de ſacr. conſiſt. conſult. p.*
1. *quæſt.* 3. *in reſponſione ad tertium argumentum*,
quid addit aliter ſentire, nihil aliud eſſe, quàm ſum-
mam injuriam Dignitati Pontificiæ inferre, *ibi* in
verſ. *verum abſit*, Lotterius *in dicta quæſt.* 11. *de de*
re benefic. à n. 44. *ad* 51. ubi cum Abbate *ex dicto*
cap. geſtis ſub num. 4. verſ. *nunquid autem poſſit in-*
duci conſuetudo de Cleric. non reſident. & ut proba-
vit *in dicta quæſt.* 1. *num.* 13. † etſi collegium fuerit 29
in ea quaſi poſſeſſione, ut retulit Monachus, ſed
negandum eſſe potentiam illam quoad vim neceſ-
ſitatis coactivæ, quod alias eſſet inducere conſue-
tudinem, vel præſcriptionem contra ſupremam
poteſtatem ipſius Pontificis, quod non eſſe feren-
dum docent relati; & ſic contra Monach. proba-
runt *in dicto cap. ex geſtis*, Geminian. *ſub num.* 4. verſ.
communis concluſio, & omnes *in dicta Rub. de conſt.*
præcipuè Boſchius Codech. *num.* 69. & 77. Ferret.
num. 9. & 13. de Purg. *num.* 71. & 137. Andreas ab
Eaea *ex num.* 177. Pariſ. *de reſigat. lib.* 3. *quæſt.* 18.
num. 124. Bobadilla *in polit. lib.* 67. *cap.* 6. *à num.* 16.
quos citat, & ſequitur Petr. Calixto *in tract. de*
leg. Reg. 12. §. 4. *num.* 22. quibus addi poſſunt Gemi-
nian. *in dicto cap. ſuper eo, dicto num.* 4. Anaſtaſius
Germon. *de indultis Cardinal.* ſuper verſ. *quod in*
Romana n. 56 & omnium melius Jacobat. *de con-*
ſil. lib. 7. *art.* 5. *num.* 137. quibus etiam addo Barbo-
ſam cum eodem Abbate, Lotterio, & paleot. *in*
dicto cap. lege dict. 10. *num.* 8. & *in paſtorali dicta*
p. 3. *alleg.* 50. *ſub num.* 5. cum illis, & cum Felino; &
confirmantur ex his, quæ dixi *ſub cap.* 1. *de Judic. à*
quæſt. 3. *ad* 8. & *ſub cap.* 12. *eadem quæſt.* 8. & 9. le-
genda, & applicanda, quibus deprachenditur
abſoluta ſummi Pontificis poteſtas.

Et inde non obſtat ultimum de lege humanum, 30
cod. de legib. nam præterquam quod non valet ar-
gumentatio inter Divinam, & ſæcularem legem
per plura, quæ dixi *ſub Rub. & tit. de conſtit.* ut
rectè advertit Paleott. ſupra, & cum eo Lotter.
dicta quæſt. 11. *à num.* 52. diſpoſitio illius legis eſt
referenda ad neceſſitatem directam, non autem
ad coactivam, ut ibi ſentiunt gloſſa, & Barbatia *n.* 1.
Bald. *ſub num.* 2. verſ. *ſolutio concedo*; pro quo fa-
ciunt infinita, quæ adduxi de poteſtate condendi
leges à Papa, Imperatore, aut Regibus *ſub dicta*
Rubrica. † Et Lotterius ea communi *à n.* 57. im- 31
probat aliam aſſertionem quod Princeps ſæcularis,
in cujus territorio temporali, ſita eſt Eccleſia Ca-
thedralis à qua eſſet facienda diſmenbratio, Diœ-
ceſes poſſet, ſe tali diſmembrationi opponere,
etiam prætextu injuſtitiæ, vel ex eo quod omnes
Principes ſæculares ſunt Patroni Eccleſiarum Ca-
thedraliom in eorum territoriis inſtitutis; ſed non
inde à Papa poſſe auferri illam facultatem diſ-
membrandi, transferendi, aut mutandi; quippe
Principes Laici tantùm ſunt prorectores, ut in plu-
rimum Cathedralium, non Patroni, & ſic quamvis
aliquoties impugnatum legeretur, ſeu ex tolleran-
tia Pontificum contigiſſet, non eo invaleſcere,
cum ea præſumatur ratione ſcandali vitandi, non
quidem canonicandi ſimiles abuſus, ut advertunt
Gemin. *in cap.* 2. *n.* 14. *ad finem* verſ. *tamen. dicit*,
Joan. Monach. *de præb. in* 6. Archidiacon. *in cap.*
imperium ſub num. 1. verſ. *ſed Papa dist.* 10. idem
Lotter.

Lotter. latè explicans *dicta quaſt.11.de re benef.* à
num. 57. ubi *num.*66. probat Patroni conſenſum
adhiberi in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum
de honeſtate, ubi *num.* 88. dicit, non poſſe Prin-
cipes Laicos inſurgere contra Eccleſiaſticos pro-
tectionis prætextu, ubi latè explanat textum *à n.*
70 *ad finem in cap. filiis, vel nepotibus* 16. *quaſt*
7. quem Ego explanavi plenè *ſub cap.*2. *de Judic.*
per tot. quaſt. 19.

32 Fatemur tamen Romanos Pontifices pro eorum
ſumma modeſtia, non conſuevisse aliter, quàm
conſiſtorialiter negotia hujuſmodi expedire, ut
tutius clauſulas *ex certa, ſcientia*, & *de plenitudi-*
ne poteſtatis, de quarum natura dixi infra *ſub Rub.*
& titulo de confirmatione utili vel inutili, aut aliæ
ſimiles interſertæ verificarentur: ita Lotterius ſu-
33 pra *dicta quaſt.*11.*num.* 57. † Et ſic in caſu præ-
dictæ Eccleſiæ Zamoren. ab antiquo ævo ibi ſitæ
tali repentina novitate Decani, & Canonicorum,
ut illam Matricem transferrent ad dictam Civita-
tem Taurinam, non moveretur Papa de facili, nec
irrequiſito Nuncio ejus Legato apud nos Hiſpanos
in hac Curia degente, necnon poſtulato aſſenſu,
ſeu relatione veritatis à Rege noſtro Philippo IV.
& à conſilio ſupremo noſtræ Caſtellæ; præcipuè
non conſtito de cauſa legitima loci inſeſti, aut de-
bellationis, alteriuſvè imminentis periculi, quod
nunquam aderat; imò conſtat ex Hiſtoriis nun-
quam per oppreſſionem Maurorum per 700. ferè
annos infeſtantes hanc totam Hiſpanicam Provin-
ciam, nec per continuas oppugnationes à Luſita-
nis per ſæpius à multis retro temporibus in illam
Civitatem Zamoren. prout nunc pullulant ad præ-
ſens ab anno 1640. in quo accedit rebellio Ducis,
ac Duciſſæ *de Berganza*, quæ nunc vivit terrebi-
liter ſe, & Luſitanos defendens (injuſtè tamen)
translatam fuiſſe Eccleſiam illam Cathedralem de
34 illa Civitate ad dictam Civitatem Taurinam.
Quare optimè conſulti Prætor, ac Decuriones di-
ctæ Civitatis Tauri laboraverunt circa componen-
dos dictos Decanum, & Capitulum cum Prætore,
ac Decurionibus, cæteriſque incolis dictæ Civita-
tis Zamoran. factum quidem laudabile, quod for-
tè non ſic exerceretur inter alias Civitates anxieta-
te conſimilis translationis, quæ futura eſſet in poſ-
terum honori, & commoditati civitati, & ejus
territorio, ad quam translatio fieret.

35 Ex quibus videtur dicendum ut Papa poſſet
transferre, exigeret tamen cauſas legitimas, & qui-
dem majores, quas poſtulat ad transferendos Epiſ-
copos, ut *ſub hoc tit.* & admittendas renunciatio-
nes, ut dixi infra *ſub tit. de renunc.*

Ad Text. in cap. inter corporalia. II. hoc tit. De Translatione Epiſcopi.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Argumentum de matrimonio carnali ad ſpiri-tuale, & quod reſervatur judicio Papæ* n.2. *vide* num. 7. *&* num. 13. *ubi de diſpoſitione authentica*, res quæ, cod. commun. de legatis.

3 *Conſecrationis materia remiſſivè.*

4 *Vidua reputatur, quæ habet virum inutilem, remiſſivè.*

5 *Eccleſia, quæ Prælatum habet inutilem, reputatur, ac ſi illum non haberet.*

6 *Electus in Epiſcopum poteſt renunciare in manibus eligentium jus ſuum, ante confirmationem*, & n. 7.

8 *Statutum excludens à ſucceſſione maritatam, dotatam, procedit etiam in Moniali.*

9 *Paragium, quod debetur Monialibus, eſt uniforme cum illo maritandarum.*

10 *Adulterium dicitur committere cognoſcens Monialem.*

11 *Monialis prodeſt Patri ad ſe excuſandum à tutela.*

12 *Legatum pro maritagio, debetur etiam pro Monachatu*, & n. 13.

14 *Monaſterium qua ratione ſuccedit loco filii.*

15 *Lex extendi licet ex identitate rationis.*

16 *Simile non eſt idem, ſed tranſit de facili in idem, quando per omnia ſunt convenientia ſimilia.*

Regula textus hujus quatenus ex ea docent, 1
ſeu colligunt Doctores, quod valet argu-
mentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, mul-
tum allegabilis eſt, de qua citat hic multos Barbo-
ſa videndos *ſub num.*4. dicens etiam ex verbis ibi
Spirituale Conjugium, quod eſt inter Epiſcopum, &
Eccleſiam. † probare textum matrimonium ſpiri- 2
tuale inter Epiſcopum, & Eccleſiam contractum
Chriſtum Dominum ſuo Judicio reſervaſſe, ſicut
& carnale. Et ſic incidit in eam communem quæ-
ſtionem, ergo ſicut matrimonium carnale factum
eſt indiſſolubile. (De qua parte infinita noto *ſub*
cap. quanto, cap. gaudemus de divortiis, & latè
de reſolutione dico infra *in cap.*6. *de temporib. or-*
*din. quaſt.*1. *verſ. ad tertiam*, ubi leges aliqua *in*
cap. litteras de reſtit. ſpoliat. ubi latè tractavi mul-
ta conducibilia) ſic, & in ſpirituali matrimonio
pro explicatione aliqua notat Barboſa cum multis,
quos citat. Et quia bene poſtillat litteram hujus
textus, ubi aliquas regulas generales exornat; ideo
à fortiori incides in eam deciſionem, quam facit
Pontifex hic; nempe ut ſolus Papa poſſit transferre
electos in Epiſcopos, & confirmatos, de quo jam
abundè notavi *ſub cap.*1.*hoc tit.* & infra *in cap.*3. † 3
additque Barboſa ex verbis hic *n.* 2. verſ. *à metro-*
politanis fuit munus, conſecrationis accipiunt, quæ
ipſe tractat de officio Epiſcopi *p.*1.*tit.*1. *cap.*5.*n.*5.
ubi videbis latè *de conſecratione Epiſcoporum*, qui-
bus competat antiquitus, quibus hodie, & ſub qua
forma fiat: de quo poteris applicare etiam ad tex-
tum noſtrum in verſ. *ſed neque* eundem Barboſam
*de Jure Eccleſiaſt.p.*1.*cap.*9. *per totum* plura noviſſi-
mè de conſecratione Epiſcoporum congerit Diana
*p.*12.*tract.*1. Applicabis quæ rectè docet Gabriel
Vaſquez *de Sacramento ordinis diſp.* 241.*cap.*1.
cum multis ſequent. pro intelligentia textus noſtri.
Et quatenus in dicto verſ. *ſed neque* in verbis 4
inutilem. Barboſa hic notat, quod quaſi vidua dici-
tur, viduarumque privilegiis gaudeat mulier, quæ
habet virum inutilem, multis comprobans *num.*11.
Tu verò pro exacta intelligentia, & ratione adjun-
ges quæ dixi latè *in cap. ex tenore* 11. & *in cap. ex*
parte 15. ubi quæ dicantur viduæ, ut potiantur pri-
vilegio miſerabilium. † Et magis propriè ad verba 5
hujus verſ. applicabis Balboam *in cap.*10. & *in c.* 1.
de præſcript. dum dicit idem eſſe Eccleſiam non ha-
bere Prælatum, vel habere eum inutilem: de quo
Angelus *de maleficiis*, verbo *membrum*, & Ego *ſub*
dicto

6 *dicto cap.* 2.& *cap.* 10. *de praſcrip.*† Et quia gloſſ.
confirmatus, num. fin. notet ad id Barboſa, quod
electus in Epiſcopum, poſſit juri ſuo in manibus
eligentium renunciare ante confirmationem ſine
Papæ licentia, adducens plures ſic tenentes in
præſenti, & alios, quos citat; ideo applicabis
quæ notavi ſupra *ſub cap. cum inter* 16. *de elec-
tione*, & quæ noto infra *in cap. in præſentia de
renunciatione*.

7 Sed cum ex hoc textu ſupra jam dixerim, quod
matrimonium carnale æquiparatur ſpirituali, ut
præter relatos à Barboſa hic *ſub dicto num.*4. ſequi-
tur Riccius *collect.*500. ad textum noſtrum, & qua-
liter hæc ſimilitudo intelligatur dicam Ego infra
*in cap.*6.&7. *de temporibus ordin. quaſt.* 1. verſ. *ad
quartam*, cum loquar latè de quæſtione illa, *an
conſecratus Epiſcopus contrahat vinculum cum Ec-
cleſia.*

8 Ideo pro ornatu libuit tranſcribere quæ ipſe am-
pliat inferendo primo, quod ſtatutum excludens
a ſucceſſione maritatam dotatam procedit etiam
in moniali, ut pulchrè docet Gaſpar. Theſaurus
in deciſ. 3.*p.* 1.

9 Secundo quod paragium, quod debetur Mo-
nialibus, eſt uniforme cum illo maritandarum ſe-
quitur cum Afflict. *in deciſ.* 348. quidquid teneat
10 de Franc. *in deciſ.* 44. † Tertio quod cognoſcens
monialem, dicatur committere adulterium, quem-
admodum cognoſcens maritatam, ut pulchrè Ca-
cheranus *deciſ.*103. quod qualiter ſit infra *ſub tit.*
11 *de ſtupris, & adult.* † Quarto quod monialis pro-
deſt patri ad ſe excuſandum, à tutela, ut maritata, de
12 Franc. *in deciſ.* 532. † Quinto quod legatum pro
maritagio, debetur etiam pro monachatu: pulchrè
13 Maſtrillus Rotæ ſicil. *in deciſ.* 153. † Sexto quod
diſpoſitio *authent. res quæ cod communia de legatis*,
vindicat ſibi locum in utroque matrimonio, & car-
nali, & ſpirituali, cum Mynardo *in deciſ.* 9. *lib.* 3.
14 † Septimo quod ob hanc rationem monaſterium
ſuccedit loco filii, Gratus *in deciſione* 7. de qua parte
dixi latiſſimè *in cap. in præſentia de probat.* Verum
hunc caſum limitat Riccius ſupra *in caſu de Franc.*
15 *deciſ.*29.† Quæ omnia confirmantur ex problemis
adductis ex verbis textus noſtri à Barboſa hic *n.* 9.
& 10. dum in verſ. *propter expreſſam tamen ſimili-
tudinem, & identitatem*, & ibi *cum de ſimilibus
idem judicium ſit habendum*, notante primo cum
multis, ut liceat extendere legem ex identitate
rationis.

16 Secundò ut quamvis ſimili non ſit idem, tranſire
tamen de facili, in idem, quando per omnia ſunt
convenientia ſimilia, vel ſaltim conveniunt in hoc,
de quo agitur; ſecus quoties diverſa decidendi ra-
tio datur, vel quando non probatur ſimilitudo in
eo, de quo agitur, etiam data parva ſimilitudine:
ſic cum multis. Itaque Baldus *conſ.*408. *quidam ci-
vis*, verſ. *quapropter de neceſſitate*, quem refert Car-
dinalis Tuſchus *in practicis tom.* 8. *lit. S. concluſ.*
246.*n.*6. dicit, ut licèt ſimile non poſſit dici; ideoti-
tas tamen valde ſimile reputari idem, & quod ſimi-
le non ſit idem, docent gloſſa *in l. quod Nerva*, &
ibi Bartol. *ff. depoſiti, l. pecuniam ff. ſi certum petatur,
l. ad ſimilitudinem cod. de Epiſcopis, & clericis* §.
*ſed inter eas inſtit. de nuptiis, cap. Capitulum de reſ-
cript.* Caſſaneus *in Catalogo Gloriæ mundi p.* 1. *con-
ſiderat* 48. Zabarella *conſ.*136. Marcus Mantua *ſin-
gul.*318. Gutierrez *in pract. lib.*2. *quaſt.*176. Gonza-
lez *in regul.* 8. *cancel. gloſſa* 3. *num.*5. Tuſchus ſupra
*concluſ.*246. cum aliis Barboſa *axioma* 208.

Ad Text. in cap. Quanto III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus transferens ſe de una Eccleſia ad aliam propria authoritate utraque caret*, numero 5.

2 *Tranſlatio de una Eccleſia ad aliam, vere mutatio dicitur, & fit authoritate ſuperioris cum evidenti utilitate* n. 3. & 6.

4 *Renunciatio Eccleſiæ fit tantum cum evidenti utilitate.*

7 *Reverentia eſt ſenioribus exhibenda, cum plus valeat umbra ſenis, quam enſis juvenis,*

8 *Antiquitas nobilitat omnia.*

PRobat Pontifex hic quod Epiſcopus, qui pro- 1
pria ſua authoritate ſe transfert de una Eccleſia
ad aliam, caret utraque, multis comprobant Barbo-
ſa *hic*, qui dicit hanc translationem ad Papam per-
tinere, ut jam ſupra dixi *ſub cap.* 1. & infrà *cap. ſe-
quenti*. Cumque in verſ. *carere propria num.* 5. no-
tet idem Barboſa, quod per tranſlationem Prælati
ad aliam Eccleſiam, vacat prima: de quo applica-
bis quæ tradit Garcia *de beneficiis*, de vocatione
unius beneficii per aſſecutionem alterius *p.* 11. *c.* 5.
& notabis dicta infra *in cap. de multa* 28. *de præ-
bendis*; ideo qualiter hoc contingat examinabis
ex dictis ſupra *ſub dict. cap.* 1. in verſ. *cumque hic.*
Et ad textum noſtrum addo Barboſam *de Jure* 2
Eccleſ. cap. 19. *p.* 1. dum probans *à n.* 28. quòd
translatio de una Eccleſia ad aliam (quæ verè mu-
tatio dicitur *in cap. mutationes* 7. *quæſt.* 1.) ſit per-
miſſa cauſa utilitatis alios ſubſtituendo Prælatos in
Eccleſiis, à quibus tranſlati receſſerunt, tradens ex
Nicephoro *lib.* 14. *Hiſtoria Eccleſ. cap.* 39. & pri-
mum ab Anacleto Papa, fuiſſe litteris demanda-
tum *in dicto cap. mutationes* † addit ibidem *num.* 19. 3
Barboſa, quod hæc tranſlatio, fieri propria autho-
ritate non poteſt, ſed requiri authoritatem ſupe-
rioris, ut *in cap. Epiſcopus* 7. *quaſt.* 1. *cap. ſicut al-
terius in fine*, eadem cauſa, nec ſit facienda ſine
evidenti Eccleſiæ utilitate, aut validitate, *cap. ſicut
vir eadem cauſa.* † Sicut & renunciatio, ut *in c.* 4
ad ſuplicationem de renunciat. præſertim cum
Epiſcoporum translatio fieri non poſſit, ſine au-
thoritate Romani Pontificis, ut *in dicto cap.* 1. *hoc
tit.* † Quia ſi Epiſcopus propria authoritate in 5
aliam Eccleſiam ſe transferat, ab utraque deponi-
tur, ut in textu noſtro, & *in cap. ſi quis Epiſco-
pus* 7. *quaſt.* 1. quod etiam probat Franciſcus Ton-
dutus *in quaſt. benef. p.*2. *cap.*4. §. 6. *n.*12. etiam ex
dictis juribus. Et occaſione hujus textus applicabis
notata ſupra *in cap. cum in jureperitus de electione*;
ubi quod nemo poteſt ſe eligere inſtituere aut præ-
ſentare. † Et juſtificandam prædictam tranſla- 6
tionem ſunt notanda præmaximè verba Cardina-
lis Bellarmini *c.*5. *lib.*3. *vitæ Clem.* 8. ibi *Quinta res
eſt facilis translatio Epiſcoporum de una Eccleſia ad
aliam: translatio enim Epiſcoporum ſecundùm Cano-
nes, atque uſum veteris Eccleſiæ, neceſſitatem, vel
majorem utilitatem poſtulat; nec enim inſtitutæ ſunt
Eccleſiæ, propter Epiſcopos, ſed Epiſcopi propter Ec-
cleſias. Nunc etenim quotidie translationes fieri vide-*
mus

mus ea ſolum de cauſa, ut Epiſcopi, vel honore, vel opibus augeantur; propterea notum eſt ex cap. inter corporalia, (2. hoc tit.) vinculum matrimonii ſpiritualis, eſſe aliquomodo majus, quam vinculum matrimonii corporalis; & ideo non poſſe ſolvi, niſi à Deo, ſive à Vicario Dei, declarante voluntatem Domini ſui? Quis autem credat velle Deum, ut ſolum temporale lucrum, vel honorem, vinculum hujus ſancti conjugii diſſolvatur? præſertim cum id ſine detrimento animarum fieri nequeat, ut experimentum ipſum docet. Nec enim Epiſcopi Eccleſias diligunt, quas brevi ſe deſerturos ſperant, ut ad alias commodiores tranſeant. Ad hæc autem Pontifex ſcripto ſuo in ore ſingraphæ Bellarmini, ut aliis præſtiti moniti hiſce reſpondit; *Nos cum difficultate transferimus, & non defuimus Principes per nos, & per noſtros Nuncios.* Ex quibus verbis patet, & notat Diana *p. 11. tract. 4. reſ. 50. verſ. & tandem*, quam difficulter, ſeu caute debeant Pontifices, & Reges procedere in translationibus hiſce.

7 Et quia hic *in verſ. reverentiam exhibendam, n. 2. & 3.* dicat Barboſa, quod honor, & reverentia ſenioribus eſt adhibenda, cum plus valeat umbra ſenis, quàm enſis juvenis; ideo applicabis quæ notu infra *ſub tit. de majoritate, & obed.* & inibi *in cap. ante penultimo*, ubi multa adduco notabilia *de præcedentiis*. Et etiam applicabis quæ de ſenibus, & eorum privilegiis adduxi *ſub cap. quoniam frequenter*, ut lite conteſtata, non preveniatur ad teſt. recep. item & *in cap. 1. & tit. de teſtibus cogendis*, & *in cap. in noſtra 32. de teſtibus*, ubi dixi quod teſtes ſenes, ſunt digniores. Item applicabis quæ notavi *in cap. 3. & penult. de præſumptionib.* & alia de ſenibus alibi dicta, aliqua infra *ſub tit. de ætate & qualit. ordinand.*

8 . Item quia per gloſſam *antiquitas*, ibi: *Et antiquitas veneranda eſt*, & ibi; *Mos enim retinendus eſt fideliſſimæ vetuſtatis*, notat Barboſa *num. 6. & 7.* quod omne per antiquitatem fit nobilius *ex l. 1. cod. de albo ſcrib. l. 1. ut dignit. ordo, l. honores, cod. de decurionibus, lib. 10.* & quod antiquorum conſuetudo, & mos ſervandus ſit. Ideò applicabis, quæ de authoritate temporis antiqui, dixi *in cap. cum cauſam 13. de prob. & in cap. quia indicante de præſcript.* Item & quæ dixi de præſcriptione centenaria, & immemoriali *in cap. ad audientiam 13. & in cap. cum nobis 14. & in cap. fin. de præſcrip.* Et quæ de longæva conſuetudine notavi *ſub cap. fin. de conſuet.* ubi in Rubrica dixi de ſtylo, qui per uſum, & vetuſtatem acquiritur.

Ad Text. in cap. Licet in tantum, fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM

SUMMARIUM.

1 *Tranſlationis indulgentia, eſt ſervanda ad unguem.*

2 *Appellans à ſententia Papæ ad Chriſtum, infertur, ut hæreſim ſentiat.*

1 TExtus hic dicit, quod Papa ſolus poteſt transferre Epiſcopos, addens, ut indulgentia (hoc eſt reſcriptum) ſuper ea translatione ad unguem ſervanda ſit. Pars prima comprobatur ex dictis ſupra *in c. 2. & 3.* Secunda comprobatur ex multis, quæ notavi ſupra *ſub tit. de reſcriptis*, ubi dixi, quod forma mandati, reſcripti privilegii eſt obſervanda ſine exceſſu.

Cumque in verſ. ibi *& Vicarius Jeſu Chriſti* & ibi *Succeſſor eſt Petri*, notet Barboſa hic cum multis *n. 2. & 3.* quod Papa eſt Vicarius Chriſti, inferens hæreſim ſentire, qui à ſententia Papæ ad Chriſtum appellat, quaſi Papam non eſſe Chriſti Vicarium, nec cum eo idem tribunal habere credat: & quod Papa etiam ſucceſſor eſt Petri, ſic multis adductis probans. Ideò tu latiſſima exornatione adjunges hic quæ latiſſimè ſcripſi *in cap. novit de Judic. q. 1. & 3.* ubi *de Chriſto Domino*, & *q. 4.* ubi *de Petro Pontifice, & ejus ſucceſſoribus.* 2

Item etiam ex hoc textu poteris applicare ſimilitudinem de matrimonio carnali, ſicut dixi *ſub c. 2. hoc tit.* Item quatenus agitur hic de electione applicabis quæſtionem, quam per hunc textum diſputat Riccius *collect. 1648.* dum probat, quod per electionem acquiritur jus ad rem, de quo dixi jam ſupra *ſub tit. de poſtulatione Prælatorum*, ubi in quo differunt poſtulatio, & electio, & *ſub dicto tit. de electione.* † Item de dubio, & caſu, quem locum debeat habere Canonicus tranſiens à præbenda theologali ad pœnitentialem, in choro, & in Capitulo dixit Antonius Naldus hic. 3 4

Et in verſ. *præterea cum poſtulatio debeat examinari, ſicut electio diligenter*; ideo applicabis quæ dixi *in cap. cum in cunctis 7. de electione.* 5

QUÆSTIO I.

An Pontifex poſſit transferre Epiſcopum de una Eccleſia ad aliam, ob pinguiores redditus. Et quæ ſint translationis cauſæ.

SUMMARIUM.

1 *Translatio de una Eccleſia ad aliam ob pinguiores redditus, non fit; ſecus ob utilitatem Reipublicæ, & Eccleſiæ commune bonum; dum adſit cauſa, & fiat à Papa, n. 4. & 5.*

2 *Chriſtus eſt ſponſus, & Eccleſia ejus ſponſa.*

3 *Matrimonium cardinale, eſt indiſſolubile de jure naturali.*

4 *Translatio Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam, eſt prohibita Pontificio jure, in quo cum cauſa diſpenſatur à Papa; etſi in ordine ad univerſalem Eccleſiam, ſit de Jure Divino.*

6 *Translationis cauſa.*

VIdeo in hoc diſcordes ſententias, negativam docuit Vaſquez cum aliis *in 3. p. D. Thomæ tom. 3. diſp. 141.* qui docuerunt translationem Epiſcoporum eſſe prohibitam de jure Divino, ſic probantes ex regula textus *in cap. inter corporalia ſupra hoc tit.* quatenus ibi Pontifex dicit, quod inter Epiſcopum, & Eccleſiam, eſt ſpirituale vinculum matrimonii, quod eſt fortius, quam vinculum matrimonii naturalis, contrahereque hoc vinculum matrimonii non tam conſtitutione canonica, quam Divina authoritate, ut clarè videtur docuiſſe Evariſtus Papa *Epiſt. 2.* quæ eſt de Epiſcopis ejectis, † dicens quod Chriſtus eſt ſponſus, & Eccleſia ejus ſponſa, cujus nos filii ſumus, ſacerdotes verò; id eſt Epiſcopi, vice Chriſti legatione fungi in Eccleſia, & 1 2

& ſicut ei ſua conjuncta eſt ſponſa; id eſt Eccleſia, ſic Epiſcopos Eccleſiæ jungi unicuique proportione ſua, & Caliſtus Papa *Epiſt.* 2. ad omnes Gallianum Epiſcopos *c.* 3. idem docuit: unde Innocentius III. hic in textu noſtro dixit quod hoc matrimonium Epiſcopi cum ſua Eccleſia in electione initum ratum in confirmatione, in conſecratione intelligi
3 conſummatum. †Et confirmatur ex dictis ſupra *in c.* 1. *&* 2. & ex eo; quia cum fortius ſit ſpirituale vinculum, quàm carnale & iſtud ſit jure Divino naturali, item & Eccleſiaſtico inſolubile: ſic potiori ratione prædictum vinculum ſpirituale. Et faciunt præclara verba Bellarmini *ex cap.* 5, *lib.* 3. *vita Clem.* 8, relata *in dict. cap. quanto.*

4 Sed quia jam ſupra *ſub dict. cap.* 1, *&* 2. dixerim Epiſcopi translationem poſſe fieri de una Eccleſia ad aliam ex juſta cauſa, ut de pluribus ſupra reſult *in cap. inter corporalia* 2. & hoc à Pontifice tantum juxta relata *in dict. c.* 1. ob publicam, & evidentem neceſſitatem, communemque Eccleſiæ utilitatem, juxta textum *in cap. quanto* 3. *hoc tit.* & *ex cap. ſciat frater* 7. *q.* 1. ibi: *Nam plurimorum utilitas unius utilitati, aut voluntati præferenda eſt.* Etenim illuc decet prælatum accedere, ubi plus lucri ſpiritualis facere poteſt; licèt major ibi ſit pœna, ut habet gloſſa, verb *plurimorum in cap. Sancta* 2. *q.* 8. *in c.* 3. *lib.* 3. quare bene Suarez *de relig. tom.* 3. *lib.* 1. *c.* 16. *à n.* 6. & cum eo Diana videndus *p.* 12. *tract.* 4. *reſ.* 50. exiſtimant dictam translationem eſſe vetitam de Jure Eccleſiaſtico, alias inquam non eſſet ſic introducta transferendi praxis, quam quotidie videmus. Indeque fieri, ut etſi indiſſolubilitas in actu primo, ut ſentit Vaſquez in ordine ad Univerſalem Eccleſiam, vel vage ad aliquam peculiarem ſit, ita de ratione intrinſeca præſulatus Jure Divino, ut impoſſibile pœnè ſit, unum ſine altero ſimul inveniri; ſed ſecus eſſe cenſendum dicunt communiter Doctores de indiſſolubilitate cum hac, vel illa Eccleſia, quæ pendet ex juriſdictionis applicatione Jure Ec-
5 cleſiaſtico, Pontificio facienda. †Et inde evenit argumenta contrariæ ſententiæ allata à Vaſquez, tum ex fine, ad quem ſancita ſunt, tum ex tenore, tum ex gloſſis, tum ex uſu Eccleſiaſtico, ſic applicanda eſſe ut velint, non poſſe hujuſmodi vinculum cum Eccleſia propria authoritate Epiſcopi ſolvi, ſed ſolum ex facultate Pontificis, ut probat Panormit. *in cap. tuam, de ordine cognit. n.* 3. nec ordinaria, ſed ſpecialiter ei conceſſa, atque in hoc ſenſu, & abſoluta dicenda; & ob id diſpenſatio in hoc vinculo gravem profectò cauſam deſiderat; non tamen adeò gravem, ac requiſitam in diſpenſatione ad jus Divinum, ſine qua ſi habeatur, etſi illicita, valida tamen ſit; non enim homo, ut ait Pontifex Innocent. III. *in d. c.* 3. *hoc tit.* ſed Deus ſeparat (qui non puri hominis, ſed Dei vicemgerit in terris) Eccleſiarum neceſſitate, vel utilitate penſata, non humana, ſed divina potius authoritate diſſolvens, & ne diſpenſatio hos habeat neceſſitatis, vel utilitatis cardines, profectò non videtur appellanda diſpenſatio, ut notant Abbas ibi n. 5. Diana *d. reſ.* 50. verſ. *unde* qui in verſ. *probatur*, graviter confirmat, & comprobat: nam quod detrimentum Reipublicæ Chriſtianæ poteſt excogitare majus, quàm ambitioni hoſtium reſerare, increpando ſtultiloquiis hæreticorum, qui præſultatus negocium ad quæſtum, potius, lucrumquè temporale, atque privatum commodum referri exiſtimant; quibus, & aliis habemus, non prohiberi translationem, ſi fiat irregulariter cum hac, vel illa Eccleſia, & ex cauſa gravi, & urgenti, non ob commodum perſonæ, ſed publicæ, & communis utilitatis.

Ad ſecundam quæſtionis partem, quæ ſint tranſ- 6
lationis cauſæ, conſideratis, quæ infra ponit Pontifex *in cap. cum pridem de renunciatione*, ubi ego de cauſis renunciationis dico, ut prima ſit cauſa, plebis malitia, quando plebs adeò duræ cervicis exiſtit, ut proficere nequeat: ſic Diana *dict. p.* 12. *tr.* 4. *reſ.* 50. verſ. *notanda*. Secunda cauſa vera, ac notabilis perſecutionis ex Matth. c. 10. *Si vos perſecuti fuerint in una civitate fugite in aliam*, ut affertur 7. *q.* 1. *cap. ſicut alterius*, non ob privatum ſolum Epiſcopi bonum; ſed ne cura paſtoris in detrimentum vertatur odium. Quamoberem addit textus, ſi autem utilitatis cauſa fuerit mutandus, *& infra* neceſſitatis, &c

QUÆSTIO II.

An translatio Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam debeat, aut queat fieri ob defectum œconomiæ, atque adminiſtrationis rei temporalis Eccleſiaſticæ &c. Quid ob Epiſcopi infirmitatem, Et an, & queat. Pontifex diſſolvere matrimonium ſpirituale per conſecrationem magis, quam carnale confirmatum. Et an Epiſcopus transferri à Papa queat ſine ejus conſenſu.

SUMMARIUM.

1 *Translatio Epiſcopi non fit ex defectu œconomiæ, ſeu adminiſtrationis rei temporalis, niſi*, n. 2.
2 *Epiſcopus aliquando ſufficit pro Eccleſia minori, qui inſufficiens eſt pro pinguiori.*
3 *Translationis cauſa ſufficiens, non eſt ſenectus, niſi reſpectivè ad alium locum, ubi non eſt æquè intemperies nociva; & quid de adverſa valetudine, & qualiter*, n. 4.
5 *Matrimonium ſpirituale, & carnale, quoad diſſolutionem in quo differant*, n. 6. 7. & 8.
6 Cap. inter corporalia 2. *&* cap. 1. hoc tit. *expenduntur*, *&* n. 8.
7 *Matrimonium ſpirituale, operatur fortius carnali, quatenus imprimit characterem.*
9 *Transferre nequit Papa contra voluntatem Epiſcopi, ob pinguius Epiſcopatum, niſi ex alia cauſa communi, & publica.*
10 *Transferre poteſt Epiſc. parochum cauſa utilitatis.*

AD primam difficultatis partem, reſpondeo 1
non debere, nec poſſe Epiſcopum transferri ob defectum œconomiæ, atque adminiſtrationis rei Eccleſiaſticæ, nec ad diſciplinam Eccleſiaſticam conſecrandam, prudentis notam ſufficere, ſed tantum ad coadjutoram dandum, ut patet ex textu *in c. quia pater* 9. *q.* 1. *Pelagii Papa*; & faciunt quæ dico *infra* de corpore vitiatis item, & de clerico ægrotante, vel debilitato, quia ſi talis Epiſcopus ad primam Eccleſiam adminiſtrandam non ſufficiat; quid mirum, ut nec ad ſecundam, cum inſufficiens, ac inhabilis exiſtimetur, ut adminiſtret bona Eccleſiæ temporalia, tam in una, quàm in alia.

Non verò inficior, non tantum alicui, vel pruden- 2
tiæ, vel œconomiæ, vel aliarum ad regimen deſideratarum aliquando virtutum eſſe neceſſar. quantum ad unam Diœceſim, & Eccleſiam, quam in præſentia regit adminiſtrando, aliquando requiritur quod ſatis profectò cenſeretur ad minorem Eccleſiam regendam, ad quam facultas fieri poſſet abſque

ejus

ejus tamem detrimento tranſeundi ob hanc cauſam, atque ob bonum Eccleſiæ quam reliquit: ſic Diana p. 11. tr. 4. reſ. 50. in verſ. *& tandem* ex communi. Quodexiſtimo regulandum ex inſufficientia, ſeu inaptitudine transferendi, juxta prudens arbitrium: idem, &alia docent Gerunda *de Epiſ. tam. 1. lib. 1. diſp. 1. c. 4.* &*tom. 7. lib. 7. diſp. 11. cap. 2. &* 3. Hurtado *var. tom. 2. tr. 12. §. 9. limit. 2. n.* 1595.

3 Ad ſecundam quæſtionis partem etſi videatur ex doctrina textus *in c. niſi cum pridem de renunc. §. alia cauſa*, ut ſenectutis cauſa per quam impotens redditur Epiſcopus ad exequendum officium paſtorale, queat Epiſcopus transferri de una Eccleſia ad aliam ex dictis ſupra. Verum dicendum eſt hanc cauſam tantum ſufficere ad renunciationem Epiſcopatus, ut dico *in dict. cap. niſi eum pridem*; non inquam ad translationem. Etenim ſenectus, corporiſque imbecilitas ex ſe ad mutationem Eccleſiarum minime ſufficiunt, ſed ſolum coadjutorem habendom *ex cap.*
4 *petiiſti* 7. *q.* 1. † Tamen ut ait Diana *dict. p.* 11. *tr.* 4. *reſ.* 50. ſub verſ. *& tandem*; reſpectivè ſenectus, ſeu afflicta valetudo, quæ impedimento ſunt regimini magnæ Diœceſis, poterunt non obſtare alterì minoris; imò ſalubritas aëris, cælique, temperies civitatis ad quam fit tranſitus &ad translationem prodeſſe; dummodo non Epiſcopi tantum conſulatur perſonæ, ſed vel bono communi Eccleſiæ, quæ omittitur, nec probè regi à ſene, vel attritæ valetudinis Præſule poterit, vel alterius, ad quam tranſitus hatur, ſervatis ſemper iis, quæ probè notantur *in dict. cap. niſi cum pridem, dict §. alia verè cauſa eſt.*

5 Ad tertiam quæſtionis partem reſpondeo in eo differri quoad diſſolvendum, vel non matrimonium carnale ab ſpirituali, de quo dixi *in c. 2. hac tit.* quia matrimonium carnale conſummatum Chriſtus inſtituit ad ſignificandum indiſſolubilem unionem Chriſti cum Eccleſia per carnem aſſumptam. Et proinde ex ratione hujus ſignificationis habere indiſſolubilitatem omnimodam; quod non procedit in matrimonio ſpirituali, per conſecrationem conſummato; eo quod non habet prædictam ſignificationem, uti nec matrimonium carnale ratum, & nondum conſummatum, quod poteſt proinde diſſolvi per ingreſſum Religionis, ut dico infra *in tit. qui Clerici, vel voventes.*

6 Unde quamvis ſupra *ex dict. cap. inter corporalia* 2. *hac tit.* dictum ſit ibi ſpirituale vinculum, ſit fortius carnali; reſpondetur non dici fortius, quoad omnimodam indiſſolubilitatem; quando quidem variis modis diſſolvatur, ut jam dixi, veluti translatione, depoſitione, renonciatione, authoritate Summi Pontificis facta; ſed quoad alios reſpectus, veluti, quia per matrimonium ſpirituale, ſolvi poteſt carnale, non è contra, cum ut dictum eſt matrimonium carnale ratum, non conſummatum diſſolvatur per ingreſſum Religionis, etiam altero invito ut dico latè per textum ibi *in cap. ex publico de converſione conjugatorum*. Imò & poſſunt conjuges poſt matrimonium carnale, etiam conſummatum, mutuo conſenſu Religionem profiteri. E contra autem matrimonium ſpirituale non diſſolvi per carnalem; nec ſemel profeſſos poſſe poſtmodum contrahere matrimonium carnale: ſic Valenſis *ad Rub. hu-*
7 *jus tituli, n.* 4. † Ubi addit quod matrimonium ſpirituale inde fortius vinculum dici poſſit, quod operatur fortius, quatenus imprimit characterem, qui etiam poſt mortem manet cum interim matrimonium carnale per mortem alterius prorſus ſolvatur.

8 Nec meretur reprehenſionem Pontifex Innoc. III. eo quod dixerit vinculum matrimonii ſpiritualis, eſſe fortius vinculo carnalis; quaſi ſecum pugnaret, ut quidam volunt in ſedem Apoſtolicam minus affecti, quis ut ait Henricus Zoëſius *in comment. tit. noſtri*, ſolius Rom. Pont. eſt authoritas transferendi Epiſcopos, ut ſup. *in d. c.* 1. *&* 2. & quod habitus Pontifex ille omnium judicio ſanctiſſimus, rectè protulerit vinculum ſpiritualis matrimonii, quaſi fortius carnale, quod hoc ſolvatur morte; ita ut non teneatur redire ad uxorem ſuſcitans, ſecundum Apoſtolum *ad Rom.* 7. & communem opinionem, de qua *in tit. de ſecundis nuptiis*, & per ingreſſum Religionis; & converſionem alterius, ut jam eſt dictum, & infra *in tit. de converſ. conjugat.* ſed ſpirituale non tollitur per mortem, propter impreſſum characterem, juxta notata infra *de ſacram. non iterandis*, & per translationem, non alias, quàm authoritate ſummi Pontificis, cui ſoli, ut jam dixi eſt authoritas transferendi Epiſcopos. Et hoc inquam eſt quod voluit diſputare Pontifex *in d. c.* 2 *hoc tit.* ut tradunt Zoëſius relatus, & Diana *d. p.* 11 *tract.* 4. *reſ.* 50. *in fine.*

Ad quartam quæſtionis partem, reſpondeo breviter non poſſe Papam cogere Epiſcopum, ut de una Eccleſia, ad aliam transferatur quantumvis Epiſcopus digniſſimus ſit, ut ei pinguis beneficium conferatur, ſi ipſe transferri nolit, niſi alia ſubſit rationabilis cauſa, veluti magnæ utilitatis Eccleſiæ, vel niſi transferatur, aliquod magnum damnum timeatur, ſive reipublicæ, ſive Eccleſiæ: ſic docet Hurtadus, *var. tom.* 2. *tr.* 12. *c.* 1. §. 9. *limit.* 2. *n.* 16. 28. Diana *d. p.* 11 *tr.* 4. *dict. reſ.* 50. verſ. *& hæc*, addentes ſufficere, tamen ut poſſit Pontifex hoc præcipere, quod ſperetur aliqua utilitas, vel in temporalibus, vel in morum reformatione illius Eccleſiæ, ad quam fit translatio. † Et propter hanc rationem 9
exiſtimant etiam poſſe Epiſcopum cogere parochum digniſſimom ut ſe opponat concurſui alicujus beneficii, aut Canonicatus Magiſtralis. 10

QUÆSTIO III.

Nominatus Epiſcopus nuper à Rege Hiſpano ad unam Eccleſiam, ad quam electus, & confirmotus à Papa fuit; ad libitum per Conſiliarios in id deſtinatos, tuta conſcientia proponi valeat ad aliam Eccleſiam vel an conveniat. ut per nonnullos annos primæ ſibi aſſignatæ Diœceſi inſerviat.

SUMMARIUM.

1 *Translationes Epiſcoporum prohibita videntur de jure ſine magna, & utili cauſa, & ratio facienda*, à n. 9. *latè.*

2 *Translatia Epiſcoporum recenter electorum in Hiſpania frequens eſt temporibus iſtis, & quare*, n. 3. 4. 5. 6. & 7.

3 *Digniores, & expertiores ſunt eligendi ad dignitates, & officia temporalia, & ad Prælaturas, Epiſcopatus*, ut num. 4. 5. & 6.

5 *Conſiliarii vulgò* de la Camara *inter alia proponunt ad Regem eligendos in Epiſcopos habiliores, & expertiores, &* n. 6. *Sed quando dicantur tales*, n. 15. & 16. & à n. 21.

6 *Experientia pollentes aptiores ſunt ad Epiſcopatus, & Prælaturas, & ſuadetur.*

7 *Epiſcopi in una exercitati Diœceſi peritiores judicantur aliis non Epiſcopis ad gubernandas majores Eccleſias.*

8 *Proreges, Conſiliarii, & Curati, qui jam inſervierunt in minoribus ut peritiores ſolent ad officia majora, & beneficia nominari.*

9 *Tranſlationes frequentes Epiſcoporum ſemper fuerunt contra Concilia, jus commune, & Canones Apoſtolorum*, ut n. 10. & 11.

12 *Tranſlationes Epiſcoporum non ſunt faciendæ, niſi magna providentia, ut ex Sanctis, & probatiſſimis Doctoribus habetur*, n. 13. 14. 15. 16. 17.

14 *Bulla Clem. VIII. contra tranſlationes Hiſpanicas.*

15 *Philippus IV. Rex noſter piiſimus præcipit, ne tranſlationes fiant Epiſcoporum, nec quod ei tales proponantur ad alias Eccleſias cito, niſi poſt octo, aut decem annos, & quare* n. 16. *ubi ut reſiſtat, quid ſolet ex officio facere.*

16 *Tranſlationes frequentes damna parturiunt &* n. 18

17 *Eligendi in Epiſcopos ſunt Clerici habiliores, qui inveniantur in provincia, & ubi reperiantur*, n. 19.

19 *Homines apti ad Epiſcopatus ſolent legere in Conſiliis, Inquiſitionibus, Eccleſiis Cathedralibus, in Religionibus, & in Univerſitatibus, de quorum peritia, & experientia, ut* n. 20.

21 *Epiſcopi adſcripti gubernio alicujus Eccleſiæ, redduntur habiliores ad tranſlationem in aliam poſt tempus longum in quo præſtiterunt de utilitate ſuarum ovium teſtimonium, ut* n. 22.

22 *Experientia in rebus gerendis, non acquiritur tempore brevi.*

23 *Proreges ad ſexennium eliguntur, Prætores Regales ad triennium, Auditores, & Conſiliarii ad vitam, qui non transferuntur, niſi poſt tempus longum experientiæ.*

24 *Parochi Toletani nequeunt ad majora curata ſe opponere in concurſu, niſi tranſacto triennio.*

25 *Regula Datariæ quid aſſueſcat in transferendis Epiſcopis etiam minorum Diœceſum Italiæ.*

26 *Tranſlationes, Epiſcoporum cauſa quæ? Et quid commune habeant cum cauſis renunciationum & de ambitione palliata, quæ ſolet intervenire.*

27 *Tranſlationes Epiſcoporum appellantur in jure pernicioſa, quia Clericis avaritiæ, & ambitionis datur occaſio, &* n. 28.

28 *Tranſlationes ſunt cauſæ, ut Epiſcopi ſint omnino pendentes; ſicut nec poſſint charam habere ſponſam, nec juſtam illius gerere curam. Et quid amplius faciant Epiſcopi in damnum eleemoſynarum.*

29 *Epiſcopalis Dignitas æqualis in omnibus Epiſcopis, & ſic ut non ſint transferendi, niſi tantum propter utilitatem Eccleſiæ, & aliquando ad pauperiorem.*

1 QUia ſub noſtro textu *q. 1. & 2.* nonnulla dixi, quibus de jure videntur prohibitæ ſine magna, & utili cauſa Epiſcoporum translationes, & uſus aliter doceat temporibus noſtris; imò & retractis ab ævo; ideò adducendo quam breviter poſſimus fundamenta utriuſque ſententiæ, reſtabit videre, nùm hæc quæſtio ſit problematica ad partes, an verò de jure propoſita ſit omnino tenenda, etſi cum aliquibus limitationibus.

2 Igitur quod licita ſit quandoque translatio frequens de Epiſcopis nuper electis ad alias ditiores Eccleſias ultra praxim videtur fundari in nonnullis principiis relatis à D. R. P. M. Fr. Joan. Martinez Regis noſtri Philip. IV. Confeſſario & in noſtro Conſilio ſupremo Inquiſitionis Conſiliario *in ſuo tract. de tranſlat Epiſc. impugnata*, ubi latiſſimè adducens Canones antiquos, etiam Apoſtolorum, & quam plures DD. Magni nominis, refert fundamenta novem propoſita in quodam ſcripto Regis porrecto ſine nomine authoris, quorum præcipua eſſe ſtylum. Item quia quando jam Epiſcopi v. g. propoſiti ſunt Regi, tunc temporis viſi fuerunt magnis in id deſtinatis Senatoribus, quorum curæ ſolertiæ, & maximæ diligentiæ in ſcrutando incumbit digniores aliis fuiſſe jam electos; & inde deducunt jam nunc, etſi cum non multa experientia gubernii, ſint ſemper aptiores judicandi, quam quilibet alii, & Doctiſſimi, qui in concurrentia prædictorum nominatorum non fuerunt in conſideratione poſiti, nec commenſurati, † & faciunt pro hac conſiderat. ultra 3
quæ adduxi ſupra *ſub Rub. & tit. de elect.* nempe digniores eſſe eligendos ad Dignitates Eccleſ. & officia temporalia per verba Trid. Concil. *ſeſſ. 6. de reform. c. 1.* ibi: *Ad Eccleſ. regimen onus quippe angelicis formidandum humeris, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas à puerilibus exordiis uſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia Eccleſ. laudabiliter acta teſtimonium præbeat ſecundum venerabiles Beatorum Patrum ſanctiones.*

Et expreſſiùs *ſeſſ. 6. dict. c. 1.* ibi: *Ad reſtituendam collapſam admodum Eccleſ. diſciplinam, depravatoſque in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos, ſe accingere volens S. Synodus ab his, qui majoribus Eccleſiis præſunt; initium eſſe ſumendum*, & *in ſeſſ. 24. c. 1.* iterum monet ſtrictè electores, ut eligant ad Prælaturas Digniores, & Eccleſiis utiliores. Et ſic quod cum obligatio eligendi Digniores ad Prælaturas, & Epiſcopatus procedat de jure divino, & prohibitio transferendi Epiſcop. ſit de jure poſitivo injuſtum eſſet relinquere factum Epiſcop. uti digniorem, & expertum anteponendo nondum Epiſcop. nominatum, nec expertum. At cum jus illud poſitivum diſpenſandum pertineat ad ſummum Eccleſiæ Præſulem, cui de examine promovendi incumbit, videtur incongruè impugnari propoſitiones nominandorum per Camariſtas ad Regem factas ad quem ſpectat ex Regalia jure præſentandi habiliores, ſuper ſcrutinio, quorum dicit ſcriptum, & ſæpius practicatum, ac ſemper viſos digniores Epiſcopos actu inſervientes: † ex his, & aliis, perſuaſum eſt gra- 5
viſſimos illos viros rectius agere proponendo Regi ad majores Eccleſias jam ſemel expertos Epiſcopos. cum ergo *ex optimis viris credibile ſit optima exiſtere conſilia*, ut Herodotus dixit, *l. 3.* & propter id tales Conſiliarii è Latere aſſumantur à Regibus Hiſpanis, & tribunali ſummo Caſtellæ, quorum officium ſpectat referre ad Regem de decretis, ſive diſpenſationibus, quæ à ſolo Rege conceduntur, qualia ſunt ætatis venia quarundam pœnarum, condonatio, facultas conſtituendi primogenia, ſive Majoratus, & mille talia, ut refert, & commemorat Simancas *de Rep. l. 7. c. 7. in prin.* ubi ex aliis bonis litterarum Doctorib. ut Plato, Ariſtotele, Saluſtrio, Herodoto; item ex Nicolao Papa *in c. 17. de elect. l. 6.* & ex Trid. *ſeſſ. 7. c. 18.* prælibat, quæ ſunt neceſſaria dictis Conſiliariis & inter illa videamus ſcrutari ſubjectos habiliores, quorum tres Regi proponunt, ut unum de illis nominet ad Eccleſ. & Epiſcopatum vacantem, credendum eſt in re ſic ardua, & de majoribus, ſive maximis Reipublicæ ſerio illos curatures meliores Regi proponere: Et ſic habentes memoriam de Iſocrate in Areopagitico cum illo ad talem ſortitionem, ejus verba in promtu habere, ibi: *Nec promiſcuè omnes ad ſortitionem Magiſtratuum admiſerunt, ſed meliores, & ſingulis muneribus obeundis aptiſſimos, adbibito judicio protulerunt; naſcimur quidem*, ait Plato lib. 2. de Republica, *non admodum ſimiles, ſed differentes invicem, ſinguloſque ad ſingula opera promptos natura producit, nec omne ſolum fert omnia, nec omnium hominum animi earundem virtutum capaces ſunt*, dixit Architas, S.

que

que Iſidorus *lib. 2. ſent.* ſcribens in diviſione bonorum diverſos percipere diverſa Dei munera, in fine, profert ſequentem ſententiam: *Munera gratiarum alii iſta; verò donantur illa, nec dantur ita habere uni, ut non egeat alterius*: talia cumulat Simanchas ex bonis litteris, & Doctoribus *dicto lib. 5. de Republica c. 18.*

6 Quare cum dicti Conſiliarii majores ex plus expertis, quales ſunt Epiſcopi, ad quorum primam creationem, etiam viſi fuerant habiliores, & expertiores, in ſecundo caſu vacantis Eccleſiæ dittoris, majoriſque Diœceſis Epiſcopos præferent non Epiſcopis, juxta illud Ariſtot. *lib. 1. Metaphiſica*, ibi: *Experti certius quod intendunt conſequuntur, quam ii, qui rationem abſque experientia tenent*, & ex Pindaro in Olimpiis, ibi: *Leviores ſunt inexpertorum mentes*, cum Eccleſiaſtico è contra c. 34. *Vir in multis expertus cogitabit multa, & qui multa didicit enarrabit intellectum, qui non eſt expertus, pauca recognoſcit, & per varios aſus artem experientia facit, exemplo monſtrante viam*, dicat Manilius *lib. Ariſtonomia*: Aliaque in comprobationem ex bonis litteris, & authoribus adducat Simanchas legendus *dicto lib. 5. de Republica cap. 11.* ſequitur dicendum cum Caſſiodoro *lib. 10. variar.* in verbis ſequentibus clamante: *Neceſſarium eſt Reipablica perſonas Dignitatibus aptas eligere, alioquin ineſſicax eſſe ab homine exigere quod agnoſcitur non habere*,

7 † peritiores fore ad gubernandam Diœceſim ampliorem illos, qui jam aliam, etſi per tempus breve illam gubernaſſent; ſiquidem nonnullam experientiam jam neceſſariò acceperint, qualem non adhuc accipere potuit ille, qui ad talem Dignitatem nondum vocatus fuerit, etſi Doctus, aut Doctor juxta illud Clementis *lib. 1. Stromatum*, ibi: *Gubernatorem laudamus, qui multarum rerum habet experientiam, qui mores novit multorum hominum*: nam Taſſus interrogatus, *quid ſapientiſſimum eſſet, Experientia* reſpondit, ut refert Anton. Meliſſa *lib. ſermone* 50. alia plura congerit de expertorum majori aptitudine videnda, idem Simanchas *de Repub. d. lib. 1. toto cap. 11.*

8 Et ſic in eligendis hominibus ad officia temporalia videmus in praxi à Regibus nominari Proreges, qui prius in aliis officiis minoribus inſervierint, ad militandum ſimiliter crebro aſſumuntur ex veteranis militibus majores Gubernatores militiæ, ad Cathedras ſuperiores eos, qui in minoribus de ſe optimum præſtitere morem, ac informarunt de propria peritia, & in Archiepiſcopatu Toletano, ubi degimus, apertam ab ævo practicam habemus, atque videmus nullo modo Archiepiſcopos de primo examine conferre alicui doctiori beneficium pinguius, qui potius elevarint minora beneficia poſſidentes ad majora, tanquam expertiores aliis nondum Parochis, etſi Doctiſſimis, iſtoſque tunc aſſumere loco translatorum ad dicta majora beneficia, quam, & temporibus noſtris proſequitur diſertiſſimè noſter Eminentiſſimus Cardinalis Archiepiſcopus D. Balthaſar Moſcoſo, & Sandobal.

9 Pro contraria verò ſententia ſuadent plura, primo Pontifices in titulo noſtro, ubi cavetur translationes Epiſcoporum raro faciendas, & non ſine legitima, & graviſſima cauſa, cùm translationes frequentes ſint, & ſemper fuerint contra Concilia, jus commune, & Canones Apoſtolorum *ex can. Apoſt. cap. 14.* ibi: *Epiſcopo non licere alienam Parochiam, propria relicta, pervadere, licèt cogatur à plurimis, niſi forte quis eam rationabili cauſa compellat, tanquam qui poſſit ibidem conſtitutis plus lucri conferre, & in cauſa religionis aliquid profectus proſpicere, & hoc non à ſemetipſo pertentet, ſed multorum Epiſcoporum judicio, & maxima ſupplicatione perficiat*; non enim legitur ſemel electos Epiſcopos aſſignatos uni Diœceſi translatos fuiſſe ad alias.

10 Ex Conciliis Carthagin. 4. c. 7. q. 1. ibi: *Epiſcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non tranſeat, ſanè ſi utilitas Eccleſiæ fiendum popoſcerit decreto pro eo Clericorum, & Laicorum Epiſcopis porrecto in præſentia Synodi transferatur*, & ex alio Concil. Carthag. 3. c. 38 *de conſecrat. diſt. 3. cap. non licet*, ibi: *Non licet fieri tranſlationes Epiſcoporum*, & ex alio Antioch. *can. 21. & 22.* ibi: *Epiſcopus ab alia Parochia in aliam ne tranſeat, nec ſe ſua ſponte ingerens, nec à populis vi adactus, nec ab Epiſcopis coactus, maneat autem in ea, quam à Deo ſortitus eſt Eccleſia, & ab ea non recedat ſecundùm decretum prius de ea re editum*, & ex Concil. Sardicen. *tom. 1. Concil. c. 1. & 2.* ibi: *Non minus mala conſuetudo, quam perniciosa corruptela funditus eradicanda eſt, ne cui liceat Epiſcopo de ſua civitate ad aliam civitatem tranſire; manifeſta eſt enim cauſa, qua hoc facere tentent, cum nullus in hac re inventus ſit Epiſcopus, qui de majori civitate ad minorem tranſiret: unde apparet avaritia eos ardore inflammari, & ambitioni ſervire, & ut dominationem exerceant. Si ergo omnibus placet hujuſmodi pernicies, auſterius vindicetur, nec Laicam communionem habeat, qui talis eſt*; & ex Concil. Calcedon. 7. *q. 1. cap. propter*, ibi: *Propter eos Epiſcopos, qui de civitate ad civitatem tranſeunt, placuit definitiones datas à S. Patribus habere propriam firmitatem*, & ex Concil. Nicen. *c. 13.* habentur verba ſequentia: *Si quis Epiſcopus dederit operam, ut ex ſua Eccleſia transferatur, non eſt in alia recipiendus*, & in *c. 15.* ibi: *Non oportet Epiſcopum de civitate ad civitatem migrare*, † & ex Patribus, 11 atque Pontificibus patet: nam Evariſt. *epiſt. 2. 7. q. 1.* in verb. ſeqq. alloquitur, *Sicut vir non debet adulterare uxorem ſuam, ita nec Epiſcopus Eccleſiam ſuam id eſt, ut illam dimittat ad quam ſacratus eſt abſque inevitabili neceſſitate, aut Apoſtolica, aut regulari mutatione, & alteri ſe ambitus cauſa conjungat*, & Calixt. Pap. *epiſt. 2. Can. 3. q. 7. c. ſi autem*, ibi: *Si autem utilitatis cauſa fuerit mutandus, non per hoc agat ſed fratribus invitantibus, & authoritate hujus ſanctæ Sedis faciat, non ambitus cauſa, ſed utilitatis*; & ſic concinunt alia verba Anteri Pontiſ. *tom. 1. concil. fol. 351.* relata *q. 1.* ibi: *De mutatione ergo Epiſcoporum unde ſcilicet ſanctam Sedem conſulere voluiſtis, ſcitote eam communi utilitati, ac neceſſitati, qui non avaritiæ cauſa, nec ſponte dimittit ſuam, ſed aut vi à propria ſede pulſus, aut neceſſitate coactus*, quod idem reſpondit Pelag. *in 2. epiſt. decret.*

12 Patet ergo ex dictis non ſine magna providentia & neceſſitate, atque utilitate faciendas eſſe Epiſcoporum translationes, ut juvant verba Alex. III. relata *in c. 1. de renunc.* ibi: *Si tuam ſenectutem aut inſufficientiam conſiderans te, tanquam emeritum poſtulas relaxari, ſcito nos credere, quod juſtius ſit hoc tempore, ſi commiſſa tibi Eccleſia ſub umbra ſui nominis gubernetur, quam ſi alteri nova, incognitæque perſona gubernanda in tanto diſcrimine committatur.* Indeque procedit quod cum una Eccleſia gaudet optimo Prælato, non eſt ei auferendus per translationem ad aliam majoribus redditibus præmiando Epiſcop. transferendum: nam ut habetur *in c. ſi ſcias frater. 7. q. 1.* plurimorum utilitas unius utilitati, aut voluntati præferenda eſt, ut docuerunt Surd. *deciſ. 255. n. 11.* Mexia *tractat. taxa panis*, Aviles *in cap. Prætor. n. 6. pag. 42.* Menchac. *illuſtr. c. 5. n. 16.* Cabed. Luſit.

deciſ.74. n.5. p.1. Gironda *de privileg. num.902.*
cum aliis noſter R.P.M. Joan. Martin, alia cumulans
eruditè *à n.1. ad* 64. apud eum videnda, qui *à n.42.*
refert exempla Epiſcoporum, qui ſe recuſarunt
13 transferri ad alias, qui *ex n.65.§.4.* & *à num.74.* †
ex ſanctis Patribus, & DD. rem hanc clariorem
reddit, tunc ex Leone Papa *epiſtola* 84. relato, *in
cap. ſi quis 7. quæſt.1.* ex Sancto Hieronymo *epiſt.
83. ad Occean.* ſuper verb. *unius uxoris vir.* ille in
verbis ſequentibus: *Quidem coactè interpretantur
uxores pro Eccleſiis, viros pro Epiſcopis debere ac-
cipi, & hòc in Nicæna quoque Synodo à Patribus
eſſe decretum, ne de alia ad aliam Eccleſiam Epiſ-
copus transferatur, ne virginalis paupercula ſocie-
tate contempta, ditionis adulteræ quæras amplexus*:
ille autem ibi: *Si quis Epiſcopus mediocritate civi-
tatis ſuæ deſpecta adminiſtrationem loci celebrioris
ambierit, & ad majorem ſe plebem quacunque oc-
caſione tranſtulerit, non ſolum à cathedra quidem
pellatur aliena, ſed carebit, & propria, ut nec illis
præſideat quos cum avaritia concupiſcit, nec illis,
quos per ſuperbiam ſprevit.* Quod & S. Hilarius
confirmat in Concil. Rom. *cap.* 2. ibi: *Nullus
Epiſcoporum, relicta una Eccleſia, ad aliam tranſ-
ferat.*

14 Et juvat magnopere Bulla illa Clement. VIII.
expedita Romæ 26. Februarii 1599. incipit: *Cha-
riſſime in Chriſto*, illico poſt mortem Philippi II.
Regis Hiſpaniarum directa Philippo III. in princi-
pio ſui Regnatus, in qua cavetur, aut exhortatur
Philippus, ne ad promovendos Epiſcopos de una
Eccleſia ad aliam frequenter pergat ſine cauſa
juſta, & gravi, quam refert idem P. M. *n.* 282.

15 † Quibus, & aliis conſideratis; imò viſo manu-
ſcripto porrecto in favorem translationum Epiſco-
porum frequentium Dom. Rex noſter Philippus IV.
piiſſimus quidem conſultò conſiderans inconve-
nientia reſultantia ex frequentibus dictis transla-
tionibus, poſt alia verba, quibus decrevit quæ re-
fert D. Mag. *à num.* 179. *& num.* 183. loquens in
verbis ſequentibus: *Ordano que de aqui adelante
ſe tanga particular cuidado de no proponerme ſeme-
jantes tranſlaçiones, ſin muy caliſicada, y juſta cau-
ſa, pues de mas de haçerſe en eſto lo que piden las con-
ſideraçiones arriva referidas, nempè que eſtando tan
de paſo en ſus primeras Ygleſias, no ſe eſtablaçe el
amor, y carinno, que deven tener a las Ygleſias, que
Dios les a dado por eſpoſas y conquien tienen con-
traido verdado, y eſpiritual matrimonio, y porque
tan poco pueden acquerir aquel conoçimiento practi-
co y ſeguro, que como verdaderos Paſtores deben te-
ner de ſus obejas, ni las cobran aquel amor paternal,
que ſe engendra, y perficiona con el trato, y enſonança
de el largo tiempo para curar ſus enfermedades eſ-
pirituales, y el remedio de las temporales, que pa-
deçieron, ſiendo tambien de repara; aunque en con-
ſideraçion de orden inferior por ſer temporal los
gaſtos continuos, que ſe haçen de nuebas Bulas, y
mudanças de Caſa, y familia, en la qual ſin neçe-
ſidad, y ſin fruto ninguno, ſe conſume mucha parte
de haçienda, des haciendoſe el caudal de las Ygle-
ſias, que eſta dedicado para el ſocorro y alivio de los
pobres, faltandoſe por eſte medio al cumplimiento
de tan principal obligaçion*, concludit *ſub dicto
num.* 183. cum ſequentibus: *Et bien que entiendan
todos los Prelados, que no an de tener aſçenſo, ni
dar por tan aſentado las tranſlaçiones, como ſe a
practicado por lo paſado, quitendoles la ocaſion de
que eſten aſpirando a major aſçenſo, y con puta
quietud y ſoſiego, y deſconſuelo en las que Dios les
badada; pues mi anima, y voluntad, et, que guar-
dando las diſpoſiciones referidas de los ſacro Cano-
nes, y ajuſtando las cauſas de las translationes ſe
atienda en ellas, ſolamente al mayor bien de la Ygle-
ſia, que es el que deve praponderar a todo*, & D. P.
M. carpens, & referens plures translationes Epiſ-
coporum frequentes *à n.* 185. & alia multa dam-
na provenientia ab eis *ex n.* 243. *in §.9. & in §.10.
ex num.*261. † Quod ſunt adverſus bonum com- 16
mune hujus Regni conſiderans minutatim quot
expenſæ magnæ factæ ſunt in tempore parvo de
multis Epiſcopis ſæpius translatis, *ſub §.11.* addu-
cens media convenientia ad reparanda tot damna,
refert quoddam aliud decretum Regium miſſum à
noſtro Philippo ad ſuos Conſiliarios anno præte-
rito 1656. quo præcepit præcisè in poſterum, niſi
poſt tranſactos, atque decurſos, ſaltim octo, aut
decem annos, ne proponantur ſibi Epiſcopi pau-
periorum Eccleſiarum, ut transferantur ad pin-
guiores; ſic ut nullomodo dicti Conſiliarii ſupre-
mi; quibus prædicta proponendi cura ſubjecto-
rum habilium noſtrorum Regnorum commiſſa eſt,
tales Epiſcopos Regi Patrono, atque nominaturo
proponant. Quod ſi forte vacaverit aliqua Archi-
epiſcopis, ſive Metropolitana Eccleſia, aut alia
ex majoribus, tunc permittit Rex, ut Conſiliarii
proponant ei Epiſcopos antiquiores, cæteris aliis
in reſidentia propriarum Eccleſiarum habentes ha-
bilitatem, & idoneitatem requiſitam, & ſignanter
refert diſpoſitum à Domino Rege. D.R.P.M. ejus
confeſſarius, cui præcipua cura incumbit ad ſimi-
les nominationes, & à quo præcipuam informa-
tionam pro ſecuritate, & tuitione ſuæ conſcientiæ
Dom. Rex expoſcit quotidie, cum apud omnes
vulgò auditum, atque ab effectibus reperiatur per-
ſæpius ſolere Regem nullum ex propoſitis à Do-
minis Conſiliariis nominare, ſive deſignare; quin
potius aliquando mandet ut iterum alii tres di-
ſtincti ſubjecti proponantur, & aliquando; imò &
ſæpius ex officio, omnibus propoſitis omiſſis, no-
minat alium numquam ab illis propoſitum, nec
forte excogitatum, & hoc ad perſuaſionem D. R.
P.M. qui in hac parte vigilantiſſimus ſe habet in-
terrogando quinam in Univerſitatibus, Religioni-
bus, Conſiliis, Inquiſitionibus, in Cathedralibus,
aut in aliis Congregationibus habiliores virtute,
moribus, guberno, & prudentia, cum bono no-
mine, ab omnibus majoribus etiam melioris nomi-
nis, & æſtimationis habiti, & reputati ſint, in hoc
ſedulò, & ſine intermiſſa cura laborando, ut res
tanti momenti expoſcit, atque requirit, in quibus
polleat inter alia requiſita Apoſtoli, de quibus
ſigillatim Barboſa *in paſtorali*, & alii infiniti Doc-
tores ab eo relati, illud 1. *ad Thimot. c.* 3. ibi: *Sed
domui ſuæ bene propoſitum.*

Ex quibus jam relinquitur dicendum cum S. 17
Gregorio Magno *lib.6. epiſt.* 16. hanc nominatio-
nem faciendam eſſe ex aliis non Epiſcopis Clericis
ſcilicet in verbis ibi: *Commonentes etiam fraterni-
tatem tuam, ut nullum de altera eligi permittas Ec-
cleſia, niſi fortè inter Clericos ipſius Civitatis, in qua
viſitationis impendis officium nullus ad Epiſcopatum
dignus, (quod evenire non credimus) potuerit inve-
niri.* Si ergo ſentit Gregor. in civitate poſſe inve-
niri Clericos non Epiſcopos, quanto facilius con-
tinget in tot Regnis Regi noſtro ſubjectis, ubi de-
gunt ad quamlibet promotionam merendam in nu-
meri ſubjecti undique ornati juxta doctrinam Apo-
ſtoli, quod juvant S. Bernardi verba, *epiſt.* 131. ibi: *Si
voluiſtis licuiſſe vobis quod illicitum niſi pro magna*

quidem

quidem nec ſſitate ſacri Canouet judicanı tranſlationem Epiſcopi, ſcilicet in Archiepiſcopum conceſſum eſt, expendit idem P. M. *in dicto ſuo tractatu num. 67. & 71.*

18 Aliter enim ea frequentibus translationibus cum S. Athanaſio & in Apologet. contra Euſebium ſcribente ad Epiſcopos Alexandriæ in Conſilio congregatos, & inde ad cæteros Eccleſiæ Catholicæ in verbis ſequentibus, dictas translationes reprehendit, & ſeveriſſimè Euſebium Epiſcopum illa approbantem in verbis ſequentibus: *Nos ſcilicet diſcordiam induximus? qui compatimur cum patientibus fratribus, & omnia ſecundum Canonem facimus an qui contentiosè, violato Canone trecentorum decreta prævaricantur, & per omnia Synodum contemptui habent, cum non ſolum Arrianos recipiant, ſed jam uſu habeant de loco in locum ad Epiſcopatus capiendos tranſilire? ſi igitur vere parem eundemque honorem in omnibus Epiſcopis cenſetis eſſe, nec ex magnitudine civitatum* (ut vos ſcribitis) *de Epiſcopis judicatis, oportuit eum, cui concredita eſt parva civitas in ea qua credita eſt permanere & nequaquam relicta concredita ad eam qua concredita non eſt tranſvolare, nec eam, quæ adeo data eſt aſpernari, illam verò, quæ hominum ambitu conceſſa eſt magni facere videatur.* Ex quibus verbis conſiderat *dict.* R. P. M. non ſolum impugnare S. Athanaſ. dictas translationes, ſed addere illas tantum ab hæreticis practicari, & præſtat rationem Juridicam ſanctus in illis verbis Apoſtoli, *Si alligatus es uxori, ne quæras ſolutionem; quod ſi hoc de uxore dictum eſt quanto magis de Eccleſia, atque adeo de Epiſcopatu, cui cum quis alligatus eſt, alium quærere non debet, ne adulter in ſacris litteris deprehendatur*, juxta quæ in textu noſtro, & aliis utuntur Pontifices Romani prohibentes dictas translationes, ut jam retulimus.

19 Nec verendum eſt à Dominis prædictis Conſiliariis maximis in tot dilatatis Provinciis deficere nonnullos ſubjectos adhuc nun Epiſcopos, quibus deficit ſcientia, & experientia neceſſaria ad prædictam Diœceſum curam peragendam, diligenter, ac ſedulò, ſunt enim in Cathedralibus præter Canonicos dictos affectos, alios multum habiles, & expertiſſimi ad ſimilem curam; quippe de illa ſempar loquentes, perquirendo diligenter de ſolertia, aut ignavia Epiſcoporum, primam laudantes, ſecundam vituperantes. Sunt etiam in Conſiliis, Magiſtratibus Religionibus, & Univerſitatibus alii admodum prudentiores, & doctiores non Epiſcopi, à quibus pro ſedandis propriis ſcrupulis, ſolent actu Epiſcopi conſulere, & eorum reſolutioni ſtare.

20 Si fortè in iſtis conſidetetur à Dominis Conſiliariis, ut poſtponantur jam Epiſcopis gubernii, & adminiſtrationis, tam curæ ſpiritualis, quam rerum temporalium, non eſt difficile, ut conſiderent Doctores de Univerſitatibus, & earum Patres Magiſtros ſæpius in Clauſtris loqui circa bonam rei familiaris adminiſtrationem; religioſos inquam jam habiles ad Epiſcopatus, qui non videt in propriis religionum domibus ſuperiores pro gubernio extitiſſe, ut cætatos ſubditos alerent, Canonicos, & Dignitates Catbedtalium inter alia gravia colloquuntur perſæpius, bis ſaltem in hebdomada de rebus ad rem familiarem ſpectantibus, & maxima cum notitia, & experientia minimarum, quorum reparatione, nedum temporalia minuuntur; imò creſcunt in conſiliis, inquiſitionibus, aliiſvè Senatibus, qui non videt ad omnia peritiſſimos ſubjectos inveniri videri, atque experiri, cum ſint deſtinati ad cæteros alios de Republica gubernandos circa rem ſpiritualem & temporalem, ut ſic in omnibus dictum Apoſtoli *Domui ſua bene propoſitus*, mirum in modum polleret pluresque ex illis digniores fore ea prima Regum nominatione ad majores Eccleſias.

21 Nec obſtant adducta à *n.* 1. quia, etſi non ſit nagandum prius Epiſcopos nominatos, & electos habiliores pro tunc fuiſſe à Dominis Conſiliariis habitos, & conſideratos, & ſic exercitio Epiſcopali Curiæ in Diœceſibus, quibus jam inſervierunt, majori experientia pollere ad gubernandam Eccleſiam, atque Diœceſim ampliorem in ſubditis regendis, & ex aliis ſupra conſideratis, & quæ valeant conſiderari. Sed negari non poterit huic rationi, aliiſque fundamentis præponderare in actu practico fundamenta Juridica ſuperius hic relata impugnantia dictas translationes; quia etſi dicatur transferendos carere ambitionis cupiditata (quod non eſt facile, ut dictum eſt, & dicemus) quia ipſi translationes prætenſores non extiterunt, cum dicti Domini Conſiliarii ſint, quià proprio officio, cura atqua ſolertia bena informati illos proponunt ad Regem modo dicto. Tamen non inde fugiunt damna, inconvenientia, ſumptus, pauperum deſertiones, fatuamque experientiam,
aliaque, † quæ in tam parvo tempore reſidentiæ 22
curæ paſtoralis, potuerunt acquirere prædicti Prælati, potius fortè attenti ad curandum de bono uſurpato nomine reſonaturo in auribus dictorum Conſiliatiorum quàm de acquirenda plena ſcientia, atque experientia morum, rerum, bonorum, atque malorum totius ſui Epiſcopatus, quod tempora breviori, & ſine ingenti, atque repetita, ſolertique diſquiſitione nunquam acquiritur, præcipuè apud nos Hiſpanos, ubi Diœceſes magni diſtrictus ſunt, & ſub quibus latant infinita, quotum jejuni ſolent etiam diligentiores Epiſcopi vivere adhuc poſt prolongatam reſidentiam; imò etſi per ſe annalem viſitationem feciſſent in ſingulis Eccleſiis, atque oppidis totius ſuæ Diœceſis, eamque per alios ſingulos annos repetiſſent, ut nos experti ſumus à lungæva quidem exparientia Diœceſum, in quibus degebamus per annos, ſcientes plura loca, præcipua, aſpera, & montuoſa numquam gaviſa fuiſſe, etſi aliquando ſemel, aut iterum ab alio fortè Epiſcopo illo paſtu ſpirituali circa morum correctiones, edocendos pueros, & alias ruſtitiores frequentes inibi pullulantes, præcipiendo, ut opera pia ab aliis relicta impleantur, & ea, quæ ſunt curæ Epiſcopelis perficiantur; in parvo quidem tempora hæc implebuntur à Prælato? neſcimus an poſſit, quo timebimus, ne incidatur, aut ex parte transferendorum, aut illos proponentium, ut transferantur, in illo S. Cyrilli *lib. 12. de adoratione & cultu*, in varbis ſequentibus clamantis. *Sin verò hi mea quidem ſententia, qui mundo viventes, ac ejus curam gerentes, veluti patriam ſibi ſtatuunt; eo quod quæ carnis ſolum ſunt cogitant, & tenui tantum, ac ſola fide erga Chriſtum colunt, ac quantum ad verba attinet, boni, & pii; quantum verò ad opera, & mores longè admodum à vera pietate remoti. Mercenarii autem rurſus, qui, id ipſum, quod credunt, non ex reverentia, quæ veritati debetur faciunt, ſed veluti mercedem quandam Chriſtianiſmi ſimulationem; ut aliis placeant captantes, & eas unde aliquid commodi ſpectant curas adulantes ſubeunt, ac pietate quæſtum faciunt, eaque lucri ſtudium palliantes, veluti larvati incedunt.* Quibus & concinit, ut refert idem

R. P. M. *dict. tract. ſub n.* 248. & 249. Hugo *ſu-
per cap.* 30. *Eccleſiaſt.* ibi: *hoc exponitur de malo*
(complectens Virginem) *id eſt Prælationem, vel
Eccleſiam* (duobus brachiis) *ambitionis , & cu-
piditatis* (aſpirans) *ad majorem Dignitatem , vel
majores divitias.*

23 Si enim Proreges ad ſexennium nominantur,
Prætores ad triennium; imò & in illis deſignantur
Auditores Audientiarum, atque Cancellariatum, è
quibus ad Conſilia ſuprema ex Indiæ Miniſtris,
Italiæ, & ex aliis noſtrorum Regnorum Senatibus,
translatio fit frequentiſſima, ſit mora plurium an-
norum, cum videamus iſtos per octo, decem, &
viginti annos inibi commorari antequam transfe-
rantur, ut peritiores longa experientia, & collo-
quutione Collegarum, etiam periti ſſimorum, do-
ctiſſimi & habiliſſimi inveniantur, & hoc quando
ſunt alii Collegæ, ſive conſocii, quorum pruden-
tia error aliorum ex conjudicibus ſanatur; quanto
plus conveniet ne per ſaltum Epiſcopi de uno in
alium, & deinde ad alios Epiſcopatus volent cum
tam evidentiſſimo damno Ovium, quas regere in-
24 cipiebant, necdum cognitas, ut opus erat. † Nonne
inquam videmus, in hoc Archiepiſcopatu Toleta-
no, ubi incolunt tot Parochi eruditiſſimi, virtuti-
bus conſpicui ad minus per conſtitutionem ſyno-
dalem regere primas ſibimet Parochiales aſſignatas
per triennium completum, ſic ut eo nondum tranſ-
lato, prohibiti ſint à concurrentia aliorum legiti-
morum prætendentium, qui etſi curſo peracto, li-
centiam conſequantur ſe opponendi, quique Ar-
chiepiſcopo, ſuiſque gubernii Miniſtris bonum
teſtimonium præſtiterint de doctrina, & moribus,
quibus ſubditos Parochianos imbuerunt, non inde
certi ſunt de translatione inſtantanea ad alia cura-
ta pinguiora; quippe ſolent plerique concurſus per
alios plures annos frequentare, & non aſcendunt,
nec transferuntur, ſicut multi deſeſſi proprias pri-
mas Eccleſias cum majori, atque interiori amore
perſtacſſent, quàm quòd re vera, & ex corde fece-
rint uſque ad illud tempus, in quo acceperunt cer-
tam ſcientiam propriæ inſcitiæ, ne dicamus ſubdo-
læ ambitionis, aut deſiderii amplioris facultatis;
imò ut audimus, atque idem Pater Magiſter *in dicto
tractatu repetit* §. 11. *n.* 271. ubi mentionem facit de
quibuſdam viris Doctiſſimis, qui à primo motu di-
gni fuerunt majorum Eccleſiarum, etſi aſſignati
25 fuiſſent in minoribus) † regulam eſſe datariæ Ro-
manæ Curiæ, ut nullus poſſit conſuli ex Epiſcopis
ad aliam Eccleſiam, ſuper aliquot annos in prima
non viveret, degeret, atque proficeret, dicens in
Epiſcopis Italiæ, etiam practicari, etſi non dila-
tione; eo quod Epiſcopatus minimi ſunt, & bre-
viſſimi territorii, non pingui divitiis, viſitationis
facillimæ; quique non gravantur expenſis immo-
deratis, ſicut aliter de noſtris Epiſcopis videmus,
qui per primas nominationes penſiones ſolvendas
translationes, & eleemoſinas neceſſarias faciendas
& erogandas, ſemper pauperiores vivunt, ac vi-
dent, etſi per longiſſimum ſuæ vitæ tempus in
primis viverent Eccleſiis, non curando de ſe
transferendo; quod ſi deſiderent, quo pacto po-
terunt effugere illas immoderatas expenſas, quæ
obveniunt ab expeditione Bullarum, & ab eadem
tranſmigratione, ut omnes cantant.

26 Etſi non negando locum translationibus dari,
quæ aliquando licent per eas cauſas, quibus eſt re-
nuntiare Epiſcopatui, de quibus dico latè infra *in
cap. niſi eſſent de renunciat.* conſentæ in ſequenti

*Debilis, ignarus, male conſcius, irregularis
Quem mala plebs odit, dans ſcandala cedere
poſſit.*

Ex quibus quatuor primæ translationis caſus non
adaptantur, etſi duo ultimi poſſint, & præcipua ſit
utilitas communis Eccleſiæ, ad quem translatio fiet
ut diximus. Reſtat conſiderare, num plebs odium
parturiat in Epiſcopum, dans Epiſcopis cauſam
ſcandaloſam, quod de nonnullis Epiſcopis, etiam
temporibus noſtris audivimus, & audimus hoc mo-
do procedere, ut auditis à Rege querelis ſubdito-
rum; item, & à Conſiliariis, de illorum transla-
tione cogitant, ſed quam abſurdè nemo eſt qui
non videat; eo quod tales Epiſcopi utuntur ea am-
bitione palliata, qua utuntur etiam in ſecunda, &
tertia Eccleſia, ut citius transferantur ad ultimam
ditiorem, quibus in pœnam melior eſſet curſus in
prima (ut ſic deſtituti, reſtituerentur ad frugem
melioris exempli, quo curarent de amando ſubdi-
tos, illaſque primas; Diœceſes utiliter, ac laudabili-
ter adminiſtrare; cauſæ autem legitimæ in jure a-
gnoſcuntur ad legitimas translationes, ut ſi conti-
nuis bellis, vel crebris hoſtium incurſibus dive-
xentur *ex cap. trib. de conſecrat. diſt.* 1. vel ob intem-
periem aëris, *cap. quorundam diſt.* 74. Tertio ob
malitiam populi, ſuum Paſtorem, & Epiſcopum
proſequentis, & malè tractantis *cap. ita vos* 25. *q.* 2.
cap. ſicut 7. *quæſt.* 5. aliter enim tactas ambitioſas
exiſtimari dixit Hoſtienſ. *in hoc tit. num.* 6. in verbis
ſequentibus, *Hic tamen notandum eſt quod eo ipſo
quod quis ad majorem Eccleſiam tranſit, cauſa am-
bitioſa præſumitur*, cap. *ſi quis Epiſc.* 7. *quæſt.* 1.
dum ait quod nullus de majori tranſire velle præ-
ſumitur ad minorem.

Et huc ſpectant alia Azorius verba ſupra *dicto* 27
cap. 30. ibi: *Modò verò frequentiores ſolent eſſe Epiſ-
coporum tranſlationes aliis de cauſis, quæ quales hæ
ſunt, & quàm juſtæ viderint ipſi*, qui reſolvit ibi
cautum eſſe, niſi ex juxta, & debita cauſa, & au-
thoritate legitimà transferatur, ut conſtat ex Con-
ciliis. Porro hujuſmodi Epiſcoporum translationes
jura, pernicioſas appellant; quia Clericis Avaritiæ,
& ambitionis datur occaſio, per eas enim cogitan-
do de tranſitu ad aliam Eccleſiam, fiunt quaſi alieni
& mercenarii Paſtores, quod infeſtiſſimum eſt, ut
conſiderarunt gravibus verbis Navar. *in tract. de
reddit. Eccleſ. q.* 2, *cap.* 25. *in verſ. moneo*, non excu-
ſantes a peccato ſe transferentes de loco ſalubri. Fr.
Eman. Rodriguez *in ſum. cap.* 10. Machado *in ſum-
ma tom.* 2. *lib.* 4. *p.* 6. *tract.* 1. *docum.* 2. Bellarmin. *ad
Clem.* 8. quem refert Diana *p.* 11. *tract.* 4. *miſcel. reſ.*
40. ejus verba referens, & illa Clem. 8. ad Bellarmin.
*Nos cum difficultate transferimus, & non defuimus
monere Principes per nos, & per Nuncios noſtros.*
Henriquez *tom.* 2. *lib.* 10. *cap.* 34. Hurtado *reſol. mor.
tom.* 2. *tract.* 12. *cap.* 1. *n.* 1627. Sebaſtian. Cæſar. *in
relect. de Eccleſiaſt. hierarch.* Reginald. *in ſuma tom.*
2. *lib.* 30. *tract.* 13. *c.* 15. Layman. *tom.* 2. *lib.* 4. *tract.* 2.
cap. 11. *n.* 8. Hoſtienſ. *hoc tit. num.* 5. idem Diana
optimam præſtans rationem *dicto tom.* 11. *tract.* 4.
reſ. 40. Vaſquez *tom.* 3. *in* 3. *p. D. Thoma diſp.* 241.
cap. 7. *in fine.* Suarez *tom.* 3. *de religione lib.* 1. *c.* 16.
Salon. *de juſt. tom.* 1. *quæſt.* 63. *contr.* 3. *ad* 4. Aragon.
in 2. 2. *de juſt. q.* 63. *art.* 2. Sylveſtro *in ſumma* verbo
Electio, n. 15. Armila *in ſumma eodem verbo n.* 23.
Medina *in ſuma lib.* 1. *cap.* 16. §. *fol.* 223. & ante
illos D. Thomas *in* 2. 2. *q.* 184. *art.* 6. *& q.* 185. *art.* 4.
& quæſt. 188. *art.* 7. & *opuſculo* 18. *cap.* 19. *&* 20. &
ſuper Joan. *cap.* 10. *lect.* 3. & ſuper 1. & 2. Chorint.
cap. fin. Cajetan. ſuper D. Thomam *quæſt.* 184. *art.* 4.

qui

qui in verbis ſequentibus, ut condolens alloquitur *quare redeant qui promoventur, etiam ſine propria appetitu ad ſcipſos, & penſent ſi aliquis horum defectum occurrit.*

28 Unde optimè Magiſter Dominic. de Soto *de juſtitia lib. 3. q. 6. art. 2. poſt 9. concluſ.* dicens mutationes iſtas, & aſcenſus, quanto fieri poſſe cavendus, quod ſomentum ambitionis ſubminiſtrant, addit illas eſſe cauſam, ut Epiſcopi ſint omnino pendentes, quare nec poſſe claram habere ſponſam, nec juſtam illius gerere curam, nec eſſe Paſtori ætatem in cognoſcendis, ſubmotandiſque novis, ac novis gregibus tranſigenda: & ſic Navarr. *ſupra* inter alia concludit in verbis ſequentibus, *Quanto quod oves cognitas utilius gubernare poſſunt, quam eas, quæ nondum cognaſcunt, nec ſciunt quanto tempore cognoſcent; & ita gratius inſerviet in eis Domino, niſi alia cauſa aliud ſuadeat, &c.* quibus concinunt alia Aragon. *ſupra* in verſ. *tertio*, qui in verſ. *ſecundo* aliud damnum refert ſignatum ſupra, nempe quod ſpectantes has mutationes, inducuntur ad colligendas pecunias, ad Bullas, & alias expenſas, & ſumptus faciendos in pinguiori Epiſcopatu, quem ſpectant, & ſic non ſubveniunt pauperibus prioris Eccleſiæ, ſicut tenentur, quod hiſce temporibus expertus ſum in quodam Epiſcopo ſe excuſante ab eleemoſyna eroganda propter ſumptus Bullarum; quouſque reſtitueretur in illis mihi aliquando reſponſum præbendo quaſi egrè ferens relationem alterius Epiſcopi nimis æleemoſinarii; & hoc ſic contegiſſe abundando alias nimis divitiis patrimonialibus, ac redditibus proprii Epiſcopatus, quæ morte præocupatus inconſiderate amiſit, & poſt de alio Prælato, qui cum recolligeret tempore breviſſimo ſummam magnam reddituum, comperimus ad hanc curiam miſiſſe ſamulum confidentem, ut curaret de novo aſcenſu ad Eccleſiam tunc vacantem; *non enim* ait Bellarmin. ubi ſupra ad Clem. 8. ut refert Diana *dict. p. 11. reſ. 4. tract. 4.* Miſcell. *Epiſcopi Eccleſias diligunt, quas breviſe deſerturos, ſperant, ut ad alias cammodiores tranſeant.*

29 Cum ergo dicat Hieronym. *epiſt. 85. ad Evagr.* ejuſdem meriti Epiſcopum ſore, ejuſdemque Sacerdotii, ſive Romæ, ſive Eugubii, ſive Conſtantinopoli; quia potentia divitarum, & paupertatis, humilitas, vel ſublimiorem, vel inferiorem Epiſcopum non facit, quod ſunt omnes Apoſtoli ſucceſſores, cui concinit S. Athanaſius ſcribens Epiſcopis Antiochiæ, ubi ſupra, ac refert R. P. M. §. 7. *n.* 129. *&* 130. & docet Aragon. *dict.* 22. *de Juſt. q.* 63. *art.* 2. non eſſe eligendum digniorem ad pinguiorem Eccleſiam, cum vacant duæ Eccleſiæ; quia in his electionibus ſit habenda ratio profectuum animarum, quam redituum temporalium, cum finis ptincipalis electoris, non debeat eſſe Dotare, vel prœmiare electum, ſed providere majori neceſſitati animarum, & Vaſquez *dicta diſp. 241. cap.* 7. inter alia addat Pontificem ſine cauſa quemquam transferendo non tantùm peccare, ſed etiam translationem eſſe irritam, & inanem; ſequitur optimè reſponſum fuiſſe anno 1559. & 1560. Philippo II. Regi Hiſpaniarum, ut teſtatur idem R. P. M. ſupra *n.* 98. *&* 99. in verbo *mudar Obiſpos* à ſuo Conſeſſario interrogato in ſequentem ſententiam: *ſin grave Occaſion no ſe deven mudar las Obiſpos, porque con eſperança de eſto nocabran el armo que devian a ſus Igleſias, y peligra mucho lo eſpiritual, y aun lo temparal de los Obiſpados:* quibus patet quam difficulter, & cum qua cauſa, ttanslationes fieri valeant.

AD TITULUM DE AUTHORITATE, & uſu Pallii.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus quis dicatur?*

2 *Metropolitanus quis dicatur,* & n. 3. *idem quod Archiepiſcopus* n. 4. & 5.

3 *Metropolis Civitas quæ ſit?*

6 *Pallium Archiepiſcopale, quod ſit; eſt enim commune Patriarchis, & Pontifici: & in quibus diebus eo utantur,* n. 7. *& in Miſſarum Solemniis,* n. 8.

9 *Archiepiſcopus ſine Pallio nequit obire quæ ſunt poteſtatis: ubi quæ ſint.*

10 *Pallium recipit Archiepiſcopus à Romano Pontifice.*

HUIC titulo poteſt applicari integra ma- 1
teria de authoritate, officio, Juriſdictione, ac dignitate Archiepiſcoporum. Eſt enim Archiepiſcopus dictus Epiſcoporum Princeps; quia omnibus ſuæ Provinciæ Epiſcopis præeſt *cap. Clerus* verſ. *Archiepiſcop.*
diſt. 21. † Metropolitanus dictus eſt etiam à men- 2
ſura Civitatum, quia decem, aut undecim Civitates, & totidem Epiſcopos ſub ſe continere ſolet,
ut ait Pelagius relatus *in cap. ſcitote 6. quæſt. 3.* † 3
Et melius ſecundum alios dicitur à matrice Civitate; quia Metropolis dicta eſt, quaſi mater Civitatum. Eſt enim Civitas illa, quæ caput Provinciæ exiſtit, & Metropolitani Sedis, & Diœceſis, ut advertit contra Iſidorum Covarruu. *pract. cap.* 19. *num.* 2. Barboſa *de poteſtate Epiſcopi p.* 1. *tit.* 1. *c.* 6.
num. 12. † Etenim Archiepiſcopus, & Metro- 4
politanus idem ſunt, ut innuit Ordo Romanus, *tit. qualiter Epiſcopus in Romana Eccleſia ordinetur*, ut benè colligitur *in cap. paſtoralis de officio*
Ordinarii; ubi abundè noto. † Et Barboſa agens 5
latè *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 7. reſpondet à *n.* 6. Iſidoro *in dicta cap. Clerus* verſ. *Ordo*, ubi videtur conſtituere inter hos differentiam; advertit verò ibi *num. 6. in fine*, fieri poſſe, ut aliquis Archiepiſcopus non ſit Metropolitanus, veluti ſi nullum habuerit ſuffraganeum; ſicut non habet Ruſanen. & Lancianen. Archiepiſcopi.

Unde jam ad propoſitum hujus Rubricæ, & ti- 6
tuli, erit dicendum inter inſignia, quæ competunt Archiepiſcopis annumerari Pallium, juxta aliqua quæ ſignanter adduxi ſupra *in cap. ſuffraganeis* 11. *de electiane*, quod eſt ſpeciale ornamentum Archiepiſcoporum, quo in Miſſarum ſolemniis ſuper veſtem Sacerdotelem utuntur, quod Patriarchis etiam, & Romano Pontifici eſt commune, ſed diverſimode: cum per eam veſtem ſignificetur, & conſeratur Pontificalis officii plenitudo, juxta textum *in cap. niſi hoc tit.* Romanus Pontifex ſemper, & ubique in Miſſarum ſolemniis Pallio uti poteſt,
juxta textum *in cap. ad honorem hac tit.* † Patriar- 7
cha autem, ſeu Metropolitanus ſolum in Eccleſiis ſuæ Provinciæ, juxta textum *in cap. 1. cap. cum ſis, cap. ex tuarum hoc tit. cap. Pallium diſt.* 100. etiam in loco exempto Clem. Archiepiſc. *de privilegiis*, non

autam

autem ſemper; ſed incertis tantum diebus, *cap ad honorem cap.ult.hoc tit.* qui tamen dies iſti ſint, non ſatis liquet in jure, ut edverit gloſſa *in dicto cap. fin.* ſed eos receoſent Duardus *in rationali Divinorum officiorum lib. 3. cap. 17. n. 13.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 34.* Sanchez *in opuſculo moral. lib. 7. cap. 1. dubio 16. ex num. 5.* & multi alii, quos refert Barboſa *dicto cap. 7. de Jure Eccleſ. à num. 104. & 105.* ubi advertit *in fine* melius eſſe recurrere ad formem privilegii, ut diebus tantùm in cooceſſione Pallii expreſſis eo uti liceat, ſicut expreſſit textus *in dicto cap. ultimo*, & advertit gloſſe ult. *cap. 1. hoc titul.*

8 Et eſt edvertendum non in omnibus actionibus Archiepiſcopum Pallio uti ſed tantum in miſſarum ſolemniis *ex dicto cap. Pallium diſt.* 100. vel ſi contigerit Epiſcopum conſecrare, vel in ordinationibus Clericorum, *ex cap. quod ſicut 28. §. ſuper eo de*

9 *electione.* † Nec enim Archiepiſcopus poterit ſine Pallio obire quæ ſunt poteſtetis, ordinis vel juriſdictioois, & ita ſequi ut nequeent ſe Archiepiſcopos nominere, nec convocare concilium, nec chriſme conficere, nec dedicare Baſilicas, ordinere Clericos, & Epiſcopos conſecrare, nec Pontificalia exercere; quamuis ſit conſecratus Epiſcopus, nec alie ſui officii, perſolvere munia, quæ non tanquem Epiſcopus; ſed ut Archiepiſcopue fecere videretur *ex dicto cap. quod ſicut §. fin. in fine.* Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap. 7. p. 1. n. 106. & 112.* nonnulle ponit idem *ſub cap. pen. hujus tit.* An verò *Pallium* ſit ſcribendum dico infra *ſub cap. 1.*

10 A quo Pallium recipiat Archiepiſcopus ſcribit Barboſa *p. 1. tit. 3. cap. 1. n. 19.* ubi quod è Petriercha recipit ex authoritete à Romano Pontifice cooceſſa; nec ob hoc dici poſſeait, ut eb alio accipiat, quam à Romaoo Pontifice, ipſum videbis, & *n.* 22. ubi plures refert agentes de Pallii ethimologia. Vide infra *cap. antiqua de privilegiis.*

Ad Text. in cap. I. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Pallio utitur Archiepiſcopus intra quamlibet Eccleſiam ſuæ Diœceſis*, & n. 2.

1 TExtus hic, ſicut alii hujus Rubricæ exornantur ex proximè edductis; ita ut ſuper Rubrica defecili poſſet inſcribi, quæ ſigillatim ſpectant, tam ad meteriem hujus textus, quàm aliorum; ob idque nunc omnibus notabo nonnulle extra ea, quæ Auguſtious Barboſa hic congerit.

2 Igitur cum textus hic doceet poſſe Archiepiſcopum intra quamlibet Eccleſiam Provinciæ ſuæ Pallio uti, & extra eem non poſſit. Et dicat in ultimis verbis minimè uti poſſe, ſi ſacris indutus veſtibus Eccleſiam proceſſionaliter, vel alio modo exire contigerit, ideo etſi proxime ſub Rubrica dictum fuerit de actibus, in quibus eo utatur, conveniebat hic ſpecificare in quibus locis, & finibus ſuæ Provinciæ uti poſſit Pallio. Quod videtur decemi ex reſponſo, & decreto Pontificis hic, & cæterorum jurium; quere pergo ed reſolutionem aliquorum dubiorum, quæ ſub hoc textu, & titulo convenienter valent inquiri, & de hoc textu videbis quæ dico infra *ſub cap. 6.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus factus Archiepiſcopus ante receptum Pallium, poſſit Ordines conferre: Et an qui ſemel habuit Pallium unius Archiepiſcopatus, ſi ad alium transferatur, & iterum redeat ad primum, indigeat novo Pallio: quid ſi ſua ſponte ſe abdicavit, & iterum ad eandem Eccleſiam eligatur. Et quid ſi perdidiſſet Pallium, aut combureretur. Et an Archiepiſcopus factus Epiſcopus poſſit uti Pallio?

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ante receptum Pallium, nequit ordines conferre*, n. 2.

3 *Archiepiſcopus tranſlatus in aliam Eccleſiam, antiquo Pallio uti non poteſt,*

4 Cap. cum ſis penult. & fin. hoc tit. *& n.* 6.

5 *Archiepiſcopus in aliena Provincia ex privilegio, uti poteſt Pallio.*

7 *Pallio novo indiget tranſlatus de una Eccleſia ad aliam n. 9. ubi nec uti Pallio ſui prædeceſſoris.*

8 *Pallio, uti nequit Archiepiſcopus renuncians Archiepiſcopatui; queis verò cum eo ſepeliri: an eo uti ſi redeat ad illud,* o. 10. 11. & 14.

9 *Pontificalia Archiepiſcopus nequit exercere. Pallio nondum ſuſcepto.*

11 *Pallio novo indiget Archiepiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, ſi litteris expeditis pro alio electo ipſe redeat ad ſuam Eccleſiam.*

12 *Pallio non utitur Archiepiſcopus factus Epiſcopus, & de ratione à* n. 19. *nec translatus ad aliam, utitur Pallio primæ*, n. 22.

14 *Archiepiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, & ſic loco, non dignitati, nequit exercere Pontificalia, niſi cum conſenſu ſuffraganeorum, ſive ſucceſſoris, nec utitur Pallio*, numero 15.

15 *Archiepiſcopus ante receptionem Pallii, nihil interim de proventibus Eccleſiæ recipere poteſt.*

16 *Archiepiſcopus Pallio igne combuſto caſu, ſeu perdito, poteſt Pontificalia exercere: aliqui contra docent; utrumque probabile*, numero 17. & 18.

17 *Ordinatus, qui titulos perdidit, adhuc poteſt miniſtrare in ordinibus.*

19 *Pallium eſt ſignum proprium dignitatis, & dignitatis Archiepiſcopalis, Pontificatus, & Patriarchatus;* n. 24.

20 *Archiepiſcopus ante Pallium acceptum, non ſortitur nomen Archiepiſcopi.*

22 *Pallium datur perſonæ, contemplatione loci, & eſt privilegium ſingulare individuæ poteſtatis ſingularis.*

24 *Pallio ex indulgentia Papa utuntur aliqui Epiſcopi, ut ſunt Hoſtienſis, Papienſis, Lucenſis, Bambergenſis &c.*

AD primam quæſtionis partem, videtur affirmativè reſpondendum ex littera textus *in* 1

cap.

cap. fin. hoc tit. ibi, quod tam in tua, quàm in aliena
Diœceſi, & melius *in cap. cum ſit hoc tit*, ibi: *ubi-
cumque fueris in Miſſarum celebrationibus conſtitu-
tis diebus ſolemnibus uſum Pallii, per quem pleni-
tudo Pontificii deſignatur, poteris liberius exercere.*
2 † verum dici debet *ex cap. quod ſicut* 28. §. *ſuper eo
de elect. & ex cap. bonæ* 4. *in fine de poſtulatione Præ-
lator.* in verſ. *& eundem Archiepiſcopum*, ut non
poſſit Archiepiſcopus ante receptum Pallium Or-
dines conferre; eo quòd *in dicto* §. *ſuper eo*, Ponti-
fex dicit, ut non tanquam Epiſcopus, ſed tanquam
Archiepiſcopus videatur Ordines conferre: & ſic
ante acceptum Pallium eos conferre, & alia Pon-
3 tificalia exercere non poſſit. † Imò textus *in dict.
cap. bona*, fortius decidit Archiepiſcopum transla-
tum in aliam Eccleſiam, antiquo Pallio, uti non
poſſe, nec ſua uti poteſtate, ante novum acceptum,
quod intra propriam Provinciam ſuos ſubditos
ordinando, de plano procedit.
4 Nec oberunt textus *in dicto cap. pen. & fin. hoc
tit.* quia etſi aliqui deducant Archiepiſcopos, etiam
in aliena Provincia uti poſſe Pallio de conſenſu
ejus, ad cujus declinat Provinciam, juxta textum
5 *in cap. ex tuarum in fine hoc tit.* † Tamen repu-
gnat textus ille, ſi advertas procedere, ſuppoſito
ſpeciali privilegio, uti etiam contingit *in cap. 1.
hoc tit.* nam cum decidat, ut in proceſſionibus,
quando proceſſionaliter Archiepiſcopus Eccle-
ſiam exire contigerit, Pallio uti non poſſit; licèt ex
Privilegio à Romano Pontifice aliquando conceſ-
ſum legatur, ut in proceſſionibus utatur Pallio, ſi-
cut advertit Durantius *in rationali Divinorum
Officiorum cap. 9. ad finem.*
6 Quare melius reſpondendum eſt cum gloſſa *in
dicto cap. pen. & fin.* quam ſequuntur Doctores com-
muniter, ut verba illa generalia *dict. cap. pen. ubi-
cumque fueris*, reſtringantur ad terminos habiles;
ſcilicet intra Provinciam juxta doctrinam *gloſſæ t. in
l. t. cod. de ſacroſanct. Eccleſ.* & *gloſſa fin. in cap. 1. de
conſtit.* proſequitur Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1.
cap. 7. num.* 107. *&* 108. idem etiam tenet *in dict. cap.
penult. num.* 2. ſic cum Riccio *de præeminentia Ar-
chiepiſcop. dignit. privileg.* 21. verſ. *iſtud tamen.*
7 Ad ſecundam partem quæſtionis, quod qui ſe-
mel habuit Pallium unius Archiepiſcopatus, ſi ad
alium transferatur, & iterum redeat ad primum,
novo indigeat Pallio, affirmat Rodericus à Cugna
in comment. ad textum in cap. Pallium 10. *diſt.* 100.
& ſequitur Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7.*
8 *num.* 122. nihil addens. † Sed revera probatur, nam
ſi Archiepiſcopus renunciavit Archiepiſcopatui,
non poteſt illo amplius uti, ſed retinere penès ſe,
ut cum eo ſepeliatur: ſic docet idem Barboſa *n.* 100.
9 † Et confirmatur; quia ſi Archiepiſcopus ad aliam
Eccleſiam translatus eſt, non poterit uti Pallio prio-
ris Eccleſiæ, nec Pallio ſui prædeceſſoris defunc-
ti, nec tranſlati; ſed opus eſt ut iterum pro nova
Eccleſia, in quam eſt translatus aliud obtineat;
ſic ut nec antea poſſit Pontificalia exercere do-
cent Caſtald. *in praxi Ceremon. lib. 1. ſect. 10. num.*
12. Layman. *de præl. Eccleſ. elect. cap. 14. q.* 160.
10 Nihilominus in caſu de quo inquiritur poteſt
adhuc dici, ut ex quo rediit ad idem Archiepiſ-
copatum, poſſit uti eodem Pallio, quo antea ibi
uſus fuerat. Et videbis quæ notat Barboſa *in cap.
3. hoc tit. ſub num.* 4. in verſ. *diſputat* circa caſus,
de quibus hic diſputo.
11 Ad tertiam quæſtionis partem de Archiepiſcopo,
qui ſponte ſua ſuo ſe Epiſcopatu abdicavit, ſi ne-
rum ad eandem Eccleſiam eligatur, num alio in-
digeat Pallio. Quo in caſu reſpondet cum hac
diſtinctione Rodericus a Cugna *in dict. cap. Pal-
lium diſt.* 100. nam ſi poſt factam renunciationem,
& à Papa acceptatam, alius eſſet proviſus litteris
expeditis, & tunc cogeretur ad ſuam Eccleſiam re-
dire, indigere novo Pallio ait, ut ſequitur, & re-
fert idem Barboſa *dicto cap. 7. n.* 123. Quæ con-
cluſio confirmari poteſt ex dictis, & pro contraria
ſententia facit conſideratum in fine præcedentis
dubii, nam eo quòd coactus fuit redire ad primam
Eccleſiam, videtur reſtitutus cum Pallio, quo antea
in ea uſus fuerat. Verum pro prima ſententia fa-
ciunt ſequentes caſus. Primus, quod Archiepiſ-
copus, qui renunciavit Archiepiſcopatui, exercens
Pontificalia, tam in Provincia, quàm alibi, non
poterit uti Pallio, etiam ſi Epiſcopi parmitterent;
quia ut notant Doctores illo Pallio amplius uti
non poteſt, etſi debeat illud apud ſe retinere, &
cum eo ſcpeliri ſub capite ipſum tenendo: nam
Archiepiſcopus extra ſuam Provinciam, nequit
Pallio uti, etiam de licentia Ordinarii illius Diœ-
ceſis, in qua requiritur, Caſtaldus ſupra *dict. cap.
14. n. 13.* Diana *p. 3. reſ.* 37. verſ. *adde tract. 6. Mi-
ſcel.* † Et Venerus *in examine Epiſcop. lib. 4. cap.* 12
10. *num.* 12. tenet ut ſi Archiepiſcopus, fiat Epiſ-
copus, non poſſit uti Pallio, cum aliis Barboſa
dict. cap. 7. numero 121.
Secundus caſus eſt, ut Archiepiſcopus, qui re- 13
nunciavit Epiſcopatui, & ſic loco, & non dignita-
ti, non poſſit exercere Pontificialia in Diœceſi, &
Provincia renunciata, etiam cum conſenſu Archie-
piſcopi Succeſſoris & ſuffraganeorum; ſed tan-
tum exercere Pontificalia cum conſenſu prædic-
torum, quemadmodum in aliis Diœceſibus de
conſenſu Diœceſanorum; quia illo Pallio amplius
uti non poteſt. † Sed nec tenere penès ſe, ut cum 14
eo ſepeliri, probat cum aliis idem Barboſa *dict.
cap. 7. de Jure Eccleſ. num.* 109. *&* 110. addens *n.*
111. ante receptionem Pallii nihil interim de Ec-
cleſiæ proventibus recipere poſſe, ut *in Extra-
vag. 2. in fine de elect. inter commun.* & faciunt
pro hoc ultimo quæ notavi *ſub cap. 9. & 15. de
elect.* † Et confirmantur hæc *ex cap. ad poſtulatio-* 15
nem, de renunciat. ubi Archiepiſcopo Rugen.
propter periculum vitæ renuncianti Eccleſiam,
non autem Dignitatem, Pontifex concedit exer-
cere Officia Pontificalia, & negat ei expreſsè
uſum Pallii: de quo, & aliis plura congerit Diana
p. 3. tract. 6. Miſcel. reſ. 37. verſ. *adde.*
Ad quartam quæſtionis partem, ut ſi detur even- 16
tus, in quo aliquis Archiepiſcopus perdat Pallium
ſuum à Pontifice acceptum, vel caſu igne combu-
ratur, dicendum eſt ut poſſit abſque illo Pontifi-
calia munia exercere, & multis fundamentis affir-
mat Rodericus à Cugna *in dict. c. Pallium dict.* 100.
quem ſequitur Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. dict.
cap. 7. num.* 124. Sed Venerus *in examine Epiſcop.
lib. 4. cap. 10. n.* 19. videtur aſſerere, quod debeat
petere aliud à Summo Pontifice: utramque ſenten-
tiam refert Diana *c. 3. tract. 6. Miſcel. dict. reſ.* 37.
verſ. *notandum.* † Et ego utramque probabilem 17
reputo; quia prima juvatur ex eo, qood ſi ordina-
tus ſemel, perdat titulos, adbuc poterit miniſtra-
re in ordinibus; & ſic fiet caſu propoſito: nam ex
quo ſemel aſſumpſit Pallium à Pontifice, ſi caſu
perdatur, aut concremetur, eodem Archiepiſco-
patu retento, nec unquam renunciato, quid mi-
rum ut abſque novo Pallio queat adminiſtrare. † 18
Pro ſecunda ſententia facit, nam illud datur in ſi-
gnum dignitatis, quo uti debet Archiepicopus in
non

nonnullis ſolemniis, ut ſupra retuli. Igitur eo amiſſo, ſeu combuſto eget alio, nec tunc oberit caſus adductus de amittente titulos ordinis; quia ordinatus ſolum eget titulis ad probandum ſe talem in foro exteriori, non in interiori, in quo virtute Characteris, ſemper, & ubique poterit miniſtrare. Alia inquam poſſent adduci in confirmationem utriuſque ſententiæ.

19 Ad quintam quæſtionis partem, de qua aliquid dixi *ſub quæſtiuncula* 3. ex Venero, & Barboſa, nempe ut Archiepiſcopus, factus Epiſcopus, nequeat amplius uti Pallio Et hano ſententiam adhuc retinendo eam probo ex jam adductis dubiis, ſecundo quia Pallium eſt ſignum proprium poteſtatis, & dignitatis Archiepiſcopalis, ut habetur, *in cap. niſi hoc tit.* ubi quod Archiepiſcopus ante Pallii ſuſceptionem, non poteſt ſe vocare Archiepiſcopum nam, ut multis probat Barboſa, *ibi*: Archiepiſcopale nomen, & plenitudo Pontificalis officii per
20 Pallium transfertur. † Et addit *n.* 2. quod Archiepiſcopus ante Pallium acceptum, non ſortitur nomen
21 Archiepiſcopi. † Et ibi *n.* 4. quod Archiepiſcopus non poteſt ſine Pallio ea munera obire, quæ ſunt poteſtatis, ordinis vel juriſdictionis, de quo jam ſupra *in Rubrica*.

22 Tertio probatur, nam ut apparet ex textu *in cap. bona memoria el ſecunda de poſtulat. Epiſcop.* ubi gloſſa advertit Pallium datum perſonæ contemplatione loci, unde eſt privilegium ſingulare, & individuum reſpectu ſingularis, & individuæ poteſtatis Pontificalis, ſicque ex prædicto capite cæremoniale Romanum *lib.* 1. *cap.* 16. † Tenet quod
23 Archiepiſcopus ad alium Archiepiſcopatum tranſlatus non poteſt uti Pallio priori, ut jam dixi, & docent Azorius *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 34 *quæſt.* 8. Chuchus *inſtit. canon. lib.* 4. *tit.* 6. *n.* 1. 5. cum multis aliis. Diana *dicta p.* 3. *tract.* 6. *miſcel. dict. reſ.* 36. *in prin.* inferens à fortiori illo uti minimè poſſe, ſi ad Epiſcopatum translatus fuerit, cùm non ſit amplius Archiepiſcopus, cui ut dictum eſt, non ſolùm uſus Palii conceditur ratione perſonæ, ſed etiam ratione loci, & docet in terminis Venerus *in examine Epiſcop. lib.* 4. *cap.* 10. *n.* 12. ubi quærens ſi Archiepiſcopus, ſit Epiſcopus, poſſit ne uti Pallio, negativè reſpondetur; eò quòd Pallium ſit ſignum ſoli Archiepiſcopo debitum. Nec obſtare ait dicere aliquos Archiepiſcopos ad Epiſcopatum translatos uſos eſſe Pallio; quia reſpondet hoc illos effeciſſe ex privilegio ſummi Pontificis, qui Epiſcopis etiam aliquando uſum Pallii concedit, adducens textum quo vult id apertè probare *in cap. cum in juventute de præſumpt.*

24 Ex quo ultimo infero quod licèt Pallium ſit proprium inſigne Papæ Metropolitanorum, Patriarcharum, & Primatuum, ut obſervant Azor. *inſtitut. mor. cap.* 34. *p.* 2. *lib.* 3. *in princ.* Moſcon. *de Majeſtate milit. Eccleſia p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *pag.* 234. *ad finem*: tamen aliqui Epiſcopi ex particulari Papæ indulgentia Pallio utuntur, & ſunt Epiſcopus Hoſtienſis; quia Papam conſecrat, & eo utitur ex inſtitutione Marci Papæ. Papienſis in Lombardia, Lucenſis in Tuſtia, Bambergenſis in Germania, quinque Eccleſienſis in Ungaria, ut referunt Cæremon. Roman. *lib.* 1. *cap.* 8. verſ. *debent*, durant in rationali Divin *lib.* 3. *cap.* 17. *n.* 13. *ad finem*, Moſcon. *dict. cap.* 8. *pag.* 236. *Littera G.* Barboſa *in cap. fin. hujus tit. num.* 3. verſ. *illud*, idem *de Jure Eccleſ. cap.* 7. *p.* 1. *num.* 203. Marchin. *de ſacram. ordin. tr.* 4. *cap.* 9. *num.* 1.

QUÆSTIO II.

An Archiepiſcopus, Patriarcha, ſeu Legatus Apoſtolicus, poſſint habere Baldachinum, & excommunicare eos impedientes. Et an Pallium, & Baldachinum ſint idem. Et nùm in propoſito de quo loquimur, ſit ſcribendum Pallium, *vel* Paleum. *Et an Archiepiſcopi utantur etiam aliis inſigniis præter Pallium?*

SUMMARIUM.

1 *Baldachinum nùm ſit Pallium, ſeu tegmen, id eſt ſolium.*
2 *Regina Sabba quæ verba protulerit ſalutando Salomonem Regem.*
3 *Thronum Regum, ſive ſolium quid, & quitractent.*
4 *Præreges utuntur inſigiis Imperatorum.*
5 *Inſignia Pontificis fuerunt communicata in ſcandis legalibus.*
6 *Legatus de latere, eſt imago Papæ.*
7 *Archiepiſcopi æquiparantur Præſidibus provinciarum, & Ducibus, & habent ſub ſe Epiſcopos*, num. 8.
8 *Duces habent ſub ſe plures Comites.*
9 *Baldachinum debet habere Archiepiſcopus, quo uſus fuit, Imperator valentinianus, illudque donavit Archiepiſcopo Revennatenſi.*
10 *Patriarcha, & legatus de Latere, uti poſſunt Baldachino.*
11 *Archiepiſcopos impedientes, uti Baldachino, poſſunt cenſuris plecti, &* n. 18.
12 *Cenſuræ relaxantur ex cauſa ardua vi honoris*, num. 17.
13 *Honoris quæſtio eſt cauſa ardua.*
14 *Honor, & honeſtas pari paſſu cum vita ambulant.*
15 *Honoris intereſſe, eſt major alia.*
16 *Honorem non præſtans punitur, ut ad inſtar ſacrilegii.*
19 *Baldachinum, & Pallium differunt; illo utuntur etiam ſæculares, hoc non item.*
20 *Pallium nùm inſcribatur Paleum, & quæ differentia utriuſque*, n. 21.
21 *Paleo accepto illico competit Archiepiſcopis Crucem deferre per totam ſuam Provinciam, & cum dant benedictionem ſolemnem; & tunc ſunt ſine Mitra: & qualiter deferatur*, n. 23. *limitatur præſente Legato*, n. 25.
24 *Crux præcedit cum Archiepiſcopus recipitur à Canonicis in ſua Eccleſia, & inter illam nullus mediat, niſi Dignitates, & Canonici.*
25 *Archiepiſcopus in ſua provincia utitur Mozzeta violacea, benedicit ſubditos manu dextera elevata intra ſuam Provinciam occurrentes, divinaque officia celebrat* n. 27. *ſedem collocanda*, n. 28.
29 *Archiepiſcopus juriſdictionalia non exercet in Provincia ſine conſenſu Epiſcoporum.*

PRimam quæſtionis partem novam, & à nemine hucuſque per tractatam ex propoſito ſcribit

Digitized by Google

Martha *de juriſdic.p.2.cap. fin.* ubi *n.* 1, dicit Bal-
dachinum apud antiquos Romanos non inveniri;
& dicit ut ſit vox Itala, quam ſolum *in lib.1. ſacra-
rum cæremoniarum Eccleſiæ, cap. de conſecratione, &
coronatione ſummi Pontificis*, & *cap. de proceſſione
Pontificis, & Cæſaris per urbem in pluribus locis*: &
ibi refert quod aliqui ex noſtratibus Pallium appel-
larunt: & dicit. ibi *n.* 6. Baldachinum eſſe tegmen
2 ſolus Principis in throno ſtaotis, ſive incedentis. †
Et refert quod Regioa Sabba ſalutando Salomo-
nem. 3. *lib. Reg. cap.* 10. *verſ.* 9. dixit, *Sit Dominus
tuus benedictus, cui complacuiſti, & poſuit te ſuper
thronum Iſraël; eo quod dilixerit Dominum in ſem-
piternum, & conſtituit in Regem, ut faceres judicium
3 & juſtitiam*; † ubi gloſſa ait thronum Regis tegmi-
ne adornatum eſſe; & abundè proſequitur de
thronis, & tegminibus, ſeu ſoliis Regum: & refert
n. 8. quæ erant inſignia Romanorum Regum ex
4 Polidoro, & Caſſaneo, *num.* 13. & 14. † quòd Pro-
reges utuntur omnibus inſigniis Imperatorum.
5 Et quod inſigia Principis fuerunt communica-
6 ta in feudis regalibus. † Et *n.* 17. quòd Legatus
de Latere, eſt imago Papæ: & *n.* 25. quòd Patriar-
chæ æquiparantur Regibus.
7 Et cum Archiepiſcopi æquiparentur Præſidibus
Provinciarum, ut dicit gloſſa *in cap.* 1. *de officio Or-
dinarii lib.* 6. propterea venit dicendum in propoſi-
to, ut in actionibus publicis, quas faciunt Archie-
piſcopi, ut tales ita incundo, ut proceſſionibus ſo-
lemnibus, ſicut ſtando coram univerſo populo de-
beant habere Baldachinum; quia æquiparantur Du-
cibus, ut tradit Corrad. *in templo judicum lib.* 1. *c.* 4.
8 *n.* 2. † Nam ſicut dicit Martha *ſupra* Duces ha-
bere ſub ſe plures Comites: ita Archiepiſcopum
habere plures Epiſcopos, ſufficereque etiam, ſi
unum tantùm habeat; etenim *lex Regia* 15. *p.* 2. *tit.* 5.
9 vocat Archiepiſcopum Ducem Epiſcoporum. †
Et quod Archiepiſcopus debeat habere Baldachi-
num probat Gambata *in tract. de authoritate Le-
gati lib.* 2. §. *illud noſſe num.* 249. ubi ex Sabellico
Æneadum 8. *lib. in fin.* dicit Imperatorem Valen-
tinianum illico uſum fuiſſe, & donaſſe Archiepiſ-
copo Ravennatenſi: & ibi dicit veriſſimile eſſe
Conſtantinum, vel alios Imperatores donaſſe cæ-
teris. Sed quatenus ad Archiepiſcopum pertinet
putat Martha *dict. cap. fin. num.* 31. ſervandam eſſe
conſuetudinem loci, quam pro affirmativa ſatis ju-
re fundari poſſe ait. Ego enim dubito num Bal-
dachinum ſit idem; ac Pallium, quod à Pontifice
Archiepiſcopo hodie traditur in ſinum poteſtatis,
& Dignitatis Archiepiſcopalis.
10 Et licet Patriarcha, & legatus de Latere poſſint
uti Baldachino; eo quòd ſunt majores Archiepiſ-
copis in Dignitate, uti probat Martha *de juriſdi-
ctione diſt.* 2. *p. dict. cap. fin.* benè probans à *num.* 23.
& patet ex his, quæ noto infra *de legatis in tit. de
legato* & *in cap. antiqua*, ubi de Patriarchis; & de
his dixerim etiam ſupra poſſe Pallio uti, ut ootavi
in Rubrica: tamen adhuc dubito; num Balda-
chinum ſit idem quod Pallium, de quo *in titul.
noſtro*.
11 Ad ſecundam quæſtionis partem, num impe-
dientes Archiepiſcopos, Legatos, ſive Patriarchas,
uti Baldachino, ſeu Pallio, vel alios ſupremos Ma-
giſtratus uti ſuis inſigniis, quæ ſibi de jure, vel con-
ſuetudine debentur, poſſint cenſuris affici, & eſt
12 affirmandum per textum *in cap. ſi quis diſt.* 94. † Et
probatur; quia cum cenſuræ relaxentur ex cauſa
13 ardua, Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 3. † & quæſtio honoris di-
catur cauſa ardua, per textum in ſui ratione, *l. ini-
micitia in fin. ff. de bis quibus ut indignis*, † & honor 14
& honeſtas, tanto pretio habendi ſint, ut pari paſſu
cum vita ambulent, *l. Juſta ff. de manumiſſ. vindic-
ta*, † & intereſſe honoris ſit major alio honore. 15
Caſſaneus *de gloria mundi p.* 1. *conſideratione* 20.
tanto magis † quia de jure civili qui non præſtat 16
honorem puniendus ſit, prout eſt caſus *in l. ſinguli*,
& in l. ſciant ff. de officio diverſ. judic. & *in l.* 1. *cod.
de domeſt. & protect. lib.* 12. ut pœna ſacrilegii ſimi-
lis ſit, ſi ſuis honorificentia non deferatur, ut conſi-
derat Martha *dict. p.* 2. *cap. fin. à n.* 32. & 33. ſequi-
tur † ergo dicendum, ut ſi non præſtetur ſibi debitus 17
honor, poſſit cenſuras relaxare; quia tunc non eſt
judex, ſed juris executor cenſetur, ſicut agnoſcit
Innocent *in cap. ex parte de verb. ſignif.* & *in cap.
noſci de elect.* gloſſa *in cap. Romana de pœnis lib.* 6.
latè Gundiſalvus de Villadiego *in tract. de legato
quæſt.* 7. *numero* 37. proſeqoitur Martha ubi ſupra
dicto numero 33.
Ubi dicit ut poſſint excommunicari tales impe- 18
dientes dari propria inſignia, & debitum hono-
rem præſtari, ut decet; imò ait Marta, ut poſſint
totam provinciam afficere interdicto, donec par-
uerint: ſic probans cum Boërio *in tract. de poteſta-
te Legati de Latere* §. *de throno Dei n.* 17. addens
ut interim non ſit conſulendus Pontifex ſummus.
Ad tertiam quæſtionis partem ſuppoſitis latè 19
actis de Pallio ſupra *in Rubrica, & tota quæſtione* 1.
hoc in cap. nunc dico breviter; quòd ſi aliqui ex
noſtratibus Baldachinum Pallium appellarunt cum
Albericus *in Rubrica Cod. de ſacroſanctis Eccleſ.
num.* 4. quæ tena utrum Principes benedicendi in
nuptiis, uti debeant Paliis Eccleſiæ; item & Gun-
diſalvus de Villadiego *in tract. de legata*; quærat
utrum Legatus de Latere, qui utitur eiſdem inſi-
gniis, quibus Papa, debeat proceſſionaliter recipi
ſub Pallio, intelligentes hoc de Baldachino. Tamen
cum Baldachinum ſit ornamentum, etiam Princi-
pibus ſæculi in ornatum appoſitum, ut videtur
ſentire Martha, *dict. cap.* 53. *p.* 2. *de juriſd.* ideo vi-
detur dicendum, ut Baldachinum, & Pallium,
quo Archiepiſcopi utuntur, differant inter ſe,
etſi confundantur.
Ad quartam quæſtionis partem communiter re- 20
ceptum eſt, ut Pallium tanquam ornamentum Ar-
chiepiſcopis aſſignatum inſcribatur duplici, L; ut
videri poteſt ex inſcriptione Tituli noſtri, & *ex
cap. bona* 4. *de poſtul. Prælator.* & *ex cap. ad poſtula-
tionem de renunciatione*, *cap. ſuffraganeis* 11. *de
electione*: tamen non eſt rejiciendus Abbas † qui 21
in Rubrica hujus tituli dicit Pallium quod datur
Archiepiſcopis, ſcribendum eſſe per unum L; &
litteram E. ita ut dicatur *Paleum*, quod eſt pro-
priè dignitatis, & Pallium ſit honeſtatis, & hono-
ris; quod etiam Laicis competit, juxta textum
in cap. ſuſcepimus hoc tit. ut cita Martha *dicta* 2.
p. de juriſdict. cap. 53. *ſub numero* 4. quem tex-
tum in toto tit. noſtro non invenio, quæ ſenten-
tia mihi non diſplicet.
Ad ultimam quæſtionis partem reſpondeo bre- 22
viter, quod poſt ſumptum Paleum, & non aliter,
competit Archiepiſcopis aliud inſigne, nempe Cru-
cem dominicam ante ſe deferre tranſeuntes per
totam Provinciam, etiam in locis exemptis juxta
textum *in dicto cap. antiqua de privilegiis*; *Clem. Ar-
chiepiſcopa, eodem tit.* etenim ſtatim accepto Pa-
leo, elevatur Crux ad benedictionem; Caſtaldus
in praxi cærem. lib. 1. *ſect.* 10. *cap.* 10. *n.* 17. ubi ſubdit

quod ſemper cum Archiepiſcopus in ſua Provincia
dat ſolemnem benedictionem, defertur ante ipſum
23 Crux, qui tunc erit ſine Mitra. † Sic etiam ut ſta-
tim, ac intrat in ſuam Provinciam faciat ante ſe
Crucem deferri per aliquem ex ſuis Capellanis
24 imagine Sanctiſſimi Crucifixi ad ſe converſa. †
Imò & cum in Cathedrali recipitur à Canonicis
Crux præcedit; itaut inter Crucem, & Archie-
piſcopum nemo ſit, niſi dignitates, & Canonici,
tradit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7. n. 126.
& 127.* ubi *n. 125.* cum Quaranta *in ſumma Bull.*
verb. *Archiepiſcopus*, dicit ut porteot Crucem in
25 ſua Provincia, etiam extra viſitationem. † Limitans
niſi eſſet præſens Legatus Papæ, vel Cardinalis,
non Legatus, ſeu Nuncius cum facultate Legati
de latere.

26 Item etiam Archiepiſcopus in tota ſua Provin-
cia utitur Moezeta Violacea ſupra Rocbetum aper-
tum; & ſubditos occurrentes per totam Provin-
ciam benedicit dextra elevata, & extenſa, ſignum
Crucis formans, etiam in loco exempto *dict. elem.
Archiepiſcopo, de privileg.* Quaranta *verbo Archie-
piſcopi authoritas, verſ. 29.* ubi intelligit, tam de be-
nedictione ſolemni per illa verba *ſit nomen Domini
benedictum*, quàm de ſimplici, quæ iterando præ-
27 ſtatur † etiam ut habetur *in dicta elem. Archie-
piſcopo*, poterit ibi Divina officia in Pontificalibus
28 celebrari facere; Quaranta *verſ. 30.* † Ubi advertit
quod pro celebratione in Pontificalibus poteſt col-
locare ſedem; quia ſpectat ad honorem Epiſcopa-
lem, & eſt de acceſſoriis ad celebrationem, & pro-
ſequutus Barboſa *dicto cap. 7.* dicit *n. 132.* quòd
his Pontificalibus utitur ſine Juriſdictione, exerci-
tio, vel officio, ut Miſſam celebrando, vel præ-
29 dicando. † Tamen ſi Juriſdictione, vel officio uti
vellet, id non poſſet ſine licentia Epiſcopi, vel
Superioris loci exempti, ut ordinare, chriſmare,
degradare, vel ſimilia faciendo, ut probat gloſſa
Magiſtr. *in dicta elem. Archiepiſcopo*, & tenent
Pavinus *de viſitatione p. 2. quæſt. 4.* Covar. *in pract.
cap. 9. ſub num. 2.* ubi intelligit, etiam ſi vellet illa
exercere in ſubditum ſuum, non ſolum in loco
exempto, ſed etiam in Diœceſi ſui ſuffraganei.

QUÆSTIO III.

An Archiepiſcopus poſſit lite pendent uti inſigniis Archiepiſcopalibus. Et an Pallii traditio per objectum, crimen queat retardari. Et an ſi Archiepiſcopus faciat ea, quæ ſibi proveniunt ex Pallio ſine eo valida ſint?

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus lite pendente, quando utatur inſigniis Archiepiſcopalibus, ubi de Epiſcopo Cantuarienſi*, n. 2.

3 *Extravagans unica de uſu Pallii.*

4 *Paleum accipere tenetur intra tres menſes à die Conſecrationis, quod non datur, niſi inſtanter petenti, & exigentibus meritis: ubi de formula illud tradendi; & quod Sixtus IV. illud tradidit manibus propriis Patriarchæ Conſtantinopolitano: & qua forma petitur*, num. 5.

FAcit pro affirmativa textus *in cap. 1.* ut lite 1
pendente nihil innovetur, ubi Archiepiſco-
pus Evoracenſis, de quo ibi, potuit uti inſigniis Ar-
chiepiſcopalibus pendente lite, & privilegio præ
ſe ferendi triplicem Crucem per integrum Archi-
epiſcopatum, eo quòd in illa poſſeſſione erat inven-
tus, & lite pendente nihil ſit innovandum, ut *ibi
dixi*, & ex traditis *in cap. bona 51. de appellat.* † 2
Nec turbatur prædicta deciſio, eo quòd ad petitio-
nem Epiſcopi Cantuarienſis ante litem inchoatam,
jam præceſſerat prohibitio Alex. III. contra Evo-
racenſem Archiepiſcopum, ut non poſſet illo jure
uti; quia reſpondetur ultra Abbatem *in dicta cap. 1.*
ut non obſtante illa prohibitione Archiepiſcopus
poſſit per totam Angliam inſigniis illis uti; quia
cum prohibitio prædicta fuiſſet impetrata abſque
citatione, & cauſæ cognitione; ideo non tenuit,
cum nemo nec à Principe ſine cauſæ cognitione e
commodo ſuæ poſſeſſionis privari poſſit, juxta tex-
tum *in c. 1.* cum aliis *de cauſa poſſeſſ. & proprietatis*,
& in tit. de reſtit. ſpoliator. itaque cum ſine cauſæ
cognitione Alex. III. prohibuerit, id factum fuit,
ut cauſa jam cognita reformaret in melius; ſic ut
lite pendente Archiepiſcopus non privaretur poſ-
ſeſſionis commodo utendi, nempe per totam An-
gliam inſigniis illis: docet Granna *in dicto cap. 1.
ut lite pendente ſub num. 3.*

Ad ſecundam quæſtionis partem; quia ſatis fit 3
per Extravag. unicam hujus tituli, ubi Doctores,
quos ibi refert Barboſa; ideo ulterius non inquiro.
Et pro ornamento illius deciſionis, & affirmativæ
ſententiæ applicabis quæ latiſſimè notavi *in cap.
teſtimonium de teſtibus*, ubi an teſtes eo ſolo quod
in eos ſint crimina objecta expellendi ſint à teſtifi-
cando: & in terminis idem Barboſa *de Jure Eccle-
ſiaſt. p. 1. cap. 7. ſub num. 110.* in verſ. *non retarda-
tur.*

Notabis pro complemento quod Archiepiſco- 4
pus infra tres menſes à die conſecrationis, tenea-
tur à Romano Pontifice Pallium accipere. Non
enim Pallium datur niſi inſtanter petenti, & exi-
gentibus meritis, ut multis probat Barboſa *de Ju-
re Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7. n. 114. & 115.* qui *n. 116.*
ponit formulam tradendi Archiepiſcopis Pallium,
& ea quæ ſubſequuntur, *Ad honorem Dei omnipo-
tentis, Beatæ Virginiſque Mariæ, & Beatorum
Apoſtolorum Petri, & Pauli, & Domini Papæ
N. Eccleſia Romana, & Eccleſia N. tibi commiſſæ
tradimus tibi Pallium de corpore Beati Petri ſump-
tum in plenitudinem Pontificalis Dignitatis, ut uta-
ris eo intra Eccleſiam tuam certis diebus, qui expri-
muntur in privilegiis Eccleſiæ tuæ conceſſis à Romana
Eccleſia.* Et Maſcon. *de Majeſtate militaris Eccle-
ſia lib. 1. cap. 8.* verſ. *Ego N.* ponit non ſolum for-
mam, qua quis nomine proprio Pallium petit, ſed
etiam quando per Procuratorem ſuum, quod ſem-
per multis precibus eſt petendum, latè agit Mar-
quin. relatus à Barboſa, & de ceremoniis, quibus
traditur plura ſcribit Caſtaldus *in praxi cæremon.
lib. 1. ſect. 10. cap. 10.* Chriſtophorus Marcel. *in cære-
mon. Romano lib. 1. cap. 8.* ubi dicit ſe vidiſſe Six-
tum IV. manibus propriis dediſſe Pallium Patriar-
chæ Conſtantinopolitano Hieronymo Landro
Veneto, quod judicavit Pontifici indecens. † 5
Forma enim, qua petitur, eſt quæ ſubſe-
quitur *Ego N. electus Eccleſiæ inſtanter, in-
ſtantius, & inſtantiſſimè peto mihi tradi, &
aſſignari Pallium de corpore Sancti Petri ſump-
tum, in quo eſt plenitudo Pontificalis officii.* Et
tunc

Digitized by Google

tunc traditur ſub forma relata, de his formis,
Azor. *lib. 3. moral. c. 34. q. 3.* qui copioſè de Pa-
leo ſcribit, *lib. 8. tit. 2. moral. cap. 33.* & de digni-
tate Archiepiſcopi *cap. 34.* & qui de his ſcribant
ponit idem Barboſa *in princ. hujus tit. n. 1. & 2.* &
de Jure Eccleſiaſt. p. 1. dict. c. 2. num. fin.
6 Ad tertiam dico *ſub cap. 3. verſ. dubium ta-
men eſt.*

Ad Text. in cap. II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Paleum ſuum nequit Archiepiſcopus alteri ac-
commodare*, n. 3.
2 *Metropolitanus unus, non ſepelitur cum alte-
rius Paleo, & tranſlatus ſepelitur cum Pa-
leo ſecunda Eccleſiæ.*

1 TExtus hic probat quod Archiepiſcopus ne-
quit accommodare alteri Archiepiſcopo Pa-
leum ſuum, cum infinitis tenet hic Barboſa *n. 1. &
fin.* ubi dicit quod poterit illud accomodare, ut
2 videatur; & ex verſ. *ſepeliri, n. 2. & 3.* † dicit cum
Quaranta, & Azor. quod unus Metropolitanus
non poteſt cum alterius Paleo ſepeliri. Et quod
paleatus, ad aliam Eccleſiam translatus, ſepelitur
cum Paleo ſibi ſecundo conceſſo, quorum omnium
ratio latè deſumi poteſt ex notatis ſupra *ſub c. 1. &
3 Rubr.* † Nam cum Paleum detur in complemen-
mentum dignitatis, & peti debeat ab electo inſtan-
ter, & inſtantius, evenit ut ſi illud accommode-
tur alteri Archiepiſcopo, eo uti nequeat.

Ad Text. in cap. Niſi ſpecialis III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ſine Paleo, quæ nequeat face-
re*, & n. 2.
3 *Archiepiſcopus poteſt ſuffraganeum ſuum elec-
tum per alios Epiſcopos ſuffraganeos conſe-
crare, & alia Pontificialia per alium exer-
cere*, n. 4.
5 *Archiepiſcopus exercens jam conſecratus ante
Paleum acceptum, ea, quæ ſunt ordinis vali-
dè facit; ſecus ſi non ſit conſecratus.*
6 *Archiepiſcopus ante Paleum receptum, num
uti queat diſpenſandi poteſtate.*

1 HUjus textus deciſio ſatis, ſuperque intelligi-
tur, & exornatur ex adductis ſupra *in dicta
Rubr. & ſub dicto cap. 1.* & cum notet hic Barboſa
n. 4. ſicut etiam jam dixi *ſub dicto c. 1.* quod Archi-
epiſcopus non poteſt ſine Paleo ſua munera exer-
cere, quæ ſunt poteſtatis, ordinis, vel juriſdictio-
nis; indequè ſequi, ut non poſſit nominare, nec
convocare Concilium, nec Chriſma conficere, nec
dedicare Baſilicas, ordinare Clericos, & Epiſco-
2 pos conſecrare, † qui etiam addit *de jure Eccleſ.*

cap. 7. p. 1. à n. 112, & 113. ut nec poſſit perſolve-
re alia munia ſui Officii, quæ non tanquam Epiſ-
copus ſimplex, ſed ut Archiepiſcopus facere vide-
retur *ex cap. quod ſicut §. penult. in fin. de electione*,
Caſtaldus docet *in praxi cæremon. lib. 1. ſect. 10. c. 10.
à n. 16.* ſequitur Barboſa, ubi *dicto num. 12. in fin.*
addit, ut poſſit alia exercere, ſi fuerit confirmatus,
probans *ex cap. ex tranſmiſſa de elect.* ubi nonnulla
notavi. † Verum idem Caſtaldus *dicto cap. 10. n. 3.* 3
dicit quòd poteſt ſuffraganeum ſuum electum per
alios Epiſcopos ſuffraganeos conſecrare *ex cap. ſuf-
fraganeis eodem tit. de elect.* † & alia Pontificalia per 4
alium exercere, dummodo non ſit in mora petendi
Paleum, ad cujus petitionem dati ſunt tres menſes,
ſic declarando textum *in cap. priſca diſt. 100.*
Dubium verò eſt an ſi Epiſcopus faciat ea, quæ 5
ſibi proveniunt ex Paleo, abſque illo valida ſint, &
firma. Quo in dubio Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3.
c. 34. q. 6.* reſpondet ſub diſtinctione: nam ſi ante
Paleum acceptum erat conſecratus rata, & firma
manere quæ fecit circa poteſtatem ordinis, &
Chriſmatis, docet; peccare tamen ait contra Cano-
nes, & Jura. Quod ſi conſecratus non fuerit inania,
& fruſtratoria opera exercere refert ex D. Roderi-
co de Acugna *ad textum in cap. non ſolum diſt. 100.*
& ad textum *in cap. Paleum dicta diſt. n. 2.* idem
Barboſa hic *ſub n. 4.* verſ. *quæris*, ubi diſputavit à
Cugna alias quæſtiunculas, de quibus *ſub c. 1. q. 1.*
Item etiam Doctores per textum noſtrum diſ- 6
putant an Archiepiſcopus ante Paleum receptum
poſſit uti diſpenſandi poteſtate: videbis Sanchez
*tom. 2. moral. lib. 4. de voto cap. 37. & cap. 38. à nu-
mero 8.* Chuchum *lib. 4. inſtitut. moral. tit. 6.* & licet
negativè quod Archiepiſcopus ante Pallium rece-
ptum non poſſit uti poteſtate diſpenſandi cum nul-
lam juriſdictionem habeat in Diœceſi niſi quate-
nus eſt Archiepiſcopus, & ſic cum ante Pallium
non conferatur nomen & inde nec conferri uſum
Pontificalis ordinis nonnulli exiſtiment; tamen ve-
rius eſt poſſe Archiepiſcopum in votis ſæcularium
diſpenſare ex ordinaria poteſtate, quia tantum in-
terdicuntur ante Pallium receptum cogere Con-
cilium & exercere quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, ut
conſtat *ex cap. quod ſicut §. ſuper eo, de electione*, in-
dequè Pontificem dicere *in cap. ſuffraganei de elec-
tione*, integrum eſſe Archiepiſcopo nondum re-
cepto Pallio committere alicui Epiſcopo conſe-
crationem ſui ſuffraganei, quaſi ea commiſſio ſit
actus Juriſdictionis, ubi gloſſa poſt caſus poſitio-
nem *notab. 2.* ait per Confirmationem concedi
Archiepiſcopo ea quæ ſunt Juriſdictionis, & ſic
Hoſtienſis *in dict. cap. ſuffraganei n. 3. & 9.* ubi
Joannes Andreas *num. 8.* Antonius Abbas *n. 1.*
Bald. *num. 1. in fine*, Cardinalis *in unico, op-
poſitione 1. in fine primæ oppoſitionis*, Anchara-
nus ſtatim *in princ. notabil. unico*, & Thomas
Sanchez *dict. cap. 28. num. 9. lib. 4. ſummæ*,
tenent poſſe Archiepiſcopum nondum recepto
Pallio exercere ea quæ ſunt Juriſdictionis.

Ad Text. in cap. Ad honorem IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Paleo ſemper, & ubique utitur Papa, inferiores ſolum certis tantum diebus.*

1 HIc docet Pontifex quòd Papa ſemper, & ubique utitur Paleo, ſed alii inferiores certis tantum diebus; & ratio differentiæ; quia Papæ competit poteſtatis plenitudo, ſemper omnes Eccleſias orbis univerſi, ut probat multis Barboſa hic *num.* 1. & 2. Sed pro materia de his, quæ ad Papæ poteſtatem ſpectant, adjunges, quæ dixi *ſub cap. novit* 13. *in tota ejus parte* 1. *de judiciis*, ubi videbis, & de puncto textus noſtri nonnulla *ſub Rubrica, & ſub cap.* 1. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. Ex tuarum V. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Palei utendi extra Diœceſim conſuetuda facultatem non præſtat, niſi Papa licentia, aut Ordinariorum.*

2 *Dubia aliqua hic remiſſivè, &* n. 3.

4 *Diſpoſitio non ceſſat, ex quo unum de duobus impedimentis ceſſat.*

1 PRobat textus hic ut conſuetudo non poſſit facere quòd extra ſuam Diœceſim quis utatur Paleo, niſi de licentia Papæ, & liceotia Ordinariorum & de ratione ſatis, tam *in Rub.* quàm *ſub. c.* 1. dixi. Verùm quia hic quatenus Pontifex improbat conſuetudinem contrariam, ut corruptelam, poteris, adjungere plura, quæ adduxi *ſub c.* 2. *de judic.* & *c.* 8. *eodem*, & *in c.* 9. & alibi *de foro comp.* item & *in c.* 2. *de probat.* & quæ notavi ſupra *in Rubrica, & tit. de conſuetudine*, præcipuè *in c. ex parte*, & *in c. fin. eodem*, ubi quæ ſint conſuetudines reprobatæ, ut corruptelæ: ſed impugnatur ex dictis infra *ſub cap.* 6.

2 Et quia Barboſa notat hic *n.* 2. in verſ. *nos tamen de ſpeciali gratia indulgemus*, quod privilegia Principum, dum tanguot jura concedentium, debent latiſſimè interpretari; ſecùs quando damnum, vel præjudium tertii. Ideò applicabis ad primum quæ noto per textum ibi *in c. cum dilecti* 6. *de donationibus.* 3 † Ad ſecundum quæ notavi ſupra *in c. illa quotidiana* 39. *de elect. circa finem*: ubi an Princeps, de plenitudine poteſtatis tertio noceat, ac de aliis *in c. per venerabilem qui filii ſint legitimi*: aliqua *ſub tit. de reſcriptis*, & *ſub tit. de privileg.*

4 Item Barboſa hic *n.* 3. notat, quod ubi duo impedimenta, vel requiſita ſunt, non ſufficit ceſſare in illis unum, ut ceſſet diſpoſitio, quia ubi ſunt duo impedimenta quempiam repel entia, ſi unum illorum ſublatum ſit, alterum autem ſuperſit, hoc æquè illum repellat, ac ſi ambo ſubſiſterent. Cui modo dicendi adjunges quæ latè dixi *in c. cum dilecti filii* 6. *de dolo, & contumacia*, & *in c. cum ceſſante* 60. *de apellat.*

Ad Text. in cap. Cum ſis VI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ubique intra Provinciam queit uti Paleo, non extra.*

2 *Proconſules uti etiam queunt extra Provinciam inſigniis ſuæ dignitatis, ut* n. 4. & 5.

3 Clem. Archiepiſcopus de privileg. & *n.* 6.

4 *Inſignia dignitatum alia, denotans ſuperioritatem, & juriſdictionem, alia dignitatem.*

5 L. 1. ff. de officio Proconſulis, l. 2. cod. de præpoſitis ſacri Cubiculi lib. 12.

1 JAm ſupra *in Rubrica*, & potiùs *ſub c.* 1. expendi quæ importare poſſunt pro exacta intelligentia hujus textus; ad cujus ornatum videbis Barboſam *hic*, cui addo quæ ſequuntur, nempe nam cum Archiepiſcopus non poſſit uti Paleo extra Eccleſias ſuæ Provinciæ, improbata conſuetudine contraria, de qua *ſub c.* 5. *hoc tit.* ſequebatur dicendum male textum noſtrum loqui verbis gneralibus, ut ubicumque poſſit Paleo uti. Sed jam verba textus noſtri expenderim ſupra *ſub dicto c.* 1. ea reſtringens, ut Archiepiſcopus ubique, id eſt intra ſuam Proviociam poſſit uti Paleo in locis, & diebus ſolemnibus, ideo non inſiſto.

2 Nec obſtat textus *in l.* 1. *ff. de officio Proconſul. l.* 2. *cod. de præpoſitis ſacri Cubiculi lib.* 12. ubi Proconſulibus, licet ubique etiam extra Provinciam inſignius ſuæ Dignitatis uti. 3 † Nec Clementina *Archiepiſcopus de privileg.* ubi generaliter Archiepiſcopis licet inſigniis Archiepiſcopatus, uti etiam in locis exemptis, cum ea omnia, non ad contentioſam, ſed voluntariam juriſdictiooem ſpectent, quæ ubique exerceri poſſunt 4 † quia omiſſa ioterpretatione Abbatis *in dicto c.* 5. *hoc tit.* dicendum ex, ut jam *ſub c.* 1. retuli, inſignia dignitatis alia eſſe, quæ denotant ſuperioritatem, & juriſdictionem, ut eſt facultas præ ſe ferendi Crucem, & Paleo uti; alia verò, quæ tantùm denotant dignitatem, ut ſunt Rocheti, & ſimilia, quibus Archiepiſcopi, ac Legati utuntur: nam inſignius illis, quibus dignitas demonſtratur, etiam extra Provinciam Archiepiſcopi, & Proconſules uti poterunt. 5 † Quo pacto accipiunt interpretationem textus *in dict. l.* 1. *ff. de officio Proconſul.* & *in dicta l.* 2. *cod. de præpoſit.* ut docent Anton. Faber. *in rationali ad text. in dicta l.* 1. Cujacius *in notis ad text. in l.* 1. *cod. de præpoſit. ſacri cubiculi*, verbo *cum habitul.* 12. Barboſa *de poteſtate Epiſc. tit.* 3. *p.* 1. *n.* 22. & *ſeq.*

6 Et obid reſpondeo ad textum *in dicta clem. Archiepiſcopus de privileg.* ut reſponſum præbui jam ſupra *ſub dict. c.* 1. nempe ut Archiepiſcopus non poſſit uti extra territorium inſignius illis, quibus plenitudo poteſtatis demonſtratur, niſi adſit privilegium, juxta locutionem *dicti c.* 1. in terminis Barboſa *hic n.* 2. & Granna *in c.* 1. *ut lite pendente nihil innovetur, ſub numero* 5. ubi in verſ. *nec obſtat* explicat textum noſtrum, quemadmodum jam expendi *ſub dicto cap.* 1.

Ad

Ad Text. in cap. VII. & fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ſine Paleo, & ſandaliis extra Provinciam celebrat aliquando, & quibus diebus*, n. 2.

3 *Archiepiſcopus num cum Paleo celebret pro defunctis.*

4 *Miſſarum numerus nùm ab Epiſcopis diſpenſetur.*

5 *Paleum conceſſum, & non traditum Archiepiſcopo, comburitur, cum illo amplius, uti nequit.*

1 CUm textus hic dicat, quod poteſt Archiepiſcopus ſine Paleo, & ſandaliis celebrare, tam in ſua, quam in aliena Diœceſi; ideo repetes plura dicta *ſub cap.* 1. ubi hunc textum expendi; non enim ſemper, & ubique intra provinciam poteſt Archiepiſcopus celebrare cum Paleo, ſed certis tantum diebus ſolemnibus, qui in privilegiis ſint expreſſi.

2 Unde ſi dubites qui iſti ſint dies, tractant Doctores *hic, & in cap. præcedenti.* Verum gloſſa *in cap. ad honorem* 4. in verſ. *& hi ſunt Nativitas Domini*, eos recenſet, amplius Durantius *in rationali Divinorum officiorum lib.* 3. *cap.* 17. *n.* 13. Azor. *inſt. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 34. *quæſt.* 2. verſ. *quæres quinam*, Moſcon *de Majeſtate milit. Eccleſiæ p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *pag.* 236. *lit. B.* Fr. Eman. Rodriguez *quæſtion. regular. tom.* 4. *praxis crimin. tit.* 4. *de viſitat. cap.* 14. Zerolas *in praxi Epiſc. p.* 1. verb. *Archiepiſcopus*, §. 2. & alii communiter in hac materia.

3 Et cum textus iſte in verſ. *Sicque ſoluta eſt quarta quæſtio, quæ quæſiviſti, an tibi ſit licitum pro defunctis cum Paleo celebrare*, poſſes nunc tractare de ſolemniis, quæ ſervari debent in his defunctorum miſſis: & recurres ad Gavantum, Alcocer. & alios *de cæremoniis in miſſis celebrandis* ſcribentes, quibus abſolutè ſcies, quæ ad punc-

4 tum ſpectant. † Et ad quæſtionem de diſpenſando ab Epiſcopo in numero Miſſarum, ac in aliis circa reſponſa quæ pro eis effunduntur: applicabis quæ adduxi infra *ſub cap.* 16. *de foro ſub quæſt.* 3. ubi etiam de commutandis piorum voluntatibus.

5 Unum tamen notabis pro complemento materiæ, ut Paleum conceſſum, & non traditum Archiepiſcopo, cùm non poſſit illo amplius uti; ſit comburendum, & cineres in Sacrario ponendi: ſic tradit Barboſa declaratum verbo *Pallium in Bullario.* Juxta S. Gregor. Rit. urbis Subdiaconorum 4. Martii 1606.

AD TITULUM

De Renunciatione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio, permutatio, & reſignatio beneficiorum ad idem tendunt, quæ commodè ſub hoc titulo de renunciatione tractari queunt.*

2 *Renunciatio duplex eſt, tacita, & expreſſa,* *infra* in Rub. q. 1. à n. 2.

TItulus iſte conducit ad Renunciationem, permutationem, ac reſignationem beneficiorum: 1
& ſic infra notata *ſub titulo de Permutatione lib.* 3. conducunt ad hanc tractationem, & hic notata ad illam; imò Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 2. *c.* 15. *cum ſuis* §§. *lib.* 3. ſub unica contextura ſcripſit de his omnibus, & qui Doctores ex propoſito agant, refert idem Barboſa hic *n.* 2. ubi *num.* 4.
† definit, & *à n.* 8. dicit duplicem eſſe renunciationem, expreſſam, & tacitam, & *num.* 12. & 13. inter utramque ponit differentiam, ubi quæ ſit ſimplex, & pura, & quæ conditionalis, idem *in dicto tract. de Jure Eccleſiaſt.* quibus addo Tondutum *p.* 1. *quæſt. benef. cap.* 75. ubi de reſignatione mutua beneficiorum, & *p.* 2. *c.* 4. §. 7. de reſignatione & §. 8. de permutatione, & antequam ad notabilia hujus tituli deſcendam; utpote neceſſarium, duxi aſſignare quæſtiones, quas tractatas plenè poſui *ſub lib.* 2. *decret.* quem ex propoſito repetitum leges quæ ſubſequuntur *num. ſeqq.* 2

1. *Beneficium renuncians an poſſit libere, & quandocumque ad illud regredi*, dixi *in cap. ſollicite* 2. *& cap.* 3. *de reſtit. ſpoliat. quæſt.* 2. *& quæſt.* 1. ubi quid de permutantibus invalidè: & quid ſi beneficium ſit juris patronatus ibi *in verſ. ex his*, & verſ. *ad tertiam.*

2. *Reſignare beneficium, an poſſit excommunicatus:* dixi *in cap.* 24. *de re judicata quæſt.* 2. verſ. *ad ſextam.*

3. *Reſignatario, an noceat ſententia lata contra reſignantem*, dixi *in dict. cap.* 24. *de re judicata* q. 4. verſ. *ad ſecundam.*

4. *Renunciationes, quæ fiunt nonnullorum jurium, aut immunitatum*; plena manu tractavi *ſub cap. ſi diligenti de foro compet.* & in aliis juribus, ut per quæſtiones tractatas, offendes, ſi legas quæſtionarium omnium, quæ ſcripſi, *ſub dicto lib.* 2. *decret.*

AD RUBRICAM

De Renunciatione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciationis expreſſa definitio.*

2 *Renunciatio expreſſa, ſeu tacita quibus exemplificitur, & quos effectus producat* & n. 3.

3 *Renunciatio expreſſa eſt duplex, plura, ſeu conditionalis: & quæ differentia inter utramque & coram quo fiat*, n. 4.

4 *Dimiſſio, ſive renunciatio beneficii poteſt fieri etiam coram Prælato inferiore, juriſdictionem habente, & qualiter coram coadjutore Epiſcopi*, n. 5. & 6.

6 *Reſignatio beneficii non admittitur à Vicario Generali, niſi de mandato Epiſcopi.*

7 *Renunciatio ſine authoritate Superioris non fit; non enim dimiſſio conſiſtit in ſola voluntate beneficiarii* n. 8. *& de ratione* n. 9.

9 *Quaſi contractus quidam initus inter beneficiarium, & ipſum Prælatum.*

10 *Renunciatio eſt ſpontanea, juris proprii dimiſſio.*

11 *Renunciatio Officiorum ſit in manibus Regis, ubi de ætate ad renunciandum remiſſivè, ubi de aliis.*

12 *Renunciatio beneficiorum eſt conſenſus ad illam* num. 13. *& qualiter procurator renunciet*, n. 14. & 15.

15 *Procurator ad renunciandum beneficium, num revocetur.*

16 *Renunciationis publicatio quando, & de aliis remiſſivè*, & ſub num 17.

17 *Reſignatio beneficii non facta mentione, quod reſignans ſit ordinatus ad ejus titulum, non valet.*

18 *Reſignatio facta in manibus non volentis eam aceptare, non aufert beneficium.*

19 *Reſignatio beneficiorum quatenus ad conſanguineos.*

20 *Reſignatio beneficii, cùm poſſit fieri à non ſolvente penſionem, reſolvitur ſub diſtinctione*, & n. 21.

22 *Emphyteuta ob non ſolutum Canonem, cadit à jure ſuo.*

23 *Reſignandi animo acceptatum beneficium num faciat ut ſic accipiens peccet lethaliter. Et num liceat beneficium procurare animo retinendi* n. 24. *remiſſivè.*

25 *Renunciari nequit beneficium cum pacto de redimenda penſione.*

26 *Reſignans nequit ſine manifeſtatione Pontifici facta obligare reſignatarium cum reſervatione penſionis, ut aliqua onera ſuſtineat. Quid ſi ordinarius commiſſionem haberet imponendi penſionem*, n. 27.

1 CUm ergo hic *in tit. noſtro*, agatur de renunciatione expreſſa beneficii; ideo tantum de ea definitionem aſſigno, *ut ſit legitima beneficii dimiſſio à ſuperiore admiſſa*. Cujus definitionis partes expendunt communiter Doctores, quos refert, & ſequitur Barboſa hic à *num.* 4. latè idem *de Jure* 2 *Eccleſiaſt. p. 2. lib. 3. cap. 15.* † Et utrobique ait renunciationem duplicem eſſe, tacitam, aut expreſſam. Primam exemplificari in eo, qui dum contraxit matrimonium, aut aliud ſecundum beneficium incompatibile, conſequutus fuit, vacat, quod ante poſſidebat. De primo caſu ſunt textus *in c. 2. & cap. quod à te de Cleric. conjugat.* De ſecundo *in cap. de multa 28. de præb. extravag. execrabilis, Joañis* XXII. *§. quid verò, eodem tit.* etenim tacita renunciatio illa videtur eſſe quæ non ex verbis, ſed ex aliquo actu ad renunciandum accommodato à Jure deducitur, ut queat exemplificari in caſu textus *cap. tranſmiſſa, hoc tit.* & textus in *cap. ex ore* 3 *de his, quæ fiunt à majori parte Capituli.* † Expreſſam verò dici, quæ à reſignante verbo, vel ſcripto juxta formam à jure præſcriptam celebratur, quæ eſt duplex, alia ſimplex, & pura, quæ ex mera liberalitate abſque ullo pacto, & conventione fit. Altera conditionalis, quæ in favorem tertiæ perſonæ, vel ſub aliqua conditione celebratur. Et inter utramque eam, nempe conſtitui differentiam, quod ſimplex, & pura à jure recepta fieri poſſit coram Diœceſano Epiſcopo. Secunda verò conditionalis, quæ à jure reprobata erat, juxta gloſſam in verbo *dimittere in cap. ex parte el. 1. de officio deleg.* quæ ſecundùm ſtylum Romanæ Curiæ, à multis ſæculis jam obſervatum, tantum admittitur à Romano Pontifice: vide Riccium *collectione*, 1603. ad textum *in capite cum Clerici de pactis.*

Unde dubitare poteris quis ſit ille Superior, or- 4 dinarius, à quo dimiſſio beneficii admitti poſſit. Et reſpondeo eſſe illum, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, *clem. unica hoc tit.* cumque renunciationem admittere, juriſdictionis ſit; ideò in manibus Superioris facienda eſt, ut omnes communiter admittunt; & ſic fieri poterit renunciatio coram inferiore habente juriſdictionem Epiſcopalem, etſi Epiſcopus non ſit, † item coram 5 coadjutore Epiſcopo dementi dato cum in ſpiritualibus, & temporalibus, generalem, & liberam poteſtatem habeat; quod ſi detur Coadjutor, infirmo Epiſcopo, aut ſeni, tunc non ſit ex ejus conſenſu, admittet reſignationes coadjutor.

Itaque reſolves, ut omnis Superior ordinarius 6 Eccleſiaſticus, habens ſpiritualia, ſit legitimus ad admittendum renunciationem liberam beneficii. Ejus autem Vicarius Generalis non niſi habeat ad id mandatum ſpeciale ſui Epiſcopi, aut Ordinarii, ſed Capitulum Sede vacante, cum fungatur vice Epiſcopi, & in ejus juriſdictione ſuccedat, poterit reſignationem admittere, non inquam conferre. Garcia *de beneficiis p. 11. cap. 3. n. 256.* & *cap. 4. à num. 75.* Riccius *in praxi aurea reſol.* 243. aliis, Barboſa *dicto cap. 15. de Jure Eccleſiaſt. lib. 3. n. 13.* de quo *ſub tit. de Capitulo ſede vacante.*

Iterum dubitabis an renunciatio beneficii facta, 7 abſque Superiore valere poſſit; igitur Innocentius *In cap. quod in dubiis hoc tit.* abſolutè docuit renunciationem ſine Superioris authoritate factam, nullius eſſe momenti, per textum, quem allegat *in cap. non oportet 7. quæſt. 1.* ibi *hoc factum prorſus irritum denunciatur*; ſed de hoc & aliis dubiis *infra* ſub Rubro notatur. † Unum tamen advertes non con- 8 ſiſtere in ſola voluntate beneficiarii, beneficium dimittere, & ſerviendi munus à ſe abdicare, ſed ad Prælatum ſpectare ponderatis omnibus circunſtantiis, & inſpicere utilius, ne ſit Eccleſiæ renunciationem admittere, aut pœnitus repudiare. † 9 Cujus rei ea nempe ratio eſt; quia in beneficii collatione inter Prælatum, & ipſum beneficiarium initus eſt, velut contractus, per quem beneficiarius obligatur Eccleſiæ ſervire, & ipſa Eccleſia ad eundem alendum pro ſervitio; argum. textus *in c. niſi cum pridem §. verum hoc tit.* ibi *fide media compulſaſti*, ubi Doctores.

Et cum etiam generaliter dixerit hic Barboſa 10 *ſub dicto num. 4. in princ.* ut renunciatio ſit ſpontanea, Juris proprii dimiſſio, & hujus ratione ſunt plura, quæ renunciari queant, ut ſupra inſinuavi. Ideò pro ampliatione hujus Rubricæ, & materiæ adnotare libuit extraordinarios Interpretes, adducentes nonnulla, tam pro renunciatione beneficiorum quàm officiorum.

De officiorum renunciatione Maſtrillus *de Ma-* 11 *giſt. lib. 1. cap. 24.* & quod officiorum renunciatio fiat in manibus Regis ad inſtar, Riccius *collect.* 2010. *de ætate*, ut quis poſſit renunciare; Narbona *anno* 14. *quæſt.* 57. & ut quis comprehendatur ſub pœnis confidentiarum, idem *quæſt.* 58. de ætate ad renunciandum in contractibus *anno* 25. *quæſt.* 13. de renunciationis nullitate Capellæ ad quam quis ordinatur, Valenzuela *p. 1. conſ.* 32. de tacita renunciatione Riccius *collect.* 1427. ubi exemplificat in caſibus, quatuor.

De reſignatione beneficiorum noviſſimè poſt 12 Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. lib. 4. cap. 15. cum ſuis §. §.* ubi infinitos refert de materia agentes, & eam expendens noviſſimè Franciſc. Tondutus *in benef. q. p. 2. cap. 4. §. 7.* † De conſenſu præſtando in reſi- 13 gnatione

gnatione, Riccins collect. 1868. *ſuper Regula Cancellariæ de præſcenſibus*, ubi refert caſus, in quibus per procuratorem ſit præſtandus, & reſignationi-
14 bus beneficiorum. † Et Barboſa *dict. cap.* 15. *n.* 23. dicit quod procurator reſignantis, poteſt poſt ejus obitum, aut revocationem ſibi intimatam compelli per reſignatarium ad polteriorem conſenſum
15 præſtandum, † quomodo, & quando procurator ad reſignandum beneficium conſtitutus, poſſit revocari. Et quæ requirantur, quibus ſit notificandum, ac de aliis Franc. Tondutus *p.* 1. *cap.* 26. *in q.*
16 *beneficial.* † De publicanda reſignatione præter ordinarios Riccius *collect.* 468. *ſuper Regula Cancellariæ de publicandis*. De Bulla Pii V. circa reſignationes, idem *collect.* 515. ubi de pœna ſuſpenſionis contra eas dmittentes abſque cauſis, & *col.* 627. ubi de tempore, ut publicentur, & in quibus fiat beneficiis, & iterum ſuper eadem Bulla circa publicationem beneficiorum exiſtentium in Cathedrali,
17 ac de aliis *collect.* 1491. † qui etiam iterum *collect.* 1492. expendit Tridentinum *ſeſſ.* 21. *cap.* 2. in illis verbis. *Quod reſignatio beneficii, non facta expreſſa mentione illius qualitatis, quod ipſe ſcilicet fuiſſet ordinatus ad titulum dicti beneficii, non valet*, ubi ampliat in nonnullis caſibus. De reſignatione illius, qui moritur inira 20. dies, idem Riccius *collect.* 1405 *ſuper regula de infirmis reſignantibus*, ubi plures recolligit deciſiones, & *collect.* 837. de actibus à moribundo factis, idem Riccius alia plura congerens,
18 *collect.* 2037. † Et quòd beneficium non aufertur, ſi ejus reſignatio fiat in manibus non valentis eam
19 acceptare, Gurriez, *conſ.* 42. † Et de reſignatione beneficiorum, quorum collatio non fiat conſanguinibus decidit Pius V. *in conſt.* quam refert Scortia *epitome* 201. qui etiam agit de publicandis reſignationibus, *epit.* 135. ex Greg. XIII.
20 An non ſolvens penſionem poſſit beneficium reſignare. Riccius *collect.* 1699. *ſuper clem. cum pridem de pactis*, ubi diſtinguit, nam ſi ille in cujus favorem reſervata eſt penſio illa, non ſoluta, agit ad privationem, vel ad regreſſum, tunc non poſſit reſignare; ex eo quia accedente voluntate, & Domini declaratione, abſque dubio ſit privatus; quoniam cum per privationem non habeat jus,
21 fruſtra reſignat, quod non habet, † aut ſi non ſit actum contra non ſolventem penſionem: & hoc in caſu ait Riccius poſſe beneficium illud reſignare ad favorem alicujus, & conſtituit diverſitatis rationem inter utrumque caſum; quoniam ante declarationem creditoris, poteſt debitor impunè reſignare, eò quòd pœna adhuc non ſucceſſerat, quæ habet locum agente penſionario; ſic volente illo, in cujus favorem fuit illa pœna appoſita ſic
22 refert cum multis deciſum. † Et confirmat ex illo caſu, ut emphyteuta ob non ſolutum Canonem cedat à jure ſuo, ſi declaratio Domini directi adhæreat: videbis Puteum *deciſ.* 301. *lib.* 3. de quo *in cap. fin. de locato.*
23 An recipiens beneficium animo reſignandi vel permutandi, peccet, agit ad utramque partem Diana cum multis *p.* 8. *tract.* 7. *reſ.* 14. ubi videtur aſſirmativam ſequi ex Bulla Pauli IV. ſed Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 45. *n.* 12. Caſtrus Palao *tom.* 2. *tract.* 15. *diſp.* 4. *puncto* 7. *num.* 11. Leſſius *lib.* 2. *de juſt. cap.* 34. *dubio* 26. *num.* 136. Vaſquez *de benef. cap.* 3. §. 2. *dubio* 1. *n.* 43. aliter, eo quòd recipiens beneficium, non eſt obligatus illud perpetuò retinere; nec eſſe peccatum unum recipere, donec pinguius aliud conſequatur, † Et iterum idem Diana,
24 *p.* 9. *tract.* 7. *reſol.* 51. agit de quæſtione. *An licitum ſit procurare beneficium animo illud retinendi:* ibi iterum repetit deciſionem, & tenorem dictæ Bullæ Pauli IV. in verſ. *denique.*

Beneficium an renunciari poſſit cum pacto de 25
penſione redimenda, & reſpondetur negativè; quia eſt onus pretio æſtimabile, ut tenet Caſtrus Palaus *tom.* 3. *diſp.* 9. *de ſimon. puncto* 13. *n.* 11. Garcia *de benef. tom.* 2. *p.* 11. *cap.* 3. *n.* 172. Gigas *de penſ. quæſt.* 87. *ad finem*, cum aliis Diana *p.* 10. *tr.* 14.
reſ. 1. † qui cum eodem Caſtro Palao *Puncto* 13. 26
n. 14. idem reſolvit de alia quæſtione, an ſine manifeſtatione ſuperioris (qualis eſt Pontifex) poſſit reſignans cum reſervatione penſionis obligare reſignatarium ad aliqua onera admittenda, v. g. ut fidejuſſorem ſæcularem, vel aliquam hypotecam aſſignet, vel illi anticipatè ſolvat; eo quòd timet reſignatarium tardum futurum eſſe in ſolvendo; quia ut docent Leſſius *lib.* 2. *de Juſtitia*, *c.* 33. *dubio* 15. *n.* 93. Suarez *lib.* 4. *de relig. cap.* 35. *n.* 23. *in fine*, ille contractus eſt ſimoniacus, cum obliget reſignatarium ad id, quod de jure non
ineſt ei, qui ex vi reſignationis imponat onus pre- 27
tio æſtimabile. † Et dicit Suarez etiam procedere, ſi ordinarius commiſſionem haberet imponendi penſionem; ob idque penſionem ſic conſtitutam ſolvi non poſſe; imò & poſſe beneficium tanquam vacans impetrari, ut dicit Leſſius, *num.* 93. videndus, ſin autem poſt conſtitutam penſionem obligaretur reſignatarius ad dicta onera, non eſſet ſimonia nullo jure. Flamin. *lib.* 14. *quæſt.* 7. à *n.* 53. cum communi Doctorum.

Ad Text. in cap. I. hoc titulo. De Renunciatione.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Reſignationis cauſæ, ex quibus ſuperiores eas admittunt.*

2 *Senectus, & debilitas, eſt cauſa reſignationis, an ſit nec ne, quæ non dependet ab arbitrio cujuſque eam allegantis*, n. 3.

4 *Infirmitas aliquando eſt cauſa ad reſignandum.*

Litteræ hujus textus poterant ſigillatim adjun- 1
gi cauſæ, quarum ratione reſignationes debent admitti à ſuperioribus, quas Doctores congerunt occaſione textus *in cap. ad ſupplicationem* 9. *hujus tituli*, ubi Innocentius III. ſcribens Epiſcopo Arelatenſi, poſuit ſex cauſas, ex quibus Epiſcopi poſſunt petere, & Papa conſuevit concedere cedendi licentiam, quas ſequentibus verbis explanavit.

Debilis, ignarus, malè conſcius, irregularis.
Quem mala plebs odit, dans ſcandala ſedere poſſit.

De ſingulis explicitè nonnulla congerit, & ex- 2
pendit Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p.* 2. *cap.* 15. *lib.* 3. §. 2. à *n.* 89. hic tantum de debili, hoc eſt de infirmo, aut ſene, agit Pontifex, ac de eo, qui ſe inſufficientem conſiderat, quos non excuſat ob rationes, de quibus *hic*. Etenim ſenio confectus, ſi nihilominus Eccleſiæ ſit utilis, non datur renunciandi facultas, ſed potius ei coadjutor aſſignatur.

Nec eſt in arbitrio cujuſquam dicere, quæ ſit 3

 ſenectus

ſenectus quæ Prælatum impotentem reddit ad exequendum officium paſtorale, quin potius hoc relinquatur arbitrio Papæ, ut tradunt Menochius *de arbitrariis caſu* 33.*n.* 3. Maſcard. *de prob. concluſ.*1295.*n.*8. Flamin. *de reſignatione lib.* 6. *quæſt.* 3.*num.*56.*& quæſt.* 6. *à n.*5. Maſcard. Anton. Genuenſ. *cap.*53. *n.*1. Rendina *in promtuario recept. ſentent. tom.*1. *prope finem*, *miſcel.* 4. de infirmo, ſeu debili infra *in cap. niſi cum pridem.* Et ob hoc adjunges quæ de ſenibus dixi *ſub cap. quoniam frequenter*, ut lite non conteſtata in verſ. *ſenes, & valetudinarii*, & *in cap. ſi qui teſtium* 8. *de teſtib.* & quæ noto infra *de Clerico ægrotante*, *vel debilitato.* 4 † Imò hic *n.* 4. Barboſa pluribus comprobat rationibus, quod infirmitas plerumque prodeſt his notulis, latè poteris explanare textum noſtrum, de aliis inquam caſibus *infra ſuis in locis.* Super regula de infirmis reſignantibus applicabis quæ notat Riccius *collect.* 837. ubi quærit an habeat locum extra curiam: vide ſupra *ſub Rubrica* in verſ. *de reſignatione.* Item de cauſis ad reſignandum, propter infirmitatem, aut ſenectutem, Barboſa *dict. cap.* 55. *à num.* 98. legendus.

Ad Text. in cap. II. hoc tit. De Renunciatione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium abjurans, licitè poteſt illud obtinere, ſi denuo eligatur, & de juramento ulterius non petendi*, n. 3. & n. 7.

2 *Remittens jus futurum, remittit ſolum illud, quod habet cauſam de præſenti.*

4 *Juramentum ſemper intelligitur, cauſa durante, nec durat mutatione rei*, n. 5.

6 *Juramenti vis intelligitur, ſalva authoritate ſuperioris, ubi de aliis remiſſivè.*

7 *Juramentum debet intelligi, ut alias non obviet juri, nec valet factum in præjudicium ſuperioris*, & n. 8.

9 *Juramentum nunquam extenditur, cum ſit ſtricti juris.*

1 AD hunc textum congerit plura Barboſa, ſed de ejus intellectu dixi *in c. fin. de foro comp. quæſt.*3.*num.*11.*& in cap.*2. *de reſtit. ſpoliator. q.*1. *n.*8. cujus ea generalis deciſio, ut qui abjurat beneficium licitè, poſſit illud obtinere, ſi denuo ad illud eligatur; & ex multis Barboſa hic comprobat deciſionem *num.* 2. *&* 3.

2 Quia remittens jus futurum, cenſetur remittere ſolum illud, quod habet cauſam de præſenti tantum, non aliud *l. quod ſervus ff. de conditione ob cauſam*, & ibi *num.*6.*&* 7. quia renunciatio jurata, non trahitur ad jus ſuperveniens, vel futurum; & quia juramentum non extenditur ad actus incogitatos.

3 Unde ego pro ampliſſima materia hujus textus adjungo, quæ ſubſequuntur, & primo de juramento, ulterius beneficium non petendi, noto infra *in cap.*4. *de his, quæ vi*, & dixi *in cap.* 2. *de reſtit. ſpoliator.* & de reſignatis regreſſu ad beneficium, dixi ibi *quæſt.* 2. & notavi ſupra *ante Rubricam*, verſ. *beneficium renuncians.*

4 Et quòd Juramentum ſemper intelligatur durante cauſa, dixit Sanchez cum mult *tom.* 2. *moral lib.*3. *de juram. cap.*17. *num.*4. Gomezius *in l.* 22. *Tauri num.*10. quem leges. Igitur cum juramentum intelligatur durare rebus ſic ſtantibus, cum juratur, † evenit quod ex mutatione rei, jam juramentum non liget: 5 qua de cauſa applicabis hia quæ latiſſimè adduxi *in cap. quemadmodum* 35. *de jurejur.*

Et in verſ. *non enim videtur*, induces ut juramenti vis ſemper intelligatur, ſalva authoritate 6 Superioris, ut latè tractat Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.*2. *de juram. cap.*34. ſed de hoc applicabis quæ longè notavi *in cap. venientes* 19. *de jurejur.* Etenim Superior poteſt juramentum inferioris relaxare, ut longè notavi *ſub cap.* 1. *eodem tit.* & quòd juramentum parti præſtitum ab eo abſolvatur, dixi adducens textum hunc, Gratianus *regula* 274. Itaque cum juramentum debeat intelligi, ſi fieri 7 poteſt, ut non obviet juri, alias tanquam temerarium, non obliget, juxta *cap. ad noſtram* 21. *de jurejur.* † Sic factum in præjudicium Superioris, vel quoties ille relaxat illud. 8 Quapropter ex nova cauſa potuit qui renunciavit eligi; quia ipſe non appetit, nec proprio facto regreditur; ſed per Superiorem electus de novo tantum electioni de ſe factæ, conſentit; argum. eorum, quæ notavi *in cap. cum in jure peritus de electione.*

Item etiam conſiderabis pro fundamentali deciſione, & ratione textus noſtri, quod juramentum, nuſquam extenditur; eo quòd ſit ſtricti juris. 9 Quo fit ut hic non extendatur ad caſum inopinatum novæ electionis: arg. eorum, quæ latè dixi *in cap. pen. de jurejur.* & applicabis notata ſupra *in cap. cum inter.* 36. *de elect.*

Ad Text. in cap. Ex tranſmiſſa III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians beneficio ſuo, illud nequit repetere, niſi reſignatio nulla fuerit, aut ſubreptitia*, num. 2.

3 *Redire ad beneficium reſignatum: an quis poſſit abſque nova collatione remiſſive.*

4 *Reſignatio ab excommunicato facta num valeat remiſſivè.*

5 *Votum ab infirmante, emiſſum, vel exiſtente in naufragio, ſeu periculo, num valeat remiſſivè.*

6 *Religionem ingredientes ante profeſſionem liberè poſſunt ad ſæculum redire.*

7 *Offerens ſe, & ſua Eccleſiæ ſæculari, poteſt ſecum transferre ad alias res, quas obtulit.*

TExtus hujus deciſio quatenus dicit, ut qui re- 1 nunciavit ſuo beneficio, illud repetere nequeat; ſed ſi de novo eligatur, poſſit in idem beneficium admitti, multum juvatur, ex notatis *in cap.*2. *præcedenti*, & de ejus intellectu in ſua propria ſpecie dixi *in cap.* 2. *de reſtit. ſpoliatoe. quæſt.* 5. *num.* 5. *&* 21. *&* *num.* 8. ad textum noſtrum. Anton. Naldus *hic.*

Et cum hic ex verſ. *non tanquam unum de Ec-* 2 *cleſia*, notet Barboſa, quod reſignans non poſſit beneficium reſignatum repetere, niſi reſignatio nulla

nulla fuerit, aut ſubreptia; quia tunc jus a reſignante non abdicatur, multis comprobans *numero* 5.

3 Ideò rectè poteris hic ultra illum applicare quæſtionem, an abſque nova collatione poſſit quia redire ad beneficium reſignatum, quando reſignatio à principio ex aliqua cauſa non valuit de qua cum multis Zevallos *in pract. quæſt.* 561. ipſum longè agentem videbis, ſed facilis eſt reſolutio ex dictis, & ex his, quæ dixi *ſub dicto cap.* 2. *de reſt. ſpol. q.* 1. & 2.

4 Reſignatio ab excommunicato facta in favorem tertii an ſit valida, diſputat Diana *p.* 5. *tract.* 9. *reſol.* 106. ſed expendes ex his, quæ dixi *in cap. ad probandum* 24. *de ſententia, & re judicata quæſt.* 4. verſ. *ad ſecundam* & notavi ante Rubricam verſ. *reſignare.*

5 Et in verſ. *dum infirmitate laboret*, dum hic Barboſa *n.* 2. notat cum Covarruu. *de ſponſ. cap.* 3. *p.* 2. §. 4. *n.* 16. quod votum emerſum ab ægroto, vel exiſtente in belli, naufragii, alteriuſvè periculi diſcrimine, non ſit ex eo invalidum; ideò applicabis quæ de voto ab infirmante facto, dico infra per textum ibi: *in cap. litteraturam* 3. *de voto.*

6 Et in verſ. ibi: *apud Monaſterium &c. & ibidem moram aliquantulum faciens ea, quæ prædicta Eccleſia ſancti Nicolai contulerat, ſibi fecit reſtitui.*
His verbis poteſt adjungi quidquid noto infra
ſub cap. ad noſtram de regularib. & *in cap. ad Apoſtolicam* 16. *eodem*, ubi de tempore ad profitendum
dato, intrantibus religionem, quibus ante profeſſionem liberum eſt ad ſæculum redire, ut hic
7 contingit. † Et itidem applicabis ad dictum, quod
ex textu noſtro comprobat Covarru *in cap.* 1. *de teſtam.* à *n.* 19. dum dicit, ut qui ſe, & ſua obtulit Eccleſiæ ſæculari, poſſit ad aliam Eccleſiam transferre ſecum res, quas obtulit: applicabis plura, quæ latè dixi *ſub cap. in præſentia* 8. *de probationibus*

Ad Text. in cap. Admonet. IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficiarius nequit renunciare ſuum beneficium abſque licentia ſui prælati item nec permutare*, n. 2.

3 *Beneficiarius non habens beneficium in titulum, nec reſidentiam requirens, poteſt ire quo velit.*

4 *Papa num renunciet libere Papatui.*

5 *Renunciatio num ſit ſimonica, & de aliis remiſſive.*

6 *Reſignationis hic nonnulla aſſignantur quæſtiones.*

7 *Reſignari beneficium debet in manu ſuperioris, nec ſufficit coram Notario tantum.*

8 *Renunciatio facta cum intentione, ut alter conſeratur beneficium, eſt ſimonica.*

9 *Reſignans num admonendo ſuperiorem, & non ſpectando, ejus conſenſum, ſatisfaciat* n. 11.

10 *Verbum* inconſulto *regulariter ſumitur pro conſenſu.*

12 *Reſignatio eſt nulla in aliquibus caſibus, ut interveniente pecunia, & facta pendente accuſatione, in favorem certæ perſonæ, & quando jus aliquo manet penès reſignantem, item ſi facta non fuerit mentio de aliis penſionibus & beneficiis, non publicata, facta à procuratore poſt annum ſui mandati, ſeu vigore epiſtolæ miſſæ*, numero 13. 14. 15. 16. 17. 18. & 19.

20 *Reſignatio nulla eſt, ſi non acceptat reſignatarius, etſi eſt recepta à vicario*, n. 21. *ſi eſſet facta cum promiſſione penſionis*, n. 22. *fallit*, à num. 23.

Reſignatio facta ab infirmo cum pacto retrocedendi in caſu convaleſcentiæ, valet. Item ſi procurator habet mandatum ad reſignandum cum reſervatione fructuum, n. 24.

25 *Conventio in reſignatione conſtituenda reſpecta promiſſionis facta de fructibus ſolvendis, dicitur ſimoniaca.*

26 *Reſignatio non dicitur effectuata, donec litteræ fuerint executa. Et eſt nulla, in qua non fuit facta mentio, quod permutans reperiebatur ordinatus ad titulum beneficii*, n. 27.

28 *Reſignans, reſervata penſione, ſi aliqua cauſa annullari contingat, reſignatio non valet, jus abdicare à reſignante.*

HIc eam deciſionem Pontifex præſtat, ut be- 1
neficiarius non poſſit raſignare ſuum beneficium abſque licentia ſui Prælati. Et multis hic
comprobans Barboſa, *n.* 1. 2. & 6. † porrigit, *n.* 5. 2
ejus dictum, etiam ad permutationem beneficio- 3
rum, *n.* 7. reſolvens ut qui non habent beneficia in
titulum, reſidentiam acquirentia, poſſint ire
quò velint; itaut Ordinarii teneantur illis dare litteras commendatitias. De ratione textus noſtri
dixi ſupra *ſub Rub.* ubi etiam dixi de ordinario,
à quo admitatur renunciatio.

Pro materia textus noſtri adjunges plura, quæ 4
tractat Azor. *tom.* 2. *moral. lib.* 4. *cap.* 6. ubi an renunciatio poſſit fieri à Pontifice Pontificatus; & quod
Papa liberè renunciet Papatui, & de reſignatione
Naldus *in cap.* 1. *hoc tit. lib.* 6. ubi videbis, quod citat
Barboſa. † An renunciatio ſit ſimoniaca, Suarez 5
tom. 1. *de religione, lib.* 4. *de ſimonia cap.* 35. ad plures
alias quæſtiones aptas ad textum noſtrum videbis
eundem Azor. *lib.* 7. *tit.* 2. *mor. cap.* 18. *per totum*, &
cap. 19. 20. 21. 22. 23. 24 & 25. & quæ tractat Garcia *de beneſ. p.* 10 *cap.* 3. §. 1. 2. & 3. Balboa *in cap.* 6.
de exceptionib. num 73. ubi de regreſſu.

An Judex Eccleſiaſticus appellatione remota, 6
poſſit admittere reſignationem, Zevallos *de las fuerças p.* 2. *quæſt.* 150. Et à quo tempore deſinat
percipere fructus, & acquirantur reſignatorio ibi
à n. 38. Et quòd non valeat reſignatio ſine conſenſu Patronorum ibi *quæſt.* 34.

Et quatenus hic patet quod beneficium debet 7
reſignari in manibus Superioris, ut dixi *ſub Rubrica*, & probat textum noſtrum adducens Ricci.
collect. 810. ad gloſſam *in cap. ex parte*, ubi Abbas
de officio deleg. & inferens primo quod renunciatio facta beneficii coram Notario ſine Prælati authoritate, ſit nulla. † Item ſecundo infert quod ſi 8
reſignatio fieret cum intentione, quod Ordinarius, coram quo ea fit, conferret Titio, ſit ſimoniaca, & itidem collatio ſubſecuta non valeat, ut
decidit Garz. *deciſ.* 3.
Ideo jam patet aditus ad declaranda verba tex- 9
tus noſtri, quæ aliquam difficultatem generant ibi
te dimittere inconſulto, ubi videtur decidere Pontifex, ut tantum reprobetur ea renunciatio, quæ fit
inconſulto, & ignorante ſuperiore; non enim videtur

detur conſenſum ſeu approbationem requirere: &
ſic ut reſignans ſólum teneatur ſuperiorem de re-
ſignatione admonere, non autem ipſius ſpectare
10 conſenſum, † ſed re vera ea verba non turbant
doctrinam, de qua ſupra *in Rubrica*, & in verſ. *qua-
tenus*: nam reſpondent DD. communiter verbum
inconſulto quod conſilium regulariter importat
hic accipi pro conſenſu, quod novum non eſt in
jure, ut videbis ex textu *in cap. novit. cap. quanto
de his, quæ fiunt*, & notat gloſſa *in cap. venerabili
de officio deleg.* explicat Barboſa *de jure Eccleſ.
p. 2. cap. 15. num. 20.* alia ad propoſitum noto infra
in cap. quod in dubiis hoc tit.

11 Et quia Maſtrillus, quem ſupra *in Rubrica* ad-
duxi agit *lib. 1. cap. 24.* de officiorum renunciatio-
ne illum lege ad textum noſtrum ibi *à n. 11.* & de
regula *de infirmis reſignantibus* notavi *in Rub.* ſub
verſ. *de reſignatione*, aliquid *ſub cap. 1.* Et de quæ-
ſtione leges Covarruu. *lib. 1. variar. cap. 5. à num. 6.*
verſ. *nam*; ubi expendit textum noſtrum, & alia
jura, cum textu *in cap. univerſitatiorum, de rerum
permut.*

12 Hic enim poſſes adjungere caſus, in quibus re-
ſignatio nulla ſit, & breviter ſequentes videbis.
Primo eſt nulla; interveniente pecunia, *ex cap.*
13 *cum pridem de pactis*, ut ibi noto. † Item eſt nulla
ea, quæ fit ab accuſato, pendente accuſatione,
quod qualiter debeat intelligi, docet Boërius *in*
14 *decis.* 206. † Tertio eſt nulla, quæ fit in favorem
perſonæ certæ; quia eſt ſimoniaca, ut *ſub Rub.* ad-
duxi; licèt ex ſtylo, & certa ſcientia Papæ purge-
15 tur vitium ſimoniæ. Caſſad. *decis. 2. de ſimonia.* †
Quarto quando jus aliquod remanet penès reſi-
gnantem; quamvis non dicatur decedere à poſ-
ſeſſione beneficii reſignans, qui poſt reſignationem
16 fructus beneficii percipit. Cardinalis Puteus *lib. 1.
decis. 48. & decis. 371.* Quinto erit nulla ſi non fue-
rit facta mentio de aliis penſionibus, & beneficiis.
Cavalcanus *decis. 25. n. 46. p. 2. de contractibus.*

17 Sexto quòd reſignatio non publicata, pariter
nulla ſit, ita ut tunc beneficium dicatur per obitum
vacare, non per reſignationem. Verallus *decis. 71.*
18 *p. 1.* † Item ſi facta eſſet à procuratore poſt annum
ſui mandati. Papon. *lib 2. tit. 8. arreſto* 17. referens
19 ita per Rotam deciſum. † Octavo ſi eſſet facta per
procuratorem, vigore Epiſtolæ miſſæ dicentis
quod ipſe volebat reſignare beneficium, ut pul-
20 chrè decidit Rota relata à Verallo, *decis. 85. p. 1.* †
Nono quando ille, in cujus favorem facta fuit re-
ſignatio, non acceptaverit; quia remanet in ſuo
primo ſtatu, obtenta tamen proviſione à Papa.
21 Papo. *lib. 2. tit. 8 arreſto* 17. † Decimo ſi eſſet recep-
ta à Vicario; quia eam non poteſt admittere. Domi-
ni de Rota *decis. 1. hoc tit. in antiquis.* Et probatur
ex adductis *ſub Rub.* ubi dixi quod Vicarius Epiſ-
22 copi eam non admittit abſque mandato ſpeciali. †
Undecimo ſi eſſet facta cum promiſſione penſionis
excedentis medietatem valoris beneficii ſecundum
23 deciſionem punctualem 2. *tit. eod. p. 2.* † ſed valida
redditur in nonnullis caſibus: nam infirmus reſi-
gnans ſub fide, & promiſſione retrocedendi in ca-
ſu convaleſcentiæ valet, & ſanus factus reſtituitur
contra ſuam reſignationem. Papon. *lib. 3. tit. 11. ar-*
24 *reſto* 4. † Item ſi procurator mandatum habuerit ad
reſignandum cum reſervatione omnium fructuum,
& reſignet cum medietate. Creſcent. *decis. 8. hoc tit.*
& valida etiam erit in caſu Veralli *in decis. 78. p. 1.*
hæc recolligit deciſa, Riccius *collect.* 1006. ad tex-
25 tum *in dicto cap. cum pridem de pactis* † qui *in verſ.
tertio*, dicit quod conventio in reſignatione conſ-
tituenda, reſpectu promiſſionis factæ de fructibus
ſolvendis, dicatur ſimoniaca; quia ante litem mo-
tam, nec fructus poſſunt in conventionem deduci,
ut docet Mohed. *decis. 332.* † Item etiam Barboſa 26
de jure Eccleſiaſt. cap. 15. p. 2. lib. 3. ubi *num. 75.* dicit
quòd reſignatio non probatur effectuata, nec jus
abdicatur à reſignante; donec litteræ fuerint exe-
cutæ, & beneficium reſignatario acquiſitum. † Et 27
n. 77. quòd renunciatio eſt nulla, in qua non fuit
facta mentio, quod permutans reperiebatur ordi-
narius ad titulum beneficii reſignati. † Et *n. 79.* 28
quòd ſi renuncians reſervata penſione reſignaverit,
& penſio non reſervatur, vel ex aliqua cauſa an-
nullari contingat, nulla ſit talis reſignatio, & jus
à reſignante abdicatum non intelligatur.

QUÆSTIO I.

Reſignatio ut locum habeat an debeat cauſa vel conditio adimpleri in forma ſpecifica. Et an reſignans poſt reſignationem factam ſimpliciter vel ſub conditione poſſit percipere fructus; ubi de effectibus reſignationis. Et an reſignatio beneficii juris patronatus ſit nulla ſine licentia Patroni. Et an Judex Eccleſiaſticus faciat vim qui admittit reſignantem ad beneficium appellatione remota; & abſque nova collatione.

SUMMARIUM.

1 *Reſignatio ſub conditione facta eſt nulla, donec conditio adimpleatur in forma ſpecifica, ubi de mandato procuratorio adimplendo in ſpecifica forma qui in ſe non renunciat,* num. 1. 3. 4. 5. *&* [illegible] de judiciis, n. 4. 5. 6. 7. 8.

9 *Reſignatio ſi non habeat effectum, poſſunt permutantes ad beneficia reſignata redire.*

10 *Beneficium cauſa permutationis reſignatum non vacat ſimpliciter, ſed ita demum ſi conferatur.*

11 *Reſignatio conditionalis, vel reſpectiva non ſortitur effectum conditione non ſervata.*

12 *Poſſeſſio beneficii & actio ſpolii remanet penès reſignantem, ſi conditio non ſit completa, ubi fulcitur.*

13 *Congrua ſuſtentatio quæ dicatur ut reſignatio valeat, &* n. 14.

15 *Reſignare poteſt ingrediens religionem beneficium abſque licentia Ordinarii.*

16 *Reſignans beneficium uſque ad quod tempus queat fructus beneficii reſignati percipere latè diſcutitur, ubi ſeptem proponuntur ſententiæ,* n. 17. 18. 19. 20. 21. 22. & 23.

24 *Reſignationis effectus nonnulli.*

25 *Reſignatio Capellaniæ juriſpatronatus favore certæ perſonæ eſt nulla ſine conſenſu patronorum, & eſt nulla facta in manibus non habentis poteſtatem, item & quæ eſt ſimoniaca,* à num. 1.

26 *Titulus novus eſt neceſſarius quando primus eſt extinctus.*

AD primam quæſtionis partem præmiſſis quæ 1
dixi de adimplendo juramento in forma ſpe-
cifica

tifica infra *ſub tit.de jurejur.in cap.7.* breviter reſpondeo ut quoties reſignatio ſeu renunciatio beneficii ſit ſub aliqua cauſa & conditione debeat conditio in forma ſpecifica adimpleri, ad hoc ut reſignatio locum habeat, argum. textus *in l. qui hæredi l.in cujus,ff.de conditionib.& demonſtr.* quia renunciationes ob cauſam habent implicitam tacitamque conditionem ut pacta ſerventur, ut docent Angelus *in conſ.59.num.*8. Pariſius *conſ.*114. à 7. *n.*4. Redoanus *de ſimonia 3.p. cap.*3. *num.* 9. alias enim nova collatio neceſſaria erit, ut tradit Boërius *deciſ.num.*16. Mandoſ. *in Regul.Cancel. de impetrat. beneficior.quæſt.*12. *in fine*, dicens in permutatione duos actus conſiderari, hoc eſt ceſſio reſignantis & collatio reſignatarii, ſicque cum beneficium per reſignationem verè vacet, ſequi quòd ſine nova collatione ad illud redire non poſſit, ut tenet Pariſius relatus à Zevallos *de cognit.per viam violent.p.2.quæſt.*1 ... *num.*5.*in fine*, quod ultimum intelligo procedere tantum in reſignatione ſimplici, non æquè in conditionali niſi adimpleta conditione in forma ſpecifica, ut patet ex his quæ dico infra *ſub cap. fin. hoc tit.*

2 Etenim ut docent Mandoſius *de ſignatura gratia tit.de regreſſu cap.*2. Pariſius *conſ.*5.*num.*7.*lib.*4. Jaſon *conſ.*86.*lib.*3. Puteus *deciſ.*145. *lib.*1. Flamin. *lib.*1.*de reſignat.lib.*1.*quæſt.*3.*n.* 15. quamvis per ſimplicem, & puram reſignationem à Superiore admiſſam, renuncians jus omne quod in beneficio habebat, ipſo jure amittat, tamen per reſignationem conditionalem; nec titulum amittet nec ullum jus à ſe abdicare cenſebitur niſi conditionibus impletis, quæ ſi ad unguem & in forma ſpecifica ſervatæ non fuerint, perinde ſit ac ſi reſignatio facta non fuiſſet ex jam relatis legibus.

3 Et confirmatur ex eo quia ſi v. g. beneficii collatio facta ſit alteri, non verò ei in cujus favorem renunciatum fuit, tale beneficium vacare non cenſetur ſed poterit reſignans ex antiquo titulo poſſeſſionem continuare; ex ea ratione quia reſignans in favorem certæ perſonæ à ſe ſui benificii jus abdicare non intendit, nec beneficium reſignatario acquiratur in cujus favorem ceſſio ſeu reſignatio facta fuit, non enim Papa intendit reſignationem pro alio quàm pro illis admittere, ut docent Caſſador *in deciſ.*3.*n.*5. *de renunc.* Mandoſ. *de ſignatura gratia, tit.de reſignat.à princ.* Rebuffus *in praxi tit. de benef.poſſeſ.num.*146. Burſatus *conſ.*411.*num.*5. *lib.*4. Flam. *dict.quæſt.*3. *à num.*47. Rota *in Leodien. Canonicatus S. Dionyſii* 25. *Maii* 1628. coram R.

4 P.D. Pirovarano. † Deinde quia reſignans ad favorem certæ perſonæ conditionaliter reſignat, dummodo ſcilicet perſonæ dictæ beneficium perfectè acquiratur, ac proinde donec reſignatio ſit perfectè ſortita effectum jus & poſſeſſionem non amittit. Achiles *deciſ.*10.*num.*1.*&* 4.*de reſtit.ſpoliat.* Mobedan. *deciſ.*36.*per totum*, *de renunciat.* Barboſa *de jure Eccleſ.lib.*3.*cap.*15.*n.*74. ubi refert ſic fuiſſe dictum *in una corduben.præſtimonior.*4.*Maii* 1603. coram bonæ memoriæ Lancelloto in *Leodien.Canonicatus* 25. *Junii* 1622. coram Cardinali Veroſpio, & *in alia Leodien. Canonic.* 27. *Martii* 1623. coram R. D. Coccino, & *in Romana Canonicatus Sanctæ Mariæ in via lata* 29. *Maii* 1624. *in meten. Canonicatus* 28. *Maii* 1625. coram bonæ memoriæ. Buratto.

5 Confirmatur ulterius, quia ſi quis procuratorem ad reſignandum ſub certa forma & conditionibus conſtituat, ipſe verò procurator prædictam formam non obſervet, adhuc reſignatio non ſuſtineatur quamvis reſignans talem poſtea reſignationem tacitè vel expreſſè ratam habuerit, etiam ex variis actibus; quia conſenſus per procuratorem contra formam mandati præſtitus nullius eſt momenti, ut poſt Alex. *conſ.*21.*n.*4. *lib.*3. *num.*6. Dec. *conſ.*77. *n.*1.*lib.*1. Tradit Burſat. *conſ.*395. *n.*11. *lib.*4. non enim ratificatio retrotrahitur quando actus à principio nullus fuit, ut ex Bartoli Doctrina *in l. obſervare,ff.de officio proceris*, recepta per Alex. *conſ.* 16.*num.*19.*lib.*6. docent Pariſius *conſ.*49.*n.*... *lib.* 1. Barboſa *de jure Eccleſiaſt.dict.lib.*3.*cap.*15.*num.* 88. præcipuè in beneficialibus in quibus ſuperioris conſenſus deſideratur, qui in tacita ratificatione non datur, ſicque evenire ut cum legitimè ſuperioris authoritas in beneficiorum renunciationibus, requiratur, quæ à principio nulliter in ratione nullo modo intervenit, rectè fieri nullius eſſe momenti ratificationem collationis nullæ, ut docent Guid. Pap. *conſ.* 89. Flamin. Pariſ. *lib.* 9.*de reſign.q.*17.*num.*72. ſed jus omne apud reſignantem remanſiſſe, ex doctrina Abbatis *in cap. cum olim num.*19.*de re judic.* atque etiam poſſeſſionem, ſi reſignans renunciationem fuiſſe nullam probabiliter ignorabat.

Nec huic doctrinæ obſtat regula textus *in l.licet* 6
56.*ff.de judiciis*, ubi judicium per falſum Procuratorem nulliter agitatum accedente Dominii conſenſu, confirmatur, de quo puncto aliquid dico *ſub cap.*9.*infra de judiciis*, quia reſpondetur textum hunc non eſſe impedimento; nam cum in dubio noſtro ad renunciandum utriuſque conſenſus, renunciantis ſcilicet, & legitimi Superioris in ſimul requiratur, ut jam ſupra *in Rub. & in juribus* dixi, qui in ſimplici ratihabitione non reperitur, ſequitur dicendum ad prædictam renunciationem gratificandam requiri novam renunciationis & Pontificia approbationem, ut efficacius comprobatur per *regulam Cancellariæ* 44. juxta quam expreſſus & formalis conſenſus in renunciationibus prærequiritur qualis non eſt ille qui in ratificatione reperitur, quæ qualitas non adeſt in ſpecie textus *de l. licet*, ubi ratificatio dependet à ſolo Domino.

Et relata doctrina in tantum eſt vera, ut proce- 7
dat etiam ſi in mandato ſit appoſita Clauſula *prout procuratori bene fuerit viſum expedire*, quia ut docent Burſatus *d.conſ.*395.*n.* 25. Et relati à Flaminio *d.lib.*9.*quæſt.*17.*n.*42. per dictam Clauſulam *de ſtylo Curiæ libera.* Non cenſetur data Procuratori libera poteſtas circa cauſam principalem, ſed potius circa expeditionem litterarum ad quam prædicta Clauſula eſt referenda, aliter inquam dicendum ait Barboſa *de jure Eccleſ.d.lib.*3.*num.*88. *circa finem*, ſi in mandato poſita ſit Clauſula ſequens *modo & forma Procuratori bene viſis*, eo quòd hæc eſt ſufficiens ad majorem, ſeu minorem conſtituendum, dummodo penſio reſignanti non alteri reſervetur, ut multis confirmat Flamin. *d. lib.*9. *quæſt.*17. *num.*82.

Unum verò circa mandatum Procuratorium in 8
hac re notabis, reſignationem ſcilicet fieri non poſſe ad favorem Procuratorum ad reſignandum conſtitutorum qui mandatum acceptarunt. Secus ſi non acceptarunt quia ſi in uno mandato plures fuerint conſtituti Procuratores qui illud acceptavit poterit reſignare ad favorem alterius Comprocuratoris qui non acceptavit cum tunc ille reputetur extraneus, juxta deciſionem Rotæ *in Romana Canonicatus S.Mariæ in lata via* 29. *Maii* 1624. coram bonæ Memor. Buratto inter ejus impreſſas *deciſ.*

*deciſ.*797.*num.* 1. Barboſa *dicto num.* 83. *in fine*; ſed non ſui, quia tunc ageret & pateretur: quod non admittitur in jure: non enim quis queit ſeipſum eligere, *cap. cum in jure peritus de electione ſe præſentare, cap. noſtram de jure patronatus, & ſe Baptizare, cap. debitum de Baptiſmo.*

9 Unde infero primo quod quoties reſignatio non habet effectum, poſſint permutantes redire ad beneficium ſine nova collatione. Ut docent Joannes Andreas & Joannes Monachus *in cap.* 1. *de rerum permut. lib.*6. *num.* 1. & de conſuetudine ſic obſervari docet Petr. Gregor. *in ſyntagm. juris lib.*17. *cap.*17.*num.*33. ubi refert ita fuiſſe judicatum in Senatu Pariſienſi 2. *Maii* 1525.& 1539. ut etiam refert Rebuffus *de pacificis poſſeſſoribus num.* 166. & hanc dicunt communem & magis communem opinionem, & reſolutionem; ſic ſervatum de ſtylo; Pariſius *conſ.*5.*n.*12.& 14.*volum.* 4. Maſcardus *de*
10 *probat.vol.*3.*concluſ.*1496.*num.*12.† ubi dicit quod beneficium reſignatum cauſa permutationis non vacat ſimpliciter, ſed ita demùm ſi ſequatur conſenſus ſuperioris & conferatur permutanti, in cujus diſpoſitionem reſignatio ſaltim virtualiter fuit collata, ſicque evenire ut jus quod alteri non quæritur à me non abdicetur *ex l. nec utile, ff. quibus cauſ. major. l. qui abſenti,*
11 *ff. de acquir. poſſeſſ.* Quod idem de reſignante ſub modo cauſa, aut conditione procedere, docent Rota *de reſtitut. ſpoliator. in antiquis deciſ.*7. Mohedan. *deciſ.*215. Pariſ. *conſ.* 5. *num.*7. *volum.*4. Puteus *in deciſ.*523.*lib.*2.& 297.*num.* 5. & 247.*n.*2.*lib.*2. Hugo de Celſo *conſ.* 45. *num.* 5. Sicque fuiſſe judicatum reſolvit. Flaminius Pariſius *lib.*1.*quæſt.* 14. *n.*6. *de reſign.* ubi alios refert cum multis aliis ſic in utroque caſu *de permutante & reſignante ſub conditione*, reſolvit, cum aliis multis videndus Zevallos *de cognit. per viam viol.*
12 *lib.* 2. *quæſt.*150.*à n.*6.*uſque ad n.* 22.† ubi de ratione quare ut reſignatio & permutatio effectuata cenſeatur, requiratur adimpletio conditionis, cauſæ, aut modi; ſecus reſolvit ex dictis in renunciatione non reſpectiva conditionali ſed ſimplex, & pura: quia jam tunc reſignans abdicat à ſe reſignando in favorem alterius jus quod habet, ſi ſolemniter reſignaret; tuncque ut redeat ad beneficium reſignatum egere novo titulo & collatione; nam ubi eſt extinctus titulus quem quis habeat, deſiderat ad regreſſum novum titulum, ut videtur probari *ex clem.*1.*de rerum permut. dict. cap.* 1. *eodem lib.*6. ſique teſtantur obſervatum Domini de Rota *deciſ.*7. *alias* 399. *de rerum permut. in antiquis*, & *in deciſ.*18.*alias* 863.*in* 6. *eodem.* Pariſ. *in cap. cum venerabilis de except. num.* 44. Navar. *In cap. accepta oppoſit.* 7.*n.*31. *de reſtit ſpoliat.* & eſt gloſſa *in cap. quod Dei de ſtatu Monachor.*

13 Et his dubitari queit ut reſignatio valeat quæ & quanta congrua debeat manere apud reſignantem reſpondeo breviter (ſuppoſitis quæ de congrua dixi alibi) hoc relinqui Judicis arbitrio Ordinarii qui judicabit, ut inſcribit in ſimili Geminianus *conſ.*35.& *in c. ſicut de ſupplenda neglig. Prælator.* & *in cap.*1. *de præb. lib.*6. Menochius *de arbitrar. caſu* 16. *n.* 12. Hojeda *de beneficiis incompatibilib. p.* 1. *cap.* 19. *à n.*33. *uſque ad finem.* Zevallos *de cognit. per viam viol. d.p.*2. *quæſt.*150.*n.*27. & ſubdit Menoch. *ſuprà*, quod prudens Judex poterit judicare illud beneficium eſſe tenue, & parvum cujus redditus non ſufficiunt pro neceſſario victu Clerici ſuæque familiæ, ſolet tamen de ſtylo Curiæ pro congrua ſuſtentatione centum pro rectore deſignari. Et referens Zevallos *ſuprà*, dum agit *à num.*22. de reſignatione beneficii ad cujus titulum reſignans fuit ordinatus in ſacris ut valida judicetur reſignatio ſi Clericus retineat centum pro congrua, verius eſſet ut hodie illa dicatur congrua ſuſtentationis retentio ſi ordinatus retinet beneficium quinquaginta aureorum, cum illa quantitas reputetur ab Ordinario ſufficiens à principio, ut Clericus Sacris Ordinibus inſigniri valeat cum Flaminio *lib.*5. *de reſign. quæſt.* 6. *n.*156. quod ego exiſtimo jam hodie ex temporum chareſtia ſufficere, niſi habito arbitrio Provinciæ & territorii ubi quis ordinandus degit, &c.

Pro complemento hujus noſtri dubii notabis ut 14
quoties conſtet ut reſignans aliunde commodè vivere poſſit titulo perpetuo valeat reſignatio, † 15
indeque fieri ut quemadmodum laicus clericus habita congrua ſuſtentatione reſignat ut dictum eſt, ſic etiam ingrediens religionem abſque licentia Ordinarii, eo quod religionem ingrediens eo titulo commodo queit ad vitam ſuſtentari, ſic Zevallos cum aliis ſupra *dict. quæſt.* 150. *à n.* 30. & 32. dicens ſic interpretari Concilii verba *in cap.*2.*ſeſſ.*21. ibi: *Niſi conſtito quod aliunde commodè vivere poſſit* & ibi, *Aliter facta reſignatio nulla ſit*, & ibi, *Atque illa deinceps ſint licentia Epiſcopi alienari aut extingui vel remitti nullatenus poſſint donec beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ſint adepti vel aliunde habeant unde vivere poſſint*, videndus ibi cum multis Barboſa; & *ex verbis conſt. Pii V.* ibi, *Sed nec horum nullus Sacro Ordini mancipatus niſi religionem ingreſſurus valeat ullo modo beneficium vel officium Eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commodè ſuſtentari*, dubitant verò Interpretes an tunc debeat fieri cum licentia Superioris, & Zevallos *ſupra* & Seraphin *de privileg. privil.*52.*n.*12. dicunt ut Ordinatus ad titulum Patrimonii & beneficii poſſit ſine licentia Ordinarii Patrimonium vendere & alienare beneficiumque reſignare, ſi aliunde habeat unde vivere poſſit, ſic in hoc ſenſu, accipienda eſſe prædicta verb Concilii & conſtit. Pii V. *quæ eſt.* 58. de quo dubito per jam dicta.

Ad ſecundam quæſtionis partem an reſignans 16
poſt reſignationem factam ſimpliciter, vel ſub conditione factam poſſit percipere fructus, & à quo tempore contingat reſignation. videlicet factæ ſeu expeditionis litterarum, & quia Doctores quinque opiniones authumarunt, primam ut abſolutè reſignans ſimpliciter nequeat poſt reſignationem fructus beneficii reſignati percipere, ut dicunt Monachus *in cap. ſi te num.* 30. *hoc tit.* Rota dicens deciſum *deciſ. hic*, ſic ut Monachus, Paulus Pariſius, & Rebuffus *conſ.* 22. *num.* 19. relatis à
Zevallos *dict. quæſt.* 150. *num.* 40. *de cognit. per viam* 17
violentiæ, dicant ut ſi reſignans poſt renunciationem ſolemniter factam percipiat fructus teneatur ad reſtitutionem.† Secundam quod reſignatio à die cœptæ poſſeſſionis debeantur fructus cum ex tunc exercitium; & effectus dominii quia ex tunc ad illum ut ad dominum fructus ſpectent ex *l. fructus, l. in fundo, l. ex diverſo, l. non ſolum, §. in eum ff. de uſufructu, l. ſi dominium, cod. de pignoribus, l. Herennius, ff. de evict. cap. conqueſtus de uſuris*, tenuerunt Rebuff. ſibi contrar. *conſ.*186.*n.*19. Navar. *conſ.*7. *n.*2. *de ſent. excommunic.* Cephalus *conſ.*49. *n.*13. & *conſ.* 50. & 131. *num.* 14. & 125. *num.*49.& 299. *n.*13. Ruinus *conſ.* 25.& 53. *n.*23.
†Tertiam, nempe reſignantem poſſe percipere fru- 18
ctus uſque ad tempus datæ ſupplicationis & ex illo tempore ad reſignatarium ſpectare, dixerunt Flamin.

min. *de reſign. lib. 1. quaſt. 6. n. 37.* Sarnen. *in Regul.*
de publicand. quaſt. 7. n. 2. ex eo quia poſt datam
ſupplicationem reſignans amittit titulum beneficii
dominii & poſſeſſionem, ut tradit Rota hic *deciſ. 4.*
Caſſad. *deciſ. 2.* ubi dicit quod conſenſus præſtitus
ſemper trahitur ad tempus datæ, ſic ut conſenſus
formalis non ſit neceſſarius ad perfectionem gra-
tiæ, ſi de eo aliunde conſtiterit. Boërius *deciſ. 148.*
19 *n. 4.* Pariſius *conſ. 45. num. 21: vol. 4.* † Quartam
dicentium fructus deberi reſignanti, donec Jus
plenum quæratur reſignatario, quod tunc quæri
dicunt gloſſa, & Anton. de Butrio *in cap. eum pri-*
dem n. 18. ubi Abbas *in fin. de pactis,* ſicque fuiſſe
pluries in Rota judicatum refert Flamin. *d. lib. 1.*
quæſt. 3. n. 4. dicens eſſe communem opinionem
omnium Doctorum, pro qua facit textus *in l. ne-*
ceſſario, §. quod ſi pendente, cod. de periculo & com-
20 *modo rei vendita.* Pariſ. *conſ. 59. lib. .... n. 35.* † Quin-
tam opinionem ſequuntur Hieronym. Gabriel.
conſ. 192. n. 34. Flamin. *d. lib. 1. de reſign. quaſt. 3.*
n. 38. dicentes fructus deberi reſignanti uſque
ad diem præſtiti conſenſus, ab illaque die incipi
deberi reſignatario, & reſolvit ſic judicaſſe *in cauſa*
ſibi comiſſa montis regalis anno 1585. eo quòd in
reſignationibus reſpectivis & conditionalibus at-
tenditur tempus præſtiti conſenſus (qui vocatur
formalis) ut *in cap. cum univerſorum de rerum per-*
mutatione, Puteus *deciſ. 42.* ſicque ut uſque ad illud
tempus poſſit reſignans pœnitere ut reſolvit Rota
& communis ſtylus Curiæ, ſecundùm Burſatum
conſ. 395. Flamin. *ſupra num. 39.* & in tantum dixit
Hieronym. Gabriel. *dict. conſ. 192. n. 2. volum. 1.*
procedere ut etiam ſi ſteriſſet per aliquod tempus
(litteris jam expeditis) accipere poſſeſſionem fru-
ctus perceptos vel medio tempore percipiendos
pendentes pertinere ad reſignatarium cum illico
præſtito conſenſu ſine aliqua retardatione efficia-
tur Dominus ante adeptam poſſeſſionem. Archi-
diaconus *in cap. ſi tibi de præb. lib. 6.* ubi Geminian.
n. 2. Franc. *num. 7.* Alex. *conſ. 121. volum. 4.* quia
conſenſus ratione fructuum retrotrahitur perinde-
que eſſe ac ſi facta fuiſſet & accepta beneficii poſ-
ſeſſio; Rebuffus *conſ. 22. n. 19.* ubi dicit quod uſque
ad notificationem reſignationis factæ, poſſit in
conſcientia reſignans percipere fructus, eo quòd
potuerit præſumere ut ſuperior noluerit reſigna-
tionem admittere, vel quod procurator non reſi-
gnavit, aut pars non curavit: ita Probus *in addit.*
ad Monachum, in cap. 2. num. 30. hoc tit lib. 6. argum.
textus *in l. ſed & ſecus, §. abſenti, ff. pro ſocio,* & com-
probari dicunt ex illa veriſſima Juris concluſione
quod in omni materia debentur fructus à tempore
quo transfertur Dominium ut *in l. fructus, ff. de*
rei vendicat. l. traditionib. cod. de pactis.

21 Ego inquam exiſtimo diſtinguendum inter re-
ſignationem ſimplicem & conditionalem, ut in
ſimplici reſignatione & pura de plano procedat
quoad fructus à ſolo ſeparatos ante diem reſigna-
tionis. Rota *deciſ. 279. part. 2. recent.* quam refert
Barboſa *in paſtorali part. 3. allegat. 117. n. 2. in ulti-*
ma impreſſione, in conditionali in qua ſatis eſt con-
troverſum ut jam eſt dictum & tractat præter jam
adductos Roſiniacus *de benef. cap. 14. n. 26.* Joan-
nes Garcia *de expenſis quaſt. 26.* Covarru. *lib. 1. var.*
cap. 15. num. 12. Molina *de primogeniis lib. 3. c. 14.*
Gama Luſit. *deciſ.* 128. Cavalc. *deciſ. 44. num. 4.*
Gutier. *Canon. lib. 1. cap. 33.* Cabedus *diverſ. juris*
argument. cap. 3. num. 18. D. Barboſa *in l. divortio*
p. 2. in princip. n. 49. ff. ſoluto matrim. Caſtellus *de*
uſufructu lib. 1. c. 79. Nicolaus Garcia *de beneficiis,*
part. 2. cap. 1. ex num. 115. Vivianus *in praxi*
juris patron. lib. 13. cap. 10. ex n. 8. Rota *deciſ. 279.*
p. 2. recent.

Quare ex tribus diverſis caſibus conſideratis 22
cum Barboſa *in dict. l. divortio à n. 46.* Covarru.
lib. 1. var. cap. 3. n. 6. & Auguſtino Barboſa *de Jure*
Eccleſiaſt. lib. 3. cap. 15. n. 150. hæc difficultas luci-
dius explicatur nempe ut ſi conſideretur tempus à
quo & uſquequo jus abdicatur & reſignatio, quæ-
ritur tunc cum in conditionalibus reſignationibus
jus & dominium à reſignante non abdicetur niſi re-
ſignatario impletis conditionibus translatum eſt
interim reſignans dominus ſit, integros beneficii
fructus faciens ſuos. Secundo ut quando de ea re
reſignanti plenè non conſtat, cum reſignans bonæ
fidei poſſeſſor ſit & juſtam poſſeſionem præcedenti
titulo adhuc coloratam retineat, ſicut quilibet bo-
næ fidei poſſeſſor uſque ad tempus ſcientiæ retine-
re & percipere poterit, juxta diſtinctionem quam
inter extantes & conſumptos tradunt Bartol. &
Doctores *in l. ex diverſo ff. de rei vind. l. certum cod.*
eodem Covar. & Barboſa ſuprà *dict. n. 48.* Tertio ut
conſiderato tempore notitiæ & ſcientiæ tunc do-
nec per reſignatarium poſſeſſio beneficii cepta ſit,
ſi reſignans fructus perceperit aut percipere potuit
tanquam malæ fidei poſſeſſor reſignatio reſtituere
teneatur; ita Auguſtin. Barboſa *dict. cap. 15. num.*
150. in fine, quæ autem ſcientia in propoſito requi-
ratur, explicant Patrus Barboſa *in dict. l. divortio*
ff. ſoluto ad n. 46. p. 1, Flamin. *de reſign. lib. 1. d. q. 6. à*
n. 8. quam latè percipies ex his quæ dico *in cap.*
gravis de reſtit. ſpoliator.

Quæ vera ſunt ex jam adductis quinque opinio- 23
nibus, ſed eas non ſequutus Zevallos *de cognit. per*
viam viol. p. 1. q. 150. n. 58. ex doctrina Covar. *d.*
lib. 1. var. cap. 15. n. 12. & Flamin. Pariſ. *de reſign.*
lib. 1. q. 10. n. 4. aliter diſtinguit & non impropriè,
nempè quod ſi reſignatur beneficium forma di-
gnum, maximè in beneficiis curatis; tunc reſignans
queat percipere fructus donec fuerint ſibi intima-
tæ literæ expeditæ in favorem reſignatarii; & ſic
donec judicetur idoneus reſignatarius ab Ordina-
rio non perdat titulum nec poſſeſſionem beneficii
reſignans, & uſque ad illud tempus ille proprius
& verè Parochus dicatur & non reſignatarius: quia
ille ſupportat onera beneficii, audit confeſſiones,
celebrat matrimonia, reſidet perſonaliter, ut tradit
Flamin. *ſupr.* & ſic congruum ſit ratione, & æquitate
ut ad illum fructus pertineant, juxta doctrinam tex-
tus *in cap. cum ſecundùm Apoſtolum 16. de præbend.*
& ſic plures in praxi pro hac opinione judicatum
refert in Archiepiſcopatu Toletan. idem Zevall.
inſimulque fuiſſe obtentum in quadam cauſa de-
voluta ad Nuncium Apoſtolicum, ſicque in judi-
cando & conſulendo non ſit à prædicta opinione
recedendum ex doctrina Rebuff. jam relata, dicen-
tis reſignantem poſſe percipere fructus donec fue-
rint ſibi intimatæ literæ expeditæ, ſecus inquam
ſi reſignatio fiat in forma gratioſa; tunc enim ait
ſequendam eſſe quintam opinionem & ſententiam
ex jam adductis ſub verſ. *ad ſecundam.*

Ex his jam breviter dico quod alios ſex affectus 24
pariat reſignatio perfecta, nempe ut vacet benefi-
cium reſignatum, & quod non poſſit beneficiarius
poſt puram & ſimplicem reſignationem à ſuperio-
re admiſſam, poſſeſſionem ulterius retinere; ſed ſta-
tim de idoneo paſtore eſſe providendum: tertio ut
non teneatur reſignans poſt admiſſam reſignatio-
nem penſionem ſuper beneficio impoſitam. Et cæ-
teris illius onera amplius ſolvere; cum illud onus

reale ſit; tranſiens cum eodem benef. ad reſignatarium; quartò ut non teneatur reſignans poſt admiſſam & perfectam dictam reſignationem ad horas Canonicas recitandas ratione prædicti beneficii niſi alias ex alio beneficio aut propter ſacrum ordinem ad eas teneretur; quinto ut nec teneatur amplius ad reſidendum in eo beneficio; ſexto ut reſignans poſt admiſſam & perfectam reſignationem & dimiſſionem nequeat pœnitendo iterum ad beneficium redire, ſeu illud repetere; ea regula textus *in cap. ex tranſmiſſa hoc tit. cap. quam periculoſum 7. quæſt. 1.* hæc docent Navarrus *in c. accepta oppoſit. 7. de reſt. ſpol.* Vivianus Flamin. & ex aliis multis Barboſa *de Jure Eccleſ. d. lib. 3. cap. 15. à n. 14. §. 4.* ubi §. 3. *à n. 25.* refert de beneficiis quæ poſſunt reſignari & *in* §. 5. à n. 156. agit de permutatione beneficiorum & *à n.* 187. cum multis Doctoribus §. 6. *de publicandis reſignationibus ex* Bulla Greg. XIII. quæ incipit *Humana vou. ſub data Nonis Januarii* 1585. Flamin. *de reſign. lib.* 11. *in præfat.* Quaranta *in ſumma Bullarii verbo beneficiorum.* Lotterius *de re beneficiaria lib. 3. quæſt.* 21. *n.* 1. Novar. *in ſumma Bullarii tit. de benef. reſign. pulic.*

25 Ad tertiam quæſtionis partem quia infra aliquid dico ideo breviter dico quod ſi beneficium juriſpatronatus laicorum vel Capellania reſignetur in favorem certæ perſonæ ſine conſenſu patronorum, vel ſine legitima derogatione juriſpatronatus, talis reſignatio vel renunciatio ſit nulla, & jus remaneat integrum apud reſignantem abſque novo titulo & collatione, ut fuit reſolutum *in una Hiſpalenſi Capellania Sanctæ Catherinæ 19. Decemb.* 1. *quæſt.* 1593. Burlatus *conſ.* 411. *n.* 4. & 5. teſtatur Mohedan. *deciſ.* 338. Zevallos *dict. quæſt.* 150. *n.* 34. & 35. *de cognit. per viam viol. p.* 2. Rochus *de jurepatron.* verbo *honorificum quæſt.* 3. Covar. *in pract. cap.* 35. n. 5. Flamin. *de reſign. lib.* 2. *quæſt.* 3. *num.* 4. & *lib.* 7. *q.* 14. *num.* 8. Puteus *deciſ.* 402. *lib.* 1. Vivian. *in praxi juriſpatron. lib.* 13. *c.* 10. *à n.* 24. Gonzalez *ad reg. 8. Cancel. gloſſa* 18. *à n.* 2. & *gloſſa* 47. *n.* 20. Gratienus *diſcept. forenſ. tom. 5. cap.* 835. Cum aliis Barboſa *de jure Eccleſ. dict. cap.* 15. *n.* 142. ubi *num.* 144. ponit ſex caſus in quibus Papa ſolet derogare juſpatronatus Laicorum de quibus infra *c. 2. quæſt. 1. in fine*, & licèt *à n.* 125. referat regulam generalem ut queant omnia beneficia renunciari, quantumvis majora ſint, etiam ſi reſervata ſint Apoſtolicæ Sedi, ut explicat *à n.* 135. tamen limitat in beneficio in quibus reſignans nullum habet jus, & in eo ad cujus titulum fuit ordinatus niſi aliunde habeat, ut jam dixi, item *n.* 145. 146. & 147. limitat in beneficiis electivis quæ ſine conſenſu eligentium reſignari non poſſunt, & in beneficio in quo alii fuit reſervatus regreſſus, & in beneficiis litigioſis, & item quando is qui ſuper beneficio, reſervata eſt penſio egit pro ea non ſoluta contra beneficiatum ad privationem ſeu ad regreſſum; item quæ eſt ſimoniaca eſt nulla. Zevallos *ſupra numero* 35.

26 Ad ultimam quæſtionis partem jam ex dictis reſpondebis quando in reſignante deſideretur novus titulus & nova collatio ipſi reſignanti præſtanda de quo dubio idem Zevallos *dict. quæſt.* 150. & ſupra *num.* 12.

Ad Text. in Cap. Super V. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians poterit replicare, quod non ſponte renunciavit.*
2 *Reſignans petens à reſignatario ſolutionem expenſarum, ſimoniam committit.*
3 *Renunciatio debet eſſe ſpontanea, & electio in libertate* n. 4.
5 *Negativa qualiter probetur reſolutivè.*

TExtum hunc in propria ſua materia expendi *in cap. 2. de reſtit. ſpoliat. quæſt. 1. n. 2. & 19.* & quis non pauca notat hic Barboſa, loquaturque textus de ſpontanea abjuratione renunciantis, contra quam poſſit actor replicare, quod non ſponte renunciaverit, adjunges notata ſupra *ſub cap.* 2. item & quæ latè dixi *ſub dicto cap. 2. de reſtit. ſpoliat.* † ſequentia, nempe, ut ſimoniam committat reſignans beneficium, & petens reſignatario ſolutionem expenſarum, quas in ejus acquiſitione fecit, colligit Diana ex hoc textu, & *ex cap. cum pridem de pactis p. 10. tract. 14. reſ. 1. in fine*, quia petit aliquod onus, quod Jure non ineſt; eo quòd reſignatio ſecum non afferat eas expenſas, cum factæ ſint ante reſignationem, quarum cauſa non eſt pluris æſtimandum. Flamin. *de reſignat. lib.* 14. *quæſt. 2. n. 1.* Leſſius *lib. 2. cap. 35. dist. 15. n. 94.* † ideò nunc tantum adjunges, & quod beneficii renunciatio debet eſſe ſpontanea, Garcia *de beneficiis p. 11. cap. 3. à n. 3.* videbis notata infra *ad c. 2. 3. & 4. de his quæ vi* † adjunges notata ſupra *in cap. cum terra 14. de electione*, ubi quod electio debet eſſe in libertate eligentium; item & latè adducta *in c. 15. de jurejurando*, & notata *in cap Gemma de ſponſalibus*, ubi qualiter improbentur metu facta, & ſine libertate. 1 2 3 4

Et in verſ. *licet negantis factum*, & in verſ. *probationes* hic multos refert Barboſa *n. 7. & 8.* & *n.* 10. ubi de negativa probanda; circa quam videbis quæ latiſſimè ſcripſi *in cap. quoniam contra falſam* 11. & *cap. 12. de probat.* 5

Ad Text. in Cap. In præſentia VI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians ſponte electioni de ſe factæ, amplius non auditur.*
2 *Præſumptio magna ſemper pro Judice habetur, utque facta ejus decreto ſtante: quid de Principe remiſſivè*, n. 3.
4 *Judicata res conſtituit jus.*
5 *Sententia continens duplicem cauſam, unam falſam ſuſtinetur ex vera, Et quid ſi partes approbent Judicis perſonam*, n. 6.
7 *Renuncians diſpoſitioni, num ea uti poſſit remiſſivè.*
8 *Fides bona num præſumatur propter authoritatem ſententiæ*, n. 9.

Textus

1 TExtus hic quatenus decidit; ut quando quis
ſponte renunciat electioni de ſe factæ, non
ſit amplius audiendus ſuper eadem electione,
ſatis manet eoodatus *in cap*: 2. *& 3. hoc tit.* alia
in *cap.* 5.

2 Et in verſ. *& tanta ſit Judicialis authoritas*, notat Barboſa hic cum communi Doctorum, quod
pro judice ſemper magna præſumptio habetur; &
quod ſtante Judicis decreto, omnia præſumantur
ritè, & rectè facta; ſed non ſufficere ad id ut præſumantur adhibitæ ſolemnitates non enunciatæ.
Unde ut latiſſimè expendas applicabis materiam
textus *in cap. ſicut* 16. ubi Barboſa *de re judicata*;
& quæ Ego ibi adduxi, Item applicabis pro exceptione hujus dicti quæ latiſſimè dixi *ſub cap.* 28.
de teſtibus, ubi quod Judici quantæcumque Dig-
3 nitatis non creditur teſtificanti. † Et quæ notat
Gratianus *regal.* 379. quatenus agit de ea, ut Princeps ſemper præſumatur habere juſtam cauſam,
ubi limitat modis ſeptem.

4 Et textum hunc expendi *in cap.* 1. *de reſtit. ſpol. num.* 5. *&* 21. & in *cap. quoniam contra falſam.* 11.
de probationib. quæſt. 1. *num.* 1. *&* 35. Et de intellectu videbis quæ tradit Balboa *in cap. Lator de re
Judicata*, à *num.* 32. ubi cum dicat ut res judicata
conſtituat jus, intelligit ex textu noſtra, ut jus ac-
5 cipiatur pro eo quod juſtum eſt. † Et adjunges
quæ tradit Gratianus *regula* 78. præcipuè *num.* 3.
ubi quod ſi in ſeotentia ſint duæ cauſæ expreſſæ;
una falſa, & alia vera, ſuſtineatur rejecta falſa,
ita cum multis, & cum Inoocentio hic, & applicabis quæ dico *in cap. cum ceſſante* 60. *de appellationibus.*

6 Ad quæſtiones an partes approbando perſonam
Judicis, videaotur approbare ejus ſententiam, reſolvit Balboa *in cap. cauſam* 14. *de ſententia, & re*
7 *Judic.* à *num.* 2. de qua dixi Ego *ibi* latè. † Et an qui
renunciavit diſpenſationi poſſit ea uti, applicabis
quæ latè expendit Sanchex *de matrim. lib.* 8. *de*
8 *matrim. diſp.* 32. *& num.* 2. † Et an bona fides
præſumatur propter authoritatem ſententiæ, Covaruu. *in* 4. *p.* 2. *cap.* 8. §. 1. à *num.* 4. 7. 8. *&* 10.

9 Et ad prima verba textus noſtri *licet igitur Judex
non ſemper ad unam ſpeciem probationis applicet
mentem ſuam; ſed ex confeſſionibus, depoſitionibus, allegationibus, & aliis.* Tu applicabis quæ
dicit Balboa *in dicto cap.* 14. *de re judicata* à n. 9.
& 10. & quæ *ibi* notavi, item & quæ dixi *in cap.
in noſtra* 32. *de teſtibus.*

Ad Text. in cap. Sanè VII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians litteris beneficialibus, non ideo videtur renunciaſſe inſtitutioni jam facta.*

2 *Renunciari poteſt abſque ſuperioris authoritate litteris ad beneficia, ac juri ad rem: & de differentia juris in re, & ad rem*, num. 3. & 4.

4 *Beneficiarius habens jus in re, non amovetur à ſervitio beneficii, niſi de Prælati conſenſu.*

5 *Dimiſſio beneficii ab abſente, poteſt fieri ſine authoritate ſuperioris, ſi nundum illud acceptavit, ſecus ſi illud acceptavit.*

6 *Electus poteſt cedere jus ad beneficium, ad quod electus fuit ſine authoritate ſuperioris, &* num. 20.

7 Cap. cum inter 21. de electione, & *n.* 9.

8 *Sponſalia dirimantur mutuo contrahentium conſenſu.*

10 *Renunciatio valet quæ fit in manibus electoris abſque ſuperiore.*

11 *Renunciatio juris ad rem ſine licentia procedit in libera renunciatione; ſecus ſi fiat ad favorem perſonæ, aut cum reſervatione penſionis.*

12 *Puniri quis non poſſit à judice illo, qui ſub ſpe impunitatis faſſus eſt veritatem*, remiſſivè.

13 *Donata intelliguntur mancipia donatis, & traditis inſtrumentis mancipiorum.*

TExtus quatenus dicit quod qui renunciat 1
litteris beneficialibus, non ideo inſtitutioni
jam factæ renunciare videtur; quia ut advertit hic
Barboſa *num.* 3. in verſ. *ipſum in fratrem & Canonicum admittatis.* Ideò non obſtante litterarum renunciatione, prædictus N. in Canonicum admitti
mandatur; quia facta fuit nova collatio per novas
litteras, in quibus mandatur Canonicis, quod non
obſtante renunciatione ipſum ad Canonicum, &
fratrem recipiant. Et ſecundùm hoc rectè comprobatur hæc deciſio ex notatis ſupra *in cap.* 2. *&* 3.
de illo, qui renuncians beneficium, ad illud denuo bene eligatur.

Et in verbis *litteràs ſuas vobis reddens* probat 2
cum multis Barboſa hic *num.* 2. quod abſque Superioris authoritate poteſt renunciari litteris ad
beneficia, ac juri ad rem beneficio competeoti
per electionem, præſentationem; Garcia *de beneſ. p.* 11. *cap.* 3. *num.* 247. † unde advertendum eſt 3
longam dari differentiam inter reſignationem beneficii, in quo reſignans habet jus in re, & inter
ceſſionem illius; in quo habet jus ad rem; quia in
priori caſu, cum ſit vera, & propria reſignatio,
ſuperioris admiſſio, & acceptatio eſt neceſſaria.
In poſteriori caſu non requiri, ut in manibus ſuperioris celebretur, ſed ſola partis dimiſſio ſufficiat, juxta textum noſtrum, & gloſſam *in cap. ſi
electio de elect. lib.* 6. recepta ex Boërio *deciſ.* 308.
num. 1. ſecundùm quam judicavit Rota *deciſ.* 6.
de jurepatron. & *deciſ.* 8. *n.* 1. *eodem tit. in novis.*

Et eſt differentiæ ratio, nam eo ipſo quòd be- 4
neficiarius perfectum jus habet in beneficio, ſtatim Eccleſiæ jus competit, per quod ipſi Eccleſiæ
inſervire compellitur; ſic ut ab ejus ſervitio nequeat ſe eximere, niſi Prælati accedat conſenſus;
eo quod inter beneficiarium, & Eccleſiam, ſit celebratus ille quaſi contractus, de quo *ſub Rubr.*
dixi, quod non procedit in caſu ſecundo, in quo
beneficiarius habet tantum jus ad rem, ut hic; quia
ante collationem, nullum Eccleſiæ jus acquiſitum
conſiderari poteſt, quod deſiderat ſuperioris
conſenſum, ut remittatur.

Unde infertur quòd ſi abſenti beneficium con- 5
feratur, poſſit illud ante acceptationem Prælato
inconſulto dimittere, poſtea verò minimè; quia
per acceptationem conſequitur jus in re, juxta
textum *in cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.* 6. *cap. fin.
de conceſſione præb. eodem lib.* quod ſuperioris approbatione, nequit dimittere, docet Barboſa *de
jure Eccleſ. p.* 2. *c.* 15. *n.* 26. & notat Gonzalex *in
reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 15. §. 2. *num.* 6. quod vacare
non dicitur beneficium per eum, cui facta fuit in
abſentia collatio ante acceptationem.

6 Hinc fit poſſe electum ad aliquod beneficium
cedere juri ſuo, & electioni de ſe factæ abſque ſu-
perioris licentia, ut colligitur ex textu in *cap. in
præſentia, hoc tit. cap. ex ore*, de his, quæ fiunt à
majori parte Capituli; quamvis electioni de ſe
factæ conſenſiſſet; ex co; quia per electionem
acquiritur electo jus ad beneficium, non verò jus
in re, juxta textum, quam ſit de electione *lib.* 6.
Flamin. *de reſignat. lib. 2. quæſt. 23. num.* 7. Garcia
de benefic. part. 11 *cap. 3. num.* 247. cum aliis Bar-
boſa *tit. cap. 15. num. 28 & 29.*

7 Nec obſtat textus in *cap. cum inter* 21. *de electio-
ne*, ubi per mutuum electi, & eligentium conſen-
ſum, quaſi conjugale vinculum contrahitur: nam
intelligendus eſt textus ille cum gloſſa *ibi*, verbo
quaſi, & addit Barboſa *dict. 2. part. cap. 15. num.* 30.
poſſe etiam intelligi, ut loquatur de vinculo, quod
8 ſponſalibus de futuro reſultat; † ita ut quemad-
modum ſponſalia ſolo contrahentium diſſenſu
dirimuntur, juxta textum *in cap. 2. de ſponſalibus*,
9 † ſic vinculum illud mutuo electi, & eligentium
10 conſenſu diſſolvatur. † Et ob id valere renuncia-
tionem, quæ in manibus electoris abſque ſuperio-
ris licentia celebratur, ut notavit gloſſa verbo
renunciavit, in cap. 2. de tranſlat. Unde evenit
ut renuncians electioni de ſe factæ ampliùs non
exaudiatur, nec ejus appellatio ad novam elec-
tionem impediendam admittatur, ut cum commu-
ni reſolvit Flam. *dicta quæſt. 23. num.* 9. & apertè
decidit textus *in cap. cum inter* 16. *de electione*,
ubi notavi.

11 Quæ tamen ſunt dicta de prædicta renunciatio-
ne juris ad rem, ſunt intelligenda de ſimplici, &
libera renunciatione, non de ea, quæ fit ad favo-
rem certæ perſonæ, aut cum reſervatione penſio-
nis; quia tales renunciationes non admittuntur,
niſi renuncians habeat jus in re, cum jus ad rem
non ſit tantæ potentiæ, ut poſſit in alium trans-
ferri, ſicut notavit Rota *deciſ. 17. de præb. in novis.*
Flaminus *dict. lib. 2. de reſ. quæſt. 23. num.* 3. & col-
ligitur ex his, quæ notavi ſupra *in Rubrica*

12 Gloſſa in verbo *ductus*, notat Barboſa hic cum
multis *num.* 4. quæſtionem. An ſi judex promittat
delinquenti impunitatem, ſi veritatem confitea-
tur, pateſacta ea, teneatur illum punire, de qua
citat Clarum *in praxi qu.* 55. *verſ. allegare*, Anto-
nius Gomez. *lib. 3 var. cap. 12. num.* 6. quibus addo
Covarruu. *lib. 1. Var. cap. 2. num. fin.* ubi agit de
quæſtione, an qui propter judicem faſſus eſt de-
lictum, debeat damnari, de qua ego egi latè *in cap.
accedens 4. ut lite non conteſtata quæſt.* 4. verſ. *ad
ſecundam*, dum egi de ea quæſtione *an judex poſ-
ſit ſub ſpe impunitatis eum damnare, a quo ſub tali
ſpe ſcivit veritatem.*

13 Et in gloſſa *reddens, num.* 5. probat cum multis
hic Barboſa, ut donatis, & traditis inſtrumentis
mancipiorum, mancipia ipſa intelligantur donata,
& comprobant inter alios, quos refert Covarru.
lib. 3. Var. cap. 16. per gloſſam hic *num.* 12. videndus
num. 10 & 14. Anton. Gomez, *tom. 2. Var. cap. fin.
num.* 23. Molina *de primog. lib. 4. cap. 2. num.* 10.
Matien. *in l. 1. gloſſa 6. à n. 2. tit. 6. lib. 5. recopil.*
& pro ampliſſima exornatione adjunges quæ nota-
vi ſupra *in cap. 2. de conſolationibus.*

Ad Text. in cap. Quod in dubiis VIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio facta in manibus Laici non tenet: & ſic renuncians beneficio ſpoliatur: quid ſi re, & verbo fiat* num. 1. & 3. *& quid de proprietate beneficii*, num. 9.

3 *Renunciationes factæ in manibus Laici quantumcumque dignitatis, & etiamſi habeat jus patronatus, ſunt nulla.*

4 *Renunciatio facta ſine aſſenſu ſuperioris, non tenet in præjudicium Eccleſiæ, ſecus renunciantis, in cujus præjudicium impetrari poteſt, explicatur* num. 5. & 10.

6 *Reſignatio beneficii an de ſola voluntate reſignantis procedere poſſit ſub diſtinctione, realis, & verbalis dimiſſionis*, num. 7. & 8.

8 *Regreſſus ad beneficium reſignatum, qualiter fiat compulſione ſuperioris, ſine cujus licentia fuit beneficium dimiſſum.*

9 *Poſſeſſio beneficii amittitur per dimiſſionem, proprietas non niſi accedente ſuperioris conſenſu, & ratio differentiæ*, num. 12.

11 *Renuncians beneficium, regreditur ad illud ſine novo tit. quoties ſuperior renunciationi non conſenſit.*

PRobat textus hic quod renunciatio facta in 1
manibus Laici, non tenet; ſed renuncians eſt
beneficio ſpoliandus & ſic probat Barboſa hic
num. 5. quod non eſt nulla ipſo jure, cum veniat
ſpoliandus; & *n.* 2. ait in tantum procedere, ut
facta renunciatio non valeat, quod procedat
etiamſi Laicus ſit Notarius Cameræ, vel Cancel-
lariæ; & quamvis habeat jus patronus in beneficio,
& porrigretiam ad Laicum conſtitutum in Ducali,
Regali, aut Imperiali dignitate, niſi Reges habeant
jus conferendi, & recipiendi reſignationes; quæ
omnia adjuvo, & amplio ex his quæ notavi *in cap.
Meſſana 56. de electione*, & ex his, quæ dixi latè
ſub cap. 3. de judiciis qu. 5. & confirmatur ex his,
quæ de incapacitate Laicorum dixi latè reſpectu
rerum Eccleſiaſticarum *in cap. 2. cap. 4. cap. 8. novit
13. cap. qualiter 17. cap fin de judiciis*, & *in cap. 5.*
cum aliis *de foro compet* & ex his, quæ notavi ſu-
pra *in cap. 7 cap. 10. de conſtit.* in terminis Barboſa
de jure Eccleſiaſt. part. 2. lib 3. cap. 15 num. 188.

Unde rectè Barboſa hic *n.* 4. improbat intellec- 2
tum Rebuffi *de pacificis poſſeſſoribus n.* 149. dum te-
nuit reſignationem beneficii in manu Laici verbo
ſimul, & re factam valere, factam verò verbis tantùm
minimè; quia neutra valet, ſcilicet tam illa, quæ fit
verbis, & re, quàm illa, quæ, fit verbis tantum ſi non
probatur à ſuperiore; & utramque valere probat
cum Navarro, & Flaminio, ſi ab ipſo probetur.

Itaque cum jam ſub Rubrica adduxerim perſo- 3
nas legitimas, coram quibus renunciationes fieri
debent, & de quarum conſenſu, & generaliter ibi
dixi competentem eſſe omnem ſuperiorem ordina-
rium Eccleſiaſticum habens ſpiritualia; ſequitur, ut
reſignationes factæ in manibus Laicæ perſonæ,
etiamſi habeant jus patronatus in eo beneficio, &
quamvis ſit Rex, vel Impetat. ſint nullius momenti,
&

Digitized by Google

& roboris, Flaminius *de reſignatione lib. 7. quæſt. 9. num. 14.* Maſtrillus, *deciſ. 31. num. 11.* Borrellus *in ſumma deciſ. tom. 1. tit. 26. de beneſ. reſignat. num. 11.* Cardinalis Mantica *deciſ. 260. quæſt. 41.* Riccius *p. 3. deciſ. 289. num. 5.* Cardinalis Tuſchus *littera R. concluſ. 267, num. 1. & 2.* per textum noſtrum.

4 Sed quia per textum hunc Doctores ſolent requirere Superioris Eccleſiaſtici aſſenſum ad veram renunciationem beneficii; ideò applicabis notata ſuprà, tam *in Rubrica*, quàm *in cap. admonet 4. hoc tit.* & in terminis ad textum noſtrum Riccius *collect. 1479.* docens ut renunciatio debeat fieri cum licentia Superioris, ſeu ejus authoritate, addens ut alias non teneat in præjudicium Eccleſiæ, aut Superioris illico dicit, tenere tamen in præjudicium renunciantis; quia ex hoc cenſetur feciſſe tacitum pactum de non petendo benificium, ita
5 cum Balbo *in deciſ. 19.* † Et infert in præjudicium renunciantis vacare beneficium, poſſeque impetrari, ſic cum Ruino *in deciſ. 90.* quamvis taliter factam renunciationem, poſſit Superior approbare, ſeu ratificare, Rota *in deciſ. 1. de renunciat.* ſed limitat cum eadem Rota *in deciſ. 1. & 3. hoc tit.* niſi ante admiſſionem, & gratificationem renunciaverit, & mutaverit voluntatem cum re integra, poſſit pœnitere.

6 Poſſes ergo hic dubitare an ſola voluntate benificiarii poſſit procedere reſignatio beneficii; ſic ut ſe abdicet à munere ſerviendi: & quamvis Innocent. hic doceat abſolutè renunciationem ſine Superioris authoritate factam, nullius eſſe momenti, per textum, quem putat expreſſum *in cap. non oportet 7. quæſt. 1.* ibi *hoc factum prorſus irritum*
7 *denunciatur*, ut jam retuli *ſub dicto cap. 4.* † Tamen Barboſa agens ex propoſito *lib. 3. de Jure Eccleſiaſt. p. 2. cap. 15. à num. 16.* diſtinguit inter renunciationem verbalem, aut realem; ita ut prima quamtumvis perfecta, dum pendet Superioris admiſſio valida ſit interim quandiu per Superiorem rejecta, & repudiata non fuerit, ut videre eſt in diſſolvendo quocumque contractu, duorum conſenſu celebrato comprobans ex regula textus *in l. ſi pecuniam ff. de conditione ob cauſam lib. 1. quæſtio-*
8 *ne 11. num. 6. de reſig.* † In ſecundo caſu ſi agatur de reali dimiſſione beneficii, propria authoritate facta, tunc poſſit beneficiarius per ſuperiorem compelli ad dimiſſum beneficium iterum regredi, quantumvis aliud acceptaſſet, ſitqua in poteſtate Superioris renunciationem acceptare, & alteri beneficium conferre, vel cogere antiquum Prælatum, ut ad beneficium, quod propria authoritate dimiſerat, iterum revertatur; ſic intelligens Barboſa textum *in dicto cap. cum oportet* cum aliis, & concludit cum Navarro eum, qui realem beneficii dimiſſionem, poſſeſſionem amiſit, ſi antequam per Superiorem acceptetur ad illud regredientem incipere iterum poſſidere, & ad hanc novam poſſeſſionem apprehendendam Superioris authoritatem præ requiri: & in hoc ſenſu defendi poſſe gloſſam *in cap. quod Dei de ſtatu Monach.*

9 Nec huic reſolutioni obſtat textus noſter ibi *Sunt beneficio ſpoliandi*, quaſi per reſignationem, de qua hic reſignans poſſeſſionem non amiſiſſet; quia reſpondetur verba illa intelligenda eſſe reſpectu proprietatis, quam renuncians retinet, quandiu renunciatio per Superiorem admiſſa non eſt; non verò de poſſeſſione, quam per nudam beneficii dimiſſionem amiſerat, ut docet Zabarella *in*
10 *clem. 1. hoc tit. num. 17.* † Et ſic concludit Barboſa *dict. cap. 15. de Jure Eccleſiaſt. lib. 3. n. 18.* renunciationem quandiu à Superiore admiſſa non eſt, validam eſſe in præjudicium renunciantis, poſſe tamen per Superiorem repudiari, ſic intelligens Doctores vocantes prædictam renunciationem nullam reſpectu Superioris, validam verò reſpectu renunciantis.

Notabis verò, ut cum ſic renuncians compellitur per Superiorem, ut revertatur ad beneficium, 11
tunc non ſit novus titulus neceſſarius; quia quamvis per realem beneficii dimiſſionem, de qua dictum eſt, beneficiarius poſſeſſionem amittat, retinet tamen proprietatem, & titulum ſui beneficii, quandiu renunciatio per Superiorem acceptata non fuerit, docent hic Innocent. *num. 1.* Abbas *n. 8.* Zabarella *in dicta clem. 1. hoc tit. n. 17.* Menochius *de arbitrariis caſu 21. num. 43.* Rota *deciſ. 3. n. 2. hoc tit.* † Et reddit rationem Flaminius 12
dict. lib. 7. de renunciatione quæſt. 1. num. 37. quia ſcilicet poſſeſſio eſt quid temporale, quod abſque Superiore amittitur, juxta quæ longè tractavi *in Rub. de cauſ. poſſeſſ. & prop.*

Ad textum noſtrum videbis Naldum *hic*, & prò 13
eo adjunges Doctores ſequentes, qui quæſtionem videndas tractant, Covarru. *lib. 1. variar. cap. 1. à num. 6. verſ. nam renunciatio*, de quo ſupra, Flamin. *de reſignat. lib. 1. quæſt. 4. n. 41.* ad bonam aliam quæſtionem Zevallos *in practicis quæſt. 666.* dum agit de illa, an reſignans, ſi Judex eligatur poſſit eſſe Judex, & ad utramque partem agens affirmativam defendit ſub diſtinctione, quem videbis cum multis de illa agitantem, quam vocat ſubtilem, & poſſunt pro negativa applicari nonnulla quæ dixi *ſub cap. 12. de judiciis, de Judice in propria cauſa* & de ea dico *quæſtione ſequenti.*

QUÆSTIO I.

An reſignans ſi Judex eligatur poſſit eſſe Judex. Et effectuatio reſignationis probetur ante executas litteras reſignationis; ubi an ſint purificatæ conditiones antequam reſignatario detur poſſeſſio ſeu manuteneatur reſignans. An coadjutor poſſit dari in beneficio juriſpatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Reſignans Canonicus conſtitutus in dignitate poteſt eſſe Judex in cauſa ſibi commiſſa ſive delegata ratione dignitatis ante executas litteras reſignationis*, n. 2. 3. *& proprius* a n. 4. 7. & 8.
5 *Habilitas in qualibet commiſſione deſideratur in principio.*
6 *Actus legitimus perfectus, & conſummatus, non vitiatur, licèt perveniat ad caſum à quo inchoari non poterat.*
7 *Canonicatus in Cathedrali, vel dignitas quæ in delegato Summi Pontificis requiritur debet adeſſe in principio commiſſionis quamvis in tempore præſentationis dignitas ejus ceſſaverit.*
9 *Reſignationis affectio non probatur ante executas litteras nec jus abdicatur à reſignante quamvis reſignans tanquam œconomus ab*

Ordinario adminiſtraſſet, & etiam ſi reſignatarius cepiſſet beneficii reſignati poſſeſſionem, n. 10. 11.

12 *Reſignationis gratia facta* in forma dignum *nullum tribuit jus reſignatario donec de habilitate conſtet & fiat collatio.*

13 *Reſignanti datur manutenſio antequam reſignatario detur poſſeſſio idemque procedit pendente lite ſuper validitate, & invaliditate reſignationis, & an ſint purificata conditiones* n. 14. & 15. *fallit* n. 16.

16 *Manutentio denegatur reſignanti & datur reſignatario qui eſt in poſſeſſione.*

17 *Coadjutor poteſt dari in beneficio juris patronatus cum conſenſu Patroni, perpetuus, aut temporalis declaratur*; n. 18.

19 *Ordinarius proviſionaliter & ex cauſa poteſt ſine conſenſu Patroni ponere ei adjutorem in beneficio, Vicarium ſeu œconomum.*

20 *Permutatio, ſeu reſignatio in patronatibus Regiis non valet ſine Regio conſenſu.*

21 *Derogat Pontifex Romanus jus Patronatus Laicorum in ſex caſibus.*

1 AD primam quæſtionis partem quæ exemplificatur modo ſequenti an ſi cauſa, v. g. fuit commiſſa Antonio Canonico aut alio conſtituto in dignitate qui poſt datam & receptionem litterarum reſignavit Canonicatum vel aliam dignitatem in favorem Joannis, num ipſe reſignans poſſit decidere cauſam, aut Joannes ejus reſignatarius; in quo dubio invenio diſſentientes interpretes, & pro negativa, nempe ut reſignans nequeat jam cognoſcere de cauſa ſibi commiſſa, facit: nam reſignans ut latè dixi *ſub Rub. & in cap. 4. ſub quæſt.* 1. ſtatim perdit titulum & poſſeſſionem, & pro mortuo reputatur, eo quod per reſignationem amittitur, nedum dominum & proprietas, ſed etiam poſſeſſio naturalis & civilis, ut docent Anton. de Buttio, *in cap. ſollicitè, n. 13. de reſtit. ſpoliat.* Mohedanus, *deciſ.* 87. Cardinalis & Abbas *in cap. quod in dubiis, hoc tit.* Pariſius Flamin. *lib. 1. de reſignat. benefic. q. 54. n. 70. &*
2 *quæſt. 5. num.* 11. † & facit ſecundo quia illa commiſſio fuit realis & conceſſa contemplatione dignitatis, ut *in cap. ſtatutum de reſcriptis lib. 6.* argum. plurium quæ dico & interpretes notant *in c. quoniam.* Abbas *infra de officio Judicis deleg.* unde cum ceſſet per reſignationem commiſſionis, cauſa videtur ſequi ut debeat ceſſare delegatio, ex doctrina textus *in cap. cum ceſſante de probat.* ubi dixi de regula *ceſſante cauſa*, maximè cum commiſſio pervenerit ad caſum à quo non poterat inchoari, *l. ſi à me, l. a 2. ff. de judiciis*, cumque cauſa debeat committi conſtitutis in dignitate, argumento eorum quæ dixi de judicibus religionum conſervatoribus *in cap. 5. de foro comp. quæſt.* 12.

Et hæc ratio militet non ſolùm reſpectu prin-
3 cipii, ſed in medio & in fine cauſæ, & ea mutatione ſtatus videatur mutata perſona, *cap. fœminina diſt. 50. cap. 1. diſt. 33.* ſequitur ut ceſſante dignitate quæ fit cauſa finalis conceſſionis, non poſſit reſignans cauſam poſt regreſſum inchoatam finire, *ex cap. novit. de officio deleg.* Ita communiter reſolvunt Doctores quos adducit Flamin. ſupra *quæſt. 11. n. 4. in fine.* Abbas qui communem dicit *in dict. cap. quoniam. Abbas*, ubi Innocentius.

Nihilominus contrariam tenent opinionem
4 gloſſa *in dict. cap. ſtatutum*, verbo *canonico* verſ. *etſi tempore data.* Archidiaconus *num.* 3. Anchar. *n.* 5. Geminian. *num.* 9. ibi, idem *in cap. licèt canon, in princ. de elect. lib. 6.* Cardinalis Zabarella *in clem. etſi principalis quæſt. 6. de reſcript.* Abbas *conſ.* 93. *lib.* 2. Paulus de Caſtro *conſ. 327. volum.* 1. Decius *in dict. cap. quoniam Abbas*, *n.* 56. ubi dicit hanc communem & ibi Felinus *n.* 5. imò & Flaminius ſupra *n.* 66. ait hanc opinionem defendiſſe interpretando textum *in dict. cap. ſtatutum de reſcriptis*, ubi ſatis facit fundamentis adductis pro contraria opinione, concludens quòd pro hac ſententia fuit judicatum in Sacra Congregatione Concilii Trid. 21. *Maii* 1587. ubi Congregatio cenſuit poſſe reſignantem de cauſa cognoſcere, etiam poſt reſignationem, & hanc ego amplectendo eam confirmo ex dictis *ſub dict. cap. 4. tota quæſt.* 1. ubi dixi quæ deſiderentur ut reſignatio ſimplex ſive conditionalis privet reſignantem à titulo, poſſeſſione, & fructibus beneficii reſignati; † fulciturque ex 5
ſequentibus fundamentis; quia tempore commiſſionis reſignans adhuc eſſet Canonicus vel conſtitutus in dignitate, & in qualibet diſpoſitione ſit ſpectandum principium, & habilitas tunc temporis deſideretur *cap. 1. cap. ſi eo tempore, de reſcript. c. dudum de electione, l. fœminæ ff. de Senatoribus l. cæcus. ff. de judiciis l. ſi procurator ff. mandati*, patet ut cum reſignans adhuc fuerit in ea dignitate, ſufficiat inde ut ea qualitas adfuerit eo tempore in quo ipſa diſpoſitio ſortiri debeat effectum, *l. 2. ff. de auro & argento legato, l. ex facto §. ſi quis c l. 2. ff. ad Trebellian.* ob idque ſufficere ut tempore commiſſionis illa qualitas ſubſiſtat, regula textus *l. in delictis, §. extraneus ff. de noxalibus l. Titius ff. de teſtam. militis.*

Non inquam officit quod dignitas deficiat, ſi- 6
quidem à principio commiſſionis ſteterit ea vulgato axioma, quod actus perfectus & confirmatus non vitiatur licèt pervenerit ad caſum à quo inchoari non poterat, ex reg. textus *in l. in ſubſtitutione, ff. de vulgari, l. hæredi ff. ad Trebell. l. fin. cod. de nuptiis*, de quo Anton. Gomez. *in l. 48. Tauri, n.* 5. *& in l. 6. num.* 11. *& in l. 40. num.* 22. *& tom. 1. var. cap. 19. n.* 14. Matienzo *in l. 1. tit. 8. gloſſ. 4. n.* 20. *lib. 5. recopil.* Pariſius *conſ. 29. volum.* 1. Didac. Perez *lib. 5. ordinam. tit. 3. fol.* 147. Tyraquellus *in l. ſi unquam*, verb. *donatione largitus* *n.* 23. & verb. *ſuſceperit liberos, num.* 155. *& in tract. ceſſante cauſa*; *limit.* 1 *t. num.* 15. de quod plura Zevallos *in pract. quæſt. 728. à num.* 5. idem *quæſt.* 666. ubi docet relatam noſtram ſententiam, maximè ut ipſe *ibi* ait *num.* 7. textus *in dict. cap. ſtatutum*, ſolum requirit ut cauſæ committantur habentibus dignitatatem Eccleſiaſticum.

Unde cum qualitas canonicatus in Cathedrali 7
vel dignitatis quæ in delegato Summi Pontificis requiritur debeat à principio adeſſe tempore commiſſionis, ut notant Flamin. *de reſign. lib. 4. quæſt. 1. num.* 17. Gigas *de penſionib. quæſt.* 22. *n.* 19. Cardinalis Tuſchus *lit. D. concluſ.* 145. *n.* 15. Maſſob. *de Synodo Diœceſana, cap. 4. dub. 13. num.* 47. & dicam Tyraquellus *in tract. ceſſante cauſa limit.* 4. *n.* 4. Gonzalez *in Reg. 8. Cancell. §. 3. præm. n.* 75. Sanchez *de Matrim. lib. 8. diſp. 27. n.* 28. Maſſob. *dict. dub. 13. n.* 48. ut ſufficiat tempore impetrationis reſcripti Pontificii quamvis tempore præſentationis ejus ceſſaverit dignitas quam tunc obſtibat. Secus ſi tempore impetrationis ea dignitas non adeſſet, † ſequitur bene dicendum juxta terminos 8
noſtræ adductæ ſententiæ, quod ſi Canonicus cui cauſa committitur per Sedem Apoſtolicam poſt

accepta

acceptationem litterarum deſinat eſſe Canonicus,
nihilominus poſſit eſſe Judex in cauſa illa ut docent
Azevedus *conſ.70.tit.* 18 *lib.4.recopil.n.* 60. & ad
coriam Piſanam *lib.4.cap.6.n.*66. Barboſa *in dict.*
cap.ſtatutum de reſcriptis, *num.* 10. cum aliis. Gi-
ronda *de privil.* à *num.* 510. Meſſob. *dict. dub* 13.
*num.*49. Stephanus Gratian *diſcept.forenſ.cap.*99.
Aloyſius Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ.*
656. *in* 1. *editione*, *alias* 414. *in* 2. *edit.* Galletius
in Margarita caſuum conſcient. verbo *delegatus*,
n.3. & verbo *renunciare ultimo.*

9 Ad ſecundam quæſtionis partem an effectuatio
reſignationis probetur ante executas litteras reſi-
gnationis, perlectis, quæ dixi *in dict. cap.*4. *q* 1. &
*à n.*1. hic breviter reſpondeo, ut non probetur nec
jus abdicetur à reſignante donec litteræ, fuerint
executæ & beneficium reſignatario acquiſitum. Ro-
ta coram Gregor. XV, *deciſ.*159. *n.*6. uti fuit dictum
in abulen. & zamoren. beneficiorum 17. *Junii* 1594.
coram Penia impreſſa per Garciam *de beneficiis p.*6.
*cap.*2.*n.*126. & *in Burgen. Canonicatus* 28. *Aprilis*
1597. coram Cardinali Pamphilio, ſeu impreſſa per
Marcheſanum *de commiſſion. tom.*1. *pag.* 143. & *in*
Amparien. beneficii 17. *Februarii* 1624. coram R.P.
D. Merlino & *in nucerina Parochialis* 28. *Junii*
10 1630. coram R.P.D. Motmanno; † ubi extenditur
quamvis reſignans tanquam Æconomus ab ordi-
nario deputatus beneficium adminiſtraſſet, quia
hujuſmodi actus non concludit neceſſario quòd
reſignans habuerit animum abdicandi à ſe benefi-
cium & poſſeſſionem in eventum in quem illud
perpetuo non acquireretur reſignatario: nam de-
ficiente hac conditione jus remanet penès reſi-
gnantem, donec ea purificetur. Achiles *deciſ.*4.
11 *n.*1. *de rerum permut* † & in terminis captæ poſ-
ſeſſionis per reſignatarium etiam volente reſignan-
te, ſi verò beneficium reſignatario non acquiratur
eſt optima deciſio Mohedan. quam ſequitur Rota
in dict. nucerina Parochialis hancque eſſe inten-
tionem reſignantis dixit etiam Rota *in Leodien. ca-*
nonic. S. Dioniſii 25. *Maii* 1616. coram R. P. D.
Pirovano, ſequitur Barboſa *de jure Eccleſ.l.*3.*c.*
12 15.*num.*275. & † ſic Rota *in colimbrien. Canonic.* 4.
Februarii 1632. coram R.P.D. Merlino impreſſa
per Paulum de Rubeis *deciſ.*92. *à num.* 13. *tom.* 2.
diverſ. aliàs *part.*6. *recent.* dixit quòd ſi gratia re-
ſignationis fuerit expedita *in forma dignum*, per
quam datur duntaxat mandatum de providendo,
quatenus reſignatarius reperiatur idoneus, ut jam
adduxi *dicto cap.*4. *ſub quæſt.*1. *in fine*, verſ. *ad ſe-*
cundam, nullum tribuatur reſignatario jus in re,
nec à reſignante jus abdicetur, niſi poſtquam
gratia mediante collatione facta reſignatario fue-
rit executioni mandata.

13 Ad tertiam quæſtionis partem lectis etiam quæ
dixi *ſub Rub & in dict. cap.*4. *ſub dict. quæſt.*4. *hoc tit.*
breviter reſpondeo, ut antequam reſignatarius
adipiſcatur poſſeſſionem detur manutentio reſi-
gnanti etiam contra reſignatarium; ex his quæ la-
tiſſimè ſcripſi *de manutentione*, ſub textus *in cap. li-*
cet 9. *de probationibus*, & ex multis *ſub tit. de reſtit.*
ſpoliat. præcipuè cum ago de interdicto retinendæ
& in terminis ſaltem reſpectu detentationis dixit
Rota *deciſ.*1. *hoc tit. in novis*, cum aliis *in Leodien.*
Canonicatus S. Pauli 25. *Junii* 1621. coram Card.
14 Veroſpio, † idemque procedit pendente lite ſuper
15 validitate vel invaliditate reſignationis † & an ſint
purificatæ conditiones, ſic Barboſa *dict. cap.* 15.
16 *n.*75. *in fine*, † ubi addit cum Rota *deciſ.*92. *p.*2.
recent. ubi aliæ referuntur deciſiones manutenti-
tionem denegari reſignanti, ſi reſignatarius ſit in
poſſeſſione cui, & non reſignantis, eſt tunc dan-
da manutentio, ex adductis *ſub dict. cap. licet* &
alibi.

Ad quartam quæſtionis partem an coadjutor 17
poſſit dari in beneficio Juriſpatronatus cum jam
ſupra *ſub dict. c.*4. *quæſt.*1. dixerim, ut poſſit reſi-
gnari beneficium Juriſpatronatus cum conſenſu
patroni, & conditionibus, quibus infra dico *in cap.*
*quia verſ. de Judiciis quæſt.*24. *à n.*12. ubi agens de
ſubrogatione in beneficiis etiam de ſubrogando
in beneficio juriſpatron. quare jam nunc & intra
materiam noſtri tituli legitimè de hoc dubio
inquirimus, igitur Lamber. *de jurepatr. natus* 1. *p.*
*lib.*2. *quæſt.*6. *princip. art.*20. reſolvit ut cum coad-
jutorem dare ſapiat ordinationem ſtatus Eccleſiæ,
& in eo vertatur intereſſe Eccleſiæ quam patroni
defendere tenentur, requiratur ad id Patroni con-
ſenſus, ſive coadjutor detur ut ſit futurus & per-
petuus ſucceſſor, ſive ut ſit temporalis; eo quòd
titularis ſit ſenex, infirmus vel demens, etiam in
terminis *cap. unic. de cleric. ægrotante lib.*6. † tamen 18
Barboſa *de jure Eccleſiaſtico in tract. de renuncia-*
*tione lib.*3. *cap.*15. *ſub n.* 144. in verſ. *vidi*, dixit
prædictam reſolutionem eſſe intelligendam in ca-
ſu quo neceſſitas Eccleſiæ adeò urgeret, ut quæ-
cumque dilatio illi nocere poſſit; quia tunc pote-
rit coadjutor deputari etiam ſine patroni conſen-
ſu per Ordinarium, vel juxta terminos *d. cap. unico*,
dummodo tamen quam primum ejus requiratur
aſſenſus quam velit nolitvè conſilio ſibi de Ec-
cleſiæ neceſſitate præſtare tenebitur.

Etenim dicta fiunt per modum proviſionis, quæ 19
idcirco non mutant ſtatum Eccleſiæ; Rebuffus
de ſent. proviſion. in præfat num. 37. Duran. *deciſ.*
74. *num.*40. qui dixit ut Ordinarius ſua ordinaria
authoritate poſſit deputare Vicarium ſeu œcono-
mum in beneficio vacante de jure Patronatus, in-
terim & quouſque de rectore providetur aut co-
gnoſcitur de juribus eligentium; ſic etiam *n.*50.
ubi *num.*39. poſt Federicum de Senis *conſ.*95. *n.*3.
verſ. *item ſuper eo*, reſolvit quod ſine conſenſu
Patroni poteſt deputari vicariatus per Ordinarium.

Imo & in patronatibus Regis non valeat reſi- 20
gnatio, ſive Eccleſiæ permutatio, abſque Regis
conſenſu, & illo inſcio dixit Cadebus *de patro-*
nat. Regis corona cap. 11. *num.*6. ſed in quibus ca-
ſibus Romanus Pontifex derogationes concedere
ſoleat frequentius tradunt Selva *de beneficiis p.* 2.
*quæſt.*13. Rebuffus *in tract. de nomin. quæſt.* 15. *n.*
9. hodie verò refert Barboſa *dict. cap.*15. *n.* 144.
ſex caſus, Primus in vacatione per obitum apud
Sedem, Secundus in vacatione per reſignationem
ex cauſa permutationis. Tertius quando benefi-
cium vel jus patronatus eſt litigioſum. Quartus
quando patroni in præſentatione commiſerunt ſi-
moniam. Quintus quando proviſio eſt pro filio pa-
troni vel compatrono. Sextus quando jus patrona-
tus eſt mixtum. Mohedan. *deciſ.*156. *in fine*, Fla-
min. *lib.*3. *de reſign. quæſt.*4. Garcia *de beneficiis p.*5.
c. 1. §. 11. *num.*583. eo quod in tali mixtura eminet
qualitas patronatus laicalis.

Digitized by Google

Ad Text. in cap. Ad ſupplicationem IX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciandi licentia conceditur Epiſcopo à Papa.*
2 *Acceſſus non tutus, & de ſalvo conducto remiſſivè.*
3 *Pallii uſus qualiter permittatur remiſſive, ubi nùm ab Archiepiſcopo, qui renunciavit.*
4 *Pauperi voluntario, non ſubvenitur.*
5 *Paupertas nocet, quæ culpa provenit.*

1 TExtus hic quatenus dicit quòd Papa eſt, qui Epiſcopo concedit cedendi, & renunciandi licentiam, cum ſine mortis periculo, in ea Eccleſia morari nequit; ideò veniunt hic jungenda, quæ Doctores tractatam *in cap. 1. & cap. ſequent de cauſis renunciationis*.

2 Et quatenus hic Barboſa *n. 2.* in verſ. *mortis*, dicit quod acceſſus non tutus, probatur ſi in loco, in quo citatus comparere tenetur, ſit peſtis; ideo applicabis quæ de acceſſu ad locum non tutum dixi *ſub cap. 4. ut lite non conteſt. quæſt. 1. & 2. & quæſt. 3.* ubi de ſalvo conducto, & applicabis quæ dixi *ſub cap. 10. & 14. de præſcript.* ubi de impedimentis ad præſcribendum, inter quos peſtis annumeratur aliqua ſupra *ſub tit. de electione*.

3 Et in verſ. *cui conceſſimus, ut in ipſo Archiepiſcopatu abſque uſu Pallii*, textus hic in hac parte manet intellectus ſupra *ſub tit. de authoritate, & uſu Pallii*, ubi leges applicando integram materiam, ubi, & quando permittatur Pallii uſus, & nùm ab Archiepiſcopo, qui renunciavit.

4 Et quatenus Barboſa hic *num. 6.* ex gloſſa ad ſuſtentionem notat indignum eſſe ei ſubveniri,
5 qui ſua culpa, aut vitio in egeſtatam incidit.† Et quod paupertas nocet quæ culpa alicujus provenit multis comprobans; ideò adjunges quæ de paupertate adduxi *ſub cap. ſi qui teſtium 8. de teſtibus*,

Ad Text. in cap. Niſi cum pridem X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciationis cauſa quæ admittantur.*
2 *Scandali materia remiſſivè.*
3 *Senes delinquentes puniuntur, ſed mitius, & comparantur pueris.*
4 *Filii nothi, aut manceres qui remiſſivè.*

1 HIC in textu noſtro exactè Barboſa cenſet cauſas ſex, ex quibus Papa ſolet ab Epiſcopis admittere renunciationem Epiſcopatus, quas breviter retulit compilator hic in duobus verſibus quos retuli ad litteram ſupra *in cap. 1.* & cauſas in illis comprehenſas expandit hic cum multis, non incongruè Barboſa omnino videndus, & communiter Doctores, de caſu infirmitatis, ſau debilitatis & ſenectutis jam ſupra dixi *ſub dicto cap. 1.* iterum videndus Barboſa *de Jure Eccleſiæſt. p. 2. lib. 3. cap. 15. à num. 89.* ubi cum multis, quibus addo bene agentem de cauſis renunciationis, Azor. *lib. 7. mor. tom. 2. cap. 18.* præcipuè *quæſt. 4. & 5.*

Et in verſ. *pro gravi quoque ſcandalo*, hic poteris applicare quæ latè dixi de ſcandalo vitando *in c. 2. de preſcript.* 2

Et in verſ. *alia cauſa*, applicabis quæſtionem, 3
de qua Antonius Gomez. *lib. 3. variar. cap. 1. num. 68.* ubi adducens textum noſtrum agit de quæſtione an ſenes delinquere poſſint, ut puniantur, & affirmat, ſed mitius, & comparat eos pueris, quare applicabis quæ infra noto *ad titulum de delictis puerorum*.

Et in §. *perſona* adjunges extra materiam irre- 4
gularitatis, de qua occaſione hac poteris tractare, qui dicuntur Nothi, qui autem Manceres, tractat Covarruvias *in 4. p. 2. c. 8. §. 4. & §. 5. tot. n. 1. & 2.* & multi alii jam temporibus hiſce dum agunt de irregularitate: aliquid *p. 1. cap. 1. num. 13. qui ſpurii, & naturales*, de quibus infra qui filii ſint legitimi, & *ſub tit. de filiis Presbiterorum*, ad quæſtionem infra *in cap. fin. in fine*.

Ad verſ. *ſi tamen culpa latet* videbis quæ notat 5
Covarru. *in clem. ſi furioſus 2. p. §. 3. ſub n. 4.*

Cumque hujus textus materia claudat diverſas, 6
in cujus enodatione quamplura poſſent ad longum tractari, & facile poſſis ab aliis locis recolligere; ideo non inſiſto in ampliori enodatione.

Ad Text. in cap. Poſt tranſlationem XI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui propter crimen, non reaſſumitur, ſecus ſi propter perſecutionem, infirmitatem, defectum ſcientiæ ſimoniam ignoratam, &c. Nec reaſſumitur ad alium Epiſcopatum detruſus in Monaſterium, ut pœnitentiam ageret delicti*, numero 2. 5. & n. 7.
3 *Renunciare cogitur Epiſcopus propter conſcientiam criminis, & ad id cogitur ſi crimen poſt peractam pœnitentiam, impedit executionem ordinis.*
6 *Crimina committentes facilius ad reſignandum admittuntur, ſi ſint de illis, quæ privant à beneficio, ut in homicida, adultero, Concubinario, &c.*
6 *Renunciare coram Ordinario ſimpliciter poſſunt criminoſi poſt receptas probationes concluſum in cauſa, at appellatione pendente, niſi crimen renunciantem redderet indignum beneficio.*
8 *Ceſſare quando dicatur effectus, ceſſante cauſa: ubi de effectu cauſa impulſiva.*

DOcet hic Pontifex quòd Epiſcopus, qui re- 1
nunciavit Epiſcopatui propter crimen, ad Religionem tranſivit non poſſit ad Epiſcopatum reaſſumi, ſecus ſi renunciavit propter perſecutionem, infirmitatem, defectum ſcientiæ, ſimoniam, ipſo ignorante, commiſſam, vel aliam ſimilem cauſam; & comprobant Barboſa *num. 1.* ait, vel

explicat

explicat *num.*2. † quod ſi quia ex Epiſcopali ſtatu tranſierit ad Monachatum propter delictum, ut quia fuit Epiſcopatu depoſitus, & in Monaſterium detruſus ad pœnitentiam peragendam, non poſſit iterum ad Epiſcopatum, etiam aliud revocari probans *ex cap. hoc nequaquam 7. quæſt.* 1. & *in cap. temporis* §. *idem eadem cauſa*: applica notatum infra *in cap. fin.* verſ. *per hunc.*

3 Igitur pro exacta explicatione adjunges notata ſupra *in cap.* 1. 2. *&* 3. ubi de renunciante quando iterum, & denuo eligi valeat, item quæ Doctores deducunt *ex præcedenti cap.* in verſ. *propter conſcientiam enim criminis*, ex quod verſ. colligunt quòd Epiſcopus propter conſcientiam criminis cogitur renunciare; multis comprobat Barboſa *ibi*

4 *n.*3. † ubi *n.*4. in verſ. *propter quod ipſius officii executio poſt peractam pœnitentiam impeditur*, addit quod poteſt; imò quod tenetur Epiſcopus reſignare propter conſcientiam criminis, eo tantum caſu, quando committit crimen, quod poſt peractam pœnitentiam, impedit ordinis executionem, ex gloſſa hic, verbo *dumtaxat*, & Abbate *n.* 7. Innocent. *n.* 2. *&* 3. cum aliis multis idem Barboſa

5 *de Jure Eccleſiaſtico p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 93. † Etenim ait *n.* 104. crimina committentes facilius admitti ad reſignanda beneficia, cum ad eorum privationem Jura conveniant, & Proſperus de Auguſt. *in addition. ad ſummam Bullarii*, verbo *beneficiorum reſignationes* in princ. verſ. *quinta*, exemplificat in caſibus, in quibus ob crimen commiſſorum venerit beneficio privandus, veluti in homicida, adultero, concubinario, qui poſt admonitionem non reſipiſcit in ſuſtinente excommunicationem per annum, in perjuro, & in blaſphemo, juxta ea, quæ notavi *in cap.* 1. *de judiciis quæſt.* 32. ubi de excommunicato per annum, & *ſub cap.* 4. §. *de adulterio de judiciis*, & *ſub cap. cum non ab homine ante quæſtionem* 28. & cum aliis, ubi de homicida, perjuro, falſario beneficiis privando.

6 Concludit ergo Barboſa *dict. n.* 104. hujuſmodi criminoſos, inquiſitione pendente, etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa; imò & pendente appellatione a ſententia privationis, ſimpliciter poſſe beneficiis coram Ordinario renunciare, modo fiat criminis mentio; & proceſſus incepti, niſi crimen illud renunciantem, indignum redderet; ſic cum Flaminio, *lib.* 3. *de reſignat. q.* 16. *num.* 23. Proſpero de Auguſt. *ubi ſupra.* Marcus Anton. Genuenſ. *cap.* 53. *in annotat. praxis*

7 *Epiſcop. Neapolit.* † Ex his ergo bene inducitur ad textum noſtrum, ut Epiſcopus, qui propter delictum fuit depoſitus, & in Monaſterium detruſus amplius ad Epiſcopatum, etiam novum non reaſſumatur.

8 In verſ. *licèt impulſiva ceſſet* notat hic Barboſa cum multis *num.* 3. quod ceſſante cauſa impulſiva non ceſſat effectus; & quòd defectus cauſæ impulſivæ minimè obſtat, quin actus validus omnino cenſeatur. Et pro majori enodatione adjunges quæ tractavi *in cap. cum ceſſante* 60. *de appellat.* & aliis in locis *ſupra*, aliquid *in cap. ſuper litteris* 20. *de reſcriptis*, ubi de effectibus cauſæ impulſivæ.

Ad Text. in cap. Cedendi XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Cedendi licentia petita facit ut compellatur cedere, aut reſignare ſic petens in quocumque beneficio, & a quocumque petatur ſuperiore, fallit n.* 2. *in beneficiis inferioribus.*

2 *Pœnitentia licita eſt donec conſenſus fuerit extenſus in Camera circa inferiora beneficia, quæ expenduntur extrà Conſiſtorium*, numero 3.

3 *Reſignandi conſenſus ſolet præſtari in Camera, ſeu Cancellaria, etſi alibi nulliter fiat.*

4 *Conſenſum non præſtare, ſeu illud præſtare, ſine debita ſolemnitate, paria ſunt.*

5 *Conſenſus duplicatus requiritur in reſignationibus faciendis, unus in Camera, & qualit iſte ſit, ac ſit alter expreſſus* num. 6. *& de differentia utriuſque* n. 7.

7 *Reſignationis litteræ qualem extenſum deſiderent conſenſum.*

8 *Renunciare num cum effectu teneatur Clericus, qui poſt petitam licentiam pœnitere vult ante extenſionem renunciationis in Camera: quid de ſtylo*, *n.* 9. & 10.

11 *Renuncians diſpenſationi ſeu electioni de ſe facta, ea uti poteſt pœnitendo, cum non acceptaverit ſuperior dimiſſionem.*

Dicit Pontifex hic quod qui petit licentiam cedendi, & renunciandi ex quo illam obtinuit teneatur, & compellatur cedere multis comprobat *num.* 1. *&* 2. ubi addit cum Flamin. *de reſignatione lib.* 3. *quæſt.* 18. *a num.* 48. *&* 59. procedere nedum in beneficio ſimplici, ſed etiam in habente dignitatem Eccleſiaſticam, etiam Epiſcopalem & *n.* 62. ampliat, & ſive fuerit petita; & habita licentia à Papa, ſive etiam ab aliis ordinariis inferioribus: & *n.* 63. ſive hæc licentia fuerit petita per ſe, ſive per alios, de mandato tamen, & ad inſtantiam beneficiatorum. 1

Tamen advertes, ut jam hodie in beneficiis inferioribus, quæ expediuntur extra conſiſtorium, non procedat hujus textus deciſio, eo quod licita ſit pœnitentia poſt petitam, & obtentam licentiam renunciandi, cum quando quidem licitum ſit pœnitere, donec conſenſus fuerit extenſus in Camera vel Cancellaria. † Eſt enim recepta praxis, & ſtylus curiæ Romanæ, quod ſoleat præſtari conſenſus in Camera, vel Cancellaria, etſi alibi quis conſenſit, nulliter conſentiat, † quia paria ſunt non præſtare conſenſum, & præſtare ſine ſolemnitate requiſita; multis probat Barboſa *in fine*, & pro ampliatione adjunges quæ dixi de eo, qui pœnitentia ductus aliter facit, ac primo promiſerat *in cap.* 2. *de judiciis* per aliquas quæſtiones. 2 3 4

Sed cum ego dubitem de prædicta praxi, ſuppono dicendum, ut in reſignationibus faciendis, & celebrandis in curia Romana requiratur duplicatus conſenſus, primus, qui à curialibus parvus conſenſus nuncupetur, & eſt ille quem reſignans præſtat tempore, quo ipſe aut ejus procurator porrigit ſupplicationem, in qua renunciatio continetur, quæ 5

porrigi-

porrigitur officialibus Datariæ, per quos in calce ſupplicationis apponitur ſummarium eorum, quæ in ea continentur, quod Datarius Romano Pontifici legere, aut referre ſolet. Pontifex tamen per hæc verba ſupplicationem ſignet, *fiat ut petitur*, poſtquam ſignata eſt ſupplicatio, & tranſit per reviſores, mittitur Datario, ut ipſe apponat datam; deinde regiſtrata ad Notarium Cancellariæ, ut eam inter abreviatores diſtribuat; poſtea verò regreditur, ad Cameram, vel ad Cancellariam, ibique per ipſummet reſignantem, ſi præſens eſt, vel ſi abſit per illius procuratorem ad id ſpecialiter de-
6 putatum. † Expreſſus iterum præſtatur conſenſus ad aliquas fraudes vitandas, qui per Notarios in libris Cameræ, vel Cancellariæ extenditur, & à tergo ſupplicationis adnotatur.

7 Inter duos autem prædictos conſenſus, ea eſt potiſſima differentia; quia primus, qui ex ſupplicationis oblatione reſultat, dicitur conſenſus formalis dans valorem gratiæ, & eſt de eſſentia, & de ſubſtantia ipſius; quia ſtatim quod reſignans, vel ejus procurator ſupplicationem porrigit, in qua dicatur quod ex tunc reſignat tale beneficium, ſi à Papa admiſſa ſit, firma remanet renunciatio; quia legitimus Domini conſenſus, & ſuperioris authoritas intervenit; poſterior autem conſenſus, qui extenſus appellatur non requiritur pro eſſentia reſignationis, ſed pro illius executione; quia quamvis renunciatio per primum conſenſum à Romano Pontifice admiſſum, perfecta ſit, non poſſunt tamen litteræ expediri, ſine extenſione prædicti conſenſus; quibus non expeditis, renunciatio non prodeſt, cum ſine litteris, nec poſſeſſio capi, nec fructus beneficii percipi poſſunt. Flamin. *lib.8. de reſignat. quæſt. 7. à princ. & quæſt. 8. num.* 138. Mohedan. *decis.* 60. Caſſador. *decis.* 1. *num.* 4. *de renunciatione.*

8 Unde ad difficultatem textus noſtri propriè accedendo, video præter ordinarios ex propoſito agere Zevallos *in pract. quæſt.* 283. dum inquirens de ea, an poſſit Clericus cogi ad renunciandum beneficium, quando petita, & obtenta à ſuperiore licentia renunciandi, poſtea pœnituit: & adducens pro parte affirmativa textum noſtrum, & ordinarios hic, ac plurimos, alios cum Flaminio *de reſignat. beneficior. lib. 3. quæſt. 18. n. 48.* ea ratione illa, ne illudatur ſuperior, qui illuderetur, ſi pœnitentiæ locus eſſet; & quod ſemel placuit, amplius diſpicere non poſſit, maximè, quia variatio eſt in Jure prohibita, ut *in clementina unica hoc tit.* ubi gloſſa, & Bonifac. dicunt fundari in hac ratione textum noſtrum. Et quia, etſi in pluribus caſibus pœnitentia licita ſit, eam non admitti in his, quæ ſuperioris præſentiam exigunt poſt ipſius ſcientiam, & permiſſionem. Poſtea verò à *num.* 10. admittit ut veriorem contrariam opinionem; nempè ut poſt petitam, & obtentam licentiam renunciandi, ſit licita pœnitentia, donec conſenſus fuerit extenſus in Camera Cancellariæ: Sic ex Puteo *decis.* 17. & 29. *hoc titulo*, & Flaminius refert ſupra *num.* 68.
9 receptam eſſe Doctorum ſententiam, † addens deciſionem textus noſtri ab aula receſſiſſe de ſtylo Cancellariæ, quæ facit jus, ut *in cap. quam gravi de crimine falſi*, & Zevallos reſolvit *num. fin.* profecto aliter non poſſe ſatisfieri deciſioni textus noſtri, quæ de Juris rigore vera eſt, ſed de ſtylo contrariam paſſim obſervari, à qua dicit non recedendum in judicando, & conſulendo.

10 Et licèt Flaminius *lib. 8. de reſignat. quæſt. 8. n. 69. & lib. 9. quæſt. 25. num.* 8. inquiens reſignantem poſſe pœnitere; donec in libris Cameræ conſenſus fuerit extenſus, ſuppoſita doctrina jam in principio adducta, dubia eſt non parum ejus ſententia, Burſatus *conſilio* 393. *à n.* 8. Lotterius *de re beneficiaria lib. 3. quæſt. 6. à num.* 18. videtur adductis repugnare, nam ſi reſignans, aut ejus Procurator poſt primum conſenſum compelli poteſt ad præſtandum conſenſum extenſum; quia ex parte ſua gratia perfecta eſt, ut fatetur ipſe Flamin. *q.* 11. *n.* 67. *dicto lib.* 8. ſequitur rectè dicendum non poſſe jam prædictam renunciationem revocare, niſi ut vult Barboſa *dicto lib. 3. de Jure Eccleſiaſt. cap.* 15. ipſe intelligatur, antequam per Pontificem renunciatio ſit acceptata, & reſignata; quia ante Superioris acceptationem licitum eſt pœnitere. Et cum videat Flaminii verba adæquatum ſenſum accipere non poſſe, cum admittat revocationem, donec in libris Cameræ conſenſus fuerit extenſus, extendique multò poſt acceptationem Summi Pontificis; ideò eum explicans dicit praxim Flaminii intelligi tantùm de tempore ſuo; & reſolvit cum Lotterio ſupra *num.* 59. primum conſenſum extendi in Cancellaria, vel Camera, annotarique à tergo ſupplicationis antequam illa à Sanctiſſimo ſignetur, & ſic ceſſare omnia dubia; indeque fruſtratoriam eſſe temporis indagationem, an ſit præſtitus conſenſus ante, vel poſt datam extenſam, quod vix quoque olim erat practicabile, cum inter parvam datam, & extenſam reſpectu temporis nulla ſit differentia, nec quidquam eſſe, quin eodem die, quo ſupplicatio fuit ſignata, parva data valeat datarius eam extendere, quemadmodum inutilis quoque remanet conſideratio, quòd à tergo litterarum non potuerit annotari conſenſus, niſi poſt earum inſcriptionem, & ſolutas taxas.

Hæc ſufficiant pro textu noſtro, quem expendi 11
in cap. 2. de reſtit. ſpoliat. q. 1. *num.* 6. & 21. iterum hic applicari poteſt quæſtio, an qui renunciavit diſpenſationi poſſit ea uti, de qua latè diſputat Sanchez *lib. 8. de matrim. diſp. 32. per totam*, ubi *n.* 2. ait ut quandiu Superior non acceptaverit illam privilegii, vel diſpenſationis renunciationem, ſed in eadem voluntate perſtiterit, poſſit is, cui conceditur, non obſtante quod impetrationi contradixerit; vel poſt conſecutionem renunciaverit, uti mutata voluntate, ea diſpenſatione, vel privilegio, ut probat textus *in cap. litteris de procurat. lib. 6. per verba*, verſ. *licet* ubi gloſſa finalis, Joannes Andreas, Archidiacon. Dominic. Franchis dicunt electum renuentem conſentire electioni poſſe, mutata voluntate, eam acceptare electoribus in priori voluntate perſiſtentibus: quod idem de Judice de Legato, & arbitrio, qui ſemel arbitrium, & delegationem renunciavit, docent gloſſa penult. *in cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.* 6. ubi leges quæ tradit Sanchez cum Joanne Andrea Ancharano, & Dominico *in dicto cap.* hanc eandem ſententiam docent etiam Loazes *de matrimonio Regis Angliæ dubio* 12. *n.* 28. & moderni. Nec obſtat regula juris *in cap. quod ſemel* 25. & textus *in cap. probibentur 2. quæſt. 1. cap. de his de accuſat. cap. quam periculoſum 7. quæſt.* 1. ubi gloſſa alia jura refert, quia etſi per illa renuncians juri ſuo, illud non repetat, intelligitur quando renunciationem acceptavit ſuperior ex jam dictis.

Ad Text. in Cap. Veniens XIII hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciare non dicitur Juri ſuo, qui gratiæ alterius ſe ſubmittit; eſt enim renunciatio ſtricti Juris*

2 *Juramentum, promiſſio, reſcriptum ſunt ſtricti Juris, remiſſivè.*

3 *Negatio facit rem dubiam: fallit quando eſt calumnioſa, vel poſt concluſum in cauſa*, numero 4.

1 TExtus hic reſolvit ut non dicatur renunciare
juri ſuo, qui gratiæ alterius ſe ſubmittit,
multis comprobat Barboſa *n.* 1. qui *n.* 3. ait quod
renunciatio eſt ſtricti Juris; itaut nec ea actu qui-
dem proximo præſumatur; quare *n.* 4. addit *in*
verſ. adverſarii ſe gratiæ commiſiſſet. Quodſi quis
ſe ſubmittat miſericordiæ, ſive gratiæ, ſive vo-
luntati alicujus, nihilominus recurratur ad arbi-
trium boni viri. Et pro explanatione remitiit
Lectorem ad ea, quæ dixit in ſuis remiſſionibus,
2 de dictionibus, & clauſulis, *clauſula* 4. † Igitur
ut extendas doctrinam prædictam applicabis quæ
adduxi *ſub tit. de jurejurando*, quatenus probavi
quod juramentum eſt ſtricti juris, item quod pro-
miſſio, ſeu renunciatio jurata non extendatur ul-
tra verba, ſeu intentionem jurantis. Et de reſcrip-
to dixi quòd ſit juris ſtricti ſupra *ſub tit. de reſcrip-*
tis; & arbitrium ad quid extendatur, ſeu qualiter
intelligatur dixi *ſub cap. 2. de re judicata quæſt.* 1.
verſ. *ad ultimam*: & comprobatur hæc deciſio *ex*
cap. 14. *ſequenti.*
3 Et in verſ. *hoc negante* notat Barboſa hie *n.* 2.
quòd per negationem, fit res dubia: ſic cum Feli-
no, Surdo, Gutierrez, & cum aliis, quos citat
axiomate 158. *num.* 2. Sed quia, latè, & ex propo-
ſito egi de quæſtione, an res dubia reddatur per
negationem *in cap. quoniam contra falſam* 11. *q.* 4.
verſ. *ad tertiam de probationib.* à *num.* 13. ideo
tantum adjungo Gratianum cum multis, qui *re-*
4 *gula* 153. ex noſtro textu affirmat, † & refert ibi
Doctores limitantes regulam modis octo; inter
quas ponit non procedere, quando negatio eſſet
calumnioſa evidenter, vel quando ſit poſt con-
cluſum in cauſa.

Ad Text. in Cap. Lectæ XIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciare Prælatura non videtur Prælatus, qui ab obedientia ſubditos abſolvit.*

2 *Renuncians per Procuratorem poteſt revocare eam renunciationem, quamdiu res eſt integra.*

1 DEcidit Pontiſex hic ut ſi Prælatus ab obedien-
tia ſubditos abſolvat, non præter hoc cen-
ſeatur renunciare Prælaturæ, quod probatur ex
adductis *cap. præcedenti*: nam renunciatio eſt ſtri-
cti Juris, & Barboſa *hic* in verſ. *humiliter eſt con-*
feſſus, cum Navarro probat textum noſtrum non
loqui de confeſſione ſacramentali; ſed de renun-
ciationis cujuſdam manifeſtatione, qua abdicavit
ſubditos ab obedientia: ex quo pacto facto re-
ſolvit Pontiſex hic Abbatem, qui tale fecit, non
ex hoc reſignaſſe regimini ſuæ Eccleſiæ. † Ex 2
quo notat Barboſa *num. fin.* quòd per Procurato-
rem renuncians poteſt revocare eam renunciatio-
nem, quamdiu res eſt integra, id eſt quando non
acceſſerit approbatio Pontificis, ſeu Superioris,
quantumcumque ipſe renuncians multa interea
faciat, quæ facere ſolet is, qui plenè renuncia-
vit. Ex quo dicto applicabis quæ dixi ſupra *in c.*
quidam 12. *hoc tit.* de Clerico, qui poſtquam re-
nunciavit, pœnituit.

Ad Text. in Cap. Fin hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciare nequit Abbas exemptus ſine licentia Papæ, ſed alii inferiores Abbates poſſunt in manibus Generalis, vel Diffinitoris, aut alterius*, n. 2.

3 *Reſignatio quando non tenuit, redit ad beneficium ſine nova collatione reſignans.*

4 Conſtitutio Pauli V.

5 Cap. 7. Trid. ſeſſ. 14.

6 *Irregularitas ipſo jure inducit carentiam ordinis, ſed non privat beneficio.*

7 *Renunciare poteſt beneficiarius incidens irregularitatem.*

TExtus hic decidit, ut Abbas exemptus ne- 1
queat renunciare ſine Papæ licentia, taliter
ut renunciaverit, ſequuta etiam reſignatione in
manu alicujus Prælati, renunciatio, & reſignatio,
ſint nullæ, multis comprobat Barboſa hic *n.* 1. & 2.
† ubi addit, quòd alii Prælati, Abbates, ſcilicet, 2
Priores & ſimiles non exempti renunciare poſſunt
in manibus Generalis, vel Diffinitoris, aut alterius,
qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi
ſimul invitum juſtis de cauſis, ſecundùm gloſſam
verbo *in manibus clem.* 1. *hoc tit.* videbis Tambur.
de Jure Abbatum tom. 1. *diſp.* 13. *q.* 1. *n.* 7.
Et in verſ. *loco ſuo reſtitui faciatis*, notat Barbo- 3
ſa *n.* 3. hic quod quando reſignatio non tenuit,
tunc ſine nova collatione ad ſuum beneficium ce-
dens, redit cum reſignatione nulla invalida, ac
ſubreptitia exiſtente, non abdicetur Jus, ac proin-
de non acquiratur reſignatario; quare applicabis
quæ de regreſſu poſui ſupra *ſub Rubrica, & in cap.*
ex tranſmiſſa 3. *hoc tit.* Et adjunges hic dicta *ſub*
cap. 4. verſ. *hic enim*, ubi retuli caſus plures, in
quibus renunciatio nulla eſt, & ad propoſitum
Barboſa *de Jure Eccleſ. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 15. *à n.* 72. *&*
76. ubi quando non abdicetur jus à reſignante.
Per hunc textum poteris agere de Conſtitutione 4
Pauli V. ſtatuentis, ne Epiſcopi, & Archiepiſcopi
recipiantur iterum ad religionem, de quo tractat
Scortia *epitome* 72. in conſtitutionibus Pontificum,
& applicabis notata *in c. poſt tranſlationem, hoc tit.*

Pro

5 Pro complemento hujus tractationis dubium eſt an beneficiarius incidens in irregularitatem, poſſit beneficium renunciare in favoram Tertii; & licèt videatur negative reſpondendum ea decreto Tridentini *ſeſſ.14.cap.7. de reformatione*, ubi loquens ſpecialiter de irregularitate homicidii voluntarii, inquit ut careat omni ordine, beneficio, & officio Ecclaſiaſtico; & ſic debeat carere beneficio, ut minimè renunciet, ſicut volvit Inacol *lib.5. de irre-*
6 *gularitate, c.48.n.2.* † ſed adhuc dico cum Suarez *de cenſ.diſp.44.ſect.4.n.32.* Diana *part.10.tract.26.reſ.24.* per Concilium nihil aſſe in hac parte innovatum, cum ejus verba debeant intelligi juxta ipſarum rerum naturam, quæ eſt carentia ordinis, quam inducit irregularitas ipſo jure, ſecùs privatio beneficiorum; quia plerumque expoſtulat Judicis ſententiam, niſi aliud exprimatur, ut advertit Salzedo pluribus relatis *in ſua praxi cap.94.* Covar. *in Clem.ſi furioſus de homicidio 2.part. §.3. num. 6.*
7 † & ſic tenendum eſſe dico ligatum irregularitate ex delicto, ſi nolit, vel non poſſit imperrare diſpenſationem, poſſe renunciare beneficium in favorem alterius, ac ſi nullam irregularitatem contraxiſſet, etiam pendente lite, & accuſatione facta de irregularitate; quia uſquequo accedat ſententia, & condemnetur, retinet jus in beneficio, ut docent Panormit. *in cap. niſi cum pridem 12. hoc tit.num.1.* Felinus, *in cap. inquiſitionis de accuſat. col.3.* Ludovicus Gomez *in regula de annali poſſeſſione quæſt.42.n.3.* Sairo, *lib.6.cap.242.num.14.* Suarez *diſp.40.ſect.2.num.19.* & alii; & comprobo ax his, quæ dixi *in cap.cum non ab homine de judiciis à quæſt. 27.* argument. eorum, quæ adduxi *ſub cap. paſtoralis, §.verum quæſt.1. de appellat.*

QUÆSTIO I.

An Renunciatio facta coram Epiſcopo, & cæteris ordinariis collatoribus ſub conditione retinenda penſionis, aut alterius rei temporalis, ſit Simoniaca.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio facta coram Epiſcopo, aut aliis collatoribus ſub conditione retinendæ penſionis, eſt Simoniaca; niſi abſque convenſione pro bono pacis*, num. 2. 3. & 4.

2 Cap. niſi eſſent de præbendis, *& à num. 6.*

4 Cap. 2. de arbitris.

5 Cap. fin. de rerum permut.

7 *Temporale dari poſt ad vitam ſolius dantis pro bono pacis in fructibus beneficii Epiſcopi authoritate.*

1 AD primam quæſtionis partem exiſtimo reſpondendum, ut talis renunciatio, ſit Simoniaca, cum in hoc caſu temporalis conditio in ſpiritualibus adjiciatur, per quam conventio non ſit gratuita, & aliquid contineat quod videatur habere preſtrationem, ut colligitur *ex cap. tua nos de Simonia*: ſic docent in terminis Caſſador. *deciſ.2. à n. 3. de Simonia*, Rota *deciſ.46.lib.2.part.3.* & *deciſ. 96. & 922.lib.3.eadem part.3.diverſ. & in Balncoregien. Simonia 17. Maii* 1624. coram D.R. Decano, Suar. *lib. de Simonia, cap.35. à n.22.* Barboſa, *de jure Eccleſ. lib 3. cap. 15. n. 49.* Bonacina *de Simonia*
cap.4.§.14.num.2. Fillincius, *tom.3. tract.45.cap.8.* 2
quæſt.10. num.54. & alii.

Sed huic reſolutioni obſtare videtur textus *in cap. niſi eſſent de præbendis*, de quo latè dico *ibi*, dum approbat arbitrorum compoſitionem ſub ea forma celebratam, ut alter ex litigantibus ſuper beneficio liti cederet, & certam pecuniæ quantitatem ab altero ſingulis annis reciperaret; cùm tamen ſimile arbitrium *in cap.fin.de rerum permutatione*, & *in cap.2. de arbitris*, tanquam ſimoniacum improbetur.

Tamen reſpondeo ideò *in dict. cap. niſi eſſent*, 3
certam illam pecuniæ quantitatem abſque ſimoniæ laba dari poſſe; quia non ea conventione partium, ſed arbitrorum providentia pro bono pacis id factum fuarit, ut intelligit Hoſtienſis *ibi* ex Abbate, & Imola *in dit cap. 2.* ubi Berojus *an. 48.* communem dicit; plures refert, & ſequitur Padilla *in l. ultima num.13. cod. de tranſactionibus*, Barboſa *dict.lib.3.c.15.n.50.*

Nec prædictæ reſolutioni obſtant textua *in dicto* 4
cap.2. de arbitris, & *in cap. fin. de tranſact.* quia in *dicto cap.2.* improbatur arbitrium, non propter ſimoniam, ſed propter iniquitatem, & injuſtitiam Clericorum male arbitrantium, ut colligitur ex
ſerie illius textus. † Nec textus *in dicto cap.fin. de* 5
rerum permutatione; quia agit de arbitris; nam ut ex litera illius apparet, agit Pontifex de arbitris judicantibus, ut pars ſpirituali juri renunciaret, ſi temporalia acciperat; quo caſu ex judicis mandato, ſimonia excuſari non potuit, cum temporalia pro ſpiritualibus reciperentur, cumquà longè aliter ſe res habuerit *in dicto cap. niſi eſſent*, ubi pars juri ſuo ſpirituali non ceſſit, ſed habenti titulum adjudicatum fuit beneficium; quid mirum, ut textus illius deciſio abſque ſimonia procederet.

Verùm ut factum *dicti cap.niſi eſſent*, licitè, & 6
abſque labe ſimoniæ vitio procederet, tria potiſſimum requiri Doctores ſcribunt. Primum, ut nulla inter partes conventio, aut conditio, etiam pro bono pacis intercedat, ſed ea mera Judicum providentia, arbitrium incipiat. Secundum ut arbitri ſint viri bonæ opinionis; etiam ſi privati ſint, qui nec ordinariam, nec delegatam juriſdictionem habeant. Tertium requiſitum ut beneficium adjudicetur ei, qui canonicum habeat titulum, vel talis ex actis appareat; aliter enim non tantùm injuſtitia, ſed ſimonia committetur; quia magis pro ſpirituali jure, quàm pro bono pacis, pecunia data videtur.

Quibus anim concurrentibus perſpicuum eſt, ut 7
ceſſet ſimoniæ omnis ſuſpicio; poteſt enim aliquod temporale pro bono pacis ad vitam ſolius dantis dari; imò ut realis etiam penſio ad recipientis vitam in fructibus beneficii poſſit conſtitui, dummodo ab ordinario Epiſcopo id fiat, qui ſolo poſt Romanum Pontificem poteſt conſtituere penſionem ex cauſa, colligunt Doctores ea regula textus *in cap.de cætero*, & *in cap. veniens de tranſactionib.* ſic Barboſa *in dicto cap.niſi eſſent*, & *in dict.c.15. de Jure Eccleſ. ſub dicto n.50.* ea communi reſolutione, de qua Falinus *in cap.ad adjenſiam de reſcriptis*, Gigas *de penſionib.q.6. n.4.* Et ſecundum hæc exiſtimo intelligi quidquid argui intendatur ex doctrina textus *in cap.fin.de tranſactionib.*

QUÆSTIO

QUÆSTIO II.

An renunciatio conditionalis in favorem certæ perſonæ abſque ulla penſionis reſervatione coram Ordinario fieri poſſit. Et an hodie propter conſtitutionem Pii V. ſit cenſenda renunciatio ſimoniaca ſimpliciter facta ea mente & ſpe, ut certæ perſonæ, conferatur. Et an liceat inſimul renuncianti id procurare, Et an irregularis queat renunciare.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio conditionalis in favorem certæ perſonæ facta coram Ordinario valet, nulla penſione aſſignata, nec interveniente repromiſſione temporalitatis inter partes*, n. 2.

2 *Pactiones dari poſſunt illicitæ, quæ nec contra Jus Divinum, nec humanum ſimoniam contineant.*

3 *Lex nulla Divina, aut humana conſtitutio talem renunciation. tanquam ſimoniacam, reprobat.*

4 *Renunciatio quæ fit ex cauſa permutationis, conditionalis eſt, & reſpectiva, quæ valet, & tenet.* Clem. unica de præbendis, *ibi.*

5 *Pactio omnis tanquam ſimoniaca in beneficialibus per ſacros Canones reprobatur.*

6 *Cap.* ultimo de pactis, *cap.* quæſitum de rerum permut. *cap.* 14. *Trid.* ſeſſ. 24. de reform.

7 *Cap.* dilecto de præbend. *verſ.* liberaliter *cap.* ex parte de officio delegati, *cap.* unico de rerum, permut. lib. 6.

8 *Cap.* nemo de ſimonia, &c. unico, *verſ.* circa, *ut Eccleſ. benef. ſine diminutione conferantur.*

9 *Renunciatio coram Ordinario, ſimpliciter facta ea intentione, & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur, non inducit ſimoniam, quamvis eidem beneficium collatum ſit.*

10 *Renuncians in utroque foro valet poſt renunciationem liberè & purè factam procurare, & humiliter poſtulare, ut beneficium illud certæ perſonæ conferatur.*

11 *Reſignationes omnes beneficiorum, etiam ſimplices apud Ordinarios inferiores fieri prohibuit Pius V. permiſit verò in certis caſibus.*

12 *Pii V.* Conſtitutio 58. *habet locum in parochialibus dimiſſis ob alterius Parochialis aſſecutionem: non verò in Patrono præſentante.*

13 *Reſignans beneficium de ſuo jure patronatus poteſt præſentare quem vult ad dictum beneficium & ordinarius tenetur inſtituere, non obſtante dicta conſtitutione Pii V.*

14 *Renunciatio ſimpliciter facta ea mente, & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur, non cenſetur ſimoniaca, nec constitutiones dicta prohibent id procurare renuncianti, ut ab Ordinario petat.*

1 AD primam quæſtionis partem quantumvis Felinus *in c. ad audientiam el* 2. *n.* 3. Rebuffus *in praxi tit. de reſign. condit. n.* 1. Ludovicus Gomez *in reg. de infirmis q.* 12. Reduanus *de ſimonia p.* 2. *c.* 22. *n.* 14. Navarrus *in man. c.* 23. *n.* 107. & *in c. ſi quando de reſcriptis except.* 4. Flamin. *de reſignat. lib.* 14. *q.* 3. *n.* 12. Bonacina *de ſimonia q.* 4. §. *n.* 5. ca iſtiment prædictam renunciationem abſque labe ſimoniæ fieri non poſſe, & Caſſador. *deciſ.* 3. *de renunciat. & deciſ.* 3. *de ſimonia* de ſtylo curiæ id obſervari teſtetur, teneantque gloſſ. *in cap. ordinationes* 1. *q.* 1. *gloſſa* 1. *in cap. dilecto de præb. gloſſa* 2. *in cap. ex parte el* 1. *de officio deleg.* ubi nonnulli Doctores ex doctrina textus *in cap. ult. de pactis, c. quæſitum de rerum permut. clem. unica eodem*, & ex aliis. Tamen alii contendunt hujuſmodi renunciationem conditionalem coram Epiſcopo factam in favorem certæ perſonæ validam, & licitam eſſe, dummodo inter reſignantem, & reſignatarium nulla conventio, aut temporalitatis repromiſſio interveniat. Pro quibus primò facit, quod illa tantum conventio, tanquam ſimoniaca reprobatur, in qua temporale pro ſpirituali datur; aut aliquod intervenerit, quod pretii imaginem habere videatur; ſed quando beneficiarius renunciat beneficio cum pacto, & conditione, ut certæ perſonæ conferatur, nihil temporale intervenit, quod pretii ſimilitudinem habere videatur: igitur talis conditio tanquam ſimoniaca improbanda non eſt, ſic docent Covarru. *lib.* 1. *var. c.* 5. *n.* 5. Boërius *in tract. de poteſt. Legati q. unic. n.* 111. Sotus *de juſtitia lib.* 9. *q.* 7. *art.* 2.

Et probatur major ex *c.* 1. *cum ſeqq.* 1. *q.* 1. *c. nemo, c. tua nos de ſimon.* Minor patet; quia conditio de ſe ſimoniam non inducit, ut probat *c. ſignificatum de præb.* facit textus *in univerſorum de rer. permut.* ubi reſignatio facta in favorem tertii, tanquam ſimoniaca non improbatur; quia ſimoniaca reſignatio adeò nocet contrahentibus, ut nec ipſe reſignans illud repetere, nec reſignatarius retinere poſſit, ut poſt gloſſam verb. *pecunia, in c. ſuper hoc de renunciat.* docet Tyraquel. *de retractu Conent.* §. 26 *gloſſa* 2. *n.* 10. dicit communem, Rebuff. *in praxi tit. de ſimonia n.* 1. 2

Etenim in ſpiritualibus illicitæ pactiones dari poſſunt, quæ nec contra Jus Divinum, nec humanum contineant, ut videre eſt in permutationibus, quæ de ſpiritualibus ad ſpiritualia abſque interventu rei temporalis ſine authoritate Superioris celebrantur, quas conſtat non eſſe ſimoniacas, ſed tantùm illicitas, & juri contrarias improbari, unde illicitas pactiones diſtinguit Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 14. & in litteris beneficialibus clauſula apponi ſolet, *nec ſimonia, aut alia illicita pactio, &c.* ut optimè advertit Covarr. *dict. c.* 5. *n.* 4. Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 3. *c.* 15. *n.* 45. legendus *à n.* 52. *&* 54. ubi dicit quod attento rigore juris communis, non eſt ſimoniaca prædicta forma reſignationis, nec tranſgreſſores puniendos eſſe tanquam ſimoniacos, ſolùm enim fatetur ſacris Canonibus eam eſſe inimicam, & pluribus de cauſis à jure reprobatam, ac proinde, nec per inferiores Prælatos eſſe admittendam. 3

Ratio tamquam, ob quam talis conditio improbetur, ne ex parte reſignantis apponi aut ab Epiſcopo acceptari poſſit, colligitur *ex c. plerique* 8. *q.* 1. ubi Hilarius Papa *in Romana Synodo* decrevit, ne beneficiarii in ſuum locum alios deſignare, ſubrogare, aut eis gratificare poſſint; quia quæ Dei ſunt ab homine dari non poſſunt, ſed authoritate Eccleſiæ, quæ in Prælatorum inſtitutione conſiſtit conferenda ſunt: unde Pontifices pro regula conſtituerunt, ne Sanctuarium Dei hæreditario Jure, aut ſanguinis affectu, ſed libera electione deferatur, juxta textum *in cap. Epiſcopo, & in cap. Moyſes*, & *in cap. Apoſtalica* 8. *quæſt.* 1. *cap. ad hæc de decimis*, *cap. conſulvit de jure patron.* Et juxta hanc interpretationem intelligendus eſt textus *in cap.* 1. *de præbend.* ut poſt Hoſt. Joan. Andr. Abbat. Imol. *in princ.* Dec *num.* 15. & alios *ibi* tradunt Rebuffus *in praxi de diſpenſat. ex defectu natal. num.* 25. Ludovic Gomez. *in regul. de infirmis, quæſt.* 1. *in principio.* Mandoſ. *de ſignatura gratiæ*, §. *diſpenſatio ſuper defectu natal. num.* 12. 4

Et confirmatur eo quòd nulla lex Divina, aut humana conſtitutio talem renunciationem tan- 5

quam ſimoniacam reprobavit: nam ſi renunciatio hæc foret ſimoniaca utique provaniret ab aliqua lege Divina, aut humana conſtitutione, quæ ſimoniam induceret, juxta celebrem doctrinam gloſſæ *in dict. cap. ex parte*, verb. *dimittere de officio deleg.* cum qua omnes tranſeunt, ut advertit Barboſa *in dict. cap. 15. de Jure Eccleſ. ſub dicto num. 54.* utrumque probans de lege Divina; quia ſimonia Divinis legibus prohibita tunc contrahitur, cum ſpiritualia ſupernaturalia, vel eis annexa, quatenus talia ſunt verè pretio æſtimantur, circa illa tamen tales pactiones, aut conventiones natura ſua non gratuitæ adhibentur, quæ venditionis imaginem præ ſe ferunt, & quandam eorum æſtimationem exprimere videntur, quod illis tantum caſibus eſt admittendum, qui Jure reperiuntur expreſſi, in quibus lex aliquid, velut ſimoniacum fieri prohibet: nam ad actum ſimonia cum judicandum non ſufficit, ut per legem improbetur, cum non omnis prohibitio actum ſimoniacum conſtituat, ſed illa tantùm quo aliquid circa ſpiritualia prohibet ſub figura, & ratione ſimoniæ, quod imaginem habeat contractus non gratuiti, quod etiam Jure humano patet, ex regula textus *in cap. quam pio 2 de ſimonia*, dum ante pactionem ſpiritualium, pactionem de dandis temporalibus fieri vetat; poſtea verò dari non prohibet, quoniam prius venditionis habet figuram, poſterius verò non ita, idem colligitur *ex cap. tua nos, cap. ad Apoſtolicam, de ſimon.* Planè in noſtro caſu, quando ſcilicet, quis renunciat ſuo beneficio coram inferiore ſub conditione, ut certæ perſonæ conferatur; nec datur textus, qui talem renunciationem, tanquam ſimoniacam condemnet, nec actus de ſe talis eſt, qui juxta formam, & naturam, imaginem pretii præferat, ſed affectionem ad illam perſonam, in cujus favorem renunciat.

6 Et confirmatur quia renunciatio, quæ fit ex cauſa permutationis, conditionalis eſt, & reſpectiva, in qua ſaltem virtualiter continetur clauſula *non alias, aliter, nec alio modo*, ut docent ſcribentes *in cap. unic. de rerum permutat. libro 6.* ibi; *qui alias minimè reſignaſſet* &c. clem. unic *eodem titulo*, ibi: *ex cauſa permutationis reſignata* &c. ſed talis reſignatio ex cauſa permutationis, non ſolùm ſub virtuali, ut prædicta Jura probant, ſed etiam ſub expreſſa conditione, ut alter alterius beneficium habeat, valida, & licita eſt, ut colligitur *ex cap. ad quæſtiones, cap. ult.* juncta gloſſa, verbo *temporalia, de rerum permut.* reſolvit Covar. *d. c. 5. n. 5.* Sot. *d. lib. 9. q. 5. art. 2.* Ergo non eſt cur ſententia contraria ſit omninò ſequenda, conſiderata etiam deciſione textus, *in clem. unica, de rerum permutatione*, ibi, *conceſſione Juris utentib.* quibus ſignificatur verbis reſignationem reciprocam, ex cauſa permutationis ſpecialiter permitti quaſi ſecundùm Juris regulas licita non eſſet, quia ex proximè dictis convincitur.

7 Nec obſtat dicere, quod in beneficialibus omnis pactio tanquam ſimoniaca per Sacros Canones reprobatur ex textu *in capite fin. de pactis capite quæſitum de rerum permutatione*, cum aliis, cum reſignatio facta ſub conditione ut *Titio conferatur*, pactum contineat, & conventionem ex Regula
8 *l. 1. ff. de pactis.* † Quia reſpondetur prædicta Jura poſſe prohibere tantùm illas conventiones in ſpiritualibus, in quibus temporale datur, retinetur, aut promittitur verè, aut præſumtivè; Eccleſia namque ut omnem ſiniſtram ſuſpicionem, & mali ſpeciem removeret, non ſolùm veram, & realem ſpiritualium venditionem, ſed omnes non gratuitas pactiones circa ſpiritualia prohibuit in quibus temporale aliquid interveniret quod pretii imaginem habere videretur; quamvis recta fuiſſet partium intentio, juxta textum *in dicto cap. 14. ſeſſione 24. de reform.* ita Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico, libro 3. dict. capite 15. numero 56.* addens verba illa, *omnis pactio, omniſque conventio*, &c. reſtringi debere ad illas pactiones in quibus temporale aliquod intervenit; eo quòd novum non ſit in Jure, univerſalia verba ad terminos Juris habiles reſtringi, juxta regulam textus *in l. codice de Sacris Eccleſiis*, maximè ſi conſideretur dari plures conventiones in ſpiritualibus poſſe abſque ſimoniæ labe, ut *in capite ad quæſtiones, de rerum permutatione, capite ſignificatum, de præbendis, capite ad audientiam*; juncta gloſſa *de reſcriptis capite ſuper eo de tranſaction.* & in aliis Juribus in quibus conditiones in ſpiritualibus continentur ut reſolvit Covarruuias, *dicto libro 1. variar. cap. 5. num. 4.* Nec turbari debet relata doctrina ſi dicatur non ſemper ſpecialem legem requiri ad ſingulos caſus tanquam ſimoniacos condemnandos, ſed ſufficere generalem; quia reſpondeo cum Barboſa, & aliis, id ſolùm procedere quando materia eſt talis quæ ſub generali prohibitione cadere poſſet; ſed non ſic dicendum in propoſito caſu de quo loquimur, ubi nihil temporale conſiderari poteſt in quo præcipua ratio ſimoniæ, & generalis prohibitio fundatur; non enim pactionis leges improbantes circa ſpiritualia pertinent ad hanc renunciationem quæ ſine conventione fit.

Nec obſtat textus *in d. c. dilecto de præbend.* ibi *li-* 9
beraliter reſignavit, & in cap. ex parte de off. de legati, quatenus ex eis Doctores in principio adducti probant, quòd libera reſignatio quæ requiritur de jure tollitur Ordinario, ſi teneatur beneficia conferre illi in cujus favorem renunciatio facta fuit, non autem digniori cui aliàs attento jure conferre tenebatur ex doctrina D. Thom. *22. q. 63. art. 2.* quia reſpondetur fatendo ſuppoſitum, nempè quod inferiores Prælati nunquam admittant conditionalem reſignationem, ſed puram tantùm, & liberam, ſed negamus ut ſola renunciantis, ſpes, & intentio quod ſuum beneficium certæ perſonæ conferatur ſimoniam efficiant, ut docent Navar. *in man. c. 23. n. 107.* Barboſa *d. l. de Jure Eccleſ. c. 15. n. 58.* dicentes non inde ſequi talem conditionem ſi de facto ab Ordinario acceptetur & beneficium illi conferatur in cujus favorem fuit appoſita actum efficere ſimoniacum, nec evinci ex *d. cap. dilecto*, ſi rectè ponderetur, imò ex textu *in c. unico de rerum permutatione, lib. 6.* rectè habetur reciprocam beneficiorum permutationem coram ordinario fieri non poſſe attento jure, ſed ſpecialitate illius textus poſſe Prælatum rejecta conditione beneficium alteri conferre; ut interpretatur gloſſa in verbo *dimittere*, *in d. cap. ex parte, de off. deleg.* Rebuff. *in praxi de renunciat. conditio. in princ.* Covar. *d. c. 5. n. 5.* non enim ait Barb. *d. n. 58. in fin.* improbari in textu illo prædictam conditionem tanquam ſimoniacam; ſed ex aliis cauſis & rationibus quas ſupra adduxi.

Non textus *in d. c. nemo, de ſimonia, & in c. unico* 10
verſ. circa, ut Eccleſiaſtica beneficia ſine diminut. conferant, quibus probatur ut carnalitas & animi affectio in ſpiritualibus ſimoniam inducat, ac ſi temporale interveniſſet nec negari poſſe quod conditio in favorem certæ perſonæ à renunciante appoſita procedat, ex carnalitate & animi affectu, quia Reſpondetur animi carnalitatem in prædictis juribus non tanquam ſimoniacam, ſed tanquam injuſtam, & iniquam in ſpiritualibus improbari ut poſt

alios

Digitized by Google

alios reſolvit. Covaruu. *dict. lib. 1. var. c. 5. n. 4.* Flamin. *de reſign. lib. 14. q. 7. n. 19.* nec tunc obſtat textus *in d. cap. nemo*, qui ſolum evincit *non* poſſe præsbiterum gratia; vel amore, ſeu conſanguinitatis reſpectu aut pro cumque temporali emolumento peccatorem ceſſare & reconciliare impœnitentem aut pœnitentem à reconciliatione removere, quia utrumque ſimoniacum eſt, ſcilicet ſi in utroque temporale emolumentum de quo egerat interveniſſet, *non* autem ſi ſola animi affectio; aut conſanguinitatis reſpectus reperiretur qui injuſtitiam non ſimoniam inducit, ſic Barboſa *in dict. cap. 15. n. 57.* qui n. 163. cum pluribus Doctoribus dicit quod tractatus de renunciando certo modo beneficio non eſt prohibitus, ſed tantum pactio firma.

11 Ad ſecundam quæſtionis partem ex dictis reſpondeo ut renunciatio ſimpliciter facta ea intentione, & ſpe ut certæ perſonæ conferatur, attenta communi opinione non, inducat ſimoniam quamvis eidem beneficium collatum ſit, ut notat gloſſa verbo, *pretio in cap. ordinationes 1. quæſt. 1.* Navarrus *in manual. cap. 23. n. 108. & conſ. 38. de ſimonia*, aliique quos ſequitur Flaminius *de reſign. d. lib. 14. quæſt. 6.* n. 5. & eſt ratio quia ad ſimoniam conſtituendam ut jam dixi neceſſario requiritur datio temporalis aut ſaltem pactum & conditio dandi; imo addunt Felinus *in cap. ad audientiam de reſcri-*
12 *ptis num. 2.* † Sanct. Antonius *p. 2. tit. 1. cap. 5.* §. 11. Navarr. *dict. n.* 107. *in manuali*, Redoanus *de ſimon. part. 1. cap. 25.* Suarez *lib. 4. de ſimonia, num. 18. verſ. hac ergo.* Quaranta *in ſumma Bullarii*, verbo *beneficii reſignatio*, verſ. *pro complemento*, Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 13. n.* 249. Filiucius in *quæſtion. moralib. tom. 3. tract. 45. cap. 8. quæſt. 9. num.* 26. Licitum eſſe in utroque foro renuncianti poſt renunciationem libere & pure factam procurare & humiliter poſtulare, ut beneficium illud certæ perſonæ conferatur, ſic colligentes ex textu *in cap. tua nos in 2. reſponſo de ſimonia*, ut & reſolvit etiam Caſſadorus *de ſimonia, deciſione 2.*

13 Unde infero cum eodem Navarro *cap. 23. in manuali* n. 10. & *conſ. 11. 38. & 43. de ſimonia.* Flaminio *de reſignatione dict. lib. 24. quæſt. 1. n. 11.* quod humiles ſupplicationum preces ſimoniam non efficiunt, ſecundùm communem ſententiam; ideoque docuerunt Felinus *in dict. cap. ad audientiam el. 1. col. 5. de reſcript.* Anania *in cap. audivimus col. 2. n. 2. de colluſ. detegend.* Navar. *conſ. 48. aliàs 33. de ſimonia.* Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib. 3. dict. cap. 15. num. 61.* Rota *in Balneoregien. ſimoniæ 17. Maii* 1624. coram R. D. Coccino ut dum tractatur reſignatio ſit optima præſervatoria, omnia gerere ea intentione, *ſi S. D. N. placuerit & ab eo approbata fuerit.*

14 Quod verò ex noviſſima Pii V. conſtitutione, incipiente *quanta Eccleſiæ* tenendum ſit, videtur ut dicta non ſuſtineantur, eo quòd Pontifex ſummus omnes reſignationes beneficiorum etiam ſimplices apud Ordinarios fieri prohibuerit motu proprio, & poſtea utilitatis gratia ſimplices renunciationes permiſerit; ſic tamen ut nec verbo nec ſigno aut intentione in alterius favorem fiant, nec conſanguineis, affinibus, aut familiaribus reſignantis ſeu conferentis dentur pœna nullitatis & aliis graviſſimis pœnis impoſitis, ut obſervari teſtatur Flamin. *lib. 11. de reſign. quæſt. 5.* num. 12. de quo Barboſa *dict. lib. 3. de Jure Eccleſ. cap. 15. n. 62.* & n. 112. † dicens hoc idem confirmari ab eodem Papa, alia conſtitutione circa confidentias beneficiorum, dicens ut hæc conſtitutio habeat etiam locum in Parochialibus dimiſſis ob alterius Parochialis aſſecutionem, ut cenſuit ſancta Congregatio negotiis Epiſcoporum & Regularium propoſita *ſub die 19. Decemb.* 1620. † ſed ut non habeat locum in 15 reſignante beneficium de ſuo jure patronatus, ait Barboſa ſupra *n. 64.* per ſacram Congregationem Concilii *Viterbien.* 18. *Martii* 1528. quia Patronus poteſt præſentare quem vult ad dictum beneficium & ordinarius tenetur inſtituere non obſtante D. conſtitutione Pii V. *in §. caveant.*

Ad tertiam quæſtionis partem an hodie propter 16 prædictas Pii V. Conſtitutiones ſit cenſenda ſimoniaca renunciatio ſimpliciter facta ea mente, & ſpe ut certæ perſonæ conferatur, & an liceat renuncianti id procurare & ab Ordinario petere, & licèt videatur non permitti per verba conſtitut. relatæ Pii V. *incip. quanta*, ibi: *Nec futuri Succeſſores ab eiſdem verbo, nutu, aut alio ſigno deſignentur*, &c. Tamen ut illa explicant Flaminius *de reſignat. lib. 14. qu. 6.* n. 7. Navarr. *dict. conſ. 38. de ſimonia.* n. 3. qui *in d. c.* 23. *à* n. 109. in manuali ſatisfacit ad alteram relatam conſtitutionem de confidentiis per quam omnis ſpes & intentio tanquam ſimoniaca videtur condemnata, Barboſa *in dict. cap. 15. n.* 5. in relatis verbis non imponi præceptum ſubditis reſignantibus, ſed ſolum Prælatis conferentibus, cum ad eos ſolum referantur; imò ut colligitur ex eo verſiculo dum utitur Pontifex, verbo, *caveat*, inquit in ſequenti: *Cæterum præcipimus, & omninò interdicimus* &c. nec importare præceptum ſed ſolum admonitionem, deinde probant Doctores quia lex humana ut dico *ſub Rub. de conſtit.* actus inter nos non judicat nec punit, ut probat textus *in cap. à nobis, de ſententia excommunic. cap. fin. de ſimonia*, & ſic nec renunciantis intentionem quæ ad actus externos non exit: etenim ut ipſi Doctores expendunt prædicta verba ſunt intelligenda de intentione expreſſa vel tacita in contentionem deducta.

Ad ultimam partem quæſtionis ſatisfacies ex 17 dictis *in principio hujus textus num.* 5. verſ. *pro complemento.*

QUÆSTIO III.

An ſi ex aliqua cauſa beneficium reſignatum non queratur reſignatario dicatur nihilominus vacare. Et an ſi reſignans reſervata penſione vacet, ſi ea penſio in minori quantitate ſit aſſignata. Et quænam ſit differentia inter ſimplicem & conditionatam reſignationem; nunquid earum aliqua poſſeſſio amittatur beneficii.

SUMMARIUM.

1 *Reſignatarius excommunicatus, Laicus, aut non acceptans, ſive abſens non aufert beneficium à reſignante, & quid ſi reſignans habeat jus patronatus, aut ſi non expreſſerit valorem*, n. 2. & 3.

4 *Poſſeſſio & titulus beneficii non dicitur dimiſſa per renunciationem niſi adimpleta conditio-*

ne: & num. 5, *ubi quamdiu retineat fructus.*

6 *Reſignans poteſt regredi ad beneficium reſignatum ubi penſio in parte non ſubſiſtit.*

7 *Renuncians qualiter amittat poſſeſſionem & titulum per puram & ſimplicem renunciationem; quando ſi reſignet conditionaliter, aut in favorem certa perſona*, num. 8. 9. & 10.

1 AD primam quæſtionis partem aliquid dixi ſupra *in cap.4.à n.25*. Sed nunc breviter etiam dico quòd ſi beneficiarius renunciet in excommunicatum, in Laicum, in abſentem, vel in aliquem acceptare nolentem, aut ſi moriatur ante acceptationem non amittat in his, nec in aliis ſimilibus caſibus jus ſuum ad beneficium reſignatum; quia deficit reſignatarii habilitas aut voluntas accep-
2 tandi, † quod etiam procedit in eo qui beneficium juriſpatronatus abſque patroni licentia, aut legitima derogatione reſignavit; quia eo caſu reſignatio nulla eſt, & jus penès reſignantem remanet: ſic docent Burſatus *conſ.* 411. *num.*4. communis ex Flaminio *lib.*1. *de reſign. quæſt.*3. *n.*96. & idem dicuot Guido Papa *conſ.* 172. Barboſa *de Jure Eccleſ. lib.* 3.*cap.*15.*n.*76. de eo qui reſignavit in manibus non habentis facultatem recipien-
3 di reſignationem, † aut ſi verus beneficii valor à reſignatario expreſſus non ſit, quia cum reſignatio ob verum valorem non expreſſum nulla ſit, nec ex ea reſignatario jus quæratur propter regulam, de valore exprimendo & communem ſtylum, ſequitur ut jus apud reſignantem maneat illæſum; ſic poſt Boërium *deciſ.*243.*num.*8. reſolvit Flamin. *dict.quæſt* 3. *num.*107.

4 Ad ſecundam quæſtionis partem etiam reſolutivè dico cum Caputaq. *deciſ.*116.*part.*1. Flaminio *dict. lib.* 1. *quæſt.* 3. *à n.*82. & *n.* 117. Seraphino *deciſ.*21.n.1. Buratt. *deciſ.*833.*n.* 3. Rota *deciſ.* 419. & *deciſ.*699.*n.*4.*part.*1.*diverſ.* & *deciſ.*92.*n.*5. *part.*1.*recent.* & *deciſ.*4. *n.* 2. & *deciſ.* 432. *n.* 2. *part.*2.*recent.* ut ſi reſignans reſervata penſione reſignaverit, & penſio non reſervetur, aut ſi reſervata, ſit in minori ſumma quàm à reſignante fuerit præfinita, vel ſi reſervatio penſionis ex aliqua cauſa annullari contingat; tunc non abdicari à reſignante beneficium, nec in aliis ſimilibus caſibus; quia jus non abdicatur à reſignatore non ſervatis conditionibus, nec titulus aut poſſeſſio dicetur dimiſſa, niſi adimpleta conditione: ſic Flamin. *dict.l.*1. *quæſt.*14. *n.*7. & 10. Hieronymus Gabriel. *conſ.* 185. à *n.* 2. *lib.* 1. Stephanus Gratianus *diſceptat.forenſ.c.*746. *n.* 20. & 21. Rota *in Berdunen. Abbatiæ* 5. *Maii* 1614.*n.*9 & *deciſ.*833.*num.*4. Barboſa *dict. lib.* 3. *de Jure Eccleſiaſt.cap.*15. à *n.* 80. ubi addit *n.* 81. cum Farin. *in deciſ.*260.*n.*2.*p.*2.*recent*. fuiſſe reſolutum *in Taletana penſionis* 21. *Maii* 1610. coram R.P.D. Pirovano; idem procedere ubi penſio aſſignetur in minori quantitate: quia deficit reſignantis conſenſus, qui facit ut ipſa gratia in totum corruat, & reſignans poſſit regredi ad bene-
5 ficium reſignatum: † & ſic Navarrus *in cap. accepta appoſit.*7.*n.*23. & 33. *de reſtit. ſpoliat.* dixit reſignantem non ſolùm titulum, ſed etiam poſſeſſionem retinere, quamdiu conditio adimpleta & beneficium reſignatarió quæſitum non fuerit; niſi aliunde colligatur beneficium dimittere voluiſſe; unde ait Barboſa *dict.cap.*15.*n.*85. *de Jure Eccleſiaſt.lib.*3. aliquos colligere poſſe reſignantem fructus ſui beneficii percipere, quamdiu poſſeſſio per reſignatarium quæſita non fuerit, & ita non à tempore notitiæ, ſed apprehenſæ poſſeſſionis per reſignatarium fructus ad reſignantem pertinere.

Ad tertiam quæſtionis partem ex jam dictis *in* 6
Rubrica, & *ſub Rubra*, poteris de facili reſpondere, ubi jam dixi *de differentia ſimplicis & conditionata reſignationis*; igitur, cum per ſimplicem reſignationem à ſuperiore acceptatam amittat beneficium reſignans, & maximè controverſum ſit an amittat non ſolum proprietatem, ſed etiam poſſeſſionem: & dicat Doctorum communis utramque perdidiſ- 7
ſe, ſi ut nec ad nudam detentionem quam retinet ſit reſtituendus, ſi ab ea deiiciatur, ex regula textus *in dicta cap. accepta* de quo *ibi* dixi latiſſimè & de rigore juris procedere dicat Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dicto cap.* 15.*lib.*3. à *num.*66. legendus ex Doctrina Navarri *in dict.cap. accepta oppoſit.*6.*n.*5. Flamin. *lib.* 5. *de reſign. quæſt.* 3. *n.* 7. Meoochio Anton. Gabriel. & aliis ubi curat ea pendere, *dict. cap. accepta cum cap. ſollicitè, eodem tit. de reſtitut. ſpoliat. n.* 69. & 70. ubi dico à *num.*14. *quæſt.*1. † 8
Tamen in praxi verius putat idem Barboſa *n.* 68. beneficiarium per illam renunciationem non amittere poſſeſſionem, in qua ſicut antea inſiſtit, † ideo- 9
que reſtituendum ſi ab ea deiiciatur; quia in temporalibus non aliter poſſeſſio amittitur quàm ſi poſſeſſor eam dimittere intendat, ut docet Jureconſultus *in l.ſi quis vi*, §. *differentia*, *l.*3. §. *in amittenda*, *l.quemadmodum*, *ff. de acquir.poſſeſſ.* quod limitatum non reperitur in beneficialibus. † Dein- 10
de quia cum per ſolam beneficii collationem non acquiratur poſſeſſio antequam apprehendatur, ut colligitur *ex cap.cum veniſſet*, ibi. *Nondum eſſet poſſeſſionem adeptus, de inſtitut.* ſequitur à contrario ſenſu ut per ſolam renunciationem quæ ſtricti juris eſt, & ſtrictius interpretanda, ut non dimittatur poſſeſſio ſine animo ipſius poſſidentis, ſic ut ſi injuſtè retineat, vandè tamen & a poſſeſſione deiiciatur, veniat reſtituendus. Imola *in cap. eo, hoc tit*, Navarr. *in dict. accepta appoſit.* 7. *n.* 5. Rota *deciſ.*1. *eodem in novis* Antonius Gabriel. *in practicis de reſt. ſpoliat. concluſ.*1.*n.*59. ex aliis probat Barboſa, qui *n.* 21. ait reſignationem conditionalem, nec titulum nec ullum jus amittere, niſi conditionibus impletis, quæ debent ſervari in forma ſpecifica.

QUÆSTIO IV.

An poſſit Papa liberè renunciare Papatui abdicando à ſe poteſtatem juriſdictionis per modum voluntatis ſufficienter expreſſum. Et eſto renunciet apud quem fiet, cum non detur ſuperior qui eam Papatus renunciationem acceptet. Et an Papa poſſit ardua negotia ſine conſilio Cardinalium diſponere.

SUMMARIUM.

1 *Succeſſorem eligere nequit ſibi Pontifex ad Pontificatum, remiſſivè*, & n. 9.

2 *Renunciatio Pontificatus eſt res graviſſima & ardua.*

3 *Pon*

3 *Pontifex liberè & ſine aſſenſu Cardinalium queit renunciare Pontificia dignitati cum juſta cauſa*, & n. 14.

4 *Papa cedere poteſt Papatui per modum ſimplicis, reſignationis, ſed non per modum reſignationis propriè accepta.*

5 *Papa nequit ſeipſum deponere ſeu cedere judicialiter per modum depoſitionis.*

6 *Renunciatio qua expoſcit ſuperioris aſſenſum eſt in cateris beneficiis prater Papatum.*

7 *Papatus erectio eſt ſoli Deo reſervata; & ſic renunciatio Papatus ſoli Deo facta videtur.*

8 *Papa renuncians Papatui ſine cauſa peccat mortaliter:*

10 *Celeſtinus III. nolens renunciare Papatui, Cardinales noluerunt eligere Joannem Paulum ab eo deſignatum.*

11 *Renunciatio Papatus eſt comunicanda cum Collegio Cardinalium ſicut res alia graviſſima, non præciſè ſed ex urbanitate.* ut n. 12. & à n. 17. 18. & 19.

12 *Pontifex poteſt ſimpliciter declarare ſe velle Pontificatui renunciare; nec tenetur aliquo divino præcepto requirere Cardinales.*

13 *Quaſi contractus quidam cenſetur inter Eccleſiam Univerſalem & Papam ut illa eum alat, ille eam gubernet.*

15 *Pontifex Religioſus poſt liberam renunciationem Papatus, non tenetur redire ad ſuam religionem; etſi aliqui contra.*

16 *D. Fr.* Gregor. *Pedroſa Religioſus D. Hieronym poſt renunciatum Vallisolet. Epiſcopatum; Et D. Fr. Franc. Araujo Dominicanus poſt renunciatum Segob. non redierunt ad religionem.*

1 AD primam quæſtionis partem. videtur ut nequeat Papa renunciare Papatui; quia ſi nequit ſibi in vita ſucceſſorem eligere; ut latiſſimè dixi ſupra in *Rub. de elect. quaſt.* 8. in verſ. *ad ſecundam*, cum aliis, quid mirum ut nec renunciare
2 valeat ex quo ſemel fuit canonicè electus † Cùm renuociatio Pontificatus ſit res graviſſima & ardua. Ac proinde Collegio Cardinalium communicanda, ut colligitur *ex cap. per venerabilem*, verſ. *ſunt autem, qui filii ſint legitimi*, deinde quia ſi attendamus ad dicta ſupra *in Rubr. noſtri tituli*, & *ſub rubro*, videmus non dari renunciationem niſi ſuperioris aſſenſu & acceptatione.

3 Sed quia jam hoc dubium expreſſè diffinitum eſt pro affirmativa ſententia à Bonifacio VIII. *in cap. hoc titulo, lib.* 6. ideo aſſero ex communi Doctorum calculo poſſe Papa[m] cedere & renunciare Papatui liberè ut propoſitum eſt in quæſtione, ut ibi notant Doctores; Decius *in cap. ex parte n.* 20. *de reſcriptis*. Alex. *conſ.* 224. *in re tam gravi, in fine, lib.* 6. Pelagius *de planctu Eccleſia lib.* 1. *c.* 18. Jacobat. *de Concil. lib.* 1. *art.* 3. *n.* 3. Gambara *de ſimoniaca Pontific. electione, num.* 98. S. Antonin. 3. *p. ſua Summa n.* 23. Albertinus *de agnoſcend. aſſertionibus q.* 30. *n.* 6. Peregrin. *de jure fiſci lib.* 1. *tit. hab. jur. fiſcal. n.* 10. & 11. Flamininus Pariſ. *de reſignat. beneficior. lib.* 2. *quaſt.* 1. *n.* 4. & *à n.* 19. & *lib.* 7. *q.* 5. *n.* 3. Cardinalia Tuſchus *lit. P*, *concluſ.* 48. *à princ.* Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 4. *cap.* 6. *q.* 1. Paulus Comitol. *reſ. moralium, lib.* 1. *q.* 100. Gonzalez *ad Regul.* 8. *Cancellariæ*, §. 5. *proœm. ex n.* 16. ubi enumerat aliquos Pontifices qui Papatui renunciarunt, Machado *in ſumma de perfecto Confeſſario tom.* 2. *lib.* 4. *p.* 7. *tract.* 4. *documento* 20. *num.* 1. *poſt med.* Martinus Giron. de Plazeda *in diſcurſu an ſit licitum in vita Pontificis ei ſucceſſorem dare, cap. ult. à n.* 104. Bonacina *de legitima electione Summi Pontificis q.* 1. *punct.* 1. *propoſit. unic. n.* 20. ubi tenet † 4
Papam poſſe papatui cedere per modum reſignationis ſimplicis, ſed non poſſe per modum reſignationis propriè acceptæ, & † nec poſſe ſeipſum de- 5
ponere ſeu cedere judicialiter per modum depoſitionis, imò & idem Gonzalez *dict.* §. 5. *num.* 19. ſubdit quòd Cæleſtinus Papa V. cauſam dedit ut conſtitutio *d. c.* 1. *hoc tit.* ſtatueretur.

Nec obſtant *num.* 1. adducta & vera renuncia- 6
tionis definitio quam poſui ſupr. *in Rubrica*; ſecundùm quam ſcilicet in omni renunciatione ſuperioris acceptatio neceſſaria eſt, quia procedit in cæteris beneficiis in quibus legitimus ſuperior reperitur qui illam valeat acceptare, quod in hoc caſu non adeſt: quia cum Pontifex nullum in terris recognoſcat ſuperiorem, ad quem recurrere poſſit; *cap. nunc autem* 21. *deciſ.* ſequitur ut non ſit mirum quod relaxetur juris rigor propter impoſſibilitatem; juxta textum *in cap. indemnitatibus*, §. *penult. cap. licet, de elect. lib.* 6. *l. proximè ff. de his quæ in teſtamento delentur*, ob idque Archidiaconus dixit *in dict. c.* 1. *ad finem*, quod † ſicut Papatus e- 7
rectio eſt ſoli Deo reſervata; juxta *cap. ultim. diſt.* 79. ita etiam & reſignatio ſoli Deo facta videatur; ut colligitur ex forma renunciationis D. Papæ Cæleſtini V. quam ponit Carrill. *in ſuis annalibus Chronoleg. lib.* 4. *anno* 1294. *fol.* 373. ſequentibus verbis. *Ego Caleſtinus Papa V. motus ex legitimis cauſis, id eſt, cauſa humilitatis, & melioris vita; & conſcientia illæſa, debilitate corporis, defectu ſcientia, & malignitate Populi, & infirmitate perſonæ, & ut præterita conſolationis vitæ poſſim reparare quietem, ſponte ac libere cedo Papatui & expreſſè renuncio loco, & dignitati; oneri, & honori, dans plenam & liberam facultatem ex nunc ſacro cœtui Cardinalium eligendi; & providendi dumtaxat canonicè univerſali Eccleſia de Paſtore.* † Ta- 8
men Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 2. *ſub num. fin.* dicit ut peccet Pontifex ſi Paſtoralem curam à Chriſto Domino ſibi commiſſam ſine juſta cauſa repudiet.

Non adductum *ibi in principio* quod nequit Pa- 9
pa ſibi Succeſſorem eligere; quia ut latè dixi *in d. quaſt.* 8. à verſ. *ad ſecundam, de electione*: hæc actio omninò eſt diſſimilis ab actu liberè renunciandi Pontificatui, nec dictum ibi ut quia talis renunciatio eſt, ſit graviſſima; debeat communicari Cardinalium Collegio; quia ad hoc dubium reſpondetur ex adductis infra *hic* in verſ. *ad ſe-* 10
cundam.

Nec iterum obſtat quod cum D. Cæleſtinus III. gravi morbo laborans renonciare vellet Papatui & Cardinalem Joannem de S. Paulo tit. S. Priſcæ ſui ipſius loco eligi cuperet, Cardinales noluerit, aſſerentes inauditum eſſe in Eccleſia Dei ut Summus Pontifex ſe ipſum deponeret, quia ut reſpondet Pater Franc. Amicus *in Curſu Theolog. tom.* 4. *diſp.* 6. *ſect.* 6. *num.* 204. & ut ſequi videtur Diana *p.* 10. *tract.* 5. *reſ.* 3. *in fine*, hoc factum non eſt ante Cæleſtinum V. ante quem nullum præceſſerat exemplum, quod Summus Pontifex ſe ipſum ſpontè à Papatu deponeret;

Ad ſecundam quæſtionis partem, jam ex dictis 11
videtur reſponſum; ſiquidem ut dixi reſignatio talis ſoli Deo facta eſt, ſed quia Joannes Andreas *in cap. ſuper eo, de elect.* Azeved *in l.* 3 *num.* 36. *tit.* 10. *lib.* 5. *recopilat.* quia Papatus renunciatio res graviſſima ſit, teneatur ut Collegio Cardinalium ſit com-

municanda; tum ut deliberent an id Chriſtianæ Reipublicæ expediat, tum ut ad alterius Pontificis electionem illicò procedant, rectè advertit Anton. *in dict. cap. 1. de renunc. lib. 6.* & ita Cæleſtino & aliis Romanis Pontificibus qui Papatui renunciarunt factum eſſe legamus ut poſt Gemin. *in dict. c. 1. n.* 10. ita tradit Flamin. Pariſ. *dict. lib. 8. de reſign. quæſt. 5. num.* 12. imò & videtur deſumi ex littera *dict. cap.* 1. dum ſignificat Pontificem poſſe Papatui renunciare, maximè accedente conſenſu Eccleſiæ; & dicit Pater Amicus *ubi ſuprà* & refert ide Diana *dict. reſ.* 3. ſub verſ. *addis.*

12 Adhuc verò dicendum eſt poſſe Papam liberè & ſine intentione Cardinalium Papatui renunciare; non enim communicatio Cardinalium, quæ videtur exigi *num. præced.* eſt neceſſaria ad illum actum perficiendum; ſolum verò exigitur ex urbanitate, cùm poſſit Pontifex ſimpliciter declarare ſe velle Pontificali dignitati renunciare: ita Doctores relati, aſſerentes debere Pontificem negotium hoc & ſimilia ardua Cardinalibus deferre; ſed non teneri ex aliquo præcepto divino eorum diſinitionem expectare aut ſequi; & ita docent intelligendum eſſe verbum *liberè, dict. cap. 1. de renunc. lib.* 6. Gemin. *dict. num.* 10. Franchis *num.* 3. & alii *ibi*, Burſatus *conſ.* 342. *n.* 10. Jacobat. *de Concil. lib. 3. art. 5. num* 179. Abbas *in ſua quæſt. 1. col. 4. in fin. cap. 6. quæſt.* 2. Machad. *dict. documento* 20. *numero* 2.

13 Sed facit contra hanc reſolutionem dicere quod inter Pontificem & Eccleſiam Univerſalem cenſetur quidam quaſi contractus temporè electionis celebratus per quem Eccleſia Pontificem alere, Pontifex verò Eccleſiam gubernare tenetur; cum ergo conſtet ex Regula textus *in cap. 1. de probat.* dixi Pontificem & quemcumque alium ſupremum Principem per contractum cum ſubditis celebratum in utroque foro obligari, ut notant *ibi* Doctores (ubi latè dixi;) ſequitur dicendum ut Cardinalium cœtus per quem Eccleſia Univerſa repræſentatur ad prædictam obligationem remitten-
14 dam videatur neceſſarius; † tamen jam adducti Doctores, & Barboſa *in dict. c. 2. de Jure Eccleſiaſt. p. 1. in fine, num.* 214. hanc objectionem ſive de quaſi contractu inter Eccleſiam & Prælatum celebrato, dicunt non tollere, quominus data juſta cauſa Pontifex renunciare poſſit; aſſerentes ut cum non detur ſuperior qui illam renunciationem examinare poſſit aut rejicere valeat, id relinquatur Pontificis conſenſu.

15 Pro complemento addo eſſe nonnullos Doctores affirmantes ut ſi Summus Pontifex renunciaturus ſit Religioſus, teneri eum poſt renunciationem ad Monaſterium redire, ut conſideratè protulerunt Aragon. *de Juſt. & jure quæſt. 88. art. 1. ad 3. pag.* 1036. Azor. *inſtit. moralium lib. 12. c. 7. §. rogabis p.* 1. ſed meritò eos reprobant Soſſa *in libello de la obligacion conque quedam los religioſos obiſpos, num.* 139. Barboſa *dict. cap. 2. num.* 211. *in fine,* &
16 patet, ſiquidem temporibus hiſce vidimus, † & videmus, D. Fr. Gregorium de Pedroſſa Epiſcopum Valliſſolet. renunciaſſe ſuo Epiſcopatui, nec ſe tranſtuliſſe ad religionem ſuam S. Hieronimi, ut viveret Monachaliter, etſi poſt annum à ſua renunciatione degens in quadam domo in collatione cœtus Monialium S. Dominici hic Madriti tranſitum feciſſet ad domum D. Hieronymi migraretque exiſtens in domo S. Laurentii vulgo *del eſcurial*, & poſt cum etiam renunciaverit D. Fr. Franciſcus Araujo Ordinis Dominicani Epiſcopatui Segobienſis pluſque ab hinc triennio cum hæc ſcribo degat in hac Curia Matritenſi in domo particulari; etſi ſint quatuor domus ac cœnobia Monachorum ſui Ordinis. Si hæc in Epiſcopis renunciantibus qui ſubſunt Pontifici, quo jure in Papa religioſo renunciante contrarium dici debeat.

Objectionibus tamen videtur obſtare: nam 17
Martinus V. Romanus Pontifex fuit profeſſus dum viveret ſe nunquam in arduis diſpenſaturum ſine Cardinalium conſenſu, ob idque ait Zabarella *conſ. 137. num. 6, & 7.* non poſſe Papam ardua ſine eo explicare: duas rationes aſſerens; primam quia ut dictum eſt facta à Celeſtino Papa ſine Cardinalibus fuerunt revocata; ſecunda quia negotia Papæ, vel Regni dicuntur negotia univerſitatis in quibus requiritur major pars Procerum, & Abbas idem tenens *in ſua quæſt.* 1. Epiſcopus *num. 12. in fine*, addit quòd Collegium Cardinalium eſt in poſſeſſione vel quaſi, quæ multum operatur allegans textum *in d. cap. per venerabilem, qui filii ſint legitimi*, verſ. *in rationibus*, ubi dicit poſſe ratione Divina ſuſtineri ceſſantibus etiam pactis Conclavium & facit etiam textus *in cap. authoritate de privilegiis lib.* 6. Et quòd dicitur de Epiſcopis qui utuntur Canonicorum conſilio ut *in cap. novit de iis quæ ſiunt à Prælatis.*

Sed nihilominus ex jam adductis dicendum eſt 18
cum Petro de Biaz *in ſuo director. elect. in 2. part. cap. 35. num.* 9. Barbatia *conſilio 1. per totum.* Et præcipuè *num. 36. lib.* 1. Troil. Maluet. *de Canonizatione Sanctorum in 2. dubio à num.* 35. Caſtro *conſ. 415. in facto num.* 6. verſ. *item obſtat.* & aliis quod licèt Papa ſoleat ardua explicare ſive expedire cum Conſilio Cardinalium & in alienatione bonorum ſoleat intervenire ſubſcriptio & conſenſus eorum adhuc Papa ſolus poſſit ardua quæcumque expedire ſine Cardinalibus: Papa enim non obligatur quia non eſt qui dicat *cur ita facis?*

Et licet replices dicendo ex ſtylo conſuetum 19
eſſe annullari ea quæ fuerunt ſine conſilio & ſubſcriptione Cardinalium, cui ſtandum eſt vel conſuetudini, per illa quæ dixi ſupra *in Rubrica de conſuet. quæſt. fin.* Reſpondeo tamen verius eſſe nec conſuetudine, nec Juramento introduci poſſe quòd Papa nequeat ſolus ardua facere, & creare Cardinales, ut docent Barboſa *lib. 1. de Jure Eccleſ. cap. 2. num.* 181. optimè Jacobatius *de Concil. lib. 7. art.* 5. Joannes Ferdinandus Loazes *in Conſilio edito ſuper oppido de Mula, col.* 393. *cum pluribus ſeqq.* ubi loquitur de quibuſcumque arduis, videlicet creatione & depoſitione Cardinalium & Canonizatione Sanctorum; depoſitione Regum, & Imperatorum: & de aliis hujuſmodi ut refert Cardinalis Tuſchus *littera P, num. 12, concluſ.* 50. Adjunges hic aliqua quæ dixi *ſub cap. penult. de officio Vicarii quæſt. fin.* ubi de Coadjutoribus dandis Epiſcopis.

AD

AD TITULUM DE SUPPLENDA negligentia Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Negligentia eſt materialis, aut formalis, & quæ ſit*, n. 3.
2 *Negligentia formalis eſt duplex propria, aut impropria, & quæ conſiſtit in tarditate externæ executionis actuum, de qua Rubrica intelligitur etiam ſi non procedat à tarditate intellectus.*
4 *Negligentia Prælatorum quando ſuppleri poſſit à ſuperioribus per viam recurſus, remiſſivè.*
5 *Negligentia an amittatur juriſdictio, remiſſivè.*
6 *Negligentia facit, ut quis puniatur ſive contingat in ſpecie magna, ſive diſſoluta, ſive manifeſta: nec probatur, niſi quis teneatur ad factum certum*, n. 8.
7 *Negligens non dicitur, ignorans juſtè.*
9 *Mora qualiter puniatur, remiſſivè.*

1 CONGERIT Barboſa *n.* 1 Doctores agentes de
hac Rubrica, cumque à *n.* 1. dicat negligentiam aliam eſſe materialem, aliam formalem; illam eſſe, per quam quis jus ſuum, cujus liberam adminiſtrationem habet omittit, quin aliquam culpam in hujuſmodi omiſſione committat, juxta terminos textus *in cap. plerunque de reſcriptis & cap. ſi clericus de præb. lib.* 6. & aliqua adducens pro explicatione conſidero ego hanc optimè juxta juris noſtri regulas explanari exemplis præſcriptionis, & uſucapionis, de quibus egi latiſſimè *in tit. de præſcriptionib.* non enim ibi imputatur peccato Domino non utendi rei ſuæ, nec præſcribenti illam
2 cum bona fide. † Hanc formalem negligentiam duplicem eſſe dicit *à n.* 3. impropriam, aut propriam, & hanc eſſe illam, quæ ſupponit ex negligente intellectum ſollicitum ad imperandum voluntati, quid negligere teneatur, cui opponitur prudentia; & uberius explanans cum nonnullis Theologis, dicit de hac negligentia loqui noſtram Rubricam, & Titulum, quæ conſiſtit in externæ executionis actuum tarditate, & executione. Nam cùm hæc Rubrica eo tendat, ut injuſtæ, & damnoſæ prælatorum Eccleſiaſticorum ommiſſiones in actibus debitis externè gerendis ſuppleantur per alios Prælatos, indigeatque hic ſupplemento eorum actuum externa omiſſio, ea nempe, quæ injuſta, & damnoſa quantumvis non procedat à tarditate intellectus; concludit eam optimè pertinere ad titulum hunc ſimul cum negligentia impropria, quæ tan-
3 tùm conſiſtit in omiſſione externorum actuum. †
Et ita cum Valentia definit, *Ut ſi rationis cunctatio, ſeu tarditas inefficaciter operando; ea quòd eſt jam bene conſultatum, & judicatum*: & aliter cum Leſſio ait ut ſit omiſſio actuum rationis, qui neceſſarii ſunt, ut opus ſuo tempore fiat.
4 Unde quia idem Barboſa *n.* 9. movet quæſtionem quando negligentia Prælatorum ſuppleri poſſit à ſuperioribus per viam recurſus; ſeu appellationis; ideo applicabis quæ dixi *ſub cap.* 2. *de judiciis quæſt.* 19. 20. 25. † Et quatenus Martha *de juriſd.* 5
p. 4. *caſu* 146. diſputat an negligentia, amittatur juriſdictio; ideò applicabis quæ latè dixi *infra in cap. qualiter* 17. *de judic.*

Et pro majori enodatione dico ob negligentiam 6
quem puniri, ſive contingat in ſpecie magna, ſive diſſoluta, ſive manifeſta, juxta terminos Guid. Pap. *in deciſ.* 473. licèt non puniatur, niſi probetur. Cappel. Tholoſana *in deciſ.* 346. aliquid per Afflictis *in deciſ.* 13. *num.* 17. & 18. nec imputari an Capella Tholoſana *in deciſ.* 257. ubi diligentia nihil proficeret; imò Caputaq. *in deciſ.* 241. *p.* 1. † dixit ut ne- 7
gligens non dicatur; & propterca puniendus qui
juſtam ignorantiæ cauſam habet † Et addit Rio- 8
cius *collect.* 942. ad textum *in l. judices cod. de ſervis fugitivis*, quod negligentia præciſa non probatur, niſi quis teneatur ad factum certum, & limitatum, tempore, & loco, inſpiciquè ſemper ut quis poſſit facere illud, quod omittit, ut pulchrè decidit Verall. *in deciſ.* 166. *p.* 2.

Item poteris hic adjungere quæ dico de mora 9
punienda infra *ſub cap. fin. de locato*; & hac ultra Ordinarios ſufficiant pro hac Rubrica, quæ extendi valet ex annotandis ſub Rubro, ubi de Prælatorum negligentia in conferendis beneficiis inſtituendis, & præſentandis intra tempus ſtabilitum de jure, & per ſuperiores ſuppleatur, ſeu ad quos devolvatur eorum proviſio, & collatio.

Ad Text. in Cap. I. hoc tittulo.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Benedicere Monachos poteſt Abbas Epiſcopo negligente, quod iterari nequit*, n. 2. & 3. *ubi quòd poſſit Ordines conferre, aliaque adminiſtrare*, n. 6. & 7.
4 *Abbas dicitur ante benedictionem.*

PRobat hic Pontifex, ut ſi Diœceſanus requi- 1
ſitus benedicere nolit Ciſtercienſem Abbatem
poſſit ipſe benedicere Monachos ſuos. Barboſa
multis probat, † ubi *n.* 3. ait quod hæc benedictio 2
ab Epiſcopo Abbatibus impertienda iterari non
poſſit. † Et *n.* 4. quòd ſi Epiſcopus tertiò requiſi- 3
tus benedicere Abbatem ſine cauſa renuerit, poſſet ipſe Abbas, non ſpectata benedictione, officium adminiſtrare, & ordines conferre, & ea omnia, quæ
ſunt muneris, tunc præſtare, & implere. † Et *n.* 6. 4
ait quod Abbas dicitur ante benedictionem.

Pro complemento addo quod notavi ſupra *in* 5
cap. 9. & 15. *de electione*, ubi de Epiſcopo nondum confirmato, aut conſecrato ſe ingerente adminiſtratione.

Ad quæſtionem an per unicam interpellatio- 6
nem conſtituatur ſuperior in mora, Cacheraous *in deciſ.* 12. *à num.* 1. & 6. de quo dixi.

Ad gloſſam hic de digniore eligendo, Covaruu. 7
in reg. peccatum p. 2. §. 7. *à n.* 2. de quo plura notavi ſupra *in cap.* 1. *cum in cunctis* 7. *de electione*, & alibi *in eo tit.* plura alia *in cap.* 29. *de præb. & dignis.* & ſub Rub. *de elect.*

Ad Text. in cap. Sicut II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regulares nequeunt in proprios uſus convertere Eccleſias, in quibus obtinent patronatus* numero 2. & 3.
2 *Donare nequit Prælatus in præjudicium Eccleſiæ.*
3 *Negligentia in providendo beneficia, præjudicat, ſex menſibus tranſactis, & de jure devoluto*, n. 4. & 5.
5 *Negligente patrono nominare, aut eligere intra tempus aſſignatum an poſſit rector eligere, aut inſtituere.*
6 *Spectativa ad beneficia qua.*
7 *Papa non intendit in menſibus ordinariis providere.*
8 *Spectativarum gratia, non comprehendunt beneficia vacantia in menſibus ordinariis, & in aliis*, n. 9. & 10. *niſi Papa menſibus ordinariis derogaret*, n. 11.
12 *Spectativa loquens de menſibus ordinariis, non capit menſes ordinarias vigore alternativa niſi adiiciatur verbum univerſale.*
13 *Regula reſervativa menſium fuit introducta, ut ſpectativa ſuum haberet effectum in menſibus ordinariis.*
14 *Spectativæ ſuccedebant loco regula octo menſium.*
15 *Præſentatio Eccleſiaſtica, & laica differunt remiſſivè.*

1 Dicit quòd Regulares non poſſunt in ſuos
uſus convertere Eccleſias, in quibus obtinent
patronatus; & ſi intra tempus Lateranenſis con-
cilii, quando vacant non præſentent rectores ad
eas, ſuperior ordinabit eaſdem. Primam par-
tem confirmabis ex notatis ſuprà *in cap. cum in jure*
peritus, & melius *in cap. 2. de donationibus*: nam ſi
2 † ibi decernit Pontifex, ut nequeat Prælatus do-
nare in præjudicium Eccleſiæ, cui in ſuos uſus con-
vertere poterit Eccleſias, cum tantùm ſit procu-
rator, & adminiſtrator ad uſus Eccleſiæ deſtinatos
3 & non Dominus; † Secundam partem confirmabis
ex textu *in cap. 3. cap. 4. & fin. hujus tituli*, ubi ferè de
eadem materia reſolvitur, cum omnia jura, etſi in
caſibus diverſis reſolutionem præſtent, circa tem-
pus, intra quod beneficia ſint præſentanda, confe-
renda, inſtituenda, vel perſonæ ad ea eligenda per
Patronos, & ordinarios decidunt, tranſacto tem-
pore ſex menſium ad ſuperiores alios pertinere ju-
re devoluto, ea præſentare, ſive conferre &c.
4 Unde quia ex propoſito egit Garcia *de beneficiis*
tota p. 10. ideò de hoc jure devoluto propter negli-
gentiam Prælati, nunc ex propoſito non diſputo.
Sed quia multa noto infra *ſuis in locis*, ideò ap-
plicabis notabilia, quæ congero *in cap. 2. de conceſ.*
5 *præbendæ*, ubi ad quos devolvatur proviſio. † Item
& *in cap. quoniam 4. de jurepatron.* ubi etiam de de-
volutione ad Prælatum, ſi patronus non præſentat
intra tempus ſibi aſſignatum ad præſentandum,
quod eſt quatuor menſium laico, & Eccleſiaſtico
sex menſium; imò Barboſ. *de jure Eccleſ. p. 2. lib. 3.*
cap. 12. num. 165. cum multis ab eo relatis probat
quod ſi patronus per negligentiam excedit tem-
pus ſibi à jure ſtatutum ad præſentandum, poſſit
is, ad quem ſpectat Rectorem eligere, atque inſ-
tituere.
Verùm quia per textum noſtrum agi poteſt de 6
ſpectativis ad beneficia in verſ. *ad vacantes*, de
qua materia poſſunt applicari deciſiones Pontificis
Innocent. III. *in cap. ex tenore* 13. & *cap. accedens*
14. *de conceſſione præbendæ*, duxi nunc agregare hic
quæ tradidit Riccius *collect.* 1534. ad textum noſ-
trum, dum affirmat loqui de ſpectativis, ad cujus
materiæ delucidationem ponit ſequentia, nempe
† quòd Papa non intendit in menſibus ordinariis 7
providere, ut per Cardinalem Puteum *in deciſ. 57.*
lib. 2. & deciſ. 25. lib. 3. Rota *in deciſ. 700. p. 3. & in*
deciſ. 9. p. 2. † Et ſic gratiæ ſpectativarum ad bene- 8
ficia vacatura, non capient beneficia, quæ in men-
ſibus ordinariorum vacabunt, ſed ſolum vacantia
in menſibus reſervatis Rota *in deciſ. 127. lib. 3.* Car-
dinal. Puteus *in deciſ. 92. lib. 1. & in deciſ. 53. lib. 2.*
& in deciſ. 48. lib. 3. Cæſar. de Graſſis *in deciſ. 15.*
de præb.
Quod ampliatur primo procedere etiam in men- 9
ſibus alternativis, Ordinario conceſſis, ratione al-
ternativæ acceptatæ. Moedan. *in deciſ. 19. de præb.*
† Ampliatur ſecundò procedere etiam, quamvis 10
Epiſcopal. ſedes vacaret; quia tunc ſpectantes ac-
ceptare non poſſunt in quatuor menſibus conceſſis
Ordinario. Mohedan. *in deciſ. 29. de præb.* † quòd 11
limitant Puteus *in deciſ. 48. lib. 3.* Caſſador. *in de-*
ciſ. 15. de præbendis, niſi Papa huic regulæ de
menſibus derogaret, vel alias conſtituerit velle
quod etiam menſes ordinarios ſpectativæ cape-
rent.
Notabis verò quòd quamvis ſpectativa loqua- 12
tur de menſibus ordinariis, non capiet menſes or-
dinarios vigore alternativæ ſibi conceſſæ, niſi adii-
ciatur verbum univerſale, quomodolibet; Cardin.
Puteus *in deciſ. 122. & 215, lib. 1.* ſicut, & nulla de-
rogatio cenſetur comprehendere alternativam;
niſi de illa fiat expreſſa mentio, idem Puteus, Ric-
cius ſupra *dict. collect.* 1574. verſ. *& quamvis.*
Unde infertur quod regula reſervatoria octo 13
menſium fuit introducta, ut ſpectativæ ſuum ha-
berent effectum in menſibus reſervatis, ſalvis exi-
ſtentibus ad Epiſcoporum diſpoſitionem quatuor
menſibus ordinariis. Rota *in deciſ. 127. l. 3. in deciſ.*
63. & 272. l. 2. & in deciſ. 538. p. 3. Puteus *deciſ. 333.*
lib. 2. ita ut nunc ceſſantibus ſpectativis; ſimiliter
ceſſaret dictæ regulæ reſervatio, tanquam correſ-
pectiva. Rota *in deciſ. 63. p. 3.* Cardinalis Puteus *in*
deciſ. 492. lib. 2. & in deciſ. 33. lib. 3. Achiles de
Graſſis *in deciſ. 48. ſuper regula reſervatoria.* † Et 14
propterea dicit Rota *in deciſ. 537. p. 3.* quòd ſpe-
ctativæ ſuccedebant loco regulæ octo menſium in
caſu illius deciſionis: hæc congerit ad textum no-
ſtrum Riccius, *ubi ſupra.*
Item cum agatur hic de præſentatione ad bene- 15
ficia, intelliges tantum eſſe Eccleſiaſtica; unde
poſſes agere latè de differentia inter hanc, & inter
præſentationem laicorum, de qua *ſub titul. de ju-*
repatron. & de patroni laici, & Eccleſiaſtici diffe-
rentia, bene Barboſa *de jure Eccleſ. p. 2. lib. 3. cap.*
12. à num. 184. ubi plures citat auctores.

Ad Text. in Cap. III. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Devolutio à quo tempore vacaturæ computetur,* n. 5. & 15. *ubi quid ſit.*
2 *Patronorum ſcientia ad devolutionem vacaturæ, debet eſſe certa.*
3 *Præſentandi Jus conſervatur in uno ex Patronis.*
4 *Semeſtre ad eligendum, vel conferendum, non currit legitimè impedito, ubi de quadrimeſtre datum Patronis.*
5 *Devolutio fit quando providentur indigni, etiamſi à laicis patronis,* n. 6.
7 *Devolutio in primis eſt probanda, ut fiat legitimè impetratio.*
8 *Devolutionis effectu ſortito, Epiſcopus nequit moram purgare.*
9 *Devolutio non habet locum in beneficiis manualibus. Regularibus, in capitulis exemptis, in juriſdictionalibus, & quando Prælatus eſſet impeditis* n. 10. 11. 12. & 13.
14 *Collationes ſi Ordinarii non providerint in tempore, beneficia pertinent ad Sedem Apoſtolicam,* num. 17.
16 *Provideri debet Eccleſia regularis intra tres menſes.*
17 *Negligens in providendo qualiter puniatur, remiſſivè.*

1 TErminatur deciſio hæc per regulam generalem poſitam *in principio cap. præcedentis*, ſpeciale verò quod agi poterat, eſt, quod cum agatur de devolutione, tranſacto tempore ad providendum eſt, nempè quod computetur à tempore ſcientiæ; non verò vacaturæ, ut cum multis notat hic Barboſa *n.* 3. & deciditur hic in verſ. *non à vacatione ſed à notitia computato*, ubi notat cum Garcia computari ſemeſtre, de quo hic de momento ad mo-
2 mentum. † Et ſpecialiter addo ſcientiam Patronorum, ut devolutioni ſit locus, debere eſſe certam, nec ſufficere interpretativam, ſeu veriſſimilem, Garcia *de beneficiis p.* 10. *cap.* 3. *n.* 34. Barboſa *de jure*
3 *Eccleſiaſt. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 12. *n.* 166. † qui *n.* 167. ait jus præſentandi conſervari in uno ex Patronis, qui ſcientiam hujuſmodi vocationis non habuit, aliis propter ſcientiam excluſis; & refert deciſum Garcia *dict. p.* 10. *cap.* 2. *n.* 41. Et pro complemento a quo tempore currat devolutio, applicabis textum, & ibi notata *in c. quia diverſitatem* 5. *de conceſſ. præb.*
4 † ubi quod ſemeſtre ad eligendum, ſeu conferendum à jure præfixum non currit legitimè impedito, nec incipit currere, niſi à die notitiæ vocationis, interim, & ad plures caſus leges Florez de Mena *parte prima, variarum, quæſt.* 3. agentem, de illa quæ ſibi de facto aliquoties contingit, nempe utrum quadrimeſtre tempus datum jure patronis laicis ad præſentandum, curat, illis ignorantibus à tempore vacationis, vel tempore ſcientiæ, & *à n.* 6. ubi adverſus quos præſumatur ſcientia à tempore vacationis, & exemplificat in ordinario, & contra eum, qui ex officio tenetur ſcire, & contra alios habentes juriſdictionem in loco beneficii item cum vocatio eſt notoria; ſed in hoc caſu expendit *num.* 18. *clem. cum qui, de conceſ. præbenda*, aliqua plura expendit, ſed de hoc *ſub Rubrica*, & *tit. de jure patron.*

Itaque nunc ultra ordinarios in præſenti addo 5
pro materia textus noſtri, quod ſi ii, ad quod ſpectat, non providerint de beneficiis vacantibus infra tempus præfixum, ad ſuperiores gradatim fiat devolutio, quod ampliat Riccius *collect.* 807. ad textum noſtrum dicens idem juri eſſe, ubi provident indignis, ſeu inhabilibus, ut fuit dictum *in una Toletana portionis* 9. *Decemb.* 1591. coram Mantica, quam reponit ad textum *in cap. cum in cunctis* 7. §.
fin. de elect. † Et idem Riccius ſubampliat proce- 6
dere etiam in Patronis laicis, ex Rota *deciſ. de jurepatronat.* & Creſc. *in deciſ.* 14. *eodem*, & eſt deciſio
Rotæ *in cauſa valent. juriſpatronat.* 20. *Martii* 7
1589. Et addunt Caſſador. *in deciſ.* 5. *de præbend.* & Creſcent. *in deciſ.* 18. *eodem*. Caputaq. *in deciſ.* 153 *p.* 1. Mohed. *in deciſ.* 17. *de præb.* neceſſum eſſe in impetratione beneficii devoluti in primis devolutionem probare, nec ſufficere clauſ. *certo modo* facit *deciſ.* Bellam. 734. & refert deciſum Riccius *in una Maceraten. beneficii* 1594.

Ampliatur principalis concluſio ut poſt ſortitum 8
effectum devolutionis, non poſſit Epiſcopus purgare moram; ſic Franc. Marc. *in deciſ.* 1238. *p.* 1. ex eo; quia poſt factam executionem, non admittitur moræ purgatio. Mohedan. *deciſ.* 9. *de verb. ſignif.* Et iterum ampliat Riccius cum Rota penès Biſignet *in deciſ. de elect.* ut tempus iſtud non à die renunciationis ſed ratificationis currat.

Verùm præſ tam textus noſtri concluſionem li- 9
mitat Riccius *dicta collect.* 807. quinque modis. Primò ut non procedat in beneficiis manualibus ad nutum amobilibus; quia in eis non obtinet locum devolutio. Mohedan. *deciſ.* 9. *de præb.* quam repones ad textum *in cap.* 2. *de præb. lib.* 6. † ſecundò in 10
beneficiis regularibus, quæ pariter ſub præfata reſervatione non cadunt. Cardin. Puteus *in deciſ.* 180. *lib.* 3. ſed Gonzalez *in regula* 8. *Cancel. gloſſa* 5. §. 6. *n.* 55. contrarium tenet, & bene, ut fatetur Riccius *ſuprà*, ubi ea ſuppoſita infert ad deciſionem Franc. Marci 1237. ubi ſi devolutio de regula Eccleſia, ad Diœceſanum fiat juxta terminos *Clementinæ unica hoc tit.* Diœceſanus non poſſit conferre præsbitero ſæculari, ſed regulari tantùm. † Item 11
limitat Tertiò Riccius in capitulis exemptis, in quibus non fit devolutio ad Prælatum, nec è contra: ſic cum Franc. Marco, ubi ſupra *part.* 1. † Et Quar- 12
tò limitat cum eodem Franc. Marco *in deciſ.* 1236. *part.* 1. in juriſdictionalibus, eo quòd in iſtis non fiat devolutio. † Quintò limitat cum eodem 13
Franc. Marco quando Prælatus impeditus; & idem Franciſcus Marcus *p.* 1. *deciſ.* 1235. agit de aliis nonnullis pertinentibus ad hanc materiam.

Aliquid de devolutione tractat Scortia *ſuper* 14
conſtitut. Pii 5. 32. *olim.* 33. edita anno 1567. *in* §. *& ordinarii*, ubi decidit ut ſi Ordinarii in tempore, & modis a Concilio ſtatutis non providerint, ſpectent collationes hujuſmodi ad ſedem Apoſtolicam, licèt ſint in menſibus Ordinariorum, † & idem 15
Scortia *in theorema* 238. dicit quod devolutio eſt jus creandi, & inſtituendi Eccleſiæ miniſtrum, tanquam caducum ab uno ad alium ſuperiorem antiſtitem tranſlatum rectequè jus devolutionis inſtitutum, tum ne beneficia; & Eccleſiæ ob diutinam vacationem incommoda, & damna paterentur, *cap. quam ſit de elect. lib* 6. tum in pænam delicti, ut eorum qui intra ſtatutum tempus, beneficia non conferunt negligentia, puniatur. † Et addit quod Ec- 16
cleſiæ

cleſiæ Cathedrali, vel regulari debet providere de Paſtore intra tres menſes, aliàs jus eligendi ad ſuperiorem devolvi, juxta textum *in cap. ne pro defectu de elect.* ad quod videbis *cap. poſtquam diſt.*
17 *50. & cap. obeuntibus diſt. 63.* † qualiter per negligentiam Epiſcopi in providendo Archiepiſcopus provideat, bene cum multis tractat Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7. à n. 31.* quem leges ad caſus circa medendam Epiſcopi negligentiam.

Ad Text. in Cap. Litteras IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Devolutio de dignis eligendis, remiſſivè.*
2 *Beneficium Juris patronatus Laicorum devolutum, ad Ordinarium, confertur per concurſum.*

1 TErminatur hæc deciſio ex jam adductis *in c. 2. & 3.* ubi de devolutione, de dignis eligendis, & præferendis dignioribus, poſſes per hunc textum diſputare. Sed quia de hoc notavi *in c. 7.* & ibi §. *fin. de elect. in cap. 29. de præbend.* ideò amplius non extendo.

2 Et quia Barboſa *hic* adjungit quod beneficium Juriſpatronatus Laicorum devolutum ad Ordinarium ſit conferendum per concurſum pro illa vice *n. 3.* & diſputans *n. 4. & 5.* reſolvit Parochialium in collatione facta jure devoluto verius eſſe, examen idem requiri, ac ſervatur ſi fieret coram inferiore: ſic cum Salgado *de protectione Regia tom. 1. p. 3. cap. à num. 84.* & cum aliis circa materiam concurſus beneficiorum dico *in cap. graves nimis de præbendis.*

Ad Text. in Cap. Fin hoc titulo.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Præſcribi poteſt jus conferendi Eccleſias*, n. 2.

1 QUatenus ad punctum devolutionis ob negligentiam in providendo, de qua hic textus noſter agit, adjunges dicta, & notata ſupra *in c. 2. & cap. 3.* & nihil aliud ſpeciale addo; quia ex ibi
2 dictis ſufficienter expenditur. † Et quia video Balboam probare ex hoc textu *in cap. de præſcriptionibus num. 40.* Jus conferendi Eccleſias poſſe præſcribi; ideò poteris adjungere quæſtionem, de qua, ipſe inquirit à *n. 33. An Jus patronatus Eccleſiaſticum poſſit à Laicis præſcribi;* & à *num. 42.* agit de illa, *An Laicus in Eccleſia Collegiata erigens, vel dotans Eccleſiam Collegialem, acquirat jus præſentandi Clericos,* &c. de quibus alibi dixi.

AD TITULUM DE TEMPORIBUS ordinationum.

PRÆMISSUM.

PRO Rubrica hac circa tempora, in quibus Ordines minores, aut Sacri conferuntur, dico infra *in cap. 3. hujus tit.* Et quia omnes hujus tituli deciſiones commodè ſub ea poſſent de facili, comprehendi, ne à propriis locis illis congruentia eripiam, gradum facio ad alia dubia, quæ cum certam ſedem non habeant ſub Rubro, ſub Rubrica commodè ſcribuntur.

AD RUBRICAM

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordo ſumitur tripliciter, primò vel pro reſpectu inter aliquas res, ſeu dignitate parium, & imparium*, n. 2.
3 *Ordo etiam ſumitur pro variis religionibus Eccleſiæ.*
4 *Ordo ſumitur item pro ſigno, ſeu cæremonia externa, qua confertur homini, gradus dignitatis, & officium in Eccleſia Chriſti.*
5 *Natio qualibet quantumvis Barbara, regitur aliquo Sacerdotii ſigno.*
6 *Sacerdotium probatum, & inſtitutum fuit à Chriſto, qui Apoſtolis dedit Ordinis poteſtatem in ultima Cœna, qua inſtituit Sacramentum Euchariſtiæ.*
7 *Ordo Sacerdotalis continet eminenter alios Ordines inferiores.*
8 *Sacramenta omnia, ut ritè, rectèque conficiantur, dependent ab Ordinis Sacramento.*
9 *Ordinis Sacramentum eſt velut oſtium, per quod intrant legitimi diſpenſatores miniſteriorum Dei.*
10 *Ordines Eccleſiæ non tres, ſed ſeptem ſunt, ſecundùm Theologos, aut novem ſecundùm Canoniſtas addentes Epiſcopatum, & tonſuram diſtinguentes*, ut n. 11.
12 *Ordo Epiſcopatus propriè non eſt diſtinctus à Sacerdotio, ſolum habet majorem poteſtatem officii.*
13 *Tonſura eſt præparatio quædam ad Ordines, ſicut Catbecumenus ad Baptiſmum, Novitiatus ad profeſſionem.*
14 *Ordines tres Sacri, ſunt Sacramentum, & ſecundum communem ſententiam dicitur de Ordinibus minoribus* n. 15. & 16. *etſi aliquid dicant eſſe tantum Sacramentalia*, & n. 17. & 18.
16 *Ordo quilibet eſt ſignum rei ſacræ ſanctificantis, concedentis poteſtatem miniſtrandi ſuo loco, & tempore.*
17 *Sacramentalia dicuntur quæ non habent finem immediatum, & per ſe ſubſiſtunt.*
18 *Ordinis Sacramenti materia, & forma quæ.*

19 Ordo

19 *Ordo quilibet ex ſeptem, eſt Sacramentum eſ-
ſentialiter diſtinctum ſpecie infima, ſeu aio
ma ab alio, etſi rectè omnes dicantur unum
unitate ſpeciei interjectæ, ſeu genere ſubal-
terno.*

20 *Ordines omnes fuerunt inſtituti à Chriſto, ab
Apoſtolis ſolum promulgatio.*

1 SUpponenda ſunt quædam generalia, primo
ſcilicet Ordioem ſumi tribus modis, vel pro
reſpectu inter aliquas res, quarum una eſt prior,
altera poſterior, vel natura, vel cauſa, vel
effectu, ut pater filio, abor fructibus; vel lo-
co, ut Cœlum igne, ignis aëre; vel dignitate: vel
ſumitur circa Dignitates, ut Ordo Senatorius, qui
præfertur æqueſtri, æqueſtris plebejo; vel ſupe-
rioritate, ut inter oovem Ordines Angelorum, in
qua ſignificatione Ordo deſcribitur ab Auguſtino
2 *lib.19.de Civitate Dei cap.*13.† Diſpoſitio parium,
& imparium rerum tribuens ſua loca unicuique; &
ſic in univerſo inferiora ſubſunt cæleſtibus, & in-
ter homines alii aliis, tum in Republica Civili, ut
milites, Duci, ſubditi Regi, tum Eccleſiaſtica, ut
Clerici inferiores, Præsbiteris, Præsbiteri Epiſco-
pis, Epiſcopi Summo Pontifici Chriſti Vicario,
ſecundùm aliqua, quæ latè notavi *in cap.novit.*13.
*de judiciis à quæſt.*2.& faciunt quæ noto *ſub tit. de
majoritate, & obedientia*, præcipuè *in cap.ſtatui-
mus*, ubi adnoto pleraque de præcedentiis.

3 Secundò ſumitur Ordo per antonomaſiam pro
variis religionibus, quo pacto vulgò dicitur Ordo
S. Dominici, S. Franciſci &c. omnes enim ſub
una Chriſtiana religione continentur, & inſpiran-
tur à Deo piis hominibus, notat Egideus Trullenc,
de Sacramanto Ordinis ſub n. 1. *dubio* 1. & ali-
quarum religionum ordines; & de origine recenſet
Barboſa *in Bullario* verb. *fratres*, latiſſimè, &
uberrimè ad ſaturitatem de omnibus idem Barbo-
ſa legendus *de jure Eccleſiaſtico p.*1. *cap.*41. *per
totum*, ubi de præcedentia inter omnes.

4 Tertio ſumitur pro ſigno, ſeu cæremonia ex-
teroa, qua confertur homini gradus Dignitatis &
officium in Eccleſia Chriſti, & in hac ſignificatione
ſumitur hic, ut dicit Egidius Trullenc. ubi ſupra,
5 *dicto n.*1. *in fine.* † Cumque nulla natio quantum-
cunque immanſueta, fera, vel barbara reperiatur,
quæ lege, ſacerdotio, & ſacrificio caruerit, ut
conſtat *ex toto tit.ff.de religioſis, & ſumptibus fu-
ner.* & gens Catholica, & orrodoxa omnibus ab
orde condito, nationibus præſtantior, cum ſit in
6 ſacerdotio, & ejus Ordine excellentior, † certiſſi-
mumque ſit à Chriſto, ſacerdotium prolatum fuiſ-
ſe, & inſtitutum, Ordiniſque electos miniſtros fuiſ-
ſe, ſit definitum; ut conſtat *Matth.c.*16.18.& 26. *Mar-
ci c.ult.Lucæ* 22. *Joannis* 20. ideò ut certum, dicen-
dum eſt quod cum poteſtatem Chriſtus Dominus A-
poſtolis dediſſet, & in ultima Cœna ſanctiſſimum
Euchariſtiæ Sacramentum inſtituiſſet, eundem con-
ſtituiſſe Ordinem, Apoſtoloſque ordinaviſſe, juxta
verba illa *hoc facite in meam commemorationem*,
Lucæ 12. ut etiam refertur per partes *in c.Cleros &
in cap.in novo diſt.*21.*c.Præsbiter,c.Diaconus, cap.
Subdiaconus, cum ſequent.diſt.*23. *cap. perlectis* 25.
diſt.cap. audivimus, cap. quodcumque, cap. loquitur
24. *quæſt.*1. definitum eſt etiam in Florent. & Trid.
ſeſſ.7.de ſacram.canone 1. D. Thomas *in addit. ad
3.p.à q.34.in 4.diſt.24.q.1.art.3.& 4.cum ſequen-
tibus*, & ejus expoſitores, atque ſummillæ agen-
7 tes de hoc Sacramento; & in Trid. *ſeſſ.23.can.*2. †
Et expendens uberius idem Trullenc. *d.dubio* 1. *ſub
n.*3. an tunc in Cœna fuiſſe omnes Ordines inſti-
tutos; quia ſacerdotalis Ordo continet eminenter
alios Ordines inferiores, qui ordinantur ad ordinem
ſacerdotalem, illiquè inſerviunt: ſic Henriquez
*in ſumma lib.*10.*cap.*2. Bonica *tom.2.diſp.8. puncto
1.num.*7.& alii communiter, leges eundem Hen-
riquez *c.*3.& Filliucium *tract.9.cap.... num.*3. † Et 8
probat ratione Sahagun. *de hoc Sacramento, ſub
num.*3. quia omnia Sacramenta, ut ritè, rectèquè
conficiantur dependent ab Ordinis Sacramento, † 9
addens *n.*5. eſſe hoc Sacramentum velut oſtium,
per quod intrant legitimi diſpenſatores miniſterio-
rum Dei: nam ex Divina ſcriptura nemo ordinum
honorem ad exercenda miniſteria deſignatum ſibi
aſſumere rectè poteſt, niſi à Deo vocatus, ut Aron.
qui vocatur, quando legitimè ordinatur ab Eccle-
ſiæ Prælatis *num.* 4. & 6. de diffinitiooe agit.

Ex dictis jam poteris dubitare quot ſint Ordines 10
& licèt Diooyſius relatus à Sahagun n. 7. ut ſu-
pra, dicat eſſe tres, ſicut in Eccleſia triumphante
cæleſtis ordo eſt divinitus per Hierarchias tres di-
ſtinctus, quam militans imitatur, tamen eum con-
vincens D. Thomas *in addit.ad 3.p.quæſt.57.art.*1.
*& quæſt.40.art.2.& in 4.diſt.24.quæſt.*1.*art.*3. verius
dicit ut ſint ſeptem ſecundùm Theologorum ſen-
tentiam, aut novem ſecundùm Canoniſtas, adden-
tes Epiſcopatum, & primam Tonſuram, *ex cap.cle-
ros, cap.perlectis, cap.* 1. juncta gloſſa 1. *diſt.*32.
cap. 1. de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit
Epiſcopatui, *cap.cum contingat de ætate, & quali-
tate ordin.* † ſed utramque admittendo tanquam 11
communem, tu ſic expendes breviter, nempe ut
propriè loquendo ſint tantùm ſeptem, impropriè
verò, & in lata ſignificatione, prout ordo eſt no-
men officii, & dignitatis, ſint novem, videlicet Oſtia-
rius, Lectoratus, Exorciſta, Acolitus, Subdiacoous,
Diaconus, Præsbiter, qui propriè dicuntur ordioes.
† Largè verò Epiſcopatus, qui non eſt ordo diſtin- 12
ctus à Sacerdotio, cum uterque æqualiter ſacrum
faciat; ſolum enim habet majorem poteſtatem; &
quòd Epiſcopus ex officio conferat Sacramentum
Confirmationis, & Ordinis, quod Præsbiteris non
præſtat, niſi ex indulto fieret, & qualiter, dico ali-
quid *ſub tit.de ſacramentis non iterandis & de ſa-
cra unctione & in cap. quanto, ſupra. de conſuet.* &
quoad Ordinis adminiſtrationem aliqua dico *infra.*
† Item & Tonſura, quæ nullum habet officium in 13
Eccleſia, ſed tantùm eſt præparatio quædam, ſeu
diſpoſitio ad Ordines, ſicut Catechiſmus ad Baptiſ-
mum, & Novitiatus ad profeſſionem; ſic Theologi
expendunt ex Trid. *ſeſſ.*23. *de Sacramento Ordinis,
cap.* gradum conſtitui ut prima tonſura, & ab ea
repellit, quos ad ulteriores gradus non progreſſu-
ros eſſe creditur; *& in cap.* 4. Epiſcopatum expli-
cat eſſe ordinem à Sacerdotio diſtinctum, & longè
excellentiorem, videbis quæ dico *ſub q.*3. verſ. *ad
quintam, an ſit Sacramentum ordinatio Epiſcopalis.*

Dubitabis ſecundò an hi ſeptem Ordines ſint 14
Sacramenta, & licèt Durandus aſſerat *in 4.diſt.24.
quæſt.*2. ſolum Sacerdotium eſſe ſacramentum; cer-
tum tamen eſt Sacerdotium, Diaconatum, & Sub-
diaconatum eſſe ſacramentum; de Sacerdotio coo-
trarium tenere, ut hæreticum improbat Trid.
*dict.ſeſſ.23.Can.*1. & 2. de Diaconatu, & Subdia-
conatu, ſic dicendum eſt ita, ut contrarium aſſe-
rere ſit temerarium, *cap.tribus* 13. *de conſecrat.diſt.*
2. probat Caſtro ad verſus *hæreſes*, verbo *Ordo*, Sa-
hagun *de hoc Sacramento, num.* 9. & 10. Navarrus
*in ſumma cap.22.num.*8. Sotus *in 4.diſt.24.quæſt.*1.
*art.*4. Vaſquez *diſp.237.cap.*2.

Dubium

15 Dubium eſt an ſic procedat in minoribus ordinibus, in quo duæ ſunt, opiniones, altera ut ſint tantum Sacramentalia, & non Sacramenta, & cum & Magiſter ſentent. *in* 4. *diſt.* 24. & Subdiaconatum Sacramentum eſſe, negabat, & juxta prædictam ſententiam loquuti ſunt Soto, Navarrus, & Vaſquez relati: tamem ſanctus Thomas 3. *lib. de hoc Sacramento cap.* 6. 7. & 8. Filliucius, Bonacina, Ledeſma, Villabos, & alii quos citat, & ſequitur Trullenec *de Sacrament. Ordinis dub. n.* 10. dicunt
16 omnes ſeptem ordines eſſe Sacramentum † & præſtat rationem Sahagun; quia quilibet ordo eſt ſignum rei ſacræ ſanctificantis, & concedentis poteſtatem miniſtrandi ſuo loco, & tempore, ut *in dicto c. cleros, dict. cap. perlectis, dicto cap. cum contingat* deinde quia repetere Ordines Minores eſt grande ſacrilegium, ſed repetere Sacramentalia non eſt ſa-
17 crilegium, ergo. † Præterea quia Sacramentalia dicuntur quæ non habent finem immediatum, & per ſe ſubſiſtunt, ſed ordinantur dumtaxat ob ſolemnitatem alicujus Sacramenti; at Minores Ordines de per ſe ſubſiſtere poſſunt, & ſuum finem habent; ex ordinatione enim quilibet miniſtrandi ſuo loco, & tempore, poteſtatem accipit, ut *in dicto cap. cleros, cap. perlectis*, ergo Sacramentum ſunt, & non Sacramentale, docent etiam Covaruu. *reſolut. var. lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 10. Chuchus *inſtit. moral. lib.* 5. *tit.* 8. *n.* 16. Petrus Greg. *lib.* 16. *ſyntagmatum, cap.* 2. 3. & 4. cum aliis Sahagun.

18 Et comprobatur ex Florentino Concilio, quod poſtquam dixit ordinem eſſe Sacramentum, ſtatim dixit materiam eſſe rem, quæ traditur ab Epiſcopo, & formam eſſe Verba, hocque non ſolùm applicat tribus Ordinibus majoribus, ſed etiam minoribus, & ex Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *cap.* 3. quod poſtquam recenſuit nomina ſingulorum ordinum, abſolutè dicit ordinem eſſe Sacramentum, & *in can.* 2. ita dicit *Si quis dixerit in Eccleſia Catholica non eſſe alios ordines, per quos, velut per gradus quoſdam ad Sacerdotium tendant, anathema ſit.* Et exemplificando comprobat bene cum multis idem Trullenc. *dict. ſub*
19 *dict. n.* 10. ubi *n.* 11. † dicit unumquodque ex dictis ſeptem ordinibus eſſe Sacramentum eſſentialiter diſtinctum ſpecie infima, ſeu atoma ab alio, quia habent ſinguli diſtinctam materiam, & formam, ſed omnes rectè dici unum ordinis Sacramentum: nam quamvis differant ſpecie infima, ſunt tamen unum unitate ſpeciei interjectæ, ſeu genere ſubalterno, eo quòd omnes comprehenduntur ſub unitate generica Ordinis; quia omnes ordinantur ad unum finem, qui eſt dignè offerre ſacrificium Miſſæ, aut miniſtrare in eo ad altare cum multis ſic tenens, & melius contrariis ſatisfaciens, pluribus comprobans Sahagun de hoc Sacramento *ſub dicto n.* 10. in verſ. *Noviores*, ex Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *can.* 1. & 2.
20 † ibi *Majores & Minores*, planè conſequitur omnes à Chriſto inſtitutos fuiſſe, Sacramentum enim ab ipſo dumtaxat inſtitui potuit, & *ſeſſ.* 7. *de ſacram. Canone* 1. & addit omnia jura, & authoritates, quibus probatur ab Apoſtolis, & Eccleſia aliquem ordinem proditum fuiſſe, ut refertur *in dicto cap. cleros, cap. perlectis, cap. Subdiaconus* 16. cum multis ſequentibus *diſt.* 23. interpretari neceſſum eſſe de promulgatione, & publicatione, non de inſtitutionis origine, de quo melius *ſub quæſt.* 1. *infra*, in verſ. *ad primam*.

21 Plura etiam generalia pro exornatione hujus Rubricæ de Sacramento Ordinis adiici valerent, quæ recolligere poteris ab ſcriptoribus claſſicis, & ſummiſtis, quos noviſſimè congerit Leander *tom.* 2. *de ſacram.* dum agit de natura, quidditate & numero *diſp.* 1. Quare ego tantùm adiicio quæſtiones, quæ ſubſequuntur.

QUÆSTIO I.

An materia, & forma Ordinum fuerit inſtituta à Chriſto Domino. Et an qui in ordinatione ſacerdotii tetigit tantùm Calicem, & non Patenam, validè ordinatus fuerit. Et an poſſis pro miſſis dicendis accipere ſtipendium. An ſit valida ordinatio, ſi porrecta Patena cum Hoſtia, Vinum intra Calicem ex incuria non apponatur. Et an Pontifex diſpenſare poſſit ne contactus phyſicus inſtrumentorum adhibeatur in ordine. An Subdiaconus ordinatus cum Calice non conſecrato, debeat iterum ordinari?

SUMMARIUM.

1 *Materia Sacramenti Ordinis alia remota, alia proxima, & in quo conſiſtat forma cuilibet Ordini*, n. 2.

2 *Materia Ordinis Sacramenti, tutius eſt ut debeat eſſe conſecrata ad ordines ſacros*, n. 4.

4 *Materia Confirmationis, & Extremæ-Unctionis, eſt conſecrata.*

5 *Materia, & forma Sacramenti Ordinis, nunquid ſit inſtituta à Chriſto Domino, an tantùm ab Eccleſia* n. 6. 7.

6 *Euchariſtiam ſub una ſpecie ſumi, poteſt praeſcribi ab Eccleſia.*

7 *Manuum impoſitio, eſt de Ordinum eſſentia.*

8 *Contractus materiæ neceſſarius in Epiſcopo ordinante in ſacris; & in minoribus tutius eſt*, n. 9. *quid in ordinandis*, n. 10. & 11.

9 *Archidiaconus ſolebat de mandato Epiſcopi tangere materiam ordinandorum in minoribus.*

10 *Materia tangi ab ordinandis, non eſt præciſum phyſicè, ſed tantùm moraliter*, n. 11.

11 *Calix de neceſſitate præcepti tangi debet à Sacerdote ordinando, ubi quid de Patena*, n. 13. *& quid de tactu Hoſtiæ & Vini*, n. 14. *& quod peccatum ſit non tangere omnia*, n. 16.

15 *Materia duplex tangi debet quando ex qualibet datur ordinando poteſtas nova, quid circa Papæ diſpenſationem in hoc*, n. 24.

17 *Materia cum forma profertur ab ordinatore, non eſt neceſſe, ut in eodem actu phyſico tangatur, ſufficit moraliter, ut in Baptiſmo.*

18 *Ordinatus Sacerdotio, cum defectu tactus alicujus materiæ, quando licitè pro miſſa dicenda accipiat ſtipendium.*

19 *Conſecratio eſt valida, ſi Epiſcopus Panem porrigit ordinando extra Patenam, & Vinum extra Calicem.*

20 *Ordinatio Sacerdotis dubium eſt an valeat, ſi porrecta Patena cum Hoſtia, Vinum intra Calicem ex incuria non apponatur, refertur opinio duplex, unde* n. 21. *de peccato conſecrantis in una malitioſè* n. 22. *& quod reiteretur*, n. 23.

24 *Diſpenſa-*

24 *Diſpenſatio contactus Phyſici circa materiam Ordinis, num queat à Papa fieri; ſic ut valeat ordinatio, ſub diſtinctione reſpondetur.*

25 *Calix debet eſſe conſecratus, qui ad contactum traditur ordinandis cum ordinantur Sacerdotio, quid in Diacono, & Subdiacono*, num. 26.

1 SUppono ad explanandas quæſtiones, de quibus
inquiro, dari in hoc Sacramento Ordinis, ſicut
in aliis materiam, & formam; etenim conſtat
materia ſcilicet rebus ipſis, & forma, nimi-
rum verbis, ut ex Concilio Florentino, &
aliis probat Ægidius Trullenc. *de Sacramento in
genere libro* 1. *capite* 2. *dubio* 1. *numero* 3. ubi
cum modernis, & de hoc Sacramento docent
D. Thom. & Theologi cum eo, *part.* 3. *quæſt.* 34. *ad-
dit. art.* 3. Et apud omnes conſtat eſſe duplicem
materiam, remotam eſſe rem, quæ traditur ſeu
inſtrumentum, vel vas, vel liber qui traditur or-
dinandis in ſignum poteſtatis ſpiritualis, quam re-
cipiunt. Et materiam proximam eſſe ipſam rei,
2 vel vaſis, aut inſtrumenti traditionem. † Formam
verò eſſe verba, quæ proferuntur ab Epiſcopo
quando tradit materiam propriam cuique Ordini,
cumque Ordines ſint ſeptem, aut novem, &
unuſquiſque ſit Sacramentum, ut jam expoſui, &
de ratione Sacramenti ſit habere Materiam, &
Formam, ſequitur dicendum dari cuilibet Ordini
certam verborum formam, quam communiter om-
nes Doctores agentes de Sacramentis in genere,
ac de hoc Sacramento referunt.

3 Dubium verò eſt an prædicta materia debeat
eſſe conſecrata, & affirmant Sylveſter, & alii apud
Henriquez *in ſumma lib.* 20. *cap.* 5. *in littera T*, alio-
quin ajunt ſi Diaconus acciperet Calicem conſe-
cratum, non differret ab Acolito, qui accipit Ur-
ceolos non conſecratos: tamen Sotus, Ledeſma,
& alii, quos ſequitur Henriquez, *ubi ſupra*, Bona-
cina *tom.* 1. *diſp.* 8. *quæſt. unic. punct.* 2. *n.* 1. negant,
& probabilius, tùm quia id Concilia non exprimunt,
ſicut expreſſerunt de Confirmatione, & Extrema-
4 Unctione; tum quia † ideò in confirmatione, &
Extrema-Unctione requiritur conſecratio mate-
riæ; quia eam Chriſtus ſuo uſu, & exercitio non
conſecravit; at Chriſtus uſus eſt Calice cum Or-
dinis Sacramentum Apoſtolis contulit; ergo ſuo
uſu, & contractu conſecravit, ſequitur Trul-
lenc. *de hoc Sacramento dub.* 2. *n.* 2. ubi dicit quod
etſi poſt factum tutè poſſit quilibet harum opinio-
ni cuilibet acquieſcere; ante factum verò conſu-
lendam eſſe priorem ſententiam, cui favet uſus, ad
rationem prioris ſatisfacit dicendo ſatis differre,
tum ratione inſtrumenti, tum, & præcipuè for-
mæ, quæ diverſa in illis eſt.

5 Ad primam ergo difficultatis partem, quæ non eſt parum facilis videtur reſponderi ea dictis ſupra *in Rubr.* ſub verſ. *& comprobatur in fine*, ubi cum Sahagun aliquid dictum eſt pro affirmativa, ſed non reticeam quæ in propoſito adduxit Præpoſitus *in tertia parte, Divi Thomæ quæſtion. unica de hoc Sacramento libro* 10. *num.* 109. nempe ut ex pluribus, quæ antea ſcripſerat de materia, & forma ordinationis, & de diverſitate in Eccleſia Romana, & Græca, addit patere, quàm ſit probabile Chriſtum non inſtituiſſe ordinum materiam, & formam in particulari, ſed ſolum in genere, movendo ſcilicet ut ordines conferrentur per aliquod Symbolum ſenſibile, quo ſignificaretur eorum poteſtas, atque à Deo relictum eſſe Eccleſiæ determinare materiam, & formam, dummodo per illa ſignificetur poteſtas, quæ in ordine confertur, & citat Ruardum Arcudenm, & Fornarium, *cap.* 2. *de ordine*, affirmans de hac re plures viros doctos conſuluiſſe, qui ſic tenuerunt, & quòd reſpectu Apoſtolorum idem fuerit Bellarmin. *cap.* 9. & probat dicendo probabilitatem ſuæ ſententiæ etiam ſine reſtrictione patere ex modo, quo ordines apud Græcos conferuntur, quem Romana Eccleſia non revocat in dubium.

Alia ex eo refert Diana *parte* 6. *tractatu* 8. 6
Miſcell. reſ. 18. referens ſolutionem ipſius Præpoſiti ad Trid. locum *in cap.* 2. *ſeſſ.* 21. ut non velit dicere Eccleſiam nihil poſſe circa determinationem materiæ Sacramentorum, ſed ſolum velit contra hæreticos, quod Eccleſia poſſit præſcribere, ut Euchariſtia ſub una ſpecie ſumatur, cum in eo non tollat uſum Sacramenti, & ejus ſubſtantiam; quæ ſubſtantia non poſſit dici tolli ſi Eccleſia pro poteſtate ſibi tradita variè determinet materiam, & formam ordinationis; quæ Præpoſiti ſententia relinqui debet viris doctis maturanda, & ejus fundamenta non plurimum arrident.

Sed agens Bacanus *de hoc Sacramento quæ-* 7
ſtione quarta, de quæſtione, *An impoſitio ſit de eſſentia Ordinis*, concludit affirmativè multis comprobans, & non ſic affirmat de inſtrumentorum porrectione; quia ſcripturæ pro externo Symbolo ordinationis paſſim tradunt impoſitionem manuum, & de hac *numero ſexto*, verſic. *tertia concluſio*, dicit à Chriſto inſtitutam; quia in ſcripturis fit mentio porrectionis manuum, de quo videbis cum multis noviſſimè Leandrum *de hoc Sacramento diſputatione* 3. *quæſtione* 7. Et ego dixi infra *de ſacra Unctione*, *ſub* §. *per frontis*, non inquam porrectionis inſtrumentorum, & expendit *à verſ. dices*.

Ad ſecundam quæſtionis partem, de eo, qui 8
in ordinatione tetigit Patenam, & non Calicem, an ſit validè ordinatus. Ut reſpondeam præmitto dubium aliud non leve, utrum ſit de neceſſitate hujus Sacramenti contactus materiæ; ita ut non cenſeatur ordinatus, qui materiam realiter, & Phyſicè non tetigit, & loquendo de Epiſcopo ordinante, neceſſe eſt ut tangat materiam in collatione ordinum majorum, ut probat expreſſus textus *in cap. Subdiaconus diſtinctione* 23. ubi id expreſſè deciditur de Subdiacono, & a fortiori infertur de aliis majoribus; quia idem eſſe debet, qui formam profert, & materiam tradit; alioquin enim non verificatur forma, qua dicitur *Accipe poteſtatem &c.* at Epiſcopus profert formam, ergo etiam debet tradere materiam: ſic docent D. Thomas *in* 4. *diſtinctione* 25. *quæſtione* 1. *articulo* 1. ad ſecundum, Sylveſter verb. *Ordo* 2. *quæſtione* 5. Suarez *tom.* 5. *diſputatione* 42. *ſectione* 3. *numero* 12. Fillucius *tomo ſecundo*, *tractatu* 9. *capite* 2. *numero vigeſimo tertio.*

Et licèt in collatione Ordinum minorum olim 9
id non eſſet neceſſe, ſed ſufficere ut Archidiaconus, qui de mandato Epiſcopi illam tangeret, & porrigeret ordinandis *ex cap. Acolitos diſt.* 25. Nunc verò Epiſcopus in collatione cujuſque Ordinis, debet per ſe porrigere inſtrumenta iis, qui ordinantur, ut habetur in Pontificali Romano,

quod tutius videtur ob rationem dictam, ut tradit,
& tenet Trullenc. *de hoc Sacramento dubio* 2. *ſub*
num. 3. unde ſi contingeret Ordinem aliter eſſe
collatum, iterari poſſet ſub conditione; quia pro-
babiliter dubitatur Ordinem eſſe irritum, ut do-
cent Filliucius, *ubi ſup.* Henriquez *in ſumma l.*
20. *cap.* 10. *n.*2.
10 At ſi loquamur de ordinando, docent Navar-
rus *in manuali cap.* 22. *n.* 17. Victoria *de Sacram.*
*quæſt.*220. Sotus *in* 4. *diſt.*24 *quæſt.*1. *art.* 2. & alii
apud Henriquez *lib.*10. *cap.*10. *littera D.* Bonacina
tom. 1. *diſp.* 8. *quæſt. unica puncto* 2. *n.* 10. ſatis
eſſe quod acceptet ſigno aliquo externo materiam
& eam moraliter tangat, ut ex extenſione manuum
oſtendat ſe eam ab ordinante acceptare; quamvis
phyſicè eam non contingat, probantes ex eo,
quia Concilia tantùm dicunt Ordinem conferri
per traditionem materiæ; ſed materia poteſt dici
tradi verè abſque eo, quod phyſicè tangatur, er-
go. Et confirmatur, quia effectus ordinationis
non provenit à materia, tanquam ab agente ali-
quid circa ſuſcipientem; ſed tanquam à determi-
nante ſignificationem formæ ad hunc, vel illum
effectum, cumque hæc determinatio æquè fiat
ſive materia phyſicè tangatur, ſive non, ſequitur
ut non ſit neceſſarius contactus phyſicus: & fa-
ciunt notata ſuprà *in cap.*2. *de conſuet.*
11 Tamen D. Thom. *quæſt.* 34. addit *art.* 5. *ad* 2.
Sylveſter *Ordo* 3. *quæſt.* Valent. *puncto* 5. Coninch.
*diſp.*20. *dub.*7. *n* 7. Filliucius ſuprà *num.* 35. Hen-
riquez, & Bonacina *ſuprà*, Villalobos *lib.*1. *tract.*
11. *difficult.*4. *n.*2. dicunt neceſſarium eſſe con-
tactum phyſicùm ab ordinando faciendum, aliter
non manere obligatum, probantes ex eo; quia
uſus Eccleſiæ, & communis exiſtimatio id probat.
Secundò quia Sacramenta omnia, præter Eucha-
riſtiam conſiſtunt in receptione paſſiva (hæc au-
tem non eſt abſque contactu.) Tertiò quia hoc Sa-
cramentum fit tradendo poteſtatem, quæ traditio
efficax dici nequit, niſi correſpondeat ei receptio
per contactum; aliter enim ſolum eſſet oblatio.
Et hanc exiſtimo tutiorem, & primam in praxi
etiam ſecuram, cum ſint multi ex ordinandis, qui
ſoleant phyſicè non tangere; præcipuè quando
eſt plurimorum concurrentia, ut ſæpius ſolet
contingere.
12 Jam ergo ad difficultatem propoſitam Joannes
Petit *in Theologia ſacramental. p.*2. *tract.*7. *lect.*95.
Stephanus Bauny *in Theologia morali p.*1. *tr.*7. *q.*
12. docent ut teneatur qui in Sacerdotem ordina-
tur neceſſitate præcepti tangere Calicem, & Pate-
nam, cui ſuppoſita eſt Hoſtia; & licèt dubitent
Doctores, an immediatus debeat eſſe contactus iſte,
13 † & addit probabilis opinio mediatum ſufficere
ſaltem reſpectu Patenæ; quia ſecundùm uſum
communem tangi cenſetur Patena, quando Calix
tangitur; & proinde ſufficiat ſolus tactus Calicis
ad Valorem Sacramenti: ſic Ledeſma, Sotus, &
Sylveſter jam relati, & valde certum reputat Vil-
lalobos ſuprà *num.* 3. quia qui tangit Calicem;
14 cenſetur tangere Patenam illi impoſitam. † Ex quo
cum Bonacina, & aliis dicit Diana *p.*2. *tr.* 16. *reſ.*
3. fuiſſe verè ordinatum quendam Diaconum, qui
in ordinatione tetigit Calicem cum Patena, ſed
non tetigit Hoſtiam; quia cenſetur, etiam Hoſtia,
eo quod Calix cum Patena cenſeantur moraliter
unum; ſequitur Ægidius *de hoc ſacram. dict. dubio*
2. *ſub num.* 6. addens ut ſic tacto Calice, ſufficien-
ter cenſeatur tactum Vinum.

Et comprobatur, quia quando eadem poteſtas 15
traditur per duplex inſtrumentum, ut in Acolito
per duos Urceolos, & in Subdiacono, cui traditur
Calix, & Patena ſatis eſſe, ut ille unum Urceo-
lum, & hic Calicem tangat, ſecùs ſi per diverſa
inſtrumenta, diverſa tradatur poteſtas, nam tunc
utrumque tangi debere dixit Filliucius *tom.*1. *tr.*9.
*dict. cap.*2. *quæſt.*4. Sed omnes advertunt ordinan-
dum curare debere, ut tangat omnia, quæ ipſi
traduntur, nam hoc tutius eſt, ut præcipitur *in*
Pontificali Romano. † Et addit Diana *p.*6. *tract.*8. 16
miſcel. reſol. 19. *in fine*, dum agit de noſtra difficul-
tate, ut cum certo non conſtet de doctrina jacta,
& ſit in Sacramentis quærenda ſecuritas, curan-
dum eſſe, ut tam Calix, quàm Patena immediatè
tangatur, graviterquè proindè peccaturum, qui
ſecùs faceret cum advertentia: videbis quæ ex
multis congerit idem Diana *p.*3. *tract.*4. *de hoc ſa-*
cram. reſ. 185. & ut bene expendas totam hanc
quæſtionem pro utraque parte fundatam leges
eundem Dianam *tract.*1. *p.*8. *reſol.*40. ubi defendit
negativam reſpondens quatuor fundamentis affir-
mativæ, ex eo quod talis contactus ſolum præci-
pitur ab Eccleſia.
Quod ſi dubites an ſit neceſſe contingere mate- 17
riam, quando verba proferuntur; ita ut ſint ſimul
contactus, & verba, ſeu forma, reſpondetur non
opus eſſe, ut mathematicè ſint ſimul, ſed ſuffice-
re, ut ſint ſimul moraliter, id eſt ſine mora inter-
poſita; quia, & in Baptiſmo non eſt neceſſe, in
eodem inſtanti, in quo infans abluitur, proferan-
tur verba, ſed ſufficiet ablutionem, & prolatio-
nem eſſe ſimul moraliter; quia hæc ſimultas ſuf-
ficit, ut ſubſiſtat Sacramentalis ſignificatio, ut do-
cent Henriquez *lib.*10. *cap.*10. cum aliis Bonacina
ſupra *num.* 11. Trullenc. *dicto dub.*2 *num.*6. *in fine*,
& communiter omnes docent de hoc, & dict. in-
fra *in verſ. ad quartam* leges quæ dico infra *in cap.*
fine de ſacram. non iter. quæſtione. 2. *verſ. ad ſe-*
cundam.
Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit pro 18
miſſis dicendis accipere ſtipendium, reſpondebis
ex adductis à verſ. *ad ſecundam*: nam ſi teneas non
fuiſſe validè ordinatum, dices etiam nec poſſe ac-
cipere pro miſſis dicendis ſtipendium, ſi teneas va-
lidè ordinatum, ut probabilius eſt tenes contra-
rium, ut in terminis diſputat Diana *p.*10. *tract.*16.
*reſ.*88. ubi repetens ex novis ſcriptoribus quæ an-
tea dixerat in præcitatis locis, tenet cum Dicaſtillo
contra Lugum ordinationem moraliter eſſe vali-
dam, & ſic bene, à miſſam dicente accipi ſtipen-
dium, videbis Leandrum *de ſacram. tom.*2. *tract.*6.
*diſp.*3. *quæſt.*24. & 26. Præpoſitum *in* 3. *p. quæſt. unic.*
de hoc Sacramento *dubio* 10. *num.* 92. † Ubi 19
*num.*98. reſolvit aliam quæſtionem dicens quod ſi
Epiſcopus porrigat panem extra Patenam, ſit va-
lida conſecratio; etſi illicitum videatur; quia ve-
rius eſt Chriſti corpus in ultima Cæna, ita Apoſ-
tolis traditum, item quia illa ratione verè traditur
materia, circa quam verſatur poteſtas Sacerdota-
lis, addens ut Patena tantùm requiratur, quatenus
in ea traditur materia apta, addens idem de Ca-
lice, nam ſi Vinum tangeretur extra vas, valeat.
Ad quartam quæſtionis partem an ſit valida or- 20
dinatio, ſi porrecta Patena cum Hoſtia Vinum
intra Calicem ex incuria non apponatur: & pro
negativa ſententia faciunt Ledeſma *in ſumma tom.*
1. *de Sacram. ordin. cap.*3. *diſ.*3. Gaſpar. Hurtado
*de Ordine diſ.*11. & Joannes de la Cruz *in direct.*
conſcient.

conſciens.part.2.de hoc Sacramento dubio 2.concluſ. 1.Diana *part.4.reſol.*119.& uberius probat *part.6. tract.8.Miſcel.reſol.*22. probans ex Concilio Florentino requirente traditionem utriuſque materiæ ſcilicet Panis, & Vini. Item quia forma non reſpicit alterutram partem materiæ, ſed utramque ex æquo; ergo utraque, ex æquo per modum materiæ requiritur ad valorem ordinationis: & addit Diana, quod Patena cum Pane, & Calice cum Vino, non traduntur diviſim, ſed ſimul inferens ſignum eſſe, neutram partem ſufficere etiam ad partialis Sacramenti confectionem, ac proinde ſi unica pars tradatur, nullo modo confici Sacramentum. Deinde quia nullo modo probabile videtur ita inſtitutam ordinationem Sacerdotis, ut per eam poſſit conferri poteſtas ad conſecrandum corpus, & non ad conficiendum ſanguinem; ergo dicendum erit neceſſario requiri traditionem Panis, & Vini, vel per traditionem unius partis conferri poteſtatem conficiendi Sacramentum perfectum; ſed hoc poſterius non videtur admittendum; quia traditio unius partis per modum materiæ, ſolum deſignat poteſtatem conſecrandi hanc partem. Et quamvis conſecratio unius ſpeciei ſubſiſtat ſine conſecratione alterius, non verò ſubſiſtere ordinationem ait, per quam videtur ſolum dari poteſtas ad conſecrandam unam ſpeciem, & non aliam, aliis fundamentis docet, & tenet ſibi contrarius Diana *dict.6.part. tract.8.reſ.*22. cum contrarium dixerit *dict.3.part. tract.4.reſ.*186. docent hanc ſententiam multi relati ab eodem *dict.4.p.reſ.119.tract.4.* Raphaël Averſa *de Sacram.Ordinis quæſt.2.ſect.8.* Stephanus Bauni *in Theologia Morali part.1.tract.7.quæſt.13.dub.1.* Tannerus *in 3.p.D.Thomæ diſput.7.quæſt.2.dub.4. n.94.* De la Cruz *in director. conſcientiæ part. 2. de hoc Sacram.dubio 2. concluſ. 2.* Turianus *in ſelectis diſp.Theolog.part.1.diſput.21. dub.2.* Ledeſma *in ſummatom.2.de hoc Sacram.cap.3.difficul.5.* & Tannerus *ſuprà* ait ſuo tempore hunc caſum occidiſſe anno 1617. & multas rationes adducit, ac ſolvit argumenta contraria.

21 Prædicta opinio, ut ſecurior, eſt tenenda in praxi, verùm cum ex incuria Magiſtri cæremoniarum poſſit de facili contingere, ut non apponatur Vinum in Calice, & eveniret non leve diſturbium tam in Epiſcopum ordinantem, quàm in ordinatos, non eſt cur improbetur opinio Henriquez *lib.10.cap.6.num.*1. ubi ſic aſſerit materia in illo, qui ſacerdotio iteratur integra ex præcepto, eſt traditio Calicis cum Vino, & Patenæ, cum Hoſtia; quia & ſacrificium Miſſæ, ex præcepto fit utraque ſpecie; ſed traditio vaſis cum altera ſpecierum, videtur eſſe materia ſufficiens; itaut ſi id ex oblivione contingat, non ſit hic ordo iterandus ex neceſſitate; eo quod non diviſim datur poteſtas in unam ſpeciem, ſed qui poteſt alteram, poteſt & utramque: ita Henriquez, quem ſequutus fuit dicta *reſol.*186.*part.*3. Diana: & hanc tenent Filliucius *tom.2. tract.9. ex cap. 2. num* 4. Homobonus *de exam. Eccleſ.p.1.tract.4.cap.9. quæſt.*75. Bonacina *de Sacram.diſp.8.quæſtione unica,punct.3.n.*3. Tyberius ex Henriquez docet *in inſtruct.pro ordinan. cap.3.quæſtione* 22. & juvatur ex noviſſima inſtructione Hiſpalen.*p.*5. §.6. ubi ſic habetur, *Si le entregare el Caliz ſolo con el Vino, a ſola la Patena con el Pan era baſtante materia?* & reſpondet *que ſi porque con qualquiera de eſtas coſas ſe daba entera poteſtad de conſagrar el cuerpo, y ſangere, que eſta no ſeda dividida, que el que puede la una, puede la otra. Y vemos que el Pontifice Innocent. VIII. diſpenſa con algunans Nançiones, abond · no ſe podia bevar, o conſervar el Vino, que celebraſen ſola con la conſagrazian de la Hoſtia, y aſi na es de eſſençia de el ſacrifiçia de ambas eſpecies.* Henriquez. † Sed addit *que peccara mortalmente el que* 22
ſola conſagrara en una, y el ſe ordenaſe maliciosamente con una ſola.

Stantibus verò ſupradictis opinionibus, dubi- 23
tatur quid faciendum ſit in praxi, & reſpondent Diana *dict.part.6.tract.8.reſ.22.in fine*, Stephanus Bauny *in Theologia Morali part.1.tract.7.quæſt.13. dubio* 1. Raphaël Averſa *de hoc Sacram. quæſt. 2. ſect.8.* & alii, quod ſi quando fuiſſet aliquis ordinatus ſacerdos per traditionem unius tantum ſpeciei, utpote ſi non fuiſſet appoſitum Vinum in Calice deberet omnino ex integro repeti ordinatio, ſaltem ſub conditione, & Villalobos *in ſumma tom. 1.tract.11.diſ.4.n.1.* ſic loquitur; *Si ſuçedieſſe en practica (como à ſuçedido veçes en eſt tiempos) dejar deponer el Vina en el Caliz por decuydo, baſe de reiterar el Sacramenta de bajo de condizio, como ſe bico, en eſtos tiempos. Y de eſte pareçer fueran los mas Doctos de eſta Univerſidad de Salamanca açerca de ella:* & videtur confirmari *ex cap.1. de ſacrament.non iterandis*, his adjunges dicta infra *in cap.fin.de ſacrament.non iterand. quæſt.2.* verſ. *ad ſecundam.*

Ad quintam quæſtionis partem an Pontifex diſ- 24
penſare poſſit, ne contactus Phyſicus inſtrumentorum adhibeatur in ordine; ad quam reſponderi poteſt ex jactis fundamentis pro duplici ſententia circa dubium poſitum hic *in verſ.ad ſecundam*, quia ut autumat Diana *part.8.tract.1.reſ.40.in principio*, reſolutio hujus dubii pendet ab illo, *An contactus inſtrumentorum in ſumendis ordinibus, ſit de neceſſitate ſacramenti.* Unde ſi teneas, ut ſit neceſſarius contractus de neceſſitate Sacramenti, tenendum erit, ut nequeat Pontifex diſpenſare. Quod ſi teneas talem contractum non eſſe de neceſſitate Sacramenti, tunc dices, ut Pontifex queat diſpenſare, ut in terminis docet Machinus *de hoc Sacramento tract.1.part.1.cap.16.num.22.* dum ait quod contactus Phyſicus in Sacramento Ordinis poſſet à Papa diſpenſari, ſuppleri, vel omitti; ſed expectare ad providentiam Dei, etiam ſtante opinione affirmativa, quod Summus Pontifex nunquam diſpenſabit in contactu Phyſico Sacramenti Ordinis; quia ſi vera eſſet opinio negativa, irritum remaneret Sacramentum, & nulla juſta cauſa diſpenſationis adeſſe poſſet.

Ad ultimam quæſtionis partem, quæ pendet ab 25
illa, *An Calix, qui in ordinatione Subdiacono cum Patena porrigitur debeat eſſe conſecratus de neceſſitate Sacramenti:* in qua difficultate Diana *part. 10. tract.11.reſol.*9. reſpondet, ut debeat eſſe conſecratus, quia Chriſtus Dominus in ultima cœna reddidit illum Calicem ſuo contactu ſacrum; cumque Epiſcopi hunc effectum ſuo ſolo contactu præſtent, ſequi neceſſario ait illum debere eſſe conſecratum ex Eccleſiæ inſtitutione, ne Calix noſter diſſimilis illi ſit, quo Chriſtus in ultima cæna uſus ſit: & ſic reſolvit Conſultus cum Leandro *de ſacrament.tom.2.tract.6. quæſt.* 15. aliter ſic ordinati, Ordinem eſſe ſub conditione reiterandum, ſi Subdiaconatus fuerit datus per ſolam traditionem Calicis vacui abſque Patena, concludens, quòd ſi vaſa non ſint talia, qualia requiruntur ad ſuum miniſterium, non ſint materia, cujus traditione conferatur Ordo, & Calicem non conſecratum non diſtingui à Calice Laico,

& neceſſe idoneum inſtrumentum, & vas proximè aptum continere Euchariſtiam; & ſic requiri eſſe conſecratum, ut quotidie uſitatum videmus.

26 Nec obſtat dicere ut ſi Presbytero tradatur ab Epiſcopo materia vera Panis, & Vini in Calice, & Patena non conſecratis, aut in aliis quibuſcumque vaſis validè ordinetur; quia reſpondetur in hoc caſu materiam pro Præsbiteratu eſſe panem, & vinum, non inquam ipſa vaſa, quod ſecus eſt in ordinatione Subdiaconatus, in qua officium verſatur circa ipſa vaſa miniſtranda. Iterum Diana uberius agit *ſub tract.* 15. *dict. p.* 10 *reſ.* 20 à verſ. *ex his*, dicens ita ordinatum, ſub conditione iterum ordinandum, poſtquam ex pluribus egit de alia quæſtione, an inſtrumenta ordinum, debeant neceſſariò ordinandis porrigi immediatè ab Epiſcopo, ubi in Præsbyteratu affirmat cum omnibus, & in aliis majoribus defendit etiam contra alios.

QUÆSTIO II.

An Epiſcopus ſolus ſit miniſter Ordinis Sacramenti. Et an conferat ordinem quem non ſuſcepit. Et an conferat etiam Epiſcopalem ordinem. An Ordinatio Epiſcopalis diſtinguatur ab ordinatione Præſbyterii. Et an ordinatio Epiſcopalis ſit Sacramentum. Et cujus ſit ordinare Eccleſiæ miniſtros.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus eſt ſolus miniſter Sacramenti Ordinis*, num. 2. & 3. *etiamſi ſit hareticus, ſchiſmaticus*, & n. 4.

2 *Epiſcopus eſt publicus Princeps Eccleſiaſticus, Eccleſiaſticas dignitates diſtribuens.*

5 *Sacerdos quilibet ex commiſſione Pontificia poteſt conferre Ordines minores: quid de majoribus*, n. 6. & 7. *late: quid de Clerico in minoribus*, n. 12.

7 *Corepiſcopi, fuerunt Epiſcopi ſuffraganei.*

8 *Character Sacerdotalis non ſe extendit ſicut Epiſcopalis, habens ſe tanquam puer, & vir. quid circa corpus Chriſti miſticum*, n. 13. 17. 20. & 21.

9 *Cardinales Præsbyteri poſſunt ex commiſſione Papæ conferre ordines minores.*

10 *Abbates habentes jus Mitræ, & Baculi, poſſunt conferre Ordines minores ſubditis ſuis.*

11 *Laicus nec ex commiſſione Papæ queit ordines minores conferre.*

14 *Epiſcopus queit conferre ordines minores, quos non ſuſcepit, ſi ſacerdotalem ordinem ſuſceperit, & quare*, n. 15. & 16.

17 *Epiſcopus queit ordinare alios in Epiſcopos, & ſufficit unus de neceſſitate Sacramenti, ſed tres requiruntur ex præcepto*, n. 18.

19 *Ordinatio Epiſcopalis num diſtinguatur ab ordinatione Præsbyterii*, n. 20.

20 *Epiſcopus quantum ad poteſtatem Ordinis, eſt major Præsbyterio, item & Juriſdictionis*, n. 21. & *eſt major Præsbyterio*, n. 22. *ſatisfit contrariis* n. 23. 24. 25. & 26. *ubi quid in principio naſcentis Eccleſiæ.*

21 *Gradus tres in veteri Teſtamento erant diſtincti Pontificum, Sacerdotum, & Levitarum, major illis Pontifex.*

22 *Thimotheus Epiſcopus fuit Judex Præbyterorum.*

23 *Paul.* cap. 1. ad Philippenſes.

24 *Thimot.* cap. 4. verſ. 4. & *n.* 28.

25 *D. Hieronymus* ſuper Epiſt. ad Titum.

26 *D. Auguſt.* Epiſt. 19. ad Hieronym.

27 *Chriſtus ordinavit Præsbyteros in ultima cœna, & Petrum Epiſcopum.*

28 *Præsbyterii nomen erat Cœtus Præsbyterorum, id eſt Epiſcoporum.*

29 *Epiſcopalis ordinatio num ſit Sacramentum, & affirmatur*, n. 30. 31. 32. 33. & à n. 34. *reſpondetur contrariis.*

32 *Ordinatio Epiſcopalis eſt externa Cæremonia conferens gratiam, & imprimens characterem.*

33 *Epiſcopus poteſt conferre Confirmationem, & Sacerdotium.*

35 *Epiſcopus eſſentialiter includit Præsbyteratum* n. 36.

36 *Character Epiſcopalis qualiter ſit minor, & major charactere Præsbyteratus.*

37 *Ordinare Eccleſiæ miniſtros ad quos pertinet, ſive de electione, vocatione, aut miſſione*, n. 38. n. 39. 40. & 41. *ubi quod nunquam pertinet ad populum.*

AD primam difficultatis partem, ne longus 1
arguendo ſiam, breviter reſpondeo Epiſcopum ſolum eſſe miniſtrum Sacramenti Ordinis, quod eſt de fide: nam Tridentinum *ſeſſ.* 23. *Can.* 7. quo cavetur Epiſcopum validè conſecratum eſſe miniſtrum hujus Sacramenti ſolum, cum ſic verbis ſequentibus ſit loquutus: *Si quis dixerit Epiſcopos non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi, vel eam, quam habent eſſe illis cum Præsbyteris communem, anathema ſit.* Et ſub ipſo nomine miniſtri ordinarii ſic definivit Florentium Concil *ſeſſ. ult.* in decreto Eugenii. *Ordinarius miniſter hujus Sacramenti eſt Epiſcopus*; idem Trid. *c.* 4. Valentia *tom.* 1. *diſp.* 9. *q.* 3 *puncto* 1. Ægidius Trullenc. *de Sacram. Ordinis, lib.* 4. *dub.* 6. † ex eo quia Epiſcopus eſt 2
publicus Princeps Eccleſiaſticus, ad quem ſpectat publicas Dignitates Eccleſiaſticas, & functiones diſtribuere, ſed Ordo eſt quædam Dignitas, & functio in Eccleſia; ergo: poteſt inquam confirmari, *Actor.* 6. & 1. *Thim.* 3. & 4. quibus in locis habetur non niſi ab Apoſtolis, & Epiſcopis aliquos ordinatos; & Chryſoſtom. *hom.* 11. in priorem Epiſtolam ad Thimoteum agens de Epiſcopis, & Præſbyteris, dicit ſola quippe ordinatione ſuperiores illis ſunt, ſcilicet Epiſcopi Præsbyteri, & S. Hieronym. *Epiſt.* 8. *ad Evagrium*, ſic loquitur; *Quid facit Epiſcopus, excepta ordinatione, quod Præsbyter non faciat:* alius etiam probat Diana *p.* 8. *tract.* 2. *reſ.* 2. & probatur inquam *in cap. Cleros, cap. in novo diſt.* 21. *cap. perlectis diſt.* 25. *cap. quarto de conſuet. cap. cum quidam hoc tit. cap. unico de ſcrut. in ordine*, faciens ex Concilio Conſtantinopolitano *ſeſſ.* 8. Toletano 7. *cap.* 8. † multis comprobat Sahagun *de hoc Sa-* 3
cramento n. 22. ubi etiam confirmat: nam ſicut data fuiſſet poteſtas Abbatibus conferendi minores ordines, *cap. quoniam* 59. *diſt. cap. cum contingat. de. ætate, & qualit. ordinat. cap. Abbates de privileg. lib.* 6. & hoc eſſe frequentiſſimum, & ob id abrogatum à Trid. *diſt. ſeſſ.* 23. *de reform. c.* 10. ſit ut ad ſolos pertineat Epiſcopos. † Et hoc eſſe verum etſi Epiſcopus ſit hæreticus ſchiſmaticus excommuni-

municatus, ſuſpenſus, interdictus, ſimoniacus, præſciſus; aut privatus Epiſcopatu, ut docent communiter Doctores, & dico infra *in cap. fin. & tit. de ordinatis ab Epiſcopo qui ren. Epiſcop.* ubi reſpondeo contrariis.

5 Notandum verò eſt ex commiſſione Summi Pontificis, ut poſſit conferre Ordines minores quilibet Sacerdos *cap. per venit 95. diſt.* communiter probatur *in cap. quanto de conſuet.* ſecundùm Theologos, & Juriſtas, in terminis habet Sahagun *ſub dict. n. 22. de hoc Sacram.* probans cum Soto, Ledeſma, & aliis; & probat aliis multis Ægidius Trullenc. *de Sacram. lib. 4. cap. unico, dubio 5. num. 8.* verſ. *item poteſt*, dicens non poſſe dari ullam rationem
6 ſufficientem, cur Pontifex hoc non poſſit, imò Filliucius addit *tom. 1. tract. 9. cap. 5. num. 94.* cum Henriquez *lib. 1. cap. 21.* poſſe etiam ſimplicem Sacerdotem de licentia Papæ conferre aliquem ex majoribus Ordinibus, ſicut conferre Confirmationem; quia olim Corepiſcopi, ſeu, Coëpiſcopi initiabant Subdiaconatu, & tamen erant ſimplices Sacerdotes adjuvantes Epiſcopum, ut nunc, eſt Vicarius Generalis; imò video noviſſimè Dianam diſputantem de quæſtione, *An ex commiſſione Summi Pontificis, poſſit ſimplex Sacerdos Ordinem Diaconatus, & Subdiaconatus conferre*; & licèt negent plures, quos refert, & ſequitur Martinus de Sancto Joſeph. *in manuali Confeſſorum tom. 1. lib. 1. tract. 3. num. 2.* tamen idem Diana affirmat cum Leandro *de Sacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 4. quæſt. 18. & 19.* Palao *tom. 3. tract. 27. puncto 14. n. 10.* Dicaſtillo *de Sacram. tom. 1. tract. 6. diſp. 5. dub. 17. à num. 243.* Yſambert *in 3. p. Divi Thomæ diſp. 6. de Sacram. Ordin. art. 1. n. 5.* cujus verba refert Diana, & Franciſcus Alex. *de ſacris electionibus, & ordin. ſect. 5. cap. 1. §. 3.* qui de Subdiaconatu tenuit & de ambobus ordinibus videtur ratio potiſſima; quia aliquando id fecerint Pontifices, & ex eo, quia non minus miniſter & ſimplex Sacerdos Confirmationis, quàm Ordinis; & tamen ex commiſſione poteſt ejus adminiſtratio Præsbyteris concedi. Et quia, etſi Sacerdos non habeat primariam poteſtatem, habet tamen radicalem, cum tota radix conſiſtat in poteſtate, quam habet Sacerdos in corpus Chriſti; verùm alia ex Bullis Pontificiis, tradit videnda Diana *ſuprà*, de quibus Rodriguez *in quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 18. art. 3.* videndus idem Diana *p. 8. tract. 1. reſ. 38. & 39.* cum multis, imò Tannerus *diſt. 7. quæſt. 3. dub. 2. num. 30.* teſtatur ex viris fide dignis, quod poteſtatem ordinandi reipſa conceſſerit Pontifex Religioſis Franciſcanis in India: vide latè quæ dixi infra *in cap. contingit de ætate, & qualitate ordin. quæſt. 4.* ubi in verſ. *ad quintam*, ago, *An Præsbyter poſſit conferre Præsbyteratum*, & alia.

7 Adhuc verò reſpectu Ordinum Sacrorum oppoſitum docent D. Thom. *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 1.* Bellarm. *de Sacram. Ordinis cap. 7. ad finem*, Suarez *tom. 1. diſp. 11. ſect. 2. n. 6.* cum aliis Bonacina *tom. 1. diſp. 8. puncto 4. n. 3.* nam Jure Divino videtur Epiſcopus determinatus ad conferendum ordinem ſacrum, ſicque nec Subdiaconatus à ſimplici ſacerdote etiam de licentia Papæ conferri poſſit. Et ad dictum Filliucii de Corepiſcopis reſpondent Bonacina, & Ægidius Trullenc. *de hoc Sacram. lib... cap. unico, dub. 6. ſub num. 2.* non fuiſſe ſimplices Sacerdotes, ſed Epiſcopos ſuffraganeos, ut ex Damaſc. *Epiſt. 4.*
8 docent Bellarminus *citatus*, & alii, † Et confirmatur hæc ſententia, quia Character Sacerdotalis non ſe extendit, nec eſt tam perfectus, ſicut Epiſcopalis, habent ſe enim ſicut Puer, & Vir; nam ſicut Puer non poteſt generare ſui ſimile, niſi factus vir, ſic Character Sacerdotalis non poteſt alium ſacerdotem generare, niſi factus vir, hoc eſt, niſi character Sacerdotalis per conſecrationem Epiſcopalem, extendatur ad munera Epiſcopalia: ſic relatus Ægidius Trullenc. *dict. n. 2. in fin.* quod eſt ſecurius, etſi prima ſententia ſit probabilis.

Hinc venit notandum ex commiſſione Pontifi- 9
cis poſſe Cardinales Præsbyteros ordinare, conferendo Ordines minores, ut comprobat conſuetudo, & docent Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 1.* Valentia *tom. 1. diſp. 9. quæſt. 3. puncto 2.* Filliucius *tom. 1. tract. 9. cap. 5. numero 93.* ubi ait: *Crediderim tamen in ſuis titulis, in quibu habent juriſdictionem*, quod videtur ſic reſtringendum ex his, quæ dico infra *ſub cap. 11.*

Notatur ſecundo, ut etiam ex privilegio Pon- 10
tificio Abbates habentes Jus Mitræ, & Baculi benedicti ab Epiſcopo, poſſint conferre Ordines minores, ut patet *ex cap. quoniam 96. diſt. cap. cum contingat de ætate, & qualitate Ordin.* quod tamen jam Concil. Trid. limitat ad ſuos ſubditos tantum *ſeſſ. cap. 10.* & ſic non poterunt aliis non ſubditis conferre, niſi habeant licentiam à ſuis Ordinariis, de quo videbis Fr. Eman. Rodrig. *tom. 3. quæſt. regular. quæſt. 13. art. 2.* Quarantam *verbo Ordo*, verſ. *Abbatibus*, Bonacina *ſuprà n. 3.* Filliucius *num. 96.* ubi conſequenter aſſerit non debere ordinare Novitios, de quo puncto dicto infra latè *in dict. cap. cum contingat*, ubi de pœnis nonnullis.

Sed dubitabis nunquid collatio aliquorum Or- 11
dinum, poſſit dari per Laicum ex commiſſione Papæ, & pro negativa ſententia reſpondendum eſt etiam reſpectu Ordinum minorum; quia poteſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra corpus Chriſti verum, *cap. ex litteris de exceſſibus Prælator.* ſed ſolus Sacerdos habet poteſtatem; ergo ſolus ille poterit Ordines conferre, modo jam dicto, *in verſ. notandum*, & verſ. *adhuc*, docent D. Thomas *3. p. quæſt. 38.* addit *art. 1* Sylveſter *verb. Ordo, 3. quæſt. 2.* & cum aliis Bonacina *ſuprà num. 4.* & cum communi Filliucius *ſuprà num. 5.*

Iterum dubitabis nunquid Clerici in minoribus 12
aut Diaconus, vel Subdiaconus poſſint ex commiſſione Pontificis conferre Ordines ſacros, aut minores. In quo dubio etiam eſt reſpondendum negativè; quia cum Epiſcopus, qui Sacerdos non eſt validè nequeat Ordines conferre propter rationem dictam, ut docent Sylveſter *verb. Ordo, num. 2.* Bonacina *ſuprà n. 5.* Ægidius Trullenc. *lib. 4. de Sacramentis cap. unico, dub. 2. num. 3. in fine*, ſequitur dicendum, ut nullus Clericus in minoribus conſtitutus, nec Diaconus, aut Subdiaconus queat Ordi-
nes conferre, etiam ex Pontificia commiſſione, † 13
ut bene probat Sahagun *de hoc Sacramento*, cum multis ab eo relatis; ex ea potiſſima ratione, nam conſideramus corpus Chriſti verum, & miſticum, miſticum vocans Eccleſiam; & ut circa Chriſti corpus verum, majorem poteſtatem habeat Epiſcopus, vel Papa, quàm Sacerdos, ut Theologi, & Pontifices probant; ita circa Chriſti corpus miſticum erit excellentior poteſtas Epiſcopi *ſeſſ. 23. cap. 4. Trid. & Can. 7.* & plenitudo Pontificis maximi; ſed quia poteſtas circa corpus miſticum ſupponit poteſtatem circa Chriſti corpus verum, ſic evenire, ut non committatur poteſtas conferendi Ordines, niſi Sacerdoti, nec majores, niſi Epiſcopo; & ita ab Eccleſia receptum eſſe.

14 Ad ſecundam difficultatis partem, an Epiſcopus poſſit conferre Ordines, quos non ſuſcepit, ut ſi, v.g. ſit ſacerdos, non verò fuit ordinatus in minoribus, aut Diaconus, vel Subdiaconus, & in hoc puncto videntur pro parte negativa Sanctus Antonius *in 3. p. tit. 14. cap. 26. §. 17.* Aſtenſis *2. p. lib. 6. tit. 4. art. 3. col. 2.* Sylveſter cum Rainerio verbo, *Ordo quæſt. 1.* Henriquez *de Ordine cap. 5. §. 2. littera H.* qui multis probat authoritatibus, veluti gloſſæ *quæſt. 1. & ex Canone Daiberium 1. q. 7. & canone Gratia*, & repetit latè Diana, *p. 8. tract. 2. reſ. 3.* adducens Jacobum Granadum latè diſputantem *in 3. p. controverſ. 9. tract. 2. diſp. 1. num. 4.* & reſpondens omnibus idem Diana omnino videndus, magis probabiliter tenet ſacerdotem Epiſcopum poſſe conferre cæte-
15 ros ordines, quos non acceperit † quia in ſacerdotio ſunt virtualiter, & veluti eminenter Ordines inferiores; itaque Epiſcopum eo ipſo quòd ſacerdos poſſit illos Ordines conferre eminenter, ideſt conferendo dignitatem ſacerdotalem, ſed non poſſe illos conferre formaliter; quia ad id non ſufficit character Epiſcopalis, ſed requiri ſaltem ut conditio; quod ipſe nores ordines ſuſceperit; & in terminis docent Vaſquez *in 3. p. tom. 3. diſp. 243. cap. 2. num. 26.* ubi ſic loquitur, *Epiſcopus etiam ſi careat ordinibus Minoribus, & Subdiaconatu, & Diaconatu, poteſt tamen eſſe ſacerdos verus, & Epiſcopus reipſa.* Layman, *in Theologia Morali lib. 5. tract. 9. cap. 9. num. 8.* Hurtado *de hoc Sacramento difficult. 16.* Præpoſitus *in 3. p. de Sacram. Ordinis q. unica, dub. 12.*
16 *num. 114.* † Et confirmatur *ex tit. de clerico per ſaltum promoto*; eſt enim poteſtas ordinaria apud Epiſcopum conſecratum, cui convenit ratione ordinis; ergo cum ſit ſacerdus ordinatus tantum, ſufficiet ex jam relata ſententia, ut conferat etiam ordines, quos non ſuſceperit.

17 Ad tertiam quæſtionis partem, nùm Epiſcopus conferat etiam Epiſcopalem ordinem, breviter reſpondetur Epiſcopum eſſe ſufficientem, & idoneum ad conferendos ordines, non ſolum ſibi inferiores, ſed ad conferendum aliis ſimilem Epiſcopalem ordinem; non enim oportet ordinari Epiſcopum ab Archiepiſcopo, vel à ſummo Pontifice, cum in ratione Ordinis, non inveniatur alius ordo Superior Epiſcopali, ut colliges ex adductis per Sahagun *de hoc Sacramento, n. 20. & 21.* non nulla adducens, ubi etſi in poteſtate ſacrificii non ſit major Epiſcopus ſacerdote; eſt tamen in diſponendo populum ad Sacramentum Superior, & in dignitate, & officio excellentior; juxta Trid. decret. *ſeſſ. 23. dicto cap. 4. & canon. 16.* Igitur ut Epiſcopo debeat competere ampla poteſtas conferendi, ipſum quoque Epiſcopalem ordinem: ita Averſa *de Sacram. Ordinis quæſt. 3. ſect. 2.* quem ſequitur Diana *dicta p. 8. tract. 2. reſ. 3.* addentes quod ubi deerat ſuperioritas factum ſit, ut ex quadam extenſione ſuppleretur quod unuſquiſque Epiſcopus à tribus ſimul Epiſcopis conſecraretur, ut in Pontificali præſcribitur, & in praxi ſervatur, ubi traditur nova forma in ejus conſecratione; ob idque idem Sahagun *dict. n. 20.* † addit quod
18 de neceſſitate Sacramenti requiritur Epiſcopus conſecrans, de neceſſitate præcepti requirantur tres Epiſcopi, ſic intelligens jura in *cap. Epiſcopi 64. diſt. cap. Epiſcopus 66. diſt.* ubi Bellamera, Turrecremata, Dominicus, & Præpoſitus, Lancellotus, Corradus *in templo lib. 2. cap. 5.* Ledeſma *difficult. 6.* Chuchus *lib. 2. inſtit. moral. tit. 6.* & quòd tempus conſecrationis hodie reſtringitur per dict. Trid. *dict. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 2.* ita intelligentea omnia jura de Epiſcopatus ordine, & forma.

Ad quartam quæſtionis partem an ordinatio 19
Epiſcopalis diſtinguatur ab ordinatione Præsbyterii; & licet olim nonnulli affirmarent, ut videtur colligi ex illo Pauli *ad Philippenſes 1. verſ. 2.* ibi: *Paulus, & Thimoteus ſervi Jeſu Chriſti omnibus ſanctis, qui ſunt Philippis, cum Epiſcopis, & Diaconis*; item ex illo *Thim. 4. verſ. 14.* ibi: *Noli negligere gratiam, qua data eſt tibi cum impoſitione manuum Præsbyterii*, & ex D. Hieronymo, qui *in Epiſt. ad Titum cap. 1.* ſcribit hoc modo, *Idem Præsbyter, qui Epiſcopus eſt, & antequam Diaboli inſtinctu ſtudia in religione fierent, & diceretur in populis, ego ſum Pauli, ego Apollinis, ego Cephæ communi Præsbyterorum conſilio Eccleſiæ gubernabantur, &c.* & ex D. Auguſt. *Epiſtol. 19. ad Hieronym*, ubi ſic ait: *Quamvis ſecundùm honorem vocabula, quæ jam Eccleſiæ uſus erunt obtinuit, Epiſcopatus major, Præsbyterio, in multis tamen rebus Auguſtinus Hieronymo minor eſt*; & ex eo quia Chriſtus ordinavit Præsbyteros in ultima Cæna ſecundùm omnes Catholicos, ſed nuſquam legitur Epiſcopus ordinaſſe; ergo Epiſcopatus non eſt introductus jure divino.

Hæc, & alia facilè ex jam adductis diluuntur; eſt 20
enim verum ut Epiſcopatus jure Divino ſit major Præsbyterio quantum ad poteſtatem Ordinis; eo quod Epiſcopus poteſt ordinare ſacerdotes, quod Præsbyter facere non poteſt, ut docet Damaſus *in Epiſtola 3.* Epiphanius *hæreſi 73.* Chryſoſtom. Theophilactus, & Oecumenius, *in 1. ad Thimot. cap. 3. & 4.* Leo Papa *Epiſtol. 88.* & D. Hieron. *in Epiſt. 85. ad Evagrium*, ubi ſic ait: *Quid facit Epiſcopus, excepta ordinatione, quod Præsbyter non faciat?* & confirmatur experientia, & ex jam dictis; quia nullus unquam ſacerdos; aut Diaconus ordinatus eſt, niſi ab Epiſcopo. † Et quòd Epiſcopus ſit 21
major Præsbytero quoad poteſtatem Juriſdictionis, patet ex adductis ſupra, item ex figura veteris teſtamenti; quia olim jure divino tres gradus erant diſtincti, nempe Pontificum, Sacerdotum, & Levitarum; ita ut Pontifex eſſet major Sacerdotibus, & Levitis; quia & conſecrationes eorum erant diſtinctæ, & veſtes, & officia, *Exodi 28. & 29. Levit. 8. num. 3. 4. & 8. & alibi*, ſed noſtri Epiſcopi reſpondent Pontificibus, & Præbyteri Sacerdotibus, & Diaconi Levitis, ut tradit Damaſus in *epiſt. 8.* ſanct. Hieron & Leo Papa, *ubi ſupra*, Concil. Hiſpal. *2. canon. 7.* & multi alii, † 22
Ergo noſtri Epiſcopi jure divino ſunt majores Præsbyteris; quæ omnia ſatis probantur *ex actor. 20. verſ. 28.* ibi: *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei.* & *1. Thimot. 5. verſ. 19.* ibi: *Adverſus Præsbyterum accuſationem noli recipere, niſi ſub duobus, aut tribus teſtibus.* Ex quo loco colligitur Thimoteum, qui fuit Epiſcopus, fuiſſe judicem Præsbyterorum, ac proinde in poteſtate Juriſdictionis Superiorem. Et ex primo loco colligi propriam eſſe curam Epiſcoporum, & gubernationem Epiſcoporum; idem probat Bacanus *de hoc Sacramento* omnino Legendus *q. 2. per totam*, ex Clemente *in Canonibus Apoſtol. canone 40.* ubi ait: *Præsbyteri, & Diaconi, præter Epiſcopum nihil agere pertentent*; ex Tertulliano *in lib. de Baptiſmo* ibi: *Jus habet dandi Baptiſmum ſummus Sacerdos, qui eſt Epiſcopus, dehinc Præsbyteri, & Diaconi,*

ſed

ſed non ſine Epiſcopi voluntate, tradit ſimilia D. Dionyſius *in Hierar. Eccleſiaſt. cap.* 5. quæ ſunt vera; etſi in illâ poteſtate offerendi ſacrificium æquales ſint Presbyter, Epiſcopus, & Pontifex Maximus, ut probat Sahagun. *ſupra* de hoc Sacramento, *n.* 25.

23 Unde non obſtant fundamenta contraria, non primum ex illo Pauli ad Philippenſes; quia dicendum eſt cum Divo Thoma *in* 2. 2. *quæſt.* 148 *art.* 6. ad primum illa duo nomina *Epiſcopus*, & *Præſbiter*, tempore Apoſtolorum fuiſſe communia omnibus Sacerdotibus, tam majoribus, quos nunc Epiſcopos appellamus, quàm minoribus, quos Præsbiteros vocamus; licèt res ipſa, & poteſtates eſſent diſtinctæ; itaque D. Paulum complexum fuiſſe omnes Sacerdotes; & eodem modo dicit Becanus *ſupra, ſub num.* 4 verſ. *eadem ſolutio* intelligenda eſſe alia Pauli teſtimonia, ubi nunc Epiſcopi pro Præsbiteris, nunc Præsbiteri pro Epiſcopis nominantur, ut v. g. *ad Thim. verſ.* 5. ibi: *Hujus gratia reliqui te Cretæ, ut conſtituas per Civitates Præbiteros*: & paulòpoſt explicans quales debeat conſtituere Præbiteros, ita ſubdit *oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe.* Unde patet illum promiſcuè uſurpare duo illa nomina *Epiſcopus*, *Presbiter*, ut docet Becanus.

24 Nec obſtat ſecundò locus Thimotei 1. *cap.* 4. *verſ.* 14 relatus ibi: *Noli negligere.* quia etſi ex hoc loco Kemnitius velit demonſtrare, Epiſcopum poſſe ordinari à Præsbitero. ac proinde Epiſcopum eſſe majorem Præſbiteris; reſpondetur mentiri Kemnitium qui adducit ad comprobandum ſuum dictum D. Hieronym, qui expreſſè docet *in Epiſtola ad Evagrium*, Presbiteros non poſſe ordinare, cujus verba ſunt, *Quid facit Epiſcopus, excepta ordinatione, quod non etiam faciat Præsbiter.* adduxit enim D. Hieronimus locum S. Pauli illum, oſtendens Epiſcopos in ſcripturis aliquando vocari Præsbiteros; & ſic expoſuit etiam illa verba *per impoſitionem manuum Præsbiterii*; id eſt per impoſitionem manuum, qua Præsbiteratum accepiſti, ut Præsbiteratus idem ſit quod Epiſcopatus; conſtat enim Thimoteum fuiſſe Epiſcopum, & non ſimplicem Sacerdotem.

25 Non obſtat tertio locus ex D. Hieronymo *ſuper Epiſtol. ad Titum*, primo, cujus verba retulit idem Becanus ſuprà *dicta quæſt.* 2. *num.* 6. & penès eum Anſelmus, & Sedulius in eundem locum S. Pauli; quia idem Becanus adducens ſolutiones tres, unam D. Thom. *in* 2. 2. *dict. quæſt.* 184. *art.* 6. *ad* 1. dicentis D. Hieronymum loqui de nominibus Epiſcopi, & Præsbiteri, non autem de re ipſa, vel officio, aliam Antonii Delphini *lib.* 2. *de Eccleſia*, dicentis Hieronymum ſentire initio Eccleſiæ naſcentis omnes Præsbiteros fuiſſe Epiſcopos, non quod idem eſſet Epiſcopatus, & Præsbiteratus, ſed quod utraque Dignitas omnibus Sacerdotibus, eo daretur tempore; poſtea verò ad evitanda ſchiſmata, cœpiſſe aliquos Præsbiteros ordinari: & ita ex Eccleſiæ conſuetudine factum fuiſſe, ut Epiſcopi eſſent majores Præsbiteris, quas improbat idem Becanus, & ſimul aliam Michaëlis Medinæ *lib.* 1. *de ſacrorum hominum continentia*, & amplectitur *in verſ. quarto, ſub dicto num.* 6. D. Hieronym. ſenſiſſe quod Epiſcopus, licet Jure Divino ſit major Præsbitero, quoad poteſtatem Ordinis, non tamen ſit major quoad poteſtatem Juriſdictionis; dicens hoc eſſe valdè conforme verbis D. Hieronym. & comprobatur; quia ut jam dixi in conficiendo ſacrificio Miſſæ ſunt æquales, etſi differant circa Ordinum collationes.

26 Non locus D. Auguſt. *dict. Epiſt.* 19. *ad Hieronymum*; quia reſpondetur quòd verba ibi: *Uſus Eccleſiæ*, poſſunt dupliciter exponi, vel in principio naſcentis Eccleſiæ Epiſcopos, & Præsbiteros æquales fuiſſe; ſed jam uſu eiſa obtentum Epiſcopatum eſſe majorem Præsbiterio. Vel alio modo, antequam Eccleſia Chriſti inſtitueretur nomina iſta *Epiſcopus*, *Præsbiter* non eſſe honoris vocabula; ſed officii, vel ætatis; nunc verò honoris, & Dignitatis nomina eſſe: & ſecundùm hæc nomina Auguſtinus, major ſit Hieronymo; quamvis in multis rebus ſit minor, & hoc ſecundo modo dicit Becanus ſupra *num.* intelligenda eſſe verba Auguſtini.

27 Nec ultima difficultas obſtat ex eo quòd Chriſtus ordinavit Præsbiteros in ultima Cæna, nec legatur ordinaſſe Epiſcopos; quia reſpondetur cum Joanne Turrecremata *lib.* 2. *ſummæ Eccleſiaſt. c.* 32. Bellarmin *lib.* 1. *de Pontifice cap.* 23. Petrum à Chriſto fuiſſe ordinatum Epiſcopum, & à Petro Jacobum, & Joannem, & ab his cæteros Apoſtolos ut copioſè notant relati

28 Notabis verò nomen Præsbiterii ab aliis intelligi Cætum Præsbiterorum, id eſt Epiſcoporum, qui Thimoteo in ordinatione Epiſcopali manus impoſuerant, ut docent Chriſoſtomus, & alii Græci exponentes locum D. Pauli *per impoſitionem manuum Præsbiterii*. id eſt per impoſitionem manuum, qua Præsbitaratum accepiſti, ut Præsbiteratus ſit idem quod Epiſcopatus, refert idem Becanus *dicto cap.* 2. *ſub num.* 5. *in fine.*

29 Ad quintam quæſtionis partem an ordinatio Epiſcopalis ſit Sacramentum, ut reſpondeas leges dicta *ſub Rubrica* toto verſ. *ex dictis*, nunc verò etſi Dominicus Soto *lib.* 4. *de Juſtitia, & Jure, quæſt.* 1. *art.* 2. & aliqui antiquiores ſcholaſtici *in* 4. *diſt.* 24. negant eſſe Sacramentum. 30 † Probabilior eſt affirmativa ſententia, quam tenent Canoniſtæ *in cap. perlectis diſt.* 25. Joannes Maior, Scotus, Paludan. *in* 4. *diſt.* 24. Cajetanus *tom.* 1. *opuſculo, cap.* 11. probantes primo ex Patribus antiquis, qui ut plurimum loquuntur de Epiſcopatu, quando Ordinem dicunt eſſe Sacramentum, 31 † Secundo quia ſcripturæ, quibus Catholici probant ordinem eſſe Sacramentum, intelligitur de ordinatione. Epiſcopali, ut 1. *Thimot.* patet: nam in his duobus locis ponitur ſymbolum externum cum promiſſione Gratiæ; at in his agitur de ordinatione Thimotei, qui fuit Epiſcopus, à Paulo ordinatus, ut omnes docent Interpretes in his locis, ſimiliter *Actor.* 3. ubi agitur de ordinatione Pauli, & Barnabæ, quare ſi Epiſcopalis ordinatio, non eſt Sacramentum, non poſſumus ex ſcripturis apertè probare ordinem eſſe Sacramentum. 32 † Tertio quia ordinatio Epiſcopalis eſt externa cæremonia conferens gratiam, & imprimens characterem ſpiritualem; ergo eſt propriè Sacramentum, ut patet prius ex illo 2. *Thimot* 1. verſ. 6. *Reſuſcita gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum.*

33 Poſterius ex illo quia Epiſcopus poteſt conferre duo Sacramenta, Confirmationem, & ſacerdotium quæ non poſſunt ulli alii; deinde quia Epiſcopus ex ſua ordinatione habet poteſtatem ſibi propriam, & characterem conſequenter.

34 Prædicta ſunt vera, nec obſtat dicere quod ſi Epiſcopatus eſſet Sacramentum, ſequeretur aliquem poſſe ordinari Epiſcopum, qui non eſſet Præsbiter, ut patet in ſimili: nam ſi aliquis ordinaretur Præsbiter qui antea non fuiſſet Diaconus, ille eſſet verè ordinatus; item quòd Epiſcopatus ſi

eſſer Ordo, alioqui eſſent, plures ordines, quàm ſeptem: & ſic eſſet diſtinctum, ac novum Sacramentum. Quia reſpondetur ad primum non eſſe ſimile; quia Præsbiteratus non includit Præsbite-
35 ratum. † Ad ſecundum Epiſcopatum, & Præsbiteratum facere unum Ordinem ordinitate generica qui dividitur in duas ſpecies; quarum una includit aliam, & eſt ſecundùm Theologorum ſententiam dicentium eſſe tantùm Ordines ſeptem: & quid ſecundùm Canoniſtas, dixi jam *in dicto verſ. ex dictis.*

36 Et ſi inſtes dicendo characterem Epiſcopalem eſſe majorem, aut minorem Præsbiterali, ſi major, ergo eſt aliquid majus poteſtate conſecrandi Euchariſtiam, quod omnes negant; ut dixi *quæſt. præcedenti*; ſi minor, ergo Epiſcopus, ut talis non eſt major Præsbyterio. Tamen reſpondeo cum Becano *de hoc Sacramento, quæſt. 3. à num. 3. 4. &* 5. quod ſi præciſè ſpectetur Epiſcopalis character, minor eſt charactere Præsbyterali; ſi autem integer ſpectetur character qui eſt in Epiſcopo, quatenus continet characterem Epiſcopalem, & Præbyteralem, tunc ſit major ſolo Præsbiterali: & ita in hunc ſenſum intelliguntur D. Thom. *q. 40. addit. art. 5.* Henriquez cum aliis *cap. 2. lib. 10.* Filliucius *tom. 1. tract. 9. cap. 1. num. 12.* Bonacina *tom. 1. diſp. 8. quæſt. unica puncto 1. num. 3.* dicentes Epiſcopatum non eſſe ordinem diſtinctum à ſacerdotio, Vaſquez verò, Bellarminus, Valentia, Medina apud Bonacinam tenent eſſe diſtinctum; quod eſt ſecundùm Canoniſtas, juxta textum *in cap. decernimus 28. diſt.* & Trid. *ſeſſ. 23. cap. 8.* ubi dicitur Epiſcopatum eſſe ſacrum ordinem, ſicut eſt ordo Præsbiterorum, Diaconorum: videbis qualiter hoc expendat Trullenc. *de hoc ſacram. dub. 1. cap. unico ſub num. 6.* juxta jam *hic, & in dicto verſ. ex his dicta*, Leander noviſſimè cum Convar. Vivaldo, Nugno, Cajetano, Vaſquez, Sanchez, Philiberto, Dicaſtillo, Henriquez & aliis *tom. 2. de ſacram. diſp. 10. & 11.*

37 Ad ſextam quæſtionis partem, cujus ſit ordinare Eccleſiæ miniſtros; quia hic diſtinguit tria Becanus *de hoc ſacram. quæſt. 5. per totam*, nempe electionem, ordinationem, vocationem, ſeu miſſionem, ubi longè exponendo agit refutans hæreticorum errores: & quid à Catholicis ſit tenendum, apud quem videbis. Et quia etiam pertinent ad titulum de electione, poſtulatione, & translatione Prælatorum, ideo ex ibi notatis poteris hanc quæſtionem adimplere; igitur Catholici tenent jus ordinandi, & mittendi miniſtros nullomodo pertinere ad plebem: Sic ſunt firmandæ concluſiones
38 ſequentes. † Prima quod electio miniſtrorum Eccleſiæ non ſit a ſolo Deo; item quod electio Miniſtrorum Eccleſiæ, ut v. g. Pontificis, Epiſcoporum, aut Paſtorum jure Divino non conveniat toti populo, nec dependeat ex ejus ſuffragio, & conſenſu. Et ſic videmus Chriſtum ſine ullo populi ſuffragio elegiſſe Apoſtolos 12. & 72. Diſcipulos; exemplo etiam probatur Apoſtolorum, qui eodem modo elegerunt Apoſtolos, ut conſtat; quia Epiſcopos à ſe conſecratos mittebant ad populum abſentem, & infidelem, cujus conſenſum
39 in electione non habuerant. † ſecunda quod ordinatio Epiſcoporum, & aliorum miniſtrorum Eccleſiæ, non pertinet ad plebem, ſed ad ſolos Epiſcopos, quia ſolus Moyſes, qui erat ſacerdos, & Pontifex ordinavit Aaronem, & filios in ſacerdotes. Item quia impoſitio manum per quam ordinantur miniſtri, ut adverſarii fatentur, nuſquam tribuitur plebi, ſed Apoſtolis, & aliis Epiſcopis. Et probatur ex Conciliis Niceno 1. *can. 4.* & Cartaginenſi 2. *canone* 12. & aliis; item ex Patribus, qui conſtanter docent ſolius Epiſcopi eſſe ordinare Diaconos, Præsbiteros, & Epiſcopos, ut jam dixi *quæſt. 2. à*
num. 1. † Tertia quod miſſio, ſeu miniſtrorum vo- 40
catio non pertinet ad populum, ſed Epiſcopos, & potiſſimum ad ſummum Pontificem; ex eo quia hæc miſſio eſt juriſdictionis actus Eccleſiaſticæ; quia non eſt dictum populo, *tibi dabo claves*, aut *paſce oves meas*, aut *quorum remiſeritis peccata remittuntur eis*. Tempore enim Apoſtolorum non mittebantur, niſi ab Apoſtolis, & Epiſcopis, ut fatentur Centuriatores, *cent. 1. lib. 2. cap. 2.* & colligitur *ex cap. 14. Actorum, verſ. 22.* ubi Paulus, & Barnabas conſtituebant per civitates Præsbiteros, & ex Apoſtolo *ad Tit. 1. verſ. 5.* ubi ait: *Hujus rei gratia reliqui te Cretæ, ut conſtituas per civitates Præsbiteros, ſicut & ego diſpoſui tibi*; tum etiam quia ſi electio non pertinet ad Populum jure Divino, ut apparet ex dictis, minus miſſio, & vocatio; quia ipſa electio non requirit juriſdictionem. Et licèt hæc omnes concluſiones diverſis impugnentur objectionibus, ſatisfacit plenè idem Becanus, quem leges *in dicta q. 5.*

QUÆSTIO III.

An initiatus Ordinibus minoribus, & ſacris, non ſuſcepta prima Tonſura, ſit irregularis, & teneatur dictam Tonſuram ſumere. Et quam intentionem debeat habere Sacerdos noviter ordinatus, quando cum Epiſcopo in miſſarum ſolemniis celebrat. Et an, & quando ordinandi debeant ſe præſentare examinatoribus. Et an ſacer Ordo per vim, & metum ſuſceptus imprimat characterem, & teneatur ad votum continentiæ ſic ordinatus?

SUMMARIUM.

1 *Prima Tonſura eſt tantùm præparatio ad Ordines ſecundùm multos*, n. 2. & 3. *& ſecundum alios eſt Ordo diſtinctus à cæteris*, à n. 4.
2 *Prima Tonſura quacumque die poteſt conferri.*
4 *Prima Tonſura dicitur character Clericalis.*
5 *Epiſcopi nihil accipient pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam Clericalis.*
6 *Ordinatus, omiſſa prima Tonſura, non irregularis ſit, & num alios Ordines ſine ea legitimè ſuſceperit*, n. 7. & 8.
9 *Ordinans debet habere intentionem ordinandi præſentem, ſicut qui baptizat debet intendere præſentem baptizare.*
10 *Ordinandi qualiter verba conſecrationis cum Epiſcopo ordinante, debeant proferre*, n. 11. & 12. *ubi quod iſti tantùm proferunt verba recitativè.*
13 *Ordinandi quando ſe debeant præſentare examinatoribus.*
14 *Ordinatus per vim abſolutam non recipit characterem, ſecus ſi per conditionatam*, & n. 15. & 16.
15 *Clericus invitus non ſubjicitur Ordinibus metu receptis*,

receptis, nec voto caſtitatis, nec ad recitan-
dum officium Divinum, n° 17.

1 AD primam difficultatis partem reſpondeo
dubium eſſe inter Doctores Theologos, &
Canoniſtas, an prima Tonſura ſit Ordo diſtinctus
ab aliis quatuor-Minoribus, cumque de hoc ali-
quid dictum ſit ſupra *in Rubrica* ſub dicto verſ. *ex*
dictis Theologi inquam, aliquibus tantùm excep-
tis, docent primam Tonſuram non eſſe ordinem
ex eo; quia licèt Tonſuratus habeat ex deputatio-
ne, & privilegio Eccleſiæ gradum quendam inter
Clericos: & ſit capax Juriſdictionis Eccleſiaſticæ,
& beneficiorum, ut colliges ex his, quæ latè di-
xi *in cap. 1. de foro comp.* & alibi *in cap. cum non*
ab homine de Judiciis & tenent D. Thomas *in 3.*
p. quæſt. 40. addit art. 2. Sylveſter *Ordo 1. §. 1.* Na-
varrus *in cap. 22. num.* 17 Henriquez *lib. 10. cap. n.*
6. Tamen hujuſmodi privilegium non pertinere ad
ullam rationem, aut partem Sacramenti, nec habe-
re illud officium annexum circa miniſterium altaris;
2 † Sed tantùm eſſe quid præambulum, & præpa-
rationem quandam, ſeu diſpoſitionem ad Ordines,
ſicut Catechiſmus ad Baptiſmum, & Novitiatus ad
profeſſionem docent citati, & Felliucius *tom. 1.*
tract. 9. cap. 1. num. 13. cum aliis Bonacina *tom. 1.*
diſp. 3, quæſt. unica, puncto 1. num. 6. & Diana *p. 6.*
reſol. 29. tract. Miſcel. acerrimè defendit hanc par-
tem, non tantùm juxta Theologos, ſed etiam juxta
ipſum Jus Canonicum; ita ut nec inter majores,
ſive minores Ordines queat Tonſura annumerari,
dicens ſic agnoſcere *cap. ſeriatim diſt. 32. cap. il-*
lud 7. diſt. cap. à ſubdiacono 93. diſt. ſicque Conci-
lium Trid. diſtinguere conformiter Tonſuram
quoque a minoribus Ordinibus, & à majoribus
ſeſſ. 23. cap. 4. 5. 6. 11. 12. & 13. de reform. ſicut
etiam Romanum Pontificale, tum alibi, tum quan-
do dicit Clericatus, ſive prima Tonſura quocum-
que die, hora, & loco conferri poteſt, minores ve-
rò Ordines poſſunt dari ſingulis Dominicis, & feſ-
tivis diebus duplicibus, ubicumque in mane ta-
3 men. † Et confirmat ex eo; quia illi demùm ſunt
ordines, qui habent rem quampiam, per cujus tra-
ditionem ipſi conferuntur juxta ſynodum Floren-
tinum, Tonſuræ autem nullus aſſignat materiam,
per cujus traditionem ipſa conferatur: & deinde
ſatisfacit fundamentis Canoniſtarum ea omnia re-
ducens, ut loquantur de ſtatu clericali.
4 Verùm quia Canoniſtæ, & nonnulli Theologi
dicunt primam Tonſuram ordinem eſſe, per tex-
tum *in cap. cum contingat. de ætate, & qualitate or-*
din. & ex motu proprio Sixti V. anno 1588. con-
tra male promotos ad ordines, ubi primam Tonſu-
5 ram appellat Characterem Clerical. † Item ex
Trid. *ſeſſ. 21. cap. 1. de reform.* ubi dicitur nihil
pro collatione quorumcumque ordinum, etiam cle-
ricalis Tonſuræ accipiant, ſcilicet Epiſcopi, item
ex cap. Clericos 23. diſt. cap. perlectis 21. diſt. cap.
1. juncta *gloſſa 1. diſt. 32. cap. de ordinatis ab E-*
piſcopo, qui renunciavit. Epiſcop. Cuchus *lib. 2.*
inſtit. moral. tit. 16. num. 16. & lib. 5. tit. 8. num.
16. poſt Navarrum ſuprà *dicto c. 22. num.* 18.
6 Secundum hæc fundamenta dicendum eſt, ut qui
omiſſa prima Tonſura, ordinatur, ſit irregularis;
quia eſt ordo. ergo talis, qui ſuſcepit ordinem per
ſaltum contraxit perinde irregularitatem, ſic do-
cuit Martinus Forner. *de ſacram Ordin. cap.* 8. ubi
teſtatur Sacram Congregationem Concilii decla-
raſſe eum, qui omiſſa prima Tonſura, ordinatur, eſſe
irregularem. Contra tamen ſentit Diana plures re-
ferens *ſuprà* in verſ. *& ita* nam cum Tonſura non ſit
ordo, & per conſequens ſic recipientem alios or-
dines, omiſſa Tonſura, non contraxiſſe irregula-
ritatem, vide quæ dico hic *in cap 3.*
His ergo ſuppoſitis breviter ad difficultatem 7
propoſitam reſpondetur, ut ſi ſentiamus cum Ca-
noniſtis, teneatur, qui recipit alios ordines, omiſ-
ſa prima Tonſura, illam recipere, ut terminis do-
cuit Franc. Silvius *in reſolutionibus variis*, verbo
Ordo 2. ubi ita loquitur, ſicut contra mentem Ec-
cleſiæ eſt, quod non Tonſuratus, ordines non ſuſ-
cipiat: ita contra illam eſt, quod non ſuſcepta
Tonſura in his miniſtret; ideoque Religioſo præ-
fato, Tonſura eſt conferenda: ita ille. † Qui verò 8
ſentiant cum Theologis; eo quòd prima Tonſura
non eſt ordo, revera non tenebitur ſic ordinatus ad
recipiendam eam: & ſic in terminis ſentit Joannes
Baptiſta de Fabris, quem refert Diana *dicta reſ.*
19. in fine, in manuali ordinand. de hoc Sacramento
cap. 4. quæſt. 13. ubi ſic aſſerit, *Dictum eſt quod Ton-*
ſura eſt præparatio ad ordines ſuſcipiendos, debet ne-
neceſſario præcedere ordines? Reſpondeo de neceſſi-
tate Sacramenti non debet præcedere; quia etiam
ſi quis ſuſciperet ordines. non recepta Tonſura, vali-
de eſſe ordinatus, nec ulterius tenetur ad Tonſu-
ram; eſt tamen de neceſſitate præcepti. Ita ille.
Ad ſecundam quæſtionis partem quam intentio- 9
nem debeat habere ſacerdos noviter ordinatus. Ut
reſpondeam præmitto, quòd ut Epiſcopus valide
ordinem conferat, debeat intendere facere id, quod
Chriſtus inſtituit, & facit Eccleſia, ac intendere
ordinare eum, quem habet præſentem, quæ inten-
tio dicitur religioſa, ſicut Baptizans debet inten-
dere baptizare præſentem. Et ſic ſi aliquis indignus
accedat, ordinatus manet, nam credendum eſt Epiſ-
copum in actu ordinis habere legitimam intentio-
nem, videlicet ordinandi præſentem, ut docent
Ledeſma *in ſumma cap. 5. de Ordine, concluſione 6.*
Villalobus *1. p. tract. 11. difficult. 8. n. 4.* Ægidius
Trullenc. *de ſacram. cap. unico lib. 4 dub. 6. n. 5.*
Unde jam ad dubium noſtræ quæſtionis, cujus 10
caſus accidit frequenter; & ſic cum Diana *p. 3. tr. 4.*
reſ. 50. ubi refert, Layman. *in theolog. moral. lib. 5.*
tract. 2. cap. 7. n. 4. dico curandum eſſe illi ſacer-
doti, ut non poſt alios verba conſecrationis finiat:
nam ſi alius quiſquam abſolutam conſecrandi in-
tentionem habens ante alios, ipſumque principa-
lem ſacrificantem Epiſcopum verba conſecrationis
finiat, ſolus is conſecrabit. † Et ſic ut evitetur in- 11
commodum hoc refert Layman. Doctores mone-
re, ut oporteat concelebrantes habere intentionem
conditionatam, videlicet conſecrandi ſimul cum
Epiſcopo, verba conſecrationis abſolvendo, non
item ſi præveniant, & ipſi Layman. magis placet, † 12
cautio Doctorum monentium, & novi ſacerdotes
ſervent generalem intentionem proferendi verba
ſecundùm voluntatem Eccleſiæ; quia non de-
ſunt, qui exiſtimant illos verba conſecrationis non
dicere formaliter, & cum intentione conſecrandi,
ſed tantùm recitativè, & materialiter in ſignum po-
teſtatis ſibi conceſſæ. Et hanc ſententiam ut valdè
probabilem propendent Ricardus, & Suarez, quos
refert Layman. & leges eundem Suarez *tom. 3. diſp.*
61. ſect. 4. Cajetan. *in 3. p. quæſt. 82.* Henriquez *lib. 8.*
cap. 18. num. 2. & notat hæc Diana eo quòd multos
ſcrupulos ſedabunt *dict. reſ. 50. in fine.*
Ad tertiam quæſtionis partem an & quando or- 13
dinandi debeant ſe præſentare examinatoribus tra-
ctat Antonius Naldus *in cap. quando, diſt. 24.* & quia
patet ex verbis Trid. *ſeſſ. 23. c. 7.* in verbis ſequenti-
bus,

bus, *Sancta à Synodus antiquorum Canonum veſti-*
giis inhærendo decernit ut quando Epiſcopus ordi-
nationem facere diſpoſuerit omnes qui ad Sacrum
Miniſterium accedere voluerint feria quarta ante
ipſam ordinationem vel quando Epiſcopo videtur ad
civitatem evocentur. Epiſcopus autem ſacerdoti-
bus, & aliis prudentibus viris peritis divinæ legis
ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis ſibi aſci-
cis ordinandorum genus, perſonam, ætatem, inſ-
titutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter
inveſtiget & examinet, plures congerit *ibi* Bar-
boſa & appliicabis quæ dico latè *de ſcrutinio in*
ordine faciendo.

14 Ad quartam quæſtionis partem, etſi abſolutè
Antoonius Cabreros *de metu lib.1. cap. 16. num. 8.*
dicat non recipi characterem ab ordinato per vim,
& metum; quia ubi de ſubſtantia actus eſt liber-
tas voluotatis, tunc actus anoulletur ipſo jure, ex
l. ſimul §. ſi dos ff. de his quæ vi cap. cum locum de
ſponſal. Et quia votum metu factum eſt ipſo jure
nullum, *cap. licet de Voto*, & ex aliis multis exem-
plis, quæ refert ex eo Diana *p.10. tract.13. reſ.18.*
præter quæ poteris applicare quæ dixi infra *in cap*
verum etſi vero de jurejuran. ubi quæ nulla ſint me-
15 tu interveniente, adduxi. † Et ſic dixit textus *in cap.*
præſens 20. quæſt.3. quod Clericus invitus non ſub-
jicitur ordinibus metu receptis; & applicabis jura
in cap. conſtitutionem, verſ. *ſciens in cap.1. cap. non*
ſolum de regul. libro 6. & *in cap.2. num.20. quæſt.3.*
& in cap.2. de regularib. quibus profeſſio, & ha-
bitus aſſumptus religioſi debet eſſe voluntaria,
cumque regulariter aſſumptio ordinis, & profeſ-
ſionis ſint à jure æquiparata, *cap. 1.* in verſ. *per*
ſuſceptionem ſacri ordinis, aut profeſſionem, cap.1.
de Voto libro 6. evenit ut videatur ſic decidendum
16 in noſtro caſu. † Tamen ſub diſtictione reſpon-
deo, nempe ut ſi ordo ſuſcipiatur per vim abſo-
lutam, non imprimatur Charactet, ſecus ſi per
vim conditionatam; argum. textus *in cap. meri-*
to 15. quæſt.1. doceot Silveſter. *verbo Ordo 4. nu-*
mero 1. Barboſa *de poteſtate Epiſcopi p.2. allegat. 2.*
num.5. & 6. Diana cum aliis *ſuprà*. Marchinus *de*
hoc ſacram. tract.2. p.6. cap.8. difficult.9. num.12.
Dicaſtillus *de ſacram. tom.1. tract.6. diſp.1. dubio 19.*
num.424. Averſa *de hoc ſacram. quæſt.4. ſect. 8.*
Etenim per vim conditionatam ordioatus habet
velle; etſi ſecundùm quid nolit, quare Doctores
exiſtimant ſententiam Cabreros ſolum obtinere
quando per vim abſolutam quis ordinatur.

17 An verò ſic ordinatus teneatur voto caſtitatis,
Dicaſtillus, ubi ſuprà, *num.* 438. cui adhæret
cum Diana *ſupra* verſ. *ſed ex his*, probat non te-
neri ex vi ſuſcepti ordinis, nec ad recitandum offi-
cium canonicum, quod eſt onus adjunctum ſpon-
te ordinato, videndus Sanchez *de matrim. lib. 7.*
diſp. 29. num. 5. & 8. Henriquez *lib. 10. de hoc*
ſacram. cap. 14. num. 13. niſi ſciens, & pru-
dens velit exercere in ordine, recedens à vo-
luntate compreſſa.

Ad Text in cap. I. II. & III. item ad cap. XIII hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordines ſacri non niſi in ſex ſabbatis anni conferri queunt, & quæ ſint,* n. *& qua ratione* n. 3. & 4. *fallit* n. 5.

4 *Sabbati dies ſignificat requiem.*

5 *Ordinari queunt fratres minores, & Jeſuitæ extra tempora ex diſpenſatione Pontificia in quibuſvis diebus anni Dominicis, vel feſtivis, & qui tales dicantur,* n. 7.

6 *Ordinandi tempus non variatur aliqua conſuetudine.*

7 *Feſtus dies ad effectum Ordines recipiendi, qualiter intelligatur.*

8 *Ordines majores in diebus feſtis, & Dominicis poteſt aliquando Epiſcopus conferre. Et ordines minores feria ſexta ante Sabbatum,* numero 9.

10 *Prima Tonſura quolibet die, & hora poteſt conferri, & in una die quatuor Minores ordines ſimul cum Diaconatu &* n. 12. *&* n. 13. *ubi ſi adſit cauſa, & neceſſitas, contra diverſis diebus tutius, & quare,* n. 14.

11 *Ordines majores conferri poſſent die Dominica pro mane continuato jejunio Sabbati generalium ordinum.*

15 Cap. litteras 13. de temporibus ordin. *& numero* 17.

16 *Ordines duos ſacros in una die conferre non poteſt Epiſcopus ſub ſuſpenſionis pœna, ſi conferat: & quid ſi continuato jejunio in Sabbato unum, & in Dominica alium*, numero 19.

17 *Ordines duos Sacros in vera die ſuſcipientes qua pœna plectantur &* n. 18. *Quid ſi continuato jejunio ſuſcipiat ordinatus, unum ordinem ſacrum in Sabbato, alium die Dominica ſequenti*, n. 19.

18 Cap. fin. 75. diſt.

20 *Ordines duos ſacros ſuſcipiens in una die, eſt ſuſpenſus ab ultimo, & ſi ſuſcipiat tres, erit ſuſpenſus à duobus ultimis*, n. 21.

22 *Ordinem ſacerdotalem, & conſecrationem Epiſcopalem poteſt quis abſque aliqua ſuſpenſione recipere, vel in Sabbato, & Dominica, vel in Sabbato ordinem, & in Dominica, continuato jejunio conſecrationem.*

23 *Ordines duo ſacri diſpenſatione Pontificia poſſunt recipi in una die.*

24 *Ordines ſacri de jure conferuntur in Cathedrali, de conſuetudine in qualibet Eccleſia ab Epiſcopo, & quibus vocatis.*

25 *Ordines minores in domo Epiſcopali, ſeu in aliena conferri poſſunt.*

26 *Ordines ſacri conferri poſſunt circa nonam horam, etſi omni tempore collati imprimant Characterem, & à quocumque Epiſcopo, ſervata forma Eccleſiæ*, n. 30.

27 *Ordines ſacri ut conferantur miſſa non eſt de eorum ſubſtantia; etſi de conſuetudine requiratur, minoribus non item.*

29 *Or-*

29 *Ordinum conferendorum locus eſt deſignandus.*

31 *Ordines majores quare ſacri appellantur*, & num. 32.

1 HÆc omnia jura cum ad tempora, in quibus majores, & minores debent conferri pertineant, ideò ſub unica tractatione explanando, quæ ad quamlibet deciſionem ſpectant, libenter adjungam. Igitur regula generalis ea eſt, ſacros Ordines non niſi in ſca Sabbatis anni conferri licere ſtatuerunt jura *in cap. quod dic. & in cap. fin. 75. diſt.*
2 † Nempe in Sabbatis quatuor Temporum quæ ſunt tertia Dominica adventus poſt primam Dominicam Quadrageſimæ poſt Dominicam Pentecoſtes, & poſt feſtum Exaltationis ſanctæ Crucis, & in Sabbato præcedenti Dominicam de Paſſione, & in Sabbato ſancto, & Trid. Concilium illorum Canonum ſtatuta ſervari jubet, *ſeſſ. 23. cap. 8.* ubi plenè Doctores, & *hic.*

3 Summa ergo ratione prædicti ſacri Ordines his temporibus conferuntur, ut ſcilicet Chriſti fideles Sacrarum rerum miniſtri, qui ad tanti miniſterii poteſtatem aſſumuntur piis, & ſanctis precationibus intenti rectè, & cum Eccleſiæ utilitate ad eam gerendam aptiores ſint, prout dicit Catecheſis Romana *ſub tit. de ſacram. Ordinis §. ſequitur tunc*, quam utiliorem appellat rationem Barboſa *in paſtor. p. 2. allegat. 17. ſub num. 2.* dicens veriorem eſſe his, quas tradunt Præpoſitus *in cap. quoniam §. cæterorum 75. diſt.* Rebuffus *in praxi beneficiali tit.*
4 *de Clericis male promotis gloſſa 1. n. 8. & 9.* † Et addit Barboſa diebus Sabbati Eccleſiam potius conſtituiſſe Ordines ſacros eſſe conferendos; quia Sabbatum ſignificat requiem, ut tangit gloſſa *in dicto cap. literas 13. hoc tit.* qua de cauſa applicabis plura, quæ dixi, & latiſſimè *in cap. licet 3. de feriis* de die Sabbati aliquid *ſub cap. tranſlato 3. ſupra de conſtitutionibus.*

5 Hæc tamen ſic ſe habent, niſi Pontifex aliter conſtituat concedendo Epiſcopo ea gratia ſpeciali, ut Ordines extra tempora conferat, ut multis probat Barboſa *in paſtor. dict. c. 17. n. 5.* exemplificans *n. 6. & 7.* ubi ait minores fratres, & omnes, qui illorum privilegiis fruuntur poſſe extra ſtatuta tempora Dominicis diebus, vel aliis feſtivis ſacros Ordines ſuſcipere *ex conſtit. Clem. VIII.* Item & Patres Societatis JESU poſſe ordinari ad quoſvis ordines, etiam majores extra prædicta tempora ex indulto Gregor. XIII. *anno* 1582. & idem Barboſa tradit *hic* à *num.* 3. ubi addit virtute aliorum privilegiorum ante Trident. concesſorum non poſſe regulares nunc ab Epiſcopis ordinari ſacris ordinibus extra tempora; & *num.* 2. notat ex textu noſtro Romanum Pontificem poſſe quolibet tempore conferre etiam ordines ſacros.

6 His ergo temporibus ſacri Ordines conferendi ſunt, taliter ut nec conſuetudine contrarium induci poſſit, ut probat textus expreſſus *in dicto cap. 2.* hic, & multi, quos refert idem Barboſa hic, & *in paſtor. dict. cap. 17. n. 4.* & videbis quæ tradit Suarez *de cenſur. diſput. 31. ſect. 1.* à *n. 30.* ubi agit de ſuſpenſione in eum, qui extra tempora ordinatur per textum *in dicto cap. 2.* de quo infra. Sed ſi dubites quare conſuetudo in contrarium reprobetur; recurres ad plura quæ notavi ſupra *in cap. ex parte, & in cap. fin. de conſuetudine*; item & ad ea, quæ latè dixi *in cap. 8. de judiciis, & in cap. 2. de probat.* & ibi: Barboſam à *n. 40.* & ad gloſſam hic *de caſuali* applicabis Covar. *in clem. ſi furioſus 2. p. §. 1. & à n. 6.*

Et quatenus ſpectat nunc tractare *de cap. 3. hujus tituli*, dubitabis an ordines minores, ac prima 7
Tonſura ſint conferendi, ſicut & ordines ſacri, an verò poſſint diebus quibuslibet feſtivis, de quo videbis quæ dixi latè *in cap. 1. quæſt. 6. verſ. ad ultimam à num. 12.* ubi de quæſtione illa, *Qualiter dies feſti intelligantur ad effectum, ut aliquis ordinandus virtute privilegii, Sacramentum exerceatur.* Igitur viſo quod ibi dictum eſt, nunc reſolves ordines minores quolibet die Dominico, & quovis die feſto conferri poſſe: ſic Henriquez *lib. 10. cap. 12. n. 2.* Ochagavia *de Sacram. Ordin. quæſt. 9. n. 8.* Filliucius *tom. 1. tract. 9. cap. 4. num. 83.* Caſtaldus *in praxi cærem. lib. 2. ſect. 15. cap. 3. n. 3.* Layman. *lib. 5. tract. 10. cap. 8. n. 1.* & cum multis aliis Diana *p. 5. tract. 13. Miſcell. 1. reſol. 97.*

Imò eſt notandum poſſe Epiſcopum conferre 8
Ordines minores tribus, aut etiam pluribus in qualibet Dominica, aut feſto die; dummodo non videatur facere generalem. † Et conſuetudo re- 9
cepta concedit Epiſcopis, ut Feria ſexta Veſpere ante Sabbatum, in quo Sabbato jure poſſunt omnes Ordines conferri, liceat dare Ordines minores: ſic Reginaldus *tom. 2. lib. 30. tract. 1. cap. 5. num. 26.* Henriquez *lib. 10. cap. 12. n. 12.* Villalobos *in ſumma part. 1. tract. 11. dubio 13. n. 4.* Vaſquez *in 3. p. tom. 5. diſput. 246. cap. 5. n. 47. & 48.* † ubi etiam 10
notat primam Tonſuram quovis anni tempore, quovis die, hora, & loco dari poſſe, & contra Navarrum, & alios non eſſe jure vetitum eodem die quatuor minores Ordines, & unum Sacrum recipere: & aliquando teſtatur ſe vidiſſe minores Ordines ſimul cum Subdiaconatu eodem die eidem conferri; quod idem tradunt contra Reginaldum *ſuprà*, Gaſpar. Hurtad. *de Ordine diff. 23.* Diana *p. 2. tract. 2. Miſcell. 2. reſ. 30. verſ. notandum*, & applicabis quæ congerit multis aliis Barboſa *hic, num. 2, 3. &*
4. † ubi *ſub n. 6.* notat cum Henriquez, & Diana 11
ſupra poſſe Epiſcopum majores Ordines conferre Dominica ſequenti poſt Sabbatum, in quo dari poſſunt, ſi cauſa ſubſit; dummodo jejunium Sabbati continuet uſque ad Dominicam, quod continuari dicitur poſt Miſſam Sabbati, niſi ſumpſerit ablutionem. † Et iterum noviſſimè idem Diana 12
part. 10. tract. 11. reſol. 66. defendit contra Martinum de S. Joſeph. *in monit. confeſ. tom. 1. libro 1. tractat. 5. de Ordine*, dicentem dari quatuor minores Ordines poſſe in qualibet Dominica; ſeu die feſtivo uni, vel duobus, & non pluribus perſonis, ſic ex Gaſpar. Hurtado tenentem per *dict. cap. 3.* etenim ipſe Diana porrigit etiam ad plures alios ordinandos modo dicto, cum Caſtro Palao *tom. 4. tract. 27. puncto 13. n. 2.* Baſſæo *in floribus*, verbo *Ordo 4. num. 4.* plures alios refert Diana, & Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7. cap. 1. dubio 52. num. 8.* Leander *de ſacram. tom. 2 tract. 6. diſp. 11. quæſt. 5.* ita intelligentes *dict. cap. 3. hoc tit.*

Sed etſi in eadem die poſſit Epiſcopus omnes 13
quatuor minores Ordines conferre ſimul, & Diaconatum; exiſtimo id non eſſe ad libitum, niſi quando adeſt cauſa, ſeu neceſſitas, quæ legitima viſa ſit Epiſcopo, ut advertunt Miranda *in manuali Prælator. tom. 1. quæſt. 38. n. 5. concluſ. 2.* Marius Anton. *variar. reſol. fin. lib. 1. caſu 26.* conſtituentes ut ſit inter unum, & alterum minorem ordinem conſtituendum intervallum, quod daretur de uno die feſto ad alium proximum. ſic Campanil. *in diverſ. juris canon. rub. 12. 5. cap. 3. n. 13.* † vel tutius 14
interveniente intervallo de uno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud. Majolus *de irregular.*-

Digitized by Google

*regularitate lib.3.cap.24.num.*13. Ugolin. *de poteſtate Epiſcop. cap.*26.§.27.*num*.4. quod juvatur ex Trid. *ſeſſ.*23.*de reformat. cap.* 11. ibi atque ita de gradum in gradum aſcendant, ut in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accreſcat; circa quod dixit Menochius *de arbitrariis caſu* 564. *num.* 8. Trident. ſubſtituiſſe omnem conſuetudinem, ut etiam tenuit Salaed. ad Bernardum Diaz, *in pract. cap.* 25. *litt. C.* verbo *una eademque die*: verum Suarez *ad* 3. *D. Thom. tom.*5.*diſp.* 31.*ſect.* 3. *num.* 41. Campanil, ſuprà *dict. Rub.* 6. *cap.* 2. *num.* 20. Gutierrez *Canonic. lib.* 1. *cap.* 26. *num.*31. Bonacina *de cenſuris diſp.*7. *quæſt.*3. *puncto* 4. *num.* 3. Zenedus *ad decretal. collect.* 173.*num.*1.& 2. cum plus Barboſa hic docent, quod ubi aderit contraria conſuetudo, nempe conferendi una die quatuor minores Ordines & Subdiaconatum ſimul poſſe ſic exerceri abſque metu irregularitatis; & ita in praxi obſervari video multoties apud bonos, & timoratos Epiſcopos, dum adſit cauſa.

15 Hinc ſequitur dubitare circa textum *in dict. cap. litteras* 13. hoc tit. *Num duo ſacri ordines poſſunt in eadem die conferri.* Et affirmat Pontifex *ibi*, nec in una die, nec in duabus, continuato jejunio, dari
16 poſſe, quia ex fictione juris habentur pro uno, † multis comprobat Barboſa, *ibi num.* 1. & 2. & facit Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 13. ubi revocantur privilegia quorumcumque Regularium, ne cui liceat duos ſacros Ordines recipere uno die, ubi idem Barboſa comprobat multis, & *in cap. paſtorali p.* 2.*allegat.* 14. *num.* 10. & ea hoc textu addit, *num.* 3.4.& 5. quòd Epiſcopus conferens duos ordines ſacros in una die, eſt ſuſpenſus à collatione illorum, & ordinatus ab executione, donec Pontifex diſpenſationem ei indulgeat, de quo ipſe Diana *p.* 3.*allegat.* 111. *num.* 12. cum infinitis.

17 Itaque *ex dicto cap. literas*, etſi per Trid. nulla ſit pœna conſtituta adverſus recipientes eadem die duos ſacros ordines, ſed per illum textum *in cap. dilectus* 16.*hoc tit.* ponitur ſequens pœna in illis verbis, ibi: *Ab executione officii ſacerdotalis tandiu volumus manere ſuſpenſum, donec de illo diſponatur &c.* & *in cap. innotuit de eo, qui furtive ordines ſuſcepit*, ibi: *In ſuſceptis ordinibus miniſtrare non debeat.* Ex quibus poſtremis verbis rectè colligitur hanc ſuſpenſionem eſſe latæ ſententiæ ea ipſo facto, ut per illum textum reſolvunt Navarr. *in manuali cap.* 25. *num.* 71. Marchinus *de hoc ſacram. tract.* 1.*p.*7.*cap.*1.*num.*2. Bonacina *de cenſuris extra Bullam diſp.* 3. *quæſt.*1.*puncto* 4. §. 17. *num.* 1. Barboſa *dict. allegat.* 14. *num.* 11. & hoc quidquid dicat Suarez *de Cenſuris diſp.* 31. *ſect.* 1. *num* 41. qui meo videri benè ſuam opinionem probat ea verbis *cap.* 2. *hoc tit.* ibi: *Taliter ordinati non deberent permitti, in ſuſceptis ordinibus miniſ-*
18 *trare, nam apud nos ſic ordinati deponerentur* † Et videtur confirmari; quia cum *in cap.ult.*75.*diſt.* deſignentur quidem tempora ad ordinandum definita; verùm ibi non ponitur pœna aliqua tranſgreſſoribus; & ſic etſi Sylveſter, & Angelus, verbo *Irregularitas*, cum nonnullis Canoniſtis dicant hanc ſuſpenſionem ipſo jure latam: tamen Suarez viſum eſt loqui ſolum de ferenda ab homine. Sed video has contrarias opiniones eſſe in ſuo caſu veras, & non contrarias cum prima ſit de caſu, nempe de pœna, quæ incurritur, cum duo ſacri ordines in una die dantur. Secundi autem quando extra tempora ab Eccleſia determinata illi ordines conferuntur, de qua pœna dico *in cap. cum quidam* 8. *hoc tit.*

19 Itaque declarabis ſuſpenſionem, quam proponimus incurrere etiam illum, qui continuato ejuſdem diei jejunio, Dominica die ſequenti quatuor Temporum recipit duos ordines ſacros, ut aſſerunt citati à Barboſa *allegat.*18.*p.*2. *num.*1. *in fine*, cum multis Henriquez *lib.* 13. *cap.* 38. §. 3. *in fine*, Salzedo ad Bernardum Diaz *cap.*25. *prope finem pag.* 104. ubi dicit etiam tunc ſuſpenſum eſſe Epiſcopum à collatione Ordinum, & ordinatum ab executione, donec Apoſtolica ſedes diſpenſationem ei indulgeat. Et eſt ratio quia ſi continuato jejunio in Sabbato Quatuor Temporum uſque ad Dominicatum conferantur, ordines in Dominica cenſentur uno die conferri, cum reputetur idem tempus, & dies. Et ita ſi quis die Sabbati fiat Diaconus, & continuato jejunio in Dominica mox ſequenti initietur ſacerdos; item incurrent ſuſpenſionem ordinatus, & ordinans, ut tradunt Henriquez *dict. lib.* 13. *c.* 6. §. 5. *in com. littera D.* Barboſa *in dicto cap. litteras num.* 3. *in fine.*

Sed ſi dubites an ſuſcipiens una die duos ſacros 20
ordines, ſit ſuſpenſus ab utroque, vel ab altero eorum; & in hoc caſu ſuſpenſum eſſe tantum ab ultimo Ordine ſuſcepto; eo quod legitimo tempore ſuſceperit: ſic docent Suarez *de cenſuris diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 40. & probat ex verbis textus noſtri jam ſupra relatis ibi, *ab executione officii Sacer-*
dotalis; † inferens ibi quod ſi tres ſacri Ordines 21
fuerint eodem die ſuſcepti, ſuſpenſio ſit à duobus ultimis; quia illi fuerunt illegitimè ſuſcepti, docent relatam ſententiam Sayrus *eadem tract. lib.*4. *cap.* 14. *à num.* 23. Molfeſius *in ſumma tr.* 2. *cap.* 18. *num.* 9. Marchinus *de hoc Sacramento tract.* 1. *p.* 7. *c.* 1. *num.* 2. *in fine* cum multis Barboſa *in collect.* Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *cap.* 13. *num.* 15.

Unum tamen notari oportet quod ſi Epiſcopa- 22
tus reciperetur cum aliquo ex ſacris Ordinibus in una die modo dicto, non per hoc incurri ſuſpenſionis pœnam; quia etſi ſecundùm Canoniſtas ſit novus Ordo diſtinctus ab aliis tribus ſacris, ut jam dixi; tamen quia Ordo ille Epiſcopatus, quoad incurrendas ſimiles pœnas non annumeratur inter Ordines ſacros receptos in una die; ideo evenit non incurri hanc ſuſpenſionem, etiam ſi quis die Sabbati, & Dominica, continuato jejunio ordinetur Sacerdos, & conſecretur Epiſcopus, ut notarunt Joannes Andreas *in dict. cap. quod à patribus diſt.* 75. Abbas *in noſtra cap. litteras*, ubi refert etiam alios addidiſſe quod licèt die Dominica prius Sacerdotalem Ordinem (quod fieri poteſt continuato jejunio Sabbati) & poſtea conſecrationem Epiſcopalem ſuſciperet, non faceret contra hanc prohibitionem: ſequitur Suarez *dicta diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 40. *in fine*, quibus addo minus incurri prædictam pænam, ſi ſequamur Theologorum ſententiam dicentium Epiſcopatum non eſſe novum ordinem diſtinctum à Præbyteratu ſecundùm notata ſupra *in Rubrica*: & quod conſecratio Epiſcopi poſſit fieri quolibet die Dominico. docet Trullenc. *de ſacram. lib.* 6. *cap. unico dubio* 9. *numero* 1.

Unum eſt tamen poſſe Pontificem diſpenſare 23
ut in una die recipi poſſint duo ſacri ordines; quia hæc prohibitio eſt de jure poſitivo, in quo ipſe diſpenſare poteſt, Molfeſius *dict. tract.* 2. *in ſumm. cap.* 14. *num.* 4. Fr. Eman. Rodriguez *quæſt. regul. tom.* 3. *quæſt.* 23. *art.* 4. & *quæſt.* 24. *art.* 5. ſed id Epiſcopo non licere, nec ex rationabili cauſa probat textus *in cap. dilectus* 16. *hoc tit.* Barboſa *dicta allegat* 14. *num.* 11. *in fine.*

Nunc verò inquires de loco, & hora quibus 24
ordines

ordines ſacri,& alis ſint conſerendi. Et ad primum
reſpondeo ſacros ordines de jure conſerendos eſſe
in Eccleſia Cathedrali, ut aſſerunt Sanchez *in
opuſculo mor lib.7.cap.1.dubio 50.num.1.* Sylveſter
verbo Ordo 2.n.8. ſed de conſuetudine licere etiam
in ea Eccleſia eos dare, quam Epiſcopus elegerit,
ut tenent D.Anton,*3.p.ſumm.tit.14. cap.16. §.17.*
Rebuffus *in Regula 23. Cancel.* verſ. *& minores*,
Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap. 16. §. 24.num.2.*
Henriquez *in ſumma lib.10.cap.11.§. 3.* hodie inquam
Tridentinum Concil.*diſp...ſeſſ.23.cap.8.* ſub
verbis ſequentibus: *Ordinationes ſacrorum ordinum
in Eccleſia Cathedrali, vocatis præſentibus ad
id Eccleſiæ Canonicis publice celebrentur, ſi autem in
alio Diœceſis loco, præſente Clero dignior loci quantum
fieri poterit Eccleſia ſemper adeatur*: ſic Sanchez
ſupra, Garcia *de beneſ.p.8.cap.1. num.17. in
fine*, cum alus Barboſa *in paſtor. dicta allegat.14.
num.12.* & in dicto Trid.decreto plura congerens,
25 ubi *n.12.13. & 14.* cum multis hæc probat, † addens
poſſe Epiſcopum ordines minores in ejus
Domo conſerre; imò & in domo non Epiſcopali
de conſuetudine licere, ut ſe non ſemel obſervari
vidiſſe atteſtatur Campanil. *in diverſ. juris
canon. Rub. 6. n. 17.*

26 Horam verò pro Sacrorum ordinum collatione,
eſſe circa nonam, colligitur ex gloſſa *dicti cap. quo
à patribus 75.diſt.ubi Archidiacon.* ſed uſus obſervat,
ut conſerantur mane quacumque hora, ut
tradit Barboſa *ſupra num.13.* ubi dicit tempus hoc
non eſſe de ſubſtantia collationis Ordinum, ſecundùm
doctrinam Hoſtienſis *in cap.conſultationis n.2.
hoc tit.* ubi habetur, quod tempus, ætas, & Epiſcopi
qualitas, non ſunt de ſubſtantia Ordinum;
imo characterem imprimi, ſi quocunque tempore,
à quocumque Epiſcopo dummodo in forma Ec-
27 cleſiæ, & homini baptizato conſerantur. † Et addit
idem Barboſa *dicta allegat. 14.* quod cum ſacri
ordines conſeruntur, miſſa non eſt de eorum ſubſtantia,
ut notant Doctores *in cap. quod ſicut de
elect.* licèt requiratur de honeſtate, & uſu, ut affirmant
Imola *in dicto cap. quod ſicut num. 16.* Soto
in 4.diſt.24. quæſt.2. art.1. concluſ. 2. Sanchez *in
28 opuſculo moral.lib.6.cap.1.dubio 4.* † Et addit idem
Barboſa *in dict.cap.8.ſeſſ.23.Trid.num.14.* cum Aloyſio
Riccio *in praxi reſol.466.* Camp.*dict. Rub.
6. cap.2. num.19.* ſine miſſa, & à non jejuno poſſe
conferri minores Ordines, non autem majores;
quamvis de ejus ſubſtantia non ſit.

29 Sed an locus, ubi Epiſcopus ordines conſert
ſit exprimendus in litteris ordinandorum; & Meneſius
in l.4. cod. de diverſis reſcriptis num.12. affirmat
exprimendum, de quo videbis Caldam Pereira
de empt.cap.5.num.10. qui ſic tenet cum eodem
Meneſio, & cum Rebuffo *in praxi tit. de forma litterar.
Tonſur.num.17.* refert Barboſa *dicta allegat.
30 14. num.13.* † Et quòd tempus non ſit de ſubſtantia
ad conferendos Ordines, tenuit idem Barboſa
alleg.17.diſt.2.p.num.8. ex gloſſa *in cap.ordinationes
el.1.diſt.73.* cum Ugolino, quibus addo Ægidium
Trullenc. *de ſacram.lib.7 cap. unico dubio 9.
ſub num.1. in fine*, ubi addit incurrere pœnas extra
tempora conſtitutas ordinantes, & ordinati,
de quibus dico *infra.*

31 Quod ſi iterum dubites quare majores ordines
appellentur ſacri, reſpondeo ſic appellari à Sanctimonia,
id eſt caſtitate, & continentia, quam inducunt,
gloſſa *fin.in ſum.32.diſt.* Bellarm. *lib.1. de hoc
ſacram.cap.8.* verſ.*reſpondeo, el.1.* quia illis annexum
eſt caſtitatia votum, de quo latè Barboſa *dicta
2.p.allegat.15.* qui *dicta allegatione 14. n.17.* ait
quod recta ratione ſacer ordo peculiariter in Eccleſia
is dicitur, cui eſt annexum ſacrum votum
continentiæ propter quod homo dicatur, & ſacratur
Deo, ut docent Valentia *tom.4.diſp.9. quæſt.
1. puncto 4.* verſ. *Innocentius verò.* Fornar *de ſacram.
Ordinis, c.1. num.1.* Bonacina *de ſacram.
diſp.7.quæſt. unica puncto 2. num.2.ad finem*, Flamin.
de reſignat.lib.5.quæſt.5. † Sed Carolus de 32
Graſſis *de effectibus Clerical. 6. in præludio num.
296.* Alphonſus de Alvarez *in opuſculo, juris
Pontificii cap. 88.* verſ. *circa iſtum articulum* tenent
majores ordines dici ſacros; quia ordinati in
eis ſunt, quorum actus, aut habent ſacra tangere,
aut Sacramentum altaris perficere.

Ad Text. in Cap. Ex tenore IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

DE materia hujus textus latè ago infrà, *in
cap. fin. hoc tit.*

Ad Text. in Cap. Ad aures V. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non poteſt ordinare Religioſos ſine litteris, & licentia ſuorum Prælatorum, item nec ſæculares alterius Diœceſis.*

2 *Scandali materia remiſſivè.*

TExtus hic probat quòd Epiſcopus non po- 1
teſt ordinare Religioſos ſine litteris, & licentia
ſuorum Prælatorum, & patet ex Trid.*ſeſſione
14. de reformat. cap. 1.* quod etiam quoad
ſæculares diſponit *ſeſſ. 21. de reformat. cap. 2.*
verſ. *niſi illi*, ubi committitur Ordinarius ad ordines
illos promovere, quos judicaverint aſſumendos:
alia ponit hic videnda Barboſa à *num.2.*
videndus etiam in prædictis locis Concilii, quibus
omnibus ego addo quæſtiones, quæ ſubſequuntur.
† Et quatenus *hic* in verſ. *quam cum 2
præpoſitorum ſcandalo*, poteſt agi de ſcandali materia,
adjunges quæ latè dixi *ſub cap. 2. de præſcriptionibus*,
ubi Barboſa à *num.2. 23. & 28.*

QUÆSTIO I.

An Religioſi, qui ordinari volunt, debeant habere dimiſſorias à Diæceſano Epiſcopo. An Prælati regulares locales poſſint concedere dimiſſorias ſuis Novitiis, ut ordinentur ab Epiſcopo. An Abbates inſulati poſſint conferre Ordines minores laicis ſibi non ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat. Et an Epiſcopi abſque alia inquiſitione vitæ ordinandorum, teneant Religioſos ordinare, habitis dimiſſoriis tantum ſuorum Prælatorum?

SUMMARIUM.

1 *Religioſi ſunt ordinandi in ſacris ab Epiſcopis propria Diæceſis, vel ab eis accepturi dimiſſorias ſecundùm aliquos, ſed ſecundùm alios dimiſſorias concedi à Religioſis*, num. 2. & 3.

3 *Religioſi ordinandi cum dimiſſoriis, ſuorum ſuperiorum examinantur ab Epiſcopo ordinante circa doctrinam*, n. 17. & 18.

4 *Prælati concedentes dimiſſorias ad Epiſcopum alterius Diæceſis debent in eis exprimere cauſam, ob quam proprius Epiſcopus ordinationes non præſtat, contra facientes ſuſpenduntur*, n. 5.

6 *Regnlaris debet ordinari ab Epiſcopo, ubi degit; etſi ab alio accedente aſſenſu proprii, & cum dimiſſoriis ſuperioris ſui*, n. 7. & 11. & n. 8. *ubi quid in exemptis.*

7 Cap. cum nullus hoc tit. lib. 6. & ibi §. religioſi.

9 *Jeſuitæ à quocumque Antiſtite ex privilegio ordinari poſſunt*, n. 14.

10 *Regulares nullius Diæceſis ordinantur ab Epiſcopo viciniori.*

11 *Pii V. Conſtitutio* 37. ſi mendicantium, *revocata alia Gregor. XIII.* quæſt. 15. *incipit* in ſanta.

12 *Novitii ordinari poſſunt ab Epiſcopis cum dimiſſoriis proprii Prælati*, n. 13. & 14. & n. 15. *ubi è contra de Jure communi in ordinibus minoribus, non in ſacris*, n. 20.

17 *Epiſcopi debent ordinare Religioſos venientes cum dimiſſoriis ſuorum Prælatorum, quibus ſit fides de natalibus, ætate, moribus, & vita fallis circa doctrinam* n. 18. & *de praxi* n. 19.

19 *Dimiſſoria, ut Religioſi ordinentur quid debeant continere, & de quibus fidem facere.*

20 *Novitii dum ordinari poſſunt virtute dimiſſorialium ſui Prælati intelligitur de minoribus ordinibus, non in ſacris niſi poſt profeſſionem.*

21 *Dimiſſoria pro ordinandis novitiis, ſi concedi non poſſunt à Prælato ſuo, poſſunt concedi ab Epiſcopo habitationis.*

1 AD primam quæſtionis partem. Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.* 23. *n.* 4. Pater Vincentius Filliucius *in ſuis quæſtion. moral. tom.* 1. *tract.* 6. *cap.* 5. *n.* 98. affirmativè reſpondent: nam
Gregor. XII. ſtatuit ut regulares ſuſcipiant ordines ſacros ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt
monaſteria, vel dimiſſorias ab eis accipiant: & hoc
etiam colligitur ex Trid *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. in verſ. ibi
unuſquiſque enim à proprio Epiſcopo ordinetur. † 2
Sed Diana *p.* 2. *tract.* 16. *miſcel.* 2. *reſ.* 15. abſolutè
docet reſpectu omnium Religionum contrariam
ſententiam, ubi ait de mandato Sixti V. auditos
fuiſſe procuratores Religionnm ſuper declaratione
Greg. in qua Regulares tenebantur recipere ordines ſacros, vel dimiſſorias ab Epiſcopis; & quod
idem Sanctiſſimus, hoc non obſtante, pronunciavit
ex ſententia poſſe Religioſos concedere dimiſſorias ad Epiſcopum Diœceſis, quod ſi abſuerit ad
quemcumque, † dummodo ab Epiſcopo, qui or- 3
dines contulerit examinentur quod ad doctrinam;
& ibi refert modum, & formam præſcriptam à
Clem. VIII. juxta declarationem Trid. per ſacram
Congregationem, quæ diſpoſuit poſſe Superiores
Regulares ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis ordines ſuſcipere voluerit litteras dimiſſorias concedere, ad Epiſcopum
tamen Diœceſanum, nempe illius Monaſterii, in
cujus familia ab his, ad quos pertinet is regularia
poſitus fuerit; etſi Diœceſanus abſuerit, vel non,
eſſe ordines habiturus ad quemcumque alium Epiſcopum; dum tamen ab eo Epiſcopo, qui ordines contulerit examinentur, quoad doctrinam, &
dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria
conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo
Epiſcopus Diœceſanus, vel abſuturus vel nullas
habiturus eſſet ordinationes: de quo examine vide quæ notanter dico inſra *q.* 2. verſ. *notandum.*

Quod decretum referunt ad litteram Piaſeçius 4
in praxi Epiſcopali p. 1. *cap.* 1. *num.* 14. Quaranta *in*
ſumma Bullarii, verbo *Ordo, in fine.* Naldus *in ſumma* verb. *Ordo, n.* 26. addentes qnod cum à Superioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente, Litteræ dimiſſoriæ dantur in eis, utique hujuſmodi cauſa abſentiæ
Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non
habendarum exprimenda ſit, † quod qui non ſece- 5
rint officii, & Dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac
vocis, activæ, & paſſivæ privationis, ac alias arbitrio ejuſdem S.D.N. Papæ reſervatas pœnas incurrant *in quo. um &c.* datum Romæ 15. Maii 1596.
ſic Clem. VIII. Juxta dictam Sacram Trid. Congreg. ad quod etiam videbis Molfeſium *in ſumma*
tom. 1. *tract.* 2. *cap.* 2. *num.* 23. Ledeſmam *de hoc*
Sacram. cap. 8. *concluſ.* 10. & uberius agit Barboſa
p. 2. *allegat.* 7. ubi refert ad litteram *num.* 18. aliquid ibi *alleg.* 4. *ſub num.* 60. vide quæ tradit
Diana *p.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 32.

Notant verò Navarrus *conſ.* 22. *in hoc tit.* alias 6
conſ. 36. *in novis*, Campanillus *in diverſ. juris canon.*
Rub. 9. *cap.* 3. & *Rub.* 12. *cap.* 13. *à n.* 33. Franciſcus
Leo *in theſauro fori Eccleſ. p.* 2. *cap.* 4. *n.* 36. Barboſa
cum multis aliis *in dicto c.* 8. *Trid. dicta ſeſſ.* 23. *n.*
28. idem *in paſtorali allegat.* 4. *n.* 61. *cum ſequent.*
p. 2. regularem promoveri debere ab Epiſcopo
loci, ubi degit, vel ab alio ejus accidente aſſenſu,
præcedentibus tamen litteris dimiſſoriis ſui ſuperioris; ex quo dicto videtur vera prima opinio, de
qua *ſuprà*, & ita exiſtimo ſecundùm juris rigorem. † Juxta deciſionem textus *in cap. cum nullus* 7
hoc tit. lib. 6. ubi Ancharanus, Sanchez *opuſculo moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dubio* 20. *num.* 44. & 45. † Et 8
quamvis textus *in dicto cap. cum nullus* §. *religioſi*,
videatur per argumentum à contrario ſenſu probare,

bate, ut hoc procedat in Religioſis non exemptis;
ſecus verò in exemptis; nihilominus in exemptis
hoc verum eſſe dicit gloſſa, *ibi*, & Ancharan,
Franc. ac Geminian. & non immemor Barboſa *p.2.*
dict. alleg. 2. à num. 60. de modo, & forma præſ-
cripta ab eodem Papa Clem. VIII. quam refert
dict. allegat. 7. *à num.* 18. dicens ut Regulares, ad
quos extenditur exemptio lata per Greg. XIII.
Patribus Societatis JESU promoveri debeant ab
Epiſcopo loci, ubi degunt, vel ab alio ejus ac-
cedente aſſenſu, accedentibus verò litteris dimiſ-
ſoriis ſuorum Regularium Superiorum, quod
ut comprobet, refert plures *dict. allegatione* 4.
numera 61.

9 Ubi dicit indultum conceſſum Patribus Socie-
tatis JESU, eſſe, ut à quocumque Antiſtite Ca-
tholico ordinari poſſint, ut refert Fr. Eman. Rodri-
10 guez *quaſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 18. *art.* 6. † Quod ſi
Regulares degant in Monaſteriis ſuis in locis nul-
lius Diœceſis, debent ordinari ab Epiſcopo vici-
niori: ſic docet Barboſa *dicta alleg.* 4. *num.* 62. Le-
zana *in ſumm. quaſt. regular. cap.* 14. *num.* 12. *in
fine* Naldus *in ſumma* verbo *Ordo*, *num.* 26.

11 Pro complemento hujus quæſtionis notabis, ut
quatenus Pius V. *Conſtitutione ſua* 37. incipit *Etſi
mendicantium Ordo* decreviſſet fratres hujuſmodi
etiam ſacros Ordines à quolibet Antiſtite gratiam,
& communionem Apoſtol. ſedis habente Ordina-
rii loci nomine, requiſita licentia in locis, ſive do-
mibus fratrum hujuſmodi, ſive alibi recipere poſ-
ſe: tamen prædictam Conſtitutionem revocatam
fuiſſe per Gregor. XIII. felicis recordationis *in
ſua conſtit.* 15. incip. *In tanta rerum*, ubi diſpoſi-
tionem præfatæ Bullæ Pii V. reducit ad termi-
nos Juris communis, ac Concil. Trid. quo atten-
to hodie regulares non poſſunt ab Epiſcopis ordi-
nari etiam in ſuis domibus ſine licentia Diœce-
ſanorum, in quorum diſtrictu eorum Monaſteria
ſita ſunt, ut referunt Barboſa *dicta alleg.* 4. *num.*
62. cum Lezana *dicta cap.* 14. *num.* 11. & Miranda
in manuali Prælatorum tom. 1. *quaſt.* 38. *art.* 3.

12 Ad ſecundam quæſtionis partem an Prælati Re-
gulares poſſint concedere dimiſſorias ſuis Novitiis,
ut ab Epiſcopo ordinentur, video Doctores diſ-
ceptare, & pro affirmativa ſententia ſunt Peregri-
grinus *in comment. Conſtit. religionis Clericorum
Regularium p.1. cap.4. litt. A*, §. 1. ubi dicit ſi ali-
quis ex noſtris præpoſitis concederet dimiſſorias
Novitio ad recipiendam primam Tonſuram, in-
curret ſuſpenſionem ab officio, & beneficio la-
tam *in Concil. Trid. ſeſſ.* 23. *cap.* 10. & ſic Vechius *in
praxi Novitiorum diſp.* 11. *dub.* 8. *num.* Tamburin.
de Jure Abbat. tom. 2. *quaſt.* 27. *num.* 2. Sanchez
in ſumma tom. 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *num.* 22. *in fine.*

13 Etſi contrariam doceant ſententiam dicentes, ut
ſequitur Diana *tract.* 2. *p.* 3. *reſ.* 7. quòd ſi in aliqua
Religione adeſt privilegium mittendi profeſſos
cum litteris dimiſſorialibus ad quoſcumque Epiſ-
copos cauſa ſacros Ordines ſuſcipiendi integrum
eſſe ſuperioribus dictæ Religionis concedere
etiam Novitiis hanc licentiam, & litteras dimiſſo-
rias præbere, adducens Diana pro hac ſententia
eundem Peregrinum *in compendio privilegiorum ſuæ
Religionis part.* 2. *tit. Ordines*, §. 1. ſic alloquentem,
facultatem conceſſam Congregationi ſancti Bene-
dicti Valliſol. à Clement. VIII. *anno* 1590. *die* 2. *Au-
guſt.* Pontific. ſui *anno* 5. poſſe etiam ſuos ea uti; quia
Novitii gaudent privilegiis Religionis circa pro-
feſſos conceſſis: & iterum agens idem Diana *p.* 4.
in terminis, multis aliis comprobans, tenet *part.* 4.

tract. 4. *Miſcel. reſolut.* 7. cum Barboſa *de Jure Pon-
tificio lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 171. ubi ſic ait, ſi Abbates,
& alii Religionum Prælati haberent ſpeciale privi-
legium concedendi ſuis Monachis dimiſſorias lit-
teras ad quemcumque Epiſcopum; licet in illo
non exprimatur, quòd illud valeat Novitiis com-
municare; poterunt tamen etiam Novitiis illas, ut
à quocumque Epiſcopo ordinentur, ſicut cæteris
Monachis profeſſis concedere; & ſic Dominicus *in
cap. Religioſa*, §. *quamvis*, *num.* 3. *de ſententia ex-
communic. lib.* 6. aſſeruit: Notat quod ingrediens
profeſſionem alicujus generis perſonarum, gaudet
privilegiis conceſſis perſonis illius profeſſionis; li-
cèt non firmato propoſito, ſit effectus illius, de
quo dixi *ſub cap.* 1. *de foro comp.* & hanc ſequitur
Campanil. *in comp. Juris Canon. Rub.* 9. *cap.* 3, *num.* 3.
Riccius *in deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neap.* 118. *n.* 6.
p. 4. & cum aliis Barboſa *in paſtorali allegat.* 4. *n.* 63.
ubi plures Doctores refert pro contraria Peregri-
ni opinione ex doctrina *auth. ingreſſi, cod. de ſacro-
ſanct. Eccleſ.* eo quod Jura, quæ loquuntur de in-
gredientibus Religionem intelliguntur cum ef-
fectu, ſequuta ſcilicet profeſſione, ut latè dixi
in cap. in præſentia de probat.

Verùm Suarez *de religione tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. 14
num. 16. etſi ita teneat ad tollendos omnes ſcru-
pulos addit Superiores Religionis Societ. JESU
habere hoc privilegium, nempe concedendi litte-
ras dimiſſorias profeſſis, etiam cum ampliatione
illud communicandi Novitiis, addens etiam quod
hoc privilegio uti poterunt aliarum Religionum
Prælati erga ſuos Novitios, ſi cum dicta Soc. JESU
in privilegiis communicant. † Nec obſtant Naldus 15
in ſumma, verb. *Novitius*, *num.* 8. Ugolinus *de
poteſtate Epiſcopi c.* 26. §. 20. *n.* 7. Henriquez *lib.* 10.
c. 23. *num.* 3. & *l.* 14. *c.* 9. *n.* 2. cum aliis aſſeren-
tes litteras dimiſſorias eſſe concedendas Novitiis
ab Epiſcopo; quia iſti Doctores loquuntur de
Jure communi, non autem ut notant citati Docto-
res in caſu privilegii concedentis Superioribus
Religionum poſſe dictas literas ſuis ſubditis con-
cedere, & maximè quando privilegium hoc ex-
tenditur etiam ad Novitios, ut advertit Diana *dic-
ta part.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 7. *in fine*, alia longius adver-
tens, & reſpondens fundamentis Peregrini *dict.
part.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 7. & ſic etiam intelligi debent
quæ cum multis tradit Barboſa *de hac puncta dict.*
2. *p. alleg.* 7. *num.* 32. legendus *tote n.* 31. & vide-
bis *infra in verſ. fin.*

Ad tertiam quæſtionis partem cum ſpectet ad 16
materiam textus *in cap. cum contingat de ætate, &
qualit. ordin.* ibi dicendum eſt.

Ad ultimam quæſtionis partem breviter reſ- 17
pondeo, ut Epiſcopi abſque alia Inquiſitione te-
neantur ordinare Religioſos venientes cum dimiſ-
ſoriis ſuorum Prælatorum, ſi teſtimonium extet
de natalibus, ætate, moribus, & vita, à fide dignis
quæ in ordinandis omnibus inquirenda eſſe decer-
nit; Trident. *ſeſſ.* 23. *c.* 5. cum Congregatio Conci-
lii cenſuerit ad regulares minimè extendi diſpoſi-
tionem præfatam, quibus ſatis ſit de Epiſcopo
teſtimonium habere ab ordinandorum Superiori-
bus regularibus affirmantibus, & atteſtantibus
prædictos nullo requiſitorum indigere, ejuſ-
que fidei ſtandum eſſe. † Præterquam circa do- 18
ctrinam, pro qua ſubjiciuntur Epiſcoporum
examini, ut referunt Ugolin. *de poteſt. Epiſcop. c.* 26.
§. 18. *num.* 2. verſ. *tertio excipiuntur regulares*, &
§. 20. *num.* 8. Ludovicus Miranda *in manuali Præla-
tor. tom.* 1. *quaſt.* 28. *art.* 2. Campanillus *in diverſ. Ju-*

*ris Canon. Rub.*12.*cap.*13. *n.* 35. & Barboſa cum illis *in textu noſtro ſub num.* 2.

19 Et pro praxi ſic explicandum docent Laurentius Franchis *in controverſia inter Epiſcopos, & regulares pag.*73. verſ. *ad primum.* Barboſa cum eo *de officio Epiſcopi p.*2. *alleg.*7. *ſub num.*31. verſ. *regulares*, ſic alloquens, Regularis igitur qui ab Epiſcopo ordinari deſiderat afferre debet litteras dimiſſorias à ſuo ſuperiore de ordine ſuſcipiendo, quo eorum quiſpiam initiandus eſt; quæ litteræ ne veſtutiores ſint duobus, tribuſvè menſibus a die ſacræ ordinationis computandis obtinendæ ſunt, niſi ob abſentiam ſuperioris, aliamvè cauſam eas longiori tempore datas, renovataſvè, accipi probativè debere cenſuimus, teſtimonium etiam ſcriptum à ſuperiore ſuo, qui oſtendat eum vita & moribus præditum eſſe, qui dignus ſit, ut illi ordini adſcribantur, quos iis initiari vult; ſit verò hoc teſtimonium non antiquius duobus menſibus; ſi verò diutius à Monaſterio abſuerit hoc teſtatum afferat à ſuperiore Monaſterii, in quo proximè commoratus eſt: teſtificationem item de ordine, qui proximè præcedit jam ſuſcepto. Si verò ſtatutum tempus à Concilio Trid. quod interjectum eſſe debet inter ſuſceptionem unius, & alterius ordinis, nondum expletum eſt, tunc à ſuo ſuperiore ſcriptum afferat, quo teſtatum fiat utile, ac neceſſarium Eccleſiæ ſuæ, Monaſteriove eſſe ſecum diſpenſari ſuper eo interſtitio. Item in Religione cum laude verſatum eſſe loco tituli afferat teſtificationem præſtitæ, ritéque emiſſæ profeſſionis regularis, & exercitationem frequentem functionum illius ordinis, quem proxime ſuſcepit.

20 Sed pro complemento adverto quòd, etſi quæſtio jam fuerit de ordinandis ab Epiſcopo Novitiis cum dimiſſoriis ſui Prælati, ut latè *ſub verſ. ad ſecundam* tractavi, non eſſe ibi ſermonem de ſacris Ordinibus, ſed tantùm de minoribus, & prima Tonſura; iſti enim Ordines nullo Jure prohibentur eis concedi, ut docent Fr. Eman. Rodriguez *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.*13. *art.*4. *in fine*, Suarez *de cenſur. diſp.*50 *ſect.*15. *n.*13. & *tom.* 3. *de relig. l.*5. *cap.*16. *num.*17. Lezana *in ſumma quæſt. regular. cap.*24. *num.*6. Sanchez *in præcepta decalogi tom.*2. *lib.*6. *cap.*10. *num.*19. qui etiam & alii dicunt non extendi ad promotionem ſacrorum Ordinum; quia illos recipere ante emiſſam profeſſionem Novitiis interdicitur ſub variis pœnis à Pio V. *in ſua conſtit.* incipit *Romanus Pontifex ſacrorum* de anno 1568. ſequitur Barboſa *dicta allegat.* 7. *dicto num.* 32. *in pricipio.*

21 Qui addit *n.* 33. quòd in caſu, quo Prælato regulari non competit dimiſſorias Novitio concedere, tunc competat Epiſcopo habitationis, ſeu loci, in quo manet Novitius, ut docent Chuchus *inſtit. moral. lib.*3. *tit.*1. *de regular. num.*94. Sanchez *dict. lib.*6. *cap.* 10. *num.* 21. Homobonus *conſult. moral. p.*4. *reſpon.* 99. *volum.* 1. idem Barboſa cum aliis, quos ſequitur *allegat.*4. *num.*63. & hoc quamvis id munus ſpectare ad Epiſcopum originis, tradant Henriquez *de ordine cap.* 23. *num.* 3. *in comment. lit.* F, Barthol. de Bechis *in praxi de admittendis Novitiis ad ſtatum Religionis diſp.* 11. *dub.* 8. *n.* 2. Suar. *tom.* 2. *de Religione lib.* 2. *c.* 12. *num.*9. & *tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 17.

QUÆSTIO II.

An Religioſi, ſi parum intelligant linguam Latinam, ordinari queant. Vel an Regulares non multum litterati, ſint ordinandi. Et an Regularis diſpenſatus ad ſacros Ordines, intelligatur diſpenſatus ad beneficia. Et an Illegitimus diſpenſatus, ut Clericus fiat, intelligatur diſpenſatus ad omnes ordines minores. Et ad alias quæſtiones remiſſivè?

SUMMARIUM.

1 *Ordinandi debent ſaltem intelligere linguam Latinam. Ubi qualiter procedat in Religioſis: & de differentia cum ſæcularibus ordinandis*, n. 2.

3 *Examen de ſcientia, & doctrina Religioſi ordinandi, fit ab Epiſcopo, qui poteſt illud omittere, contentus cum examine proprii Prælati*, num. 4.

5 *Epiſcopus queit diſpenſare cum Religioſis minus litteratis ad ordines ſacros*, & n. 10.

6 *Illiteratus tonſurari nequit, niſi Religionem intret.*

AD primam quæſtionis partem, etſi videatur reſpondendum negativè, eo quòd in Trid. 1
*ſeſſ.*23. *cap.* 1. *de reformat.* generaliter requiratur in ordinandis, ſcientia ſaltem Linguæ Latinæ; & ſic docent Bonacina *de Sacrament. diſputatione* 8. *quæſtione unica, puncto* 5. *num.* 16. Riccius *praxi tom.*1. *reſolut.*269. *n.* 3. ubi etiam ad recipiendos ordines Minores requiritur, ut Ordinandus intelligat Linguam Latinam; ideóque tales Religioſi videantur irregulares, ſi ſic ordinentur, ut communiter docent Doctores, quidquid in contrarium afferat Henriquez *lib.*10. *cap.*16. *n.*2. & *in gloſſa lit. Q*, & *lib.*14. *cap.*8. *n.*11. & *in gloſſa littera B*, quem poſtea ſequitur Garcia *de beneficiis tom.*2. *part.*7. *cap.*7. *n.*19. putantes defectum ſcientiæ prohibere ſuſceptionem ordinum, ſed non facere irregularem, & acerrimè prædictam ſententiam defendit propter diſpoſitionem Trident. *dict. cap.* 11. Petrus Ladeſma *in Summ. tom.* 1. *tract. de Sacram. Ordin. cap.* 7. *concluſ.* 4. cujus litteram refert Diana *p.*2. *tr.*16. *Miſcell.* 2. *reſ.* 31.

Verum idem Diana *citatus* cum Portel. *de du-* 2
biis regular. verſic. *Ordines ſacri n.* 6. Henriquez *lib.*10. *cap.*16. *n.* 2. & Villalobos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 21. *dub.* 34. *n.* 5. latè probant ex communi Epiſcoporum uſu Religioſos ordinari abſque tali ſcientia, quæ requiritur in aliis Clericis ſæcularibus, nam cum vivant in communitate corrigentur à confratribus, melius, quàm alii Clerici: hanc etiam docent Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *diſputation.* 1. *quæſt.* 21. *numero* 5. Hieronymus Rodriguez *in comp. quæſt. regular. reſolut.* 106. *n.*24. & Peirinus *in privileg. Minim. tom.*1. *conſt.*26. *Leonis X.* §. 13. *numero* 25. Et quia Religioſi regulariter loquendo non ordinantur ad curam animarum habendam, ſicut Clerici, iterum repetit

Diana

Diana *part. tract.* 2. *reſol.* 86. ex eodem Peirino dicente Tridentinum hoc relinquere arbitrio Epiſcoporum ponderaote verba Trident. *in verſ. minores*, & diceote cum Menochio *de arbitr. lib.* 2. *caſu* 425. *num.* 56. extendi arbitrium Epiſcopi non ſolùm ad diſpenſatiooem interſtitiorum, ſed etiam ad iſtam, de qua loquimur.

3 Notandum verò ad propoſitum eſt, & pro ampliatione dictorum ſupra *ſub quæſtione* 1. quod examen de ſcientia, & doctrina Regularium, debet fieri ab Epiſcopo, ut contra aliquos recentiores ootat Vaſquez *in* 3. *part. tom.* 5. *diſput.* 246. *c.* 6. *n.* 55. & alii, & patet ex Trident. Concil. *ſeſſ.* 23.
4 *de reform. cap.* 12. † Verum obſervat Miranda *in manuali Prælator. tom.* 1. *quæſt.* 39. *articulo* 2. quod devoti, atque prudentes Epiſcopi hac in re ſuam exonerant conſcientiam cum conſcientiis Prælatorum ipſorum commendatitiis litteria plenam, atque omnimodam fidem adhibendo: quare rectè Villalobos *in ſumma tract.* 11. *dub.* 14. *part.* 1. *n.* 5. aſſeruit Epiſcopos habere jus ad examinandos Religioſos, ordinandos ab eis juxta Trideot. ſed bene poſſe aſſentiri examini Prælatorum, habentes de illis conceptum boonm; quia ſicut committunt examen cuilibet examinatori, ſic poterunt committere Prælatis religioſorum; ita ille, & docet Portel. *in additionibus ad dubia regular.* verſ. *Ordines ſacri*, *n.* 1. refert Diana *dict. tract.* 16. *reſ.* 31. *in fin.*

5 Ad ſecundam quæſtionis partem an regulares non multum litterati ſint ordinandi, videtur reſpondendum ex dictis jam *ſuprà* in præfata prima difficultate noſtræ quæſtionis; & ſic docet Hieronym. Rodriguez *in comp. quæſt. regul. reſ.* 32. *n.* 22. quatenus dicit quod cum religioſis non multum, litteratis poſſunt Epiſcopi diſpenſare, ot ad ordines ſacros promoveantur; quia in illis non requiritur tanta ſcienta, quanta io Clericis ſæcularibus; eo quod ad curam animarum non ordinentur, & ex continuo convictu, & communicatione cum doctis in Religione, ſemper manet ſpes diſcendi,
6 † & videtur colligi *ex cap. nullus hoc tit. lib.* 6. ubi illiteratus tonſurari prohibetur, oiſi Religionem intret; cum multis iterum ſic tenet, & ex aliis fundamentis Diana *part.* 4. *tract.* 2. *reſol.* 74. cum Villalobos, Henriquez, & Portel. & cum Aloyſio Bariola *in aphoriſm. littera R*, verb. *Regulares ad ordines*, Peirinus *tract.* 2. *de Relig. Prælat. quæſt.* 3. *cap.* 7. *num.* 20. ubi citat plures alios Doctores aſſerentes quod licet Epiſcopis initiare etiam Sacerdotio regularem, qui bene legit, & cantat, quamvis minus ſit litteratus.

7 Ad tertiam quæſtionis partem, & ad quartam dico infra *in cap. litteras* 14. *de filiis presbyteror.*

8 Ad alias quæſtiones pro materia hujus textus applicabis quas ſcripſi infra *in c. hoc tit. quæſt.* 1. & quas ſignavi *in c.* 15. *eod. titulo*, in verſ. *ad quæſtiones.*

Ad Text. in cap. Si Archiepiſcopus VI. hoc tit. Et in cap. VII.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Conſecrandi, vel ordinandi Archiepiſcopum forma.*
2 *Conſecrationis Epiſcopi materia inſinuatur.*
3 *Conſecrari debet Metropolitanus à tribus Suffraganeis Epiſcopis, alias ſi inconſulto fiat, Conſecratus non reciperet executionem*, n. 4. in fine.
4 *Conſecratio poteſt committi à Metropolitano impedito.*
5 *Archiepiſcopi authoritas circa Suffraganeos ſuos in confirmando electos, & in aliis*, num. 6. *poterit conſecrare, ubi velit*, numero 7.
6 *Epiſcopi non debent conſecrare ſine Archiepiſcopi licentia, quid hodie*, n. 7.
8 *Suffraganei vocati à Metropolitano ad conſecrandam accedere debent.*
9 *Metropolitanus quare vocetur Archiepiſcopus.*
10 *Epiſcopus non eſt ordinandus ſine præſentia, & conſilio Metropolitani, & comprovincialium Epiſcoporum, ſed quid hodie*, numero 11.
12 *Conſecrationis Epiſcoporum Canones conſtituerunt peculiare tempus, ſcilicet Dominicam, & ex diſpenſatione di etiam feſto.*
13 *Conſecratio Epiſcopi fiet prævio jejunio, etiam à conſecrante ex decentia.*
14 *Conſecrationis locus comodus eſt Eccleſia qualibet à Metropolitano electa, niſi aliud conſuetudine haberetur*, n. 15.
16 Cap. quotidie 75. diſt.
17 *Dominica dies celebratur non ſolùm in Paſchate, ſed per ſingulas Hebdomadas ob Venerabilem Reſurrectionem.*
18 *Conſecratio cujuſlibet Epiſcopi debet fieri cum miſſa ad ſolemnitatem ſolum, non de eſſentia.*
19 *Epiſcopus dum conſecratur, Ordines nequit conferre, ſecus Papa, ſed ipſa die poterit illos conferre validè poſt Conſecrationem, etſi ante eam, etiam ſi ſit confirmatus, tantum exerceat Juriſdictionalia*; n. 20.

TExtus hic, & *cap. cum quidem* 8. habent in 1
genere ſuo unam, atque eandem materiam circa formam ſcilicet ordinandi, id eſt conſecrandi Archiepiſcopum, ut hic, & Epiſcopum ut *in dict. cap.* 8. & horum occaſione poterat hic repeti quæ dixi ſupra *ſub Rub.* num Ordo Epiſcopalis ſit diſtinctus ab aliis ſacris Ordinibus, de quo *ibi* dixi. † 2
Item hic poteſt repeti integra materia Conſecrationis prædictorum Prælatorum, item & Pontificis. Verùm quia de ea longè repetit Barboſa *in paſtorali p.* 1. *cap.* 5. *& de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 9. ubi adducit plures repetentes, & noviſſimè Diana *p.* 12. *tract.* 1. *per totum*, *& per* 125. *reſolutiones*; ideo ad illos te remitto, etſi nonnulla poſſis videre ſub quæſtionibus ad noſtrum textum *infra.*

Igitur ad propoſitum noſtri *t.* 17. dico primò 3
quod Metropolitanus, hoc eſt Archiepiſcopus debet à tribus ſuffraganeis Epiſcopis conſecrari omnibus aliis Provinciæ, vel præſentibus, vel ſaltem ſi non potuerint per litteras conſentientibus, adhibito etiam conſenſu Primatis, *cap. quia diſt.* 64. *cap. ordinationes* 2. *diſt.* 64. Etenim ut dicit Anicetus Papa in *cap.* 1. *diſt.* 66. Metropolitanus ab omnibus Provinciæ Epiſcopis congregatis in ſede Metropoleus eſt ordinandus, quod idem Lucius Papa *hic*; Quaranta *in ſumma Bullarii* verb. *Archiepiſcopi authoritas num.* 4. verſ. *ſexta*, Marcus Antonius Genuenſ. *in praxi Archiepiſcopi Neapolit.*

cap.70. num. 26.ſed Henriquez *in ſumma lib.* 10.
cap. 24. §.1.& Barboſa cum Paulo Comitolo *dicta*
cap.9. num. 39.*de Jure Eccleſ.* dicunt ſufficere tres
reliquis ſuffraganeis per litteras ſaltem conſen-
tientibus.

4 Notabis verò quod ſi fuerit Metropolitanus im-
peditus, poſſit committere faciendam conſecra-
tionem alteri Epiſcopo, juxta textum *in cap. quod*
ſedem de officio Ordin. Verùm conſecratus ſic ab-
ſente Metropolitano debet eum intra duos menſes
viſitare, ut tenet Præpoſitus per text. *ibi in cap. ſi*
*quis diſt.*65.ubi Rodericus à Cugna *num.* 1.etenim
ſi inconſulto Primate, ſeu Metropolitano fiat con-
ſecratio Epiſcoporum ſuffraganeorum, ipſi non
reciperent executionem, *cap placet diſt.*75. Inno-
centius *in cap. nec Epiſcopi hoc tit.* cum aliis Bar-
boſa *dict. cap.* 9. *de Jure Eccleſ. à num.*36.

5 Etenim authoritas Archiepiſcopi, & ejus pote-
ſtas conſiſtit circa ſuffraganeos ſuos, primo in con-
firmando electos in Epiſcopos *dict.c.*1.*diſt.*64.*cap.*
innotuit, & cap.cum dilectus de elect.cap. inter cor-
porulia de tranſlat.Epiſcopi, cap.qua fronte de appel-
lat. Sbrocius *de Vicario Epiſcopi lib.*2.*quaſt.*70.*n.*1.
Quaranta *dict.verb. Archiepiſcopi authoritas n.* 3.
6 *verſ.* 1. † Secundo in conſecrando hujuſmodi
electos; ipſe enim in conſecratione ſui ſuffraganei
electi, & confirmati in Epiſcopum intervenire de-
bet, vel eam committere, nec alii Epiſcopi ſine
ejus mandato conſecrare debeant, ut habetur 64.
& 65.*diſt.cap.qui in aliquo* 51.*diſt.cap.ſuffraganeis*
de elect. & in hoc textu noſtro cum aliis adductis
Quaranta, ubi obſervat *ſuprà* verbo *Archiepiſco-*
pi authoritas num. 3.*verſ.*4.

7 Metropolitan. hodie hac authoritate non uti;
quia proviſio fit à Papa; & ſic ab ipſo Pontifice
promotum inferiores non conſecrare ſine ejus li-
centia, quæ datur in ipſis litteris promotionis, vel
vivo vocis oraculo, ſi conſecrandus fuerit in Cu-
ria, & Conſecrator ſit Cardinalis, ut dixit Barbo-
8 ſa *de Jure Eccleſ.dict.p.*1.*cap.*9.*n.*45. † Tertiò in
vocatione ſuffraganeorum pro conſecratione alte-
rius ſuffraganei, qui ab Archiepiſcopo ſuo Me-
tropolitano ad hoc vocati tenentur accedere, *cap.*
non debet 65 *diſt* & textus noſter *hic* ubi Barboſa
n. 6. Quaranta ſuprà *num.*4. *verſ.*7. Marcus An-
ton. Genuenſ.*in pract.Archiep.Neapol.dict.cap.*70.
num. 27. obſervantes, quod ubi vult Metropo-
litanus ibi conſecrare debet.

9 Hæc enim propria ſunt ad textum noſtrum; ve-
rùm ſi velis alia, quæ competunt Archiepiſcopo
pro officio ſuo, leges Barboſam *de Jure Eccleſiaſt.*
*cap.*7.*à num.*21.& quare Metropolitanus vocetur
Archiepiſcopus dixi ſupra *ſub Rub.& tit. de au-*
thorit. & uſu Pallii, & colliges *ex cap. paſtoralis*
in princ.de officio Ordin. ubi plura noto, & *in ex-*
travag.Salvator de præb.inter communia, probat-
que textus *in cap.referente de præbendis*, ibi: *ad Me-*
tropolitanum, videlicet Remenſem Archiepiſcopum.

10 Pro dicto *cap.cum quidam* 8.etiam relata faciunt;
dices enim quod Epiſcopus non eſt ordinandus ſi-
ne præſentia, & conſilio Metropolitani, & com-
provincialium, etiam Epiſcoporum, qui ſaltem
ſi adeſſe non poſſent propriis litteris conſenſum
ſuum exprimere debent, ut dixi *ex dict. cap. non*
debet 65. *diſt.* & tradunt Azor. *inſtit. moral. p.* 2.
*lib.*3.*cap.*30.*quæſt.*3.*in princ.* Paulus Comitol. *reſp.*
moral. lib. 1. *quæſt.* 48. *n.* 13. Barboſa *in paſtorali*
11 *p.*1.*tit.*1.*cap.* 5. *num.* 5. † Sed hodie cum omnes
à Papa eliguntur, ut dictum eſt, ſi ſunt extra ur-
bem, ſolent de ejus mandato per litteras Apoſto-
licas Conſecratori ſibi bene viſo expeditas conſe-
crari; ſin autem fuerint in Curia per mandatum à
Camera Apoſtolica emanatum, vel ſi Conſe-
crator fuerit Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis
per commiſſionem vivæ vocis oraculo à Summo
Pontifice ipſi factam. Caſtaldus *in praxi Cæremon.*
libro 1. *ſectione* 17. *cap.* 2. *numero* 7. Barboſa *de*
Jure Eccleſiaſtico dicta parte 1. *capite* 9. *nume-*
ro 45.

Et pro commodiori doctrina noſtri tituli, & 12
Rubricæ, advertes primo conſecrationi Epiſco-
porum Canones conſtituiſſe peculiare tempus ſci-
licet diem Dominicam, *cap.quia in aliquo, quæſtio-*
ne 1. *diſtinctione.cap.ordinationes, cap. quod die Do-*
minico 75.*diſtinctione*, Paulus Layman. *in Theolo-*
gia morali libro 5. *tract.*9. *cap.* 8. *n.* 3. & *de*
*Prel. Eccleſ.electione, cap.*15. *quæſtione* 166. Cam-
panil. *in diverſ. Juris Canonici, Rub.*6. *cap.* 4. *nu-*
mero 1. Caſtaldus, *ubi ſuprà cap.*3. *numero* 1. ubi
ſubdit, quod die etiam feſtivo, fieri poterit, ſi
Summus Pontifex diſpenſaverit. † Semper ta- 13
men ſit prævio jejunio; quia decet Conſecratorem,
& electum pridie jejunare: argument. eorum,
quæ dixi *in cap.* 1. *de teſtibus, in terminis Pontif.*
Roman. parte 1. *titulo de Conſecratione electi in Epiſ-*
copum pagina 75. Etenim ritus Eccleſiæ habet, ut
Epiſcopus die Dominica conſecretur, tanquam
legitimus ejus ſponſus. Campanilus *dicta Rubri-*
ca 6.*cap.* 4. *numero* 4.ex doctrina Soti *de Juſtitia*
libro 10. videbis Barboſam cum aliis *in ſeſſione* 23.
Trid. de reformat. cap. 2. *num.*5.

Advertes ſecundo, ut locus pro illorum Con- 14
ſecratione idoneus ſit Eccleſia, ſi extra Curiam
fiat, ad quam promoti fuerint; aut in Provincia,
ſi commodè fieri poſſit, docet Barboſa *de Jure*
Eccleſ. parte 1. *dicto cap.* 9. *numero* 44. ubi addit
quod celebratur Conſecratio, ut diſponit Trid.
ſeſſione 23. *de reformatione cap.* 2. Henriquez *li-*
bro 10 *cap.*23.§. *in princ.* Leſſius *de Juſtitia, li-*
bro 2. *cap.* 23.*numero* 130. Layman. *dicto cap.* 15. 15
quæſtione 166. idem Barboſa *in paſtorali parte* 2.
allegatione 1. *numero* 44. Ubi dicit locum ido-
neum Eccleſiam, quam Metropolitanus velit eli-
gere *ex cap. ſine diſtinctione* 51. niſi conſuetudo
probata, aliud haberet in uſu, Sylveſter verb.
Conſecratio, Ugolinus *de officio Epiſcopi, cap.* 2.
in principio, numero 4. quam conſuetudinem ubi-
que locorum vidimus in praxi receptam, præcipuè
inter nos Hiſpanos. Et hæc exornantur ex adduc-
tis ſupra *ſub Rubrica, & ſub cap.*12.& 13.

Quod ſi impugnes dicendo *ex cap. quo die* 75. 16
diſtinctione, benedictionem conſecrandis non niſi
in die Dominica Reſurrectionis tribui; ergo nec
aliter fieri debere Conſecrationem Epiſcoporum.
† Reſpondeo Dominicam diem ob venerabilem 17
Reſurrectionem Domini noſtri Jeſu Chriſti, non
ſolùm in Paſchate nos celebrare, verùm etiam per
ſingulas Hebdomadas ipſius diei imaginem fre-
quentare, *cap. Sabbata, diſtinctione* 3. propterea-
que viſum eſſe Dominicam celebrari in memoriam
continuam Paſchæ, Henriquez *in ſumma libro* 9.
*cap.*25. §. 1. *in commento littera D*, Barboſa *in*
paſtorali parte 2. *dicta allegatione* 1. *numero* 43.&
faciunt quæ dixi infra *de feriis ſub cap.* 1. ubi de
prærogativis diei Domini.

Advertes ſecundo cujuslibet Epiſcopi conſe- 18
crationem fieri debere cum miſſa, in qua inter Epiſ-
tolam, & Evangelium conſecratur Epiſcopus, *cap.*
quod ſicut §.1 *de elect.* quam tamen miſſam non eſſe
de eſſentia conſecrationis Epiſcopalis, ſed ſolum

ad

ad ſolemnitatem, & reverentiam, tenet gloſſa 1. *in dict.* §. 1. Turrecremata *in dicto cap. ordinationes 75. diſt. num.* 10. Henriquez *dicto lib.* 10. *cap.* 34. §. 3. Barboſa *in dict. cap.* 2. *Trid. num.* 6. idem *de jura Eccleſ dicta p.* 1. *cap.* 9. *num.* 49. notane *num.* 47. & 48. cum Durando *in rationali Divinonum officio-*
19 *rum, lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 12. † non poſſe tunc ordines conferre; quia conſecratus concelebrat pariter celebranti; & quod ſolus Papa in die Conſecrationis ſuæ, Ordines conferre poſſit; quia ante Hymnum Angelicum conſecratur, & ipſe miſſarum ſolemnia iocipit, & perficit, ut ioquit textus *in dict.* §. 1. & ootat citatus Durandus; io die verò illa, in qua eſt conſecratus, non poteſt Ordines conferre, ut docent Alzedus *de præſtantia Epiſcop. cap.* 4. *num,* 15. Marchin.. *de ſacram. Ordin. tract.* 1. *p,* 2. *cap.* 11. *n.* 2. Diana, *p.* 12. *reſ.* 44. *in fine*, & licet ooo poſſit ordinare alios ea die, in qua eſt conſecratus: tamen ſi ordinet valeat ordinatio, ut babetur *in cap. quod ſicut,* §. *ſuper eodem de elect.* ubi Panormitaous, & Doctores. Etenim ut Epiſcopus ordinet requiritur extra electionem, & confirmationem conſecrationis character; quia quamvis poſtquam fuit electus, poſſit dici Prælatus, habeatque poteſtatem juriſdictionis, ſed oon Ordinis ut *in cap. inter corporalia de tranſlatione*, etſi poſt ejus electionem, & confirmationem ante conſecratiooem, poſſit onera Ordinis delegare alteri Epiſcopo conſecrato, Abbas *in cap. cum ex illa de tranſlat. Epiſcop. num.* 10. & *in cap. ſuffraganeis de elect. num.* 6.

QUÆSTIO I.

An conſecratio Epiſcopi debeat ita præcisè fieri à tribus Epiſcopis ut ſi fiat à paucioribus, ſit ordinatio nulla omnino. Et an Papa queat diſpenſare, ut in conſecratione Epiſcopi adſit tantùm unus Epiſcopus: & an conſecratus Epiſcopus contrahat vinculum cum Eccleſia. Et quæ ſit forma præfatæ conſecrationis.

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio debet fieri à tribus Epiſcopis, ne tantum beneficium videatur furtivè factum, ſi à paucioribus* num. 2. *aliter à paucioribus non manet Epiſcopus conſecratus,* num. 5.

2 *Apoſtolus Jacobus frater Domini, fuit conſecratus à Petro, Jacobo, & Joanne Apoſtolis, &* n. 7.

4 *Conſecrat unus Epiſcopus ex tribus principaliter, alii ſunt, quaſi Coadjutores &* oumero 31.

5 *Conſecratus ab uno tantum Epiſcopo propria authoritate, non habet Ordinis poteſtatem.*

6 *Thimothei ordinatio facta fuit per impoſitionem manuum Præsbyteris, id eſt conventus Epiſcoporum.*

8 *Jacobus minor immediatè fuit ordinatus a Christo Domino, ſed aſſignatus Epiſcopus Hieroſolimitanus à tribus prædictis Apoſtolis.*

9 *Conſecratio Epiſcopi poteſt fieri ab uno tantum Epiſcopo ex diſpenſatione Papæ cum cauſa juſta, & ſine ea,* n. 17. & 19.

10 *Conſecratio in Anglia, cum primum ad fidem converſa fuit, fiebat ab uno tantum Epiſcopo, & in Indiis ſolet ſic fieri cum aliis duobus Canonicis, vel mitratis,* o. 11.

12 *Conſecratio facta Epiſcopi à duobus probatur ex Sacris Canonibus,* n. 13. 14. & 15.

14 *Multiplicitas Epiſcoporum ad conſecrandum non eſt inſtituta à Chriſto, ſed ex præcepto Eccleſiæ.*

16 *Conſecrationis materia, & forma, & impoſitio manuum, poteſt ab uno ſufficienter applicari.*

18 *Conſecratio nequit à Papa ſimplici ſacerdoti commendari, ſed ipſe ſolus P. pa ordinanda videtur diſpenſare,* n. 20.

10 *Conſecratio in Sardania fit à duobus, & alio in Dignitate conſtituto.*

21 Cap. porro 66. diſt.

22 *Forma non ſemper cenſetur ſubſtantialis, ſed tantùm illa, quæ vel ex materia ſubjecta; vel ex mente conſtituentis talis apparet.*

23 Cap. Archiepiſcopus 66. diſt.

24 *Paul* ad Timoth. 4. & *Anicetus Papa.*

25 *Conſecratione Epiſcopus contrahit vinculum cum Eccleſia* num. ſeqq. *ubi qualiter.*

26 Cap. inter corporalia de tranſlat. Epiſcop. *n.* 27. 28. 29. & 30.

30 *Matrimonium carnale Pontifex non ſeparat, è contra ſpirituale,* n. 31. 32. & 33.

31 *Litteralis ſenſus ſcripturæ ſeu moralis qualiter ſumatur,* n. 32.

32 *Scriptura ſacra teſtimoniis ſolent uti in ſenſu morali ad propria decreta confirmanda; demonſtratur exemplis.*

34 *Examen Epiſcopi Barboſæ conſecrati Romæ.*

UT ad primam difficultatis partem reſpondeam, 1
video quod per textum *in dict. cap.* 7. hic probant Doctores *in verſ. ſine tribus*, quod Epiſcoporum conſecratio nequeat fieri à minori oumero, quam trium Epiſcoporum, ut pooit Barboſa *ibi n.* 2. cum Henriquez *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 7. §. 3. & *cap.* 24. §. 1. Paulus Comitol. *reſp. mor. lib.* 1. *quæſtione* 48. *num.* 13. quos refert idem Barboſa *in paſtorali p.* 2. *allegat.* 1. *num.* 45, addens hic Vaſquez *de Ordine diſp.* 243. *cap.* 6. & Azor. *inſtit. moral. tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 30. verſ. *quæ res item*, & probatur *ex c.* 1. *cap. comprovinciales, & cap. pen.* 64. *diſt. cap. porro* 66. *diſt.* & in ooſtris Juribus Filliucius *tom.* 1. *tr.* 9. *de Ordine cap.* 5. *n.* 106. Marcus Anton. Genuenſ. *in manual. paſt. cap.* 70. *num.* 26. pluribus aliis idem Barboſa *in cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 23. *de reform. num.* 7. & pluribus aliis *de Jure Eccleſiaſtico lib.* 1. *p.* 1. *cap.* 9.
num. 50. † dicentes debere fieri à tribus Epiſcopis 2
& non paucioribus, & reddit rationem *ibi*, & *in paſtor. p.* 1. *tit.* 1. *cap.* 5. *num.* 5. ne taotum beneficium videatur furtivè præſtitum, & ut pro illo pariter
ad Deum preces effundant. † item probat exemplo; 3
quia, & Jacobus frater Domini, à Petro, Jacobo, & Joaone Apoſtolis ordinatus fuit, ut conſtat *ex dict. cap. porro*, & tradunt Durand. *in rationali Divinorum officiorum lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 7. & 9. Antonius Auguſtinus *in epitome juris Pontificii veteris lib.* 4. *tit.* 17. & Sanchez *in opuſculo moral. lib.* 7. *c.* 1.
dubio 15. *num.* 10. ſic teoens ſubdit *n.* 17. † quod 4
unus Epiſcopus principaliter totam conſecrationem perficit, & alii ſunt quaſi coadjutores, diſputans ibi an ſit de eſſentia, & neceſſitate Sacramenti, quod conſecratio fiat à tribus Epiſcopis, cui difficultati facile erit reſponſum ex ſequentibus, & de ea ex multis loquitur Diana *p.* 11. *tract.* 1. *reſ.* 27. & 28. ubi agit de dubio, an in conſecratione Epiſcopi

requirantur de Jure Divino tres Epiſcopi, & addu-
cit ſententiam duplicem affirmativam, & negati-
vam, de quo *in verſ. ad tertiam.*

5 His ſuppoſitis videtur affirmativè reſponden-
dum ad primam difficultatis partem ex eo; quia
ex gloſſa textus noſtri *in dict. cap.7.* in verb. *ſine*
tribus, verſ. *alias non eſſet conſecratus*, notant Do-
ctores quod ſi unus Epiſcopus propria authoritate
alterum conſecraret, conſecratus Ordinis poteſta-
tem non haberet, ut tradit Barboſa *ibi num.3.* cum
S.Antonin. *in ſum̃a p.3.tit.16.cap.15.§.9.poſt. me-*
dium, Sylveſter *verbo Conſecratio* 1. *in princ.* Vaſ-
quez *de Ordine p.2.lib.3.cap.30.quæſt.3.in fine*, &
quid ſi fiat à paucioribus, quàm à tribus, an nulla
ſit ordinatio, omnino tradunt præfati, idem Vaſquez
diſp.243.cap.6. à *num.59.* Azor. *inſtit. moral. p. 2.*
lib.3.c.3. q.3. verſ. *quæras item quiſnam.* Ægidius
Coninch. *de ſacram. diſp.20.dub.9. concluſ.5.* Lay-
man. *in ſumma Theologia moralis lib.5. tract.9.c.5.*
num.1. verſ. *nota*, & facit textus *in dicto cap. porro*
66.diſp. ibi: *Formam nihil evincere*, & *in cap. Ar-*
chiepiſcopus, eadem diſt. Durand. *in rationali Divi-*
nor. officiorum lib.3.cap.11.num.7.& 9. Anton. Au-
guſt. *in epitome juris Pontificii lib.4.tit.17.* Sed cum
hæc etiam difficultas pendeat ab intellectu alterius
quæſtionis propoſitæ, nempe an Papa queat diſ-
penſare, ut in conſecratione Epiſcopi, adſit tan-
tum unus Epiſcopus; ideo ex propoſito cum tracto
videbis quæ longè adducit Diana *part.12. tract.1.*
Reſ.47. de quo dico infra *de ſacra Unctione ſub*
quæſt.2. & verſ. *ad tertiam.*

6 Ad ſecundam difficultatis patem videtur etiam
dicendum, ut conſecratio ſit nulla; quia ad ordi-
nationem Epiſcopi ex inſtitutione Divina requi-
runtur tres Epiſcopi; ergo requiruntur ad valorem
ordinis illius, cum ab initio naſcentis Eccleſiæ ad
ordinationem Epiſcopi, fuerunt requiſiti tres Epiſ-
copi, ut expreſſit Anacletus *epiſtol.2.* & ſignificat
Paul. 1. *ad Thimot.4.* dum ſupponit ordinationem
Thimothei in Epiſcopum fuiſſe per impoſitionem
manuum Præsbyterii, id eſt conventus Epiſcopo-
7 rum. † Quod idem videtur expreſſiſſe Anicetus Pa-
pa, *Epiſtol. ad Epiſcopos Galliæ, cap.* 1. ubi loquitur
de ordinatione Jacobi Minoris in Epiſcopum Hie-
roſolymæ, quam Anacletus refert factam à Petro,
& Jacobo majore, & Joanne, cujus verba Aniceti
referuntur *in dict. cap. porro 66. diſt.* Barboſa *in pa-*
ſtorali p.1.cap.5. tit.1. ſub n. 5. ibi: *ſub verſ. fieri*
autem debet, referens verba dicti *cap. porro*, & tali-
ter ibi videtur ex multis probare, ut ſi à pauciori-
bus quam tribus fiat, conſecratio ſit nulla *ex cap. 1.*
cap. comprovinciales 64. diſt. & ex aliis juribus jam
adductis *in princ.* & etiamſi à duobus fieret, juxta
text. *in cap. Corepiſcopi in fine 68. diſt.* ibi adducens
Sylveſt. Ægidium, Coninc. Layman. Azor. & alios;
& ſic Hurtad. *de ſacram Ordin. difficult.17.* inferens
ex facto D.Petri in ordinatione Jacobi: nam ſi non
minus, quàm à tribus Apoſtolus tantus vir fuit or-
dinatus Epiſcopus, ſic pateat eos formam inſtituen-
te Domino tradidiſſe, non minus, quàm à tribus
8 Epiſcopum ordinari debere. † Et quamvis Jacobus
minor non fuerit ordinatus ab illis, ſed antes imme-
diatè fuerit à Chriſto, ſicut alii Apoſtoli, & ab illis
tribus tantum fuerit, aſſignatus Epiſcopus Eccleſiæ
Hiəroſolymitanæ, nihilominus hac aſſignatione fa-
cta ab illis tribus fuiſſe denotatam formam inſtitu-
tam à Chriſto Domino ad ordinationem Epiſcopi;
quia voluerunt tres concurrere ad electionem, &
aſſignationem illius in Epiſcopum Hieroſolymæ,
ut in ea imitarentur formam à Chriſto inſtitutam

pro ordinatione Epiſcopi: ita Hurtado ubi ſupra
cum Vaſquez, & Coninch. *jam. citatis.* Igitur
cum hoc ſit de jure Divino, videtur ut nec diſ-
penſatione ſummi Pontificis, queat fieri conſecra-
tio Epiſcopi à minus, quàm tribus.

Mihi tamen potius verum videtur quod poſſit 9
Pontifex diſpenſare, ut fiat conſecratio, etiam ab
uno tantum Epiſcopo juſtis de cauſis; eo quod
non Chriſtus Dominus, ſed Apoſtoli conſtitue-
runt ut Epiſcopus à tribus Epiſcopis conſecretur
Azor. *inſtit. moral. p.2.lib.3.cap.30. quæſt. 3.* Paulus
Layman. *in Theologia morali lib.5. tract.9.c.5. n.1.*
verſ. *nota.* Sebaſtian. Cæſar. *in relatione de Eccle-*
ſiaſt. hierarch. p.2. diſp.6.§.2. n.8. Barboſa *de poteſt.*
Epiſcopi dicto cap.5. ſub num. 5. & *ſub dicto verſ.*
fieri, idem *de jure Eccleſiaſt. p.1. cap.9. ſub num.51.*
cum aliis etiam dicens poſſe conſtitui authoritate
ſummi Pontificis, ſive generalis Concilii ſeu Eccle-
ſiæ, ut unus Epiſcopus juſtis de cauſis Epiſcopum
conſecret, idem *in cap.2. Trid. ſeſſ.23. n. fin.* qui-
bus addo Dianam *p.8. tract.1. reſ.32.* in verſ. *ſed*
quidquid, cum Tannero *tom.4. diſp.7. quæſt.3. dubio*
3. num.33. Granado *in 3. p. controverſ.9. tract.1.*
diſp.3.§.1.n.5. ubi probat, nam ſi ſolus Petrus à
Chriſto Domino conſecratus ſit Epiſcopus, ipſe
verò reliquos conſecraverit, non potuit non con-
ſecrare ipſe ſolus unum, vel alterum aliorum Apo-
ſtolorum. † Deinde quia pro Anglia diſpenſavit 10
Sanctus Gregorius, cum primum ad fidem con-
verſa eſt, ut conſtat ex ejus reſponſione ad octa-
vam interrogationem Auguſt. *tom. 3. Conciliorum*,
& Gregor. XIII. diſpenſavit etiam cum Patriar-
cha Æthyopiæ. † Et modo in dies ſolet unus tan- 11
tum Epiſcopus conſecrare, ut docet etiam Vaſ-
quez *in 3.p. tom.3. diſp.243. cap.6. n.73.* benè tra-
dunt, & comprobant Solorzanus *de jure Indiarum*
tom.2.lib.3.cap.6.num.38. dicens ut poſſit ab uno
tantum Epiſcopo fieri apud Indos, qui in defe-
ctum aliorum duas Dignitates, vel Canonicos mi-
tratos ſibi in ſocios aſſumat, prout quotidie viſum
eſt fieri in illis partibus; quia Papa poteſt mutare
hanc formam, quamvis fuerit ab Apoſtolis inſtitu-
ta, ut tradunt Hugo, & Præpoſitus *in dict. cap.*
porro, quos ſequitur Gregor. Lopez *in l.28. tit.5.*
p.1. gloſſa 2. Machadus *de perfecto Confeſſore tom.*
2. lib.4. p.6. tract.1. docum.6. num.5. & notat ex
noſtris juribus idem Solorzanus, ubi tradit de-
clarationem ex Farinac. ad Trid. *dict. ſeſſ. 23. c.1.*
Sacra Congregr. Cardinal. ita in ea declaratum
fuiſſe à majori parte Theologorum, qui conſulti
fuerant, & ita Pium V. diſpenſaſſe.

Probatur etiam *ex Canone Apoſt.1.* dum dicitur 12
ibi Epiſcopum debere duobus, vel tribus Epiſco-
pis ordinari, & apud Clementem *lib. 3. conſtitut.*
habetur *cap.2.* quod ſi ad valorem ordinationis non
requiruntur tres Epiſcopi, non eſt ratio aliqua ſuf-
ficiens, ut affirmemus unum Epiſcopum non ſuffi-
cere. Quod etiam ſupponi videtur in Concilio
Arauſiano 1. *cap.21.* dum ſtatuitur, ut ſi duo Epiſ-
copi præſumpſerint aliquem invitum Epiſcopum
facere, uterque Epiſcopus ordinans deponatur, ut
in locum unius ſubſtituatur, qui vim paſſus eſt, &
in locum alterius ordinetur alius, ubi ſupponitur
verè ordinari à duobus Epiſcopis. † Et ſic in Pon- 13
tificali licèt requirantur tres Epiſcopi, unus ſolus
appellatur conſecrator, & alii duo aſſiſtentes, &
ſupponit non eſſe neceſſarios tres Epiſcopos,
alioqui omnes dicendi eſſent conſecratores.

Deinde quia pro varietate temporis, videtur va- 14
riatus numerus Epiſcoporum, nam ut jam dixi *in 1.*
canon.

c.mon. Apoſtol. non requirantur tres, ſed duo, vel tres, & in Concil. Carthagin. 4. *can.* 2. non præſcribitur numerus ternarius, & Sanctus telatus ait à tribus, vel quatuor Epiſcopis eſſe Epiſcopum ordinandum. Ergo evenit ut non ſit ex Chriſti Domini inſtitutione multiplicitas Epiſcoporum,
15 ſed Eccleſiaſticum præceptum. † Tum etiam quia Clem. Roman. *lib. 8. conſtitut. cap.* 17. refert hanc Sancti Simonis conſtitutionem: *Ego Simon Cananeus conſtituo à quot Epiſcopis, debeat ordinari Epiſcopus, ſcilicet à duobus vel tribus Epiſcopis. Sin verò aliquis ab uno Epiſcopo ordinatus fuerit, tum is, qui ordinatus. tum is, qui eum ordinaverit deponatur; quod ſi neceſſitas coegerit ab uno ordinari, quod propter perſecutionem, aut aliam cauſam plures adeſſe non poſſunt, afferatur decretum commiſſionis plurium Epiſcoporum.* Qua conſtitutione videtur etiam extra caſum neceſſitatis eſſe validam ordinationem ab uno Epiſcopo factam, cum ob talem defectum tantum poſuerit Simon depoſitionis pœnam.

16 Et confirmatur ultimo; tum quia Baptiſmus ab uno Miniſtro eſt validus; quia applicatur ſufficiens materia, & ſufficiens forma; ergo idem erit in propoſito. Deinde quia materia ſcilicet impoſitio manuum, & prolatio formæ poteſt ab uno ſufficienter applicari, nec ſi plures concurrant applicant aliquid novum; ergo valida erit ordinatio, etiam ab uno, ſolo, ut tenent jam relati, quibus addo Arcadium *lib. 5. cap. 5.* Ochogaviam *de Sacram. tr. unico de Ordine quæſt. 7. num.* 14. Granadum *in 3. p. controverſ. 9. tract. 1. diſp. 3. §. 1. num.* 7. Paludanum apud Sylveſtrum *verbo Conſecratio* 1. *num.* 1. Armillam *eodem verbo*, D. Antoninum *p. 3. tit. 14. cap.* 19.

17 Quare à fortiori dicendum eſt, ut Pontifex etiam extra caſum neceſſitatis queat diſpenſare, ut ab uno, vel duobus tantùm Epiſcopis conſecretur, & ordinetur Epiſcopus ex notatis ſupra in verſ. *mihi tamen*; & ſic legimus feciſſe Auguſtinum Epiſcopum Cantuarienſem ex commiſſione D. Gregorii
18 ad interrogationes ipſius Auguſtini. † Verùm non poterit Papa ſimplici ſacerdoti committere hanc conſecrationem, ut tradunt Coninch. *de Sacram. diſp. 20. dub. 9. n.* 86. Alzedus *de præminentia Epiſcopalis dignitatis p. 2. cap. 5. num. 8. in princ.* Barboſa *in paſtor. diſt. p. 1. tit. cap. 5. num.* 5. ſub dicto verſ. *Fieri*, & Sebaſtianus ad utramque partem diſputat noviſſimè Diana *p. 12. reſ. 22. tract.* 1. hanc amplectens; etſi Dicaſtillus *tom. 1. tract. 3. diſp. unica*, *dubio* 11. *num.* 111. & 113. Philoſophando dicat in neceſſitate poſſe ſacerdoti committi, & hoc non eſſe diſpenſare.

19 Sed ut unus queat Epiſcopus conſecrare in caſu neceſſitatis, juſtiſque de cauſis, media Pontificia diſpenſatione tenendum eſt, ut etiam comprobatur ex facto Gregorii XIII. qui diſpenſavit cum Patriarcha Æthiopiæ; & tenet Sel. *in ſelectis canon. cap. 2. num.* 20. ubi atteſtatur fuiſſe conceſſum per ſacram Congreg. rituum 2. Octobris 1601. electo Uſſelem in Sadina ut poſſit conſecrari Epiſcopus a duobus Epiſcopis, & alio in dignitate conſtituto, propter paucitatem Prælatorum in dicta Inſula, & repetit *in collect. Bullaris*; verb. *conſecra-*
20 *ri ut poſſit.* † Et ibi in fine ait quod ſolus Papa ordinando videtur diſpenſare tali forma requiſita in textu noſtro de tribus Epiſcopis, ubi alia dicit quæ ex dictis intelliguntur.

21 Et ſic non obſtant jura in contrarium adducta, quibus ex dictis facilè reſpondetur, non textus *in dicto cap. porro* 66. *diſt* quia forma ibi non accipitur pro ſubſtantia rei, ſed tantùm pro ritu, ſeu cæremonia, quam Apoſtoli ſucceſſoribus relinquere volebant. † Nec enim forma ſemper conſetur ſub- 22
ſtantialis, ſed tantum illa, quæ vel ex materia ſubjecta, vel ex mente conſtituentis talia apparet ex ſententia gloſſæ ultimæ, *cap. cum deſideres de ſent. excomm.* † Minuſque obſtant jura *hic.* & *in cap.* 23
Archiepiſcopus 66. diſt. cum aliis quæ aliquando aſſerunt aliter factam ordinationem irritam eſſe; quia intelligi debent; non quantum ad veritatem Sacramenti, ſed quoad executionem officii paſtoralis, ut optimè declarat gloſſa *in dict. cap. Archiepiſcopus*, quid dicant Durand. & Antonius Auguſtinus relati *ſupra*, & tenet Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. dict. cap. 9. n. 51. in fine.* † Nec obſtant Pauli 24
locus *ad Thimot.* 4. nec Anicetus Papa *cap.* 1. *ad Epiſcopos Galliæ*; quia etſi à principio naſcentis Eccleſiæ tribus Epiſcopis ordinaretur Epiſcopus, non inde ſequi factum eſſe ex Chriſti inſtitutione, ut agnoſcunt adducti jam pro noſtra ſententia. Et ultra dicta leges quæ noviſſimè congerit Diana *p.* 12. qui *reſol.* 29. poſtquam *reſolut.* 27. & 28. diſputaverit, num conſecratio de jure Divino à tribus requiratur, *in reſolut.* 29. dicit eſſe de jure Divino, & *reſ.* 30. diſputans an in caſu, quo requirantur de jure Divino tres Epiſcopi, poſſit in caſu neceſſitatis Papa diſpenſare; & *reſ.* 31. exemplis demonſtrat ſæpius Pontifices diſpenſaſſe ſuper numero Epiſcoporum in Epiſcopi conſecratione: alia, quæ pro complemento deſideres, videbis latè *in ipſis* Dianæ *locis jam adductis*, ubi quam plures DD. affert.

Ad tertiam quæſtionis partem, an per conſecra- 25
tionem Epiſcopus contrahat vinculum cum Eccleſia, videtur affirmativè reſpondendum, per verba textus *in cap. inter corporalia de traſlatione Epiſcopi*, ibi: *Cum ergo fortius ſit ſpirituale vinculum, quam carnale, dubitari non debet, quin omnipotens Deus ſpirituale conjugium, quod eſt inter Epiſcopum, & Eccleſiam, ſuo tantum judicio reſervaverit, diſſolvendum*; & ſic docere videtur Calixtus *in Epiſtol. 2. ad omnes Galliarum Epiſcopos cap.* 3. relatus *in cap. ſicut 7. quæſt.* 1. Itaque Vaſquez *in 3. p. tom. 3. diſp. 243. cap. 1. 3. & 5.* aſſerit vinculum, quo Epiſcopus ligatur Eccleſiæ ſuæ eſſe indiſſolubile jure Divino, & naturali, idem tradunt Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 29. q. 3.* verſ. *quæſtio igitur eſt*, Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n.* 257. † Cum ergo per verba relata *cap.* 26
inter corporalia, deducant Doctores communiter valere argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, ut multis probat ibi Barboſa *n.* 4. idem *in tract. de locis communibus*, argum. juris *loco* 70. Zened *quæſt. pract. can. lib. 1. quæſt. 35. num.* 2. Tuſchus *tom. 1. litt. A*, *concluſ. 506. n. 2.* & *concluſ. 507. num.* 18. Anton. Genuenſ. *in pract. Eccleſiaſticis*, *quæſt. 138. n. 2.* & *quæſt. 261. n. 2.* & *quæſt. 778. num.* 2. Gomez *in l. 29. Tauri num.* 14. & alii infiniti; ſed illo textu probari per verba ibi, *Spirituale conjugium, quod eſt inter Epiſcopum, & Eccleſiam*, Chriſtum Dominum matrimonium hoc ſpirituale ſuo Judicio reſervaſſe, ſicut, & carnale; atqui matrimonium carnale factum fuit indiſſolubile per diſpenſationem, juxta illud Matth. *Quos Deus conjunxit, homo non ſeparet*, de quo *in cap. litteras de reſtitut. ſpoliat. in cap. quarto*, & *in cap. gaudemus de divortiis*; ergo & ſpirituale.

Verùm cum quotidie videamus fieri Epiſcopo- 27
rum tranſlationes, quæ utique fieri non poſſent, niſi vinculum cum priori Eccleſia diſſolveretur, alioquin

alioquin non fieret translatio, ſed multiplicatio Epiſcopatuum in eadem perſona, ſequitur ut nullomodo ſit dicendum eſſe illam indiſſolubilitatem de jure divino, ut doeent Doctores *in dicto cap. inter corporalia*, *& in cap. licet de tranſlat. Epiſcopi*, ubi Cardinal. *n.* 1. *&* 3. Imola *n.* 2. Abbas *n.* 3. *&* 4. & ex Theologis Petrus Ledeſma *de matrim. quæſt.* 53. *art.* 3. *poſt concluſ.* 3. verſ. *ſed ut hac*, Sanchez *eodem tract. diſp.* 28. *n.* 13. Suarez, *de religione tom.* 3. *lib.* 1. *cap.* 16. indiſtincte tenentes vinculum, quo Epiſcopus ligatur Eccleſiæ jure tantum humano, ſeu Eccleſiæ confirmari; quia ſi hoc vinculum eſſet jure divino indiſſolubile, vel eſſet Jure Divino, vel naturali: de primo non extat locus; de ſecundo etiam patet, quia ex ſola ratione naturali fundamentum talis Juris Divini minimè oſtendi poteſt, & ex traditione Eccleſiæ contrarium conſtare; cum igitur matrimonium ſpirituale non ſit reſervatum lege divina in ſenſu literali ipſi Chriſto, ut carnale eſt, non mirum erit ſi illud Pontifex facilè diſſolvat, non verò carnale, ut tradit Barboſa *in diſt. cap. intra corporalia ſub num.* 6. *circa finem.*

28 Non inquam obſtant jura in contrarium adducta, nec ſimilitudinem de matrimonio ſpirituali ad carnale; quia reſpondetur loqui per quandam ſimilitudinem ad matrimonium carnale; quia comparatio illa cum matrimonio, non eſt per convenientiam univocam, ſed per quandam proportionalitatem; & ſic non eſſe neceſſarium, ut in omnibus proprietatibus æqualitatem, aut ſimilitudinem teneant, & maximè indiſſolubilitate naturali
29 vinculi. † Nec obſtat textus *in diſt. cap. inter corporalia*, dum ait Deum ſibi reſervaſſe hujus vinculi Epiſcopalis diſſolutionem; quia facilè reſpondetur ex verbis ibi ſequentibus, *Non enim humana, ſed potius divina poteſtate conjugium ſpirituale diſſolvitur, cum per tranſlationem, depoſitionem, aut ceſſionem authoritate Rom. Pont.* (*quem conſtat eſſe Vicarium Jeſu Chriſti*) *Epiſcopus ab Eccleſia removetur*; ergo eo modo, quo diſſolvitur illud vinculum authoritate Divina, id eſt, authoritate divinitus data Vicario ſuo, nam ſicut Deus ſolvit per ſuum Vicarium; ita per eundem reſervavit. Quo in ſenſu explicant Doctores textum illum dicentes tria illa eſſe reſervata Romano Pontifici, non tam conſtitutione canonica, quàm authoritate Divina; quia ipſa conſtitutio canonica in authoritate Divina fundata eſt: ita etiam expendit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p. cap.* 9. *n.* 72. & latè agens etiam explicat Sebaſtian. Cæſar *de Eccleſiaſt. Hierarch. p.* 1. *diſp.* 6. *de Epiſcopis* §. 2. *num.* 24. ſic exponendum illud dicterium inter Epiſcopum, & Eccleſiam contrahi conjugium ſpirituale.

30 Et licèt diſſolubilitatem matrimonii carnalis conſummati a Pontifice fieri dixerint Socinus *conſ.* 28. *col. penult. volum.* 1. Cagnolus *in l. actus*, *ff. de regul. jur. in* 4. Baldus *in cap. lator, de re Judic.* *Sylva nupt. p.* 20. Andreas *in regula actus legitimi de reg. jur. lib.* 6. Decius *in cap. qua in Eccleſiarum col.* 5. *de conſtitut.* Gratus *conſ.* 1. *n.* 31. *vol.* .. quaſi tunc non homo ſeparat à Deo conjunctos, ſed ipſe Deus; quia parum refert, inquit Bernard. *lib. de diſpenſat. & præcept. col.* 4. an nobis Deus ſuam voluntatem exponat per ſe ipſum, vel per ſuos Agelos, aut per ſuos Viacarios: tamen clarè decipiuntur ex his; quæ latè notavi *ſub dicto cap. litteras de reſtit. ſpoliat.* quia qui homini poteſtatem denegavit ſeparandi ſic à Deo copulatos Pontificem maximum excluſit; quod homo eſt; & ideo contra eos verior ſententia eſt, communis Doctorum opinio eorum, quos refert, & ſequitur Sanchez omnino videndus *de matrim. lib.* 2. *diſp.* 14. & probatur *ex dicto cap.* 1. *inter corporalia* per illa Verba, *quos Deus conjunxit*, de quibus etiam *in dicto cap. quanto*, & *cap. gaudemus de divortiis.*

Nec itidem ex verbis ibi: *Quos Deus conjunxit*, 31
colligi debet doctrina etiam ad matrimonium ſpirituale; quia per illa Verba, quatenus ad hoc ſpirituale matrimonium tantum indicatur reſervaſſe ſibi Dominum ſolutionem, non in ſenſu litterali, ſed morali; qui ſenſus licèt in ſacra Scriptura à Spiritu Sancto intentus ſit, non tamen facit efficax argumentum ad probandum aliquid eſſe legis
Divinæ obligatoriæ. † Nam ſolent Pontifices uti 32
ſacræ Scripturæ teſtimoniis in ſenſu morali ad propria decreta confirmanda, ut patet in materia pluralitatis beneficiorum, de qua infra *in cap. de multa* 28. *de præb.* cum ad probandum aliquem non poſſe habere duo beneficia adducunt verba Pauli, *Oportet Præsbyterum eſſe unius uxoris virum*, & Chriſti *nemo poteſt duobus Dominus ſervire*; quæ verba in ſenſu litterali longè aliud ſignificant: ſic & *in extravag. unam ſanctam Eccleſiam, de majorit. & obed.* quam latè expendit *ſub p.* 1. textus *in cap. novit.* 13. *de Judic.* adducit Boniſac. VIII. Verba Chriſti duobus gladiis in ſenſu morali ad ſummam poteſtatem ſtabiliendam, cum litteralis aliud eſſet, ut ſacri Doctores in eundem locum explicarunt, tradit Barboſa *in dicto cap. inter corporalia ſub dicto num.* 6. & expendunt Caſtrus *de hæreſi lib.* 1. *cap.* 3. D. Thomas *p.* 1. *q.* 1. *art.* 10.
† Ex quo principio quod debet retineri ad varia 33
Jura Canonica declaranda, ſequitur dicendum, ut cum matrimonium ſpirituale, non ſit reſervatum lege Divina in ſenſu litterali ipſi Chriſto, ut carnale eſt, non eſſe mirum, ſi illud ſummus Eccleſiæ Præſul facile diſſolvat, non verò carnale. Et noviſſimè videbis quæ latè adducit Diana *p.* 12. *tr.* 1. *reſ.* 51. dum agit de ea quæſtione, an in conſecratione Epiſcopi contrahatur matrimonium ſpirituale cum Eccleſia, ubi affirmat. Nec obſtare ait ſi dicatur matrimonium ſpirituale conſiſtere minimè poſſe inter Epiſcopum titularem, & Eccleſiam in patribus Infidelium; quia revera titularis eſt verus Epiſcopus, ut patet ex Concilio Calcedon. *can.* 6. quod ſufficit, etſi non deſerviat Eccleſiæ, & *reſ.* 77. latè.

Ad ultimum de forma præfatæ conſecrationis, 34
cum Barboſa jam hodie ex modernis de ſingulis actibus, & cæremoniis loquatur longè *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *diſt. cap.* 19. *à num.* 53. *ad* 70. melius, & uberius *in Paſtorali* 7. *p. tit.* 1. *cap.* 5. *à dicto n.* 5. in verſ. *circa proceſſum*, ubi qualiter fieret in primitiva Eccleſia, proſequutus bene *uſque ad num.* 23. ubi *in verſ. voluit*, ponit modum ſuæ nominationis per Regem noſtrum Philippum IV. ad Eccleſiam Urgent. Regni Neapoli, & ad litteram Epiſtolam Regiam ad Pontificem Innocent. X. & deinde dicit de tremendo examine, quod paſſus & coram Præsbyteris, Cardinalibus, ut conſecraretur Epiſcopus, ibique de hac quæſtione ad ſaturitatem leges; ideo non ago longè: & breviſſimè repetit Franciſcus Otiz de Salzedo *in ſua curia Eccleſiaſtica fol.* 8. *littera B*, ibi: *Conſecraçion de obiſpo con teſtimonio de ella*: alia leges apud Diana. *ſub dict. p.* 12. *tract.* 1. quæ conducunt in diverſis reſolutionibus, & applicabis quæ dixi ſupra *in q.* 15. *de electione q.* 6. *verſ. ad quartam.*

QUÆS-

QUÆSTIO II.

An ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponcret manus ſuper caput conſecrandi, vel non proferret formam Accipe Spiritum Sanctum *conſecratio eſſet invalida. Et an ſi aliquis non Sacerdos, ſeu infans, ſeu ante legitimam ætatem conſecraretur Epiſcopus conſecratio eſſet invalda, ſeu ſic conſecratus aliquam incurreret cenſuram; ubi de fæmina, & Hermaphrodita. An conſecratio Epiſcoporum Græcorum differat à Latina. Et an Epiſcopus aliquâ cenſurâ innodatus validè conſecret aliquem in Epiſcopum.*

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio Epiſcopi ut validè fiat debet eſſe à tribus Epiſcopis neceſſariò per rationes,* num. 2. 3. *ſed verius eſt ut conſecratio potius ab uno fiat, ut à* num. 4. *Contra Hallier cui reſpondetur,* n. 6.

4 *Conſecrantium Epiſcoporum duo conſecrationi interventores dicuntur coadjutores conſecrantis Epiſcopi.*

5 *Conſecratores duo ex tribus non imponentes manum ſuper caput conſecrati non efficiunt conſecrationem irritam; ſeu non proferentes formam.*

7 *Epiſcopus unus principaliter totam conſecrationem perficit alii ſunt quaſi coadjutores.*

8 *Conſecrari Epiſcopus poteſt ſecundum quoſdam qui nondum eſt præsbiter,* & n. 9. *Sed verius eſt contra à* n. 10.

10 *Characteris præsbiteratus, & Epiſcopatus eſt ſubordinatio eſſentialis ſicut inter characterem Baptiſmi, & confirmationis,* n. 11, 12. & 13.

13 *Homo prius eſt eſſentialiter in naturalibus quàm alterius hominis pater per generationem.*

14 *Epiſcopus eſt Præsbyter & Sacerdos perfectus & ſummus.*

15 *Epiſcopatus & præsbyteratus ordo continet connexionem qui tantum differt ſicut perfectum, & minus perfectum.*

16 *Ordines ſacri ſunt inter ſe diſtincti qui de per ſe aſſumpti imprimunt characterem, & vide* ſub n. 8. 9. & 10.

17 *Conſecratus Epiſcopus nondum præsbiter nequit præsbyteros ordinare nec miniſtrare in aliis ordinibus non ſuſceptis.*

18 *Infans ordinatus in Epiſcopum num validè, & de Epiſcopo ordinante ipſum remiſſivè.*

19 *Conſecratus Epiſcopus ante legitimam ætatem nullam in jure incurrit ſuſpenſionem ſicut alii ordinati in ſacris,* n. 20. & 21.

20 *Suſpenſionis pœna generaliter lata non ſe extendit ad Antiſtites.*

22 *Pii II. Conſtitutio componens pœnam ordinatis ante legitimam ætatem non comprehendit Epiſcopos.*

23 *Cap.* cum in cunctis, de electione:

24 *Conſecratus Coadjutor Epiſcopi ante legitimam ætatem nec cenſuram, nec ſuſpenſionem incurrit*

25 *Electio Epiſcopi ante annos* 30 *eſt invalida non ſic illius poſtulatio; ubi de ratione differentia.*

26 *Conſecratus Epiſcopus ante annos* 30. *etſi ſuſpenſionem non incurrat peccat tamen lethaliter.*

27 *Peputiani hæretici exiſtimarunt fæminas ex Chriſti inſtitutione eſſe capaces ordinis Eccleſiaſtici etiam Epiſcopatus.*

28 *Fæmina etſi poſſet eſſe profeſſiſſa ut probatur exemplis. Sed fieri clerica & ordinari, ut* num. 29. & 30. *ubi quod reprehendit Leo Papa IX. Creatos Patriarchas aliter.* & n. 35. *ubi differentia ratio.*

31 *Excommunicati & irregulares illicitè ordines ſuſcipiunt, fæminæ autem nulliter.*

32 *Joanna Anglicana fæmina ex communi dicterio fuit ad Pontificatum aſſumpta per duos annos, ſed exploditur,* n. 33. *eo quod Joannes Papa VII. Imperatus à fæmina Joanna: ſic vocari cœpius eſt, fuit tamen alia Joanna Patriarcha Conſtantinopolitana creata. Vulgò Papiſſa dicta, ut* n. 34.

35 *Paulus ad Galatas* 3. *relatus*, num. 28. *ibi:* Chriſto Jeſu maſculum, & fœminam unum eſſe.

36 *Fæmina Diaconiſſa ordinata non ad munus Eccleſiaſticum, ſed ad curam cæterorum, inter quas aliæ fuerunt Subdiaconiſſa, alia Præsbytera, alia Epiſcopa, ſic dicta non ob officium, ſed quia uxores virorum, &c. ut* n. 37.

38 *Fæminæ nullo tempore potuerunt in Epiſcopos eligi aut conſecrari. Quid de Hermaphrodita,* n. 39. remiſſivè.

40 *Græcorum conſecratio in ſubſtantia non differt à Latina. Sic nec Sacerdotum ordinationibus, ut* n. 41. & 42.

42 *Evangeliorum liber in principio non potuit eſſe materia ordinationis, ſicut nec Epiſtolarum, & exorciſmorum.*

43 *Evangelium prædicare competit Epiſcopo ex vi ſuæ ordinationis.*

44 *Epiſcopus hæreticus, cenſura innodatus validè ordinat ſi habeat debitam Eccleſiæ intentionem, ut* n. 45.

46 *Cap.* nullum 9. q. 2. *relatum*, n. 45. *cap.* Eccleſia, *& alii canones* q. 1. & 9. q. 1.

47 *Ferre nullus poteſt in jure quod licitè nequit facere.*

48 *Eccleſia poteſt irritare benedici calices, altaria, & alia id genus ab Epiſcopo hæretico, excommunicato & ſuſpenſo, ſed non ordinationes adhibita Eccleſiæ intentione.*

AD primam quæſtionis partem; an ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput ordinandi vel non proferret formam *Accipe Spiritum Sanctum*, conſecratio eſſet invalida? Et pro affirmativa ſententia videtur facere textus *in cap. ne Epiſcopus*, ibi: *Sine tribus, hoc tit.* ubi requiritur quod aſſiſtant conſecrationi, Et adjuvent ſaltem tres Epiſcopi, & per gloſſam, *ibi*: Et Henriq. *in ſumma lib.* 10. *c.* 14. §. 1. Paul. Comitol. *Reſponſ. moral. lib.* 1. *q.* 48. *n.* 15. exiſtimant ut alias non ſit conſecratus & Azorius *p.* 2. *lib.* 3. *c.* 30. *q.* 3. dum dubitat; an quilibet trium Epiſcoporum manus imponentium & Evangelii codicem tenentium conſecret; & refert eſſe aliquos tenentes nullum per ſe ſolum conſecrare, ſed omnes tres ſimul; ſicut cum tres trabem portant, trahuntur, nullus eorum per ſe 1

ſolus

ſolus id facit, ſed omnes ſimul & conjunctim: ſic
2 gloſſa *in cap. Epiſcopus diſt.* 23. † Quare Marchinus
de ſacramento Ordinis tract. 5. *p.* 2. *cap.* 12. *num.* 8.
ait, ut licèt unus ſolus ex tribus conſecrationem
perficiat & alii duo ſint aſſiſtentes, ut colligitur ex
Pontificali in quo unus ſolus dicitur Conſecrator;
tamen ex eodem Pontificali conſtare omnes tres il-
los Epiſcopos debere ſub præcepto ſimul manus
ſuper caput Epiſcopi ordinandi imponere; & ſi-
mul verba proferre; materiam, & formam in ſimul
conſecrando applicantes; addens quod etſi unus
dicatur Conſecrator & alii aſſiſtentes hoc non oria-
tur; quia omnes tres ſimul non conſecrent; ſed quia
unus, nempe Metropolitanus eſt principalis Conſe-
crator, & ipſe ſolus omnes fere cæremonias perficit
3 † & Hallier *de ſacris electionibus p.* 2. *c.* 2. *art.* 1. §. 5.
num. 33. *ait ut* quamvis in Pontificali Romano unus
dicatur conſecrator reliqui vocentur aſſiſtentes,
hoc non convincere unum dumtaxat eſſe neceſſa-
rium Miniſtrum qui ſolus conſecrationem peragat;
nam cum ſimul ſuper caput ordinandi Evangelium
teneant, omnes manus imponant, omnes verba
conſecratoria proferant; ſic omnes Conſecratores
dici poſſe, cum in iis ſolum conſecratio ſubſtan-
tialiter conſiſtat: & alia addens, Marchinus con-
cludit ex Cypriano, nam etſi unius Sacramenti
unus dicatur miniſter; tamen hoc eſſe verum de
unico totali miniſtro, non partialibus, qui omnes
agant per modum unius ut ſpecialiter in ordina-
tione ſervatum fuit, cum & à pluribus miniſtris
Epiſcopi in unam cauſam convenientibus ſacra-
rentur, & tam conſecrati in Epiſcopos quàm in
Præſbiteros conſecratoribus ſuis concelebrarent
ad unitatem Eccleſiæ ſervandam quæ in Epiſco-
porum unione inter ſe & adhærentia populi cum
Epiſcopi præſertim conſiſtit.

4 Sed quia reſolutio hujus difficultatis multum de-
pendet à dictis ſuprà *quæſt.* 1. *à n.* 1. verius dicen-
dum exiſtimo ut unus totam conſecrationem effi-
ciat alii inquam ſint coadjutores; ut docent Sylveſ-
ter *in verbo conſecratio* 1. *num.* 1. ut docuerunt Hoſ-
tienſis & Gofredus ab eo relati Nicolaus Iſambert
in 3 *p. D. Thomæ de Sacram. Ordinis diſp.* 6. *art.* 1.
qui dixit duos Epiſcopos aſſiſtentes propriè, & in
rigore non eſſe Miniſtros ordinarios conſecrationis
Epiſcopalis, ſed ſolum Conſecratores. Fragoſus *de
regim. Reipublic. Chriſtianæ tom:* 2. *lib.* 8. *diſp.* 18. §.
15. etenim ut *in dicta quæſt.* 1. *à num.* 1. dixi, potius
eſt, ut dependeat munus conſecrationis per tres E-
piſcopos à jure poſitivo Eccleſiaſtico ut ibi latè
5 probavi. † Quare & conſequenter dici debere in
puncto noſtri dubii, ut duo alii, Epiſcopi coadjuto-
res non imponentes manus, aut Evangelia ſuper
caput conſecrandi ſeu non proferentes formam
dictam *Accipe Spiritum Sanctum*, non efficiant con-
6 ſecrationem irritam in his deficientes. † Nec obſtat
Hallier *ubi ſupra dict. art.* 1. §. 4. *num.* 19. quatenus
adducit ut Epiſcopi aſſiſtentes principali Conſe-
cratori materiam exhibeant, & verba Conſecratio-
nis proferant, ſicque debeant, pertinere ad ſubſtan-
tiam conſecrationis; ut videtur ſentire gloſſa & Hu-
go *in dict. c. Epiſcopus* 23. *diſtinct.* quia reſpondeo
ut quemadmodum Sacerdotes qui ſimul cum Epiſ-
copo ſacrificant materiam præſentem habent quam
conſecrant dum ordinatur; eodem modo quo E-
piſcopus, & Conſecratoria, ſeu tranſmutatoria
verba panis, & vini in corpus ac ſanguinem Chriſ-
ti cum Epiſcopo quoque celebrante proferunt nec
tamen ad ſubſtantiam conſecrationis corporis, &
ſanguinis Chriſti eo ſenſu ſpectare dici poſſunt
quaſi ipſi ad eam neceſſarii ſint, ſic in noſtro caſu;
etſi omnes tres illi Epiſcopi verba proferant, & ma-
teriam cum conſecratore exhibeant ſive conſecra-
tionem ipſam omnes, & ſinguli indiviſim operen-
tur nihilominus non dicentur ſic conſecrationi ope-
rantes ad neceſſitatem conſecrationis eſſe requiſitos
aut non ab eorum uno validè perfici poſſe, quæ ſi-
ne dubio vera ſunt inter Doctores putantes terna-
rium Epiſcopum eſſe tantum de neceſſitate præ-
cepti; ut refert Diana *p.* 12. *tract.* 1. *de Conſecratio-
ne Epiſcoporum reſ.* 45. etſi referat Contreras *in
ſcriptura contra Conſecrationem Epiſcopi de Para-
guai art.* 1. *dubio* 1. *num.* 3. & cum eo Diana in caſu
contingenti modo relato iterandam eſſe ſub condi-
tione conſecrationem Epiſcopi quod an ſit præciſè
neceſſarium infra recognoſces ex his quæ ſcribo *in
tit. & cap.* 1. *de Sacram. non iterandis*, noſtram e-
tiam ſententiam præter alios ſequuntur Paz Jorda-
nus *tom.* 1. *lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 24. † Sanchez *in opuſ-* 7
culo tom. 2. *libro* 7. *cap.* 1. *dub.* 15. *num.* 17. notan-
ter dicens quod unus Epiſcopus principaliter to-
tam conſecrationem perficit & alii ſunt quaſi coad-
jutores, ſecundum Hoſtienſem, & Gofred. nec aliud
dixerunt Henriquez, & Paul. Comitol *ſupra*; imò
nec colligitur *ex dict. cap. ne Epiſcopi hoc tit.* pro
prima opinione adductis nam etſi conſecratio fiat à
tribus non inde præciſè ſequitur ut omnes ſint de
ſubſtantia ut hic adverto.

Ad ſecundam quæſtionis partem quæ nonnulla 8
continet dubia, dico primo ut licet ſit non rarum
controverſum an non Præsbiter queat in Epiſco-
pum ordinari, & conſecrari, Canoniſtæ Doctores
exiſtimant verè Epiſcopum ordinari illum qui ad-
huc Sacerdos non ſit; ſic ut nihilominus valeat con-
ſecratio & eſt eorum ratio quia & ſimili modo ve-
rè ordinati manent etiam alii, qui per ſaltum or-
dinantur etiam in ſacris. etſi pœnis plectantur:
nam quemadmodum per ſaltum promotus valet
in aliis ordinibus, quia non eſt eſſentialis ſubor-
dinatio inter characteres ejuſmodi ordinum ſic
ut nihil referat quinam illorum ordinum prior con-
feratur ad illorum validitatem præciſè ſpectatam;
ergo cum exiſtiment Canoniſtæ quod in Epiſco-
po poteſtas ordinis Pontificia à poteſtate Sacer-
dotis omnino diſtinguatur; cum ſit poteſtas ob-
eundi aliud omnino quàm quod efficit poteſtas Sa-
cerdotis; quia poteſtates diverſorum effectuum pe-
nitus diſtinguntur; ſequitur ut ſi quis qui non ſum
Præsbiter creatus eſt ſacretur Epiſcopus, recipiat
Pontificiam poteſtatem; etſi non uſum & adminiſ-
trationem. † Præterea quia ipſi exiſtimant ſolo 9
Jure Canonico requiri ordinem Præsbiteratus ut
aliquis conſecretur Epiſcopus, ergo ſi nondum
Sacerdos ſacretur, non erit cur verè dicatur con-
ſecratus Epiſcopus cum illa juris prohibitio ne-
queat impedire effectum conſecrationis ob non re-
ceptum Sacerdotium; ſic docent Joannes Andreas
Hoſtienſ. Abbas, Germinian. & alii partim *in c.* 1.
de Clerico per ſaltum promoto, partim *in c. ex litte-
ris de exceſſibus Prælator.* Covar. *lib variar. reſol.
cap.* 10. *num.* 15. ex eo etiam probantes, nam qui
ante Diaconatum acceptum conſecratur Sacerdos
verè Præsbiter fit; conſequens ſacerdotis poteſ-
tatem cum ordines ſacri ſint inter ſe diſtincti, &
fulcitur ex alia etiam opinione Canoniſtarum de
qua ſignavi ſuprà *in principio Rubricæ hujus tit.* in
verſ. *ex dictis*, *à num.* 10. dum egi de dubio an
Ordines ſint ſeptem, ut docent Theologi an in-
quam novem, ut Canoniſtæ affirmant.

Sed quidquid in Rubrica relata pro Canoniſtis 10
urgeat

Digitized by Google

urgeat habita diſtinctione quam ego ibi poſui, reſ-
pondeo ad dubium præſens ex communi Theolo-
gorum ſententia, taliter ad conſecrationem Epiſ-
copi prærequiri Præsbyteratum ut quiſquis jam
Sacerdos non ſit ſi conſecretur Epiſcopus, conſe-
cratio ſit invalida; probant cum infinitis Sanch. *in
opuſcul. tom. 2. l. 7. c. 1. dub* 14. *n*. 8. Valentia & Nun-
nus quos citat Candidus *tom. 4. diſp. 4. art. 1. dub. 4.*
Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 1. q. 13.*
cum Heſvaldo, Palno, Hurtardo, & aliis: Narchi-
nus *de hoc Sacram. part. 1. cap. 11. n.* 20. Diana *p.*
12. *tract. 1. reſol.* 53. & alii Theologi communiter,
tum quia inter characterem Epiſcopatus, & Præs-
byteratus eſt ſubordinatio tam eſſentialis quàm in-
11 ter characterem Baptiſmi, & Confirmationis, † ita
ut quemadmodum qui caret Baptiſmo aquæ non
poteſt validè recipere Sacramentum Confirmatio-
nis quantumque ei applicentur eſſentialia; tam ex
parte materiæ, quàm formæ & intentionis miniſtri
requiſita hoc ſolo quod character Confirmationis
prærequirat eſſentialiter in ſuo ſubjecto characte-
rem Baptiſmi; ut dico infra *in titulo de Sacra unc-*
12 *tione*. † Sic etiam nec conſecretur Epiſcopus vali-
de qui caret charactere Præsbyteratus, cùm prius
ſit eſſe Sacerdotem quàm habere poteſtatem gene-
13 randi, ſeu creandi Præsbyteros, † ſicut in natura-
libus prius eſt eſſe verè, & eſſentialiter hominem
quàm verè, & propriè eſſe alterius hominis patrem
per generationem, ut docuit hac ratione Iſamber-
tus *in 3. p. D. Thom. tom. de hoc Sacram. diſp. 1. art.*
14 3. † Tum etiam quia Epiſcopus eſt Præsbyter, &
Sacerdos perfectus & ſummus, ergo ſicut non po-
teſt eſſe magnus, & vehemens calor, ſic nec per-
fectus Præsbyter quin ſit Præsbyter.

15 Nec tunc obſtat dicere quod poteſtas Ordinis in
Epiſcopo diſtinguatur à poteſtate Præsbyteri; quia
reſpondeo, ut quamvis hæ duæ poteſtates diffe-
rant inter ſe, ſecundùm ea quæ dixi *in dict. Rubri-
ca bujus tituli à num.* 10. tamen quia ibi dixerim
Epiſcopatus ordinem latgè ſumptum eſſe idem ac
Sacerdotium ideo dici debere, talem inter ſe con-
nexionem habere, ut Epiſcopatus ordinatio ſit Sa-
cerdotii & Præsbyteratus extenſio, ut *ibi* dixi. Diſ-
ferunt ergo tantùm ſicut perfectum & minus per-
16 fectum, † quod locum non habet in aliis ordini-
bus, in quibus, quia poteſtates ſunt omnino di-
ſtinctæ, nec ſe habent ſicut perfectum & minus
perfectum, ob quod fundamenta contrariæ ſenten-
17 tiæ diluuntur, † imò & ipſi Canoniſtæ fatentur, ut
tradit Covar. *dict. lib. 1. var. cap.* 10. *n.* 16. *ad finem*,
cum gloſſa *in dict. cap. 1. de elec. per. ſaltum prom. in
verbo miniſtrare*, quod ille qui nondum Præsbyter
conſecratur Epiſcopus, nequit Præsbyteros ordi-
nare cum ipſe Præsbyter non ſit; imò nec poſſit
miniſtrare in aliis ordinibus ſacris quos nondum
receperit, imò nec talis ſic ordinatus Epiſcopus
conferre ordinandis ordinem ſacrum ſive Diaco-
natus aut Subdiaconatus quo nunquam fuit in-
ſignitus, per textum *in cap. gratia 1. quæſt.* 1.

18 De infante enim conſecrando in Epiſcopum; ut
legitimum præbeas reſponſum, leges quæ infra di-
co *in Rubrica de ætate & qualitate ordinand.* in ver-
ſic. *deinde dico*, ubi an infans queat ordinari ab
Epiſcopo in minoribus ordinibus, ſive in majo-
ribus ſacris, item & de noſtro dubio, ibi, *quæſt.
1. in verſ. ad tertiam*, dum ego de illo dubio an
Epiſcopus in Epiſcopum ordinans infantem ante
rationis uſum validè illum ordinet.

19 De ordinato Epiſcopo ante legitimam ætatem,
latiſſimè dico infra *in Rubrica de ætate & qualitate
ordinand. ſub. quæſt. 2. iu toto verſ. ad tertiam*, nunc
verò cum dubium ſit an conſecratio Epiſcopi ſic
valida ante legitimam ætatem, & huic dubio ſatiſ-
faciens ex aſſignatis de puero infante, reſtat nunc
reſolvendum, aliud dubium in quæſtione propoſi-
tum, an ſi ante legitimam ætatem, quis conſecra-
retur Epiſcopus incurreret, aliquam cenſuram;
in quo dubio etſi videatur reſpondendum pro af-
firmativa ſententia, juxta alias pœnas & cenſuras,
quas incurrunt ordinati per ſaltum; ante legitimam
ætatem aut ſine titulo, &c. † Tamen dico ut qui 20
ordinatur Epiſcopus ante annos 30. aſſignatos de
jure ad ejus ordinationem, ſive conſecrationem, ut
latè dixi *in dict. Rubr. de ætate ordinand. ſub quæſt.*
2. verſic. *ad tertiam*, nullam cenſuram incurrat: Sic
Toletus *in ſum. lib. 1. cap.* 6. quatenus locutus ex
Bulla Clement. VIII. & Sixti V. contra Clericos
malè promotos & Epiſcopos in ordinum colla-
tione peccantes, verum cum in illis ſeu in præ-
dicta Bulla Sixti V. nulla ſit facta expreſſa mentio
de Præſulis vel Epiſcopatus ordine, inde evenire
ut qui ad Epiſcopatum ante legitimam ætatem
propria culpa promotus eſſet ſuſpenſionem non
ſubiret; ſic ex clauſulis multis illius conſtitutio-
nis, probans ex quibus in Epiſcopum eam non
eſſe ſancitam, ut legenti, obvium erit. † Tum 21
quia pœna ſuſpenſionis generaliter lata, ad anti-
ſtites non ſe extendere habeatur, *in cap. quia peri-
culoſum de ſententia excommunic. lib.* 6. & ex textu
in cap. ſi compromiſ. de elect. lib. 6. §. *in bujuſ-
modi*, ubi poſtquam compromiſſarium dixe-
rat qui ſcienter eligit indignum ab Eccleſia-
ſticis beneficiis, ipſo jure ſuſpendi, compro-
mittentes quoque id ratum ſcienter ſi habue-
rint, ſubjunxit; hujuſmodi pœnam Epiſcopus
non contrahit ſi ad eligendum fiat Compromiſſa-
rius, cum de jure nullam ſententiam ſuſpenſionis
incurrat niſi de ipſo expreſſa habeatur mentio ex
ratione aſſignata à gloſſa *verbo de jure*; quia ni-
mirum ſpiritualia ſine temporalibus diu eſſe non
poſſunt, quæ habent ſe ut connexa *cap. ſi quis obji-
ceret 1. quæſtione* 3. Suarez *de cenſuris diſputat.* 31.
ſectione 1. *numero* 29. Scipio de Rub. *in aphoriſm.
Epiſcopor. verbo Conſecratio numero* 11. Mauritius
Azevedus *de præſt. Epiſcop. parte 1. cap.* 4. Diana
p. 12. tract. 6. reſ. 108.

Nec huic reſolutioni obſtat Pii II. conſtitutio; 22
incipit *cum ſacrorum*, imponens ſuſpenſionis pœ-
nam in præſumentes tantùm ante legitimam æta-
tem promoveri; quia ut docent Suarez *de cenſuris
diſput. 31. ſectione 1. num.* 29. Rodericus à Cunna
quem refert & ſequitur Diana *dicta parte* 12. *tra-
ctatu 1. reſol.* 49. ex ipſius verbis, & circumſtantiis ſa-
tis colligi ibi ſermonem non eſſe de Epiſcopo ſed
tantùm de promotis ante legitimum tempus ad re-
liquos ordines factos. † Nec obeſt etiam textus 23
in dicto cap. cum in cunctis de electione comproba-
tus à Tridentino *iu cap. 1. de reformatione ſeſſione*
7. quatenus ibi prohibetur non modo conſecratio
ſed ante Trigeſimum annum electio, ut dixi latè *in
dicta quæſtione 2. Rubr. iufra de ætate ordin. verſ.
ad tertiam*, quia ut ibi patet nulla pœna injungitur,
& ſic Gerunda *tom. 1. libro 2. cap. 3. diſput. 7. n.* 25.
probat abſolutè adultum etiam ad talem ordina-
tionem Epiſcopalis ſuſceptionem cooperantem
nulla cenſura ligari. Aviles *de cenſuris parte 3. diſp.*
5. *dub.* 7. Bernal. *de Sacrament. diſputat. 49. ſect.* 3.
n. 13. Alzedus *de præſtantia Epiſcopi cap. 4. n.* 17.

Quæ reſolutio in tantum eſt vera, ut procedat 24
etiam in Coadjutoribus datis Epiſcopis; nam cum

in Coadjutore eadem ætas, & idoneitas deſidere-
tur, ac in coadjuto titulari deſideratur ut dixi *in d.*
*Rub.quæſt.*2. verſ.*ad tertiam*, ſic Sylva *de beneficiis*
2.p.quæſt.4. num.9. Caputaq. *deciſ.127.p.* 2. Rot.
deciſ.347.num.9.& per totam *p.3.diverſ.*Gonzalez
cum aliis quos refert, & ſequitur *in Reg.8. Cancell.*
*gloſſa 5. §. 9.n.6.*Narbona alia adducens *in annal.*
juris anno 30. q. 5. n. 6. Diana *ubi ſupra* in verſ. *&*
procedit addens à ſortiori hæc omnia procedere e-
tiam in infante. vel inſano in Epiſcopum conſecrato
25 Pro complemento notabis duo, primum quod et-
ſi electio Epiſcopi ante annum 30. ſit invalida, juxta
textum *in d.c.cum in cunctis de electione*, ubi Abbas
ac cæteri Interpretes; tamen poſtulatio Epiſcopi
ante eam ætatem non ſit invalida: quia quando poſ-
tuletur aliquis in Epiſcopum ſolum à Romano Pon-
tifice, rogatur ut eum ſolvat pro ejus poteſtate à
Canonico impedimento in quo diſpenſatus eligi
poſſit, & in Epiſcopum creari. Secus verò ſe res ha-
bet ubi quis ante legitimam ætatem electus Pontifi-
ci exhiberetur: ita Diana, ubi ſupra *d.reſ.49.in fine*,
tunc enim (ait) confirmatio ſola peteretur quæ
idoneum eſſe electum, atque requiſitis à Jure do-
natum ornamentis omnique Canonico impedimen-
26 to ſolutum ſupponit. † Secundum quia etſi nullam
ſuſpenſionem, ſive cenſuram incurrat Epiſcopus
ordinatus, aut electus ante ætatem anno 30. exple-
tam ſine Papæ diſpenſatione; nihilominus dici debet
eum mortaliter majori gravitate culpæ irretiri quo
magis ab ea ætate diſtaret, ſic Sotus *in 4.diſt.25.q.1.*
*art.6.*verſ.*ex quo*, uti etiam notavit Navar. *in conſ.6*
in antiquis hoc tit.in aliis ſuſcipiendis Sacris Ordi-
nibus. Diana *dict.reſ.49.in princip.* ubi etiam adſcri-
bit quod ſi quis bona fide parentum teſtimonio in-
nixus legitimæ putans eſſe ætatis in Epiſcopum
ordinaretur, non debeat poſtea ſcrupulis angi.
27 De fœmina num queat in Epiſcopum conſecra-
ri, repeto hic quod dixi infra *in dict. Rub. de ætate*
*& qualit.ordinand.in princ.*ſub.verſ.*eſt omnium*, &
ibi, *unum verò notabis*, ubi quod ad ordines non
pertinet ſexus muliebris ſed virilis, nunc breviter
dico, ut licèt Hæretici dicti Pepuziani exiſtimarent
etiam fœminas ex Chriſti inſtitutione, eſſe capaces
cujuſcumque ordinis Eccleſiaſtici; etiam Epiſco-
patus; cum id indicare videatur Paul. *ad Galat.* 3.
dum ait *Chriſto Jeſu maſculum, & fœminam unum*
28 *eſſe, & inter eos non eſſe diſcrimen.* † Item quia
fœmina poteſt eſſe Propheriſſa qualis erat Maria
ſoror Moſis, & Anna filia Phanuël, *Luca* 2. & ſic
ut poſſit eſſe Clerica, imò & Epiſcopa; item quia
antiquitùs in Eccleſia fuerunt Diaconiſſæ, Præs-
byteræ, & Epiſcopæ, ut conſtat ex abrogatio-
ne ordinationis illarum facta à Græcis in Conci-
lio Laodicenſ. *Can.*11. ut refertur etiam *in cap.*
mulieres 32.diſtinct. & à Latinis in Concilio Arau-
ſicano 1. *Can.* 16. uti tenuerunt Catholici etiam
apud D. Bonaventuram *in 4.dub 25.art.2. quæſt.*1.
29 Sed Catholica veritas eſt ex dictis in loco jam
aſſignato *in d.Rubr.de ætate ordin.* fœminas de Jure
Divino ab ordinum ſuſceptione excludi; ita ut
etiamſi materia, & forma ab Epiſcopo illis appli-
caretur, irrita omnino foret earum ordinatio; ex
textu *in cap.nova de pœnitent.* ubi omnes Canoniſtæ
quam etiam ſequuntur omnes Theologi, uti etiam
tradiderunt multi Sancti Patres, S. Cyrillus ſuper
cap.6.Joannis S. Ambroſius *c.15.in epiſtola ad Ro-*
manos S. Chriſoſtom. & alii Pauli expoſitores in illa
verba *mulier autem ſeducta in prævaricatione fuit*,
30 *2.ad Timoth.*2. † Imò Leo Pont. IX. *in epiſtol. ad*
Michaëlem Cerulanum Conſtantinopolitan. Pa-
triarcham, & Leonem Archidiaconum quæ eſt *de*
Græcorum hæreſibus, illos acriter reprehendit, quod
in patriarchali ſede Eunuchum, & fœminas (Igna-
tius ſcilicet, & Nicetas) permiſerint ſedere; ſic
docent Martinon *de Sacram.tom.1.diſp.67.ſect.1.*
*q.1.*S. Thomas *quæſt.39.art.1.*D. Bonaventur. *diſ-*
*tinctione 25.art.2.quæſt.1.*Durand. & Scotus *q.* 2.
Sotus *quæſt. art.* 1. Henriquez *lib. 1.cap. 12. &*
l.10. cap. 16. Granado *tract.de ordin.diſp.1.n.* 2.
Trullenc.*lib.6.de Sacram.dub.11.n.3.* Caſtr. Pau-
laus *tom.4.tract.27.puncto* 6. † Sanchez *tom.2.con-* 31
ſil.l.7. c.1.dubio 30. Diana cum aliis *p.12.tract.1.*
q. 54. ubi dicit illicitam ſuſceptionem ordinum
eſſe eam quam aſſumunt excommunicati irregu-
lares, fœminas verò, ac infideles eam nulliter
ſuſcipere.
Et licèt videatur hæc ſententia obſcurari ex eo 32
dicterio communiter relato, quod Joanna Anglica-
na fœmina ad Summum Sacerdotium, ſeu Pontifi-
catum aſſumpta fuit, ut tradiderunt Martinus Mo-
nachus Ordinis Ciſterc. Innoc. IV. Pœnitentiarius
qui uſque ad ſua tempora res geſtas Pontificum
conſcripſit; vel ut alii volunt illius dicti fuerit pri-
mus ſcriptor Marian. Scotus, quem ſecuti ſecuti
Sigibertus Otho Fringenſis *in fine lib.7.* Soto *in 4.*
diſt.21.quæſt.1.art.2. Petrus Meſias *in ſilva.varia-*
rum lection.p.1.c.9. Platina, & alii qui etiam addunt
hanc Papiſſam poſt Leonem IV. & ante Benedic-
tum III. duobus annis regnaſſe. † Tamen tale dic- 33
terium ſabulam eſſe omnes boni nominis & au-
toritatis Doctores docent; inter quos noviſſimè
Joannes Stolenus *in diſſertatione Hiſtorica Theo-*
logica, de Papiſſa Monſtruoſa, per totam. Papyrius
Maſſo Gallus *in lib. de verbis Epiſcopis.* Florimun-
dus de Raymundo *in aureo ſuo Commentario Galli-*
ca lingua edito; ſub inſcriptione illa: *Error Popu-*
laris de Joanna ſeu Pontifice dicta Papiſſa. Onu-
phrius Pavinus *in ſuis annotationibus ad Platinam.*
Bellarmin. *lib.3. de Pontifice Rom. cap.24.* Baron.
tom.10. an. Chriſt. 953. n. 86. Leo allatus & An-
dreas Victorel. *in tract. de hac materia.* Marchin.
tract.1.p.4.cap.1.n.22. Leander *de Sacram. tom.2.*
tract.6.diſp.5.q. 2. dicentes hanc Hiſtoriam ortum 34
ſumpſiſſe tempore Joan. VII. Pontif. apud quem
cum ejus Pontificatu primas partes haberet dicta
fœmina Joanna, cœpit vulgò Papiſſa nuncupari; ſic
ut paulatim vires acquirente fama Joannam fœmi-
nam inter viros Pontifices ſcriptores imperitos nu-
meraſſe, quod magis videtur verum; etſi ut refert
Bellarm. *ſupra* de alia Joanna, aſſumptum eſſe di-
cterium quæ, teſte Leone IX. *in epiſtola ad Mi-*
chaël. c. 23. in ſedem Patriarchalem Conſtantino-
politanam abrepta, Hoſtes Romanæ Eccleſiæ
garriendi occaſione ad Pontificem Romanum
tranſvexerunt.
Nec jam obſtant fundamenta hæreticorum, non 35
locus Paul. qui tantum in eo voluit ſignificare inter
maſculum, & fœminam nullum eſſe diſcrimen in
Chriſto quoad juſtificat. & meritum. Nec dictum 36
de fœminis Propheuſſis; quia etſi verum ſit poſſe
tales eſſe; ſed negatur ut queant ordinari per dicta
infra in d.Rub.& ratio differentiæ eſt; quia Prophe-
tia poteſt eſſe in fœmina abſque indecentia; ſed
non ordinatio, eo quod Prophetia non conſtituit
fœminam ſuperiorem in Eccleſ. bene tamen ordin.
† Nec dictum de fœminis Diaconiſſis, quia iſtæ ſic
fuerunt non ordinatione Diaconatus ad munus Ec-
cleſiaſticum Diaconi; ſed ad curam fœminarum,
ut eis in quibuſdam neceſſitatibus aſſiſterent præ-
ſertim in ordine ad Baptiſmum ſuſcipiendum; &
ad

ad jam ſuſceptum, ut indicat Epiphanius *hæreſ. 69.*
37 † Et licet præter has fuerint aliæ Diaconiſſæ, &
Subdiaconiſſæ, aliæque Præsbyteræ, aliæ Epiſ-
copæ, tamen ſic dictæ fuerunt, ut multis docet Vaſ-
quez *diſp.245.* Layman. *c.6. de hoc Sacram* Dian. *d.*
reſ. 54. non ob aliquod officium, ſed quia cum eſ-
ſent uxores virorum qui ſeparatione facta quoad
thorum ordinabantur Diaconi Subdiaconi Præsbi-
teri ſeu Epiſcopi ea ſeparatione facta, ipſæ inquam
uxores fœminæ nuncupabantur nominibus illis
38 quod eſt commune, † quare optimè dici debnit
nullo unquam tempore poſſe nec potuiſſe fœmi-
nas in Epiſcopos eligi aut conſecrari.
39 De Hermaphrodito vide infra *de ætate & qualit.*
ordinand. in Rub. verſ. *Hermaphroditus.*
40 Ad tertiam quæſtionis partem an Græcorum
conſecratio differat à Latina & è contra; reſolutivè
reſpondeo conſecrationem Epiſcoporum, ut inſti-
tutam à Chriſto Domino in genere non differre; nec
diverſam eſſe in Eccleſia Latina, & Græca, ſed in
ſpecie à Pontifice ſuiſſe hanc, & hanc in dictis Ec-
cleſiis determinatam: quia etſi revera materia, &
forma Sacramentorum debeat eſſe æqualis utpote
inſtituta à Chriſto Domino, nec poſſit variari, ut in-
fra dico *ſub tit. de Sacram. non iterandis.* Tamen
quia Chriſtus Dominus ſic inſtituerit materias Sa-
cramentorum; ut in aliquibus Sacramentis non de-
terminaverit rem ponendam, vel exhibendam ta-
lem ſecundum ſpeciem infimam, ſed ſolum per ſe
deſignaverit in materiam poſitionem alicujus ſigni
exteroi, vel traditionem externam alicujus rei ſen-
ſibilis aptæ, ut per illam ſignificaretur talis Sacra-
mentalis effectus, v. g. poteſtas Ordinis, & gratia
ſpecialis quæ confertur; monuerit tamen Apoſto-
los generaliter ut res apta, & commoda ad talem ſi-
gnificationem ferendam apud homines traderetur
pro talis Sacramenti materia propria, relinquendo
Eccleſiæ determinationem rei adhibendæ magis
ſpecialem; etenim in Sacramento Ordinis inſtituit
Chriſtus pro materia in aliquibus ordinibus tradi-
tionem alicujus rei accommodatæ ad ſignificandum
talis ordinis miniſterium, poteſtatem, & gratiam; ve-
rum ipſe non deſignavit rem determinatam numero
vel ſpecie, ſed reliquit ejus rei determinationem
ſpecialem Eccleſiæ; ut hæc opportunè determina-
ret, ſcilicet rem iſtam talem, vel illam eſſe traden-
dam ut v. g. librum, vel vas cereum, vel candela-
brum, vel utrumque: hæc & alia docent Franciſ-
cus Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 1. q. 7. n. 78.* Marti-
non. *tom. 4. diſp. 9. ſect. 5. n. 48.* Joannes Pontius *in*
curſu Theolog. diſp. 48. q. 1. concl. 8. n. 15. cum Car-
dinali Ludo, Amico, Iſamberto, Averſa, Marchino,
Fornario, Arcadio, & pluribus aliis quos ſignanter
refert, & ſequitur Diana *d. p. 11. tr. 1. reſ. 78.* Beto.
de Sacram. diſp. 47. ſect. 1. n. 1.
41 Et rationem reddunt; quia præter ſanctiſſimum
Chriſti beneplacitum videtur ut ſit major congrui-
tas ipſius rei ob diverſos ſtatus temporum, & loco-
rum in quibus Eccleſiæ miniſtri erant ordinandi,
ſed non ita congruum, cum nec facilè eſſet eodem
42 ſemper uti ſigno. † Non enim in Initio Eccleſiæ po-
terat eſſe materia ordinationis liber Evangeliorum,
vel Epiſtolarum, vel exorciſmorum; ſicut modò eſt
materia apta hujuſmodi traditio libri, ut jam dixi
ſub Rub. & Diana, ubi ſuprà *& in reſol. 79.* ex Dio-
nyſio *c. 5. p. 2. Eccleſiaſticæ Hierarchiæ.* Et ex Joanne
Præpoſito latè loquente *in 3. p. D. Thomæ q. unica*
43 *de hoc Sacram. dub. 10. n. 75.* † Et dicente Epiſco-
po ex vi ſuæ ordinationis peculiariter competere
Evangelium prædicare, plura adducens idem Dia-
na de formulario, ac requiſitis in ordinatione Epiſ-
copi Græci, ſatis demonſtrat in accidentalibus il-
lam differre ab ordinatione latinæ non inquam in
ſubſtantia, & hæc magis commendantur ex his quæ
dico infra *ſub Rub. & tit. de Sacram. non iterandis.*
Ad quartam quæſtionis partem an Epiſcopus a- 44
liqua cenſura inodatus conſecret validè aliquem
in Epiſcopum; & pro parte negativa videtur ut
nulla ſit conſecratio eo quod per textum *in cap. nul-*
lum 9. q. 2. dum ibi dicitur quod omnia quæ geſſit E-
piſcopus ordinans alienum clericum, vel uſurpans
aliquos actus non invitatus ab Epiſcopo Provinciæ
ſint vacua & inania; & Innocent. I. Damaſus, Leo I.
& Gregorius Magnus relati à Gratiano *dict. cauſa 9.*
q. 1. in initio, dixerunt Sacramenta collata ab hære-
ticis inquinare magis, quàm mundare, ſic ordina-
tos ab hæreticis nullam accipere poteſtatem.
Sed quia infra etiam latè dico *in d. Rubr. de Sacr.* 45
non iterandis, ubi ago de ſacram. in genere & miniſ-
tro illorum; nunc breviter reſpondeo ex omnium
Catholicorum ſententia, ut quilibet Epiſcopus ſive
hæreticus. ſuſpenſus, degradatus, vel alia Cenſura
Eccleſiaſtica inodatus, dummodo cum debita in-
tentione adhibeat materiam & formam legitimam;
validè ſemper ordinet, eo quod poteſtas ordinandi
juxta Chriſti Domini inſtitutionem pendet funda-
mentaliter & totaliter à charactere Epiſcopali, qui
ita eſt indelebilis ut etiam maneat accedente quo-
vis peccato ſeu cenſura, ſic ut nequeat Eccleſia or-
dinationes ſic factas invalidare; unde Valant. *tit. 4.*
diſp. 9. q. 3. p. 2. Henriquez *lib. 10. c. 12.* Vaſq. *de or-*
dine diſp. 243. c. 1. & 2. Barboſa *alleg. 3. de poteſt. E-*
piſcop. Diana *p. 12. tract. 1. reſ. 61.* cum aliis, dicunt
nullum Epiſcopum ob excommunicationem, ſuſ-
penſionem, aut degradationem privari ſua poteſta-
te ordines conferendi; cum ea ſit ex inſtitutione
Chriſti per conſecrationem collata, ac proinde à ſo-
lo Chriſto & non ab alio etiam Eccleſia tolli poſſe.
Et licet textus *in cap. Eccleſia,* & allii Canones 1. 46
q. 1. & 9. q. 1. dicant ordinationem factam ab hæ-
retico ſeu excommunicato non eſſe ratam & legi-
timam reputandam; ſunt tamen intelligendi quoad
illius executionem & uſum licitum propter inde-
centiam, in qua irregularitas fundata fuit, juxta
multorum ſententiam; qui cenſent taliter ordina-
tos eſſe irregulares, † quia in Jure moraliter lo- 47
quendo dicitur, ut quis nullo modo ferre poſſit
quod non poteſt licitè facere, docent Iſambertus
part. 3. de Sacrament. tomo ſecundo, de hoc Sacra-
ment. diſput. 6. art. 1. Martinon. *in 3. p. de Sacram.*
tom. 2. diſp. 67. ſect. 1. num. 14. ſecus inquam quoad
ſubſtantiam ordinis, & characteris, cum ex textu *in*
c. 1. & 2. de exc. & ordin. ab eo ſuſcipiens ordinem
ab Epiſcopo depoſito, vel excommunicato vi-
tando verum ordinem ſuſcipiat, etſi ſuſpendatur
ab ordinis executione Covarr. *in cap. Alma mater*
1. p. §. 6. n. 6. Navar. *in man. cap. 27. n. 245.* Caſtro
Palao *tom. 4. tract. 27. puncto* 14. n. 1. benè, & clarè
Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 4. diſ. 13. n. 1.* ex Ugo-
lino & Suarez, dicens jura contraria intelligen-
da eſſe modo jam dicto, at non de ipſis ordini-
bus ſed tantum de honore illorum ac Sacerdotio;
vel de illis ordinatoribus in quibus non adeſt
intentio quam habet Eccleſia, † vel de illis rebus 48
quæ ex Jure Eccleſiæ Epiſcopus facit, utpotè ſi
benediceret Calices, altaria, & id genus alia quæ
poteſt irritare Eccleſia, ſi fiant ab Epiſcopo excom-
municato; vide D. Thom. *in 4. diſt. 25. quæſtion. 1.*
art. 2. Bellarm. *lib. de Sacram. cap. 26.*

QUÆSTIO III.

An Epiſcopus conſecrando aliquem in peccato peccet mortaliter. Et quid de ſuſcipiente. Et quot peccata committat Epiſcopus qui conſecrat plures Epiſcopos ſimul in peccato mortali. An Epiſcopi conſecratio inducat circunſtantiam in confeſſione explicandam, ſeu obliget illum voto obedientiæ, ad firmitatem ſtatus emiſſæ. An conſecratio Epiſcopalis ſit major ordinatione Sacerdotali. Et an Epiſcopi conſecrati negligentes, ſeu per ſaltum promoti puniantur. Ubi breviter de aliquibus dubiis, circa cæremonias, & inſignia conſecrandorum.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus ordinans aliquos in peccato eoſve conſecrans, etſi ſecundum aliquos non peccet; quia Epiſcopatus non Ordo*, n. 2. 3. *verius ut peccet lethaliter*, n. 4.

2 *Ordo ſecundum quod eſt Sacramentum ordinatur ſpecialiter ad Sacramentum Euchariſtiæ.*

4 *Epiſcopatus Ordo verè, & propriè eſt Sacramentum.*

5 *Epiſcopus ſuſcipiens conſecrationem in peccato peccat mortaliter.*

6 *Epiſcopus conſecrans plures in peccato, non committit plura peccata ſed unum.*

7 *Confeſſarius plures audiens de pœnitentia ſucceſſivè in peccato non cōmittit plura peccata.*

8 *Epiſcopus electus, & confirmatus ratione officii, non tenetur adhuc ad caſtitatem ſi nondum ſit in ſacris Ordinibus.*

9 *Epiſcopus conſecratus quando ſacramentaliter confitetur non tenetur pandere circunſtantiam quod ſit Epiſcopus: non enim aliam obligationem habet caſtitati annexam quam eu ordine ſacro recepto*, & in 1. & 11.

10 *Fornicatio Epiſcopi non addit circunſtantiam diſtinctam commiſſa à Præsbytero, niſi ratione ſcandali contra Nugnum*, n. 11.

11 *Epiſcopalis ſtatus eſt multò perfectior quàm ſtatus Religioſi.*

12 *Epiſcopus dum conſecratur nullo obedientiæ voto obligatur, etſi recipiat ſtatum perpetuum*, n. 13. 14. *contra aliquos*, n. 15.

14 *Epiſcopalis ſtatus immutabilitas colligitur ex morali obligatione permanendi in eo ſtatu.*

15 *Epiſcopus nequit deſerere Epiſcopatum, nec ad alium ſe transferre ſine Papæ diſpenſatione.*

16 *Epiſcoporum Hierarchia major eſt ea quam habent Præsbyteri: contra nonnullos hæreticos quibus ſatisfit*, n. 21.

17 *Epiſcopi ad Ordinem Hierarchicum divinitùs inſtitutum pertinent qui in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt Præbyteris ſuperiores.*

18 *Epiſcopus poteſt ordinare Sacerdotes quod Præsbyter non poteſt.*

19 *Epiſcopi tenens in Eccleſia Chriſti eundem locum quem in Synagoga tenebat Ordo Summorum Sacerdotum, nempe Aaronis, & ſucceſſorum Præbyteri quem tenebant filii Aaronis*, n. 20.

22 *Conſecrari Epiſcopus debet intra tres menſes à Confirmatione Papæ, & literarum expeditione; niſi probet, aut conſtet de impedimento quominus potuerit*. ut, n. 23. 24.

24 *Epiſcopus electus differens ſine cauſa conſecrari intra tres menſes privatur perceptione fructuum. Et tenetur ad reſtitutionem perceptorum; & ſi ultra tres menſes differat, eſt ipſo Jure privatus ab Eccleſia*, n. 25.

26 *Breve Urb. VIII. reformationis ſacræ Pœnitentiariæ.*

27 *Confirmatus Epiſcopus contingit; ut nunquam ex cauſa juſta queat conſecrari: ut hic.*

28 *Epiſcopus differens ſine culpa conſecrationem retinet beneficia antea obtenta, quæ vacabunt à die recepta conſecrationis*, n. 29.

30 *Conſecratio Epiſcopalis recepta per ſaltum, nullam inducit ſuſpenſionem, etſi alter ſit in Ordinibus.*

31 *Conſecratus Epiſcopus ſcienter ab hæretico ſchiſmatico; & ab alio non tolerato eſt ſuſpenſus à Pontificalibus.*

32 *Conſecrandi Epiſcopi ritus referuntur nonnulli, de quorum inſtitutionis ratione in Eccleſia, remiſſivè.*

AD primam, & alias quæſtionis partem quæ de- 1
pendent à dubiis, de quibus infra ego *ſub Rub de Sacram. non iterandis*, ubi de requiſitis, & habilitate miniſtrorum adminiſtrantium Sacramenta. Et in quo ſtatu debeant eſſe; ut validè, licitè & ritè conficiant ideò nunc breviter reſpondebo, dicendo quoad primum dubium; ut licèt aliqui exiſtiment non peccare Epiſcopum adminiſtrantem ordinationem, ſive conſecrationem in peccato; ſic ex eo putantes; quia Epiſcopi conſecratio non eſt Sacramentum, ex doctrina D. Thomæ à *n. 4. diſt.* 24.
q. 3. art. 1. q. 1. ad ſecund. † dum dicit quod Ordo 2
ſecundum quod eſt Sacramentum imprimens characterem ordinatur ſpecialiter ad Sacramentum Euchariſtiæ, & quod Epiſcopatus non ſit Ordo; nam licèt detur Epiſcopo aliqua poteſtas ſpiritualis in ſui promotione reſpectu aliquorum; ſed non ideò illa poteſtas habeat characteris rationem, & propter hoc Epiſcopatus non ſit Ordo ſecundùm quod Ordo eſt Sacramentum. Richard. *in 4. diſt.* 24. *art. 5. q.* 1. Bonavent. *art. 2. q.* 3. Albert. *art.* 39. Ferrarien. *in 4. contra gentes c. 76. ad evidentiam*, Ledeſma *in 4. 2. q. 42. art.* 5. Azor. *tom. 2. l. 3. c.* 27.
q. 3. cum multis ſummiſtis antiquis, ubi dubia facili
negocio ſolvit, † dicentes Epiſcopatum non eſſe 3
Ordinem Sacramentalem, ſed eſſe Ordinem Hierarchicum, quatenus Ordo dicitur officium quoddam reſpectu quarundam actionum ſacrarum; & ſic characterem non imprimere; & ob id non peccare hic in peccato adminiſtrantem conſecrationem, ſicut qui alia officia exercet Sacerdotalia extra Sacramenta.
† Tamen quia verius eſt dicere 4
ut Epiſcopatus ſit verus Ordo, & Sacramentum, etſi non diſtinctum à Sacerdotio cum ſit illius extenſio; ſecundum quæ dixi *ſub Rub. de temp. ord. q.* 2. *verſ. ad quartam*, de quo multos dicendi modos ex infinitis tradit ac refert Diana omnino legendus, noviſſimè *p. 12. tr. 1. reſ.* 5. 6. 7. 8. 9. 10. dicens *d. q.* 6. verè, & propriè eſſe Sacramentum, & ibi *reſ.* 9. poſtquam *reſ. 7. &* 8. diſputavit, an ſit verum Sacramentum, à Sacerdotio, ſicut novum Ordinem, & Sacramentum conſtituat, de quo in Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 3. quo Doctores probant ordinationem ſacram eſſe Sacramentum, & ſic ordinatione Epiſcopi conferatur Spiritus Sanctus, cum ordinans dicat *Accipe Spiritum Sanctum*, qui non confertur ſimpliciter; niſi media gratiæ ſignificante, qui eſt effectus maximè primus, & proprius

prius Spiritus Sancti, *ibi d. reſ. 9. in fin.* & licèt Vaſq.
tom. 3. in p. diſp. 240. *c.* 3. *n.* 36. acriter impugnet D.
Thom. ſupra relatum & ante eum & poſt eum
multi relati à Diana *de reſ.* 10. ipſo verò ex aliis &
cum aliis defendens S. Thoma dum *Opuſculo de
perfectione vitæ ſpiritualis c.* 24. fatetur Epiſcopa-
tum eſſe ordinem in verbis ſeqq. *Quod quarto pro-
ponitur quod Epiſcopatus non eſt ordo hoc manifeſtè
continet falſitatem ſi abſolutè intelligatur*, & ibi:
*Quod autem habeat aliquem ordinem, & non juriſ-
dictionem ſolam ſicut Archidiaconus, vel Curatus
Præsbyter patet ex hoc quod Epiſcopus poteſt mul-
ta facere quæ non poteſt committere ſicut confirmare
& ordinare*: & ipſe Sanctus ſcribens ad Thimot. 2.
c. 1. dicit quod in ea manuum impoſitione quia
Thimotheus erat ordinatus Epiſcopus data fuerit
ei gratia Spiritus Sancti; ſic adducit etiam Franc.
Sylvius *in 3. p. q. 40. art. 5. concl.* 2. Macerus *de Sa-
cram. q. 40. art.* 5. cum ergo Epiſcopatus ſit ordo &
Sacramentum, quid mirum ut ſi aliquis Epiſcopus
conſecret aliquem in peccato peccet mortaliter.

5 Ad ſecundam partem quæſtionis de ſuſcipiente
Epiſcopo conſecrationem in peccato, idem reſ-
pondeo, quia ex quo ut communiter omnes fatcn-
tur qui contrahit matrimonium carnale in peccato
peccat mortaliter, ex doctrina Vaſquez *tom. 2. in 3.
p. diſp.* 128. Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 9. diſp.
4. q.* 11. & alii communiter; ſic & qui conſecratur
Epiſcopus in peccato; ut in terminis docent Diana
p. 12. tract. 1. reſ. 51. Gerunda *tom. 2. lib. 8. diſp.* 10.
n. 10. per verba ſequentia: *Peccare exiſtimamus E-
piſcopum ſi Sacram. proprium Epiſcopalis conſecra-
tionis ſuſciperet abſque debita diſpoſitione.* At verò
quatenus Epiſcopat. etiam rationem aliquo pacto
ſubdit Sacramenti in ratione matrimonii; nec quan-
do ſuam habet firmitatem nodumque perpetuum
natura ſua ſolumque dependentem ab abſoluta
Pontificis poteſtate; ſed quando per impreſſionem
characteris omnino cenſetur perfectum, cum quo,
& infunditur gratia; & deinceps auxilia ad illum
Ordinem exercendum gratiam, & proportionata
etiam auxilia ad matrimonium obeundum ritè con-
tractum quamobrem tunc ſi obicem poneret atque
in peccato eſſet, peccaret ſane peccato ſacrilegii
uno quidem numericè; formalitar verò diſtinctas
habente malitias, quatenus contra effectum Sacra-
menti propriè ſumpti in ratione Ordinis, & aliqua-
liter accepti in ratione Matrimonii ſpiritualis, &c.

6 Ad tertiam queſtionis partem quot peccata
committat Epiſcopus conſecrans plures in peccato
mortali, & ſuppoſito ex textu *in cap. cum ſit, de
conſecratione Eccleſiæ, vel altaris*, ubi omnes ſcri-
bentes, & ex Alzedo *in praxi Epiſcopali p. 1. c. 4. n.*
13. ut quod poſſint ſimul conſecrari ſine diſpenſa-
tione duo vel tres, & quinque Epiſcopi ſimul. †
7 Breviter reſpondeo, ut licèt aliqui de Confeſſario
ſuſtineant plura peccata committere, pluribus in-
ſimul adminiſtrantem Sacramentum pœnitentiæ
in peccato, tamen ex Tamburino *in opuſculo Con-
feſ. lib. 2. c. 1. §. 8. n.* 55. Diana *p.* 11. *tract. 1. reſ.* 42. &
aliis; dico non niſi unum tantum peccatum com-
mittere: quia etſi Epiſcopus adminiſtret plura Sa-
cramenta ordine, & numero diverſa, ſed cum ſuc-
ceſſivè adminiſtrentur per modum unius, videtur
ut unum tantum peccatum conſtituant in genere
moris ſicut ſi confirmaret plures perſonas in pecca-
to mortali, vel illas ad Sacerdotium, vel alios ordi-
nes promoveret, exemplo Confeſſarii qui ſi v. g.
centum perſonas in peccato mortali ſucceſſivè ab-
ſolveret, non centum ſed unum peccatum com-
mitteret.

Ad quartam quæſtionis partem an Epiſcopi 8
conſecratio inducat circunſtatiam in confeſſione
explicandam; quia de circunſtantiis peccatorum
confitendis neceſſariò vel non, dico infra latiſſimè
*in c. omnis utriuſque ſexus de pœnitentiis, & remiſſio-
nibus*, nunc ad præſens dubium ſuppoſito quod ſi
Epiſcopus ſit tantum electus, ſeu confirmatus, &
nondum in ſacris conſtitutus non tenetur ratione
ſtatus ad caſtitatem ſpecialem quia nulli obliga-
tioni ſpeciali ad caſtitatem præter communem
omnibus aliis adverſatur ſoloque Jure Eccleſiaſti-
co annectatur ſpecialis caſtitas ratione ordinis ſa-
cri ſtatui Epiſcopali, † dico ad præſens dubium, 9
ut poſtquam conſecratus ſit non habeat neceſſe
dicere in confeſſione ſe eſſe Epiſcopum conſecra-
tum; cum nullam aliam habeat obligationem ad
caſtitatem quam ratione voti annexi Ordini ſacro:
ſic Pater Perez *de Sacramento Pænitentia, diſp.* 18.
ſect. 12. *n.* 2. Diana *part.* 12. *tract.* 1. *reſ.* 98. † addens 10
ut ejuſdem ſit rationis Epiſcopi fornicatio ac for-
nicatio cujuſcumque in ordine Sacro conſtituti,
ut colligitur ex dictis *in hac quæſtione*, ubi Epiſ-
copalis ordo eſt tantum extenſivus Sacerdotalis
& hanc doctrinam judico veram, niſi fornicatio
illa ab Epiſcopo commiſſa ita publica eſſet, ut
cauſaret ſcandalum: nam tunc propter malitiam
ſpecialem ſtatus ac officii circumſtantia contra-
heretur neceſſario confitenda, cum delinqueret
contra ſpecialem officii obligationem, qua tenetur
ſubditos paſcere verbo & exemplo, igitur ut conſ-
tat ſecluſo ſcandalo circumſtantia hujuſmodi ſtatus
non transfert pecatum ad aliam ſpeciem licet illum
aggravet ratione majoris obligationis qua Epiſco-
pus debet procurare perfectionem: tunc enim in-
cideretur in alio dubio, an circuſtantiæ aggravan-
tes debeant exprimi in confeſſione ſicuti mutantea
ſpeciem, juxta quæ dico *in dicto c. omnis*, & ita noſ-
tram ſententiam docent communiter alii Doctores.

Nec obſtant Nugnus *in additionib. ad 3. p. q. 9.* 11
art. 2. dub. 3. concluſ. 2. & 3. Fagundez *in præcepta
decalogi c. 2. lib. 4. c. 3. n. 8.* & alii per eos dicentes
quod ſi Epiſcopus jam ſit conſecratus non ſatisfa-
ciat dicendo in confeſſione ſe peccaſſe contra ſta-
tum, ſed teneri declarare circunſtantiam conſecra-
tionis, eo quod ſtatus Epiſcopalis eſt multò perfe-
ctior & ſanctior, quàm ſtatus Religioſi cujus cir-
cunſtantia notabiliter auget peccatum, & ſic multò
magis ſit ſtatus Epiſcopalis cujus perfectioni maxi-
mo gradu obſter peccatum, quandoque mortale;
ob quod dixerit Nugnus *ſupra* neceſſum eſſe ut
Epiſcopus in omni peccato mortali etiam interno
vel occulto circunſtantiam ſui ſtatus explicet; quia
reſpondeo ex dictis ut ea circunſtantia non tranſ-
cendat circunſtantiam aggravantem, & ſic ſolum
in puncto juris admitto, ut ratione ſcandali modo
dicto teneatur eam circumſtantiam confiteri; & ſi
bene faciat eam utcumque in confeſſione expla-
nando ad majorem Ruborem ſuæ conſcientiæ.

Ad quintam quæſtionis partem, num obligetur 12
Epiſcopus in conſecratione voto obedientiæ ad
firmitatem actus emiſſæ; & reſpondetur non eſſe
adſtrictum hujuſmodi voto: nam ad prædictam fir-
mitatem, & ſtabilitatem ſtatus Epiſcopalis hoc vo-
tum non deſideratur neceſſario; eo quod patet ex
variis expreſſis formulis conſecrationis nullum
eſſe adjunctum votum præſulis conſecrationi;
quia etſi Eccleſia potuiſſet illud conjungere or-
dinationi Epiſcopi, & non Sacerdotis, illud non
fecit: non enim conſtat ut ſit in eo alia obligatio
caſtitatis quam in ſacerdote, licèt fortè ex dictis
propter perſonæ circunſtantiam ſit major ita Sua-

tez *de Religione tom.3.lib.1.c.16.n.25.* Diana *p.12.*
13 *tr.1. reſ.96.* † ubi addit rem eſſe claram, etiam de
obligatione voti paupertatis & obedientiæ, qui-
bus non irretitur Epiſcopus, & quod nec ullum
votum fiat ab Epiſcopo electo & confirmato ac-
ceptante & ſuſcipiente curam paſtoralem; quia vel
illud votum eſt de præſtandis, ac exequendis ac-
tionibus ſui muneris, vel de perſeverando in illo
munere; ut probat primum dictum *ex c. Ego N. de*
14 *jurejur.* ubi quam plura dixi; † ſecundum, *ex c. niſi
cum pridem, in fine de renunciatione,* concludens ut
ad immutabilitatem ſtatus Epiſcopi ſufficiat mora-
lis obligatio permanendi in illo munere orta ex
pacto inito cum Eccleſia: incluſo in ipſa accep-
tatione Epiſcopatus cum conditionibus præſcrip-
tis, vel ex mutuo conſenſu contrahentium vel ex
jure Pontificio; imò Suarez exiſtimat ad rationem
ſtatus ſufficere pactum eſſe perpetuum à quo rece-
dere quis non poſſit ſine conſenſu alterius contra-
hentis; inſerens ut licet à Pontificibus non eſſet ad-
dita illa conditio quod Epiſcopus non poſſit deſe-
rere ſuam Eccleſiam ſine ſua licentia; ut latè dixi
ſuprà *ſub Rubr. & tit. de renunciatione,* ſatis eſſe ad
rationem ſtatus quod non poſſit illam dimittere ſi-
ne conſenſu ipſius Eccleſiæ, ſeu eligentium; hanc
etiam ſententiam docet Gerunda cum aliis *de E-
piſcopo tom: 2. lib. 8. diſp. 13. cap. 3. num. 15.*

15 Nec prædictæ aſſertioni obſtant D. Thomas 2.2.
quæſt. 174. art. 4. 5. & 8. & clarius *quæſt. 185. art 4.
& q. 189. art. 7. & opuſcul. 18.* Chartuſianus *opuſculo
de regimine Epiſcoporum art. 3.* Sotus *lib. 10. de
Juſt. quæſt. 2. art. 4.* & Ubalden. *in tom. 3. doctri-
nalis fidei lib. 3. tit. 2. c. 17.* dicentes hoc votum eſſe
ſolemne quia Epiſcopus non poteſt deſerere Epiſ-
copatum nec ad alium ſe transferre ſine diſpenſa-
tione Pontificis inde putantes non poſſe ſtatum
perfectionis conſiſtere ſine voto ſolemni, indicans
D. Thom. ex prædicto fundamento in inſtitutione
Epiſcopi intervenire profeſſionem ſolemnem per
quam Epiſcopus conſtituitur in perfectione ſtatus.
Reſpondetur enim ex jam adductis *num. præced.*
quantumvis Thomas Hurtad. clericor. minor. *tom.
2. tract. 12. c. 1. §. 9. limit. 2. n. 1604.* defendat in præ-
dicto ſenſu D. Thom. nam ut dixi dubio præce-
denti Epiſcopus nullam obligationem habet ad
caſtitatem quam ratione voti annexi Ordini ſacro;
& ſic nec aliud votum ut excogitat Suarez idem
probans de illo Epiſcopo qui renunciavit Epiſco-
patui; in quo nec aliquid voti reperitur, ut colli-
gitur *ex c. inter corporalia de renunciat.* dicens ni-
hilominus in illo remanere quidquid conſecratio-
ni Epiſcopali annexum eſt; idem etiam de illo qui
ſine titulo alicujus Eccleſiæ Epiſcopus conſecra-
tur; nam cum illi non imponatur paſtoralis cura;
non poteſt emittere votum illius.

Ad ſextam quæſtionis partem, an conſecratio
16 Epiſcopalis ſit major ordinatione Sacerdotali, &
quia punctum hoc ſatis diſſolvi queis ex his quæ
dixi ſuprà *in Rub. quæſt. 2. verſ. ad quartam,* ubi egi
de ea, an ordinatio Epiſcopalis diſtinguatur ab or-
dinatione Præsbyterii, ideo breviter contra non-
nullos hæreticos inter quos olim Ærius teſte Epi-
phanio *tract. 75.* & D. Auguſt. *lib. de hæreſibus tit.
6. cap. 35.* cum eſſet Præsbyter doleretque quod
non poſſet ordinari Epiſcopus cœpit docere Epiſ-
copum non eſſe majorem Præsbytero, & Joannes
Vicleſius teſte Valdenſi *lib. 2. de doctrina fidei, art. 3
c. 60.* Calvinus *lib. 4. inſtit. c. 4. §. 2.* qui dixit ſolo jure
humano majorem eſſe Epiſc. & proinde ſe habere
inter Præsbyteros ſicut Conſul ſe habet inter Sena-
tores Chemnitius *in examine ſeſſ. 23. Trid.* Eraſmus
in priorem ad Timot. c. 4. noviſſimequè impius
Calviniſta Claudius Salmatius *de Papæ poteſtate,*
etenim Catholica doctrina omnino ſequenda, &
extirpanda prædicta hæreticorum; ex Tridentino
ſeſſ. 22. can. 6. per verba illa: *Si quis dixerit in Eccle-
ſia Catholica non eſſe Hierarchiam divina ordinatio-
ne inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Præsbyteris,
& Miniſtris Anathema ſit,* & cap. 7. ibi: *Si quis
dixerit Epiſcopos non eſſe Præsbyteris ſuperiores, (di-
vina ſcilicet ordinatione Hierarchica de qua ſupe-
riore Canone) vel non habere poteſtatem confirman-
di vel eam quam habent illis eſſe cum Præsbyteris
communem, &c. Anathema ſit;* † & ibi: *cap. 4.* ubi or- 17
dinationem Epiſcoporum; diſtinguens à ſimplici-
bus Sacerdotibus aſſerit Epiſcopos ad ordinem
Hierarchicum divinitùs inſtitutum præcipuè per-
tinere, & in locum Apoſtolorum ſucceſſiſſe Præſ-
byteris ſuperiores; † poteſt enim Epiſcopus ordi- 18
nare Sacerdotes, quod Præsbyter non poteſt do-
cent Damaſ. *in epiſtol. Epiphanius hæreſ. 75.* Chri-
ſoſtom. Theophilactus, & Oecumenius *in 1. ad Thi-
mot. c. 3. & 4.* Leo Papa *epiſt. 8.* & D. Hieronym. *in
epiſt. 85. ad Evagrium,* ubi ſic ait: *Quid facit Epiſ-
copus excepta ordinatione quod Præsbyter non facit?*
Clem. Rom. *in Con. Apoſtol. 1. & 2.* Ignatius *in Epiſ-
tol. ad Philadelphios.* Dionyſius *in c. 5. Eccleſ. Hie-
rarchiæ.* Anacletus *epiſt. 8. c. 5.* Damaſus Papa *in
epiſt. 5.* Hieronym. *in epiſt. 54. ad Marcellam de er-
roribus Montani.* Et Auguſtin. *in Pſalm. 44.* circa
illa verba *pro patribus tuis nati ſunt tibi filii*, qui
etiam *in epiſt. 85. ad Evagr. in fin.* & Leo *Epiſt. 88.
ad Epiſcopos German. & Galliæ* & Concil. Hiſpa-
lenſe 11. *can. 7.* † adducit Epiſcopos tenere in Ec- 19
cleſia Chriſti eundem locum quem in Synagoga
tenebat Ordo Summorum Sacerdotum; nempe
Aaronis & ſucceſſorum.

Præsbyteros verò tenere eundem quem tunc te- 20
nebant filii Aaronis patre vivente, id eſt minores
Sacerdotes, ac demùn Diaconos tenere locum Le-
vitarum, ſed illi tres ordines erant alus ſuperiores
in Synagoga ipſo jure divino, & diſtincti conſecra-
tione, officiis, veſtibus, ex divina inſtitutione; ut pa-
tet *ex c. 18. & 40. Exodi,* Levit. *c. 8. &* Numer. *c. 20.
& 34.* ergo juxta mentem illorum Patrum diſtin-
guuntur in Eccleſia Epiſcopi, Præsbyteri, & Dia-
coni, ob idque Epiſcopos Chriſti ordinatione eſſe
ſuperiores Præsbyteris, ut Præsbyteri Diaconis.

Fundamentis inquam hæreticorum ex ſacris 21
litteris reſpondi ſigillatim ſuprà *in Rub. d. quæſt. 2.
verſ. ad quartam,* & nunc videbis D. Thom. 2. 2. *qu.
184. art. 1. ad 1.* Medin. *lib. 1. de Sacram. homin. con-
tinent. c. 5.* Martinon. *de ſacram. tom. 2. diſp. 66. ſect.
3. num. 17.* Diana noviſſimè *p. 1. tract. 1. reſ. 76.*

Ad ſeptimam quæſtionis partem an Epiſcopi 22
conſecrati negligentes vel per ſaltum promoti pu-
niantur, & ſuppoſito ut de jure teneatur quilibet
electus Epiſcopus intra tres menſes à confirmatio-
ne pontificia: & litterarum expeditione conſecra-
ri, etiamſi ſit Cardinalis, ut conſtat ex Concil.
Calcedonenſi, *cap. quoniam diſt. 75. cap. quoniam
diſt. 100.* & Trid. *ſeſſ. 23. cap. 2. de reform. & ſeſſ. 7.
cap. 9. de reform.* quod ſi negligens ſit in petendo
confirmationem, tunc etiam illi debeant. compu-
tari illi tres menſes.

Niſi neceſſitas cogat amplius differre; ut con- 23
ſtat ex dictis *cap. quoniam diſt. 75. & 100.* veluti
propter morbum Epiſcopi conſecrandi; vel ſi im-
pediatur ab hoſte, & *toto tit. de clerico ægrotante,*
vel ſi de jure impediretur, veluti quia excommuni-
catus

Digitized by Google

catus cenſura vè alia irretitus eſt, & per ipſum non
ſterit, quominus abſolvatur, vel de aliquo delicto
accuſatus eſt, & antequam innocentem ſe probet
tempus hoc elabitur, item & ſi lis eſſet ſuper Epiſ-
copatu eaque durante tempus elabatur ſicut etiam
ſi promotus eſſet à Papa & licentiam conſecrandi
non haberet: ſic Tabiena *verbo Confirmatio, in
comuni, quæſt.9.* Angelus *verbo Conſecratio Epiſ-
coporum*, Roſela *verbo Confirmatio electorum*, D.
Antonin. *3.part.tit.14.c.16.* Sylveſter *conſecrat. 1.
quæſt.3.* Turrecremata *in dict.cap.quoniam diſt.100.*
Sanchez bene *in opuſcul.tom.1.lib.7.c.1. dub. 15.
n.13.* Ugolinus *de poteſtate Epiſcopi c.2. n.2. fol.8.*

24 Igitur aliquo ex prædictis impedimentis non ad-
veniente, Epiſcopus à die confirmationis diſtulerit
culpa ſua conſecrari, tunc privabitur à perceptio-
ne fructuum, & itidem tenebitur ad perceptorum
reſtitutionem; ſic relati & Diana *part.12.tract.1.
Reſ.55.& 56.* legendus ex *dict.c.2.Trid.dict.ſeſſ.23.*
ubi habetur quod ſi Epiſcopus electus intra tres
menſes non conſecretur; teneatur ad fructuum
25 perceptorum reſtitutionem. † Et ſi intra totidem a-
lios tres menſes id poſtea facere neglexerit Eccleſia
ſit ipſo jure privatus; & ego addo ut ad illorum reſ-
titutionem non teneatur in foro conſcientiæ, ante
ſententiam judicis declaratoriam; argum. eorum
quæ dixi *in c.cum non ab homine de judic.à q.28.* ſic
cum Leſſio *de juſt.lib.2.c.34.n.103.* Henriquez *lib.
20.c.23.n.fin.in gloſſa littera V, X,* Suarez *de legib.
lib.5.c.8.n.13.* Filliucius *de benef.tract.41.c.5.n.23
verſ. & quidem 1.* Fagundez *in decalogo tract. 2.
lib.8.c.29.n.15.* quod eſt verum; etiamſi ipſo jure
ante judicis declarationem exiſtiment Squillante
de oblig.& privileg.Epiſc.part.1.c.4.n.33. & The-
ſaur. *in praxi de pœnis, part.1.* verbo *Epiſc. c.2.*
Navarrus *in man.c.25.n. 108.* Bonacina *de legib.
diſp.1. quæſt. 1.part. 7. §.2.n. 28.* eſſe privatum
non conſecratum in tempore dicto.

26 Et hoc quantumvis Urban. VIII. in breve Re-
formationis ſacræ Pœnitentiariæ prohibuerit ma-
jori Pœnitentiario & cæteris officialibus pœniten-
tiariæ ſuper pœnis præfatis Concilii Trid. diſpen-
ſare ſcilicet ut non valeant titulum revalidare vel
fructus condonare; nam intelligi poteſt ut ejus
prohibitio procedat ſolum in caſibus in quibus
clarè conſtet Trid. in foro conſcientiæ ante ſenten-
tiam inducere privationem tituli & reſtitutionem
fructuum; etenim ut firmant relati doctores, & An-
gelus Boſſius *tract.de effectib.matrimonii c.5.n.96.*
P. Thomas Hurtado videndus *var.tom.2.tract.ulti-
mo reſ.12.§.4.n.700.* verba illa *ſint ipſo jure privati*,
per ſe non ſignificant voluntatem legiſlatoris eſſe,
ut talis pœna in foro conſcientiæ incurratur ante
ſententiam declaratoriam alia etiam addentes.

27 Notandum eſt pro complemento hujus dubii
cum gloſſ. *in dict.c, quoniam diſt.75.* & ibi Turre-
cremata poſſe contingere cauſam juſtam ut confir-
matus Epiſcopus nunquam conſecretur, ut ſi in-
culpabiliter ita vitietur corpore, ut poſtea non de-
beat ordinari, cum tunc talis nunquam ſit conſe-
crandus, bene tamen ei permitti adminiſtratio-
nes earum rerum quæ ſunt juriſdictionis, ſupple-
rique ea quæ ſunt ordinis per alium Epiſcopum,
ut patet ex textu *in c. Pontifice 7.q.1.* ſequuntur
Sanches & Diana *ubi ſuprà* tamen ſi ſua culpa, ut
pote ſi per indignationem membrum ſibi mutilaſ-
ſet tunc inquam non evadere prædictam pœnam
firmat Diana *ſub dicta reſ. 55.*

28 Notandum eſt ſecundò quòd ſi Epiſcopus ultra
tres menſes diſtulit conſecrationem poſſit omnia
beneficia retinere quæ alias vacarent à die conſe-
crationis, quia ea quo dilatio illa non eſt culpabilis
ratione legitimæ diſpenſationis nulla eſt ratio cur
beneficia vacantia retinere non poſſit ex doctrina
textus *in cap.cum eo de elect. lib.6.* in terminis San-
chez *de matrim.lib.8.diſp.1.n.24.* cum Felino, Re-
buffo Everardo, Dectano, Abbate & Gambata, † 29
à die tamen conſecrationis & pacificæ poſſeſſio-
nis Epiſcopatus, vacabunt omnia beneficia prius
obtenta, ut probant Pariſius legendus *de reſin.* Ro-
driguez *in ſumma p.2.cap.10. in fine*, ſed Diana
dict.reſ.55.in fine p.12. tract.1. & Gigas *de penſio-
nib.q.49.* dicunt ut poſſit Epiſcopus retinere pen-
ſiones ſi quas in aliquo Epiſcopatu habebat cui
deinde ſi in Epiſcopali dignitate ſuccederet poſ-
tea dimitteret.

Ad Octavam quæſtionis partem, an ſcilicet con- 30
ſecratio Epiſcopalis recepta per ſaltum inducat
ſuſpenſionem; in quo dubio, ſuppoſito alio ſuprà
aſſignato, *in verſ.ad ſextam*, & alio ibi aſſignato,
ex Rub.quæſt.2.verſ.ad quartam dico, ut quia ap-
pellatione ordinum non veniat in his legibus
pœnalibus conſecratio Epiſcopalis ideo qui ſuſ-
cipit per ſaltum conſecrationem Epiſcopalem non
incurrit ſuſpenſionem contra ordinatos per ſaltum
ita Rubeus *in aphoriſ.Epiſcopor.* verbo *conſecratio,
n.4.* Diana *dict.p.12.tract.1.reſ.109.* alia notant
Suarez *de cenſ.diſp.21.n.53.in verſ.dubitari tan-
dem circa hunc caſum poteſt*, † qui omnes addunt 31
ut Epiſcopus à pontificalibus ſit ſuſpenſus qui
ſcienter conſecratur ab Epiſcopo hæretico, ſchiſ-
matico, excommunicato, interdicto non tolerato,
aut ſimoniaco per ſententiam declarato, & modo
dicto ſupra, *quæſt.præced.* ſub verſ. *ad quartam*,
verb. & *licet*, & idem exiſtimo dicendum de con-
ſecrato ante legitimam ætatem, ſupra dixi *dict.
quæſt.præced.* verſ. *ad ſecundam*, in verbo *de ordi-
nato Epiſcopo ante legitimam ætatem*.

Ad ultimam quæſtionis partem, igitur de vitæ 32
& motum proceſſu antequam Epiſcopus conſe-
cretur dixi ſupra *in cap.fin.de libelli oblatione q.4.
§.10.* & addo Antonium de Dominic. *in ſua Repub.*
& contra illum Zacharias Voberius *in cenſura pa-
renetica lib.2. cap.2.* ſed quare Epiſcopus conſe-
crandus ducitur veſtitus veſte candida & in habi-
tu ſacerdotali, & quare imponatur eis liber ſuper
caput & humeros, quare ungantur ejus manus &
caput, quare ei conſecrando tradatur liber Evan-
geliorum & ei imponatur manus ſupra caput &
quare ei traditur Annulus & Baculus, & quare ejus
manus induantur chirotecis; quare ei tradatur Mi-
tra; quare Epiſcopus conſecrandus offerat Epiſ-
copo conſecranti panem & vinum; quare Epiſco-
po conſecrando præbeatur oſculum pacis; & qua-
re in conſecratione Epiſcopali tres Epiſcopi ad-
hibentur; & quare alii Ritus in conſecratione E-
piſcoporum adhibeantur, & de ſingulorum myſte-
rio tractant abundè Gerunda *de Epiſcopo tom. 2.
lib.2.diſp.8.per totam.* Auguſtin. Barboſa *de poteſt.
Epiſcopi p.1.tit.1. cap.5.* Stanislaus Socolovius *in
epithalamio de conſecrat. Epiſcoporum ſive oratio-
ne 4.* impreſſa *in ſuis operibus* Cracoviæ *anno 1591.
art.411 uſque ad 484.* Diana *p.12.tract.1.reſ.110.*
& à *reſ.113.ad 125.* Hallier. *de Sacram. elect.p.2.
c.8.art.4. §.1.tit. 1001.* Andreas Suaſſay *in Pano-
plia Epiſcopali lib.1.per totum*, qui omnes & alii
cum eis abundè ſingula expendunt, ubi videbis;

Ad Text. in Cap. VIII. & Cap. XVI. hoc titulo.

QUÆSTIO I.

An ordinatus extra tempora, maneat ſuſpenſus, aut ſuſpendatur. Et an cum eo Papa, vel Epiſcopus diſpenſet?

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus extra tempora ſuſpenditur, & ordinans punitur, num ipſo jure,* à num. 2. 3. & 4. *ubi quidnam jure antiquo, ſed quid hodie*, à n. 5.

5 *Conſtitutio Pii incipit*, cum ex ſacrorum, n. 6. *in quo habeat locum hæc Bulla*, num. 10. 14. & n. 24.

6 *Conſtitutio Sixti V. incip.* ſanctum & ſalutare.

7 *Conſtitutio Clem. VIII. incip.* Romanum Pontificem.

8 *Trid.* ſeſſ. 23. cap. 8. de reformatione, *n.* 21.

9 *Ordines ſuſcipiens ſine teſtimonio ſui ordinarii anno ſuſpenditur* & n. 11.

10 *Ordinatus in majoribus extra tempora ſuſpenditur, non ſi in minoribus*, num. 15. *excuſatur ſi bona fide ordinaretur credens fieri poſſe*, num. 11.

12 *Ordinatus extra tempora, eſt impeditus ad ſuperiores ordines aſcendere, non ſic in antea ſuſceptis.*

14 *Beneficia conferri non poſſunt ordinato in ſacris extra tempora, ſecus ſi ordinaretur in minoribus*, n. 15.

16 *Diſpenſat cum ordinatis extra tempora ſolus Papa ſecundùm probabiliorem ſententiam* n. 17. 18. & 19.

Cap. conſultationis 16. hoc tit. *& numeris ſequentibus.*

19 *Textus noſter intelligitur.*

20 *Suſpenſio poſita ab Epiſcopo ſuo jure ordinario poteſt & tolli ab eodem, niſi malè ordinando ſpectaret ad Papam.*

22 *Diſpenſare poteſt Epiſcopus in ſuſpenſione, ſeu irregularitate ordinati extra tempora, ſi ſit occulta.*

23 *Diſpenſatio ordinati extra tempora præſumitur ex lapſu 20. annorum.*

1 URbanus III. decidit in textu noſtro quod ordinatus extra tempora ſuſpenditur, donec diſpenſetur cum eo, & quod punitur ordinans *ſub cap.* 1. dixi jam de pœnis, in quas incurrunt tam conferentes duos ordines ſacros in eadem die, quàm eos recipientes; nunc verò de pœnis, in quas incurrunt ordinati extra tempora, item & ordinatores. De ordinato quod ſic ſuſpendatur probari
2 ſolet ex *cap. 2. hoc tit.* & ex noſtris juribus. † Sed num ipſo jure, ſuſpenſio illa incurratur, vel pœna imponenda, eſt dubium inter Doctores; at verò de ſuſpenſione loquuntur jura *in dicto cap. cum quidam*, ibi: *Et ordinatos à ſuſceptis ordinibus tandiu reddere debes expertes, donec apud nos reſtitutionis gratiam conſequantur*, & ex *dict. cap. conſultationi*, ibi: *quos pro tranſgreſſione hujuſmodi primo eis pœnitentia impoſita competenti ſuſtinere poteris in ſuſceptis ordinibus miniſtrare*, & ex verbis textus *in dict. c. 2.* ibi: *Taliter ordinati, non deberent permitti in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, nam apud nos ſic ordinati deponerentur*: Ex quibus verbis probat Suarez ſolum probari pœnam imponendam, non ipſo jure latam, *de cenſ. diſp. 3. ſect. 1. n. 30.* & etiam probat ex textu *in c. fin. diſt. 75.* ubi deſignantur tempora definita ad ordinandum, nec pœnam aliquam ibi tranſgreſſoribus imponi; & ſic dicit quod etſi Sylveſter, & Angelus, *verbo irregularitas*, cum nonnullis Canoniſtis dicant hanc ſuſpenſionem ipſo jure incurri: tamen eſſe tantum ferendam ex jure antiquo, ut etiam ſenſerunt. Hoſtienſ. Panormitanus, & alii; quia nullus eſt textus, quo ſufficienter probetur; imò ex ſententia gloſſæ, *Clem. fin. de ætate, & qualit. ordin.* ſunt ſuſpendendi, tam promovens quàm promotus.

Verum præter Sylveſtrum, & Angelum, ad- 3
verſus quos ſequitur Suarez, videntur dicere alii Doctores quod promovens extra tempora ſuſpendatur, promotus ſit ipſo jure ſuſpenſus: ſic probat Barboſa *in paſtorali part. 2. allegat. 17. ſub n. 9.* in verſ. *de jure*, quatenus dicit quod licet Hoſtienſis, Joannes Andreas, & Butrius in textu noſtro videantur tenere contrarium primo aſpectu nihilominus, quia poſtmodum, eorum ſententiam in hac parte remittunt ad notata *in cap. litteras hoc tit.* ubi Joannes Andreas, *n.* 15. Butrius 7. & Hoſtienſis *in finalibus verbis*, quo loco promotum ipſo jure eſſe ſuſpenſum affirmant, & hoc itidem affirmandum eos tenere dicit Barboſa, ut ſequitur Ugolinus, *de poteſt. Epiſcopi, capite 26. §. n. 2.*
† Mihi tamen de jure plauſibilior videtur prima 4
ſententia ex noſtro textu; & aliis, nec enim illi Doctores cum ſe remiſerunt ad textum *in dicto cap. litteras* loqui debuerunt de noſtro caſu, ſed de alio ponderato jam ſupra ſub his, quæ dixi *in cap. 1. hoc tit.* ubi expendit textum *in dicto cap. litteras*, de pœna ſcilicet recipientes duos Sacros ordines in eadem die.

Prædicta ſunt de jure antiquo, ſed jam aliter 5
ſancitum eſt de jure noviori, cum ex conſtitutione Pii, quæ incipit, *cum ex ſacrorum*, ordinatus extra tempora, ſit ſuſpenſus ipſo jure, ut ex ejus littera, quam refert Barboſa *dicta allegat. 17. ſ. 2. num. 10. & 11.* deducunt Navarrus *in manuali cap. 27. num. 241.* verſ. *quinto dico*, & *conſ. 40. n. 7. verſ. 11. hoc tit. in antiquis, & conſ. 7. ſub tit. de clerico excommunicato miniſtrante*, quæ extravagans, ut expendit Suarez *dicta diſput. 30 de cenſ. ſect. 1. n. 30. in fine*, loquitur tantùm in recipiente ordines ſacros, ac meritò; quia minores ordines, ut ſupra dixi *ſub dicto cap. 1. & 2.* non habent tempora determinata, ut probat textus *in cap. de eo 3. hoc tit.* per quem ſic dixi *ſub dict. cap. 1.* & addit Barboſa *dicta allegat. 17. n. 13.* hanc Bullam Pii II. obſervari ſemper in hac materia, quam poſtea confirmaſſe dicit Julium Pap. III. *in ſua Regul. Cancel.* & alios ſucceſſores, nec non Clem. VIII. & S. D. Paulum V. felicis memoriæ *in regula 23.* per hæc verba. *Item de Clericis extra tempora à Jure ſtatuta, ſive ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſoriis litteris ad ſacros ordines ſe promovere facientibus, pro tempore etiam voluit conſtitutionem piæ memoriæ Pii II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dict. Cancel. Apoſtol. lib. deſcriptam, quæ incipit cum ex ſacrorum, &c. pari modo obſervari, &c.*

Sed adhuc videtur non ſic ex prædicta Pii conſ- 6
titutio-

ſtitutione ſervandum, cum ex conſtitutione Sixti V. contra Clericos malè promotos, quæ incipit
Sanctum, & ſalutare, ſub data Nonis Januarii 1588.
non ſolùm ſuſpendit ipſo jure promotos extra
tempora, verùm etiam illos ita promoventes ad ſacros, ut *in* §. *ut igitur cum duobus ſequentibus præ-*
7 *dictæ ſuæ conſtit.* continetur. † Tamen Clem. VIII.
in ſua conſtitutione, quæ incipit *Romanum Pontificem*, reſtrinxit, ac modificavit ad terminos ſanctionis Pii V. ut jam dixi, & notat Barboſa ſuprà *ſub*
dicto n. 9. quæ conſtitutio non meminit ordinatoris, & hanc Pii II. conſtitutionem ſemper obſervari
in hac materia, tenet noviſſimè Ægidius Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *dubio* 9. *ſub dicto n.* 2. &
n. 3. ubi alia expendit, & bene demonſtrat etiam
Barboſa *hic num.* 3. iterum Bullas recenſens.
8 Et adverſus jus antiquum, item & adverſus prædictas Bullas inſurges ex Trid. *ſeſſ. de* 23. *c.* 8. *de reformat.* ubi ſuſpenſionis pœna anni imponitur ad-
9 verſus ordinatos extra tempora. † Sed reſpondetur textum Trid. ibi referri ad eum, qui ſine teſtimonio ſui Ordinarii ordines ſuſcipit, ut declarant Ugolinus *dicto* §. 25. Bonacina *de cenſuris diſp.* 3.
quæſt. 6. *puncto* 5. *n.* 5. ubi etiam ad hanc ſuſpenſionem incurrendam non requiri præſumptionem,
vel ignorantiam affectatam, ſed ſufficere ignorantiam moraliter culpabilem, ſequitur Barboſa *dict.*
n. 9. *in fine alleg.* 17. contra Salzedum ad Bernardum Diaz *in cap.* 26. *lit. A*, *verſ. his verò, qui extra*
tempora, dicentem hunc ſuſpenſum eſſe per annum
in caſu, de quo loquimur ut noviſſimè tenet expendens Trid. locum idem Ægidius Trullench. *dicto*
10 *dub.* 9. *ſub n.* 2. † ubi dicit *n.* 3. prædictam Pii II.
Bullam ſolum habere locum in his, qui ordinantur
extra tempora in ſacris, & majoribus ordinibus,
non ſic in minoribus, & in prima Tonſura; quia
vigore prædictæ conſtitutionis, item, & juris communis nullo modo comprehenduntur ordinati in
minoribus extra tempora conſtituta, ut docent
Navar. *in manuali cap.* 25. *num.* 70. & *cap.* 27. *n.* 241.
Campan. *in Rubr. Juris Canonici Rubr.* 6. *cap.* 21.
num. 21. Barboſa 2. *p. allegat.* 16. *num.* 14.
11 Ut verò talis ſuſpenſio incurratur, neceſſum eſt
ut præcedat culpa gravis, ut ſupra dictum eſt, &
notanter tenet Suarez *de cenſuris diſp.* 31. *dict. ſect.*
1. *n.* 31. dum ait quod ſi quis bona fide extra tempora ordinetur, vel credens ſe habere legitimam
facultatem, vel Epiſcopum illam habere, vel ex
alia ſimili ignorantia inculpabili; tunc ſicut excuſaretur à culpa, ita etiam à ſuſpenſione. Rurſus
quia ſuſpenſio hæc dicitur culpæ proportionata:
unde ait licèt verba extravag. Pii II. ſint hæc *A ſuorum ordinum executione ipſo jure ſuſpenſi ſint*, nihilominus cenſet intelligenda de ordinibus ſic malè, & extra legitima tempora ſuſceptis, nam in eis
12 tantum deliquit. † Et addit etiam conſequenter, ut
etiam ſit impeditus, ne ulterius aſcendat, non verò
ne in inferiori ordine utatur, ſi illud legitimè ſuſcepit; nec referre quod illa extravagans dicat *à ſuis*
ordinibus, in plurali, nam loquitur etiam in plurali
de omnibus ſic ordinatis, & eos dici ſuſpendi à ſuis
ordinibus, & intelligi accommodatè, id eſt unuſquiſque ab eo ordine, quem malè ſuſcepit, & hoc
magis declarari per verba ſequentia ejuſdem Bullæ, ibi: *Si ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus*
miniſtraverint, irregulares fiant in eiſdem ſcilicet
13 malè ſuſceptis, à quibus ſuſpenſi ſunt, † quæ etiam
declarat Barboſa *dicta alleg.* 17. *n.* 18. procedere reſpectu ordinum ſacrorum, non ſi miniſtraſſent in
prima Tonſura, aut aliis minoribus Ordinibus, qui
non comprehenduntur in Bulla, ut probant etiam
plures quos ipſe citavit *dicta* 2. *p. allegat.* 16. *num.*
14. quod repetit idem Barboſa hic *ſub dicto n.* 3.
Quare etiam dices, ut attento prædictæ Bullæ 14
Pii II. rigore, & tenore, dicendum eſt, ut durante
illius ſuſpenſione non poſſint Clerico conferri beneficia, cum ille careat ordine in executione ſecundùm reſoluta per Covar. *in cap. Alma mater*
p. 1. §. n. 1. contra Navarrum *in manuali cap.* 27.
num. 160. quod ſequitur Barboſa *dict. p.* 2. *de officio*
Epiſcop. allegat. 17. *n.* 12. intelligenda de clericis in
majoribus de quibus loquitur prædicta Bulla. † 15
Quia ſi in minoribus ordinibus conſtitutis conferantur, collatio valida erit, ut reſolvit cum Miranda *in manuali Prælator. tom.* 1. *quæſt.* 39. *art.* 7.
concluſ. 1. *in fine*, & addit idem Barboſa hic *ſub*
dicto num. 3. prædictam Bullam Pii II. addere, &
decidere ultra alias pœnas à jure inflictas, poſſe
etiam beneficiis Eccleſiaſticis jure privari.
Unde jam pro materia textus *in dict. cap. conſul-* 16
tationi 16. *hoc tit.* dubium eſt cui competat diſpenſare cum ſuſpenſis; eo quod ordinati fuerunt extra
tempora & multi exiſtimant poſſe proprium Epiſcopum, ſi non ſit particeps illius delicti, ſic per textum in *dicto cap. conſultationi*, & colligunt ex eo
textu plures, quos refert Barboſa *ibi num.* 1. & 2.
ubi ait diſpenſationem cum eo, qui extra tempora
ordinibus fuit initiatus ab Epiſcopo qui in nulla
fuit culpa obtineri poſſe, ut poſt condignam pœnitentiam, ſuſceptos ordines poſſit exercere, ut per
Salzedum ad Barnard. Diaz *in pract. cap.* 26. *lit. O*,
in fine. † Imò idem Suarez poſtquam abundanter 17
probavit *de cenſ. diſp.* 31. *dict. ſect.* 1. *n.* 32. à ſolo
Papa diſpenſari poſſe in fine illius numeri, aut juxta probabilem opinionem poſt ſufficientem punitionem, & emendationem ab Epiſcopo illam ſuſpenſionem tolli poſſe: & videtur etiam probari
juxta terminos illius conſtit. Pii II. ſupra relatæ; eo
quod Papa ibi non retinuit abſolutionem in ea
conſtitutione juxta doctrinam Armillæ verb. *ſuſpenſio num.* 22. Sylveſter *eodem verbo num.* 8. *verſ.*
tertium. gloſſa *Clem.* 1. §. *penult.* verb. *excommunicationis, de hæret.* ut in excommunicatione animadverſum reperitur; quoties conditor Canonis
ibi ſpecialiter non reſervavit; quia eo ipſo conceſſiſſe videtur facultatem aliis abſolvendi cum
citatis à Gutierrez *Canonic. lib.* 1. *cap. à princip.*
Suarez *de cenſ. diſp.* 7. *ſect.* 4. cum conceſſum dicatur quod expreſſè non reperitur prohibitum juxta
text. *in l. nec non* §. *quod ejus*, *ff. ex quibus cauſis*.
Verius tamen jam hodie ſolum Papam, aut Le- 18
gatum de Latere ex ſpeciali commiſſione, ſibi data
poteſtate cum ordinatis extra tempora diſpenſare
dicendum eſt, ut docent Rebuffus *in praxi benef.*
p. 2. *tit. de Clericis ad ſacros ordines malè promotis*,
gloſſa 2. *n.* 13. Barboſa *hic dict. n.* 2. *in fine*, Sylveſter *verb. irregularitas num.* 12. *verſ. hodie autem*
Navarr. *in manuali cap.* 25. *n.* 70. Majolus *de irregularit. lib.* 1. *cap.* 30. *n.* 9. *in fine*, Jacobus de
Graſſis *in deciſion. aureis lib.* 1. *cap.* 8. *n.* 15. Gutierrez *Canonicar. lib.* 1. *cap.* 26. *ſub* n. 21. Bonacina
de cenſur. extra Bullam diſp. 3. *quæſt.* 1. *puncto* 3. *in*
fine, ex ea ratione quia in illa conſtitutione Pii II.
non ad aliquod tempus ſuſpenſionis, cenſuram
Papa infligit, irregularitatemque incurri, decernit;
ex quo evenit, ut perpetuò dicatur inflicta, & Rota Romana generaliter loquens firmavit contravenientes decretis dictæ conſtitutionis perpetuò eſſe
per eam ſuſpenſos, in militem Abbatiæ 24. Januarii 1590. coram Rever. P. Gypſio, & ita docens Barboſa

Digitized by Google

boſa ipſe *de officio Epiſcopi p.2.dict.alleg.* 17.*à n.* 14.videndus, probat etiam *ibi n.* 16. nam & abſque temporis præfinitione pœnam imponens cenſetur illam perpetuò infligere *ex l. ſervus, cod. de pœnis gloſſa verba perpetuo, in cap. cupientes §. cæterum de elect.* gloſſa *verbo in perpetuum in cap. ex litteris, de conſtit.* ubi Abbas *num.* 10. Felinus *in c. tam litteris* 33. *de teſtibus n.* 1. *in fine.*

19 Hæc enim vera ſunt hodie per dictam conſtitutionem Pii, ſed ego contendo à ſolo Papa poſſe diſpenſari, cum male extra tempora ordinato magis probabiliter; quia ex textu *in dict. c. cum quidam* 8. de quo dico hic, probatur, & ſignificatur Papam ſolum poſſe hanc ſuſpenſionem tollere per verba illa, *Ordinatos à ſusceptis ordinibus tamdiu debes reddere expertes, donec apud nos reſtitutionis gratiam conſequantur*, ubi ſignificatur ſuſpenſionem fuiſſe ponendam ab Epiſcopo; ſemel autem poſitam, ſolum Papam poſſe illam auferre; & ita gloſſa ſentit, ibi, ex illius textus, licèt *in dict. cap. conſultationi*, cenſeat ibi eſſe moderatam reſtitutionem illam, & poteſtatem Epiſcoporum ampliatam: ita docet Suarez *dicta diſp.* 31. *de cenſ. ſect.* 1. *dict. n.* 32. ubi expendit textum *in dict. cap. conſultationi*, dicens non eſſe ibi ſermonem de ſolutione ſuſpenſionis ipſo jure latæ, ſed de commutatione ſuſpen-
20 ſionis ferendæ in aliquam pœnam. † Imò addit cum utroque Abbate antiquiore, ſcilicet, & Panormit. Epiſcopum, quando ponit ſuſpenſionem ſuo jure ordinario eodem, poſſe illam tollere, ibi tamen reſervari Papæ; quia Epiſcopus ipſe ordinarius deliquerat malè ordinando, & non ipſum ponere pœnam, ſed Papam præcipere Metropolitano illam imponere; ideòque ſibi diſpenſationem reſervaſſe; quia nec Epiſcopus erat dignus ratione ſuæ culpæ nec Metropolitanus erat Judex ordinarius, ſed delegatus, eique commiſſam fuiſſe punitionem, non liberationem ad majorem delicti punitionem, & fortaſſe injuriam ordinantis, quæ dicit idem Suarez rectè procedere de eo tempore, quo hæc ſuſpenſio imponebatur, & non à jure.

21 Cumque aliqui exiſtiment Trid. *dict.* 23. *cap.* 8. *de reformat.* commiſiſſe Ordinario determinationem temporis, pro quo duratura eſt talis ſuſpenſio, & conſequenter ejus ablationem illi commiſiſſe, ut refert Suarez ſuprà *dict. n.* 32. *circa finem.* Sed cum jam ſupra expenderim Trid. locum, ut non loquatur de eo, qui ordinatur extra tempora, ſed ſine legitimis litteris dimiſſoriis: nam ut dicit idem Suarez, verba, ibi *Si ſecus fiat &c.* tantùm referantur ad ea, quæ in proxima Clauſula continentur, & non ad capitis initium, ubi fit mentio de ordinationibus, ſtatutis temporibus faciendis, ut evidenter patet ex contextu; ſequitur, ut eorum ſententia ex adductis bene ſit impugnata, & de intellectu prædictæ Bullæ Pii V. adjunges quos congerit idem Barboſa *in collect. ad dict. Trid. c.* 8. *à n.* 35.

22 Jam verò pro complemento notabis quod ſi ſuſpenſio, vel irregularitas illius qui ordinatus fuit extra tempora ſit occulta, poſſit in ea Epiſcopus diſpenſare virtute Trid. Concil. *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 6. ut firmant Bonacina *de cenſur. diſp.* 3. *quæſt.* 6. *puncto* 5. *n.* 5. verſ. *Tertio*, Barboſa *dicta* 2. *p. in paſtorali, dicta allegat.* 17. *n.* 17. & docet noviſſimè Ægidius Trullench. *dict. lib.* 6. *de Sacram. cap.*
23 *unico, dubio* 9. *n.* 2. *in fine.* † & Rota cenſuit apud Farinacium *deciſ.* 200. *p.* 2. *recent. n.* 5. ex lapſu 20. annorum præſumi diſpenſationem, ſicut refert
24 idem citatus Barboſa *dicta n.* 17. *in fine.* † Et utrum ſuſpenſus juxta prædict. conſtit. Pii II. poſſit ab Epiſcopo diſpenſari, videbis Aloiſium Riccium *in deciſ. Curiæ Archiepiſ. Neapol. deciſ.* 93. *p.* 4. ubi *deciſ.* 90. quærit, & diſſerit, an in pœnas dictæ Bullæ incidat, qui ignoranter prohibita in illa egit, de quo jam dixi *ſuprà*, & de textu noſtro *in cap. cum quidam*; videbis hic Antonium Naldum.

QUÆSTIO II.

An ſi ordinatores, & ordinandi non ſervent de uno ordine ad alium interſtitia temporum, ſuſpendantur ab executione ordinum. Et an Epiſcopus diſpenſet in illis.

SUMMARIUM.

1 *Ordinatores, & ordinati extra tempora num ſuſpendantur ab executione ordinum, ut illi, qui conferunt & ſuſcipiunt ordines duos ſacros in eadem die* n. 2. & à n. 8.

2 *Interſtitia dicuntur tempus intermedium de uno ordine ad alium, anni unius ſtatutum, ut interim ordinandi inſtituantur commodius*, num. 3.

4 *Annus interſtitiorum ad ordines, qualiter computetur.*

5 *Bulla Cruciata publicatio quotannis fit ſecundum computationem anni Eccleſiaſtici.*

6 *Interſtitia ad ordines minores, computantur de ordinibus generalibus ad alios; non enim in iſtis datur præceptum ſuper intervallo*, numero 7.

7 *Ordines minores recipiendi, conſuetudo in eadem die eſt ſervanda.*

8 *Ordinatus de voluntate Epiſcopi, non ſervatis interſtitiis, nullam pœnam incurrit*, numero 9.

9 *Trid.* ſeſſ. 23. cap. 11.

10 *Interſtitiorum diſpenſatio inter Diaconatum, & Sacerdotium eſt difficilior; eſt tamen arbitraria ſemper juxta qualitates, de quibus* num. 11.

12 *Utilitas, & neceſſitas, ut diſpenſetur in interſtitiis ſimul requiritur, alii contra.*

13 *Interſtitiorum diſpenſatio debet clarè fieri ab Epiſcopo, vel aſſumendo ad ordines intra annum; & à quibus aliis fiat*, num. ſequentibus.

14 *Vicarius diſpenſat in interſtitiis de licentia Epiſcopi, vel Capituli, Sede vacante*, numero 15.

15 *Capitulum, Sede vacante diſpenſat in interſtitiis.*

16 *Abbates, & ſuperiores ordinarii num diſpenſent in interſtitiis cum ſubditis, aut ſpectet ad Epiſcopum*, n. 17. & n. 19.

18 *Ordinans non diſpenſat in interſtitiis cum non ſubdito, qui ab eo ordinatur, ſed proprius Epiſcopus ordinati.*

19 *Dimiſſorias dant regulares ſuperiores ſuis ſubditis ordinandis; etſi non diſpenſent in interſtitiis: quid ex privilegio Societatis Jeſu*, num. 20.

21 *Epiſcopus non diſpenſat in interſtitiis cum familiari ſuo, niſi ratione beneficii collati*, numero 22.

Ad

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum ſic eſſe ſuſpenſos quemadmodum ſuſpenduntur illi, qui in eadem die duos ſacros ordines conferunt, vel recipiunt ſecundùm quæ expendi ſupra *ſub cap. 1. hoc tit.* explanando jura *in cap. 3. cap. litteras, cap. dilectus hoc titulo,* & ita videtur ſentire Suarez *de cenſuris diſp. 31. ſect. 1.* qui dum diſputat de pœna ſuſpanſionis contracta adverſus Epiſcopos ordinantes, ac adverſus ordines male recipientes, agit latè ibi à *num.* 40. de octava ſuſpenſione ipſo jure lata non ſervatis temporum interſtitiis: & Sixtus V. tulit ſuſpenſionem ipſo facto.

2 Sed cum ibi dixerim aliud eſſe delictum contractum ex ſuſceptione duorum ordinum ſacrorum in una die modo ibi dicto, de quo jura relata intelliguntur, ut optimè etiam expendit idem Suarez cum ab eo relatis, ac eſt delictum contractum, ſi ordinandus non ſervet temporum interſtitia de uno ordine ad alium; ideò clarioris doctrinæ gratia, dico interſtitia dici tempus intermedium unius anni, qui debet tranſire de uno ordine collato ad alium conferendum, ſeu recipiendum; itaut qui ſuſcepit ultimum minorem ordinem, nequeat ad ſubdiaconatum tranſire, quouſque integer annus tranſactus ſit, & ſimili modo de ſubdiaconatu ad Præsbyteratum, juxta deciſionem Trid. *ſeſſ. 23. de* 3 *reformat. c. 11. 13. & 14.* † quod ſtatutum eſt ut interim ordinandi commodius edoceri poſſint, quantum ſit ordinis, quem ſuſcipit pondus, & quanta Dignitas, & cum ætate meritum vitæ ac doctrina major accreſcere poſſit, ut dicit idem Concil. *loco citato,* quem ad hoc citant Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 27. n. 2.* Barboſa *in paſtorali p. 2. allegat. 18. n. 1.* & ad propoſitum plures rationes aſferunt Molſeſius *in ſumma Theolog. moral. tract. 2. cap. 14. n. 2.* Carolus de Graſſis *de effect. lib. elarior. in Prælud. num. 326. cum ſequent.* Simon. Majol. *de irregularit. lib. 4. cap. 11. à princ.* Valenzuela *tom. 2. conſ.* 107. *n. 1.* & docent alii relati ab eodem Barboſa *in dict. cap. 11. Trid. n. 3.*

4 Quod ſi dubites qualiter prædictus anni curſus debeat tranſire, reſpondeo non oportere, ut habeat trecentos, & ſexaginta quinque dies, quo tempore annus conficitur, ſed ſufficere, ut adveniat eadem ſolemnitas, & dies ſubſequentis anni in qua annus tranſactus ſuſcepit alium ordinem; ſic ut interſtitia non ſint mathematicè computanda; ita ut ordinandus nequeat ad ordines promoveri, niſi inter unum, & alium ordinem moram traxerit duodecim menſium completorum, ſed moraliter, & juxta ritum Eccleſiæ, videlicet ab una Quadrageſima ad aliam, à Pentecoſte ad Pentecoſtem, &c. & quamvis inter primam, & ſecundam Pentecoſtes, ſolemnitatem, non ſint elapſi duodecim menſes: ita docent in terminis, ac deciſum referunt Sorbus *in compendio mendicantium,* verbo *ordines ſacri,* verſ. *circa id.* Proſper de Auguſta *in addit. ad Quarantam in ſumma Bullarii,* verbo *Ordo, in fine.* Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1.* verb. *Ordo,* verſ. *ad quartum* circa medium. Ugolinus *dict. §. 27. n. 7.* Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica, puncto 5. num. 33.* Riccius *in praxi fori Eccleſ. poſt reſolut. 279. in notab. materia de hoc Sacramento Ordin.* verſ. *quoad,* Lezana *in ſumma quæſt. regular. cap. 14. n. 17.* Laurent. de Franchis *in controverſ. inter Epiſcopum, & regulares pag. 77.* verſ. *ad ſeptimum.* Campanil. *in* 5 *diverſ. juris canon. Rub. 6. cap. 3. n. 12.* † Et comprobatur, nam etiam publicatio Bullæ cruciatæ, quæ durat per unum integrum annum, ſicut & aliæ Bullæ compoſitionis, & defunctorum fit de uno anno ad alium, plus, minuſvè, ſecundùm morem, Eccleſiæ, ut tradit Villalobos *in ſumm. p. 1. de Bulla cruciata tract. 27. clauſula 4. à num. 6. cum aliis.* Ægidius Trullench. ſic etiam tenet *lib. 6. cap. unico, dub. 9. ſub num. 4.* idem Villalobos *in terminis noſtri dubii tract. 11. p. 1. difficult. 12. n. 6.*

Et cum ab aliquibus ſoleat dubitari quod intervallum intervenire debeat inter unum, & alterum 6 ordinem minorem, & quidam putent ſufficere de uno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud, inter quos ſic putant Majolus *de irregularit. lib. 3. cap. 24. §. 13.* Ugolinus *dict. cap. 27. n. 4.* Alii inquam ſufficere exiſtimant illud, quod daretur de uno facto ad alium proximum inter quos ſic docent Campanil. *dict. Rub. 6. dict. cap. n. 13.* Sorbus *ſup.* verſ. *Ordo,* in verbo *& ſic bene,* quod verum judicat Barboſa *in paſtorali dict. 2. p. allegat. 11. n. 18. in fine,* ſed tutius dicit eſſe, ſi fiat interveniente intervallo de uno ex temporibus generalium ordinum ad alium, ſic Ugolinus & Majolus. † Et ad- 7 dit Ægidus Trullench. ubi ſuprà *dict. num. 4.* inter minores autem ordines non dari præceptum de interſtitiis, ſed relinqui prudentiæ, & arbitrio Epiſcopi: an ſimul vel per temporum interſtitia debeant conferri *ex dict. cap. 11. Trid.* taliter, quod ſi adeſſet conſuetudo, quæ permitteret minores ordines, & primam Tonſuram in eadem die recipere, eſſet ſervanda, ut docent Sylveſter *verbo Ordo 2. n.* 27. Campan. *dict. Rub. 6. cap. 2. num.* 20. Henriquez *lib. 10. cap. 19. num. 4.* etenim etſi in his minoribus quædam tempora deſignentur, ut *in cap. in ſingulis 77. diſt.* tamen Suarez jam relatus *d. ſect. 1. diſp. 31. de cenſ. num. 33. in fine,* dicit antiquatum eſſe, aſſerens licitum eſſe eos ſimul eodem die recipere; præſertim ubi eſt conſuetudo, & expreſsè habetur *in cap. 2. de eo, qui furtim ordin. ſuſcepit.* ubi notant gloſſa, & Doctores, & *ex cap. 3. noſtri tituli* colligit.

Quibus ſuppoſitis ad primam difficultatis par- 8 tem reſpondeo, juxta diſpoſitionem Trid. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 11. 13. & 14.* quod etſi voluiſſet, ut inter ſuſceptionem unius, & alterius ordinis annus integer interverteretur, tamen nullam pœnam adhibuit contra prædictum ordinem procedentibus, nec ita feverè id prohibuit, quin arbitrio Epiſcopi id committeret; quocirca ſi quiſpiam arbitrio, & voluntate Epiſcopi prædictos ordines ſuſcipiat eo die, vel continuis diebus, aut intra tempora interſtitiorum, non erit malè promotus; quod ſi contra Epiſcopi voluntatem ſuſcipiat, vel eodem die, vel non ſervatis interſtitiis ab Epiſcopo deſignatis tunc erit malè promotus, quoad culpam non quoad cenſuram, ut tradit idem Suarez *dict. diſp. 31. ſect. 1. n. 43. in fine, & in pricipio,* quare Ægidius Trullench. *de Sacram. dict. lib. 6. cap. unico, dubio 9. n. 10.* cum Bonacina *dict. diſp. 8. quæſt. unica puncto 3. n. 35.* & cum Barboſa *ubi ſuprà,* nullam pœnam juris, aut cenſuram incurrere, aut irregularitatem ordinantes, ac ordinatos, & Barboſa *dict. allegat. 18. n. 14.* cum multis probat, quòd etſi ſic ordinatus nullam incurrat pœnam, poſſit tamen Epiſcopus ſic ordinatum ſuſpendere, & aliis pœnis ob Canonis tranſgreſſionem punire, idem Barboſa *in Trid. ſeſſ. 23. cap. 13. n. 10. & 11.* cum multis.

Et pro complemento hujus dubii, & intellectu 9 Trid. *dict. cap. 11.* animadverto cum Suarez *dict. n. 43.* verſ. *in quo,* quod cum agit de anno interponendo inter ſubdiaconatum, & Diaconatum, ſimpliciter addit Trid. *niſi aliud Epiſcopo videatur;* ſed

ſed cum loquitur de Diaconatu, & Præsbyteratu,
ait, *niſi ob Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem,
aliud Epiſcopo videretur*, addens per hoc non eſſe
licitum Epiſcopo in priori caſu diſpenſare ſine ul-
la cauſa rationabili; quia hoc eſt contra rationem
diſpenſationis in communi lege, ſed ſolùm judi-
cari minorem cauſam in priori caſu ſufficere, & in
illo utilitatem tantum ſpectandam eſſe; in alio ve-
rò etiam neceſſitatem.
10 Et ait ſublatam fuiſſe ſuſpenſionem, quam in
caſu, de quo loquuti ſumus tulit Sixtus V. relatus
in principio, ſequitur Bonacina *dict. diſp.* 8. *de Sa-
cram. quæſt. unica puncto* 6. *num.* 9. ubi etiam dicit
graviorem cauſam requiri in diſpenſatione in-
terſtitiorum inter Diaconatum, & ſacerdotium,
quàm inter cæteros ordines, colligens ex dicto
Trid. decreto, & proſequitur eum multis Barboſa
11 *dicta allegat.* 18. *ſub. n.* 4. † ubi dicit quod non re-
quiritur extraordinaria, aut publica neceſſitatis, aut
utilitatis cauſa; quia Concilium remittere videtur
hoc arbitrio Epiſcopi, poſita utilitate Eccleſiæ, &
neceſſitate, quam Epiſcopus ſecundùm circunſtan-
tiam loci, & temporis, aut juxta conditionem per-
ſonæ ſufficientem judicaverit, ſic probans cum
Menochio *de arbitr. caſu* 427. *n.* 30. qui cum eo-
dem *n.* 31. ponit alias, nempe favore ſtudii in ali-
qua univerſitate, & ætas ordinandi provecta junc-
ta cum eiſdem integritate, necnon arctatio ad reci-
picodum Diaconatum, vel Præsbyteratum ratione
beneficii recepti, vel recipiendi, juxta Trid. decre-
12 tum *ſeſſ.* 7. *de reform. cap.* 7. † Quibus omnibus addo
Ægidium Trullenc. *de Sacram. dicto lib.* 6. *cap. uni-
co dubio* 9. *ſub num.* 5. ubi *num.... in fine*, ait quod
etſi recentiores aliqui justa Trid. decretum, dicant
ſufficere, *dict. ſeſſ.* 23. *cap.* 11. tantum utilitatem, aut
neceſſitatem Eccleſiæ, ut Diaconus ante annum,
Præsbyter ordinetur, tamen verius eſſe per par-
ticulam *&* quæ copulativa eſt utrumque requiri;
& de hoc pluribus adductis, Barboſa *dict. ſeſſ.*
23. *Trident. cap.* 14. *num.* 2. *&* 3.
13 Ad ſecundam difficultatis partem jam ſatis reſ-
ponſum præbetur ex proximè dictis, nempe non
ad Papam, ſed Epiſcopum prædictam diſpenſatio-
nem pertinere in interſtitiis modo dicto *ſub num.
præcedenti*, quare nunc dico neceſſum eſſe ut Epiſ-
copus clarè diſpenſet, vel ut aſſumat ad ordines
infra anni curriculum ordinandum, ſciens nondum
eſſe lapſum tempus ab antea ſuſcepto ordine ad
ſequentem; quia ſi ignoravit, tacitè diſpenſare non
videtur; eo quod omne canonicum impedimen-
tum, cujus diſpenſatio ad Epiſcopum pertinet,
non cenſetur diſpenſatum, vel ſublatum, (ſi illud
ſciens Epiſcopus,) niſi illud Epiſcopus ſciens or-
dinaverit, ut in terminis reſolvunt Laurent. de
Franchis *in controverſ. inter Epiſcop. & regular.
part.* 7.6. ad Menoch. *de arbitr. caſu* 563. *n.* 10.
cum aliis multis Barboſa *dict. allegatione* 18. *nu-
mero* 8. quibus addo Ægidium Trullenc. *ſuprà
num.* 8.
Nec ſolum Epiſcopo hæc diſpenſandi facultas
14 competit, cum etiam competat Vicariis Generali-
bus Epiſcoporum; quia etſi Tridentinum ſolum
loquatur de Epiſcopo, attamen non videtur electam
perſonam, aut gradus Dignitatis Epiſcopalis, te-
nuerunt Sbrotius *de Officio Vicar. lib.* 2. *quæſt.* 43.
num. 28. *&* 29. *&* *quæſt.* 111. *n.* 16. Marchinus, &
alii, quos refert, & ſequitur Barboſa *dict. alleg.* 18.
num. 6. quod mihi ſine Epiſcopi facultate ſpeciali
data ejus Vicario Generali, ſatis non probatur, ut
ex aliis principiis bene deſumi poteſt; eo quod hæc
facultas ſit magis adjuncta Ordini, quàm juriſdi-
ctioni. † Sed fateor prædictam facultatem tranſire 15
ad Capitulum, ſede vacante, ſed ejus Vicarium
ad Capitulum; quia ſuccedit vacante ſede in ju-
riſdictione Epiſcopali, ad ejus Vicarium, quia ſo-
let Capitulum Vicarium nominando omnem ſuam
poteſtatem transferre nihilo reſervato de hoc Vi-
cario, docent in terminis Armandar. *in addition.
ad recopil. legum Navara lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Epiſco-
po in declar. n.* 57. Sanchez *in opuſculo mor. lib.* 7.
cap. 1. *dubio* 54. *num.* 6. de prædicto Capitulo Piaſe-
cius *in praxi nova Epiſcop. p.* 1. *cap.* 1. *n.* 50. *verſ.
eadem.* Quaranta *in ſumma Bullar.* verbo *Capitu-
lum* verſ. *quæro* 10. Ricciusin *praxi fori Eccleſ. de-
ciſ.* 715. *in prima editione, & reſol.* 606. *n.* 2. *in* 2.
editione, & deciſ. 562. *num.* 1. *in* 1. *edit. quæ eſt re-
ſolutio* 483. *n.* 6. *in* 2. *editione, latè* Valenzuela
tom. 2. *conſ.* 107. *à num.* 11. & de utriſque Barboſa
ſuprà *ſub dicto n.* 6. cum aliis ab eo relatis; idem
Trullenc. *ſuprà n.* 7. item cum aliis idem Barboſa
dicta ſeſſ. 23. *Trid. cap.* 13. *n.* 7.
De Abbatibus regularibus, qui per ſe ipſos poſ- 16
ſunt ſubditos ſuos minoribus ordinare, nùm queant
cum ipſis in interſtitiis diſpenſare, & Doctores af-
firmativè reſpondent ſi ipſi eos ſuos ſubditos ordi-
naverint: ſic Lezana *dicto cap.* 14. *n.* 15. Campa-
nil. *in diverſ. juris Rub.* 12. *cap.* 15. *num.* 42. cum
aliis Barboſa *dicta allegat.* 18. *n.* 12. qui etiam pro-
bat in dicto Trid. decreto, *cap.* 11. *ſub n.* 1. quod ſi-
cut judicio Epiſcopi committitur prædicta diſpen-
ſatio, ſic, & Abbatis in his caſibus, in quibus Ton-
ſuram, & minores Ordines conſerre poteſt, ſic
cum Miranda *in manuali Prælator. tom.* 1. *quæſt.* 38.
art. 7. Campanil. *dicta Rub.* 17. *num.* 13. Bonacina
de Sacram. diſp. 8. *quæſt. unica puncto* 4. *n.* 6.
Et idem Miranda videndus *dict. tom.* 1. *quæſt.* 38. 17
art. 7. *concluſ.* 3. elevat dubium utrum ſcilicet quan-
do hujuſmodi, quia infirmus, ſive occupatus ad
alium miſerit ſubditos ſuos ordinandos, poſſit cum
eis in interſtitiis diſpenſare: vel an competat hoc
Epiſcopo ordinario; & licèt ipſe non reſolvat, exi-
ſtimo propter rigorem Concilii magis ad ordina-
rium Epiſcopum pertinere; etſi ex abſoluta do-
ctrina Ægidii Trullench. *dict. dub.* 9. *in fine*, pro
affirmativa poſſit reſponderi ſententia.
Ex his notandum eſt primò quod ordinator ſu- 18
per temporum interſtitiis cum non Diœceſano non
poſſit diſpenſare ad ſuſcipiendos ordines, niſi hoc
in dimiſſoriis expreſſe concedatur ſicque fuiſſe reſ-
ponſum à ſacra Congregatione Epiſcoporum
Epiſcopo de Aleſe die 5. Auguſti 1593. refert Pia-
ſecius *in praxi nova Epiſcopor. p.* 1. *cap.* 1. *n.* 11. *pag.*
29. ubi dicit ita communiter ſervari in praxi, &
reſolvunt Miranda *in manuali prælator tom.* 1. *dicta
quæſt.* 38. *art.* 7. *concl.* 2. ubi latiſſimè probat Marta
de juriſd. dict. p. 2. *cap.* 9. *num.* 14. Marchinus, &
alii relati à Barboſa *dicta allegat.* 18. *n.* 9.
Notandum eſt ſecundò quod etſi regulares poſ- 19
ſint dare dimiſſorias ſuis ſubditis, non tamen poſ-
ſunt in eorum interſtitiis diſpenſare, ſed hoc ad
Epiſcopum pertinere ex cauſa ſibi per ateſtatio-
nem ſuorum ſuperiorum manifeſtata; ita quod
neſas ſit præpoſitis regularibus in hoc caſu diſpen-
ſare; ex eo quia hæc facultas eſt anexa ordinum
collationi; nam ſicut ad Epiſcopum ſpectat ordi-
num collatio, ſic & diſpenſare in interſtitiis, ita
docent Menochius *de arbitr. caſu* 554. Marcus An-
ton. Genuenſ. *in pract. c.* 83. *n.* 1. Gabriel. Vaſquez
tom. 3. *in* 3. *p. diſp.* 246. *n.* 57. Lezana *in ſumma re-
gul. c.* 14. *n.* 15. & referunt deciſum Piaſecius *in*

praxi

praxi nova Epiſcopor.p.1.cap.num. 50.pag. 58. Riccius *in decif. Curiæ Archiepiſcop. Neapol. decif. 81. num. 1.* Diana *reſ. moral. tom. 2. tract. 2. de dubiis regular. reſ. 112.* Sanchez *in opuſculis moral. lib. 7. cap. 1. dub. 54. num. 4.* qui *num.* 8. videtur contrarium probare; imò & ſenſerunt Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 5. num. 34.* cum aliis Barboſa *dicta allegat. 18. p. 2. num. 10.* quibus addo Trullench. *de Sacram. dicto dubio 9. lib. 6. cap.*
20 *unico num 9.* † Ubi dixit non eſſe improbabile poſſe Regulares ſuperiores in ſuorum interſtitiis diſpenſare, uti probant, & tenent Ledeſma *in ſumma de ordine cap. 8. concluſ. 11.* verſ. *la tercera dificultad,* Villalobos *in ſumma p. 1. tr. 11. difficult. 12. n. 8.* ubi refert Gregor. XIII. conceſſiſſe religioſis Societatis Jeſu, ut ordinari poſſit, non ſervatis interſtitiis; eoque privilegio ait gaudere mendicantes, etiam ſi aliis prohibita ſit hujuſmodi communicatio per eundem Pontiſ. Gregor. XIII. exiſtimat verò eſſe recedendum à prima ſententia; eo quod hujuſmodi privilegia ſint revocata per Tridentinum: verum Barboſa cum multis *dicta allegat. 18. num. 11.* referens prædictum privilegium, ejuſque communicatiooem, & aliud Clem. VIII. conceſſum Congregationi Sancti Joannis Evangeliſtæ in Portugalia, quod refert Portel. *de dubiis regularium*, probat communem cum multis, quidquid Suarez, & Vaſquez ſentiant.

21 Tertiò notandum eſt, non poſſe etiam Epiſcopum diſpenſare ſuper ioterſtitiis cum ſamiliari ſuo triennali, ut notant Nicolaus Garcia *de benef. p. 2. cap. 5. n. 86.* Cenedus *in practicis Canon. quæſt. lib. 1. quaſt. 38. n. 31* Navarrus *conſ. 12. de temporibus ordin. in novis, & conſ. 13.* Bonacin. *de ſuſpenſione in particul. diſp. 1. quæſt. 1. punct. 11. n. 13.* Sanchez *in opuſculo moral. lib. 7. cap. 1. dubio 27. n. 3.* Barboſa cum multis aliis *de officio Epiſcopi, allegat. 5. num. 14.* ubi idem probat circa illegiti-
22 mitatem, etiam ad mioores ordines. † Tamen ſi familiari jam ordinato collatum eſt beneficium, tunc poſſe Epiſcopum quoad ioterſtitia dipenſare; quia jam tunc ratione beneficii eſt ſibi ſubditus dicit idem Barboſa *dicta allegat. 5. num. 15.* cum Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. c. 9. num. 3. & 4.* & ita dicendum, licèt Diana *parte 2. tract. 4. reſ. 190.* Sanchez *de matrim. lib. 8. diſp. 1. num. 15. in fine*, exiſtiment poſſe Epiſcopum abſolutè diſpenſare cum ſuo familiari triennali io ioterſtitiis.

Ad Text. in Cap. Cum ſecundum regulas IX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordinari nequit Latinus à Græco, nec Græcus à Latino.*

1 TExtus iſte probat, & Barboſa cum multis *ibi*, quòd Græci à Latinis, nec Latini à Græcis debeant ordinari, eandemquè concluſionem ait *n. 2.* deſumere ex noſtro textu, Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 3. c. 48. quæſt. 14.* Verum quia hujus textus amplior intellectus colligitur ex infra adductis *ſub cap. quod ad tranſlationem 11. hoc tit.* ideò legea quæ ſubſequuntur, nempe adducta infrà *in cap. quæſitum de pœnitentiis*, & quæ notantur *in cap. ex parte 10. hoc tit.* ſtatim ſequenti.

QUÆSTIO I.

An Græci ſubſint in aliquo Latinis ordinariis. Et an ſit irregularis, ſi ordinetur à Græco Latinus, vel Græcus ſi ordinetur à Latino?

SUMMARIUM.

1 *Græci magnæ Græciæ in multis ſubiiciuntur Latinis ordinariis propter hæreſes, in quas laberentur illi, qui degebant Siciliæ,* numero 2.

3 *Græci Presbyteri poſt Baptiſmum infantem in fronte conſignabant, Euchariſtiam toto anno conſervabant, & alia, nec utebantur in Sacramento pœnitentiæ forma præſcripta,* n. 4.

5 *Græci ſine Epiſcopi Diœceſani dimiſſoriis promovebantur.*

6 *Græci temporibus diverſis nonaginta, & amplius hæreſes pepererunt ad corrumpendam Eccleſiæ virginitatem.*

7 *Græci Divina officia ſolo ritu Græco tenentur peragere, & Latini Latino.*

8 *Græcus tranſiens per Eccleſiam latinam tenetur celebrare Græco ritu, & Latinus ſuo, contra Ledeſmam.*

9 *Græcus ſi ordinetur à Latino, vel Latinus à Græco non incurrit irregularitatem.*

GRæci magnæ Graciæ in multis ſubiici ordinariis latinis teſtatur decidens Pius IV. *conſtit. 74. olim 97.* edita *anno* 1564. quæ incipit: *Romanus*, in verbis ſequent. *Subiicit Græcos ordinariis circa qua ad Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, ſalutem animarum, atque hæreſium extirpationem concernunt; ideòque locorum, in quibus moram trahunt ordinariorum latinorum, viſitationi, correctioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis, tanquam ſuis ſuperioribus ſubeſſe, & humiliter obedire præcipiuntur reliquis ipſorum in Divinis celebrandis, aliiſque ritibus à Sede Apoſtolica, approbatis privilegiis, & gratiis Apoſtolicis intactis remanentibus*; Itaque expendens conſtitutionem hanc Pater Joan. Baptiſta Scortia *in ſelectis Summorum Pontificum conſtitutionibus epitome 79. Theorema 199.* 1
2 † ait ut cum Græci tam Eccleſiaſtici, quàm Laici degentes in Regnis Siciliæ, & Neapoli in diverſas nefarias opiniones laberentur, & in hæreſes, aliaque perpetrarent in animarum perniciem, & populorum latinorum ſcandalum repellentes prætenſæ exemptionis ab Ordinariis locorum, in quibus degebant vi privilegiorum Summi Pontificis, Clypeo correctionem legitimam coactum fuiſſe Pium IV. prædicta conſtitutione declarare eos ſubiici io his quæ ſpectant ad Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, animarum ſalutem, hæreſiumquè extirpatiooem Ordinariis; quia erant multa in quibus errabant,

tam fidei, ut in proceſſione Spiritus Sancti à Pa-
sre, & Filio; in articulis de Purgatorio; de viſione
Dei ante diem judicii, de ſecundis nuptiis, de
fornicatione ſoluti cum inſoluta, & ſimilibus,
quorum errores commemorant Eugenius IV.
conſt. 17. Sanct. Thomas opuſculo hac de re *tit.* 7.
Albertinus *in Rub. de haeret. lib.* 2. Auguſtin. de An-
cona *de poteſt. Eccleſiaſt. quaeſt.* 25. *art.* 5. *&* 6. S. An-
tonin. *part.* 3. *tit.* 22. *cap.* 11. §. 1. quàm in illis, quae
pertinent ad Sacramentorum adminiſtrationem:
nam ut patet *ex conſt.* 14. *Innocent. IV.* quae incipit
Catholica, hac Pii IV. & Clemen. VIII. *num.* 34.
3 † Praesbyteri Graeci poſt Baptiſmum infantes in
fronte chriſmate conſignabant, cum tamen con-
firmatio pertineat ad Epiſcopum; ut notavi ſupra
in cap. quinto de conſuet. & dico infra *ſub cap.*
unico de Sacra Unctione, & de Sacram. non ite-
4 *randis*, † & Euchariſtiam eandem toto anno con-
ſervabant; ideo ut ſpecies redderentur minus ha-
biles ad conſumptionem; ideoque illas admiſce-
bant ſacro Oleo ſuis infantulis in Baptiſmo
5 communicabant, † in poenitentiae Sacramento
non utebantur praeſcripta abſolutionis forma;
item ſine Epiſcopi Latini Dioeceſani dimiſſoriis
litteris ad Sacros ordines promovebantur; & ſic
ſuſpenſi in eis miniſtrabant contra praeſcriptum
hic, & expreſſius *in dict. cap.* 11. *hoc tit.*
6 Itemquè fuiſſe tot, tantoſque errores Graeco-
rum, ut Leo IX. *in epiſtola contra Michael. &*
Acridanum cap. 8. Graecos diverſis temporibus;
diverſo errore ad corrumpendam Eccleſiae Ca-
tholicae Virginitatem, nonaginta, & amplius hae-
reſes peperiſſe, in tantum, etiam ut ſepulta ca-
davera exhumata, impia ſuperſtitione combure-
rent; ad id inquam neceſſariam fuiſſe praedictam
Pii IV. conſtitutionem; qui in caeteris approbatis
Graecorum ritibus, ut Divinorum officiorum ce-
lebratione, jejuniis, precibus, & ſimilibus vo-
luit intacta eorum privilegia remanere, & gra-
tias Apoſtolicas, de quibus rogaverat olim Greg.
X. Michaël. Paleogus Imperat. poſt tenorem con-
feſſionis fidei.
7 Et Pius V. eoſdem Graecos Miſſas, officiaque
Divina ſolo ritu Graeco, non etiam more Latino,
& Latinos ſolo Latino, non item Graeco *conſt.* 12.
alias 7. quae incipit *providentia*, celebrare praeci-
pit ſub poena perpetuae ſuſpenſionis à Divinis,
cui conſonat quod ſtatuit Leo IX. *epiſtolas ad*
Michaelem cap. 29. ubi monet, ut unuſquiſque
Sacerdos ſinatur celebrare; etiamſi in alieno ſolo
verſetur, juxta ritum ſuae Eccleſiae, quod etiam
cenſuit in fine Concilii Florentini Eugenius IV.
8 † Quare idem Scortia *dict. theorema* 199. *in fin.*
Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 18. *num.* 20. Salas
de legibus, *diſp.* 14. *ſect.* 5. *num.* 64. Suarez *tom.* 3.
diſp. 44. *ſeſſ. art.* 4. dixerunt non rectè exiſtimaſſe
Ledeſmam 1. *p.* 4. *quaeſt.* 15. *art.* 5. *dub.* 2. Graecum
Sacerdotem tranſeuntem per Eccleſias Latinas
non poſſe celebrare in fermentato, ſed tantum
in Azimo, & è contra Sacerdotem Latinum
tranſeuntem per Eccleſias Graecas, non poſſe
celebrare in Azimo, ſed tantum in fermen-
tato.
9 Ad ſecundam quaeſtionis partem cum uberius
reſpondere poſſis ex dictis *infra in dict. cap.* 11.
breviter reſpondet Majolus *lib.* 4. *de irregularitate*
cap. 32. per textum noſtrum, & per textum *in dict.*
cap. ex parte irregularitatem incurrere: tamen
probabilius eſt eam irregularitatem non incur-
rere, etſi negari non poſſit prohibitum eſſe Graecos
ordinari à Latinis, & Latinos à Graecis, ut in
textu noſtro prohibetur; ſed ex ejus littera vide-
mus talem irregularitatis poenam non imponi,
minuſquè probari *ex dict. cap. ex parte*; quia ut
ex ejus littera conſtat non eſt ſermo de hac ma-
teria, ut docet Filliucius *tom.* 1. *tract.* 20. *cap.* 7.
num. 230. Turrianus *de cenſur. lib.* 9. *diſp.* 61
dubio 3. Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſol.* 54.

Ad Text. in Cap. Ex parte X. hoc titulo.

PRAEMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Monachus tranſiens de una religione ad aliam poteſt miniſtrare in ſuſceptis ordinibus.*
2 *Apoſtata non eſt Religioſus, qui egreditur animo intrandi aliud monaſterium.*

PRobat textus hic, quod Monachus, qui ex 1
una religione tranſit ad aliam, ſi in hac ſe-
cunda ordines ſumit, & revertitur ad primam po-
teſt adminiſtrare in ſuſceptis; ut probat cum mul-
tis Barboſa hic *num.* 1. & ultra eum ampliari po-
teſt ex multis, quae dico infra *de regularibus, &*
tranſeuntibus ad religionem.
Cumque per gloſſam ibi; *ad nigros*; ibi: *Vel* 2
dic quod non eſt Apoſtata, niſi qui ad ſaeculum re-
dit, notet cum multis Barboſa *n.* 2. ut non ſit
propriè Apoſtata Religioſus, qui poſt ſolemnem
profeſſionem egreditur monaſterium animo in-
trandi aliud, licet laxius; ideò videbis quae infra
noto *in cap. Joannes* 5. *cap. non eſt vobis* 7. *cap. ſanè*
10. *cap. licet* 18.

Ad Text. in Cap. Quod translationem XI. hoc titulo.

PRAEMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Latinus Clericus; qui ordinatur ab Epiſcopo Graeco ſine licentia ſui Ordinarii interdicitur.*
2 *Latinus Epiſcopus ſubditos habens Graecos, debet habere Vicarium Graecum, qui conferat ordines Graecis.*
3 *Epiſcopus ad ordines quis propriè dicatur remiſſivè.*
4 *Incola cujus loci dicatur.*
5 *Filius ſequitur paternam originem: quid quoad Parochiam*, n. 6.

POntifex probat hic, ut ſi Clericus Latinus or- 1
dinetur ab Epiſcopo Graeco ritu Graeco ſine
licentia ſui Ordinarii interdicatur ab executione
ſuſcepti ordinis, ſi cum licentia Ordinarii, quam-
diu talis mos ab Eccleſia toleratur non ſit impe-
diendus, ſed Ordinarius culpandus: ſic cum mul-
tis probat Barboſa hic *num.* 1. *&* 2. ubi cum Azor.
inſtitut. moral. p. 2. *lib.* 3. *cap.* 48. *& quaeſt.* 14. † ait 2
quòd

quòd quando Epiſcopus Latinus habet ſubditos
Latinos, & Græcos ſuis moribus utentes, debet
habere Vicarium aliquem Epiſcopum Græcum,
qui Græcis Clericis conſerat ordines; & pro hac
materia faciunt quæ ſcripſi ſuprà *in cap.9. hoc tit.*
3 † Sed quia occaſione hujus textus poſſes longè
agere de puncto quis ſit proprius Epiſcopus ad
ordines conferendos, & quibus propriè conſerri
valeat, ſitque definitum in Trid. *ſeſſ.23. cap.8. de
reformat.* ubi cum multis Barboſa *ibi*, & uberius
de officio Epiſcopi p.2. tota allegat.4. aliqua *alleg.* 5.
& 6. & 7. & *allegat.* 8. ubi latè agit de Epiſcopo,
qui alienum ſubditum ſine dimiſſoriis litteris or-
dinat ſui Epiſcopi, ac de pœna, quam incurrit
cum infinitis ab eo relatis, quibus noviſſimè ad-
jungo quæ cum aliis tradit Ægidius Trullench. *de
Sacram. lib.4. cap unico, dubio 7. & 8. per totum*;
ideò non tam longè hic agam de nonnullis, quæ
ad propoſitum ſpectant.
4 Et quia per textum hunc Riccius *p.2 collect.*
269. agit cujus loci incola dicatur, & *collect.* 1583.
quis dicatur originarius. & *collect.* 1893. ubi de ma-
teria civilitatis, & de aliis *collect.* 846. & *collect.* 885.
5 † imò & quòd filius ſequatur originem paternam,
ut tradit Gutierrez *conſ.7.* & de his abundè jam di-
xerim *in cap. fin. de foro compet. à quæſt.* 1. & de ha-
bitatione an præſtet forum *in cap. quod Clerici* 9.
6 *eodem quæſt.2.* † quid quoad Parochiam *in dicto
cap. fin. quæſt.1. n.47.* & *in cap.* 15. *quæſt.* 14. ubi
aliqua, quæ ſunt maximè neceſſaria, ut ſciat quis
proprius dicatur ordinandorum Epiſcopus; ideò
ibi dicta adjunges, ut benè explanes: & in qua
ætate acquiratur Domicilium, Narbona *anno* 10.
quæſt. 16. plures quidem quæſtiunculas de ſub-
jectione ad ordines tam Domicilii, habitationis,
originis, beneficii, Patrimonii, ac familiaritatis
cum multis congerit videndus noviſſimè Leander
de hoc Sacramento tract.6. tota diſp. 8. ſed tu re-
colliges ſicut ex ſequentibus apparet.

QUÆSTIO I.

An Summus Pontifex poſſit permittere, ut Græci adminiſtrent Sacerdotium, ſine inſtrumentorum porrectione. Et an qui ſuſcipit ordines minores ab Epiſcopo Domicilii, poſſit variare, & accipere Subdiaconatum ab Epiſcopo originis propriæ, vel Paternæ, & poſtea accipere Diaconatum, & Præsbyteratum ab Epiſcopo beneficiorum: ubi nonnulla circa eos, qui dicantur Epiſcopi proprii ad ordines conferendos?

SUMMARIUM.

1 *Præsbyteratus qua materia conferatur*, n. 3.
2 *Diaconatus ordo cum qua traditione materiæ conferatur.*
3 *Præsbyteratus ordinis inſtitutio pro jure ſit, & à quo.*
4 *Sacramentorum materia, & formæ, ſunt à Chriſto inſtitutæ, non ſingula quoad ſpeciem, ſed aliquæ quoad genus &c. dependenter ab Eccleſia in aſſignatione ſpecifica* numero 5. 6. & 8.
5 *Eccleſia in Sacramento Ordinis uſa eſt in temporibus varietate materiæ, & formæ: vide* ſub n. 8. & 11.
6 *Bulla Clem. VIII. èdita* 1595. *Auguſti* 31. *incip.* Sanctiſſimus, & n. 7. & 8.
7 *Ritus ordinandi Græcos à Latinis, & è contra approbantur.*
8 *Ritus Eccleſiæ Romanæ, differt à ritu Eccleſiæ Græcæ in conſecratione, & in ordine, & de ritu Græco, & Latino*, n. 9. 10.
9 *Græci non carent vero Sacerdotio defectu materiæ eſſentialis contra aliquos, cum in eorum ordinatione vera materia, & forma adſint, ſicut in Latina.*
11 *Ordinis materia, & forma à Chriſto determinata, extenditur ab Eccleſia, ut clarius ſignificetur inſtitutio.*
12 *Ordinum proprius Epiſcopus poteſt eſſe ratione originis, domicilii, ſeu beneficii.*
13 *Ordinari nequit qui ſubditus eſt plurium Epiſcoporum, niſi ab uno eorum, qui prius incepit illi conferre ordines, etiam ſi habeat plura beneficia in diverſis Diœceſibus, ad quorum titulum cujuſlibet poſſet ordinari*, n. 15. *contraria ſententia pluribus ſuccitur fundamentis*, n. 16. 17. 18. *vide* numero 20. 21. & 22.
14 *Litigaturus ex quo ſemel eligit litigare coram uno judice ex pluribus ſibi competentibus, nequit variare, ſecus in ordine, & quare*, n. 20. 21. *ſed videtur contra*, n. 22.
17 *Ordinari queit qui habet plura beneficia in diverſis Diœceſibus ab Antiſtite, quo maluerit idem ſi habeat plura domicilia*, numero 18. & 19.
19 *Cap.* nec captandæ de conceſ. præbendæ.
21 L.2.3.4. & 5. & 20. ff. de optione legata.
22 *Ordinatus ab uno ad titulum patrimonii pro Eccleſiæ utilitate, qualiter ab alio Epiſcopo queat ordinari ratione ejuſdem tituli.*
23 *Ordinatur in minoribus ab Epiſcopo; num ab alio queat ordinari in majoribus ratione domicilii, aut beneficii.*

UT ad primam difficultatis partem reſpon- 1
deam, præmitto dicendum Concilium Ni-
cenum 1. *canon.2.* Carthaginenſe 4. *cap.3.* Triden-
tinum *ſeſſ. 14. cap.3. de Extrema unctione* docere
Præsbyteratum manuum impoſitione conferri;
Florentinum verò Concilium traditione Calicis
cum Vino, & Patenæ cum Hoſtia, & inter ſchola-
ſticos Bonaventura *in 4. diſt.24. p.2. art.1. & quæſt.
ult.* Scotus *quæſt. unica* §. *de ſecundo*, Durandus
quæſt. 3. num. 8. putant † Diaconatum conſerri 2
per ſolam manuum impoſitionem cum forma com-
petenti; alii per ſolam Evangeliorum traditionem
cum forma correſpondente, ut docent D. Tho-
mas *in 4. diſt.24. quæſt.2. art.3. ad 5.* Ricardus *arti-
culo 4. quæſt.3.* Palatius *diſp.7. poſt primam concluſionem*, Vaſquez *diſp.238. c.4.* † Quare igitur cum ex 3
prædictis videantur diſſentire in aliquo Doctores,
ita ut qui ſententiam Florentini Concilii defen-
dunt, eam Præsbyteratus inſtitutionem eſſe de Ju-
re Divino, à Chriſtoque dimanare; alii inquam inſ-
titutam, & determinatam ab Eccleſia; & ſic va-
riabilem fuiſſe; ideo ut hæc varietas componatur,

dices utramque ſententiam veram eſſe; eo quod omnes utriuſque Doctores ſufficientem materiam ordinis Sacramenti aſſignent; quia cum hæc non ſit in ſpecie determinata, ſed tantum ſub ratione ſigni ſenſibilis in genere poteſtatem ordinis exprimentis; ſequitur ut quævis ex aſſignatis ſufficiens ſit, modò accedat forma ſufficienter, poteſtatem exprimens.

4 Et pro veritate dicendum materias, & formas Sacramentorum eſſe à Deo, vel à Chriſto inſtitutas, non tamen ſingulas quoad ſpeciem, ſed aliquas quoad genus tantùm determinandas quoad ſpeciem ab ipſis Apoſtolis, vel Eccleſia: inter quas eſt materia, & forma Sacramenti Ordinis, cujus ſingulæ materiæ, & formæ ſingulorum ordinum non fuerunt à Chriſto Domino determinatæ in ſpecie, ſed tantum in genere ſub aliquo ſigno ſenſibili expreſſivo poteſtatis, quæ per ordinem traditur: ſic latè Pater Amicus *in ſuo*
5 *curſu Theologico tom.7. diſput.2.ſect.4.*† quod videtur verum ex eo fundamento, nam diverſis temporibus uſa eſt Eccleſia ad hoc Sacramentum conferendum varietate materiæ, & formæ, ſed ſi ipſæ à Chriſto eſſent inſtitutæ ſpecificè, non poſſet, nec Pontifex circa eas diſpenſare, ut certum eſt, & dixi jam ſuprà; ergo ſi Eccleſia diverſis temporibus pro varietate uſa eſt, ſequitur ut in ſpecie materia, & forma hujus Sacramenti ſit determinata ab Apoſtolis, & Eccleſia.

6 Et confirmatur authoritate Clem. VIII. qui ſua peculiari Bulla edita anno 1595. die 31. Auguſti quæ incipit *ſanctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII.* in fine; ea ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decernentis, declarantis, mandantis & conſtituentis Romæ habendum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis latinis Italiæ, & inſularum adiacentium ſubjectos ab Epiſcopo
7 Græco ordinet. † Sed ex hoc Pontificis decreto evidenter ſequitur, ac deducitur aſſertio propoſita; ergo non poteſt non eſſe validus ille ordinandi ritus, quem publicari Bulla ſummus Pontifex approbat, cum approbet ritum ordinandi Græcorum, qui eſt quoad materiam, & formam, diverſus à ritu ordinandi latinorum; & ſic ſit neutrum, per ſe determinate eſſe neceſſarium ad validitatem Sacramenti, poſſeque ſub alterutro, collatum, eſſe validum; at ſic Pontificem in declarandis mediis neceſſariis ad ſalutem, non errare, cum ad hoc ei, & Eccleſiæ data ſint cum infallibili Chriſti promiſſione, ut non ſint portæ inferni contra prævaliture; ergo cum prædicta Bulla declaret habendum eſſe, ut Catholicum illum Græcum Epiſcopum, qui Græcos ſubditos Epiſcopos Latinos cum eorum dimiſſoriis Græco ritu ordinat, videtur ſimul declarare, Ordinem per talem ritum collatum eſſe validum, alioquin nec poſſe cum detrimento animarum prædicta Bulla talem ritum permittere, nec Catholicum Epiſcopum declarare, qui ab eſſentiali ritu conferendi hoc Sacramentum ab Eccleſia Romana recederet.

8 Et quod Ritus Eccleſiæ Romanæ, diſtinguatur à ritu Eccleſiæ Græcæ in multis apparet ex adductis ſuprà *ſub c.9. à n.1.* ubi de differentia conſecrandi Euchariſtiam in pane fermentato ab eo, quam obſervat Eccleſia Latina in pane azimo, item & in ordinatione; quia cum hæc obſervet ex Concilio Florentino *in inſtruct. Armenorum.* Sextum Sacramentum eſſe ordinem, cujus materia eſt illud, per cujus traditionem confertur ordo, ſicut Præsbyteratus traditur per Calicis cum Vino, & Patenæ cum pane porrectionem, referatque Diana *p.8. tract.1. reſ.42.* in verſ. *verum*, ordinationem Græcorum ſine inſtrumentis peragi, ut plerique teſtantur, ſicque teſtetur etiam audiviſſe à quodam Græco Viro docto. Quare dicendum videtur ex Chriſti inſtitutione in materia ordinationis eſſe quandam latitudinem; itaut per ſe loquendo ea conſiſtat in porrectione Calicis, & Patenæ cum pane, & vino, ex conceſſione tamen Pontificis ad eam ſufficiat ex parte materiæ manuum impoſitio ſine viſa inſtrumentorum porrectione; quemadmodum ex eadem Chriſti inſtitutione, in Miniſtro Confirmationis eſt aliqua latitudo: nam per ſe loquendo Epiſcopus ſolus poteſt validè tale Sacramentum conferre; ſi tamen accedat conſenſus Sedis Apoſtolicæ, ſimplex Sacerdos illud validè adminiſtrare poterit: ſic docent Joannes Præpoſitus *in 3. part. quæſt. unica, de Sacram. Ordinis, dub.*10. *n.*109. Arcudius *in concordia lib.* 6. *c.*4. Fornarius *de Sacram. Ordinis cap.* 2. item Cardinalis Lugus *de Sacram. tom.* 1. *diſp.*1. *ſect.*5. ubi latè, & doctè Bellarmin. *lib. de Sacram. Ordinis c.7. in fin.* ubi ſic ait: *Credibile eſt Dominum inſtituiſſe iſtas omnes materias ordinum, non quidem in particulari, ſed generatim, monendo Apoſtolos, ut ordines conferrent per ceremonias inſtrumentorum, quibus ſignificarentur eorum poteſtas.* Alia tradit etiam Petrus à Sancto Joſeph. *in idea Theol. Sacram.*35. *reſol.*3. & bene loquutus fuit Pater Franciſcus de Lugo Cardinalis Luci Germanus, qui vita functus eſt anno præterito 1652. Valliſoleti, dum eſſet Rector Soc. JESU apud S. Ignatium *de Sacram. in genere cap.1. q.7. n.70. &* 73. quem ad litteram refert præcitatus Diana *dict. reſ.4. p.8.* in verſ. *nota tamen*, probans ex multis, & *ex cap. Præsbyter de Sacram. non iterandis*, Apoſtolorum tempore formam ordinationis fuiſſe ſolam manuum impoſitionem; & ſic credens quod niſi eſſent formæ poſtea inventæ, ſufficeret ordinatori dicere *ſis Sacerdos*, vel alia æquipollentia verba.

Unde reſolvendum eſt quod etſi aliqui dixiſ- 9
ſent Græcos carere vero Sacerdotio defectu materiæ eſſentialis, non eſt cur audiantur cum ritu Græco per unicam impoſitionem manus, unicamque formam, duplex conferatur poteſtas Subdiacono vero contrectandi vaſa Sacra, & legendi Epiſtolas; Diacono, diſpenſandi Corpus, & Sanguinem Chriſti ex commiſſione Sacerdotis, necnon legendi Evangel. Præsbytero, conſecrandi Corpus, & Sanguinem Chriſti, & ſimul à peccatis abſolvendi: ritu verò Latino, non niſi per duplicem materiam, duplicemquè formam, cum Latini magis explicitè quatenus in Diacono duplicem exprimunt poteſtatem legendi Evangelium, & miniſtrandi ſolemni ſacrificio; in Sacerdote pariter poteſtatem ſacrificandi, & abſolvendi diſtinctè; ob idque rectè tam in Eccleſia Græca, quàm Latina Ordinis Sacramentum conferri dici debet: cum hoc Sacramentum nullum habeat certum ſignum ex Chriſti inſtitutione in ſpecie, ſub quo conferri debeat, ſed tantum in genere, quatenus aliquo modo expreſſivum eſt poteſtatis, quæ per ordinem traditur, & hoc in ſpecie determinare, ſit penès Eccleſiam, & potuiſſe pro variis temporibus, variiſque Eccleſiis, varia ſigna materialia ad eam

ordinis

10 ordinis poteſtatam exprimendam determinare. †
Ita tamen ut utraque Eccleſia Græca, & Latina
conſerat ordinationem per ſenſibile ſignum, &
verba rectè ſignificantia traditionem poteſtatis,
& per comſequens utraque validum Sacramen-
tum effieiat; quia ſervat formaliter loquendo ma-
teriam, & formam inſtitutam à Chriſto, licèt
materialiter utatur ſignis diverſis, quatenus Græ-
ci magis confuſè ſignificant poteſtatem Diaconi,
vel Sacerdotis ſolo nomine Diaconi, vel Præſ-
byteri.

11 Quæ omnia plus ex ſequentibus explanantur;
etenim ante ſcripta Evangelia in ordinatione Dia-
coni adhibebat ſolam manuum impoſitionem,
quam etiam ſolam adhibebat in ordinatione Præſ-
byteri, ut conſtat, tum ex Concilio Carthaginenſi
4. *cap.* 3. ibi, Præsbyter cum ordinatur Epiſcopo
eum benedicente, & manum ſupra caput ejus te-
nente, tum ex Niceno 1. *canon.* 9. tum ex ritu Græ-
co; tum maximè ex ſacris oraculis, in quibus ſola
mentio fit de impoſitione manuum, Actorum *c.* 13.
cum Apoſtoli Saulum, & Barnabam crearunt, ut
jam ſupra *in hoc tit.* notavi *ſuper Rub.* ubi dicit
textus *tunc jejunantes, & orantes, imponenteſque
eis manus dimiſerunt illos*, & 2. ad Thim. 5. *Ma-
nus*, inquit Paul. Thimoteo Epiſcopo *cito nemini
impoſueris*, & 2. ad Thim. 1. *Admoneo te ut reſuſ-
cites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem
manuum mearum*; & ibidem cap. 4. *Noli negligere*,
inquit, *gratiam, quæ eſt in te, quæ data eſt tibi per
prophetiam cum impoſitione manuum Præsbyterii*;
quam eandem manuum impoſitionem, ut Eccle-
ſia Græca ſervat, nunc Eccleſia Latina in ordina-
tione Diaconi, & Præsbyteri, & præter eam ad
majorem collatæ poteſtatis expreſſionem adhibet
in ordinatione Diaconi traditionem Evangelio-
rum cum ecrbis clarius exprimentibus poteſtatem
legendi Evangelia in Eccleſia Dei, in ordinatione
Præsbyteri, traditionem Calicis cum Vino, &
Patenæ cum Hoſtia, cum verbis clarius ſignifican-
tibus poteſtatem ſacrificandi, repetit Diana ubi
ſupra *dict. part.* 8. *tract.* 1. *reſol.* 42. ſub verſ. *ex
dictis*, ubi advertit dixiſſe *cum verbis clarius expri-
mentibus*: nam aliqua verba implicitè ſaltem, &
confuſè ordinis poteſtatem ſignificantia, ſemper
fuerunt neceſſaria, cum omne Sacramentum
novæ Legis conſtare debeat ex rebus, & legibus,
quibus ſatis difficultas prædicta patet.

12 Ad ſecundam quæſtionis partem de recipiente
ordines ab uno Epiſcopo, num queat variare, re-
cipiendo ordines majores ab alio, occaſione hujus
dubii poteram hic adjungere de modis, ex quibus
qui ordinandus eſt, poſſit recurrere ad diverſos
Epiſeopos, qui eum competenter ordinare queant
& legitimè; nam quemadmodum quis ratione
beneficii poteſt ordinari ab Epiſcopo, in cujus
Diœceſi ſitum eſt beneficium, etiam ſi tenue ſit,
ut docent Doctores per textum *in cap. cum nullus
hoc tit. lib.* 6. cum infinitis Barboſa *p.* 2. *allegat.* 4. *de
officio Epiſcopi à num.* 42. pro quo faciunt adduc-
ta *in cap. poſtulati* 14. *de foro comp.* præcipuè
quæſt. 1. item ratione Domicilii, vel ratione origi-
nis, ut colliges abundè ex his, quæ dixi latè *in
cap. fin. de foro comp. à quæſt.* 1. & ex notatis *in prin-
cipio hujus textus*, quod qualiter contingat expen-
dit cum multis idem Barboſa *dicta allegat.* 4. *à n.* 1.
& *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 33. de quibus non-
nullas ponam difficultates *infra*.

13 Sed ad punctum quæſtionis videtur dicen-
dum, ut licèt ordinandus habeat Epiſcopos
diverſos, ad quos recurrere poſſit, ut ordines re-
cipiat, veluti unus ratione originis, alius domicilii,
aut habitationis, vel alter ratione beneficii, tamen
ex quo ab uno incepit ordines aſſumere, debeat
cum illo continuare ad cæteros ordines aſſumen-
dos; itaut nequeat variare juxta propoſitum in
quæſtione noſtra, aſſumendo ab alio ex prædictis
Epiſcopis ordines, niſi Epiſcopus, qui prius illum
ordinavit judicaret ceſſare cauſam ordinationis, &
remitteret ordinatum ad alium ex dictis Epiſcopis;
ex eo quia ſi ſemel eſt factus ſubditus ordinantis,
cujus onus providere illi de beneficio; & ſic
aliis juribus Epiſcopalibus non poteſt talis ſubdi-
tus eligere alium Epiſcopum in præjudicium elec-
ti per primam ordinationem; ſic docent poſt Archi-
diaconum *in cap. nec captandæ de conceſſione præ-
bendæ*, Achiles de Gracis *deciſ.* 13. *de penſionibus*,
Molfeſius *in ſumma Theologiæ moral tract.* 2. *cap.* 2.
n. 10. qui ſic obſervat cum Riccio, & Quaranta
† Et confirmatur quia ex quo cuilibet competant 14
fori diverſi, ut litigare queat ratione privilegii,
delicti, rei ſitæ, Domicilii, habitationis, alteriuſve
modi, de quibus latiſſimè tractavi *ſub tit. de foro
comp.* & ſi ſit in ejus poteſtate facultas fori eligen-
di: tamen ex quo ſemel coram Judice aliquo
compareat, tenebitur inſtantiam cum illo proſe-
qui, facultate denegata ſibi variandi, ad alium Ju-
dicem eundo, ut probavi *in cap. ex parte* 15. *de
foro comp. quæſt.* 7. ergo. † Et ſic Barboſa *de Ju-* 15
re Eccleſ. dicto cap. 33. *p.* 2. *n.* 39. tenet eum, qui ha-
bet plura beneficia in diverſis Diœceſibus, ſi eligit
unum Epiſcopum, à quo incipit ordinari, non poſ-
ſe poſtea ordines ſuſcipere in alia Diœceſi ratio-
ne alterius beneficii.

Prædicta ſententia in praxi uſitata eſt, ſed non 16
reticeam eſſe fortiſſima fundamenta pro contraria
ſententia; nempe ut ſi quis ſuſcepit ordines mino-
res ab Epiſcopo Domicilii, poſſit Diaconatum,
aut Subdiaconatum recipere ab Epiſcopo origi-
nis, vel ab Epiſcopo beneficii, ad cujus titulum
prætendat ordinari. Primò quia ſi hunc Epiſco-
pum modo elegerit; non ideo deſinit eſſe ſubditus
à jure aliorum. Secundò quia dum variat utitur
jure ſuo, & conſequenter nemini facit injuriam.
Tertiò quia per primam electionem non abdi-
cavit à ſe jus eligendi, quod habebat. Quartò quia
Campanil. *in diverſ. Jur. Canon. Rub.* 9. *c.* 8. *n.* 11.
Riccius *in praxi Eccleſ. reſol.* 358. *in* 2. *editione*, &
in praxi aurea reſol. 49. Garcia *de benef. p.* 2. *c.* 4. *à
n.* 1. Bonacina *tom.* 1. *diſp.* 8. *quæſt. unica puncto* 4.
n. 14. Villalobos *p.* 1. *tract.* 11. *difficult.* 9. *n.* 2. † 17
docent abſolutè quòd habens plura beneficia in
diverſis Diœceſibus, poſſit à quolibet maluerit An-
tiſtite ordinari. Quintò quia id nullo jure reperitur
prohibitum expreſsè: ita in terminis docent Trul-
lench. *de Sacram. lib.* 6. *quæſt. unica dub.* 7. *ſub n.* 27.
& cum eo Diana *p.* 9. *tr.* 8. *miſcel. reſ.* 4. & antea ipſe
Diana *in p.* 8. *tr.* 2. *reſ.* 9. & 10. ubi contra Barboſam,
& alios *d. alleg.* 4. *p.* 2. *n.* 1. ſic tenuit cum Franciſ-
co Zypeo, cui addo Averſam *de Sacram. ordinis
q.* 1. *ſect.* 6. quatenus dixit juxta doctrinam *l. Sena-
tores ff. de Senatorib.* quod ſi quiſpiam ſit oriundus
ex uno loco, & habebat beneficium non requi-
rens reſidentiam in alio, & Domicilium perpe-
tuum in alio, poſſit à quolibet ex his Prælatis pro-
moveri † ſed melius, & in terminis diſtinxit Squil- 18
lante *de privileg. Clericor. c.* 4. *n.* 136. ubi ex Navar-
ro teſtatur fuiſſe reſolutum ordinatum in loco
Domicilii poſſe ordinari in loco beneficii: & ſic
in puncto Juris teneo.

19 Nec obſtant fundamenta contraria, quibus ſatisſit ex jam adductis, nec textus *in dicto cap. nec captanda*, cum ibi ſolum loquatur de illo, qui habet facultatem à Pontifice ad acceptandum beneficium; quod primo vacaverit, qui quidem antequam beneficium vacet, non poteſt acceptare determinatum beneficium, ſed tenetur acceptare primum beneficium, quod vacaverit, juxta ea, quæ latè dico *ſub tit. de conceſ. prab.* & ſic jam vides quod deciſio illius textus, non videatur accommodabilis caſui noſtro; præcipuè cum ſit odioſa, & conſequenter non extendenda, & conſulente prædicto Ægidio Trullench. ut ipſe ait *dicto n.* 27. anno præterito 1635. fuiſſe in praxi acceptatum in Diœceſi Valentina in quodam beneficiario habente unum beneficium in Diœceſi ſegobienſ. qui cum ſuſcepiſſet ibi ratione illius beneficii Subdiaconatum, poſtea ratione alterius beneficii in Diœceſi Valentina, ſuſcepit ibi alios or-
20 dines. † Et nec obſtat confirmatio relata ex variatione fori ſemel electi quia etſi vera ſit abſolutè, non adaptatur ad caſum noſtrum; & quia alecto ſemel judice, & lite coram eo conteſtata, ſit Dominus illius inſtantiæ, quæ una eſt quouſque ſentiet; at verò in caſu noſtro videntur eſſe actua diverſi; quia ex eo, quod unum ordinem quis accepit ab uno, ille actus finitus ſuit, & completus, & non eſt cur nequeat pro aliis ordinibus recurrere ad alios Epiſcopos, quorum ſubditus ſit aliquo ex modis prædictis; quia ut inquit Franciſc. Zipeus *in conſultat. canon. lib. 1. tit. de ætate ordin. conſ.* variatio hic non contingit circa unum, & idem ſubjectum, ſed reſpectu diverſorum; quoniam ordo ſuſceptus, v. g. Diaconatus, diſtat à ſuſcipiendo, v. g. ſacerdotio; itaque ut excluſa ſit variatio quoad unum, qui & natura irrepetibilis eſt, nihil vetat quoad alterum variare, & alterum Epiſcopum adire, nec uſſibi cautum eſſe quod per aditionem unius Epiſcopi; alter fiat alienus, ſeu non proprius, nec enim eſſe eandem rationem in hoc caſu, in quo unus actus diſtinguitur ab alio.
21 † Ob idque non obſtare *l. 2. 3. 4. 5. & 20. ff. de optione legata*, quibus probatur quod opinione ſemel facta omne jus conſumitur; quia cum reddat rationem *dict. l.* 20, cur voluntatem mutare non poſſit optans, nempe, quia omne prima teſtatione conſumpſit, cum res continuo eſſet ejus ſimul, ac ſi dixerit eam ſumere alia, hæc adducens Diana *p. 6. tr. 7. miſcel.* ſic tenet *reſ.* 35.

22 Sed an noſtra opinio in aliquo caſu irritetur, dubium poteſt eſſe, & videtur affirmativè reſpondendum: nam ſi quis, v. g. à priori Epiſcopo originis, ordinem aliquem accepiſſet ad titulum beneficii, reſidentiam raquirentis, vel ad titulum Patrimonii pro utilitate, vel neceſſitate Eccleſiæ, juxta Trid. formam *ſeſſ. 23. de reformat. cap.* 16. tunc non poſſit ab Epiſcopo novi Domicilii, ordines conferri inconſulto priori Epiſcopo, à quo perquirere debet, utrum juſta illa cauſa, quæ ad collationem ordinix coëgit, ceſſaverit, vel adhuc vigeat, etſi adhuc eadem cauſa perduraverit, remittatur, ut inſerviat Eccleſiæ, cujus gratia fuit ordinatus, juxta Trid. decretum, *dict. ſeſſ. 23. c. 16.* ſic docent Aloyſius Riccius *in praxi Eccleſ. deciſ.* 306. n. 4. quamvis ibi, *In verſ. caterum.* affirmet conſuluiſſe contrarium nonnullos Epiſcopos Domiciliarios ordinare cupientes, ſcilicet clericos, qui ab eorum originis Epiſcopis ordines ſumpſerunt, eo quòd variatio, maximè in ordinibus, & aliis ſpiritualibus prohibeatur, juxta *Clem. 1. de renunciatione*, & Archid. *in dict. cap. nec captanda*, & prædictam doctrinam docuerunt Addent. ad ſummam Bullar. Quarant. *in verb. Ordo verſ. circa tertium pag.* 351. Piaſecius *in praxi Epiſcopali 1. p. cap. de conferend. ordin. n. 9. ampliat.* 2. ſequitur Diana *dicta p. 8. tract. 2. reſ.* 10. † dicens 23
hæc procedere, non ſolùm in majoribus ordinibus ſed etiam in minoribus, ex Rebuffo *de litteris ordin. n.* 16. Piaſecio *ſuprà*, & Quaranta, *verb. Ordo* ſupra improbans Guid. Pap. *deciſ.* 44. dum dixit poſſe Laicum promoveri ad primam Tonſuram, etiam per Epiſcopum non ſuum, eùmque convincens ex textu *in cap. fin. hujus tit. lib. 6.* videbis Narbonam *in l. 20. lib. 4. recopil. tit. 1. à num.* 132. gloſſ. & Marchinum *de Sacram. ordin. cap. 5. num.* 10. *pract. 1. p. 5.* & Barboſam *in l. 1. art. 3. num.* 218. *de judiciis*; licèt ipſe *n.* 220. affirmet ſuſpenſionem quam ipſo jure ſacris ordinatus, alias incurreret prædicto in caſu, minimè contrahi, etiam ſi ab alieno Epiſcopo primam Tonſuram accipiat.

QUÆSTIO II.

An ſi quis habeat duo Domicilia, poſſit ab utroque Epiſcopo ordinari. An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, cujus Pater, natus eſt in ſua Diœceſi, licèt filius fuerit natus in alia: & quid de Avo. Et an poſſit ordinare aliquem, qui fortuiter natus eſt in ſua Diœceſi; itaut ſit ei ſubditus ratione originis. Vel an poſſit ordinare aliquem, qui ex fornicatione natus ex matre certo loco habente Domicilium, & à Patre alio. Et an dicatur Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi natus eſt Pater Clerici ordinandi?

SUMMARIUM.

1 *Ordinare queit habens duo Domicilia æqualia ab Epiſcopo cujuſlibet.*
2 *Ordinari queit filius ab Epiſcopo ubi ejus Pater natus fuit ratione originis*, n. ſeqq. & n. 6. & num. 21.
3 *Filius dicitur oriundus loci, in quo Pater ejus natus fuit quoad honores, & emolumenta.*
4 *Filius dicitur natus civiliter legis beneficio, ubi ejus Pater natus fuit.*
5 *Incola fit legis beneficio filius.*
7 *Nepos nunquam dicitur originarius loci, in quo ejus Avus natus fuit ad ordines ſuſcipiendos.*
8 *Ordinari nequit natus fortuito ab Epiſcopo loci, ubi qui ſic naſceretur ejus pater domicilium non haberet* à n. 11.
9 *Epiſcopus ratione originis dicitur, ubi quis fortuito natus eſt.*
10 *Libro Baptiſmi probari queit origo alicujus.*
11 *Nativitas facit civem loci, ubi quis natus eſt.*
12 *Civilitas originis potentior eſt qualibet alia ſi parentes ibi Domicilium habeant.*
13 *Natus fortuitò ut ordinetur pertinet ad Epiſcopum, ubi pater Domicilium habebat.*
14 *Natus in mari, dicitur Domiciliarius loci, in quo ejus pater Domiciliarius erat quoad ordines.*

15 *Originis*

15 *Originis Domicilium, nunquam cenſetur mutatum.*
16 *Libertinus ordinatur ab Epiſcopo, ubi ejus patronus habet domicilium.*
17 *Ordinari poteſt natus in domicilio matris, qui nequit probare patris domicilium, & quare,* num. 18.
19 *Filius vulgò quaſitus ordinatur in domicilio matris.*
20 *Expoſitus filius quoad ordines eſt ſubditus Epiſcopi ubi fuit natus.*
21 *Epiſcopus originis dicitur ille, in cujus diœceſi natus eſt pater, vel ejus filius ordinandus.*

1 AD primam quæſtionis partem, ſatis reſpondere valebis ex his quæ adduxi *quæſt. præcedenti*, in toto verſ. *ad ſecundum*, ubi pro utraque parte dictum eſt, unde cum æquam ſimilitudinem caſus noſtræ propoſitæ quæſtionis habeat; ideò ex reſolutione in præcedenti ſcripta reſpondebis dicendo, quod ſi quis duo domicilia ſub diverſis Epiſcopis haberet, in quibus ſi non æquis Mathematicis temporibus, ſaltem propter æqualitatem habitaret, poſſit differenter à quocumqumque ex his Epiſcopis duobus ad ordines promoveri; quia ratione utriuſque, ſingulis ſubditus eſt, ut docent Sanchez *de matrim. l. 3. diſp.24.num.2.* Marchinus *de Sacramento ordinis tract.1.part.5.cap.7.num.10.* Præpoſitus *3. part. de Sacramento Ordinis quæſtione unica, dubio 14. num. 135.* Averſa *de Sacramento Ordinis quæſt.3. ſect.6.* Torreblanca *in practica juris ſpiritual. lib.2. cap.13.num.11.* per textum *in l. habeo, l. aſſumptio, l. ejus, ff. ad municipal, cap.2. de ſepulturis, cap. penultimo, hoc titulo*; eſt enim verum de jure poſſe unum habere duo domicilia uno eodemque tempore.

2 Ad ſecundam quæſtionis partem, communiter Doctores affirmant poſſe Epiſcopum ordinare filium alibi natum illius patris, qui natus fuit in Diœceſi Epiſcopi ordinaturi, inter quos Averſa *de Sacramento Ordinis*, & Torreblanca *ſuprà n.9.* ubi citat Ugolinum, Gutierrez, Campanil. Zerolam, Riccium, & alios, Mechado *de perfecto confeſſ. tom.2. lib.4. part.1. tract.3. docum.3. num.4.* Marcel. Vulpejus *in praxi fori Eccleſiaſt. cap.7. num.24.* Molfeſius *in ſumma tom.1. tract.2. cap.2. num.3.* ubi docet quod ratione originis poteſt quis ordinari ab Epiſcopo, ut ſi ipſe, vel pater ejus natus ſit in illius Diœceſi, refert Diana *dict. p.8.*
3 *tract.2. reſ.12.* in verſ. *ſed communiter.* † Et confirmatur ex his, quæ docent Boërius *deciſ.13.n.13. & 15.* Gutierrez *conſ.7. n. 1.* dicentes filium dici oriundum, ſeu originarium loci, in quo pater natus eſt, ſuccedereque in honoribus, & muneribus, tam perſonalibus, quàm realibus, non modo corporalibus, ſed etiam ſpiritualibus, cum filius originem patris ſequatur, ut probat textus *in l. 3. cod. de municip. & origin. lib.10.* ut latè probat Pichardus *de nobilitate commun. à num.9.* Et pro hac ſententia tradit plura Barboſa *in paſtorali part. 2. allegat.4. à num.7. ad 17.* ubi probat exemplis filium alibi natum dici originarium illius loci, ubi pater eſt natus quoad honores, & emolumenta, quæ ibi refert, & noviſſimè cum pluribus ſequitur Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 4. quæſt. unica, dub. 7.* videndus *num. 3. & 4.* ad plura.

4 Verùm à Cunna, *in decretum Gratiani part. 1. dict.71. num.4. allens*, ut quoties aliquis civis alicujus loci dicitur, ſive natus ibi civiliter, id eſt beneficio legis, & gaudet privilegio civis talis loci, ſive alibi natus ſit, non poſſit à tali Epiſcopo ordinari, † quia licèt beneficium legis faciat inco- 5
lam, ſeu Domiciliarium, nunquam tamen facit ortum, ſive oriundum, juxta *l.1. cum aliis cod. de municip. & origin. dicto libro 10. l.2. cod. de incolis lib.10.* Menochius *de arbit. l.2. caſu 86.* & quamvis talis poſſit dici naturalis civiliter, & impropriè, nunquam tamen oriundus, ſeu ortus dicitur, niſi ab origine propria, ut docent Burgos de Paz *in l. 3. Tauri p.1. num. 372.* Avendannus *de exequend. mandat. lib.1. cap.3. n.5.* Azevedus *in l.19. tit.3. l. 1. recopil.* cum verba naturaliter ſint propriè intelligenda *l. fin. cod. de his, qui veniam ætatis*, ubi Baldus & alii quos citat Diana, & in terminis docent Henriquez *lib.10. de ordine cap.22. num.1.* cum multis; quos *ibi* citat *in comment. lit. B*, Valaſcus *tom.1. allegat.5. n.24.* Alzedus *in praxi p.2. cap.5. num.43.* ubi dicit quòd ille dicitur Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi ordinandus natus eſt, non vero Epiſcopus Diœceſis, in qua ordinandi pater natus eſt; ſequitur Eman. Rodriguez *tom. 2. cap.61. alias 62. n.12. folio 113.* & ſic etiam docet citatus à Cunna referens fundamenta contraria ex *dicta l. aſſumptio cum aliis, & l.2. tit.24. part.4. & ordinat. Luſitania lib 4. tit.55. §.1. & 4. & lib.6. tit.56. ſtatim in princip & §. 12. & 3.* quæ videntur ſolum accipienda impropriè ad honores civiles, ut in prædictis legibus cavetur, non propriè, ut requiritur ad ordines. † Mihi autem prima ſen- 6
tentia in praxi recipi ſatis ſemper viſum fuit, cum filius ſemper dicat ordinem ad ortum ſui Patris, & ubi degit.

Utcumque tamen prædicta ſequaris, verum eſt 7
apud omnes Doctores, ut nepos nunquam dicatur originarius ex origine Avi illius loci, in quo avus natus eſt ad ordines ſuſcipiendos, ut in terminis docent Covarruu. *de ſponſal. part.2. cap.7. §.1. num.15.* quem refert, & ſequitur Riccius *in praxi fori Eccleſiaſt. reſ.257. num.2.* Marchinus *de Sacram. Ordinis tract.1. part.5. cap.6. num.2.* Ugolinus *de officio, & poteſtate Epiſcopi cap.26. §... poſt num.4.* verſ. *excipiuntur*, ſequitur Ægidius Trullench. *de Sacram. lib.4. quæſtione unica, dubio 7. ſub num. 5.*

Ad tertiam quæſtionis partem an Epiſcopus 8
poſſit ordinare aliquem, qui fortuitò natus eſt in ſua Diœceſi; itaut ſit ei ſubditus originis, Narbona *lib.4. recopil. tit.1. l.20. num.141.* gloſſa, & Gaſpar. Hurtad. *de Sacram. Ordin. diſput.17.* dum dicit, ut quilibet fiat ſubditus Epiſcopo quoad ſuſceptionem ordinum, aut ratione nativitatis in Diœceſi illius, ad quod credit ſufficere quod in ea fortuito natus ſit, cum in ea eſſet mater cauſa itineris, vel negotii, ſic probans *ex cap. cum nullus de tempor. ordin. hoc tit. lib.6.* tenent pro affirmativa probari. † Pro quo facit quia Epiſcopus pro- 9
prius ratione originis is dicitur, in cujus Diœceſi natus eſt, is qui ordinandus eſt, juxta gloſſam *in cap.1. de uſur. in 6.* verb. *alienigenas, l. qui ex vico, ff. ad municipal.* cum originarius, ſeu oriundus dicatur à ſua propria origine, ex textu *in l.4. cod. de incolis lib.10. & l.1. ff. ad municip.* ſic cum multis Barboſa *alleg.4. ſua num.2. p. 2. de officio Epiſcopi.*
† Et comprobari videtur, nam quis dicitur originem habere à loco ubi baptizatus eſt, poſſeque per librum Bapriſmi probari, ut etiam cum multis ſequitur Barboſa *ſub dicto num.2. in fine*, quibus 10

addo Ægidium Trullench. *dict. dubio* 7. *n*. 3. quod
ultimum intelligit modo non conſtet in individuo
de loco, ubi quis natus eſt, aliter enim ait quod
ſequetentur aliqua incommoda; quia aliquoties
patentes deſerunt filios natos in uno loco ad alium
locum baptizandos ut illius loci privilegiis fruan-
tur, quod fieri ait in damnum, & fraudem pro-
priæ Parochiæ, & loci, ubi baptizantur.

11 His inquam non obſtantibus communiter. Do-
ctores in caſu noſtro dicunt quod licet quis ſor-
tiatur Domicilium in ea patria, ubi natus eſt, qui
ad ordines promoveri deſiderat *ex dict. cap. cum
nullus*; quia nativitas facit civem in eo loco, ubi
natus eſt ex relatis juribus, & aliis, quos citat Dia-
na *dict. p.* 8. *tract*. 2. *reſ*. 12. referens, ut quis ſit civis
12 ubi ortus eſt. † Et quod potentior ſit civilitas ori-
ginis, quam alia quælibet *ex l. origine cod. de mu-
nicip. & origin. lib*. 10. & juxta ordinationem Por-
tugal. *lib. 2. tit. 56. in princ.* verſ. *aquelle*, tamen in-
telligenda eſſe, dum tamen parentes filii nati ha-
beant Domicilium eo in loco, ubi filius natus ſit;
quia ſi filius fortuitò, aut caſu naſcatur ex paren-
tibus alibi degentibus, vel ad tempus moram
trahentibus in aliquo loco ubi natus eſt, dicunt
Doctores citandi cum multis per eos relatis, filium
ſic natum non contrahere civilitatem originis, ſed
in eo loco, ubi parentes proprium Domicilium
haberent, juxta textum *in l. 1. cod. de captivis, &
poſtlim. reverſis*, Barthol. *n*. 4. & Platea *in l. filios
n*. 1. verſ. *quod intellige cod. de municip. & ori-
gin. lib*. 10. Gregorius *in dicta l. 2. tit. 24. p. 4.* verb.
13 *maguer ſea natural*. † Et ſic in terminis, nempè ut
non cenſeatur proprius Epiſcopus, in quo qui or-
dinari prætendit, caſu fortuito natus eſt, ſed
pertinere ad Epiſcopum, in cujus Diœceſi ejus
parentes Domicilium habent, cum fingatur ibi na-
tus, docent Thomas Valaſcus *in ſuis allegationi-
bus tom. 1. allegat. 5. n.* 20. bene exemplificando,
Præpoſitus, *in 3. p. de Sacram. ordin. quæſt. unica
dubio* 14. *n*. 130. Diana multis adductis ejus ver-
ba referens, & textum *in l. cives 7. cod. de incolis,
dict. reſ*. 11. Felicianus de Vega *in cap. poſtulaſti de
foro comp. n*. 18. Opatovius *de Sacram. tract. de
ordine quæſt. 3. ſect*. 6. Villalobos *in ſumm. tom*. 1,
tract. 11. difficult. 9. num. 2. Piaſecius *in praxi p. 1.
cap. 1. art, 2. num*. 1. qui optimè obſervat ſic acci-
piendum eſſe id, quod dictum eſt; indequè tra-
here originem, ubi fuerit baptizatus, Sanchez *de
matrim. lib. 3. diſp*. 23. *n*. 3. Avila *de cenſur. p*. 3.
diſp. 5. dub. 7. Acunna *in decreto part. 1. diſt. 71. n*. 3.
Zipeus *in analitica Juris Pontificii lib. 1. de ordin.
n*. 4. quibus addo eundem Barboſam cum infi-
nitis aliis ſic explanantem *dict. alleg. 4. ſub num*. 4.
quod antea dixerat *num. 2. &* 3. & eundem Ægi-
dium Trullench. *dict. lib. 4. de Sacram. dub. 7. ſub*
14 *dict. num*. 3. † Et ambo addunt cum Ugolino *de
poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 1. num*. 4. originem habere
filium in domicilio patris, ſi in Mari natus ſit; ita
ut ſic natus non ab illius civitatis antiſtite, ubi ſic
per tranſennam natus fuit, nec ab alio de illius
licentia promoveri poſſit, ut docent Navarrus
conſ. 31. hoc titulo, Henriquez *lib. 10. cap. 22. part*.
1. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. c*, 8. *n*.
15 10. † Et cum aliis idem Barboſa *dict. alleg. 4. n*. 19.
qui *num*. 20. per textum *in dicta l. aſſumptio ff. ad
municip*. ait domicilium originis nunquam cenſe-
ri mutatum, uti docuerunt etiam Navarr. *conſ*. 2.
de regular. num. 34. Sanchez *dict. lib. 3. de ma-
trim. diſp*. 23. *n*. 4.

16 Notandum verò eſt cum Ugolino *de poteſt.
Epiſcopi dict. cap. 26. §. 1. poſt. n*. 4. verſ. *excipitur*,
libertinos poſſe ordines ſuſcipere, non ſolùm ab
Epiſcopo ſuæ originis, ſed Dominorum; nam
illorum originem ſequuntur, refert Barboſa *dict.
allegat. 4. ſub n*. 13. & tenet Trullench. *de Sacram.
dict. lib. 4. cap. unico, dub. 7. n. 5. in fine*; imò Cam-
panillus *dicta Rub. 9. cap. 8. n*. 24. ait quod ſi li-
bertus petat promoveri in illis caſibus, in quibus
poteſt, ſi ordines aſſumendus ab illo Præſule,
qui eſt ſuperior ejus loci, unde trahit originem
patronus; quia ejus loci eſt ipſe libertus munici-
pes, non ubi Patronus habet Domicilium, & te-
net etiam Ægidius *dicto dub*. 7. *n*. 12.

Ad quartam quæſtionis partem reſpondent 17
Præpoſitus *in. 3 p. de Sacram. Ordinis quæſt. unica
dubio* 14. *num*. 133. Diana *dict. p. 8. tract. 2. reſol*. 18.
quod ſi quis ſuſceptus ſit ex fornicatione, matre
certo loco Domicilium habente, & patre alio, vi-
deatur eo caſu filium ſequi Domicilium matris, à
qua certius procedit, quemadmodum in ſervitu-
tis, vel libertatis conditione, propter eandem
rationem ex legum diſpoſitione filius matrem ſe-
quitur. Unde ſi talis velit Tonſuram ſuſcipere
ab Epiſcopo originis videtur debere ſuſcipere
ab Epiſcopo Domicilii materni, in quo natus eſt,
vel cenſetur natus, idemquè docent de ordini-
bus ſacris, quos cum diſpenſatione poſſit ſuſci-
pere.

Et hæc doctrina videtur cònfirmari, nam etſi 18
filius originem patris, & non matris ſequatur, ut
probat textus *in dict. l. 1. cod. de municip. & orig.
lib*. 10. cum latè traditis per Pichard. ſuprà *de nobi-
litate prob. 2. num*. 9. ita ut non poſſit ordinandus
apud Epiſcopum matris ſuæ ſuſcipere ordines, ta-
men fallit, ubi pater legitimus non ſit; quo in caſu
non ejus origo, ſed matris quoad illegitimum fi-
lium inſpicitur *ex l. 1. in fine ff. ad municipal. l. ejus
qui ff. eodem*, ubi Neratius inquit: *Ejus qui juſtum
patrem non habet prima origo à matre, atque eo die,
quo ex ea editus eſt numerari debet*, ut docent
Thomas Valaſcus *dicta alleg. 5. num*. 22. Marchi-
nus *dict. tract. 1. p. 5. c. 6. num*. 3. Marcellus Vulp.
in praxi judicior. fori Eccleſ. cap. 7. num. 24. in fin.
Barboſa *dicta allegat. 4. part. 2. de officio Epiſcop.
num*. 15. † Ubi ſic dicit etiam de vulgo quæſito 19
filio eo quòd talis matrem ſequitur *ex l. cum le-
gitima, ff. de ſtatu hominum*; imò docent Gon-
zalez *ad Regul. 8. Cancel. gloſſa 9. §. 1. à num*. 14.
Piaſecius *in praxi nova Epiſcopali cap. 1. num*. 19.
verſ. *ratione*, ut quando deeſt patris Domicilium
ſit ſequendum maternum, & ſequitur etiam
Ægidius Trullench. *dicto dubio 7. num*. 6.

Unde infero ad caſum filii expoſiti, cujus pa- 20
rentes ignorantur; nam tunc talis eſt judicandus
municipes, & civis loci, in quo natus eſt, & etiam
loci in quo eſt expoſitus, juxta quæ docent Gra-
tianus, *diſcept. forenſ. cap. 75. num*. 12. Mandoſius
de ætate minori cap. 1. à num. 22. cum aliis Barboſa
dict. allegat. 4. num. 17. Ægidius Trullench. *dicto
num. 6. in fine dubio* 7. Et pro majori enodatione
adjunges quæ dixi de expoſitis, & an ſint irregu-
lares *in cap. cum deputati 16. de judiciis quæſtio-
ne* 8.

Ad quintam quæſtionis partem, an dicatur 21
Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi natus eſt
pater Clerici ordinandi, cumque ex jam dictis ſu-
pra *in verſ. ad ſecundam*, pro affirmativa tenendum
ſit ſententia, ut cum multis docet Barboſa *dicta
allegat*. 4. ibi allegato *à num*. 7. quibus adde Mol-
feſium *in ſumma tom. 1. tract. 2. cap. 2. num*. 7. qua-
tenus

tenus dicit ratione originis, poteſt quis ordinari ab Epiſcopo, ut ſi ipſe, vel ejus pater natus ſit in loco Diœceſis illius: & ſequutus etiam Diana *p. 4 tr. 4. reſ.* 148. id etiam probans ex ſacra Congregatione Concil. *die* 16. *Decemb.* 1599. & 12. *Auguſti* 1628. & 7. *Aprilis* 1629. declarante quod quis ordinari poteſt ob Epiſcopo originis paternæ; tametſi pater tempore nativitotis illius filii ad aliam Diœceſim tranſtulerat Domicilium. Tamen non reticeom quod Mouritius Alzedus *in praxi Epiſcoporum p. 2. cap. 5. num. 4.* cum Emanuel. Rodriguez negativam ſententiam ſequotur, quæ valet fundari in nonnullis adductis *ſub dicto verſ. ad ſecundam, & ad tertiam.*

QUÆSTIO III.

An filius alicujus officialis Regii, ut Senatoris poſſit ab Epiſcopo illius loci ordinari. Et an poſſit Epiſcopus ordinare Barones feudatarios, & ejus filios. Vel ordinare ſcholares univerſitatis. Et an profeſſi ejecti à Religione ob delicta, quibus fuerunt ordine, & habitu exuti; ordinentur ab Epiſcopo originis, Et à quo relegatus debeat, ac poſſit ordinari. Et quo pacto ratione Domicilii quis ordinari poſſit?

SUMMARIUM.

1 *Habitatio quando præſtet Domicilium remiſſivè.*

2 *Ordinari poteſt filius alicujus officialis Regii, ſeu Senatoris ab Epiſcopo loci, ubi habitat,* & o. 7. & *de ratione*, n. 10. & 13.

3 *Domicilium poteſt haberi in duobus locis, ſi æquè in ambobus quis habitaret*, n. 4. & 5.

5 *Ordinari poteſt quis ab Epiſcopò unius, aut alterius Domicilii, etiam ſi non mathematicè in utroque habitaret, ſed propter æqualitatem*, à n. 6.

7 *Domicilium contrahitur ratione etiam Dignitatis, ſeu officii Regii obtenti in aliquo loco ibi inhabitando, & idem de officiali publico Regis*, n. 8.

9 *Conſiliarius Regius Domicilium acquirit, ubi Dignitatem habet; quia ibi cenſetur civis, ubi vivit ſportulis Regiis.*

10 *Filius poteſt uti domicilio patris ratione habitationis, ut ordinetur.*

11 *Habitatio ſimul cum animo perpetuo manendi in aliquo loco, qualis colligitur de officiali, & ſenatore Regio ibi habitante, conſtituit domicilium.*

12 *Habitandi animus ſatis cenſetur declaratus per larem, & ſummam rerum.*

13 *Filii auditorum Regiorum Cancellariarum poſſunt ordinari ab Epiſcopo illius Cancellariæ, ubi pater fungitur officio Regio.*

14 *Filii Baronum ordinari queunt ab Epiſcopo, ubi patres contraxerunt feudum, etiamſi Baro ibi domicilium non habeat*, n. 16.

15 *Originarius dicitur à nativitate ſua, vel parentum.*

17 *Scholares univerſitatis, quantumvis privilegiata, ordinari nequeunt ab Epiſcopo oppidi illius univerſitatis; etiamſi illic per decennium habitent, habendo animum revertendi; imò ultra decennium, ſi animum manendi non propalarunt*, n. 18. *ſecus*, n. 19.

20 *Reſidens decennio in urbe poteſt ordinari à Vicario illius.*

21 *Scholaſtici filius ex matrimonio contracto in univerſitate, non ordinatur ab Epiſcopo illius, ſed loci, ubi fingitur patrem ſcholaſticum habere domicilium, niſi habuerit animum contrahendi illud*, n. 22.

23 *Caſtellanus, ſeu famulus, qui ad tempus Domino ſervit, non ordinatur ab Epiſcopo Domini, niſi ut ſcholaſticus.*

24 *Filius abſens potitur privilegiis patris reſidentis in civitate.*

25 *Religioſi profeſſi ejecti à religione, ordinari tantum poſſunt ab Epiſcopo originis: quid hodie ex Bulla Urbani VIII.* n. 26.

27 *Profeſſi ejecti à religione juſtè ſeu injuſtè inquiſitio ſpectat ad Epiſcopum.*

28 L. liberorum §. relegatus ff. ad municipal. n. 29. l. ejus qui manumiſſus §. fin. ff. eodem *numero* 29.

29 *Relegatus Domicilium habet eo loco, ubi arcetur, & ibi originem habet*, o. 31.

30 *Relegatus nequit ordinari, ejus verò filius ſic, niſi aliud obſtet impedimentum.*

32 *Domicilium ad ordines conſtituitur ratione bonorum, & habitationis animo permanendi de eo, proteſtatione facta, & pendet à judicis arbitrio*, n. 33.

33 Domicilium *aliquando acquiritur temporis arbitrio.*

34 *Exteri Clerici qualiter Neapoli pro habitantibus reputentur.*

IGitur ut has, & alias difficultates diſſolvas 1
oportet hic repetere, quas adduxi ſuprà *in cap. 9. de foro compet. quæſt.* 2. ubi *An ex ſola habitatione, domicilium quis contrahat, ad contrahendum, & ad ordines*, ut ibi *n.* 3. & *quæſt.* 1. cum aliis *in cap. fin. eodem tit.* ubi de differentia ſolius habitationis cum Domicilio. Quibus viſis, ſimul cum actibus, ex quibus habitatio præſter Domicilium; ideo jam nunc, & ex animadverſis brevitar hoc in difficultate, *verſ. ad ultimam* reſpondebis ad prædictas.

Ad primam ergo difficultatem reſpondendum 2
eſt affirmativè ex doctrina textus *in l. Senatores penult. ff. de Senatoribus*, ubi ſic ait Conſultus, *Senatores licèt in urbe domicilium habeant; tametſi ibi unde oriundi ſunt habere domicilium intelligebantur; quia Dignitas domicilii adjectionem, potius domicilii dediſſe, quàm permutaſſe videtur.* † Unde 3
cum jus admittat in duobus locis haberi Domicilium; juxto textum *in l. aſſumptio §. juris prudentibus ff. ad municip. gloſſa* verbo *domicilium, in cap. cum nullus, hoc tit. lib. 6. gloſſa* 1. Bartolus, Albericus, Baldus, Rebuf. *num.* 3. & Oroſius *num.* 2. *in dicta l. ſenatores*, & probet idem *l. pen. cod. de incolis lib.* 10. ubi gloſſa, Lucas de Penna, & Platea, Andreas Gaillius *lib. 2. pract. obſerv. cap.* 26. Caldas *in conſilio pro Domino Joanne de Taſſis n.* 12. & alii communiter. † Et hoc ſi æquè duobus 4
in locis quis hobuoret juxta *l. Labeo, dict. l. aſſumptio, l. ejus §. celſus ff. ad municipal. cap. 2. de ſepult. lib. 6. gloſſa*, verbo *domicilium*, Sanchez *de matrim.*

lib. 3.

lib.3.diſp. 24.*num.* 2.cum multis Lotterius *de re
beneſ.lib.quæſt.*20. à *num.*48. Barboſa cum aliis, *in
paſtorali p.* 2. *allegat.* 4. à *n.* 38.

6 Ubi addit poſſe apud Epiſcopum unius ex locis
ordinandum, ordines ſuſcipere; ſed ſi hujuſmodi
Domicilia, non ſint æquè contracta principaliter
ex illis ſcilicet circunſtantiis, quæ requiruntur ad
illud verè contrahendum principalius domicilium
ſemper inſpiciendum dicit, *num.* 39. cum Meno-
chio *conſ.* 398.*num.* 23. Joſeph Ludovico *in deciſ.*
6 75.*Peruſ.num.* 5. † Et Molfeſius *in ſumma tract.* 2.
c.2. *num.*6. Marchinus *de Sacram. Ordinis tract.* 5.
*p.*5.*cap.*7.*num.* 13. docent quod ſi quis duo domi-
cilia ſub diverſis haberet Epiſcopis, in quibus ſi
non æqnis mathematicis temporibus, ſaltem pro-
pè æqualitatem habitaret, poſſit indifferenter à
quocumque ex prædictis duobus Epiſcopis ad or-
dines promoveri; quia ratione utriuſque domici-
lii, ſit ſingulis ſubditus, ut jam iterum retuli ſu-
7 prà *quæſt. preced.* † Sequitur ergo dicendum in
dubio quæſtionis noſtræ, ut ita filius Senatoris aut
alicujus officialis Regii, poſſit ordinari ab Epiſ-
copo loci, & Diœceſis, ubi commoratur idem Se-
nator, ac Regius Conſiliarius Pater ordinandi;
quia ut docet Valeſeus *tom.* 1. *allegat.*5. à *num.*37.
inter modos contrahendi Domicilium, ſit unus
ille quando quis in aliquo loco habet Dignitatem,
vel officium Regis, vel Reginæ, vel Domini il-
lius loci, vel Conſilii ipſius; quod tamen ſufficiat
ad congruam ejus ſuſtentationem, & de facto ex
eo vivat, & habitationem habeat in eodem loco,
vel in ejus Comitatu, in quo ea dignitate, vel of-
ficio fungatur; & ibi latè exemplificat de quo-
dam filio Senatoris Portugaliæ, ut refert etiam Dia-
na *p.*8. *tract.*2. *reſol.*14. Navarrus *conſ.*13. *hujus ti-
tuli*, à Cunna *in decretum Gratiani p.* 1. *diſt.* 71.
num. 13. Machadus *de perfecto confeſſore tom.* 2.
8 *lib* 4.*p* 1.*tract.* 3. *docum.* 3. *num.* 7. † quibus addo
Ægidium Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *cap unico
dubio* 7.*num.*11. Campanilium, & Barboſam, ubi
id intelligunt de officiali perpetuo, alicujus Prin-
cipis, quamvis ejus loci, in quo exercet ſenato-
riam Dignitatem, minimè ſit civis, ea textu *in l.
cives cod. de incolis, lib.* 10.

9 Et facit pro hac ſententia; quia cum talis Re-
gius Conſiliarius ſit ad ſuam Dignitatem perpe-
tuò creatus; taliter ut non ſit in ejus poteſtate ha-
bere animum certum, & deſtinatum ad alium lo-
cum migrandi, vel transferendi ad aliam Digni-
tatem, videtur ibi talem habere perpetuam, &
continuam habitationem, ut poſſit revera dici
civis illius loci, in quo degit dignitatis poſſeſſor,
vivens Regiis emolumentis, & ſportulis, ut con-
ſiderarunt citati; imò in terminis Anna, quem re-
fert *de officio Epiſcopi dicta alleg.*4.*p.*2. *num.*34. *in
obſervat.* 7. incipit *placuit*, reſcribens votum
10 tertium, tenet per textum *in dicta l. Senatores.* †
Ut talis Senator, ſeu Regius Officialis illic domi-
cilium acquirat, ac per conſequens ille, ejuſque
filius poſſint ordinari ab Epiſcopo illius loci, in
quo contraxit hujuſmodi domicilium; quia ſicut
pater ibi cenſetur habere domicilium; ſic etiam
ipſius filius in poteſtate retentus cenſeatur habere
ultra domicilium originis, & poſſit uti domicilio
patris, habitando cum eo, juxta textum *in l.*2. & 3.
ubi gloſſa, & Albericus *ff. ad municip.* quemad-
modum, etiam Valaſcus ſuprà ait verificari per
gloſſam *cap cum nullus hoc tit.lib.*6. quatenus dicit
poſſe conferre ordines Epiſcopum ejus Diœceſis,
ubi ordinandus, vel habet originem, vel domici-
lium, vel beneficium, quod poteſt verificari,
tam in domicilio paterno.

Et confirmatur ulterius, nam etſi habitatio ſola 11
nequeat conſtituere domicilium abſque animo, &
aliis requiſitis habitantis, de quibus dixi latiſſimè
*in dicto cap.fin.de foro comp. quæſt.*1, cum aliis, ibi
videbis: tamen ubi adeſt animus perpetuo ma-
nendi, qualis colligitur de officiali, & Senatore
Regio, vivente expenſis Regiis, percipienteque ex
pecuniis ejus Salarium competens ad ſuam ſuſten-
tationem, non video cur contraria ſententia locum
habeat, cum revera Senatores, ac ſimiles officiales
Regii ſic inhabitare debeant, quaſi non migra-
turi; imò eorum voluntatem, quantumvis de mi-
grando pateſactam, non mutare naturam habita-
tionis eorum, quæ ratione officii perpetua, & con-
tinua eſt, dependens immutatio à Regia volunta-
te, ut de ſe patet, & conſideravit Valaſcus in alio
caſu de facto filii cujuſdam Senatoris in Portuga-
lia. Et ſic non facit contra hoc dictum quod dixi
ſupra *in cap.*9.*de foro comp.quæſt.*2. Ubi multa de
habitatione, quatenus ibi *ſub num.* 3. dixi quod ſi
quis velit ordinari ab Epiſcopo habitationis, non
ſufficiat, ut ordinandus domicilium acquirat, qua-
liſcumque habitatio, ſeu commemoratio, ſed re-
quiratur una cum habitatione animus perpetuo
ibi manendi.

Imò ſi talis animus non ſit declaratus, verbo, 12
ſufficienter declaratus dicitur ſi habitans larem, &
ſummam rerum ſuarum ibi habeat; ſic ut non diſ-
ceſſurus, aut ubi habet majorem bonorum par-
tem, ut dixi *in dicto cap.fin.dict.quæſt.*1.*num.* 10.
& 20. † Et ob id ſentio filios Senatorum, ac au- 13
ditorum Regiorum Civitatis Valliſoletan. & Gra-
naten. & hujus Curiæ Conſiliariorum, &c. poſſe
ab antiſtite hujus Epiſcopatus ordinari ex ſola
habitatione, quam parentes eorum habent, modo
expoſito, & idem de aliis Audientiis Regis, Hiſ-
pali Galleciæ & Indiarum.

Ad ſecundam quæſtionis partem de filiis Ba- 14
ronum, ac de feudatariis, reſpondeo etiam affir-
mativè; quia tales filii adipiſcuntur domicilium
in eodem loco, in quo genitor contraxit propter
dictum feudum: arg. text. *in dicta l. aſſumptio, ff. ad
municipal.* § *libertus*, & *in l. Libertus*, §. *patris eo-
dem.* & eorum, quæ dixi de foro Domini fundi *in
cap. cæterum de Judiciis*, † quia ut originarius quis 15
dicatur, non ſolum requiritur, ut ſit natus in loco,
ſed quod parentes etiam domicilium contraxerint,
Rota Romana *diverſ. deciſ.*327. *num.* 3. *part.* 1.
Marius Antonius *variar.reſol.lib.*1.*reſol.fin. caſu*
33,*in fine*, quibus fundamentis ſequitur hanc par-
tem Campanil. *in diverſ.jur.canon. Rub.*12. *cap.*8.
*n.*21. qui dicit diu moram feciſſe in inveſtigan-
da hujus quæſtionis veritate, ſequitur Barboſa
*dicta allegat.*4. *n.* 33. Marcell. Vulpeius *in praxi
judicior. fori Eccleſ. cap.*7. *n.* 26. Ægidius Trul-
lench. *de Sacram.lib.*6.*cap.unico dubio* 7. *num.*10.
ubi ampliat cum D. Campan. *dict. cap.*8. *n.*20. † 16
etiamſi Baro non habitet in feudo alibique reti-
neat Domicilium, quibus omnibus addo Marchi-
num *de Sacram.Ordin.tract.*1.*p.*5.*cap.*7. *num.* 15.
ubi ſic ait *Obſervandum Barones, ſeu feudatarios
poſſe ad ordines ab Epiſcopo promoveri, in cujus
Diœceſi obtinent feudum, etiamſi non habitent,
& alibi domicilium retineant; idem dicendum de
filiis eorum, qui acquirunt domicilium in eodem
loco, in quo pater contraxit propter dictum feudum.*
ſequuntur Diana *p.*8.*tr.*2.*reſ.* 16. Averſa *de Sa-
cr. Ordinis quæſt.* 3. *ſect.* 6.

Ad

17 Ad tertiam quæſtionis partem præmittendo quæ ad forum privilegiatum ſcholaſticorum dixi latè *in cap. 5. de foro comp. ſub quæſt.* 12. *in cap.* 9. *eodem ſub quæſt.* 2. *ſub cap. ex parte eodem tit. ſub quæſt.* 12. *&* 14. & in aliis ejuſdem tituli locis, Reſpondeo ſcholares etiam cujuslibet univerſitatis quantumvis privilegiatæ non poſſe ordinari ab Epiſcopo Civitatis, ſeu territorii, ubi ipſi cauſa ſtudiorum degunt, quia iſti nunquam præſumuntur habitare ut domicilium contrahant ſed potius ut ab eo loco recedant, ad patriam ſuam redeundo, ut docent Stephanus Gratianus diſceptationum forenſ. *cap.* 138. *num.* 4. *&* 5. Farinac. *fragm. crim. p.* 1 *litt. D, num.* 215. *&* 222. Piaſecius *in praxi nova Epiſcopor.* & aliis, quos ſequitur Barboſa *dict. alleg.* 4. *n.* 29. Ægidius Trullench. *dict. dubio* 7. *n.* 9. Diana *dicta p.* 8. *tract.* 2. *reſol.* 17.
18 † ubi addit procedere etiam ſi per decennium ibi habitent; dum verò habeant animum in patriam
19 redeundi. † Et ego addo quod ſi ſuum animum non propalarunt; ſic ut ſimus in dubio, tunc verò ſi pluſquam decennium inhabitarent, & jam finito ſtudio ibi commorentur, revera poſſe ordinari ab Epiſcopo illius territorii; eo quod magis præſumantur habere animum domicilium contrahendi, quàm ſtudendi, ut reſolvunt Alphonſus Narbona *ad l.* 20. *tit.* 1. *lib.* 4. *recopilat. gloſſa* 2. *n.* 23. Gratianus *dict. cap.* 181. *n.* 6. *&* 7. & colligitur ex his, quæ de ſcholaſticis dixi latè *in locis notatis.*
20 † Et Ægidius Trullench. *ſupra n.* 8. addit eum, qui in urbe, ſeu alibi per decem annos reſederit poſſe à vicario ſanctiſſimi ordinari; imò & breviori tempore, ſi animum habitandi perpetuò declaraverit, & ibi realiter habitet cum ſua familia, & bonis, ut jam dixi *ſub verſ. ad ſecundum.*

21 Ex quibus inſero cum Præpoſito *in* 3. *p. de Sacram. Ordin. quæſt. unica dubio* 14. *num.* 132. ubi ſic docet, *n.* 133. filios eorum, qui forte in Univerſitate uxorem duxerunt animo in patriam redeundi, non poſſe ordinari ab Epiſcopo Univerſitatis; quia quemadmodum reſpectu patris, non dicitur Epiſcopus domicilii, ſic non dicatur reſpectu prolis Epiſcopus originis, ut patet ex dictis, & ſupra *ſub quæſt.* 1. *&* 2. qui dicit ut ordinandus ſit talis filius ab Epiſcopo Domicilii parentis, in
22 quo fingitur natus. † Quod ſi animum habuit contrahendi domicilium expreſsè, aut præſumptum, ibiquè filius, aut filii reliqui eſſent ſcholaſtici, non erit cur præſumamus, ut haberet animum à Civitate recedendi, ut docent idem Gratian. *dict. cap.* 181. *num.* 6. *&* 7. Tiraquellus *in l. ſi unquam cod. de revoc. donat. ex l.* 2. & ibi gloſſa *in verbo conſtituerunt cod. de incolis lib.* 10. Abbas *in proœmio decret. d. num.* 18. Grammatic. *deciſ.* 87. *n.* 2. Matheus Collerus *de proceſſib. executiv. p.* 2. *cap.* 7. *num.* 4. cum declarationibus de quibus latè Menoch. *de arbitr. caſu* 86. *à numero* 24. *& alii.*

23 Ex his inſero idem dicendum eſſe de Caſtellania, & de famulis, qui ad tempus Domino ſerviunt; nam iſti, ut ſcholaſtici ſemper cogitant de redeundo ad patriam niſi habitarent eo animo, ac per tale tempus, ut præſumerentur domicilium acquirere, ut de ſcholaſticis dictum eſt: ſic docent de Caſtellanis Gratianus, Barboſa, & alii relati *de famulo*, Ignatius del Villar *in Sylva reſponſ. lib.* 1. *reſp.* 7. *c.* 5. *n.* 21. *&* 24. Ægidius Trullench.
24 de omnibus æqualiter loquitur *dict. num.* 9. † qui etiam, & Tyraquellus *ubi ſuprà* addunt quod ſi ex ſtatuto abſentes non potiantur privilegiis civitatis, ſatis ſit patrem eſſe in civitate, ut filius abſens potiatur privilegiis.

Ad quartam quæſtionis partem de profeſſis 25
electis à religione docent Portel *de dubiis regular. verb. Ordines, n.* 11. Navarrus *conſ.* 84. *de regul. in novis, alias conſ.* 9. *de ætate, & qualit. ordinand.* Sayrus *in floribus deciſ. ſub tit. de ætate n.* 9. Bartholom. à ſancto Fauſto *in theſauro religion. lib.* 6. *quæſt.* 185. Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub.* 12. *cap.* 15. *n.* 7. Sanchez *in opuſculo mor. lib.* 7. *cap.* 1. *dubio* 24. *n.* 3. Barboſa *in cap. fin. de regular. n.* 11. cum multis, & alibi, hos religioſos ejectos ordinandos eſſe ab Epiſcopo ſuæ originis, dummodo habiles ſint, quod de jure videtur tenendum, quiquid ſentiant Fr. Eman. Azor. Molina, & Leſſius, quos refert, & ſequitur idem Sanchez *in præcepta decalogi tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 9. *n.* 29. aſſerentes hos minimè teneri Epiſcopo alicui certo obedire, ſed tantum inſtar aliorum clericorum Epiſcopo ſubiici in cujus Diœceſi habitaverint; & ratio ſententiæ, quam ſequimur, ea nempe debet eſſe; quia tales ſic ejecti à religione, ut exuti à beneficio, & domicilio, quo potiebantur, debent pertinere ad originem antea habitam.

Nunc verò ex Bulla Domini noſtri Urbani VII. 26
cum iſti ejecti ſuſpenſi ſint, ordinari non poterunt, ut docet Laurentius de Franchis *de controverſ. inter Epiſcop. & relig. pag.* 220. *in reſponſ. ad* 7. qui etiam *in reſp. ad* 1. *pag.* 219. monet regulares per ſuperiores à religione ſervata forma dictæ Bullæ Urbani VIII. ejectos præſentare ſe debere coram Epiſcopo loci, ſubdere ſe illius obedientiæ, & ab eo exſpectare quid agere debe-
ant. † Et *in reſp. ad* 3. ſubdit pertinere ad Epiſ- 27
copum perquirere an juſtè, vel injuſtè fuerint ejecti, refert Barboſa in *paſtorali, dicta allegat.* 4. *n.* 21. *in fine*, qui *in fine illius tractatus* adducit præfatam Bullam Urbani VIII.

Ad quintam quæſtionis partem de relegato; 28
etſi aliquid jam dictum ſit de expoſito & liberto; adhuc verò iſte eſt caſus diverſus, cujus intellectus dependet à compoſitione textus *in l. libertorum* §. *relegatus ff. ad municipal. cum. l. ejus qui manumiſſus* §. *fin. ff. eodem.* Etenim probat hæc deciſio, ut relegatus habeat domicilium unde arcetur, ubi gloſſa fin. exponendo illa verba *unde arcetur*, dicit, id eſt *in quo*; alia verò deciſio dicti §. *relegatus*, quatenus alloquitur per verba hæc; *Relegatus in eo loco, in quem relegatus eſt, interim neceſſarium domicilium habet*; etenim verba, ibi: *Interim*, & *neceſſarium*, videntur domicilium aſſignare cum limitatione, quod non aſſignavit, *dict.* §. *fin.*

Sed revera jura illa, nec contrarietatem, nec 29
diverſitatem continere dicendum eſt, cum tenendum ſit relegatum domicilium habere eo loco, unde arcetur, ſcilicet ab eo, unde trahit originem, & in eo loco in quem relegatus eſt intelligentia excluſa de exulato in perpetuum, propter dictionem *interim*, de qua *in dicto* §. *Relegatus*, quam admiſit gloſſa fin. *dict.* §. *Relegatus*; de quo videbis Petrum Gregor. *in tract. de benef. cap.* 36. *n.* 20. Campanil. *dicta Rub.* 12. *cap.* 8. *num.* 25. refert Bar-
boſa *in paſtorali allegat.* 4. *p.* 2. *n.* 35. † Qui etſi 30
putet ſuperfluam eſſe difficultatem, de qua nunc cum certum ſit, ut relegatus ordinari non poſſit, tanquam pœnæ ſubjectus, quoad filios verò ait non dubitari, niſi aliud obſtet impedimentum. Et videtur comprobari ex doctrina quam ibi: *In princ.* refert exponendo dictiones *interim*, & *neceſſarium*,

ceſſarium, ſcilicet ut quamvis quæſitum domicilium mutari poſſit; ſed dum quæritur, & retinetur debeat obeſſe animus ab eo dicendi; ideòque deſtinatum animum, ibique permaoendi adeſſe dici, prnut requiritur ad quærendum domicilium,
31 ut in relegato perpetuo conſiderari debet. † Ob idque venire, ut talis habeat domicilium duplex juxta jam relata *in hac quæſtione & in præced.* & ſic expono.

32 Ad ultimam quæſtionis partem quo pacto ratione domicilii quis ordinari poſſit, & quando quis dicatur illud contrahere, ut Epiſcopus poſſit illum ordinare, etſi ſatis, ſuperque maneat, jam tractatum ſub hac quæſtione, & ſub ſecunda, intelligique valeat ex his, quæ longè dixi *in dict. cap.fin.de foro compet.à quæſt.1.& in cap.9.quæſt.2.* tamen breviter dico ut quis conſtituat domicilium, ubi majorem partem bonorum transfert, *l. cives cod. de incolis*, & ibi contrahit, & dies feſtos celebrat; quod ſi bona non adſint, dicatur acquirere quis domicilium, ubi longo tempore, & continuo habitat cum animo, ſed aliquo adjoncto actu, ſeu ſigno aſſumpti domicilii, ut ſi proteſtatus quis ſe velle in certa Urbe domicilium figere, Abbas *in cap.fin. circa finem, de Parochiis*, vel ſi impetret privilegium, quo jura civitatis obtineat, Alciatus *in l. pupillus, ff. de verb. ſignif.* Decius *conſ.283. n. 11.*

33 Tamen ſi nullus adſit externus actus aſſumpti domicilii, docent Accurſius *in l. hæres, §. proinde, ff. de judic.* Bartol. *in l. lex Cornelia, § ſi tamen, ff. de injuriis*, Baldus *conſ. 311. volum. 4.* Burſatus *conſ.36.volum.1.* ex decem annorum habitatione præſumi aſſumptum domicilium, quod verum eſt, ut docent Campanillus, & Menoch. *de arbitr. caſu 86. numero 13.* niſi adſit aliquod indictium, ex quo appareret illum non habere animum permanendi, ut accidit in ſcholaribus, ut jam dixi *l. nec ipſi Cod. de incolis*, Felinus *in cap. dilectus 2. num.11 de reſcriptis*, Bartol. *in l. quæſitum, ff. de leg.3.* Barboſa *dict. allegat. 4. parte 2. num. 28. in fine*, alioquin vero manere in judicis arbitrio, qui facilius ex conjecturis in facto occurentibus judicare poſſit, an ſit aſſumtum domicilium, etiam momento, non expectata diuturnitate temporis, dixerunt Abbas *in dicto cap. fin. num. 8. de Paroch.* Menochius *lib. 2. caſu 86. cent. 1:* Maſcard. *de probationibus, concluſ. 535.* Rota *deciſ. 105. numero 4. parte 2. diverſ.* Piaceſius *in praxi parte 1. articulo 2. num. 2.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tractatu 1. parte 5. cap. 7. à numero 3.* Machadus *de perfecto confeſ. tom. 2. lib. 4. parte 1. tractatu 3. docum. 3. numero 5.* & Genuenſis
34 *in praxi cap. 48. numero 2.* † Ubi tradit praxim, quæ in Civitate Neapoli habetur ad habendos Clericos exteros ibi habitantes pro domiciliariis ad ordines: alia congerit ex multis videnda Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 33. à num. 20. ad 31.*

QUÆSTIO IV.

An Epiſcopus poſſit familiarem non ſibi ſubditum ad ordines promovere, ſi ultimus triennii dies ſit inceptus. Et quid ſi ſervitium inceptum ſit ante aſſumtionem ad Epiſcopum. Et an poſſit Epiſcopatus ordinare familiarem, qui illum in Civitate ſervit, ſed extra ejus domum. Et quid ſi familiaris Epiſcopi degeret per triennium in Religione remota: & an poſſit ordinare famulum ſui familiaris. Et quo pacto probetur triennalis familiaritas?

SUMMARIUM.

1 *Familiaris triennalis Epiſcopi ordinari queit ab Epiſcopo, cui ſervit.*
2 *Familiaris dicitur qui Domini poteſtati ſubiicitur, & expenſis Epiſcopi continuè alitur.*
3 *Triennium, ut famulus Epiſcopi ordinari queat debet eſſe continuum, & completum*, n. 4.
5 *Triennium, ut Epiſcopi famulus queat ordinari ab Epiſcopo, cui ſervit, ſufficit ut incipiat antequam ejus Dominus ſit factus Epiſcopus, & quare*, n. 6.
6 *Lex non diſtiguens abſolutè eſt intelligenda.*
7 *Familiaris Epiſcopi ad effectum, ut ordinetur à Domino ſecundum aliquos, debet ſecum in propria Domo ſervire, ſecundùm alios, etiam ſi extra eam, ſi ejus expenſis*, n. 8. 9. & n. 10.
9 *Familiaris eſt latior vox, quàm Domeſticus.*
10 *Familiaris mores rectè Epiſcopus agnoſcere poteſt, etiamſi inhabitet extra ejus domum.*
11 Cap. fin. de verb. ſignif. *n.* 14.
12 *Familiaris Epiſcopi degens in regione remota, nequit ab eo ordinari*, n. 13.
13 *Familiaris propriè non dicitur abſens longinquo*, n. 14.
14 *Familiaris dicitur qui aſſiſtit Epiſcopo, & eſt ejus commeſſalis Domeſticus*, n. 15.
15 Cap. 9. Trid. ſeſſ. 23.
16 *Famulus familiaris Epiſcopi inſerviens per triennium expenſis ipſius Epiſcopi, queit ab eo ordinari ſecundùm aliquos, ut ipſe Dominus ejus familiaris triennalis*, numero 17.
18 *Famuli familiarium Cardinalis, fruuntur eiſdem privilegiis, ac ſui Domini.*
19 *Familiaris Epiſcopi rectè probatur talis per libros Tineli, ſeu per fidem Architriclini, ſeu domus Magiſtri, vel Calculatoris, & per teſtes deponentes de continua commenſalitate ac de ſolutis pecuniis annuatim pro victu, & per fidem, quod ſit deſcriptus in rotulo familiarium*, n. 20. 21. *& num credatur Epiſcopo aſſerenti eſſe ejus familiarem remiſſivè*, n. 22.

CUm jam ſupra dictum ſit filium ſequi originem loci ubi Domiciliarius ſit ejus pater, 1
benè

bene nunc ex Tridentini diſpoſitione *ſeſſ. 23. c. 9.*
deciſum eſſe conſtat, ut Epiſcopus familiarem
ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per
triennium cum eo ſit commoratus; & poteſt eſſe
ratio; quia ex tali continua habitatione videtur
mereri, ut gaudeat domiciliariorum indulto; &
quia Barboſa *in paſtorali p. 2. allegat. 5. per totam.* &
in dict. cap. 9. Trid. imò & de Jure Eccleſiaſt. *p. 2.*
cap. 33. à num. 45. infinitos congerit, uſqua ad
ſuum tempus de hoc caſu diſputandos; ideò
nunc tantum videbis Diana *part. 8. tract. 2. à*
reſolut. 27. & noviſſimè plura recolligentem Ægi-
dium Trullench. *de Sacram. lib. 6. quæſt. unica,*
2 *dubio 7. à num.* 28. † Qui cum eodem Barboſa ait
quod nomine familiaris, intelligatur ille, qui po-
teſtati Domini ſubjicitur, & expenſis Epiſcopi
continuè alitur; qui inde commeſſabilis dicitur,
ut etiam multis aliis probat idem Barboſa *dicta*
alleg. 5. n. 2. & patet *ex dict. c. 9. Trid.* ibi, *conti-*
nuæ commenſalitatis.

3 Quibus ſuppoſitis ad primam difficultatis par-
tem, ut reſpondeam adverto quod triennium fa-
miliaritatis, ad hoc ut poſſit à ſuo Domino Epiſ-
copus familiaris ordinari, debet eſſe continuum,
Campanillus *in diverſ. Juris Rub. 9. c. 9* Navarrus
in ſingul. canon. concluſ. 103. *n.* 3. Riccius *in praxi*
rerum fori Eccleſ. deciſ. 398. *in editione, alias*
reſol. 267. *in 2. edit.* Barboſa *in locis ſupra adductis,*
4 & omnes, quos ipſe refert, † Unde reſpondeo,
quod etſi in favorabilibus dies anni ultimus ſuffi-
ciat inceptus, ut annus dicatur completus, & mul-
tis juribus poſſet comprobari: tamen quia præfa-
tum indultum Pontificium fuiſſet conceſſum ra-
tione familiaritatis, & adverſus juriſdictionem,
& ſubjectionem, quam Epiſcopus Domiciliarius
ſeu originarius, haberet in famulum alterius Epiſ-
copi ordinandum, ſequitur ut niſi tranſacto ſervi-
tii triennio, nequeat Epiſcopus famuli Dominus
eum ordinare prædicto familiaritatis titulo: ſic
docent Præpoſitus *in 3. parte de Sacram. Ordin.*
quæſt. unic. dubio 14. *num.* 142. Diana *dict.* 8.
part. tract. 2. reſ. 29. Marchinus ab eo relatus *de*
Sacram. Ordinis tract. 1. parte 5. cap. 9. num. 2.
& aliis verbis ſic hanc ſententiam explanantes, &
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 33. ubi mul-
tis probat; quod tale triennium debet eſſe con-
tinuum.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondent
Bonacina *de Sacr. diſp. quæſt. unica puncto* 4. n. 9.
Riccius *collect.* 596. verb. *amplia* 6. Nicol. Garcia
de benef. p. 1. cap. 5. num. 83. Barboſa cum pluribus
aliis, tam *dict. alleg. 5. n. 8.* quàm *in dicto c. 9. Trid,*
ac *de Jure Eccleſiaſt.* ſufficere quod inceperit ſervi-
re antequam fuiſſet ejus Dominus factus Epiſco-
pus, ſi continuo, & abſque interpolatione ſervierit;
idem docent Molfeſius *in ſumm. tom. 1. tr. 2. cap. 2,*
num. 8. ubi ait requiri ſervitium triennale eſſe con-
tinuum, ſive ceptum ſit, antequam eſſet Epiſco-
pus; & completum, dum erat Epiſcopus: nam
hoc parum refert, ſic docet Marcellus Vulpeius,
in praxi fori Eccleſ. cap. 7. num. 19. & Garcia *dict.*
num. 83. adducit declarationem Sacræ Congrega-
tionis, quæ ſic alloquitur; triennium in terminis
dict. cap. 9. trid. ſufficit quod incipiat antequam
eſſet Epiſcopus in verbis ſequentibus: *Ex identi-*
tate rationis ſufficit, quod triennium inceperit ante-
quam fuiſſet Epiſcopus: hoc idem tenent Dianna
dict. p. 8. tr. 2. reſ. 30. Præpoſit. *in. 3. p. de Sacr. Ordin.*
6 *quæſt. unica dub.* 14. *num.* 142. † adducentes ra-
tionem; quia ubi lex non diſtinguit, nec nos
diſtinguere debemus, cum lex abſolutè loquens,
ſit abſolutè intelligenda; ſed Concilium non di-
ſtinguit de ſervitio ante vel poſt Epiſcopatum eſ-
ſe actionem; ergo abſolutè intelligendum eſſe
ſentiunt, & ego cum eis.

Ad tertiam difficultatis partem docent Salze- 7
dus ad Bernard. Diaz *in pract. cap.* 26. verſ. *tertius*
caſus, Piaſecius *in praxi Epiſcop. p. 1. c. 1. num.* 15.
pag. 31. Quaranta *in ſumm. Bull.* verb. *Ordo* verſ. *li-*
mitatur in eo, Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 307.
in 1. impreſ. & reſ. 266. *num.* 2. & *reſol.* 267. *num.* 2.
in fine in impreſſione. Bonacina *dict. quæſtione*
unica puncto 4. *num.* 18. Gregor. 15. & *ibi* Beltram.
in deciſ. 166. ubi latè Sanchez *in opuſculo mor.*
lib. 7. cap. 1. dubio 20. num. 21. quod familiaris ad
effectum ordines recipiendi, debet eſſe ille, qui
cum Epiſcopo fuerit commoratus, & præſens,
& inſervierit, non tamen is, qui abeſt; etſi ſump-
tibus Epiſcopi vixerit, & qui ſic tenent, hanc
ſententiam defendunt, per id nempè, ut Concilii
mens, † & ratio finalis ſit, ut cognoſcerentur ab 8
Epiſcopo illius familiaris mores, dum per tale
tempus ei inſervierit, cum illoque intra domum
commoratus, & præſens ſit: ita Suarez *de cenſ.*
tom. 5. diſp. 31. ſect. 1. num. 15. Fornarius *de Sacram.*
Ordinis, cap. 5. Piaſecius *in praxi nova Epiſcop.*
parte 1. cap. 1. numero 25. Riccius *dicta reſolut.*
167. *numero* 2. cum aliis Barboſa *dicta allegat.*
5. part. 2. numero 6. & 7. idem *de Jure Eccleſiaſt.*
dict. cap. 33. num. 46. & in dicto Trid, decreto
c. 9. num. 6.

Verùm Diana *p. 8. tract. 2. reſ.* 32. cum Sanchez 9
ſupra *n.* 23. dicit quod cum familiaris ſit in ter-
minis Trid. Concilii ille, qui in obſequio Epiſcopi
intra, vel extra domum ejus Epiſcopi expenſis ali-
tur, etiam poſſit à tali Epiſcopo, cui ſervit ordi-
nes recipere; & patet ex doctrina Panormit. *in c.*
in litteris de teſtibus num. 5. ubi dicit quòd *fami-*
liaris, eſt latior vox, quam *Domeſticus*, & *in*
cap. cum dilectus de Clericis, non reſidentibus,
num. 2. ubi hæc dicit, exiſtentes in ſervitio alicu-
jus, dicuntur ſui familiares, & Mandoſius *regu-*
la 32. Cancellariæ, ubi inquit familiares ſunt, qui
alicujus ſervitio ſe deputant ab illius alimentis
pendentes: ſic etiam tenet Henriquez *lib. 14. de*
irregul. capite 17. & *lib. 10. de Ordine cap.* 12,
num. 1. in commento litt. D.

Nec obſtat ratio pro prima ſententia tradita; 10
quia etſi triennium illud detur à Concilio *in dict.*
cap. 9. ſeſſ. 23. Trid. ut Epiſcopus cognoſcat mores
ſui familiaris, tamen cum rectè eum etiam poſſit
cognoſcere, quoties in ſuo ſervitio continuo aſ-
ſiſteret, ſi in alia Domo inhabitet, ut in praxi vi-
demus de multis ſervitoribus Dominorum; ergo
ſequitur, ut queat eum ordinare; quia non fran-
gitur Concilii mens; nec ideo minus commenſa-
lis dicetur, quam cæteri familiares intra do-
mum ipſius inſervientes, & dormientes: & facit
Salzedo pro hac ſententia ſuprà relatus, qui tan-
tum requirit aſſiſtentiam, & quod talis familiaris
non ſit abiens à domo. Et ſecundùm hunc dicen-
di modum exiſtimo hanc, & primam ſententiam
eſſe uniformem. † Nec obſtare ait Diana tex- 11
tum *in cap. fin. de verb. ſignif. lib.* 6. quia quoad
caſum illum, intelligit illud per ſuos Clericos,
ſecùs quoad noſtrum; imò nec eſt ille tex-
tus contrarius caſui noſtro, cum familiaritas
continua expendatur ſatis in ſervitore, & fa-
miliari continuo ſerviente, etſi inhabitet do-
mum aliam.

12 Ad quartam quæſtionis partem quid de fami-
liari Epiſcopi degente in regione remota; & in
hoc caſu exiſtimo negativam ſententiam locum
habere ex fundamento præcedentis difficultatis;
quia talis verè abſens eſt, de cujus moribus, non
bene queit Epiſcopus ejus Dominus informatio-
13 nem recipere. † Et ratio eſt, quia abſens non di-
citur propriè familiaris, nec Epiſcopus poteſt ejus
mores perſcrutari, ut tenent Sanchez ubi ſupra *in
opuſculo tom.2.lib.7.cap.1.dict.dubio* 20.*n*.21. Ce-
nedus *in quæſt.Canon.quæſt.* 18.*num*.30. Molſeſius
in ſumm. tom. 1.*p*.2.*cap.* 2.*num*.8. Suarez *de cenſ.*
14 *dicta diſp.* 31.*ſect*.15.*num*.15. † Unde Piaſecius
*in praxi p.*1.*cap*.1.*art*.2.*num*. 14. ſic dicit: *Dicitur
autem familiaris, qui ſemper aſſiſtit Epiſcopo, &
qui eſt ipſius commeſſalis Domeſticus*, juxta textum
in dict.c.fin. de verb.ſignif.lib.6. Geminian. ibidem
notab. fin. non verò qui in longinquo moratur,
etiamſi ibi ſumptibus Epiſcopi vivat, Majolus
lib.4.de irregularit. cap.2. *num*.5. Lopez ad Diaz
in pract. criminal. cap.26. verſ. *tertius caſus*, ſic
tenentes; quia videlicet in longinquo degentis,
Epiſcopus mores cognoſcere non poteſt; ob quem
maximè reſpectum videri hanc facultatem indul-
ſiſſe Trid. *in dict.c*.9. Epiſcopis, ut ſequitur Diana
p.8. *tract*.2. *reſ*.31. ex Quaranta, & Piaſecio jam
15 relatis, † qui ibi *in verſ. igitur*, expendendo dict.
c.9. Trid. dicit procedere in illis familiaribus, qui
cum Epiſcopo commorantur; id eſt qui ſunt præ-
ſentes in civitate, aut loco, & aſſiſtunt obſequiis
Epiſcopi, alioqui aſſiſtentes in regione remota,
etiamſi illius ſumptibus vivant, quaſi procurato-
res, vel quomodolibet Mercenarii videri, ut ex
hoc illi non acquirant domicilium, vel faculta-
tem promovendi; quia in tam longa abſentia
nequit Epiſcopus eorum, aut illius mores per ſe
cognoſcere: nam ut dicit cum aliis Ægidius
Trullench. *de Sacram.lib*.6.*quæſt.unica, dict. dub*.7.
ſub num. 28. debet familiaris actu cum Epiſcopo
commorari, & ut ego intelligo converſari per
triennium.

16 Ad quintam quæſtionis partem an poſſit Epiſ-
copus ordinare famulum ſui familiaris triennalis;
& videtur quod non; quia cum Trid. *in dict. c*. 9.
ſeſſ. 23. Loquatur expreſsè de familiari ſibi inſer-
vienti per triennium, & hoc ſit privilegium exorbi-
tans à jure, in damnum Epiſcopi proprii ratione
originis, domicilii, ac beneficii, non eſt cur extendi
debeat ad famulum ſervitorem familiaris Epiſco-
pi, etiamſi expenſis ipſius Epiſcopi aleretur, ut
contingit ſæpius cum aliquibus famulis majori-
bus, ſoleant Epiſcopi aſſignare rationem quoti-
dianam in tanta quantitate pro illo, & in alia mi-
nuta pro famulo ſervitore ſui familiaris.

17 Sed adhuc pro affirmativa ſententia ſunt Do-
ctores validiſſimi, inter quos Sanchez *in opuſculo
mor. dict. tom*.2.*lib*.7.*cap*.20. *n*. 24. ubi ſic ait fami-
liares, vel famuli familiarium Epiſcoporum, qui
expenſis Epiſcopi aluntur, dicuntur familiares
Epiſcopi, & fruuntur privilegiis *dict. cap*.9. *Trid*.
18 † Et facit Mandoſius *in regul*.3. *Cancellariæ q*.16.
ubi dicit familiares familiarium Cardinalium frui
privilegio familiarium Cardinalis, ubi adducit Sa-
licetum, Oldradum, & Henriquez: Sequitur Dia-
na dicens, caſum hunc eſſe curioſum, & practica-
bilem, & à paucis tractatum *p*.4. *tract*. 4. *Miſcel.
reſ*.145. idem poſtea *dict.p*.8. *tract*. 2. *reſ*. 34. cum
Marchino *de Sacram. pract.p*.2. *alleg*. 5. *n*. 8. *c*. 9.
Averſa *de Sacram. Ordin.q*.3. *ſect*.6. Pater Anton.
de Eſcobar noviſſimè *in Theolog. mor. tr*.7. *exam*.8.
c.4. *n*. 73. ſic dicens, ſuppono iſtum famulum in-
ſerviſſe familiari Epiſcopi per triennium, non de-
bet haberi aliter, quam familiaris ipſius, cui de-
ſervit: ſic etiam docet Barboſa *in paſtor. dict.
alleg*. 5. *n*.7. verſ. *unde*.

Ad ultimam quæſtionis partem reſolutivè dico 19
quòd familiaris rectè probari poteſt per libros Ti-
nelli, ſcilicet quod deſcriptus ſit, tanquam co-
medens in Tinello juxta Rotam Rom. *diverſ. deciſ*.
619. incipit *quoniam*, Garcia *lib*. 3. *p*.3. licèt proba-
tio negativa deſumi ex eo nequeat, ſi non repe-
riatur in illo deſcriptus, item per fidem Architri-
clini, ſeu domus Magiſtri, vel calculatoris, & ſimi-
lis. † Item per teſtes ex eadem Rota *deciſ*. 416. 20
maximè ſi deponant non comediſſe in Tinello,
ſed perſolutas eis fuiſſe annuatim pecunias pro
victu, & veſtitu. † Item per fidem quod ſit de- 21
ſcriptus in rotulo familiarium tradit Barboſa *dict.
alleg*.5. *à n*.3. ex eadem Rota *deciſ*.155.*l*.3. *diverſ.
& deciſ*.54.*p*.3. *lib*.1. & ex Puteo *deciſ*. 141. † qui 22
deciſ.134. cenſet aliquos modos inſimul, & Ric-
cius *dict. reſ*.267.*n*.2. Bonacina ſuprà *n*. 8. Barboſa
n.10. *dict. alleg*.5. & alii dicunt non eſſe credendum
Epiſcopo aſſerenti, quem eſſe familiarem; ad quod
videbis *in c*. 7. *de probat*. & *in c*.28. *de teſtibus*.

QUÆSTIO V.

An ſtatim debeat Epiſcopus conferre beneficium ſuo familiari triennali, ut poſſit illum ordinare. Sed an ſi conferat ei beneficium in ſua Diœceſi poſſit illum ordinare, non expectato triennio. An poſſit Epiſcopus ordinare ante triennium familiarem ſibi non ſubditum, ratione beneficii obtenti in alia Diœceſi. Et an ad titulum patrimonii, ſeu penſionis. Et quid de familiaribus Cardinalium, ſeu de Magiſtro Actorum. Et an privilegium Trid. in cap.9. ſeſſ. 23. *extendatur ad Epiſcopum titularem tantum. Et an Epiſcopus poſſit cum ſuo familiari triennali diſpenſare in Interſtitiis, aut dimiſſorias concedere, ut ab alio ordinetur Epiſcopo?*

SUMMARIUM.

1 *Familiaris triennalis Epiſcopi ab eo ordinatus debet beneficiari ab eo ſic ordinante, ne in dedecus alias cogeretur mendicare*, n. 2.
2 Cap.9. Trid. ſeſſ.23. *cum ſequentibus*.
3 *Familiari triennali ordinato quando de beneficio provideatur ab ordinatore*, n.4. 5. & 6.
4 *Rotæ declarationes circa ordines triennalium familiarium declarantur*. n. 5. & 6.
7 *Familiarem ſuum, cui Dominus Epiſcopus contulit beneficium poteſt nondum tranſacto triennio ordinare ratione beneficii, quo forum illico ſortitur*, n. 8.
9 *Familiarem ſuum Epiſcopus etiam triennalem qui habet animum diſcedendi, non ordinat niſi cum beneficio*.
10 *Familiari triennali ordinato, datur beneficium ſufficiens pro ſuſtentatione*.

11 *Fami-*

11 *Familiarem triennalem ratione beneficii in alio Epiſcopatu obtenti, queit Epiſcopus ejus Dominus ordinare ſecundum aliquos: contra*, n. 12.

13 *Familiarem ſuum poteſt Epiſcopus ordinare cum titulo patrimonii, aſſignando eum alicui Eccleſiæ, neceſſitate poſcente: contra dictum*, n. 14.

15 *Familiarem triennalem Epiſcopus ſuus Dominus ordinat ad titulum penſionis pro neceſſitate, & validitate Eccleſiæ.*

16 *Familiaris Epiſcopi, ut ab eo ordinetur ad titulum penſionis, ſeu patrimonii pro Eccleſiæ utilitate, debet eſſe jam triennalis.*

17 *Cardinalis Præsbyter confert Tonſuram, cæteroſque minores ordines ſuis familiaribus triennalibus, ubi quid de dimiſſoriis, vide* n. 20.

18 *Cardinalis Epiſcopus ordinare poteſt ſuum familiarem triennalem eiſdem requiſitis, ac Epiſcopus, non Cardinalis.*

19 *Cardinales poſſunt in ſuis titulis minores ordines conferre, poſſuntque in illis exercere ea, quæ ſunt Juriſdictionis*, n. 20.

21 *Familiares, ſeu officiales Papæ poſſunt à Vicario Sanctiſſimi promoveri; item, & familiares Cardinalium, & Epiſcoporum Romæ triennio habitantes.*

22 *Magiſter Actorum Curiæ Epiſcopalis, queit ordinari ab Epiſcopo illius, ſicut familiaris alius triennalis.*

23 *Epiſcopus titularis nequit ullo prætextu etiam familiaritatis ordinare ſubditum alterius Epiſcopi ſine conſenſu illius.*

24 *Epiſcopus in ſua familiari triennali, non diſpenſat in interſtitiis, niſi obtento beneficio, bene tamen ei concedit litteras dimiſſorias, ut ab alio ordinetur Epiſcopo*, n. 25. & 26. *& quod abſolutè in interſtitiis diſpenſare poſſit*, num. 27. *& quod nec dimiſſorias concedat*, n. 28.

28 *Dimiſſorias ad ordines concedit Epiſcopus beneficii, & ſecundum aliquos Epiſcopus Dominus familaris triennalis.*

29 *Familiaris ratione triennalis ſervitii ab Epiſcopo Domino ordinatus, non ſuſpenditur ab exercitio ordinum, ſi Epiſcopus non illico beneficium conferat ei, aut ſi moriatur.*

1 AD primam, & ſecundam difficultatem, ut reſpondeam, præmitto ex Trid. Concilio ſeſſ. 23. cap. 9. *Quod Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus, & beneficium quacumque fraude ceſſante, ſtatim reipſa illi conferat, conſuetudine immemoriali quacumque in contrarium non obſtante*; Igitur ex verbis prædictis Trid. apparet duo copulativè requiri, nempe ut per triennium familiaris commoret cum ſuo Domino Epiſcopo, & quod Epiſcopus ſtatim poſtquam eum ordinaverit, ei det, ac conferat beneficium, unde vivat, alias inquam videretur, ut ordinaret non ſubditum. Quæ verba non parum implicant; nam ſi familiaris obtineret ibi in Diœceſi ſui Domini Epiſcopi beneficium ſufficiens pro titulo, tunc ratione beneficii eſſet ei ſubditus, ut infra dico latè, & non egeret triennio, ut ordinaretur; ergo privilegium indultum à Concilio *in dicto cap.* 9. de nihilo ſerviret prædicto familiari triennali; præcipuè ſi conſideres textum *in dict. cap.* 2. *de præb.* cum aliis diſponentem, ut nullus Epiſcopus ordinet aliquem ſine titulo, vel ſi faciat, ei alimonias præſtet.

Nihilominus juxta Tridentini mentem, Doctores docent Epiſcopum tunc ordinare poſſe ſuum familiarem triennalem, alias habilem, ſeu procedere ad illum ordinandum, ſi conferat ſtatim reipſa beneficium, quacumque fraude ceſſante: ſic Flamin. Pariſ. *de reſignat. beneficior. lib.* 4. *quæſt.* 2. *num.* 92. Zerola *in praxi Epiſcop. p.* 1. verbo *dimiſſoriæ ad ordines* §. 1. *& p.* 2. verbo *Ordo*, verſ. *quinto dubitatur*, Nicolaus Garcia *de benef. p.* 2. *cap.* 5. *numero* 85. cum aliis Barboſa *in dict. Trid. num.* 10. *& paſtorali p.* 2. *allegat.* 5. *num.* 11. ubi cum multis infinitis, *& de Jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 3. *num.* 50. Quæ concluſio procedit non ſolum in ordinibus ſacris, ſed etiam in quatuor Minoribus, & in prima Tonſura; eo quod cum Concilium abſolutè loquatur, videatur petere illud beneficii conferendi ſic familiari ordinato requiſitum, tum ut faciat illi vere ſubditum; deinde ut effugiat ordinandi fraudem, ut ſic ordinatus non cogatur in defectum ſuſtentationis, quam illi præſtabat Epiſcopus mendicare, in dedecorem ſuæ dignitatis per ordinem acceptæ: quo pacto ego expendo quæ non ita clare ſupra relati, & alii communiter Doctores de hac re agentes, dicunt; quos etiam refert idem Barboſa *in Trid. dict. c.* 9. *n.* 11. quatenus cum Navarro *conſ.* 24. *in antiquis, alias* 11. *in novis hoc tit.* Zenedo *in can. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 38. verſ. *quod decretum*, Bonacina *de ſuſpenſionibus in particul. diſp.* 3. *quæſt.* 1. *puncto* 11. *ſub n.* 11. Garcia *dicta part.* 2. *cap.* 5. *num.* 84. & aliis extendit prædictum Trid. decretum ad ordines etiam minores, quibus addo Ægidium Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *quæſt. unica, dub.* 7. *ſub num.* 28. *circa medium*, ut ex deciſione Rotæ teſtatur Quaranta *verbo Ordo*, & addo nec mirum eſſe in Tonſura, & minoribus ordinibus, etiam quia ex quo ad illos ordines familiaris eſt elevatus, cogeretur in defectum ſuſtentationis in dedecorem mendicare, etſi poſſet ſtatutum mutare ducendo uxorem; quia interim dum voluntatem non mutat, vere Clericus eſt, ac potitur indultis, & prærogativis cæterorum Clericorum, juxta quæ longe dixi *in cap.* 1. *de foro comp. & ſub c.* 2. *&* 10. *de Judic.* 2

Licitum inter Doctores non leve dubium eſt, intra quod tempus, poſtquam Epiſcopus ordinaverit ſuum familiarem triennalem, teneatur ei de beneficio providere, & Gabriel Vaſquez *3. p. tom.* 3. *diſp.* 243. *num.* 49. verbum *ſtatim* Trid. *in dict. cap.* 9. interpretatur, id eſt quamprimum beneficium aliquod vacaverit teneri Epiſcopum beneficium illi conferre, & interim commenſalem habere, ne mendicare cogatur: & Gaſpard. Hurtard. *de Sacram. Ordin. diſp.* 17. qui ſic ait: *Conceditur tamen in Tridentino ſeſſ.* 23. *cap.* 9. *Epiſcopo ut poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem, quamvis non ſubditum, qui cum illo fuerit per triennium commoratus cum onere concedendi illi beneficium, quamprimum vacet; quod intelligitur quamvis nullum habeat patrimonium, & quamvis nullius Eccleſiæ urgeat neceſſitas Clericorum*; & Tannerus *tom.* 4. *diſp.* 7. *q.* 3. *dub.* 2. *n.* 38. idem aſſerit, dicendo ut poſſit Epiſcopus ordinarius, non autem titularis ſuum per triennium commenſalem, aut famulum, quamvis non ſubditum initiare Tonſura, vel etiam ſacris, ſi quamprimum ei vacat beneficium, parat conferre. 3

4 Alii inquam impugnando prædictam expoſitionem dicunt eſſe hoc ſtrictius fundamentum ſumendum; nempè quia per ſacram Congregationem declaratum eſt, ut teſtantur Flaminius Pariſius *de reſignat. beneficior. lib. 4. quæſt. 2. num. 92.* Nicolaus Garcia *de benef. part. 2. cap. 5. n. 85. anno* 1586. *Maii* 22. fuiſſe contra prædictam Tridentini formam quandam beneficii collationem triennali factam intra annum, etiam in menſe undecimo à die ordinationis. Et ſimili modo aliam factam poſt ſex menſes fuiſſe contra eandem formam Trid. *dict. cap.* 9. ut fuit reſolutum *in Curia Archiep. Neapolit.* teſte Riccio *deciſ.* 308. Molſeſio *in ſumma tract. 2. cap. 2. num.* 9. & idem fuiſſe reſolutum à ſacra Congregatione referunt Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1. §. dimiſſoria, & p.* 2. verbo *Ordo*, verſ. *quinto dubitatur*, Rota Rom. *diverſ. p. 1. deciſ.* 731. eadem Rota *deciſ.* 222. recentiores apud Farin. qui teſtantur hujuſmodi Epiſcopum incidiſſe in pœnas ordinantis non ſuos: quare verbum *ſtatim*, non excedere decem dies tradunt Alex. Romanus, Chacheranus, Riccius, quos refert, & videtur ſequi Marchinus *de Sacr. Ordin. tract. 1. p. 5. cap. 9. à num.* 5. Diana *dict. p. 8. tract. 2. reſ.* 33. Averſa *de Sacram. Ordinis quæſt. 3. ſect.* 6. Maximè ſtante prædicta declaratione 22. Maii 1586. & videtur ſequi Barboſa *dict. alleg. 5. ſub num. 11. in fine*, tradens ex Molſeſio collationem, factam poſt ſex menſes, non fuiſſe ſecundùm Concilii mentem, ut ordinatus remaneat ſubditus ordinantis, & eximeretur à proprio Epiſcopo; quia tempus ſex menſium eſt longum tempus, & dictio *ſtatim*, dicitur ad ſummum intra decem dies.

5 Mihi tamen in hoc puncto videtur non ſic fuiſſe mentem Concilii, ut illa dictio *ſtatim*, acciperetur in ſuo rigoroſo ſignificatu dierum decem; nam debet ſic intelligi in eo, qui habet poteſtatem adimplendi ſtatim, ſed ex Trid. diſpoſitione datum eſt Epiſcopo, ut ordinet ſuum triennalem familiarem, & ei poſtea ſtatim beneficium conferat. Ergo cum hæc vacatura pendeat a futuro, & eventu incerto, ſequitur quod mens Concilii, ut Epiſcopus effugeret fraudem in ordinando famulum triennalem, fuerit ea, nempe, ut Epiſcopus taliter procedat ad ordinandum ſuum triennalem familiarem, ut ei, cum ordinaverit, provideat de beneficio, ne cogatur ſubminiſtrare, dum primum vacaverit; quia ſi alia eſſet ſtrictior Tridentini mens potius præciperet, ut antequam beneficium ſuo familiari conferret, non procederet ad illud ordinandum; ergo volendo indulgere, ut familiari triennali poſſet ordinare, non ſic illum obligare cenſebitur, ut teneretur intra decem dies poſt ordinationem, beneficium conferre, ſed ut cum eum ordinaverit, procedat ex animo illi providendi de primo beneficio vacuo, aut vacaturo. Quo exiſtimo effugere ſatis fraudem Trid. quæ debet intelligi de illo Epiſcopo, qui ſolum ex triennali commoratione poceſſit ad ordinandum famulum ſuum, ſic ut declarationes relatæ pro contraria ſententia debeant intelligi, quando v.g. Epiſcopus, qui intra annum, aut poſt ſex menſea providendo de beneficio, potuit ante illam moram conferre ſuo familiari jam ordinato beneficium; aliter inquam neſcio, quo pacto poſſit Concilii mens in tam rigoroſo ſenſu practicari, & tunc enim fraudem effugiens, ſi fortè beneficium non vacet, interim tenebitur Epiſcopus ordinans ſubminiſtrare tali familiari ordinato, juxta diſpoſitionem textus *in dict. c. 2. de præb.* & Trid. alio in loco ſic diſponente, contra Epiſcopum, qui ſubditum ordinavit ſine ſufficienti beneficio, (ut infra dico,) *ſeſſ. 21. cap. 22. de reformat.* & Bulla Pii V.

Unde Ægidius Trullench. *de Sacram. dict. lib. 6. quæſt. unica, dub. 7. ſub n.* 28. parum poſt medium 6 *in verſ. debet*, benè cum Vaſquez Trid. decretum *in dict. c.* 9. exponit ſic; debet tamen Epiſcopus ſtatim conferre ſuo familiari beneficium, hoc eſt, poſt collationem ordinis, intelligens illud verbum *ſtatim*, id eſt quamprimum vacaverit, omni fraude ceſſante, ne poſtea ordinatus mendicare cogatur: & pergit addens ut ſic videatur Epiſcopus ſatisfacere intentioni Concilii, ſi beneficio non vacante, provideat ſuo familiari ſic ordinato de congrua ſuſtentatione, qua non cogetur mendicare, ita ille, & ego ex jam conſideratis.

Ad ſecundam quæſtionis partem, quæ ex infra 7 dicendis corroboratur, dum ago de ſubditis ratione beneficii, breviter nunc reſpondeo, ut ſi ante triennium provideat Epiſcopus ſuo familiari de beneficio, queat ipſi illico ordines conferre, eo quod tunc id facit non ex mente Trid. in diſpoſitione *dict. c. 9. ſeſſ.* 23. ſed ex alio capite; nempè quia familiaris ille, alias tali Epiſcopo, nec ſubditus ratione originis, vel domicilii, ſit ſubditus ratione beneficii: ita in terminis dicit Ugolin. *de officio c.* 16. §. 4. ubi dicit ſtatim, ſeu paulò poſt, Epiſcopum debere beneficium conferre; ſi enim ante conferret ratione beneficii conferendi, poteſtatem haberet, & non ratione triennii, Sanch. *in opuſculo morali lib. 7. c. 1. dub. 20. n.* 25. Barboſa *dict. c. 9. ſub n.* 10. ubi refert, idem ſentire *in dict. c. 3. de Jure Eccleſ. ſub dict. n.* 50. Ægidius Trullench. *dict. dub. 7. ſub dicto n.* 28. ibi: *Debet autem beneficium ſtatim Epiſcopus conferre ſuo familiari, hoc eſt poſt collationem ordinis, nam ſi antea ei daret illud, jam illum ordinaret ratione beneficii*, Diana qui ſic loquitur *p. 4. tract. 4. miſcellaneo reſ.* 145. verſ. *notandum*, cum Sanchez *ſuprà*, & contra Ledeſmam *in ſumma tom. 2. de Sacram. Ordin. cap. 5. poſt 9. concluſ.* † eo 8 quod ratione beneficii ſortitur domicilium in ea Diœceſi famulus, ſicut ſi daret beneficium Epiſcopus ille cuicumque extraneo, poſſet ſtatim illum ordinare; quia acquirit ibi domicilium, juxta textum *in cap. cum nullus hoc tit. lib.* 6. docet etiam Averſa *de Sacram. Ordinis q. 3. ſect.* 6. & Doctor Henriquez conſultus à Diana, ut refert, & ſequitur iterum *part. 8. tract. 2. reſ. 37. in princ.* qui *dicta reſ. 145. in fine. dict. p. 4. tract.* 4. idem procedere ait in familiari familiaris Epiſcopi, & juvat ex notatis *ſub quæſt. præcedenti*.

Nunc verò pro tota intelligentia prædictarum 9 duarum difficultatum juxta Concilii mentem, venit in dubio conſideratio ſequens; ſi ergo juxta mentem Tridentini *in dict. c. 9. ſeſſ.* 23. decernitur, ut Epiſcopus conferre poſſit ordines ſuo familiari triennali, modo conferat ei beneficium; ſed ſic eſt ex jam dictis quod ſi ei conferret beneficium, poſſit ante triennium illum ordinare, ut dictum eſt; ergo videtur, ut de nihilo poſſit ei familiaritas triennalis. Difficultas hæc ſatis videtur explanata ſupra *in verſ. alii inquam*, & in verſ. *mihi*, ſed ultra ibi dicta leges Dianam *dict. p. 8. tr. 2. reſ.* 37. a verſ. *Sed*, ubi triplici ratione nondum exolvit, quatum ſequens potior eſt; nempè quia quando Epiſcopus vellet ordinare ſuum familiarem triennalem abſolutè, & ſimpliciter; id eſt quia non habet animum reſidendi in poſterum in loco Epiſcopi Domini ſui; tunc revera Epiſco-

pus

pus non poſſit eum ordinare ratione ſolius familiaritatis triennalis; imò teneatur ei conferre beneficium propter adimpletionem *dict. ſeſſ. 21. c. 12.* & Bulla Pii V. ne ſcilicet accepto ordine ſine titulo cogatur poſtea cum dedecore ordinis mendicare ad evitandas pœnas, *cap. Epiſcopi, & cap. tuis de præb.* unde etſi Zenedo *in quæſt. pract. q. 18. num. 31.* & Zerola *in praxi nov. prov. n. 21. de præſtim.* referat alias duas rationes, quas ad unguem repetit ipſe Diana citatus: tamen non placent ipſi, ut ſignificare videtur dum dixit ibi *in fine*, hæc omnia docet Zerola, ſed non omnia mihi placent, licèt videatur approbare Zenedus &c.

10 An autem beneficium quod Epiſcopus debet conferre ſuo familiari triennali ordinato, debeat eſſe ſufficiens ad victum 40. ſaltem ducatorum, an verò adimpleat Concilii mentem, ſi ei conferat, quantumvis tenue beneficium. Reſpondeo, ut debeat ei conferre beneficium pro ſuſtentatione competens; quia eſt Concilii mens, ne mendicare cogatur, quod differt ab eo infra dicendo, an ratione beneficii, quantumvis tenuis, fiat quis ſubditus Epiſcopi illius Diœceſis, in quo conſiſtit, taliter ut eo titulo, ſeu prætextu poſſit illum ordinare, ſic ut non teneatur per amplius illi ordinato neceſſaria ad victum ſubminiſtrare: ita colligo ex mente Rebuffi *in tit. de Cleric. qui, & à quo creent. n. 21.* ex ea ratione ſic tenentis; quia beneficium temporarium parvi momenti, non parit domicilium.

11 Ad tertiam quæſtionis partem an poſſit Epiſcopus ordinare familiarem triennalem ſibi non ſubditum ratione beneficii, quod obtinet in alio Epiſcopatu, & videtur quod ſic, ex ea nempe ratione; quia Trid. *dict. ſeſſ. 23. cap. 9.* expoſcit triennium completum, uti jam declaravi *ſub quæſt. praecedenti*, ad hoc ut Epiſcopus poſſit ſuum familiarem triennalem ordinare, cum ea tamen conditione, videlicet conferendo ei beneficium; quacumque fraude ceſſante; quæ neceſſitudo ex mente Tridentini videtur expoſci ad hoc, ut non cogatur cum dedecore ordinatus famulus mendicare; ergo ſi jam habet beneficium ſufficiens ad victum, non eſt cur illa triennalis commemoratio continua per ſe ſola definat eſſe ſufficiens titulus ad hoc ut Epiſcopus famuli Dominus nequeat illum ordinare ſi litteris, aliavè forma probabili ei conſtet de benefi-
12 cio obtento ab ejus famulo in alio Epiſcopatu. † At nihilominus video quod Sel. *in ſelectis Canonicis cap. 19. n. 17.* atteſtatur fuiſſe deciſum *ſub die 21. Aprilis anni* 1617. Epiſcopum ordinare non poſſe ſuum familiarem, cui non contulit beneficium, ex eo quia beneficium poſſidebat in aliena Diœceſi, ſequitur Barboſa *in dict. Trid. ſeſſ. 23. c. 9. n. 12.* & poteſt eſſe ratio; quia Tridentinum copulativè loquitur expoſcens duo, triennalem continuam famuli habitationem, & quod beneficium ei conferat, ad hoc ut perfectè ille famulus ſubditus ei dicatur: nam ordinando illum ad titulum beneficii alibi obtenti, debet fieri cum dimiſſoriis Epiſcopi, ubi adeſt tale beneficium, alias inquam videretur ordinare non ſubditum, ac incurrere pœnas impoſitas contra ordinantes ſubditos alienos, de quibus dico infra *in fine hujus cap. & cap. ſequentis*; quod verum eſt, etſi pugnet ratio pro affirmativa ſententia jam poſita, etiam ex ſtatim ſequentibus, *in verſ. ad quartam.*

13 Ad quartam quæſtionis partem quod ad titulum patrimonii poſſit Epiſcopus ordinare ſuum familiarem pro neceſſitate, & commoditate Eccleſiarum, dummodo adſcribatur Eccleſiæ pro cujus neceſſitate ſit ordinatus famulus, refert deciſum Garcia *de benef. p. 2. cap. 5. num. 81. & 82.* Armendarius, quem refert, & ſequitur Barboſa *in dict. cap. 9. Trid. num. 14.* Marchinus *de Sacram. Ordinis c. 9.*
num. 13. † Quare videtur falſum, quod dixit Vaſ- 14
quez *in 3. p. diſp. 243. num* 49. videlicet familiarem ab Epiſcopo ordinari poſſe, etiamſi patrimonium non habeat, nec ullius Eccleſiæ neceſſitas urgeat, obſervans ſolum concedi licentiam Epiſcopo eum ordinandi, quatenus ſervitio ejus melius uti poſſit tamen eum reprobat bene Narbona *in l. 35. gloſſa 1. tit. 3. lib. 1. recop. num. 29.* vide dicta *ſub quæſt. 7.*

Et ſimili modo ad titulum penſionis poterit ordinare ſuum famulum ſi pro neceſſitate, vel utilitate ſuarum Eccleſiarum Epiſcopus judicet ordinandum: refert deciſum Garcia *de benefic. dict. 2. p. cap. 5. n. 81.* Bonacina ſupra *puncto 11. num. 11.* cum aliis Barboſa *in dict. cap. 9. Trid. n. 13.* cum eiſdem *dict. allegat. 5.* etiam *num. 13.* quibus addo Ægidium Trullench. *de Sacram. lib. 6. quæſt. unica, dict. 7. num. 28. in fine*, ubi loquitur etiam de pa- 15
trimonio. † Sed an ut fiat legitimè debeat prius 16
eſſe famulus triennalis, aut ante triennium queat Epiſcopus eum ordinare ad titulum patrimonii, & penſionis, video à Doctoribus non tractari, & mihi videtur, ut debeat eſſe triennalis, alias inquam ordinaret non ſibi ſubditum contra diſpoſitionem *dict. cap. 9.* Reſtat verò pro veritate hujus dubii videre, an penſio, ſeu matrimonium ſit titulus ſufficiens, ut Epiſcopus ordinare poſſit ſubditum ſuum, de quo dico *infra* in hoc textu, & in terminis videtur tenere Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico dicta p. 1. quæſt. 33. num. 52.*

Ad quintam quæſtionis partem de familiaribus 17
Cardinalium, ſeu de Magiſtro Actorum. Ad primum ut reſpondeam adverto, quòd Cardinales Præsbyteri conferunt Tonſuram, cæteroſque minores ordines ſuis familiaribus; & ſic poſſe ab eis fieri docent Martin. Lauden. *in tr. de Cardinal. quæſt. 20.* Jacobat. *in tract. de Concil. lib. 1. art. 12. verſ. item Cardinalibus*, Majolus *de irregularitate lib. 4. cap. 20. num. 8.* Sel. *in ſelectis Canon. cap. 19. n. 3.* atteſtans ita deciſum *ſub die 22. Januarii* 1612. dum ibi fuit reſolutum Cardinales ſuis familiaribus triennalibus dimiſſorias ad ordines ſuſcipièndos concedere poſſe, etiam ſi illis, nec ante nec
ſtatim poſtea conferant beneficium. † Itaque ut 18
poſſint Cardinales Præsbyteri ex conſuetudine, cæteroſque ordines conferre ſuis familiaribus dixit Barboſa *in paſtorali allegat. 3. num. 15. p. 2.* quia ratione familiaritatis videtur ut Cardinalis, etiam Epiſcopus ſuum familiarem ordinare non poſſit, niſi in modo, quo poteſt quilibet Epiſcopus, non Cardinalis, hoc eſt ſi hujuſmodi familiaris per triennium ſecum fuerit commoratus, & beneficium, quacumque fraude ceſſante ſtatim reipſa Cardinalis conferat illi, ut colligi videtur ex Rota *deciſ. 731. ferè per totam p. 1. diverſ.* ſed Barboſa *dict. 2. p. paſtor. allegat. 5. ſub num. 19.* docet contrarium eo quòd deciſum fuit per Sacram Congregationem Concilii, de quo Sel. citatus *ſuprà*.

Quare etſi Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7.* 19
cap. 1. dubio 19. num. 21. videatur docere per Concilium Tridentinum *dict. ſeſſ. 23. c. 10.* derogari facultatem, quam habent Cardinales conferendi primam Tonſuram; quia expreſsè revocat conſuetudinem, etiam immemorialem cum Ledeſma: tamen quod Cardinales poſſint conferre primam

Tonſuram, & minores ordines in ſuis titulis docent Joſeph. de *Sacram. part. 2. diſp. 8. ſect. 1. aſſert. 3.* Victoria *in ſumma de Sacramento Ordinis n.* 234. Lancellotus *in templo judicum lib. 2. cap. 2.* §. 3. *num.* 17. Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 3. puncto* 2. Hurtad. *de Sacram. Ordin. difficult.* 18. Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica, puncto 4. num.* 3. Vaſquez *in 3. part. tom. 3. diſp. 243. cap. 4. num.* 33. cum aliis pluribus Diana *part. 5. tract. 2. reſ.* 5. contra Anaſtaſium Germon.

20 Qui *in tract. de indultis Cardinal. §. tam. ratione num.* 20. affirmavit Cardinales in ſuis titulis exercere poſſe ea, quæ ſunt juriſdictionis, non quæ ſunt Ordinis, & prædicti etiam Doctores, quibus accedunt Azorius *tom. 2. lib. 4. cap. 3. q.* 2. Pariſius *de reſign. benef. lib. 4. cap. 3. q.* 2. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 6. cap. 2. num.* 11. Fornarius *de Sacram. Ordinis cap.* 5. Granad. *de Sacram. in 3. p. controverſ. 9. tract. 2. diſp. 2. num.* 1. Tamburinus *de Jure Abbat. tom. 1. diſp. 11. quæſt. 4. num.* 4. Moneta *de judicibus conſervat cap. 5. num.* 35. Neratius *tom. 3. de Sacram. Ordinis diſp. 8. ſect. 1. n.* 8. Hieronymus Liamas *in ſumma part. 3. cap. 3.* §. 3. Tuſchus *lit. C, concluſ. 100. num.* 50. Chuchus *inſtit. canonicar. lib. 2. tom. 4. num.* 66. Pintus *de ordine q. 6. art. 1. num.* 46. & alii dicentes, ut non obſtante Trid. *in dicto cap.* poſſe Cardinales Præsbyteros Tonſuram, cæteroſquè ordines ſuis familiaribus conferre.

21 Unde dicendum eſt etiam ut familiares, ſeu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etſi Cardinales habitaſſent Romæ, atque etiam Epiſcoporum in Curia reſidentium, qui ſaltem per triennium habitaverint in Urbe, poſſint de licentia ipſorum à Vicario Sanctiſſimi promoveri, dum tamen ſupradicti omnes ſufficientem titulum habeant, & alia à jure requiſita, ut refert deciſum Armendarez *in additionibus recopil. legum Navarræ l. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis in declarat. num.* 49. Molfeſius *in ſumma Theologiæ Moralis tract. 2. cap. 2. num. 32. in fine*, Marchinus *tract. 1. p. 5. cap. 9. poſt. num.* 15. verſ, *ſextò*, ubi citat Barboſam.

22 Et ſic etiam fiet, ut Magiſter Actorum Curiæ Epiſcopalis, poſſit ut familiaris ab Epiſcopo ordinari, ut tenent Riccius *collect* 596. verſ. *amplia* 4. & *in praxi fori Eccleſ. reſol.* 471. *in 2. impreſ.* Stephanus Gratianus *Marchiæ deciſ.* 133. Marcus Anton. *var. reſol. lib.* 75. Campanil. *Rub. 9. cap. 9. in diverſ. Juris Canon.* Marchinus *de Sacram. Ordinis tract 1. part. 4 c. 9. num.* 17. Barboſa *in paſtorali 2. p. cap. 5. num.* 18. & *in dict. c. 9. dict ſeſſ. 23. Trid. num.* 7.

23 Ad ſextam quæſtionis partem, an Trid. privilegium extendatur *in dict. cap.* 9. ad Epiſcopum, qui tantum eſt titularis, ut longè reſpondeas adjunges quæ noto infra *in titulo de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui.* Nunc verò reſpondeo breviter negando ex Trid. *ſeſſ. 14. c. 2. de reformat.* ubi ſtatuitur, ut nullus Epiſcopus titularis, etiamſi reſideat in loco exempto, aut nullius Diœceſis, aut Monaſterio, aut ibi morem traxerit vigore cujuſcumque privilegii de promovendo quoſcumque ad ſe venientes, pro tempore conceſſi ſubditum alterius Epiſcopi, etiam prætextu familiaritatis abſque ſui Prælati expreſſo conſenſu ad ordines majores, vel minores, vel primam Tonſuram promovere audeat, alias ab exercitio Pontificalium per annum ipſo jure ſuſpenſus ſit: ſic tradunt relati à Barboſa *ibi*, & Diana *p. 8. tract. 2. reſ.* 28. & benè ſcribit Barboſa *dict. 7. p. tota allegat. 6. & dicta allegat. 5. numero* 17. cum multis.

Ad ſeptimam quæſtionis partem an poſſit Epiſ- 24
copus cum ſuo familiari triennali in Interſtitiis
diſpenſare. Et ſuppoſitis quæ jam ſuprà dixi de
Interſtitiis *in c.* 8. breviter dico quod etſi Epiſco-
pus poſſit familiarem ſuum triennalem, alias ſibi
non ſubditum conferendo ei ſtatim beneficium
ordinare, & ei litteras dimiſſorias ad ordinandum
à quocumque dare poſſit, tamen ſuper Interſtitiis
temporum, ſeu illegitimitate diſpenſare non poſſe,
referunt deciſum Sairus *in floribus deciſ: ſub tit. de*
tempor. ordin. deciſ. 27. 28. & 29. Garcia *de benef.*
p. 2. c. 5. num. 89. Sanchez *in opuſculo moral. lib. 7.*
c. 1. dub. 7. num. 3. Bonacina *de ſuſpenſionibus omni-*
bus in particulari diſput. 3. q. 1. puncto 11. num. 13.
cum aliis Barboſa *in dict. cap. 9. Trid. ſeſſ.* 23. & Pia-
ſecius *praxi Epiſcopali p. 1. c. 1. num.* 15. verſ. *ſub-*
limitari. † Ubi addit quòd quando familiari jam 25
ordinato collatum eſt ſtatim beneficium, poſſit
poſtea Epiſcopus quoad interſtitia diſpenſare;
quia ratione beneficii collati illi jam eſt ſubditus,
ut etiam refert deciſum Armend. *in dict. l. 7. de E-*
piſc. n. 50. & ſentit Campanillus *in diverſ. juris dict.*
Rub. 9. c. 9. n. 3. & 4. † Qui *num.* 6. dicit quod ubi- 26
cumque Antiſtes poteſt ſuum familiarem ordina-
re, poteſt eidem litteras dimiſſorias concedere, ut
ab alio ordinetur, de quo ſtatim: iterum repetit
idem Barboſa *in paſtor. dict. 2. p. cap. 5. à n.* 14. & de
præfata negativa ſententia, quam etiam docent
Villalob. *in ſum. tom. 1. tr. 1. difficult. 9. n.* 10. Ledeſ-
ma *in ſumm. tom. 1. de Sacram. Ordinis c. 8. concluſ.*
5. citans Navarrum *lib. 1. conſ. 23. de tempor. ordin.*
ex ea ratione; quia id quod concedit Concilium
in tali caſu Epiſcopis eſt privilegium; & ob id non
eſſe intelligendum de illis rebus, de quibus
non loquitur.

27 Sed non improbabiliter loquuntur contrariam ſententiam docentes ex ea ratione, nam eo ipſo quod Concilium dat Epiſcopis poteſtatem, concurrentibus illis conditionibus, familiares ſuos ordinandi, & conſequenter concedit illis neceſſaria ad talem ordinationem faciendam, ut eſt diſpenſatio in Interſtitiis: ſic docent Joannes de la Cruz *in director. conſcientiæ p. 2. de Sacr. Ordinis dub* 46. *concluſ.* 1. ubi ſic loquitur: *Epiſcopus ordinare poteſt familiarem ſuum alienæ Diœceſis, ſi per triennium ſecum ſit commoratus, & ei det beneficium ex Trid, dict. c. 9. ſeſſ. 23. imò & cum ea in Interſtitiis diſpenſare in caſibus dict. Concilii c. 11. & 13. ita Congregatio Cardinalium, &c.* putant probabilem Ledeſma, *ubi ſuprà*, ſic loquens: *En lo que toca a los Interſticios no me pareçe muy improbable que el obiſpo, a quien ſirva le pueda diſpenſar;* & ex his tenet Diana *p. 3. tract. 4. de Sacram. reſ.* 190.

28 Ad ultimum de dimiſſoriis dico, quòd etſi Epiſcopus beneficii ritè, & rectè poſſit concedere dimiſſorias *ex c. fin. de tempor. ordin. lib.* 6. eo quod ratione ſibi collati beneficii efficitur quis ſubditus, ut infra dico. Tamen in caſu noſtro videtur ut non poſſit ei dimiſſorias concedere, ut familiaris ab alio Epiſcopo alieno ordinetur, quia Tridentinum ad illud non porrigitur *in dicto c.* 9. eo quod ratione triennalis familiaritatis, non fit æquè ſubditus, ac fiunt alii ordinandi ſuis Epiſcopis reſpectu originis, domicilii, aut beneficii; & ſic mirum non eſſe ut etſi per ſe poſſit illum ordinare, & Interſtitiis diſpenſare, ſed non poſſit dimiſſorias concedere ut ab alio ordinetur Epiſcopo propter reſtrictiva

verba

verba prædicti Trid. *in dicto c.9.* & videtur ſentire ibi Barb.n.15. nihilominus video quod Campanillus *in dicto cap.9.ſub n.6.* dixerit quod ubicumque Antiſtes poteſt ſuum familiarem ordinare; poſſit, & etiam litteras dimiſſorias ei concedere, ut ab alio ordines ſuſcipiat.

29 Notabis cum Bonacina *de ſuſpenſionibus in particulari diſp.3.quæſt.1.puncto* 11.*num.*12. & Mario Alter, quos ſequitur Barboſa *dicta allegat.5.n.16. in fine*, quòd familiaris bona fide ordinatus cum ſpe beneficii ſtatim obtinendi ab Epiſcopo, cujus eſt familiaris, non maneat ſuſpenſus ab ordinis executione, ſi Epiſcopus benficium ei ſtatim non conferat, aut ſi Epiſcopus moriatur nondum collato beneficio.

QUÆSTIO VI.

An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione beneficii, & num debeat eſſe perpetuum. Et an ſufficiat ut ſit ſimplex: quid ſi illud ſit tenue, vel poſſit ordinare illum, cui paulò ante beneficium confert. Et an ſi habeat beneficia in Diœceſibus pluribus poſſit à quolibet Epiſcopo cujuſque beneficii ordinari. Et an ſola actualis beneficii poſſeſſio ſine titulo & collatione ſufficiat ut quis ordinari queat?

SUMMARIUM.

1 *Forum ad ordines ſortitur ratione ſolius beneficii.*

2 *Domicilium comparatum ex beneficio, finitur beneficio dimiſſo.*

3 *Beneficium ad ordines debet eſſe perpetuum, non manuale, & amovibile*, n. 5.

4 *Commenda non eſt ſufficiens titulus ad ordines.*

6 *Cappellania temporalis non eſt ſufficiens titulus ad ordines.*

7 *Præbenda temporalis pro ſolvendis ſalariis, non eſt titulus ad ordines.*

8 *Beneficium ſimplex nullam reſidentiam requirens, eſt titulus ſufficiens ad ordines contra aliquos*, n. 9.

10 *Beneficium tenue ad ordines ſufficit, ut quis dicatur Domiciliarius Epiſcopi, ubi ſitum eſt*, n.11.16.& 17.

12 Cap.nullus hoc tit. lib. 6.

13 *Beneficium etiam tenue juvat, ut clericus in minoribus potiatur privilegio fori, & ponitur de facto caſus beneficii duorum ſcutorum*, num. 14.*contra Sotum dicentem beneficium octo ſcutorum eſſe tenuiſſimum*, n. 15.

17 *Beneficium, tenniſſimum, ut ducatorum Quatuor non eſt ſufficiens ad ordines, aliud eſſet ſi ei jungatur patrimonium*, numero 18. & 19.

20 *Epiſcopus beneficii collati quare ob fraudem nequeat illico ordinare beneficiatum ſubditum, alias alterius Epiſcopi, praxis contraria ſuſtinetur*, n. 22. & 23.

22 *Trid.* cap.9.ſeſſ. 23. *expenditur*, numero 22. & 23.

24 *Beneficia ſita in diverſis Diœceſibus faciunt ad ordines ſubditum eorum poſſeſſorem ſic ut ab uno Epiſcopo, unum ordinem recipere poſſit, ab altero alium.*

25 *Beneficii collatio ſola abſque quieta poſſeſſione illius, non ſufficit ut quis ratione illius ordinetur*, n. 26.

27 *Beneficium ſitum in una Diœceſi, quod pertinet ad proviſionem alterius Epiſcopi facit poſſeſſorem ſubditum ad ordines illius Epiſcopi, ubi ſitum eſt, ſecus ſi jura Epiſcopalia ſpectarent etiam ad illum, qui providet*, numero 28.

HIc agendum eſt de tertio jure, per quod 1
quis poteſt ordinari, nempe beneficii titulo; per id enim, habito reſpectu ad ordines ſuſcipiendos, eſt quis ſubjectus Epiſcopo Diœceſis, in qua beneficium habet; ita ut poſſit ab illo ordinari, ſeu ab alio de ejus licentia, quamvis alias ei alio modo, ſubditus non ſit, juxta textum *in cap.cum nullus de tempor.ordinat.lib.6.* ſic docent Burgos de Paz, *tul.3.Tauri à num.*398. Alphonſus Narbona, & plures alii, quos congerit Barboſa *in paſtorali p.2. allegatione* 4. *à num.*4. inter quos Sanchez *conſil. mor. lib. 7. cap. 1. dubio* 23. ubi
n. 15. † ſubdit domicilium comparatum ex bene- 2
ficio finiri, beneficio dimiſſo, & *n.* 43. cum aliis dicit Barboſa quod clericus habens beneficium, eſt civis illius Diœceſis, in qua ſitum eſt beneficium, dum illud poſſidet, ex Bartoli doctrina *in l.hæres abſens §.proinde num.5.ff.de judiciis, & in l.1.num.13.ff.ad munic.p.* Boërius *deciſ.*260.*n.*20. Cardoſus *in praxi judicum, & advocat:* verbo *domicilium n.*6. leges Garciam. *de benef.p.2.cap.4. à num.*1. Bonacinam *de Sacram. diſp.* 8. *quæſt.unica puncto* 4. *num.*14. Campanil.*in diverſ.juris canon. Rub.9.cap.8.num.*11. Armendarum *in addition. ad recopil.leg.Navarra lib.1.tit.18.l 7.in declarat. n.*6. Riccium *in praxi fori Eccleſ.reſ.*258 *in 2.editione, & in praxi aurea fol.* 49. Marc. Anton. *variar. lib.1.reſol.fin.caſu* 28. Ugólinum *de poteſtate Epiſcopi cap.*26.§.3. Molfeſium *in ſumma theolog. moral.tract.2.cap.2.num.*7. Squillante *de privileg.clericor.cap.4.à num.*237. Scip.de Rubeis *in ſuis aphoriſm.Epiſcopalibus*, verbo *Ordo*, *ſub n.*18. Thom. Valaſcum *allegat.5.num.*15.& *num.* 19. Ægidium Trullench. *de Sacram.lib.6.cap.unico, dubio* 7. *à num.* 15.

Unde jam ut ad primam difficultatis partem reſ- 3
pondeam, leges eundem Valaſc. *comment.1. dict. alleg.5.num.*26. ubi ſic aſſerit, Notandum eſt, quod ſufficit ordinari ab eo Epiſcopo, in quo ordinandus habet beneficium, ſive reſpectu ipſius ordinem ſuſceperit, ſive non, ut notat gloſſa *in dicta cap.cum nullus hoc tit.lib.6.* verbo *Eccleſiaſticum*; eo quod textus generaliter loquitur, & non diſtinguit; ob idque, etſi nonnulli videantur tenere, ut non debeat eſſe perpetuum beneficium; imò ſufficere ut ſit ad tempus, & ad nutum amo-
vibile, cum interim habeat titulum, † ſecus ſi in 4
commendam; quia hæc non eſt titulus, ut *in cap. nemo deinceps de elect.* ſic Lapus, Joannes Andreas, Dominicus *n.*8. & Francus *n.*3. verſ. *in gloſſa verb. Eccleſiaſticum in dicto cap.cum nullus.* Valaſcus ſu-
prà. † Tamen dicendum eſt, ut tale beneficium, 5
ad cujus titulum quis ordinatur debeat eſſe perpetuum; ita ut non ſufficiat eſſe manuale, nec amovibile; docent Acunna *de Sacramento Ordinis quæſt.3.ſect.6.* Diana *p.8.tr.2.reſ.*19. cum multis dicendo hoc fallere, niſi ordinandus aliundè

 habeat

habeat beneficium in titulum, nam beneficium
manuale,& amovibile ad nutum, non poteſt præſ-
tare titulum, ad quem quis ordinetur: & hæc eſt
praxis quotidiana Epiſcoporum ut video. † Non
enim Capellania temporalis eſt titulus ſufficiens,
cum non ſit beneficium, Riccius *in praxi aurea*
reſol.49.*n*.3.Gonzal.*in regul*.8.*Cancel.gloſſa* 5. §. 1.
num.6.Barboſa *dict*.2.*p.allegat*.4.*num*.59.quod eſt
contra Garciam *de benef*.1.*cap*.2. *num*. 7. & Mar-
chinum *de Sacram' Ordinis tract*.1.*p*.5.*cap*.3. *n*. 9.
aſſerentes non poſſe quem ordinari ratione Ca-
7 pellaniæ, etiam perpetuæ. † Itaque Barboſa *alle-*
gat.4.*de officio Epiſcopi p*.2.*dicto num*.59. dixit cum
Riccio, ut quis non poſſit ordinari ad titulum
Præbendæ temporalis; eo quod nihil ſpiritualita-
tis habeat, cum æquiparetur prædio, & commo-
ditati temporali pro ſolvendis ſalariis Advocati,
Procuratoris, Muſicorum, & ſimilium, ut obſer-
vat Gonzalez *ad regul*.8.*Cancel. gloſſa* 5. §. 1. *nu-*
mero 9.

8 Ad ſecundam quæſtionis partem communia eſt
Doctorum ſententia, ut poſſit quis ordinari ad ti-
tulum beneficii ſimplicis, ſi ſit perpetuum, etiamſi
reſidentiam non requirat, ut docent Garcia *de be-*
nef.p.2.*tom*.1.*cap*.4.*num*.9. ubi ſic ait. Tertio am-
pliatur etiamſi beneficium non requirat reſiden-
tiam, nec in illo reſideat, nec in illius Diœceſi;
& ſic non eximatur à Juriſdictione primi Epiſco-
pi, cum textus ſimpliciter loquatur de beneficio,
Marcus Anton.*variar.reſol.lib*.1.*reſol*.112.*caſu* 28.
Squillante *de privileg.cleric.cap*.4. *n*. 237. Averſa
de Sacram. Ordin. quæſt. 4. *ſect*. 6. Piaſecius *in*
praxi p.1.*cap*.1.*art*.3.*num*.3. Valaſcus ſupra *al-*
leg.4.*num*.30. Machadus *de perfecto confeſ. tom*. 2.
lib.4.*part*.1.*tract*.3.*docum*.4. *num*. 2. Riccius *dicta*
reſ.41.*num*.1.Barboſa *ſup.num*.47.Ægidius Trul-
9 lench. ſuprà *num*.17. † quod eſt verum etiamſi
Genuenſis *in praxi c*.48. *num*. 3. quem refert Diana
dicta p.8.*tract*.2. *reſ*. 21. contrarium tenent; nec
eſt audiendus Bonacina, qui *tom*. 1. *diſp*. 8.
quæſt.unica puncto 4. *num*.14. tenuit noſtram ſen-
tentiam cum ea limitatione, modo beneficium
ſufficiens ſit ad victum, de cujus veritate infra di-
co *in verſ.ſequenti*, dum diſputo de beneficio te-
nui, Barboſa *de jure Eccleſ.p*.1.*cap*.33.*num*.34.&
in paſtorali allegat.4.*num*.46.& 47. & iterum vi-
debis Dianam *p*.6.*tract*. 8. *miſcel.reſ*. 24. qui pro
utraque ſententia refert Doctores, ubi videtur
noſtram fovere.

10 Ad tertiam quæſtionis partem an beneficium
tenue ſit titulus, ut quis ordinetur ab Epiſcopo,
ubi ſitum eſt, & videtur quod non, tum *ex c*. 2.
de præbend.& dignit. & docent Piaſecius *in praxi*
p.1.*cap*. 1. *art*. 2. *num*.3. Doctores communiter *in*
cap.1.& *in dicto cap.cum nullus, hoc tit.lib*.6. Ma-
rania *in compendio Bullarii, in verbo Ordo*, Ugo-
linus, & alii, quos probat Riccius *p*. 1. *deciſ*.
299. *cum ſequentib*. Molſeſius *in ſumma tract*. 2.
tom.1.*cap*.2.*num*.7.& facit Squillante *cap*. 4. *num*.
23.*de privileg.Clericor*.dum refert ſacram Congre-
gationem reſpondiſſe Cardinali de Aquaviva Ar-
chiepiſcopo Neapolitano promotum ab alieno
Epiſcopo ex cauſa beneficii tenuiſſimi malè pro-
motum fuiſſe, ipſumque promotum ſuſpenſum
ab executione ordinum, atque collatorem ab
executione per annum.

11 Adhuc verò etſi bonum eſſet, ut tenui benefi-
cio adjungeretur patrimonium; ita ut conflatum
ex utroque ſufficeret ad ſuſtentationem, ſicut præ-
requirit Trid.*ſeſſ*.21.*de reformat.cap*.2.tamen in ri-
gore juris exiſtimo ſufficere, quantumvis tenue
beneficium, ad hoc nempe, ut qui alias ſubditus
non erat Epiſcopo, fiat ſubditus ratione beneficii;
ita ut hac de cauſa poſſit jam ſubditum illum or-
dinare, ac quilibet alius Epiſcopus originis, aut
Domicilii ex jam dictis: arg.textus *in cap.poſtulati*
14.& quæ dixi *quæſt*.1. *de foro comp*. † Deinde 12
quia textus *in dicto cap.cum nullus hoc tit.in* 6. &
alii non diſtinguunt inter tenue, & amplum bene-
ficium. † Et quia multi Canones de beneficio 13
verba facientes, locum habent in beneficio etiam
tenui, juxta quæ adduxi *ſub c*.1. *de foro comp*. ubi
de privilegio Clericis in minoribus conceſſo ha-
bentibus qualecumque beneficium, ut probat
Trid.*ſeſſ*.23.*de reform.cap*.6. & tenent Henriquez
lib.10.*c*.22.§.1.*lit.G*, & *cap*. 17. *littera K*, Garcia
de benef p.2.*cap*.4. *n*. 8. Barboſa *de Jure Pontificio*
dict.cap.33.*n*.33.Diana *p*.4.*tract*.4. *reſol*.51. idem
Barboſa *in paſtorali dict*. 2. *p. alleg*.4. cum multis
ab eo relatis *n*.44.& 45. quibus addo Trullench.
cum aliis *dict.quæſt. unic. num*. 16. † Et ſacra 14
Cardinalium Congregatio, teſte eodem Barboſa
de jure Eccleſ. p.1.*cap*.39. *num*. 17. cenſuit *in una*
Januenſi die 18. *Martii* 1628. promotum ad or-
dines cum collatione unius beneficii, redituos
duorum ſcutorum annuorum, qui incedens in habi-
tu laicali cum armis, dum caperetur à Birruariis,
unum ex illis occidit, & ad carceres laicales ad-
ductus fuit, gaudere privilegio fori; refert Diana
ubi ſuprà, & iterum *dict. part*. 8.*tract*. 2. *ſub reſo-*
lut. 20.

Et ſic patet, ut non ſit ſuſtinendus Soto *de ju-* 15
ſtitia lib.10.*quæſt*.5.*art*. 3. aſſerens beneficium te-
nuiſſimum eſſe, quod non attingit ducatos octo,
vel ſecundùm Campanil. quod non attingit qua-
tuor ducatos in anno, cum ſacra Congregatio cen-
ſuerit beneficium duorum ducatorum eſſe ſuffi-
ciens ad gaudendum fori privilegio, † ergo etiam 16
ad ſumendos ordines, ex quibus oritur tale privile-
gium fori; & hinc Sanchez *in opuſculo tom*.2. *lib*. 7.
c.1.*dubio* 22.*n*.7.dixit ſufficere beneficium, quam-
tumvis tenue, ut quis poſſit ordinari ab Epiſcopo
ubi eſt beneficium; & ut addit Garcia, & Barbo-
ſa *ubi ſupra*, taliter procedere, etiam ſi illud tenue
beneficium non requirat reſidentiam, nec in illo
reſideat, nec in illius Diœceſi, & ſic non eximatur
à juriſdictione primi Epiſcopi.

Sed cum propoſito faciunt Zerola *in praxi* 17
Epiſcoporum p.1.verb.*beneficia*,§.3. & Barboſa *in*
paſtorali dicta allegat.4.*num*.45.*in fine*, intelligen-
tes, ut in beneficio tenuiſſimo, quale eſt ducato-
rum quatuor in anno, vel ad ſummum in red-
dente ſeptem ducata, ex Soto *lib*.11. *quæſt*.5. vide-
tur bona praxis, ut ad titulum tenuiſſimi quis non
ordinetur. Et hoc modo intelligit Barboſa com-
poni ſententiam negativam Piaſecii, Proſperi de
Auguſto, Ugolini, Riccii, & Squillantis cum ſen-
tentia affirmativa. † Et addit Diana *dicta reſ*. 51. 18
p.4.circa finem *in verſ.dico*, quod Concilium in lo-
co citato pro negativa determinat, ut quis non
poſſit ordinari ad titulum beneficii tenuis, ſed
non aſſerere quod ſi ordinandus beneficio tenui,
patrimonium adjungat ſufficiens ad victum, non
poſſit ordinari ab Epiſcopo; & ſic dicit aliud eſſe
quærere, num beneficium ſufficiat pro titulo, aliud
ſi ſufficiat, ut tanquam ſubditus ratione beneficii,
poſſit promoveri ad ordines: & *dict. reſ*. 20. *p*. 8.
tit.2.*in fine*, ut reſpondeat ad aliam deciſionem ci-
tatam ſacræ Congreg. traditam ab Squillante, *ubi*
ſupra, dicit quod optaret, ut de prædicta declara-
tione

Digitized by Google

19 tione conſtaret autbentice, † videbis eundem
Dianam noviſſimè, *p.10. tract.11. reſ.48.* in verſ.
nota, ubi cum Barboſa, Garcia, Campanillo, &
aliis, dicit ſine diſtinctione ratione beneficii trium,
vel quatuor aureorum poſſe quem ordinari, ſi
patrimonium ei adjungeretur, ſic cum Ugolino
etiam Quaranta, & Trullench. *de Sacram. lib. 6.
cap. unico dub.7.n.16.*

20 Ad quartam quæſtionis partem nùm poſſit
Epiſcopus ordinare eum, cui paulò ante benefi-
cium confert; & ut reſpondeam præmitto cum
Molſeſio *in ſumm. tom.2.cap.2.num.7.* Piaſecio *in
praxi p.1.cap.1. art.2.num.3.* Machado *de perfecto
Confeſſore tom.2.lib.4.p.1.tract.3.* beneficium non
debere eſſe collatum in fraudem, ad hoc ut ordi-
nandus extrahatur ex aliena Diœceſi: unde di-
cunt, Franchis *in dicto cap.cum nullus hoc tit. l.6.
gloſſa in cap.eos, eodem* verb. *figmentum*, Quaranta
in compendio Bullar. verbo *Ordo*, Riccius *reſolut.*
262. Barboſa *dict. alleg.4. num.* 58. quod in caſu
noſtro nequeat Epiſcopus eum ordinare; eo quod
beneficii collatio ſic facta videtur in fraudem le-
gis, ſcilicet ad eximendum illum Clericum cui
beneficium confertur à juriſdictione ſui Epiſcopi
21 † Item quia ſi illud licitè fieri poſſet fruſtra Con-
cilium Trid. *ſeſſ. 23. cap.9.* definiſſet Epiſcopum
tunc poſſe aliquem alterius Diœceſis ad ordines
promovere, cum per triennium fuerit cum eo
commoratus, juxta jam dicta *quæſtionibus proxi-
mè præcedentibus*, dummodo ſtatim beneficium
22 illi conferat, Ægidius Trullench. *ſupr. num.25.* †
Diana *dicta p.8.tract.2.*ſub *reſ.22.* prædictam ſen-
tentiam veriorem reputat: tamen Marchinus *de
Sacram. Ordinis tract.1.p.5. cap.8. num.9.* affirma-
tivam ſequitur, dicens ut poſſit Epiſcopus confe-
rendo beneficium ei, qui alias ſubditus ejus non
eſt validè ordinare, nec facere fraudem legi, qui
23 utitur jure ſuo, quod lege ipſa nititur. † Nec ob-
ſtare Trid. *in dict.cap.9.* quia ille caſus eſt diſtinc-
tus, cum ibi præcedat ordinatio collationi benefi-
cii; & ita in praxi video communiter profiteri,
non ſine ratione, nam cum abſolutè textus *in
dicto cap. cum nullus*, dicat ratione beneficii ac-
quiri etiam Domicilium ad ordines, ut ſit domi-
cilio, aut origine; imò & Molfeſius *in ſumma
theolog. moralis tract.2.cap.2.num.21.* obſervat ſa-
cram Congregationem cenſuiſſe, ut ſemper in
hoc præferatur Epiſcopus loci, in quo quis habet
beneficium; ergo cum intelligatur abeſſe fraus,
niſi probetur, apparet evidenter, ut in caſu noſ-
tro ſequenda ſit affirmativa ſententia: & ſic Mar-
chinus *ſuprà* cum Ugolino probat; nam cum tex-
tus requirat, ut ſolum quis beneficium obtineat,
non eſt cur diſtinguendum ſit juxta modum con-
trariæ ſententiæ: & de his videbis quæ congerit
Trullench. *de Sacram. lib.6. quæſt.unica, dubio* 12.
& noviſſimè ita tenet idem Diana *p.10. tract.* 11.
reſ.48. cum Leandro *de Sacram. tom. 2. tract. 5.
diſp.8. quæſt.* 19. & cum Martino de San Joſeph.
in man. confeſ. tom.1. lib.1. tract.4. de Ordine num.
10. contra Marchinum.

24 Ad quintam quæſtionis partem, ſi habeat quis
beneficia in Diœceſibus diſtinctis, nùm poſſit à
quolibet ordinari. Et quia jam ſupra affirmativè
reſpondi, dico breviter cum Diana *dict. p.8. tract.2.
reſ.23.* & Præpoſito *in 3.p. de Sacram. Ordinis*, ut
poſſit quis ratione unius beneficii ordinem unum
recipere ab uno Epiſcopo, & alterum ab alio, ubi
aliud eſt beneficium ſitum, ſi ad ejus titulum or-
dinari poſtulat, idem tenent à Cunna *in decretum
Gratiani part.1. dict. 71. num. 7.* & Garcia *de be-
neficiis tom.1. part.2. cap.4. num.2.* Trullench. *de
Sacram. lib. 6. quæſt. unica, dubio 7. num.* 20.
Barboſa *de officio Epiſcopi dict. allegat.4. num.* 51.
& de Jure Eccleſiaſt. cap. 33. num. 39. Riccius *in
praxi aurea, deciſ. 49. num.* 1. & alii, quia per
quodlibet beneficium, ſit reſpectivè ſubditus
Epiſcopo loci, in cujus Diœceſi ſitum eſt be-
neficium, nec eſſe majorem rationem, ac
ullam juris diſpoſitionem, cur non poſſit ab uno,
& ab alio ordinari; imò Campanillus *in diverſ.
Juris Canon. Rub.9. cap.8. num.15.* ait id procede-
re, etiam ſi beneficium ſpectaret ad proviſionem
alterius Epiſcopi.

Ad ſextam quæſtionis partem, an ſola actua- 25
lis beneficii poſſeſſio ſine collatione, ſufficiat ut
quis ordinetur. Et præmiſſis quæ latè adduxi
infra *ſub cap.2. de foro competenti, quæſtione 7. &
à quæſtione* 3. cum aliis, *de beneficio habendo à
Clerico in minoribus, ut gaudeat fori privilegio*;
& in puncto noſtro videtur Riccius *part. 2. de-
ciſione 188. numero 3.* tenere ut ſola collatio ti-
tuli beneficii abſque ejus poſſeſſionis ingreſſu,
ſufficiat ut quis ordinetur ab Epiſcopo loci, ubi
ſitum eſt beneficium. † Verum à Cunna ſuprà 26
numero 7. verſ. *quarto* Garcia *dict. cap. 4. nu-
mero 16. & 17.* Barboſa cum illis *dicta allegat.4.
numero* 51. reſolvunt procedere doctrinam, quam
retulimus, habita ſcilicet beneficii poſſeſſione;
ita ut non ſufficiat ſola collatio, ſeu titulus ad
hoc, ut efficiatur de Epiſcopo, ubi ſitum eſt
beneficium; & quod ſola poſſeſſio ſine titulo
juſto non ſufficiat Ægidius Trullench. ſuprà
numero 22. Diana *dict. part.8. tractat. 2. reſol.24.*
Squillante *de privileg. Cleric. cap.4. numero* 248. à
Cunna ſuprà *parte 1. diſt. 71. numero* 7. qui alia
refert contra Garciam; ſed ut ordinetur debet
pacificè poſſidere, Barboſa cum multis *c. 2. Trid.
ſeſſ. 21. n. 21*, cum multis.

Pro complemento notabis, quòd Epiſcopus 27
in cujus Diœceſi eſt beneficium poſſit ordinare
beneficiatum, etiam ſi beneficium eſſet ſubjec-
tum alteri Epiſcopo, quoad proviſionem, id
eſt etiamſi ſpectaret ad proviſionem alterius
Epiſcopi. † Secus ſi etiam quoad Jura Epiſco- 28
palia, Garcia *de benef. dict. parte 2. cap.4. num.* 15.
cum aliis Barboſa *dict. allegat. 4. numero* 52. ubi
numero 53. addit ut ſi beneficium unius Diœ-
ceſis unitum fuerit alteri, vel Præbendæ diſtinctæ
Diœceſis, non niſi Epiſcopo ſubeſſet, in cujus
Diœceſi extaret beneficium, vel Præbenda, cui
annectitur, ſic Campan. *dict. c. 8. n. 15.* alias
quæſtiones dico *infra q.* 12.

QUÆSTIO

Digitized by Google

QUÆSTIO VII.

An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, qui in ſua Diœceſi haberet penſionem, commendam aut Præſtimonium, ſeu alia beneficia. Et an ad titulum Patrimonii, & quale ſit ſufficiens Et an poſſit diſpenſare in interſtitiis Epiſcopus beneficii, vel concedere dimiſſorias, ut quis ab alio ordinetur: & quid de Epiſcopo, qui ordinat ad titulum Patrimonii. Et an Clericus poſſit alienare Patrimonium abſque licentia Epiſcopi, ſi aliunde acquiſivit beneficium, vel alia bona ſufficientia pro victu?

SUMMARIUM.

1 *Penſio ad ordines propriè beneficium non eſt.*
2 *Domicilii Epiſcopus queit ordinare ſubditum ad titulum penſionis, congruæ, ſicut ad titulum Patrimonii, cenſus, &c.*
3 *Commenda perpetua eſt titulus ad ordines.*
4 *Præſtimonium eſt titulus ad ordines.*
5 *Beneficium conſiſtens in diſtributionibus quotidianis eſt titulus ad ordines.*
6 *Beneficium Præsbyterale eſt titulus ad ordines, etiamſi ante Præsbyteratum ejus fructus non acquirat ordinatus.*
7 *Beneficium requirens ſubdiaconatum, aut primam Tonſuram, tantum eſt titulus ad cæteros ordines.*
8 *Vicaria perpetua eſt titulus ad ordines.*
9 *Beneficium de futuro non eſt titulus ad ordines, niſi jam quæſitum*, n. 10.
11 *Coadjutoria perpetua, in qua quis habet congruam, eſt titulus ad ordines.*
12 *Receptiva Eccleſia eſt titulus ad ordines.*
13 *Eccleſia, cui quis adſcribitur, eſt titulus ad ordines cum certis qualitatibus.*
14 *Capellania obtenta in Capella Papæ, eſt titulus ad ordines.*
15 *Collegium Seminarium, non eſt titulus ad ordines, etiam cum aſſignatione, certi annui reditus.*
16 *Litteratura verius eſt, ut non ſit titulus ad ordines ſufficiens*, n. 17. *quid ſi aliquis vir ſit inſignis cooptatus in collegiis*, num. 17.
18 *Paupertas alicujus non eſt titulus, ut ordinari valeat, niſi concurrat neceſſitas, & penuria miniſtrorum Eccleſiæ, & ordinando ſubminiſtret aliquis neceſſaria.*
20 *Magiſterium muſicæ, grammaticæ, pictoris, ſeu alterius profeſſionis, non eſt titulus ad ordines*, n. 21.
21 *Organiſta non eo habet titulum ad ordines.*
22 *Pitantia miſſarum, & anniverſariorum, non ſunt tituli ad ordines, etiam cum patrimonio, ſeu beneficio inſufficienti, etiamſi obligaretur Epiſcopus ad ſupplementum*, n. 23.
24 *Patrimonium quando, ut quis ordinetur, dicatur titulus, & quantum* n. 25.
26 *Ordinari nullus poteſt contra prohibitionem ſui Prælati: & quid ad titulum Patrimonii non bene diſcuſſi*, n. 27.
28 *Patrimonii taxatio ad ordines debet eſſe talis, ut ſine dedecore ordinandus vivat, & quare*, n. 29. & 31.
29 *Paupertas in Clero voluntaria laudabilis.*
30 *Romulus, nullum in ſuarum curiarum Sacerdotium eligi voluit, niſi cum cenſu.*
31 *Patrimonii quantitas ad ordines arbitrio Epiſcopi exiſtimabitur, & videtur ſufficiens quinquaginta ſcutorum, non habita diſtinctione qualitatum ordinandorum*, num. 32. & 33. *ubi quid ratione diverſarum provinciarum.*
33 *Quantitas ad ordines, num pro ordinando, & ſuis ſervitoribus debeat ſufficere.*
34 *Epiſcopus ordinans aliquem ad titulum Patrimonii inſufficientis, incurrit cenſuram.*
35 *Patrimonium ad ordines debet conſtitui ſuper re immobili*, num. 36. *ubi quod non incurrit alias pœnas ſi quis ordinetur patrimonio mobilium.*
37 *Patrimonium ad cujus titulum quis ordinatur, debet eſſe res certa, & fructifera, & libera ab hypotheca: quid ſi hypotecatum ante fuerit*, n. 38.
39 *Spectativa ad Patrimonium certum, ſeu vacaturam, non eſt titulus ad ordines ſufficiens.*
40 *Ordinari nequit filius alicujus, à quo exſpectat amplum Patrimonium, etiamſi filius vivente patre quodammodo Dominus videatur*, n. 41.
42 *Obligatio ab Epiſcopo, ſeu quolibet alio facta in favorem ordinandi, non eſt titulus ſufficiens ad ordines, niſi ob penuriam Sacerdotum, aſſignaretur ab Epiſcopo perpetua portio*, n. 43.
44 *Patrimonium aſſignatum à patre, interim dum filius ordinandus habet beneficium, ſeu congruam ſuſtentationem, eſt titulus ſufficiens.*
45 *Patrimonium conſiſtens in bonis, quorum directum Dominium, eſt Eccleſiæ titulus, ad ordines ſufficiens reputatur.*
46 *Hæreditas addicta, eſt titulus ſufficiens ad ordines.*
47 *Filius ordinandus poteſt cogere patrem ſuum, ut ei aſſignet Patrimonium, ſicut pro dote ad Matrimonium.*
48 *Cenſus vitalitius, ſeu perpetuus, eſt titulus ſufficiens ad ordines: quid ubi redimeretur*, n. 49. & 50.
50 *Cenſus redimibilis, & ſufficiens pro conſtitutione vinculi, & majoratus.*
51 *Patrimonium ad ſacros ordines queit aſſignari ſuper cenſibus, & reditibus annuis perpetuis, & qualiter*, n. 52.
53 *Patrimonium aſſignatum ad ordines, ſi ordinandus moriatur, ſit liberum.*
54 *Patrimonii parvi, & beneficii exigui titulus ad ordines, eſt ſufficiens ſi ex ambobus congrue ordinandus, ſuſtentari valet.*
55 *Diſpenſat Epiſcopus in interſtitiis cum ordinando, qui ejus ſubditus eſt ratione Patrimonii, ſeu penſionis.*
56 *Diſpenſatio interſtitiorum, ut quis ordinetur à Diaconatu ad Præsbyteratum exigit neceſſitatem, & utilitatem.*

57 *Dimiſ-*

Digitized by Google

57 *Dimiſſorias ad ordines concedere valet Epiſcopus Patrimonii, ſeu penſionis, ad cujus titulum quis ordinatur.*

58 *Patrimonium ad cujus titulum quis fuit ordinatus tutius alienabitur cum licentia proprii Epiſcopi, quando ordinatus aliundè beneficium congruum acquiſivit*, numero 59. & 60.

60 *Trid.* cap. 2. ſeſſ. 21. *n.* 61. & 62.

61 *Dictio* Donec *reſtringit.*

62 *Alienari bona, ad quorum titulum quis ordinatur, nequeunt regulariter ſine licentia Epiſcopi: idem in venditione, extinctione penſionis, mutatione, ſeu donatione, renunciatione, ſeu reſignatione, hypoteca, datione inſolutum*, n. 63. 65

64 *Patrimonium ad cujus titulum quis ordinatur, nequit præſcribi ordinario tempore.*

65 *Alienatio rerum, ad quarum titulum quis ordinatur, num ipſo jure nulla ſit.*

1 AD primam quæſtionis partem, etſi in ſavorabilibus penſio habeatur loco beneficii, ſed communiter docent Doctores ut ad titulum penſionis nemo ordinari queat, quia propriè penſio non eſt beneficium, ut tradunt Selva *de benef. p.* 1. *quæſt.* 3. *n.* 11. Caccialupus *de penſion. quæſt.* 12. *& fin.* Gigas *de penſion. quæſt.* 20. Duarenus *de benef. lib.* 2. *cap.* 4. *& lib.* 6. *cap.* 4. Covar. *pract. c.* 36. *num.* 10. Suarez *de cenſuris diſp.* 15. *ſect.* 1. *num.* 7. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancellaria gloſſa* 5. §. *ſtatim*, à principio, cum aliis multis Diana *p.* 8. *tract.* 2. *reſ.* 26. in terminis à Cunna *in decret. p.* 1. *diſt.* 71. *num.* 9. Marchinus *de Sacram. Ordinis tract.* 1. *p.* 5. *cap.* 8. *n.* 10. Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 302. *in* 1. *impreſ. & reſ.* 262. *impreſ.* Ugolin. *de poteſt. Epiſcopi, cap.* 26. §. 3. verſ. *excipitur tamen primo* Campanil. *in diverſ. juris Canon. lib.* 9. *cap.* 8. *n.* 17. verſ. *ex cauſa*, Barboſa *allegat.* 4. *de officio Epiſcopi*
2 *p.* 2. *n.* 57. † Aliud tamen eſt inquirere an domicilii Epiſcopus poſſit ſuum ſubditum ordinare, de quo affirmativè reſpondetur, ut de patrimonio dicitur ſufficienti: nam quemadmodum patrimonium, donatio, cenſus, ſunt titulus ſufficiens ad ordines ſuſcipiendos; ſic & penſio, quæ ſatis ſit ad ſuſtentationem, & ſit perpetua, cum non ſit major ratio de illis, quàm de hac, ſecundùm quæ latè dico infra *ſub toto verſ. ad ſecundam quæſtionis partem*, & docent Doctores, *ibi* allegati, nec obſtant dicta ſupra *quæſt.* 5. *verſ. ad quartam, & verſ. & ſimili modo*, quæ potius confirmant hoc dictum.

3 Ad ſecundam de commenda, ſub diſtinctione reſpondent Doctores; nam ſi commendatum ſit beneficium tantum alicui, cum titulo careat beneficii, nequit ordinari ad titulum commendæ; ſecus tamen ſi ſit datum in commendam perpetuam: ſic Garcia *de benefic. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 10. Marchinus ſupra *num.* 12. Diana *p.* 8. *tract.* 2. *ſub reſol.* 19. cum aliis Barboſa *dicta allegat.* 4. *num.* 50. expendens ſi commenda eſt ad utilitatem ordinandi maximè perpetuam; quia illa reputatur titulus Canonicus; ſeu quod habeat vim tituli, ut reſolvit cum Garcia *p.* 4. *cap.* 4. qui in terminis, *dict. p.* 2. *cap.* 4. *num.* 12. ampliat principalem reſolutionem procedere, ſive illud ſit beneficium, propter quod ordinem recepit, ſive non. Aloyſius Riccius *in praxi aurea reſ.* 49. *num.* 2. Sanchez *in conſ. mor. lib.* 7. *cap.* 1. *dubio* 23. Marchinus *dict. p.* 5. *de Sacram. Ordin. c.* 8. *n.* 16.

Ad tertium de præſtimonio reſpondent Doctores, quod cum præſtimonia ſoleant connumerari inter beneficia Eccleſiaſtica, ut notant Doctores per text. *ibi, in cap. fin. de conceſ. præb. lib.* 6. & cum infinitis probat Garcia *de benef. p.* 1. *cap.* 2. *num.* 17. ſequitur ut ad titulum præſtimonii, valeat quis ordinari; eo quòd qui poſſidet præſtimonium, dicatur ibi Domicilium habere; ac proinde ab Epiſcopo loci, ubi eſt ſitum præſtimonium, poſſit, vel ordines, vel dimiſſorias obtinere: ſic Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.* 22. §. *in commento lit. H.* Camp. *in diverſ. Juris Rub.* 9. *cap.* 8. *num.* 5. Riccius *in praxi fori Eccleſ. reſ.* 258. *in fine*, Barboſa *dict. allegat.* 4. *num.* 48. & 49. idem *ad cap.* 2. *Trid. dict. ſeſſ.* 21. *num.* 13. ubi cum Salzedo, Ugolioo, Sebaſtiano, Cæſar, & Marchino. 4

Unde infero primò, ut poſſit quis ordinari ad titulum beneficii, quod in diſtributionibus quotidianis conſiſtit. Marchinus *de Sacram. Ordinis cap.* 6. *tract.* 2. *p.* 6. *difficult.* 5. *num.* 19. Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub.* 8. *cap.* 5. *num.* 29. † Infero 5
ſecundò poſſe quem ordinari ad titulum beneficii, non obſtante quod non lucretur fructus illius, niſi poſt ſuſceptum Præsbyteratus ordinem, ut docent Nicolaus Garcia *p.* 2. *de benef. cap.* 5. *n.* 110. Armend. *in additio. ad recopil. leg. Navarra lib.* 2. *tit.* 8. *lib.* 1. *de patrim. Clericor.* Barboſa cum aliis *p.* 2. *de officio Epiſcop. alleg.* 9. *num.* 29. idem *in dict. cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 21. *num.* 10. Marcellus Vulpeius *in praxi judic. fori Eccleſ. c.* 8. *n.* 11. 6

Ex quo infero tertiò, quòd ſi beneficium habeat certum ordinem annexum, ut puta Subdiaconatum, vel Diaconatum, poſſit quis ordinari ratione talis beneficii ab illo Epiſcopo, etiam in aliis ordinibus ut per Dominicum *num.* 9. Franc. *num.* 3. *in cap. cum nullus hoc tit. lib.* 6. Riccius *in praxi aurea dicta reſ.* 49. *num.* 3. Marchinus *tract.* 1. *p.* 5. *de Sacram. Ordinis num.* 6. à Cuona *in comment. ad Princip. diſt.* 71. ubi tenet quod licèt beneficium non requirat, niſi primam Tonſuram, adhuc poſſit Epiſcopus beoeficii conferre ordioes omnes, tam majores, quàm minores beneficiario. 7

Infero quartò poſſe quem ordinari ad titulum Vicariæ perpetuæ ad ſacros ordines, docent Mandoſius *ad regul.* 8. *cancel. quæſt.* 13. *num.* 3. Salzedus quem refert Barboſa *in dicto cap.* 2. *ex Trid. ſeſſ.* 21. *num.* 11. Valenzuela *lib.* 1. *conſ.* 54. *num.* 29. Campanil. *dict. Rub.* 8. *cap.* 4. *num.* 4. & alii, ſed non procedere, ubi Vicaria fuerit temporalis docent Doctores ad ſimilitudinem aliorum beneficiorum, ſeu Capellaniarum temporalium, & amovibilium, inter quos Aloyſius Riccius *in deciſ. curia Archiep. Neapol.* 190. *p.* 2. Campanil. *dict. Rub.* 8. *cap.* 4. *in fine* Barboſa *allegat.* 19. *num.* 25. cum aliis & *in dict. Trid. num.* 20. 8

Dubium tamen eſt, an ad titulum beneficii de futuro, ad quod eſt præſentatus, nominatus, ſeu poſtulatus, ſeu ad titulum coadjutoris poſſit quis ordinari, in quo puncto dixeruot Majolus *de irregularitate lib* 4. *cap.* 15. *num.* 3. Sayrus *de cenſ. l.* 4. *c.* 14. *num.* 19. Campanil. *dict. cap.* 4. *Rub.* 8. *num.* 10. poſſe quem ordinari, & promoveri, non ſolùm ad titulum jam quæſiti, ſed etiam quærendi, † 9
ſed verius eſt, ut non poſſit, ſicut docent Sanchez *in opuſculo mor. lib.* 7. *c.* 1. *dubio* 34. *num.* 5. & *dubio* 35. *num.* 2. à Cunna *in c. neminem num.* 13. *diſt.* 70. Machinus *de Sacr. Ordin. tr.* 2. *p.* 6. *c.* 6. *difficult.* 3. Barboſa cum multis *alleg.* 19. *p.* 2. *in paſtor. n.* 28. & cum aliis Garcia *de benef. dict. p.* 4. *c.* 5. *num.* 130. 10

&

& eſt ratio quia ut ſi quis ordinetur ad titulum
beneficii, debet illud poſſidere pacificè, quid
mirum, ut nequeat ordinari ad titulum beneficii
11 de futuro. † Tamen ad titulum coadjutoriæ
perpetuæ cum futura ſucceſſione poſſe quem pro-
moveri, dummodo ratione illius habeat con-
gruam ſuſtentationem, tanquam ad titulum pen-
ſionis dixerunt Barboſa cum multis *dict. alleg.* 19.
*num.*23. idem *in dict. cap.*2. *Trid. n.*16. Gonzalez
*ad regul.*8.*Cancel.gloſſ.*5.§.9.*n.*6. Moneta *de optio-
ne Canonica cap.*4.*quaſt.*8.*num.*169. Nicolaus Gar-
cia *dicto c.*5. *num.*132. Ugolinus *de officio Epiſcopi
cap.*26.*n.*8. Sanchez *dict. lib.*7. *opuſc.c.*1, *dubio* 35.
*num.*4. & alii.

12 Iterum dubium eſt, nùm ad titulum Eccleſiæ
receptivæ, ſeu Eccleſiæ, cui adſcribitur, vel Ca-
pellaniæ in Capella Papæ obtentæ, vel ſi coapta-
tus quis ſit in Collegium Seminarii, ſive ad ti-
tulum litteraturæ, aut paupertatis, aut induſtriæ.
Quibus omnibus breviter reſpondeo; & ad pri-
mum per textum in gloſſa, ibi: *In dict. c. nemi-
nem* 7.*diſt.* tenent Zerola *in praxi Epiſcop.*1. verſ.
dimiſſoriæ §.5. verſ. *hic eſt.* Campanil. *dicta Rub.* 8.
*c.*4.*num.*12. poſſe quem ad ſacros ordines promo-
veri, & ſequitur Barboſa *in dict.c.*2.*ſeſſ.*21.*num.*4.
cum Campanil. credens verum in ea Diœceſi,
quæ tenuitate beneficiorum gravata, miniſtris in-
digeret Eccleſiaſticis, ubi nec viri adſunt, con-
gruum, nedum patrimonium non habentes; at
13 illo omnino carentes. † Ad titulum verò Eccleſiæ,
cui adſcribitur, exiſtimo poſſe ordinari, juxta
Trid. *in c.*16. *de reform.* ſi concurrant ſequentia;
nempè utilitas, & neceſſitas illius; & quod in-
terveniat conſenſus Rectoris Eccleſiæ ejus; item
licentia Romani Pontificis; & hoc ad ſucceſſo-
rem, &c. Item ut ex ſervitio Miſſarum, & Divi-
norum officiorum, & eleemoſynis à fidelibus
elargiendis, habeant unde ſe ſuſtentent; & quod
ibi non amoveantur; de quo videbis Campanil.
*dict. Rub.*8.*c.*4.*num.*14. Ugolinum *de poteſtate Epiſ-
copi c.*26.§.*num.*6. Barboſa *in dict. c.* 2. *Trid. n.*15.
ita explanantem Majolam, & Flaminium, abſo-
14 lutè affirmativam docentes. † de obtinente Ca-
pellaniam in Capella Papæ, licèt ſit ad nutum
amovibile ordinari poſſe, docent relati à Barboſa
*in paſtorali dict. allegt.*19.*num.*30. Riccius *in praxi
aurea fori Eccleſ. reſ.*134. *in fine*, Sayrus *in floribus
deciſ. hoc tit. de tempor. ordin. deciſ.*59. Navarrus *in
dicto tit. conſ.*20.

15 Verùm ad titulum Collegii Seminarii non
poſſe quem ordinari, niſi ob cauſam beneficii ibi
inſerviendi, forſan ſeminario injuncto, cum aſſi-
gnatione certi annui reditus, de quo vivere queat
commodè, docent Garcia *de benef. dict. p.*2. *cap.*5.
*num.*104. ubi in additionibus refert declaraſſe Gre-
gor. XIII. Gallecius *in Margarita caſuum conſ-
cientia*, verb. *Ordo pen.* cum multis Barboſa *in
dict. c.*2. *Trid. ſeſſ.*21. *num.*18. & *in dicta allegat.* 19.
num. 31. dicentes dictam aſſignationem ceſſare,
16 poſtquam aliundè ille ſe æque ſuſtentare poſſit. †
Ratione litteraturæ affirmativè reſpondent Gonza-
lez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4. *num.* 36. Gratian.
*diſcept. forenſ. cap.*57. *num.*30. Avila *de cenſuris
part.* 3. *diſput.* 5. *dubio* 6. *ad finem*, Henriquez
17 *in ſumma lib.*10. *cap.*17.§.4. *in comment. lit. G.* †
Sed Nicolaus Garcia *dict.* 2.*p. cap.*5. *de benef.* Mar-
cus Anton. Genuenſ. *in praxi Archiep. Neapol.*
Narbona *in l.* 35. *gloſſa* 1. *num.*73. *tit.*3. *lib.*1. *recop.*
& cum aliis Barboſa *dict. alleg.*19. *à num.* 72. Mar-
chinus *de Sacram. Ordinis p.*6. *cap.*6. *difficult.* 5. *à*
*num.*36. Campanil. *dicta Rub.*8. *cap.*4, *num.*6. & 18
alii magis probabiliter negant, † etſi re vera ad-
mittit poſſit ut vir inſignis litteraturæ, ac coopta-
tus in Collegiis illuſtribus, ut Valliſoleti in Col-
legio ſanctæ Crucis, ac in aliis Salmanticæ, &
compluti, poſſit ordinari etiam ſi alio titulo careat.
† Ad titulum verò paupertatis nego ut quis ordi- 19
nari queat, cum titulo careat, poſſitquè litteris ca-
rere, ac difficulter talis inſignis ſit; ſed ob penu-
riam Sacerdotum, quandoque conceſſum eſſe
ordinari ſine beneficio, vel patrimonio; dum-
modo quis ſpondeat neceſſaria ſubminiſtrare or-
dinando, referunt deciſum Garcia *de benef. dict.
cap.*5.*p.*2. *de benef. num.*79. Barboſa *dicta allegat.*
19.*num.*73. Camp. *dict. Rub.*8. *cap.*4. num. 6. & Ar-
mendar. quem refert idem Barboſa *in dict. cap.* 2.
*Trid. ſeſſ.*21. *num.*51. † Ad titulum induſtriæ, vel 20
honeſti laboris, nempe ſi muſicus ſit, Magiſter
grammaticæ, Pictor, aut alterius licitæ profeſ-
ſionis, ex qua tantum quærit quod ſi ſufficiens ad
ſuſtentationem vitæ, ut nullus queat ordinari,
docent relati à Barboſa *dicta allegatione* 19. *num.*
71. à Cunna *in comment. ad cap.*1. *diſt.*70. *num.* 13.
Nicolaus Garcia *dict. cap.*5. *num.* 126. † & ita fit 21
ut clauſula appoſita in conſtitutione Patrimonii,
quod ſolet aſſignari Clerico à conſanguineis, vi-
delicet donec fuerit de beneficio proviſus, non
comprehendit officium Organiſtæ, & Magiſtri
Capellæ, tradit Aldana *in compend. canon. reſol.
lib.* 1. *tit.*3. *num.* 5. teſtans ſic fuiſſe deciſum ſub
die 26. Junii 1521. ſequitur Barboſa *in dict. cap.*
2. *Trid. num.* 52.

Notant verò Nicolaus Garcia *dicta part.* 2. *de* 22
*benef. cap.*5. *num.*126. Armend. *addit. leg. Navarra
l.*1. *de patrim. Clericor.* num.16. & 17. Narbona *in
dict. l.*35. *gloſſ.*1. *num.*62. *tit.*3. *lib.*1. *recopil.* ut nul-
lus poſſit ordinari, ſi cum beneficio, aut patri-
monio inſufficienti jungantur pitantiæ, eleemo-
ſynæ, anniverſaria, confraternitates, & alia emo-
lumenta, quæ ex celebratione Miſſarum, in exer-
citio Sacrorum ordinum percipere, & lucrari
poſſunt; quæ omnia ad victum ſufficiant, † pro- 23
ut nec etiam promoveri poſſit, ſi nihil prædicto-
rum, vel minus ſufficienter haberet ſi Epiſcopus
obliget ſe ſuppleturum alimenta, quibus ſe ſu-
ſtentare poſſit; & ratio eſt quia hæc non ſunt
perpetua; imò fallibilia.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an poſſit 24
quis ordinari ad titulum patrimonii; igitur dicen-
dum eſt, ut ad ejus titulum quis ordinari nequeat,
niſi Epiſcopus id utile, & neceſſarium judi-
caverit Eccleſiæ: Sic *ex dict. cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 21.
loquentis in hæc verba: *Patrimonium verò, vel
penſionem obtinentes poſt hac non poſſint*, & ibi:
*Niſi illis, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos
pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſua-
rum*; jure enim antiquo Clerici in minoribus or-
dinibus conſtituti habentes patrimonium, unde
congruè poſſent ſuſtentari, valebant ad ordines
ſacros aſcendere, juxta *cap.*4. ibi: *Niſi talis ordi-
natus de ſua, vel paterna hæreditate, ſubſidium vi-
tæ poſſit habere, cap. tuis* 23. *de præbendis, & dignit.*
quod immutatum videmus modo dicto per Trid.
*in dict. cap.*2. ut v.g. ſi adſit utilitas, vel commodi-
tas Eccleſiæ, quæ maxima erit, ſi qui vellet ordi-
nari ſit probatæ vitæ, ſcientia, ac doctrina prædi-
tus, Flamin. *de reſignat. beneficior. lib.* 2. *quaſt.* 6.
*num.*8. Garcia *de benef.*1. *tom. part.*2. *c.*5. *num.* 75.
& 76. ubi ampliat *n.* 77. quod ſufficiens habens
patrimonium, poſſit ad ordines promoveri, etſi
expreſsè

expreſsè ſibi patrimonium in titulum aſſignatum non fuerit, nec explicitum, quod ad titulum patrimonii ordinetur, ex gloſſa *in cap. ſi Epiſcopus* 37. verbo *titulum, de præbendis libro* 6. Abbas *in dicto cap. tuis, numero* 3. Gambera *de officio, & poteſt. legum numero.* 137. quod intelligit Narbona ad textum *in l. 35. gloſſa* 1. *libro* 1. *titulo* 3. *recopil.* accipi *ibi numero* 6. dummodo prævia Epiſcopi indignatio præceſſerit, qui prius inveſtigare debet, an verè illius ſit patrimonium, qui ad ſacros ordines velit aſcendere, & ad vitam ſine ordinis dedecore ſuſtentandam; etſi ſatis ſit, ut manifeſtè oſtendit Trident, *in dicto cap.* 2. ibi: *Ea quoque prius perſpecto patrimonium illud, vel penſionem verè ab eis obtineri, taliaque eſſe quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint.*

Non enim ſemper debet elargiri talis poteſtas ordinandi ad titulum patrimonii, ſed ex cauſa juxta dict. Trident. *in verſ. niſi*: quo fit, ut ſi deſit utilitas, aut commoditas Eccleſiæ, cenſeatur ſublata Epiſcopis prædicta poteſtas per regulam *cap. cum ceſſante de Appellat.* ut firmat Marcellus Vulpeius *in praxi judiciali fori cap.* 8. *numero* 10. Navarrus *conſ.* 14. *numero* 2. *hoc titulo in novis*, ubi refert ſe Valliſoleti vidiſſe negatam cuidam facultatem aſcendendi ad Subdiaconatum ob defectum tituli beneficialis: tametſi habuiſſet facultatem trium millium ducatorum, ſcutorum; quæ reſolutio videtur colligi ex *dict. cap.* 2. *Trid.* in verſ. *niſi illi, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos*; quæ verba cum denotent boni viri arbitrium; hoc eſt voluntatem rationi ſubmiſſam *l. fidei commiſſaria ff. de fidei commiſſis libert.* gloſſa verbo *viſum in cap.* 2. *de corpore vitiatis*, Lapus *allegat.* 60. evenit ut ſi Epiſcopus legitimè non interponat arbitrium, Deum ſolummodo Judicem habeat ex gloſſa in verbo *relinquitur in cap. ſtatutum.* verbo *acceſſorem de reſcriptis libro* 6. Calcan. *conſ.* 38. *numero* 7. ac proinde non detur appellatio; quia ſuperior non poteſt animum, & conſcientiam inferioris immutare, Baldus *in l.* 2. *numero* 10. verſ. *ſcias tamen, cod. de ſent. & brevil. recitandis*, Covarruu *variar libro* 2. *cap.* 12. *numero* 3. verſ. *& ab eo.*

26 Ex quibus procedit ut nullus poſſit contra prohibitionem ſui Prælati ordinari, aut de illo conquerere, ſeu ab eo appellare; eo quod illum ordinare non reſolvit, ut docent Barboſa *in paſtor.* 2. *p. allegat.* 19. *ſub. numero* 53. *in fine.* Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſione* 393. *in prima editione, alias reſolutione* 583 *in ſecunda editione*, & cenſuit Rota *in Elboren. ordinum* 24. *puncta* 1618. coram R.P.D. Remboldo, & 18. *Februarii* 1619. coram R.D. Coccino De-
27 cano. † Et addit Narbona ubi ſupra *numero* 7. quod ſi patrimonium prius diſcuſſum, & præcognitum ab Epiſcopo non fuerit, ſed quiſpiam ab eo ſine ulla inquiſitione ſit ordinatus, ſi patrimonium habeat, effugiat pœnas *cap. neminem, & cap. Sanctorum dict.* 70. renovatas per Trid. *in dict. cap.* 2. quo in ſenſu, ſit accipienda extenſio Nicolai Garciæ *de benefic.* 2. *parte cap.* 5. *num.* 77. relata.

28 Ex his jam incidimus in dubium, quale patrimonium ſit neceſſarium, & reſpondeo juris eſſe; ut ſit taxanda ea patrimonii quantitas; quæ ſufficiat ad victum; ita ut ſine ordinis dedecore vivat, ac degat ordinandus, cum non deceat eos, qui Divino miniſterio addicuntur, cum ordinis dedecore mendicare; *cap. Diaconi* 93 *diſtinctione cap. ad ſupplicationem de renunciatione*, Trid. *in dicto cap.* 2. *ſeſſione* 21. *de reformatione.* † 29
Nam etſi in Clero ſemper dilecta fuerit voluntaria paupertas, & divitiarum contemptus, ut *ex cap. certè ego ſum, cap. dilectiſſimis* 12. *quæſt.* 1. ut adducit Petrus Gregor. *ſyntagm. Juris parte* 2. *libro* 15. *cap.* 14. *numero* 27. *& parte* 3. *libro* 42. *c.* 3, *num.* 3. † in eo tamen turpis ſemper neceſ- 30
ſaria mendicitas viſa eſt, nec ulla alia ratione Romulus nullum in ſuarum Curiarum Sacerdotium eligi voluit, niſi ſufficientem cenſum haberet, ut 2. *hiſt.* Alicarnaſſeus teſtatur, quod ſumi poteſt ex illo Deuter. *cap.* 15. *omnino indigens, & mendicus, non erit inter vos.*

Unde cum quantitas à jure præſcripto non ſit, 31
proculdubio debet arbitrio Epiſcopi relinqui quæ, & qualis debeat eſſe ſufficiens, qui eam arbitrabitur habito reſpectu ad qualitatem perſonarum, argumento textus *in l.* 1. *ff. de jure deliberandi, cap. de cauſis* 4. *de officio delegati*, tradunt Menoch. *de arbitr. caſu* 216. *numero* 12. Salzedus ad Bernard, Diaz *in praxi crim. Canonic. cap.* 18. *numero* 4. Hojeda *de incompatibili benefic.* 1. *parte cap.* 19. *à num.* 33. Flaminius Pariſ. *de reſignatione benefic. libro* 2. *quæſtione* 6. *numero* 14. *& libro* 5. *quæſtione* 6. *à num.* 131. Zevallos *in practic. quæſt.* 561. *à numero* 25. Nicolaus Garcia *de benefic. tom.* 1. *cap.* 5. *numero.* 204. & 205. Ugolin. *de officio & poteſtate cap.* 26. §. 8. *numero* 2. Narbona *in dict. l.* 35. *gloſſa* 1. *numero* 35. qui omnes dicunt, ut Judices ordinarii aſſueti ſint aſſignare pro initiandis in ſacris ordinibus ſummam quinquaginta ducatorum quotannis, & tradunt in his Regnis communiter practicari, Zevallos *numero* 29. Garcia *dict. numero* 205. licèt ea quantitas partim in beneficiis percipiatur, partim ex patrimonio ſuppleatur, Ugolinus *dict.* §. 8. *numero* 2. † Sed quod nec ſit opus attendere ad 32
qualitatem ordinandi, ut nobilitatem &c. probabiliter docet Barboſa *dicta allegat* 19. *numero* 8. & ſic Trid. *in dicto cap.* 2. loquitur de beneficio ſufficienti ad victum, non autem ad honeſtè vivendum, ut explicavit Flaminius *de reſignatione quæſt. fin. lib.* 5. *numero* 156. quod mihi arridet; etſi non minimum ſcrupulum moveant illa Concilii verba, *in dict. cap* ibi: *Quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiant*, & alia ſimilia relata *in cap.* 17. *ſeſſione* 24. *de reformat.* ibi: *Quod quidem ſi ad vitam ejus, cui confertur honeſtè, ſuſtentandam non ſufficiat*; quia etſi adverbium *honeſtè* idem ſignificet, quod decorè, & lautè, & ſynonyma videantur: *Vivere decenter, commode, congruè competenter*, vel *honeſtè* per doctrinam Decii *in cap.* 2. *de Monachis numero* 8. *de præbendis*; ita ut Tridentini verba potius ad ſynonima applicari videantur; verùm ego expendo ut non ad qualitatem perſonarum illa aſſignatio patrimonii porrigenda ſit, ſed competens univerſaliter reſpectu ordinis Clericalis, ſecundùm Epiſcopi arbitrium, ut multis comprobat ipſe Barboſa *dict. allegatione* 19. *à num.* 8.

Eſt enim praxis ordinaria Epiſcop. Hiſpaniæ, ut 33
hæc patrimonii aſſignatio ad ordines, fiat ſecundùm diverſitatem temporum, provinciarum, & conſuetudinem locorum, quæ ut jam dixi in mea provincia veteris Caſtellæ ſufficiens uſque

ad hæc tempora viſa ſit illa ducatorum quinqua-
ginta,& retro actis temporibus minor, quare Ja-
cobus de Graſſis *conſ.4.n.5.hoc tit.*refert ſe vidiſſe
in aliquibus locis aſſignatum patrimonium ſcuto-
rum 18. alibi 25. alibi 36. & Marcus Antonius
Genuenſ. *in pract. Archiepiſc. Neap. cap.* 81. &
Molfeſius *in ſumm. tractatu 2. cap.* 15. *numero* 6.
teſtantur in urbe Neapol. nullum admitti ad ſa-
cros ordines, niſi aſſignato prius patrimonio ſcu-
torum 36. & in Provincia Mediol ut habetur in
Concilio Provinciali requiritur patrimonium ſcu-
torum 50. ut refert Marchin. *in tract. 2. de Sacra-
mento Ordinis parte 6. cap. 7. difficultate 2. num.* 5.
unde etſi gloſſa *in cap. Epiſcopus*, verb. *victu* 10.
quæſtione 2. Caputaquen. *deciſione 6. numero 2.
parte* 5. Rebuffus *in praxi benef. Rubric. de re-
ſcriptis in forma paup. numero* 2. dicant etiam
eſſe aſſignandum juxta qualitatem cujuſque or-
dinandi, & juxta gradum, contra Flamin. *dict.
lib. 5. de reſignat. quæſt. fin. num.* 155. & quod
non tantum ſibi; ſed etiam ſuis ſatis ſit, ut ſen-
ſuerunt Hojeda *de incompatib. benef. parte prima,
cap. 19. à numero* 12. Menoch. *de arbitr. caſu*
216. *ſub numero* 13. poſt Sotum, Navarrum, &
alios, Azor. *inſtit. moral. parte 2. lib. 6. cap.* 10.
quæſtione 8. ubi exprimit decentem beneficii va-
lorem eam pertingere debere ſummam, quæ
Clerico ſuſtentando, ſibi, & ſuis, quin & pau-
peribus, ac peregrinis, & advenis hoſpitio ſuſci-
piendis & juribus Epiſcopalibus perſolvendis ſuf-
ficiat, ut exclamat Barboſa pro ſua patria *dict.
allegat. 19. ſub numero* 13. Et ſic ego optarem
pro Clericis noſtris Hiſpanis in univerſum, ut
honeſtius, decentiuſvè degerent in clericali ha-
bitu: tamen cum non ſit facile, & numerus pro
ſervitio Eccleſiæ Clericorum coanguſtaretur, ite-
rum affirmo ſufficientem pro hoc tempore eſſe
jam dictam quinquaginta ducatorum ſummam,
cui ſolent accedere aliæ obventiones, & pitan-
tiæ, quas Clerici intereſſendo ſolent lucrari;
quæ etſi ad componendam congruam in ſuffi-
cientem pro titulo ad ordines, non computentur
incongruam, verum aſſignata illa, quæ ſufficiens
viſa fuerit Epiſcopo ſecundum locorum conſue-
tudinem, revera ordinatos coadjuvant ad onera
ſupportanda ſua, & ſuorum, ut paſſim vide-
mus, juxta quæ cum aliis congerit Barboſa ſu-
pra *numero* 14. & Narbona *in dicta l. 35. tit....
lib. 1. recopilat. gloſſa 1. numero* 36. dicit præ ta-
xatam ducatorum 50. ſummam, jam paululum
apud Toletanos creviſſe, & non mirum eſſe agno-
ſco; eo quod civitas illa, & provincia, ſit pro
congrua ſuſtentatione, & alimentis pretio cæte-
34 ris æſtimabilior, & carior. † Et ſic video cum
multis dicere Barboſam *in dict. cap. 2. Trid. nu-
mero* 58. & quod beneficium, ſeu patrimonium
dicatur ſufficiens benè docent ab eo relati ibi
numero 64. inter quos Garcia ſupra *dict. cap. 5. à
numero* 112. Sed ſi Epiſcopus judicaſſet requiri
pro patrimonio octoginta ducatos, & promo-
vendus aſſereret ſe illos habere, ſi vero defice-
ret ab hac quantitate, quia non haberet niſi 40.
aut 50. tunc peccaret mortaliter, & incurreret
ſuſpenſionem, ut tradit Trullench. *de Sacram.
lib. 6. quæſt. unica, dub. 12. ſub n.* 2.

35 Pro complemento hujus dubii notanda ſunt
nonnulla, primum quod patrimonium debet
conſtitui ſuper re immobili, ut reſolvunt à Cun-
na *in comment. ad cap. 1. numero 11. diſt.* 70.
Riccius *in praxi aurea rerum fori Eccleſ. deciſio-
ne 315. in 1. editione, alias reſ. 273. in 2. edit.* Na-
var. *conſ. 34. hoc titulo*, Ugolin. *de offic. Epiſc. cap.*
26. §. 10. *num.* 1. Barboſa *in paſtorali dicta 2.
parte, alleg. 19. num.* 55. Garcia *de benef. 2. parte,
dict. cap. 5. num.* 105. & 111. Graſſ. *conſ. 4. hoc ti-
tulo*, Molfeſius *in ſumma theolog. moral. tractatu
2. cap. 15. num. 4.* & 15. idem Barboſa *in cap. 2.
Trid. ſeſſione 21. numero* 35. qui *numero* 36. cum
Navarro *dicto conſ.* 34. Sayro *in floribus deciſ. ſub
hoc titulo, deciſ.* 31. ubi ait quod etſi patrimo-
nium, ad cujus titulum quis ordinatur, debeat
eſſe in rebus immobilibus, & non mobilibus. † 36
Sed non ob id incurri pœnam, ſi quis ordine-
tur ad patrimonium, mobilium, curare tamen
debere ſic ordinatum, ut in immobilia ad men-
tem Concilii Trid. convertantur.

Notabis ſecundo cum Garcia *de benef. dict. 2.* 37
parte, cap. 5. numero 96. ut cum patrimonium, ad
cujus titulum quis ordinatur, debeat eſſe res
certa; fructifera, de quo ipſe diſponere valeat;
taliter ut nec ob penuriam Sacerdotum ad ſacros
ordines promovendi ſint, qui ſuper alienis bonis
aſſecurationem habent victus, & aliorum rerum
neceſſariarum cum cautione certa ſine alio titulo
beneficii, vel patrimonii.

Sequitur ut ſi bona, ad cujus titulum quis 38
ordinari prætendit, ſint hypothecæ ſubjecta pro
debito, poſito autem onere hypothecæ, ut quis
tali titulo nequeat ordinari; eo quod ſi creditor
velit ſibi ſolutionem fieri nequeat, ex illis bonis
creditor ali; non enim Concilium *in dicto cap.* 2.
prohibens alienationem patrimonii, ad cujus ti-
tulum quis ordinatur, tollit obligationem antea
contractam, aut juri alteri quæſito, ut tradit Na-
varr. *conſ. 18. hoc titulo*, & cum eo Barboſa *dic-
to numero 55. ſub medio*, qui dicit *ibi in princi-
pio*, ad titulum rerum mobilium non eſſe quem
ordinandum, cum iſtæ facilè, vel extinguan-
tur, vel conſumantur, nec eis eſſe menti Con-
cilii ſatisfactum: vide infra *quæſtione 8. à nu-
mero* 1.

Notabis tertiò ut nequeat ordinari quiſpiam 39
ad titulum juris, quod habet de futuro ad con-
gruum patrimonium, vel beneficium, ut jam
ſupra *de beneficio*, dixi *ſub quæſtione præcedenti*,
etiam ſub ſpe certa, & indubitata, utpotè ſi ha-
beat quis ſpectativam ad primam vacaturam,
aut Patroni præſentationem, nominationem,
aliamvè poſtulationem, cum ſecundùm verita-
tis rationem, nullum titulum habeat tempore
ordinationis, qui ob eo verè obtineatur, prout
Concilium requirit *in dict. cap. 2. ſeſſione* 21. ſicut
docent Salzedus *in addition. ad Bernard. Diaz
in praxi cap. 18. num.* 6. Rodrig. *quæſt. regular.
tom. 2. cap. 15. numero* 10. Petrus Ledeſma *de
Sacramento Ordinis cap.* 7. poſt octavam conclu-
ſionem, Ugolinus *de poteſt. Epiſcop. dict. cap. 26.
§. 8. numero 3. cum aliis*, Garcia *dict. cap. 5.
numero* 130. Sic probans adverſus Majolum *de
irregular. lib. 4. cap. 15. numero* 5. ſequutum à
Sayro *de cenſ. lib. 4. cap. 14. numero* 19. Narbona
*in dicta l. 35. lib. 1. titulo 3. recopilat. gloſſa 1. nu-
mero* 64.

Unde ad dubium, quod ſequitur, de filio, 40
qui ſpectat amplum patrimonium ex bonis pa-
ternis, maternisvè, dico ordinari non poſſe ex
fundamento ſupra proximè poſito, dum pater,
aut mater pro victu filio ſuo ordinando, nihil con-
gruum,

Digitized by Google

gruum, aſſignent; eo quod Concil. *in dict. cap* 2.
vult pattimonium verè obtineri, & non fictè, ſic
docent in terminis Flamin. *de reſignat.lib.* 2. *q.* 6.
*num.*28.Ugolin.*dict.cap.*26.§.9.*num.*3. Camp. *in
diverſ.juris Canon. Rub.*8.*cap.*5. *num.*3. Molfeſius
*in ſnmm.Theol.tract.*2.*dict.cap.*15.*num.*5. Sanchez
*de matrim lib.*8. *diſp.*19. *num.*21. cum aliis Bar-
boſa *dict. allegat.* 19. *num.* 60. contra Surdum
41 *de alimentis tit.* 7. *quæſt.* 37. *num.* 2. † Etiamſi fi-
lius vivente patre, quodammodo Dominus vi-
deatur, juxta §.*ſui,inſtit. de hæred. qualit.* & *diffe-
rent.* ubi gloſſa, & æſtimum patris, æſtimum
filii videatur, & exiſtimatur per *l.* 2. *cod. qui ætate
lib.*10. Alex *in l. in ſuis, ff. de liberis,* & *poſth.*
ubi Alciatus *num.* 10. dicit, validum eſt argu-
mentum; pater eſt dives, ergo & filius, de quo
Flam. ſupra *à num.* 56. Molina *de juſtitia,* &
jure tract. 2. *diſput.* 146. verſ. *illud præterea,* à
Cunna *in cap. neminem* 70. *diſt. num.* 10. quia
hæc non adaptantur Tridentini menti; eo quod
pater poſſit alienare bona illa in vita ſua, etiam
invito filio, aut ſubvertere fructus rei, quan-
tumvis fructiferæ ad libitum; eo quod Dominus
ſit in poſſeſſione, & filius tantum in ſpe; de quo
puncto longè agens, & noſtram ſententiam ſe-
quutus eſt, videndus Narbona cum multis ab eo
relatis *in dict. l.* 35. *gloſſa* 1. *a n.* 43.
42 Ex his etiam infero qoartò, ut noo ſufficiat
obligatio ab Epiſcopo, vel alio quolibet facta
ordines ſacros ſuſcepturo miniſtrandi, & tri-
buendi ex propria ſubſtantia victum, veſtitum,
aliaquè vitè neceſſaria toto tempore vitæ ſuæ, ſi
nulla ſpeciatim res conſtituatur, ex qua ipſe ſibi
victum habere poſſit, cùm non ob id filius ad
ſacros ordines admittatur, quod Pater ſibi victum
porrigere debeat, oiſi peculiare aliquid ſpeciatim,
à patre aſſignetur, quod filio ad vitam ſuſten-
tandam ſatis ſit: ſic docent in terminis Azor.
inſtitut. moral. parte 2. *lib.*3. *cap.*4. verſ. *quæritur* 6.
Ugolinus *dict. cap.* 26. *num.* 3. quod indubitatius
fieri ex declaratione S.Congreg. Concilii *in una
Saguntina,* cujus litteram refert citatus Narbona
in dict. l. 35. *num.*62. & ante eum Garcia *dict.* 2.
*parte de benefic. cap.*5. *num.*225. & 226. & Armen-
dar. *in addition. ad recopil. leg. Navarræ libro* 2.
titul. 18. *l.* 1. *de patrimon. Clericor. num.*17. dicit pa-
riter reſolutum promoveri minimè poſſe, etiam
ſi Epiſcopus obliget ſe ſuppleturum, quod ad ali-
menta ſufficiat quouſque habeat unde ſe ſuſten-
43 tare poſſit ordinandus. † Verùm addit *n.* 30.
ut cum adeſt Clericorum penuria, poſſit Epiſ-
copus ob neceſſitatem Eccleſiæ ordinare ad Sub-
diaconatum ſuos Clericos, cum aſſignatione
perpetua fructuum ſufficientium ad ſuſtentatio-
nem, ut repetit Barboſa *dict.* 2. *parte, in paſtor.
allegat.* 19. *ſub num.* 24. *in fine*, & uberius *num.*73.
intelligens etiam poſſe, dummodo adſit qui ei
ſpondeat neceſſariò ſubminiſtraturum, referens
à Sacra Congreg. deciſum cum Lotterio, & aliis,
ſed fieri non poſſe, prædicta penuria ceſſante, &
in caſu penuriæ admitto dictum Narbonæ ſuprà
dict. gloſſa 1. *num.*63. qui cum Ugolino *dict. cap.*26,
§.14. *num.*2. dixit, ut quis poſſit ad ordines admit-
ti, & ſive nullus præſcribatur fundus, ex quo
ſuſtentationem accipiat, dummodo Epiſcopus,
aut quis alius promiſerit ſe Titio centum aureos
ex fructibus bonorum ſuorum quotannis præſta-
turum; nam ut dixi abſque fundo perpetuo, aut
reditu ſecuro, ſemper nequit ordinari quis,

non enim Epiſcopalis promiſſio eſt perpetua
de ſe.
Sed ſi pater filio donaverit patrimonium tale, 44
ut uſum fructum habeat interim, dum benefi-
cium aliquod, aut bona alia ad ejus congruam
ſuſtentationem acquirat, exiſtimo ſufficienter
ad illius titulum poſſe ordinari, ut docent Sel.
in ſelectis Canon. cap. 3. *num.*2. ubi dixit ita fuiſſe
reſolutum à Sacra Congreg. Epiſcoporum, &
Regul. *in Engubina* 21. *Maii* 1590. ſequitur Bar-
boſa *in dict. cap.*2. *Trid. ſeſſ.*21. *num.*41. † qui etiam 45
*num.*45. cum Alex. reſolvit ut poſſit quis ordinari
in ſacris cum patrimonio ſibi aſſignato à patre in
bonis, quæ ſunt directi Dominii Eccleſiæ, &
de quibus ſolvitur quædam rata fructuum in re-
cognitionem, quatenus utile Dominium bono-
rum per patrem aſſignandorum filio legitimè
transferri valeat, & illius vitæ honeſtè ſuſten-
tandæ, bona illa ſufficiant.
Et ob id infero ut quis ad titulum aditæ hære- 46
ditatis poſſit ordinari, juxta textum *in cap. Epiſ-
copus de præbend.* ut docet Narbona *in dict. l.* 35.
Rubr. 1. *titul.* 3. *lib.* 1. *recopil. num.* 8. id probans;
quia tunc ea, jam eſt proprium patrimooium
hæredis ex textu, *ſed ſi plures* 10. §. *filio impuberi,
ff. de vulgari*, Jaſon. *in l.* 1. §. *veteres, num.*19. *ff. de
acquirenda poſſeſſ.* Bartol. *in Rubr. de acquir. hæred.
n.*1. Corraſius *in l. poſt aditam n.*26. *cod. de impub.
ſubſtitut.* Barboſa *in Rub. ff. ſolnta matrimon.* 4. *p.
n.*19. & alii; ſed non inquam ut jam dixi ad ti-
tulum futuræ hæreditatis paternæ, ut poſt lon-
gam diſputationem reſolvit idem Narbona vi-
dendus *à num.*37. *in dicta gloſſa* 1. † Et hic ad- 47
do poſſe filium cogere patrem, ut juſtum ſibi
patrimonium conſtituat pro ordinibus, & matri-
monio ſpirituali; prout poteſt illum cogere
ad dandam ſibi dotem pro matrimonio carnali,
Campanil. *in diverſor. juris Canon. Rubr.*8. *cap.* 5.
*num.*14. & *n.*64. & *ſequentib.* cum Riccio *in praxi
fori Eccleſiaſt. deciſione* 594. *in* 1. *editione,* & *reſo-
lutione* 522. *in* 2. *editione* Trullench. *dicta quæſtio-
ne unica dub.* 12. *ſub num.*4. cum aliis Barboſa *di-
cta* 2. *parte allegatione* 19. *num.* 63. Sanchez *de
matrimonio libro* 4. *diſputatione* 26. *ſub numero* 7.
& alii.
Sextò notabis, ut poſſit quis ordinari ad titu- 48
lum patrimonii, quod conſiſtat, tam in cenſu
vitalitio, quàm perpetuo, & redimibili; eo
quod eſt titulus per ſe frugifer certus, & firmus;
ex quo quis acquirit jus habendi certam penſio-
nem; ex qua congruè vivere poſſit: ſic docent
Garcia *de benefic. dicta* 2. *parte cap.*5. *num.* 45. Cen-
cius *de cenſibus parte* 1. *cap.*3. *quæſt.*1. *art. art.*2. *à nu-
mero* 4. *uſque ad* 36. & dicit Barboſa contra Ugo-
linum, & Bonacinam *dict. allegat.* 19. *num.* 55. in
verſ. *ad titulum.* † Nam licèt cenſus perpetui 49
redimi, & extingui poſſint; poterit tamen ipſa
tituli erectione hæc cautio adhiberi, ut in caſu
ſcilicet redemptionis, & extinctionis, pecunia
ex Epiſcopi decreto iterum quamprimum in be-
neficium ejuſdem promoti implicetur, & reinve-
ſtiatur, ut declaravit Sacra Congreg. Concil. *ſub
die* 2. *Junii* 1629. † Vide quæ noviſſimè conge- 50
rit Diana *parte* 9. *tractatu* 8. *miſcel. reſ.* 25. cum
Machado *de perfecto Confeſſore tom.*2. *libro* 4. *par-
te* 1. *tractatu* 7. *document.* 7. *num.* 6. Marchino *de
Sacram. Ordin. tract.* 3. *p.*6. *cap.* 7. *dif*.... nam ut ait
Molin. *de Hiſpan. primog. l.*2. *c.*10. *n.*2. ille cenſus
redimibilis, eſt etiam ſufficiens pro conſtitutione

vinculi, & majoratus perpetui, ubi etiam Diana tradit cautelam relatam ad conſervationem pecuniæ redemptæ.

51 Ex quo infeto, ut patrimonium pro Clericis, ad ſactos ordines, poſſit conſtitui ſuper annuis perpetuis cenſibus cum cautione; quod ſi cenſus redimerentur, ut dixi, & notat idem Barboſa *in dict. cap. 2. Trid. n.* 40. cum Aldano *in compendio.*
52 *Canon. reſol. lib.* 1. *tit.* 10. *num.* 1. † qui ait *num.* 46. cum Garcia *dict. cap.* 5. *num.* 79. Armendar. *in dicta l.* 1. *de patrimonio Cleric. num.* 5. Campanil. *dict. Rubr.* 8. *cap.* 4. *num.* 3. & ipſe *in dict. allegat.* 19. *num.* 56. ut poſſit quis ordinari ad titulum bonorum immobilium, & annuorum redituum, ſibi donatorum, ſi Epiſcopus judicaverit eum aſſumeodum pro neceſſitate ſuarum Eccleſiarum, donationeſque hujuſmodi bene, & abſque ulla fraude in forma, valida fierent, ac bona, & reditus donati promovendo, ſufficiant ad vitam ſuſtentandam, & nullo modo poſſint alienari abſque Epiſcopi licentia; donec ille ſufficiens adipiſcatur beneficium, vel aliunde habeat, unde commodè vivere poſſit, ut referunt deciſum Garcia *dict. cap.* 5. *p.* 2. *n.* 79. Armend. *in dicta l.* 1. *de patrim. Cleric. num.* 5. Campanil. *ubi ſupra*; etenim ſi donatio realiter vera eſt, & non ficta, & quæ deinceps iterum alienari non poſſit, dicunt relati, ut ſit titulus ſufficiens, & tenent Narbona *in dict. l.* 35. *gloſſa* 1. *num.* 9. & Ugolinus *dicto cap.* 26. §. 9. *num.* 4. Moſcon. *de Majeſt. Eccleſiæ Milit. lib.* 1. *p.* 2. *cap.* 1. *p.* 380. Azor, *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 4. *quæſt.* 1.

53 Notabis ſeptimò, quod ſi donatione facta, & ſequuta traditione bonorum donatorum pro patrimonio ad ſuſcipiendos ordines Clericus donatarius moriatur, ante ſuſceptos ordines, non obſtare decretum *Trid. in dict. cap.* 2. ut eo minus donans recuperet eadem bona, ſi attento jure communi reſtituenda forent, ut tenet Sel. *in ſelectis Canon. cap.* 3. *num.* 3. ubi ait ſic deciſum, & reſolutum in *Mutinen.* 11. *Junii* 1631. ſequitur Barboſa *in dicto cap.* 2. *num.* 43.

54 Notabis octavò, quòd ſi quis careret ſufficienti titulo beneficiali, & haberet tantundem patrimonii, quod beneficio adjunctum ſufficientem conſtitueret titulum, permittatur ad ſacros ordines aſcendere, ut jam dixi, & docent relati à Barboſa, quos ipſe ſequitur *in dict. cap.* 2. *Trid. num.* 48. & *in dict. alleg.* 19. *num.* 14.

55 Ad tertiam quæſtionis partem de diſpenſatione in Interſtitiis, exiſtimo reſpondendum eſſe affirmativè, prout ſupra reſponſum præbui *in cap.* 2. cum aliis ibi explicatis; & ſic non repeto; quia eo quod ordinat ſufficienter Epiſcopus ad titulum patrimonii, ſeu penſionis, non eſt cur nequeat
56 in Interſtitiis diſpenſare. † Ad quæſtionem, *An ad diſpenſandum in Interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, ſit neceſſaria utilitas, & neceſſitas Eccleſiæ copulativè*, & pro intellectu Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 11. 13. & 14. affirmant Caſtrus Palaus *tom.* 4. *tract.* 27. *punct.* 13. *num.* 7. Marchin. *de Sacram. Ordin. tract.* 1. *p.* 2. *cap.* 3. *num.* 2. Averſa *de Sacram. Ordin. quæſt.* 3. *ſect.* 9. quia ita copulativè exigit Tridentin. quos ſequitur Diana *p.* 10. *tractatu* 11. *reſ.* 10. plura adducens, ubi quid de Religioſis.

57 Ad quartam quæſtionis partem, *Nùm poſſit dimiſſorias concedere*, & ſimili modo reſpondeo ex *ibi* dictis; & addo cum Garcia *de beneficiis p.* 2. *cap.* 5. *num.* 76. & Barboſa *in c.* 2. *Trid. ſeſſione* 21. *num.* 44. ubi Clericis abſentibus, qui Eccleſiis neceſſitatem habentibus ſubvenire, aut utilitatem aliquam afferre non poſſunt, poſſit Epiſcopus concedere dimiſſorias, ut ad patrimonium, vel penſionis Eccleſiaſticæ titulum ordinentur.

Ad ultimam quæſtionis partem, an poſſit Cle- 58
ricus alienare patrimonium, ad cujus titulum fuit ordinatus abſque licentia Epiſcopi, ſi aliunde acquiſivit beneficium, vel alia bona ſufficientia pro victu; & pro affirmativa ſententia videntur verba Trid. *in dict. cap.* 2. *ſeſſ.* 21. in verſ. *donec beneficium Eccleſiaſticum*; ita ut ea alienatio valida ſit abſque conſenſu proprii Epiſcopi, eo quòd illud adverbium *donec*, reſtringit omnia ante dicta, ſitque temporis limitativum, ut cum multis probat Barboſa *in tract. de dictionibus uſufreq. dict. q.* 3. *num.* 3. proptereaque ſit ſenſus affirmativè conſtituendus, nempè quod ordinatus ad titulum patrimonii, vel beneficii, poſſit ſine licentia ordinarii vendere patrimonium, beneficiumque reſignare, ſi habeat unde vivat. Et hanc partem tenent, & concludunt Flamin. *de reſignat. ubi ſupra quæſt.* 6. *num.* 16. Zevallos *in pract. quæſt.* 527. *nu.* 8. & *quæſt.* 561. *à num.* 22. Nicolaus Garcia *de benef. dict.* 2. *part. cap.* 5. *num.* 186. & latè agens Narbona *in dict. l.* 35. *gloſſa* 1. *tit.* 3. *libro* 1. *recop. num.* 89. Rodericus à Cunna *in comment. ad textum in cap.* 1. *diſt.* 70. *num.* 26. Azor, quem refert Barboſa *in dicto cap.* 1. *num.* 63. Stephan. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 159. *numero* 14. Valenzuela *conſ.* 32. *num.* 21. & 22. *tom.* 1. Molfeſius *in ſumma tract. cap.* 18. acerrimè defendit cum multis Narbona *in dict. l.* 35. *à n.* 38.

Prædicta opinio ſequi non incongruè poteſt, 59
ſed contraria validioribus nititur argumentis, quam ſequuntur Burſatus *conſ.* 178. *num.* 5. *lib.* 2. Julius Cæſar Madius *de ſacris ordinibus in quodam diſcurſu ſupra cap.* 5. *ejuſdem libri ad finem operis, pag.* 151. *numero* 2. Marchinus *de Sacramento Ordinis tract.* 2. *part.* 6. *cap.* 7. *difficult.* 9. Quintan. *Eccleſiaſt. lib.* 3. *num.* 72. Zened. *in pract. Canon. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 11. *num.* 9. Ugolin. *dicto cap.* 26. §. 13. *num.* 4. dicens patrimonium alienari non poſſe, nec valere alienationem ſine Epiſcopali licentia, etiamſi tunc haberet unde vivere poſſet, niſi notorium eſſet, quod eſſet ſufficiens licèt tutius ſit ut is, in quem alienatio fit, habeat id cum licentia Epiſcopi, quia ſi contingeret, ut poſtea acquiſitum profunderet, admitteretur Clericus ad patrimonium prius habitum, ſed indiſtinctè: Sequitur Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 8. *cap. ultimo, num.* 9. verſ. & *obviam propè finem.*

Ubi pro declaratione Concilii *in dicto cap.* 2. 60
dicit duo eſſe concurrenda in patrimonii alienatione, unum quod alia res ſubrogatur pro decenti victo, alterum quod Epiſcopus cognoſcat, & comperto ita eſſe aſſentiat: & addit Campanil. illa verba Trid, *Atque deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari*, ita ſumi, id eſt, *atque illa deinceps, etiam cum licentia Epiſcopi alienari*, &c. vel *non poſſint ſine licentia*; *donec*, & cum duæ negationes affirment voluiſſe Trident. ut poſſint cum licentia, quando beneficium Eccleſiaſticum. † Nam dictio illa *donec* re- 61
ſtringit, uſque ad illud tempus; ergo eo elapſo permittit, ex textu ſingulari *in l. generaliter ff. de*

decurio-

decurionibus: & hanc proſequutus docet Barboſa *in paſtorali dict. c. 19. p. 2. n. 90.* dicens verba Trid. ibi: *Sine licentia Epiſcopi*, fruſtratoriè addita, alias dici contra vulgare axioma, quod in legibus nullum verbum judicatur ſuperfluum, eamque videtur tenere, etiam *in dict. cap. 2. Trid. dicto n.* 63. in verſ. *contrarium verò.*

62 Itaque generaliter receptum eſt, ut bona, ad quorum titulus quis ſit ordinatus, nequeant alienari ſine licentia Epiſcopi per verba *dict. cap. 2. Trid.* in dicto verſ. *atque deinceps*, quæ inducunt actus nullitatem ipſo jure propter adverbium illud *nullatenus*, quod tollit omnem alienandi potentiam ex gloſſa *in Clementina* 1. verb. *nullatenus de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.* reſolvunt Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 159. *numero* 18. Zevallos *in pract. quæſt.* 527. *num.* 10. & *q.* 900. *num.* 5. Gonzalez *ad regul. 8. Canc. gloſſa fin. n.* 65. Sanchez *de matrim. lib. 6. diſp. 32. num. 7.* Barboſa *dict. quæſt. 236. num. 4. in paſtor dicta alleg. 19. n. 75.*
63 & in Trid. *num.* 59. † Ubi idem dicit de venditione, aut extinctione penſionis, & in venditione patrimonii, etiam ſi aliquis ſint auſi contrarium aſſerere, quos ipſe refert *dicta alleg.* 19. *ſub num.* 78. item in promiſſione de vendendo; item in tranſactione, ſi patrimonium dimittat; ſic & in diviſione ipſius patrimonii, & in permutatione, & in donatione in ſolutum, & in hypotheca, ut multis exornat idem Barboſa *dict. alleg. 19. à num.* 79. qui *num.* 87. ait ut non tantum hujuſmodi patrimonium alienari prohibeatur, † ſed nec præſcribi
64 tempore ordinario, prout in Supremo Luſitaniæ Senatu judicatum refert cum Melchiori Phebos ejuſdem Senatus *decl. 1. tom.* 12. alia dicit *in dict. Trid. cap. 2. num.* 59. 60. 61. & 62. bene diſputat Narbona *in dicta l. 35. gloſſ. 1. à num.* 85. qui etſi referat plures ſentientes, non eſſe ipſo jure nullam talem alienationem, noſtram ſententiam, amplectitur addens *num.* 86. in verſ. *adeo*, ut adeò patrimonii alienatio viribus evacuetur, ut nec quidem ſuſtineatur; licet æs alienum contractum, cauſam alienationi præbuerit: Sic Garcia *dict. c. 5. part. 2. §. 1. num.* 141. Ugolin. *dict. cap. 26. §. 13.* Joanne Gutierrez *de gabellis quæſt. 22. num.* 7. &
65 alii relati à Garcia. † Verùm Diana ad utramque partem diſputans omnino videndus cum multis *dict. 9. p. tract. 8. reſ.* 23. videtur tenere, ut alienatio non ſit ipſo jure nulla, ubi bene defendit, & Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 6. cap. unico, dub. 12. ſub num.* 7. per alienationem; quia nomen generale eſt, & intelligi venditionem, promiſſionem de vendendo, tranſactionem ipſius patrimonii, diviſionem, permutationem, dationem in ſolutum, hypothecam, item & præſcriptionem, cum multis Barboſa *dict. allegat.* 19. *à num.* 75. & *num.* 87. ut jam dixi, quibus etiam addo reſignationem, ſeu renunciationem, ut bene Barboſa *recopilat. ſub dict. cap. 2. Trid. ſeſſ.* 21. *circa finem.*

QUÆSTIO VIII.

An contracto jam ære alieno, tempore quo patrimonium in titulum alicui collatum eſt, nondum tamen ſuſceptis ordinibus, ejus prætextu juſtè ad ordines promoveatur, vel ob iſtam cauſam poſt factam ordinationem, patrimonium alienationem patiatur. Et an donatio patrimonii abſolutè, & illimitatè facta Clerico cauſa ſuſcipiendi ordines ſacros ad hæredes tranſmittatur, an verò mortuo donatario ad donantem revertatur. Et an ſufficiat patrimonium ab alio donatum ſub conditione, ut ceſſet ſtatim, ac ordinando de ſuſtentatione proviſum eſt. Et an Patrimonium Clerici illi à Patre donatum, ut poſſit ordinari, ſit ſupputandum inter bona legitima. Et nùm patrimonii bona gaudeant privilegiis Eccleſiaſticorum: & de aliis?

SUMMARIUM.

1 *Patrimonium ære alienò gravatum, non eſt titulus ſufficiens ad ordines.*
2 *Patrimonium donatum, ſufficiens titulus non eſt, cum ejus donatio fit ſub pacto de non petendo.*
3 *Patrimonium donatum ad ordines poſt mortem ordinati, tranſit ad ejus hæredes, nec revertitur ad donatorem.*
4 *Patrimonium ad ordines à Patre donatum filio, in perpetuum acquiritur.*
5 *Patrimonium à tertio donatum, ea conditione, ut ceſſet ſtatim, quo ordinatus de ſufficientè ſuſtentatione proviſus, eſt titulus ad ordines.*
6 *Beneficium impetratum, dùm ejus poſſeſſio prohibita eſt, non eſt titulus ad ordines.*
7 *Patrimonium à patre donatum pro filio ordinando ſupputatur in ejus legitima*, num. ſequentibus, *contra* à num. 13. *declaratur* num. 17.
8 *Filius capit à patre donatum ratione militiæ titulo legitimæ; item Doctoratus gradu*, n. 9. *contra* n. 15. & 19.
10 *Donatio ad ordines, & cauſa militiæ, & Doctoratus, non eſt ſimplex, ſed cauſativa.*
11 *Donatum à Patre filio cauſa matrimonii confertur in legitimam.*
12 *Dos filiæ ingredienti Monaſterium, à Patre aſſignatur, etiam invito.*
13 *Donata ob cauſam, fiunt caſtrenſe, vel quaſi caſtrenſe peculium.*
14 *Alimenta neceſſaria non computantur filio in legitimam.*
15 *Expenſæ facta pro doctorando filio, non veniunt in legitimam.*
16 *Donatio ſimplex non imputatur in legitimam.*
17 *Donatum à Patre pro ordinando filio, etſi computetur in legitimam, fiet intra meliorationes tertia, & quinta bonorum partis.*
18 *Donationes omnes à parentibus filiis factæ, ſunt redigendæ ad tertium, & quintum.*

19 *Militia, ſeu ejus æſtimatio à patre filio empta, computatur in legitimam.*
20 *Patrimonium donatum filio pro ordinibus, gaudet immunitate à collectis, interim, dum aliundè ordinatus, non adipiſcitur titulum perpetuum pro ſuſtentatione congrua, & hoc à die ordinationis, non donationis facta*, n. 21.
22 *Patrimonium ut admittatur in titulum ad ordines, debet prius ab Epiſcopo per edicta publica vocare omnes, qui ad illius bona Jus habeant, ut veniant intra certum tempus, quo elapſo, liberum erit patrimonium ab evictione*, n. 23.
24 *Donatio facta patrimonii pro ordinando filio, non debet inſinuari, ſicut facta pro matrimonio*, n. 26.
25 *Donator patrimonii ad ordines, non tenetur evictione, alii contra*, n. 26.
27 *Patrimonium deſideratum pro ordinandis intelligitur tantum de Clericis ſæcularibus.*
28 *Profeſſio eſt titulus ad ordines in Religioſis.*
29 *Jeſuita poſt tria vota de licentia ſui Generalis, & poſt biennium, poſſunt in ſacris ordinari abſque alio titulo.*

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum, ut nequeat ordinari ex his, quæ dixi ſupra *ſub quæſt. præcedenti*, in verſ. *ad ſecundum*, ibi, ſub verbo *notabis ſecundo*, cum Garcia, & aliis, ubi de eo, qui vult ordinari ad titulum patrimonii obligati hypothecæ; & ad utramque partem proſequitur Garcia *dicta 5. p. de benef.* §. 1. *à num.* 136. omnino videndus, ubi cum nonnullis diſtinctionibus ſolvit; imò & ſolvi poteſt ex jam dictis *dicta quæſt. præcedenti*. Et ſic non immoror, quare videbis Ugolinum *de officio Epiſcopi c.* 26. §. 11. *num.* 3. Navarr. *conſ.* 18. *hoc tit.* † Et idem
2 Garcia agit latè de alia quæſtione ibi *à n.* 151. de eo qui ordinatur ad titulum patrimonii ſibi donati cum pacto de non petendo, ſeu de illo poſtea reddendo, qui invalidus eſt, cum ſit titulus fictus, ipſe latè agit, ſed comprobatur ex dictis *ſub dicta quæſt*, 7. verſ. *ad ſecundam*.

Ad ſecundam quæſtionis partem, ut bona ſic
3 donata abſolutè, & illimitatè, tranſeant ad hæredes donatarii poſt ejus mortem, & nullo modo ad donantem, docent Barboſa *in paſtor p.* 2. *allegatione* 19. *ſub num.* 90. in verſ. *an donatio*, Cæſar Madius *de ſacris Ordinibus fol.* 145. Galetius *in Margarita caſuum conſcientia*, verb. *conditio*, verſ. *ſecundo*, qui etſi rationem non reddat, ea efficax eſt, nam ex tali donatione ſimplici, abſoluta, & illimitata acquiritur Jus perpetuum donatario, ratione ordinis ſuſcepti; ergo non eſt cur eo mortuo revertatur ad donatorem; imò potius tranſire ad hæredes donatarii, & patet ex adductis ſuprà *ſub dicta quæſt.* 7. in verſ. *ad ſecundam*. † Quod etiam confirmatur, nam etſi donatio in-
4 ter patrem, & filium ſit invalida, tamen facta cauſa patrimonii ad ordines ſuſcipiendos, eſt valida, & irrevocabilis, Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 9. *cap.* 6. *num.* 10. cum aliis Barboſa *dicta allegat.* 19. *num.* 61. *&* 62. Ægidius Trullench. *de Sacrament. lib.* 4. *quæſt. unica num.* 4. vide infra *ſub verſ. ad quartam*.

Ad tertiam quæſtionis partem an ſufficiat pa-
5 trimonium ab alio datum, & videtur reſpondendum cum Tyberio *in inſtructione ordinum cap.* 9. *quæſt.* 72. Diana *parte* 9. *tract.* 8. *miſcel. reſol.* 25. in verſic. *ſed hic* de rigore eſſe admittendum, ut ceſſet ſtatim, ac de ſuſtentatione ordinato fuerit proviſum; quia patrimonium abſolutè datum, renunciari poteſt, etiam de Epiſcopi licentia, obtenta aliunde ſuſtentatione decenti, ſed Epiſcopus admittendo talem cautionem dat licentiam; ergo, dicentes etiam, ut in actu, quo renunciatur, debeat Epiſcopus intervenire: alia inquam congerit Diana *in verſ. notandum*, quæ jam
ſupra manent explicata de titulo de futuro, † ubi 6
etiam *in verſ. hinc*, addit contra Rodriguez *in ſumma parte* 2. *cap.* 15. quod impetrato beneficio, ſed prohibita poſſeſſione à Judice ſæculari, non poſſit aliquos ſacros ordines ſumere; quia Concilium ante ordinationem prærequirit pacificam poſſeſſionem.

Ad quartam quæſtionis partem, an patrimo- 7
nium à patre donatum pro filio ordinando, ſit ſupputandum in ejus legitimam. Et quia longè Doctores, quos referunt Narbona *in l.* 35. *gloſſa* 1. *tit.* 3. *lib.* 1. *recopil. à num.* 11. Barboſa *dicta allegatione* 19. *à num.* 64. noviſſimè Diana *dicta parte* 9. *tractatu* 8. *miſcel. reſol.* 24. infinitos referant, & ipſi ad utramque partem tractent, mihi arridere non parum videtur ſententia eorum, qui dicunt illa bona ſic donata computanda eſſe in legitimam filii ordinati ex ratione adducta ſupra *ſub verſ. ad ſecundam*; quia talia bona, ut ibi dixi per ſe tranſmiſſibilia ſunt, & alienabilia de ſua natura, cum prohibitio perpetua non ſit pro omnibus futuris temporibus, ſed tantum pro vita ordinati, aut dum aliam congruam ſuſtentationem non adipiſcatur, juxta quæ dicit Gutierrez *practic. libro* 2. *quæſtione* 65. Narbona ubi ſupra *numero* 19. *&* 89.

Et confirmatur primo ex ſententia allata Ju- 8
ſtiniani reſcripto *in l. omnimoda* §. *imputari cod. de inofficioſo teſtament.* ubi filius quod occaſione militiæ à patre natus, capit portionis legitimæ titulo; igitur & id, quod occaſione ſacrorum ordinum lucretur, debet eodem jure cenſeri; deinde, quia rectum argumentum ſumitur de Sacerdote ad Doctorem *ex l.* 1. ibi: *Cujus merito quis nos Sacerdotes appellat, ff. de Juſtitia, & jure*, Marcus Mantua *obſervat. legal. lib.* 2. *obſ.* 19. verſ.
ſeptuageſimus. † Sed quæ in filii Doctoratus gra- 9
du pater impendit imputatur in legitimam, ut docuit Parladorius *differ.* 150. §. 4. *num.* 3. & alii communiter; igitur, & datum pro aſſequendis
ordinibus. † Et confirmatur tertio; quia prædi- 10
cta donatio non eſt ſimplex, ſed ob cauſam, verum ut talis donatio computetur, ſufficit quod à Patre proficiſcatur, ex neceſſitate, etſi præciſa *ex dict. l. omnimodo* §. *imputari ff. de inofficioſo*, quam ſic Salzedus ad Bernard, Diaz. *in praxi cap.* 18. *n.* 16. expendit, ſequitur, & explicat idem Narbona *ſupr. num.* 20. *&* 21.

Ulterius confirmatur eo quòd valet argumen- 11
tum de matrimonio carnali ad ſpirituale, ut ſupra dixi *de tranſlatione Epiſcopi in cap. inter corporalia*, *cap. tua de ſponſ. & ſub hoc tit.* ſed ſic eſt quod filius confert à patre datum, ut in matrimonium carnale eat, ut benè cum multis Pichard. *in* §. *quadam* 20. *inſtit. de action. à num.* 21. *ad* 47. ergo & ſimiliter donatum, ac datum à patre pro ordinando filio in ſacris, juxta textum *in c. Epiſcopus* 4. *de præb. & in cap. cum non deceat* 2. *Trid. ſeſſ.* 21. quoniam negari non poteſt hujuſmodi negationem fieri ob neceſſariam cauſam, ad
quam pater invitus cogi poſſit, † quia quem- 12
admodum

admodum, quando filia ingreditur Monaſte-
rium, pater judicis officio cogitur invitus dotem
ei aſſignare; argum. textus *in l. qui liberos* 19. *ff.*
de ritu nupt. cum aliis, quæ debet in legitimam
imputari, ut probat idem Pichard. *dict. num.* 47.
legendus *num.* 29. Sequitur ut eodem modo im-
putetur filio in legitimam, quod ei ad ſuſcipien-
dos ordines à patre ſit datum, ad inſtar propter
nuptias donationis: hanc ſententiam expreſsè
defendunt Covarru. *in cap. Raynaldus*, §.2.*num.*7.
de teſt. Didacus Perez *in l.* 4. *tit.* 12. *lib.* 3. *ordin.*
pag. 1187. Avendannus *reſponſ.* 17. Joannes Gu-
tierrez *dict.lib.*2.*practicar.cap.*65. Anton. Gomez
in l. 29.*Tauri num.* 21.verſ.*ſub infero.*Menchaca *de*
*ſucceſ.creat.lib.*3.§. 22.*num.* 44. Joſeph. Gonzalez
*variar.cap.*22. *num.*25. Garcia *de benef.*2.*p. cap.*5.
§.1. *num.*159. Ugolin. *de poteſtate Epiſcop. p.* 26.
§.9.*num* 4.verſ.*atqui.*Molina Theologus *de juſti-*
*tia, & jure tom.*2.*diſp.*238.*num.*15.*& diſp.*241.*in*
fine, Pichard.*dict.num.*47.Bonacina *tom.*3.*diſp.* 1.
*quæſt.*19.*punct.*3.§.1. *num.*14. Marchinus omnino
videndus *de Sacram.Ordin.tract.*2.*p.*6.*cap.*7.*diffi-*
*cult.*10. Caſtrus Palaus *tom.*4.*tract.*27.*diſp.unica*,
puncto 11.*num.*6.& alii viginti quinque Doctores,
quos refert, & ſequitur Barboſa ſupra *à num.* 64.
13 † contra alios per eum adductos *n.* 70. contra-
riam ſequentes ſententiam; eo quod donata
ob cauſam fiunt Caſtrenſe, vel quaſi Caſtrenſe
filii peculium, quod non imputatur in legitimam;
argum. textus *in l. cod. familiæ erciſcundæ l.*5.*tit.*15.
*p.*6.*l.*3.*tit.*4.*p.*5. ut pluribus exemplis exornat Ma-
tienzus *in l.* 3.*tit.*8.*lib.*5.*recop.gloſſ.*2. *à n.*3. *&* 11.
ſed bona collata ad Ordines, fiunt quaſi caſtrenſia;
ſiquidem gaudent privilegiis Eccleſiaſticorum, ut
multis relatis tradit Azevedus *in l.* 10.*tit.*6. *lib.*5.
14 *recopilat.num.*30.ergo. † Deinde quia bona præ-
dicta ſunt filio conceſſa pro alimentis neceſſariis;
hæc enim non conferuntur, ut dicit Pichardus ſu-
pra *art.*3.*num.*56.quia pater non ſolùm poſt mor-
tem tenetur filiis legitimam relinquere, verum eis
vivus alimenta præſtare juxta qualitatem perſo-
15 næ, ut paſſim Doctores obſervant. † Deinde
quia expenſæ factæ pro doctorando filio non
veniunt in legitimam, ut docent Rebuffus *de*
privileg.ſcholar.privilegio 55.*num.*3. Valaſcua *de*
*part.cap.*13.*num.*175.Perez *in l.*8.*tit.*2.*lib.*1. *ordi-*
*num.& lib.*5.*tit.*7.*pag.*208. nec venire quæ con-
ceduntur pro ingredienda militia, reſolvunt idem
Valaſcus *dict.cap.*13.*num.*60.*&* 61. & plures re-
lati à Flores de Mena ad Gamam *deciſ.* 140. *in*
*princ.*Gratianus *regula* 195.Stephanus Gratianus
*diſcept.forenſ.*1.*p.cap.*159.*à num.*31.*& cap.* 297. *à*
*num.*8. Riccius *in praxi Eccleſiaſt.deciſ.*86.*num.* 4.
*& deciſ.*594. alii plures relati à Narbona ſupra à
16 *num.*11. † Qui etiam probat, quia donatio ſim-
plex in legitimam non imputatur *ex l. ſi quando*
35. §.*fin.* ibi: *Vel inter vivos, donatio in quartam*
ei computatur, juncta gloſſa verb. *comput. cod. de*
inofficioſo teſtam. l. illud 20. *in fine*; & ibi etiam
gloſſa *impoſuerit*, & *in auth. ex teſtamento*, verbo
datorum cod. de collation. quia quod pater filio do-
nat, eum vult præcipuum ſibi habere; quod ſi in
legitimam imputaretur, donatio, deinde non
eſſet, ſed donatio filio facta pro ordinibus ſimplex
eſt; ita ut ob cauſam dici, debeat cum ob neceſſita-
tem fiat; quia ea, quæ dicitur ob cauſam præ ſe fert
cauſam neceſſariam, qualis non invenitur in dato
ad ordines à patre filio; ſed convincitur Bar-
boſa à ſe ipſo ex dictis infra *in verſ. notabis ſe-*
cundo.

Ego autem pro prima ſententia ſum etſi fateat 17
probabilem eſſe hanc ſecundam: nam revera nul-
lus negare poteſt quod datum ad ordines filio, da-
tur ob cauſam utilem ipſi filio, quare mirum eſt,
ut teneatur in legitimam conferre; tum quia etſi
de illis bonis, dum vivit, nequeat diſponere ven-
dendo, aut alienando proprietatem, utitur tamen
ſecurius de fructibus in perpetuum. Ad argu-
menta contrariæ ſententiæ reſpondent Caſtrus
Palaus, & Marchinus *ſupra* tenet etiam noſtram
ſententiam ut probabiliorem Diana *dicta reſ.* 44.
Et quia utraque habet acerrimos authores, & pro
negativa proxima relata adſint Joannes Faber, &
ſequaces, & Angelus *de meliorat. lib.* 9. *gloſſa* 4.
num. 16. quorum etiam fundamentis reſpondent
Gutierrez *dicto cap.* 56. & Avendannus *dicto reſp.*
17. exiſtimo ſic cum Pichardo *dict. num.*47. *in fine*,
in amicitiam poſſe reduci, ut ſaltem quamvis do-
natio hæc in legitimam non imputetur, ut voluit
etiam Garcia *in ſumma mor.tract.*1.*dif.* 1. *dubio* 5.
puncto 539. † computetur tamen in tertium, & 18
quintum, ad quæ omnes donationes à parentibus
factæ, veniunt redigendæ *ex l.*26.*Tauri*, *& l.* 10.
*tit.*6.*lib.*5.*recop.* ut conciliat Velaſquez de Aven-
dann. *in dicta l.*29.*Tauri gloſſa* 3.*num.*8. † Et quod 19
militia, ſive ejus æſtimatio a patre filio empta in
legitimam imputetur, probat Pichardus ex multis
juribus *dict. art.*3.*à num.*48. omnino videndus, ubi
à n. 49. idem dicit *de officio Tabellionatus filio*
empto. alia videbis tradita à Barboſa *de jure Ec-*
*cleſ.p.*2.*cap.* 33. *à num.* 151.

Ad quintam quæſtionis partem, num patrimo- 20
nium datum pro ordinando aliquo in ſacris,
gaudeat privilegio bonorum Eccleſiaſticorum; &
quod illo privilegio potiatur; ita ut non poſſit à
Principe collectari, docent Menochius *de recup.*
*rem.*15.*num.*21. Marc. Anton. *variar.reſolut.lib.*1.
*reſol.*88. Stephan. Gratianus *diſcept.forenſ.cap.*159.
*num.*2. Marina *de juriſd.p.*4.*caſu* 11.*num.*45. San-
chez *in opuſculo mor.lib.*7.*cap.*1.*dub.* 36. *in princ.*
Lotterius *de re beneficiar.lib.*1.*quæſt.*2.*num.*27.*&*
36. ſaltem interim quo non extinguitur titulus per
adeptionem beneficii Eccleſiaſtici, Spino *de te-*
ſtam.gloſſa 18.*num.*72. Azevedus *in l.*1.*n.*9. *tit.* 4.
*lib.*1. *novæ recopil.* Zevallos *in practicis q.*527.*n.*4.
quos refert, & ſequitur Zenedus *pract.q.*1. *q.* 11.
*num.*6. Ciarlin. *controverſ.forenſ.cap.*22. *num.*48.
optimè Marcellus Vulpejus *in ſua praxi judic.Ec-*
*cleſ.cap.*17.*num.*24. Barboſa *in paſtor.p.*2.*dict.c.*19.
*num.*91. † ubi addit ut Regia Camera ſummariæ 21
Neapol. obſervet, quod de donatione facta cle-
rico, ut poſſit aſcendere ad ordines ſacros, dona-
tarius ſit immunis à gabella à die promotionis, &
non à die factæ donationis: verum *num.*92. addit
quoad decimam Parochialem certum eſſe, ut
ſolvat clericus de patrimonio ſic aſſignato ex gloſ-
ſa fin. verſ. *Credo quod propter clericatum*, *in dict.*
cap. ſuis de præb. ubi Abbas *num.*6. Lotter. *de re be-*
*nefic.lib.*1.*quæſt.*2.*num.*26. Azor. *inſtit.moral. p.*2.
*lib.*3.*cap.*4. Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ.*605.
in 1.*editione*, *alias reſ.*529. *in* 2. *edit.noviſſimè*, de
utroque caſu Ægidius Trullench. *de Sacram.lib.*6.
quæſt. unica dubio 12. *num.*10. quæ omnia confir-
mari poſſunt ex his, quæ latè adduxi *ſub cap.*5. *de*
foro comp. ubi leges applicando quæ etiam adduxi
in cap. 1. *eodem*, videbis aliqua *ſupra in cap.* 10.
de conſtit. ſub q. 9.

Pro complemento notabis primò quod Epiſ- 22
copi antequam prædictum patrimonium admit-
tant in titulum pro ordinandis, debent propo-

nere publica edicta, ut qui jus aliquod in dicta bona habeat, intra certum tempus compareat, ut doceat de jure ſuo, quo tempore elapſo, omni jure in dicta bona ſe eſſe ſpoliatum noverit, atque hac ratione Epiſcopi non modo ordinandis ſed ſibi ipſi conſulunt; quia ab onere alimentorum eximuntur, ut poſt alios, notat Quaranta *in ſumma Bullarii*, verb. *Ordo*, verſ. *quod intellige, in fine*, Barboſa *dicta allegat.* 19. *ſub num.* 87. verſ. *unde.*

23 Qui docet cum Navarro *conſ.*14. *&* 46. *hoc tit.* & Sanchez *de matrim. lib.*6.*diſp.*32.*num.*7.*&* 8. & Molfeſio *in ſumm.tract.*2.*cap.*15.*n.*5. poſt prædictam diligentiam, Creditores hujuſmodi patrimonium illud evincere non poſſe; ſic ut talis revocatio irrita ſit, & Epiſcopi ad nihil teneantur.

24 Notabis ſecundò quod donatio cauſa patrimonii facta pro Clerico in ſacris ordinando, non debeat inſinuari, ſicut nec donatio dotis cauſa ma-
25 trimonii carnalis. † Nec teneri donatorem de evictione, niſi ad eam ſe expreſsè obligaverit, ut docent Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 8. *cap.*4.*num.*4.verſ. *verum.* Ægidius Trullench. *de Sacram.lib.*6.*dicta quæſt.unica,dubio* 12. *num.*11. Barboſa cum multis *in paſtor. dict.* 2.*p. alleg.* 20.
26 *num.*14. † qui *num.*17.addit bonam cauſam fovere qui diceret talem donatorem teneri de evictione, etiam ſi expreſsè ad eam non ſe obligaverit; quia talis donatio non eſt ſimpliciter, & propriè donatio, ſed quædam ſpiritualis merces, & præmium pro ſervitiis Eccleſiæ exhibendis, & conſequenter non purè, & liberaliter facta, ſed ob cauſam piam, & quaſi conditionaliter; ob idque non egere inſinuatione videbis eundem Trullench. *in opere moral.lib.*7.*cap.*17.*dubio* 14. *num.* 4.

27 Notabis tertiò dicta in hac quæſtione, & præcedenti, *de titulo neceſſario ad ordines*, juxta Trid. *in dict.cap.*2.*ſeſſ.* 21. intelligi tantùm de Clericis
28 ſæcularibus ordinandis. † Non ſic de Religioſis profeſſis; quia in iſtis ſufficit pro titulo ipſa profeſſio, docent Henriquez *lib.*10.*ſum.cap.*10.*n.* 3. & Doctores communiter, uti praxis etiam comprobat, & ut colligitur *ex dicto cap.* 2. *Trid.* dum agens de titulo; loquitur tantum de ſæcularibus Clericis, & Pius V. *in quadam conſtit.anni* 1568. *quæ in ordine eſt ſeptuageſima quinta.*

29 Et de Patribus Societatis JESU eſt conſtitutio Gregor.XIII.quæ incipit *aſcendente Domino* anno 1588. ubi declarat poſſe de licentia ſui Generalis poſt tria vota facta poſt biennium Tyrocinii abſque alio titulo ordines recipere cum multis Barboſa videndus *dicta allegat.*19. *à num.* 4. *ad* 7. Villalobos *in ſummap.*1.*tract.*11.*diſ.*15.*num.*12. Henriquez *lib.* 10. *cap.* 17. *num.* 3. Suarez *tom.* 5. *diſp.*31.*ſect.*1.*num.* 38. Ægidius Trullench. *dicta quæſt.unica lib.* 6. *de Sacram. dub.* 11.*n.* 1.

QUÆSTIO IX.

An Epiſcopus in aliena Diœceſi poſſit ſine licentia conferre ſuis ſubditis primam Tonſuram. Et an Epiſcopus invitatus ad ordinandum in aliena Diœceſi, poſſit ibi ordinare, non ſolum ſuos ſubditos, ſed etiam alienos, litteras dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum reportantes. Et an dans primam Tonſuram ſine licentia proprii Epiſcopi peccet mortaliter. Et an ſit nulla collatio primæ Tonſuræ ab alieno Epiſcopo, ſine licentia proprii Epiſcopi, non ſubditos ordinante, hoc eſt ſine litteris dimiſſoriis, vulgò reverendas.

SUMMARIUM.

1 *Prima Tonſura nequit ab Epiſcopo propriò dari ſuis ſubditis ſine licentia Epiſcopi Diœceſis*, n.3. & 6.

2 *Prima Tonſura ſolet concedi ſine exercitio Pontificalium.*

3 *Prima Tonſura ordinatis, confertur Clericalis ordo; ſic ut eos percutiens ſit excommunicatus.*

4 *Tonſura generaliter venit ſub verbo* ordo, ordines, & ordinare.

5 *Laici ſunt beneficii incapaces, eum ordinem non habent, ſecus ſi tonſurati ſint.*

7 *Epiſcopus in aliena Diœceſi non exercet Pontificalia, abſque proprii Epiſcopi licentia.*

8 *Ordinare nequit Epiſcopus non ſibi ſubjectos in alterius Diœceſi ſine licentia proprii Epiſcopi: quid in praxi*, n. 9. & 10.

10 *Ordinare queit Epiſcopus invitatus in aliena Diœceſi ſubditos alienos, tam ſibi quam Epiſcopo, ubi ordines fiunt, ſolum cum dimiſſoriis proprii Epiſcopi ſubditorum.*

11 Cap. 5. Trid. ſeſſ. 6.

13 *Tonſura ab alieno Epiſcopo collata ſine proprii licentia, eſt nulla, quoad exercitium; difficulter tamen iterabitur, ſi ſemel data*, n. 14.

15 *Dimiſſoriarum, id eſt reverendarum ad ordines, eſt uſus antiquiſſimus, de quarum formula antiqua refertur*, n.16.*&* *qualiter ſoleant concedi*, n. 22.

17 *Dimiſſorias concedit is, qui ordinare valet: quid de exemptis*, n. 18. *ſed non Vicarius Epiſcopi*, n. 19. *Capitulum ſede vacante non niſi elapſo anno à morte Epiſcopi*, n. 20. *fallit*, n. 21.

21 *Dimiſſoriæ, ſeu litteræ teſtimoniales Religioſis num concedantur.*

AD primam quæſtionis partem reſpondent multi, ut poſſit primam Tonſuram Epiſcopus conferre ſuis ſubditis in aliena Diœceſi ſine proprii Epiſcopi licentia; quia Concilium Trid. *cap.*5. *ſeſſ.*6. *de Epiſcopo conferente ordines*, non videtur prohibere; ſed prima Tonſura non eſt ordo, ſed initium ad ordines, ut ſub Rubrica pro opinione Theologorum adduxi; ergo: ſic defendunt 1

fendunt plures, quos citat Bonacina *de Sacram: diſp:3.quæſt,unica punčto* 2.*n*.13. Azor. *inſtit.mor. p.2.lib.3.cap.*48.*q*.5. Fornat. *de Sacr.Ordin. c.* 5.
§.4. *notab*.4. Molſeſius *in ſumma tom*. 1. *tract.*2.*c.*
2.Mauticius Alzedo *in praxi Epiſc. part*. 2.*cap*. 5.
2 *num*. 18. † Etenim prima Tonſura ſolet concedi
ſine exercitio Pontificalium, ut ſentiunt Barbatia
*in cap.novit.num.*18. *de officio deleg.* Rebuffus *in
tract.nominat.quæſt*.14. *num*.29. *&* 65. *& in praxi
beneficiali, Rub. de Eccleſiaſticis*, & à quibus, &
quomodo ordinetur, Toletus *in ſumma lib*. 1.
cap.49.*num*.4.*alias* 48. *num*.6. Diana *morali reſol.
p*.4.*tract*.4.*miſcellan.reſ*.193.Henriquez *in ſumma
lib*.3.*cap*.6.§.6.Villalobos *in ſumma tom*.1.*tract*.8.
dif.7.*num*.172.& ob hoc non eſſe ſuſpenſum Epiſcopum
conferentem, reſolvunt prædicti, & alii
Doctores.

3 Verùm quia jam ſupra dixi ſub Rubrica *cum
ſchola Canoniſtarum*, quòd prima Tonſura eſt ordo
diſtinctus à cæteris minoribus, vel ut ibi dixi
& probant Doctores per textum, ibi: *In cap.
cum contingat de ætate, & qualitate ordinan.* dicens
per primam Tonſuram, juxta ordinem Eccleſiæ
datum à talibus Clericalem ordinem conferre;
deinde quia qui manus violentas injicit in
Clericum tonſuratum, incurrit ſimiliter ſententiam
excommunicationis, ac percutiens cæteros
Clericos, ut probat textus *in cap. non dubium de
ſent. excommunic. cap. ſi quis ſuadente* 27. *quæſt*.4.
gloſſa fin. in dict.cap.cum contingat.Covarruu.Belluga,
Gonzalez, & plures alii, quos ſequitur Torreblanca
de Megia *lib*.4. *cap*.6. *de los Clerigos de*
4 *corona*. *num*. 50. † Præterea quia *ſub verbo ordo*,
generaliter ſeu *ordines*, & *ordinare*, venit Tonſura,
tam in jure, quàm in Concilio Trid. ut *in
cap*.1.*ſeſſ*.21. *de reformat.& cap*.37.*& cap*.8.*ſeſſ*.23.
5 verſ. *unuſquiſque autem*. † Deinde quia laici ſunt
beneficiorum incapaces, nec gaudent privilegio
fori Eccleſiaſtici, cum ordinem non habeant, *cap.
ex litteris de tranſact. cap*. 2. *de inſtitut*. ſed ſic
eſt quod Tonſurati prima Tonſura, poſſunt habere
beneficia; Torreblanca *in cap*. 6. *numero* 56.

6 Ergo dici debet ut quemadmodum nequit
Epiſcopus ſubditos ſuos in aliena Diœceſi in ſacris,
aut aliis minoribus ordinare ſine licentia proprii
Epiſcopi, ſic nec primam conferre Tonſuram
per Doctrinam longè traditam à Barboſa *p*. 2. *in
paſtorali allegat*. 2. *à num*. 16. etſi ex dictis ibi,
num. 18. coincidendo in Theologorum ſententiam,
contrarium dici poſſit, in terminis ipſe, ibi:
allegat. 6. *num*. 15. Campan. *in diverſ. Juris Can.
Rub*. 6. *cap*. 1. *num*.2.Petrus Barboſa *in l*. 1. *art*.3.
num.218.*ff. de judic*.Narbona *in l*.20.*gloſſa* 2.*n*.135
tit.1 *lib*. 4. *recopil*. Salzedo ad Bernard. Diaz. *in
praxi cap*.26. Navar.*conſ*.29.*num*.1. *hoc tit*.Garcia
de benef.*p*.1.*cap*. 5.*num*. 142. A Cunna *in cap. illud
num*.2.*diſt*.71. Sanchez *in opuſculo mor.tom*.2.
7 *lib*.7.*cap*.1. *dubio* 5.*num*.1. † Julius Cæſar Madius
de ſacris ordinibus cap.2. *num*.4. qui teſtatur de
ſtylo, & conſuetudine, probantea etiam ex Trid.
in dict.cap.5.*ſeſſ*.6. quatenus prohibet Epiſcopis
in aliena Diœceſi Pontificalia exercere abſque
proprii Epiſcopi licentia, & cum multis ad caſum
noſtrum Barboſa *in dicto cap*. 5. *Trid. numero* 9.

8 Ad ſecundam quæſtionis partem video Barboſam
negativam docere ſententiam *in dict. c*. 5:
Trid. ſeſſ.5. *num*.4.quatenus dicit quod Epiſcopus
in alterius Diœceſi de licentia Ordinarii loci, non
poſſit ordinare perſonas, quæ non ſunt illi ſubjectæ
Ordinatio, niſi habeat dimiſſorias generales à
ſuis Ordinariis, ſic referens deciſum cum Armendar.
in addit.ad leg.Regias Navarræ lib. 1. *tit*. 18.
l.7.*de Epiſcopis à n*.68.iterum cum aliis docet Barboſa
dict. alleg. 4. *num*. 64. ex Trid. *ſeſſ*. 6. *de reform.
dict. cap*. 5. † Et ibi, *n*. 6. notat cum aliis; 9
quod Epiſcopus in alterius Diœceſi de licentia Ordinarii,
poteſt tam ſubditos proprios, quàm Epiſcopi
licentiam concedentis ordinare, & refert deciſum
Aldan, *infra* citatus à ſancta Congreg. Epiſcopor.
ſub die 18. *Aprilis* 1599.

Mihi tamen in praxi arridet opinio aliorum, ut 10
quando Epiſcopus eſt invitatus ab alio Epiſcopo
ad ordines celebrandos generales in ſua Diœceſi,
poſſit tunc ordinare ibi clericos ſibi ſubditos, &
etiam aliarum Diœceſium, ſi litteras dimiſſorias
habeant; ita ut non prærequiratur alia licentia illius
Epiſcopi, in cujus Diœceſi celebrat ordines,
cum ſufficiat illa generalis, quam habet: ſic Venetus
in examin. Epiſc. lib. 1. *cap*. 12. *num*. 52.
Navarrus Toletus, Fornar. quos citat Mauritius
Alzed. *in praxi Epiſc. p*.2.*c*.5. *num*. 30. † reſpon- 11
dens ad Tridentini locum, aſſerens, quod loquitur
de Epiſcopo ordinante in aliena Diœceſi, ratione
privilegii ſibi dati à Papa ad conferendos
ordines: nam tunc ſine licentia Ordinarii, & niſi
Clericos illi ordinario ſubjectos ordinare non
poſſit, ſecus in caſu noſtro refert Diana *dicta* 4.*p.
tract*.4.*miſcel.reſ*.144. & Barboſa dicit *dicto c*. 5.
Trid. num.7. quod facultatem habens à Papa promovendi
à quocunque, non poſſit promoveri
ab Epiſcopo in aliena Diœceſi, ſine licentia
Epiſcopi illius Diœceſis, per textum Trid. *in cap*.
11. *ſeſſ*. 7. ibi: *Vel ab eo, quod pro eo*: ſic cum
Aldano *in compendio Canonic. reſol. libro* 1. *tit*.8.
numero 5.

Ad tertiam quæſtionis partem, an dans primam 12
Tonſuram ſine licentia proprii Epiſcopi, peccet
mortaliter, dico *infra* cum ago de alia, *num ſit
ſuſpenſus*. *ſub quæſt*. 11.

Ad quartam, an Tonſuræ collatio ſit nulla, 13
data ab alieno Epiſcopo ſine licentia proprii, &
quod nulla ſit teſtantur deciſum Guido bonus *in
deciſ*. 99. *in manuſcript*. Caputaq. *in deciſ*.126.*p*.1.
ex eo quod ſit ordinatus, non recipit ordinis executionem,
ſed eſt ſuſpenſus, ſaltem quoad ſe,
donec Epiſcopus proprius ratificet, Sayrus *in deciſ*.12.
hoc tit. Rota *diverſ.in deciſ*.731.*p*.1.& iterum
tenuit Rota *in una Neapolit. Canonic*. 20.
Maij 1586. coram Seraphino, in qua fuit reſolutum
non conſtare de Clericatu legitimo, quando
collatum fuit à non ſuo Epiſcopo ſine licentia
proprii Epiſcopi, de qua nulla ſit mentio in ſcriptura
ejus, & privatim; non autem publicè in aliena
Diœceſi, & talem promotum non ritè in ſui
præjudicium eſſe clericum ſed ordinis carere executione;
Caputaq. *in citat. deciſ*. 126. & quando
conſtat de malo initio, nihilque referre, ut incedat
in habitu clericali. Capel. Toloſana *in dec*.16.
& hodie ex ſacro Concilio Trid. eſt ſuſpenſus vera
ſuſpenſione, ut patet *ſeſſ*.23. *cap*.8. etiam quoad
alios infra dico. † Sed etſi quoad prædictos ſit 14
nulla, tamen ut iterum detur prima Tonſura,
aut repetatur, non videtur de facili aſſerendum.

Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit non 15
ſubditos ordinare, videtur jam ex dictis in verſ.
ad primam quæſtionis partem, & in verſ. *ad ſecundam*
præbitum reſponſum, certum eſt non poſſe

ex

ex taxtu noſtro, niſi in caſibus infra relatis, q.10.
varſ. *ad quintam* ſub verſ. *relatam.* Unda nunc lo-
cus iſta expoſtebat agi de litteris dimiſſoriis, vulgò
reverendæ, quas concedunt Epiſcopi, ut ſubditi
ſui ab aliano Epiſcopo licitè quaant ordinari, da
quibus agunt Doctoras *in cap. Epiſcopum* 9. *q.* 1.
& cap. 1. juncto *cap. cum nullus hoc tit. lib. 6. in c.* 10.
Trid. ſeſſ. 23. *in cap.* 7. *de reformat. reſ.* 10. quorum
uſus antiquiſſimus eſt, cum tempora D. Auguſti-
ni extitarint & tempora Concilii Niceni *in cap.* 2.
16 *diſt.* 73. † De quarum formula antiqua dicitur,
tota diſt. 73. quam refart Barboſa *in paſtorali ſub
num. allegat.* 7. *p.* 2. eaſque concedare poſſunt
cuncti Epiſeopi, quos attanta juriſdictiona, pri-
vilagio, vale onſuatudina, ad ordinas valant aſſu-
17 mere, ax gloſſa fin. *in dict. cap. cum nullus*, † nam is
dimiſſorias concedit, qui ordinara valat, *cap.* 1.
diſt. 62. niſi fuerit axcommunicatus, vel ſuſpenſus
declaratus, inferioras verò Prælati aas non con-
cedunt, niſi à ſede Apoſtoliea ſpecialitar eis ſuiſ-
18 ſet conceſſum *dict. cap. cum nullus* §. *inferiores.* †
Et quamvis axamptis olim licerat aas dare *ex dicto
cap. hodie*, ax Trid. *dict. cap.* 10. *ſeſſ.* 23. non licet
quod qualitar accipiatur, declarat *ibi* Barboſa &
19 *in dicta allegatione* 7. *à num.* 7. † ubi *num.* 9. ait
quod Vicarius Epiſcopi eas non eoncedit, niſi
Epiſeopi licentia ſpeciali, *dicto cap. cum nullus*
20 verſ. *officialis.* † Et licèt antiquitùs Capitulo ſade
vacanta libera eſſet ſacultas, *dict. cap. cum nullus*
ex Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *cap.* 10. reſtricta aſt, ut non
21 niſi elapſo anno. † Niſi rationa beneficii coarcta-
ti, id eſt curati reſidentiam, præciſamve poſtu-
lantis, vel ſi ordinandus habet à Pontifice faculta-
tem, ut nondum elapſo anno eas ſibi concadat;
coneadit verò abſoluiè litteras teſtimoniales, quæ
non ſunt *reverendæ*; & regularas ſuperiores con-
22 eedunt ſubditis. † Solant concedi jam asaminato,
quod melius eſt, vel ad axaminandum, quæ va-
lent etiam, ſi aas dans moriatur, atiam datæ à
Capitulo; non enim expirant per ingreſſum Epiſ-
copi moderni, & Barboſa *à num.* 34. reſpondet
concartationi ſibi ſactæ anno 1649. Romæ 9. Fe-
bruarii.

QUÆSTIO X.

An Laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo, gaudeat fori privilegio. Et an poſſit in alia Diæceſi celebrare Pontificalia, vel confirmare aliquem afferentem litteras dimiſſorias ſui Epiſcopi, ut ordinetur. Et an quis valeat in locum exemptum, & perſonas exercere juriſdictionem. Et an peccet Epiſcopus ſi confirmet in ſua Diæceſi ſubditos alterius Epiſcopi. Et an Prælatus alienus poſſit abſolvere alterius ſubditum à caſibus reſervatis?

SUMMARIUM.

1 *Laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo, gaudet fori privilegio, etiam ſi foret ſine litteris proprii; eo quod in ordinatione imprimitur character,* num. 2. *Expenditur,* à num. 3. *ubi de contraria ſententia.*

3 Cap. 10. *Trid.* ſaſſ. 7. *&* *num.* 7.
4 *Epiſcopus alienus, qui ordinat ſine dimiſſoriis, eſt in culpa.*
5 Cap. 10. *Trid.* ſeſſ. 23. cap. eos, cap. nullus, de tampor. ordin. lib. 6. *& num. ſeqq.*
8 *Pontificalia inſignia, & ornamenta Epiſcopi ſunt, Mitra, Baculum, Annulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chiroteca, & Crux paſtoralis.*
9 *Pontificalia exercere quæ juriſdictionis non ſunt queit Epiſcopus in aliena Diæceſi ſine illius Epiſcopi licentia, veluti ſacrificare, ſed non ordinare, aut conſecrare,* num. 10. 11. & 12: *alii abſolutè negant* à n. 12. n. 20.
10 *Trid.* cap. 5. ſaſſ. 6. da reform. *& à n.* 12.
11 *Locus exemptus, & locus extra Diæceſim, indicatur à pari.*
12 *Pontificalia verè dicitur exercere, qui utitur Baculo.*
13 *Baculus paſtoralis eſt non ſolum ornamentum, ſed etiam ſignum ſuperioritatis, & juriſdictionis,* n. 18.
14 *Baculus curvatus in Epiſcopis ſignificat limitatam juriſdictionem.*
15 *Baculo quare Pontifex non utitur, & cui primo Baculum dedit, & ad quid.*
16 *Baculus miſſus fuit à Petro Euchario primo Trebanorum Epiſcopo, quem deſtinavit ad prædicandum cum Valerio, & Materno Genti Gentilæ, quo Baculo tantum utitur Pontifex, ſi ibi intrat,* n. 17.
19 *Baculi ſui uſum non concedit Epiſcopo alienæ Diæceſis in propria.*
20 *Mitra Epiſcopus non utitur in locis exemptis, niſi invitatus.*
21 *Baculo utitur Epiſcopus in loco exempto intra ſuam Diæceſim.*
22 *Pontificalia, in quo loco exempto exercere poſſit Epiſcopus.*
25 *Confirmationis Sacramentum, non miniſtrat Epiſcopus in aliena Diæceſi.*
26 *Confirmare queit Epiſcopus ſubditum alterius, qui affert dimiſſorias ad ordines.*
27 *Confirmans Epiſcopus ſubditum alienum in propria Diæceſi, non incurrit pœnam.*
28 *Epiſcopus etſi in Diæceſi aliena non exerceat juriſdictionem, limitatur remiſſivè in octo caſibus.*
29 *Confirmans Epiſcopum ſubditum alienum ſine dimiſſoriis, aut licentia proprii Epiſcopi peccat, & ſatisfit contrariæ opinioni,* n. 30. & 31.
33 *Confirmans Epiſcopus extra Eccleſiam non peccat.*
34 *Ordinare queit vicinior alienus Epiſcopus ſubditos alterius Epiſcopi ſuſpenſi.*
36 *Monachus ordinari poteſt ab Epiſcopo ipſius Diæceſis, etſi exemptus ſit.*
37 *Ordinari queit Clericus litteris dimiſſoriis Legati de Latere.*

AD primam quæſtionis partem, vidatur ne- 1
gativè raſpondendum ax Tridentini varbis
ſeſſ. 7. *c.* 10. ibi, *Et ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo privilegio clericali, præſertim in criminalibus gaudeant.* Sed in caſu propoſitæ difficultatis, ut Laicus ordinatus ab alie-
no Epiſcopo gaudeat privilegio fori Eccleſiaſtici,
ax eo, † quia Clerico ordinato ab alieno Epiſco- 2
po, etiam abſque littaris dimiſſoriis imprimitur
Character.

Character per textum in c. fin. ubi Archidiaconus, Geminian. & Præpoſit. 9. quæſt. 1. Giud. Pap. deciſ. 449. Gabriel conſ. 191. num. 4. volum. 2. contra Caſſaneum in conſuetudinib. Burgundiæ. Rub. 1. §. 5. in fine, Rebuff. in tract. nomin. in quæſt. 14. num. 42. Salzedum in additionib. ad Bernard. Diaz. cap. 26. & gloſſam in cap. in eos, verbo ordinare, hoc tit. lib. 9. tenent, ac docent Guid. Papæ, & Gabriel ſupra. Martha de juriſd. 4. p. cen. 2. caſu 149. num. 8. & 9. Zevallos in pract. p. 4. quæſt. 897. num. 1291. ergo.

3 Nec obſtat Trid. in dicto cap. 10. quia loquitur de ordinato ab Epiſcopo alieno cum litteris inferiorum Prælatorum, per quem eſt ſublata poteſtas Capituli, & Prælatorum inferiorum, etiam ſi prætenderent legitimam conſuetudinem, ut tradit Stephanus Auſredius in additionibus ad Capellam Toloſanam deciſ. 450. non enim militat eadem ratio in caſu, quo ſine litteris dimiſſoriis, ordines

4 collati fuerint. † Quia ſine his litteris ſolus Epiſcopus eſt in culpa, qui debet ſcrutari quem ordinat vel eligit, juxta textum in cap. qui Epiſcopus diſt. 23. cap. unica de ſcrutinio in ordine faciendo; ſed quando ordinatur mediantibus litteris dimiſſoria Capituli, vel Prælati inferioris Epiſcopo, tunc uterque eſt in culpa; quia etiam ordinatus præſumitur ſcire prohibitionem Concilii; ita ut non debeat ex ſua malitia commodum reportare, ut gaudeat fori privilegio ex textu ibi: & hanc interpretationem docent Martha de juriſdict. p. 4. cent. 2. caſu 149. num. 13. Mandoſ. in regula 24.

5 Cancel. quæſt. 14. num. 12. Gabriel ſuprà. † Et facit textus Trid. in cap. 8. ſeſſ. 23. Eman. Rodriguez tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 18. art. 14. Guttierrez Canonic. cap. 36. num. 24. & ſunt textus in cap. eos nullus hoc tit. lib. 6. quia illæ prohibitiones diriguntur ad Epiſcopum ratione præjudicii alterius Epiſcopi ut intelligit Gabriel dict. conſ. 281. num. 12. & aſſignat rationem diverſitatis Guid. Pap. ſuprà verſ. & poteſt eſſe ratio diverſitatis; putat ergo jura illa ideo procedere in clerico alterius Diœceſis propter præjudicium juriſdictionis Epiſcopi proprii; quæ ratio non militat in laico, qui eſt de juriſdictione temporali, & qui poteſt ſine dimiſſoriis recipere primam Tonſuram ab Epiſcopo non ſuo; ſed ego intelligo verum reſpectu ordinis ſuſcepti, & privilegii fori Eccleſiaſtici, ſecus verò quoad ordinis executionem; quia collatio erit irrita, ut docet Caputaquen. deciſ. 106. lib. 1. Gabriel ſupra in 1. dubio, Martha dicto caſu 149. in fine, & Zevallos ſupra num. 134. commendat menti tenendum; quia ſæpè de facto contingit.

6 Etenim Navarrus conſ. 20. alias 28. in novis hoc tit. Sayrus in floribus deciſ. ſub eadem tit. deciſ. 22. in princ. Heuriquez in ſumma lib. 13. cap. 38. §. 2. litt. C. Quaranta in ſumma Bullarii, verbo ordo, verſ. ſecundo limita, Tolet. in inſtruct. ſacerd. lib. 1. c. 49. verſ. ſecundo. Leſſius de juſtitia lib. 2. cap. 74. ſub n. 94. Thom. Valaſc. tom. 1. allegat. 45. n. 19. & 20. Franciſcus Leo p. 3. cap. 8. num. 47. Marchinus de Sacram. ordinis p. 6. cap. 3. num. 13. † Dum

7 dicunt juxta verba Trid. dict. cap. 10. ordinatos ad minores ordines de licentia Capituli, ſede vacante, intra annum nullo privilegio clericali, præſertim in criminalibus gaudere debere, debent intelligi ſub præfata diſtinctione; & Marchinus dict. n. 13. ſubdit hanc privationem privilegii, clericalis, hodie non incurri, niſi poſt judicis declarationem, juxta conſtitutionem Domini Urbani VIII. Pont. Max. contra malè promotos; & videbis Camp. in diverſ. juris canon. Rub. 9. cap. 2. num. 9. Dianam p. 4. tract. 1. ſub reſol. 26. ubi agens de quæſtione, quam infra ſub c. 10. tracto, quæſt. 3. verſ. ad ſextam dicit hodie ex conſtit. Urbani VIII. die 11. Decemb. 1642. ordinatos ab alieno Epiſcopo, non gaudere privilegio fori, dicens, jam hodie affirmativam, quam tradit Barboſa dict. 1 allegat. 8. num. 18. non admitti,

Ad ſecundam quæſtionis partem, an poſſit 8
Epiſcopus in aliena Diœceſi celebrare Pontificalia, ut reſpondeam præmitto, Pontificalia inſignia, & ornamenta eſſe, Mitram, Baculum Paſtoralem, Annulum, Sandalia Tunicellam, Dalmaticam, Chirothecas, & Crucem Paſtoralem, ut teſtantur Iſidorus Moſconius tract. de magnitudine milit. Eccleſ. p. 1. lib. 1. cap 8. quorum ſingulorum ſignificationes exponit Durandus in rationali Divinarum officiorum lib. 3 cap. 3. & exponit gloſſa in extravaganti ſuſcepti regiminis, de elect. Marcus Alterius de cenſur. diſp. 16. cap. 3. verſ. quæret aliquis. Barboſa de officio Epiſcopi p. 3. allegat. 11. num. 33. & Diana noviſſime p. 12. tract. 1. per plures reſolutiones circa finem, ubi de aliis multis ornamentis Pontificalibus Epiſcopi. Item etiam præmitto aliud eſſe Pontificalia in aliena Diœceſi celebrare, ſeu celebrare in loco exempto.

Video ergo in propoſita difficultate duplicem 9
ſententiam affirmantem, unam ex ea ratione; quia nullus eſt Canon prohibens Epiſcopis hoc facere: ſic docent Covarru lib. 3 variar. c. 20. n. 9. Henriquez lib. 3. c. 6. num. 6. Hoſtienſis penè Gloſſam in Clem. Archiepiſcopo de pœnis verbo etiam celebrare, Tabiena verb. Patriarcha num. 4. Sylveſter eodem verbo, §. tertium, & Barboſa quem referunt Diana p. 3. tract. 6. miſcel reſ. 36. in verſ. & ideo, Layman in theologia moral. lib. 1. tract. 4. c. 5. num. 5. Nec obſtare Trid. in dict. c. 5. ſeſſ. 6. de re- 10
form. quatenus dicit ut nulli Epiſcopo liceat cujuſlibet privilegii prætextu, Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem ordinario tantum ſubjectas; ſi ſecus factum fuerit Epiſcopus ab exercitio Pontificalium; & ſic ordinati ab executione ordinum, ſint ipſo jure ſuſpenſi, quia loquitur de uſu Pontificalium cum aliquo exercitio, ut conſecrare, chriſmare, degradare, & ſimilia, ut intelligunt Tamburinus de jure Abbatum tom. 1. diſp. 25. quæſt. 15. num. 3. Campanil. de diverſ juris canon. Rub. 9. c. 5. num. 1. & 3. Quaranta in ſumma Bullar. verb. Archiepiſcopi authoritate, ſub num. 23. Coninch. de Sacram. diſp. 26. dub. 5. n. 35. Villalobos in ſumm. tom. 1. tract. 18. difficult. 9. num. 5. nam vetitum exercere Trid. in dicta cap. 5. non videtur complecti uſum tantum Pontificalium, ſed etiam exercitium ſuper alios ut plus manifeſtant verba, & in perſonas eidem ordinario ſubjectas, & alia, & ſic ordinati. † Tum etiam quia, ut notant Chochier. 11
de juriſdictione in exemptos p. 2. quæſt. 1. n. 6. Tamburin. dicta diſp. 15. quæſt. 14. num. 2. & alii penès ipſum locus exemptus, & locus extra Diœceſim indicantur à pari; ex quo ſtatuit Tamburin. dict. quæſt. 15. num. 1. Quod Epiſcopi vigore Trid. Concilii dict. ſeſſ. 6. cap. 5. & ſeſſ. 14. cap. 2. non poſſunt exercere Pontificalia in Eccleſiis exemptis ſuarum Diœceſium: & tamen concedit, num. 3. Epiſcopos poſſe in dictis Eccleſiis exemptis uti Pontificalibus inſignibus, & ornamentis, & Divina officia celebrare in Pontificalibus; quia ait Tamburinus ſuprà dicta facere ſine aliquo exercitio,

non

non eſt officia Pontificalia exercere, quæ prohi-
bentur in dictis locia Concilii.
12 Nihilominus pro conttaria ſententia adduco
ea omnia, quæ dixi de Archiepiſcopo volente ut
Pallio ultra ſuam Provinciam, juxta quæ notanter
adduxi ſuprà *de authoritate, & uſu Pallii*. Deinde
quia verè dicitur Pontificalia exercere, qui utitur
Baculo, & aliis ornamentis Paſtoralibus extra
ſuam Diœceſim: & ſic cum conſuetudine ſit Con-
cilii mens declarata, nec videamus in tota noſtra
Hiſpania, ut Epiſcopus unius Diœceſis utatur Mi-
tra, Baculo, aut aliis inſigniis Pontificalibus in
Diœceſi aliena ſine licentia proprii Epiſcopi; ſe-
quitur dicendum non tantùm prohiberi, ut ordi-
net, alioſve actus faciat, ſed nec de facto ſic in-
cedere, ut in terminis dicit Joannes Marius Nova-
rius *in quæſtionibus forenſibus p.* 1. *quæſt.* 85. *num.* 11.
multis comprobans; ita ut nec valeat dicere, ut fa-
ciant hæc propter quandam reverentiam, & de-
centiam debitam Epiſcopo Diœceſano; ob idque
ab eo licentiam petere; quia reſpondetur quod ſi
denegaretur, adhuc poſſent celebrare: tamen hoc
exequi non audent; ergo; quia non poſſunt, nec
enim qui ſacrum facit, dici debet, ut tantum ſa-
crificium faciat officium exercendo Pontificale;
quia cum illud faciat ornamentis, revera officium
exercere dicendus eſt, ut patet ex ſequen-
tibus.
13 Etenim in facto Pontificali, quod peragit, inter-
veniunt ornamenta illa, & inſignia Pontificalia,
Baculus ſcilicet, qui non ſolùm eſt ornamentum,
ſed etiam ſignum ſuperioritatis, & officii, cum
æquiparetur, ut notat Gratianus *diſcept. forenſ.
tom.* 3. *diſp.* 467. *n.* 6. de Vexillo Crucis, quo utitur
Archiepiſcopus docent apertè Tamburinus *de ju-
re Abbat. tom.* 1. *diſp.* 21. *quæſt.* 3. *n.* 8. Venerus *de e-
xamine Epiſcopor. lib.* 4. *cap.* 10. *num.* 22. *&* 23. & alii;
quos ſequitur Diana *p.* 3. *tract.* 6. *miſcel ſub reſ.* 36.
adducens quoſdam verſus gloſſæ *in cap. unico*, §.
fin. verſ. *propter hiſtoriam de ſacra unctione*, quibus
ſatis apparet Baculum eſſe ſignum ſuperioritatis,
& juriſdictionis: deinde quia in cæremonia conſe-
crationis Epiſcopi, conſecrans tradendo Baculum
conſecrando ſic ait: *Accipe Baculum Paſtoralis offi-
cii, ut ſis in corrigendis vitiis piè ſæviens, in tran-
quilitate ſeveritatis, cenſuram non deſerens*, & in
libello, qui ordo Romanus inſcribitur, ſic dicitur,
*Accipe Baculum Paſtoralis officii poteſtatem ligan-
di, atque ſolvendi, ut ſis in corrigendis vitiis perſe-
verans.*
14 Unde quia Baculi curvatio in Epiſcopis limita-
tam, & coarctatam poteſtatem ſignificat; ideò
illo non uti Pontiſ. Max, cum poteſtatem habeat
univerſalem, notant, & docent Germonius *de
ſacror. immunit. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 108. *&* 110. & *de
indultis Cardin.* §. *Epiſcopus à num.* 25. Barboſa
cum pluribus *in dict. cap. unico de ſacra Unctione*
§. *ungitur num.* 15. ubi *num.* 14. tradit hiſtoriam ra-
15 tione, cujus † Pontifex Baculo non utitur ex
Cæſare, Baronio, Durando, & aliis, quos ipſe re-
fert, *de officio Epiſcopi p.* 1. *tit.* 1. *cap.* 3. *num.* 14. quæ
fuit, ut ſequitur; quoniam Beatus Petrus Apoſ-
tolus Martialem diſcipulum ſuum, quam Domi-
nus inter diſcipulos conſtituit, cum dixit, *niſi effi-
ciamini, ſicut parvulus, non intrabitis, &c.* miſit
cum quibuſdam aliis ad prædicandum Germanis,
quia in via ad viginti Diætas defuncto Fronto,
collega ejus rediit ad nunciandum hoc Petro, cui
Petrus dixit: *Accipe hunc Baculum, & tangens il-
lum dic, ſurge in nomini Domini, & prædica*; ille
verò in quadrageſimo die à tempore mortis illius
tetigit eum, & ſurrexit, & prædicavit; & ita Pe-
trus Baculum à ſe removit, & ſubditis reddidit, nec
recuperavit. † Et Innocentius Papa III. ſcripſit 16
in Eccleſiæ ſpeculo, quod Beatus Petrus miſit
Baculum Euchario primo Trebonarum Epiſco-
po, quem una cum Valerio, & materno ad præ-
dicandum Evangelium genti Teutonicæ deſtina-
vit, cui ſucceſſit in Epiſcopatu Maternus, qui per
Baculum Petri de morte fuerat ſuſcitatus, quem
Baculum uſque hodie cum magna devotione Ec-
cleſia Travar. ſervat; † ob idque Papam in illa Ec- 17
cleſia Baculo uti, & non alibi: videbis Durandum
in rationali Divinorum officiorum lib. 3. *cap.* 15.
fratrem Henriquez Monroy *in apologia contra
Archiep. Taletan. p.* 1. *pag.* 34. eundem Baron. *in ad-
ditionibus ad Martyrologium Romanum die* 30.
Junii.
Ex quibus apparet Baculum non ſolùm eſſe 18
ornamentum ſed ſignum juriſdictionis, & ſuperio-
ritatis, ut etiam erat apud Prætores Romanorum,
& apud judices Germanorum, teſte Gratiano *in
deciſ.* 29. *num.* 7. *Reg. Sicil.* Gregorio Toloſano *de
Repub. lib.* 6. *cap.* 20. *num.* 21. † Et quod Epiſcopus 19
utitur Baculo in ſua tantum Diœceſi, vel civitate,
videbis ceremoniale Epiſcoporum *lib.* 1. *cap.* 17.
imo nonnulli, ita mordicùs tenent, ut aſſerant non
poſſe Epiſcopum loci concedere uſum Baculi al-
teri Epiſcopo in ſua Diœceſi exiſtenti, niſi in his,
in quibus verba dicti ceremonialis ex præſcripto
ordine neceſſario requirant Baculum: videbis
Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 9. *capite* 5.
num. 3.
De Mitra Epiſcopus in locis exemptis uti non 20
poteſt, niſi invitatus; docent Riccius *p.* 4. *deciſ.* 27.
num. 7. Barboſa *de poteſt. Epiſcop. p.* 3. *allegat.* 80.
cum aliis Heraſmus Chochier. *de juriſd. part.* 2. *q.* 1.
num. 8. qui facit mentionem de Concilio Trid. *in
locis citatis*; & ſi inquiras rationem, quare Epiſco-
pus in aliena Diœceſi celebrare minimè poſſit cum
Baculo, & Mitra, eſt, quia Baculus, & Mitra ſunt
ſigna juriſdictionis, ut in terminis docet Pariānus
de probat. lib. 2. *cap.* 29. *numera* 56. *&* 64. omnino
videndus, & probatur ex adductis pro hac ſen-
tentia.
Nec obſtat jam dictum nempe, ut poſſit 21
Epiſcopus celebrare in locis exemptis pontifica-
liter; quia eſti verum reputetur, adhuc reſpon-
detur, quod eſt diſpar ratio inter locum exemp-
tum intra propriam Diœceſim, & inter aliam
Diœceſim; ibi enim poteſt Epiſcopus uti Baculo
quod facere minimè poteſt in alienis, ex eo, quia
in locis exemptis conceditur Epiſcopus, propter
reliquiam præcedentis ſubjectionis, cum per
exemptionem talia loca non deſirant eſſe in
provincia; ſic docet Gratianus *diſcept. forenſ. c.*
467. *num.* 29. Fulchus *de viſitatione lib.* 2. *cap.* 8.
num. 6. Gonzalez *in regul. Cancel. gloſſa* 43. *num.*
187. & alii.
Notandum eſt autem, ut non poſſit Epiſcopus 22
Pontificalia exercere in loco exempto, & juriſdic-
tionis, non Epiſcopi, ſed inferioris, vocatus tamen
ab ipſo inferiore ſine licentia Epiſcopi, intra cujus
Diœceſim eſſet locus ille, etiam ſi ille inferior
prætenderet ratione exemptionis vocare Epiſco-
pum, quem maluerit ad adminiſtrandum ſacra-
mentum Confirmationis; dummodo locus ipſius
exemti ſit infra fines Diœceſis alicujus; ita ut non
ſit nullius; quia tunc poſſet: ſic docent Barboſa
in dict. c. 5. *Trid. ſeſſ.* 6. *n.* 11. Armendarus *in addit.*

ad leg. Navarra lib. 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Epiſcopis*
23 *num.* 68. † Et addit Barboſa *num.* 12. cum Al-
dan. *in compendio Canonic. reſolut. tit.* 8. *num.* 9.
lib. 1. ut ſuffraganeus datus Epiſcopo cum facul-
tate exercendi Pontificalia de ejus licentia, non
poſſit illo mortuo illa exercere, ſede vacante,
Capitulo non contradicente, ut deciſum refe-
runt in ſuffraganeo Epiſcopi Vilnen. 22. Februa-
rii 1631. † Et docet idem Aldan. *dict. tit.* 8. *n.* 10.
24 quod Epiſcopus, qui nullum habet Epiſcopatum,
non poteſt Pontificalia exercere in Eccleſia ſua
Juriſdictionali, veluti ſi eſſet præpoſitus, nec
Chriſma conferre, niſi de expreſſa licentia Epiſ-
copi, in cujus Diœceſis fines præpoſitura exiſtit:
alia dicit Barboſa videnda.

Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit Epiſ-
25 copus confirmare aliquem afferentem litteras ſui
Epiſcopi ad ordines ſuſcipiendos. Eſt enim re-
gula quod nullus Epiſcopus poſſit conferre, &
donare confirmationis Sacramentum in alterius
Diœceſi ſuis ſubditis, ſine licentia Epiſcopi, in
cujus Diœceſi reperitur, ut teſtantur Armend.
in dict. lib. 7. *recop. leg. Navar. num.* 68. quem re-
fert, & ſequitur Barboſa *p.* 2. *alleg.* 30. *in paſtora-*
26 *li num.* 15. † Verùm in caſu noſtræ difficultatis
exiſtimo, ut poſſit eum confirmare ex ea ratione;
quia cum poſſit illum ordinare, eo quod affert
litteras dimiſſoriales ſui Ordinarii, & confirmatio
debeat præcedere; ſequitur, ut ſi ordinandus di-
cat non eſſe confirmatum, quod poſſit optimo
jure confirmari ab Epiſcopo ordinatore, cujus
non eſt ſubditus; quia qui concedit finem, con-
cedit, neceſſaria ad talem finem: argum. textus
in l. 2. *ff. de Judic. cap. præterea, de officio deleg.* do-
cet in terminis Zambranus *de caſibus occurrenti-
bus in articulo mortis cap.* 2. *dubio* 2. *num.* 3. Hen-
riquez *lib.* 2. *in ſumm. cap.* 6. *num.* 9. Layman *lib.* 5.
Theolog. moral. tract. 3. *cap.* 6. *num.* 2. Fagundez *in
præcepta decalog. præcepto* 5. *lib.* 3. *cap*.... *num.* 5.
27 † Et addunt Genuenſis *in manuali Prælator. cap.*
54. *num.* 7. & alii, quos citat Barboſa *de officio
Epiſcopi, dict. p.* 2. *alleg.* 30. *num.* 12. Epiſcopum
confirmantem in ſua Diœceſi ſubditum alterius,
non incurrere cenſuram, aut culpam, cum præ-
ſumendum ſit hoc fore gratum proprio Epiſcopo,
& docet Diana *p.* 3. *tract.* 4. *reſ.* 24. contra Batho-
lum ab Angelis *in examine Confeſſor.* & contra
alios, quos citat, & ſequitur Bonacina *de Sacr.
diſp.* 3. *q. unica puncto* 1. *num.* 11.

Ad quartam quæſtionis partem, an quis va-
28 leat in locum exemptum, & perſonas, exercere
juriſdictionem; quia de hac difficultate ut gene-
raliter ad materiam juriſdictionis ordinariorum in
exemptos aptius agitur *ſub tit. de officio Ordinarii*;
ideò recurres ad ibi dicta, & nonnulla dixi *ſub
tit. de judiciis, & foro compet.* agunt ex propoſito
Doctores per textum *in cap.* 2. *de conſtit.* ubi etſi
generaliter probetur, ut quis nunquam in locum
exemptum, & in perſonas poſſit juriſdictionem
exercere, queat tamen in caſibus octo, quos
congerit Riccius *collect.* 591. ad textum *in dict.
cap.* 2. *de conſtit. lib.* 6. & quod Epiſcopus, &
Vicarius extra territorium habeant facultatem
faciendi actus voluntariæ juriſdictionis, dixi latè
alibi, & probat cum multis Barboſa *in dict. cap.*
5. *Trid. num.* 20.

Ad quintam quæſtionis partem, an peccet
29 Epiſcopus ſi confirmet in ſua Diœceſi ſubditos
alterius Epiſcopi, ſi eſſet cum dimiſſoriis proprii
Epiſcopi, dixi quod non, *ſub. verſ. ad tertiam*;
ſed ſi fiat ſine licentia proprii Epiſcopi, exiſtimo
peccare; eo quod uſurpat juriſdictionem alie-
nam, nec ex ulla parte poteſt conſtare de volun-
tate proprii Epiſcopi, ſicut in caſu, de quo *in
dict. verſ. ad tertiam*: ita docent Petrus Ledeſma,
Vivaldus, & Bartholomæus ab Angelis, quos ſe-
quitur Bonacina *de Sacram. diſp.* 3. *puncto* 2, *n.* 10.
† Nec obſtant Ochogavia *de Sacramentis tract.* 30
unico de confirmat. quæſt. 111. *num.* 1. Cajetanus,
Paludanus, quos ipſe citat Tanner. *in* 3. *p. D.
Thomæ diſp.* 4. *quæſt.* 4. *dub.* 3. *num.* 36. Præpoſit. *in
3. p. D. Thomæ quæſt.* 72. *art.* 8. *dubio* 2. *num.* 39. Sa.
verbo Confirmatio, num. 2. Henriquez *lib.* 3. *cap.* 6.
num. 6. Layman *in Theologia morali lib.* 5. *tract.* 3.
cap. 5. *num.* 2. docentes non peccare, dum Epiſ-
copus ſuos confirmans ſubditos, poſſit confirma-
re ſubditos alienos ſibi concurrentes; quia præ-
ſumendum eſt id gratum futurum alieno Epiſco-
po. Deinde quia cum actus confirmandi non pe-
tat ad valorem neceſſario juriſdictiones facile eſt,
ut præſumatur ratihabitio alieni Epiſcopi, cum
qua praxi, † etſi videam indeliberatè Epiſco- 31
pos multos tranſire, non interrogantes, cujas
ſint confirmandi, verùm ſi advertentes facerent
ex tantum hac præſumptiva voluntate proprii
Epiſcopi, exiſtimo ſcrupulo non carere, juxta
quæ dico ſub *quæſt. ſequenti*, dum ago ibi an ef-
fugiat ſuſpenſionem ordinans alienum ſubditum
ſub ſpe ratihabitionis proprii Epiſcopi, *in verſ.
ad tertiam.*

Notabis verò, cum eodem Bonacina *ſuprà*, 32
num. 14. ut non peccet mortaliter Epiſcopus, qui
Sacramentum Confirmationis adminiſtrat extra
Eccleſiam; quia conſuetudo confirmandi in Ec-
cleſia, non eſt recepta cum tanto onere, ut reum
mortalis culpæ conſtituat Epiſcopum alio in loco
confirmantem, ſequuntur Præpoſitus *dicta q.* 72.
art. 12, *num.* 44. ſic dicens, Sacramentum Confir-
mationis poteſt conferri poſt prandium; & quam-
vis conferri debeat in loco decenti, non tamen
neceſſariò in Eccleſia: ſequitur Diana *p.* 4. *tract.*
4. *Miſcel. reſ.* 50. in verſ. *notandum*, contra Nun-
num *in* 3. *p. tom.* 1. *dict. quæſt.* 72. *art.* 2.

Sed relatam ſententiam in favorem Ochoga- 33
viæ, & aliorum ego libenter limitarem in caſu,
quando ſcilicet Epiſcopus non ſubditis poteſt
conferre ordines abſque litteris dimiſſoriis, veluti
quando proprius Epiſcopus eſſet tempore longo
ſuſpenſus, ob eam ſcilicet cauſam, quod alienos
ordinavit: † nam tunc licèt ſubditis confugere 34
ad Epiſcopum viciniorem, quaſi ipſo jure ſit
proprius, ut tradunt Majolus *lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 6.
& in cap. 5. *ex num.* 2. *in fine*, optimè Henriquez
lib. 10. *tit. de Sacram. Ordin. cap.* 21. *num.* 4. Rodri-
guez *in p.* 2. *ſumm. cap.* 14. *num.* 10. Salzed. & alii
relati à Zenedo *in quæſt. pract. canon. quæſt.* 38.
num. 32. Rebuffus *in praxi* 1. *p. tit. forma dimiſ-
ſorialium litter. num.* 19. dicens quod ipſi ordi-
nati probare tenentur Epiſcopi ſuſpenſionem
per declarationem Metropolitani, alioqui ut non
credatur ordinatis. † Nec prædictæ reſolutioni 35
obſtare ait Zerola *in praxi Epiſcop. p.* 1. §. *dimiſ-
ſoria ad ordines*, verſ. *ad decimum, in fine fol.* 73.
& in 2. *p.* §. *dimiſſoria*, verſ. *tertium ſimiliter fol.*
26. Trident. Concil. *ſeſſ.* 23. *cap.* 3. ubi habetur
unumquemque à ſuo Epiſcopo ordinari debere;
quia intelligi debet, habilibus ſtantibus terminis;
ſecus verò quando eſt ſuſpenſus, ut infra *quæſt.*
11. *ſub num.* 1. † Item & in aliis duobus caſibus, 36
quos congerit idem Zenedo cum multis ſupra

num. 33. & 36. nempe, ut Monachus exemptus poſſit promoveri abſqoe Epiſcopo ejuſdem Diœceſia ad ordines majores abſque litteris dimiſſo-
37 riis ſui ſuperioris. † Et quod Clericus promoveri poſſit ad ordines cum litteris dimiſſoriis Legati de latere, qui pertinent ad quæſtionem ſequentem agit benè Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *à n.* 15.

38 Ad ultimam quæſtionia partem, dico infra *in cap. omnis utriusque ſexus, de pœnit*, interim videbis cum pluribus Dianam *part.* 3. *tract.* 4. *reſ.* 183. ubi contra multos tenet affirmativam ſententiam.

QUÆSTIO XI.

Epiſcopus ordinans alienum ſubditum, item & ordinatus ſine licentia propriis Epiſcopi, an contrahant ſuſpenſionem, & quas alias pœnas. Et an ordinatores, & ordinati ad titulum falſi patrimonii, & tituli. Et an Epiſcopus qui ordinat ſubditum alienum ex ratihabitione, incurrat ſuſpenſionem conferens Tonſuram in Diœceſi aliena, & an ordinatus ſine titulo cum ſola fide juſſione alimentorum, ſit ſuſpenſus. Et remiſſivè de aliis.

SUMMARIUM.

1 *Pœnæ ſunt contra Epiſcopum ordinantem alienum ſubditum ſine conſenſu expreſſo, aut litteris dimiſſoriis propriis Epiſcopi ſuſpenſionis, & ut ſubditus valeat ab alio ordinari prævio examine, & ſcrutinio*, num. 2. 4. & 5.

3 *Suſpenſio, qua Epiſcopus alienum ſubditum ordinans innodatur; debet eſſe manifeſta, ſi dubia incumbet ordinato eam probare.*

4 *Epiſcopus ordinans alienum ſubditum, etiam in propria Diœceſi ſua, incurrit ſuſpenſionem, etiam ſi faciat cum litteris dimiſſoriis; ſi tamen ordinandus careat teſtimonio, ſui Ordinarii morum, & vitæ.*

5 *Epiſcopus ordinans alienum ſubditum ſine dimiſſoriis, ſuſpenditur, nedum à collatione illius ordinis; imò & aliorum*, n. 6.

7 *Epiſcopus ordinans in aliena Diœceſi ſine licentia Ordinarii, aut cum ea, non ſubditos, ſuſpenditur à Pontificalibus.*

8 *Suſpenſus Epiſcopus à Pontificalibus, nequit ſacrum facere cum Mitra, & Baculo, nec benedicere Calices, & Corporalia*, n. 9.

10 *Irregularis num ſit Epiſcopus à Pontificalibus ſuſpenſus.*

11 *Titularis Epiſcopus ordinans prima Tonſura ſubditum alterius Prælati ſine illius conſenſu, etiam in loco exempto, ſuſpenditur per annum ab exercitio Pontificalium.*

12 *Epiſcopus, qui nullum habet Epiſcopatum, nequit in Eccleſia ſua juriſdictionali conferre Chriſma, nec alia Pontificalia exercere.*

13 *Ordinati ab alieno Epiſcopo ſine proprii licentia, de jure veniebant ſuſpendendi: ex Tridentino ſunt ſuſpenſi*, n. 15. & 16.

14 Cap. 13. diſt. 71.

15 Cap. 8. ſeſſ. 23. Trid. & *num.* 17.

17 *Ordinati ab alieno ſine licentia proprii Epiſcopi, etſi de jure miniſtrando non ſit, an dicantur ſuſpenſi; ut miniſtrando fiant irregulares: aliud eſt ex Bulla Pii V. & Trid.* dict. c. 8. & n. 18. *Fallit ſi ordinati ſint ex ignorantia inculpabili*, n. 24.

19 *Ordinatus à non ſuo Epiſcopo ſine licentia proprii, etſi de jure gauderet nihilominus fori privilegio, ſed ex conſtitutione Urbani VIII. anno* 1624. *aliter*, num. 20.

21 *Ordinans, & ordinatus ignoranter, ſine licentia proprii Epiſcopi, non incurrunt ſuſpenſionem, etiam juſta ignorantia facti*, n. 22. & 23.

23 *Ordinatus bona fide ab alieno Epiſcopo, non incurrit ſuſpenſionem, idem ſi ignorantia inculpabili.*

25 *Ordinatus temerariè ab alieno Epiſcopo, ſi purgato peccato, & bona fide poſtea exerceat ordines, non ſit irregularis.*

26 *Regulares ſuſcipientes ordines abſque dimiſſoriis ſui ſuperioris regularis ſunt ſuſpenſi.*

27 *Regulares recipientes ordines à non ſuo, non comprehenduntur in decreto edito contra conferentes ordines Ultramontanis abſque Papæ licentia.*

28 *Ordinans, ſive Tonſurans Ultramontano abſque litteris dimiſſoriis approbatis a Nunciis per annum ſuſpenditur, & ordinatus in perpetuum.*

29 *Suſpenſus juxta Bullam Pii II.* cum ex Sacrorum, *poteſt ab Epiſcopo diſpenſari.*

30 *Ultramontanus ordinatus abſque litteris dimiſſoriis ſui Ordinarii ab Epiſcopo Italiæ, non poteſt abſolvi ab eodem Ordinario.*

32 *Ordinatus ſine licentia ſui Epiſcopi ab alieno Epiſcopo, eſt inhabilis ad beneficia obtinenda; ſed non ſpoliatur jam obtentis, niſi ex voluntate ſteterit per annum, vel miniſtret, durante ſuſpenſione per annum*, num. 32. *quid de ordinatis in minoribus*, numero 33.

34 *Atteſtationi ordinantis ſtatur, cum ordinans dicit ſe ordinaſſe Clericum alienæ Diœceſis.*

35 *Ordinans aliquos ſine titulo, & Patrimonio, tenetur providere pro ſuſtentatione ex jure antiquo*, num. 38. *& jure novo ſuſpenditur à collatione quorumcunque ordinum, & executione omnium munerum Pontificalium Conſtitutione Sixti V. quæ fuit emendata alia Clem. VIII. juxta jus commune*, n. 36. & 37.

38 *Ordinans aliquem ſine titulo, & Patrimonio, tenetur ad ſuſtentationem ordinati, donec provideatur de beneficio, vel patrimonio, ſi ſciens fecit*, n. 39.

40 *Ordinans aliquem ſine titulo, aut Patrimonio, num teneatur ad alendum ordinatum filium Patris divitis, aut ejus Pater*, numero 41.

42 L. Legatis, ff. de alimentis, & cibariis Legatis.

43 L. de bonis, §. non ſolùm, ff. de Carboniano edicto.

44 *Epiſcopus proprius, qui committit ſubditum ordinandum alieno Epiſcopo ſine titulo, tenetur miniſtrare alimenta, ſic ordinato,*

etiam

etiam ſi jam fuiſſet ordinatus in ſacris, numero 46.

45 *Epiſcopus tenetur ſupplere titulum ordinato, qui illum habet inſufficientem.*

47 *Epiſcopus tenetur alere ordinatum cum titulo, qui eaſu periit ad inſtar patris dotantis filiam, vel dantis filio Patrimonium, qui illud conſumpſit*, n. 48. *intellige ut*, n. 49.

50 *Capitulum ſede vacante tenetur alere ordinatum, qui ejus mandato, & litteris fuit ordinatus ſine titulo; imò etſi proprio Epiſcopo non reſiſtat ordinanti ſine titulo ſubditum*, n. 51. *fallit*, n. 52.

51 *Succeſſor Epiſcopi ordinantis ſine titulo, tenetur alere ordinatum, non ſic ſi anteceſſor transferatur, aut renunciet*, n. 52.

52 *Epiſcopus ordinans aliquem ſine titulo, tenetur illum alere, etiam ſi tranſlatus ſit ad alium Epiſcopatum, vel ei renunciet.*

53 *Epiſcopus ordinans cum titulo beneficii poſtea evicti, tenetur iterum de beneficio providere, vel alere interim.*

54 *Ordinatus filius donatione à parente, vel tertio facta, ea vitioſa, vel redhibita, iterum alendus eſt à donatore.*

55 *Ordinatus ſine titulo beneficii, aut Patrimonii, quibus pœnis antiquitus, & hodie punitur*, numeris ſequentibus.

56 Cap. 2. *Trid.* ſeſſ. 21. de reform.

59 *Ordinatus ſine titulo, eſt ſuſpenſus, & quare*, num. 60. *aliter Diana videtur ſentire*, numero 61.

62 *Ordinatus ſine titulo ſuſpenditur ab ordine ſuſcepto, ordinator à collatione per triennium, ſi conveniant ſuper non petendis alimentis, vel rebus donatis pro titulo: & quid ſi paciſcantur cum præſentante ad Eccleſiam*, n. 63.

63 Cap. pen. de ſimonia, cap. per tuas eodem,

64 *Ordinatus ſine titulo, ſive à proprio Epiſcopo, ſive alieno cum litteris dimiſſoriis, incurrit ſuſpenſionem, & irregularitatem ſi miniſtret*, num. 65. *fallit*, num. 66:

66 *Ordinatus cum pacto, & conditione de reddendo ſibi Patrimonio donato, ſeu qui alienat, vel dat Patrimonium ſibi donatum, ſolùm peccat.*

67 *Religioſi profeſſi, aut Jeſuitæ ordinati ſine titulo, non incurrunt ſuſpenſionem, ſecus ſi ſint Novitii*, n. 68.

69 *Ordinatus cum vero Patrimonio Subdiaconatu ſi illud renunciet, & poſtea alios ordines ſuſcipiat non eſt ſuſpenſus.*

70 *Ordinatus cum titulo, patrimonio ſuſpenſus non eſt, ſi poſtea obligavit ſe daturum conſerenti illud; ſecus ſi ordinetur ad titulum patrimonii mutuati, vel accommodati cum intentione illud reddendi*, n. 71.

71 *Ordinandus aſſumptus ad ordines ementito patrimonio, data apocha, ſeu præſtita fide, juramentovè reddendi patrimonium ſibi aſſignatum poſt ordinationem, ſeu fructus non petiturum, non tenetur ſtare promiſſis in foro externo: quid in foro conſcientiæ*, num. 73.

74 *Suſpenſio ordinati ſine titulo, ſi ſit perpetua ab Epiſcopo non abſolvitur niſi ſi ſit occulta.*

75 *Epiſcopus ordinans non ſubditum exiſtimans ratum habendam eſſe à proprio Epiſcopo, eſt ſuſpenſus, & quare*, n. 76. & 77. *& niſi ratihabitio ſit de præterito aut præſenti*, n. 79.

77 *Licentia præcedere debet ea, qua in aliquo deſideratur acta.*

78 *Ordinatus ab alieno Epiſcopo ex ſola ratihabitione proprii Epiſcopi, incurrit ſuſpenſionem, & deponitur*, n. 79.

79 Cap. fin. 9. quæſt. 2.

80 *Conferens Tonſuram in Diœceſi aliena, ſecundùm aliquos ſuſpenſionem incurrit, ſecundùm alios non item*, n. 82. *verior prima ſententia*, n. 82. *quid ſi tonſuret non ſubditum ſine dimiſſoriis*, n. 84.

81 *Penſionis reſervatio, & collatio facta beneficii tonſurato ab Epiſcopo ordinanti in aliena Diœceſi eſt nulla.*

85 *Ordinatus ſine titulo cum ſola fidejuſſione alimentorum, non eſt ſuſpenſus*, n. 88.

86 *Mens Legiſlatoris eſt attendenda.*

87 *Anima legis eſt ratio.*

IN his enim difficultatibus, de quibus Docto- 1
res communiter agunt *in cap.2.cap.4.cap.tuis,*
cap.cum ſecundùm de præbendis, & dignit. & in
cap. neminem, cap. Sanctorum diſt. 70. in primis
contra Epiſcopum ordinatorem ſunt impoſitæ
ſequentes pœnæ. Prima, ut ſit ſuſpenſus per
annum à collatione ordinum, ſi alienum Clericum
ſine conſenſu expreſſo, ſeu litteris dimiſſorialibus
ſui proprii ſcienter, vel ignorantia affectata ordi-
nare præſumpſerit: ſic Trid. Concil. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8.
ibi *Secus ſi ordinans à collatione ordinum per an-*
num, docent Alzedus *part.* 2. *cap.* 3. *num.* 17.
Sayrus *de cenſ. lib.* 4. *cap.* 12, *num.* 13. Marius
Alterius *in ſimili tract. tom.* 2. *diſp.* 16. *cap.* 1. *col.* 3.
dubio 2. Majol. *de irregul. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 6. Bo-
nacina *de cenſuris extra Bullam diſp.* 3. *quæſt.* 1.
puncto 11. *num.* 6. Doctores per textum *in cap.*
eos qui 2. *hoc tit. lib.* 6.

Ex quo textu colligitur, ut Epiſcopi ſuſpen- 2
ſio manifeſta ſit, ipſo Jure concedatur ipſius ſub-
ditis, ut ab alio ordines recipere valeant ſine licen-
tia ſui Prælati, modò ſerventur reliqua, id eſt
modo præcedant debitum examen, ſcrutinium,
& tempora debita, cum par ſit, ut puniatur in
eo, in quo deliquit, ut dicit gloſſa *ibi*, Sylveſter
verbo irregularitas, §. 9. Suarez *de cenſ. diſp.* 11.
ſect. 1. *num.* 15. Bonacina *ſupra*, † ubi dicit opus eſ- 3
ſe ut ſuſpenſio ſit manifeſta, ſcilicet per eviden-
tiam facti, vel judicis ſententiam, non verò du-
bia; ita ut ordinato incumbat onus probandi ſuſ-
penſionem Epiſcopi per ſententiam Metropolita-
ni; quia præſumptio non eſt contra Epiſcopum:
ſic patet, ut probavi ſuprà *quæſt. præced.* ſub verſ.
ad quartam, in verb. *ſed relatam.* † Et Barboſa 4
cum multis ab eo relatis *ſub dict. cap.* 8. *Trident.*
num. 31. prædictam ſuſpenſionem ait incurrere
Epiſcopum ordinantem etiam in propria Diœceſi
non proprium ſubditum; licèt is accedat cum
litteris dimiſſoriis, vel prætextu alicujus Generalis
vel ſpecialis reſcripti, vel privilegii, ſi careat te-
ſtimonio ſui Ordinarii; quo probitas, ac mores
commendentur, ſic probans cum Suarez *dict.*
diſp. 31. *ſect.* 5. Alterio, Sayro *ſuprà*, & cum Bo-
nacina *de omnibus ſuſpenſionibus, in particul. diſp.*
3. *quæſt.* 2. *punct.* 7.

Et prædictam ſuſpenſionem incurrere Epiſco- 5
pum à collatione illius ordinis, quem ſine dimiſ-

ſoriis litteris, alieno Clerico contulit, ſenſerunt
Joannes Monachus Archidiacon. & Gemin. in
dict. cap. eos, Navarr. conſ. 31. & 39. hoc tit.
Sayrus in floribus deciſ. ſub eodem tit. deciſ. 23.
& 32. Molfeſius in ſumma tract. 2. cap. 2. num.
12. Marchin. in tract. de Sacram. Ordinis tract.
1. p. 5. cap. 10. num. 3. quia debuit tantum pu-
6 niri in quo deliquit, † ſed alii probabilius do-
cent etiam ſuſpendi debere à collatione ordinum,
quos non contulit, ut docet gloſſa Verbo omnium,
in dict. cap. 2. Sayrus dict. lib. 4. cap. 12. num.
30. Campanil. in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. cap.
1. num. 16. Barboſa in Paſtorali p. 2. allegat. 8.
num. 2. qui à n. 5. ponit pœnas, quas incurrit
Epiſcopus Italus ordinans Clericum Ultramonta-
num, non habentem licentiam à ſuo Ordinario,
quæ graviores ſunt quàm ſi Italo ordinam con-
ferret.
7 Item ſi Epiſcopus ordinaverit in aliena Diœ-
ceſi abſque licentia expreſſa Ordinarii loci, vel
cum ea perſonas non ſubditas; ſuſpenditur à Pon-
tificalibus, reſolvunt Henriquez in ſumma lib. 13.
cap. 38. §. 1. verſ. 1. Campanillus in diverſ. Juris
Canon. Rub. 6. cap. 1. num. 2. & Rub. 9. cap. 4.
Thomas Valaſcus allegat. Juris tom. 1. allegat. 45.
num. 18. Bonacina de cenſuris diſp. 3. quaſt. 6.
puncto 5. num 21. Barboſa in Paſtorali allegat. 6.
p. 2. num. 4. & in Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. per textum
ibi num. 30. qui iterum dixit ex eodem cap. dicta
8 allegat. 8. ſub num. 1. † Et addit in dict. Trid. c.
5. num. 32. ut ſuſpenſus ab exercitio Pontifica-
lium, non poſſit ſacrificium cum Mitra, & Ba-
culo celebrare ſecundùm Riccium in praxi rerum
fori Eccleſiaſt. deciſ. 467. in 1. edit, aliàs reſol.
9 440. in 2. editione, † nec Calices, & Corporalia
etiam inadvertenter benedicere, ut per Zerolam
in praxi Epiſcop. p. 2. verbo Epiſcopi, verſ. ſe-
cundo, Franc. Leo in theſauro fori p. 3. cap. 8.
10 num. 5. † idem Barboſa allegat. 6. in paſtor. n.
8. ubi num. 19. reſolvit an ſuſpenſus à Pontifi-
calibus in illis celebrando, fiat irregularis, ubi
utriuſque ſententiæ negantis, & affirmantis re-
fert; qui negant nituntur in eo fundamento, ſcili-
cet quod Pontificalia non ſunt de ſubſtantia or-
dinis, celebrationis, aut officii, cum ſine illis
quodlibet officium fieri poſſit: ſic ex gloſſa in
verb. Sacerdotale, verſ. ſciat, in cap. 2. de offi-
cio deleg. lib. 6. Diana p. 5. tract. 10. reſ. 4. verſ.
ſed difficultat, affirmantium verò fundamentum
eſſe, quia cum Epiſcopatus ordo, ſit celebrare
cum apparatu per ſe Epiſcopali, ſeu Pontificali,
& ſit exercere actum proprium Epiſcopalis ordi-
nis, à quo Epiſcopus ſuſpenſus eſt, ſequitur ut
ſit irregularis exercendo ex regula textus in cap.
1. in fine verſ. ſciturus, de re judic. lib. 6. & inter
has opiniones optimè diſtinguunt Ugolinus de
Cenſuris tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 2. & Melius
Sayrus eodem tractatu lib. 4. cap. 16. à n. 17. ubi
plenè expendit quos ſequitur, & amplectitur
Barboſa.
11 Epiſcopus titularis, id eſt earum Eccleſiarum,
quæ in partibus Infidelium exiſtunt Clero carens,
& populo Chriſtiano, ſi ordinem, vel primam
Tonſuram ſubdito alterius Prælati ſine expreſſo
ejus conſenſu, aut litteris dimiſſoriis, conferat;
etiam ſi in loco exempto, vel nullius Diœceſis,
vel in aliquo Monaſterio cujuſcumque ordinis
reſideat, per annum, ab exercitio Pontificalium
ſuſpenſus eſt, ut habetur in Concilio Trid. ſeſſ.

14. cap. 2. ubi Barboſa, qui latè etiam agit in paſ-
torali dicta allegatione 6. à principio, & dicta
allegat. 8. num. 7. † Et probatur etiam, quia 12
Epiſcopus, qui nullum habet Epiſcopatum ne-
quit in Eccleſia ſua Juriſdictionali, veluti ſi eſſet
præpoſitus Chriſma conferre, nec alia Pontificalia
exercere, niſi de expreſſa licentia Epiſcopi, intra
cujus Diœceſim exiſtit præpoſitura, ut jam dixi
ſub q. 10. proximè relata, cum Barboſa, & Alda-
no, & dico uberius infra de ordinatis ab Epiſco-
po, qui ren. Epiſcop. q. 1. à n. 3.
Pœnæ illorum, qui ſic ordinati ſunt ab alieno 13
Epiſcopo abſque licentia proprii Epiſcopi hodie
per Trid. diſtinguntur ab his, quæ imponeban-
tur per jus, voluerunt ergo nonnulli per textum
in dict. cap. eos 2. hoc tit. lib. 6. ſic ordinatos ſuſ-
penſos eſſe; verùm, & declarat Suarez de cenſ.
diſp. 31. num. 13. ſect. 1. ibi non agitur de pœna
ordinanti, ſed ordinatis, ut jam dixi † Et pro hac 14
ſententia afferuntur alii Canones, ſcilicet cap. 1.
& cap. 3. diſt. 71. & alii ex 9. q. 2. ubi ſic dicitur;
talis ordinatio rata non habebitur, ſcilicet quoad
executionem, verùm Suarez ait prædicta verba
eſſe indifferentia, ut de ſuſpenſione ipſo jure
lata, vel ferenda intelligantur; quia etſi in dicto
cap. 3. dicatur irrita ſit in Concilio ibi dicto Ni-
ceno, dicitur irrita erit, vel ſecundùm aliam
translationem irrita habeatur, quod rectè ait in-
telligi per ſententiam; & ſic proponit Suarez
recurrendum eſſe ad textum noſtrum per verba
hic interdicenda eſt illis ordinis ſic ſuſcepti exe-
cutio, declarans illud verbum interdicenda, ſi-
gnificare hominis actum atque ideò pœnam fe-
rendam non latam † juxta Trident. in dicto cap. 8. 15
ſeſſ. 73. certum eſt ut ſic ordinatus incurrat ſuſ-
penſionem ipſo jure, multis videtur probare Bar-
boſa in dict. cap. 8. num. 35. ubi cum Salzeco, Gu-
tierrez, Flamin. Zerola, Zenedo dicta quaſt. 38.
in canon. quaſt. num. 4. Ægidio Coninc. Valerio,
Reginaldo, Bonacino, & ipſe Barboſa allegat. 17.
p. 2. num. 9. quo loci tantum loquitur de pœnis
ordinati extra tempora, de quibus jam ſuprà
dixi ſub cap. 1. 2. & 3. & idem Bonacina ex ge- 16
neralitate dicti cap. 8. Trid. ſeſſ. 73. in tract. de
cenſuris extra Bullam, diſp. 3. quaſt. 1. puncto 11.
num. 17. exiſtimat prædictam ſuſpenſionem in-
curri, etiam ab eo, qui minoribus ordinibus ini-
tiabitur ab alieno Epiſcopo, nulla habita ratione
conſtitutionis Sixti V. contra clericos malè pro-
motos; eo quod in hac parte redacta ſit ad ter-
minos decretorum ſacri Concilii Trid. & con-
ſtitutionis Pii II. & Clem. VIII. in ſua conſtit.
incipit Romanum decet Pontificem, pridie Kalen-
das Martii anno incarn. Domini 1595.
Dubium tamen eſt qualis ſit prædicta ſuſpen- 17
ſio; & cum gloſſa in dicto cap. eos, qui, hoc tit.
lib. 6. dicat ut hujuſmodi Clericus non incurrat
ſuſpenſionem ipſo jure, quæ ſit propria cenſura;
itaut miniſtrando in ordine fiat irregularis, ad-
dens tamen eſſe aliquomodo ſuſpenſum ipſo
jure; ob idque expendes Suarez dicta diſp. 3.
num. 14. dicat ex Hoſtienſe, & aliis, ut hæc di-
catur ſuſpenſio non cenſuræ ſed culpæ; quia ille
graviter peccat miniſtrando in ordine ſic ſuſcep-
to, priuſquam Epiſcopus proprius talem or-
dinationem ratam habeat. † Hoc enim ſic de 18
jure antiquo tranſit: tamen ex dicta Bulla Pii II.
in extravag. quæ ex ſexta, incipit, cum ex ſacro-
rum, in Bullario ipſius, & ex dict. Trid. cap. 8. vera
ſuſpenſio

ſuſpenſio eſt, ut cenſura impoſita propter quam
miniſtrantes in ordine irregulares fiant, ut do-
cet notanter idem Suarez adducentes aliquos ne-
gantes, referunt etiam Filliucius *tract.17.c.5.quæſt.*
3.Ugolinus *de officio Epiſcopi*, §.23. verſ.*qui deni-*
que Quaranta *verb.quibus ſic ſpecialiter*. Bonacina
dicto puncto 11. *num*.2. verſ. *ex quo ſequitur* Belle-
tus *diſquiſit clerical.p.* 1.*tit.de diſciplina clericor.*
§.5.*num*.62. Barboſa *dicta alleg*.8.*p*.2.*num*.12.ubi
idem dicit de miniſtrante in minoribus atteota ge-
neralitate, *dicti c*. 8. Trid.

19 Dubitabis autem num ſic ordinatus à non ſuo
Epiſcopo ſine litteris dimiſſoriis proprii Epiſcopi,
gaudeat fori privilegio, & gaudere dicendum eſt
cum re vera efficiatur Clericus, & ei Character
imprimatur, juxta textum *in dicto cap.cos,de tem-*
por.ordin.lib.6.hoc tit. hoc inquam ſic de jure pro-
20 cedit,& comprobatur ex dictis *ſuprà quæſt*.8. verſ.
ad quintam. † verùm jam hodie hæc doctrina non
procedit *ex conſtit. D.P.Urb.VIII. de anno* 1624.
ſub die 11. *Decemb*. ſecundùm quam ſic ordinati
non gaudent privilegio fori, quod antea tenue-
runt, Maſcard. *de probat. concluſ.* 1140. *num*. 2.
Flamin, *de reſignat. benef. lib*. 4.*quæſt*.2.*n*.85.Ga-
briel Pereira *de manu Regia p*. 2.*cap*. 26. *num*.18.
Diana *reſol.moral. p*.4. *tract*. 1.*reſ*. 16.

21 Sed hæc omnia tam in ordinante, quàm in or-
dinato limitaotur in ordinatore: nam ſi Epiſco-
pus ex ignorantia probabili ſubditum alterius ſine
proprii licentia ordinaverit, non incurret cenſu-
tam ſuſpenſionis, ut reſolvunt Navar. *conſ.*40. *in*
novis hoc tit. Sayrus *ſub eodem tit. deciſ*.62. Ugo-
linus *de officio Epiſcopi cap*. 26.§.22.*num*.2.Riccius
in praxi rerum fori Eccleſ.297.*in* 1.*editione*, *alias*
356.*num*.4.*in* 2. *edit* Barboſa *in dict. cap*. 8.*n*.32.
& melius ipſe probat cum aliis *dicta allegatio-*
ne 8. *in paſtorali num*. 3. ex verbis Bullæ Six-
ti V. incipit, *ſanctum*, & *ſalutare*, ubi ordina-
tus minoribus, vel majoribus ſcienter, aut ignoran-
ter, niſi debita diligentia, juſtus error, & proba-
bilis facti ignorantia excuſet à collatione quorum-
cumque ordinum; atque adeo ipſius tonſuræ, &
ab executione omnium munerum Pontificalium
ipſo jure ſuſpenſus ſit, cujus Bullæ rigorem tem-
peravit poſtea Clem. VIII. quam revocans quoad
hanc partem eam reduxit ad terminos juris, ut
obſervat idem Barboſa *allegat*. 20. *num*. 1. docet
Laurent de Franchis cum Barboſa *in controverſ.*
inter Epiſcop. & regulares pag.8. *in reſponſ. ad* 25.
Ubi advertit Epiſcopum hac ſuſpenſione duobus
in caſibus non teneri, veluti ſi, ipſo probabiliter
ignorante, alienus Clericus furtivè; vel ex ſim-
plicitate ſe in multitudinem ordinandorum in-
22 greſſerit; † vel ſi Epiſcopus deceptus eſſet juxta
ignorantiam facti; cum potuerit eſſe, ut ordinatus
detuliſſet litteras furtim impetratas à Cancellario
ſui Epiſcopi; videbis infra de ordinatis ab Epiſ-
copo, qui renunciavit Epiſcopatui *quæſt*. 1. verſ.
ad quartam.

23 De ordinato ſic etiam dicendum eſt, ut non incur-
rat ſuſpenſionem, quando bona fide ordines ſuſ-
cipit ab alieno Epiſcopo neſciens eſſe prohibitum
ordines ab alieno recipere abſque proprii licentia;
aut ſi ignorantia inculpabili exiſtimet Epiſcopum
habere debitam facultatem ordioandi ſeu tales lit-
teras dimiſſorias eſſe ſufficientes; quia iſta ſuſpen-
ſio lata eſt in dicta Bulla Pii II. & in dicto de-
creto Concilii *cap*.8. per modum cenſuræ, quæ non
incurritur abſque culpa læthali: ita docent Na-
varr. *in man.c*.27.*n*.155. & *in cap. accepta, de reſtit.*
ſpoliator. propoſ. 8.*num*.32. Suarez *dicta diſp*. 31.
n. 15. Avila *de cenſur p*.7.*diſp*.9.*cap*.2.verſ.*aliqui*
cenſent.de cenſ. Bonacina *dicto puncto* 11. *num*. 15.
Filliucius *tract*.19. *num*. 175. † & addunt idem 24
Diana in *verſ.ex quo*, Quaranta *verbo ordo*, verſ.
quibus ſic ſpecialiter, non incidere in jam præfa-
tam irregularitatem eum, qui bona fide ordines
ab alieno Epiſcopo ſine debita facultate ſuſcepe-
rit, ſi ſuſceptorum ordinum functiones exerceat;
quia ut jam dictum eſt iſte non detinetur vinculo
cenſuræ, eo quod illam non contraxerit cum bona
fides eum excuſet à peccato; item à cenſura, &
per conſequens ab irregularitate. † Imò idem 25
Bonacina *ibi num*. 16. Quaranta, & alii, quos ſe-
quitur Barboſa *dict.c*.8.*de officio Epiſcopi num*.15.
exiſtimant etiam procedere in eo, qui teme-
rariè ordinatus; poſtea verò bona fide, & candida
ſimplicitate per pœnitentiam, purgato peccato
illius malæ ſuſceptionis ordioem exercuerit, exi-
ſtimans id ſibi licitum eſſe, maximè, attenta con-
ſtitutione Pii II. quæ utitur verbo *præſumpſerit*,
quod ſuſtineri poteſt, ſed cum aliqua diffi-
cultate.

Alia inquam multis Doctoribus comprobat 26
idem Barboſa videndus *in præfatis locis*, & *in dict.*
cap.8.*de officio Epiſcopi* à num.16.ubi etiam dicit
quod regulares ſuſcipientes ordines abſque di-
miſſoriis ſui ſuperioris regularis, ſunt ſuſpenſi;
amplians procedere in Religioſis, & Monachis
exemptis adducens conſtit. Sixti V. ibi *Cujuſlibet*
ordinis, *ſeu militiæ regularem*, & adducit reſpec-
tu regularis non exempti aliam Conſtit. Clem. mo-
derantem prædictam Sixti; & ob id Barboſa cum
Sylveſtro, & Henriquez ait recurrendum eſſe ad
deciſionem textus *in cap.fin. diſt*.58. ubi dicitur ne
valeat perſeverare in ordine, & Epiſcopo ejus or-
dinatori, pœna imponitur, ut à reliquorum com-
munione ſejunctus ſuæ tantummodò plebis com-
munione ſit contentus, ibi: *Ut privatus ſit à com-*
munione cæterorum, id eſt, *Epiſcoporum*.

Notat verò Barboſa cum Sel. teſtante defini- 27
tum eſſe à Sacra Congregatione *in Cajetana* 2. *Ja-*
nuarii 1628. regulares non comprehendi generali
decreto Sanctiſſimi edito, quod olim præcipieba-
tur, ut ultramontanis abſque ſanctitatis ſuæ, vel
Sanctæ Congregationis licentia ordines non con-
ferantur, quia in ordinibus generalibus non com-
prehenduntur regulares, niſi ſpecialiter nominen-
tur, ſic teſtante Sel. deciſum per Sacram Congre-
gationem Epiſcopi & regul. in *Neapolitana* 30.
Decembris 1617. † Item dicunt Bonacina *de* 28
ſuſpenſionibus omnibus in particulari diſputatione
3. *quæſtione* 2. *puncto* 7. *in fine*, Barboſa *in dict.*
cap. 8. *Trident. ſeſſione* 23. *de reformat. num*. 33.
ut conferens ordines, vel tonſuram, Ultra-
montano abſque litteris dimiſſoriis non ap-
probatis à Nunciis, ſeu Collectoribus illarum
partium, abſque approbatis in urbe à Vicario
Papæ generaliter ſuſpendatur per annum à Pon-
tificalibus; ipſi verò ordinati perpetuam ſuſpen-
ſionem incurrant, ut ſtatuit Urban. VIII. Pontif.
Maximus *in conſtit. ſua*, incipit *ſecretis* ſub data
21. *Decemb*. 1624.

Sed an ſuſpenſus juxta Bullam Pii II. *cum ex* 29
ſacrorum, poſſit ab Epiſcopo diſpenſari, tractant
videndi Riccius in *deciſ. Curiæ Archiep. Neapol.*
deciſ.93.*parte* 4. ubi *deciſ*. 90. quærit, & diſſerit an
in pœnas dictæ Bullæ incidat qui ignoranter pro-
hibita in illa egit, ſed reſolvens ex jam dictis, &
in dubio noſtro exiſtimo dicendum poſſe ab Epiſ-

copo, diſpenſari; ex eo quia *in dicta Conſtitutione Pii II.*: Non reſervatur abſolutio ſuſpenſionis; imò nec diſpenſatio irregularitatis; tùm quia licèt Sixtus V. abſolutionem ſibi reſervaſſet, non eſt attendendus, cum ſit revocata ejus deciſio per Clement. VIII. ut jam dixi; deinde quia prædicta facultas datur Epiſcopo *in dicto cap. 8. Trident. ſeſſione 23.* in illis verbis, *Quamdiu proprio ordinario, vel futuro ſucceſſori*, docet Marcel. Vulpejus cum Barboſa *in praxi cap. 8. num. 1.* Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib. 1. cap. 46. num. 27.* Suarez, *ibi dict. diſp. 31. ſect. 1. numero 20.* & alii communiter idem Barboſa *in paſtorali dict. cap. 8. num. fin.* & *in*
30 *dicto cap. 8. Trident. num. fin.* † Ubi addit cum Sel. Clericum Ultramontanum abſque litteris dimiſſoriis ſui ordinarii ab Epiſcopo Italiæ ad ordines promotum, non poſſe ab eodem Ordinario abſolvi: & ſic fuiſſe deciſum *ſub die 9. Septembris* 1623.

31 Dubium verò eſt an ſic ordinatus ſine licentia ſui Epiſcopi ab alieno Epiſcopo, ſit inhabilis ad obtinenda beneficia; & affirmativè reſpondetur ex eo; quia omnis à jure ſuſpenſus, tam ab officio, quàm à beneficio nequit beneficia adipiſci, cum illorum incapax ſit, & ſi nulla proviſio ei facta; quæ inhabilitas, non ſolum extenditur ad eum, qui abſque licentia, ſeu litteris dimiſſorialibus proprii Epiſcopi ab alieno ordines ſacros acceperit, ſed etiam ad illum, qui prima tonſura, ſeu minoribus ordinibus fuerit inſignitus; illi enim proviſiones factæ non ſubſiſtunt: ita hanc determinationem docent Ugolinus *de cenſuris tab. 4. de ſuſpenſione cap. 6. §. 7. num. 4.* & *cap. 8. §. 6. n. 2.* Flamin. *de reſignatione lib. 4. quæſt. 6. num. 84.* Azor. *inſtit. mor. p. 2. lib. 6. cap. 7. quæſt. 2.* Leſſius *de juſtitia, & jure lib. 2. cap. 34. num. 116.* Campanil. *in diverſ. Juris canon. Rub. 9. cap. 2. num. 1.* Petrus Gregor. *de re benef. cap. 36. num. 12.* cum aliis videndus Barboſa *dicta*
32 *alleg. 8. à num. 20.* † qui cum Anania *num. 23.* limitat quoad beneficia ante obtenta, quibus non eſt ſpoliandus, niſi in voluntate ſteterit; ſaltem per annum in ea ſuſpenſione: argumento eorum, quæ dixi *in cap. 1. de judiciis, quæſt. 29.* & aliis de excommunicato per annum, & quæ dixi *in cap. paſtoralis de appellat. §. 1. circa finem*: videbis textum *in cap. cum bona, de ætate, & qualitate ordin.* quod ſi durante ſuſpenſione miniſtret; quia tunc ſit irregularis, eveniet, ut non expectato anno, beneficiis privetur, juxta *dict. conſt. Pii V.* ut refert Barboſa.

33 Nonnulli enim dixerunt prædictam Bullam Pii II. non comprehendere inſignitos minoribus ordinibus; inter quos Henriquez *in ſumm. lib. 10. cap. 12. §. 2. & in commento lit. M.* Zerola *in praxi Epiſcopor. part. 1.* verb. *dimiſſoria*, Bonacina *de ſuſpenſionibus omnibus in particulari diſp. 3. quæſt. 1. puncto 11. num. 17.* Barboſa *in dicto cap. 8. Trident. ſeſſ. 23. & de officio Epiſcopi dicta alleg. 8. num. 11.* ubi comprehendit ordinatos in minoribus, ſed exercentes in illis ordinibus, ut jam dixi *ſub hac quæſtione*.

34 Notabis pro complemento quod quando Epiſcopus ordinans Clericum alienæ Diœceſis, ſi in litteris Clericatus atteſtetur de licentia propriis Epiſcopi ordinaſſe, ſtandum eſſe atteſtanti, ut reſolvunt Menoch. *de arbitrar. lib. 1. quæſt. 76. n. 10.* Gutierrez *Canonicar. lib. 2. cap. 13. num. 30.* cum pluribus Carol. de Graſſis *de effectibus Clerical. effectu 1. num. 638.* ad quod dictum adjunges quæ latè infrà *ſub cap. 7. de probat. & in cap. 28. de teſtibus*, ubi in quibus credatur Epiſcopo atteſtanti de aliquo.

Ad ſecundam quæſtionis partem de pœnis, 35
quas incurrunt, tam ordinantes, quam ordinati ſine patrimonio, aut cum falſo, vel ficto titulo. De hoc dubio latè repetentes Salmantini pro aſſignatora Cathedræ veſpertinæ agunt *in dict. c. 2. c. 5. c. cum ſecundùm Apoſtolum, & in cap. tuis de præbendis*, cumque ibi ſoleant agere de his, quæ ſunt titulus ad ordines ſacros recipiendos; & num etiam titulus deſideraretur ad ordines alios minores, & ego jam ſuprà latè ſcripſerim ſub hoc noſtro textu, reſtat verò nunc tantum agere de pœnis, in quibus incurrunt tam ordinantes, quàm ordinati. Et primò de ordinante videtur probari jure antiquo, ut ſi Epiſcopus aliquem ordinaverit ſine titulo, teneatur ipſe, vel ejus ſucceſſor de neceſſariis ordinato providere, donec beneficium ſufficiens, vel titulum habeat; Sic ex dictis juribus, & *in cap. ſi Epiſcopus 37. hoc titulo, lib. 6. cap. accepimus 13. de ætate, & qualitate ord. cap. per tuas 37. cap. ſi quis 45. de ſimonia, cap. neminem 1. cap. Sanctorum fin. diſt. 70. auth. ut determinatus ſit numerus Clericorum, §. illum, verſ. in aliis collat. 1.* & in juribus aliis adductis *à gloſſa 1. & fin. in dict. cap. 2. de præb. gloſſa fin. in dict. cap. Epiſcopus*, gloſſa *verbo donec*, & *verbo ſucceſſores, in dicto cap. cum ſecundùm*, & *in gloſſa 1. & fin. in dict. cap. tuis*, ubi abundè Doctores.

Verùm Sixtus V. in jam adducta ſua conſtit. 36
quæ incipit: *Sanctum, & ſalutare*, edita *anno 1588. nonis Januarii*, ordinatorem ſine patrimonio à collatione ordinum quorumcunque ſuſpendit, atque etiam ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium ipſo jure,
& ab ingreſſu Eccleſiæ declarat interdictum. † 37
Cumque conſtitutio hæc nimis rigida fuerit viſa, poſtea Clem. VIII. in ſua conſtit. quæ incipit: *Romanum Pontificem, de anno 1595. pridiè Kalendas Martii*, proprio motu, & ex certa ſcientia reduxit eam ad terminos ſacrorum Canonum, & conſtitutionem Pii II. quæ incipit, *cum ex ſacrorum*, cujus tenorem refert Barboſa *de officio Epiſcopi dicta 2. part. allegat. 17. num. 10.* & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concil. Trident. reduxit, atque reſtrinxit, & cenſuras, & pœnas ibi poſitas, præterquam contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos, quas voluit in ſuo robore permanere moderavit, & abolevit Clem. VIII. cujus conſtitutionis litteram refert Sayrus *de cenſuris lib. 4. c. 17. ad fin.* Sanch. *de matrim. lib. 7. diſp. 49. n. 10* Gonzalez *in reg. 8. Cancel. gloſſa 15. n. 118.* & poſt Suar. Garcia *de benef. p. 2. c. 5. n. 6.* Ricciùs *in deciſ. p. 1. deciſ. 9.* cum aliis Barboſa *dict. 2. p. de officio Epiſcopi alleg. 20. n. 1.* dicens hodie tam contra ordinantes, quàm contra ordinatos ſine titulo vigere pœnas à jure communi ſtatutas, & noviſſimè cum aliis docet Ægidius Trullench. *de Sacr. lib. 6. quæſt. unic. dubio 13. num. 1.*

Et quia longè ſolent Doctores de ſingulis age- 38
re, ego autem ſub compendio verborum, & ultra diſputationem ſic conſtituo, ac declaro, nempè ut Epiſcopus ordinans ſine beneficii, patrimoniivè titulo, vel penſionis collaræ in titulum beneficii, tenetur providere ordinato de ſufficienti beneficio, & interim ſubminiſtrare vitæ neceſſaria ſecundùm qualitatem perſonæ, loci conſuetudinem, Eccleſiæque redituum, ut habetur *in dict. c. cum ſecundùm de præb.* gloſſa *verb. neceſſaria in dict. cap. Epiſcopus de præb.* ubi Abbas *n. 1.*

Menoch.

Menocb. *de arbitr. caſu* 169. *num.*14. *& caſu* 120. *poſt num.*10. Ugolious *de poteſtate Epiſcopi c.* 26. §. 5. *num.* 1. latè Sanchez *in opuſculo moral. lib.*7. 39 *cap.*1. *dubio* 34. *num.*6. † qui *num.*7. intelligit hanc obligationem alendi, locum habere, quaodo Epiſcopus ſciens, & debens ſcire non habere beneficium, vel patrimonium, ordinavit eum; qui etiam *num.*9. intelligit eam obligationem habere locum quaodo nullo præſentante ordinavit, per *dict. cap. cum ſecundùm*, & docet Bonacina *de cenſuris extra Bullam, diſp.*3. *quaſt.*1. *puncto* 9. *num.*25. Alzedus *de praecellentia Epiſcopalis dignit. p.*2. *cap.*5. *num.* 49. Marcellus Vulpeius *in ſua praxi judiciorum Eccleſ. cap.* 8. *à num.* 7.

40 Quæ doctrina ampliatur primò etiam in eo caſu, quo ordinatus haberet patrem debilem, ut dicit Flaminius *de reſignatione lib.*2. *quaſt.* 6. quod in jure verius putat Barboſa omnino videndus *dicta allegat.* 20. *à num.*4. cum Concilii diſpoſito *in dicto cap.*2. *ſeſſ.*21. *de reformat.* requirat ut patrimonium ab ordinato, verè obtineatur, ut jam ſupra 41 latè egi *ſub quaſt.*7. † Sed non improbabiliter ſentiunt qui dicunt ab hac præſtatione Epiſcopum excuſari; eo quod pater tenetur filium alere, poſſitque filius conſtringere patrem, non ſolùm ad alimenta præſtanda, ſed etiam ad ſumptus, & expenſas cauſa ſtudii, uſque ad gradus adeptionem etiam ſi filius ſit ſpurius, aut etiam ſi invitis parentibus filius litteris operam daret: ſic probantes per textum *in cap Clericos* 2. *quaſt.*2. & *in cap. fin. in fine* 16. *q.*1. *& in l. locum oportet* §. *cum autem cod. de bonis qua liberis, l. ſi quis à liberis ff. de liberis agnoſcendis, l. de bonis* §. *non ſolum ff. de Carboniano edicto* ibi: *Non ſolùm alimenta praſtari debent pupillo; ſed in ſtudia, & caeteras neceſſarias impenſas, debent impendi pro modo facultatum*, & textus *in l. officio*, ubi pupillus valeat educari.

42 Nec his obſtat textus *in l. legatis ff. de alimentis, & cibariis legatis*, ibi: *Legatis alimentis, cibaria, veſtitus, & habitatio debentur; quia ſine his ali corpus non poteſt, caetera, quae ad diſciplinam pertinent legato non continentur*; quia procedit in alimentis debitis ex diſpoſitione hominis, veluti ex legato, vel contractu; & tunc ſi nihil expreſſum de ipſis expenſis cauſa ſtudii dictum ſit, minimè ſub Legato alimentorum comprehendi reſpondet 43 Barboſa *ubi ſupra, num.* 9. † dicens quod diſpoſitio *dicta l. de bonis, cum ſimilibus* procedat, vel quando alimenta debentur jure naturæ, vel legis diſpoſitione, ut in noſtro caſu, quo omnia comprehenduntur; & ut ſecurus Epiſcopus reddatur à prædicta obligatione, conſilium præſtant Barboſa, & Trullench. nempe ut curet ſumma diligentia quod pater ordinati, filio patrimonium conſtituat, ſeu ad alendum juris remedio conſtringat, aliàs inquam ſi taliter non adipiſcatur, non ſit cur Epiſcopus ſit extra obligationem alendi ab eo ordinatum, ei beneficium præſtando, aut alendum in defectum non præſtiti beneficii.

44 Ampliatur ſecundo in caſu, quo alius Epiſcopus de mandato proprii Epiſcopi aliquem ordinaverit ſine titulo, vel illo inſufficiente: nam etiam in eo caſu tenetur proprius Epiſcopus eadem alimenta ordinato miniſtrare, ut expreſsè probat textus *in dict. cap. ſi Epiſcopus* verſ. *ſi verò, de praeb. lib.*6. ubi gloſſa *verbo miniſtrare*, quem ibi ſequuntur Doctores ex ea ratione; quia proprius Epiſcopus expreſsè committendo ordinandum alteri Epiſcopo, non ipſe ſed Epiſcopus proprius ordinare videatur, juxta regulam textus *in l. quod juſſu*, 141. *ff. de reg. Juris*, juncta gloſſa unica, *ibi*, & textus *in c. qui facit per alium* 72. *eodem tit. in* 6. ubi gloſſa, *in terminis Doctor. varios in lectura manu ſcripta*, ad textum *in dict. c.* 2. *de praebendis num.* 16. omnino legendus *à num.* 1. *in fin.* quia bene & ad propoſitum juridicè ſcribit, cui addo Ugolinum *de poteſtate Epiſcopi cap.*62. §. 15. *n.* 1. in verſ. *verum.* Marchinum *de Sacram. Ordin. c.* 7. *dif.*4. *num.*7. *verſ.*5. Barboſam cum Alzedo *dicta allegat.*20. *ſub num.*21 eo quod in culpa fuit, non inveſtigando, an haberet titulum.

Tertiò ampliatur, ut teneatur Epiſcopus ſup- 45 plere titulum ordinato habenti illum inſufficientem, juxta gloſſam finalem *in dicto cap. tuis quaeſtionibus de praebend.* ubi Doctores, & Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.*17. §. 3. *littera Q, & R*, Sanchez *dict. lib.*7. *in opuſc. dubio* 34. *num.*10. docent quod quamvis tenue beneficium, ſatis ſit ad acquirendum Domicilium, non inquam ſit idoneum pro titulo ad ordines, ut jam ſupra latè dixi *in hoc textu.*

Et ex hoc dicto bene Fornarius *de Sacramento* 46 *Ordin. cap.*8. *num.*10. Bonacina *de Sacram. diſp.*8. *quaſt. unic. puncto* 5. *num.*30. poſt Henriquez Quaranta *verbo Ordo*, verſ. *an verò, in ſumma Bullarii*, & alii dicunt obligationem Epiſcopi ordinantis, procedere etiamſi conferat ordinem ei, qui jam in ſacris conſtitutus erat; quia ſi fuit ſine ullo titulo promotus, non ſunt ei alii ordines ſacri conferendi, quia jura ſimpliciter prohibent promotionem ad ſacros ordines ſine vero titulo.

Quo fit etiam ut Epiſcopus ordinans teneatur 47 providere de beneficio illi, cujus titulus, ad quem ordinatus fuit alluvione, ſeu alio caſu periit, ut firmat gloſſa notabilis *in dicto cap. tuis quaeſtionibus*, verbo *patrimonialibus*, ubi Doctores intelligendo, ex Sanchez *de matrim. lib.*6. *diſp.*32. *num.*8. Ugolino *de off. Epiſcopi cap.*26. §. 15. verſ. *ſeptimo excipitur*, Marchino *de Sacram. Ordin. tract.*2. *p.*6. *cap.*7. *difficult.*4. *num.*7. verſ. *deducitur*, † ad inſtar patris 48 qui patrimonium filio aſſignavit, & illud conſumpſit, vel ad inſtar dotis filiæ conſtitutæ, quam amiſit; quia teneretur pater dotem illi iterum conſtituere, ut firmant Guillielmus Benedictus *in cap. Rainuncius*, in verbo *dotem, quam ei dederat, num.*19. Rebellus *de Juſt. & Jure p.*2. *lib.*5. *quaſt.*4. *num.*21. & 22. † Verùm hanc ampliationem in- 49 telligit Barboſa *dicta allegat.*20. *à num.* 11. & 13. quando pater ſolvendo non ſit; quia tunc Epiſcopus ſupplet; quod ſi Pater poſſit alere, tunc ſit Præſul immunis ab onere iterum dandi beneficium, aut alimenta ordinato; quia ut firmat Marchinus *dicta p.*6. *c.*7. *difficult.*4. *num.*7. *verſ.*4. Epiſcopus non tenetur alimenta Subdiaconis abſque titulo ordinatis ſubminiſtrare, ubi partem debitam habuerunt ſecundùm jam dicta, vel ut dicit Bonacina *de cenſ. extra Bullam d. diſp.*3. *puncto* 9. *n.*26. ſi ordinatus bona habeat, quibus ſe valeat ſuſtentare.

Præfata etiam doctrina ampliatur in Capitulo 50 ſede vacante, vel ejus Vicario, ubi litteras dimiſſorias dederunt ad ordinandum non habenti unde viveret, cum eadem ratio ſit in ordinante ſuum ſubditum, ac mandante dimiſſorias, reſolvunt poſt Præpoſitum de Auguſto *in additionibus ad Quarantam*, Ugolinus *de poteſtate Epiſcopi cap.* 26. §. 15. *num.*1. Ægidius Trullench. *dicto dubio* 13. *l.* 6. *de Sacram. ſub. num.* 2.

Dubium tamen eſt an Capitulum, quod non 51 reſiſtit Epiſcopo ſine titulo ordinanti, teneatur

ordinato de beneficio providere, & interim ali-
menta præſtate : & quid de ſucceſſore Epiſcopo;
in quo dubio Henriquez *in ſumm. dict. lib.* 10. *c.*
17. §.4. *in comm. litt.* F, Bonacina *puncto* 9. *de Sacr.*
*diſp.*8. *quæſt. unica, puncto* 9. *num* 29. Campanil.
in diverſ. Juris Canonic. Rubr. 8. *cap.* 5. *num.* 21.
quos ſequitur Barboſa *dicta alleg.* 20. *num.*23. &
poſt omnes Trullench. *dicto dubio* 13. *ſub dicto*
*num.*2. *in fine*, docent non tantum Epiſcopum or-
dinantem, verùm ipſo mortuo, etiam ejus ſucceſ-
ſorem teneri providere ſine titulo ordinato; imò,
& Capitulum ſede vacante, ſi non reſtitit cum
potuerit, ut docent etiam Sanchez *dict. dubio* 34.
*num.*12. Marchinus, & Alzedus, quos citat Bar-
boſa.

52 Iterum dubium eſt an teneantur ſucceſſor, vel
Capitulum, quando Epiſcopus, qui ordinavit
aliquem ſine titulo, vel renuntiavit Epiſcopatui,
vel translatus eſt ad alium Epiſcopatum ; quo in
dubio dicunt ad id teneri Epiſcopum ordinato-
tem, ut docent Innocentius *in dict. c. cum ſecun-*
dùm Apoſtolum num. 1. *de præbend.* Ancharanus *in*
dicto c. ſi Epiſcopus num.3. verſ. *ſed nunquid, eodem*
*tit. lib.*6. Henriquez *in ſumm. dict.* §.4. Ugolinus *de*
*poteſt. Epiſc. dict. cap.*26. §.15. verſ. *ſexto excipitur*
Campanil. *dict. Rub.*8. *c.*5. *n.* 21. ubi dicit , quod ſi
Epiſcopus loco renunciaſſet; quia tranſiturus eſt
ad alterius Eccleſiæ regimen , vel ſi loco, & Di-
gnitati ceſſit , non ad illa conſtringeretur , qui in
ordinantis locum ſubſortitus eſt ; ſed ipſemet ordi-
nator quamvis , & tali egreſſus loco , & Eccleſia :
quod itidem cenſeo in Capitulo uſque ad mor-
tem illius translati Epiſcopi.

53 Dubium eſt etiam non leve , an ſi Epiſcopus
contuliſſet beneficium ſufficiens, ad cujus titulum
aliquem ordinavit, & poſtea tale beneficium evin-
catur ab aliquo alio, teneatur iterum ordinato de
beneficio providere, vel ſubminiſtrare interim ali-
menta. In quo dubio dicunt teneri iterum ſubve-
nire, maximè ſi prima vice fraudulenter illud con-
tuliſſet : ſic Navarrus *conſ.* 14. *hoc tit.* Marc. Alte-
rius *de cenſur. tom.*2. *diſp.*10. *cap.*3. *dubio* 4. Bona-
cina *de cenſur. extra Bullam diſp.*31. *dicto puncto* 9.
*num.*27. & ſic ſentio, tum ex dictis ſuprà *de titulo*
conſumpto alluvione , ſeu alio caſu , ubi minor eſt
ratio , quàm hic.

54 Iterum dubium eſt an hoc procedat in donatio-
ne à parente, ſeu alio facta : in quo dubio pro ne-
gante ſententia eſt textus *in l. ad res donatas ff. de*
edilitio edicto, ubi in re donata licèt appareat vitio-
ſa, non habet locum actio redhibitoria ; quia ut
textus inquit, *ne liberalitas donatoris ei ſit nociva*:
& quia bene tractat, & diſpungit Barboſa cum ab
eo relatis *dict. p.* 2. *alleg.* 20. videndus à *num.* 15.
ad 19. ideò ad illum recurres, & interim ad ea, quæ
ſupra dixi *ſub quæſt.*7. *&* 8. nam ex *ibi* dictis *de do-*
natione ſimplici, aut ſub conditione, etiam reſponde-
bitis, uti pœna juxta fundamenta, quæ ibi adduxi,
loquitur idem citatus Barboſa, quæ non repeto; in
patre verò donatore, cujus donatio redhibita fuit,
exiſtimarem , ut teneretur utique aliam donatio-
nem facere filio ordinato ; quia hic militat ratio
naturalis alendi filium, cum poteſt, ut jam dixi.

55 De pœnis verò ſtatutis contra ordinatum ſine
titulo beneficii , aut patrimonii veri, cum tota, ac
integra reſolutio conſiſtat in expendendis ultimis
verbis, *cap.*2. *Trid. dict. ſeſſ.*21. *de reformatione*, ibi :
Antiquorum Canonum pœnas ſuper his innovando
&c. & differant pœnæ appoſitæ *in dict. c. neminem*
*c. Sanctorum diſt.*70. à pœnis *c. cùm ſecundùm Apo-*
ſtolum , aliorumque Jurium ; etenim temporibus
antiquioribus juxta præfata jura *in dict. c. nemi-*
nem, & dict. c. Sanctorum 70. *diſt.* non erat pro or-
dinandis aſſignatum patrimonium, ſicut poſtea di-
ctum fuit *in dict. c. ſi Epiſcopus, & in c. tuis quæſtio-*
nibus de præb. & benè expendens proſequitur Bar-
boſa *in dict. cap.*2. *de præb. & à num.*36. videndus
pro expeditione ſcholaſtica; ſed ad propoſitum,
ut Concilii verba interpretentur Doctores tripli-
cem opinionem aſſignant illi omnes , quos refert
Barboſa *in dict. alleg.*20. *p.*2. *de officio Epiſcopi* , *a*
*num.*24. idem *in dicto cap.*2. *Trid.* à *n.*65. & poſt
eos omnes cum aliis Ægidius Trullench. *in opere*
*moral. dict. lib.*6. *de Sacram. quæſt. unica, dubio* 13.
à *n.*3. quibus præhabitis eas ego breviter referens
eligam aptiorem, & practicabiliorem.

Nonnulli ergo dixerunt Trid. *in dict. cap.*2. re- 56
novare ſuſpenſionis pœnam , de qua *in dicto cap.*
neminem , dict. cap. Sanctorum, & aliam, quam in-
currit ordinator providendi de neceſſariis ordi-
nato ab eo ſine titulo ; donec Eccleſiaſticum be-
neficium conſequatur ; donec provideatur de be-
neficio, de quo *in dict. cap. cum ſecundùm* , ſi or-
dinator , & ordinatus in culpa fuerint. † Alii in- 57
quam exiſtiment Trident. innovare tantum pœ-
nam ſuſpenſionis, de qua *in dict. cap. neminem* ,
& dicto cap. Sanctorum, dicentes omnino eam in-
novari , vel quia ſublata non erat per textum *in*
dicto cap. cum ſecundùm, *de præb.* cum ordinatus
decepit Epiſcopum circa titulum ſuum; ſive quia
licèt ſublata ſit, renovata eſt, & vigori reſtituta
per dictum decretum Trid. cum ſimpliciter inno-
vet Canones antiquos, quorum unus, & alter eſt
dict. cap. neminem, cap. ſanctorum. † Alii verò 58
dixerunt prædictum Trident. *cap.* 2. innovare
tantum pœnam *dicti cap. cum ſecundùm*, quæ eſt
adverſus ordinantem ; non verò ordinatum ſine
titulo non eſſe ſuſpenſum , nec aliquam pœnam
incurrere, ſed Epiſcopum cogendum eſſe illi
providere , ſublata jam diſpoſitione conſtitutio-
nis Sixti V. imponentis etiam pœnas adverſus or-
dinatos ſuſpenſionis perpetuæ ab exercitio ordi-
num ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſ-
cendendi ad alios ſuperiores , quam reſtrinxit
Clem. VIII. *in alia jam præcitata conſtitutione.*

Probabiles ſunt omnes præhabitæ opiniones , 59
& approbans ſecundùm Bonacina *tom.* 1. *diſp.* 1.
quæſt. unica, puncto 5. *n.* 24. in verſ. *utraque opinio*,
veriorem in jure reputat primam ; & ſic ſecun-
dam ; ſed Barboſa *in dicta alleg.* 20. *num.*27. tertiam
amplectitur cum infinitis, quos allegat : tamen
idem Ægidius Trullench. aliter cum ſecunda ſen-
tit *d. dub.*13. *n.*7. quia validioribus nititur funda-
mentis , & ſic dicit affici ſuſpenſione eum, qui fic-
to patrimonio ordinatur, etiam nullo intercedente
te pacto cum collatore , aut qui qualitercumque
culpabiliter, tamen ſine patrimonio ordinatur, effi-
cique irregularem, ſi poſt talem miniſtrat, ut cum
Majore, & Medina tenent Rodr. *in ſumm.* 2. *p. cap.*
11. *n.*1. Zerola *in praxi* 2. *p.* verbo *dimiſſoriæ*, San-
chez *lib.*6. *de matrimonio diſp.*32. *num.*8. Bonacina
verſ. idem quia cap. Sanctorum, & cap. neminem ,
quæ ſecundùm hanc ſententiam non ſunt abro-
gata abſolutè diſponunt ordinatum ſine titulo eſ-
ſe ſuſpenſum. † Et ego ſic cenſeo , alias inquam 60
eveniret ut ordinatus, qui forte ſciens, & prudens
Epiſcopum fraudans accederet ad ordines ſacros
recipiendos, dolo ordinaretur , ſive metu pœnæ,
quam non ſic poſſet mereri Epiſcopus ordinans ;
& faciunt relata ſupra *quæſt.*7. *&* 8. videbis ultra
alios

alios Suarez loquentem, qui *de cenſur. diſp.* 31.
ſect. 1. & poſt *num.* 35. ubi primam videtur ample-
cti: & ſecundùm tertiam opinionem deciſum
fuiſſe in Sacra Congregatione teſtantur Piaſecius
in praxi nova Epiſcop. p. 1. *num.* 42. Flamin. *de reſign.*
lib. 2. *quæſt.* 6. *num.* 18. Additio. ad Navarr. *conſ.* 1.
quæſt. 16. *de conſt.* Armendar. *in addition. ad leg.*
Navarra recopil. lib. 2. *tit.* 8. *l.* 1. *de patrimonio Cleri-*
cor. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 5. §. 10. *n.* 22.
Bonacina *dicto puncto* 5. *num.* 24. *verſ.* 1. Nicolaus
Garcia *de benef. p.* 2. *cap.* 5. *num.* 27. & alii relatiè
61 Barboſa *dicto num.* 27. † His omnibus adjunges
Dianam *p.* 5. *tract.* 10. *reſolut.* 50. ubi contra multos
affirmantes, quod qui recipit ordines cum patri-
monio ficto incidit in ſuſpenſionem; ipſe verò
negat cum aliis; quia qui ſe ordinavit cum titu-
lo de Subdiaconatu, & titulum renunciavit, aſ-
cendendo poſtea ad ordines alios; etſi peccet,
non incurrit ſuſpenſionem ſecundùm Hurtadum
& alios exponentes quod Trid. *in dict. cap.* 2. non
renovavit pœnss dictorum *cap. neminem*, *& cap.*
Sanctorum diſt. 70. ſed *dict. cap. cum ſecundùm*, *de*
præb. de quorum intellectu jam dixi.

62 Ex his breviter infero, ut ordinatus ſuſpenſus
fiat ab ordine ſuſcepto, & ordinator à collatione
per triennium, ſi conveniant ſuper non petendis
poſtea alimentis, vel rebus donatis pro titulo ſuo-
rum ordinum, juxta textum *in c. penult. de ſimonia*
63 ubi dico. † Idem ſi cum præſentante ad Eccleſiam
idem faceret pactum, ex textu *in cap. per tuas eo-*
dem tit. ubi dico, & ſentit Barboſa *dicta alleg.* 20.
num. 28. *&* 29. prædicta jura tantum intelligi de
paciſcente cum ordinatore, vel præſentante, non
ſic cum donatore contra Campanillum, qui ea jura
extendit ad paciſcentem cum donatoribus in di-
verſorio Juris Canonici *Rub.* 8. *cap.* 3. *num.* 32. ita
Garcia cum aliis *dict. cap.* 5. *n.* 168. quare Barboſa
improbat Suarez *de religione tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 38. *n.*
4. *&* 5. dum dixit dicta jura procedere etiam quo-
ties aliquis ex ſuis bonis alteri titulum conſtituit
ad quem ordinatur ab eo recipiens promiſſionem,
quod nihil poſtulabit dicens tunc committi pec-
catum indebitæ ordinationis, & ſimoniam, quem
ſequutus fuit Azor. *inſtitut. moral. p.* 3. *lib.* 12.
cap. 15. *quæſt.* 1.

64 Unum tamen notat Bonacina *de cenſ. diſput.* 3.
quæſt. 6. *puncto* 5. *num.* 4. *verſ. tertio*, prædictam ſuſ-
penſionem incurrere ordinatum, tam à proprio
Epiſcopo, quàm ab alieno, etiam cum litteris di-
65 miſſoriis proprii Epiſcopi. † Et *num.* 6. ſubdit
illum in irregularitatem incidere, ſi functionem
ordinis ſuſcepti exerceat antequam abſolvatur;
quod probatur juxta ſecundam opinionem ſequu-
tam pro dicto Trid. *in dict. cap.* 2. *ſeſſ.* 21.

66 Sed prædicta limitantur in ordinato cum pacto
& conditione de reddendo patrimonio ſibi dona-
to; item in eo, qui poſt ordinationem patrimo-
nium dat, vel alienat; nam etſi peccet, non tamen
incurrit ſuſpenſionem; etſi caſtigari poſſit ab Epi-
ſcopo; quia iſti verè cum titulo non ficto fue-
67 runt ordinati; deinde, † nec incurrunt prædictam
ſuſpenſionem Religioſi profeſſi, aut Jeſuitæ; quia
iſti per Bullam Gregor. XIII. rectè ordinantur
in tempore ibi affixo; illi inquam; quia profeſſio
68 ſtat pro titulo, ut jam ſupra bene expedi, † quod
ſecus erit in Novitiis, ſeu aliis Religioſis, qui uſque
ad certum tempus profeſſionem emittunt: nam
in Novitiis deficit omnino titulus, in profeſſis ad
tempus; deficit titulus perpetuus, qui neceſſarius
eſt, juxta quæ dixi *ſub quæſt.* 7. *&* 8. benè de his
agit Barboſa cum multis ab eo relatis *dicta alle-*
gatione 20. *à numero* 30. & Trullench. *dubio* 13.
numero 13.

Item dico non affici prædicta ſuſpenſione ille, 69
qui poſtquam ordinatus eſt Subdiaconatu; cum
vero patrimonio, illud reſignat propria authorita-
te in favorem donatoris, aut alterius; & deinde
ſuſcipit alios ordines; quia talis renunciatio eſt
irrita, manereque antiquum patrimonium, cum
quo receperat jam alios ordines: ſic docent San-
chez *lib.* 6. *de matrim. diſp.* 32. *num.* 8. Henriquez.
in ſumm. lib. 10. *cap* 8. Bonacina *tom.* 1. *dicta diſp,*
8. *q. unica p. num.* 19. Ægidius Trullench. *dict.*
dub. 13. *num.* 8. qui dubitat ſi ſecundùm aliam
opinionem non eſſe irritam aſſerentem, illa renun-
ciatio amplectatur.

Nec ſuſpenſus redditur ordinatus, qui poſtquam 70
accepit verum patrimonium, obligavit ſe daturum
conferenti, v. g. ſingulis annis decem ex fructibus
ipſius patrimonii; quia fuit ordinatus cum vero
titulo, & conſtitutio talis patrimonii eſt valida:
nec tenetur ad danda illa decem, ut reſolvit Trul-
lench. *ſupr. num.* 11, cum Ledeſma; quia tale pa-
ctum tanquam turpe, & contra jus, cenſetur turpe,
† ſed ait peccare mortaliter, & affici prædicta ſuſ- 71
penſione eum, qui accepit patrimonium mutua-
tum, ſeu accommodatum, ea tamen intentione ut
ordinetur obligatione illud reddendi, cum ordina-
tus fuerit; quia tunc idem eſt ac ſi ordinaretur
abſque titulo; eo quod fictum eſt patrimonium,
ex dictis *ſub dicta quæſt.* 7. *&* 8. ſed videtur con-
trarium *num. ſequenti.*

Sed an qui ementito patrimonio ad ſacros or- 72
dines aſſumitur data apocha (quæ vulgò dicitur
contra ſcriptura) aut data fide, vel juramento ſe
poſt ordinationem patrimonium illi aſſignatum
redditurum, vel fructus nunquam petiturum te-
neatur ſtare promiſſis: & in hoc puncto negati-
vam ſententiam docet Diana *p.* 3. *tr.* 4. *reſ.* 184.
cum Ledeſma *in ſumma tom.* 1. *de Sacram. Ordin.*
c. 7. *concluſ.* 6. *dif.* 3. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tr.* 11.
dif. 15. *n.* 10. dicit autem probabiliter contrariam
ſequi ſententiam. Avila *de cenſ. p.* 2. *diſp.* 5. *dubio*
5. *concluſ.* 3. Joannes de la Cruz *in direct. conſcien-*
tiæ p. 2. *de Sacram. Ordin. dubio* 6. *concluſ.* 2. cum
Corduca; & ratio Dianæ eſt; quia Patrimonium
ſemel donatum tranſit in Epiſcopum, ſitque illi
hypothecatum; tum quia tale Patrimonium effu-
giens, & illud ordinando ficta donatione donans
pro parte culpæ imputari debet, ſi tale Patrimo-
nium recuperare minimè poſſit.

Notat verò Avila, & cum eo Diana ſupra, ut 73
ſtando in ſecunda ſententia, teneatur ſic ordinatus
in foro conſcientiæ reddere illud Patrimonium
conditionaliter donatum donatori; & in foro ex-
teriori poſſe reſcindi talem retrodonationem;
quia voluit decipere Eccleſiam, & Epiſcopum:
leges Gaſpar. Hurtad. *de ſuſpenſione difficultate* 13.
affirmantem ſic ordinatum eſſe ſuſpenſum.

Pro complemento notabis ſuſpenſionem ſu- 74
pradictam Pontifici reſervatam eſſe, quando eſt
perpetua; & ob id non poſſe ab Epiſcopo abſolvi
poſſe tamen ab Epiſcopo abſolvi, ſi ſit occulta,
juxta diſpoſitionem Trid. *ſeſſ.* 21. *de reform. c.* 6.
tradunt Bonacina *dicto tom.* 1. *diſp.* 8. *de Sacramen-*
tis, *quæſt. unica puncto* 5. *num.* 23. Trullench. *dicto*
dubio 13. *num,* 15. qui *num.* 16. addit poſſe abſolvi
à prædicta ſuſpenſione virtute Bullæ, ut ipſe di-
xit in expoſitione Bullæ Cruciatæ *libro* 1. §. 7.
cap. 2.

Ad

75 Ad tertiam quæſtionis partem, an Epiſcopus; qui ordinat ſubditum alienum ex ratihabitione, incurrat ſuſpenſionem. Reſolutio hujus quæſtionis dependet ab illa, nempe an alienus Epiſcopus rectè queat ordinare alienum ſubditum ex præſumpta ratihabitione proprii Epiſcopi, de qua jam aliqua dixi; ſed nunc referam duas contrarias: affirmativam, quæ dicit non eſſe tunc neceſſarias litteras dimiſſorias proprii Epiſcopi; ob idque abſque pœnæ metu ordinationem procedere per textum, & gloſſam *in verbo fructus*, *in cap. Lugdunenſis 9. quæſt.2.* gloſſa magna *in fine, cap. nullus alterius 9. quæſt.21.* per quæ jura, & alias rationes docent Majol. *de irregular. lib.4. cap.2. num.7. & in cap.20. num.1.* Rodriguez *in ſumm.2.p. cap.14. num.10.* verſ. *el ſegundo.* Ledeſma *in ſumma tit. de Sacr. Ordin. cap.8.* verſ. *el ſegundo.* Navarr. *conſ.24. num. 5.* verſ. *tertia*, *hoc tit.*

76 Contrariam verò ſententiam innuit gloſſa *in verbo figmento in cap. eos hoc tit. lib.6.* Rebuffus *1. p. tit. de formula litter. dimiſ.* Salzedus *in addit. ad Bernard. Diaz cap.26. pag.95.* verſ. *ſecundus*, & fulcitur ex eo, quia proprius Epiſcopus eam ordinationem ratam habere non poteſt, quæ ſuo nomine celebrata non fuit, ut *in reg. ratum de reg. Juris*; & cum hujuſmodi ordinatio Sacris Canonibus irrita ſit, minimè poſſit haberi rata. Et hanc amplectitur adverſus Navarrum, & alios Zenedus *in quæſt. Canon. pract.38. ſub num.37.* verſ. *mihi*; eo quòd contraria ſententia præſtaret Epiſcopis anſam, ut eo quæſito colore alienos ſubditos ad ordines promoverent, indeque oriri damna innumerabilia; & quia hoc pacto tollitur diſcordia, quæ oriretur inter Epiſcopos ex ordinatione alterius ſubditi, tam circa ipſius ordinati alimoniam, caſu quo ſine titulo ſufficienti eſſet promotus,
77 quàm in aliis caſibus. † Et pro hac ſententia adducit illum nempe; quia ubi in aliquo actu licentia alicujus deſideratur, ea præcedere omnino debet, *auth. licentia cod. de Epiſcopis, & Cler. l. ſi quis mihi bona*, ubi Doctores *ff. de acquirenda hæredit.* nec ſufficere licentiam tacitam, & præſumptam, ſed omnino expreſſam, ut tradunt Corſetus *ſingulari 159.* Lapus *alleg.86. num.3.* Tiraquel. *in leg. Connub. in gloſſa 7. num. 8.* Molina *de major. lib.2. cap.7. num.2.* Didacus Perez *lib.1. tit.1. l.8.* in gloſſa *ſin conſentimiento*, & aliis probans ipſe Zenedus *num. 38.*

78 Unde ad dubium, de quo inquirimus, videtur dicendum, ut ſic ordinatus incurrat ſuſpenſionem Concilii Trid. *in dict. c.2. ſeſſ.21. de reformatione*, ut benè proſequutus, Turrianus defendit ſecluſa ignorantia, Bonacina *tom.3. diſp.1. puncto 11 n.14.* Pariſius *volum.4. conſ.136.* Mandoſ. *in regula 24. Cancel. quæſt.4. num.10.* Rebuffus *ſupra num. 11. & 29.* & Huriad. *difficultate 12. de ſuſpenſ.* abſolutè docet Sanchez *in opuſculo lib. 7. cap. 2. dubio 20. num. 13.* poſt Trid. ubi docet non poſſe
79 Epiſcopum talem ordinationem ratam habere, † imò quod talis ordinatus deponi debeat probat Zenedus *ſuprà* ex textu noſtro, & ex Concilio Chalcedon. *cap.19.* de quo *in cap. Clericos diſt.71.* Quæ ſententia verior eſt, etſi Navarrus intendat ſatisfacere contrariis fundamentis *in conſ.42. hoc tit.* nec debent audiri Suarez *dicta diſp. 31. ſect.1.* ubi *ſub n.15.* adducens caſus, in quibus poteſt quis ab alieno Epiſcopo ordinari abſque dimiſſoriis ponit caſum hunc *ex dicta c. fin. 9. quæſt.2.* ubi allegatur factum D. Epiphanii, qui iſto modo ordinavit in Diœceſi D. Chryſoſtomi: ſequutus fuit etiam Reginaldus in *praxi tomo 2. lib.32. tract.2. cap.24. ſect.3. num.69.* caſus ex Suarez referens, de quibus jam dixi ſupra *ſub quæſt.10.* Barboſa *ſeſſ.23. cap.8. num.16.* in Trid. cum aliis per gloſſam *in dicto cap. Lugdunenſis 9. quæſt. 2.* verſ. *quod Sanctus Thomas in 4. diſp.25. in expoſitione litteræ*, alii relati à Diana *p.3. tract.4. reſ.191.* ubi probabilem vocat, ſed probabiliorem dicit noſtram *p.5. tract.14. de ſuſp. reſ.38.* & Avila *de cenſuris p.3. tract.5. dubio 7. §. dico quinto*, intelligit contrariorum ſententiam procedere in ratihabitione de præterito, vel de præſenti, expreſſa ſigno aliquo exteriori, non tamen putat ſufficere ſpem ratihabitionis de futuro.

Ad quartam quæſtionis partem, an ſuſpenſio- 80
nem incurrat conſerens Tonſuram in Diœceſi aliena; & ſuppoſito nempe quod Laici poſſunt ordines minores recipere ſine titulo, qui tantum neceſſarius eſt ad Ordines Sacros, ut jam ſupra expendi, nunc breviter dico duas eſſe opiniones contrarias, affirmativam una, quam docent Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rubr.6. cap.1. num.2.* Alterius *tom.2. diſp.10. col.2.* verſ. *quod ſi*, Rebuffus *in practica benef. tit. de Clericis ad Sacras Ordines male promotis.* cum aliis Barboſa *in collect. ad Trid. in dicto cap.5. ſeſſ.6. num.9.* † Ubi docet Epiſco- 81
pum non poſſe in Diœceſi aliena conſerre primam Clericalem Tonſuram ſuis ſubditis abſque licentia Ordinarii loci, atque ideò aliter facientes incurrere ſuſpenſionem latam *in dicto cap. 5. Trid.* quibus accedit Riccius *collect.1678. ad c.1. diſt.71.* ubi dicit, ut ſit ſuſpenſus vera ſuſpenſione, etiam quoad alios, quæ irregularitatem inducit, ſic tonſuratus, quamdiu proprio Ordinario videatur expedire, quidquid dicant Guido, & Sayrus; ſic etiam ut reſervatio penſionis tali facta ſit nulla; imò & collationem beneficii non ſubſiſtere cum Graſſis dicens ita fuiſſe reſolutum *in una Cæſaraugust. 9. Martii 1589.* ubi quod Clericatus ſuſceptus cum dimiſſoriis non proprii Epiſcopi, non ſuffra-
getur. † Sed Diana *p.5. reſ.45.* Toletus *lib.1. ſum.* 82
c.49. n.4. Azor. *tom.2. lib.3. inſtit. moral. c.48. q.5.* Fornarius *de Sacram. Ordin. c.5. §.4. not.4.* Molſeſius *in ſumma tom.1. tr.2. cap.2. n.15.* Henriquez *lib.3. cap.6. num. 6.* & alii exiſtimant etiam probabiliter imo probabilius ipſos non incurrere; quia Concilium loquitur de Epiſcopo conſerente ordines, at prima Tonſura non eſt ordo, ſed initiatus ad ordines, quæ ſolet concedi ſine exercitio
Pontificalium. † Ego autem libenter hanc ſeque- 83
rer ſi exiſtimarem Tonſuram ordinem non eſſe quod contrarium ſequutus fui ſupra *in Rub.* & dixi aliquid ſupra *in hoc textu*, dum egi an conſerendo Tonſuram peccet.

Dubitabis autem an Epiſcopus conſerens pri- 84
mam Tonſuram ſine proprii Epiſcopi licentia, incurrat pœnam ſuſpenſionis latam *in dicto cap. eos hoc tit. lib.6.* negativam ſententiam docent ex Geminiano Villabos *in ſum. p.1. tr.18. diſ.7. num.17.* Riccius *in addit. ad inſtitut. Canonic.* Lancel. *l.1. tit.25. § pari ratione*, cujus dictum refert Diana *p. 3. tr.4. reſ.194.* cum Sayro *de cenſur. lib.4. cap.12. num.13.* Campanillo *in diverſorio Juris*, *Rub. 9. n. 16.* Barboſa, Bonacina, & Filliucio, ex eo, quia ſtante diſpoſitione Trid. *in dict. cap.8. ſeſſ.23. & ſeſſ.14. cap.2.* videtur probari, & ex textu *in dicto cap. eos*; quia Epiſcopus, qui affectata ignorantia, aut ſcienter ordinare præſumpſerit alienum ſubditum ſine proprii Epiſcopi licentia, ſuſpenſus eſt; etſi illum textum exponat Riccius *ſuprà*, ut loquatur de ordinante jam tonſuratum, *ex c. nullius*, *illa tit.*

Ad

85 Ad ultimam quæſtionis partem, ſuppoſitis jam
ſupra dictis *q.7.* & 8. item ſuprà *in verſ. ad ſecun-*
dam, videtur quod ſit ſuſpenſus; debet enim habe-
re uſum rei, ad cujus titulum ordinatur. Tamen
in hoc puncto Grelenzon. *conſ.* 14. & Gaſpar. Hur-
tado *difficult.* 13. *num.* 38. *de Sacram. Ordinis*. Diana
p. 5. *tract.* 10. *reſ.* 48. dicunt non incurrere; quia cau-
ſa finalis Tridentini *in dicto c.* 2. *ſeſſ.* 23. *de reform.*
ob quam cavet, ne dentur ordines ſacri, non ha-
bentibus beneficium, aut Patrimonium, fuit ea,
ne Clerici mendicent.
86 Sed mens Legiſlatoris eſt attendenda, ut patet
in l. nominis tui ff. de verb. ſign. & docet Pariſ.
87 *vol.* 8. *conſ.* 16. *n.* 20. 21. & 22. † quia mens, & anima
ipſius legis eſt ratio, quæ ubicunque habet locum
ubi locum habet legis diſpoſitio, etiam quod eſ-
ſet contra jus commune, *l. ù Titia ff. de verb. ſigni-*
88 *ficat.* † ergo quoties providetur, ut ſit cum fi-
dejuſſione alimentorum mendicitati hujuſmodi
ſatisfactum eſt menti, & cauſæ finali legis, &
conſequenter diſpoſitioni; ob quod ita ordina-
tus incurret ſuſpenſionem; imò ait Hurtado ſu-
prà procedere etiam, ſi fiat fidejuſſio: & credo ſic
procedere, juxta illa, quæ dixi *dicta quæſt.* 7. & 8.
& hic *tota quæſtione* 11. præcipuè *ſub verſic. ad*
ſecundam.

QUÆSTIO XII.

An ad fugiendam Juriſdictionem Epiſcopi Domicilii, poſſit quis ordinari alibi titulo beneficii. An ejectis à Societate Jeſu, ſi ſint conſtituti in ſacris, debeatur aliquid pro Patrimonio. Et an poſſit Epiſcopus ordinare illum, qui in ſua Diæceſi nullum habet beneficium, & hac intentione ſola illi confert. Et an qui ficto titulo impetrat dimiſſorias, puniatur. Ubi de ordinato ficto titulo, nùm incurrat ſuſpenſionem?

SUMMARIUM.

1 *Beneficii ratione ſubditur eſt quis illius territorii, ubi eſt dum illud poſſides.*
2 *Ordinari poteſt quis ad titulum beneficii obtenti ab ordinato in aliena Diæceſi; etſi animo fugiendi juriſdictionem proprii Epiſcopi ut* n. 3.
3 *Intentio mala interna operantis non vitiat actum externum, alias Juridicum*, & n. 5.
4 *Judices diverſos poteſt quis habere.*
5 *Domicilium ad ordines, etiam per ſimplex beneficium acquiritur.*
6 *Jeſuitis ordinatis ejectis in Religione, alimenta dari debent per Prælatos*, n. 7. *Quid in praxi*, n. 8.
9 *Ordinare poteſt Epiſcopus illum, cui ex propoſito, ut ordinet, præſtat ei beneficium, etiam ſi alias ſubditus ejus non eſſet*, ut numero 9.
10 *Epiſcopus ratione beneficii queit diſpenſare interſtitiis ſui ſubditi ex beneficio, etſi alias ratione Domicilii non ſit ſubditus, & diſpenſare in illegitimitate*, ut n. 11.
12 *Dimiſſorias ficto titulo impetrans non ſuſpenditur*, num. ſeqq. & n. 17.
13 *Ordinatus ficto titulo, verius eſt, ut nullam contrahat ſuſpenſionem*, n. 14. & 15.
15 Cap. neminem, cap. Sanctorum 70. diſtinctione.

AD primam quæſtinoìs partem, ut reſpon- 1
deam, præmitto quæ jam dixi *à quæſt.* 1.
& dictum inſra *in cap. non eſt compos*, 16. *ſub quæ-*
ſtione 3. *verſ. fin.* ubi de ſuſcipiente Tonſuram, &
ordines minores cauſa evadendi judicium ſæcula-
rè. Et ſuppoſitò etiam jam dictum ſupra, ut Cle-
ricus dicatur habere Domicilium; imò & eſſe il-
lius Diœceſis, in qua ſitum eſt ejus beneficium il-
lud poſſidens ſex Bartoli doctrina *in l. hæres abſens*,
§. *proinde n.* 5. *ff. de judic.* & *in l.* 1. *n.* 13. *ff. ad muni-*
cipal. Thom. Valaſcus *allegat.* 5. *num.* 29. Cardoſus
in praxi Judicum, & *Advocatar.* verbo *Domici-*
lium, *num.* 9. Boërius *deciſ.* 260. *num.* 20. & alii, &
hoc quamvis exiguum ſit beneficium, ex traditis
per Barboſam *in paſtor. p.* 3. *alleg.* 4. *num.* 45. qui *in*
fine, hoc non admittit ad ordines per Epiſcopum
conferendos ratione beneficii tenuiſſimi ob præ-
ſumptam fraudem.
Quare dixerunt nonnulli ad propoſitum noſtræ 2
difficultatis, non poſſe quem ordinari alibi titulo
beneficii ad fugiendam juriſdictionem Epiſcopi
Domicilii, ex ea ratione, quia dolus, & fraus ne-
mini debent patrocinari, juxta textum *in l. itaque*
fullo. ff. de furtis, *cap. dictum* 30. *quæſtione* 1. *cap.*
intelleximus de judic. cap. tua 12. *de Clericis non*
reſident. c. ſedes, *cap. ex tenore*, *cap. ſuper litteris*
de reſcript. cap. 2. *de dolo*, *cap.* 2. *de cognat. ſpiri-*
tuali, *cap.* 2. *de colluſ. detegenda*, *cap. tuas de*
uſuris, ubi DD. exornant.
Verùm exiſtimo pro affirmativa ſententia reſ- 3
pondendum, tum ex dictis in hac difficultate in-
fra *in verſ. ad tertiam*, & ſuprà *in hoc textu ſub*
quæſtione 6. ex eo quia jure ſuo, tam ordinandus,
quàm ordinator utuntur jure ſuo, cum bona, aut
mala intentio nequit irritare actum externum, ſi
alioqui ille actus ſuſtineatur in jure. Eſt enim
intentio actus occultus, & internus; eſt qui quo-
ties actus internus non eſt contra juſtitiam, non
improbat illum; quamvis operans malam habeat
intentionem. Et ſic fieri, ut quando lex ſtatuit
Canonica eſſe Epiſcopum, in cujus Diœceſi eſt
tale beneficium in ordine ad hunc effectum pro-
movendi legitimum, & proprium; ſequitur ut
ex prava intentione ordinandi, ſeu fundantis,
aut conferentis beneficium, auſeratur juriſdictio
ad ordines ſuſcipiendos per ſubditum ratione ta-
lis beneficii, quantumvis adeſſet intentio fugi-
endi juriſdictionem Epiſcopi Domicilii.
Et confirmatur ex doctrina textus *in cap.* 3. 4
cap. 14. *cap.* 17. *cap. fin. de foro compet.* ubi latiſſimè
ſcripſi poſſe quem diverſos Judices habere, juxta
juris regulas, vel ratione rei ſitæ, Domicilii, origi-
nis, incolatus contractus delicti & etiam ratione
beneficii, & ex textu *in cap. nullus*, *de temporib.*
ordin. lib. 6. † Ubi Doctores abſolutè docent, 5
etiam ſimplici beneficio Domicilium ad ordines
acquiri, ergo videtur abſolutè reſpondendum
pro affirmativa ſententia. quam tuentur Diana
part. 11. *tract.* 4. *miſcel. reſol.* 1. & tenet etiam Pater
Bardi *in ſelectis lib.* 3. *quæſtione* 3. *numero* 7. ubi
etſi ſuſpenderet ſuum judicium eo quod nullum
authorem diſputantem invenerit: ſic demonſtrat
tenendum ponens quæſtionem: *Nùm poſſit*
quis

quis ordinari titulo beneficii exiſtentis in aliena Diœceſi, ſi id fiat in fraudem, ad fugiendam Juriſdictionem Epiſcopi Domicilii: quod tunc evenire, ait, quando quis fundaret beneficium hac intentione, ut poſſet ab alio Epiſcopo promoveri, vel præſumptivè ita exiſtimaretur, v.g. de proximo tempore ante ordinationem fundaret beneficium, & maximè tenuiſſimum, ut duorum, aut trium aureorum in aliena Diœceſi, vel id ex aliis conjecturis colligeretur. Ubi ex adductis demonſtrat ſic tenendum; quod ſine ſcrupulo ſemper in praxi vidi, in tantum, ut nullus Epiſcopus Domicilii reclamet ad invalidandum actum propter malam intentionem ſui ſubditi fugientis ad alium Prælatum.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ejectis à Societate Jesu, ſi ſiot conſtituti in ſacris, debeatur aliquid pro patrimonio? Et pro affirmativa ſententia communois doctrina omnium aſſerentium eſt Epiſcopum ordinantem aliquem ſine titulo, teneri illum alere; donec beneficium ſufficiens conſequatur: & ſic videtur confirmari ex doctrina Boſſii *in moralibus tom.2.tit.3.§.9.n.24.* Leaodri *de Sacram.tom.2.tract.6.diſput.9.quæſt.2.* Martioi de S. Joſeph *in man.Confeſſor.tom.1.lib.1. tract.8.de ordine num.3.* Marchini *de Sacram. Ordin.tract.2.p.6.c.5.n.5.* aſſerentium Religioſos Societatis Jesu poſt vota ſimplicia ab eis emiſſa poſſe ordinari ſacris ante profeſſionem ſolemnem, juxta conceſſionem Gregor. XIII. qui etiam addunt quòd ſi ſic ordinati expellantur à Religione, nec habent beneficium, aut patrimonium, debeant Prælati Societatis Jesu, eis ſic ejectis præbere honeſtam ſuſtentationem.

7 Et hanc doctrinam conformem juri, ut omnes agnoſcunt per textum *in cap.2.de præb.* cum vulgatis, in terminis confirmavit Sacra Congregatio Concilii *ſeſſ.21.c.2.de reform.* per verba ſequentia: *Quoad Jeſuitas, eum poſt Sacerdotium exire non poſſint, niſi a ſuperioribus dejiciantur, provideatur illis de reditu quadraginta aureorum ex bonis religionis quoad alios, qui arbitrio ſuo exire, quando volunt, poſſunt, ne detur illis occaſio exeundi, ut fruantur illo redditu, vocentur priut, & intelligant qua alia via veſci poſſint; deinde maturè deliberandum*, per quem præter relatos, ſic declaraſſe Sixtum V. Pontificem Summum refert, ac tenet Barboſa *in paſtorali dict. 2.p. alleg.19.num.7.& in dict.cap.2. Tri.num.6.* cum eodem Marchino, & aliis; eo quod per vota tria ſimplicia dicti Patres ſint jam veri Religioſi conſervandi in Religione.

8 In praxi ſemper audivimus nunquam Prælatos illius religionis ejicientes, propter demerita, & ut indignos tantæ, ac graviſſimæ Societatis ejectis ſubvenire, nec parum honeſtiſſimis alimentis; præſertim jam effectis Sacerdotibus; quia inveterata conſuetudo omnium Religionum, ſit hujuſmodi, expulſis nihil alimenti dare, cum alimenta hæc viam munirent ad defectionem; & quia inde multi anſam arriperent ad religionem deſerendam, ſi eis hujuſmodi alimenta forent ſuppeditanda; imò & contingeret, ut omnes reditus religionum inſumerentur, cum hujuſmodi dimiſſis contra expreſſam, vel tacitam voluntatem eorum, qui religiones, ac Monaſteria dotarunt; quare cùm non ſoleant Judices eos, quos puniunt, alere, ſequitur, ut Prælati Societatis non teneantur alere ſic ejectos matura, & conſiderata prudentia: ſic tenet legendus Pater Stephanus Fagundez *in præcepta Decalog.tom.2.l.7.c.6.num.5.* addens ita judicatum fuiſſe in Parlamento Tholoſano in cauſa, qua quidam Joannes Gentilitius à Societate fuit dimiſſus, qui poſtea petens alimenta coram Judice, excluſus fuit Judicis ſententia ab iniqua poſtulatione, ut refertur in decretis Societatis ſeptimæ Congregationis generalis *c.1.§.extat, n.7.* refert Diana *p.10.tr.11.miſcel.reſ.68.* adducens verba Patris Daniel Bartoli io vita S. Ignatii *lib.3.num.20.* quibus abundè ex mente tanti, ac Sancti fundatoris confirmatur prædicta praxis, quam ego ſanè admitterem; ſi ex juſtificata cauſa, Prælati ejicerent ita ordinatos ſocios, alias inquam pro prima ſententia crederem reſpondendum in utroque foro, & hoc optimo jure per dicta à Doctoribus *in dict. cap. 2. de præb.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit Epiſ- 9
copus ordinare illum, qui in ſua Diœceſi nullum habet beneficium; & hac intentione ſola illi confert. Et præmiſſo quod dixi ſuprà *ſub quæſtione 6.* dum egi de quæſtione illa, *An Epiſcopus poſſit ordinare illum, cui paulo ante beneficium contulit?* Pro negativa ſententia reſpondent Quaranta *verb. Ordo*, Riccius *reſolut.262.* Barboſa *de officio Epiſcopi alleg.4.part.2.num.47.* Machadus *tom.2.lib.4. part.1.tract.3.docum.4.num.4.* Francus *in dict.cap. cum nullus de temporib.ordin.* & alii per gloſſam *in cap.cot qui,de temporib.ordin.* verb. *figmentum*; eo quod hæc beneficii collatio eſſet in fraudem legis, nempè ad eximendum ordinandum à juriſdictione ſui Epiſcopi ex jam ponderatis *in verſ. ad primam.*

Nihilominus per ibi dicta exiſtimo pro affirma- 10
tiva ſententia reſpondendum fore; ſiquidem hic non adeſt fraus cum ratione beneficii in Epiſcopatu illius, habeat beneficium, ratione cujus ſit ſubditus ex doctrina textus *in cap.poſtulaſti* 14. ubi abſqua adduxi *quæſt.1.de foro comp.* nec aliud exigat Jus Caoonicum, & Trid. in quo non diſtioguitur quo fine, aut ratione quis illud obtineat: ita benè tenent, ac docent Ugolinus *de officio Epiſcopi c.26. §. 3.* Leander *de Sacram.tom.2.tract.6. diſp. 8. q.19.* Martinus de S. Joſeph *in monit.confeſſor.tom. 1.l.1.tract.4. de Ordine num.10.* ex eo etiam, quia verba generaliter prolata referuntur ad omnia per *l.quidam ff.de vino, triticoque, leg.gloſſa fin. cod. de hæred.delat.* non inquam fraudem legis facit, qui jure ſuo innititur, ut ſequutus hanc ſenteotiam reſpondet Diana *dict. p. 11. tract. 4. miſcel. col. 1.* à verſ. *ſed in favorem.*

Quo ſuppoſito dubium poteſt eſſe, nùm talis 11
Epiſcopus queat illi ſic ordinando diſpenſare in interſtitiis? Et lectis quæ adduxi ſuprà *in textu hoc ſub quæſt.7.* etſi Marius Antonius *variar.reſolut. 112.caſu 18.* neget; eo quod non poſſit judicare de neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ non ſuæ, verius eſt, ut poſſit diſpenſare, ut docent Bardi *in ſelectis lib.quæſt. 3.* Leander *de Sacram.tom.2.dict.tract.6. diſp. 8. quæſt.19.* Martinus de S. Joſeph *dict.tom.1.lib.1.tract.4. num.7.* Garcia, & Barboſa relati à Diana, *dict.reſ.1.verſ. ſed ſi aliquis*; eo quod jam ſic beneficium obtinens eſt ſubditus illius Epiſcopi, à quo legitimè valet ordinari; ut dictum eſt. Et ſic non mirum, ut cum illo diſpenſet Epiſcopus in interſtitiis cum eadem cauſa, qua poſſet Epiſcopus Domicilii, & facit argumentum, lex *ſi ut certo §. ſi duobus*, & ibi gloſſa *verb. Dominum ff. commodati.*

Et addit Diana *in fine*, poſſe etiam diſpenſare 12
in illegitimitate ad minores ordines, ſicut poteſt

Epiſco-

Epiſcopus Domicilii; nèc implicat dicere examen de neceſſitate, aut utilitate alterius Eccleſiæ non poſſe fieri per Epiſcopum talis beneficii; quia adhuc poterit judicium legitimum proferre, cum cauſæ cognitione, habita diſtinctione publicæ, aut juridicæ ſcientiæ, & ignorantiæ privatæ, ratione cujus jam tunc non poſſet; non inquam ex defectu poteſtatis, ſed ex defectu cauſæ ignoratæ ſufficientis ad diſpenſandum.

13 Ad quartam quæſtionis partem, an qui ficto titulo impetrat dimiſſorias, puniatur? Et videtur reſpondendum ex alia quæſtione: *An qui recipit ordines cum Patrimonio ficto, incidat in ſuſpenſionem?* in qua affirmant Navarrus *in ſumm. cap.* 27. Majolus *de irregularit. lib.* 14. *cap.* 25. Moſcoſus *in ſumm. tract.* 8. *cap.* 2. ex eo, quia Concilium Tridentinum *in dict. cap.* 2. *ſeſſione* 21. *de reformat.* aſſerit, ut videatur, ſi Patrimonium ordinandorum ſit verum, ſubjungens ſtatim, *Antiquorum Canonum pœnas ſuper his innovando*: quibus verbis videtur innovare pœnas Canonum, *cap. neminem, & cap. Sanctorum diſtinct.* 70. in quibus deſſinitur eſſe ſuſpenſos eos, qui ordinantur ſine beneficio, aut Patrimonio.

14 Et deinde ad caſum dubii noſtri, quia cum relatis Doctoribus, & Medina *in ſumma lib.* 1. *cap.* 11. §. 8. Bonacina *tom.* 3. *diſput.* 3. *quæſtione* 1. *puncto* 8. *num.* 3. ut refert etiam Diana *part.* 5. *tractat.* 10. *reſ.* 50. dicit, ut ſi Epiſcopus hoc ſciret, dimiſſorias eis non concederet, ac præberet; & ſic incurrere ſuſpenſionem latam à Pio II. contra ordinatos ſine litteris dimiſſoriis.

15 Verùm ſicut in caſu recipientis ordinem cum ficto patrimonio, aſſerunt alii Doctores, ut non incurrat ſic ordinatus ſuſpenſionis pœnam, ſed quod tantum peccat mortaliter, cum de ſuſpenſione, nullo caveatur jure: docent Coninch. *de Sacramentis diſputatione* 15. *dubio* 5. *numero* 38. Turrianus *de cenſ. libro* 5. *diſputatione* 46. *diſtinctione* 1. Avila *de cenſuris parte* 3. *diſputatione* 3. *dubio* 5. *conclus.* 1. Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 18. *difficultate* 10. *numero* 5. multis exemplis comprobans Hurtadus *tractat. de ſuſpenſione, difficult.* 13. *numero* 38. aſſerens, ut qui titulo ficto, ut ficto patrimonio, aut ficto beneficio, aut ficta penſione ordinatur, graviter peccat, ſed non incurrit ſuſpenſionem. Henriquez *libro* 13. *cap.* 37. *numero* 2. Fornarius *cap.* 8. *numero* 8. & alii apud Garciam *de beneficiis tom.* 1. *parte* 2. *cap.* 5. *à numero* 24. Diana *dict.* 5. *part. reſol.* 50. ubi dicit ſe rectè reſpondiſſe, ſcilicet non incurriſſe ſuſpenſionem quendam Clericum, qui impetravit à conſanguineo Patrimonium, ad cujus titulum ordinatus fuit, & promittens cum Juramento, quod ante donationem retrodonavit.

16 Nec tunc obſtant jura *in dict. cap. neminem, & dict. cap. Sanctorum, diſtinctione* 70. quia revocata ſunt *per cap. cum ſecundum, de præbend.* ſic idem Diana, & relati, de quibus uberius ego alibi, nec Trident. requirens titulum remittens ſe ad Canones antiquos, non ſe remittit ad prædictos canones *neminem*, & *Sanctorum*, utpote revocatos per aliud jus ante Tridentinum, ſed alios Canones, de ſimonia, & ad illos, ubi puniuntur ordinationes factæ abſque titulo, præſuppoſitis ſimoniacis pactis, aut eis æquivalentibus.

Etſi adhuc verum puncto dubii noſtri, videtur, ut ſuſpenſionem incurrat ficto titulo impetrans dimiſſorias; ſiquidem qui illas obtinet ex cauſa falſa, eſt idem, quod non obtinuiſſe illas, reſpondetur; quia præter quam, quod eſt caſus diſſimilis in caſu noſtro, & jam adductæ quæſtiunculæ adjectæ per verba *dicti cap.* 2. *Trident.* ibi: *Eo quoque prius perſpecto patrimonium illud verè ab eis obtineri*; colligunt Diana *dicta reſ.* 50. & Doctor Spino *in ſpeculo teſtament. gloſſa* 18. *numero* 78. ipſi Epiſcopo incumbere ſufficientem facere informationem, quod Patrimonium eſt verum. Item quia ſi fictio Patrimonii ſufficeret ad incurrendam illam ſuſpenſionem; item etiam ſufficeret falſitas in probatione morum, & generis. † Quare nec in caſu noſtro incurri ſuſpenſionem ab impetrante dimiſſorias cum titulo ficto, cum ſit Epiſcopi examen talis tituli, ratione cujus, ut de ordinato cum tali titulo, debet dici non incurrere ſuſpenſionem dimiſſorias ſic impetrantem, ſed tantùm peccare. Applicabis hic dicta *quæſtione præcedenti, de ordinatis ad titulum falſi Patrimonii.* 17 18

Ad Text. in Cap. cum in diſtribuendis XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus à Papa à nullo alio poteſt promoveri ſine ejus licentia, judicari bene poteſt,* n. 3.

2 *Avocatio cauſarum à Papa remiſſivè.*

4 *Avocatio à Papa facta non extenditur ultra caſus, in quibus fit.*

5 *Ordinandus, qui à Papa obtinuit privilegium, ut à quolibet poſſet ordinari, non indiget novis dimiſſoriis; indiget verò litteris teſtimonialibus proprii Ordinarii de vita, & moribus, alias ſi ordinetur manebit ſuſpenſus ab executione per annum,* n. 6. & 8.

7 *Ordinans eum, qui eſt privilegiatus à Papa ſine litteris teſtimonialibus proprii Epiſcopi, remanet ſuſpenſus per annum.*

9 *Imperiti, & infames, ac alii non valentes ordinari à proprio Epiſcopo, ſolent peragrari, ut ab exteris ordinentur.*

10 *Breve ad Ordines in Curia obtentum, ſolet dari cum Clauſula* abſque litteris dimiſſorialibus, *& eſt examinandus in cauſis.*

11 *Cauſa omnis in gratiis, & privilegiis, præſumitur impulſiva.*

12 *Facultas à Papa conceſſa alicui ex cauſa, ut à quocumque Antiſtite ordinetur, non ceſſat, ceſſante cauſa.*

TExtus iſte etiam exornari poteſt ex latè dic-
tis jam ſuprà *in dict. cap.* 11. quod autem
hic deciditur eſt, ut ordinatus à Papa, à nullo
alio poſſit ad ordines promoveri ſine illius licen-
tia, cum multis hic Barboſa *numero* 1. *&* 2. &
ipſe *de officio Epiſcopi parte* 3. *allegat.* 50. *nume-*
ro 15. quorum omnium ea poteſt eſſe ratio; quia
ex quo Papa aliquem ordinat avocat ad ſe or-
2 dinatum illum faciendo ſubditum, † quo fit ut
hic poſſis applicare quæ longè tractavi *in cap.*
ut noſtrum 56. *de appellat*, ubi de avocatione
cauſarum a Papa facta, ratione cujus nullus
judex alius ordinarius poteſt ſe immiſcere,
etiamſi alias eſſet judex proprius, & compe-
tens, nonnulla adduxi *ſub cap.* 1. *de foro compe-*
tenti.

3 Notat verò Barboſa hic per hunc textum du-
bitari ab aliquibus, an Epiſcopus, qui ordina-
tum à Papa ſine ejus licentia promovere non
poteſt ad ordines ſuperiores, valeat illum ju-
dicare; quia qui non poteſt ordinare, nec ju-
dicare, ex textu *in cap. nullus primas* 6. *quæſt.* 1.
in quo dubio Chochier *de Juriſdictione Ordina-*
rii in exemptos part. 1. *quæſtione* 21. hujuſmodi
exemptum non eſſe, ſed Juriſdictioni Ordinarii
ſubjici.

4 Et poteſt eſſe ratio, nam avocatio à Papa fa-
cta, non extenditur ultra caſus, in quibus
avocat, ut dixi *in dicto cap. ut noſtrum*, & addit
Barboſa *allegatione* 112. *part.* 3. *numero* 12. per
gloſſam, & Doctores *in cap. filium* 1, *quæſtione* 1.
ut talis non poſſit ab Epiſcopo deponi: nam
tunc jam iret Epiſcopus adverſus ordinem à Pa-
pa collatum.

5 Unde infero quod ſi aliquis à Sede Apoſto-
lica obtinuit privilegium ad ſuſcipiendos ordi-
nes à quolibet Epiſcopo non indigeat novis lit-
teris dimiſſoriis, indigere autem litteris teſti-
monialibus proprii Ordinarii de vita, & mori-
bus, Bonacina *de Sacram. diſputatione* 8. *quæ-*
ſtione unica, *puncto* 4. *numero* 27. Ciarlin. *con-*
6 *trov. foren. lib.* 1. *cap.* 46. *numero* 23. † Alter
enim ſi ad ordines ſine litteris teſtimonialibus
proprii Ordinarii promoveatur, remanebit ſuſ-
penſus ab executione ordinum per annum, jux-
ta diſpoſitionem Trident, *ſeſſione* 23. *de reforma-*
7 *tione cap.* 8. † & ordinans incurret ſuſpenſio-
nem à collatione ordinum per annum, ut pa-
tet *ibi*; ad quod comprobandum adjunges quæ
de prædicta ſuſpenſionis pœna dixi *in cap. præ-*
ced. 11. *quæſtione* 11. *per totum*, tenent in ter-
minis Henriquez *lib.* 13. *ſumm. cap.* 28. *numero*
2. Toletus *lib.* 1. *cap.* 49. *numero* 4. Fornarius
de ordine cap. 4. *numero* 3. Quaranta *verb. Or-*
do, verſic. *ſuſpenſionis pœna*, Barboſa *in paſto-*
8 *rali parte* 2. *allegat.* 7. *numero* 15. † ubi ad-
dit quod agunt rectiſſimè Supremi Pontifices,
cum in brevibus appellatis *extra tempora*, aliiſ-
que *in temporibus* nominatis mandant clauſulam
apponi, *& de licentia ſui Ordinarii*, quæ mul-
tos retinet à ſuſceptione ordinum, aufertque
abuſus complures.

9 Patet enim quod imperiti, infames, & alii
non valentes à propriis locorum ordinariis or-
dines ſuſcipere; quia alia ex cauſa inhabiles
ſunt petunt externas regiones, ordineſque frau-
dulenter extorquent ab alienis Epiſcopis neſ-
cientibus quanta ſit in hominibus perver-
ſitas.

Illi autem, qui facultatem obtinent in Curia 10
recipiendi ordines à quocunque antiſtite per bre-
ve, addita clauſula *abſque litteris dimiſſorialibus*
ſui Ordinarii, attentè videbunt quibus ex cauſis
in ſuis ſupplicationibus relatis, prædictam licen-
tiam impetrant, † quia in gratiis, & privilegiis 11
omnis cauſa præſumitur impulſiva, ut tenent
Franchis *in cap. decet*, *numero* 3. *de regul. ju-*
ris lib. 6. Tiraquel. *in tract. ceſſante cauſa*, *limi-*
tatione 1 *numero* 31. quos refert Campanilius *in*
diverſ. Juris Canonici, *Rubric.* 9. *cap.* 7. *nu-*
mero 6. † ubi *numero* 5. reſolvit quod ſi poſtea 12
ceſſet cauſa, qua adductus Papa licentiam elar-
gitus eſt, ſuſcipiendi ordines a quocunque ſi-
ne dimiſſoriis proprii Epiſcopi, non propterea,
cenſeatur revocata prædicta facultas, ut nequeat
amplius eam impetrans illa uti, ſeque promove-
ri facere a quo maluerit; regula enim eſt quod
gratia non expirat, mortuo concedente; & ſic
nec cauſa ceſſante: & pro ampliatione ceſſantis
cauſæ requiſita, videbis late quæ dixi *in cap.*
cum ceſſante 62. *de appellat.*

Ad aliam bonam quæſtionem videbis infra *in* 13
cap. 16. verſ. *ad ſecundam.*

Ad Text. in Cap. Litteras XIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

DE materiis hujus textus, & ejus intellectus videbis quæ dixi ſupra *in cap.* 1. 2. *&* 3. *hoc tit.* ubi hunc expendi.

Ad Text. in Cap. Non eſt compos XIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordinans puerum* 13. *annorum Diaconum ſu-ſpenditur à collatione ordinum, & ordinatus ſuſpenditur ab executione uſque ad ætatem legitimam.*

2 *Tonſuram Clericalem conferens infanti, nequit per annum alios tonſurare, & de ratione differentiæ in utroque caſu*, numero 3.

3 *Conferens Diaconatum minori* 13. *annorum, magis delinquit, quàm tonſurans infantem.*

TExtus iſte ampliſſimè poteſt diſceptari ex infra dictis *in Rubric. & titulo de ætate, & qualitate ordinandorum*, cum deciſio Honorii III. hic ea nempè ſit, ordinans puerum 13. annorum in Diaconum, ſuſpendatur à collatione omnium ordinum & ordinatus ſuſpendatur ab executione ordinis uſque ad ætatem legitimam poſ-
ſet

ſet hic agi quæ ætas ad quoslibet ordines ſuſcipiendos, tam ſacros, quàm minores præerequiratur, de quibus *in dict. Rub. de ætate, & qualit.*
2 *ordinand.* † in conferente verò infanti Clericalem Tonſuram. Bonifacius VIII. *in cap. fin. hoc titulo libro* 6. ſancivit, ne per annum Tonſuram alteri dare poſſit: tradit cum multis Barboſa *hic numero* 2. ubi refert Campanillum *in diverſ. Juris Canonici Rubr. 7. cap.* 4. *numero* 2. latè diſputan-
3 tem, † & rationem inveſtigantem quare conferens infanti Diaconatus ordinem, non tantum à collatione illius, ſed etiam cæterorum ſuſpenſione dignus ſit, & in conferente eidem Clericalem Tonſuram ab illius collatione tantum ſuſpendatur, Et ea revera poteſt eſſe quia in collatione Diaconatus minori 13. annorum magis delinquit, quàm ille, qui infanti confert Tonſuram propter magnam diverſitatem maturitatis, quæ requiritur magis in uno ordine, quàm in alio, de qua præſto infra *in dicta Rubric. de ætate, & qualitate Ordin.* hanc eandem difficultatem tetigit iterum Barboſa *in paſtorali allegatione* 16. *num.* 7. *in fine*, & alibi, alia hic refert Barboſa, quæ infra per quæſtiones ſatis elucidantur, quem videbis cum multis ab eo relatis *in cap. nullus* 12. Trident. *ſeſſione* 23. *à num.* 5.

QUÆSTIO I.

An ſuſpenſio hujus capitis, & aliorum de ordinato ante legitimam ætatem ſit impoſita ipſo jure, aut veniat imponenda. Et quid ex conſtitutione Pii II. Et an ſi quis recipiat ordines minores extra tempora ante legitimam ætatem, incidat in Bullam Pii II. latam anno 1401. *& quid ſi ſuſcipiat ordines ſacros: quid autem ſi ordinatur cum ignorantia craſſa vincibili, aut invincibili. Et an ordinatus ordinibus ſacris ante pubertatem, teneatur continere?*

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus ante legitimam ætatem de jure non manet ſuſpenſus, ſed eſt ſuſpendendus: & an miniſtrans ſit irregularis*, numero 2. 3. & 4.
2 *Irregularis non eſt qui miniſtrat in ordinibus ſuſceptis antè legitimam ætatem à quo ſuſpenſus erat, & quare*, numerò 3. & 4.
4 *Textus noſter intelligitur.*
5 *Ordinatus ante legitimam ætatem ex conſtitutione Pii II. manet ipſo jure ſuſpenſus: qui ſi miniſtrare præſumpſerit, eſt irregularis, ſi miniſtret in ordine ſic ſuſcepto, non in alio eum ipſa ætate*, numero 6. & 7.
8 *Ordinatus ante legitimam ætatem ignorans num eam haberet, non incurrit cenſuram ipſo jure*, numero 9. *explicatur*, à numero 10.
10 *Ordinatus Epiſcopus ante legitimam ætatem num ſit ſuſpenſus remiſſivè.*
11 *Ordinati bona fide ſuorum parentum ante legitimam ætatem, non incurrunt ſuſpenſionem, nec irregularitatem miniſtrantes.*
12 *Ordinatus ante legitimam ætatem rectè abſque ſuſpenſione miniſtrabit, interveniente legitimæ ætate.*
13 *Ordinatus prima tonſura, aut in minoribus ante legitimam ætatem, non incurrit ſuſpenſionem Bullæ Pii II. nec irregularitatem, ſi miniſtret*, num. 14. *non ſic de ſacris*, num. 15.
19 *Ordinatus ignorantia invincibili ante legitimam ætatem, qualiter excuſetur à ſuſpenſione, ſi ea ignorantia ſit facti, aut juris*, n. 17. 18. 19. & 20.
18 *Ignorare non decet quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt.*
21 *Ordinatus ſciens diſpoſitionem juris antiqui, ſed ignorans ſuſpenſionem Bullæ Pii II, contra ordinatos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, num excuſetur, ſeu incurrat ſuſpenſionem*, numero 23. 24. & 25.
24 *Ignorantiæ quæ non excuſat à culpa in ordinante ante legitimam ætatem, videtur ut excuſet ab irregularitate, ſi miniſtret.*
25 *Ordinatus cum dolo ante legitimam ætatem, etſi ſit ſuſpenſus, non ſit irregularis, ſi miniſtret poſt peractam pœnitentiam.*
26 *Ordinatus ante legitimam ætatem in ſacris debet continere, etſi ſecundùm alios non item*, n. 27. & 28.

AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum de jure, ut ordinatus ante legitimam ætatem, non ſuſpendatur de jure ipſo facto, ſed quod veniat ſuſpendendus juxta gloſſam, & Doctores hic *in clementina generalem de ætate, & qualitate ordin.* Anton. *tertia parte titulo* 14. *cap.* 16. §. 15. Major. *in* 4. *diſtinctione* 24. *quæſtione* 1. *in fine*, etſi non ſatis clarè, & alii, quos refert, & ſequitur Covarru. *in clem. ſi furioſus part.* 1. §. 1. *num.* 4. Bernard. Diaz *in pract. crimin. cap.* 16. Tabiena *verbo Ordo* 3. & cum aliis hic Barboſa *ſub num.* 2. loquens de ordinante. 1

Ubi addit ut non incurreret irregularitatem, ſi in ordinibus, à quorum collatione erat ſuſpenſus miniſtraret, Rebuffus *de Clericis malè promot.* in praxi gloſſa 2. *numero* 7. Quaranta *verb. Ordo in princ. verſ. an*, hanc ſequitur ſententiam Suarez *de cenſur. diſputatione* 31. *ſectione* 1. *à n.* 23. ubi ut explicet advertit duobus modis poſſe intelligi ordinatum ante legitimam ætatem manere ſuſpenſum. 2

Primo modo ex uſu illius prohibitionis generalis, qua tenetur non ſuſcipere talem ordinem uſque ad talem ætatem, ut per ſe notum eſt, hancque prohibitionem non tolli, propterea quod aliquis ante legitimam ætatem illicitè, & ſine diſpenſatione ordinatus ſit, cum non debeat commodum ex ſua malitia reportare, vel ex actu illicito; & quoad hoc omnes fateri, etiam ex vi antiqui juris, manere ſuſpenſum hujuſmodi ordinatum, vel prohibitum potius ipſo jure, ne in ſuſcepto 3

ordine miniſtret, uſque ad ætatem legitimam, quæ prohibitio non eſt propriè ſuſpenſio, ut dicit cenſura, ſeu pœna Eccleſiaſtica; quia præceptum illud, quo omnes prohibentur, ne ante illam ætatem ordines ſuſcipiant, non eſt ſuſpenſio, ſed irregularitas, à qua dictum impedimentum provenit: unde infert quod etſi quis ante legitimam ætatem miniſtret in ordine ſuſcepto, atſi graviter peccet contra dictam prohibitionem, non tamen ſit irregularis ex vi illius, ſi non ſit aliter ſuſpenſus; quia non aget contra cenſuram ſpecialem.

4 Alio inquam modo ait Suarez ſupra *numero* 24. intelligi poſſe ſic ordinatum manere ſuſpenſum propria ſuſpenſionis cenſura, quæ optimè explicatur ex illo effectu, ut ſi poſt illam contractam miniſtret ex officio, fiat irregularis: & ſic dicit probabilius, ut ex vi antiqui juris ita ordinatus, non contrahat ipſo jure ſuſpenſionem probans; quia nullo jure antiquo colligitur hæc ſuſpenſio, niſi ex hoc noſtro textu, ubi Pontifex non dicit *declaramus ſuſpenſionem*, ſed *ſuſpendimus injuriam ordinantis*, propria ſcilicet ſuſpenſione, quam Pontifex addit ultra aliam prohibitionem jam proximè declaratam, aliàs nihil de novo faceret, nec rectè diceret *ſuſpendimus*, cùm jam ille per ſe ſuſpenſus eſſet illo modo, nec rectè diceret *injuriam ordinantis*; quia illud genus prohibitionis naſcitur ex alio principio, ut vidimus, cum loquatur de propria ſuſpenſione, quam de novo efficit, inferens quod antea talis ſuſpenſio non incurrebatur ipſo facto, nec poſtea ex vi textus noſtri incurratur; quia hic pontifex non eſt loquutus, ut Legislator, ſed ut Judex in illa cauſa; ergo licèt in illum talem ſententiam tuliſſet, non propterea voluerit ſimilem ſententiam latam contra ordinatum omnem ante legitimam ætatem; quia inde ſolum colligitur Pontificem ſuo facto conſtituiſſe, veluti exemplar quoddam, quod alii Judices poſſint, aut debeant imitari, vel certè Pontificem tuliſſe ſententiam ſecundùm ordinarium jus antiquum, quod alii à fortiori ſervare tenentur, ut colligitur *ex cap. Subdiaconus diſt.* 77. ibi: *Si quis in aliquo Sacerdotali, præter conſtituta tempora ordinatus fuerit, deponatur*. Qui textus apertè loquitur de temporibus quoad ætatem legitimam, cum immediatè præmiſerit, ut nullus ante vigeſimum annum ordinetur Subdiaconus, comprehendens depoſitionis nomine ſuſpenſionem, ut uſitatum eſt in jure: ita Suarez; & quod prædicta ſuſpenſio textus noſtri non ſit jure ipſo; ſed ferenda, probant Navarrus *conſ.* 23. *num.* 5. *hoc tit. in edit. antiqua*, Marchin. *de Sacram. Ordin. tract.* 1. *p.* 5. *cap.* 3. *num.* 1. *&* 3. Avila *de cenſ. p.* 3. *diſp.* 5. *dub.* 7. verſ. *de ſecunda*. à Cunna *in dicto c. Subdiaconus, num.* 4. Barboſa *in paſtorali dict. allegat.* 16. *p.* 2. *num.* 10.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem quid ex conſtitutione Pii II. quæ incipit, *cum ex ſacrorum*, cujus litteram refert idem Barboſa *allegat.* 17. *à num.* 10. quæ lata fuit *anno* 1461. & reſpondetur ex illa ſic ordinatum ante legitimam ætatem eſſe ipſo jure ſuſpenſum, quam Pius V. & Sixtus V. auxerunt, & Clem. VIII. confirmavit, ut refert Suarez *ſuprà num.* 25. etenim ſuſpenſus erit, donec abſolutionis beneficium impetretur, ut tradunt Covar. *in dicta clem. ſi furioſus p.* 1. §. 1. *n.* 4. Rebuffus *in praxi benef. part.* 2. *titul. de Clericis ad Sacros Ordines promotis, gloſſa* 4. *num.* 3. Marcellus Vulpejus *in praxi Judic. cap.* 8. *part.* 2. *&* 3. Lezana *in ſumm. quæſt. regular. cap.* 14. *num.* 2. Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. *quæſt. unica, puncto* 5. *num.* 13. benè Rota apud Farinac. *à num.* 1613. *deciſ.* 482. *num.* 5. *part.* 1. *recent.* cum multis aliis Barboſa *de officio Epiſcopi cap.* 16. *à num.* 10. idem *hic à n.* 4. ubi dum dicit quod ſic ordinatus ſuſpenſus eſt, donec legitima acceſſerit ætas, cum multis probans, addit cum aliis multis *n.* 5. *&* 6. ex prædicta conſtitut. Pii II. perpetuò ſuſpendi ſic ordinatum donec abſolutionis beneficium conſequatur, & in Trid. *cap. nullus* 12. *ſeſſ.* 23. *num.* 5. probat cum infinitis ordinibus ſacris ordinatos ante legitimam ætatem ſuſpenſos eſſe à ſuorum ordinum executione, † ſic ut ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante in 5
eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrere, juxta dict. conſtit. Pii II. & Hieronymus Rodriguez *in compendio quæſt. regul. reſ.* 106. *num.* 12. ait in hoc caſu contrahi irregularitatem, cum Sacerdos celebrat, Diaconus cantat Evangelium, & Subdiaconus Epiſtolam ſolemniter. † Unde dicunt Navarrus 7
conſ. 9. *de Clerico excom. miniſt. in antiquis*, alias *conſ.* 7. *de ætate, & qualitate*, in novis Belletius *diſquiſit. Cleric. part.* 1. *tit. de diſciplina Cleric.* §. 5. *num.* 58. Riccius *in deciſion. Curiæ Archiep. Neapolis. deciſion.* 130. *numer.* 2. *part.* 4. & alii ad incurrendam prædictam irregularitatem, non ſufficere Sacerdotali ordine ante legitimam ætatem initiatum actus illi ordini convenientes, & deputatos exercere, ſi non celebret & videbis etiam eundem Barboſam alia dicentem *dicta allegat.* 16. *à num.* 11.

8 Circa prædictam conſtitutionem Pii II. & alias duo occurrunt dubia reſolvenda. Primum an qui bona fide ordinatur ante legitimam ætatem inculpabiliter exiſtimans ſe illam attigiſſe, maneat ſuſpenſus; ita ut abſolutione indigeat, ſi poſtea intelligat ſe ante tempus fuiſſe ordinatum. Et ratio dubitandi eſt; quia ex vi prædictæ conſtitutionis incurritur ſuſpenſio ipſo jure in eo caſu, quo ſecundùm jus antiquum aliquis eſſet ſuſpenſus ab ordine, ſed ſecundùm jus antiquum ſuſpendendus eſſet ſic ordinatus, etiamſi non peccaſſet in ſua ordinatione; ergo nunc etiam eſt ſuſpenſus ipſo jure.

9 Contraria verò ſententia receptior eſt in puncto, de quo loquimur, nempe ut tantum ordinatus ante legitimam ætatem prædictam, incurrat ſuſpenſionem, ſi id fecerit cum culpa læthali credendumque eſſe, ut habeat legitimam ætatem ſi ignoranter ante illam ordines ſuſceperit; & ſic nec incidere in irregularitatem ſi miniſtraret in ordine ſic ſuſcepto, ut docent Navarrus *in manuali cap.* 27. *numer.* 156. *& in cap. accepta oppoſit.* 8. *num.* 34. *de reſtitut. ſpoliat.* Bonacina *de Sacram. diſputatione* 8. *dict. quæſt. unica, puncto* 1. *numero* 3. Hurtado *in tract. de ſuſpenſ. difficult.* 13. *numero* 36. Præpoſit. *in tertia parte, quæſt. unica de Sacramento Ordinis, dubio* 17. *numero* 167. Diana *reſolut. moral. parte* 5. *tract.* 10. *reſ.* 32. de quo infra latè dico *in verſ. ad ultimam quæſtionis partem*, cum multis Barboſa hic *numero fin. in dicto cap.* 12. *Trident. numero* 8. *in dicta allegatione* 16. *à numero* 17. cum infinitis.

Dubium aliud eſt an prædicta pœna ſuſpenſionis locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Epiſcopus ordinatus eſt, quam idem Suarez ſuprà *de cenſuris dicta diſputatione* 31. *ſect.* 1. 10

numero

numero 29. reſolvit, de qua dico infra *ſub verſ. ad tertiam.*

11 Unde infertur, ut illi, qui bona fide ſuorum parentum ante legitimam ætatem ordines ſacros ſuſceperint, non afficiantur prædicta ſuſpenſionis pœna; quia inculpabiliter id fecerunt nec irregularitatem incurrant, ſi in ordinibus ſic ſuſceptis miniſtrent ex fundamento relato ſupra *in verſ. circa*, docent in terminis Quaranta *verbo ordo*, verſ. *quibus ſic ſpecialiter*, Bonacina *ſupra puncto* 5.*num*.13. verſ. *verum*, Ugolinus *de off. Epiſcopi c*.26.§.6.*num*.5.verſ. *excipitur tamen primo* Belletius *de diſciplina Clericali ſupra* §.5.*num*.60. Filliucius *tom*.1.*tr*.17.*cap*.5.*num*.84. Barboſa *dict. allegat*. 16. *num*. 20. cum multis, *& in dict. Trid. cap*.12.*num*.9., Covar. *in clem. ſi furioſus p*. 1. §. 2. n.4. & alii communiter, Barboſa hic *num*.*in*. & ibi,
12 *in verſ. unde.* † Sed juſta interveniente ætate, rectè poterit ordinatus ante legitimam ætatem ordines exequi ſine aliqua abſolutione, aut diſpenſatione, non obſtantibus dictis conſtit. tenent Covar. *ſup*. cum aliis multis Barboſa *dict. alleg*. 16. *n*. 13. Diana *p*.3. *tr*.4.*reſ*. 192.

13 Ad tertiam quæſtionis partem, an ſi quis recipiat Ordines minores, incurrat prædictam irregularitatem, & videtur quod ſic ex adductis ſupra *in cap*.11.*quæſt.fin.de ordinatis ab alieno Epiſcopo* à *num*.1.tum etiam; quia per Trid. *dict.ſeſſ*.23.*c*.8. ubi ſic ordinati ſuſpenduntur ab executione ordinum, fierique irregulares, ſi miniſtrent, antequam obtineant licentiam à ſuo proprio Epiſcopo. Deinde quia non eſt major ratio quare per prædictam conſtitutionem Pii II. ſuſpendantur recipientes ordines ſacros ante legitimam ætatem, quam debet etiam militare in recipientibus tantum minores ordines, aut Tonſuram, cum jam ſic iſti peccent præſumptivè recipiendo ordines minores quàm peccant recipiendo ordines ſacros majores.

14 Contraria autem ſententia eſt tenenda; nempe ut prædicta Bulla Pii II. ſolùm loquatur de recipientibus ordines ſacros extra tempora, vel ante legitimam ætatem, aut ſine litteris dimiſſoriis, vel falſis, quod eſt idem cumque non loquatur de prima Tonſura, vel de aliis ordinibus minoribus: quo in caſu, etiam ſtando in diſpoſitione juris communis non incurrebatur, ſequitur ut nec hodie ex prædicta Bulla Pii II. ut latè probat Navarrus *in manuali cap*.25.*num*.70.*& cap*.27. *num*.242. ubi etiam aſſerit ſolummodo Pium II. ſuſpendiſſe ordinatos ordinibus ſacris in dictis caſibus, & declaraſſe ſuſpenſos ipſo facto, atque irregulares ſi celebrent, nec ibi mentionem feciſſe de prima Tonſura, aut de minoribus ordinibus, tenent etiam Miranda *in manuali Prælat.tom*.1.*quæſt*.39. *art*.7. *concluſ*.1.Henriquez *lib*.10.*cap*.12.*num*.2. in gloſſa *littera M*, Zerola *in praxi Epiſc.p*.1. verbo *dimiſſoria*. Toletus *lib*.1.*cap*.49.*num*.5.Campanil.*in diverſ.Juris Can. Rub*.10. *cap. unic. num*.6. quibus addo Sayrum *de cenſuris lib*. 6. *cap*. 12. *num*. 9. Suarez *ſupra diſputatione* 31. *num*. 23. Bonacina *de cenſuris diſputatione* 3. *quæſt*. 6. *puncto* 5. *num*, 5. verſ. *quinto*, & cum Salzedo, Marchino, Belletio, Riccio, atque Diana, & Barboſa, *dicta allegat*. 16. *n*. 14.

15 Ad quartam quæſtionis partem, quid ſi ante legitimam ætatem quis ſuſcipiat ordines ſacros & ad hoc dubium reſpondebis ex dictis ſupra *in verſ.ad primam*, ubi quid de jure, & *in verſ. ad ſecundam*: ubi quid per prædictam Bullam Pii II.

Ad quintam quæſtionis partem de ordinato 16
cum ignorantia invincibili, ſeu affectata, aut inculpabiliter, reſolves ex dictis *ſub verſ. ad ſecundam*, verbo *circa*; ſed ut nunc reſolvam adverto quod hic poſſumus diſtinguere inter ignorantiam juris, vel facti, ſecundùm quæ latè dixi *ſub cap*.1. *de except*. etenim Suarez benè loquens *de cenſ. dict.diſp*.31.*ſect*.1.*ſub num*.26. ait, quod ſi loquamur de ignorantia facti, ſcilicet ipſius ætatis, non ſit ſuſpenſus; quia ex verbis conſtit. Pii V. relatæ conſtat Pontificis intentionem fuiſſe *exceſſus* punire, dum loquitur ibi: *Qui in hac parte fiunt, & ſcandala, quæ inde generantur*: unde ſic ait, *nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes*, *&c*. quæ omnia ceſſant interveniente prædicta ignorantia.

Verùm ſi loquamur ex ignorantia juris, dicit 17
primo moraliter non poſſe admitti quòd aliquis ordinetur ante legitimam ætatem ex ignorantia inculpabili; exiſtimat nullum eſſe jus, quod talem ætatem requirat, vel putet v. g. nunc ſufficere vigeſimum ætatis ad Subdiaconatum; quia qui ad ſuſcipiendos ordines accedit, tenetur hoc jus ſcire, cum hoc difficulter unquam ab ordinandis ignoretur, de quo etiam facilè interrogantes à peritis, & notitioſis informantur. † Et videtur docere 18
Tuſcus *de viſitatione lib*.2.*c*.28.*num*.37. quia non decet ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt; ob idque Riccius exiſtimat tutiùs diſpenſationem eſſe obtinendam, & Bonacina *de cenſuris* abſolutè docet *diſp*.3.*puncto* 5.§.1.*num*.2. quod ſi aliquis ex ignorantia moraliter vincibili ordinetur, ante legitimam ætatem incurrat ſuſpenſionem; imò Hurtadus *de ſuſpenſ.diſ*.13.*num*.36. ut ordinatus ſcienter, aut ex ignorantia affectata ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut abſque dimiſſoriis maneat ſuſpenſus ab ordine ſic ſuſcepto per dict. extravag. Pii II. confirmatam à Pio V. cujus mentionem facit Avila 3. *p. diſp*. 5. *dubio* 7.

Tamen alii exiſtimant, ut ſic ordinati, non ſo- 19
lùm cum ignorantia invincibili, ſed etiam moraliter vincibili, & craſſa nullam incurrat ſuſpenſionem, nec celebrando irregularitatem: ſic Portel. *in* 3.*p.tr*.4.*reſ*.192. Præpoſitus *in* 3.*p. quæſt. unic. de Sacr.Ordinis dubio* 17. *num*.167. ubi de præſumente ordinem ante legitimam ætatem. fatetur ſuſpenſionem incurrere, notans bonam fidem, vel etiam ignorantiam craſſam excuſare à cenſura, inferens, quod ille qui bona fide, vel ignorantia craſſa eſt ordinatus ante ætatem, quamvis nequeat uti ordine, antequam ad illam pervenerit, ubi tamen pervenerit ad legitimam ætatem, poſſit eo uti abſque peccato, & violatione cenſuræ. quod dicit notandum pro variis, qui minus prudenter ſuſcipiunt ſacros ordines ante legitimam ætatem, qui non ſunt ſtatim cenſendi hanc cenſuram incurrere, & non poſſe uti ordine ſine diſpenſatione, cum ad legitimam ætatem pervenerint; ſequuntur Hurtadus *ſuprà*, qui videtur contrarius, Villalobos *in ſumm. tom*.1. *tractatu* 11. *difficult*. 11. *num*.6. Coninc. *de Sacram. diſput*. 16. *dub*. 5. *num*. 36. Diana *part*. 6. *tractatu* 10. *diſp*. 31. ubi loquutus eſt cum Hurtado de ignorantia affectata, quæ revera culpabilis eſt, & *in reſol*. 32. ubi cum eodem Hurtado loquitur de ignorantia invincibili, aut craſſa tantùm.

20 Quare Suarez etſi teneat non dari in caſu, de quo loquimur ignorantiam, quæ excuſet à culpa; ait tamen quod ſi fingeremus caſum, in quo ea inveniretur, excuſaret à culpa, & conſequenter à pœna; imò Navarrus ab eo relatus *in manuali dict.cap.27.num.55.* ſentit ſufficere quod interveniat ignorantia, excuſans à præſumptione, & temeritate, etiam ſi non omnino excuſet à culpa; quia *in prædicta Extravag.* ponitur verbum *præſumpſerit*, quod ſibi probabile dicit Suarez, & ego ſentio ex dictis *num. præcedenti.*

21 Altius verò proſequendo dubitatur quod ſi quis ignoret juris ſuſpenſionem, non inquam prohibitionem, juxta diſpoſitionem textus noſtri, & dictæ conſtit. Pii II. in qua ſpecialiter poſita eſt ſuſpenſio contra ſic ordinatos in ſacris, quæ quia ſpecialis eſt diſpoſitio extra corpus juris, potuit de facili ab ordinando ignorari; etſi non ignoraret ſecundùm jus commune requiſitam ætatem ad ſuſcipiendum Subdiaconatum: & in hoc puncto dicunt incurrere prædictum ſuſpenſionem Covarru. *in clementina ſi furioſus p.1.§.1. n. 4. in fin.* Navarr. *in dict. cap. accepta de reſtitut.ſpoliat.propoſit.8.à num.32.*Suarez *dict.diſp.31. de cenſ.ſect.1.à n. 27.* Et ratio eſt; quia ignorantia ſolius pœnæ non excuſat, quominus incurratur ipſa pœna, maximè in hac pœna, quæ non pro contumacia, ſed pro delicto fertur, quod ſemper includit aliquam inobedientiam contra præceptum Eccleſiæ; ergo quamvis non ſciantur omnia præcepta, quæ circa hoc lata ſunt, & ſpecialiter ignoretur illud, per quod talis pœna impoſita ſit; nihilominus ratione delicti talem ſuſ-
22 penſionem incurri dicunt.

Videtur ergo dicendum quod ubi nulla eſſet culpa ex parte ordinantis, nullo modo contrahi prædictam ſuſpenſionem, ut ſi ignorans prohibitionem feciſſet, quod verum credo reſpectu prædictæ conſtitut. Pii II. ſed reſpectu textus noſtri aliud credo deciſum, qui cum loquatur de minori tredecim annorum ordinato in Subdiaconum, de facili percipitur, ut talis ordinatus ignoraret prohibitionem juris, & nihilominus plectitur, ac punitur, ut hic, quorum deciſionum difficultas iſta ponderata, non videtur in ſolutione, facilis tamen ea, quæ ſeſe affert eſt, ut Pius II. ſimpliciter, & ſine ulla temporis præfinitione, dicat ſuſpenſum in perpetuum, ita ordinatum, donec abſolvatur, à Pontifice, quæ perpetuitas non reperitur in tali ordinato de jure antiquo, juxta deciſionem textus noſtri, cum tantum duraret ſuſpenſio, vel prohibitio ordinati, uſque ad legitimam ætatem: in quo textus deciſione nullum novum onus imponebatur, ſed illud ipſum, quod
23 ex ipſo defectu ætatis ſequebatur, juxta ſacros Canones majori quadam obligatione, & fortaſſe etiam ſub nova pœna irregularitatis imponenda, ſi eo tempore miniſtraret.

Unde infero mirum non eſſe, quod tunc illa ſuſpenſio imponi poſſet, etiam illi qui ſine culpa ſua ſic eſſet ordinatus; præſertim quia, ut dicit textus noſter imponebatur etiam in injuriam ordinantis, ibi: *Uſque ad ætatem legitimam in injuriam ordinantis ſuſpendimus*, ſed in ſuſpenſione, quæ nunc imponitur per Pium II. proceditur jure ipſo, & fertur peculiariter ob delictum ipſius ordinati: ſic Suarez ſupra *ſub num.* 28. ubi dicit mirandum non eſſe, ut hic ſuſpenſio ab homine poſſet imponi ſine culpa ordinati; quia non privat illum uſu, quem jam haberet; pro illa inquam ætate non habebat uſum ordinum, ut dicit Suarez addens id ad majorem ſecuritatem, & ad aliquam pœnam ordinantis.

Notabis inquam quòd ignorantia prædicta, quæ 24
non excuſat juxta textum noſtrum, excuſet verò ab irregularitate ſi quis in ordine ſic ſuſcepto miniſtret: nam licèt ipſe re ipſa ſuſpenſus maneat, verum ignoret ſe eſſe ſuſpenſum ipſo facto invincibiliter, ut ait Suarez, aut moraliter, ut ſupra retuli & ſic miniſtrando non peccet, ſequitur ut non incurrat irregularitatem; eo quod non imponitur niſi in pœnam delicti, ut ſatis indicat verbum *præſumpſerit*, jam adductum ex dicta conſt. † Pii II. 25
& ex aliis, quare notant Avila *de cenſuris p. 3. diſp.5.dub. 7.* §.5.& Navarr. *in dicto cap. accepta, de reſtit.ſpoliat.* quod licèt aliquis incurrat ſuſpenſionem hanc; quia ordinatus eſt cum dolo: tamen ſi poſtea facta pœnitentia celebret, credens id ſibi licere, non incurrat irregularitatem: nam etiam ad hoc requiritur dolus imò addit Diana *dict. p. 5. tract.10.reſ.32. in fine*, longè certius eſſe de irregularitate, quàm de ſuſpenſione, cum verbum *præſumpſerit* abſque ulla dubitatione cadat ſuper irregularitate: videbis quæ bene cum multis tradit Barboſa *dicta allegat. 16.p.1. à num.17.*

Ad ultimam quæſtionis partem ordinatus in 26
ſacris ante pubertatem, an teneatur continere, & negativam ſententiam tuetur Sanchez *de matrimonio*, cum aliis ab eo adductis *lib.7. diſp.30. n.8.* niſi adeptus pubertatem, votum ratificet; ex eo quia votum ſolemne expreſſum in Religione approbata, ante pubertatem emiſſum, non obligat, niſi poſt pubertatem ratificetur *ex cap. 1. cap. illud 20.q.1.cap.ad noſtram, de regularibus*; ergo fortius in voto implicito ſolemni ordines recipientis ſacros: argumento Trid. *ſeſſ. 25. de reg. cap. 15.* ubi cavetur votum expreſſum profeſſionis non valere, uſque ad decimum ſextum annum expletum.
† Contrariam affirmativam tenent Baſilius Pon- 27
tius *de matrim.lib.7. cap. 29. num.15.* Martinon. *de Sacrament. tom. 5. diſp. 75. ſect. 2. num. 23.* quia cum omne votum emiſſum ab habente uſum rationis obliget, niſi ab Eccleſia ſit prohibitum, ſequitur valere, ordinatus contineat, cum
tale votum non ſit prohibitum. † Diana veró 28
p. 10. tract. 16. reſ. 84. utramque admittit ſententiam, ubi inquirit de duobus aliis dubiis, adducens Doctores pugnantes; nempè an ſit validum votum, & invalidum matrimonium contractum ab eo, qui ordinem ſacrum ſuſcepit, ignorans annexum eſſe votum caſtitatis, & dicit validum eſſe votum. Et quid dicendum de ſuſcipiente ſacros ordines cum intentione non vovendi caſtitatem, & refert Doctores opugnatores.

QUÆSTIO II.

An irregularitatem contrahat, qui non expleto 24. anno, ſuſcepit ordinem Præsbyterii, aut in tempore interdicti, vel titulo, vel ſine dimiſſoriis ab alieno Epiſcopo, aut extra tempus ſtatutum. Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, ſi canat Evangelium, Epiſtolamque in eadem miſſa, incurrat irregularitatem. Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, poſſit celebrare, illa completa, ſine alia diſpenſatione. Vel an ſufficiat diſpenſatio, deſumpta ex tolerantia Epiſcopi?

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus Præsbyterio ante legitimam ætatem concelebrans cum Epiſcopo, verius eſt ut irregularis non fiat*, n. 3. *ubi de ratione, etſi hic contra*, & ſub n. 4. & 5.

2 *Ordinandis Præsbyterio concelebrantibus in ipſo ordinum actu cum Epiſcopo, pertinet applicatio Sacrificii.*

3 *Ordinatus ante legitimam ætatem, ſi non concelebrat, non fit irregularis.*

4 *Ordinati ante ætatem Diaconatu, & ſubdiaconatu, ſi celebrantes cum Epiſcopo ordinante, canant Evangelium, & Epiſtolam, non fiunt irregulares; etſi ſint ſuſpenſi*, n. 5. & 6.

7 *Suſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, ea impleta, qua diligentia, præhabita poterit miniſtrare*, n. 8. & 9. *ubi num debeat prius abſolvi à ſuſpenſione*, & n. 10.

11 *Ordinatus ante legitimam ætatem incurrit duas ſuſpenſiones, unam ob delictum, alteram ob defectum ætatis.*

12 *Diſpenſatio ex tolerantia Epiſcopi, num ſufficiat, ut ordinati ante legitimam ætatem poſſint celebrare.*

1 AD primam quæſtionis partem affirmativam ſententiam, & opinionem, ut veriorem tenent Covar. *in cap. Alma Mater p.* 2. §. 3. *num.* 5. *verſ.* 9. Salzedus ad Bernard. Diaz *cap.* 26. *verſ.* 5. qui ibi ateſtatur ſe alios, & prudentiſſimos viros maximè è Societate Jesu ſe alloquutum eſſe de hac re, & iſtam omnino firmaſſe reſolutionem quam tenuerunt etiam Navarrus *conſ.* 4. *in antiquis* alias *conſ.* 8. *de Clerico excommunicato miniſtrante*, Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. *quæſt. unica puncto* 5. *num.* 13. tum quia hujuſmodi Sacerdos concelebrat hoc caſu Epiſcopo ordinanti ex reſolutis per D. Thom. *in* 3. *p. quæſt.* 82. *art.* 2. & *in* 4. *ſent. diſt.* 13. *quæſt.* 1. *art.* 2 ubi Palud. *quæſt.* 4. *art.* 2. atque ideò ſimul cum Antiſtite eandem Hoſtiam conſecrat, ut explicat Cajetanus ſuper *dicto articulo* 2, *quæſtione* 82.

2 Unde docent Ludovicus Mætatius *in D. Thom. tom.* 3. *tract. de Sacram. Euchariſt. diſput.* 38. *ſect.* 8. *n.* 4. quem ſequitur Diana ejus verba referens *p.* 5. *tract.* 14. *reſ.* 112. quod dum plures Sacerdotes ſimul conſecrant, & conſecrando ſimul unum, idemque miſſæ Sacrificium offerunt ad eorum quemlibet perinde pertinere illius applicationem, ac ſi ſolus offerret; quia quilibet eſt illius totius vera cauſa per ſe independenter ab alio, & poſſit independenter ab alterius voluntate illud integrè cui voluerit applicare, quod proinde ſi à ſingulis applicatum diverſis perſonis, proderit omnibus, quibus applicabitur; quia prodeſſe debet alicui, cum nulla ratio ſit, cur uni poſſit, quàm alteri: ita illi, quos ad litteram ſequitur Barboſa *in paſtorali allegat.* 16. *p.* 2. *num.* 16. reprobans aliam negativam a multis Doctoribus ampleaam: vide alios, quos refert *in cap.* 12. *Trid. ſeſſ.* 23. *de reform. num.* 7. verſ. *contra*.

Verùm cum ipſe Barboſa *in dict. cap.* 12. *Trid.* 3
dicat, ut jam *quæſt. præcedenti* adduxi, ut ad incurrendam irregularitatem, celebrando poſt ſuſpenſionem Conſt. Pii II. de qua dixi *ibi*, non ſufficiat Sacerdotali ordini ante legitimam ætatem initiatum actus illi ordini convenientes, & deputatos exercere, ſi non celebret, cum Navarro, Riccio, Bellerio, & Er. Eman. ſupra relatis, dicens *ibi num.* 7. hinc provenire, ut irregularitatem non contrahat, qui non expleto 24. anno Præbyterii ordinem ſuſcipit ex illa ratione; quia Eccleſia non reputat eam miſſam, quam tunc unà cum Epiſcopo ordinantes celebrarunt, ut docent Medina *in ſum. lib.* 1. *cap.* 11. §. 8. Quaranta *in ſumma Bullarii* verb. *Ordo* verſ. *ampliatio illa*, Henriquez *lib.* 14. *cap.* 3. §. 6. *in fine*, Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 71. Sayrus *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 16. *n.* 23. & *lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 11. Avila *in ſimili tract. p.* 3. *diſp.* 5. *dubio* 7. verſ. *dico ſecundò*, Ugolinus, Naldus, Portel. Marc. Alter. Bellet. Marchinus, Marcel. Vulpeius, Laurent. de Frano. quos refert *ibi* Barboſa; imò videtur ſequi; & ſic in paſtorali eoſdem referens ſupra, eos impugnat acerrimè: & fundantur in ea, nempe ratione relata, cum illa actio ordinationis, videatur unici tantum actus concurſus; & veram reſolutionem apprehendes ex adductis in verſ. *ad ſecundam* ſtatim ſequentis.

Ad ſecundam quæſtionis partem quæ ſimilis 4
eſt ad reſolutionem, ac præcedens; licèt videam quod Hurtad. *in tract. de ſuſpenſ. difficult.* 13. *n.* 36. & Avila *de cenſ. p.* 3. *diſp.* 5. *dubio* 7. *dict.* §. *dico ſecundo*, exiſtimantes ordinati conſecrantes ſimul cum Epiſcopo incurrere irregularitatem; quia actiones canendi Evangelium, & Epiſtolam, fiunt poſt perfectam ordinationem Diaconi, & Subdiaconi. 5
Sed Mereerus *de Sacram. in* 3. *p. quæſt.* 24. *dubio* 7. ex Conſtit. Pii V. dicens ferri tertiam ſuſpenſionem contra illos, qui ante legitimam ætatem, aut extra tempora collationi ordinum decreta ſcienter accipiunt, ordines ſacros ſuſpendique ab ordinibus ſic ſuſceptis, addit notabiliter quod Sacerdos in ordinatione ſua incurrens, hanc ſuſpenſionem, non fit irregularis conſecrando ſimul cum ordinante; nec Diaconus tunc canens Evangelium; quia actus hi non fiunt moraliter loquendo poſt ordinationem, quæ, durante officio, durare cenſetur; & docet Coninch. *de Sacr. diſp.* 16. *dub.* 15. *n.* 36. notans Sacerdotem ſua ordinatione incurrentem hanc ſuſpenſionem, non fieri irregularem conſecrando ſimul cum ordinante; quia tunc nondum ejus ordinatio perfecta eſt, & conſequenter, nec ſuſpenſio perfectè incurſa, ſecùs eſſe ſecundùm aliquos de Diacono canente Evangelium in

eodem ſacro;quia hæcactio ordinis ſequitur poſt
6 perfectam ordinationem. † Sed Suarez probabilius *de cenſuris diſp.31.ſect.1.num.17.* etism tenet de hoc actu canendi Evangelium; quia hi actus moraliter loquendo non fiunt poſt ordinationem quæ cenſetur durare, quandiu durat officium, ob idque ſicut Diana reprehendit Hurtadum falſam vocans ejus ſententiam relatam *dict. p.5. tract.10. reſ.37.* & meritò etiam debuit non ſequi contrariam ſupra relatam à *num.*1. cum Mæratio *in dict. reſ.*112. & eodem modo debuit non corrigi, Barboſa ſuprà relato *in paſtorali ſub dict. allegat* 16. ſequutus Dianam *in dict. reſ.* 112. eum ipſe in Trid. *dict.cap.12.ſeſſ.23.num.*7. cum eodem Diana *dict. reſ.* 37. videatur ſequi proaimam relatam ſententiam, quam & ego ſequor.

7 Ad tertiam quæſtionis partem, an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, poſſit celebrare, illa completa, abſque diſpenſatione. Ex affirmativam ſententiam docent Cordub. *caſu* 144. & Sotus *in 4. ſenteut. diſt.25. quæſt.1. art.2. in fine*, cum Medina *in inſtruct.caſ.conſ.lib.1.cap.*11. §.6. verùm Hieronymus Rodriguez *in comp.quæſt. regul.reſ.*106.*num.*14. Henriquez *lib.*13.*cap.*38. *n.* 1. *in gloſſa litt* F. Bonacina *de cenſ. diſp.3. quæſt.* 1. *puncto* 1. & alii negativam tenent ſententiam, quos ſequitur Cornejus *in 3.p.tract.5.de ſuſpenſ. diſp. 3. caſu* 3. ubi dicit quod durat hæc ſuſpenſio, etiam poſt completam ætatem, donec per Papam relaxetur, aut ſi ſit occulta per Epiſcopum, aut etiam in foro conſcientiæ per Bullam: & notat, ut quamvis iſte ante complementum ætatis abſolvatur ab hac ſuſpenſione, adhuc non poſſit in ordine miniſtrare.

8 Unde Barboſa *in paſtorali dict. allegat.*16. *p.2. num.*15. ait quod ordinatus ante legitimam ætatem, ſi temerè ordines recipit, ſit neceſſarium ei, ut prius, quam ordinem eaerceat, à ſuſpenſione abſolvatur, nec ante etiam ſi attingat ætatem per ſacros Canones, & S. Trid. Concilii requiſitam, abſque abſolutione prædicta, poſſit alium ordinem ſuſcipere, aut in ſuſcepto miniſtrare; ita cum Miranda, & cum Lezana *in ſumm.quæſt.regul. cap.* 14. *num.2. in fine*, ubi ait ut non ſufficiat diſpenſatio deſumpta ex tolerantia Epiſcopi per longum tempus; quia cum non probetur illius ſcientia de hujuſmodi mala promotione, non operatur tolerantia; ſed idem Barboſa ibi cum multis, *& alleg.* 39. *poſt. num.* 49. *verſ.* 10. dicit ut poſſit per Epiſcopum diſpenſare, ſi hujuſmodi delictum promotionis, ſit occultum, licèt celebratio ſit publica.

Alii inquam diſtingunt dicendo quod ſi quis
9 inculpabiliter ante legitimam ætatem ſuſcipit ordinem, etiamſi in ætate legitima, poſſit abſque incurſu irregularitatis eaercere actum ſui ordinis; quia Pontificis intentio fuit, ut reprimeret tali caſtigatione temeritatem, ſic delinquentium. Verùm ſi ſuſcepit culpabiliter, ut ſi ſciebat vetitum; licèt neſciret impoſitam cenſuram, ait ut indigeret ſuſpenſionis relaaatione; licèt jam pervenerit ad legitimam ætatem, juxta conſtitutionem præfatam Pii II. ſic Toletus *lib.1.cap.*49. *num.*4. Suarez *de cenſ.diſp.31.ſect.1.n.*25. Avila *p.3.dub.7.not.*8. & 9. Navarrus *cap.27.num.* 155. & alii, † imò idem
10 Suarez, & Navarr. ſentiunt, ut poſſit ſic ſuſpenſus excuſari ab irregularitate, ſi temerariè quidam ſuſcepit ordinem, ſi facta pœnitentia illius malæ ſuſceptionis bona fide credens jam ob legitimam ætatem ſibi licitum ordinis exercitium, actum exerceret; eo quod carentia præſumptionis, poſſit eacuſare ab irregularitate; etſi à ſuſpenſione non eacuſet, ut jam diai, ſicut ſæpè bona fides excuſat ab irregularitate, quæ non eacuſat ab excommunicatione, juxta gloſſam *in cap. ſolet de ſent. excommunic. lib.* 6.

Notant verò idem Suarez *dictu diſp.31. ſect.3.* 11
*num.*4. Portel. *verbo ordines ſacri num.* 12. Hieronymus Rodriguez *ſuprà* Diana *dict.p.5. tract.* 10. *reſ.34. in fine*, quod iſte talis ordinatus ante legitimam ætatem, incurrit duas ſuſpenſiones, unam ob defectum, alteram verò ob defectum ætatis, ac proinde abſolutus à prima, non cenſeatur abſolutus ab alia, nec poſſit miniſtrare, donec attingat legitimam ætatem. Iterum notabis ut non fiat irregularis ante legitimam ætatem ad Sacerdotium promotus, ſi eaerceat actus ſolum in Sacerdotio conſtitutis convenientes, & Sacerdotali ordini deputatos, modo non celebret, ut jam dixi ſupra: ſequitur Barboſa *dict. allegat.16. ſub num.*15. *in fine*, & probat cum Navarr. *conſ.* 9. *de Clerico excommunic. in antiquis, alias de ætate, & qualit. in novis* Fr. Eman. *in ſumm.p.1. cap.166. concluſ.* 1. *& quæſt.regul.tom.1.quæſt.* 23. *art.* 12. Bellet. *diſquiſit. Cleric. p.1. tit. de diſciplina Cleric.* §.5.*n.*58. Marchin. *de Sacrament. tractatu* 1. *part.5. cap.3. numero* 14.

Ad quartam quæſtionis partem an ſufficiat diſ- 12
penſatio deſumpta ea tolerantia Epiſcopi; reſpondeo ex dictis ſupra *ſub verſ. ad tertiam in fine illius numeri.*

QUÆSTIO III.

An ſuſpenſus propter ordines ſuſceptos ante legitimam ætatem, poſſit exercere ordines alios jam ritè ſuſceptos. An pæna ſuſpenſionis locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Epiſcopus eſt ordinatus. An regulares ipſo jure ſuſpenſi ſint, ſicut & Clerici, qui ante legitimam ætatem ſacros ſuſceperunt ordines. Et an Prælatus regularis poſſit eis impertire diſpenſationem, ut miniſtrent. Et an ſuſpenſus ab aliquo ordine, ſi aſcendit ad ſuperiores abſque eo, quod illos exerceat, efficiatur irregularis. An gaudeat privilegio fori, qui ordinatus eſt ante legitimam ætatem. An ſuſcipientes primam Tonſuram, & ordines minores cauſa evadendi judicium ſæculare, peccent mortaliter?

SUMMARIUM.

1 *Ordinati ante legitimam ætatem, etſi ſuſpendantur, non tamen prohibentur miniſtrare in ordinibus ritè ante ſuſceptis,* n. 2.

3 *Epiſcopus ordinatus ante legitimam ætatem, non incurrit ſuſpenſionem Bullæ Pii II.* n. 4. & n. 5.

5 *Suſpenſio generaliter lata, non comprehendit Epiſcopos, niſi eorum fiat mentio ſpecialis.*

6 *Regulares ordinati ante legitimam ætatem, ve-*

rius

tius eſt ut incurrant ſuſpenſionem, ſicut alii Clerici, n. 8.

7 *Conſtitutio, quæ loquitur de Regularibus ſolùm, non comprehendit Clericos ſæculares: intellige*, ut n. 8.

9 *Regulares virtute ſuorum privilegiorum, nequeunt ordinari ante legitimam ætatem.*

10 *Diſpenſare num poſſit Prælatus regularis, aut Epiſcopus cum ſubdito ordinato ante legitimam ætatem*, n. 11. & 12.

12 *Abſolutus per Epiſcopum à ſuſpenſione contracta ob ſuſceptionem ordinum, non poteſt ante illam in ſuſceptis miniſtrare ob irregularitatem ex defectu ætatis, in qua Epiſcopus non diſpenſat.*

13 *Suſpenſus ab aliquo ordine ſi aſcendat ad Superiores abſque eo, quòd eus exerceat, verius eſt, ut non fiat irregularis*, n. 14.

15 *Ordinatus ante legitimam ætatem, non ideò amittit fori privilegium*, n. 16.

17 *Ordinati prima Tonſura eo fine, ut fugiant ſæculare Judicium, peccant.*

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum ex jam adductis ſupra; nunc verò Invenio quod Navarrus, & Frater Emanuel Rodriguez, quos ſequitur Villalobos *in ſumm. tom.* 1. *tr.* 18. *difficult.* 11. *num.* 2. dicunt manere ſuſpenſos poſt Extravag. Sixti V. ab omnibus ordinibus jam ſuſceptis; quia ait: *Eoſdem Clericos poſthac male promotos ab executione, miniſterio, & exercitio ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores, perpetuò* 2 *ſuſpenſos declaramus*. † Sed Scortia *in Conſt. Pontif. epit.* 39. *Theorema* 109. quem ſequitur Diana *p.* 5. *tr.* 10. *reſ.* 35. cum Henriquez, & Avila tenent hujuſmodi ſuſpenſionem impedire ſolum uſum ordinis malè ſuſcepti, & in quo delinquit, & conſequenter etiam ne ulterius aſcendat, non autem ut utatur ordine inferiori, ſi legitimè illum ſuſcepit, ut indicant verba Bullæ ibi: *Si ſuſpenſione durante, in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant*; in eiſdem ſcilicet malè ſuſceptis, quibus ſuſpenſi ſunt, & non in quovis ordine, ut etiam jure antiquo ſuſpendebantur ab executione ordinis malè ſuſcepti, ut dicit gloſſa *in cap. conſultationi hoc tit.* & Trid. *ſeſſ.* 14. *de reform. cap.* 2.

3 Ad ſecundam quæſtionis partem an ſuſpenſionis pœna, de qua hic, & in conſtitutione Pii II. jam relata in præcedentibus quæſtionibus, incurratur ab ordinato in Epiſcopum ante legitimam ætatem, ſicut ab ordinato in ſacris, & licèt ætas pro Epiſcopis creandis ſit annorum 30. ut dico infra *ſub Rub. de ætate ordinand.* & Epiſcoporum ordo ſecundùm Canoniſtas, ut adduxi *in Rubr. hujus tituli*, ſit diſtinctus ab ordinibus Presbyteratus Diaconatus, & aliis. Et ob id dicendum eſſe, ut incurretur creatus Epiſcopus in pœnam ſuſpenſionis, ſi ante illam ætatem ordinaretur. Sed adhuc exiſtimo pœnam Pii II. & conſtitutionem textus noſtri, non extendi ad Epiſcopos.

4 Primò quia talis conſtitutio non loquitur de Epiſcopo, nec textus noſter; deinde quia, etſi ſit ordo Epiſcopatus; tamen ejus collatio propter 5 excellentiam dicitur conſecratio potius. † Deinde quia illæ particulæ *littera dimiſſoriæ extra tempora* & ſimiles non accommodentur Epiſcopatui, ut colligitur ex adductis *ſub cap.* 1. 2. & 3. & *ſub c.* 11. tum etiam quia illa ſuſpenſio generaliter lata non comprehendit Epiſcopos, niſi eorum fiat ſpecialis mentio, juxta doctrinam textus *in cap. quia periculoſum de ſent. excomm. lib.* 6. & aliis in caſibus. Et hanc ſequor cum Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *ſect.* 1. *n.* 29. non enim de jure conſtitutio Pii II. debet extendi ultra expreſſa, cum ſit pœnalis.

Ad tertiam quæſtionis partem an Regulares ſuſpenſi, ſi ſint ordinati ante legitimam ætatem, ſicut Clerici, & videtur negativè reſpondendum, cum iſtis titulus ad ordines ſacros recipiendos, non ſit neceſſarius ſicut præreqiuritur in Clericis ſæcularibus aſſumendis ad ordines ſacros, ſecundùm ea, quæ adduxi *in dict. cap.* 11. *hoc tit. quæſt. fin.* Deinde, & in terminis, quia hæc pœna ſolùm in Bulla Pii II. reperitur in dicta contra Clericos, ut patet ibi, *nonnulli Clerici*, ſed Monachi, & Clerici ſunt diverſa, ut patet *ex Rub. & tit. ne Clerici, vel Monachi*. † Ergo ſicut conſtitutio, quæ loquitur de Regularibus ſolùm, non comprehendit Clericos ſæculares, ut dicit expreſsè *Clem.* 1. juncta gloſſa verbo *Religioſi, de rebus Eccleſ. alien. vel non*, Belletus *diſquiſit. Cleric. p.* 1. *tit. de diſciplina Clericali* §. 2. *num.* 5. ita etiam Religioſi in conſtitutione agente de Clericis, non veniunt, præcipuè in materia non favorabili, Bellet. *dict.* §. 2. *n.* 2. Abbas *in cap.* 2. *num.* 7. *ne Clerici, vel Monachi, & in c.* 1. *num.* 9. *de Juram. calum.* 6 7

Sed dicendum eſt prædictam ſuſpenſionem incurrere etiam ordinatos regulares in ſacris ante legitimam ætatem; quia etſi quantum ad alia quàm maxima ſit differentia inter Clericos, & Monachos, ſive regulares, maximè quando agitur de materia, quæ, vel tantùm concernit Clericos, vel tantùm Monachos: tamen quando materia eſt quæ æqualiter recipit unum, & alterum, qualis eſt ordinum materia, ut ſcilicet non recipiantur extra tempora ante legitimam ætatem, vel ſine litteris dimiſſoriis, nulla prorſus, nec debet eſſe inter ipſos differentia; quia prohibitionis ratio omnes æquè comprehendit, nec impedit, ut Pius II. uſus tantum fuerit nomine *Clerici*; quia ex quo expreſsè Monachos non excluſit, ſeu eos, ac regulares nominavit, fuit ex eo quia *Clerici* nomen in hoc ſenſu univocum eſt, & nomine, & definitione convenit, ac comprehendit Clericos, tam ſæculares, quàm regulares. Sic docuerunt hanc ſententiam Fr. Eman. Rodriguez *in ſumma p.* 1. *c.* 156. *& in quæſt. reg. tom.* 3. *quæſt.* 24. *art.* 2. Portel. *in dubiis regul.* verbo *ordines ſacri, num.* 13. Riccius *in Curia Epiſcop. Neapol. deciſ.* 130. *p.* 4. Barboſa *in paſtorali p.* 2. *alleg.* 16. *num.* 26. cum Lezana, & Miranda, & idem *in Trid. ſeſſ.* 23. *cap.* 8. *de reformat. num.* 11. Saytus *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 12. *n.* 14. & 15. *de off. Epiſcopi c.* 20. §. 1. *n.* 1. Hurtad. *de Sacr. tom.* 1. *tract. de ordine difficult.* 21. verſ. *& id voluit*, Marchinus *de Sacr. ordin. tr.* 1. *p.* 5. *c.* 3. *num.* 6. Tambur. *de Jure Abbatum tom.* 3. *diſp.* 5. *quæſt.* 11. *num.* 73. † Miranda *in manuali Prælatorum tom.* 2. *quæſt.* 39. *art.* 1. ubi dicit ſe neſcire de aliqua conceſſione, quæ id concedat regularibus poſt Trid. Concil. Vide eundem Barboſam *dict. alleg.* 16. ubi ait cum multis *num.* 1. verſ. *regulares*, non poſſe virtute ſuorum privilegiorum ordinari ante legitimam ætatem multis probans. 8 9

10 Ad quartam quæſtionis partem an Prælatus regularis poſſit diſpenſare cum ſuo ſubdito ante legitimam ætatem ordinato: & Caputius *ad compendium* verbo *ordines ſacri folio* 187. tenet hujuſmodi

modi Prælatum non poſſe diſpenſare, vel abſolvere ordinatos ante legitimam ætatem ; imò nec id poſſe Epiſcopos , citans ad hoc gloſſam *in clem. fin. de ætate, & qualitate ord,* Sylveſter , & Navar. & ſequitur Sayrus *de cenſur.lib.6.cap.12.num.13.* & 14. ſubdens privilegia conceſſa Prælatis, ut diſpenſent cum ſubditis eſſe derogata per Concil. Trid. *dict. ſeſſ.23. cap.12.* pariter reſolvens ſolum Papam, non verò Epiſcopum poſſe in hoc diſpenſare, quod verum credo, juxta quæ dixi ſupra *ſub quæſt.12.* verſ. *ad tertiam*, niſi in caſu, de quo ibi, in quo diſpenſat Epiſcopus , Barboſa docet etiam contra Portel. ſupra *dicta allegatione 16. numero fin.*

11 Verùm prædictus Portel. *in dub. regular.* verb, *ordinis ſacri ſuſpenſio, num.14.* & Hieronymus Rodriguez *in compend. quæſt. regul. reſ.106.n.26.* quos ſequitur Diana *p.5.tr.10.reſ.31.in fine*, poſſe dicunt Superiores regulares abſolvere ſuos ſubditos ſic ſuſpenſos: idemque dicendum de irregularitate ſic contracta, de quo Henriquez *lib.14. c.20.n.3.* & Becan. *p.4. con'.37. in reſpons. caſuum conſcient.* verſ. *advertendum* Barboſa in Trid. qui videtur ſibi contrarius *dict. cap.12. ſub n.12.* ubi etiam dixit hujuſmodi ſuſpenſionem poſſe tolli ab Epiſcopo poſt ſufficientem emendationem, & punitionem ; quia in prædicta Bulla Pii II. non reperitur reſervata , ut tradunt Suarez *de cenſ. dict. diſput.31. ſect.1. n.32.* Bonacina *de Sacr. diſp. 8. quæſt. unica puncto 1. n.11.*

12 Unum tamen notat Bonacina *dict. punct.1.n.13.* verſ. *ſecundo* , Garcia *de benef. part. 2. cap.5. numero 51.* ut qui abſolutus fuit per Epiſcopum à ſuſpenſione contracta ob ſuſceptionem ordinum, non poſſit ante illam in præfatis ordinibus miniſtrare , non defectu ſuſpenſionis, quæ ſupponitur ablata , ſed ob irregularitatem ex defectu ætatis, in qua Epiſcopus non diſpenſat. Videbis quæ dicit Ægidius Trullench. *de Sacram. quæſt. unica lib.6. dubio 10. à num. 5.* ubi de ſuſpenſione contracta ab ordinato ante *legitimam ætatem*, & *num 9.* ubi de diſpenſante, & *in num. fin.* ubi de diſpenſatione reſpectu Regularium.

13 Ad quintam quæſtionis partem an ſuſpenſus ab aliquo ordine, ſi aſcendat ad ſuperiores abſque eo, quod illos exerceat , efficiatur irregularis: in quo dubio , quia ſatis *ex quæſt. 1. & 2.* aſſumitur ſolutio , hic tantum referam Doctores pugnantes, & quod fiat irregularis , docent Majol. *de irregular. lib.4. cap.34. num.1. & 2.* Covarr. *in cap. Alma*
14 *Mater p. 2. §.3. verſ. 7.* † Sed contrariam ſequuntur opinionem Barboſa *in paſtorali p.2. allegat.16. num.15. in fine* , cum Vulpejo *in praxi judiciali fori Eccleſiaſt. cap.8. num. 32.* Sayrus *de cenſ. lib. 4. cap. 16. num. 22.* quorum ſententia videtur practicabilior.

15 Ad ſextam quæſtionis partem videtur reſpondendum ex dictis ſupra *in cap.11. ſub quæſt.10.* ubi an ordinatus ſine titulo beneficii, aut Patrimonii ; eo quod ſuſpenſus ſit, non gaudeat fori privilegio in quo puncto tenent ſententiam negativam Bernardus Diaz, Rolandus, & Caſſaneus , quos citat Pereira *de manu Regia p.1. c.26. num.18.* Vaſquez
16 *allegat. 45. num. 20.* † Tamen verior eſt de jure ſententia contraria ; quia talis, eſt verè ordinatus, cui verè fuit impreſſus character: ſequitur Diana *p.4. tr.1. reſ.26.* ubi notat etiam Clericum ordinatum per ſimoniam , vel ab Epiſcopo, qui erat impeditus ordines conferre aliquo juris impedimento, nempe excommunicationis, ſuſpenſionis , interdicti &c. gaudere fori privilegio.

Ad ſeptimam quæſtionis partem abſolutè affirmat peccare ordinatos prima Tonſura, aut minoribus, ut fugiant ſæculare judicium , Magiſter Gethius *in ſuo theſauro anim tom. 1.* verbo *Clericus , quæſt. 10.* colligens *ex cap. 4. Trid. ſeſſione 23.* ſed Diana cum infinitis *part.10. tract.16, reſ.61.* contrariam negativam tenet carpens Gethium ; eo quod Dianam ipſe improbaverat aliter in loco diſputantem, & affirmantem. Dicit enim Diana quod etſi affirmativa Gethii ſit probabilior ſententia , ſit etiam probabilis negativa, quam docent cum infinitis Naldus *in ſumma* , verbo *Ordo num.15.* Bonacina *de hoc Sacram. diſput. 8. quæſt. unica , puncto ultimo* , Eſcobar in *Theologia Morali tract. 7. exam.8. cap.4. num. 77.* & alii relati à Diana , vide *cap. 6. de ætate , & qualit. in quæſt.1.*

QUÆSTIO IV.

An Epiſcopi ordinantes aliquos ante legitimam ætatem , incurrant ſuſpenſionem noſtri textus , aut Bullæ Pii II. latam, etiam adverſus ſic ordinatos in ſacris. Et quare conferens infanti Tonſuram ab illius collatione , tantum ſuſpendatur , & conferens eidem Subdiaconatus ordinem , non tantum à collatione illius , ſed etiam à cæterorum ſuſpenſione dignus ſit. Et à quo talis auferatur ſuſpenſio ?

SUMMARIUM.

1 *Ordinans infantem in Diaconum dignus eſt ſuſpenſione , ſed non prohibetur miniſtrare in ordinibus , quos contulit; ſic ut fiat irregularis*, numero 2. *expende ut* numero 4. & 5.

3 *Ordinans Infantem in ſacris ante ætatem , qui poſtea durante ſuſpenſione auderet ordinare alium , fiet irregularis.*

6 *Ordinans Infantem tonſurâ ante legitimam ætatem , mitius punitur , quam ordinans Diaconum.*

7 *Suſpenſio ordinati ante legitimam ætatem , à quo auferatur , remiſſivè.*

AD primam quæſtionis partem jam aliquid dixi *in principio primæ quæſtionis*, & nonnulla tradit Barboſa hîc *numero 2. & 3.* nunc breviter juxta textum noſtrum dico quod ordinans Infantem in Diaconum, dignus eſt ſuſpenſione à collatione cæterorum ordinum ; ſed hæc ſuſpenſio , ut de ordinato jam ſupra dixi *q. 1.2.* & 3. non incurritur ipſo jure , ſtando in diſpoſitione textus noſtri , & aliorum juris antiqui, ut docent Majol. *de irregularit. lib.1. cap.30. numero 9.* Tabiena *verbo Ordo 3.* Barboſa *hic , & in paſtorali p.2. c.16. n.7. & 8.* 1

Unde dici debet ut non incurreret irregularitatem , ſi in ordinibus , à quorum collatione erat ſuſpenſus , miniſtraret ; ex Rebuffo *in praxi benef.* 2

beneſ.tit.de Clericis malè promotis, remiſſivè.Quaranta *in ſumma Bullarii* verb.*Ordo*, *in princ.* verſ.
3 *An*, † quod ſi prædicta ſuſpenſione durante auderet alium ordinibus initiare, fieret quidem irregularis; quia ſuſpenſus à collatione ordinum illos conferendo, irregularitatem contrahit, ex Sylveſtro *verb.Suſpenſio num.* 5. verſ. *ſi verò ab ordine.*

4 Verùm cum Trid.Concil.*ſeſſ.*23. *cap.*12.nullam in hoc caſu apponat pœnam,nec conſtitutio Pii II. & cum altera Sixti V. quæ in illo loquebatur, redacta ſit ad terminos juris communis, per Clement. VIII. *in ſua conſtitut.* incipit *Romanum Pontificem*, pridie Kalend. Martii 1595. ut refertur *in floribus deciſionum ſub hoc tit. deciſion.* 27. ſequitur ut etiam hodie vigeat reſpectu ordinantis Epiſcopi ſuſpenſio decreta per textum noſ-
5 trum, ut ſentit Barboſa *dict. allegat.*16. *num.*9. † & idem *dicto num.*7.ait, ut per Bonifacium VIII. *in cap.fin.hoc tit.lib.*6.ſit decretum,quod conferens Tonſuram Infanti, nequeat per annum alteri Tonſuram conferre, tenent Henriquez *lib.*3. *cap.* 38. §.1. *lit.O*, Valer.Reginald.*in praxi fori pœnit. lib.* 32. *tract.*2.*num.*61.Bonacina *de cenſ. diſp.*3.*quæſt.* 6. *puncto* 5.*num.*25. *in fine*, Marc. Alterius *eodem tr.tomo* 2. *diſp.* 16. *de ſuſpenſ. cap. in princ.* idem Barboſa *p.* 3. *allegat.* 111. *num.* 4.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem quare pœna conferentis Infanti primam Tonſuram ſit mitior, quàm Diaconatum bene diſputat Campanillus omnino videndus *in diverſorio Juris Canon.Rub.*7. *cap.*4.*num.*2. ubi multis nititur rationem reddere; & videtur eſſe efficacior; quia qui Infanti audet conferre Diaconatûs ordinem gravius multò peccat, quàm conferens eidem primam Tonſuram, ut colligitur à differentia gradus ordinum, ac præcellentiæ eorum, juxta diſtinctionem, quam facio infra *in Rub. de ætate*, *& qualit. ordin.* ut jam etiam *ſupra* dixi.

7 Ad tertiam quæſtionis partem à quo talis auferatur ſuſpenſio, reſpondebis ex adductis ſupra *quæſt.præced.*verſ.*ad quartam*. *&* q. 2. verſ. *ad tertiam*, applicando quæ ſupra adduxi *in cap.* 11. *quæſt.*11. verſ. *ad ſecundam*, *& à num.*1.& Barboſa *in cap. ſequenti ſub num.* 2. multis probat, ut Epiſcopo denegetur diſpenſandi facultas, niſi quando tacitè, vel expreſsè ei conceditur, de quo alibi: & leges bene declarantem eundem *de officio Epiſcopi allegat.* 33.*p.* 2. *à num.* 19.

Ad Text. in Cap. Dilectus XV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus plures ordines conferens eodem die, etiam de mandato Metropolitani, ſuſpenditur.*

2 *Superiori obtemperandum non eſt quando imperat apertè injuſtum.*

3 *Teſti vario non adhibetur fides.*

4 *Interſtitiorum quæſtiones, & de diſpenſatione eorum hic remiſſivè*, *&* n. 5.

5 *Perjurus eſt propria voluntate contraveniens juramento.*

6 *Pontifex ordinans Infantem ante uſum rationis, num queat eum reddere habilem ad matrimonium.*

DEcernit Pontifex hic quòd Epiſcopus eodem die plures ordines conferens ſacros, 1
etiam de mandato Metropolitani ſuſpenditur. Occaſione hujus deciſionis poſſemus longè agere de materia interſtitiorum ad ordines, hoc eſt de tempore, quod debet interponi de receptione v.g.Subdiaconatus ad Diaconatum, & de iſto ad Præsbyteratum. Tamen quia de hoc puncto jam egi ſupra *in cap.quidam* 8. *hoc tit.*ideò ad ibi dicta recurres.

Et in verſ. *ipſi obtemperare non debuit* ex hoc 2
notat Barboſa *hic n.*3.ſuperiori obtemperandum non eſſe, quando imperat aliquid apertè, & manifeſtè injuſtum, aut quando conſtat eſſe tale quod ſuæ poteſtatis limites excedat: ſic ex Gregorio de Valentia *tom.*3.*diſp.*5.*quæſt.*3.*p.*2. Aldrete *de religioſa diſciplina tuenda*, *lib.* 2.*cap.* 4. Unde occaſione hujus dicti adjunges plura, quæ dico infra *ſub tit. de majoritate*, *& obedientia*: & poteris applicare alia pleraque, quæ latè ſcripſi *ſub cap. novit de judic.*

Et *in verſ.* ibi *ſæpius variavit* ex hoc notat 3
Barboſa *num.* 4. teſti vario, & ſibi ipſi contrario non eſſe fidem adhibendam, ſic cum Claro, Farinacio, Cardoſo, Menochio, & Riccio. Sed quia ego ad ſaturitatem ſcripſi *in cap. per tuas* 10. *de probat.à quæſt.*3.& *in cap. litteras* 13. *de præſumpt.* ideò ad ibi dicta recurres.

Ad quæſtiones de obſervatione interſtitiorum 4
Suarez *de cenſ. diſp.*31.*ſect.*1. *à num.*22.an fiat irregularis miniſtrans in ordine ſuſcepto, dixi *in c.* 14. quæ cauſa ſufficiat ut Epiſcopus diſpenſet in interſtitiis ad Miſſam, Diana *p.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 209.an diſpenſatio interſtitiorum pertineat ad Epiſcopum quoad regulares,Diana *p.*3. *tract.*2.*reſ.* 32. ad aliam *reſ.*112.ad alias *p.*9.*tract.*8. *reſ.* 28. *& reſol.*58. ad alias *p.*6.*tract.*8.*reſ.*23. qualis poteſtas ſit ad diſpenſandum in criminibus Clericorum, Balboa *in cap.*4.*de judiciis à num.*75.ubi ego dixi
circa finem, † quod qui propria authoritate con- 5
travenit juramento, perjurus ſit per hunc textum, Gratian.*regula* 269. de quo dixi latè *in c.brevi* 17. *de jurejurando*, ad textum noſtrum Riccius *collect.*576.expendens Trid. *in c.*11.*ſeſſ.*23.*de reform.* circa ordines minores conferendos, etiam habito interſtitiorum tempore, de quo jam dixi *in c.*8. an Epiſcopus beneficii poſſit diſpenſare in interſtitiis, Diana *p.*8. *tract.* 8. *reſ.*25. & an id poſſit cum ſuo familiari triennali, ubi. *reſ.* 35. vide ſupra *ſub cap.* 3. 5. *&* 11.

Pro complemento poteris materiæ textus no- 6
ſtri quæſtionem ſequentem applicare, *An Pontifex poſſit Infantem ante uſum rationis ordinibus initiatum, reddere habilem ad matrimonium*, de qua dico infra *in cap.* 1. *qui Clerici vel voventes*, interim videbis Sanchez *de matrim. lib.*7. *diſp.* 30. *num.*3. Suarez *de religione tom.*3. *lib.*9. *cap.* 17. *dubio* 2. *num.* 19. Vaſquez Coninc. & alios relatos à Diana *p.* 5. *tract.* 1. *reſ.* 43.

Ad Text. in Cap. Conſultationi XVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Juriſlator reſpondens conſultationi, non introducit jus novum, ſed commune oſtendit,* & n. 2.
3 *Intellectus deducentes jura contra ſuam naturam, ſunt ſugiendi.*

1 DE materia hujus textus dixi ſupra *in cap. 1.*
2. & 3. hoc tit. aliquid *in cap. literas* 13. Et
quatenus *in verſ. Characterem* Barboſa *num.* 3. ait
ut recipiens ordines extra tempora conſtituta ad
ſacros ordines, recipiat Characterem, dixi jam
in dictis juribus, & *in dict. cap.* 8. item & *in cap.*
non eſt compos, ubi idem dixi de ordinato ante le-
2 gitimam ætatem. † Et *in gloſſa verſ. poteris*, no-
tat quod quando Juriſlator reſpondet conſulta-
tioni, non introducit jus novum, ſed jus com-
mune oſtendit, ubi ſcilicet reſpondens conſul-
tationi, determinat illam per jus commune; ob
3 id applicabis *quæſt. 1. cap. 1. de judiciis*, † & cum
Navarro hic idem Barboſa notat fugiendos eſſe
intellectus deducentes jura contram ſuam natu-
ram: & videbis aliqua *ſub cap. 5.*

QUÆSTIO I.

An ordines Regularium habentes privilegium, ut poſſint ordinari Regulares extra tempora, poſſent eo uti, ubi Concilium Trid. receptum eſt. An ſuperior Regularis differens ex induſtria mittere ſubditum ad Epiſcopum Diæceſanum ordinantem, ut poſtea illum mittat ad alium Epiſcopum, peccet mortaliter, & incurrat pœnas ſtante decreto Clem. VIII. 1596. ſub die 15. Martii. An pro Epiſcopis in diſpenſatione interſtitiorum, cum Regularibus ſufficiat ſola atteſtatio ſuperiorum. Et an Prælati poſſint quoad interſtitia diſpenſare cum ſuis ſubditis, ut ordinentur extra tempora?

SUMMARIUM.

1 *Ordines Regularium, ut poſſint ordinari Regulares extra tempora, utuntur privilegiis conceſſis,* ut n. 2. & 3.
3 *Privilegium Clericorum Regularium ut poſſint ordinari extra tempora ad Subditos refertur.*
4 *Prælatus Regularis deferens licentiare ſuum ſubditum, aut illico mutans, ut ab alio ordinetur, Epiſcopo, quando peccet, ſive non;* num. 5. 6. & 7. *ubi* num. 8. *excuſatur, ſi habeat Epiſcopus examinatores valdè rigidos.*
6 *Argumentum de pœnis ad peccata non valet.*
8 *Prælatus queit ſuos ſubditos regulares, locales, conſtituere in Diæceſi Epiſcopi, qui non habet tam rigidos examinatores ad ordines.*
9 *Prælatus mittens ſubditos ſuos ordinandos alibi, nùm incurrat pœnas decreti Clementis VIII.* n. 10.
11 *Pœnas poſitas in decreto Clem. VIII. contra Prælatos Regulares differentes, aut mutantes ſubditos, ut ab aliquo Epiſcopo ordinentur, non incurrunt ipſo facto, & quid in conſcientia;* n. 12.
13 *Jeſuitæ habent privilegium aſcendendi ad ordines ſuperiores, etiam ſi nondum miniſtraverint in ſuſceptis, quo fruuntur aliæ religiones,* n. 14. *ubi quid de diſpenſando in interſtitiis,* & n. 19.
16 *Prælati regulares in interſtitiis, qualiter diſpenſent cum ſuis ſubditis ad ordines. Et nùm hæc facultas ſit ablata ab eis* n. 17. & 18.
18 *Motus proprius Sixti V. contra malè promotos.*
20 *Greg. XIII. privilegium, ut Religioſi ordinentur extra tempora.*
21 *Religioſi quando queunt ordinari ex privilegio in tribus diebus feſtivis, de quibus feſtis intelligatur.*

AD primam quæſtionis partem, negativè reſ- 1
pondet per diſpoſitionem Trid *in dict. c.* 8.
ſeſſ. 23. *de reformat.* & per conſtitutiones Pii II. &
Sixti V. Lezana *in ſumma quæſt. regul. cap.* 14. *n.* 19.
eo quod ipſum Concilium *ſeſſ.* 25 *cap* 22. præcipit
omnia, & ſingula in ſuis decretis contenta ob-
ſervari à Regularibus, non obſtantibus quibuſ-
cumque privilegiis. † Tamen Joannes Præpoſit. 2
in 3. p. de Sacram. Ordinis dubio 15. *num.* 156.
Diana *p.* 5. *tract.* 13. *reſol.* 57. idem *p.* 3. *tract.* 2. *reſol.*
31. Cæleſtinus *in compendio Theologiæ moralis*
tract. 8. *cap.* 4. affirmativam docent contra Leza-
nam dicentes ut poſſint Prælati Regulares uti ſuis
privilegiis; & quod generalis illa derogatio ſit
applicanda locis Concilii, in quibus derogatur
privilegiis Religioſorum; non verò, ut ſe ex-
tendat ad omnia decreta, quæ etiam ſine dero-
gatione privilegiorum edita ſint: & hoc ſenſu di-
cunt velle Sanctam Synodum omnia prædicta
decreta ſervari, etiam cum derogatione privi-
legiorum, quando ea in aliquo decreto poſita
ſunt ad majorem inculcationem particularium,
non inquam ut reſpiciat ea decreta in quibus non
ſuit derogatum privilegiis.
Imò & in compendio Clericorum Regularium 3
ſic habetur cum licentia, & diſpenſatione admo-
dum P. R. Generalis poſſe ſuos Religioſos ſuſci-
pere ordines etiam ſacros, & etiam Præsbytera-
tus extra tempora à jure ſtatuta, tribus tamen
diebus Dominicis, vel aliis feſtivis etiam conti-
nuis à quocumque Antiſtite, non obſtante Trid.
Concilio; idemque per Gregor. XIII. conceſſum
fuit Patribus Jeſuitis, quæ incipit *pium, & utile*
ſub die 22. Septemb. 1582. Pontif. ſui ann. 11. &
aliis inquam Patribus ſic communicatum multis
affirmat idem Diana videndus *dict. p.* 3. *tract.* 2.
reſolutione 31. de quo dixi ſupra, *ſub cap.* 5. &
ſub cap. 11.
Ad ſecundam quæſtionis partem, etſi nega- 4
tivè reſpondeat Bordonus *in conſ. regular. tom.* 2.
reſ. 67. *num.* 39. eo quod in decreto Clem. VIII.
poſſunt

poſſunt ſpectari duæ tranſgreſſiones. Prima quando Prælatus regularis licentiaret ſuum ſubditum ad extraneum, dum Diœceſanus eo tempore ordinationem haberet, tunc dicit ordinationem eſſe grave peccatum, cum ſit præjudicialis juribus E-
5 piſcopi, cum ei de facto auſerat ſubditum. † Secunda, quam Prælatus differt, aut removet ſubditum in ordine ad ordinationem, & facit, ut ſuus ſubditus ab alio ordinetur Epiſcopo. Et in hoc caſu negat adeſſe peccatum lethale, cum non ſit gravis violatio decreti; eo quod non continet verba præceptiva, nec materiam principalem, ſeu principale diſpoſitum, quod eſt ut quilibet Religioſus recipiat ab eo Epiſcopo, in cujus Diœceſi moratur, non enim in his caſibus grave inferri præjudicium dicit; quia Epiſcopi parum curant ordinationem hujus, vel illius Religioſi hic, & nunc: nam jus, quod habent ſuper Religioſos eſt variabile quoad ordinationem, cum ipſi de facili mutentur de una Diœceſi ad aliam, nullamque habeant per-
6 manentem manſionem. † Et hanc partem defendendo ait non obſtare argumentum, quod à pœnis infertur grave peccatum; quia reſpondet non valere à gravioribus pœnis ad graviora peccata ex gloſſa *in cap. ad monere 33. quaſt. 2. verſ. exiſtimes*, quia ut docet Navar. *in manuali cap. 23. n. 53.* pœna excommunicationis graviſſima eſt, & tamen quandoque tranſgreſſio alicujus rei prohibitæ ſub pœna excommunicationis non eſt peccatum mortale.

7 His inquam non obſtantibus affirmativam ſententiam docent Peirinus *de Prælato quaſt. 3. c. 7. n. 4.* Tambur. *de jure Abbat. tom. 2. quaſt. 18. num. 6.* Diana *p. 9. tract. 8. reſ. 58.* nempè ut peccent Prælati regulares ſic differendo ſuos ſubditos mittere, & lethaliter; quia faciunt contra Papæ decretum in materia gravi; tum quia præjudicant Epiſcopo Diœceſano, ſed dicunt excuſari poſſe à mortali, ſi id bona fide faciant credentes, vel ſibi licere,
8 vel non eſſe peccatum. † Deinde poſſe excuſari ſi Epiſcopus Diœceſanus habeat examinatores valdè rigidos, ſeu etiam malignos erga regulares in genere, vel in ſpecie, & aliqui ſubditorum ſint aliquando debiles, de quibus illis certo conſtet, quod non approbabuntur; quia tunc dicit Peirinus, ut Prælatus Religioſus poſſit eos conſtituere locales in alio Conventu alterius Diœceſis, in qua non tantum rigoroſè cum Religioſis agatur, ut patet; qua poteſt religioſus, qui ſolum ſcit legere, & ſcribere, abſque grammatica ad quemcunque ordinem promoveri (quod an ſit uuque verum dixi *ſub dict. c. 5.*) ſed hic ſi in aliquo Epiſcopatu permaneat, nunquam ordinabitur; quia non ordinantur, niſi qui bene callent linguam latinam; ergo (infert Peirinus) poterit talis ſubditus mitti in alium Epiſcopatum, in quo non tam rigidè cum eo agatur

9 Dubium verò eſt an Prælatus mittens ſuos ſubditos ordinandos modo præfato ſi contingat, ut non ordinentur, incurrat nihilominus pœnas præfati decreti Clem. VIII. & non incurrere videtur tenendum. Primò quia verba ſunt intelligenda cum effectu per textum, *in l. 1. §. hæc verba ff. quod quiſque juris, cap. relatum de Clericis non reſident. cap. qualiter*, ubi gloſſa ult. *de pactis, cap. ſi à judice de appellat. lib. 6.* Deinde quia prædictum Clem. ſtatutum, eſt odioſum, & contra antiquiſſima Regularium privilegia, ut conſtat ex Caſarub. *in compendio privileg. mendic.* verb. *ordines ſacri, num. 1. 3. 9. 11. & ex tom. 2. in conſt. 7. Pii V. §. 9.* ita docent Peirinus & Tambur. *in locis jam ſupra relatis.* † Tamen Riccius *p. 4. deciſ. 118. num. 18.* 10
PaterBordonius *dict. reſ. 67. num. 66.* Garcias *in addition. p. 5. cap. 7. n. 92.* dicunt incurrere; quia bene licentiam obtinuit ex parte concedentis; licet ſubditus non fuerit ordinatus, cum effectus ordinationis ſupponat licentiam, quæ ab ea non pendet in ſua cauſa, ſed ab ordinatore; habuit enim licentia ſuum effectum ſufficienter, quando obtenta fuit à petente: ex his, & aliis rationibus Diana, *dict. reſ. 58. in fine*, hanc ut probabiliorem amplectitur, quæ videtur confirmari ex his, quæ latè adduxi, *de conatu, & affectu in cap. 1. de præſumpt.* Mihi verò videtur nimis tuta prima ſententia; quia ea pœna ab effectu aggravatur, ſeu infligitur.

Notabis quod pœnæ poſitæ in dicto decreto 11
Clem. VIII. non incurruntur ipſo facto per verba Pontificis ibi: *qui non fecerint &c. pœnas incurrent*, qui modus loquendi inſinuat pœnam eſſe ſolum comminatoriam, & infligendam, non ipſo facto inflictam, juxta ea, quæ cum multis tradit Sayrus, *de cenſ. lib. 1. cap. 11. num. 12. & 13.* & quæ ego bene expendi ex Suarez *de cenſ. diſp. 31. ſect. 1. à n. 15.* cum declaravi mentem, & intellectum textus *in cap. non eſt compos, 14. hoc tit.* † Imò addunt 12
Peirinus, Tamburin. & Diana *ubi ſupra*, quod etiam ſi dicta pœna privationis eſſet ipſo facto; non tamen incurreretur in conſcientia, ſemperque requiri judicis ſententiam declaratoriam facti; quia nemo tenetur tam rigoroſam pœnam in ſe exequi.

Ad tertiam quæſtionis partem Villalob. *in ſum.* 13
p. 1. tract. 11. difficult. 12. n. 8. refert quoddam privilegium conceſſum Soc. Jeſu, cujus etiam meminit Manuel Rodrig. *in q. reg. tom. 2. q. 13. art. 5.* ut poſſint Religioſi promoveri ad ordines ſacros Presbyteratus abſque ulla functione in ipſis ordinibus aut obſervatione interſtitiorum, † & prædicto pri- 14
vilegio frui poſſe alias Religiones communicantes, non obſtante prohibitione communicationis hujus gratiæ expreſsè facta à Greg. XIII. *in jam relata conſtit.* probat Emanuel *ſupra art. 6. circa finem in compend. q. reg. reſol. 106. n. 20.* ubi dicit tutum eſſe uti prædicto privilegio. † Verum Diana tenet aſ- 15
firmativam ſententiam, *part. 3. tr. 2. reſ. 112.* & ait quod ſacra Congregatio Cardinalium declaravit non poſſe diſpenſare Prælatum ſuper interſtitiis Regularium ordinandorum: eo quod id pertineat ad Epiſcopum ordinantem; qui tamen quoad cauſam diſpenſationis judicium ſuum formare debet ex atteſtatione ſuperiorum regularium ſic tradit prædictam declarationem Peirinus *in priv. Minim. tom. 1. conſtit. 2. Sixti IV. §. 11. n. 35.* & Villalobos *ſuprà*, etſi contrariam teneat ſententiam dicit debere in hoc ſe confirmare Religioſos conſuetudini propter conſtitutiones pontificum contra malè promotos; & ſic tutius, & conſultius videri.

Ad ultimam quæſtionis partem an regulares 16
poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis quoad interſtitia, ut ordinentur extra tempora; quia longè agit de hoc dubio Diana *p. 8. tr. 8. reſ. 28.* cum Caſtro Palao cujus verba referens *tom. 4. tract. 27. diſp. unica punct. 13. n. 13.* cum Rodrig. *in q. reg. tom. 3. q. 23. art. 5.* Villalob. *tr. 11. de ord. diffic. 12. in fin. & dif. 13. n. 6.* referentes plures conceſſiones Pontificum, veluti Alex. VI. Eugen. IV. & aliorum reſpondentes per clauſulam illam generalem derogatoriam oppoſitam *in d. c. 22. Trid. ſeſſ. 25.* derogata eſſe omnia privilegia conceſſa Religioſis, & adverſa ſtatutis Tridentini; quia ſi Tridentinum vellet omnia privilegia Religioſis conceſſa derogare, expreſsè ea derogaret in Trid. *dicta ſeſſ. 25. de reformat.*

mat. prædictam derogationem conſtitueret quam
non præſtitit; & ten ent etiam hanc partem Pater
Leander à Murcia *in Regulam ſancti Franciſci
cap.6.q.19.n.1.* Rodriguez *tom.1.q.8.art.*6. Portel.
in dub.regul. verbo *privilegii ceſſatio per non uſum,
num.*64.
17 Obſtabis dicendo ut eo quod Gregor. XIII.
& Sixtus V. confirmaverint privilegia Religio-
num, quæ Tridentino adverſa non erat infer-
tur derogaſſe adverſa; imò Peirinus *de Prælato
q.3.c.7.num.*11. docet dictum privilegium Grego-
rii XIII. conceſſum Societati Jeſu dero-
gatum ſuiſſe à Sixto V. Unde hodie uec Patres Je-
18 ſu poſſe uti illo privilegio; † Tamen relati ſuſti-
nendo ſuam ſententiam dicunt ſolum prædicta ob-
jectione inferri noluiſſe ea confirmare, & locum
opinionibus relinquere, an eſſent revocata.
19 Et minus obſtare dicunt motum proprium
Siati V. qui fertur contra male promotos; quia
tales non debent cenſeti promoti ea ſedis Apoſto-
licæ privilegiis; deinde quia talis motus revoca-
tus eſt, & redactus ad terminos juris communis,
Nec revocatum eſt dictum privilegium Gre-
gor. XIII. conceſſum Patribus Jeſuitis; quia,
& de ipſis, & de omnibus aliis regularibus con-
trarium dicit Gavantus *in addit. Man. Epiſcop.*
verb. *Ordo in genere, num.*8. & affirmat Diana *dict.
reſ.* 38. *in fine*, ſe ſcire in Societate Jeſu dictum pri-
vilegium hodie extare in viridi obſervantia, quo
uti poſſe ait alios regulares.
20 Nec etiam obſtat prohibitio ſacta in dicto pri-
vileg. Greg. XIII. nec alii Religioſi aliorum
ordinnm communicationem in dicto privilegio
ſuſcipiendi ordines extra tempora, & non reſer-
vatis interſtitiis communicarent; quia dicunt hanc
prohibitionem ſolum inferre, non poſſe uti pri-
vilegio Religioſos aliorum ordinum via commu-
nicationis, ſed non impedire, quin eo uti poſſint,
ſi aliunde eſt aliis conceſſum, uti conceſſum eſt ab
Alex. VI. & Eugenio IV. non enim prædicta Gre-
gor. XII. prohibitio tollit, quin alii Pontifices
ſucceiſores eam communicationem facere poſ-
ſint, ut fecit Gregor. XIV. ut probat Rodri-
guez *tom.1.quæſt.regul.q.*55.*art.*17. qui etiam addit
*tom.*3.*q.*25.*art.*5.*in fine*, ut eſto per Tridentinum
revocata eſſent privilegia Alex. VI. & Eug. IV. eſſe
tamen revocata ſpeciali conceſſione Clem. VIII.
approbant Villalobos *in ſumma dict. tract.* 11. *de
ordin. difficult.*12. *in fine, & dif.*13. *num.*6. Barboſa
21 *in remiſ. Concilii ſeſſ.*23.*c.*8. † Et hæc congerit, &
alia Diana *dict. reſ.*28. ſub verſ. *nec verum*, ubi
etſi referat ea Rodriguez, & Villalobos poſſe ex
conceſſione Alex. VI. & Clem. VIII. in tribus
Dominicis, vel tribus feſtis duplicibus, aut ſemi-
duplicibus Religioſum promoveri ad ſacros ordi-
nes ceſſet probabilius, ut quoties alicui conceditur
tur extra tempora, ut in tribus Dominicis, ſeu
diebus feſtis ordinaretur, quin additum fuerit
duplicibus, vel *ſemiduplicibus*, intelligatur de
feſtis diebus, qui à Clero, & Populo ſob obliga-
tione præcepti celebrantur; quia dies hi ea com-
muni acceptione Populi, dies feſti, nuncupantur,
& non alii, quos Clerus officio duplici, aut ſemi-
duplici celebrat: de hoc dixi ſupra.

Ad Text. in Cap. XVII. fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Criminoſi occulti, ut periuri teſtes, falſi, & alii, ſi homicidæ non ſunt, queunt in ordinibus miniſtrare: & quare homicida excipitur num.* 2.

2 *Homicidium inter horribiliora crimina computatur, quod eſt majus malum fornicatione, & pravius perjurio*, n.3.

4 *Homicida, perjurus & falſarius, nùm poſſint beneficia obtinere remiſſivè* numero 5.

6 *Homicida proditorius, quam pœnam incurrat remiſſivè.*

7 *Infamia diviſio remiſſivè.*

PRobat textus iſte quod criminoſi occulti, ut 1
adulteri, perjuri, teſtes falſi, & alii, ſi ho-
micidæ non ſint poſt pœnitentiam in ſuſceptis or-
dinibus, queant miniſtrare; & quod ante pœniten-
tiam moneatur, ut non miniſtrent in ſuſceptis or-
dinibus, comprobat multis Barboſa *hic*, † ubi *n.*14. 2
reddit diſcriminis rationem; quia homicidium in-
ter graviora, & horribiliora crimina computatur,
& quia affert nocumentum immediatè perſonale,
& irreparabile, cum ſit majus malum fornicatio-
ne, & gravius peccatum perjurio, hæc omuia
multis Doctoribus comprobans.
Unde applicabis quæ latè dixi *in cap.*4. *de judi-* 3
*ciis ſub §. de adulteris, d.quæſt.*18. & ibi: *à q.* 24.
ubi egi de quæſtione illa, an Epiſcopus poſſit diſ-
penſare in criminibus adulterio majoribus, & quæ
ſint crimina majora, vel minora, ubi de homici-
dio, adulterio fornicatione, & aliis criminibus; &
ibi *quæſt.* 25. an poſſit hodie Epiſcopus ex Trid.
diſpenſare in omnibus irregularitatibus occultis
i em, & ad intellectum, quem de hoc textu ad-
duxi *in cap. eum non ab homine* 10. *de judiciis q.*
21.*n.* 11. verſ. *nec. obſtat.*
Plures inquam quæſtiones per litteram textus 4
hujus Doctores movere ſolent: nam ſi homicida
non poteſt ad ordines promoveri, nùm poſſit be-
neficium non obtinere; adeo ut propter irregula-
ritatem nulla ſit collatio; Garcia *de benef. part.*7.
*cap.*11. præcipuè *à num.*6. bene diſſolvit, & diſpo-
tat: Tu tamen applicabis quæ longè dixi *in c.* 10.
de judiciis, ubi *quæſt.*29. egi de quæſtione, *An cle-
ricus homicida abſque ſententia condemnatoria pri-
vetur ipſo jure à beneficio*: & de pæna homicidii
Clericorum egit Gutierrez *lib.* 2 *pract. cap.* 5. &
Zeval *in pract. quæſt.* 569. egit de eadem quæſtio-
ne, an Clericus homicida privetur beneficio ipſo
jure, per textum hunc. † Ad aliam per textum no- 5
ſtrum, *An collatio beneficii facta periuro, ſit nulla*,
egit Balboa *in dict. cap.*10. *de judic. à num.*11. & 22.
& ſic applicabis illam, quam ego latè tractavi,
*An clericus periurus eo quod talis ſit, amittat be-
neficium, ſeu requiratur ſententia*: & *quæſt.* 30.
quid de ſalſificante litteras Apoſtolicas: de cri-
mine adulterii ad inhabilitatem egit Balboa *in
d.c.*4. *de judiciis à n.*44. & ego ibi latiſſimè *à q.*18. †
De homicida proditorio, qui alium inſidioſè occi-
dit, nùm degradatur, ut curiæ ſæculari tradatur,
dixi

dixi *in dict. cap.* 10. *de Judiciis quæſt.* 23. Ad aliam bonam ibi *quæſt.* 27.

6 Et quia Suarez *de cenſuris diſp.* 48. *ſect.* 1. & *à num.* 6. expendit textum noſtrum quoad diviſionem infamiæ Legalis, Caoonicæ, aut Civilis; ideò leges quæ de infamia juris, & facti latè adduco *in cap.* 1. *de exceptionibus*, & *in cap. teſtimonium de teſtibus*, latiſſimè.

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus in aliquo caſu poſſit diſpenſare cum homicida voluntario ad ordines ſuſcipiendos. Et an poſſit diſpenſare cum irregulari ex homicidio occulto, ut miniſtret in ordinibus ſuſceptis. Et an poſſit diſpenſare in irregularitate, ſi delictum fuit deductum ad forum contentioſum, & punitum. An irregularitas orta ex homicidio juſto, ſit per Epiſcopum diſpenſabilis: Et quid de Prælatis regularium. An crimen inducens irregularitatem ſi ſit occultum, dummodo ſit externum, inducat irregularitatem?

SUMMARIUM.

1 *Infamandi perſonas duplex modum, unus per judiciarium ordinem, qui dicitur juris infamia, ſi per viam accuſationis procedatur, niſi per inquiſitionom*, o. 2. *alius per factum remiſſivè.*

3 *Homicida irregularis eſt, nec ad ordines queit promoveri, nec in ſuſceptis miniſtrare, nec beneficiari*, n. 4.

5 *Epiſcopus ob evitandum ſcandalum ſecundum communem, poteſt diſpenſare cum homicida voluntario occulto ad ordines, & quod in ſuſceptis miniſtret*, n. 6. & 11. *verius è contra*, o 9. & 12.

7 *Homicidæ voluntario occulto non conferuntur beneficia.*

8 Cap. 7. *Trid.* ſeſſ. 14. de reformat.

10 *Homicida occultus ex jure poſitivo impeditur ordines ſuſcipere.*

13 *Epiſcopus nequit diſpenſare etiam ex neceſſitate cum irregulari ex homicidio occulto ut miniſtret in ſuſceptis ordinibus, etiam minoribus nec us obtineat beneficium*, oumero 14.

15 *Epiſcopus verius eſt ut nequeat diſpenſare irregularitatem incurſam ex bello, niſi homicidium reduceretur ad non abſolutè voluntarium.*

16 *Epiſcopus, ſi delictum fuerit in judicium, nequit diſpenſare in irregularitate ex delicto occulto proveniente: fallit ſi in judicio non probetur*, o. 17. & 18. *etiam mediis depravatis*, n. 19.

20 *Delictum occultum tunc verè dicitur ad judicium contentioſum perveniſſe cum in tali judicio lis fuiſſet conteſtata, ſecus ſi tantum citatio interveniſſet*, n. 21. 22. & 23.

22 *Forum contentioſum verè dici nequit, niſi per partes in judicio contendatur.*

23 *Lis propriè dicitur mota, poſtquam eſt facta litis conteſtatio.*

24 *Epiſcopus diſpenſat in irregularitate proveniente ex homicidio neceſſario*, n. 25. & 26.

26 *Homicida irregularis ſi excedit modum in ſe defendendo, eſt diſpenſabilis ab Epiſcopo: vide* n. 26. & 28.

29 *Diſpenſant Prælati regulares in irregularitate proveniente ex bello, & ex miniſtro Juſtitiæ.*

30 *Crimen occultum irregularitatem inducens ex homicidio, non diſpenſatur ab Epiſcopo*, num. 31.

PRæmitto ergo dicendum ad verba textus 1
noſtri ibi, *Si propoſita crimina ordine judiciario comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debent*, &c. ut inferant ergo Doctores duos eſſe modos infamandi perſonam, unum per judiciarium ordinem, alium per facti evidentiam: ex priori modo dicunt reſultare juris infamiam, ad quam certum eſſe docent, ut ſufficiat ſententia deffinitiva judicis, per qam aliquis damnatus eſt, vel declaratus, ut convictus de crimine *ex l. verbum, cod. ex quibus cauſis*, ubi dicitur interloquutoriam non ſufficere, ſed eſſe neceſſariam deffinitivam ſententiam cauſa cognita: & ita in ſpecie explicat prædicta verba Suarez *de cenſ. diſputatione* 48. *ſect.* 1. *ſub num.* 6. credens ita eſſe intelligenda prædicta noſtri textus verba, ſic probans ex gloſſa hic, & *in cap. veſtra*, & *in cap. fin. de cohabit. clericor.* & *mulierum*, & *in dict. cap.* 1. *de except.* Sylveſter *verbo infamia*, Navar. *c.* 25.
in manuali num. 73. Caſtro *lib.* 2. *de Juſta hæreti-* 8
corum puniſione cap. 9. † Imò addit Suarez cum 2
Abbate *in cap. inquiſitionis de accuſat. numero* 2. Jure canonico neceſſarium eſſe, ut per accuſationem proceſſum fuerit; nam ſi per viam inquiſitionis procedatur, etiam ſi ſententia ſequatur, infamiam non ſequi: expendit etiam qualiter infamia facti probetur; ſed de his Satius *in dicto cap.* 1. *de except.* nonnulla *in cap. teſtimonium* 55. *de teſtibus*; quando autem dicantur crimina publica, ſeu notoria, dico latè *in dict. cap. veſtra*, & dixi nonnulla alibi, ut *in cap.* 4. *de Judic.*

Præmitto etiam dicendum ex textu noſtro, ut 3
homicida, qui eſt irregularis, nec ad ordines queat promoveri ex textu noſtro, *cap. de cætero, de homicidio*, Trident. *ſeſſione* 14. *de reformat. cap.* 7. oec in ſuſceptis miniſtrare, *cap. ſuſcipimus de homicid. cap.* 2. *de cleric. pugn. in bello*;
† qui oec beneficium obtinere poteſt, *dict. cap.* 2. 4
in fine, & dict. Trident. *cap.* 7. collatioque illi facta, ſit ipſo jure nulla, Felinus *in cap.* 2. *de reſcript. numero* 3. & *in dict. cap. inquiſitionis numero* 7. Joaones Gutierrez plures referens *canon. quæſt. cap.* 5. *numero* 92. Farinac. 4. *part. quæſt.* 199.
numero 58. cum multis aliis Garcia *de benefic.*
part. 7. *cap.* 11. *à numero* 6. Barboſa *in dict. cap.* 7. 2
Trident. ille pluribus comprobans deciſionibus, ubi *à numero* 9. agit quis poſſit cum homicida diſpenſare, ubi latè expendit *à numero* 12. Trid *in cap.* 6. *ſeſſione* 24. & *in dict. cap.* 7. *ſeſſione* 14. unde jam pergo ad exponendas quæſtiones propoſitas.

Ad primam quæſtionis partem an Epiſcopus 5
poſſit cum homicida voluntario diſpenſare ad ordines ſacros ſuſcipieodos, eſt caſus curioſus, & à paucis tractatus; igitur Fragoſus *in regimine de*

Kepublica Chriſtiana tom. 1 *p.*2 *lib.*8. *diſp.* 18. §.9.
num. 20. qui auſus eſt dicere ex doctrina Sanch.
*lib.*2. *de matrim. diſp.*40. *num.*7. poſſe Epiſcopum
diſpenſare cum homicida occulto, ſi urgentiſſimæ
neceſſitati ſuſcipiendi ordiues ſacros, non poſſit
alio modo obviari abſque eo, quod ſacris initie-
tur. Et ponit exemplum in viro gravi, qui *ra-*
tione Canoniæ erat paratus jam quoad omnia
ad ſuſcipiendum ordinem ſacrum pridie illius, quo
ordines conſerebantur, de induſtria patravit ho-
micidium occultum: quo in caſu ait nullum eſſe
fortius remedium, ut evadat infamiam, niſi ad
ordinem ſacrum promoveri; quod ſi non promo-
veatur, repntabiinr apud omnes author illius ho-
micidii, & itidem ſubibit apertiſſimè illius homi-
6 cidii, & vitæ diſcrimen. † Nam ſi Epiſcopus ur-
gente neceſſitate, aut ſcandalo, aut infamia po-
teſt, cum difficilis eſt aditus ad Papam, diſpenſare
cum ſacerdote occulto homicida, ut miniſtret in
ſacris jam ſuſceptis ex ſententia Sanchez *dict.*
*diſp.*40. *num.*7. ergo ſequitur Diana *part.*9. *tract.*8.
*reſ.*52. ubi ex aliis probat, & ego in comprobatio-
nem adjungo quæ dixi *in dict. cap.*4. *de judic. ſub*
§. *de adulteriis à quæſt.*18. & ibi: *quæſt.*29. ubi egi
de ea, an in caſu magnæ neceſſitatis diſpenſet E-
piſcopus in impedimentis matrimonii.
7 Sed videntur obſtare verba Trid. *in dict. cap.*7.
ubi loquens de perpetrante ex ſua voluntate ho-
micidium *in* 1. *p.* etiam ſi crimen id nec ordine ju-
diciario probatum, nec alia ratione publicum,
ſed occultum fuerit nullo tempore, ait ut homi-
cida ad ſacros ordines promoveri poſſit, nec illi
aliqua beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi curam ani-
8 marum, non habeant, conſerri liceat. † Imò ad-
dit Tridentinum in ſequentibus verbis, *ut omni*
ordine, ac beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuò
careat: & ſic docent Navar. *in manuali cap.* 27.
*num.*194. verſ. *ſeptimo & num.* 240. verſ. *quarto &*
*conſ.*17. *in antiquis, alias* 13. *in novis de homicid.*
Barboſa cum multis *de officio Epiſcopi allegat.* 39.
*num.*59. Henriquez licèt dubius *in ſumma lib.*14.
*cap.*17. §.1 *lit. D. & lib.*13. *cap.*57. § 1. Farinac. *in*
*praxi crim. p.*5. *quæſt.*119. *tit.*14. *num.*62. & alii re-
lati Barboſa *in dict. cap.* 7. *Trid. ſeſſ.* 14. *num.* 8.
Epiſcopum diſpenſare non poſſe in irregularita-
tibus ex homicidio voluntario, occulto, aut ma-
nifeſto, nec ad ordines minores, nec etiam ad
beneficium ſimplex obtinendum.
9 Imò quod nequeat Epiſcopus diſpenſare cum
tali homicida voluntario etiam occulto, ut in or-
dinibus ſuſceptis miniſtret, docent Navar. *de ho-*
*micidio conſ.*45. *in* 2. *editione per dict. cap.*2. *de cle-*
ric. pugn. in duello, Fr. Emanuel Rodrig. *tom.*1. *in*
ſumma cap. 179. *notab.* 5. Ludovicus Lopez *in-*
*ſtruct. p.*2. *cap.*93. probantes ex dict. Trid. *cap.* 7.
ibi: *omni ordine careat*, hoc eſt uſu ſuſceptorum;
quibus verbis ait Avila *p.*7. *diſp.*6. *dub.*3. tolli po-
teſtatem Epiſcopis diſpenſandi quoad uſum or-
dinum.
10 Tamen reſpondent Doctores quod cum prædi-
ctum impedimentum non ſuſcipiendi ordines ab
homicida occulto, ſit juris poſitivi à Concilio ſta-
tutum: in quo jure magna, & urgente neceſſitate
occurrente, poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut bene
notant Roman. *ſingulari* 486. Felinus *in cap.*1. *fal-*
lentia 7. *de conſtit.* Gutierrez *canon. quæſt. cap.*23.
*num.*18. in prædictoque caſu, de quo loquimur
ſi talis homicida non promoveatur, urgeat ſcan-
dalum, & periculum vitæ, & vehemens ſuſcipio,
quod fuerit auctor patrati homicidii, ſi velit ab-
ſtinere ab ordinibus ſuſcipiendis, ſequitur ut præ-
dictis omnibus concurrentibus cum Pontifex
ſummus adiri non poſſit, videatur ut poſſit Epiſ-
copus cum illo diſpenſare ad ordines ſuſcipiandos
miniſtrandos, ut Fulgoſius defendit.
Imò & in ſecundo caſu miniſtrandi in ſuſceptis 11
ordinibus concurrentibus urgente neceſſitate, in-
famia, aut ſcandalo, & difficili ad Papam recurſu,
ut poſſit ordinatus homicida voluntarius mini-
ſtrare, ſi delictum eſt occultum, credit Avila ſupra
*concluſ.*1. cenſet Henriquez *de irregularit. cap.*19.
num. 1. & 2. juncta gloſſa *lit. V.* quia id poterat
de jure antiquo; ergo etiam modo, non obſtanti-
bus verbis Trid. *in dict. cap.*7. ibi: *ab altari avelli*
debeat, &c. alia tradit Fragoſus ſupra quæ tan-
quam probabilia non reſpuit, Leſſius *in* 3. *p. D.*
Thoma cap. 1. *de irregular. dub.* 2. *num.* 35. in
quibus omnibus relinquit Diana cogitandum, † 12
& ego, etſi reſpectu diſpenſandi in impedimentis
occultis ad matrimonium, fatear vera, quæ dixi
*in dict. cap.*4. *de judiciis quæſt.*29. Tamen in
prædictis caſibus, de quibus nunc loquor, non ſic
abſolutè cenſeo propter tam expreſſa relata ver-
ba Concilii, imò & propter deciſionem textus
noſtri, ubi decrevit Pontifex, ut adulter, perju-
rus, & falſus teſtis occulti, queant in ſuſceptis
miniſtrare poſt pœnitentiam peractam, & in ſuſci-
piendis ordinibus miniſtrare propter reos homici-
dii; ergo, ex quo loquitur de adulterio, perjuro,
falſario occultis, quibus non impedit ut ordinen-
tur, aut miniſtrent in ſuſceptis ordinibus poſt pœ-
nitentiam, & eodem dubio excipiet homicidam,
ſequitur ut quantumvis ille occultus ſit, nequeat
ab Epiſcopo permitti, vel diſpenſari, ut in ſuſce-
ptis ordinibus miniſtret, & multò minus, ut ad
alios ordines promoveatur.
Ad ſecundam quæſtionis partem, an poſſit diſ- 13
penſare cum irregulari ex homicidio occulto, ut
miniſtret in ſuſceptis ordinibus, etſi jam ſit datum
reſponſum, video Dianam *p.*4. *tract.*2. *reſ.* 100.
affirmativam ſententiam ſequi urgente magnæ
ſcandali neceſſitate, vel alia, & difficili exiſtente
recurſu ad Papam, vel propter inopiam, vel ma-
gnam diſtantiam, & hoc ſive ex ejus ordinaria po-
teſtate, ſive ex tacita Pontificis commiſſione, cum
credendum non ſit velle Papam in tali caſu ſibi
reſervare diſpenſationem cum tanto animarum
periculo, ſic probans ex doctrina Sanchez *dict.*
*lib.*2. *de matrim. diſp.*40. *num.*7. Henriquez, & Syl-
veſtr. & Avila ubi ſupra, & ex Patre Cornejo
in 3. *p. Divi Thom. tract.*5. *de irregul. diſp.*1. *dubio* 4.
*quæſt.*4. qui etſi Henriquez *lib.* 14. *ſumm. cap.*14.
num. 1. exiſtimet poſſe Epiſcopum, etiam poſt
Concil. *dict. ſeſſ.*14. *cap.*7. diſpenſare cum homicida
occulto voluntario ad uſum, ſaltem, minorum or-
dinum, & *lib.*13. *cap.*57. *num.*1. etiam diſpenſare
cum eo ad beneficium ſimplex; eo quod Triden-
tinum non abſtulerit id, quod alias erat eis conceſ-
ſum de jure communi, juxta *cap.*2. *de Cleric. pugn.*
in duello, ubi utrumque videtur Epiſcopo conceſ-
ſum. † Tamen eum improbat per verba *dict. c.* 7. 14
Trid. jam relata, ubi clarè loquitur de beneficio
ſimplici, & de uſu minorum ordinum, cum talis
uſus officium ſit Eccleſiaſticum.
Notavit autem Macerus *de Sacram. in* 3. *p. D.* 15
*Thom. q.*24. *dubio* 9. *A.*1. ut poſſit Epiſcopus in irre-
gularitatem incurſam ex bello diſpenſare cum cle-
ricis conſtitutis in ſacris ordinibus, ne mendicare
cogantur & ad beneficium obtinendum, quod di-
cit Diana videri contra mentem Concilii *in d. c.*7. &
ego

ego ſic credo, niſi fortè tale homicidium reduce-
retur ad non abſolutè voluntarium.

16 Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit diſpen-
ſare in irregularitate, ſi delictum deductum fuit
ad judicium contentioſum, etiam finito judicio
punitum. In qua difficultate videtur, ut non
poſſit diſpenſare, cum non poſſit negari, quod
delictum non fuerit deductum ad forum conten-
tioſum, nec deinde occultum; imò publicum:
nam quæ probantur in judicio, appellantur pu-
blica, ſed Trid. Concil. *in dict. c.6. ſeſſ.24. de re-
form.* concedit Epiſcopis facultatem diſpenſandi
ſuper irregularitate in caſibus occultis, & non de-
ductis ad forum contentioſum abſque ulla diſtin-
ctione; ergo: ita docent Barboſa *in paſtorali p.2.
allegat.39.num.35.* cum Suarez, Bonacina, Gutier-
rez, Rodriguez, & aliis; item & tenent Garcia
de beneſ. dict. p.7. cap.11. num.50. cum aliis Bartho-
lomæus de Bechis *in praxi novitiorum diſſ.9. dub.
10. in fine.* Et pro hac adducit Barboſa ex Stepha-
no Dalvino *de poteſtate Epiſcopi*, declarationem ſa-
cræ Congregationis dicentis ſufficere ſolam de-
ductionem, quidquid inde ſequatur.

17 Verùm alii contrariam docent ſententiam ex eo;
quia in dicta diſpenſatione ſuper irregularitate,
de qua loquimur, non turbatur Tribunal judicii,
quod vitare intendit dictum Trid. Concilium di-
cta exceptione; eo quod intentum Concilii fuit
conſervare authoritatem Judicibus; ſed in noſtro
caſu nihil authoritati detrahitur Judicis; quia jam
functus eſt judicio ſuo; ergo. Deinde quia ideo
Concilium requirit delictum eſſe occultum, ut
vitetur ſcandalum publicum, ſed hoc ceſſat per
punitionem factam per Judicem, & humiliter tole-
ratam à delinquente; ergo. Et ſic ita docent Se-
baſtianus à Bononia *in tract. de elect. p. 2. cap. 4.
dub.71. num.13.* Avila *de cenſ. p.7. diſp.10. dubio 7.*
Henriquez *lib.14. cap.7. num.5.* Reginaldus *tomo 2.
lib 30. tract.2. num.29. verſ.6.* Diana *part.4. tract.2.
reſ. 97.* Sanchez *in ſumma tom.1. lib. 2. cap. 11.
num.21.* Gaſpar. Hurtado *de irregularit. diſp. 2.
difficult.20. num.68.* quod æquum mihi videtur, et-
ſi fatear fortiter verba textus noſtri obſtare pro
contraria ſententia; cui ſi hanc ſequaris, facilè
reſpondebit ex fundamentis hujus ultimæ ſen-
tentiæ.

18 Video tamen eundem Barboſam ſuprà *num.32.*
cum Campanillo *in diverſ. juris Canonici lib. 11.
cap.23. num.144.* Marc. Anton. Genuenſ. *variar. re-
ſolut. lib.3. reſ.16. ſub num.21. verſ. nec obſtat.* Hen-
riquez, Avila, Sayro, Marco Alterio, Feliciano de
Vega *in dict. cap.4. de judic §. de adulteriis, n.175.*
Trullench. Bechis, Graſſis, Bonacina, Molina *de
juſt.* & cum Sanchez *de matrim. lib.2. diſput. 37.
n.12. & lib.8. diſp.34. num.58.* & in præcepta De-
calogi *lib.3. cap.11. num.21.* qui alios refert dicen-
tes Epiſcopum non poſſe diſpenſare in irregulari-
tate, deducto delicto ad forum contentioſum, dum
durat judicium: nam eo finito & habita ſententia
abſolutoria, licere Epiſcopo dicunt; quia adhuc
manet occultum, cum nequeat dici deductum
cum effectu, ex quo probatum non fuerit: & iſte
19 caſus differt à caſu noſtri dubii. † Imò addunt
prædicti Doctores, & alii, quos refert Barboſa
dict. alleg.39. num.33. & 34. hanc doctrinam pro-
cedere, etiamſi mediis depravatis, delinquens ab-
ſolutionem à delicto in judicium deducto obti-
nuiſſet, & Campanil. ſupra *in Rub. 11. cap. 23.
num. 144.* tenet quod ſi judicium non fuerit ſen-
tentia finitum eo quod accuſatus per annum ta-
cuerit, poſſit nihilominus in irregularitate, vel
ſuſpenſione diſpenſare, cum gloſſa verbo *obrepſit
in cap. tantis 81. diſt. & cap. Omnipotens de accuſat.*
& aliis, quos ſequitur idem Barboſa.

Dubium verò eſt non leve, quando dicatur 20
delictum occultum deductum ad forum exterius;
& ut reſpondeas latè poſſes hic adjungere quæ
adduxi *ſub cap. pen. de foro comp. à quæſt.1.* ubi egi
quando dicatur judicium incipere, num à citatio-
ne, an verò à litis conteſtatione, ubi expendi jura
*in cap. gratum, cap. relatum, & cap. licet de officio
deleg.* & alia Juris civilis. Nunc autem in propoſito,
de quo loquimur, etſi Riccius *in praxi fori Ec-
cleſiaſt. deciſ.522. in 1. edit. & deciſ.449. in 2. edit.*
Floram *de caſibus reſervatis, cap.4. §.21. num. 2.*
Marcellus Vulpejus, & Alterius, qui pluribus
fundamentis nititur, probare, cenſeri deductum
à citatione, ubi primum ea facta eſt; quia regulari-
ter judicium incipit à citatione, de quo infinita di-
xi *in d. cap. pen.* † Tamen in puncto, de quo loqui- 21
mur verius eſt ut deſideretur conteſtatio litis, de
cujus natura dixi ibi, *& ſub Rub. de litis conteſt.* la-
tiſſimè. † Eo quod forus contentioſus verè dici ne- 22
queat, niſi per partes in judicio contendatur ne-
gando, vel confitendo delictum: quo actu litis con-
teſtatio etiam in criminalibus inducitur; deinde,
quia propriè judicium non dicitur, niſi habita inter
partes litis conteſtatione. † Et quia lis mota, tum 23
propriè dicitur poſtquam eſt facta litis conteſtatio,
ut probat textus *in cap. ex parte 30. de verb. ſign.* er-
go in caſu noſtro ſic dicendum videtur, in quo, de
tanto præjudicio agitur: ſic docent Diana *dict. p.
4. tract.2. reſ.97. in fine*, cui addo Barboſam *dict.
alleg.39. p.2. à num.29.* videndus *num. 28.* cum Fr.
Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub.71. num.10. à princi-
pio.* Gavanto *in man. Prælatorum*, verb. *Abſolutio.
num. 13.* Caſtro Palao *de legibus tract. 3. diſp. 6.
puncto 15. §. 1. n. 1.* & de pœnis hæret. *tract. 4.
diſp.4. num.14.* Trullench. *in opere morali lib. 1.
c. 3. dub. 4. num. 9.*

Ad quartam quæſtionis partem an irregulari- 24
tas orta ex homicidio juſto, ſit per Epiſcopum
diſpenſabilis. Et in hoc dubio videtur etiam di-
cendum, ut nequeat Epiſcopus diſpenſare, tam
propter deciſionem textus noſtri, quàm *dict. c.7.*
Trid. *ſeſſ.14. de reform. & dict. cap.6. ſeſſ.24.* cum
in dict. cap.7. & ſic Majolus *de irregularit. lib. 1.
cap.2. num.10. verſ.20. & lib.5. cap.48. n.10. & 11.*
dixit diſpoſitionem Trid. *in dict. cap.7.* procedere
in quocumque homicidio etiam vim vi repellen-
do commiſſum. † Sed tu breviter reſpondebis di- 25
cendo irregularitatem contractam ex homicidio
neceſſario eſſe diſpenſabilem per Epiſcopum; quia
etſi iſte occidendo ob inevitabilem neceſſitatem,
non fiat irregularis, juxta *Clement. ſi furioſus, de
homicidio*: tamen ob neceſſitatem aliquo modo
evitabilem fiet ſed non ita indiſpenſabilis, quod
nequeat cum ipſo Epiſcopus diſpenſare. † Ete- 26
nim Graſſis *in aureis deciſ. p.1. lib.2. cap.65. n. 13.*
reſolvit quod excedens modum in ſe defendendo,
fit irregularis ea irregularitate, quæ poteſt ab Epiſ-
copo cauſa cognita diſpenſari: plura cum pluri-
bus congerit idem Barboſa *in dict. cap.7. Trid. &
in dicta allegat.39.* videndus *à num. 53.* quæ ego
ſatis expendo *ſub tit. & Rub. de homicidio*, & ibi
in cap.2. & in cap. ſignificaſti, ubi quando dicatur
commiſſum cum moderamine inculpatæ tutelæ:
videbis Zenedum *in pract. canon. quæſt. lib.1. c.24.
à num. 13.* Bellet. *diſquiſit. cleric. part.1. tit de diſ-
ciplina clericali §. 5. à num.109.* Valer. Reginald.

*in praxi fori pœnit. lib.*30.*tract.*2.*n.*112. Ægidius Coninch *de Sacram.& cenſ. tom.*1.*diſp.*18.*à* n.73.

27 Diana inquam *part.*4.*tract.*2.*reſ.*70.refert Gavantum, Alzedum, Gutierrez, Molinam, & Filliucium, negativam tenentes ſententiam in caſu noſtro; ex eo, quia Tridentinum *in dicto cap.* 6.*ſeſſ.*24. tantum concedit Epiſcopis facultatem
28 diſpenſandi in irregularitate ex delicto.† Sed ipſe cum Novario Barboſa *ſupra num.* 49. Bannez, Medina, Campanillo, & aliis, dicit ut diſpenſare queat in irregularitate juſtæ occiſionis; quia conceditur Epiſcopis in dicto loco Trid. dum excipitur homicidium voluntarium; quia ibi ſub nomine homicidii voluntarii, excipitur tantum hominis occiſio injuſta prohibita in quinto Decalogi præcepto.

29 Circa Prælatos Regulares putant Filliucius *tom.*1.*tract.*19.*cap.* 10.*num.* 281. Hiaronym. Rodriguez *in compendio quæſt. regular. reſ.*52.*n.*23. Vega *en eleſpejo de curas,tom.*2.*c.*12.§. 32.*n.* 325. Diana *part.*4.*tract.*2.*reſol.*70. *in fine*, Petrus Corneius *in* 3. *part. Divi Thomæ tract.*5. *de irregular. diſp.*13. *dub.* 3. *quæſt.*2. poſſe diſpenſare abſolutè cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate proveniente ex bello juſto; quia ſub nomine homicidii voluntarii, non includitur hoc homicidium, veluti ait Vega factum per milites in bello, & factum per Juſtitiæ Miniſtros.

30 Ad ultimam quæſtionis partem reſpondet negativè Baunius *in Theologia Morali*, *p.* 2. *tract.*... *quæſt.*3.*aſſert.*4. ubi dicit, ut ſit probabile actum vitioſum, ob quem incurritur irregularitas etiam occultum; ſi tamen ſit externum, & natura ſua talis, ut videri poſſit ad eam invehendam ſufficere; contrarium tamen probabilitate non vacare, dicens hoc probari, tam ex textu noſtro, quàm *cap. ex tenore* 4. *hoc tit.* quatenus ibi dicitur quod criminoſus occultus moneri poſſit, ne promoveatur ad ordines; prohiberi tamen non poſſit. Etenim interrogatus Pontifex Greg. IX. hic in textu noſtro, an adulteri ſimileſque viri ab uſu ſuorum ordinum cohibendi eſſent; reſponſum præbuit in verba jam in principio relata, in verſic. *ſi propoſita crimina*, & addit idem Baunius, ut à natura abhorreat ſeipſum judici puniendum dedere, ſuique deditioni infamiam, tam ſuo nomini, quàm alieno facere, præſtareque utrumque, qui vitio occulto laborans ejus, aut impedimenti, cujus eſt cauſa, veniam ſibi à ſuperiore dari poſtulat; ita ille.

31 Sed Præpoſitus *in* 3. *part. quæſt. de irregular. dub.*2.*num.*5. Diana *part.*7.*tract.*11.*reſ fin.* exiſtimant improbabilem eſſe relatam ſententiam Baunii ſic abſolutè prolatam; quia etſi peccatum occultum lege Canonum communiter non pariat irregularitatem, tamen ab ea excipi homicidium, ut conſtat ex textu noſtro propter ſceleris enormitatem, & lenitatis defectum: & idem Diana excipit etiam peccata, quibus cenſura eſt annexa, nam ſi in ea celebratur, incurritur irregularitas; etſi hæc celebratio occultè fiat à ſuſpenſo, vel excommunicato: & ita ſentio propter exceptionem textus noſtri.

QUÆSTIO II.

An pro homicidio voluntario, qualificato, Clericus deponi debeat, vel Curiæ ſæculari ſit tradendus. An irregularitas ex infamia juris contrahatur, ſi crimen ſit occultum. Et an qui facit opus cui imponitur inhabilitas, incurrat ipſo facto irregularitatem abſque ſententia. An in dubio ſi peccator ſit publicus, detur ei Euchariſtia. Et an liceat miniſtrare peccatori ſcienti, & petenti ſibi dari Euchariſtiam non conſecratam ad ſacrilegium ipſius, & grave damnum vitandum?

SUMMARIUM.

1 *Homicida Clericus proditorius, nùm degradetur, & Curiæ ſæculari tradatur, remiſſivè.*
2 *Irregularitas ex infamia juris non contrahitur, ſi crimen ſit occultum.*
3 *Simonia in ordine ſi occulta ſi non inducit irregularitatem.*
4 Cap. iquiſitionis, de accuſationibus.
5 *Pœna inhabilitatis verius eſt, ut non incurratur ipſo jure ante ſententiam,* n. 6.
6 *Inhabilis quis ob crimen ante ſententiam reputatur ad officia, & beneficia, etſi contra,* num. præced.
7 *Scholaſtici matriculati violantes præceptum, quo inhabiles fiunt ad ſuffragium præſtandum in Cathedris, ſi delictum eſt occultum, poſſunt adhuc ante ſententiam ſuffragium præſtare.*
8 *Euchariſtia datur quando adeſt dubium ſi peccator eſt publicus, vel quando dubitatur ſi factum, quod publicum eſt, ſit peccaminoſum.*
9 *Sacerdos publicus Concubinarius, vel adulter poſt peractam pœnitentiam, poterit celebrare ſine diſpenſatione, & quare,* numero 10.
10 *Irregularitas ſimpliciter dicta non oritur ex infamia facti.*
11 *Suſpenſio poſita in jure contra concubinarios notorios, conſuetudine ſublata eſt.*
12 *Hoſtia non conſecrata ſecundùm aliquos poteſt dari peccatori ad communicandum, ut evitet infamiam, quæ oritur, ſi ab aliis viſus ſit non communicare: verius,* numero 14.
13 *Confeſſarius nùm queat fingere, quòd abſolvit peccatorem ad vitandum ejus infamiam apud alios.*
14 *Simulatio in Sacramentis eſt pernitioſa, & execrabilis, & miniſtrans quantum ex ſe eſt, inducit adorantes hoſtiam ad idolatriam.*
15 *Sacerdos queit porrigere hoſtiam conſecratam peccatori communicaturo cum aliis fingens eam introducere in os, ut ejus infamiam evitet.*

16 *De*

16 *Degradatus num queat conferre Euchariſtiam remiſſivè.*

1 AD primam quæſtionis partem per textum noſtrum, & *cap. eum non ab homine* 10. *de judiciis* videbis agentem Zevallos ad utramque partem diſputantem *pract. quæſt.* 564. Sed quia de ea jam dixi *in dict cap. cum non ab homine q.* 28. dum egi de ea quæſtione, *An homicida, proditorius quique alium inſidiosè occidit, degradandus ſit, ut Curia ſæculari tradatur*; ideò ibi dicta iterum hic repetes.

2 Ad ſecundam quæſtionis partem exiſtimo probabilius, ut irregularitas ex infamia juris non contrahatur, ſi crimen ſit occultum; quia ut multi Doctores probant nullum crimen, quantumvis enorme inducit hanc irregularitatem, ſi non ſit notorium præter homicidium, juxta textum noſtrum, & *cap. ex tenore 4. hoc tit.* ſic docent Covarruu. *lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 2. Coninch. *de cenſuris diſputat.* 18. *du.* 11. *num.* 227. Henriquez *in ſum. lib.* 14. *cap.* 5. *num.* 2. Avila *de cenſuris p.* 7. *diſp.* 4. *dubio* 7. *concluſ.* 1. quæ ſententia tenenda eſt, etſi Suarez *de cenſuris diſp.* 48. *ſeſſ.* 1. *num.* 17. dicat quod talis, qui occultè commiſit crimen, cui infamia ipſo jure annexa eſt, tenetur abſtinere ab ordinibus tanquam irregullaris, ſi ceſſet periculum ſe informandi, quod idem tenuerunt D. Antonius *p.* 3. *tit.* 28 *cap.* 6. §. 7. Sylveſter *verbo irregularitas q.* 14. & primam ſententiam probabiliorem in jure tenent etiam Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 93. Tannerus *tomo* 4. *diſputatione* 6. *quæſt.* 10. *dubio* 11. *numero* 227.

3 Unde inſero contra Covar. *in clem. ſi furioſus p.* 2. §. 3. *num.* 4. verbo *hoc ipſum*, quod ſimonia in ordine, ſi occulta ſit non inducat irregularitatem, eo quod non ſit aliquis textus, qui eam inducat,
4 & probatur ex generalitate textus noſtri, † & licèt videatur hoc dicere textus *in cap. inquiſitionis de accuſat.* verùm textus ille non inducit irregularitatem, ſed ſuſpenſionem: ſic dicit Diana *dict. reſ.* 93. *in verſ. hinc*, ubi docet cum Avila *ſupra*, & Henriquez *lib.* 13. *cap.* 37. *num.* 5. ſimoniam in beneficio non inducere irregularitatem, etiam ſi publica ſit.

5 Ad tertiam quæſtionis partem an qui facit opus cui imponitur pœna inhabilitatis, ſtatim ipſam incurrat ante Judicis ſententiam. Ut hanc quæſtionem perdoctè t[illegible]es adjunges hic, quæ tractavi *in dicto cap. e[illegible] non ab homine de judiciis quæſt.* 28. 29. & 30. ubi latiſſimè tractavi, *An Clericus perjurus, homicida, ſeu falcificans litteras Apoſtolicas, ſit ipſo jure privatus, vel poſt ſententiam Judicis*: quare nunc tantùm referam duas contrarias opiniones, & nimis probabiles. Differt tamen hæc quæſtio ab illis, quod in illis agitur de privando jure, aut beneficio jam quæſito, quod difficilius eſt, ac ſi agatur de jure acquirendo: quare Corduba, Medina, Aragon. Solonius, & Rodriguez, quos citat Sanchez *in ſumma tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 39. *num.* 31. docent ipſo jure abſque alia Judicis ſententia incurri talem pœnam inhabilitatis ad officia, & Dignitates præſertim contra Religioſos, quæ ſolet ſæpius imponi in Bullis Pontificiis. Et hanc probabiliorem, & ſequendam ſententiam dicit Diana *p.* 4. *tract.* 4. *reſ.* 26. & facit pro hac ſententia Balboa *in c. de præſcript.* dum dicit *ſub num.* 33. quod poteſt Prælatus Eccleſiæ ſuæ præjudicare in quærendis, non verò in quæſitis.

Nihilominus in hoc puncto Sanchez *ubi ſupra* 6
cum Navarro, Molina Theologo, & Ledeſma non incurrere docent; quia non omnes ſententiæ privativæ nullam Judicis executionem petentes, incurruntur abſque ulla ſententia, quod peculiare eſt in excommunicatione, ſuſpenſione, & interdicto, de quibus latè dixi *in cap. paſtoralis* §. *verum de appellationibus*, ubi dixi de ratione, quare cenſuræ Eccleſiaſticæ ipſo jure incurrantur; & non ſic aliæ ſententiæ Judicum: alias rationes tradit videndas Sanchez *de matrim. lib.* 9. *diſp.* 30. *num.* 2. inferunt ergo Doctores hujus ſententiæ quod ſi quis faciat actum cui impoſita eſt pœna inhabilitatis, ad officia, & beneficia, non teneatur ante Judicis ſententiam ſubire dictam pœnam; ita ut poſſit officium, vel beneficium acceptare vel jam obtentum non relinquere. Et ſic acce- 7
dendo ad textum noſtrum dixit Sotus *de Juſtitia, lib.* 4. *quæſt.* 6. *art.* 34. ſcholaſticos in Academiis, qui violantes præceptum, vel ſtatutum illarum, incurrunt inhabilitatem poſſe dare ſuffragium in electione ad cathedram, ſi delictum fuit occultum, quia in dictam inhabilitatem non incurrunt, niſi poſt Judicis ſententiam. Hæc ſententia, quæ bonos habet authores, quibus etiam accedunt Villalobos *in ſumma tom.* 2 *tract.* 2. *difficult.* 25. *num.* 3. Portel. *in dubiis regularibus*, verb. *inhabilitas n.* 3. corroboratur ex his, quæ dixi *ſub tit. de appellat.* dum egi de eo puncto quod appellans à ſententia, qua privatur ab officio, exercere poteſt in illo.

Ad quartam quæſtionis partem an in dubio, 8
ſi peccator ſit publicus, detur ei Euchariſtia. Et in hoc caſu reſpondeo affirmativè: nam quoties dubitatur, an peccatum ſit publicum, vel non, vel an factum, quod publicum eſt, ſit peccaminoſum, vel non, eſt conferendum Sacramentum Euchariſtiæ; quia in pari caſu, & delicto melior eſt conditio poſſidentis ſuam libertatem, ſed iſte homo in eo caſu eam poſſidet, ut queat accedere ad hoc Sacramentum; ergo non eſt ei denegandum ſic docent Petrus de Ochogavia *de Sacrament. tract.* 2. *de Euchariſtiæ effect. quæſt.* 10. *num.* 4. cum Ledeſma, & Diana *p.* 4. *tract.* 3. *reſ.* 54.

Unde inſero etiam dicendum Sacerdotem pu- 9
blicum Concubinarium, vel adulterum poſt peractam pœnitentiam, & vitæ emendationem publicam, interpoſito ſaltem aliquo temporis ſpatio poſſe celebrare ſine diſpenſatione, † quia ex infa- 10
mia facti non oritur irregularitas ſimpliciter dicta, & indelebilis, donec per diſpenſationem tollatur: ſic docet Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 93. *in fine*, contra Navarrum *in manuali cap.* 25. *num.* 73. & 77. † 11
Nec obſtant Covarru. *in dicta clem. ſi furioſus p.* 1. §. 1. *num.* 5. D. Antonius *p.* 3 *tit.* 27. *cap.* 3. Sylveſter *verbo Concubinarius* 5. dicentes Concubinarios Clericos Notorios ſuſpenſionem ab officio contrahere *ex c. præter diſt.* 32. *cap. ſi qui ſunt diſt.* 81. *cap. fin. de cohabit. Clericor. & mul.* nam reſpondent Sotus *in* 4. *diſt* 1. *quæſt.* 5. *art.* 6. *circa ſex argum.* Layman. *in Theologia morali lib.* 1. *tract.* 5. *p.* 1. *c.* 4. *num.* 11. ſuſpenſionem illam conſuetudine ſublatam eſſe.

Ad ultimam quæſtionis partem, quam alibi 12
commodius poſſem tractare, etſi Altiſiodorenſis *in ſumma lib.* 4. *tract.* 5. *cap.* 5. Albertus Magnus *in* 4. *diſt.* 13. *art.* 20. quem refert Suarez *in* 3. *diſp.* 65. *ſect.* 4. §. *circa tertiam*, Bonaventura *in* 4. *diſt.* 9. *art.* 2. *quæſt. ultima in fine*, Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 7. *difficult.* 38. Ludovicus de San Joan

in ſum. tom. 1. quæſt. 7. de Euchariſtia difficult. 3. multis rationibus conentur defendere licitum eſſe peccatori ſcienti, & petenti ſibi dari hoſtiam non conſecratam, miniſtrare ad ſacrilegium ipſius, & grave damnum vitandum, ut non infametur à quolibet alio vidente eum non communicare,
13 cum hic adſit juſta cauſa ponendi fictionem. † Tamen negativam ſententiam docent D. Thom. *in 3. parte, quæſt. 80. art. 6. ad 2.* Cajetanus, Ricardus, Paludan. Gabriel Major, & Sotus, quos citat, & ſequitur Gabriel Vaſquez *in 3. p. tom 3. diſp. 209. cap. 4. num.* 40. Suarez, ſupra, Valentia *tom. 4. diſp. 3. quæſt. 3. puncto* 4. *§. denique hic notetur*, Reginald. *tom. 2. lib. 29. cap. 4. num.* 49. Henriquez *lib. 6. cap. 22. num.* 4. Ledeſma *in ſumma tom. 1. de Sacram. Euchariſtia cap. 12. dub. 7. §. tota via.* Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæſt. 80. art. 6. difficult. 2 in fine*, ex eo, quia pernicioſa, & execrabilis eſt ſimulatio in Sacramentis: & in tali caſu miniſtrans quantum eſt ex ſe alios ad idolatriam inducit, cum exponat ad adorandam hoſtiam non conſecratam pro conſecrata: ita etiam ſequitur reſpondens fundamentis contrariis Joannes Sanctius *in ſelectis diſp. 35. per totam.* Videndus *ibi*;
14 † Henriquez autem *lib. 6. ſummæ cap. 22. num. 4.* notat quod etſi non liceat ſacerdoti porrigere hoſtiam non conſecratam loco conſecratæ; poſſit tamen ſaltem ſimulare ſe Euchariſtiam in os ejus immittere; licèt ad hoc facere non teneatur.
15 Hic adjunges aliam quæſtionem, *An ſolemniter degradatus poſſit conficere Euchariſtiæ Sacramentum*, de qua dixi *in dict. cap. 10. de judic. quæſt. 13.*

QUÆSTIO III.

An Epiſcopus conferendo ordines minores in peccato, vel conſecrando Chriſma, peccet. An peccator publicus celebrando, fiat irregularis, vel an ſodomita, ubi etiam ad quæſtionem de ſubintroductis mulieribus, ac de aliis, quæ poſſunt hic tractari. Et quando delictum dicatur occultum ad effectum, ut queat Epiſcopus diſpenſare. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in irregularitate occulta contracta ex homicidio voluntario?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus conferendo in peccato mortali Tonſuram, & minores ordines, peccat, ſed non mortaliter, verius eſt*, num. ſeq.
3 *Epiſcopus conſecrans Chriſma in peccato mortali peccat tantùm venialiter, ſi ſcandalum non ſubſit*, n. 4.
5 *Epiſcopus conſecrans Eccleſiam in peccato mortali, peccat tantùm venialiter.*
6 *Peccator publicus, ut Concubinarius celebrando non fit irregularis; quia eſt tantum ſuſpenſus quoad ſe, & non quoad alios.*
7 *Suſpenſus ab homine, vel à jure in pœnam directam, & propriam, etiam ad tempus irregularis fit, ſi tunc temporis Divinis operam dederit.*
8 *Crimina aliquot, ut homicidium, etiam occulta ſuſpendunt ab executione officii.*
9 *Sodomita Clericus celebrando, nùm fiat irregularis: ubi quid de hæretico, & aliis criminibus remiſſivè, & pro negativa*, numero 10.
10 *Irregularitas ex nullo crimine quantumvis gravi committitur à celebrante, præter homicidium.*
11 *Mulieres ſubintroductæ quæ dicantur remiſſivè.*
12 *Conſpirator Schiſmaticus, & alii, nùm celebrando fiant irregulares remiſſivè.*
13 *Delictum occultum ad effectum, ut queat Epiſcopus diſpenſare, quando ſic dicatur*, 1. ſequent. & n. 18.
14 *Occultum eſt quod non eſt publicum, etiamſi ab aliquibus ſciatur: expenditur hic*, & n. 17. *ubi quod tripliciter aliquid occultum dicitur.*
15 *Notorium eſt plena rei notitia inducens indubitatam, & finitam probationem, diſcuſſionem agentem.*
16 *Delictum commiſſum, vel confeſſum in judicio, notorium eſt, & omne illud, quod ex actis judicii conſtat.*
17 *Caſus occulti reſervati Sedi Apoſtolicæ qui?*
18 *Epiſcopus diſpenſare queit quando delictum non eſt notorium, ſeu publicum, etſi notum ſit tribus, vel quatuor, ſi de illo non ſit fama in majori parte viciniæ, vel Collegii.*
19 *Notorium non dicitur quod ſcitur in magnà civitate a tribus, vel quatuor teſtibus.*
10 *Diſpenſat Epiſcopus cum homicida omnino occulto ſecundum aliquos: verius è contra.*
21 *Diſpenſare poteſt Epiſcopus in irregularitate proveniente ab excommunicato occulto publicè celebrante.*
22 *Delictum per accidens in una civitate occultum quando in alia fuit in judicio deductum aut publicum, non diſpenſatur ab Epiſcopo in ejus irregularitate, contra aliquos hic*, ut n. 23.
24 *Homicida occultus nùm ſit irregularis.*

AD primam quæſtionis partem etſi dicant peccare mortaliter Epiſcopum ordines 1
conferendo minores in peccato mortali; eo quod Epiſcopus conſecratus eſt ſpeciali conſecratione ad illud miniſterium; & quia ordines minores ſunt Sacramentum, Villalobos in *ſumma p. 1. de Sacram. in genere tr. 21. difficult. 3. num. 2.* Layman. *in Theologia morali lib. 5. tr. 9. c. 4. num. 4.* Filliucius *tom. 1. c. 1. num. 82.* Coninch *de Sacr. diſp. 11. dub. 6. num. 47.* Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 1. puncto 4.* &
alii penès ipſos. † Tamen Nugnus, Suarez, & 2
Vaſquez *in 3. part. diſp. 237. cap. 2.* ſentire videntur non peccare mortaliter; quia exercentes functiones Minorum ordinum exiſtentes in peccato mortali, non mortale committunt; quia non ita propinqui ſunt Sacramento altaris, ſic ut eorum officia ſint imperfecta in genere Sacri miniſterii; & quia prima Tonſura, & quatuor ordines Minores non ſunt Sacramentum, quod utimum non eſt ſecurum, ut primum, ex Canoniſtarum ſententia, quæ docet primam Tonſuram eſſe etiam ordinem, & cæteros ordines minores eſſe Sacramentum, ut dixi *ſupra ſub Rub.* & alibi.

Undo

Unde etſi idem dici debeat in Epiſcopo con-
3 ſecrante Chriſma in peccato mortali, ut docent
Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæſt. 64. art. 6. diſ. 2. con-
cluſ.* 3. Ledeſma *in ſumma tom. 1. cap. 6. de Sa-
cram. in genere dubio* 10. Cabrera *de Sacram. q. 64.
diſp. 1.* §. 7. *num.* 60. Silvius *in 3. p. quæſt. 64. art. 6.
quæritur 1. concluſ.* 5. & alii, quia conſecrationes
iſtæ per ſe pertinent ad poteſtatem ordinis Epiſ-
copalis, celebranturque in Eccleſia cum magna
4 reverentia. † Tamen Suarez *in 3. part. tom.* 3.
diſp. 16. *ſect.* 3. Fernandez de Heredia *diſp. de
Sacram. in genere quæſt. 4. dub. 3. num.* 4. Coninch.
de Sacram. quæſt. 64. art. 6. dub. 1. num. 39. Villa-
lobos *in ſumma tom. 1. tract. 4. difficult. 14. num.* 6.
Diana *part. 3. tract. 6. reſ.* 67. ut probabiliorem in
hoc puncto tenent ſententiam negativam, quo-
ties ſcandalum non aderit, aut vilipendium, tan-
tumque peccare venialiter; quia in prædicta con-
ſecratione non habet ſe, ut Dei Miniſter ad ani-
mas ſanctificandas: & ſic cauſam non eſſe ita
gravem.

5 Quare infero à fortiori Epiſcopum conſecran-
tem Eccleſiam in peccato mortali, non peccare
mortaliter, ut docent Silvius, *ubi ſupra, in 3. p.
quæſt. 64. art. 6. quærit. 1. concluſione* 6. Filliucius
tom. 1. tract. 1. cap. 6. num. 87. Coninch. *de Sacr.*
& alii, quos ſequitur Diana contra Cordubam
de pœnit. tract. 1. quæſt. 6. ubi idem dicit de Epiſ-
copo miniſtrante in peccato mortali Sacramen-
talia, ut Tonſurare, Juriſdictionem fori exterio-
ris exercere, Virgines, Veſtes, & Calices con-
ſecrare, & ſimilia: quæ omnia ad textum noſtrum
applicantur in peccatore occulto.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem an peccator
publicus celebrando fiat irregularis: de hac quæ-
ſtione adducens textum noſtrum cum aliis, benè
agit Covarruu. *in clem. ſi furioſus p.* 1. §. 1. *num.* 5.
ubi etiam loquitur de publico Concubinario; &
videtur cum multis ſentire, ut non ſit irregularis
publicus, ac manifeſtus peccator, etiam ſi ante
pœnitentiam publicè in ſacris ordinibus mini-
ſtraverit; quia is eſt ſuſpenſus quoad ſe, & non
quoad alios; & addit quod etſi aliquot recenſen-
tes diſcedant ab hac doctrina in publico Concu-
binario pluribus authoritatibus comprobantes:
tamen ipſe ibi in verſ. *adhuc cenſeo*, dicit nimia
duram eſſe illorum aſſertionem; ſic ut non aude-
ret quemquam ſecundùm eam judicare irregula-
rem eſſe; conſiderat verò, ut abſolutio, & diſ-
7 penſatio ſit à Pontifice impetranda. † Unum ta-
men ibi fatetur ab homine, vel à jure in pœnam
directam, & propriam etiam ad tempus certum,
vel donec pœniteat irregularem eſſe, ſi tempore
ſuſpenſionis Divinis rebus operam dederit. Sic
ex multis hanc ſequitur opinionem, ut commu-
niorem, etſi ſciat ut aliis conentur probare con-
8 trariam ſententiam. † Et addit ibi ex textu noſtro,
& *ex cap. 1. de re judicata, cap. 1. de ſententia ex-
communicationis, lib. 6. & ex cap. niſi cum pridem
de renunciatione*, eſſe aliquot crimina, quorum
authores Jure Pontificio, perfecta etiam pœniten-
tia, & etiam occulti ſuſpenſi ſint ab executione
officii, ut de homicida patet ex textu noſtro ſe-
cundùm dicta ſuprà *q.* 1.

9 Ad tertiam quæſtionis partem; quia de immu-
nitate Sodomitarum latiſſimè dico infra *in cap.
Clerici de exceſſibus Prælatorum*, & nonnulli re-
lati à Covarruu. ſuprà *num. 6. in dicta clem. ſi furio-
ſus*, ex doctrina textus noſtri, & textus *in cap. cum
non ab homine* 10. *de judiciis*, controvertam circa
irregularitatem, quam Clericus Sodomita incur-
rit in ordinibus miniſtrando, & affirmantes pro-
bando ex gravitate, quam maximè hujus criminis,
ut dico *in dicto cap. Clerici*; etſi Aretinus cum aliis
in *dicto cap. cum non ab homine*, contraſentiat; ideò
pro veritate hujus dubii ne longè agam, leges
quæ adduxi *in dicto cap. cum non ab homine q.* 21.
ubi egi de degradatione Clerici Sodomitæ *q.* 20.
de ea, quæ fit de committente crimen læſæ Maje-
ſtatis, & in aliis quæſtionibus ſequentibus de Aſ-
ſaſſino hæretico, ac de aliis criminoſis, quas pro-
portionabiliter applicabis ad materiam textus no-
ſtri, quem expendi *dict. quæſt.* 21. *num.* 11. † Et 10
licèt pro ſententia Covarruviæ plures Doctores,
alios præter ab ipſo citatos referat Diana *p. 2. tra-
ctatu* 17. *miſcel. reſ.* 69. ipſe tamen per textum *in
cap. ex tenore hoc tit.* & ex noſtro textu contra-
riam docet ſententiam; quia nullum crimen, etſi
enormiſſimum inducit irregularitatem, ſi non ſit
notorium, præter homicidium, quod eam inducit
etiam occultiſſimum, quam etiam tenent Gaſpar
Hurtado *de ſuſpenſ. dif.* 13. Avila *de cenſ. p. 7. diſp.
4. dubio 7. concl.* 7. Sayrus *de cenſ. lib. 1. cap. 1.
num.* 22. Barboſa, & Garcia, & alii citati à Diana
ubi, ut reſpondeat ſententiæ affirmativæ, dum
nullam eſſe irregularitatem, niſi expreſſam in jure,
juxta textum *in cap. is, qui, de ſent. excommunic.
lib.* 6. & expendi *in dict. cap.* 10. *de judic. dict. q.* 21.
à num. 10.

Ad quartam quæſtionis partem de ſubintro- 11
ductis mulieribus, quæ nec concubinæ; imò nec
converſæ dicuntur, tracto infra *in cap. fin. de co-
habit. clericor. & mulier.* ubi quale delictum ad
propoſitum textus noſtri, interim perdoctè, &
ex bonis litteris agit videndus Covarruu. *in 4. p. 2.
cap.* 8. §. 4. *num.* 5. verſ. *obiter tamen*, † & de aliis 12
delictis, quæ poſſunt hic tractari, ut de conſpi-
ratore, ſortilego, ſchiſmatico, & aliis, videbis *in
dict. cap.* 10. *de Judiciis quæſt.* 19. 20. 21. 22. 23. 24.
25. 26. *& in aliis.*

Ad quintam quæſtionis partem, quando de- 13
lictum dicatur occultum ad effectum, ut poſſit
in eo Epiſcopus diſpenſare: & licèt nonnulli exi-
ſtiment occultum eſſe ſecundùm terminos juris,
quod non poteſt probari, ut tradunt Garcia *de
beneſic. part. 7. cap. 11. num.* 46. Armendar. *in addi-
tion. ad recopil. leg. Navarræ lib. 1. tit. 18. lib. 7. de
irregularit. in declar. num.* 25. Graſſis *tom. 2. conſ.
ſub tit. de homicidio conſ.* 20. † Tamen verius eſt 14
in præſenti, ut occultum ſit quod, non eſt publi-
cum, etiam ſi ab aliquibus ſciatur ſi poteſt tergiver-
ſatione celari; quia Concil. Trid. *ſeſſ. 24. de refor-
mat. cap.* 6. excipit à regula diſpenſandi deducta
ad forum contentioſum; ergo non excipit occul-
ta, quæ probari poſſunt; ſi tamen ad forum con-
tentioſum deducta non ſint; tum quia occultum
plerumque accipitur non prout eſt improbabile,
prout contra diſtinguitur à notorio publico, vel
ſaltem famoſo ſecundùm Panormit. in textu no-
ſtro, ubi occultum crimen ad hoc, ut quis poſſit
promoveri, appellat illud, quod opponitur Noto-
rio, licèt probari poſſit, † & idem *in cap. quæſitum* 15
de pœnit. ait, Notorium *eſt plena rei notitia indu-
cens indubitatam, & finitam probationem diſcuſſio-
ne non egentem*, ut latè dico *in cap. veſtra de coha-
bit. Clericor.* per textum *ibi*. & probat textus *in c.
cura de verb. ſignif.* † Sicque Notorium erit 16
delictum commiſſum, vel confeſſum in judicio,
& omne illud; quod ex actis judicii conſtat, & Bar-
boſa cum infinitis *in paſt. p. 2. alleg. 39. à num.* 20.

&

& 24. *in fine*, & *num.* 25. dicens aliquid occultum dici tripliciter. Primò illud, quod non eſt ſua natura probabile; quia ut tale non cadit ſub cogitationes hominum. Secundò id, quod ſua natura eſt probabile; probari tamen non poteſt; quia nemo illius notitiam habeat, utpote coram nemine factum. Tertiò quod probari quidem poteſt; quia notum, ſed tam paucis, quod nec eſt vulgare, nec in judicio deductum: ſic hos caſus recolligit ex Stephano Dalvino *de poteſt. Epiſcopi cap.* 26. *à n.* 3.

17 † imò Felicianus de Vega Archiepiſcop. Megicanus *in cap. cùm Clerici* §. *de adulteriis de judiciis à num.* 152. dixit caſus occultos Sedi Apoſtolicæ reſervatos vigore Concilii Epiſcoporum juriſdictioni conceſſos, non intelligi eos, qui primo modo dicuntur occulti, ſed tantum eos, qui ſecundo, & tertio modo.

18 Unde ad difficultatem reſpondeo poſſe Epiſcopum diſpenſare virtute *dict. cap.* 6. *Trid. ſeſſ.* 24. quando delictum non eſt publicum, vel Notorium; quamvis ſit notum tribus, vel quatuor, nec de illo ſit ſama in majori parte viciniæ, vel collegii: ob idque nonnulli Doctores exigunt, ut delictum non ſit occultum, ſed publicum, quod non tantum actus, qui eſt delictum, ſit publicus, ſed etiam ut ſit publicum eum feciſſe delictum; reſolventes poſſe Epiſcopum diſpenſare, etiamſi actus ſit materialiter publicus, non verò formaliter in quantum delictum adhuc occultum, dicitur delictum, Sa, *verbo Epiſcopus num.* 35. Riccius *in praxi fori Eccleſ. reſ.* 450. *num.* 5. *in* 2. *editione*, Ugolin. *de cenſuris tab.* 1. *cap.* 13. §. 7. *ſub num.* 4. Galet. *in Margarita caſuum conſcientiæ*, verbo *delictum ultim.* Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *c.* 5. *num.* 3. Sayrus *de cenſ. lib.* 7. *cap.* 3. *num.* 13. Bonacina *in eodem tractatu diſp.* 7. *quæſt.* 5. *puncto* 1. *num.* 4 verſ. *dixi in provenientibus*, Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 34. *num.* 56. Trullench. *in opere morali libro* 1. *cap.* 2. *dubio* 4. *num.* 4. & alii relati à Barboſa *dict. num.* 25. & 26.

19 Qui cum Henriquez *lib.* 13. *ſumma cap.* 5. §. 2. Sayrus *de cenſ. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 19. Sanchez *in ſumma lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 19. & Trullench. *dict. c.* 2. *dub.* 6. *num.* 1. reſolvit in magna civitate quatuor, quinque, aut ſex vidiſſe teſtes, non ſatis videri ad notorium.

20 Hinc dubitabis, *Nùm Epiſcopus poſſit diſpenſare in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario occulto; dummodo ita ſit occultum, ut nullus alius ſciat id delictum fuiſſe à tali perſona patratum niſi ſolus ipſe homicida*, & Tejeda quem refert Barboſa *tom.* 2. *lib.* 3. *tract.* 3. *num.* 138. exiſtimavit poſſe Epiſcopum diſpenſare in tali irregularitate; dum tamen ſit occultum, ut nullus alius ſciat quaſi Concilium non alloquatur de homicidio omnino occulto, ſed aliquo modo ſcilicet de illo, quod in judicio probari non poſſit: ſed cum ipſe Barboſa *dict. num.* 26. *in fine*, reprehendat hoc dictum ex doctrina Dianæ *p.* 6. *tr.* 6. *miſcel. reſ.* 58. in medio, quem legi, & ibi non video; ideò exiſtimo recurrendum ad intellectum textus noſtri, & *dict. cap.* 4. *hoc tit.* ubi excipitur homicidium, ſupra *ſub quæſt.* 1. expendi & in aliis.

21 Colligunt tamen Fr. Ludovicus Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 14. *concluſ.* 2. Piaſec. *in praxi nova Epiſcop. p.* 1. *cap.* 1. *num.* 56. *pag.* 62. Navarr. *conſ.* 2. *ſub tit. de Clerico non ordinato miniſt. in utraque edit.* Homobonus *de examine Eccleſiaſt. tract.* 12. *cap.* 3. *quæſt.* 3. *reſ.* 3. *in fine*, & alii quidquid dubitet addit ad Navarr. poſſe Epiſcopum diſpenſare in irregularitate proveniente ab excommunicsto celebrante, quando excommunicatio eſt occulta, licèt celebratio ſit manifeſta: nam ad hùnc effectum cenſura dicitur occulta, quæ incurritur coram multis ignorantibus illam eo caſu incurri.

Hinc contra Suarez *de pœn. diſp.* 30. *ſect.* 2. *n.* 2. 22
Sanctarel. *de hæreſi cap.* 5. *dub.* 6. *num.* 26. reſolvunt Avila *de cenſ. p.* 2. *cap.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 11. *concluſ.* 3. Sanchez *in præcepta Decalogi lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 20. Duard. *in Bulla Cœna Domini lib.* 3. §. 2. *quæſt.* 11. *num.* 10. Fagundez *in quinque Eccleſ. præcepta p.* 2. *lib.* 8. *cap.* 8. *num.* 28. Trullench. *dict. dubio* 6. *n.* 2. & alii, ut ſi contingat delictum in una civitate eſſe publicum, vel per facti notitiam; vel quia per Judicis ſententiam probatum, vel in judicio confeſſum, in alia inquam civitate, in qua petitur abſolutio, vel diſpenſatio in irregularitate eſſet occultum, tunc liceat Epiſcopo abſolvere, vel diſpenſare, modò notitia talis delicti non ſit illoc facillimè perventura; quia in tali loco delictum dicitur occultum, nec ſemper adeſſe diffamationis periculum propter diſtantiam locorum. † 23
Verùm ſi attendas ad doctrinam textus noſtri videbis multum pugnare pro ſententia Suarez; quia ex quo ſemel Notorium fuit delictum, aut publicum modo dicto, illa occultatio alterius loci eſt de ſe accidentalis, quæ ſufficeret de facili, poſſet in quolibet delicto intrare Epiſcopum diſpenſando: & hæc ſufficiant pio doctrina hujus capitis.

Poſſes etiam ad uberiorem explanationem ad- 24
jungere quæ dicit Caſtro *de lege pœnali lib.* 2. *cap. fin.* quatenus per hunc, & textum *in dict. c.* 2. *hoc tit.* putat occultum homicidam non eſſe irregularem, nec diſpenſatione indigere: vide quæ tradit Barboſa impugnans ad Trid. *dict. cap.* 6. *dicta ſeſſ.* 24. videbis Molinam *de Juſtitia, & Jure tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 76. & quæ latiſſimè tradit Gutierrez *de prædicta quæſtione lib.* 1. *pract. cap.* 13. *per totum*, & alias inquam quæſtiones circa irregularitatem contractam ex homicidio, dico *ſub tit. de homicidio.*

Ad ultimam quæſtionis partem; quia ex mul- 25
tis reſolvit Diana longè *p.* 10. *tract.* 13. *reſ.* 38. ideò ipſum ibi leges.

AD TITULUM
DE SCRUTINIO
In Ordine faciendo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Interrogatus de ordinando an dignus ſit, poteſt reſpondere dignum eſſe, ſi non novit illum indignum*, n. 3.

2 *Bonus quilibet præſumitur in dubio, & idoneus, tam ad ordines, quam ad beneficia, honores, & officia*, n. 4. *Et quibus probetur teſtibus*, n. 5.

3 *Interrogatus qualiter veritatem dicere tenetur ſuper interrogatis, remiſſivè.*

5 *Bonus nemo præſumitur quando agitur de ſalute animæ, & quare*, n. 6.

7 *Sententia*

7 *Se tentia lata in cauſa matrimoniali, nunquam tranſit in rem judicatam.*
8 *Teſtis de credulitate poteſt deponere in rebus, quæ ſenſu aliquo corporeo percipiuntur ſine ratione, vel cauſa concludenti. Et de materia*, ſub num. 9. & 10. *remiſſivè.*
9 *Textus noſter intelligitur*, & n. 10.
11 *Teſtis de credulitate contra producentem, quando facit, ſi deponat ſine cauſa.*

1 RUBRICA hujus tituli refunditur cum ejus integra; & ſic licèt multi quos refert Barboſa ſcripſerint ſuper ea, tam antiqui quàm moderni, inter quos Anaſtaſ. Germonius, Bartholom. Cartagena, & Joannes Honorius Benagel, quibus addo Andream Valenſem; ideò nunc pro illa, pro titulo item, & pro intellectu *cap. unici hujus tituli*, ſic expendo. Probat inquam Innocentius III. hic, ut ſi interrogatus in ſcrutinio Epiſcopi, an ordinandus ſit dignus, poteſt reſpondere illum dignum, ſi non novit illum indignum.

2 Quia ut præſtat Pontifex ea verſ. *dignum debeat æſtimare*, debemus dignum præſumere, quem neſcimus indignum, cum in dubio quilibet bonus præſumatur: pluribus Doctoribus hanc reſolutionem comprobat Barboſa *hic*, ubi adducit latè agentem pro materia textus noſtri, Campanillum *in diverſorio Juris Canonici Rubr. 3. de ſcrutinio ordinandorum à n. 14.*

3 Verùm ut latè tractes leges quæ ex propoſito infra dixi *de confeſſis, cap. 1. à quæſt. 4. 5. & 6.* ubi qualiter juridice interrogatus à judice, ſeu ſuperiore tenetur dicere veritatem ſuper interroga-
4 tis. † Et de ſecunda parte ut quilibet bonus, & idoneus præſumatur, dum non conſtat de ejus idoneitate, tam ad ordines, quàm ad beneficia, honores, & officia, leges quæ abundè dixi *in cap.*
5 *fin. de præſumpt. quæſt. 1. & 2.* † ubi etiam an teſtes, quibus quia idoneus probatur, debeant eſſe omni exceptione majores, unum tamen Barboſa excipit hic *num. 4.* nempe ut quando agitur de ſalute animæ, nemo præſumatur bonus, cum in dubiis ſit tutior pars eligenda, ſic cum gloſſa *verb. æſtimare*, in verſ. *ut ibi periculum animæ vertatur*; quod qualiter continget expendi *in dict. cap. fin.*
6 † Sed de ratione, quare ubi periculum animæ vertitur, ſecurius debeat ſequi, adjunges plura, quæ dixi *ſub. cap. litteras de reſt. ſpol.*

7 Et quæ adduxi *in cap. cum conſanguinei 11. de re judicata*, ubi nunquam ſententia lata in cauſa matrimoniali tranſit in rem judicatam, ſecundùm diſtinctiones ibi allatas; quæ omnia, & alia poteris hic applicare.

8 Video etiam Barboſam *ſub num. 2.* in verſ. *poſtulat Sancta Mater Eccleſia*, quod in illis rebus, quæ oculis intueri non poſſunt, nec aliquo ſenſu corporeo percipiuntur, poſſit teſtis deponere de credulitate ſine cauſa, vel ratione concludenti, & illius teſtimonium ſit admittendum, ſic probans cum multis, & ex gloſſa *verb. Etſi*, quod eſt intelligendum; præcedente ratione concludente.

9 Sic in uno ſenſu intelligens textum noſtrum, dicens hic præceſſiſſe electionem factam de Ordinario ab examinatoribus, ad quam ſe retuliſſe teſtis videtur, colligens ea mente gloſſæ *verb. Etſi*, cum Innocentio hic: quare pro ubertate adjunges quæ latè adduxi de teſtibus deponentibus de credulitate, & de eorum fide *in cap. cum cauſam 37. ſub quæſt. 1. & à num. 20. & 22. de teſtibus*, & ex eadem ratione, adjunges quæ latè dixi de teſtibus de auditu *ſub cap. licet ex quadam 47. eodem titulo.*

Et aliter textum noſtrum *in verſ. & rurſus*, 10
Barboſa interpretatur, dicens non agere de teſte abſolutè, & voluntariè teſtificante, ſed de miniſtro, qui ex obligatione officii ſui, tempore conſecrationis, non ſimpliciter depoſuit ſecundùm ſuam credulitatem, ſed ſecundùm quid; hoc eſt quantum humana fragilitas noſſe ſinit; & ſic illud teſtimonium cenſeri reſolutum quoad effectum, de quo agitur in ſcientiam probatam, ex qua idoneitatis ſententia proferri potuit, & poteſt, quæ interpretatio mihi vera videtur.

Sed notabis ut quando teſtis contra producen- 11
tem de credulitate deponit, tunc licèt cauſam, vel rationem, non adhibeat, faciat contra illum aliquam fidem: ſic Felinus *in cap. quoties 5. de teſt. numero 12.* ſi quidem talis teſtis non ſolùm quoad perſonam, verùm etiam quoad illius dictum, videtur à producente approbatus: Sic Pariſ. *conſ. 50. num. 60. volum. 1.* Jaſon. *in Rubrica ff. de jurejur. num. 9.* Maranta *de ordine judicior. p. 6. de teſtium repulſis num. 16.* His ergo præmiſſis videbis per quæſtiones ſequentes quæ ſpectent ad ſcrutinium faciendum per Epiſcopos, cum aliquem ſunt ordinaturi. Et de qualitatibus ordin. dico infra *ſub titulo de ætate, & qualitate ordin.* Et ad textum applicabis quæ docent Gratianus *regula 373.* Covaruu. *in cap. de teſtam. à num. 61.* ſed ipſi intelliguntur ex his, quæ dixi *ſub dicto cap. fin. de præſumpt.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopi, ſeu Prælati recepturi ſubditos ad ordines, debeant prius informationem recipere, de eorum ſcientia, moribus & genere. Et qui teſtes ſufficiant ad probandam ordinandi idoneitatem?

SUMMARIUM.

1 *Ordinaturus Epiſcopus, quæ debeat præ oculis habere ex D. Paulo.*
2 *Sacerdotes paucos in Domini ſacerdotio melius habere dignos, quàm plures inutiles.*
3 *Rarum dicitur id, quod eſt magnum.*
4 *Scrutari in ordinationibus qualiter debeant Epiſcopi, vel ab ipſis deputati.*
5 *Epiſcopus debet de ordinandi idoneitate adhibere diligentiam, & examen, quando eſt ei ignotus de vita, ſcientia, & moribus & genere, & natalitiis*, n. 8.
6 *Ordinans ſcienter indignos, peccat non habentes ſufficientiam ſcientiæ & bonitatis.*
7 *Epiſcopus ordinans indignos, tenetur etiam ex culpa examinatorum.*
8 *Ordinandi non ſunt hæretici, Sarraceni, ſervi, corpore vitiati, &c.*
9 *Ordinandi requiſita, de quibus conſtare debeat, ſunt vita, mores, doctrina, fides, prudentia, & quod ſit ornatus virtutibus, &c. Hoſpitalis non ebrioſus, non cupidus, nec nimium ſimplex.*

10 *Vitia,*

10 *Vitia, quibus quis ab ordine recipiendo amovetur, ſunt homicidia, infidelitas, excommunicatio, infamia, uſura, ſimonia.*

11 *Ordinari non debent publici Concubinarii, vel fornicarii, Perjurii, falſarii litterarum Apoſtolicarum.*

12 *Examen, quod præcedere debet in tonſurando & in quatuor minoribus ordinibus, & in ſacris.*

13 *Sciens nemo præſumitur, niſi probetur.*

14 *Accidentale quidquid adeſſe non præſumitur, niſi probetur.*

15 *Doctrina nemini ineſſe creditur, niſi labore quæratur.*

16 *Intentio in ordinando ab ordinante debet examinari.*

17 *Ordinatus primâ Tonſurâ, ut fruatur fori privilegio, & Clericali, peccat. Et quid ſi abſque voluntate aſcendendi ad alios ordines*, n. 18.

18 *Retroceſſio à Clericatu, non eſt culpa lethalis.*

19 *Doctrina, habilitas, & ſcientia in ordinando non per teſtes, ſed per examen probanda ſunt.*

20 *Ordinandi ſunt examinandi de ſingulis requiſitis in quolibet ordine*, & n. 21.

21 *Nomina ordinandorum ſunt divulgata in Eccleſia, ut à fide dignis, de eorum natalibus, origine, ætate, moribus, & vita diligenter inquiratur, quod fallit in regularibus ordinandis*, n. 22.

22 *Regulares ordinandi ſatis eſt, ut habeant teſtimonium à ſuperioribus affirmantibus prædictos nullo indigere requiſitorum.*

23 *Examen circa mores Clerici ſæcularis ordinandi, quo in ordine fiat?* numero ſequentibus.

25 *Denunciationes pro ordinandis, debent fieri in ſingulis ordinibus majoribus, niſi ordinandus notus eſſet Epiſcopo.*

26 *Formula evulgandi nomina ordinandorum; remiſſivè.*

28 *Diaconus major, ſeu prior Diaconorum in ipſa die ordinationis, repræſentat ordinandos Epiſcopo, vel Archidiaconus denuncians populo, nùm ſciat aliquod impedimentum, ne denunciatus ordinetur in ſacris. Et de praxi*, n. 29.

29 *Epiſcopo interroganti, nùm ordinandi ſint idonei, ſi reſpondeat prior, Diaconus, vel Archidiaconus bene, licet ipſe non examinaverit. Sed alius non peccat, ſciens tamen aliquod impedimentum, tenetur illud Epiſcopo nunciare ſecreto*, n. 30.

31 *Ordinatus idoneus abſque examine de vita, & moribus ſi cognitus eſt, non peccat.*

32 *Ordinatus contra Epiſcopum, mandantem, ne quis abſque examine ordinetur, contrahit ſuſpenſionem à Papa tantum diſpenſandam.*

33 *Epiſcopus ſi tempore, quo ordines confert, dicat*, non intendimus ordinare non examinatos, *vel* excommunicatos, *qui tali mandato operetur? &* n. 34. *Et quod comprehendat extraneos*, n. 35.

36 *Negativa qualitatis naturalis, vel accidentalis à quo debeat probari?*

37 *Ordinationi ſe ſubmittens pro alio, qua puniatur pœna? remiſſivè.*

AD primam quæſtionis partem reſpondeo 1
doctrinaliter debere Epiſcopum ordinantem habere præ occulis, Pauli doctrinam ad Thimot. 5. ibi: *Nemini cito manum impoſueris*, ut refertur *in cap. quid eſt 73.* & animadvertere quod præcipiebat Sanctus Pontifex Clemens relatus *in cap. tales 23. dist.* in illis verbis: *Tales ad miniſterium eliguntur Clerici, qui dignè poſſint Dominica Sacramenta tractare.* † Etenim melius eſt in 2
Domini Sacerdotio paucos habere miniſtros, qui poſſint dignè exercere opus Dei, quàm multos inutiles, qui onus grave adducant ordinatori, de qua doctrina multa præclara teſtimonia leges *in cap. ſi officio 59. diſt.* & *in cap. hi quoſcumque 1. quæſt. 1.* & *ex cap. quibuſdam in fine*, & *ex cap. ex multis* verſ. *nec eligatur dict. q. 1.*

Et ſic Hiſpal. Concil. *cap. 2.* dixit rarum eſſe 3
id, quod eſt magnum, *cap. cum ſit, de ætate, & qual, ordin.*

Igitur Epiſcopi, aut ab ipſis deputati viri pru- 4
dentes debent ſcrutari juxta terminos Concilii Trid. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 5. & 7. Ordinandi genus, natalia, perſonam, inſtitutionem, Patriam, vitam, mores, doctrinam, & fidem*, juxta regulam textus *in cap. cum in cunctis de elect. & in cap. 29. de Præbend. & Dignit. & in cap. inſtitutus de purg. Canon.* de quibus ante Trident. cautum fuit, *in cap. quando 24. diſt.* † Non enim ſatis eſt, ut 5
Epiſcopus neſciat ordinandum eſſe malum, quin potius teneatur quando ordinandus eſt ignotus adhibere diligentiam, & examen, ut habeatur certitudo moralis de ſufficientia, vita, ac moribus ordinandi, docet cum multis Sanchez *in opuſculo morali lib. 7. cap. 1. dubio 46. num. 3.*

Qui etiam ait *num.* 2. ut peccet moraliter ordi- 6
nans ſcienter indignos; id eſt non habentes ſufficientiam ſcientiæ, & bonitatis; quia infideliter in re graviſſima agit officium diſpenſatoris, ut docuit D. Thomas *in 4. diſt. 24. quæſt. 1. art. 3. quæſtiunc. 4.* & Barboſa cum aliis *in paſtorali p. 2. alleg.* 10. *ſub num. 3.* videndus in præcitatis locis Trid. cum infinitis, ait quod intereſt Epiſcopo, nè indigni ordinentur, † imò & quod tenetur ex culpa examina- 7
torum juxta textum cum gloſſa verb. *examinentur in cap. ad hæc de officio Archidiac.* Docet noviſſime Ægidius Trullench. *de Sacramentis lib. 6. q. unic. ſub dub. 14.* † Ubi agit de quibus debeat Epiſ- 8
copus examinare ordinandum; qui omnes plures alios referunt ſigillatim explanantes relata requiſita genere, natalitiis, & de aliis quæ ſub nonnullis titulis Decretalium expenduntur: nam ut non ordinantur hæretici, ſatis *ſub tit. de hæret.* dixi, ac percipitur ea nonnullis, quæ adduxi *ſub cap. cum non ab homine, de judiciis.* De Sarracenis, & de Judæis, ſeu originem ab eis trahentibus, aut de Neophitis, latè in ſuis titulis. De natalitiis, nùm ſint liberi, aut ſervi, legitimi, naturales, ſeu Spurii ordinandi infra *in titulis de filiis Præsbyt. De ſervis non ordinan. & qui filii ſint legitimi*, ac alibi. De aliis, nempe *perſonam*, ſcilicet ne ſint corpore vitiati, dico infra *in tit. de corpore vitiatis ordin. vel non. Inſtitutionem* nempe ad quem titulum ſint promovendi, de quo latiſſimè dixi *ſub cap. 11. de temporibus ordin. Patriam*, etiam ibi expendi, dum dixi ordinari poſſe ratione originis, aut Domicilii illius Epiſcopi, in cujus ſunt territorio, vel hoc aſſumendo, a deciſione textus *in cap. ad decorem de inſtitutionibus*, & ex aliis juribus juxta nonnulla, quæ dixi *ſub cap. 16. de judic* nempe ut exteri alienigenæ non beneficientur. Videbis Barboſ. *de*

Jure

Jure Eccleſiaſt. cap. 33. *à numero* 162. ubi qui ad ordines non aſcendant & de ſcrutinio, *à numero* 167.

9 Quæ autem potius ad propoſitum tituli noſtri ſpectant, ſunt vita, mores, doctrina, & fides ordinandi, de quibus debent Epiſcopi multum ſcrutari. Vita inquam, & mores ſumuntur hic pro actu vivendi, ordinandi, qui in eo deſideratur irreprehenſibilis, juſtus, & rectus, hoc eſt ut ſit ſobrius, caſtus, juxta ea, quæ dico infra, *de vita, & honeſt. Clericor.* & ſic benefaciant Epiſcopi inquirendo, nùm ordinandus ſit caſtus, juxta quæ leguntur, *à diſt.* 32. *ad* 35. *per totum*, nùm ſit prudens juxta notata, *in diſt.* 36. *uſque ad* 40. Quod ſit ordinatus virtutibus, juxta *totam diſt.* 40. *ad* 42. ut ſit Hoſpitalis, *dict. diſt.* 42. *&* 86. *per totum.* Quod ſit domui ſuæ bene præpoſitus, juxta latè notata, *tota diſt.* 66. 81. 86. *&* 91. *per tot.* Et quod non ſit ebrioſus juxta notata, *in cap. a crapula de vita, & honeſtate Clericor.* Non litigioſus, aut maledictus, vel calumniator, nec adulator, proditor, ſcurrilis, aut joculator, nec invidens, fratrum profectibus, aut injuriarum ſuarum ultor, ut colliges, *ex titul. de vita, & honeſt. clericorum, de calumniat. de injuriis ac de aliis.* Et quod non ſit cupidus, aut injuriarum exactor, juxta, *cap provenit* 86. *diſt. cap. ſeditionarios cum ſequent.* 46. *diſt.* Item quod nec ſit nimium ſimplex, *cap. Epiſcoporum*, ubi gloſſa, & Doctores, & *cap. Petrus* 74. *diſt.* ſunt etiam aliæ qualitates prærequiſitæ quoad vitam, & mores, quas pro arbitrio poterunt Epiſcopi in ordinandis perquirere; nempe, ut ſint pudici, modeſti, hoſpitales, miſericordes, liberales, pacifici; quæ omnia includuntur in jam dictis.

10 Sunt è contra plurima vitia, quorum cauſa debent ab ordinibus removeri qui deſiderant ordinari, Inter quæ computantur homicidia ſecundùm quæ dixi latè ſupra *ſub cap. fin. de tempor. ordin.* Item infideles, & hæretici removentur ab ordinibus *ex cap. arriano* 1. *quæſt.* 1. Item hæreticorum fautores credentes, & defenſores Clericatu habentur indigni, juxta textum *in cap.* 2. *de haret. lib.* 6. & qualiter contingat in eorum filiis. & Neophitis. dico *ſub eodem tit. de haret.* & ibi, *in dict. cap.* 2. ubi gloſſa verbo, *inane, & in cap. quicunque §. haretici eodem.* Item excommunicati, ſuſpenſi, vel interdicti ab ordinibus ſunt repellendi *tota diſt.* 81. Quartò infames infamia juris, quorum ſtatus ſcilicet vita, & moribus eſt reprobatus, aut qui de crimine fuerint accuſati, juxta Doctorum placitum *in cap. Deus omnipotens de accuſat. cap. fin. de teſtibus*, ubi dixi. *cap. tantis.* Daniel 81. *diſt.* Idemque dici de infamia facti, qualis expenditur, *in cap. maritum* 33. *diſtinctione*, & argum. eorum, quæ dixi, *ſub cap.* 1. *de exceptionib. & in cap. teſtimonium de teſtibus.* Item repellitur quilibet criminoſus, & qui notoriè permanet in peccato publico, *ex cap. ex tuarum, cap. ad aures, cap. fin. de tempor. ordin.* ubi dixi, & ibi quid ſi peccatum ſit occultum, & ſic uſurarii, ſimoniaci, *cap. ſancitum* 7. *quaſt.* 1. *& dict. cap. maritum.*

11 Publici Concubinarii, vel fornicarii, *cap. prater hoc diſt.* 32. *cap. fin. de cohabit. clericorum*, ubi dico Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 14. Item coinquinati obſceniſſimo crimine Sodomiæ, de quo plura tradit Barboſa *p.* 2. *in paſtorali alleg.* 44. & de hoc ac de aliis, veluti de perjuriis, & falſificantibus

litteras Apoſtolicas, dixi, *ſub dicto c. fin. de tempor. ordin.* ad quæ omnia applicabis quamplures, quæſtiones, de quibus *ſub cap.* 10. *de judiciis, & ibi à quaſtione* 17. Non ordinantur Bigami, & Peregrini, nec curiales, ſive obligati ad rationes reddendas, ut dico infra *ſub tit. de Bigamis, de Clericis, Peregrinis, de obligatis ad ratiocinia, &c.*

Ultimum requiſitum eo, quod præcedat examen de doctrina ordinandi; igitur ut ordinetur tonſurandus juxta textum *in cap.* 4 *Trid. ſeſſ.* 23. *de reform.* debet eſſe edoctus in fidei rudimentis, & niſi ſciat legere, & ſcribere in lingua ſaltem vulgari, ſive materna. Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *q.* 2. Campanillus *in Juris Canon. Rub.* 5. *cap.* 2. *num.* 2. Diana *p.* 5. *tr.* 14. *reſ.* 27. Item ad quatuor minores ordines promovendus debet ſaltem linguam latinam intelligere juxta textum *in cap.* 11. *Trid. dicta ſeſſ.* 23. & Menochius *de arbitr. caſu* 425. *numero* 58. ait ut Epiſcopus queat arbitrari magis expedire Eccleſiæ, ſi ordines conferat ei, qui etſi adhuc latinam linguam non intelligat, eſt tamen bonæ indolis, & pro ætate docilis: nam illiteratus puer dici non poteſt, nec debet qui pro ætate didicit quique oſtendit proficere ſe poſſe. Et quæ ſcientia requiratur in promovendis ad ſacros ordines, tradunt Doctores *in Rub. de qualitate, & atate ordinandorum.* 12

Unde ſit ut cum non præſumatur quis ſciens, 13
niſi probetur, *cap. ſi forte*, juncta gloſſa, verb.
ſcientia de elect. lib. 6. Gonzalez *ad regul.* 8. *Can-
cel. gloſſa* 4. *num.* 105. & cum multis Barboſa *p.* 2.
in paſtor. alleg. 11. *ſub num.* 4. *& ſub alleg.* 14. † eo 14
quod quidquid eſt accidentale non præſumatur
adeſſe, ſeu ineſſe, niſi probetur, ut docent com-
muniter D. D. *in cap. fin. de præſumpt.* † Cum ne- 15
mini doctrina ineſſe credatur, niſi labore quæra-
tur; ideo venit probanda, ab Epiſcopo, ſeu ab
ipſis deputati debent inquirere de jam dictis. † 16
Item intentionem ordinandi, hoc eſt an illi ad-
ſit, vel deſit intentio aſcendendi ad ordines altio-
res, cum aptus fuerit; non enim ordinandi ſunt
qui tali intentione carent, dicit Barboſa *dict. al-
leg.* 10. *num.* 19. † Quo ſit ut ſi quis ordinetur 17
prima tantum Tonſura, eo tantum animo, ut
fruatur fori privilegio, & privilegio Clericali, tu-
tius eſt, ut peccet mortaliter *ex cap.* 4. *Trid. ſeſſio-
ne* 23. in illis verbis: *De quibus probabilis conje-
ctura non ſit, eos, non ſæcularis judicii fugiendi
fraude, ſed ut de eo fidelem cultum præſtiterit hoc
vita genus elegiſſe*: ſic Bannez 2. 3. *quaſt.* 12. *art.* 1.
concluſ. ultim. Victoria, Ledeſma, Fr. Emanuel
Roderig. Molteſius, & alii, quos ſequitur Barbo-
ſa, *dicta allegatione* 11. *ſub numero* 6. *part.* 2. Mar-
chinus *de Sacramento Ordinis tractat.* 1. *part.* 8.
cap. 1. *à num.* 2.

18 Ubi *à numero* 9. diſputat an ſecluſo contemptu, & alia probata intentione læthalis ſit Tonſuræ, & minorum ordinum receptio abſque voluntate aſcendendi ad Sacros ordines. Et *à numero* 22. an retroceſſio à clericatu ſit læthalis, vel venialis? Verùm Sanchez *de matrim. libro* 7. *diſput.* 31. *numero* 16. *&* 17. Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. *quaſt. unica, puncto ultimo in fine.* Villalobos, *in ſumma parte* 1. *tract.* 11. *difficult.* 14. *n.* 2. Diana *part.* 1. *tractat.* 16. *reſol.* 10. & alii penès eos, reſolvunt non peccare mortaliter per verba Trid. *ſupra*, quòd abſolutè ſumptum poteſt non amplecti, niſi, quando ordinandus contrariam de-

liberationem non proponeret de non aſcendendo
ad alios ordines; & iterum Barboſa *in dict. cap. 4.
Trid.* amplectitur noſtram ſententiam cum mul-
tis, *n.* 6. ubi *num. fin.* ait quod clerici primæ Ton-
ſuræ, vel minorum ordinum, qui ſine juſta cauſa
excedunt ab ordine, non peccent læthaliter,
etiam ſi incapaces ſe reddant ad ducendum v. g.
viduam uxorem, ut reſolvunt Toletus *inſtruct.
Sacerd. 4. cap. 18. num. 4.* Azor. *inſt. moral. p. 1. lib.
13. cap. 14. quæſt. 14.* Layman. *in Theolog. morali lib.
5. tract. 9. cap. 7. num. 2.* ubi poſt Sanchez ſupra *nu-
mero* 11. & Valentiam, *tom. 3. diſput.* 1. *quæſtio-
ne* 12. *puncto* 1. ſubdit videri eſſe culpam venia-
lem inconſtantiæ ſi ſine cauſa à ſtatu clericali
recedant, ſicuti ſi novitius ſine cauſa ab ordine
abeat.

19 Ad ſecundam quæſtionis partem infero dicen-
dum non per teſtes, & famam probandam eſſe
doctrinam, habilitatem, & ſcientiam ordinandi,
ſed per examen actuale; ita quod nec regula-
res excuſentur; quominus de doctrina poſſint
examinari, ut habetur in Trident. Concil. *dict.
ſeſſione* 23. *de reformat. cap.* 12. per verba ibi:
*Regulares quoque, nec in minori ætate, nec
ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur pri-
vilegiis quibuſcumque, quoad hoc penitus ex-
cluſis.*

20 Sunt ergo ſinguli examinandi de qualitatibus,
& requiſitis ordinum ſingulorum, & de cujuſ-
que ordinis officio, quem ſunt ſuſcepturi, pro-
bat cum multis Barboſa, ex dicta *allegat.* 10. *nu-*
21 *mero* 18. cum aliis ſequentibus allegationibus. †
Unum tamen excipies reſpectu Regularium, ſci-
licet ut licèt per Trid. *ſeſſ. 23. cap. 5.* diſpona-
tur, ut ſint evulganda nomina in Eccleſia eo-
rum, qui ordinandi ſunt, ut à fide dignis de
eorum natalibus origine, ætate, moribus, &
22 vita diligenter inquiratur, ut ibi dicitur. † Ta-
men illius *cap.* diſpoſitio non extenditur ad regu-
lares in quibus ſatis eſt Epiſcopo habere teſtimo-
nium ab ordinandorum ſuperioribus regularibus
affirmantibus, & atteſtantibus prædictos nullo
requiſitorum indigere, ejuſque fidei ſtandum
eſſe; præterquam circa doctrinam pro qua ſub-
jiciuntur Epiſcoporum examini, ſicut referunt
deciſum Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub.* 12.
cap. 13. *numero* 35. Henriquez *in ſumma libro* 18.
cap. 23. §. 4. *in gloſſa littera L.* Fr. Emanuel. Ro-
drig. *quæſtion. regular. quæſt. 24. part. 3. articulo* 1.
Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap.* 26. §. 18. *num.* 2.
verſ. *tertio excipiuntur regulares* Barboſa *dict. al-
legat.* 10. *num.* 22.

23 Verùm examen circa mores clerici ſæcularis
volentis ad ordines promoveri, debet fieri ſe-
quenti modo, juxta Trid. *in dict. cap.* 5. ſi ad or-
dines minores nempe ut à Parocho, & Magiſtro
ſcholæ, in qua educatur, teſtimonium habeat
de bono, quod ſi ad ſacros ordines expoſcat
promoveri; tunc juxta prædictam diſpoſitionem
Trident. per menſem ante ordinationem Epiſco-
pum adeat qui Parocho, vel alteri, cui magis
expedire videatur committat, ut nomen, & de-
ſiderium promovendi in Eccleſia proponat, &
de illius natalibus, ætate, moribus, & vita à fide
dignis teſtibus diligenter inquirat, & teſtimonia-
les litteras de inquiſitione facta ad Epiſcopum
mittat; ſic docent Sanchez *in opuſculo moral. lib.
7. cap. 1. dub* 46. *num.* 7. Ugolinus *dict. cap.* 26.
§. 18. à *num.* 1. Marchinus *de Sacram. Ordin.
tract. 2. part. 6. cap.* 15. Homobonus *de bonis &
examine Eccleſ. tract. 2. cap. 3. quæſt.* 26. Salzedus
ad Bernard. Diaz *in pract. cap.* 25. *littera A*, verſ.
hoc autem, Barboſa *dicta part. 2. in paſtorali alle-
gat.* 10. *ſub num.* 2. † ubi addit hanc diſpoſitionem 24
ad unguem obſervari in Bracharenſi provincia, ut
conſtat *ex ejus Concil. provinc. ult. actione* 4. iterum
ipſe *num.* 20. † qui *in dicto cap. 5. Trid.* cum aliis 25
multis dixit ex Ugolino ſuprà *num.* 2. denuncia-
tiones hujuſmodi fieri debere in ſingulis majoribus
ordinibus, niſi ordinandus notus eſſet Epiſcopo:
ſic etiam docent Bonacina *de Sacram. dict. diſp.* 8.
quæſtione unica, puncto 5. *num.* 17. Bellet. *diſquiſit.
clerical. part. 1. tit. de diſciplina clericali* §. *n.* 21.
verſ. *ad minores*, latè Machin. *de Sacram. Ordin.
pract. 2. p. 6. cap.* 11. *per totum*, Honor. *ad Decret. in
hoc tit. num.* 2. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. 1. p. c.* 33.
num. 168. † Qui etiam *de officio Epiſcopi dict. p.* 2. 26
alleg. 10. *& alibi*, & etiam *in dict. c. 5. Trid. ſub n.* 1.
dicit *ex formulario Epiſcop. forma* 2. 3. *&* 4. *&* 8. ibi
haberi formulam facultatis evulgandi nomina eo-
rum, qui ordinis Sacramento ordinandi ſunt, &
formulam denunciandi in Eccleſia illum, qui ad
ordines eſt promovendus, & exprimit formulam
litterarum teſtimonialium Parochi emanantium
vigore facultatis & evulgandi nomina ordinandi,
& quomodo ſit dandum teſtimonium Magiſtri
ſcholæ pro his, qui ad minores ordines promoveri
volunt, & Ortiz de Salzedo *in ſua praxi Eccleſiaſt.*
ponit à *fol.* 47. *B*, formularium vulgari ſermone ad
diligentias præmittendas pro ordinandis, ubi *folio*
148. *B*, ponit interrogatorium, quo teſtes ſunt exa-
minandi, & de quibus requiſitis interrogantur: ubi
videbis pro praxi notorium. † Et ſic fit ſcruti- 27
nium illud, nempe ut ante ipſam ordinationem,
vel quando Epiſcopo videbitur, vocatis peritis, &
probis, ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis
fiat ab illis diligens inveſtigatio, & examinatio de
genere, perſona, ætate, moribus, & fide ordinan-
dorum, juxta diſpoſitionem Trid. *c. 7. dict. ſeſſ.* 23.
videbis textum *in c. ſi quando* 24. *diſt.* repetit Bar-
boſa *dict. alleg.* 10. ubi tradit *ex c. inſtit. de purg. Ca-
non.* ut debeat rigoroſè institui illud examen, &
juſta textum *in c. cum in cunct. de elect.* & dicit *ſub
n.* 20. *in fine.*

In ipſo autem die ordinationis, eſt aliud examen 28
videlicet quod prior Diaconorum, ſeu major Dia-
conus repræſentat ordinandos Epiſcopo, vel Ar-
chidiaconus, & examinat juxta textum *in cap. noſ-
trum de offic. Archidiaconi*; quod tunc ſanè
evenit, cum prædictus clara; & intelligibili
voce monet adſtantem propulum, ut ſi quis con-
tra ordinandorum aliquem ſciens impedimen-
tum, quod illum ab ordinibus impediret propo-
nat; & tunc Epiſcopus interrogat Archidiaco-
num, nùm ſciat ordinando eſſe idoneos, &
dignos, & ipſe reſpondet, *& ſcio, & teſtifi-
cor quantum humana fragilitas noſſe ſinit ipſos eſſe
dignos*; quod dicit Barboſa *dict. alleg.* 10. *n.* 21. eſ-
ſe juxta praxim textus noſtri, † addens quod Ar- 29
chidiaconus, ſeu Prior major in hac reſponſione
non peccat, licèt ipſe non examinaverit; dummodo
ab aliis examinatoribus deputatis ſciat fuiſſe ap-
probatos, & dummodo contra conſcientiam non
loquatur. † Quod ſi ſciret aliquod impedimen- 30
tum, teneretur illud manifeſtare, & nunciare Epiſ-
copo ſecretò, dum nihil faciat malitioſè ex Ho-
ſtienſi *in ſumma hujus tit.* & conqueritur de
Epiſcopis hoc conſervantibus; & quæ praxi
procedit

procedit in Clericis ſæcularibus; non ſic in irregularibus, ut adduxi.

31 Et à *num.* 22. *&* 23. ex verſ. *peracto*, ponit pœnas ordinandorum, non præhabito prædicto examine, & poſt eum, & alios, quos ipſe refert, ponit pœnas & praxim, Ægidius Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *quæſt. unica, dub.* 14. *ſub n.* 12. & ambo dicunt quod ſi ordinatus fuiſſet cognitus, & dignus, non peccaret, nec deponeretur, ſi abſque præcedenti dicto examine, & ſcrutinio, fuerit ordinatus, ut probat textus juxta gloſſam *in cap. nullus diſt.* 24.

32 Quod ſi Epiſcopus, ut ſolet, ante ordinationem
prohiberet, ne quis non examinatus accedat ad
ordinationem, nec approbatus ſub excommunicationis pœna: tunc ordinatus contra hujuſmodi prohibitionem, contraheret ſuſpenſionem, non niſi à Papa diſpenſandam, juxta textum *in cap.* 1. *&* 3. *de eo, qui furtivè ordines ſuſcepit*, ut latè ibi dico, & monet Hoſtienſis hic *in fine*, ut Epiſcopi ab hujuſmodi excommunicationibus abſtineant, ne laqueos parent, ſed alias pœnas poſſint inhibendo comminari, de quo videbis Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 9. *cap.* 5. *quæſt.* 5. tradit Barboſa idem, *dicto*
33 *num.* 32. † ubi quid ſi poſtea Epiſcopus malè ordinatum abſolvat, & diſpenſet? & remittit reſolutionem ad Laurentium de Franch. *in controverſ. inter Epiſcop. & regular. pag.* 84. *in reſp. ad* 29. qui in *reſponſ. ad* 28. ait quod ſi Epiſcopus eo tempore, quo ordines confert his verbis utatur: *Non intendimus ordinare non examinatos, & approbatos*: tunc qui ſe ingeſſit non ſit ordinatus, oporteatquè ut denuo ordinetur, cum prius illi ſit injuncta pœna; eo quod ſe ſic ingerendo ordinum ſuſceptioni ante approbationem deliquit valdè.
34 † Quod ſi Epiſcopus dicat, *Non intendo, vel nolo ordinare excommunicatos irregulares*, dicunt Card. Lugo *de Sacram. diſp.* 8. *ſect.* 7. *num.* 119. Diana *p.* 5. *tract.* 13. *reſ.* 66. id verum eſſe ſi aliquem talem eſſe intelligat, & cognoſcat; non verò ſi ignotus, vel occultus ſit, & ego ſic teneo: argumento textus *in cap. fin. de temporibus ordinat.* cum ibi jam
35 dictis. † Unum tamen advertit Præpoſitus, quod prædicta excommunicatio, qua ſolent Epiſcopi uti, comprehendit etiam extraneos, alias Epiſcopo non ſubjectos: ſic *in* 3. *p. D. Thomæ quæſt. unica de Sacram. Ordin. dub.* 17. *n.* 171. & pro hoc titulo, & textu hæc ſufficiant.
36 Et pro ampliatione advertea quod ſolent DD. diſputare per textum noſtrum, cui incumbat onus probandi negativæ qualitatis naturalis, vel accidentalis, de quo Patianus *de probat. p.* 1. *c.* 53. *&* 54. Et applicabis quæ dixi *in c.* 11. *&* 12. latiſſi-
37 mè *de probationibus, ubi de negat. prob.* † De pœna ſubmittentium ſe examini pro alio, dico infra, *ſub titulo de eo, qui ordines ſuſcipit furtivè*, interim *in conſtit. Pontiſ. epitom.* 25. & ex Paulo IV. *epitom.* 69.

AD TITULUM
DE ORDINATIS AB EPISCOPO,
qui renunciavit Epiſcopatui.

NONNULLA dixi de facultate Epiſcopi titularis tantum ſupra *ſub cap.* 11. *de temporibus ordinationum*; nunc verò *ſub hoc titulo*, agitur, num Epiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, vel loco tantùm, aut etiam Dignitati, poſſit alios ordinare; cumque hæc propoſitio apertè dignoſcatur *ex c.* 1. *&* 2. ideo ibi dicta deſervient pro Rubrica, & pro titulo. De effectibus renunciationis privilegii, dixi latè *ſub cap. ſi diligenti, de foro comp. & in cap. antepenult. eodem.* Et de renunciatione Epiſcopatua ſupra *c.* 9. *&* 10. *de renunciatione, &c.*

Ad Textum in Cap. I. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus, qui tantum loco renunciavit, poteſt rogatus ab alio ordinario ordines conferre*: & n. 2. & 6.

2 *Epiſcopus renuncians adminiſtrationi, poteſt alienum ſubditum cum licentia proprii Epiſcopi ordinare.*

3 *Renunciatio Epiſcopatus in quo conſiſtat?*

4 *Renuncians Epiſcopatui, qualiter appelletur Epiſcopus.*

5 *Renuncians Epiſcopatui, poteſt authoritate Papæ redire ad eandem, vel aliam Eccleſiam per electionem, poſtulationem, aut collationem.*

7 *Renuncians Epiſcopus loco remanet ad inſtar Comitum, qui provinciam adminiſtrarunt.*

8 *Epiſcopus renuncians loco, & Dignitati, nequit ordines conferre, etiam de licentia Epiſcopi proprii, nec ad eandem Eccleſiam redire, vel aliam habere*, n. 9.

10 *Ordines recipiens ſcienter ab eo, qui renunciavit loco, & Dignitati, non habet executionem officii; & quis diſpenſet*, num. 11. *&* 12.

13 *Subdiaconatus ordo, ſacer eſt.*

14 *Epiſcopus, qui renunciavit loco, & Dignitati, nec ordines minores poteſt conferre, etſi aliquando, ut Abbas eos conferat. Quid in praxi*, n. 15. & 16.

LIttera hujus textus claudit, ac diſtinguit ſufficienter, quando poſſit Epiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, ordines conferre; quando verò non, rationem dans. Igitur Doctores ex ea deducunt, quod ſi Epiſcopus loco renun- 1
Dd 2 ciavit,

ciavit, tantum poteſt rogatus ab alio ordinario
ordines conferre; quia adhuc fungitur Digni-
tate Epiſcopali.
2 Quare Abbas *in cap, ad ſupplicationem nu-*
mero 10. *ſupra de renunciat.* Flamin. *de reſignat.*
*lib.*1.*quaſt.*17.*numero* 15. Fuſcus *de viſitat. lib.* 2.
*cap.*28. *num.*10. Barboſa *hic* num. 3. & 4. dicunt
quod Epiſcopus renuncians loco, id eſt adminiſ-
trationi poteſt alienum ſubditum cum licentia
proprii Epiſcopi ordinare; quia retinet Dignita-
3 tem, & ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis. † Et
hæc renunciatio dicitur quoties renunciatur, cum
& adminiſtratio illius Eccleſiæ juxta textum *in*
dict. cap. ad ſupplicationem, cum renuncians v. g.
ſolitariè vult vivera ſine magnis Epiſcopatus cu-
ris, vel ob agritudines; vel quia vocatur ad præ-
ſidentiam, Alzedus *de pracellent. Epiſcopal. Dignit.*
4 *part.*2.*cap.*5. *num.*13. † Et ſic Barboſa *in paſto-*
*rali allegat.*113.*num.*1. ex textu noſtro, ubi om-
nes, ait, ut ſic Epiſcopatui renuncians poſſit
5 Epiſcopus appellari; quia retinet Dignitatem, †
imò addit quod authoritate Sedis Apoſtolicæ,
poſſit redire ad eandem Eccleſiam, vel aliam, ſive
per viam electionis, ſive poſtulationis, ſive per
viam collationis, ut ait Flaminius *dicta quaſt.*17.
num. 13.
6 Ob idque poſſit, ſicut antea, ordines mi-
nores, & majores conferre ex noſtro textu,
rogatus tamen ab alio Epiſcopo, ut tenent Lan-
cellotus *in templo omn. Judicium lib.*2.*cap.*5.*tit. de*
*potentia Epiſcopi in ſpiritual. num.*22. Alzed. ſupra
*dict cap.*5.*num.*11.& 12. Venero *de examine Epiſ-*
*cop. lib.*1 *cap.*12. *num.*14. Raguc. in *lucerna Paro-*
chi tit. de Sacram. Ordinis quaſt. 18. Videbis Dia-
7 nam *part.* 5 *tract.* 2 *reſ.* 2 † Ubi dicit ſic loco re-
nunciantem eſſe ad inſtar Comitum, qui ſemel
provinciam adminiſtrarunt, qui tales manent,
etiam adminiſtratione ceſſante, *ex l. unica* ubi Bart.
cod. de Comitibus, qui provinciam regunt *lib.* 12.
cum qua concordat textus *in l. fin. cod. de decu-*
rion. l. unius §. *ſervus ff. de quæſtion. l. ſervos* §. *non*
ſolùm cod. eodem.
8 Deducunt Doctores aliam concluſionem ex
verbis ibi, *in ſecundo verò caſu*, quod Epiſcopus
renuncians loco, & Dignitati non poteſt ordines
conferre, etiam ex licentia alicujus Epiſcopi. Sin
autem aliquem ordinet, dicit ut ſic ordinatus re-
cipiat characterem, ſed non habere executionem
ſacri ordinis ſic ſuſcepti: ita Fuſcus ſupra *dict.*
*cap.*27. *num.*10. Majol. *de irregul. lib.*3.*cap.*6.*n.*8.
Flamin. *de reſignat. dict. quæſt.*17.*à num.*19. Barbo-
9 ſa *hic num.*5. † Et addit idem *in paſtor. dicta alle-*
gat. 113. *ſub num.* 1. quod nec poſſit ordines
conferre, etiam de licentia alicujus Epiſcopi, nec
ad eandem Eccleſiam redire, vel aliam habere;
ita cum prædictis probans, loci, & dignitatis re-
nunciationem fieri, quoties renuncians ex ipſa
renunciatione amittit Dignitatem, & denomina-
tionem illius Dignitatis, eamque regulariter fieri
ob crimen, ut probant Abbas *hic num.* 8. Majol.
dict. libro 3.*cap.*6. *num.* 6. Alzedus *dict. cap.*5.*n.*
13. Diana *p.*5. *tract.* 2. *reſ.*7.
10 Et in verſ. *fine*, Pontifex in textu noſtro, qui ut
hic *n.*2. probat Barboſa, Franciſc. Piſa *en la deſ-*
*cription de la imperial çindad de Toledo l.*5. *c.* 5.
in fine, fuit decretalis epiſtola ſcripta circa annos
1150. ab Alex. III. Joanni Archiepiſcopo Toleta-
no, notat ergo quod ſuſcipiens ſcienter ſacros or-
dines ab eo, qui loco ſimul, & Dignitati renun-
ciavit, non habet executionem officii, & tunc à ſo-
lo Pontifice diſpenſatur. † Sed ſi non ſcienter id 11
fecerit diſcretum Pontificem diſpenſare, niſi craſ-
ſa, & ſupina fuerit ignorantia, docent Franciſcus
Leo *in theſauro fori Eccleſiaſt. p.*3.*c.*8.*n.*397. Mar-
cus Alter. *de cenſur. tom.*2. *diſp.*9.*c.*1. verſ. *dubitari*,
cum multis Barboſa *hic n. fin.* & *in paſtorali p.* 2.
alleg. 48. *num.*1. Et hoc dictum ex verbis textus
noſtri ut diſcretus Pontifex diſpenſare queat cum
ordinario probabiliter ignorante ab Epiſcopo, qui
renunciavit loco, & Dignitati intelligi; id eſt Epiſ-
copus, ut probat idem Barboſa *dicta alleg.*40.*n.*1.
latè agit Bonacina *de cenſuris extra Bul. diſp.*3.*q.*1.
*punct.*10. Filliucius *in q. mor. tr.*19.*n.*76. Mar. Alter.
*dicto c.*1. verſ. *ſecundo dubitari.* † Ubi aſſerit hunc 12
probabiliter ignorantem abdicatione abſque
culpa, contrahere ſuſpenſionem ab Epiſcopo diſ-
penſandum; quia non eſt privatio uſus jam aliquan-
do habiti, ſed impedimentum, ne recipiatur, addens
etiam ideo neceſſariam fuiſſe diſpenſationem, quia
ordinator cum haberet executionem ſui officii
eam non poterat alteri conferre.
Unde circa literam hujus textus, eſt adverten- 13
dum in eo fieri mentionem minorum ordinum ſub
hac voce *uſque ad Subdiaconatum*; ideoque videri
ex vi illius dubium relinqui, an ſub hoc membro
Subdiaconus comprehendatur; ſed gloſſa, Panor-
mit. & alii, hic dicunt perdictam particulam *uſque*,
excluſivè ſumendam eſſe; quia Subdiaconatus, ut
jam ſupra dixi *ſub Rub. & tit. de temporib. ordin.* eſt
ordo ſacer; verùm Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *ſect.*
1. bene ſcribens, videtur prædictam impugnare
rationem *ſub n.*4. verſ. *ſed ratio.* † Nam licèt Epiſ- 14
copus, ut Abbas poſſit interdum conferre hos or-
dines ex privilegio ſpeciali, & conceſſione Summi
Pontificis; tamen ille, qui ſolam habet Dignita-
tem Epiſcopalem ex illius tantum nomine, & ti-
tulo, poſſit hujuſmodi ordines conferre; & ideò
non poſſit qui renunciavit Dignitati Epiſcopali
ordines minores conferre; quia Dignitas Epiſco-
palis unica eſt, & indiviſibilis, & renunciatio,
quæ de illa fit, abſoluta eſt totalis, Ergo ex vi
illius infert jam non poſſe Epiſcopum operari;
quia remoto hoc titulo in eo non manet alius,
ut poſſit tanquam non Epiſcopus ordines mino-
res conferre. Ergo.
Sed adhuc reſpondeo ſuſtineri diſpoſitionem 15
textus noſtri relinquendo Epiſcopo renuncianti,
ut poſſit minores ordines conferre; non verò majo-
res; quia Pontifex hic declarat, quomodo hujuſ-
modi renunciationem acceptet, & intelligat, di-
cens ſolum fieri, & acceptari, quoad illos actua
ita proprios Dignitatis Epiſcopalis ut per ſimpli-
cem Sacerdotem nullomodo exercere poſſit,
& videri Pontificem voluiſſe hic ſtatuere, ut Epiſ-
copi nunquam ita renuncient Epiſcopatui, quin
eis non liceant ea, quæ per inferiores Dignita-
tes, Abbates, vel ſimiles exerceri poſſint; quia
hoc videtur ſpectare ad decentiam ordinis Epiſ-
copalis, qui ſemper ineſt perſonæ, quantumvis
ipſa Dignitati renunciet: ſic idem Suarez expen-
dit, ubi ſupra exiſtimans tunc hoc ita verum eſ-
ſe ſtando in jure communi; & quia hæc pendent
à jure poſitivo, qui ſubeſt Papæ † Tamen ſi ex- 16
preſsè. Epiſcopus renunciaret Dignitati, etiam
quoad actum conferendi minores ordines, &
Summus Pontifex concederet facultatem ad re-
nunciationem ita faciendam & eodem modo
illam acceptet: tunc reſolvit Suarez non licere
Epiſcopo

Epiſcopn illos ordines conferre; quia tunc ex ſpeciali mndo, & conceſſione Pnntificis nnn minus renunciatur Dignitas Epiſcnpalis, quoad minores nrdines: explicat textum nnſtrum Felicianus de Vega *in cap. 4. §. ſi vero, de judiciis à n. 33. & ante.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus titularis poſſit licitè ordines conferre? Et an quemadmodum ex textu noſtro requiritur, ut rogatus ſit Epiſcopus, qui renunciavit loco tantum ad hoc, ut poſſit ordines conferre minores, & majores; ſic etiam quando renunciavit Dignitati Epiſcopali, debeat eſſe rogatus, ut queat minores ordines conferre. Et an pœna textus noſtri ſit ſuſpenſionis cenſura, vel irregularitas. Et an dum excuſat ordinatum, ex ignorantia, ſit intelligendum de vincibili, aut invincibili? Et an cum renunciat Epiſcopus, intelligatur in dubio renunciaſſe loco tantum, vel loco, & Dignitati ſimul?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi titulares ſunt qui ſolum habent Eccleſiarum titulum, & carent populo, & facultatibus. Et qui ſint, n. 2. ſoleneque pro infirmis, & impeditis creari, n. 5.*

3 *Papa poteſt conſtituere Epiſcopatus in provinciis Infidelium.*

4 *Epiſcopi titulares taliter veri dicuntur, ut debeant ab omnibus Catholicis honorari; ſic ut contrarium aſſerere ſit hæreticum. Etſi vocentur portatiles, amobiles, commendatitii, & n. 7.*

7 *Epiſcopi expulſi à ſedibus Epiſcopalibus retinent juriſdictionem, poterunt ſubditos in aliena Diœceſi ordinare, licentia petita, etſi non obtenta; vocandique ſunt ad Concilium, n. 8.*

9 *Epiſcopi titulares non poſſunt alios, ſine licentia proprii Epiſcopi ordinare, & n. 11. Nec in loco nullius Diœceſis, n. 13.*

10 *Epiſcopum non faciunt potentia divitiarum, aut humilitas paupertatis.*

13 *Ordines conferendi facultas intelligitur in illis Epiſcopis, qui habent Diœceſim.*

14 *Epiſcopi, qui Diœceſim non habent, nequeunt conferre ordines, etiam prætextu familiaritatis, aut continua commenſalitatis.*

15 *Ordo ſuſceptus ab Epiſcopo, qui non habet Diœceſim, tenet, cum hoc pendeat à charactere.*

16 *Epiſcopus titularis ordinans ſine licentia proprii Epiſcopi ſuſpenditur, & ordinatus punitur.*

17 *Titularis Epiſcopus quare minores ordines non præſtet, ſicut qui renunciavit Epiſcopatui confert, cum uterque æquiparetur; eo quod nullus queit promovere ſine expreſſa proprii Epiſcopi licentia.*

18 *Titulares Epiſcopi, ſicut ab infidelibus expulſi, quando queant proprios ordinare ſubditos, & n. 21.*

19 *Titulares Epiſcopos creat Pontifex ad converſionem hæreticorum, & infidelium, & ad fidem Catholicam eis annunciandam, & ad alios effectus, n. 20.*

22 *Titulares Epiſcopi non ſunt creandi, nec dandi ſuffraganei, niſi Eccleſiis Cardinalium, & illis, qui eos ſolent habere, & ad minus cum ſtipendio centum aureorum de Camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ.*

23 *Titulares Epiſcopi quæ Pontificalia queant exercere.*

24 *Titularis Epiſcopus debet habere expenſas pro ordinandis alienis ſubditis, ſicut alius Epiſcopus, qui invitatus accedit.*

25 *Epiſcopus renuntians Epiſcopatui, & rogatus ab alio, ut ordines conferat licentia fiet proprii Epiſcopi, etiam in ordinibus minoribus.*

26 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui quoad Dignitatem, cenſetur etiam quoad locum renunciaſſe.*

27 *Epiſcopus, qui renunciavit loco rogatus ab alio Epiſcopo, poteſt ordines conferre, ſicut ante.*

28 *Epiſcopus, qui renunciavit loco, & Dignitati, ſi ordinat, efficitur ſuſpenſus, non irregularis. Et quare, n. 31. Et de utriuſque differentia, n. 32. & 33.*

29 *Suſpenſus pro eo tempore, quo ſuſpenſus eſt, officii executionem non habet.*

30 *Ordinatus ab Epiſcopo, qui renunciavit loco, & Dignitati, non eſt impeditus ab executione ordinum, quos habet, ſed tantum ab illo, vel illis, quos ſuſcepit.*

32 *Verba* executinnem officii, *intelliguntur reſpectiva, ſeu juxta ſubjectam materiam.*

33 *Irregularitas privat executione omnium ordinum ſimpliciter.*

34 *Suſpenſio, quæ eſt cenſura, tollitur abſolutione, ſed quæ eſt pœna, diſpenſatione, ſicut irregularitas.*

35 *Ignorantia probabilis excuſat à culpa in ſuſceptione ordinum, non craſſa,* & num. 36. *Et qualiter intelligatur,* num. 37. *Et de qua pœna textus noſter loquatur,* numero 45.

36 *Ignorantia omnis culpabilis, comprehenditur ſub ignorantia craſſa, & ſupina.*

38 *Suſpenſio quando propria, vel non dicatur, ex datione, vel ſuſpenſione ordinum,* numero 39.

40 *Epiſcopus ſicut eget charactere, ut imprimat characterem, ſic etiam debet illum habere habilem, ut imprimat characterem alteri. Et qualiter* n. 42. & 43.

41 *Epiſcopus exiſtimatus talis, ſi revera characterem non habet, nec illum alteri imprimet.*

44 *Diſpenſatio cum ordinato ignoranter, qua de cauſa fiat?*

46 Cap. penultimo, de clerico excommunic. miniſt.

47 *Exercitium Officii Eccleſiaſtici, ſine culpa queit impediri.*

48 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui, in dubio tantum cenſetur, ut renunciet loco, non Dignitati: quare, n. 49.*

50 *Epiſcopus, qui ab ignorantiam renunciavit loco, & Dignitati, ſi poſtea litteris dedit operam, poterit iterum eligi, & poſtulari.*

1 AD primam difficultatis partem, ut reſpondeam, præmitto dicendum quod titulares
Epiſcopi dicuntur qui ſolum titulum Eccleſiarum
habent, populo tamen carent, & populo Chriſtiano, atque etiam facultatibus, qui nulla tenentes
dicuntur ſecundùm Jacobat, *de Concil. lib. 1. pag.*
70. *&* 84. Mandoſius 11. *regul.* 26. *Cancellariæ de
beneficiis vacantibus per promotionem quæſt.* 4. n. 5.
2 † quales ſunt illi, qui aſſumuntur ad titulum Eccleſiarum, & Provinciarum, quæ à Sarracenis, vel
aliis infidelibus occupantur, de quibus agit textus, & ibi Doctores *in Clementina plerisque, de
elect.* commemorans incommoda, quæ provenient ex proviſionibus iſtorum. † Et quod Papa
3 poſſit conſtituere Epiſcopatus in provinciis, &
terris infidelium per doctrinam Angeli *in l. id
quod ff. de leg.* 1. latè reſolvunt Alphonſus Alvarez
Guerrero *in ſpeculo Juris Pontificii cap.* 31. *à pagina* 77. Valenzuela *conſ.* 26. *num.* 32. *tom.* 1. cum
multis Barboſa *p.* 1. *tit.* 3. *cap.* 2. *num.* 47. idem *dict.*
4 *p. tit.* 1. *cap.* 6. *à num.* 15. † ubi ex pluribus probat
hos propriè dici Epiſcopos; ſicut tales debeant
ab omnibus Catholicis honorari, in tantum, ut
contrarium cum pertinacia aſſerere, ſit hæreticum, ut advertit Paulus Griſaldus *in deciſion. fidei
Catholicæ*, verb. *Epiſcopus*, *num.* 10. & melius eorum neceſſitatem contra noſtræ tempeſtatis hæreticos: explicat Petrus Bollus *in œconomia Canonica, claſſe* 3. *cap.* 2. §. 4. † qui frequentius dantur à
5 Romano Pontifice, velut Coadjutores Epiſcopis
infirmis, ſenibus, aut alia ſimili ratione impeditis,
ut deducitur ex textu *in cap. paſtoralis, cap. petiſti,
cap. non autem* 7. *quæſt.* 1. *& cap. ex parte de Clerico
ægrotante*, & de fine inſtituendi Epiſcopos hos in
Eccleſia, ſcripſit Barboſa *ſub num.* 16. ſupra,
quem omnino leges *in dict. p.* 1. *paſtor. tit.* 3. *c.* 2.
6 *num.* 47. † Quare etſi hos Epiſcopos ſine cauſa
liberè eſſe in Eccleſia, dixerit Canon. *de locis
Theologicis lib.* 5. *cap.* 2. *pag.* 293. illoſque aliquibus
minus honorificis nominibus ſoleant alii afficere,
cum aliquando dicantur portatiles, ſeu commendatitii, ut refert Quintanadvennas *in cap. de
multa de præb. num.* 50. nonnunquam etiam appellentur ambulatorii, portativi, & mobiles, ut refert Petrus Greg. *Syntagm. Juris lib.* 15. *cap.* 12. *de
Epiſcopis num.* 44. nec defuerint qui aſſererent illos propriè non eſſe Epiſcopos, ſed abuſivè, ut
conſtat ex adductis à Mandoſio *ſupra*, Gomez
in regula de annali poſſeſſore quæſt. 37. tamen ut ait,
idem Quintanadvennas, verè Epiſcopi ſunt, &
ut tales ſunt honorandi ab omnibus Catholicis.
Aliquid dico *ſub. q.* 11. *dict. c.* 11. *de temporib. ordin. verſ. Epiſcopus titularis.*

7 Deinde adverto eſſe nonnullam differentiam
inter iſtos titulares, ſeu renunciantes Epiſcopatui,
& inter illos, qui vi, aut metu infidelium ſunt
expulſi à propriis Sedibus Epiſcopalibus, quia
iſti juriſdictionem retinent, cum ſubditos adhuc
habeant, juxta *clem.* 1. *de foro comp.* in quos etiam
extra propriam Diœceſim poſſunt juriſdictionem
exercere, petita à proprio Ordinario licentia, etſi
non obtenta, ut notant Jacobat. *de concil. lib.* 1.
p. 70. † ubi reſolvit quæſtionem contra *can. ſupra*, 8
Bannez 2. 2. *quæſt.* 1. *art.* 10. *n.* 2. & alios vocandos
eſſe ad concilium, cum iſti adhuc retineant ordinem, & juriſdictionem. De quo Barboſa *dict.
part.* 1. *tit.* 1. *cap.* 6. *ſub num.* 20. *& in allegatione* 93.
num. 1. cæteros autem titulares differre, ac renunciantes, docet idem Barboſa *dicta part.* 1. *ſub n.* 18.
ubi eos aſſimilat juxta dictum ſupra de renunciante Epiſcopo, Dignitati, & loco.

Ad primam difficultatis partem jam reſpondeo 9
dicendum iſtos Epiſcopos titulares, non poſſe
alios ſine licentia proprii Epiſcopi ordinare; quia,
etſi ut probat Barboſa *dict. part.* 1. *cap.* 6. *tit.* 1. *ſub
num.* 18. non debeant prædicti Epiſcopi titulares
fraudari, debito Epiſcopali; cum ſit indignum
quod accidens pecuniæ, magis, quàm ſubſtantia
ordinis Epiſcopalis habeatur: argum. *cap. acceſſorium de reg. juris*, ſiquidem, † ut ait D. Hieron. 10
relatus *in cap. legimus in Iſaia*, *verſ. ubicumque*,
ſcribens ad Evagrium Epiſcopum, potentiam divitiarum, aut paupertatis humilitatem, non facere Epiſcopum ſublimiorem, vel inferiorem; &
ita ſentit gloſſa ibi, in verbo *ejuſdem meriti*, tenere, & ſentire viros ſapientes, peritos, ac diſcretos; etſi Idiotæ homines, ac vulgares ſoleant contemnere Epiſcopos abſque magnis reditibus.

Verùm quia iſti propriam ſedem non habeant, 11
non poterunt ordines conferre abſque licentia ſui
proprii Epiſcopi. † Nec in loco nullius Diœce- 12
ſis, ut de Epiſcopis Epiſcopatui renunciantibus,
jam ſupra dictum eſt, & tradit ex Trid. *ſeſſ.* 14. *de
reform.* Barboſa *ibi cap.* 2. idem *dicta part.* 1. *tit.* 1.
cap. 6. *num.* 18. *in fine*, *& alleg.* 6. *part.* 2. vide ſupra
cap. 11. *de temp. ordin. quæſt.* 5. *verſ. ad ſextam.* † 13
Diana *p.* 5. *tract.* 2. *reſ.* 5. ubi *ex dicto cap.* 2. *Trid.*
dicit facultatem conferendi tonſuram, vel alios
ordines datam Epiſcopis, procedere in illis Epiſcopis, qui habent Diœceſim, † non in aliis eam 14
non habentibus; quia iſti ordines miniſtrare nequeunt, nec prætextu familiaritatis, aut continuæ commenſalitatis ſuæ, abſque proprii Epiſcopi licentia expreſſa, aut litteris dimiſſoriis ad aliquos Sacros ordines, aut minores, vel ad primam
Tonſuram: idem probat Trid. *ſeſſ.* 6. *cap.* 5. Gutierrez *can. lib.* 1. *cap.* 26. Flamin. *de reſignat. lib.* 1.
quæſt. 17. *num.* 17. Ugolin. *de poteſt. Epiſcopi cap.* 4.
§. 14. † Tamen ſi ordinent, ordo tenet, cum pen- 15
deat à charactere, quem habet titularis, ſicut alius
quilibet Epiſcopus. † Tamen arbitrio proprii 16
Epiſcopi, ſic ordinatus punitur, & Epiſcopus titularis, qui cum ordinavit ſine commendatitiis
ſui proprii Epiſcopi, ſuſpenditur per annum, ut
docent Azor. *part.* 2. *lib* 3. *cap.* 48. *quæſt* 9. *mor.* Vaſquez *in* 3 *p. tom.* 3. *diſp.* 242. *ex num.* Diana *dicto
reſ.* 5. *in fine*, & omnes per Trid. *dict. cap.* 2. *ſeſſione* 14.

Poſſes nunc dubitare quare titularis Epiſco- 17
pus primam Tonſuram, & minores ordines non
præſtet, quemadmodum videmus poſſe conferre
ex noſtro textu Epiſcopum, qui renunciavit Epiſcopatui, juxta caſus ſuos, & relatos ſupra *in princ.*
cum Barboſa *in dict. p.* 1 *tit.* 1. *cap.* 6. *ſub num.* 18. *in
fine*, eos æquiparet dum dicit titulares, & renunciantes convenire; quia nullus poteſt alienos
ſubditos ſine expreſſa proprii Epiſcopi licentia promovere, etiam ſi in loco nullius Diœceſis locum ſibi eligant, ut obvietur fraudibus,
præcipuè

præcipoè ſi conſideres Abbates, ut intra dico eos
minores ordiues poſſe conſerre. Tamen tu reſol-
ves dando rationem differentiæ propter expreſ-
ſam deciſionem Pontificis in textu noſtro: de ejus
ratione jam *ſub principio* adduxi.
18 Deinde poſſes ſecundò dubitare quare ſic ab-
ſolutè negetur Epiſcopis titularibus ordines con-
ferre; cum id permittatur, ut jam dixi *in verſ. dein-
de adverta*, Epiſcopis ab Infidelibus expulſis circa
ſuos ſubditos in Diœceſi aliena, petita licentia,
etſi non obtenta. Verùm ego idem reſpondeo di-
cendum in titularibus, ſi fortè ad ſe venirent or-
dinandi aliqui ſui ſubditi; quia revera iſti crean-
tur Epiſcopi ſub aliquo titulo Epiſcopatus exi-
19 ſtentis apud Infideles, † quia cum eos creet Pon-
tifex ad finem ſupernaturalem aſſequendum, ad
converſionem ſcilicet hæreticorum, & Infideliom,
& ad fidem Catholicam eis annunciandum, ut rectè
conſiderat Barboſa *dict. p. 1. tit. 3. cap. 2. à num. 47.*
legendus ex loco D. Marci 26. ibi, *Euntes in mun-
dum univerſum prædicate Evangelium omni crea-
turæ; qui crediderit, & baptizatns fuerit ſalvus
erit, qui verò non crediderit condemnabitur.* Et
ex illo Math. ultimo, ibi; *Docete omnes gentes bap-
tizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus
Sancti, docentes eos ſervare omnia. quæcumque man-
davi vobis*, adjiciens illa verba; *Ecce ego vobiſcum
ſum uſque ad conſummationem ſæculi*, & adducit
Barboſa bene loquentem, Gerſon *de poteſtate Præ-
lati, conſid.* 8. in illis verbis: *Status Epiſcopalis;
licèt poſſit in aliquo eſſe ſine plebe, & ſine uſu, vel
exercitio; hoc tamen fieri non convenit; quia ina-
20 ne, & monſtruoſum hoc in Eccleſia videretur.* † Ob
idque ait idem Barboſa non eſſe hos Epiſcopatus
impartiendos omnibos citra delectum; quia etſi
nihil Chriſtiano ſit optabilius, & pulchrius Pa-
ſtori, qoàm pro grege ſibi credito mortem appe-
tere; tamen ſunt multi, qui hoc verbum capere
non poſſunt: & ſic beoe dicit Petrus Greg. *Syn-
tagm. juris lib. 15. cap. 12. de Epiſcopis n. 45.* quod
finis priocipalis, quo hujuſmodi titulares Epiſ-
copatus conferri, & acceptari debent, oportet ut
ſit ille, nempe quod cum proficiſcantur proviſi,
& experiantur ſe ex grege Dominico oves aliquas,
vel unam priſtinæ ſaluti reſtituant exemplo boni
Paſtoris, vel qui ibi ſunt fideles in fide ſollicitè
conſervent, aut nutriaot: ſic Barboſa ubi ſupra
21 *dict. p. 1. tit. 1. c. 6. ſub num.* 16. † ſequitur ergo quod
etſi tales Epiſcopi non vadant ad illas terras Infi-
delium: tamen aliqui eorum ſubditi Chriſtiani ve-
niant, ut poſſint extra Diœceſim illos ordinare, pe-
tita licentia; etſi non obteota, quemadmodum di-
ctum eſt de Epiſcopis expulſis à ſuis Epiſcopati-
bus; qood autem jam eſt dictum de titularibus, &
renunciantibus procedit, quando volunt ſubdi-
tos alienos ordinare.
22 Pius verò V, quem refert Barboſa *dicta p. 2.
alleg. 6. n. 2.* ſancivit decreto ſuo conſiſtoriali hu-
juſmodi Epiſcopos titulares non eſſe creandos, nec
ſuffraganeos dandos, niſi Eccleſiis Cardinalium,
& illis, quæ eos ſolent habere, & cum certo ſtipen-
dio perpetuo, ad minus ducentorum aureorum de
Camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ, qui pro-
23 pria authoritate ab ipſo percipi poſſint: & idem
Barboſa ibi: *à num. 3.* tradit quæ Pontificalia poſ-
ſint illi Epiſcopi exercere, vel non; ubi videbis, &
applicabis quæ dixi ſupra *de authoritate, & uſu
Pallii, & in dicto cap. 11. de temporib. ordin. q.* 10.
verſ. *ad ſecundam*, ubi plura de Pontificalibus, &
ſub q. 11. in verſ. *item ſi Epiſcopus.*

Et ſic notandum eſt, ut quemadmodum Epiſco- 24
pus, qui invitatus accedit pro ordinandis Cleri-
cis ad aliam Diœceſim, debet habere expenſas, ut
docent Archidiaconus *num.* 2. Turrecrem. *num. fin.*
& Bellamera. *in cap. nullus primas 9. q. 2.* Jacobus
de Graff. *in aureis deciſ. p. 2. lib. 1. cap. 10. num. 3.*
Thom. Valaſc. *tom. 1. alleg. 5. n. 55.* ſic etiam Epiſco-
pus titularis miniſtrans ordines in aliena Diœceſi
de conſenſu proprii Epiſcopi, & ejus ſubditis, de-
beat obtinere expenſas, ut eodem Valaſco *n. 56.*
ſequitor Barboſa *dict. alleg. 6. num.* 20.
Ad ſecundam quæſtionis partem videtur du- 25
bium oriri; eo quod Pontifex in prima textus no-
ſtri parte loquens de Epiſcopo, qoi tantum re-
nunciavit loco, ut rogatus ab alio ordinea mino-
res conferat; & nihil in ſecunda parte de tali ro-
gato Epiſcopo addidit: & difficultatem adducens
Suarez *de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. num. 5.* explicat di-
cendo æquè neceſſarium etiam fuiſſe in ſecundo
caſo, ſicut in primo membro, ut talis ordinario
licitè fiat, quandoquidem licentia proprii Epiſco-
pi neceſſaria eſt ad quoslibet ordines minores,
etiam conferendos, vel recipiendos.
Cum conſtet renunciantem Epiſcopatum qoo- 26
ad Dignitatem, à fortiori renunciaſſe quoad lo-
cum; & ſic juriſdictionem non retinere, & ob id
indigere facultate proprii Epiſcopi, ut ordinatio
licitè fiat; ſed ait Suarez Pontificem omiſiſſe il-
lam declarationem, quia ad noſtum titulum non
ſpectabat; quia ſi ex ullo alio capite ordinatio pec-
caminosè fiat, & inde contrahatur aliqua cenſura
illam non provenire ex eo quod ordinans renun-
ciaverat Epiſcopatui, etiam quoad Dignitatem,
de qua re agebatur hic; ſed quia ſine debita ſo-
lemnitate, & juriſdictione actum Pontificalem
exercuit. Ita ille. † Et exiſtimo in hunc ſanè mo- 27
dum expendenda ſupra *in princ.* adducta, quibus
addo quæ tradit Diana *dict. p. 5. tr. 2. reſ. 6. & 7.* ubi
ex noſtro texto cum Butrio, & Abbate, & cum
Magiſtro Candido *tom. 4. diſquiſit. 4. art. 3. dub. 5.*
dicit quod Epiſcopus, qui renunciavit loco roga-
tus ab aliquo Epiſcopo, poſſit omnes ordines con-
ferre, ſicut ante, cum propriè maneat Epiſcopus;
& tu inquam dictum Suarez explanabis in ſecun-
do membro, reſpectu ordinum minorum, juxta
dicta ſupra *in princ.* in verſ. *deducunt.*
Ad tertiam quæſtionis partem præmittes dicen- 28
dum ex textu noſtro renunciantem Epiſcopum
loco, & Dignitati, oon habere executionem ſui
officii, ut dixi *in princ.* & in verſ. *ſanè.* Dubitant
verò Doctores, an illa ſit ſuſpenſio, an verò irre-
gularitas? ſed quia uberius expones ex modo, quo
declaravi has pœnas ſupra *in cap. 11. de temporib.
ordin. quæſt.* 11. ideò breviter reſpondebis textus
noſtri pœnam, potius eſſe ſuſpenſionem, quam
irregularitatem, ut ſuadetur ex verbis textus noſtri
ibi: *executionem officii non habebit*: quæ propriiſ-
ſimè conveniunt ſuſpenſioni. † Cum revera ſuſ- 29
penſus pro eo tempore, quo ſuſpenſus eſt, non
habeat officii executionem, quod nihil alud eſt,
quàm eſſe prohibitum ſe impeditum à tali execu-
tiona: bene, & optimè probat Suarez, videndus
ſupra *de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. num. 7.* applicans
deciſionem textos *in cap. inquiſitionis de accuſa-
tian.*
Et quia ſic ordinatus non manet impeditus ab 30
executione omniom ordinum quos habet, vel ab
illo, vel illis quos à tali Epiſcopo ſuſcepit, deinde
probat, † quia etſi ſub eadem voce includatur ir- 31
regularitas, cùm tamen ſuſpenſio ſit pœna mitior,

tanquam lex pœnalis textus noſter ſit mitiori mo-
do interpretandus; eo quod aliud hic non cogit,
maximè quia irregularitas videtur eſſe pœna im-
proportionata valde propter ſactum, quod non
32 videtur eſſe adeo grave. † Deinde quia verba illa
executionem afficii, omnea intelligunt reſpectivè, ſeu
juxta ſubjectam materiam, ſcilicet ab officio ſuſ-
cepto per ordinationem à tali Epiſcopo; quia in
eo punitur, in quo deliquit, & ſolum cenſetur eam
executionem non habere, quam alius dare non po-
33 tuit, † & irregularitas privet executione omnium
ordinum ſimpliciter.

34 Nec obſtat dicere teasnm uti diſpenſationis
verbo, quæ propriè cadit in irregularitatem; non
ſic in ſuſpenſionem: verùm ipſe Suarea ea Trid.
cap.6.ſeſſ.24.de reform.& cap.2. hoc tit. probat vi-
dendua *num.8. & num.6.* quod licèt cenſura, quæ
eſt ſuſpenſio, quæ eſt pœna, ut in textu noſtro
tollitur per diſpenſationem, & in hoc habere
communionem cum irregularitate: latè & bene
expendit diſtinguendo ipſe Suarez *dicta num.* 8.
in fine.

35 Ad quartam quæſtionis partem, ut reſpondeam,
præmitto quæ adduai etiam *ſub dicta cap.* 11. *de
temporibus. ardin. quæſt.* 11. à verſ. *ſed hæc omnia*,
ubi de eacuſatis à pœna ſuſpenſionis ea bona fide,
aut propter ignorantiam: quare cum textus noſter
hic in finalibus verbis non ſuſpendat ab eaecutio-
ne ſcientem, *niſi quando adſit craſſa, & ſupina
ignorantia*; & licèt quidam diaerint intelligendum
eſſe de ignorantia culpabili, ut docet hic Innocen-
tius, & addit Suarez, *dicta diſp.31.ſect.1.ſub n.*10.
ut poſſet explicari juata ſenſum eorum, qui dicunt
dari ignorantiam culpabilem ſufficientem ad pec-
catum mortale, quæ minor eſt, quàm craſſa, &
de tali ibi eſſe ſermonem, vel de ignorantia ve-
nialiter tantum culpabili, ſecundùm opinionem
Cajetani aſſerentis ad ſuſpenſionem ſufficere pec-
catum veniale.

36 Et quia juxta uſum Pontificii juris conſtat ſub
ignorantia craſſa, & ſupina omnem ignorantiam
ſimpliciter culpabilem comprehendi, & ignoran-
tiam, quæ ab his diſtinguitur eſſe inculpabilem,
juxta teatum *in cap. ut animarum de conſt.lib.6.&
ex cap.penult.de Clerico excommun.* & alus; ideo
communis interpretatio gloſſæ, Abbatis, & alio-
rum, eſt, teatum noſtrum intelligendum eſſe de
37 ignorantia probabili. † Et ſic Suarea *num.*12. ſu-
pra cum eadem gloſſa, ait loqui de ignorantia in-
culpabili, & propria diſpenſatione; quia illa ſuſ-
penſio ſine culpa contrahitur; quia non eſt priva-
tio uſus jam aliquando habiti, ſed impedimentum
38 ne recipiatur, † addens quod priori modo nemo
ſuſpenditur propriè, niſi ob culpam propriam, ſi
ſuſpenſio habet rationem pœnæ, vel ob cauſam
etiam propriam, & in ipſomet inventam, ſi ſuſ-
penſio ſolum ſit per modum cujuſdam inhabili-
39 tatis, ſeu irregularitatis ob aliquem defectum. †
Poſteriori autem modo dici poſſe quem manere
ſuſpenſum, ſolum propter defectum dantis; quia
ſcilicet non habuit poteſtatem dandi talem uſum,
ſeu executionem ordinis: nam tunc illa ſuſpenſio
non eſt pœna, nec privatio ſuperveniens, ſed quaſi
defectus quidam ipſi generationi conjunctus, qui
ſæpè provenit ex ſolo defectu virtutis in cauſa
efficienti.

40 Unde eaiſtimat ita eſſe juſta prædictum poſte-
riorem modum in caſu textua noſtri; quia Epiſ-
copus ſicut indiget charactere, ut characterem
imprimat, ita requirit; quod habeat illum chara-
cterem habilem (ut ſic dicat) ad operandum, ut
conſerat alteri characterem ſimiliter habilem, &
expeditum ad ſuam operationem. † Cum ſicut 41
exiſtimatus Epiſcopus ſi reipſa non haberet cha-
racterem Epiſcopalem, non conſerret ordinato
characterem ea Divina inſtitutione, ut ſupra dixi *de
temporibus ardin.* † ita ea Eccleſiaſtica inſtitutione 42
ſi Epiſcopus habeat characterem abſque habitu,
ſeu habilitate ad ſuum miniſterium conferat qui-
dem characterem; quia Eccleſia hanc impreſſio-
nem impedire nequit, ut jam diai *ſub hoc textu*,
& patet ex adductis *ſub dicto tit. de temporibus ar-
din.* præcipuè *ſub dicto cap.* 11. ſed non conferet
characterem habitualem ad operandum.

Ideoque ait eum, qui illum recipit manere ſuſ- 43
penſum ab eaecutione etiamſi culpa caruerit, ad-
dens hanc ſuſpenſionem eſſe ſimi mam irregu-
laritati; ob id mirum non eſſe, ſi interdum con-
trahatur abſque culpa.

Prædicta interpretatio mihi non parum arridet; 44
etſi aliqui etiam diaerint ex gloſſæ prima reſpon-
ſione, hic eacuſationem ignorantiæ non admitti
ad impediendam ſuſpenſionem; quia ſupponitur
alia culpa recipiendi ordines ab Epiſcopo non ſuo:
nam cum textus noſter indiſtinctè loquatur de eo,
qui bona fide à tali Epiſcopo ordinem ſacrum
ſuſcipit, ſive alias peccet, ſive non, hoc modo, &
alio improbans idem Suarez; ideo præſatam ſuam
ſententiam, tanquam communiorem, ſecurio-
rem, & magis conſentaneam proprietati verbo-
rum hujus teatus amplectitur, cum fatendum ſit ſic
ordinatum non poſſe exercere ordines ſine Epiſco-
pi diſpenſatione qualiſcunque illa ſit, & Epiſco-
pum teneri ad diſpenſandum, ſi ſatis ei de igno-
rantia conſtet, ut probari videtur, *ex verſ. ſanè*,
teatus noſtri uſque ad finem.

Et licèt poſſet dubitari de qua ignorantia, an 45
vincibili, vel invincibili, culpabili, vel inculpabili,
& de invincibili alii ſenſerint, quod ut non im-
probabile bene tradit expendens omnino idem
Suarez *dict. diſp.*31. *ſect.*1. *ſub num.*11. cujus mo-
dus dicendi in ſubſtantia procedit, ſicut ipſe reſol-
vit ſuam ſententiam eaplanando; item ſi de vinci-
bili intelligatur teatus noſter, tunc obſtent verba
hic: *niſi craſſa, & ſupina fuerit ignorantia.* Sin au-
tem de invincibili, & inculpabili, tunc obſtent jura
in *dict.cap.pen. cler.excomm.miniſt.* à paritate ra-
tionis, & teatus *in dict. cap. ut animarum*, ubi di-
citur ignorantes non ligari, niſi eorum ignorantia
craſſa fuerit, vel ſupina. Tamen tu eapendes mo-
do jam dicto, cum verba textus noſtri ſint plenè
intellecta, † & textus *in dict. cap.penult.* loquatur 46
de irregularitate ſolum ob culpam impoſita &
teatum *in d. cap. ut animarum*, de vinculo, quoad
pœnam præter quam quod ibi, non de Pontificiis
legibus, ſed de ſtatutis ordinariorum ſermo ſit. † 47
Nec obſtabis dicendo ſuſpenſionem non incurri,
niſi propter culpam, ſed ignorantia invincibilis
eacuſat à culpa; ergo. Quia reſpondetur ex ſun-
damento relatæ ſententiæ, cum jam ibi dixerimus
ſine culpa impediri eaercitium officii: & ſupra *à
num.* 36.

Ad quintam quæſtionis partem, an cum renun- 48
ciavit Epiſcopus, intelligatur in dubio renunciaſſe
loco tantum, vel loco, & Dignitati ſimul? Et in
hoc dubio breviter dico tenendum eſſe, ut renun-
ciaverit loco tantùm, non Dignitati; quia qui re-
nunciavit, loco, & dignitati ideò renunciat, † 49
quia aut criminoſus, aut inſufficiens totaliter eſt,
ſed inſufficiens, & criminoſus nemo præſumitur,
niſi

niſi probetur *ex cap.cum in juventute, cap.duæum fin.*ubi latè dixi *de præſumpt.* & ex adductis *ſupr. in cap.unico de ſerut.in ordine faciendo.* Ergo non eſt dicendum, ut qui renunciant, Epiſcopus intelligatur renunciaſſe etiam Dignitati, ſed tantùm loco: ſic tenent Gratian. *diſcept. forenſ. cap.*291. *num.*51. Barboſa *in paſtorali allegat.*93. *num.*1. verſ. *& quando,* Alzedus *de præcellent. Epiſ-*
10 *copal.Dignit.p.*2.*cap.*5.*numero* 14. ubi etiam cum Vincent. de Anna *conſ.ſeu alleg.* 133. *num.*1. tenet Epiſcopum, qui ob ignorantiam renunciavit loco, & Dignitati, & poſtea operam litteris dedit, poſſe iterum eligi, & poſtulari, nec ideo repelli; quia fuit inſufficiens, cum ſtudio, & diligentia, illud amovit impedimentum.

Ad Textum in Cap. II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum ſuis clericis, qui ignoranter ordines receperunt ab Epiſcopo excommunicato.*

2 *Ordines recipiens ignorans probabiliter Epiſcopum eſſe excommunicatum, aut ſuſpenſum, non eſt reus culpæ, nec incurrit irregularitatem; debet tamen poſt notitiam abſtinere ab uſu ordinum, uſque diſpenſationem obtineat*, n. 3.

4 *Ordinatus cum ignorantia craſſa ab Epiſcopo excommunicato, non miniſtrabit ſine Papæ diſpenſatione, & punitur ut ipſe ordinans*, num. 6.

5 *Sciens, & ſcire debens æquiparantur.*

7 *Ordinatus ſcienter, aut ignorantia probali ab Epiſcopo excommunicato ſuſpenſo, vel interdicto, aut alia cenſura innodato, non recipit ordinis executionem, & eget diſpenſatione.*

8 *Suſpenſus, vel excommunicatus, non habet ordinum uſum; & ſic nequit alteri eos conferre.*

9 *Excommunicatus nequit alios excommunicare; ſed ſi ſit minori excommunicatione, poterit alios abſolvere*, n.10.

1 TExtus iſte quoad diſpenſationem Epiſcopi propter ignorantiam terminatur ex dictis ſupra *cap.*1. verſ. *ad quartam quæſt.* 1. Eſt enim ejus deciſio, ut Epiſcopus poſſit diſpenſare cum ſuis clericis, qui ignoranter ordines receperunt
2 ab Epiſcopo excommunicato, † quia ut probat abundè Barboſa hic *num.*1. *&* 2. cum multis ab eo relatis qui ſic recipiens probabiliter ignoravit Epiſcopum eſſe excommunicatum, aut ſuſpenſum, & ordines recipiat, illos exequendo, non ſit reus alicujus culpæ, ſuppoſita hac probabili ignorantia, nec incurrere ait adminiſtrando, irregularitatem.

3 Sed poſtquam ſufficientem habuerit notitiam, quod Epiſcopus, à quo fuit ordinatus, erat excommunicatus, aut ſuſpenſus, abſtinere debeat ab uſu ordinum, quouſque diſpenſationem obtineat, quam poſt dignam pœnitentiam ab Epiſcopo prævia cauſæ cognitione impetrare poterit: & probat idem Barboſa *de officio Epiſcopi p.*2. *allegat.* 48. *n.* 10. *prope finem.*

Verum ſi ordinetur ſcienter, ſive ex ignoran- 4
tia craſſa, vel probabili ab Epiſcopo excommunicato, ſolus Pontifex diſpenſabit, ut in ſimili patet ex textu, *in dicto cap.* 1. *hoc tit.* ſicut & ipſe excommunicatus miniſtrans, eſt à ſolo Papa diſpenſandus ex gloſſa, *verb. Penès ipſos in cap.*
Præsbiteros 50. *diſtinctione*, † ita qui ſciens, vel 5
ſcire debens (quod par eſt *l. quod te in fine*, ibi gloſſa *ff. ſi certum petatur*, *l.qui fundum §.ſervus ff. pro emptore*, cum citatis à Stephano Gratiano *diſcept. forenſ. cap.* 194. *numero* 1. & *in libello de*
principius utriuſque juris littera 5. *numer*.... † ab 6
eo ordinatur, fit particeps ejuſdem delicti, & conſequenter ejuſdem ſuſpenſionis, vel irregularitatis, prout notatur, *in cap. ultim. de apoſt.* docent Covarruu. *in cap. Alma mater, part.*1.§.6. *numero* 6. Suarez *de cenſ. diſputatione* 31. *ſectio* 1. *numero* 61. Bernard. Diaz *in praxi cap.* 28. *numero* 3. Sylveſter *verbo irregularitas* §.9. verſ. *ſeptimo quæritur* Majöl *de irregul. c.* 25. *n.* 1.

Ex his fit juxta textum noſtrum, quod ordi- 7
natus, ſive ſcienter, ſive ignorantia probabili ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, interdicto, aut quavis alia cenſura innodato, non recipiat ordinis executionem, ſed indigeat diſpen-
ſatione, † ea ratione, quia cum ſuſpenſus, vel 8
excommunicatus non habeat uſum ordinum; ideo illum alteri conferre non poſſit: argum. textus, *in cap. Daibertus* 1. *quæſtione* 7. & *in cap. qui perfectionem* 1. *quæſtione* 1. & argum. eorum, quæ dixi ſupra *cap.* 1. *quæſtione* 1. ſub verſ. *ad quartam.* Secundo quia cum hæc ſuſpenſio, non ſit pœna, ut ibi dixi, ad eam incurrendam, non requiritur culpa: & ita hanc ſententiam contra Turrianum, *de cenſuris lib.* 5. *diſp.*46. *dubio* 2. & Dianam, *part.*5. *tract.*10. *reſolut.* 39. tenent Suarez, *de cenſ. dicta diſp.*31. *ſect.*2. *num.*62. & ibi: *num.*61. *ſect.*1. Fillucius *tract.*27. *num.*80. *& tract.*20. *cap.*7. *quæſt.*6. *num.*199. Bonacina *de cenſ. extra Bullam diſp.* 3. *quæſt. puncto* 10. *num.*1. Covarruu. *in dicto cap. Alma dict.* §.6. *num.*6. verſ. *nihilominus*, cum aliis multis Barboſa *dict. allegat.*48. *num.*9. & probant gloſſæ *in cap. ab excommunicato* 9. *quæſt.* 1. verbo *quondam*, & *in cap. ſi qui à ſimoniacis* 1. *q.* 1. gloſſa *verbo ignorantia*, *in dict. cap.*1. *hoc tit.* & *in cap. cum illarum*, verbo *diſpenſare de ſent.*
excomm. Barboſa hic *num.* 2. ex gloſſa verſ. *ex-* 9
communicato, ibi: *ſed nunquid poſſit alios excommunicare*, docet quod excommunicatus non poteſt excommunicare; quia ſententia excommunicationis ſi feratur à judice excommunicato, nul-
lius eſt momenti, ex *c. audivimus* 24. *q.*1. † Sed 10
obſtrictum minori excommunicatione; poſſit alios abſolvere à cenſuris, & à peccatis, & actus juriſdictionis exercere. Et ad plenam tractationem adjunges quæ latè dixi *in c. ad probandum de ſent. excomm.* & applicabis notata dicta *in cap. ab excommunicato de reſcriptis*, & *in c. paſtoralis* §. *verum de apell.*

Quæstio

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus excommunicatus degradatus, validè conferat ordines? Et an Epiſcopus ſuſpenſus à collatione ordinum minorum, poſſit conferre ordines majores? Et an ordinatus incurrat ſuſpenſionem, qui recipit ordines ab Epiſcopo excommunicato vitando. Et quid ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo per vim, aut metum cadentem in virum conſtantem? Et an Epiſcopus conſecrationem recipiens ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo, afficiatur cenſura aliqua.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus excommnnicatus, degradatns, ſnſpenſus, interdictus, hæreticns, præciſus, ant privatus Epiſcopatn validè ordinat. Et de ratione reſpectn hæretici*, numero 9. & ante.

2 *Eccleſia non curat iterato ordinare ordinatos ab hæreticis contra Cypriannm, & Epiſcopos Africæ, credentes baptizatos ab hæreticis, iterum baptizandos.*

3 Cap. in Eccleſia 1. q. 1.

4 Cap. nos conſecrationem 9. q. 1.

5 *Concilii Nicen.* can. 17. & 19.

6 *Gloſſa* in cap. nos conſecrationem §. ſed excommunicati 9. q. 1.

7 Cap. ordinationes 9. q. 1.

8 Cap. Daibertum 1. q. 7. Cap. accidens diſt. 50. Cap. degradatio de pœnit. diſt. 6.

10 *Degradatus validè ordinat.*

11 *Excommnnicatus, qni dnrante excommunicatione ordinat, nùm irregularis fiat?*

12 *Epiſcopns à collatione ordinnm minorum, quando poſſit ordines majores conferre?* numero 11.

14 *Suſpenſus ab audiendis confeſſionibus, poteſt celebrare.*

15 *Epiſcopus ſuſpenſus ab officio conferendi; non ideo ſuſpenſus cenſetur ab officio conſecrandi & ordinandi.*

16 *Suſpenſus ab adminiſtratione Sacramentorum, non ob id dicitnr ſnſpenſus à celebratione Miſſa.*

17 *Ordines recipiens ab Epiſcopo excommunicato vitando, remiſſivè.*

18 *Ordinatus ab Epiſcopo excommunicato hæretico, vel ſuſpenſo, incurrit ſnſpenſionem, etiam ſi metu ordinetnr.*

19 *Lex ob nnllum metum, eſt violanda.*

20 *Religioſus ordinatns ab Epiſcopo excommunicato, vel hæretico, à qno diſpenſetur.*

21 *Epiſcopus conſecrationem recipiens ab Epiſcopo excommnnicato, vel hæretico, ſuſpenſo, aut degradato, à quo diſpenſetur* numero 22. & 23.

22 *Epiſcopus qneit abſolvere ab excommunicatione jnris, non reſervata.*

23 *Sacerdos abſolvit ab homicidio, ſed in irregularitate contracta, ſolus Papa diſpenſat. Non enim valet argumentum ab abſolutione ad diſpenſationem.*

AD primam quæſtionis partem, reſpondeo quod Epiſcopus eacommunicatus, degradatus; imò ſuſpenſus, interdictus, hæreticus, ſimoniaeus, præciſus, aut privatus Epiſcopatu, validè ordinat; quia hæc non tollunt eharacterem Epiſcopalem, ratione cujus poteſt validè ordines conferre: ſic docent Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt.* 1. Henriquez *lib. 20. c. 21.* Filliuc. *tom. 1. tract. 9. c. 5. num. 92.* cum aliis Bonacina *tom. 1. diſp. 8. puncto* 4. *num.* 2. & eommuniter cum Villalobos, & Doctoribus ſequitur Ægidius Trullench, *de Sacram. lib. 4. cap. nnico, dub. 6. num.* 1. modo tamen ſint verè Epiſcopi ritè electi, ac conſecrati, habeantque veram materiam, & formam, cæteraque adſint, & tenent ex ea ratione, quia eharacter Sacerdotalis Epiſcopi extenditur ad hanc poteſtatem; at character eſt indelebilis, & conſequenter remanet in prædictis. Ergo validè poterit ordines conferre: dicunt tamen peccare Epiſcopum; & tunc etiam ordinatur, qui præter peccatum incurrit ſuſpenſionem. 1

Et de hæretico, de quo majus dubium eſſe poſſet, patet ea praxi Eccleſiæ, quæ non curat iterato ordinare ordinatos ab hæreticis, contra id, quod ſensêre olim Cyprianus, & Epiſcopi Africæ cum eſſent in ea opinione, ut crederent baptizatos ab hæreticis, iterum baptizandos eſſe, judicandumque, ita ſimiliter de ordinatis ab hæreticis eos ſimiliter ordinandos eſſe. † Et ſic Diana *p. 8. tract. 2. reſ. 2. in fine*, ait, ut quod Gratianus diait 1. *quæſt.* 1. *cap. in Eccleſia*, aſſerendo ordinatos ab Epiſcopo hæretieo, verè ordinatos non eſſe, habere ſenſum illum, nempe quod ordinatio non ſit rata, ſed quod ordinis recepti executio ſit ſuſpenſa, nec redigenda ad actum. 2 3

Unde infertur quod ſic ordinati, ſint ſuſpenſi ab executione ſuorum ordinum per dicta *in c. 1. hoc tit.* quo in ſenſu venit intelligendus Gregorius Magn. *lib. 3. epiſtola* 1. relatus *in cap. nos conſecrationem 9. quæſt.* 1. quatenus dicit ordinationem celebratam ab excommunicato, nullam eſſe, debeat recipi declaratione ſequenti, ſcilicet nempe, ut quod ad actum eaercitum reduci non poteſt, idem ſit quoad rem, ac ſi non eſſet; & ſic ait Diana meritò dici non conſecratos, qui per hæreticos ſunt initiati, cum nullum ſuorum ordinum uſum habeant, ſaltem licitum, ſed negari non poſſe, quin ordinati ab hæreticis characterem, & ſacramentum recipiant. 4

Nec obſtat Concil. Nicen. *can.* 17. & 19. ubi habetur talem ordinationem eſſe irritam; quia ut reſpondet ſupra Trullench. *dict. num. 1. in fine*, dicitur irrita, non quoad ſubſtantiam, ſed quoad uſum, & eaercitium, hoc eſt, ut non poſſit licitè exerceri, & uti, vel dici poſſit per exaggerationem ad terrorem; vel tertio quia illi Epiſcopi non erant verè Epiſcopi; ſic cum Villalobos, & Bart. Ledeſma. 5

Quo pacto lucem accipiunt gloſſa *in cap. nos conſecrationem* §. *ſed excommnnicati* 9. *q.* 2. quatenus refert Ruffinum, & Faventinum tenentes negativam ſententiam eo fundamento; quia ſic negaſſe videntur Innocent. I. *epiſt.* 18. *Leo I. epiſt.* 48. ut refertur *in c. in Eccleſia* 1. *quæſt.* 1. Gregor. *ſupra & lib. 8. epiſt.* 65. ut refertur *in c. nos in hominem* 9. *quæſt.* 1. & Damaſus Papa *epiſt. 4. ſeu* 5. ut refertur *in c. per illicitam ibidem*, expreſsè dicens 6

talem

talem ordinationem debere reitcrari, ut etiam di-
7 citur *in præcedenti cap. excommunicari*, † Et ſimi-
liter Urban. II. *in Synodo Placentina*, ut refertur
in cap. ordinationes dict. cauſa 9. quæſt. 1. itaque
Bauoius *in Theolog. mor. tract. 6. quæſt. 9. aſſert.*2.
Hurtad. *de Sacram. ordinis difficult.* 17. judicant
reſpondendo ad prædictas authoritates, ordina-
tiooes factas à prædictis Epiſcopis, eſſe irritas
quoad ordinum exercitium, non quoad validita-
8 tem. Et bene occaſione alterius quæſtionis ex
peodit textum *in dict. cap. Daibertum* 1. *quæſt.* 7.
& alia jura, ſcilicet *cap. accedens diſt.* 50. cum
gloſſa *ibi*, *& in cap. degradatio de pœnis lib.* 6.
Diana *p.8. tract. 2. reſ. 48. in princ.*
9 Unde dicit Præpoſitus *in 3. p. quæſt. unica de
Sacram. Ordin. dub.* 12. *num.* 117. quod ſi io ſacris
Canonibus ex Sanctis Patribus ordinationes factæ
ab hæreticis interdum decernantur irritæ, non eo
ſenſu dici irritas quod ſint invalidæ, ſed quod
per eas non accipiatur ordinis executio: ſequitur
Diana *dict. reſ.* 2. verſ. *ad authoritates*, addens ut
quia hæretici ſunt excummunicati, & oon poſſunt
exercere functiones ordinis; idcirco ordioatos
ab illis, non recipere executionem ordinis ex dic-
tis, ſed recipere ordines, cum talis poteſtas con-
ſiſtat charactere modo jam dicto, juxta diſpenſa-
tionem textus *in cap. cum quidam diſt.* 21. *cap. ſi-
cut ſemel diſt.* 63.
10 Idem inquam judicium eſt dicendum de degra-
dato, in quo character Epiſcopalis ramanet, ut
dicit idem Diana *ſub verſ. bis in fine dict. reſ. 2. p.
8. tract.* 2. & latè poteſt comprobari ex adductis
per me longè infra *ſub cap. cum non ab homine de
judiciis*, ubi de degradatis, & traditis brachio
ſæculari: & ſic eſt tenendum etiam, ſi aliqui, ut
refert Ricard. *diſt. 25. art. 1. quæſt.* 3. exiſtimarint
Epiſcopum degradatum non poſſe ordines vali-
11 dè conferre. † Sed an Epiſcopus excommunica-
tus durante excommunicatione, ſacros ordines
conferens irregularis fiat? Decidit Rota apud
Farin. *p. 1. in recent. deciſ.* 602.
12 Ad ſecundam partem quæſtionis, an Epiſco-
pus ſuſpenſus à collatione ordinum minorum,
poſſit majores conferre? Et negativam ſenten-
tiam ſequuntur Henriquez *lib. 13. cap. 32. num.* 5.
Sayrus *lib. 4. cap. 4. n.* 19. Hugolinus *tabul. 4. c. 6.
§. 6. num.* 3. Avila *p. 3. diſp. 2. dub. 2. concluſ.* 11. To-
letus *lib. 1. cap. 34. num.* 5. quia qui non poteſt mi-
nores conferre, nec majores ex regula juris: ta-
men alii ſic diſtingunt, ſi Epiſcopus ſuſpenſus ſit
à collatione ordinum, nequit etiam minores con-
ferre; etſi poſſit Tonſuram conferre; quia non
eſt ordo; quod verum erit, ſi in hoc ſequaris Theo-
logorum ſententiam, de qua dixi *ſub Rub. de tem-
13 poribus ordin.* † Verùm ſi Epiſcopus ſuſpenda-
tur à collatione certi ordinis, poſſit alios ordines
cooferre; quamvis digniores; quia collatio ordi-
num eſt functio ejuſdem poteſtatis; non verò
uſus poteſtatis ſublimioris, & proinde confe-
rendo majorem ordinem, à quo non eſt ſuſpenſus,
non cenſeatur uti ordine ſublimiori, ſed ſolum
exercere functionem ſui ordinis, quæ illi noo eſt
interdicta: ſic probant in terminis Coonch. *de
14 Sacrament. diſp. 15. dub. 2. num.* 10. † adducens ſi-
militudinem de eo, qui ſuſpenſus ab audiendis
confeſſionibus, qui communi judicio poteſt ce-
lebrare; cum tamen adſit majus munus: hanc par-
tem ſequuntur Suarez *diſp. 26. de cenſ. ſect. 4. n.* 11.
& 14. Joannes Præpoſitus *in 3. p. quæſt. 3. de ſuſ-
penſ. dub. 2. num.* 12.

Et confirmatur ex eo quia Epiſcopus ſuſpenſus 15
ab officio confirmandi, noo ideo ſuſpenſus cen-
ſetur ab officio conſecrandi, & ordinandi; quamvis
hæc majora ſint, ſed non connexa: ita docet Lay-
man. *in ſumm. lib. 1. tract. 5. cap. 1. p. 3. num.* 6. ſequi-
tur Diana *p. 5. tract. 10. reſ.* 6. † Ubi etiam *in fi- 16
ne*, notat cum Præpoſito, quod quando qui ſuſ-
penditur ab adminiſtratione Sacramentorum, non
ſuſpenditur à celebratione Miſſæ; quia celebra-
tio Miſſæ non ſolet comprehendi ſub adminiſtra-
tione Sacramentorum.
Ad tertiam quæſtioois partem reſpondebis ex 17
adductis ſupr. *in princ. hujus textus verſ. ex his fit*,
ut probatur *ex cap. ſi quis 1. quæſt. 1. & cap. ab ex-
communicatis 9. quæſt.* 1. qui etiam videntur loqui
in caſu ignorantiæ; quod verum eſt, ut ibi dixi
contra Dianam, & Turrianum; & iterum affirmo
contra Hurtadum *de cenſuris diffic.* 13.
Ad quartam quæſtionis partem, an idem pro- 18
cedat in ordinato ab Epiſcopo per vim, & me-
tum? Et in hoc puncto exiſtimant Diana *p. 5. tra-
ctatu 10. reſ. 39. in fine*, Turrian. *de cenſuris lib. 5.
diſp.* 46. ut ordinatus ab Epiſcopo per metum ca-
dentem in conſtantem virum, non maneat ſuſpen-
ſus; quod idem tenent Sylveſter *in ſumma* verb.
irregularitas §. 9. *verſ.* 2. Navarr. *in manuali cap. 27.
num. 244. verſ.* 4. Alter. & Avila. Tamen tu verius
dices ſic ordinatos ab Epiſcopo excommunicato
hæretico, vel ſuſpenſo, incurrere ſuſpenſionem,
etiamſi per talem metum, ut docent Majol. *de ir-
regularit. lib. 4. cap. 25. num.* 2. Suarez *de cenſ. diſp.
31. ſect. 1. num.* 62. Bonacina *diſp. 3. quæſt. 1. punct. 1.
n.* 5. Barboſa *alleg. 48. num.* 11. per textum *in cap.
conſtat multos 1. quæſt.* 1. ubi agitur de ordinatis
ab hæreticis per vim, qui in ordinantium odium
ſuſpenduntur. † Lex enim ob nullum metum 19
eſt violanda, *cap. ſacris de his, quæ vi*, & de-
bet taliter ordinatus omnia adverſa potius ferre,
quam Epiſcopo excommunicato communicare in
ordinibus ſuſcipiendis per textum *in cap. inquiſi-
tionis de ſent. excommunic.*
Notabis verò quod Religioſus, qui ante, vel 20
poſt religionis ingreſſum ordines ab hujuſmodi
Epiſcopum ſuſcepit, poſſit à proprio Prælato diſ-
penſari, ut tenent Bernard. *in pract. cap. 8. lit. C, in
fine*, Marius Alter. *de cenſ. tom. 2. diſp. 9. cap. 2. ad
finem*, Barboſa *dicta alleg. 48. num.* 14. ſed Bona-
cina *dict. p.* 10. exiſtimat hunc deberi diſpeoſari à
Papa, quod fortè erit accipiendum, juxta nota-
ta ſupra *ſub cap. 1. quæſt.* 1. quando ſcienter ab ex-
communicato ordines recepit, ut ibi dixit, & hic
tradit Barboſa *ſub num. 2. in fine.*
Ad quintam quæſtionis partem, an Epiſcopus 21
conſecratiooem recipieos ab excommuoicato, hæ-
retico, ſuſpenſo, aut degradato, afficiatur cenſu-
ra? Et affirmativam ſenteotiam docet Bonacina
dict. punct. 10. *n.* 6. etiam ſi neſciverit conſecra-
tum excommunicatum eſſe; qui ait poſt Marium
Alterium *n.* 8. Epiſcopum, qui cooſecrationem
ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo obti-
nuit, diſpenſandum eſſe à Summo Pontifice; eo
quod Epiſcopus ſemper indiget Papæ diſpenſa-
tione; quia immediatè ſubiicitur Papæ, non Pa-
triarchæ, aut Archiepiſcopo ſequitur Barboſa
dict. alleg. 48. n. fin. cum Merolo, Suarez, & Alte-
rio *ſupra*. † Et addit non referre quod poſſit Epiſ- 22
copus abſolvere ab excommunicatione juris non
reſervata; quia reſpondetur cum Covaruu. *in c.
Alma Mater p. 1. §. 6. num.* 6. verſ. *nec quidquam
in contrarium*, † non valere argumentum ab abſo-
lutione

lutione ad diſpenſationem; etenim Sacerdos obſolvit ab homicidio, *cap. Deus qui de pœnit.* ſed irregularitatem ex homicidio contractam ſolus Papa tollit, juxta textum *in cap.* 1. *de ſent. excommunic. lib.* 6.

QUÆSTIO II.

An ordinatus ab Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico, incurrat ſuſpenſionem, de qua hic, etiam ſi fiat per metum. Ubi de aliis remiſſivè. Et an Pontifex poſſit habere invalidas ordinationes minorum factas ab Epiſcopis excommunicatis, vel ſuſpenſis?

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico, verum ſuſcipit Sacramentum, ſi fiat ordinatio in forma Eccleſiæ, non recipit uſum ordinis, niſi diſpenſet Epiſcopus, ut* n. 3. *&* 6.

2 Cap. 1. de ſchiſmaticis.

4 *Ignorantiam allegans debet eam probare, quod fieri poteſt per juramentum ſignis, & conjecturis.*

5 *Ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico ſcienter non miniſtrabit, niſi diſpenſatione Papæ.*

6 *Ordinatus ab Epiſcopo hæretico ignoranter, debet cum primum ſciverit ſe ab uſu ordinum abſtinere.*

7 *Ordinatus ab hæretico ſcienter, nec beneficium abtinere poteſt.*

8 *Ordinatus ab Epiſcopo publicè habito pro excommunicato, incurrit ſuſpenſionem, etiam ſi dicat ſe ignoraſſe.*

9 *Ordinatus ab hæretico, aut ſchiſmatico, non ſervata forma Eccleſiæ, non recipit characterem.*

10 *Ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico per metum juſtum, nùm incurrat ſuſpenſionem,* n. 11.

12 *Ordinatus ab Epiſcopo hæretico, ut incurrat ſuſpenſionem, vel irregularitatem procedet ſi talis Epiſcopus ſit denunciatus per ſententiam,* n. 13.

13 *Fideles non tenentur vitare hæreticos, & ſchiſmaticos notorios.*

14 *Judex excommunicatus toleratus poteſt exercere juriſdictionis actus; donec ſit denunciatus, aut publicus Clerici percuſſor.*

15 *Ordo collatus ab occulto excommunicato valet & ipſi ordinato confertur ordinis executio.*

16 *Pontifex nùm poſſit habere invalidas ordinationes factas minorum ordinum ab Epiſcopis ſuſpenſis, excommunicatis, hæreticis, & Schiſmaticis ſub diſtinctione, reſpondetur,* num. ſequentibus.

17 *Ordines minores ſecundum aliquos non ſunt Sacramenta, ſecundùm alias ſunt Sacramenta,* n. 21.

18 *Acolitatus ordinis non fit mentio in primitiva Eccleſia, ſed* 250. *annis poſtea.*

19 *Exorciſtatus ordo antiquitùs non fiebat ordinatione, & ab Epiſcopo.*

20 *Ordinationes, quæ non ſunt Sacramenta à Deo inſtituta, ſed ab Eccleſia, queunt ab ea irritari.*

22 *Ordo Subdiaconatus in primitiva Eccleſia non fuit reputatus ſacer.*

23 *Miniſter hæreticus, ſchiſmaticus, vel excommunicatus, aut alias in peccato conficit Sacramenta,* n. 44. & 25.

24 *Sacramentum polluitur per Miniſtri probitatem, hæreſim, excommunicationem, vel degradationem.*

25 *Epiſcopus qualitercunque excommunicatus occultus validè confert ordines, & dat eorum executionem, & largitur gratiam Sacramenti,* n. 26.

27 *Ordinatus ignoranter ab Epiſcopo hæretico indiget diſpenſatione in injuriam ordinantis, non ſui.*

28 *Pontifex nùm queat declarare non ordinatum prima Tonſura ab Epiſcopo hæretico, ſeu excommunicato ſub diſtinctione, ut ſupra à* n. 16.

AD primam quæſtionis partem ſatis reſpon- 1
detur ſupra *quæſt.* 1. ſub verſ. *ad primam*, ubi
etiam dixi de ordinato ab Epiſcopo hæretico: et-
enim ut ibi dixi promotus ad ordines ab Epiſcopo
hæretico, vel ſchiſmatico, verum ſuſcipit Sacra-
mentum; dum tamen hujuſmodi Epiſcopus ge-
rat in forma Eccleſiæ quod agit, ſed non recipit
uſum, & executionem ordinis, ut dixit textus *in*
cap. ordinationes 9. *quæſt.* 1. † & expreſsè textus *in* 2
cap. 1. *de Schiſmat.* ibi, *Ordinationes ab Octaviano,*
& Guidone hæreſiarchis factas, & ordinatis ab eis
irritas cenſemus, id eſt quantum ad uſum, & exe-
cutionem ordinis, ex textu *in cap. fraternitati eo-*
dem. ex cap. Daibertum, & in cap. convenientibus
in fine, verſ. *Conſtantinus Epiſcopus* 1. *quæſt.* 7. *& ex*
dictis dict. quæſt. 1.
Sed dubium eſt quis poſſit diſpenſare cum il- 3
lo? & hoc dubium reſolves ex adductis ſupra *in*
cap. 1. *hoc tit. ſub quæſt.* 1. & in terminis noſtri dubii
dicendum eſt, ut ibi, quod cum ſic ordinatis po-
teſt diſpenſare quoad executionem ordinum, cum
non indigeat alia ordinatione Epiſcopus, ſi ex
ignorantia probabili ordinati receperunt ordines
ab eo; quæ quidem obtinebitur poſt dignam pœ-
nitentiam, ſed debebit probare ignorantiam ille
qui eam opponit *ex dicto cap. ordinationes* ibi:
Niſi probare voluerint ſe cum ordinarentur eos neſ-
ciſſe damnatos, ſcilicet Epiſcopos, † ubi gloſſa 4
verbo *niſi probare*, notat inde ſumi argumentum
pertinere ad eum, qui allegat ignorantiam illam
probare. Menochius *de præſumpt. lib.* 23. *quæſt.* 3. *n.*
10. Farinac. *in praxi crim. p.* 3. *quæſt.* 90. *num.* 105.
ubi à *num.* 106. reſolvit probari per juramentum,
& ſignis ac conjecturis. † Quod ſi ſcienter ordi- 5
nati, ordines a tali Epiſcopo receperunt: tunc à
ſolo Pontifice talis diſpenſatio impetrabitur, ut
docet Barboſa *in paſt. p.* 2. *alleg.* 48. *num.* 5. 6. *&* 7.
& tradunt relati ſupra *in dicto cap.* 1. *ſub dicta q.*
1. juxta deciſionem illius textus.
Notandum verò eſt quod ordinatus ab Epiſ- 6
copo hæretico ignoranter, debet cum primum
ſciverit ſe ab uſu ordinum abſtinere ſed poteſt
per Epiſcopum à tali ſuſpenſione ſolvi, ut docent
Henriquez *in ſum. lib.* 14. *cap.* 6. §. 6. Valerius Re-
ginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *num.* 190. verſ.
quarta. Maſcardus *de probat. concl.* 684. *num.* 46.
Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 28. *quæſt.* 10. Paul.
Comitol. *reſponſ. moral. lib.* 6. *quæſt.* 58. *num.* 11. † 7
Secus

Digitized by Google

Secus autem ſi hoc ſciebat ordinatus; quia tunc nec beneficium obtinere poterit, ut docent Majol. *de irregularit. lib.* 4. *c.* 22. Flamin. *de reſignat. lib...* *quæſt.* 2. *num.* 96, Carol. de Graff. *de effect. Cleric. effectu* 15. *num.* 29. ubi *num.* 30. Idem reſolvit de Clerico ordinato ab Epiſcopo ſchiſmatico. †
8 Et addit Barboſa *in paſtor. p.* 2. *alleg.* 3. *num.* 19. quod licèt Epiſcopus ignoretur ab ordinato excommunicatus, ſi publicè pro tali habeatur, non liberet ſuſcipientem à ſuſpenſione ordinis ſuſcepti: ſic multis comprobans ex gloſſa *hic* verbo *ignoranter*, gloſſa, *in cap. ſi quis ſimoniacis* 1. *q.* 1. *& in cap. ab excommunicato* 9. *quæſtione* 1. Covarruv. *in cap. Alma mater* 1, *part.* §. 6. *num.* 6. Suarez *de cenſur. diſp.* 31. *ſub numero* 61. contra Panormit. Felinum, & Innocent. quos etiam refert Barboſa.

9 Notandum eſt etiam ſecundo, quod ſi ordinatio fieret ab hæretico, vel ſchiſmatico, non ſervata forma Eccleſiæ tunc ordinatus, nedum executionem ordinis minimè recipist, verùm nec ipſum characterem, ut colliges ex adductis *ſub dict. quæſt.* 1. *à num.* 1. tenent Bernard. Diaz *in praxi cap.* 29. *in fine, in novis edition.* Sotus *in* 4. *diſtinctione* 25. *quæſt.* 1. *art.* 1. Majol. *de irregularit. libro* 4. *cap.* 22. Bonacina *de cenſ. extra Bullam diſputat.* 3. *quæſt.* 1. *puncto* 10. *num.* 7. Barboſa *dict. alleg.* 48. *ſub num.* 7. & probant Doctores per textum *ibi in cap. qui perfectionem*, juncta gloſſa *ibi* verb. *plenitudinem* 1. *q.* 1.

10 Quod ſi dubites an ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico per metum cadentem in conſtantem virum excuſetur à prædicta ſuſpenſione; ita ut diſpenſatione non egeat. Et licet Navarr. *in man. cap.* 27. *num.* 242. verſ. *quarto*, videatur tenere, ut talem ſuſpenſionem non incurrat. Verùm ipſe legendus *num.* 35. verſ. *nota* 3. *& conſ.* 10. *num.* 2. *de*
11 *hæret.* diſtinguit. † Et ſic Barboſa illum expendendo, tenet contrariam ſententiam, *dict. alleg.* 48. *num.* 8. ex ea ratione, quia ſuſpenſionis pœna non eſt impoſita in odium ordinati, ſed ordinantis, cum etiam ordinatus illam incurrat ignorans, & abſque culpa; vide dicta ſupra *q.* 1. *num.* 18.

12 Iterum dubitabis, an quæ dicimus procedant in ordinato à quolibet Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico, vel neceſſum ſit, ut ſit denunciatus Juxta Extravag. Martini V. *ad evitanda*, de qua plene dixi, *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſent. & re jud.* & idem Navarr. *dict. cap.* 27. verſ. *quarto. num.* 241. quem ſequitur Barboſa *ſub dicto num.* 8. tenet hujuſmodi ſuſpenſionem incurri ordinatum ab Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico denunciato, quia ſuſpenſio hæc, & irregularitas non incurritur, ſi ordo recipiatur ab hæretico, ſeu ſchiſmatico, etiam notoriè, & manifeſtè, niſi per ſententiam, nominatim ſit denunciatus, ut probatur, *in dict. cap. ordinationes*, ibi: *Ordinationes, quæ ab hæreſiarchis nominatim excommunicatis, facta*
13 *ſunt*, † quòd ut verum ſequor, quia fideles non tenentur vitare hæreticos, & ſchiſmaticos notorios, ut dicunt idem Navarrus, *dicto conſ.* 10. *n.* 2. *& dict. cap.* 27. *num.* 35. verſ. *nota tertio*, Barboſa, *dicto num.* 8. *in fine*, illos ſcilicet, qui per conſequentiam notorii juris intelliguntur excommunicati, ut colliges ex his, quæ dixi *ſub dicto cap.* 24. *de re jud.*

14 Unum notabiliter advertes cum Barboſa hic *ſub num.* 3. *in fine*, quod hodie cum jura permittant judici tolerato exercere actus juriſdictionis, niſi Juxta Concil. Conſtantienſe, ſit denunciatus per dictam Extravag. *ad evitanda*, aut notorius clericus percuſſor, poſſit adhuc excommunicatus in favorem litigantis, aut alterius petentis adverſarium excommunicare, ſed poſſe per exceptionem opponi judici, quod ſit publicus excommunicatus; & quod dejectus dejicere alios, & excommunicare non debet; quod dictum etiam eſt verum; etſi Barboſa non fundat; verum ego probo ex his, quæ longiſſimè dixi, *in dicto cap. ad probandum* 24. *de ſent. & re jud.* & ante ſub textu *in cap. intelleximus de judic. & alibi.*

Itaque idem Barboſa, *num.* 4. ex gloſſa, *quod* 15
excommunicatus confert ordinem, advertit cum Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 22. *num.* 35. quod non ſolum valet ordo collatus ab occulto excommunicato, ſed quod etiam ordinato conferatur ordinis executio; quia ut ait Rota, *deciſ.* 534. *à num.* 3. apud Farinac. *p.* 1. *recent.* excommunicatio Epiſcopi non privat ab exercitio ordinis, vel officii, donec fuerit declaratus.

Ad ſecundam quæſtionis partem an Pontifex 16
poſſit habere validas ordinationes minorum ordinum factas ab Epiſcopis excommunicatis, ſuſpenſis, hæreticis, ſchiſmaticis, ſimoniacis, aut aliis delictis, & criminibus irretitis. In quo dubio juxta Doctorum diverſas opiniones ego reſolutivè diſtinguo; quod ſi teneas ordines minores, non eſſe Sacramentum Ordinis à Chriſto inſtitutum, ſed ab Eccleſia, poſſit Pontifex eas irritare ordinationes; & habere invalidas, factas quidem ab hæretico, excommunicato, &c. quemadmodum poſſet cenſere validas factas a ſimplici Sacerdote. † Et cum ne- 17
gent prædictas ordinationes eſſe Sacramentum. Magiſter *in* 4. *diſt.* 24. Sotus *q.* 1. *art.* 4. Gratianus, *in decreto diſt.* 21. Vaſquez *diſp.* 237. *cap.* 2. Medina *lib.* 1. *de continentia c.* 46. & plures alii ſic ſentientes; quia non fuerunt à Chriſto inſtitutæ, cum in primitiva Eccleſia non fuerint omnes quatuor mi-
nores ordines, † quia Acolytatus nulla fit men- 18
tio, uſque ad Cyprianum, & Cornelium, qui ducentis, & quinquaginta annis poſt Chriſtum vixe-
runt. † Et quamvis Exorciſtatus fuerit in primitiva 19
Eccleſia, cujus mentionem faciunt Clemens, & Ignatius; tunc tamen non fuit ordo; quia ut affirmat Clemens, *lib.* 8. *inſt. c.* 26. alias *c.* 22. non fiebat ordinatione, & ab Epiſcopo, & illum reducit ad gratiam ſanitatum; ergo. Sed etſi ita teneas, certum tamen eſt Eccleſiam non irritaſſe de facto unquam tales ordinationes minores collatas ab Epiſcopis excommunicatis, ſuſpenſis &c. ut fatentur Vaſquez *ſup.*
Averſa *de ord. Sacr. q.* 3. *ſect.* 2. Diana *p.* 8. *tr.* 141. † 20
Et ſic dicunt Præpoſitus *in* 3. *p. de Sacr. Ordinis q. vinc. dub.* 12. *n.* 114. Vaſquez *diſp.* 243. *c.* 1. *&* 2. & alii, quod ordines, qui non ſunt Sacramenta, nec ſunt à Deo inſtituta, ſed ab Eccleſia, poſſint ab ea irritari, & haberi invalidam eorum collationem factam ab hæretico, & excommunicato.

Quod ordines minores ſint Sacramenta affir- 21
mant D. Thom. *in* 4. *diſt.* 2. *q.* 2. *art.* 1. *q.* 3. Bonaventura *art.* 1. *q.* 1. Richard. *art.* 3. *q.* 3. Valentia *diſp.* 9. *q.* 3. *p.* 4. Covar. *variar. reſ. lib.* 1. *c.* 10. Ægidius *diſput.* 20. *n.* 47. Adamus *diſp.* 7. *q.* 2. *dub.* 2. Sebaſtianus Cæſar *quæſt.* 4. §. 1. & alii, de quo dixi *ſub Rubr. & titul. de temp. ord.* & inſinuat Eugenius IV. in ſuo decreto dum poſtquam definivit ordinem eſſe Sacramentum, & materiam illius, eſſe illud per cujus traditionem confertur ordo & aſſignavit materiam Presbyteratus, Diaconatus,

& Subdiaconatus, & addit ſimiliter de aliis per
rerum ad ſua miniſteria pertinentium aſſignatio-
nem: & ſic abſque dubio videtur ſupponere
etiam minores ordinationes eſſe Sacramentum, &
indicat id etiam Trid. *ſeſſ.23.c.2. & 3. & can.* 3.
quia poſtquam *c.2.* enumerat dictos ſeptem ordi-
nes majores & minores, poſtea *c.3. & canon.* 3.
abſolutè, & abſque ulla limitatione appellat ſa-
cram, & definit eſſe Sacramentum; ac propterea
appellat ſacram, non in eo caſu, in quo ordines
majores dicuntur ſacri; ſed quia eſt Sacramen-
tum; & licèt plures relati à Barboſa *in dicto c.3.*
Trid. num.fin. in verſ. *contra*, plures alios referat
aſſerentes ordines minores non eſſe Sacramentum
tamen ipſe ex aliis doctiſſimis, & *ex dicto cap.* 3.
reſolvit, & colligit eſſe Sacramentum, & idem
affirmat *in paſtor.p.2.allegat.2.num.*21. cum Bellar-
mino, Reginaldo, Becchio, Petro Soto, Henri-
quez, Coninch. Homobon. Campanillo, Bona-
cina Torreblanca, Sanchez, Hurtado, & aliis.
22 † Etſi dicat *in dicto cap.2.Trid. num.*5. cum Vaſ-
quez, & aliis, Subdiaconatum in primitiva Ec-
cleſia, non fuiſſe reputatum ordinem Sacrum:
idem *dicta p. 2. de officio Epiſcop. alleg.* 14.*num.*
1. quia hoc non ampliat.
23 Nec obſtabis ſi dicas Miniſtrum hæreticum,
ſchiſmaticum, excommunicatum, aut alias in
peccato exiſtentem, non conficere Sacramenta;
quia reſpondetur ea conficere, ut probatur ex
Concilio Conſtant. *ſeſſ.8. & 15.* ex Concilio Arela-
tenſe *cap.*12. ex Africano *cap.* 15. ex Trid. *ſeſſ.* 7.
*can.*12. per verba ibi: *Si quis dixerit miniſtrum in*
peccato exiſtentem mortali, modo omnia eſſentia-
lia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut con-
ferendum pertinent, ſervaverit non conficere, aut
conferre Sacramentum, anathema ſit. Et ſic con-
tra ſententes damnat Conſtantienſ. Concil. *dict.*
ſeſſ.8. in cap. multæ, cap. remiſſionem, cap. Chriſtus,
cum pluribus ſequent.1.quæſt.1.cap.fin.15. quæſt.ult.
contra Vuiclef. Et hanc doctrinam communiter
Doctores extendunt ſine controverſia ad hæreti-
cos excommunicatos, & alios facientes, quod fa-
cit Eccleſia, cum non ſit major ratio, cur non ita
ſit, tradit expendens idem Diana *dicta p.8.reſ.*41.
*num.*1. circa finem, dicens quod etſi Concilium
loquatur ſolum de Miniſtro exiſtente in mortali:
tamen militante eadem ratione exiſtendi ad mini-
ſtrum hæreticum, excommunicatum, & degrada-
24 tum. † Nam ſicut non polluitur Sacramentum
per Miniſtri probitatem, ſic nec invalidari per
quamcunque ejus hæreſin, excommunicatio-
nem, vel degradationem; præſertim cum omnis
hæreticus, & ab Eccleſia præciſus in mortali ma-
neat. At ſic eſt quod quicunque Miniſter ma-
nens in mortali, poteſt ex Concilio Sacramenta
validè conficere; ergo etiam Epiſcopus quocum-
que modo ſit ab Eccleſia præciſus, validè poterit
ordines conferre: ita ille, qui etſi in confirmatio-
nem nihil aliud tradat reſpectu Sacramenti Ordi-
nis: probatur ex textu noſtro, & *cap. ſecundum*
*diſt.*19. & *cap. Dominus,* §. *memento 1.quæſt.1.cap.*
*quomodo, de conſecrat. diſt.*4. Soto *in 4.diſt.*25. *q.*1.
*art.*1. Henriquez *lib.*10. *c.*21. Vaſquez *dicto tom.*
3. *diſp.*243. *c.*1. & 2. Bonacina, Venero, Filiucius,
Ægidius, Coninch, Alzedo, Marchinus, & alii,
quos refert & ſequitur Barboſa *in paſtor. part.*2.
25 *alleg. 3. num.* 3. † qui à *num.*17. etiam cum multis
expendendo *num.* 18. textum noſtrum, ait quod
Epiſcopus qualitercunque excommunicatus oc-
cultus validè ordines confert, veramque dat eo-
rum executionem. † ubi *num.*20. ait quod Epiſ- 26
copus Sacramentum conferens; licèt iniquus ſit,
tamen gratiam, qua caret largitur, quem ibi ite-
rum leges ad dicta pro ordinatis ignoranter juxta
textum *in dicto cap. 1. hoc tit.* † qui expendens 27
num. 18. ut dictum eſt textum noſtrum, reddit
rationem, quare ordinatus ignoranter a tali Epiſ-
copo, egeat diſpenſatione? Et dicit *dict. num.*20.
non fieri ob culpam ordinati, ſed in injuriam or-
dinantis, ut jam alibi expendi *in cap. fin. de temp.*
ordin.

In puncto etiam noſtri dubii, eſt aliud, non 28
leve, an Pontifex poſſit declarare non ordina-
tum eum, qui primâ tantum Tonſurâ inſignitus
fuit ab Epiſcopo hæretico, ſeu excommunicato,
&c. longè poſſem hic ſcribere; ſed cum dubium
hoc pendeat ab illo, de quo dixi ſupra *ſub Rub.*
& tit. de temporib. ordin. ſi ſequaris ſententiam
Canoniſtarum dicentium ordinem eſſe: idem di-
ces, ac dictum eſt de ordinibus minoribus. Si
verò cum Theologis dicas primam Tonſuram
non eſſe ordinem, ſed tantùm præviam diſpoſi-
tionem ad ordines. Et conſequenter dices poſſe
Pontificem declarare ſic ordinatum non ordina-
tum. Et in terminis alia congerens tradit, & ſe-
quitur Diana *dict. reſ.4.p.8. tract. ex Concilio Car-*
*thag.*4. ubi præſcribens ritus ſingulorum ordinum,
non præſcribit inter eos primam Tonſuram, nec
recenſet: ſic etiam ex Trid. *ſeſſ.23.c.2.* & ex Ca-
thecíſmo, qui primam Tonſuram vocat præpa-
rationem ad ordines.

AD TITULUM
DE
ÆTATE, ET QUALITATE
Ordinandorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium Eccleſiaſticum à nullo poteſt obti-*
neri ante annum 14.
2 *Capellaniæ, quæ fundantur abſque Epiſcopi au-*
thoritate, non requirunt annum 14. in ob-
tinente.
3 *Ætas ad obtinendos canonicatus in Eccleſia*
collegiata, & dimidiam rationem, eſt an-
norum 14. niſi habeant annexum ordinem
Sacrum.
4 *Penſio obtineri queit ab habente annos ſeptem.*
5 *Annus inceptus ſufficit pro qualibet ætate re-*
quiſita ad ordines.
6 *Ætas in Subdiaconatu, eſt ante annos 22. in*
Diaconatu ante 23. in Præsbyteratu ante
25.
7 *Dies biſſexti in legitima ætate, non eſt com-*
putandus.
8 *Dies, aut una hora deficiens in ætate ad ordi-*
nes, vitiat factum, aliter, n. 9.
9 *Ætas non à die conceptionis, ſed nativitatis*
computatur, nec ea incipit à die baptiſmi,
num. 10.

11 *Ætas*

11 *Ætas nulla determinata eſt de Jure Divino ad Sacramentum Ordinis recipiendum.*
12 *Ordinatio infantis, & amentis valida eſt.*
13 *Ætas de jure antiquo pro ſingulis ordinibus, quæ fuerit deſignata*, num. ſeqq.
14 *Primam Tonſuram recipiens ante ſeptennium, non peccat, ſi uſum rationis non habeat; illam tamen conferens ſic.*
15 *Ætas pro tribus ordinibus minoribus, nùm ſufficeret ſeptennii; vel requiratur anni* 12. num. 16.
17 *Ætas ex Tridentino, & in praxi pro ordinibus recipiendis, quæ requiratur?*
18 *Epiſcopi debent curare, ut ordinandi habeant ætatem competentem.*
19 *Ætas ad ſuſcipiendos Sacros ordines de jure antiquo recipit mutationes. Et quæ illa fuerit in Subdiaconatu, & Presbyteratu*, n. 20. *&* 21. *quæ hodie ex Trid.* n. 22.
23 *Ætas ad ordines in regularibus eadem requiritur, ac in non regularibus.*
24 *Ætas ad ordinandum Epiſcopum requiritur annorum* 30. *expletorum.*
25 *Annus expletus ad ſingulos ordines per unum medium diem ultimi intelligitur, niſi pro forma in aliquo actu requiratur omnino impletus*, n. 26. 27 *&* 28.
27 *Ætas anni ſufficit attacta ad ſingulos ordines.*
29 *Ordinandorum qualitates requiſitæ, quæ debent eſſe, nempe ut non ſint criminoſi, & habeant ſufficientem ſcientiam*. n. 30
30 *Scientia in ordinandis quæ requiratur?*
31 *Sexus virilis eſt qualitas præciſè neceſſaria in ordinandis; quia fæmineus impedit Characteris impreſſionem*, n. 32.
33 Cap. in nova de pœnitentiis, cap. delicta de majorit. & obed. cap. Presbyterorum 23. diſt. cap. Diaconiſſam 27. quæſt. 1. cap. Sacratas 23. diſt.
34 *Hermaphroditus, quis dicatur, & quando ordinari queat, vel non?*
35 *Hermaphroditus ſi conſecratus Epiſcopus, poſtea appareat, ut prævaleat in ſexu fæmineo, num amittat exercitium?*
36 *Hermaphroditus judicatus prævalens in ſexu fæmineo, ſi erumpat, poſtea in virilem nequit ordinari ob vitandum ſcandalum.*
37 *Fæmina ordinata, non eo quod miniſtret in ordinibus incurret irregularitatem.*
38 *Irregularitas nihil aliud eſt, quàm impedimentum quoddam canonicum.*
39 *Irregulares dicuntur qui excipiuntur à regula, ſecundum eos qui capaces erant, attenta lege Divina poterant promoveri.*
41 *Fæminæ propter officium legendi, & c. dicebantur antiquitùs Diaconiſſæ, ſeu Presbyteræ, id eſt quia ſeniores, & aliis præfectæ.*
42 *Fæmina nùm queat Epiſcopus conſecrari remiſſivè.*
43 *Viri ad ordines ſunt capaces; ſed non omnes, ut qui ſunt criminoſi, Bigami, corpore vitiati, ſervi, illegitimi, & alii.*
44 *Ordines ſuſcepturus debet eſſe verè baptizatus.*
45 *Character ordinis ſupponit Baptiſmi Characterem.*
46 *Ordinatio illius. qui ſe credit, baptizatum, eſt nulla*, num. 49. *aliter ſenſerunt alii*, num. 48.
47 *Error communis non ſupplet quæ ſunt juris naturalis, & Divini.*

49 *Gloſſa* in cap. dudum 54. de elect. *verb.* deceptæ.
50 *Abſolutio Sacramentalis non valet lata ab eo, qui cum Sacerdos verè non ſit, adhuc talis exiſtimetur.*
51 *Ordinandus debet ante recepiſſe Sacramentum Confirmationis, de neceſſitate præcepti, non Sacramenti; & ſic ordo collatus non confirmato, validus erit*, n. 52.
53 *Ordinatus extra contemptum, & ex negligentia, prætermiſſa confirmatione, non peccat, nec incurrit irregularitatem; ſed quod peccet*, n. 44. *&* 56.
55 Cap. 4. Concilii Trid. ſeſſ. 23.
57 *Epiſcopus ordinans non confirmatum, non peccat, etiam ſciens, niſi tantum venialiter, nec incurrit irregularitatem.*
58 *Ordinatus ante annos diſcretionis, queit ad ſuperiores ordines aſcendere ſine repetitione. Quid ex præcepto Eccleſiæ*, num. 61. & 62.
59 *Rationis uſus ſolum eſt neceſſarius in ſuſcipientibus Sacramenta, quæ conſiſtunt in aliquo actu ipſius ſuſcipientis, ut matrimonium, pœnitentia, non in Sacramentis, quibus datur poteſtas, & imprimitur Character*, numero 60.
61 *Ordinandus ex præcepto Eccleſiæ, debet habere rationis uſum.*
62 *Amentes, & infantes, etſi validè ordinentur; non tamen licitè, fallit* num. 63. *in amente. Et de infante conſecrato Epiſcopo*, numero 64.
63 *Ordinatus in amentia qualiter intelligatur non ordinatus?*
65 *Epiſcopus ordinans infantem, graviter peccat.*
66 *Puer ordinatus non tenetur voto Caſtitatis, nec præcepto recitandi.*
67 *Ordinis Sacramentum, & Epiſcopatus, validè inſano confertur.*
68 *Infans eſt capax Epiſcopatus; quia etſi incapax juriſdictionis, eſt Characteris capax.*
69 *Ordinandi debent eſſe initiati prima Tonſura; ſed ſi ante eam fiat ordinatio erit valida.*
70 *Ordinatus ſine Tonſura, peccat, quia agit contra uſum Eccleſiæ, & in re gravi.*
71 *Tonſura eſt præparatio ad ordines.*

NONNULLA ad hanc Rubricam conducibilia dixi ſupra *ſub tit. de temporibus ordin. & ſub tit. de ſcrutinio in ordine faciendo*, de ætate nempè ad ordines quoslibet recipiendos, dixi jam *ſub dicto tit. de tempor.* & de majoribus ordinibus deciditur hodie per Trid. *ſeſſ.* 23. *cap. nullus* 12. ubi etiam dicitur de pœnis ordinatorum, & ordinantium ante ætatem, de quo jam dixi etiam *in dicto tit*, & Barboſa *in cap. nullus* 6. *dicta ſeſſ.* 23. ponens, ut nullus ante 14. annum poſſit beneficium Eccleſiaſticum obtinere, † & *num.* 3. in quibus Capellaniis non requiratur, nempè in his, quæ fundantur obſque Epiſcopi authoritate, quæ dantur a Patronis Laicis per eorum tantum nominationem, † & *n.* 4. *&* 5. quod eadem ætas 14. annorum ſufficiat ad obtinendum Canonicatum in Eccleſia Collegiata, & dimidiam portionem in Cathedrali, cum dimidiæ portiones non habeant annexum ordinem Sacrum, ut ipſe refert *de Canonic. c.* 13. *num*, 17. Gonzalez *in regul. 8. cancel. gloſſa* 5. *num.* 91. *&* 93. † Sed idem Barboſa *ibi n.* 9. Gon- 4

(margin: 1 at line 1; 2 at "tinere"; 3 at "nis Laicis")

uatez relatus §.5.*num*.26. Stephanus Gratianus,
diſcept.forenſ.tom.3.cap.397.Riccius, & Novarius
relatus à Barboſa, dicunt ad penſionem ſufficere
ætatem annorum ſeptem; ſic ut in ea non intelli-
gatur diſpoſitio Trid. *in dicto cap*. 6. ita tanentes
contra Campanillum, *in diverſ. juris canonici*
Rub. 7. *cap*. 6. *num*.15.& *Rub*.11.*cap*.14. *num*.16.
& Sa *in aphoriſm*. verb. *beneficium num*.30.Garciam
de beneficiis p. 1.*cap*.5.*num*.119.*in fine*, ut deciſum
refert Stephanus Vueyms *ad conſtit*. 24. ea anti-
quo jure deſumptas, & per Trid. innovatas,
conſt. 9. à *pag*.77. *n*. 2.

5 Unum verò eſt notandum pro qualibet ætate
requiſita ad ordines, & ad beneficia obtinenda,
nempe ut ſufficiat annus inceptus, nec deſideretur
completus, ut de ætate prædicta 14.anni, referunt
deciſum Henriquez, *in ſum.lib*.10.*cap*.19. §.2. Ga-
letius in *Margarita caſuum conſcientiæ*, verb. *be-
neficium*, *num*.4. Zevallos *in pract.quaſt*.523. *n*.4.
& 593. *num*.18. Aloyſius Riccius, *collect*. 860. verſ.
limina ſecundo. Gonzalez *ad regul*.8.*cancel. dicta
gloſſa* 5. *in princ.num*.90. Garcia *de beneficiis p*. 7.
cap.4.*num*.11. Campan.*dict.cap*.6. *num*.2.*in fine*,
Sel *in ſelectis canon. cap*. 25. *num*. 3. atteſtans ſic
fuiſſe deciſum *in Camplen*. 11. *Maii* 1630. cum
pluribus Barboſa ſupra, *in dict. cap*.6.*num*.2.& *in*
6 *paſtor.alleg*.60.*n*.73.† De Subdiaconatu, ut ante
22. completum, Diaconatu ante 23.de Præbyte-
ratu ante 25.completum; ſic ut ſufficiat inceptum
videtur probari *ex dictis c*. 12. *Trid.dict.ſeſſ*.23. &
in terminis de Subdiaconatu docent Henriquez
dicto lib. 19.*cap*. 19.§. 2.& *lib*.13.*cap*.38. §.2. Gu-
tierrez *canonic.lib*.1.*cap*.26.*num*.8. Franciſcus Leo
in Theſauro fori Eccleſiaſt.p.2.*cap*.4.*num*.31. Vale-
rius Reginaldus *in praxi fori pænit.lib*.30. *tract*.3.
num.166. Ludovicus Miranda, *in manuali Præla-
tor.tom*.1.*quaſt*.39.*art*.2. Villalobos *in ſumma p*. 1.
tract.11.*difficult*.11.*num*.12. Hieronym. Rodrig.
in compendio quaſtion.regularium reſol.106. à *n*.9.
7 † Barboſa, ibi, *n*.2. qui *num*.3.& 4. cum multis
probat diem Biſſeati in legitima ætate non eſſe
8 computandum; reſolvens, † ut ſi in ætate ad ordi-
nes unus dies, aut una hora deſideretur, vitietur
factum, quia hic non habet regula illa locum,
nempe parum pro nihilo reputatur; & quod pa-
rum diſtat nihil diſtare videtur, ſicut in aliis, in
quibus jus tempus præfinitum exigit, Diana, *p*.5.
9 *tract*.5.*reſ*.17.*cum multis*, † ſed Trullench. ſupra
dubio 10. cum Bonacina *ſub num*.4. reputat con-
trarium probabilius, quia annus computandus,
& ſumendus eſt juxta ritum, & uſum Eccleſiæ,
reddens rationem, & dicens hanc ſententiam pra-
cticari Mediolani: videbis infra, *quaſt*. 3. verſ.
ad ſecundam.

10 Item quod ætas non à die conceptionis, ſed à
die nativitatis ſit computanda, Covaruu. *de ſponſ*.
p.2.*cap*.8, §.2. *num*.3. Mandoſius *de minori ætate*
c.1 *num*.25. Sanchez *in præcepta Decalogi tom*. 1.
lib.4. *cap*.35.*num*.4. Bonacina *de Sacram. diſp*.8.
quaſt.unica puncto 1.*num*.6. Sel *in ſelectis canonicis*
11 *cap*. 14.*num*.8. † ubi refert fuiſſe deciſum *ſub die*
4. *Decemb*. 1627. ætatem incipere à die nativita-
tis, non à die Baptiſmi.

12 Dices, etſi in Trid. cautum hodie in qua ætate
debeant conferri ordines majores tamen de prima
Tonſura, *in dict. cap*.6. id non cavetur, niſi quan-
tum ad beneficia obtinenda. Quo fit ut repetam
Eccleſiæ uſum antiquum ante Tridentinum quoad
minores, & majores conferendos; igitur de jure
Divino nulla ætas determinata eſt ad neceſſitatem
Sacramenti ordinis, Sotus *in* 4.*diſt* 25.*q*.2. *art*.2.
& communiter Doctores apud Bonac. *tom*. 2.*diſp*.
8.*q.unica puncto* 5.*n*.1. Coninc. *de Sacram.diſp*.20.
dubio 10. *num*. 94. & 95. Et ſic confert Ægidius
Trullench. *de Sacram.lib*. 6. *cap. unic. dubio* 20.
n. 1. validam eſſe ordinationem infantis, & amen-
tis, ſic probans, *ex cap. unico de cleric. per ſaltum
prom*. nam ſicut in baptiſmo non requiritur ratio-
nis uſus, in quo ſufficit intentio ex parte Eccleſiæ,
ita & in hoc Ordinis Sacramento ad differentiam
cæterorum Sacramentorum, in quibus non im-
primitur Character; quia in illis actus ſuſcipien-
tis requiruntur; ita Bonacina ſupra *n*. 3. Coninch.
num. 100.

De jure autem Eccleſiaſtico antiquo fuit deſi- 14
gnata certa ætas pro ſingulis ordinibus ſuſcipien-
dis, pro prima Tonſura, ſeptennium completum,
cap. de his 28.*cap. in ſingulis diſt* 77. ex quibus pa-
tet, ut poſſet quiſque nomen Eccleſiaſticis miniſ-
terus dare; hoc eſt primam Tonſuram accipere,
ut obſervant Joannes Gutierrez *lib*.1.*canon*. *q*.26.
ſub n.1. Ægidius Trullench. ſupra *num*.3. † ubi 14
addit ut eum recipiens ante ſeptennium non pec-
cet mortaliter, cum videatur facere contra prohi-
bitionem Eccleſiæ in re gravi, Bonacina, *de cen-
ſuris diſp*.3.*q*.6.*p*.2.*num*.6. verſ. *neque*, & Barboſa
cum multis, *de officio Epiſcopi p*.2.*alleg*.11.*n*. 3.

Pro aliis tribus minoribus ordinibus dicit Trul- 15
lench. ubi ſupra *ſub d.n*.3. eandem ætatem ſepten-
nii ſufficere, ſatiſque eſſe, & ut conferens ante hu-
juſmodi ætatem, ſit ſuſpenſus à collatione Ton-
ſuræ, *ex cap. nullus de temporib. ordin. lib*.6. de quo
in cap. non eſt compos de temporib. ordinat. Acolyto
ait requiri duodecim annos completos *ex dict.
cap. in ſingulis*. † Sed citatus Gutierrez *dicto n*.1. 16
aſſignat pro dictis tribus minoribus annum duo-
decimum, & pro Acolytatu quatuordecim; qui
etiam *num*. 2. ait jure noviori non modo primam
Tonſuram, verùm, & omnes minores ordines à
ſeptennio ſtatim ſuſcipi poſſe, juxta gloſſam fin.
in clem.fin.hoc tit. per jura, quæ ibi allegat *ex dicto
cap. de his* 28. *diſt.c*.2.*diſt*.72. *dicto cap. nullus*, &
notat gloſſa *in cap. ſuper inordinata de præb*. quam
probavit ſupra Sotus, Albertus, Trocius, *de vero,
& perfecto clerico c*.17.*n*.1.*vol*.2. *tract. diverſ. Do-
ctor. fol*. 243. in antiquis Rebuffus *in praxi bene-
ficiali in tit. de Clericis ad Sacros ordines malè
prom. gloſſ*. 2.*n*. 1.*pag*. 436.

Cumque hodie ex Trid. Concilio non ſit ætas 17
deſtinata pro minoribus ordinibus; & ob id videa-
tur non recedendum à juris communis jam relati
diſpoſitione, nihilominus in praxi credo aliquam
mutationem congruam intervenire; cum ſic reſ-
pectu ordinum majorum, *in dictis cap*. 12. *Trid.
dict.ſeſſ*.23. fuerit ſtabilita alia ætas major illo ca-
pitulo, quam antea practicaretur, ut ſtatim refero,
n.ſequenti; itaque reſpectu ordinum minorum ul-
tra primam Tonſuram, quam credo poſſe con-
ferri poſt ſeptennium completum, ut ſæpius vidi
practicari, exiſtimo à Tridentino relictum eſſe ar-
bitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, † qui ut bene 18
docent Ledeſma, *in ſumma c*.8.*de ordine concluſ*.
1. verſ. *Is ſecundo*. Trullench *dicto dubio* 10.*ſub n*.3.
debent curare quod ordinandi habeant ætatem
competentem, ut poſſint decenter munus horum
ordinum exercere: & ſic communiter practi-
cari, & ſemper vidi apud Epiſcopos Hiſpanos,
ut quatuor ordines minores citra primam Ton-
ſuram non conferantur ante decimum quar-
tum annum. Sed an prima Tonſura, & tres
primi

primi ordines minores poſſint recipi ante ſeptennium, diſputat Narbona *in annalibus anno* 7.*q*.9.
Et de Acolitatu *anno* 12.*q*.1.ubi longius videbis, de quo dico infra *q*.1.*à n*.1.

19 De jure verò antiquo reperio fuiſſe, etiam
diverſa tempora conſtituta ad ſuſceptionem ſa-
crorum ordinum; quia Subdiaconus nemo pote-
rat fieri, niſi qui erat viginti annis completis, ut
patet in ſexta Synodo, *cap. Subdiaconus* 77. *diſt.*
& ibi gloſſa, Diaconus ante vigeſimum quintum
annum, ut in decreto Cartaginenſis Concilii,
20 relato *in cap. placuit.* † Præsbyteratus verò non
concedebatur minori annorum tringinta, ut decer-
nitur *tota diſt*.78.ubi Doctores congeſti à Barbo-
ſa, & in terminis Gutierrez *dicto c*.26. *canon. ſub*
21 *num*.1. cum Soto, & aliis. † Deinde poſt, alia con-
ſtitutione Clem. V.relata *in dicta clementina fin.*
hoc tit. ubi cum pluribus Barboſa *num*.1.*&* 2.de-
cretum eſt, ut alio non obſtante impedimento ca-
nonico, poſſet quis liberè in decimo octavo anno
ad Subdiaconatum promoveri, & in vigeſimo ad
Diaconatum, & in vigeſimo quinto ad Præsbyte-
22 ratum. † Sed jam hodie tempore noviſſimo Tri-
dentini *dict. ſeſſ*.23.*dicto cap*. 12. præcipitur, ut
nullus ad Subdiaconatux ordinem ante 22.annum,
ad Diaconatus ante 23.& ad Præsbyteratum ante
25.ætatis ſuæ annum promoveatur, de quo ſcri-
bunt plures, quos citat idem Barboſa *in dicta cle-*
mentina fin. num.3.*&* *in paſtorali*, cum infinitis
23 idem probat *p*.2.*alleg*.16.*num*.1. † Ubi addit ex
Trident.*in dicto cap*.12. eadem in ſingulis ordini-
bus tempora, in regularibus quoque perſonis eſſe
attendenda, privilegiis quoad hoc pœnitus ex-
cluſis, cum olim meritis exigentibus; poſſint in
minori ætate promoveri, juxta textum *in cap.*
Monachus diſt.71, & omnibus, quos refert Barbo-
ſa *in citatis locis*, addo citatum Ægidium Trul-
24 lench.ſupra *de Sacram.dicto dubio* 10. † ubi dicit
num. 4. *in fine*, ad Epiſcopum requiri 30. annos
completos, ut *in cap. cum in cunctis de electione*,
notavi dicens circa hoc jure novo nihil eſſe im-
mutatum; ita cum Bonacina *dicto tom*. 1.*diſp*.8.
quæſt.unica, *puncto* 5.*num*.12. bene Julius Lavor.
variar.lucub. 1.*p*. *cap*.6. *num*.14. Et de annorum
ætate ad majores ordines ex propoſito Narbona
in annalibus, *de Subdiaconatu anno* 22. *quæſt*. 1.ad
Diaconatum *anno* 23.*quæſt*.1. ad Præsbyteratum
anno 25. *quæſt*. 45. Et de ætate ad ſingulos ordi-
nes, & ad noſtrum titulum Azor. *lib*. 6. *moral.*
tom.2.*cap*.5.*&* 8. *per totum*, Chuchus *lib* 4. *inſtit.*
moral.cap.12.Vaſquez *de Sacram.Ordinis diſpu-*
tat.164.*per totam*, Villalobos *in ſumm. tract*. 11.
p. 1.*dif*. 11. cum infinitis Barboſa *dicta alleg*.16.
& ante *alleg*. 11. *p*. 2.

25 Unum tamen advertendum eſt quod ſufficit
ad ſingulos ordines per unum medium diem an-
num neceſſarium à Concilio Trident. inchoatum
fuiſſe, Coninch. *de Sacram.diſp*.20.*dub*.10.*n*.102.
Bonacina *de Sacram.dict. quæſt*.1.*unica diſput*. 8.
puncto 5.*num*.12.Petrus Ledeſma *in ſumm.tom*.1.
de Sacram. ubi *de ordine cap*.7. Diana *p*.2. *tract*.2.
miſcel.reſ.29.quia regula eſt in jure noſtro, quod
ſive agatur in materia favorabili, ſive de materia
odioſa, vel pœnali, ubi cum quo requiritur ætas
ad aliquem actum, vel exercitium, ſufficiat atti-
giſſe primum diem ultimi anni; quia annus in-
ceptus, ut jam ſupra in *princip*. dixi, habetur pro
completo, ut bene expendit gloſſa, *verb.decimum*
octavum annum, *in dicta clem.fin.de ætate ordinand.*
gloſſa *in clem.ad noſtram*, *de regularibus* Gutierrez
dicta cap.26.*can.num*.13.Zevallos *in pract.q*. 523.
poſt num. 4. † Gironda *in tract. de privilegiis*, *&* 26
exempt.num.1142.ubi *num.ſequenti*, explicat limi-
tari, quando pro eſſentiali forma, requiritur annus
impletius. † Et ſic ex Trid. *in dict. cap*. 12. *ſeſſ*. 23. 27
clarè ſcriptum eſt, ut in ſingulis Sacris ordinibus
ſufficiat attigeſſe, ſicut clarè demonſtrat dictio illa
Ante, cujus natura eſt excludère illud, cui præ-
ponitur, ut in terminis dixit Barboſa *de dictionibus*
uſufreq.dict.33.*num*.5. † quia quando perfectum, 28
& conſummatum annum requirit Trid. Concil.
idipſum exprimit addendo particulam *expletum*,
prout fecit *ſeſſ*.25.*de regular.cap*. 15.ibi, *Ante de-*
cimum ſextum annum expletum: & ſic etiam
cavebatur de jure communi *in cap*. 1. *diſt*.78.& *in*
dicto cap. cum in cunctis de electione, exprimitur:
Ubi de ætate Epiſcopi, & in ætate Acolytatus *in*
dicta cap.in ſingulis, videtur intelligendum, ubi
gloſſa, & Barboſa *dict. alleg*.16. *ſub n*.1. *in princ.*
& Julius Lavorius *ſupra dicto c*. 6.*num*. 14. ait ut
quando dicitur in Bullis de 25. anno agente, ſuf-
ficiat attigiſſe, & in anno 25. conſtituto ſuficiat,
ſex menſes tranſactos.

Ad ſecundam Rubricæ partem de qualitate or- 29
dinandorum, ſatis & abundè dixi *ſub tit. de tem-*
porib. ordin. & ibi *ſub cap*.5. *& fin.* ubi quod non
ſint homicidæ, periuri, & adulteri &c. & *ſub*
cap. unico, *& tit. de ſcrutino in ordine faciendo*;
ubi quod non ſint hæretici, ſervi, Bigami, corpore
vitiati, & alii hujuſmodi, ut in aliis ſequentibus
titulis, dico latè, & breviter judico, juxta inſcri-
ptionem noſtri tituli, & Rubricæ, non ſolùm
ſufficere ætatem in his, qui ſunt ordinandi, niſi
aliæ adſint qualitates, ut *in cap. quicunque*, ibi:
ſi tamen per hæc tempora 77.*diſt.dicto c*.12. *ſeſſ*.23.
† quarum præcipua eſt, quod exigitur litterarum 30
ſcientia, cum illiterati prohibeantur ad ordines
promoveri, prout bene tradit, & explicat cum
infinitis Barboſa, *in paſtorali alleg*.46. *à num*.5. &
alleg.10. *num*. 30. ubi per gloſſam, & textum *in*
cap.fin.de temporib.ordinat.lib.6. dicit ut requi-
ratur in ſexu virili ætas, & item litterarum ſcien-
tia, ut *cap. litteratos diſt*. 36.

Eſt enim omnium præcipua qualitas in ordinan- 31
dis neceſſaria, ut ad eſſentiam Sacramenti Ordi-
nis, requiratur ſexus virilis; itaut mares tantum
ſint promovendi, non fæminæ, taliter ut ſi de
facto fæminæ alicui ordo conferatur, non impri-
matur character, † quia ſexus fæmineus impedit 32
eam impreſſionem, juxta textum, *in cap*. 1. *circa*
princ.15.*q*.3.*cap. uxoratus in fine de converſ. con-*
jugat.gloſſa fin.*in cap Diaconiſſam* 27. *quæſt*.1. ex
eo quia ſuſceptio ordinum tacitè conjungit Cleri-
cum Eccleſiæ, tanquam ſponſæ, *c.ſeriatim in fine*,
ibi: *Ut fiat de carnali* 32. *diſt.cap*.2, injuncta gloſſa
fin.*de pœnit*.DD.inter corporalia *de tranſlatione*
Epiſcopi, ubi Abbas, quod myſterium non cadit
in fæminas, quia Clerici nemini debent ſubiici, *c*.1.
diſt.54.& mulieres ſunt ſubditæ viris, *Geneſis* 3.
D.Paul.*ad Thimot*.2.*cap.manifeſtum*, *cap. eſt ordo*,
cap.hæc imago, *& ibi* Archid. cum aliis 33. *q*. 5.
ita docent D.Thom.*in* 4.*diſt*.25 *q*.2. *art*. 1. *&* 2.
Suarez *de cenſuris dict*.51.*ſect*.2.*in princ*. Belletius
diſquiſit.clerical.p.1.*tit.de diſciplina clericali* §. 8.
num.5.Sanchez *in opuſculo moral.lib*.7. *cap*.1. du-
bio 30. cum Marchino, & aliis, Barboſa *dicta al-*
leg.10.*à num*.24. ubi *uſque ad num*.28. † expen- 33
dit jura, *in cap.in nova de pœnit. cap. dilecta de*
majorit.& obed.cap.Præsbyterorum 23.*diſtinctione*,
cap.Diaconiſſam 27.*quæſt*.1.*& c. ſacratas* 23. *diſt*,

quia etſi per illa jura videatur fœminis etiam commiſſa poteſtas ordinis, & clavium; veniunt tamen intelligenda reſpectu officii; quod exercere ſolent Abbatiſſæ, non inquam ordinis, & characteris, cujus ſunt incapaces; imo, ut ajunt Doctores, etſi Beata Virgo Maria fuerit Apoſtolis dignior; non tamen illi, ſed iſtis Dominus claves Regni cœlorum commiſit, ut docent D. Thomas *in addition ad 4.p.quæſt.39.art.1.* Victor. *relect.2. de poteſt. Eccleſiæ quæſt.2.num.3.* Sotus *diſt.25.q.1. art.1.concluſ.1.* & alii, quos refert Henriquez, *lib.1.cap.21.§.2. littera N, & lib. 6. cap.2. §.3. & lib.10.cap.16.§.1.lit.A.* Suarez *tom.5.diſp.2.ſect.3 num.5.* & rationem incapacitatis mulierum ego tradidi, & expendi, *in cap. nov. de judiciis quæſt.9. à num.26.* ubi videbis; nam cum poſſet dubium, oriri, an Abbatiſſæ haberent poteſtatem ferendi cenſuras, quod minus eſt, quàm ordinare, & ibi dictum ſit, quod non, ſequitur fortius dicendum mulieres, quantumvis in dignitate conſtitutas, non poſſe ordines conferre; quia per jus divinum ſunt talis collationis incapaces: ſed núm fæmina ex diſpenſatione Pontificia poſſit Tonſuram, aut minores ordines recipare, dico infra, *in cap. contingit. hoc tit. ſub quæſt.4.* interim videbis Dianam agentem de noſtro dubio, *p.8.tract.10.reſ.39.* ubi fundat utrumque.

34 Hermaphroditus, id eſt qui habet utrumque ſexum, ordinari nequaquam poteſt, niſi in eo prævaleat ſexus virilis, non autem ſi fæmineus prævaleat, aut eſſet parilitas, gloſſa, *verbo teſtimonium, in cap. teſtis §. Hermaphroditus*, ubi Ciarlin. Præpoſ. & Turrecrem. *4.quæſt.3.* Bellet. *dicto tit. de diſciplina §.8.à princip.* Saochex *lib.7.opuſcul.cap.1. dubio 31.* Sotus *dict. diſt.25. quæſt.1.art. 3.cum aliis.* Barboſa *dicta p.2.alleg.10.num.28.* & de Eunuchis, ſeu Spadonibus, vel Caſtratis, dico infra *in tit. de corpore vitiatis*: Videbis quæ de Hermaphroditis, & mulieribus, poſt omnes dicit Ægid. Trullench, *de Sacram. lib.6.c. unico ſub dubio 11. à num.3.* cum multis aliis Barboſa, *in paſtorali p.2.alleg.2.ſub num.15.verſ. de Hermaphrodito.* Sed addes quod etſi prævaleat in ſexu virili, validè; non verò licitè poſſit ordinari, quia ut dicit Suarez, & Navarr, quos citat Trullench. talis eſt irregularis, & eſt monſtruum, contra Toletum, *lib.1.cap.63. à num. 6.* exiſtimantem non eſſem irregularem & adjunges Dianam cum aliis, *p. 10. tractat. 13.concluſ. 3. reſ. 36. v. ſed liis,*

35 Si non eſt notorium dubitabis, núm ſi Hermaphroditus conſecratus Epiſcopus, poſtea in eo prævaleret ſexus fæmineus, valida eſſet conſecratio Epiſcopi, quam ipſe faceret: etenim affirmant Dicaſtillus *de Sacram. tom.1. tract.6. diſp.1. dub.20.num 295.* Fr. Leander *eodem.tract. tom.2. tract.6. diſp.6.q.7.* loquentes de ſacerdote conſecrante, dicentes validè conſecrare, qui character Sacramentalis ſemel animæ impreſſus, nunquam deletur, etiam poſt mortem; & ſic quantumvis ſexus mutetur in fæmineum, cum ordinatio illa haberet principium validum juxta juris regulas; ſed Cardinalis Lugo, *in reſponſ. lib.1.dub.51. num.4.* & cum eo Diana noviſſimè, acerrimè defendunt negativam pluribus fundamentis, quorum præcipuum eſt; quia etſi anima Hermaphroditi retineret Characterem ſacerdotalem, non inquam poſſet pro eo ſtatu validè ſacerdotii actus exercere propter impedimentum proveniens ex fæmineo ſexu, prævalente jam in illo, compoſito facto propter fæmineum ſexum incapaci conſecrandi, ut proximè dictum eſt, *in verſ. eſt enim*, & dico, *in verſ. unum verò*, ſtatim ſequenti.

E contra verò ſi fæmina erumperet in virum; 36
reſpondeo quod etſi non liceret, ut conſecretur
Epiſcopus, ſeu fiat Sacerdos ob admirationem, &
ſcandalum, quod homines conciperent, ut quem
fæminam agnoviſſent, nunc ad altare miniſtrantem
viderent; ſic ut hæc deformitas gignat Canonicum
impedimentum, *c.2. de clerico ægrotante*, verùm
jam cognito ſexu virilitatis, ordinatio erit validà, cum
jam iſte verè ſit vir. Marchin. *de Sacram. Ordin. tract.1.p.4. cap.2. num. 18.* Diana cum aliis
ſupra quibus addo Suarez. *de cenſ. diſp.5. ſect. 2. num. 2.* ubi explicat ac refert Burgoſium & Socinum
& de hoc videbis uberius infra, *in cap. 3. 4. & 5. de corpore vitiatis, quæſt. 33. verſ. ad ſecundam*, ubi exempla ponuntur.

Unum verò notabis, quod ſi de facto mulieri 37
ordo conferatur, vel ea recipiat ordines ſacros ex
propoſito, & cum intentione, non ex eo evenire,
etiamſi illis miniſtraret, ut incurreret irregularitatem.
Et eſt ratio quia cum hæc incurratur à viris
malè ordines ſuſcipientibus, in illiſque miniſtrantibus
contra regulas juris Canonici, † & irregula- 38
ritas nihil aliud ſit, quàm impedimentum quoddam
canonicum; id eſt legis canonicæ, † Dican- 39
turque irregulares illi, qui excipiuntur à regula,
ſecundùm quam omnes, qui capaces erant, attenta
lege Divina poterant promoveri, ſequitur dicen- 40
dum, ut cum ſexus fæmineus, ut jam dixi, ipſa
lege Divina ſit impeditus, & incapax ſuſcipiendi
ordines, ut nec per conſequens in mulierem ordines
ſuſcipientes, cadat irregularitas, quæ nunquam
pertinuit, aut pertinere potuit ad regulam ordinandorum;
multiplici ratione comprobat Vivald.
in candelabro aureo p.3.c.3. à princ. Suarez *de cenſ. tom.5.diſp.40.ſect.7.* Henriquez *lib.4. ſum.* multis
adductis, *cap.2.* Sotus *in 4.dict.diſt.25. quæſt.1. art.
2.in princ.* † Itaque quod nonnulli poterant dice- 41
re, *ex dicto cap. Presbyterorum, cap. Diaconiſſam, c. Sacratas*, mulieres ad ordines pertinere, intelligi
non ad characterem Sacramentalem, ſed propter
officium quod gerebant legendi, v. g. homilias, vel
Evangelia in choro, ad quod deſtinabantur certis
quibuſdam benedictionibus; non autem quod
fuerint ſpeciali ritu conſecratæ; quemadmodum
in Presbyteris, & Diaconis obſervatur: nam propter
officium, Presbyteræ dicebantur, quia ſeniores,
& aliis perfectiores, ut notant ex D. Thom. *in addit. ad 3. part. dict. quæſt.39. art.1.* Caſt. & plures
alii quos refert Henriquez, *dicto §.2. lit. P, & ſequent.* Barboſa tamen *dicta alleg.10.num.27.in fin.*
cum Uvaldenſe *de Sacram. tit.7.c.58. num.7.* dicit
non in eleganter intelligi, ut Diaconiſſæ, *in dicto cap. Diaconiſſam*, dicantur uxores viduæ Diaconorum;
quemadmodum apertè probat textus *in ultim. diſt. 32.* Presbyteras dici uxores Presbyterorum.
† Et núm fæmina queat Epiſcopus con- 42
ſecrari videbis breviter dicta ſupra, *in cap. 6. de tempor. ordin. quæſt. 2. verſ. ad ſecundam*, in verbo,
de fœmina:

Dictum ergo eſt ſolos viros pertinere ad ordi- 43
nis Sacramentum, ſed non omnes: nam criminoſi,
Bigami, corpore vitiati, ſervi, illegitimi, & alii non
pertinent eo quod Jure Pontificio ſunt prohibiti,
ut dico ſuis locis, & notavi, *in cap. unico de ſerntinio in ordine faciendo, & in cap. fin. de temporib. ordin.* de quibus ſit mentio reſumptivè *in cap. maritum 33. diſt. cap. præcipimus 34. diſt. cap. non confidas diſt. 50.* & per totum noſtrum titulum.

Sed

44 Sed de ſubſtantia Sacramenti ordinis primò eſt
ut illud ſuſcipiens ſit verè baptizatus, ut notant
communiter Doctores *in tit. de Clerico non bapti-*
45 *zato miniſtr.* & ibi *in cap. veniens.* † Ex quo con-
ſtat quod ordinis character, ſupponit characterem
baptiſmalem, cum Baptiſmus ſit, & dicatur alio-
rum Sacramentorum janua, ut dico infra *de Bap-*
46 *tiſmo* & aliquid infra *de Sacram. non iterandis.* †
Et ſic notant Doctores eſſe invalidam ordinatio-
nem ejus, qui ſe credit baptizatum, ſi revera non
eſt baptizatus: nam de Jure Divino requiritur
Baptiſmi character, cujus effectus non poteſt ab
47 Eccleſia ſuppleri, † quia quæ ſunt juris naturalis,
aut Divini non ſupplentur, etiam interveniente
communi errore, ex regula textus *in cap. cum infe-*
rior, de majorit. & obed. & *ex cap. ſunt quidam 25.*
quæſt. 1. Abbas *in cap. 2. in fine de presbyt. non bap-*
tizato, & alii quos refert: ſequuntur Maſcard. *de*
prob. concl. 649. num. 98. & 99. Sanchez *de matrim.*
lib. 3. diſp. 22. ſub num. 27. bene, & optimè expen-
dit Barboſa videndus *de poteſt. Epiſcopi p. 2. alle-*
gat. 2. ſub num. 10. 11. 12. & 13. videndus *à n. 8.*
48 Marchinus *de Sacram. ordinis tract. 1. p. 4. cap. 3.* †
Et licèt Angelus *verb. Baptiſmus 7. num. 10.* putet,
ut non baptizatus, qui ſe baptizatum credit Sacer-
dotio inſignitus conficiat Sacramentum, non in
virtute ſua, ſed Eccleſiæ; & item gloſſa fin. *in c.*
Apoſtol. de Presbytero non baptizato, arbitretur
iſtum non eſſe Sacerdotem, nec conficere, ſed be-
ne quoad ſe, qui credebat conficere, & quoad
alios idem credentes, tanquam verum Sacramen-
tum conficere, ibique, & ſuſcipientibus prodeſſe.
49 † Tamen D. Thom. *in 4. ſentent.* affirmat *diſt. 24.*
ordinem non conficere, nec recipere, nec etiam
abſolvere; pie inquam credendum docet Sum-
mum Sacerdotem quoad effectus Sacramentorum
ſupplere nec fore permiſſurum hoc ita latere, cum
inde maximum Eccleſiæ poſſet imminere peri-
culum, Et Barboſa *dicta alleg. 2. num. 10.* ait ſalva
ſemper Eccleſiæ Romanæ correctione iſtum de
facto non recepiſſe, quamvis communi errore ha-
beretur baptizatus: ſic tenens, ut nihil in contra-
rium moveat, gloſſa *in cap. dudum 54. de elect,*
verb. *deceptæ*, quia illa loquitur de Baptiſmo re-
cepto martyrio, aut flamine, quo conſequuntur
effectus Baptiſmi aquæ; ne inquam animæ pœni-
tentium in cognitione veræ fidei Chriſti perecli-
tarentur; non verò id oriri ex alio capite erroris
communis, qui non admittitur ibi, nec in caſu no-
ſtro. Videbis Suarez *tom. 3. de Sacram. quæſt. 66.*
diſp. 22. ſect. 1. ante finem.
50 Et ex eadem ratione dicendum, ut quamvis ali-
quis communiter exiſtimetur Sacerdos, ſi revera
Sacerdos non ſit, nullo modo valeat abſolutio ſa-
cramentalis ab eo impartita; quia deficit ei pote-
ſtas annexa abſolvendi ratione ordinis; & ſic pro-
cedere etiam in mortis articulo, ut dico infra *de*
pœnit. Barboſa *ſupra num. 13.* Ægidius Trullench.
dicta quæſt. unica lib. 6. de Sacram. dubio 11. ſub
n. 2. in fine.
51 Item requiritur quod ordinandus antea ſit con-
firmatus: nam in Trident. Concilio *ſeſſ. 23. de re-*
form. cap. 4. Prima Tonſura non initientur qui con-
firmationem non ſuſceperint, ſic præcipitur: tamen
advertes hoc tantum eſſe de neceſſitate præcepti;
52 non autem de neceſſitate Sacramenti, † ac prop-
terea validè; etſi non licitè conferri ordinem poſſe
non confirmato: docent Sotus *in 4. diſt. 22. q. 2.*
art. 4. propè finem. Henriquez *in ſum. lib. 10. cap. 14.*
§. 2. in commem. lit. P. Valer. Regin. *lib. 28. n. 24.*
Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 5.*
num. 9. in princ. Laurent. de Franch. *in controv.*
inter Epiſcop. & regular. pag. 78. in reſponſ. ad 15.
Barboſa cum multis aliis *dict. alleg. 2. num. 14.* † 53
Ubi *num. 15.* cum aliis infinitis ait, quod ſi ex ne-
gligentia, & citra contemptum prætermitteret
quis confirmationem recipere ante ordines non
peccaret, nec aliquam incurreret irregularitatem.
† Et noviſſimè hæc etiam dicens Ægidius Trul- 54
lench. *dict. quæſt. unica lib. 6. dub. 11. ſub num. 8.* ait
eſſe valdè probabile, ſolum peccare venialiter
eum, qui ordinatur, non ſuſcepto Sacramento Con-
firmationis, quia in jure nullum eſt præceptum id
convincens. † Nec verba Trid. ſupra *dict. cap. 4.* 55
tantæ eſſe virtutis, quæ convincant eſſe mortale;
& nec dari ait diſpendia maxima inter Confirma-
tionem, & Ordinem, ſed ait eſſe grave veniale; &
ob id teneri Epiſcopum adhibere diligentiam ad
videndum, an hic ſit confirmatus. † Sed Bonacina 56
de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 5. num. 10.
credit ſic ordinatum peccare mortaliter; eo quod
exiſtimet in re gravi facere contra Trid. & con-
ſuetudinem Eccleſiæ, Nugnus *in 3. p. tom. 1. q. 72.*
art. 8. concl. 7. ubi ait graviſſimum peccatum ve-
niale, & fortè mortale eſſe, Ordines ſuſcipere mi-
nores ante Confirmationem.
Quod ſi Epiſcopus ordinaret non confirmatum 57
credo, ut etiam ſciens, & advertens non peccet,
niſi tantùm venialiter, propter eandem rationem
dictam de ordinato non confirmato: ſic docet
Diana *p. 3. tr. 4. reſ. 24.* videndus cum Molſeſio, &
aliis: ubi contra Nugnum dicit ita tenendum in
ordinante, & ordinato: ſequitur Ægidius *ſupra*,
ubi addit cum Ledeſma *in ſumma cap. 6. de ordine*
concl. 9. in fine, ut tam ordinatus, quàm ordinans,
non incurrant irregularitatem. & idem Ledeſma
concl. 3. Soto *in 4. diſt. 7. art. 6. & 8. & diſt. 24. art. 4.*
dicunt poſſe Epiſcopum credere aliquando or-
dinando juranti ſe eſſe jam confirmatum.
Deinde dico quod licet infanti poſſit; imò & 58
character imprimatur, ſi ordinetur ab Epiſcopo,
taliter ut ſi perveniat ad annos diſcretionis, vel
poſtquam amens ad mentem veniret, non ſit re-
petenda ordinatio, juxta intellectum textus *in cap.*
unico de Clerico per ſaltum promoto, ut ordinatos
ante annos diſcretionis permittitur ad Diaconatum
elevari abſque inferiorum ordinum repetitione, ut
tradunt Sanctus Thom. *in 4. diſt. 25. quæſt. 2. art. 1.*
& 3. Valent. *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 4. punct. 1.* Valer.
Regin. *in praxi fori pœnit. tr. 30.* Vaſquez *tom. 3. in*
p. 3. diſp. 246. Molſeſius *in ſumm. Theol. mor. tr. 2.*
cap. 12. num. 1. Marchin. *de Sacram. ordin. tr. 1. p. 4.*
cap. 4. Barboſa *dict. alleg. 2. ſub n. 15.* verſ. *an puer*
& ratio eſt ut jam dixi ſupra cum Ægidio Trul-
lench. *dict. lib. 6. cap. unic. dubio 10. ſub num. 1. & 2.*
Coninch. *de Sacramentis, diſp. 20. dub. 10. n. 94. &*
97. Bonacina *tom. 1. dict. diſp. 8. q. unic. punct. 5. n. 3.*
& alii, † quia rationis uſus ſolum eſt neceſſarius 59
in ſuſcipientibus ſacramenta, quæ conſiſtunt in ali-
quo actu ipſius ſuſcipientis, ſicut eſt matrimoni-
um, quod conſiſtit in mutuo contrahentium con-
ſenſu & pœnitentia, ad quam neceſſarius eſt dolor,
qui ſunt actus pœnitentis, † non verò in ſacramen- 60
tis, quibus datur poteſtas, & imprimitur character,
ut in Ordine, Confirmatione, & Baptiſmo, in qui-
bus ſufficit intentio Eccleſiæ pro ſuſcipiente. Et
cuidam objectioni reſpondetur *infra qu. 1. verſ.*
ad tertiam.
Tamen, etſi hoc ita ſit debet ordinandus ha- 61
bere ex præcepto Eccleſiæ rationis uſum ad ordi-

nes ſuſcipiendos; quia ut ſupra *in princ.* adduxi,
eſt ad quoslibet ordines ætas certa, & major ſep-
tennio, quo rationis uſus communiter advenit, ut
62 dico infra *de ſponſ. impuber.* † Quare, etſi ordina-
ri poſſint infantes, ut dixi, item, & amentes, &
hoc validè, ſed non licitè, & ſine peccato; quia
tam ipſi ordinati, quàm ordinantes irent contra
præceptum Eccleſiæ conſtituentis cuilibet ordini
certam ætatem: ſic tenent communis Doctorum
ſenſus, ut dicit Ægid. Trullench. *dict. lib. 6. de Sa-
cram. cap. unic. dubio* 10. *num.* 6. qui *dubio* 10. *ſub*
63 *num.* 2. † Ubi dicit quod ſi ordinatur amens, qui
habuit antea rationis uſum, non ſit ordinatus, quia
cenſetur nolle habitualiter ordinari; non ſic de
eo, qui ſemper amens fuit, quia in eo militat ea-
dem ratio, ac in infante, ut ſentire videtur Valen-
tia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 4. p.* 1. Reginald. *lib. 3. num.* 3.
Modò tamen non conſtet poſitivè ipſum ante no-
luiſſe ordinari; nam tunc cenſetur manere virtua-
64 liter talis intentio. † Et ut hoc dubium amplius
peragas leges quæ noviſſimè congerit Diana cum
infinitis latè loquens *in p.* 12. *reſ.* 48. dum agit ad
utramque partem de quæſtione, an ſi infans con-
ſecretur in Epiſcopum, valida ſit ejus conſecratio,
de qua dico infra *q.* 1. verſ. *ad tertiam.*

65 Notandum eſt tamen peccare graviter Epiſ-
copum, qui ordinat infantem; eo quod indecentia
hæc eſt gravis, cum ſic ordinatus nequeant in tali
ætate miniſterium ſuum exercere, docet Ægidius
66 *ſupra*, qui *dubio* 5. *num.* 9. *dict. lib.* 6. Dixit, ut
puer ſic ordinatus, non teneatur voto caſtitatis.
Et eſt ratio quia hoc eſt præceptum Eccleſiæ,
quod adhuc infantem non obligat, nec præcep-
to recitandi horas Canonicas ea eandem ratione,
ut dicit Henriquez *lib.* 11. *de matrim. cap.* 9. *num.* 1.
67 † Notant ut Sacramentum Ordinis, & Epiſcopa-
tus validè inſano conferatur, Gerunda in ſpecie
de Epiſcopatu tom. 1. *lib.* 2. *diſp.* 7. *cap.* 2. *num.* 9. Va-
lentia *tom.* 4. *diſp.* 9. *quæſt.* 4. *punct.* 1. Reginal. *tom.* 1.
lib. 3. *num.* 3 Diana *p.* 12. *tr.* 48. verſ. *ex his*, ubi ex
aliis ab eo adductis ſic probat dicens diverſum eſſe
hoc à dicto Coninch. *de Sacram. Ordin. diſp.* 10.
num. 100 *in fine*, Bonacinæ *de Sacram. diſp.* 8. *q.*
unica puncto 5. *num.* 3. & aliorum hoc dubium re-
ſolvens per dicta infra *in cap. penultimo. quæſtione*
fin. & ſupra *de temporib. ordin. in cap. non eſt*
compos.

68 Sed an infans ſit capax Epiſcopatus, poteſt
hic dubitari, cum ut jam ſupra dixi *in Rub. & tit.*
de temporib. ordinat. ut Epiſcopatus ſit ordo, vel
ordinis extenſio, & D. Thomas negat *quæſt.* 39.
ad dict. 2. alii, ut Bonacina, D. Thom. 1. *diſp.* 8.
quæſt. unica, puncto 5. *num.* 4. Filliucius *tom.* 1.
tract. 9. *cap.* 4. *num.* 76. affirmant, quia etſi incapax
ſit juriſdictionis, & curæ animarum; non tamen
characteris Epiſcopalis. De quo dubio dico infra
q. 1. verſ. *ad tertiam.*

69 Item dicendum eſt, ut ordinandi debeant eſſe
initiati prima Tonſura, ut patet ex communi uſu
Eccleſiæ, & praxi quotidiana Epiſcoporum. Ve-
rùm etſi fortè aliquis ordinetur in aliis ordinibus
ante primam Tonſuram, erit valida ordinatio;
quia nullo jure reperitur neceſſaria prima Tonſu-
ra ad validitatem ordinis, Toletus *lib.* 1. *cap.* 71.
Bonacina *tom.* 1. *dicta diſp.* 8 *quæſtione unica puncto*
5. *num* 11. D. Thom. *dicta quæſt.* 38. *addit art.* 5.
& exiſtimant Tolet. *ſupra n.* 6. & Bonacina, & cum
eis Ægidius Trullench. *dict. c. unic. dub.* 11. *n.* 9.
70 † peccabit mortaliter ſuſcipiens ordinem ſine
Tonſura; quia agit contra uſum Eccleſiæ in re
gravi. † Cum Tonſura ſit præparatio ad ordines, 71
& perinde Epiſcopum peccare mortaliter talem
ordinando; ob idque teneri ſub mortali præmit-
tere diligentias, ut conſtat de prima Tonſura.
Verùm quia jam de hoc puncto egi, poteris di-
cere cum Navarro *cap.* 22. *num.* 9. Suarez *tom.* 3. *de
Sacram. diſp.* 38. *ſect.* 1. & cum Diana, & aliis ab eo
relatis *p.* 2. *reſ.* 4. *tract.* 16. nec ſic ordinatum, nec
ordinatorem mortaliter peccare; quia ajunt in
Trident. *ſub dicto cap.* 4. *relato, &* 23. nullum eſſe
verbum id ſtrictè præcipiens initiandis, ſed tan-
tum præſcribi quid facere debeant Epiſcopi.
Nunc verò jam pergo ad alias quæſtiones, pro
Rubrica, tam de ætate, quàm de qualitate.

QUÆSTIO I.

An ante ſeptennium, prima Tonſura, ſeu tres primi ordines minores poſſint conferri? An detur parvitas materiæ in ætate ad ordines? An Epiſcopus in Epiſcopum ordinans infantem ante rationis uſum, validè illum ordinet? Et an poſſit Pontifex ſolo verbo Sacerdotes? An qui veſpere ingreditur, annum aſſignatum pro aliquo ordine ſuſcipiendo, poſſit mane præcedenti illum ſumere? Et per quas demonſtrationes exiſtimetur annus completus, ſeu attictus tantum?

SUMMARIUM.

1 *Completus annus requiritur, ut prima Tonſura, & tres primi ordines queant conferri, &* n. 5. & 6.

2 Cap. de his *verbo* lectorum, diſt. 28. cap. in ſingulis diſt. 28.

3 *Infantia prima anni computantur à ſeptennio perfecto.*

4 *Infantes, ſi neceſſitas exigeret ante ſeptennium, tonſurari poſſunt, ut inirent in Religionem.*

5 *Neceſſitas facit ut diſcedatur aliquando à regulis juris.*

7 *Tridentinum nihil immutavit circa ætatem ad primam Tonſuram, & alios minores ordines.*

8 *Ætatis parvitas materiæ, num ſit in conſideratione, remiſſivè.*

9 Cap. unico de Clerico per ſaltum promoto.

10 *Epiſcopus validè ordinat in Epiſcopum infantem ante rationis uſum; non autem ad exercitium obligabit, ſine ordinati conſenſu, &* n. 13. & 14. *contra D. Thomam.*

11 *Quinquennis nondum, filius Hemberti electus fuit Archiepiſcopus Rhemenſis, confirmatus à Joanne X. alius nobilis fuit electus anno* 18.

12 *Ferdinandus filius Philip. III. Hiſpan. electus fuit Archiepiſcopus Toletanus anno* 11. *ſuæ ætatis, & Cardinali Carrapha eadem Eccleſia data fuit anno* 19.

14 *Character imprimitur infanti ordinato Epiſcopo; etſi ei non concedatur juriſdictio, quam exercere*

exercere poſtea poterit, ſi major factus conſentiat in poteſtate ſibi charactere tradita.

15 *Pontifex ſolo verbo*, ut eſto Sacerdos, *nequit facere Sacerdotes, & Epiſcopum*, numero 18. *etſi alii contra.*

16 *Pontifex ſolo verbo ut ſi dicat* eſto baptizatus, non *facit aliquem Chriſtianum, nec ei verum impertitur Baptiſmum.*

17 *Pontifex non habet poteſtatem immutandi jus Divinum, nec alterandi formas Sacramentorum.*

19 *Forma ordinandi Sacerdotes, & Epiſcopos, eſt ſaltem implicitè in Evangelio.*

20 *Ordinatus, ſive in minoribus, ſive in majoribus ordinibus duobus, v. g. diebus ante impletam ætatem, verius eſt ut peccet; ſed ſi jam in ultimo die anni, explendendi Doctores admittunt*, n. 21. & 23.

21 *Parum pro nihilo reputari, etiam in materia ordinum videtur admitti.*

22 *Veſpera die trahitur ad mane in ordinibus conferendis.*

23 *Anni perfecti, & expleti requiruntur, ſi diſpoſitio legalis ita cavet in aliquibus caſibus; ſin autem ſufficit annus inceptus. Et quibus Juris verbis hoc caveatur*, num. 26. & 27. *Quid ſi dubium ſit in verbis juris*, n. 27. & 28.

26 *Verbum* cum pervenerit v. g. ad annum 25. *num exigat annum completum, vel inceptum*, & n. 29.

27 L. qui filium, §. 1. ff. ad Trebel.

1 AD primam quæſtionis partem dixi ſupra *ſub Rubr.* requiri de jure annum completum *ex cap. nullus de temporib. ordin. lib.6. l.27. titul.6.p.* 1. ita docent Garcia *de beneficiis p.7. cap. 4. num.* 6. Sanchez *in conſ. mor. lib.7. cap.1. dub. 33. num.* 15. Menoch. *de arbitr. lib. 2. cap. 427. num. 9.* Campanil. *in diverſ. juris Canon. Rub. 7. cap. 1.* Moneta *de diſtribut. 2. p. quæſt. 19. num. 11.* Anaſtaſ. Germon. *de indultis Cardinal. §. quibuſvis num.* 3. gloſſa *in clem. fin. hoc tit. & in cap. de his, verbo lectorum diſt.* 28.

2 Nec obſtant huic reſolutioni textus *in dicto c. de his, & in cap. in ſingulis* 28. *diſt.* quibus videtur fas eſſe parvulos à primæ infantiæ annis Clerica-
3 tus officio mancipare; † quia verba ibi: *à primis infantiæ annis*, & *ab infantia* eum ſenſum habent, ut poſt primos infantiæ annos, atque ita ſeptimo anno perfecto ſignificent: nam præpoſitio illa *A*, idem ſignificat, ut multis comprobat Tyraquellus *in l. ſi nuquam* verb. *& poſtea, num. 21. cod. de revoc. donation.* Menochius *lib. 2. de arbitr. caſu 57. n. 11.* Acunna *in dicto cap. de his num. 3. & in dicto cap. in ſingulis num.* 1.

4 Nec etiam obſtat Divus Thomas, dum dixit *in addit. ad 3. p. quæſt. 39. art. 2.* tonſurari poſſe infantem, ſive qui ſeptimum annum non explevit ante uſum rationis; quia Sanctus non abſolutè docuit infantes tonſurari poſſe, ſed ita demùm, ſi neceſſitas exigeret, & ſpes profectus, ut puta ſi intrent in religionem *ex cap. fin. de temporib. ordin.*
5 *lib.* 6. † quia neceſſitatis tanta vis eſt, ut cogat aliquando à juris diſpoſitione recedere: argum. textus *in cap. 2. de obſervat. jejun. & in cap. 2. de conſuet. cap. qui propter neceſſitatem de furtis*, & aliorum, quæ tradit Brunorus à Sole *in compendio utriuſque juris*, verb. *neceſſitas*: ita expendit Narbona *in annal. anno 7. quæſt. 9. num. 6. & 7.* Verùm Henriquez *lib. 10. de ordine cap. 19. num. 1.* Tabiena in *ſumm.* verb. *ordo* 4. Majolus *de irregularit. lib. 1. cap. 30. num. 5. & 8.* Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 38. num. 43.* dicunt tempore Angelici Doctoris dari pueris ante diſcretionis annos primam Tonſuram.

De tempore inquam ad tres minores ordines, 6
jam ſupra dixi *in Rubrica*; & licet dicant gloſſa *in dict. cap. de his*, verb. *Lectorem, & in clementina generalis*, verb. *promoveri hoc titulo*, Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 2. art. 2. §. quamvis jure*, verſ. *& omnes minores ordines à ſeptennio*, Burgo *de irregularit. part. 6. titulo de tempor. ordin. num. 6. & 26.* Ugolinus *de irregularit. cap. 45. num. 2.* Azorius *in ſumm. inſtit. moral part. 2. lib. 6. cap. 5. quæſt. 8. & 9.* Sayrus *de cenſ. diſp. 31. ſeſſ. 1. num.* 22. Moneta *de diſtrib. ſupra num.* 11. & alii, quos ſequitur Narbona *ſupr. num.* 3. excepto Acolytatu, qui ſeptennium completum excedit, ut colligitur ex textu *in cap. quicunque in princ. 77. diſtinctione*, ubi poſt infantiam, & ante pubertatem lectorem creari debere præcipitur, eandem requiri ætatem, ac ad primam Tonſuram; idemque procedere; ubi Sacri Trident. viget obſervantia. † Quia 7
Trident. nihil circa ætatem requiſitam ad primam Tonſuram, & primos ordines immutavit; ſicque ait Piaſecius *in praxi Epiſcopali p. 1. cap. 1. num.* 22. Congregationem Concilii reſpondiſſe, nempe nullam eſſe à Tridentino præſtitam ætatem Tonſuræ, & quatuor minoribus ordinibus, ſed eam attendendam, quæ in Sacris Canonibus præſcribitur. Tamen tu reſolves in praxi, juxta id, quod adduxi *in princ. ſupra*; etſi Narbona, cum Sayro, Suarez, Acunna, & aliis *ſupra num. 4. & 5.* curet expendere Trident. *ſeſſ. 24. cap. 5.* quatenus juſſit inquiri de ætate promovendorum, ad minores ſolum intelligi, nempe an promovendi Tonſura, & tribus primis ordinibus minoribus, poſſint initiari, illudque à Concilio ſic præcipi, ut de ea ætate Epiſcopi arbitrentur, ubi ſcilicet, apertis documentis conſtare non poſſit de ætate certa ordinandorum; quod etſi de jure poſſit amplecti in praxi autem non videtur uſitatum, ut *in princ. ſupra* adduxi à verſ. *de jure autem Eccleſiaſt.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, an detur 8
parvitas materiæ in ætate ad ordines? videtur reſpondendum ex dictis *dubio præcedenti*; ſed tu dices, & reſolves, ut dico infra *in verſ. ad quintam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an Epiſcopus 9
ordinans infantem in Epiſcopum ante rationis uſum, ordinet validè illum? Et pro reſolutione adjunges dicta *ſub Rub.* in verſ. *deinde dico*; & ſuppoſitis ibi adductis, & quæ ponderat Diana *p. 8. tract. 1. reſ. 32. in princ.* per textum *in cap. unico de Clerico per ſaltum promoto*, rationem adducens ex D. Thoma, & reſpondens objectioni illi, quæ deſumitur ex verbo *ab Epiſcopo* prolato, dum dicit *accipe*, quod videtur ordinandi acceptationem includere, dicens verbum illud non denotare acceptionem recipientis, ſed veram traditionem ex vi poteſtatis conferentis; adeoque potius imperium, & poteſtatem dantis, quam executionem accipientis, ſicut etiam in Baptiſmo ad infantem dicitur *Epheta aperire*, item *accipe Sal ſapientiæ, &c.*

Unde jam ad punctum difficultatis pro affir- 10
mativa ſententia ſunt Doctores citati ſupra *in Rub.* in verſ. *notandum*, quibus accedunt Turrianus

nus *in ſumm.p.2.cap.*80.*dub*.1. *num*.2. Præpoſitus
in 3.p.de Sacram. Ordinis q. unica dubio 16. *n*.163.
Ochogavia *de Sacram. Ordin. tract. unico q.9.n.* 3.
Averſa *de Sacram. Ordinis q.3. ſect.* 5. Tannerus
tom.4.diſp.7.quæſt.3.dub.1.num.10. Diana *dict.p*.8.
tract.1.reſ.32.in fine, dum loquitur cum diſtinctio-
ne illa, in Epiſcopo ſcilicet ſatis diſtingui Cha-
racterem ordinis, & poteſtatem Eccleſiam guber-
nandi, priuſque poſſe infanti conferri; licèt po-
ſterius, quod requirit liberum conſenſum recipien-
tis non poſſit ei imponi; & ſic fieri quod cum or-
dinatio Epiſcopalis tendat ad prius; non autem
neceſſariò, & eſſentialiter ad poſterius, nihil ob-
ſtare, quominus infanti conferri poſſit; itaut infans
per illam ordinationem conſtituatur in eo gradu,
per quem poſſit ei committi Eccleſiæ gubernatio,
& conſtitui ſponſus alicujus Eccleſiæ; non tamen
re ipſa ita comitari, ut ſine ulteriori conſenſu præ-
ſtando, quando perveniret ad uſum rationis, obli-
11 getur Eccleſiæ curam ſuſcipere. † Etenim etſi
monſtrum videretur in Eccleſia Dei, non reticeo
ex Baronio *anno Domini* 925. Hugonem, nempe
filium Humberti Comitis Aquitaniæ, qui nondum
quinquennis penè infans Rhemenſis electus fuit
Archiepiſcopus, & à Joanne X. confirmatus; qui
ut refert Baron. malis fuit exemplis inductus; &
Panormit. *in cap. cum in cunctis, notabili* 4. *in fine*,
num.2. refert ex Joanne Andrea quendam virum
nobilem fuiſſe promotum in Epiſcopum anno ſuæ
12 ætatis 18. † Nec eſſe ab hoc abſimile quod refert
Mandoſius, *in tract. ſignat. grat. Rub. de diſpenſ.
ſuper retent.* nempe Alphonſo Cardinali Carrapha
19. ann. agenti, ſit data Eccleſia Toletana Ar-
chiepiſcop. in adminiſtrationem; & his noſtris
temporibus vidimus à Paulo V. Pontif. Max. Fer-
dinandum Cardin. Hiſpaniar. infantem adhuc ex
Ephebis non excedentem ann. 11. agentem pro-
motum in Archiepiſcopum Toletanum.

13 Prædictæ inquam ſententiæ impugnat D. Tho-
mas rationibus multis, *in 3. part. q.39. art.2.* Gra-
nadus *in 3.p.controverſ 9.tract.3.diſp.1.num*.7. qui
licèt non potuiſſet negare prædictam ſententiam
affirmativam, ſequutus eſt D. Thomam, negati-
vam tenentem; primo quia Epiſcopatus ſecum
trahit juriſdictionem erga corpus myſticum Ec-
cleſiæ; puer autem ſaltem ante annos diſcretionis
non eſt capax juriſdictionis. Secundò quia Epiſ-
copus eſt ſponſus Eccleſiæ, cujus Paſtor conſti-
14 tuitur; deſponſatio autem petit rationis uſum. †
ſed revera iſtæ rationes non videntur concludere,
cum jam dixerimus aliud eſſe quod ſpectat ad or-
dinem, aliud quod ad juriſdictionem. In primo
enim ſolum contenditur poſſe imprimi characte-
rem infanti, ut poſtea poſſit ei deſignari Eccleſia,
cui ſibi voluerit deſponſabitur, & quoad hoc non
majorem ætatem requirit Epiſcopatus, quàm
Presbyteratus, ad quem etiam pertinet habere po-
teſtatem, erga corpus myſticum Eccleſiæ abſol-
vendo fideles à peccatis; ergo ſi poteſtas Ordinis
ſacerdotalis conferri poteſt infanti, licèt tunc non
conferatur juriſdictio, ſic etiam poſſit Epiſcopalis
conferri; & potius cum poteſtas Ordinis ſacerdo-
talis, quo conceditur illa conſecrandi corpus, &
ſanguinem Chriſti Domini præſtantior ſit in ratio-
ne ordinis, quàm quod illi ſuperaddit Epiſcopatus,
præcipuè ſi conſideres Theologos dicere Epiſ-
copatum non eſſe ordinem per ſe diſtinctum à
Presbyteratu, ſed tantum extenſionem, ut di-
ctum eſt ſupra *ſub Rub. de temporib. ordin. & in tit.
ibi*; ergo ſi puero imprimi poteſt character ſacer-
dotalis, etiam poterit Epiſcopalis, & ego ſic tenen-
do contra Durandum negativam multis rationi-
bus ſuadentem, *in 4.diſt.25.quæſt.2.num*.8. Petr.
Sotum *de inſtit. ſacerd. lect.5.de Sacram. ordin.* §.
ſecundo etiam, & eundem Granad. *in 3. p. tract.3.
de hoc Sacram. diſp.1.num.6.& 7.* Marchin. *tract.4.
cap 4.num.4.* addo noſtram affirmativam tenentes,
Bonacinam, *de Sacr. diſp.8. quæſt. unica p. 5. n. 5.*
Valent. *quæſt.4.de Ordine p.2.* Campanil. *in diverſ.
juris Canon. Rub,4.c.4. num*.18. Vaſquez *diſp.* 246.
Meratum *de ordine diſp. 9. ſect.* 1. & cum aliis no-
viſſimè Dianam *p.* 12. *tract.1. reſ*.47. ubi latè reſ-
pondet fundamentis Durandi, & aliorum.

Ad quartam quæſtionis partem, an poſſit Pon- 15
tifex ſolo verbo creare ſacerdotes, veluti ſi dice-
ret, *eſto ſacerdos*; utique negativè reſpondendum
eſt, tum ex notatis ſupra, *in Rub. & tit. de tempo-
rib. ordin.* ubi dixi à Chriſto Domino inſtitutam
eſſe formam, & materiam Sacramenti Ordinis mo-
do ibi dicto; deinde quia unaquæque forma Sa-
cramenti debet ſignificare expreſsè quem realiter
efficit; ſed per dicta verba *eſto Sacerdos* non ex-
preſsè ſignificatur poteſtas conficiendi Corpus
Chriſti, & remittendi peccata: ergo. † Tertiò quia 16
ſicut ſi Pontifex diceret alicui non Baptizato *eſto
Chriſtianus*, per iſta verba non tolleret peccatum
Originale, nec illi verum Baptiſmum impertiret;
ita ſimiliter per illa verba, *eſto Sacerdos*, Pon-
tifex Sacerdotem non ordinaret, nec poteſtatem
conficiendi corpus Chriſti, & remittendi peccata,
illi tribueret. † Quartò quia Summus Pontifex 17
non habet poteſtatem immutandi jus Divinum,
nec alterandi materias, aut formas Sacramento-
rum nobis à Chriſto determinatè relictas, quia
inferior non habet poteſtatem abrogandi legem
ſuperioris, juxta quæ latè dixi *in c.12.de judiciis*,
ſed Chriſtus nobis reliquit formam illam: *Accipi-
te Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata
&c.* ſic docent multi Doctores, præcipuè Theo-
logi, & Plutareus *de officio Sacerdotis p. 2. lib.* 1.
cap.14. per totum, Diana *dict. p.8. tr.1.reſ.* 28. &
ita tenendum.

Nec obſtant Angelus, quem refert, & ſequitur 18
Felinus *in cap.1.de conſt. num*.23. Decius ibidem
lect.1.num.50. Rebuffus *in praxi beneficior. tit. de
Cler. à quibus. & quomodo creentur num.* 9. & 10.
Hieronymus Gigas *de penſionib. quæſt.* 8. Franciſ-
cus Victoria *de ſacr. Ordin. quæſt*.5. dicentes ſolo
prædicto verbo *eſto ſacerdos* poſſe Pontificem ſa-
cerdotem creare; itemque poſſe dicendo *eſto Epiſ-
copus*. Epiſcopum creare; licèt non fulcat, ut di-
cit Angelus relatus ab eodem Rebuffo *ſuprà, n*.11.
ex ea ratione; quia Pontifex ſummus introduxit
formam hujus ordinis Sacerdotalis, & Epiſcopa-
lis, cujus tenor non extat in Evangelio, poſſitque
illam abrogare, locoque illius, aliam formam ad
beneplacitum ſuum conſtituere. † Tamen ho- 19
rum omnium fundamentum videtur futile, & ina-
ne; quia utraque forma, ſaltem implicitè in Evan-
gelio continetur offerendi ſcilicet Miſſæ ſacrifi-
cium, & remittendi peccata, ut apparet de priori
in illis verbis: *Hoc facite in meam commemoratio-
nem*, quibus Chriſtus Apoſtolos conſtituit ſacer-
dotes, & dedit illis poteſtatem offerendi Miſſæ
ſacrificium pro vivis, & defunctis; & ſecunda eſt
expreſſa in Evangeli Joannis X. ibi: *Quorum re-
miſeritis peccata*, ut jam dixi *ſub dicto tit. de tem-
porib. ordin.* De hac quæſtione per gloſſam *in c.*
1. §. *una de ſumma Trin* 1. agit cum multis Bar-
boſa *num*. 22. videndus *ibi*.

Ad

20 Ad quintam quæſtionis partem, an qui veſpeperi ingreditur annum aſſignatum, poſſit ante mane ordinari; & ſecundùm dictum ſupra *in princ. hujus quæſtionis*; ubi quod ſeptennium pro Tonſura, & aliis tribus minoribus ordinibus, debeat eſſe completum; & ſic Baſilius *de matrim. lib.7.c.65.num.1.* dixit ut in ætate requiſita ad ordines ſuſcipiendos, non detur parvitas materiæ; eo quod hic non habeat locum regula illa, quod parum diſtat, nihil diſtare videtur, ſicut nec in aliis, in quibus jus tempus præfinitum exigit, ut in ætate ad ordines; ſi enim dies unus, aut hora deſideretur, vitiat factum, & Henriquez *lib. 7. c.20.num.2.in gloſſa litt.O,* dicit non debere deeſſe diem: & ſic Villalobos *in ſumm.p.1.ſub tr. 11.* ex doctrina Navarri *de temporib. ord. conſ. 9.* non admitti, ait, etiam ſi tantum deſit dimidium diei temporis deſignati ante ordinis ſuſceptionem, v.g. ſi deſit Subdiacono dimidia dies ad incipiendum vigeſimum ſecundum annum, refert Diana *p. 5. tr. 5. reſ.17.* Paſqualigus *in quæſt. can. cent. 1. q. 122. num. 5.*

21 Non deſunt autem qui dicant præfatam regulam parum pro nihilo reputari; & ſic ſi modicum deficiat tempus, ordines queant conferri licitè, & ſine peccato: nam Pater Ledeſma, quem refert Ægidius Trullench. *de ſacr. c. unico lib.6. dub. 10. ſub num.5.* in verſ. *major*, etiam tacito nomine refert aliquos affirmare non peccare ordinatum, ſi tantum ad ætatem completam deficiant ſeptem, aut octo dies; ipſe autem non admiſit, quia hæc temporis deſignatio eſt gravis res; admittit autem Ledeſma Dominicanus, non peccare illum, ſi eo die, mane, aut veſperi, quo ordinatur, attingit tempus deſignatum; ſic etiam admittit, ut probabilem Diana *part.2.tract. 16. reſol. 29. dicta part.5. tract.5. reſol. 17.* in verſ. *nota*, ubi dicit, quod ſi deſit in principio ſequentis diei, v.g. hodie impletur ætas 24. annorum poſt dimidiam noctem, poteſt ordinari ſacerdos, ex eo quia, ut docet Navarrus *ſupra conſ.6.* in favorabilibus dies cœptus habetur pro completo, *l. qua ætate ff. de teſt.* & confirmant ex eo, nùm licèt requiratur ſeptennium completum ad ſponſalia; ſi tamen ſunt in ultima die ſeptennii, ſat eſt, ſi ille ſit incæptus, Mandoſius *de ætate minori cap.14. numero 11.* Panormit. *in cap. atteſtationes de deſponſ. impub.* & ſic dicit Diana in caſu noſtro patere; quia revera ille jam dicitur attigiſſe 25. annum, & docent Sanchez *in opuſculo tom.2.lib.7.cap.1. dubio 33.* videndus Naldus *in ſumma* verb. *ætas, numero 3.* & docent Marchinus *de Sacram. Ordi. tractatu 1.p.5.cap. 2.num.7.* & idem Trullench. *ſupra ſub dicto numero 4. in fine*, putat poſt factum abſque ſcrupulo poſſe ſuſtineri opinionem Ledeſmæ, quam dicit ut probabilem abſolutè admitti à Diana *dict. part.2. reſol.29. tr.2.* quia tantillum temporis in moralibus poterit pro nihilo reputari, & amplius dixit Zaynardus Dominicanus *in direct. Theol. p.1. de Sacr. matrimonii c.40.§.14.* Epiſcopos poſſe diſpenſare, ſi deficiant ordinando duo vel tres dies ad ætatem debitam, quia moraliter parva diſtantia, pro non diſtantia habetur, cujus dictum cogitandum relinquit Diana, *dicta*
22 *part.9.reſ.50. in fine*, † imò Leander *de Sacram.* quem videtur ſequi Diana *part. 9. tract. 9. reſol. 50.* dicit *tom.2. tract.6. diſputatione 6. quæſt.8.* quod in caſu, de quo loquimur veſpera diei, trahitur ad mane, cum ex utroque una dies fiat; indeque fieri morali continuatione, ut qui ſic ordinatur, dicatur ordinari in anno 22. tertio, aut quinto conſtitutus; & idem Leander *quæſt. 7.* obiter dicit ad recipiendum v.g. Subdiaconatum, ſufficere viginti duos annos inchoatos, non per unum integrum diem, ut volunt Conincb. & alii relati ſupra *in princ. Rubrica*, nec per unam horam, ut voluit Diana, ſed ſufficere inchoatos per unum, vel dimidium quadrantem horæ; quia qui per dimidium quadrantem horæ viginti duo, tres, aut quinque annos attigit, verè conſtitutus ſit in anno 22. 23. & 25. à Tridentino præſcripto.

Ad ultimam quæſtionis partem, de qua jam 23
ſupra *ſub Rub.* aliquid dixi ex Tridentini verbis, *ſeſſ.23. cap. de reform.* reſpondeo controverſum eſſe in jure, an, quando annus cœptus ſufficiat, & habeatur pro completo, de quo agunt gloſſa, & Doctores per textum, *ibi, in l. ad Rempublicam ff. de muneribus, & honor. & in l.3.§. minore ff. de minoribus, & in l. ſi cui fin. ff. de leg. 1.* gloſſa *in cap. ſubdiaconus 77. diſt.* gloſſa *2. in c. p. ad noſtram de regul.* Felinus *numero 7. in cap. cum vigeſimum de officio deleg.* Connanus *lib. 3. comment. cap.12. numero 7.* Navar. *in man. cap.25. numero 117. verſ. ad 9.* & communiter diſtingui ſolet inter diſpoſitionem favorabilem & odioſam; ſed verius eſt ut ſit attendenda legis, & Canonis diſpoſitio, quia ſi expreſsè ad annos perfectos, & conſummatos, vel ſimpliciter ad tot annos referatur; tunc fieri, ut non ſufficiat annum inchoari; ſi verò ad ſolam exiſtentiam in tali anno, referatur tunc ſufficiat inchoaſſe, ut ſic ſi aliud ex mente diſponentis non intelligatur, verborum proprietas ſit attendenda, tam in materia favorabili, quàm in odioſa juxta textum *in l. non aliter 67. ff. de leg. 3. l. cum lege 24. de teſtam.* & in hunc ſane modum exiſtimo interpretandum eſſe legem *in l. anniculus 134.* cum ſumatur anni impletio ex proprietate ſermonis, vel juris fictione.

Unde jam libuit advertere quibus verbis ſo- 24
leant jura loqui, quibus aut deſideretur annus completus, aut ſufficiat incœptus; & quatenus ad primum ſcies ſignificari per verba ſequentia legis, aut Canonis, ut ſi v. g. loquatur ſequenti modo *poſt viginti annos, poſt vigeſimum cum expleveris*, & ſimilia: non procul dubio talia verba deſiderant annum completum, *ex l. ſi ita 41. verſ. & inter ff. de manumiſ. teſtam. l.2. in princ. ff. de excuſat. tutor, cap. cum in cunctis in princ. de elect.* & ſimili modo illa diſpoſitio, *cum quis fuerit viginti annorum, vel habuerit viginti annos* exigit annos completos; quia antequam compleantur, verum eſt quem non eſſe viginti annorum, vel illos habere: argument. textus *in dict. l. anniculus*; & ita procedit *lex ſi cui ff. de leg. 1.* ubi gloſſa, & Doctores.

Per contrarium autem ad annum incœptum, 25
dicit debet, ut referantur ſequentia verba: *cum fuerit in vigeſimo anno, cum attigerit*, vel quæ prohibent, *ne qui ante vigeſimum annum faciat*: nam propriè loquendo qui jam incepit attingit, & qui jam eſt in vigeſimo, ante illum non facit, ſed potius in illo, ut *in dict. cap. cum in cunctis de elect. §. inferiora*, textus & gloſſa *in clem. fin. hoc tit. dicta l. ſi ita in princ. 41. ff. de manumiſ. teſtam.* Trid. *dict. ſeſſ. 23. cap. 12.* gloſſa *in dict. l. ſi cui*, ubi communis.

Sed dubium eſt quid quando diſpoſitio loqui- 26
tur

tur per verb illa: *cum pervenerit*, v. g. *ad* 25. *annum*; & videtur dicendum ſufficere annum inceptum, per textum *in l. qui filium* 73. §. 1, *ff. ad Trebell.* ibi: *cum ad annum vigeſimum perveniſſet*, per quem Conanus *dict. lib.* 3. *comm. cap.* 12. *n.* 7. ſic tenet, & amplius ex eo colligitur; quia Imperator ibi motus fuit verbis teſtamenti. Verùm communis Doctorum ſententia eſt, ut verba illa intelligantur de anno vigeſimo completo, ut de materia illius dictionis probant per textum, *in l. urbana* 198. *ff. de verb. ſignif.* verb. *pernoctavit*, *& in cap. ſi conſtiterit de accuſat.* Tyraquel. *in l. ſi unquam*, verb. *revertatur*, *à num.* 194. *cod. de revocand. donat.* & ex textu ſic probante in ſpecie *l. non putabam* 47. *ff. de cond. & demonſtrat.*

27 Et ſi retineas hanc ſententiam contra Conanum, tunc reſpondebis ad textum *in dict. l. qui filium*, §. 1. *ff. ad Trebell.* vel quod verba ejus relata ſuppleantur, per alia verba ſequentia, nempe *quod ſi ante vigeſimum deceſſerit*, quibus videtur Imperatorem non accepiſſe dicta verba prima, ibi: *Cum ad annum vigeſimum perveniſſet*, in proprio ſignificatu; imò ſenſiſſe de anno incepto, & inchoato, vel quod ſaltem res erat dubia; ita ut in hoc dubio Imperator motus verbis quæ ad utrumque ſenſum referri poterant ex æquitate in favorem filii pronunciaverit: ſequitur Barboſa *in dict. clem. fin. hoc tit. n.* 9.

28 & gloſſa *in dict. l. qui filium.* † Ubi D. D. exiſtimarunt textum illum procedere favore filii ſimpliciter; ſed huic intellectui repugnat idem textus, dum probat Imperatorem motum fuiſſe verbis teſtamenti; & ita etiam colligitur ex verbis jactis ſub verſ. *per contrarium*, ſupra, quibus probatur quando diſpoſitio intelligatur tantum de anno incepto. Et *in verſ. antecedenti*, quibus probatur quando intelligatur de anno completo. Hactenus de ætate ad ordines. de ætate ad officia, & *in cap.* 1. de ætate ad beneficia; infra etiam *in cap.* 3. 4. & 5.

QUÆSTIO II.

An ante ſeptennium poſſint conferri, & in qua ætate Acolytatus, ſive Sacri ordines, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus? Et an ut quis ordinetur Epiſcopus, requiratur præcisè ætas annorum triginta. Et quid de ſuis Coadjutoribus, vel de Pontifice, aut Cardinali?

SUMMARIUM.

1 *Omnium ordinum ætas requiſita remiſſivè.*
2 *Ad Epiſcopum ætas requiritur ut ſit annorum 30. etſi in Gallia ſufficiant anni 27.*
3 Cap. quorundam 1. diſt. 34. n. 4.
4 *Juvenis reputatur qui eſt in annis 30. & plus*, & n. 12.
5 *Juventus incipit ab annis 25. & durat uſque ad annos 45.*
6 *Archiepiſcopo puero electo Rhemenſi, datus fuit coadjutor.*
7 *Epiſcopalis ætas debet eſſe annorum 30. expletorum, contra dictum infra* n. 12.
8 Auth. de Sanctiſſimis Epiſcopis p. 1. collat. 9. *exegit in Epiſcopis annum 35. expletum*, n. 10.
9 *Numa Pompilii filius apud Sabinos in ætate quadragenaria electus fuit*; & n. 11.
11 *Ætat quadragenaria appellatur prudentiſſima, & trigenaria prudens.*
12 *Ætat primo per acerva trigenaria matureſcit.*
13 *Ætas annorum quinquaginta, fuit antiquitùs aſſignata pro Epiſcopis eligendis. Quæ hodie in Hiſpania videtur in uſu, cum ſæpè numero, & majores illa, eliguntur Epiſcopi*, ut n. 16.
14 *Quinquagenarii nihil à ſenectute diſtant.*
15 *Senectus reddit homines inhabiles ad Epiſcopatum.*
16 *Senectutis initium verius eſt computetur ab annis 50. etſi alii ab anno 45. alii à 55. completo, alii à 60. alii à 70. alii ab arbitrio pendere.* n. 17. 18. 19. 20. 21. & 22.
20 *Ætas ſeptuagenaria excuſat à tutelis, & muneribus perſonalibus.*
22 *Senectus nihil aliud eſt, quàm ætas decreſcendi, quæ contingit ab anno 50.*
23 *Quinquagenarii in Camera reputantur pro ſenibus.*
24 *Hominum minor pars, pervenit ad annos 50.*
25 *Annus 49. Climatericus eſt minor.*
26 *Eligi in Epiſcopos poſſunt etiam majores annorum 50, qui repelli nequeunt ob ſenectutem, & rectè ab annis 60.* n. 28.
27 *Senium ætas tripartita eſt, in primam, mediam, & ultimam ſenectutis. Prima durat ab anno 50. ad 60. Secunda à 60. ad 70. Tertia à 70. in annos ſequentes, quæ reputatur debilis, imbecillis, & non apta ad gubernandum, muneraque obeunda.*
28 *Homines litterati, & induſtrii ab annis 60. nimis prudentes reputantur; etſi non laborioſi.*
29 *Quinquagenarii robuſti reputantur ad gubernandum, & adhuc juvenes.*
30 *Juvenes haberi poſſunt qui nondum inter ſeniores connumerantur.*
31 *Septuagenarii, & amplius à Regibus noſtris Hiſpaniæ ſolent Epiſcopi nominari; quia, etſi non ſic laborioſi, prudentiores tamen exiſtimantur.*
32 *Senior quo quiſque eo præſumitur prudentior, niſi in decrepito*, n. 34.
33 *Prudentia major præſumitur in ſenibus; ſic ut contrarium non probetur, niſi per teſtes*, n. 34.
35 *Epiſcopus coadjutor alterius Epiſcopi, non eligitur; niſi ab annis 30. & deinceps.*
36 *Pontifex eligi poteſt ad univerſam Eccleſiam, qui eſt in annis 30. expletis, ſed ſi adſit alius habilis ætate major, ille debebit eligi*, n. 38. & 41.
37 *Papa dicitur Epiſcopus omnium Eccleſiarum, qui ſecundùm aliquos, poteſt rectè eligi ab ætate decennii, aut 14. annorum*, numero 40.
39 *D. Petrus fuit Pontifex electus; quia major annis, quàm dilectus Joannes.*
41 *Electio Pontificis facta de illo, qui nondum eſt*

eſt ætatis 30. valet, niſi fieret ante ſeptennium, n. 42.

43 *Cardinales, Diaconi, & Subdiaconi creari poſſunt in ætate 22. & 23. annorum, Presbyterales, non niſi in ætate 30. annorum*, numero 45.

44 *Cardinalatus Dignitas poſt Pontificiam, eſt major cæteris in Eccleſia.*

46 *Cardinalium ætas de jure ordinario eſt jam aſſignata*, n. 43. & 45. *ſed Papa qucit etiam minores annis 30. creare Cardinales quod ſit potius diſpenſatione, non conſuetudine*, numero 49.

47 *Gregorius XI. fuit Cardinalis electus minor annis* 11.

48 *Papa noviter electus, ſolet ſuum Cardinalatum aſſignare alicui cognato, quamvis adoleſcenti.*

50 *Papa queit aliquem Epiſcopum creare ante rationis uſum, & multò magis Cardinalem; etſi non licitè*, n. 52.

51 *Cardinalatus non eſt ordo, nec Sacramentum.*

52 *Papa ad Cardinalatum tenetur eligere digniores in conſcientia.*

1 AD primam, & ſecundam difficultatem ſatis reſponſum præbui, *ſub Rub. hujus tituli* à verſ. *dices*, ubi ſigillatim tracto de ætate requiſita olim, & hodie poſt Tridentinum ad ordines minores, etiam cum prima Tonſura ac ad ordines majores Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus: & DD. *ibi*, adducti longè agentes referunt alios ex propoſito ſcribentes, ut videbis noviſſimè apud D. Didacum de Narbona *in ſuo annali in locis, ibi aſſignatis*, quare amplius non inſiſto cum ex jam ibi dictis, ſatis, ſuperque intelligatur, & ex dictis ſupra *q. 1. à n. 1.*

2 Ad tertiam de ætate requiſita pro ordinando aliquem in Epiſcopum, ex propoſito agit Julius Lavor. *lucubrat. variar. p. 1. cap. 6. num.* 14. cumque jam aliqua de ætate ad eligendum Epiſcopos dixerim *ſub tit. de elect.* & conſtat, ut jam ſcripſi *ſub Rubrica de temporib. ordin.* Epiſcopatum eſſe unum ex ordinibus ſacris, diſtinctum à Presbyteratu, Diaconatu, aut Subdiaconatu, modo ibi dicto, evenit ut congrue hic de ætate ad Epiſcopum ordinandum agamus, & licet Petrus Gregor. *ſuper decret. dicto tit. de elect. cap. 11. num. 3.* dicat in Gallia ſufficere ſi nominatus Epiſcopus à Rege, ſit annorum 27. Tamen de jure verius eſt ut deſiderentur anni triginta; eo quod Tridentinum, *ſeſſ. 7. de reform. cap.* 1. appellet maturam talem ætatem. Pro ornatu videbis quæ dixi ſupra *in cap. ſi Archiepiſcopus* 7. *hoc tit. q.* 2. verſ. *de ordinato Epiſcopo.*

3 Nec huic reſolutioni obſtat textus, *in cap. quorundam 1. diſt.* 34. quatenus videtur colligi ex eo reſcripto Nicol. Papæ juvenem poſſe fungi munere Epiſcopali cum de Lamfredo Epiſcopo ibi legatur juvenem fuiſſe; & ſic fuiſſe electum, ac nominatum ante trigeſimum annum. Nec alia exempla, quæ retulit Baronius ſtatim citandus de quodam puero, nondum quinquenni Archiepiſ-
4 copo Rhemenſi creato. † Quia ad textum Nicolai Papæ reſpondetur non inferri ex ejus litiera Epiſcopum, de quo ibi non fuiſſe majorem anno trigeſimo: nam etſi juvenis appelletur, potuit inquam eſſe jam in annis triginta conſtitutus; eo

quod, ut plures agnoſcunt † juventus, quæ revera 5
ab annis viginti quinque incipit, perduretque, uſque ad annos quadraginta quinque, ut ait Simon Scard. *in lexicon.* verb. *juvenes*, Narbona *anno* 25: *quæſtione 1. numero fin.* ſequitur, ut talis Epiſcopus nominatus juvenis, dici poſſet, etiam poſt annos triginta; etenim Cujacius *in l. non aliter* 69. §. 1, *ff. de leg.* 3. dixit uſque ad illud tempus ætatem juvenilem reputari etſi Narbona *anno* 30. *ſub numero* 12. comprobans juventutem, & adoleſcentiam non differre, legendus cum multis ab eo relatis, *numero* 13. durareque uſque ad annos quinquaginta. † Et de facto pueri electi Archie- 6
piſcopi Rhemen. ſi ſatis Baronius lamentatus eſt *tom. 10. annal. anno Chriſti* 925. *numero* 8. ubi adducit Æduardum, *libro 1. cap.* 19. & poſt eos Henricus Spadanus, *in ejusdem Baronii epitome ad annum Chriſti* 1033. *num...* ſubdens illi fuiſſe ad functiones Epiſcopales obeundas coadjutorem Epiſcopum datum, à quibus Narbona, *dicto anno* 30. *ſub numero* 6. refert verba, tam de facto Archiepiſcopi Rhemenſi, quam de coadjutore illi dato, videbis quæ dixi, *quæſt. 1. ſub numero* 11. & 12.

Dubium poteſt eſſe, an requiſita ætas pro 7
Epiſcopo eligendo, debeat eſſe anni trigeſimi expleti, aut ſufficiat incæpti. Et quod ſufficiat incæpti, probatur ex adductis ſupra *in Rub.* ubi dixi annos requiſitos ætatis pro ordinandis in minoribus, & in ſacris ſufficere attictos, nec prærequiri completos, ſed dicendum eſt decretam eſſe in jure pro ordinandis Epiſcopis ætatem trigeſimi anni expleti ex textu *in cap. qui in aliquo* 51. *diſtinct. cap. Epiſcopus diſt. 77. cap. cum in cunctis* 7. *de elect* ubi dixi, aliqua Concilium Lateranenſe ſub Leone X. *ſeſſ. 9. de refor. Trid.* ſupra *dict. ſeſſione 7. cap.* 1. & maximè hodie ex Bulla Gregorii XIV. publicata, *die* 15. *Maij* 1591. de quo alios referens Diana *part. 5. tractatu 2. reſol.* 19 Barboſa *in dicto Trid. cap. 7. & de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 1. numero* 83. Narbona *dicto anno 30. numero 1. & 2.* Rodericus à Cunha *in dicto cap. Epiſcopus num.* 17. *& in cap. nullus Epiſcopus 1. num. 6. dict.* 60. Filliucius de ſtatu Clericor. *tract. 41. cap. 5. num.* 32. Moneta *de conſervator. cap. 5. num. 155. & de commut. ultimarum volunt, cap. 10. num.* 113. Nicolaus Garcia *de benefic. part. 7. c. 4. num.* 76. Vigellius *in methodo juris Pontificii lib. 3. cap. 10. Reg.* 18. Piaſecius *in praxi Epiſcopali 1. part. cap. 1. num. 23. ad finem, & cap. 9. & 11.* Alzedus *de præcellentia Epiſcopi p. 1. cap. 3. n.* 22.

Nec implicat huic reſolutioni textus, *in auth.* 8
de ſanctiſſimis Epiſcopis part. 1. collect. 9. quæ Epiſcopis initiandis annum trigeſimum quintum, & quidem expletum præfixit; quia etſi poſſet ejus deciſio adſtrui; eo quod oporteat ordinandum in Epiſcopum eſſe prudentem aliter quem ad Epiſcopatum inhabilem reputari, ut notat idem Rodericus à Cunha *in principio diſtinctione* 36. † imò & ex Dionyſio Alicarnaſſeo, *lib.* 2. 9
antiquitatum Roman. & ex Jacobo Menochio *libro 2. de arbitrariis centuria 6. numero* 13. dicatur de Numa Pompilio, Pomponii filio apud ſabinos illuſtris filio ferme quadragenario, quæ ætas eſt prudentiſſima. † Tamen reſpondetur ad 10
authoritatem *dictæ auth.* non habuiſſe authoritatem diſponendi ſuper rebus Eccleſiæ ex his, quæ ſcripſi, *ſupra in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ, cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut.*

cap. 2. & tota tit. de judiciis, & faro comp.
& in propoſito expreſsè reſolvunt Azorius, &
11 Vincentius Turturetus, quos ſequitur Narbona
dicto anno 30. quaſt. 5. num. 5. † Nec dictum Dionyſii loquentis de electione Numæ Pompilii, quia
illa quadragenaria appellatur, ibi prudentiſſima,
nec repellit trigenariam, quæ revera prudens ætas
reputatur, cum in ea poſſit Epiſcopus aliquis ordinari, ex dicto cap. enm in cunctis, de elect. cap.
Epiſcopnr 77. diſt. Videndus Simancas de Republica lib. 6. c. 9. num. 795. ex aliis comprobant idem
Narbona dicta anno 30. ſub q. 2. à n. 3.
12 Et licèt Antonius Chuchus inſt. maral. lib. 4.
tit. 1. de elect. num. 138. & expreſſius, ibi: tit. 2.
nnm. 11. dixerit triginta annis minores ad Epiſcopatum poſtulari poſſe, & alii ſic exiſtimaverint;
verius eſt ut nonniſi poſt annum trigeſimum expletum, quia hæc matura ætas hominis eſt, ante
cujus implementum ob juvenilis intemperantiæ
exuberantiam, nemo commodè ad Eccleſiarum
regimen aſſumi poterit, quia ex mente Trid. in
dicto cap. 1. ſeſſ. 7. Colligunt Doctores, & Turturetus, in Parallelis ethicis, & juridicis diſſertat. 15. paulò poſt principium, eam ætatem maturam appellari, & quod ætas primo per acerva
trigenaria matureſcat.
13 His omnibus videtur contrarius Clemens Romanus lib. 2. Apoſtolicar. canſt. cap. 1. ubi ait illis caveri non minorem natu quinquaginta annorum
oportere eum eſſe, qui paſtor, & Epiſcopus conſtituendus erat; verum etſi illa determinatio, tunc
temporis ſic procederet; tamen Patres Agathenſis
14 Concilii, & mox Lateranenſis immutarunt, †
quia quinquagenarii nihil à ſenecture diſtant,
qua nemo ad Epiſcopatum congruit, ut promoveatur ſicut ſenti Narbona, dict. anna 30. cap. 5.
ſub numera 3. inferens ex cap. Archidiaconum,
15 Florentinum, juncta gloſſa, ibi 85. diſt. † Senectutem homines reddere inhabiles ad Epiſcopatum, tradens ſic ex Franciſco Vivio, lib. 2. deciſionum deciſ. 243. n. 21.
16 Hoc dictum non parum repugnat uſui antiquo, & ſtylo noſtri temporis, cum frequantia
nominatio ad Epiſcopatus, ſit perſonarum provectarum, & ſæpè numero exedantium ætatem
quinquaginta annorum, cur ergo ut inhabiles
17 tanquam ſenes congruat, eas non eligi. † Itaque,
etſi variè ſenſiſſent authores alii dicendo ſenectutem incipere à quadrageſimo quinto anno, ut refert Calvinus, in lexicon. Juris verb. atas cap. 28
18 ex Cicerone in Catone, † alii inquam à quinquaginta quinque annis jam expletis, colligentes ex
textu in l. fin. cad. qui atate, vel profeſſ. ſe excuſant
lib. 10. & ex l. 2. cod. de bis, qui non impl. ſtipen-
19 dia eodem lib. & ex aliis, † alii verò reponentes
perfectum ſenectutis initium in ſexageſimo anno
completo ex Caſſaneo, in Cathalogo gloria mundi,
p. 11. conſiderat. 17. in fine, Jacobo Cujacio lib.
reſponſ. Marcel. in dicta l. non aliter ff. de leg. 3. per
textum in l. paterfamilias 15. §. in abrogationibus
ff. de adoptionibus, Cujus authoritate multi etiam
20 tenent, † alii enim ſenectutis initium conſtituerunt in ſeptuageſimo anno, Accurſium ſectantes in l. inviti, verb. ſenes ff. de teſtibus, & ex Abbate, in cap. quoniam frequenter num. 18. verſ. ego
puto, ut liie non conteſtate; quia hac ætate majores ſenectutis cauſa à tutelis, & muneribus perſonalibus vocationem merentur, per textum in l.
majores 3. ff. de jure immunitatis, §. item major in-
ſtit. de excuſat. tutorum, † & alii propter varieta- 21
tem opinandi exiſtimarunt nullum à jure ſenectutis
eſſe præſcriptum initium & ſic omnino pendere
à judicis arbitrio, qua ætate quia ſenex haberi debeat, inter quos cum multis Menochius, de arbitr. caſu 59. Joannes Garcia de nobilitate, gloſſa 48.
§. 1. num. 6. Hieronymus Gonzalez in reg. 8. cancell. glaſſa 5. §. 9. num. 27. Stephanus Gracianus
diſcept. forenſ. tam. 2. cap. 328. num. 2. & multi ſic
probari putantes, ex l. 2. §. quem ita, ff. de excuſation. muner. l. Prætor. 13. eodem. † Nihilominus 22
exiſtimo initium veræ ſenectutis reputari juridicè
à quinquageſimo anno completo; quia ſenectus
nihil aliud eſt quàm ætas decreſcendi, decretioque
in homine contingat à tali anno, ut ex Galleno
tradit Petrus Garcia, & cum eis Narbona anno
quinquaſimo quaſt. 2. num. 9. & Doctores colligunt ex gloſſa in proœmia decretalium lib. 6. ſenectutis principium eſſa annoa quinquaginta ibi
verbo, perfectus, & gloſſa in cap. 1. de celebrat.
miſſar. & in dicta l. non aliter §. fin. ff. de leg. 3. Jacobus Cujacius in l. 2. ff. de excuſat. muner. Andreas
Gailius lib. 5. obſervat. 92. numera 7. † quin Ca- 23
mera quinquagenarios pro ſenibus reputari ſcribit, † imò Cardinalis Tuſchus, practicar. con- 24
cluſ. juris littera 1. concluſ. 103. nnmera 6. ea ratione inquit minorem partem hominum pervenire ad annum quinquageſimum, † vel forte ea 25
de cauſa, quia, ut ſcribit Joan. Garcia de nobilit. dicta gloſſa 48. numero 3. annus quadrageſimus nonus climatericus, eſt minor; ideoqua fatalis.
His ſic ſuppoſitis, etſi ætas ad eligendos Epiſ- 26
copos debeat eſſe ſaltem annorum triginta expletorum tamen ab ea in annos ſequentes poſſunt
aquidem majores natu annorum quinquaginta;
etſi ſenes exiſtimentur eligi, nec ob ſenectutem,
ut inhabiles repelli. † Quia ſenium tripartitum 27
eſt dicterium, nempe in primam mediam, & ultimam ætatem ſenectutis. Prima qui eorum adhua
validi, & robuſti civilia negotia poſſunt obire,
quæ durat ab anno quinquageſimo, ad ſexageſimum. ſecunda à ſexageſimo anno ad ſeptuageſimum quo tempore, non ſic æquè obire munera poſſunt. Tertia, quæ connumeratur ab
anno ſeptuageſimo, & deinceps in annoa ſequentes reputatur debilis, imbecillis, ac non apta ad
gubernandum muneraque obeunda, † ob idque 28
optimè uſque ad annos ſexaginta; imo & plus
rectè viri induſtrii, & litterati poſſunt eligi, &
nominari ad Epiſcopatus; quia tunc nimis prudentiores exiſtunt; etſi non ſic laborioſi.
Etenim Petrus Garcia in Avicen. ſect. 1. lib. 1. 29
doctrina 3. cap. 3. diſp. 16. ex Galleno lib. 5. ſanitatis
tuenda cap. ultimo, docet primam ſenactutis partem, quaſi robuſtam, civilibus negocia convenientiſſimam, quia etſi à quinquageſimo anno
delabantur vires corporis; ſed non ſic defici ut
inhabiles citius homines reddantur quin potius ad
gubernandum adhuc juvenes reputentur, & Narbona dicta quaſt. 2. ſub num. 12. in fine, ſic colligit
ex textu in dicta l. non aliter 69. ff. de leg. 3. † Cum 30
Marcellus ibi definiat juvenes eos haberi poſſe,
qui nondum inter ſeniores connumerantur, ſiva
inter eos, qui ad mediam ſenectutis partem, quæ
à ſexageſimo anno initium ſumit jam pervenerunt.
Nec exiſtimes à ſexageſimo anno expleto, non 31
eſſe nominandos aliquoa in Epiſcopos, cum ſæ-
pè

pè videamus plures ea ætate majores; imo & ut
ſeptuagenarii, & amplius à Regibus noſtris Hiſ-
panis nominentur; quia etſi revera non ſic labo-
rioſi prædicti videantur; ſunt tamen prudentio-
res, cum de jure ſenes non ſolùm prudentes ſed
32 etiam in dubio prudentiores cenſeantur. † Nam
quo quiſque ſenior eſt, eò præſumitur pruden-
tior, ut docet Baldus *in cap. 1. in princip. de re-
nunciat.* & probant verba Hieronymi ſcribentis
ad Nepotianum relata, *in cap. porrò 6. diſtinctio-
ne* 84. ibi: *ſenectus ætate fit doctior, uſu pruden-
33 tior, proceſſu temporis ſapientior.* † Et ſic Tyraquel-
lus *in præfatione de jure primogenitorum num.*98.
fatetur majorem prudentiam præſumi in ſenibus,
cui aſſentitur Matienzus *in dialogo relator. cap.*19.
aſſerens adeo ſenes prudentia & ſapientia prædi-
tos præſumi, ut niſi per quindecim teſtes con-
trarium probari minimè valeat: argum. ſingularis
textus, *in l. unicuique 7. in princip. cod. de proxim.
ſacror. ſcriniorum lib.*12. Turturetus, *in parallelis
Ethicis, & juridicis, diſſertione* 15. Rodericus à
34 Cunha *in dicto cap. porro 84. diſt. n. 4. & 5.* † Niſi
ut dicit Narbona *anno 30. q. 2. n.* 8. adeo ſint ſenes,
& decrepiti, ut omni ſenſu, & ratione deſtituti
delirare videantur, alia adducens, *& n.* 10.

35 Ad ætatem requiſitam in coadjutore dato Epiſ-
copo breviter dicendum eſt, ut cum debeat etiam
prudentia vigere, ut ejus coadjutus, quod eadem
ætas annorum 30. ſaltem requiratur, ac eadem ido-
neitas, quæ in titulari poſtulatur tempore electio-
nis, ut exiſtimat Narbona, *dicta anno 30. q. 5. n.* 10.
cum Hieronymo Gonzalez *in reg. 8. cancel. gloſſa* 5.
§. 9. *n.* 6. Selva *de benef.* 2. *p. q.* 4. *num.* 9. Gaputaq.
deciſ. 127. *p.* 1. & Rot. *deciſ.* 347. *num.* 3. *per totam
p.* 3. *diverſorum*, & alii.

36 Ad quartam de ætate ad ſummum Pontifica-
tum obeundum, videbatur dicendum majorem
poſtulari, ac in Epiſcopis eligendis, quanto pa-
ſtoris ſupremi Dignitas præcellentior extat; & ſic
experti videmus à principio naſcentis Eccleſiæ non
tantum ſenes, & quinquagenario majores, verùm
& ſeniores Pontifices pro tempore, ut in pluri-
mum fuiſſe electos. Sed dicendum eſt ſufficere, ut
ſit in eadem ætate annorum triginta, qui evehitur
ad Pontificatus Dignitatem ſupremam eo quod
ſit, & dicatur Epiſcopus Romanus, ut apparet
ex textu *in cap. Oſius 7. 6. q. 4. c. licet 6. de electione,
37 in cap. ſi quis Epiſcopus 36. 2. q. 6.* † Dicitur inquam
Papa Epiſcopus univerſalis omnium Eccleſiarum,
ut docent Perez de Lara, *in compendio vitæ homin.
cap.* 29. *num.* 22. Rodericus à Cunha *in dicto cap.
Epiſcopus num.* 17. *diſt.* 77. dicens eſſe concluſio-
nem, ut nullus minor annis 30. eligatur in ſum-
mum ſacerdotem, quod ſaltem de congruentia
admittendum tenet Barboſa *de jure Eccleſiaſt.
lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 83.

38 Cum aliis Narbona longè agens anno 30. à *n.*
5. ubi *num.* 8. dicit hoc eſſe intelligendum, dum-
modò alius ætate provectior non exiſtat, qui ad
tantum munus æquè dignè conſcendere valeat;
39 quia ſi ſenior adſit, is potius eligi debet, † exem-
plo Petri, qui hac ratione fuit dilecto Joanni Præ-
latus, ut D. Hieronymus contra Jovinianum pro-
fert his verbis: *Quæritur cur non Joannes electus eſt
Virgo ſcilicet, ut eſſet caput Eccleſiæ? reſpondetur
ætati delatum eſt, quia Petrus ſenior erat, ne adhuc
adoleſcens, & puer progreſſæ ætatis hominibus præ-
ferretur*: Videbis Selvam, *de benefic. 3. p. q. 5 n.* 14.
in fine, Ojedam, *de incompatibilit. benefic.* 1. *p. c.* 24.
n. 24. Moneta *de commut. ultimarum volunt. c.* 10.
Fermoſin. de Offic. & ſacris Eccleſ. *Tom. I.*
num. 111. qui probabilem dicit, quod videtur pra-
cticari in Collegio Cardinal, quoties ſeſe offert
electio Paſtoris ſupremi.

Nec obſtat dicere de jure non eſſe determina- 40
tum tempus annorum pro Papa eligendo, ut vo-
luerunt Azorius *inſtit. mor. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 5. *verſ.
decimo quinto quæritur*, Majolus *de irregularitate
lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 13. *verſ. Pontificatus*, & alii di-
centes ſeptennio quem poſſe eligi in Pontificem;
ſicque Spondanus *in epitom. annalium Baronii*
anno Chriſti 1033. *n.* 2. refert accidiſſe in electione
cujuſdam Benedicti; qui nondum decennis fuit in
Pontificem aſſumptus, ſed ſeptennalem refellens
Majolus, *dicto num.* 11. admittit eam ætatem qua
quis poſſit uſum rationis habere; id eſt ut ſit 14.
annorum, cum hujuſmodi ætas omnibus ſufficiat
beneficiis, juxta Trident. *ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* quod
non eſt admittendum, cum tantum loquatur Trid.
de beneficiis ſimplicibus, non de curatis, aut aliis
Dignitatibus, ut infra videbitur, quia ut ex Jaco-
batio, *de Concil. lib.* 31. verſ. *& idem de infante*,
tradunt Ojeda, Perez de Lara, Narbona, & alii
credendum non eſt Vicarium Chriſti caput totius
corporis Eccleſiæ, Paſtorem ovilis Domini, Præ-
ſulem Apoſtolicæ Sedis; & tandem veriorem Pon-
tificem fore minoris ætatis, ac cæteri Epiſcopi,
præcipuè cum vacat argumentum ab inferioribus
Cathedris ad Romanam Cathedram. † Verùm 41
ſi ante hujuſmodi 30. annorum ætatem, eligatur
aliquis, ejus electio ſuſtinebitur; eo quod nulla
exceptio objici poteſt ad primam ſedem, ſi à dua-
bus partibus eligentium fuerit legitimè facta, jux-
ta diſpoſitionem textus *in dict. cap. licèt de elect.*
ut tradit Barboſa *ſup. num.* 83. Ojeda *ſupr. num.* 25.
† niſi ante ſeptennium fieret; eo quod nullius 42
ordinis infans capax exiſtit; & ſic multominus
conſecrationis Pontificiæ; dummodo a Spiritu
Sancto non ſit peracta: ſic Ojeda *ſupr. num.* 26.
Narbona *num.* 9. cum Speculatore *in cap. ubi de
elect. lib. 6. in 7. ſpeciali*, cum Majolo *dict. lib. 2. c. 4.
num.* 4. Sylveſtro *in verbo. excommunicatio* 9. *q.* 2.
verſ. 7.

Ad quintam de ætate inquam ad Cardinalem 43
S.R.E. eligendum olim nulla fuit ætas determina-
ta in jure, niſi ea quæ erat neceſſaria ad Subdia-
conatum, Diaconatum, & Presbyteratum; &
ſic videmus, ut ſoleant dici Presbyteri Cardina-
les, aut Diaconi Cardinales; ob id Barboſa, *de jure
Eccleſiaſt. c. 3. n.* 33. Perez de Lara *in compendio vi-
tæ hominis c.* 29. *n.* 18. Diana *p.* 5. *tr.* 2. *reſ.* 19. Squil-
lante *de privil. Clericor. cap.* 14. *numer.* 77. Cam-
panillus *in Rubric. 7. cap. 6. numer.* 37. & alii com-
muniter dicunt Cardinalem Diaconum eſſe poſſe
qui in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno fuerit
conſtitutus, & Garcia *de beneficiis part. 7. cap. 4.
numer.* 79. ſubjungit hodie *ex conſtitut. Sixti V.*
quæ incipit *poſtquam verus*, ſic obſervari.

Et licèt Baſilienſe Concilium exiſtimaret, ut 44
indecens ſit minorem ætatem requiri in Cardina-
libus, quàm in Epiſcopis creandis, cum poſt Pon-
tificiam, nulla ſit dignitas in Eccleſia, quæ Car-
dinalatu major ſit, vel ipſi æqualis, ut ab omni-
bus tradit Anaſtaſius Germon. *in tract. de indultis
Cardinal.* verb. *Epiſcopus n.* 7. Diana *ſuprà* contra
Alzedum *ex ſeſſ.* 23. ejuſdem Concilii decernentis
ad Cardinalatum ætatem annorum triginta com-
pletorum, etiam ſi Subdiaconalis eligeretur; & ſic
poſtea decretum fuerit Trid. *ſeſſ. 24. de refor. c.* 12
verſ. *ea verò omnia*, & teneant Azorius 2. *tom. lib.* 6.
mor. q. 3. verſ. 14. *quæritur*, Majolus *de irregularit.*

lib.1.cap.30. num.13. verſ. *ad Cardinalem*, Ojeda *de incompatibilit.beneficiorum 1.p.cap.24.num.27.*
45 Garcia *ſupr.dict.cap.4.num.78.* † Tamen tu dices *ex dict.conſtit. Sixti V.* procedere ſaltim in creandis Diaconis Cardinalibus; etſi in creandis Presbyteris Cardinalibus, deſideretur ætas annorum triginta, ut in Epiſcopis.
46 Quæ dicta ſunt de ætate eligendi aliquem in Cardinalem procedunt de jure ordinario; quia poteſt Summus Pontifex ætate minores creare Cardinales, ut ſæpè contingit, & latè probat Paleot. *de ſacro Conſiſtorio p.3.quæſt.4.* & obſervat Moſconius *de Majeſtat.milit.Eccleſ. lib.1.p.1.c.6.*
47 ex Platina dicens. † Gregorium XI. minorem annis decem, fuiſſe ad Cardinalatum aſſumptum,
48 † & Henriquez *lib.10.c.27.num.4.* obſervat quod ſolet Papa noviter electus ſuum Cardinalatum conferre cognato, quamvis adoleſcenti; & quibus ob inſignam nobilitatem, & indolem, de quibus ſpes eſt, quod multum ſua authoritate proficiant Eccleſiæ; & licet Rodericus à Cunna *in dicto c. Epiſcopus 6. num.17.diſt.77.* exiſtimet noſtris temporibus ex receptiſſima conſuetudine quacunque
49 minori ætate creari. † Reſpondetur id non tam conſuetudine, quàm Pontificis diſpenſatione fieri: qua interveniente, quacunque ætate pollentes dummodo ratione expertes creari poſſe, docet poſt Barboſam, Dianam, & Moſconium re-
50 latos à Narbona, *anno 30. num. 4.* † imò noviſſimè Diana *p.12.tr.1. reſ.48.* in verſ. *& hæc*, ait ne dum poſſe Pontificem creare Epiſcopum infantem, ante rationis uſum; imò magis Cardinalem.
51 † Cum Cardinalatus non ſit ordo, nec Sacramen-
52 tum, † fatetur tamen non hoc licitè fieri à Papa, tum propter ſcandalum; tum quia Pontifex in conſcientia tenetur eligere ad Cardinalatum digniores, ut ex ſacro Trid. Concilio probat Eminent. Cardinalis Lugo ab eo relatus, cum implicet poſſe ferri hoc judicium de puero.

QUÆSTIO III.

An Epiſcopus poſſit ordinare, aut dimiſſorias concedere filio alicujus ſatellitis, aut meretricis, aut aliis? An dies Biſſextilis, ſupputetur in ætate ordinandi, aut profitendi?

SUMMARIUM.

1 *Satellites ſunt ratione officii irregulares ad ordines.*

2 *Filii ſatellitum non ſunt irregulares ad ordines & dignitates; ſi laudabiliter vivant*, & n. 7.

3 *Infamia juris non incurritur niſi ſit expreſſa in jure.*

4 *Filii, & nepotes eorum, qui violentas manus injecerunt in Cardinales ſunt infames de jure. Item & filii proditorum committentium crimen læſæ Majeſtatis, & filii hæreticorum*, n. 5. & 6.

7 *Officium nullum, quamvis vile, & abjectum, inducit irregularitatem, niſi aliquo jure conſtet inducere infamem, vel ſi ſine peccato mortali exerceri nequeat*, & n. 8.

8 *Irregularitas vilium perſonarum, non tranſit in filios.*

9 *Meretricis filius queit ordinari*, ut n. 10.

11 *Carnificis filius vulgo* del Berdugo, *non eſt irregularis.*

12 *Carnifex viliſſima perſona reputatur, etſi ſemel tantum, & ut exercuerit tale officium*, n. 13.

14 *Flagellis publicè cæſi, ſunt infames ſed eorum filii poterunt ordinari.*

15 *Filii damnatorum ad triremes poſſunt ordinari; etſi parentes exiſtant infames ex cauſa famoſa.*

16 *Filii Hiſtrionum, Scenicorum, Macellariorum, Lictorum, & aliorum, non ſunt ordinari prohibiti. Et idem de parentibus exiſtimant alii, ut à* n. 19. & 20.

17 *Hiſtriones ob turpes, & indignas repræſentationes infamia nota afficiuntur.*

18 *Macellarii, Scenici, Lictores, & alii infamia nota afficiuntur.*

21 *Biſſextilis dies verius eſt, ut computetur ad ordines*, n. 22. 23. *&* 24.

22 *Anni unius biſſextilis, eadem eſt ratio, ac de cæteris.*

23 *Dies utraque biſſextilis in jure habetur pro una* & numero 26. *etſi contra*, numero 27. *&* 28.

24 *Annus probationis in religione completur, quando dies biſſextilis, & non ante.*

25 *Annus à jure computatur per dies 365. niſi cum additur in quarto anno dies biſſextilis, ad complendum Circulum perfectum ſolis per Zodiacum.*

29 *Annus compleri dicitur diebus 165. quando non eſt biſſextilis; alias requirerentur in 1. ſex horæ plus, & in ſecundo anno, 12. & in tertio anno 18. horæ.*

AD primam quæſtionis partem, etſi de ea 1
poſſemus agere *ſub tit. de filiis Presbyterorum, & ſupr. ſub cap.fin.de temporib.ordin.* tamen hic diſputare non eſt extra propoſitum, cum titulus noſter agat etiam de qualitate ordinandorum, occaſione cujus plures caſus poſſent hic adjungi,
præter dictos infra ſub Rubro. † Quo ſuppoſito 2
ad primum difficultatis punctum reſpondetur; quia etſi ſatellites ſint irregulares ex infamia officii, ſed non ob id eorum filios tales reputari quoad ordines, cum ignobilitas, & vilitas parentum non noceat filiis, quin ad ordines, & quaſcunque dignitates Eccleſiaſticas poſſint promoveri, ſi ipſi laudabiliter vivant, ut notat gloſſa *in cap. quoniam
vetuſto 24. quæſt.* 1. verbo *invidia.* † Unde cum 3
infamia juris non incurratur, niſi ſit in jure expreſſa, juxta ea, quæ notavi, & ſcripſi *in cap. teſtimonium 54. de teſtibus, cap. 1. de exception.* & filii ſatellitum nulla infamia juris inveniantur in ju-
re notati. † Ut habetur contra filium, & nepo- 4
tes parentum violentas manus in Cardinales ejicientium *ex cap. felicis de pœnis lib. 6.* † & contra filios proditorum crimen læſæ Majeſtatis committentium *ex l. quiſquis §. filii cod. ad leg. Juliam*, † item & hæreticorum filii, & nepotes, ut *in cap. ſtatutum 15. de hæret. lib. 6.* & in aliis caſibus in jure expreſſis.
Sequitur ut tales filii ſatellitum non ſint infa- 5
mes, aut inhabiles, quominus queant ordines recipere, quia, ut docet Cornejo *in 3.p.D.Thom. tract.5.de irregul.cap.8.dubio unico quæſt.3.* nullum

officium

officium quamvis vile, & abjectum inducit irre-
gularitatem, niſi vel aliquo jure Canonico, vel
8 Civili conſtet inducere infamiam. † Vel tale ſit
ut ſine peccato mortali exerceri nequeat; imò nec
harum vilium perſonarum irregularitatem ratione
officii tranſire in filios. Quare hanc ſententiam
docent Marchin. *de Sacr. Ordinis p.* 10. *tract.* 1.
cap 4.*num*.4. Suarez *de cenſ. diſp.*48. *ſect.*3. *num.*3.
Caſtrus Palaus *tom.*6. *diſp.* 6. *puncto* 20. *num.* 12.
Reginaldus *tom.*2.*lib.*30.*tract.*2.*cap.*15. *num.*198
Filliucius *tom.*1.*tract.*19.*cap.*8.*num.*230. cum aliis
Diana *p.* 10. *tract.* 11. *reſ.*26. *in principio.*
9 De filio autem meretricis poſſet eſſe dubium
cum Sayrus *de cenſuris lib.*7. *cap.*11.*num.*8. dicat
eſſe irregularem, nec poſſe ad ordines promove-
ri, & Cornejo ſupra *dict.cap.*8.*quæſt.*2. *de irregul.*
affirmet taliter procedere, etiam ſi meretrix pu-
10 blica, fuiſſet conjugata. † Tamen cum nullo jure
videtur prohibitum, dicendum eſt poſſe ordinari
abſque vitio infamiæ incutientis irregularitatem;
docent in terminis Megala *in* 3.*p.lib.*7. *cap.*1. *q.*8
*num.*156. Diana *dict.p.*10.*tr.*11.*dict. reſol.*26. verſ.
ſed quid.
11 Hinc infero primò quod filius Carnificis vulgo
del Berdugo ex infamia Patris, non eſt irregularis
ſic ut ordines accipere nequeat, quia reſpectu
12 filii non eſt de jure prohibitum. † Nam etſi ſui
Patris officium admodum viliſſimum ſit, ipſeque
non ſolum, quia vindictam ſanguinis exercet, ſed
& quia infamis contrahat irregularitatem, ut per
textum, gloſſam, & Doctores *in clem.*1. dixit Majo-
13 lus *de irregul.lib.*1.*cap.*1.*num.*5. verſ. *inter hos*, †
addens procedere etiam in eo, qui ſemel tantum
illud exercuit officium, etiam ſi coactè hoc fecerit
ſed non ob id ejus filium contrahere hanc infa-
miam, & irregularitatem quoad ordines: ſequi-
tur Megala ubi ſupra, Caſtrus Palaus *tom.*6. *diſp.*
3. *puncto* 20. *num.* 5.
14 Secundò infero idem dicendum de filiis, quo-
rum parentes fuerunt publicè flagellis cæſi: tam
licèt iſti ſint infames, ut docent Marchin. *de Sacr.
Ordin. dict.cap.*4.*num.*4. Cornejo *dict. dubio unico
quæſt.* 3. *tract.* 4. & alii: tamen ex eiſdem rationi-
bus parentum infamiam, non transferri in filios,
quominus aſcendere queant ad ordines tenendum
eſt.
15 Tertiò infertur idem dicendum de filiis damna-
torum ad triremis; quia etſi iſti damnati, ſecun-
dùm aliquos exiſtant irregulares quoad ordines;
quod verum credo, ſi tantum eſſent damnati ex
cauſa famoſa, ut docent Theſaurus *in praxi p.* 1.
cap. 33. tamen utcunque eorum filii non impe-
dientur ordinati.
16 Quartò infertur filios Hiſtrionum conducen-
tium ſe publicè pretio ad ſpectaculum ſui corpo-
ris exhibendum, repræſentatiumve publicè obſce-
na, de quibus D. Auguſtinus *lib.*2. *de Civit. Dei*,
*cap.*11. & 13. ſeu Scenicorum, Macellariorum,
Lictorum, & ſimilium, non eſſe prohibitos ad ſa-
cros ordines, & minores aſcendere ex dictis ratio-
17 nibus, † imò idem poteſt tentari de ſuis parenti-
bus illa officia exercentibus; quia etſi Hiſtriones
ob turpes, & indignas repræſentationes, infamiæ
nota afficiantur, juxta textum *in l.* 1. & 2. §. *ait
Prætor*, junctis duabus ſequentibus *ff. de his, qui
notantur infamia cap. de finibus* 4. *quæſt.*1. *cap. ali-
18 quantos diſt.*51. † quod idem de Macellariis, Sce-
nicis, Lictoribus, & aliis, vulgò ſit exiſtimatum;
tum; quia etſi revera prædicta officia ſint apud
19 omnes ferè conditionis infamis, & notæ. † Sed

quia nullo jure ſcripto cavetur infames eſſe ea
exercentes; ideo poſſe ordinari dici poteſt ut fa-
teri videtur Caſtrus Palaus *ſupr. puncto* 20. *num.* 6.
& confirmatur ex dicto Cornejo *ſupr. quæſt.*2. aſſe-
rentis nullum officium vile, & abjectum inducere
irregularitatem, niſi conſtet in jure inducere infa-
miam. † Verùm Diana aſſerens *dict. reſ.* 16. verſ. 20
& tandem, in fine, quod ſi Palai ſententia ſcrupu-
loſi multi ſedarentur, multique eſſent immunes ab
irregularitate, & à petitione diſpenſationis. Sed
quia communiter contrarium Doctores ſentiunt
aſſerentes ſupra dictos, tanquam infames arceri,
& eſſe irregulares; ideò relinquit viris doctis co-
gitandum; & licèt pro ſententia hac poſſis indu-
cere textum *in c.* 1. *de vita, & honeſtate Clericor.
lib.*6. *& in clem.* 1. *eodem*, ne Clerico exercente ja-
culatoriam artem, vel Carnificis officium: tamen
non adaptatur complete ad Laicos ea, & alia of-
ficia vilia exercentes.
Ad ſecundam quæſtionis partem, an dies anni 21
biſſextilis, ſupputetur in ætate ordinandorum, vel
omittatur, ut congruè reſpondeas leges ea, quæ
dixi ſupra *in Rub.* ſub verſ. *annum, in fine*: ubi et-
ſi pro utraque ſententia Doctores adduxerim, &
ſit utraque probabilis; eo quod habet plures
unaquæque pro ſe Doctores, & fundamenta,
cum negativa fundetur; eo quod in ordinationi-
bus accipiendus ſit annus Eccleſiaſticus ſecundùm
variationem temporum; ſed ritu Eccleſiaſtico
dies biſſextilis computatur: ergo.
Deinde quia idem eſt ratio de novo anno biſ- 22
ſextili, ac de cæteris; ſed tot anni biſſextiles jam
præteriti, connumerandi ſunt, alias parerent varie-
tatem, non modicam; ergo non eſt cur excludatur
dies præſens biſſextilis. † Tertiò quia cum ex tex- 23
tu *in l. cum biſſextus ff. de verb. ſignif.* & *c. quæſivi*,
eodem tit. habeatur utraque dies biſſextilis pro
unica, ſequitur ut ſit computanda, ut neceſſaria ad
perfectam ætatem, dies deſideretur. Ultimo, nam, 24
in complendo anno probationis; dies biſſextilis, eſt
neceſſariò includendus, ſecus profeſſionem eſſe
nullam ob non ſervatam Trid formam *ſeſſ.* 25.
*c.*15. *de regularib.* de quo plura dico infra *in c. ad
Apoſtolicam* 16. *de regular.* ut loquitur Sanchez
*lib.*2. *de matr. diſp* 24. *n.*22. de profeſſione, idem-
que eſſe de ætate ad ordines, ut ſequitur Barboſa
*de poteſt. Epiſc. p.*2. *alleg.*101. *n.*13. cum multis. † 25
Et confirmatur; quia etſi annus à jure computetur
per 365. dies, ſed cum dies biſſextilis de quarto an-
no ſuperaddatur, ut adimpleatur defectus inſpe-
ctus ad complendum circulum perfectum ſolis
per Zodiacum; † Sequitur ut illa dies ſuperaddi- 26
tus dicat ordinem ad unam diem tantum; & ſic
dies 29. Februarii quæ hoc anno; quando hæc
ſcribo contingit, reducatur ad dies 28. quibus or-
dinariè ille menſis completur, juxta *l.*3. §. *minorem
ff. de minorib.* & aliis. Quæ ſententia mihi pro-
babilior ſtat, quam noviſſimè comprobat Diana
cum multis de profeſſione loquentibus *pag.* 10.
tract. 11. *reſ.* 67.
Doctores inquam aſſerentes in anno biſſextili 27
poſſe quem ordinari, nondum tranſacto, die 29.
Februarii ſuperaddita, ſunt Martinus de San Jo-
ſeph. *in monita confeſ. tom.*1. *lib.*1. *tract.* 6. *de or-
dine num.* 22. Sylveſter *verbo ætas numero* 5. &
alii relati ſupra *in Rubr.* eo quod in rebus odioſis
non computetur dies biſſextilis, ſed tantum nu-
meratt annum dierum 365. adſit annus biſſextus,
aut non, ut determinari videtur *ex l. cum hæres*,
§. *Stichus, ff. de ſtatu liber.* & ex doctrina Abba-

tis, Panormit. *in cap. quærenti de officiis deleg.* D. Didacus de Narbona *in annal. anno* 25. q. 55. *num.* 6. qui citat pro ſe Henriquez, Riccium, &
28 Acunham. † Et pro comprobatione poteris aggregare dictum *ſupra quæſt.* 1. *verſ. ad quintam*, verb. *non deſunt*; ſed tu tene, ut ſupra etiam per dicta
29 *in dicto verſ. ad quintam dicta quæſt.* 1. † Quia ſecurius eſt, etſi non improbem contrariam ſententiam, alias inquam poſſet etiam dici, ut in anno non biſſextili, debeat non tantum compleri annus per dictos 365. dies; imo & amplius per alias ſex horas, quæ deſunt ad integrandum primum annum; vel per duodecim horas, ad integrandum ſecundum annum, vel per decem, & octo horas ad complendum tertium annum, ſicut quartus annus biſſextilis non completur, niſi adjuncto die ſuperaddito aliis 365. diebus illius anni; niſi malis dicere illas horas non imputari pro annis illis tribus antecedentibus ad biſſextum, quouſque addatur integra biſſexti anni dies.

Ad Text. in Cap I. De Ætate & qualit. ordinand.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ætas, quæ requiratur ad aliquas Eccleſiæ Dignitates, & officia, remiſſivè.*
2 *Præpoſiti ſunt aliorum Præfecti, & qui aliis præſunt*, & q. 1. à n. 70. & 85.
3 *Præfecti Caſtrorum dicebantur, qui Præfecti erant militibus præſidii cauſa degentibus in provinciis, & ſub* n. 85. q. 1.

1 OCcaſione hujus textus Doctores agunt de Decanis, Abbatibus, Præpoſitis, Archipresbyteris, & Presbyteris; & cum Præpoſitus ſit ſub Rubro textus noſtri collectus ex Concilio Pictavienſi, oportunè debemus inquirere de ætate prærequiſita ad hæs, & alias Dignitates, & officia Eccleſiaſtica, & conſequenter ad alia offi-
2 cia ſæcularia. † Nam ex verbo Præpoſiti, de quo hic, cujus nominis proprietas eſt, ut præpoſiti ſint aliorum Præfecti, & qui aliis præſunt, ut probat textus, *in c. quamvis* 9. *in princ. de verb.*
3 *ſignif.* † ſicque Præpoſiti Caſtrorum dicebantur qui Præfecti erant militibus præſidii cauſa degentibus in provinciis, de quibus *in l. viros cod. de diverſis officiis.* De Archipresbyteris, item Presbyteris, & Archidiaconis, & officio primicerii, dico infra *in ſuis tit.* ubi de eorum ætate. Quare nunc agam de ætate Decanorum, Abbatum, Præpoſitorum, & aliorum officia Eccleſiaſtica, vel ſæcularia tenentium, &c.

QUÆSTIO I.

Decanatus an ſit Dignitas in Eccleſia? & quæ ætas requiratur ad eam? Et quid de Præpoſitis, Abbates qui propriè dicantur in Eccleſia? quæ eorum Dignitas? & quam ætatem deſiderent? Et quid de Guardianis, & Prioribus Eccleſiarum Cathedralium, aut Religionum? & quid de Provincialibus Generalibus.

SUMMARIUM.

1 *Decani officium quale.*
2 *Decanus propriè dicitur ille, qui decem viris præeſt, qui & dicitur præcipuus alicujus ordinis, & ſtatus.*
3 *Decanus in Eccleſiis, ſolet appellari qui inter Canonicos primas, & principatum tenet.*
4 *Decanus in Eccleſiis Hiſpaniæ, Galliæ, Luſitaniæ &c. ſubrogatur in locum Archidiaconi, qui de jure primus erat in Cathedralibus*, & à n. 10.
5 *Diaconus dicitur major Dignitas poſt Pontificalem, id eſt poſt Epiſcopum.*
6 *Decanus obtinet in Eccleſia locum Archipresbyteri &* ſub n. 18.
7 *Decanus reſpectu Capituli, non regulatur perſona privata. ſed habet prælaturam in Capitulo, cui præeſt.*
8 *Decano prout eſt prima Dignitas poſt Pontificalem, pertinent in Choro, & non Cantori aliqua præeminentia, ut mandare incipi officia, dare ictum in ſignum, incipiendi lectiones, & facere ſignum exeundi de choro.*
9 *Dignitati majori competit manutentio ex præeminentia*, & n. 46.
10 *Decanus jure attento, nullam habet Dignitatem, & juriſdictionem, cum careat jure Prælaturæ*, n. 12.
11 *Decanatum acceptum pro ſimplici beneficio, non eſt nomen Dignitati.*
13 *Decanus hodie conſuetudine præſcripta præfertur tam in Capitulo, quàm in Choro Archidiacono, &* n. 20.
14 *Archidiaconus primum locum de jure obtinebat poſt Epiſcopum, &* n. 18.
15 *Decanus habet in Capitulo primum ſedere, proponere, & illico dare vocem ſuam, deinde ſequentibus in dignitate, & antiquitate.*
16 *Decanus poſt omnium ſuffragia, habet declarare, quod reſolutum fuerit à majori parte votantium, vocem dare ſi eſt in ſaeris.*
17 Cap. ad aures de reſcriptis.
18 *Archipresbyteri Dignitas, quæ à pluribus nuncupatur Decanus minor eſt Archidiacono.*
19 *Decani rurales inſtituuntur ad mandatum Epiſcopi, vel Archidiaconi.*
21 Cap. cum in cunctis §. inferiora de elect. & n. 26. 29. *& à n.* 35.

22 *Decanus*

22 *Decanus non requirit gradum Doctoratus, & licentia alicujus Univerſitatis.*

23 *Decanus debet eſſe non minor annorum 21.*

24 *Dignitates in Cathedralibus Epiſcopatu inferiores, quibus nulla eſt animarum cura, debent eſſe annorum 22. & à n. 29. Etſi de jure minor ſufficeret ætas, ut n. 26. 27. & n. 28.*

27 Cap. præterea de ætate ordinandor. hoc titulo.

28 Cap. indecorum de ætate ordinandor. hoc tit. *& n. 38.*

29 *Dignitates in Cathedralibus habentes curam animarum, principaliter requirunt 25. annum; non ſi acceſſoriè,* numero 30. & numero 42.

31 Cap. 12. Trid. ſeſſ. 24. de reformat.

32 *Ætas generaliter ad dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica, erat annorum 25. de jure, ſicut & ad ſeculares dignitates, & honores de jure, n. 33.*

34 *Decani, & Præpoſiti ætas, quibus incumbit animarum cura, debet eſſe annorum 25.*

37 *Perſonatur, & beneficia habentia animarum curam, pari caſu ambulant.*

38 *Ætas 22. annorum, quæ ad dignitates requiritur per Trid. in Cathedralibus debet eſſe completa, nec ſufficit atticta: Et quid in perſonalibus, & dignitatibus Eccleſiæ Collegiatæ, n. 39. & 40. ubi quod idem ſit.*

41 *Collegiatæ Eccleſiæ dignitates, ſi animarum curam habeant, requirunt annos 25.*

42 *Dignitas principalis in Eccleſia Collegiata requiris annos 25. inceptos ſi curam habeat principaliter, non ſi Parochialis unita ſit dignitati.*

43 *Decanus, dignitates, & Canonici tenentur aſſiſtere Epiſcopo celebranti, fallit in Decano Vallisſoletano, n. 44.*

44 *Canonici debent aſſociare Epiſcopum, cum intrat, & exit ab Eccleſia cum Papa, & hoc ex debito, n. 47.*

45 *Canonici exire volentes de choro, debent petere veniam à Decano, antequam à cantore. Et quid de praxi, n. 46.*

48 *Decano celebranti in diebus ſolemnibus, debent duo Canonici aſſiſtere, & miniſtrare, ſi manſionarii ſint occupati pro cura.*

49 *Prima dignitas in Cathedralibus, & collegiatis nequit eſſe Judex delegatus, ſeu ordinarius in provincia Toletana, & in aliis Cathedralibus Caſtellæ, & Legion. n. 50.*

50 *Prima dignitas ſemper vocatur talis, etſi Vicarius generalis ſedeat in ſuo loco.*

51 *Proceſſiones ordinare potius incumbit Vicario Epiſcopi, quàm Decano, ſi Epiſcopus abſit. Aliter digniori de Capitulo incumbit, non Hebdomadario, n. 52.*

53 *Decanus cedit primum locum Canonico, ſive alteri Presbytero parato officium facienti.*

54 *Decanus, & cæteri antiquiores, & digniores præcedunt in ſede vacante cæteris electis gubernatoribus.*

55 *Decano Zamorenſ. Eccleſia conceditur uſus Rocheti, & facultas benedicendi paramenta idem de Decano Carnotenſ. n. 56.*

57 *Decanus Eccleſiæ Puteolanæ declaratur prima Dignitas, cui competit præeminentia, & cui debentur functiones Epiſcopalis, abſente Epiſcopo.*

58 *Decanus Sanctæ Agathæ manutenetur in poſſeſſione exercendi actus Præsbyterales contra Archidiaconum.*

59 *Decanus collegiatæ in auſtria, poteſt vocari Prepoſitus.*

60 *Decanus nequit extra locum capitularem cum aliquibus tantum Canonicis, cæteris inſciis, & non legitimè vocatis quidquam decernere, contra praxim Eccleſiæ Valliſoletanæ & Auſturicenſ. n. 61.*

62 *Decanatus auditorum Rotæ, ad quem ſpectet tempore vacationis.*

63 *Decanatus Cardinalium ſi vacet, pertinet antiquiori Epiſcopo Cardinali præſenti in Curia, aut ex cauſa publica abſenti.*

64 *Decumani apellabantur Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Canonici, tanquam digniores.*

65 *Primas ſolet inter Canonicos vocari, qui principatum tenet alicujus Eccleſiæ.*

66 *Decani, & Capituli, cur aliquando fiat mentio in jure?*

67 *Decanus ſimul Canonicus, qui una Hebdomada ſervit, ut talis, video in praxi, ut non ſedeat in loco Canonici; etſi aliter ſit declaratum.*

68 *Decanus, qui & ſimul eſt Canonicus recipit diſtributiones duplices, & tot amittit, ſi non reſidet.*

69 *Clauſula ſolita ponis Decano, ſimul, & Canonico*, dummodo Eccleſia in Divinis non patiatur detrimentum, *quid ſibi velit?*

70 *Præpoſita per ſe ſingulare nomen beneficii Eccleſiaſtici facit, quod reſidentiam, ſive aſſiduitatem, exigit ætatem, & ſcientiam legitimam ad ordines, n. 71. Et quando dignitas præſumatur, n. 77. Et quid de jure, n. 80. 85. & 88.*

71 *Præpoſiti officii, etſi non ſit titulus Canonicus, non raro fit mentio in reſponſis Pontificum.*

73 *Præpoſiti dicuntur, qui in multis Germaniæ, Polonia, Anglia, Flandria, Eccleſiis cathedralibus, ſeu collegiatis, præcipuam gerunt dignitatem cum animarum cura, & juriſdictione.*

74 *Præpoſiti creditur ſucceſſores Archidiaconorum in partibus, ubi uſitantur.*

75 *Præpoſitus debet obtinere locum honorarium in choro, & cum celebratur officia Divina.*

76 *Præpoſitorum dignitas videtur æquivalere dignitati Decanorum, etiam in ætate requiſita.*

77 *Præpoſitus quando eſt prima dignitas in cathedrali, ſeu collegiata, vel conventuali Eccleſia, habet ſub ſe Clerum, & capellas, & eſt dignitas, n. 79.*

78 *Præpoſituræ non ſunt dignitates, quando nullum officium gerunt Præpoſiti in Eccleſiis.*

81 *Præpoſitus prima dignitas, ad quem ſpectat miſſam, ſeu officia celebrare, impeditus, aut nolens, nequit alii ſuo arbitrio commendare, cum ſuccedat dignitas proximior.*

82 *Præpoſitus, qui habet uſum mitræ, & ob hoc queat populo ſolemnem benedictionem dare inter miſſarum ſolemnia; ſed non poterit concedere, & publicare indulgentias.*

83 *Præpoſiti in Germania, & in aliquibus Eccleſiis, Italia, & Francia habent uſum Mi-*

tra, & Bajulis

84 *Præpoſitus, qui habet curam juriſdictionalem, eſt qui comprehenditur in Bulla Pii V. de reſidentia.*

85 *Præpoſiti ſecundùm nominis proprietatem dicuntur omnes aliorum Præfecti, & qui aliis præſunt.*

86 *Præpoſiti Labarorum qui?*

87 *Labarorum ſignum erat nobile, quod ante Imperatores ferebatur à tempore Conſtantini ex auro, & lapidibus pretioſis Crucis ſigno inſignitum.*

88 *Præpoſiti nomen inter laicos bene adaptatur ad Præpoſitum Eccleſiæ, & quare,* numero 87. 90.

89 *Præpoſiti varii utebantur in Republica Romana. Et qui in jure,* n. 91.

91 *Præpoſiti regulares, ſunt, veluti, Abbates, Priores, Magiſtri, Generales, ſive Rectores quorum officium eſt, ut præcipuè faciant obſervari à ſubditis quæ Canones mandant,* num. 92

93 *Præpoſiti Religionum debent capitula generalia de triennio in triennium convocare, ut diſciplina regularis ſervetur expendendo ibi vulgari ſermone regulam,* n. 94.

94 *Præfectus dicitur qui eſt primus inter Clericos regulares, & inter Jeſuitas in domibus profeſſorum.*

95 *Præpoſitura de ſe non eſt dignitas, quia non habet nomen in dignitatem à jure; & ſic appellatur officium.*

96 *Præpoſitus; etſi in choro ante alios ſedeat, non ob hoc eſt dignitas de jure, niſi ex conſtitutione Eccleſiæ, vel conſuetudine, vel ut,* n. 98.

97 *Sedendi præeminentia eſt ſignum perſonatus, non dignitatis.*

99 *Abbates eligendi debent de jure habere ætatem annorum 25. ſicut Præpoſiti, & Decani & aliæ dignitates,* n. 100. & 103. *ita contra nullos,* n. 105. *& hoc ſive ſæculares, ſive regulares ſint,* n. 106.

101 *Abbatia eſt dignitas inferior Epiſcopali.*

102 Cap. indemnitatibus 43. de electione lib. 6. *n.* 103.

103 *Abbatiſſarum ætas alia, quam Abbatum.*

104 *Maſculos comprehendi ſub fœmineo vocabulo turpe eſt.*

107 *Abbas, etſi Generalis ſit non expoſcit majorem ætatem, quàm alii.*

108 *Prælati, qui eliguntur Præſides Cœnobiorum, ſolent appellari, Priores, Abbates, Guardiani, Miniſtri, Præpoſiti, correctores, aut commendatores, &c.*

109 *Abbates, Guardiani, Priores, & alii ſuperiores religionum, debent, cum creantur habere ætatem annorum 25. quia tales æquiparantur Curatis Parochialium,* n. 110. *fallit,* n. 113.

111 *Ætas in Prælatis regularibus requiſita ſufficit annorum 25. inceptorum.*

112 Clem. I. §. cæterùm de ſtatu Monechorum.

113 *Priores ſimplices, id eſt rurales poterant jure antiquo conſtitui poſt 14. annum, ut* numero 114.

114 *Profeſſio regularis olim fiebat à 14. anno, & hodie ex Tridentino à 16.*

115 *Priores ſunt vel ſæculares, vel regulares &* num. 116.

116 *Priores ſæculares ſunt qui reperiuntur in ſæcularibus Eccleſiis, quorum aliqui collegiales dicuntur, quidam rurales ſine cura.*

117 *Priores collegiales ſunt qui in collegiatis Eccleſiis toti præſunt Collegio, &* n. 118.

118 *Priores Collegiales tunc demum ſunt in Dignitate, ſi ſunt Collegiati, & habent præeminentiam, vel juriſdictionem in Eccleſia.*

119 *Priores Cathedralium, qui olim in eis habebant ſedem primam, qualiter hodie habeantur.*

120 *Prior, quæ perſona principalis eſt in Collegiata habens regulariter curam, debet habere ætatem annorum 25. inceptorum.*

121 *Prior Eccleſiæ non debet eſſe conſtitutus in gradu Doctoratus, vel licentia, Theologiæ, aut Juris Canònici.*

122 *Tridentinum Concilium tantum hortatur, ut dignitates Eccleſiarum conferantur Doctoribus, ſed non præcipit.*

123 *Prior collegiatæ, ſi accedit ad Cathedralem, habet ſedere inter dignitates, & Canonicos imò præcedit Canonicis, ut* n. 124.

124 *Prior, ſeu Presbyter, ut dignior, & ratione ſtolæ præcedit aliis beneficiatis, licèt antiquioribus.*

125 *Priorum collegiatarum ſine cura, & Cathedralium ætas quæ?* n. 126.

127 *Provinciales, & Miniſtri Generales Religionum, debent ſaltim eſſe ætatis annorum 30. etſi convenientiſſima ſit quinquagenaria, ut* num. 128.

AD primam difficultatis partem, ſuppoſitis quæ ſcribunt de Decanis, & de eorum 1
munere, & officio Petrus Creſpat, *in ſumma Cathol. fidei, verbo Decanus,* Tuſchus *in pract. quæſt.* 2. *tom.* 2. *littera D, concluſione* 60. Azorius *inſtit. parte* 2. *lib.* 3. *cap.* 17. Vincent. Filliucius *in quæſt. mor. tom.* 3. *tract.* 41. *cap.* 1. *num.* 29. Machado *in ſumma perfect. confeſ. tom.* 2. *libro* 4. *cap.* 4. *tractatu* 7. *docum.* 6. Fr. Hieronymus Roman. *de Republica Chriſt. lib.* 3. *cap.* 10. *in princ.* Iſidorus Moſcon *de Majeſt. milit. Eccleſiæ libro* 1. *parte* 1. *cap.* 13. *paulo poſt principium.* Flamin. Pariſius *de reſignat. benefic. lib.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 86. Caſſaneus *in catalogo gloriæ mundi parte* 4. *conſideratione* 37. Boërius *de authoritate magni conſilii à num.* 31. Anton. Fabricius *in praxi beneficiali titulo de beneficiis cum dignitate, perſonatu, vel officio à numero* 41. Michaël Ferret. *in tractatu de præcedent. Eccleſiaſt. quæſtione* 21. Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnitent. libro* 3. *tractatu* 1. *numero* 48. Barboſa, qui ſe tranſcribit *de jure Eccleſiaſt. parte* 1. *cap.* 26. *& de Canonicis, & dignitatibus cap.* 7. *& alibi ipſe ſæpè.*

Dico ut Decanus ille propriè dicatur, qui de- 2
cem præeſt viris, juxta gloſſam *in Rub. de Decanis lib.* 12. Brit on *verb. Decanus,* Petrus Gregor. *ſyntagm. juris p.* 2. *lib.* 15. *cap.* 21. *numero* 13. Anguianus *de legibus lib.* 2. *controverſ.* 4. *num.* 9. & tranſlatione facta a perfectione, & præſtantia denarii, numeri, Decanus dicatur præcipuus inter aliquos ejuſdem
ordinis, vel ſtatus. † Ideò is, qui inter Canonicos 3
alicujus Eccleſiæ primas, & principatum tenet, eique præficitur, ſolet Decanus appellari juxta gloſſam verb. *ad Decanum,* textus *in cap. cum inter de electione;* eo quod in Capitulo honorabilior videtur pars Capituli, *ex cap. cum inter*

univerſos

univerſos de electione, & cap. poſt electionem de
4 *conceſſione præb.* † Itaque in aliquibus partibus
prout hic in Hiſpania, Luſitania, & Gallia locum
Archidiaconi, qui de jure primus erat in Cathe-
5 dralibus obtinet,† & tunc dicitur major Dignitas
poſt Pontificalem, hoc eſt ei, poſt Epiſcopum,
major, & principalior Curá, & Collegii admini-
ſtratio debetur, ut ſupra Valerius Regin. *c.* 3
Rodericus Zamoren. *in ſuo ſpeculo humanæ vitæ*
lib. 2. *c.* 13.
6 Quare dixerunt Rota *deciſ.* 17. *ſub num.* 1. verſ.
ſed cave, de conceſſione prabend. Petrus Gregor.
ſyntagm, juris lib. 15. *cap.* 20. *num.* 12. *& de benefi-*
ciis c. 10. *num.* 24. & in parte Juris Canonici *lib.* 2.
tit. 9. *c.* 5. *num.* 4. quod dum Decanus locum Ar-
chipresbyteri in Eccleſia obtinet, tanquam ſubro-
7 gatus, poteſt eadem, quæ Archipresbyter, & †
ex ea ratione eſſe Dignitatem juxta Puteī *deciſio-*
nem 209, *lib.* 3. *num.* 2. dicentis Decanum reſpectu
Capituli non regulari perſonam privatam, ſed
habere Prælaturam cum Juriſdictione in Capitu-
lo, cui præeſt, & ſic habere Dignitatem, ut vo-
luit Rota *in decif.* 533. *n.* 4. *p.* 2. *recent.* Barboſa *de*
canonic. c. 4. *n.* 32.
8 Et quatenus Decanus habet primam Dignita-
tem in Eccleſia poſt Pontificalem, pertinent ei,
& non Cantori præeminentiæ aliquæ in Choro,
& præſertim mandare incipi officia, dare ictum
in ſignum incipiendi lectiones, & facere ſignum
exeundi de Choro, juxta determinationem Sacræ
Congreg. Rot. *in Ulixbonen.* 2. *Septembr.* 1597. de
qua Barboſa *Apoſtolicar. decif. collect.* 241. *num.* 4.
idem de Canonic. *num.* 8. ubi addit ex Poſtio *de*
9 *manut.* † quod majori Dignitati competit manu-
tentio ex præeminentia, & repetit *de jure Eccleſ.*
dict. c. 26. *num.* 8. idem *in Bullario* verbo *Decanus*
10 *& Decanatus.* † Ubi allegans congregat. Rituum
Ulixbonen. dicit eſſe 1600. de quo etiam infra
verſ. *item quod Decano, in fine.*
Et licèt jure communi attento, Decanus nul-
lam habeat juriſdictionem, ac proinde non Digni-
11 tatem, niſi pro tali habeatur, † imò Decanatum
acceptum pro ſimplici beneficio, non ſit nomen
Dignitatis, niſi pro Dignitate habeatur, aut habeat
juriſdictionem, ut docent Cardinalis Tuſchus,
dict. tom. 2. *litt. D, concluſ.* 41. *num.* 22. Patianus, *de*
probat. lib. 2. *c.* 17. *num.* 76, Moneta *de conſer-*
vat. c. 5. *num.* 92.
12 Et ſic Abbas *in dicto cap. poſt electionem circa*
finem, verſ. *item puto de conceſ. Præb. ſub num.* 9.
circa finem, dicit de jure nullam habere Juriſdi-
ctionem, cum careat jure prælaturæ in Capitulo.
13 Barboſa *de canon, dicto cap.* 3. *num.* 31. † Tamen
hodie conſuetudine legitimè introducta præfer-
14 tur, tam in Capitulo, quàm in choro † Archi-
diacono, qui alias de jure primum locum poſt
Epiſcopum obtinebat, juxta quæ dico infra, *de offi-*
cio Archid. & ſic in Choro habet præeminentias
15 jam poſitas, † ita & in Capitulo congregato in
loco, ubi de majori eſt, habet primum ſedere;
item quæ tractanda ſunt proponere adſtantibus
Capitularibus, illico dare vocem ſuam deinde ſe-
16 quentibus in Dignitate, ſeu antiquitate. † Et poſt
omnium ſuffragia habet declarare quod reſolu-
tum fuerit à majori parte votantium, ut à ſecre-
tario Capituli ſcribatur, & authorizetur in libro ad
id pro tempore deſtinato, quod in praxi ſervatur,
ſi Decanus ſit in ſacris conſtitutus, alias inquam
ei non licebit dare vocem in Capitulo, ſed tantum
proponere, ſtante diſpoſitione. Trid. *ſeſſ.* 22. *de re-*
format. cap. 4, ubi Barboſa *num.* 10. Garcia *de bene-*
ficiis 3. *p. cap.* 1. *ſub num.* 26. idem Barboſa *de Cano-*
nic. cap. 37. *num.* 12. Stephanus Gratian. *tom.* 4.
cap. 482. *n.* 26. adducentes deciſum ea ſacra Con-
gregatione.
Nec obſtabis dicendo ex textu *in cap. ad aures* 17
§. 1. *de reſcript.* ubi videtur Decanus de jure præ-
ferri Archidiacono, cum mihi ex ordine litteræ, *in*
princ. ſic pateat, ibi: *Ad aures noſtras pervenit, quod*
plerumque Decani, Archidiaconi, Præcentores, &c.
quibus videtur in præſentia Archidiaconi fuiſſe
primo factam mentionem Decani, & poſt reli-
quas perſonas de Capitulo ſub involucro verbo-
rum fuiſſe comprehenſas, ibi: *vel alii Eccleſiaſti-*
cis præditi Dignitatibus.
Verùm ut poſtea dico, *in cap. ad hæc de officio* 18
Archid. nunquam de jure Decanus præceſſit in
Dignitate Archidiacono, quia ut ibi patet, *in verſ.*
Archipresbyteri, Decani à pluribus nuncupan-
tur Archipresbyteri quorum Dignitas minor eſt
Archidiacono, ut infra dico, *de officio Archipres-*
byteri, & expreſsè, *ibi*: *in dicto cap. verſ. ſub-*
ſequenter patet, † quod Decani rurales inſtitu- 19
untur ad mandatum Epiſcopi, vel Archidiaco-
ni, † & ſic reſolvendum eſt, ut ſupra, *de conſue-* 20
tudine, & non de jure Dignitatem Decani ori-
ginem traxiſſe, ut præferretur Archidiaconali, ut
docent Coſmas *in pragmat. ſanctione, tit. quomodo*
Divinum officium § *ſuper his*, verb. *Decanus*. An-
guian. *de legib. d. controverſia* 4. *n.* 9. † & ex eadem 21
ratione non obſtat textus, *in cap. cum in cunctis* 7.
de elect. §. *inferiora*, ubi primò ponitur Decanus
Archidiacono.
Quare dici debet, ut etſi nullo Tridentini de- 22
creto ſtatutum ſit, ut qui Decanatum conſequi
velit, debeat neceſſariò eſſe in gradu Magiſtri,
vel Doctoris per aliquem ex univerſitatibus ap-
probatis, ſive in gradu licentiati Sacræ Theolo-
giæ, aut ſacrorum, Canonum, ex Riccio *deciſ.* 248.
p. 4. *num.* 5. Zerola *in praxi Epiſcopali p.* 1. verbo
Canonica, §. 2. *in fine.* Nicolaus Garcia *de benefi-*
ciis p. 7. *c.* 7. *num.* 43. Barboſa *de Canonicis dict. c.* 7.
num. 9. *& de jure Eccleſi tit. ſupr, eodem num.* 9. &
in Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 12. *num.* 8. *& in paſtorali alleg.* 60.
num. 61. ubi addit in hoc loco conſuetudinem at-
tendendam eſſe: ſic ex Caſtro Palao. † Tamen 23
juxta titulum noſtrum requiri ut ſit conſtitutus
in ætate legitima, quæ juxta Trid. decretum *dict.*
c. 12. *de reform.* ubi Barboſa cum multis, *num.* 10.
debet eſſe non minor, quàm annorum vigeſimi
ſecundi. † Ubi generaliter ſtatuitur ad Dignitatea 24
in Cathedralibus Epiſcopatu inferiores, quibus
nulla ineſt animarum cura ex conſuetudine, ſta-
tuto, vel privilegio adſciſci poſſe minores viginti
quinque annis, dummodo non minores viginti
duobus, juxta ipſum Tridentinum ibi, *& viginti*
duobus annis, non minores adſciſcantur, Novarius
in ſingular. Canon. concluſ. 15. Squillante *de privi-*
legiis Clericorum cap. 4. *n.* 74. Barboſa *in paſtorali*
dicta alleg. 60. *num.* 65. † Ubi ait quod in eis ne- 25
queat diſpenſare Epiſcopus; ut ante illos annos
adſciſcatur, & promoveatur ex Sacra Congreg.
Concilii *ſub die* 20. *Septembr.* 1631. *& de Canonicis*
c. 13. *num.* 22. ubi addit Maſſobrium, & ego addo
Narbonam *in annal.* 22. *quæſt.* 3. probantem cum
multis *num.* 82.
Huic tamen reſolutioni videtur obſtare ſe- 26
quens conſideratio ex textu *in cap. cum in cunctis*,
§. *inferiora de electione*, ubi diſtinctiſſimè Alex. III.
in reſponſo dedito in Concilio Lateranenſi, ſtrictiſ-
ſimè

ſimè prohibet; ut nemo antequam vigeſimum
quintum annum attingat ad Dignitates, ut pòte
27 Decanatus, & Archidiaconatus admittatur, † quod
difficilius redditur ex Innocentii ſententia, teſte
Abbate, *in c. præterea hoc tit.* cujus meminit Azor.
lib. 3. mor. p. 2. lib. 6. cap. 5. verſ. *tertio quæritur*, dum
dixit ad Dignitates, & perſonatus, nullam eſſe
certam ætatem jure communi decretam; ob idque
28 ſufficere decimum quartum annum inceptum, †
imò textus *in cap. indecorum 3. hoc tit.* non repug-
nat; quia etſi ibi dicat Alex. II. ut nemo infra de-
cimum quartum annum conſtitutus aſcendat ad
collationem cujuslibet perſonatus in Eccleſia: ta-
men permittere videtur quod poſt decimum
quartum annum poſſit concedi, ex regula *qualis*.
diſt. 25. dictante quod de uno prohibetur, de alio
conceditur, ea qua ſic docent Zerola *in praxi
verb. Canonia*, verſ. *ad ſextum*, & verſ. *ad nonum*,
Moneta *de diſtribut. 2. p. quæſt. 19. num. 16. & de
commut. ultimar. volunt. cap. 10. num. 115.*

29 Utcunque tamen de jure antiquo intelligere-
tur jam hodie per Tridentinum *dict. c. 12.* immu-
tatum eſt, juxta dicta *ſub verſ. quare*, & præter
relatos tenent Garcia *de benef. p. 7. cap. 4. num. 56.*
pluribus adductis, quod probare videntur Azo-
rius *inſt. dicto lib. 6. cap. 5. quæſt. 3. verſ. cæterùm*,
Leſſius *de Juſtitia lib. 2. cap. 34. dub. 20. num. 108.*
Marcilla *de declarat. Concilii num. 2. tit. 8. cap. 11.*
verſ. *Archidiaconi*, Moneta *de commut. ultim. vo-
luntatum cap. 10. num. 115.* Vaſquez *tract. de bene-
ficiis cap. 3. §. 2. num. 15.* Et ſtando de jure antiquo
in deciſione dicti c. cum in cunctis §. inferiora, ſta-
tuente ad dignitates deſiderari decimum quintum
annum attictum; ita ut non ſit admittenda inter-
pretatio aſſerentium quod ut non repugnet cum
Trid. *in dicto cap. 12.* debeat textus ille intelligi ut
loquatur tantum de dignitatibus curam animarum
habentibus; in quo caſu Tridentinum etiam *in
dicto cap. 12.* expoſcit eandem ætatem, ut patet
ex verbis ibi: *Nemo igitur deinceps ad Dignitates
quaſcunque, quibus animarum cura ſubeſt promo-
veatur, niſi qui ſaltem vigeſimum quintum ſuæ
ætatis annum attigerit*; Campanilus *in diverſ. Ju-
ris Canon. Rub. 7. cap. 6. num. 22.* Maſſobrius *in
praxi habendi concurſum reg. 10. dub. 11. num. 24.
ſecundùm Romanam impreſſionem*, Squillante *de
privilegiis Clericorum cap. 4. num. 72.* Novarius *in
ſingulari Juris Canon. concluſ. 14.* Barboſa *in dict.
cap. 10. num. 1. & in paſtorali dict. alleg. 60. ſub n. 65*
Lotterius *de re benef. lib. 2. quæſt. 49. num. 23. & 24.*
Sacra Congregatio Concilii *ſub die 4. Decembr.
anno 1627.* novè, Caſtrus Palaus in *opere morali
tom. 2. tr. 13. diſp. 4. punct. 3. num. 4.* ubi intelligit
non ſolùm in dignitatibus ſæcularibus, ſed etiam
regularibus: tamen Galetius in *Margarita caſuum
conſcientia*, verbo *Parochus* 6. Campanil. *ſupra di-
cto cap. 6. num. 22.* Homobonus *de bonis, & huma-
næ vita ſtatibus p. 1. cap. 9.* verſ. *ſecunda*, & Maſſo-
brius *dub. 11. num. 24.* id intelligunt ſi principali-
30 ter cura ſubeſt. † Sin autem acceſſoriè unita ſit
dignitati eam obtinens, non habeat neceſſe attigiſ-
ſe 25. annum, quibus addo Narbonam *dict. qu. 3.
ſub num. 8.* Filliucium, & alios quos ipſe refert, &
ſequitur dicentes præfatam ætatem annorum 22.
& non plus deſiderari ad dignitates regulares,
quibus nulla animarum cura ſubeſt.

31 Et licèt iterum inſurgas ex dict. Trid. *cap. 12.*
quatenus illico poſt relata verba *dicti verſ. nemo*
exigit ad dignitates curam animarum habentes 25.
annum juxta prædictam conſtitutionem Alex. III.
in Concilio Lateran. promulgatam, quæ incipit
cum in cunctis, quaſi Tridentinum ſequens illam
determinationem, videatur declarare, & ſequi
ipſum jus antiquum, & quod illa decretalis tan-
tùm ſit alloquuta de Dignitatibus curam anima-
rum habentibus; non ſic de aliis extra curam in
quibus de jure ſtandum eſſe determinatione
Alex. II. relatæ ſupra *ex dict. cap. 3. hoc tit.* quam
immutaſſe videatur Tridentinum exigens ſupra
decimum quartum annum ad Dignitates obtinen-
das ſine cura, non minus, quam 22. † Tamen 32
non eſt recedendum à communi Doctorum expo-
ſitione dicentium Tridentinum mutaſſe in hoc jus
antiquum, cum revera Alex. III. *in dicto §. infe-
riora*, non tantùm loqueretur de dignitatibus,
quibus cura animarum ſubeſt, verùm generaliter
de dignitatibus, & ſimul de quibuſcunque bene-
ficiis curatis; ex eo quia, ut judicant Interpretes
ex regula textus *in cap. dudum 54. de elect. propè
finem*, in verſ. *ſuperſit*, & in verſ. *cum intentionis*,
una, & eadem ætas eſſe debet, tam ad beneficia,
quàm ad dignitates. † Nam ut optimè expendit 33
Panormit. *in dicto cap. præterea hoc tit.* quem ſe-
quitur Narbona *dict. quæſt. 3. n. 4.* ſi ad Reipublicæ
ſæculares honores, & dignitates quinti, & viceſimi
anni præſcribitur ætas, *l. ad Rempubl. 8. ff. de mu-
ner. & honor. cum ſimilibus*; quidni fortius in Ec-
cleſiaſticis dignitatibus, quæ & honores juſtiori
ratione cognominantur ex textu *in cap. innova-
mus 3. diſt. 60.* ipſe annorum numerus de jure re-
quireretur indiſcriminatim.

Quod ſi Decano, aut Præpoſito, quod idem 34
eſſe ex Azorio, refert Filliucius *de ſtatu Cleric. tr.
41. cap. 1. num. 20.* incumbat animarum cura, tunc
dici debet, tam de jure *in dict. cap. cum cunctis
§. inferiora*, quàm per Tridentinum *dict. c. 12.
ſeſſ. 24. de reform. in principio*, requiri ætatem an-
norum viginti quinque; non quia debeat eſſe in
ætate presbyterali, ut voluerunt Garcia *de benef.
p. 7. dict. cap. 4. §. 4.* Filliucius *ſupr. c. 5. num. 31.* ve-
luti hic in textu noſtro, & *in dicto cap. innovamus
3. diſt. 60.* † ex quibus colligitur, cum ſat eſſet ex 35
hoc fundamento, ſi eſſet in ea ætate, in qua intra
annum poſſet ſuſcipere Presbyteratus ordinem
ex cap. præterea, juncta gloſſa *hoc tit. cap. licèt de
elect. lib. 6. & in dict. cap. 12. Trid.* ubi expreſſius
cavetur; ſed ex eo videlicet quod ſit iniuncta De-
canatus, aut præpoſituræ dignitati animarum cu-
ra; quo in caſu præcisè requiritur annorum 25.
ætas, ſaltem inceptorum ut docent Doctores *in d.
§. inferiora* & hic in textu noſtro, quibus ſcripſerip-
ſerunt Quintanaduennas *Eccleſiaſt. lib. 1. n. 11.* Azor
inſt. moral. 2. p. lib. 6. cap. 5. verſ. *ſecundo quæritur*,
Moneta *de comm. ultimar. volunt. cap. 10. num. 114.*
cum aliis Narbona *anno 25. q. 58.*

Nec obſtat adductum *ſuprà* ſub verſ. *& licèt* 36
jure de textu *in cap. indecorum 3. hoc tit.* quia re-
ſpondetur cum gloſſa *ibi* verbo *intra decimum
quartum*, cui poſt modum acceſſerunt Riminal.
junior *in l. 1. num. 187. ff. de officio ejus*. Andreas
Faquineus *controv. lib. 13. c. 3.* verſ. *quartum mo-
net Decius*, Narbona *anno 22. dict. q. 3. ſub num. 6.
& 7.* non poſſe illud inferri à contrario ſenſu in
prædicta ſpecie, ſiquidem ibi ſequeretur correc-
tio juris communis quoad perſonatus, & dignitates
cujuſcunque Eccleſiæ, in quibus requiritur de ju-
re ætas annorum 25. ut dictum eſt *ex text. in dict.
cap. cum in cunct. §. inferiora*, & concludit Majolus
de irregularit. lib. 1. cap. 30. num. 11. † quia per- 37
ſonatus, & beneficia habentia animarum curam

pari

pari paſſu ambulant *ex dict.cap.dudum* 54.*de elect.* quæ non niſi habentibus anoos 25. attictos dantur, ut profert Hoſtienſis *in ſumma tit. de ætate ordin.*§.*ætas num.*1.*in princ.* dicens quod ætas requiſita ad dignitates inferiores reſpectu Epiſcopi, ſufficit quod attingatur.

38 Unde dubium eſt, an pro dignitatibus Eccleſiarum Cathedralium, in quibus juxta jam dictam novam Tridentini diſpoſitionem *in dicto cap.* 12. *ſeſſ.* 24. exigitur ætas annorum 22. ſufficiat ut ſint atticti, ut ad ordinem Diaconatus, ſufficit, ut dixi ſupra *in Rub.* vel requirantur expleti: & licèt Azor. *dicto lib.* 6. *cap.*5. *q.*3. verſ. *cæterum*, Henriquez *lib.*14.*cap.*8.§.16.*in fine*, Emanuel. Sa verbo *beneficium, num.*31. Zerola *in praxi p.*1. verbo *beneficia* §.1.verſ.*ad dignitates* exiſtiment ſufficere atticitos: tamen ex verbis dicti Tridentini *cap.* 12. ibi: *viginti duobus annis non minores* expletos eſſe debere exiſtimant Maſſobrius *in ſua praxi habendi concurſum requiſito* 10.*dubit.*11.*num.*24, Filliucius *dict.cap.*5.*num.* 30. Novarius *in ſingulari Canon. concluſione* 15. Squillante *de privilegiis Clericor. cap.*4.*num.*72. Barboſa *in paſtoral.dict. allegat.*60. *num.*65.& *lib.* 1. *Juris Eccleſiaſt.cap.* 21. *num.* 50. & *in tr.de Canon.cap.*13.*num.*22.& *in dict.cap.* 12. *Trid. num.*12. Garcia *dict.cap.*4.*de benef.p.*7.*n.* 72. Leſſius *de Juſtitia lib.*2.*cap.*34 *dubit.*20.*num.* 108. Quintilianus Mandoſius *de ætate minor. cap.* 5. *num.*10. Molina *de Juſtitia lib.*2.*diſp.*573. cum aliis Narbona *dict.q.*5.*ſub num.*9. ubi *num.*10. ex Leſſio Garcia *num.* 57. Vaſquez *de beneficiis cap.* 3. *num.* 18. dicit Epiſcopum non poſſe in hoc diſpenſare in ea ætate, de quo latè Filliucius *dict. c.* 5. *n.* 30.

39 Iterum dubitatur an Tridentini de[illegible]um *in dict.cap.*12.*ſeſſ.*24. ſic *num. præcedenti* explicatum habeat locum etiam in dignitatibus, & perſonatibus Eccleſiæ collegiatæ, & licèt Gonzalez *ad regul.*8.*Cancel.gloſſa* 9. *num.*92. Piaſecius *in praxi Epiſcop.p.*2.*cap.*5.*num.*21.*pagina* 330. Riccius *in praxi rerum fori Eccleſiaſt.deciſ.* 735. *in* 2. *editione* alias *reſolut.*15.*num.*2.*in fine in* 1. *editione*, & *in praxi aurea reſolut.* 232.*num.*2. Novarius, & Squillante relati à Barboſa *de Canon. cap.* 13.*num.* 23. dicant requiri ætatem juris antiqui, ſicque referat deciſum Fr. Emanuel Rodriguez *q. regul. tom.* 1. *q.*11.*art.* 2. declaratumque dicat Chriſtophorum Bellam. Archiepiſcopum Burgenſ. contuliſſe dignitatem ſcholaſtriæ collegiatæ Eccleſiæ de Aguilar. de Campoo cuidam ſcholari qui non habebat majorem ætatem 17. annorum. Et cum litigaretur ſuper hoc fuiſſe judicatum collationem fuiſſe canonicam, & juridicam. hoc idem refert Barboſa *de jure Eccleſiaſt.cap.*21.*num.*51. idem *in paſtorali alleg.*60. *num.*67. Narbona *anno* 25. *dict.q* 3.*num.*

40 11. † Tamen verius dicunt alii Trident. diſpoſitionem intelligi etiam procedere in prædictis dignitatibus Eccleſiæ collegiatæ, ſicut procedit in cathedrali Eccleſia, ut tenet Garcia *de benef. dict.p.*7.*cap.*4.*num.*59.*à num.*62. Armendar. & *ad leg.*7.*recopil.de Epiſcop.in addit.lig.Navar. lib.*1. *tit.*18.*num.*2. Narbona *ſuprà*, & alii exiſtimantes requiri ætatam annorum 22.

41 Verùm hoc procedit ſi animarum curam non habuerint tales dignitates, alias inquam ſicut in Decanatu, & Archidiaconatu, & aliis dignitatibus curam animarum habentibus, nullus ſit promovendus, qui ſaltem 25. ſuæ ætatis annum non attingerit, & in Clericali ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur, ut colligitur *dict. cap. cum in cunctis de elect. cap. licèt Canon. eodem tit. lib.*6. ex dict. Trid. ubi Doctores, & Barboſa cum multis *de Canon.dict.cap.*13. *num.* 18. & 19. † ita ſimiliter ad dignitatem principalem in 42
collegiata requiri ætatem 25. annorum inceptorum, cum regulariter habet curam animarum in foro interiori vel exteriori: quod eſt intelligendum, ſi principaliter curæ ſubſit; non verò ſi acceſſoriè Parochialis unita ſit dignitati; quia tunc non ætas ad curatum requiſita, ſed quæ ad dignitatem, idonea erit quoque in prædictis, & aliis dignitatibus, Garcia *dict.cap.*4.*p.*7.*num.*65. Galetius *in Margarita caſuum conſcientiæ* verb. *Parochus* §.6. Campani *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *cap.*6.*num.*22.verſ.*id tamen*. Barboſa *dict.cap.* 13. *num.* 21. Filliucius *de ſtatu Clericorum tr.*41.*cap.* 5. *num.* 30. & 31. Narbona *dict.q.* 23.*num.*12. iterum Barboſa *dict.c.*12. *Trid. num.*13. & *in paſtor.* 67.& aliis videri infra *ſub q.* 3.

Itaque redeundo ad præeminentias Decanatus, 43
inſimulque ad obligationes ejus dignitatis, dico primò quod Decanus, dignitates, & Canonici tenentur aſſiſtere Epiſcopo celebranti juxta formam libri cæremonialis, ad quod ſub cenſuris poſſunt compelli, ut tradit Barboſa *in Bullario*, verb. *Decanatus*, ubi dicit ſic ex Sacra Congreg. Concil. fuiſſe decretum *in Calaguris.*22. *Decembris* 1620.
† quod in Valliſoletana Eccleſia non ſit reſpectu 44
Decani, ut ſæpius vidi per 15. annos dum fui Canonicus Pœnitentiarius patronus fiſci, ac inquiſitor illius inquiſitionis qui ſolus remanet in choro, & nunquam aſſociat cum aliis Epiſcopo pergenti de choro ad Altare, vel exeunti, aut intranti in Eccleſiam; etſi cæteri ſoleant illum aſſociare. Et de prædicto caſu idem Barboſa *collect. deciſ.* 241. *num.*7. refert Sellius *in ſelectis Canon.cap.*31.*n.*71. & plura de obligatione, quam Canonici habent aſſociandi Epiſcopum, dum venit ad Eccleſiam cum Papa, ſeu exit a quo loco, & ad quem, congerit ipſe Barboſa *collect.deciſ.* 99. verb. *Canonici aſſociantes Epiſcopum*, & *in Bullario ſub eodem verbo*.

Item quod Decano digniori de Capitulo in 45
choro exiſtenti, & non Cantori, debeant petere veniam Canonici de choro exire volentes, ne punctentur, Sacra Congreg. Rit. *in Caſſanen.* 5. *Martii* 1633 de qua Barboſa *in collect.deciſ. verb. Decan.*241.*num.*5.& *de Canon. cap* 6.*num.*8. *in fine*,
† idem ibi ubi cum Poſthio *de manut.obſervat.*45. 46
*num.*12. ait quod majori dignitati competit manutentio in præeminentia, ipſum videbis *cap.*9.*n.*12. ubi de munerè Cantoris, ſed video in praxi, quod exeuntibus de choro, venia præſtetur à Cantore, abſente Decano, vel alio præeminentiore.

Sed quod Decanus, dignitates, & Canonici 47
teneantur, non ex urbanitate, ſed ex debito aſſociare Epiſcopum, dum venit ad Eccleſiam cum Papa, ut celebret, Divinis aſſiſtat, & dum ab Eccleſia ad domum redit, refert Sellius *dict. cap.* 33. *num.*70. & cum eo Barboſa *dicta deciſ.* 241. *n.* 6. ſic decretum ex Sacra Congregatione Rituum 10. *Januarii* 2609. quod reſpectu Decani non video communiter in praxi receptum, idem Barboſa *in Bullario* verbo *Decanus*.

Et quod Decano Miſſam celebranti in diebus 48
ſolemnibus, debeant duo Canonici aſſiſtere, & miniſtrare pro Diacono, & Subdiacono, ſi manſionarii, quibus animarum cura incumbit in ipſius exercitio, eo tempore ſint occupati, tradit Barboſa

ſupra

*ſupra num.*8.cum eodem Sellio *dict. cap.*33. *n.*73.
referente ita declaratum à Sacra Congreg. tit. *in*
Caneten.Opitegii 14. *Februarii* 1615. repetit idem
Barboſa *in Bullario* verb. *Decanus*, verſ. *Decano*
miſſam, ſed Valliſoleti hæc obligatio incumbit
in certis ſolemniis. duobus Canonicis antiquio-
ribus,qui non ſunt in obligatione accipiendi cap-
pas Hebdomadarias in choro, ſicut cæteri moder
niores.

49 Prima dignitas poſt Pontificalem, quæ de con-
ſuetudine in tota ſere Hiſpania, eſt Diaconatus,
exceptis Eccleſiis Pampinol. Valent. Oxomen.&c.
& major Collegiata non poteſt eſſe Judex ordina
rius, ſeu delegatus appellationum in tota provin-
cia Toletana, ut ſtatuit Paulus V. *in ſua conſtit.*
incip. *Eccleſiæ univerſa, ſub die* 17. *Auguſti* 1615.
50 † quam Gregor. XV. ſua conſtitutione incipit
alias à felicis, ſub die 9. *Maij* 1622. extendit ad
Eccleſias omnes Metropolitanas Cathedrales, &
Collegiatas totius Regni Caſtellæ, & Legion.
Barboſa *de Canon.dict. cap.*7. *num.*10. qui *num.* 6.
dicit quod dignitas prima ſemper eſt, & vocatur
dignitas prima; licèt Vicarius Generalis ſedeat
in ſuo loco, ut declaravit Sacra Congreg. *in Pla-*
centina 19. *Maij* 1607. *in* 4. *dubio.*

51 Et licèt ex Sacra Congregatione in Tarentina
19. *Januarii* 1597. habeat munus ordinandi pro-
ceſſiones intra,& extra civitatem,abſente Epiſco-
po: tamen Vicario Epiſcopi præſente, ſpectat ad
eundem ex Sacra Congreg. *in Vigilen,*28, *Septem-*
bris 1630. *& in Biſuntina* 3, *Aprilis* 1621,& antea
*in una Tarentin.*10,*Januarii* 1597, refert Barboſa
*de Canon,dict. cap.*7. *num.*7. ubi ait jam noviſſimè
ex Sacra rit. Congr. *in Caſſanen.* 5, *Martii* 1633.
fuiſſe decretum munus ducendi, dirigendique
proceſſiones, abſente Epiſcopo, eſſe Vicarii Ge-
neralis functiones ſolemnes quas ſi Epiſcopus
52 præſens eſſet obiret; † Epiſcopo autem abſente,
vel impedito, ſpectare ad digniorem de Capitulo,
non autem Hebdomadarium ex eadem Sacra
Congreg. rit. *in Pennev,* 15. *Februarii* 1633.

53 Item etiam Decanus debet cedere primum lo-
cum Canonico. ſeu alteri Preſbytero parato, of-
ficium facienti: ſic ex Sacra Congreg. Rituum *in*
*Antverpien,*24, *Octobris* 1609, adducit Sellius *in*
*ſelectis Canon, dict, cap,*33. *num,*75, Barboſa *dict,*
*collect.decis.*241,*num.*10, idem *in Bullar, dict. verb.*
54 *Decanatus*, verſ. *Decanus debet*, † Verùm Deca-
nus, & cæteri antiquiores, & digniores Capitu-
lares debent præcedere Gubernatoribus, id eſt
Vicariis Generalibus electis, ſede vacante ex ſuo
corpore, & Capitulo: ſic Sellius *dict.cap.*33.*n.*74.
refert declaratum ex Sacra Rituum Congregatio-
ne *in Elboren.*25. *Januarii, &* 5, *Julii* 1603. tradit
Barboſa *dict.deciſ.*241.*num.*9. *& in Bullario* dict.
verb. *Decanatus*, verſ. *Decanus*.

55 Notandum verò eſt pro complemento, Deca-
no Zamorenſis Eccleſiæ concedi uſum Rocheti,
& facultatem benedicendi Paramenta, ubi non
adhibetur Sacra Unctio: ſic refert Sellius *dicto*
cap. 33. *num.* 77. ex Sacra Congreg. Rituum *in*
56 *Zamor & Bolonia* 15, *Novembr.*1603. † qui *n.* 78.
refert ex alia Rit. Congregatione *in Carnoten.* 3.
Aprilis 1610.poſſe Decano Eccleſiæ Carnotenſ.
concedi licentiam benedicendi Paramenta Eccle-
ſiæ,&c. in quibus non adhibetur *Unctio Sacra* per
totam Diœceſim de licentia, & conſenſu Epiſco-
pi. Et idem Sellius *dict.cap.*33.*num.*79. refert de-
claratum ab eadem Sacra Congreg. Rituum *Pu-*
57 *teolana* 10.*Decembr.*1617. † quod Decanus Ec-
cleſiæ Puteolanæ declaratur prima dignitas, ei-
demque deberi omnimodam præeminentiam, ac
propterea ad ipſum ſpectare omnes functiones
Epiſcopales, abſente, vel impedito Epiſcopo, † 58
& idem Sellius *dicto cap.*33. *num.*80.refert decla-
ratum ex Sacra Congreg. Rituum *in Sancta Aga-*
thæ Gothorum 8. *Julii* 1602.Decanum Sanctæ Aga-
thæ manutenendum eſſe in poſſeſſione exercendi
actus Preſbyterales contra Archidiaconum, † 59
& *dict.cap.*33. *num.*81. refert declaratum a Sacra
Rit.Congr. *in Pollevien. ſeu Bamberg.* 11. *Decem-*
bris 1604. Decanum Collegiatæ Eccleſiæ in Au-
ſtria poſſe in poſterum vocari Præpoſitum,ut con-
ceditur attenta ſupplicatione Epiſcopi,& meritis
Oratoriis; quæ omnia tradit etiam Barboſa *dict.*
*deciſ.*241, *à num.* 12. *& in Bullario*, *dict. verb.*
Decanatus à verſ. *Decano Eccleſiæ Zamor.*

Notandum eſt ſecundò, ut nequeat Decanus 60
cum aliquibus tantum Canonicis; cæteris verò
de Capitulo inſciis, & non legitimè vocatis quid-
quam ſtatuere extra locum capitularem, ſeu de-
terminare quod Eccleſiæ commodum,vel incom-
modum,pertineat,ſic ex Sacra Rit. Congreg.quam
etiam Sellius *dict.c.*33.*num.*76.*in Lamacen.*7.*Octo-*
bris 1606.ſequitur Barboſa *dict.deciſ.*241.*num.*11.
& in Bullario *ſupr.* verſ. *Decanus etiam*, † quod 61
verum eſt, etſi in praxi Valliſoleti, viderimque
in Auſturicen. Eccleſia, in quibus ſui Canonicus
ſæpius minori numero, utpote cum tertia, vel
quarta parte votantium expediri nonnulla extra
locum Capituli non ſedendo, ſed ſtando, & ſine
ſcriptis in rebus parvi momenti.

Notandum eſt tertiò, quod Decanatus Audi- 62
torum Rotæ cum omnimoda præcedentia ſpectat
ad Auditorem in urbe tempore vacationis præſen-
tem, aut ex cauſa publica abſentem ex Pii IV.
conſtit.61.incipit *dudum,*6. *Kalend. Auguſti* 1562.
apud Laërt.Cherub.*in Bullario tom.*2 *pag.*89. *alias*
67. in noviſſima impreſſione, † qui etiam *in Bull.* 63
*tom.*1 .*pag.*777.*alias* 590, ex Paulo IV. *conſtit.* 5.
incipit *cum venerabiles* 11. *Kalend. Septemb.*1555.
dicit Decanatum Cardinalium, ſi vacet, deferri
antiquiori Epiſcopo Cardinali præſenti in curia,
aut ex cauſa publica abſenti, tradit Barboſa *dict.*
*deciſ.*241. *num.*2. *&* 3. *& in Bullario dict. verſ. De-*
canatus, in princ.

Ultimò notatur quod quemadmodum Eccle- 64
ſiæ Conſtantinopolitanæ Canonici, tanquam di-
gniores,Decumani appellabantur,ut *in l. non plu-*
res cod. de ſacroſ. Eccleſ. † ita, & eis, qui inter 65
Canonicos alicujus Eccleſiæ primas,& principa-
tum tenet, eique præficitur,ſolet vocari Decanus,
juxta gloſſam *c. cum inter*, verb. *ad Decanum, de*
elect. Barboſa *de Canon. dicto c.* 7. *ſub num.* 1. † 66
qui *num.* 11. remittit *ad c.* 42. *poſt num.* 23. verſ.
hinc etiam,reſolutionem dubii, cur aliquando fiat
mentio in jure, & in reſcriptis Apoſtolicis de De-
cano, & Capitulo ſimul, quaſi Decanus ſicut
cæteræ dignitates, non ſit de Capitulo; quod
tu requires ab uſu communi ſcribendi epi-
ſtolas.

Dubium verò eſt,nunquid Decanus, qui ſimul 67
eſt Canonicus,ſi una Hebdomada ſerviat, ut Ca-
nonicus, alia ut Decanus, percipiat portiones pro
Decano, & pro Canonico? Et nunquid in heb-
domada, qua ſervit, ut Canonicus debeat ſedere
in loco Canonici,non autem Decani, non obſtan-
te conſuetudine in contrarium, & ſacra Congreg.
26.*Novemb.*1626.dicit circumſcripta conſuetudi-
ne, debere ſedere in loco Canonicali quod non

video

video practicari; etſi Valliſoleti Decanus perci-
piat in omnibus duplicem portionem, veluti ſi
68 haberet duos unitos Canonicatus. † Quæ etiam
Sacra Congregatio ad alium ſecundum dubium
ſibi propoſitum, reſpondit, ut debeat gaudere
duplicibus diſtributionibus, ſicut etiam amitteret
duplices, ſi non inſerviret, quando inſervire de-
69 bet pro utroque, † quæ etiam declaravit, ut ſi in
litteris diſpenſationis ſuper retentione dignitatis,
& Canonicatus ſimul adſit clauſula, *Dummodo
Eccleſia in Divinis non patiatur detrimentum*, iſtam
clauſulam intrare in erectione; quæ cum habue-
rit effectum, apparet juſtificata, quod Eccleſia
non fraudetur obſequiis, alias deberet tolli ipſa
dignitas expedita tradit Barboſa *de Canon. cap.* 18.
num. 21. & 22. de Decano fulginanten. juxta Six-
tum IV. erecto.

70 Ad ſecundam quæſtionis partem dico quod
Præpoſitus regulariter dicitur qui præfectus ali-
quibus eſt, & uſu talis, qui primam habet inter ali-
quos dignitatem, quare Præpoſitura per ſe ſingu-
lare nomen beneficii Eccleſiaſtici facit quod aſſi-
duitatem, ſeu ut jura loquuntur, reſidentiam exigit,
juxta textum *in c. ex parte el. 2. de Cler. non reſiden-
71 tibus*, † & ætatem, & ſcientiam legitimam, & or-
72 dines, juxta textum *in c. dudum el. 2. de elect.* † Et
licèt in jure Canonico nullus reperiatur ſpecialis
titulus de officio Præpoſiti, ejus tamen non raró
fit mentio in reſponſis Romanorum Pontificum
ut in c. Salvator 1. q. 3. & in cap. cum inter 25. *& in
73 c. dudum* 22. *de elect.* † Et propriè dicuntur, qui in
multis Germaniæ, Poloniæ, Flandriæ, & Angliæ
Eccleſ. Cathedralibus, ſive Collegiatis præcipuam
gerunt Dignitatem cum animarum cura, & juriſdic-
tione; eo quod toti collegio Canonicorum præſunt

74 Et ſic in Archidiaconorum locum in illis parti-
bus creditur ſucceſſiſſe, ut tradunt Petrus Gregor.
ſyntagm. juris lib. 21. c. 18. à n. 6. Lælius Zechius *de
Republica Eccleſiaſt. tit. 24. n. 15. & tit. 26. à princ.*
Azor. *inſtit. mor. p. 2. lib. 3. c. 18. q. 1.* Antonius Fabr.
in praxi, & theorica benefic. cum Dignitate à n. 38.
Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3.
n. 48.* Redoanus *in tract. de ſimonia ment. p. 1. c. 19.
n. 7.* Moneta *de conſervator c. 5. n. 91.* Tambuſin. *de
jure Abbatum tom. 1. diſp. 25. q. 4. n. 5.* Michaël Fer-
rus *de præcedent. Eccleſiaſt. q. 41. à n. 1.* Patianus *de
probat. lib. 2. c. 27. à n. 38. & n. 41.* Sebaſtianus Cæ-
ſar. *de Eccleſiaſt. hierarchia p. 3. diſp. 12. §. 5.* Caſtal-
75 dus *in praxi ceremon. lib. 1. ſect. 8. c. 7. n. 6.* † ubi ad-
dit quod in illis partibus, in quibus talis reperitur
Dignitas juxta locorum conſuetudinem, Præpoſi-
tus debet obtinere locum honorarium in choro, &
præcipuè cum Divina celebrantur officia, Rota
dec. 865. n. 8. & deciſ. 866. n. 1. apud Farinac. *in col-
lect. noviſſ. alias p. 4. diverſ.* ubi ait quod ſedes Præ-
poſiti in illis partibus poſt Pontificalem, ſit dignior.

76 Itaque bene quæ dicta ſunt de Decanis poſſunt
applicari Præpoſitis Eccleſiarum, cum jam ſupra
dixerim Decanatum, & Præpoſituram eſſe eandem
dignitatem; ob idque eandem ætatem, ut jam dixi
cum Narbon. & aliis ab eo relatis *an. 25. q. 68. à n. 1.*

77 Hinc advertendum eſt, quod quando Præpoſi-
tus fuerit prima dignitas in Cathedrali, ſeu Col-
legiata, vel Conventuali Eccleſia, habueritque
ſub ſe Clerum, & Capellas, præſumatur de jure
dignitas, Præpoſitura, alias ſecus, ut pluries fuiſſe
reſolutum refert Maſſobrius *in praxi habendi con-
curſum, præludio 5. dubio 1.* ſecundùm Romanam
impreſ. quas reſolutiones refert ex eo Barboſa
cap. 9. de Dignit. & Can. num. 20. videndus *à n.* 14.
& de jure Eccleſiaſt. cap. 28. p. 1. num. fin. & à n. 14.
† Ubi *ſub num.* 18. utrobique dicit in aliquibus 78
Eccleſiis ex eadem conſuetudine, ubi officium nul-
lum gerunt Præpoſiti, Præpoſituras non eſſe digni-
tates, ut notant Aloyſius Riccius *in praxi rerum
fori Eccleſ. reſ. 559. n. 3. in 2. edit.* † Ubi ſecus eſſe 79
dicit, ſi toti Canonicorum collegio præficiantur,
Joannes Andreas *in c. 1. n. 3. de conſuet. lib. 6.* Pe-
trus Greg. *in Syntag. p. 2. lib. 15. c. 19. n. 7.* † Sed quid 80
de jure ſit dignitas, tenet Rota *deciſ. 483. p. 1. n. 7.*
recentiſſimè, & Antonius Fabricius *in praxi bene-
ficiali tit. de beneſ. cum Dignit. à n. 49.* per gloſſam,
in c. quamvis 9. de verb. ſignif.

Adverto ſecundò, quod Præpoſitus prima Di- 81
gnitas, ad quem ſpectat Miſſas ſolemnes, & Divina
officia celebrare, ſi noluerit, vel fuerit impeditus,
non poſſit, hoc alii ſuo arbitrio commendare, aut
delegare; quia ſuccedit proximior dignitas, & alii
ſucceſſivè, ut dicit declaratum à Sacra Congreg.
Rit. 1618. *Januarii* 22. Barboſa *Apoſtol. deciſ. 594.
n. 3. & in Bullar.* verb. *Præpoſitus prima dignitas.* † 82
qui etiam utrobique *in principio* dicit, quod Præ-
poſitus habens uſum Mitræ ex privilegio; licèt
poſſit ſolemnem benedictionem populo dare inter
Miſſarum ſolemnia; non poſſit tamen indulgentias
concedere, & publicare: ſic ex Sacra Congr. Rit.
in Praten. 4. *Martii* 1606. ab Aldano relatis *in
comp. Can. reſ. lib. 1. tit. 20. num. 16. & 17.* ubi *in prin-
cip. dict. deciſ. 594. & in dict. Bull.* ex eodem Aldan.
num. 15. † Dicit ut Præpoſiti Eccleſiarum Cathe- 83
dralium in Germania ſoleant habere uſum Mitræ,
& Baculi; & ſic declaratum à ſacra Congreg. Ri-
tuum *in l. Lubianen.* 24. *Aprilis* 1610. *& à n. 4.* utro-
bique refert ſimilia privilegia aliquarum Eccleſia-
rum Italiæ, & Franciæ, ubi videbis de Præpoſito
Praten. oppidi Mirandulæ, & Eccleſiæ Colleg. op-
pidi Vareſii Mediolan. Diœceſ. Eccleſiæ Otcetinæ,
& Parochialis ſanct. Thomæ Cortaldi Florent Diœ-
ceſ. item de Præpoſito Collegiatæ ſancti Antonini
civitatis Placentiæ, & Eccleſiæ Avenionen. de
quibus declarationibus Sellius, *in ſelectis cap.* 30.
à n. 12. Aldanus *dict. c.* 20. *n.* 22. *&* 23.

Adverto tertiò, quod præpoſitus juriſdictiona- 84
lem tantum curam habens, comprehenditur in
Bulla Pii V. *de reſidentia Parochor.* quæ incipit,
cupientes; & ſic ut teneatur reſidere, juxta quæ do-
cent deciſum Garcia *de beneficiis p. 3. c. 2. n. 179. in*
10. declarat Armendarus *in addition. leg. Navarræ
lib. 2. tit. 23. §. 2. ſub tit. ſed an Parochi debeant re-
ſidere in ſuis curatis n.* 140. Barboſa *ſeſſ. 23. Trid.
c. 1. de reform. n.* 37.

Ex his jam vides quod Præpoſiti ſecundùm 85
nominis proprietatem dicuntur omnes aliorum
præfecti, & qui aliis præſunt, juxta textum *in dict.
c. quamvis 9. in princ. de verb. ſignif.* Indeque præfe-
ctos Caſtrorum dictos fuiſſe qui præerant militibus
præſidii cauſa degentibus in provinciis, de quibus
in l. viros cod. de diverſis officiis lib. 12. † & Præ- 86
poſiti Labarorum, ut *in tit. cod. de Præpoſit. Labar.
eodem lib.* † erat enim Labarorum ſignum illud no- 87
bile, quod ante Imperatores ferebatur à tempore
Conſtantini Imperatoris ex auro, & lapidibus pre-
tioſis Crucis ſigno inſignitum: ita Vaſquez *in 3. p.
D. Thom. q. 111. art. 4.* Oroſco *in ſuis emblemis mor.
lib. 1. c. 9. folio 44. verſ.* Tyraquel. ad Alex. *lib. 4. die-
rum genialium c. 2. pag.* 37. Cardinal. Baron. *tom. 3.
annal. Eccleſ. anno Chriſti 314. pag.* 68. Barboſa *de
dign. d. c. 9. n. 17. & de jure Eccleſ. c. 28. eodem n.* 17.
quidquid legat Gerarch. *in Anchora tit. verbo Præ-
poſitus Labarorum.*

88 Unde factum eſt, ut Præpoſiti nomen bene
adaptetur ad præpoſitos Eccleſiæ, quibus jam dixi:
nam ut refert Guid. Pancirol. *in Theſauro variar.*
89 *lection. lib. 1. c. 85.* † ad exemplum variorum Præ-
poſitorum, qui in Republica Romana uſitabantur,
90 de quibus loquitur ſigillatim, † dictum prædi-
ctum nomen in ſignificatione eadem adductum
fuiſſe ad Præfectos clericorum alicujus Eccleſiæ,
& qui quandam Prioratus curam ſuper alios ge-
runt, ut probatur *in dicto cap. quamvis*, ubi Bar-
boſa *de verb. ſignif.* Et de multis Præfectis populi
Romani videbis *in ff. & eod.* ubi de officio Præfe-
cti urbis, & Prætoris, Præfecti vigilum, de officio
Præfecti auguſtalis, *ff. & in eod.* de officio præ-
fecti orientis, & illyrici præfecti prætorio Afri-
cæ, de officio præfecti, annonæ, & de aliis offi-
cialibus, qui præfecti poſſunt dici Reipublicæ id
eſt Præpoſiti.

91 Ob hæc poſſumus adjicere nonnulla de Præpo-
ſitis regularibus, quo nomine in nonnullis religio-
nibus eo nomine nuncupantur Abbates, Magiſtri,
Generales, item Provinciales, ac Priores, ſive Re-
92 ctores, & ſimiles. † Et Præpoſitorum iſtorum
officium conſiſtit in multis ſecundùm ſuarum re-
gularum ſtatuta & conſuetudines, & ſpecialiter
de jure communi, *in Clem. Religioſi, de privileg.*
eis præcipitur, ut ea, quæ à Religioſis ſervanda,
Canones ſtatuerunt, ipſi curent obſervari, præ-
93 ſertim circa ea, quæ Monachis prohibentur. † Et
pro regulari diſciplina ſervanda, debent Capitula
generalia de triennio in triennium congregare,
94 juxta textum *in cap. in ſingulis de regular.* † qui
debent in capitulo vulgari ſermone regulam ex-
ponere, juxta *clem. ne in agro, de ſtatu Monacho-
rum*, tradit Barboſa multa de omnibus congerens
de Jure Eccleſ. p. 1. c. 45. n. 1. in fin. Itaque qui eſt pri-
mus inter clericos minores vocatur Præfectus, &
Matriti in Domo Jeſuitarum, quæ *Profeſſa*, item
vocatur Præfectus.

95 Pro complemento, advertendum eſt, ut quem-
admodum jam dixi, Præpoſitos in aliquibus Eccle-
ſiis, item, & Præpoſituras non eſſe Dignitates; ita
dico Præpoſituram de ſe Dignitatem non eſſe; quia
non habet nomen in dignitatem à jure communi
introductum, conſequenterque appellari of-
ficium, ut patet *ex c. dudum el. 1. prope finem de elect.*
Joannes Andreas *in c. 1. de elect. dicto n. 3. lib. 6.* ubi
96 Geminianus *ſub n. 8.* Card. Tuſch. *tom 2. concl. 419.
litt. D. n. 20.* Pattianus *de probat. lib. 2. n. 39.* ubi li-
bdit hoc eſſe veriſſimum etiam ſi Præpoſitus ſederet
ante omnes in choro; quia per hoc non cenſeretur
habere dignitatem, niſi ex conſtitutione Eccleſiæ
97 vel conſuetudine loci aliud fuiſſet inſtitutum, †
quia præeminentia ſedendi eſt ſignum perſonatus,
non dignitatis, ut bene conſuluit Aretinus, *conſ. 23.*
98 *n. 5.* verſ. *bis breviter præmiſſis.* † Vel niſi prima in
Cathedrali, aut collegiata, ſeu conventuali exiſte-
ret, vel haberet ſub ſe Clerum, & Cappellas, tradunt
Maſſobrius *in ſua praxi habendi concurſum prælu-
dio 15. dubio...* Moneta *de conſervat. c. 5. n. 91.* Tam-
bur. *de jure Abbat. tom. 1. diſp. 25. q. 4. n. 5.* Michaël
Ferrus *de præcedent. Eccleſiæ q. 41. n. 1.* Barboſa *de
canon. c. 4. n. 25.* Rota *in Vicentina Parochialis 20.
Febr.* 1617. coram bonæ memoriæ Ubaldo ſen.

99 Ad tertiam partem de Abbatibus quoad eorum
electionem, dixi ſupra, *ſub tit. de elect. in Rub. q. 4.
& 5.* Et quoad ordines, & beneficia dico infra *in
c. cum contingat hoc tit.* Nunc verò quoad ætatem,
ut tales queant, & poſſint nominari, creari, ſeu eligi,
dico in præſenti per verba textus noſtri, ubi ex con-
ſtitutione Concilii Pictavienſis eadem ætas in eis
requiritur, quæ ad Presbyteratum: nam cum, ut
jam dixi *in Rubrica*, Presbyteratus deſideret illam
annorum 25. inceptorum, & Abbates, Decani, &
Præpoſiti, qui Presbyteri non fuerint Presbyteros
omnimodo fieri pateat ex textu noſtro, ut eadem
ætas requiratur in Decanis, & Præpoſitis modo
jam dicto in tota noſtra quæſtione: ſequitur, ut
& Abbates, eorumque Dignitas expoſcant ſimi-
lem ſaltem ætatem: ita in terminis docent Garcia,
de beneficio tom. 2 p. 7. c. 4. n. 74. Valquez *tract. de be-
neficiis c. 3. §. 2. n. 14.* Campanillus *in diverſ. juris
can. Rub. 7. c. 6. n. 11.* cum multis Barboſa *de jure
Eccleſiaſt. lib. 1. c. 17. n. 30.* Azor. *inſtit. moral. p. 2.
lib. 6. c. 5. in princ.* verſ. *ſecundo quæritur.* Tuſchus
litt. A. concluſ. 5. n. 13. & concluſ. 337. n. 3. cum aliis
multis Narbona *anno 25. q. 57. n. 1.* † ubi *n. 3.* com- 100
probat ex eo etiam quod in aliis Dignitatibus,
quam in Epiſcopatu, ſufficiunt viginti, & quinque
anni, juxta textum, *in dict. c. cum in cunctis de ele-
ctione, §. inferiora dict. c. 12. Trid. ſeſſ. 24. de re-
form.* verſ. *nemo deinceps*,

Cum ergo Abbatia ſit Dignitas inferior Epiſ- 101
copali, ut multis oſtendit Barboſa *d. c. 17. n. 1. 2. & 3.*
ſequitur ut prædicta Dignitas 25. annorum ſuffi-
ciat, etſi ad Epiſcopatum, ut jam dixi ſupra *in d.
Rubr. & de elect.* deſiderentur annorum 30. ſaltem,

Sed obſtat quod in Abbatiis Monialium requi- 102
rantur ad minus anni triginta, per textum *in cap.
indemnitatibus 43. in princ de elect. lib. 6.* ergo non
minor in Abbatibus; eo quod pro gubernio ma-
turitas intellectus requiratur; vel ſaltem, ut exiſti-
mavit Turrecremata *in c. juvencus 20. q. 1.* ætas an-
norum viginti ſex requiratur. † Reſpondetur ta- 103
men ut cum textus noſter loquens clarè de Abba-
tibus expoſcat ætatem prælatam annorum viginti
quinque inceptorum, ut volunt Barboſa, *ubi ſupra
c. 17. n. 30.* cum multis Sylveſter verb. *ætas n. 2.* &
verbo *Abbas n. 13. ad finem*, ſequutus exemplum
Abbatiarum, *ex dicto c. 43. de elect.* non comprehen-
dere Abbates, † cum turpe eſſet fœmineo vocabulo 104
maſculos comprehendere, *ex l. ſi ita ſit ſcriptum 45.
in princip. ff. de leg. 2.* cum aliis; imò & idem videtur
docere ſummus Pontifex ibi, & gloſſa, dum ait ex
illa conſtitutione jura de virorum electionibus te-
ſtantia non fuiſſe immutata: videbis Narbonam *di-
cto anno 25. q. 57. in fine & ſub anno 30.* nec eſt au-
diendus Turrecremata à nemine ſequutus. † Nec 105
audieris ſi dicas cum Quintanaducnnas *lib. 1. Eccle-
ſiaſt. c. 6. n. 11.* Vaſquez & Barboſa, *ubi ſuprà*, in jure
non inveniri ætatem aſſignatam pro Abbatibus,
cum aliud, ut dictum eſt, pateat ex textu noſtro.

Notabis inquam dictum de prædicta ætate pro- 106
cedere non tantum in Abbatiis temporalibus, hoc
eſt ſæcularibus, ſive hæ in commendam, vel alio
modo conferantur, juxta textum *in c. nemo deinceps
de elect. l. 6.* ut tradit Sylveſter *d. n. 13.* verb. *Abbas*,
ſed etiam in Abbatiis regularibus, cum genericè
loquantur Doctores, dum ajunt in Abbatiis ſuffice-
re 25. annum; non diſtinguentes inter regulares,
& ſæculares: docent etiam à paritate rationis
Campanil. *d. c. 6. n. 102.* verſ. *quod idem* Barboſa *d. c.
17. n. 30.* Ojeda *de incompatib. benef. 1. p. c. 5. n. 6.*
cum aliis Narbona *dicto anno 25. q. 57. ſub n. 4.*
verſ. *quod non ſolum.* † Et ſic licèt de Abbate Ge- 107
nerali aliud loquatur, Ludovicus Miranda, *in
man. Prælat. tom. 2. q. 3. art. 1. concluſ. 2.* tamen
Tamburinus, *de jure Abbat. & Prælat. tom. 5. diſp.
5. q. 9. à principio*, in eo requiri, etiam ſolum
ætatem viginti quinque annorum ait.

Ad

Digitized by Google

108 Ad quartam quæſtionis partem de ætate, quæ
requiritur in Prioribus, Guardianis, miniſtris, &
aliis Prælatis regularibus inferioribus: ubi de
Prioribus Eccleſiarum Cathedralium; ſolent
ergo Prælati inferiores, qui ſingulis præficiuntur
Cœnubiis, appellati Priores, Abbates, Guar-
diani, miniſtri, Præpoſiti, Correctores, aut Com-
mendatores ſecundum ſtatuta, & mores cujuſ-
que religionis; cumque eorum omnium eadem
ſit Dignitas, & officium, nec diſcretio mune-
rum differentiam inter ipſos conſtituat, & indu-
109 cat, † ideò exiſtimo dicendum, ut quemadmo-
dum jam *in verſ. ad tertiam*, ætas annorum 25. de-
ſideratur; ſic & in Prioribus, Regularibus, Guar-
dianis, aliiſque Miniſtris modo dicto; eo quod
Abbates, & Priores ſint ejuſdem officii, & æqui-
parentur: tradit Barboſa cum multis *de jure Ec-
cleſiaſt. cap. 3. num. 15.* argum. textus *in cap. fin. de
regularibus*, dum inquit: *Patres Abbates, ſeu*
110 *Priores*. Deinde quia Priores, Guardiani, & ſi-
miles Prælati conventuales, Parochialium Recto-
ribus, ſive curatis æquiparantur in animarum cu-
ra, & ſollicitudine, ad quam ſimiliter ipſi te-
nentur, ut teſtatur Fr. Eman. Rodriguez *tom. 3.
quæſt. regul. quæſt 31. art. 2. in princ.* ſed iſti ne-
queunt promoveri ante eam ætatem, ut tradit
Barboſa *de Parochis cap. 2. num. 6.* Narbona *anno
25. quæſt. 59. num. 3. & 5.* ergo neque his ſimiles
Guardiani, & Priores citius eligi poterunt, do-
cent Additio ad Capellam Tholoſanam *qu.* 318.
Selva *de beneficiis 3. p. quæſt. 5.* Vaſquez *in tract.
de beneficiis cap. 3. §. 2. num. 15.* Petrus Rebuffus
*ſuper concord. Rubr. de reg. ad Prælat. nom. faciend.
§. Monaſteriis*, in verb. *viginti, & trium.* Moneta
de commut. ultim. volunt. cap. 10. num. 114. Quinti-
lian. Mandoſius *de ætate minor. cap. 5. num.* 103.
111 Qui omnes prædictam ætatem non expletam, ſed
cæptam ſufficere dicunt, quod probat expreſsè
ex clem. 1. §. cæterum de ſtatu Monachorum in illis
verbis, *Cæterum Prioratus Conventuales alicui,
niſi vigeſimum quintum annum attigerit &c. con-
ferri nequeant, aut committi.*
112 Nec obſtat dicta clem. *in §. cæterùm*, dum ait
quod ſi Priores habentes injunctam animarum
curam, & ſollicitudinem; valeant per Clericos
ſæculares tanto muneri ſatisfacere, tunc ſi pere-
gerint annum vigeſimum valeant eligi; quia reſ-
pondeo hoc limitari; eo quod non exercent per
ſe, ut docent relati à Barboſa *ibi*, Petrus Mone-
ta *ſupra*, Sylveſter, Additio ad Capell. Tholo-
ſanam *ſupra*, Selva *dict. quæſt. 5. num.* 21. Nar-
bona *dict. q. 59. num.* 6.
113 Quare ſi ſimplices, & nominetenus exiſtant
Priores; itaut nec per ſe, nec per alios curam ani-
marum exerceant dicunt Frederic. de Senis *conſ. 49.*
Majolus *de irregul. lib. 1. cap. 30. num. 2.* Selva *dict.
quæſt. 5. num.* 22. tunc ſufficere decimum quartum
exceſſiſſe annum, profeſſione regulari jam facta;
114 † quæ de jure antiquo fiebat in decimo quarto
anno expleto, juxta quæ notant Doctores *in c.
nullus 28. de elect. lib. 6.* quatenus ibi præcipitur, ut
nullus de cætero eligatur ad Abbatiam, & Præ-
laturam ſuæ, vel alterius religionis, niſi antea fue-
rit expreſsè profeſſus ordinem regularem; quæ
ætas jam per Trid. Concilium fuit immutata ad
annum decimum ſextum *de regul. ſeſſ. 25. cap.* 16.
Quæ procedunt in Prioribus qui vulgò vocantur
rurales, ut ſentiunt relati, & Narbona *num. 7. dict.
quæſt. 59.* ob id Fredericus de Senis *conſ. 86. caſus
talis eſt*, quem refert Cardinalis Tuſchus *in pract.*

tom. 6. litt. P, concluſ. 707. num. 11. Barboſa *de Ca-
non. cap. 11. num. 3. & de Jure Eccleſiaſt. cap. 30. n. 3.*
dixerunt, † Priores eſſe in duplici differentia, vel 115
ſæculares, vel regulares, de quibus nunc
dixi.
De Prioribus inquam ſæcularibus; qui ſunt illi 116
qui, vel in ſæcularibus, vel ſæculariſatis Eccleſiis
reperiuntur, ut tradit Barboſa cum Fabro, *ſupra*
utrobique *num. 2.* dico quoſdam dici Collegiales;
quoſdam verò Rurales, & illi ſunt, qui curam
animarum abſque Collegio habent; & ſi Paro-
chialem ſimplicem, de quibus loquitur textus *in
cap. licet Canon. de electione*, ubi Doctores *lib. 6.*
Collegiales inquam ſunt qui in collegiatis Ec- 117
cleſiis toti præſunt Canonicorum Collegio, ut
colligitur ex ſuperſcriptione textus *in cap. fin de
majorit. & obed.* & illos ſolos, & non alios, qui
in Eccleſiis præſunt non collegiatis, dignitates eſſe
tradunt Moneta *de conſervator. c. 5. num. 25. & 94.*
Selva *de benef. 1. p. quæſt. 2. n. 62.* Sebaſtianus Cæ-
ſar *in relect. de Eccleſ. hierarchia p. 3. diſp. 1. num. 1.*
Barboſa *ſupra num. 4.* † Et idem *de Canonic. c. 4.* 118
num. 29. & 30. cum [illegible] *de prob. p. 2. cap. 27.
num. 65.* & aliis tunc demum Priores cenſeri eſſe
in dignitate, ſi ſunt collegiati, & habent præemi-
nentiam, vel juriſdictionem in Eccleſia, alias ſecus
& ſæculares reſpectu regularium eſſe perſonas
principales, quæ in collegiatis Eccleſiis toti præ-
ſunt Canonicorum collegio. † Alia ſpecialia 119
congerit videnda Barboſa *in Bullario* verb. *Prior*,
idem *in collect. deciſ. Apoſtol. deciſ.* 600. & utrobi-
que dicit Priori Eccleſiæ Cathedralis, qui in ea-
demdum erat Eccleſia, regularis habebat juriſdi-
ctionem, & primum locum ſeparatum ab aliis in
choro cum Pulvino, poſtquam fuit ſæcularizata
reſervata, Archiepiſcopo conveniat tantum prima
ſedes in choro, tanquam primæ dignitati ſine ſede
ſeparata, & ſine Pulvino ex Sacra Rit. Congreg.
in Tarantaſien. 13. Januarii 1610. Et addit Bar-
boſa inter alia *ſupra* videnda, quod Prior Sancti
Venantii in civitate Camarinen. debet habere ſe-
cundum locum in choro inter dignitates, & Ca-
nonicos Eccleſiæ Cathedralis ex Sacra Congre-
gatione dict. Eccleſ. 15. 1608.
Unde fit ut cum Prior ſit principalis perſona 120
in Eccleſia collegiata, regulariterque habeat ani-
marum curam in foro interiori, vel exteriori, quod
debeat eſſe conſtitutus in ætate viginti quinque
annorum inceptorum, ut reſolvunt Nicol. Garcia
de beneficiis p. 7. cap. 4. num. 65. Fillitucius *in quæſt.
mor. tom. 3. tr. 41. cap. 5. num. 5.* Barboſa *de poteſt.
Epiſcop. p. 3. alleg. 60. num. 64.* idem *de Canon. dict.
cap. 11. num. 5. & de Jure Eccleſiaſt. dict. cap. 20. n. 5.*
ubi eadem repetit. † Et in triplici illo loco di- 121
cit cum aliis, non requiri neceſſariò, ut ſit Doctor,
vel licentiatus in Theologia, aut Jure Canonico,
quamvis illi ordinaria juriſdictio cum omnibus
juribus, quaſi Epiſcopalibus competat, & colle-
giata Eccleſia exempta ſit, cum hoc nullibi cavea-
tur. † Nec aliud ſuaderi ex dicto jam *cap. 12.* 122
Trid. ſeſſ. 24. de reform. quia ibi tantum hortatur, ut
dignitates conferantur Doctoribus, ſed non præ-
cipit; ex Sancta Congreg. reſolvit Garcia *c. 7.
p. 8. de benef. num. 33.* & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.
dict. c. 30. num. 8. & 9.* † idem *de Can. dict. n. 8.* 123
& 9. eadem referens, probat ex Sacr. Rit. Congreg.
quod etſi Prior collegiatæ non habeat præceden-
tiam ſupra Canonicos Cathedralis; ſit tamen ſi
ibi intereſt, ſimul cum illius Dignitatibus, &
Canonicis honorificandus duplici ductu Thuri-

buli: ita *in una Tuſcbanen.* 19. *Auguſti* 1619. alia
tradens de Priore Eccleſiæ Vimaracen. & aliis.
124 † Et *in Bullario* verb. *Prior* ait, quod Prior colle-
giatæ qui caput eſt Capituli, & dignitas unica, cui
ſolent à Sede Apoſtolica cauſæ committi, præce-
dit Canonicis cathedralis, non collegialiter, ſed
uti ſingulis incedentibus ex Sacra Congreg. Rit.
in Viterbien. 20. *Decembr.* 1601. Et quod Prior, ut
dignior præcedit aliis beneficiatis, licèt antiquio-
ribus ex dict. Sacr. Rit. Congr. Hiſpal. 5. *Julii* 1632.
Et quod Prior, ſeu Presbyter ratione ſtolæ, debet
præcedere omnes alios Presbyteros, etiam Cano-
nicos Eccleſiæ collegiatæ ex Sacra Congreg. Rit.
in ſaxa Ferraten. Nucerinæ Diœceſ. 24. *Octob.* 1609.
idem reperit *in collect. deciſione ſub dicta deciſio-
ne* 600.

125 Et de prædicto ætate teſtatur Narbona multis
comprobans *dict. anno* 25. *quæſt.* 59. *num.* 4. ubi dicit
Priorem conventualem in nullo differri à Priore
ſæculari, qui caput obtinet in Eccleſia collegiali
*ex clem. etſi principalis, de reſcrip. cap. niſi eſſent
circa finem de Præb.* in utroque eandem poſtulat
ætatem annorum 25. quod intelligo ſi Prior Re-
gularis, & collegiatæ ſint in dignitate, & cura con-
126 ſtituti, alias de Regularibus dices, ut *ſupra.* †
Et de Prioribus Eccleſiarum Cathedralium curam
non habentibus dices, ut ſupra dixi de Decano,
& aliis dignitatibus Eccleſiarum Cathedralium *ex
dicto cap.* 12. *Trid ſeſſ.* 24.

127 Hic poſſet inquiri de ætate præreqüiſita in
Provincialibus, & Miniſtris Generalibus Religio-
num, de quibus alibi, & nunc breviter dico, quod
etſi nonnulli exiſtiment ætatem annorum quin-
quagiota prærequiri; ego autem in hoc puncto
dico cum Narbona alios referente, anno quinqua-
geſimo *quæſt.* 3. ſufficere ætatem annorum 30. ſe-
cundùm diſtinctiones, quas adduxi ſupra *de Epiſ-
coporum ætate in Rub. ſub quæſt.* 2. in verſ. *ad ter-*
128 *tiam.* † Nec obſtant Fr. Eman. Rodrig. *tom.* 3. *q.
regul. quæſt.* 34. *art.* 2. in verſ. *unde,* allegans Pla-
tonem *lib.* 6. *de leg.* Ariſtot. *lib.* 7. *politicor. cap.* 16.
& Philoſtratum *lib.* 5. *de vita Apollon. cap.* 9. exi-
gentes in Magiſtratibus ætatem quinquagenariam.
Quia reſpondeo, prædictos ſolum dicere eam eſſe
convenientiſſimam, non præcisè neceſſariam; non
enim illi habent majus gubernium, quàm Epiſco-
pi, in quibus ſufficit de jure annorum ætas tri-
ginta.

QUÆSTIO II.

Imperatores, Reges, & Magiſtratus aliæque Dignitates ſæculares, an debeant habere certam, & determinatam ætatem, ut eligi valeant?

SUMMARIUM.

1 *Imperatoris ætas, ut rectè eligatur, eſt annorum 25. aliter ſi per ſucceſſionem,* n. 9.

2 *Corradus Frederici II. filius quia puer, & ineptus, prohibitus fuit ab Alex. IV. ſub cenſuris, ne Imperator eligeretur à Germanicis electoribus.*

3 *Rex eligi ut poſſit, debet eſſe in ætate annorum 25. aliter per ſucceſſionem,* n. 9.

4 *Ætas annorum 25. dicitur perfecta, minor ætas imperfecta. Et quæ in dubio intelligatur,* num. 5.

6 *Carolus V. Hiſpaniæ Rex communi ſuffragio electorem Germaniæ, fuit Imperator electus in* 18. *anno ſuæ ætatis.*

7 *Regimen Imperii aut Regni requirit majorem prudentiam, quam deſideratur in cæteris Magiſtratibus.*

8 Cap. Epiſcopus 6. diſt. 77.

10 *Dignitas queit à Principe conferri infanti, & adhuc exiſtenti in utero ſine adminiſtratione, ut* n. 14.

11 *Decurionatum poterat habere infans.*

12 *Tribunatus Dignitatem queit habere infans.*

13 *Dignitas ſæcularis, quæ habet adminiſtrationem, & juriſdictionem, requirit in eligendo ætatem 25. annorum,* numero 18. & 19.

14 *Dignitates ſæculares ſine adminiſtratione, ut Marchionum, Comitum, Ducum, & Regum, poſſunt minoribus natu dari, ſucceſſione, aut jure ſanguinis tantum in honorem in officiis, interim per tutores,* n. 17.

15 *Infans ſuccedens in Dignitate, ſuccedit in naturali, non in officiali.*

17 *Infans poteſt eſſe caput collegii ſine exercitio officii.*

19 *Ætas olim ſufficiebat annorum 20. ad publicum munus, quod de jure aliter. Et quid in muneribus patrimonialibus,* n. 21.

20 *Tabellionis, & notariatus officium in qua ætate.*

22 *Ætas annorum 25. requiritur ad conſilium præſtandum in proprio, ſive alieno negotio.*

23 *Familiares Principum vulgò* Los Privados, *debent eſſe ſenes.*

24 *Decurionum civitatum ætas quæ olim hodie eſt* 18. *annorum.*

25 *Sportula, ſive honorarium ſolitum dari Decurioni ob introitum alterius non datur, ſi ætatem annorum* 18. *non habuerit. Et quid de ſedentibus inter Decuriones,* n. 31.

26 L. Lucius 21. §. fin. ff. ad municipal. L. Cod. de munerib. & honor. lib. 10.

27 *Impubes, etſi Decurio creari poſſit, non tamen opus Decurionatus exercere, nec ſuffragium ferre ante 25. annum, etiamſi veniam ætatis, aut diſpenſationem impetraverit,* numero 28.

29 *Pubes habilis diſpenſatus ad vocem præſtandam in curia, admittitur ad ſuffragium ante 25. annum.*

30 *Infantem, reddere habilem ad ſuffragium ferendum in Decurionatu non poteſt; quia nequit diſpenſari in jure naturali; etſi queat illum creare Decurionem ſine exercitio.*

31 L. ſpurii 6. ff. ad municipalem, *verſ.* minores.

32 *Salarium deſignatum publico, à nemine lucratur ante legitimam ætatem niſi Regio aſſenſu, & reſcripto.*

AD primam difficultatis partem, & ad alios, quæ placuit, ut hic tractarentur; etſi ex- 1
tra meam videantur, dico Doctores plures latiſſimè ſcripſiſſe; & ſic breviter reſponderi ætatem perfectam, ut Imperator quis eligatur, eſſe illam

illam nempè quæ eſt annorum viginti quinque *ex l.1.ff.de minor. l.minor.31.ff.eodem, l.cum de indebito* 21.*verſ.ſin autem et l.1.ff.de prob.* tradit Narbon.
2 *anno 25.quæſt.66.num.*14. † Ubi *n.*15. ex Majolo *de irregularit.lib.1.cap.30.num.*4. dicente Pontificem Alex. IV. comminata ſententia excommunicationis Hermanicis electoribus obſtitiſſe, ne Corradum Federici Secundi filium puerum in Regem Romanorum eligerent; quod eſſet inhabilis, ineptus, atque ob id inelegibilis ad tantum munus, nempe qui Eccleſiæ defenſor eſſet eligendus, non puer.
3 Quod idem de Regis electione debet eſſe; nam cum ad Regni moderationem opus ſit optimo conſilio, ut probatur ex illo Exodi *cap.* 18. & refert Ariſtot. *lib.5.Polit.* ſequitur ut debeat eſſe ſic eligendus in Regem ætatis annorum 25. Narbona *ſupr.num.*4. ubi *num. ſequenti*, confirmat pluribus rationibus.
4 † Eſt enim prædicta ætas perfecta, ut colligitur ex textu *in l. 2. cod. de Juris, & facti ignor. & in l.ultim. eod.* in *quibus cauſis in integr. reſtit.* non eſt neceſſaria, quibus minor viginti quinque annorum ætas imperfecta vocatur. Ob idque evenit, ut qui eam expleverit, dicatur eſſe ætatis perfectæ, ut docent Sfortia Oddus *de reſt. quæſt.2. art.3. num.* 39. Narbona plura congerens
5 *dict. anno 25. quæſt. 1. num.*20. † Ubi etiam ait in dubio intelligi ætatem perfectam naturaliter, non beneficio Principis, aut fictione inducta ex Gothofredo *in l.4.cod.de his, qui veniam ætatis impetraverunt*; & ait etiam procedere in fœminis per textum *in cap. viduas* 2. verſ. *ſi Virgines 27. quæſtione* 1.
6 Et licèt invictiſſimus noſter Rex Carolus V. vix annum agens 18. communi ſuffragio ad culmen Imperialis dignitatis fuerit evectus, ut refert idem Narbona *dict.q.66.num.*18. non ideò à prædicta ſententia recedendum eſt, cum revera illa ætas adhuc ſit ſub curatore, vel debeat eſſe; eo quod homines ante vigeſimum quintum ætatis
7 annum non dicantur judicii pleni, † præcipuè ſi conſideremus ad Regni, Imperiique regimen requiri majorem prudentiam, ſcientiam, & ſollicitudinem, quàm in cæteris Magiſtratibus Reipublicæ, in quibus etiam ad minus deſideratur prædicta ætas, ut ſtatim dico; & ſic Antiſthen. apud Plutarchum de profectione minorum inquit: *Nedum ſapientia præſtare eum par eſt, qui antecedit imperio, ſed etiam religione, & pietate.* & Symmachus *in cap. viliſſimus*, ſcribit, *niſi præcellat ſcientia, & ſanctitate, qui eſt honore præſtantior*; conducit textus in *l.honores 7.in princ.ff.de Decurionib. & eorum filiis, & Rubr.cod.de potiorib. ad muner. nominand.tit.*10. & apud nos *l.17.tit.3.lib.7. recopil.* & tradit nonnulla Carleval. *de judic. lib.1. diſp. 1. n.* 19. videbis Alphonſum de Narbona *in 3. p. recop. lib.7.tit.12.l.3.gl.3.num.*2. Paulum Zachias Medico legali *lib.2.tit. 1. q. 5. & 6.*
8 Prædictæ tamen reſolutioni videtur obſtare Agathenſis Concilii determinatio, quæ refertur *in cap. Epiſc.6. diſt.*77. ubi Presbyter, & Epiſcopus ante annos triginta; id eſt antequam ad perfecti viri ætatem perveniant, à nullo Metropolitano ordinentur: etenim D. Joan. Chryſoſtom. *in Evangel. Marci homil. poſtrem.* ibi ait: *Quod hominibus perfecta ætas eſt annorum triginta*, & Theophylact. *in Evangel. Lucæ cap.3. ætas annorum triginta*, inquit, *perfectiſſima eſt*, & illâ homo, vel probus, vel improbus cognoſcitur: congerit alia videnda Narbona *dict. anno 25, quæſt.1. ſub num.*21. quibus omnibus reſpondetur ibi ſignificari perfectiſſimam ætatem, qualis hodie in Epiſcopis eligendis requiritur juxta quæ jam adduxi *ſub noſtra Rubr. q.* 2. ſed non excludi perfectam ætatem eſſe aſſignatam annorum viginti quinque: quare cum alia major ætas non expoſcitur, ſeu aſſignatur jure ſtatuto, vel conſtitutione, habita eſt ea, quæ accedit ad prædictos annos 25. ut bene conſiderabis ex jam dictis *tota quæſt.*1. & ut uberius hanc partem quæſtionis tractes, leges Caſtaldum *in tract. de Imperatore quæſt.73. à num.*24 Tyraquel. *de primog. pag.468. num.166. & de nobilit. folio* 695. Caldas Pereira *in l. ſi curatorem, verb. hunc contract. n.45. & 46.* Barboſam *in l.eum Prætor.12 §.fin.num.119. ff. de judic.* Gutierrez *de tutelis cap.18.p 1.per totum*, Narbona *dict. anno 25. quæſt. 66.* † qui *ſub* 9
num. 1. ait prædicta fallere in Rege, ſeu Imperatora jure ſanguinis ſuccedente: nam etiam natu minimi ſuccedunt.

Ad ſecundam quæſtionis partem de aliis digni- 10
tatibus ſæcularibus, dico quod etſi infanti, & in utero exiſtenti poſſit dignitas à Principe conferri, juxta deciſionem textus *in l.Lucius 21.§. Imperatores ff. ad municip. & l. unica cod. de munerib. & honorib. non contin. lib.*10. † quibus infantem De- 11
curionatum habere poſſe legitur, licèt honorem, vel dignitatem eſſe fateatur conſultus, *in l. a Decurionatu 5.ff.de vacatione muner.* & ſic docent Gratianus *diſcept. forenſ. tom 1. cap.75 n.15.* Sfortia *de reſt.1.p.quæſt.2. art.7.* Lucarin. *de fiduciaria tutela 2.p. cap.6. num. 15.* Anton. Faber *in juriſprud. Papin. tit.4. princip.3. illat.7.* † Et quod 12
Tribunatus poſſet ab impubere obtineri, infanſque coronari, ut ex multis refert D. Didacus de Narbona *anno 25. quæſt.64. a num.1.* † Tamen 13
verius eſt ut ſi dignitas habeat adminiſtrationem, vel munus judicandi, aut aliud munus: tunc non minor annorum viginti quinque debeat eligi: nam ut probat textus *in l.ſubeunda 45.cod.de Decurion. lib.*10. oportet ad majores dignitates eligi potiores & digniores, dum ait: *Ne ætes forte nominentur, qui functiones publicas implere non poſſint*, docent in terminis Panormit. *in cap. præterea num. 5. hoc tit.* Duarenus *tit. de re jud. in methodica ipſius explicatione, c. 1. in fine*, dicentes minores annorum 25. ad honores municipales nequaquam admitti debere, & in qua ætate debeant eligi Magiſtratus, Tribuni, & alii.

Nec obſtat dictum *in principio*, & quod ſequi- 14
tur, ſcilicet ad temporalem dignitatem cum adminiſtratione requiri annos quatuordecim, Reſtaurus *de Imperatore quæſt.73. n.24.* multis comprobans Narbona *ſupra num.*5. quia reſpondeo verum eſſe dignitates ſæculares deferantur jure ſucceſſionis, vel ſanguinis, ut Imperatoria, Regalis, ut jam dixi, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, ſeu Baroniæ ſuccedere, poſſe natum recenter, infantem; imò, & conceptum ante nativitatem, ut ſenſerunt Sfortia Faber, & alii *ſuprà*, dummodo tantum conſtituantur in honore, non in adminiſtratione, vel tantum dignitas conſiſtat in honore. † Etenim infans 15
tunc ſi adminiſtrationem dignitas habeat, ſuccedet in naturali dignitate, non in officiali. † Et 16
Perez de Lara *tract. de vita homin. cap.16.num.*12. dicit infantem poſſe eſſe caput Collegii, ſed non poſſe officium exercere; † interim per tutores, & 17
curatores Regi, uſque ad pubertatem, comprobat multis Narbona *ſupra, n.* 6. quo pacto venit

intelligendus reſtaurus, dum exigit in officio
dignitatis cum adminiſtratione annum quatuor-
18 decim, † tamen ſi officium haberet judicandi mu-
nua, ſeu aliud ſimile, ad quod ſit opus pleno ju-
dicio; tunc revera, ut jam dixi, ætas annorum
25. requiritur.
19 Unde etſi lege antiqua, quam refert Alex. *die-
rum genial. lib. 4. cap. 6. poſt principium*, cautum
fuiſſet ne cui ante vigeſimum annum daretur
publici muneris adminiſtratio, de jure verius eſt, ut
requiratur ætas annorum 25. per textum *in l. ad
Rempublicam, ff. de munerib. & honor. & in l. 2. ff. de
vacatione muner. l. 1. & 2. cod. qui ætate, vel profeſ-
ſione lib. 10. & l. 2. tit. 3. lib. 9. recopil.* Donellus *in
comment. lib. 17. c. 24. verſ. de minore viginti, & quin-
que annis*, Caldas Pereira *in l. ſi curatorem* verb.
hunc contractum, *num.* 41. verſ. *hinc etiam, cod. de
in integr. reſtit.* ubi generaliter loquitur de quibuſ-
cumque muneribus Reipublicæ adminiſtrationem
20 ſpectantibus, † & de Tabellionis officio Nico-
laus de Paſſeribus *in conciliatione legum*, cum mul-
tis Narbona *dicto anno 25. quæſt.* 67. & *quæſt.* 69.
21 ubi de Notario, & Tabellione, † qui *dicta q. 67.
num. fin.* admonet prædictam ætatem requiri in mu-
neribus, quæ civilia, aut perſonalia ſunt; non ve-
rò in Patrimonialibus, à quibus, ut nulla excuſa-
tio eſt *l. munerum 28. §. Patrimoniorum ff. de mu-
neribus*, nec æraria, cum quicumque admittan-
tur, & compellantur ad Patrimonialium mune-
rum functionem, ſive ſenes ſint, ut annis 70. ſive
adoleſcentes, & anno 25. minores ut *ex l. neque
5. l. etiam minores 7. cod. de muner. Patrimon.
lib. 10. dict. l. ad. Rempublicam.*
22 Cum ergo homines frequenter poſt annum
25. recto conſilio polleant, ut patet ex dictis *ſupr.
quæſt.* 1. multiſquè comprobet Narbona anno 25.
quæſt. 65. & num. 4. dicat munera perſonalia, quæ
ad ſui expeditionem conſilium requirunt, non de-
beant dari minoribus; ſequitur ut ad conſilium
præſtandum, ſive in proprio, ſive in alieno nego-
tio requiratur ætas annorum 25. ut colligitur ex
adductis à Narbona *dicta quæſt.* 75. legendus. †
23 Ubi *ſub num. 3.* dicit familiares Principum, vulgò
los Privados, debere eſſe ſenes, comprobans ex
verbis Caroli Scriban. *in Polit. Chriſt. lib. 2. cap. 16.*
ejus verba referens: *Deligant autem, quos gran-
dior ætas, rerumque experientia docuit, quibus
Regni negotia, robora, opes, & hoſtilis potentia
cognita, qui conſilio, & authoritate valeant qui-
buſque in arduis, animus & induſtria, in ſecun-
dis moderatio, ad perſuadendum eloeutio, & in-
corruptum ante omnia pectus.* Ob idquè iſti palam
eſt, ut minores vigintiquinque annis, non debeant
eligi; imò majores ætate illa ſalubrius erit ob ma-
ximam peritiam, & experientiam, qua debent
Pollere.
Unde jam videbis eandem ætatem annorum 25.
24 deſiderari in jure in Decurionibus civitatum crean-
dis, ut vocem poſſint dare in ſuo Capitulo, niſi
ante illam ætatem ex cauſa, aut conſuetudine
ſolitum ſit eoa creari Decuriones vulgò *Regido-
res*; eo quod civitates, & ipſarum bona regant
*ex dict. l. ad Rempublicam ff. de munerib. & honor.
l. non tantum l. ſpurii 6. ff. de Decurion. l. ſi Pater
cod. quando provocare non eſt neceſſe l. 1. cod. qui &
adverſus quos*, Curia Piſana *lib. 1. cap. 12. num. 4.*
ubi notat Azevedus Antonius Gomez. *tom. 3. de
delictis cap. 1. numero* 55. verſicul. *Decurio*, multis
adductis Narbona *anno 25. quæſt.* 68. de jure ta-
men noſtro Regio per textùm *in l. 16. tit. 3 lib. 7.
recop.* abrogata antiqua lege 17. ejuſdem tituli, quia
non niſi vigeſimum excedenti, id concedebatur
deſideratur ætas annorum decem, & octo. † Et 25
alia adducens Narbona *num.* 7. ait Decurioni hac
ætate minori honorarium, ſive ſportulam vul-
gò *propina*, quæ à novo Decurione pro introitu
alma curialibus ſolvitur, non deberi; quia tale
ſtipendium datur his, qui receptioni in Curia
adſunt.
Nec turbatur reſolutio prædicta *ex l. Lucius 21.* 26
*§. fin. ff. ad municip. & l. 1. cod. de muner. & honor.
lib.* 10. quibus infans Decurionatus munere fungi
poteſt. † Quia reſpondetur ut licèt impubes 27
qualiſcumque queat creari Decurio interim dum
vigeſimum quintum annum ſuæ ætatis excedit:
tamen ſit idem, ac ſi Decurio creatus non fuerit,
cum nullum Decurionis opus expedire queat, cum
ante prædictum tempus ſuffragium ferre non va-
leat, ut docent Bobadilla *ex Politic. Prætor. lib. 3.
cap. 8. num.* 2. cum aliis Narbona *ſupra ſub num.*
3. & ex Budæo *in dict. l. ad Rempublicam, ff. de
municip.* Avendannus *de exequendis cap. 19. num.*
16. Petrus Gregor. *tit. de elect. cap. 8. num.* 1. † 28
quod declarant Curia Pyſana *ſupra num.* 5. Azeve-
dus, Pereira *in dict. l. ſi curatorem* verſ. *hunc con-
tractum num.* 43. procedere etiam ſi talis minor
Decurio à Principe, aut ætatis veniam, aut diſ-
penſationem ad Decurionatum obtinendum, vel
Curiam ingrediendam, fuerit adeptus.
Limitatur verò ubi in diſpenſatione habilis 29
quoque minor jam pubes redderetur ad vocem,
& ſuffragium in Curia præſtandum, cum Princeps
nova lege, aut privilegio, poſſit invertere leges
civiles exigentes annos 25. ut de facto jam vidi-
mus jure Regio. † ſic ubi naturalis ratio re- 30
pugnaret, non poſſet Princeps habilem reddere
infantem, & judico adhuc non expertem ad præ-
ſtandum ſuffragium; quia eſſet diſpenſare, & ha-
bilitare contra jus naturale; etſi in illa ætate ex
certa ſcientia queat infantem, & pupillum Decu-
rionem creare ſine exercitio: argument. textus *in l.*
ubi gloſſa verb. *indulgere, cod. de his, qui veniam
ætatis*, cum aliis, quia patitur naturalem defectum
intellectus: tamen Rodericus Suarez *alleg. 12. à n.*
6. Caldas *ſupra num. 24. &* 42. verſ. *quæ ſententia*,
ſentire videntur ut cum ex certa ſcientia Prin-
ceps creat Decurionem, infantem, & pupillum,
tacitè etiam diſpenſet, ut vocem præſtet in
Capitulo.
Nec ultimò obſtat textus *in l. ſpurii 6. ff. ad mu-* 31
nicip. in verſ. *minores* ubi cavetur ut minores 25.
annis, Decuriones facti, queant ſportulas jam di-
ctas accipere; etſi ſuffragium adhuc non præſtent.
Quia reſpondetur textum illum procedere, quo-
ties etſi tales ſuffragium non præſtent in Curia:
tamen inter cæteros Decuriones ſedent, quod
ſufficit ut dividonum, quæ inter præſentes ſunt
participes, ſint, cum non tam ſuffragii cauſa, quam
aſſiſtentiæ habeantur: ſic Guidus Pancirolus *de
Magiſtratibus municip. cap. 1. num. 3.* per textum
in l. ſponſus 5. §. ff. de donat. inter. Narbona *ſupr.
n.* 8. & faciunt verba *dicta leg. ſpurii*, ibi: *Mino-
res 25. annorum Decuriones facti, ſportulas De-
curionum accipiunt; ſed interim ſuffragium inter
cæteros ferre non poſſunt*: quæ revera Decurione,
qui habet ſedere in Capitulo cum aliis loquun-
tur.
Unde exiſtimo idem dicendum circa ſalarium 32
deſigna-

deſignatum è publico, cum ante legitimam ætatem nemo poſſit illud lucrari, niſi Regio aſſenſu, & reſcripto interveniente, quod intelligitur etiam de illis ſalariis, quæ ſolent Decurionibus à Concilio ex ipſius patrimonio præſtari, quoties ejus cauſa abſunt, & iter faciunt. Narbona *ſupra dict. quæſt.68.num.fin.* Bobadilla *dict.lib.3.cap.8. n.11.* ibi: *para aſſiſtir en el Cavildo ſin votar y para llevar ſalario baſta menoredad con liçençia y faculdad Real.*: ſic cum Suarez, & Aventlanno, *ubi ſupra*, alia dico, *in cap.3.hoc tit. de ætate requiſita in Præbendatis, & Beneficiatis & in cap.2. hoc tit.*

Ad Text. in Cap. Ex ratione. II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Minori Eccleſia non conceditur, niſi diſpenſative.*

2 *Eccleſia minori conceſſa, iterim non per laicos, ſed Eccleſiaſticos eſt gubernanda.*

1 TExtus iſte quatenus prohibet, ut minori, niſi diſpenſative, non concedatur Eccleſia, exornatur ex dictis *ſupra in Rubrica & in cap.1.* &
2 ex his, quæ dico, *in cap.indecorum 3.* † Et quatenus ait quod ſic Eccleſia conceſſa minori, non per laicos, ſed per clericos, regi debeat, donec perveniat ad ætatem legitimam: adjunges quæ dico, *infra de officio Vicarii*, & infra *lib.3. tit.6. de clerico agrotante*, vel debilitato miniſtrante; præcipuè, *à cap.3.* cum aliis. Item & quæ dixi de incapacitate laicorum reſpectu rei Eccleſiaſticæ; latè, *in cap.2.3.4.* & aliis multis de judiciis, *& in toto tit.de foro comp.& ſub dicto cap.3.de judiciis q.fin.* item *& in cap. 7. & 10. de conſtitut.* & applicabis quæ latè ſcripſi *infra in cap.7. de præſcriptionibus*, circa inhabilitatem laicorum ad præſcribendum decimas. Et in prædictis locis videbis quæſtiones, quæ facere videntur in favorem laicorum; ſed expenduntur modis ibi ſcriptis. Aliqua etiam dixi *ſub Rub. & tit. de electione.*

Ad Text. in Cap. Indecorum III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regimen Eccleſiæ minori annis 14. non conceditur, ſi habet adminiſtrationem*, ut quæſt. 1. num. 1.

1 TExtus iſte generalem præſtat deciſionem, nempe, ut minori *annorum* quatuordecim, non debeat committi regimen Eccleſiæ: quare operæpretium erit ultra dicta *ſupra in Rubrica, & in cap.1.* agere hic de ætate requiſita in Canonicis, Beneficiatis ad Perſonatum, ſeu Præſtimonia, aliave Beneficia Eccleſiarum habentibus, ſeu habituris, Præter Dignitates, & officia peculiaria Eccleſiarum Cathedralium, ſeu Collegiatarum, de quibus infra *in tit. de officio Archidiaconi de officio Archipræsbyteri, de officio Primicerii, de officio Sacriſtæ, & Cuſtodis.*

QUÆSTIO I.

Cur minori regimen Eccleſiæ concedi nequeat, cum aliqua Beneficia etiam concedantur minoribus annis quatuordecim? Et an ætas annorum quatuordecim ſufficiat ad perſonatus ſine cura. Et quæ ætas in beneficiis ſimplicibus, & inferioribus. Quæ in collegiatis. Quid de Portionariis, & dimidiis, etiam in Cathedralibus. Et quæ ætas ad obtinendam penſionem. Et parvuli nomen, in qua ætate concipiatur?

SUMMARIUM.

1 *Beneficia ſimplicia ante Trid. Concil. poterant concedi Tonſuratis à ſeptennio, hodie non niſi in decimoquarto anno conſtituto*, num. 2.

3 *Nemo ad Dignitates, & Perſonatus ſine cura poteſt aſcendere, niſi conſtitutus in annis* 22.

4 *Perſonatus quando intelligitur de minoribus beneficiis; tunc poterit conferri habenti annos* 14.

5 *Ætas ad beneficia ſine Rectoria; etſi de jure videretur requiſita annorum* 14. *verius eſt ut ſufficeret, & annis ſeptem*, n. 6.

7 *Cardinales virtute indulgenti, non poterant minoribus ſeptennio beneficia conferre.*

8 *Tonſura antiquitus non poterat dari, niſi habenti beneficium, hodie aliter*, num. 9. & 10.

10 *Tonſuratus uſque ad decimum quartum annum, nequit beneficiari*, n. 12.13.14. & 17. *niſi diſpenſet Papa*, n. 16.

11 *Præbendæ Regaliorum vacantes poſſunt à Rege ſeptennio conferri.*

12 *Simplicia beneficia reputantur præſtimonia, commenda, Prioratus conventuales, vel Abbatia,*

13 *Beneficia juris patronatus reputantur ſimplicia.*

14 *Beneficii appellatione, venit etiam quod eſt juris patronatus.*

15 *Capellania non collativa, & anniverſaria minoribus* 14. *annorum valent dari.*

16 *Pontifex ſolus diſpenſat ut minori annorum* 14. *conferatur beneficium ſimplex, nec Epiſcopus id poteſt*, n. 17.

17 *Ætas annorum* 14 *ſufficit impleta ante inſtitutionem, etſi tempore præſentationis non.*

18 *Capellaniæ ſeu beneficii fundator, poteſt præcipere ut datur minori annis* 24. *fallit, ut* num. 19.

19 *Capellania, ſeu Beneficii collatio facta minori annorum* 14. *eſt nulla, etiam ſi ætas deficiat per unum diem n.* 20.

21 *Anni* 14. *ad obtinenda beneficia ſimplicia, ſufficiens attici.*

22 *Ætas in Eccleſiis Collegiatis ad Canonicatus, & portiones eſt 14. annorum, ut* num. 23. *etiam ſi collegiata habeat animarum curam* numero 24.

24 *Canonici ſive Portionarii Eccleſia Collegiata habentes curam animarum debent eſſe in ætate annorum 25.*

25 *Ordinandi ſunt infra annum, qui in collegiatis requirentibus ſacerdotium, admittuntur Canonici, & Portionarii.*

26 *Diſtributiones quotidianas recipiunt reſidentes in collegiatis anni, quo debent ordinari.*

27 *Ætas annorum 14. ad obtinendos Canonicatus, & portiones in collegiatis, num debeat eſſe completus?*

28 *Epiſcopus nequit diſpenſare, ut in collegiatis minor annorum quatuordecim obtineat Canonicatus, & Portiones.*

29 *Canonicus admittitur in Cathedralibus ſine ordine, non minor annis 22. etiamſi ſit ſupernumerarius*, n. 30. *ubi quid de tempore receptionis.*

31 *Anni ſeptem non ſufficiunt, etiam de jure ad obtinendos Canonicatus in Cathedralibus, ut* num. 32.

32 *Ætas 14. annorum de jure fuit prærequiſita ad obtinendos Canonicatus in Cathedralibus.*

33 Cap. ex eo de electione lib. 6.

34 *Canonicatus ſi Diaconales ſint, Subdiaconales, & Presbyterales, requirunt ad eorum obtentionem ætatem annexam prædictis ordinibus.*

35 *Canonicatus in Cathedrali obtineri queit ab habente ætatem ordini requiſitam, licet habeat annexam Parochialem.*

36 *Ætas annorum 22. ad Canonicatus in Cathedralibus præcisè requiritur, niſi eum minore Pontifex diſpenſet, ut ſolet in duobus tantum annis.*

37 *Ætas qualis requiratur ad obtinendam penſionem ſub diſtinctione*, n. 38.

38 *Penſio Eccleſiaſtica beneficio comparatur; non ſit temporalis.*

39 *Penſio reſervata clerico infanti abſque diſpenſatione, eſt nulla.*

40 *Infans nequit procuratorem conſtituere ad conſentiendum penſioni, niſi de conſenſu Ordinarii.*

41 *Ad penſionem ætas, ſufficit arcta.*

42 *Parvuli aliquando vocantur annorum minores 25. & geſtantes in utero: item & vagientes: & loqui incipientes.*

43 *Parvuli propriè dicuntur uſque ad pubertatem.*

44 *Parvulus uſurpatur pro pupillo cujuſque ætatis.*

45 L. 2. cod. de fundis patrimonialibus.

46 *Minor, & parvulus in quo differant:*

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum contra deciſionem textus noſtri; eo quod beneficia ſimplicia de jure majoribus ſeptennio, & ante decimum quartum annum poterant conferri, cùm ut latè ſupra dixi *in Rub.* & in illa ætate conſtitui poſſint etiam prima Tonſura ordinari; imo & ante annum decimum quartum alios recipere ordines minores, cum ſint doli capaces, *cap. pueris de delictis puerorum*; ergo & beneficiarii juxta textum *in cap. de his 18. diſt. cap. in ſingulis, cap. quicunque 77. diſt.* ubi Doctores, ut ſuadetur ex nonnullis, quæ refero, *infra, hac quæſtione*, cum ago de ætate requiſita ad beneficia ſimplicia, & minora.
† Et ſic breviter reſpon- 2
deo quod etſi jam hodie ex Trid. *in cap. nullus 6. ſeſſ. 23.* ætas anni decimi quarti ſaltem incepti requiratur ad beneficia prædicta: tamen de jure poterant beneficia ſimplicia, quæ nullam adminiſtrationem, ſeu regimen, habeant, dari pueris à ſeptennio prima Tonſura ordinatis ex dictis juribus; ſicque deciſiones illas non contravenire deciſioni textus noſtri, in qua agitur de perſonatu, beneficiis, ſeu Eccleſiis regimen habentibus non concedendis minoribus annorum quatuordecim, ut docent certius Doctores *infra* referendi in verſ. *ad tertiam*.

Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondeo ex 3
dictis ſupra *cap. 1. ſub quæſt. 1.* ubi expendens textum noſtrum dixi dignitates, & perſonatus in Eccleſiis non poſſe conferri, niſi habentibus annos viginti duos ex Trident. *ſeſſ. 24. cap. 12. de reform.* ubi decernitur, ut nemo ad dignitates, & perſonatus ſine cura animarum poſſit aſcendere, niſi in ea ætate conſtitutus, ſin autem cum cura ſolum qui
habet annos viginti quinque. † Itaque pro vero 4
intellectu, ut repetitionem effugiam legis adducta *in dict. c. 1. ſub dict. quæſt. 1.* à verſ. *quare*, & verſ. *nec obſtat*, ubi expendi textum noſtrum, cujus litteram, dum loquitur de perſonatu, ſi hæc vox intelligatur tantum de beneficiis minoribus, exiſtimo conſtitutis in annis quatuordecim poſſe conferri, ut ſtatim dico *in verſ. ad tertiam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, etſi inter Docto- 5
res de jure communi eſſet diſſidium, cum aliqui exiſtimarent ſemper fuiſſe requiſitam ætatem annorum quatuordecim ex textu noſtro *c. 2. hoc tit. cap. ſuper inordinata 34. de præb.* & aliis juribus, ut defendunt Azorius *tom. 2. mor. lib. 6. cap. 5. verſ. ſeptimo quæritur*, Flaminius Pariſius, *de reſignat. beneficior. lib. 3. quæſt. 7. num. 7.* dum inquit majorem quatuordecim annis beneficium acceptare
poſſe. † Tamen verius eſt per gloſſam *in dict.* 6
cap. 2. hoc tit. in verſ. *Eccleſia* ibi: *beneficia etiam ſimplicia*, jure antiquo tantum requiri ad beneficia ſimplicia, & minora ætatem annorum ſeptem, ſaltem quando non ſonant in nomen Rectoriæ nec Concilii maturitatem requirunt, ut multis adductis probat ibi Barboſa *num. 4.* & decidunt ex multis deciſionibus Garcia, *de beneficiis part. 7. cap. 4. à num. 4.* Gutierrez *canon. cap. 18. lib. 2. n. 31. & 40.* Berotus hanc, ut magis communem amplectitur, *conſ. 5. num 3. & 24. tom. 1.* Cavalcanus *1. p. deciſ. 29. n. 5.* Ojeda *de incompatibilit. benefic. 1. p. cap. 24. n. 23.* Gonzalez *in regul. 8. Cancell. gloſſa 5. n. 94. ſeu 49.*

Et taliter de jure prædicta opinio procedebat, 7
quod Cardinales vigore indulti minoribus ſeptennio, non poterant beneficia conferre: ſic Anaſtaſius Germonius, *de indultis Cardinalium §. quibuſvis num. 2.* & ſic prædictam ſententiam docuit Farinac. *deciſ. 194. tom. 2. num. 2.* Puteus *deciſ. 339. num. 3. p. 1. & deciſ. 46. p. 2.* ubi ampliat etiam quoad acquirendam poſſeſſionem, ut defendunt Miles *in ſuo repertorio*, verbo *minor. 14. annis, major tamen infante*, Quintilianus Mandoſius *de ætate minori cap. 4. num. 2.* Maceraten. *variar. reſolut. lib. 1. reſolut. 4. n. 9. & reſol. 112. caſu 51.* Riccius *in praxi deciſ. 187. num. 184.* Leſſius *de juſtit. & jure lib. 2. cap. 34. dubio 20. num. 109.* Mo-

neta

neta de commutatione ultimar. voluntat. cap. 20.
num.121. Filliucius de ſtatu clericor tract.41.cap.
5. num. 27.
8 Et fortè noſtram de jure opinionem fuit ſe-
quutus Joannes Selva, tractatu de jurejur.4.part.
num.16.dum ex Baldo, & Felino nimis audacter,
docuit non eſſe obediendum Pontifici ſcienter be-
neficium infanti conferenti. Et ſuadetur noſtra
opinio, quia antiquitùs prima Tonſura, quæ ſep-
tenni conferebatur, non poterat dari niſi benefi-
cium habenti ex textu in cap. neminem, cap. San-
ctorum 70. diſt. cap. eum ſecundum Apoſtolum 16.
de præbend. & docet expreſsè gloſſa in cap. 2. il-
lius tituli, Navarrus conſ.14. num.1. de temporib.
ordin. Quintanaduennas Eccleſiaſt. lib.3.n.4.& 17.
Suarez de cenſ. diſp.31. ſect.1. num. 33. Garcia de
benef. p.2.c.5.num.3. Filliuc. dicto num.27. Roderi-
9 cus à Cunna in dicto c. neminem num.3.† ubi hodie
ex conſuetudine ſecus obſervari probat teſtimo-
nio ſuperiorum, nec non Flamin. Pariſii de reſi-
gnatione beneficior. lib.2. quæſt.6. num.4. Salzedua
ad Bernardum Diaz in praxi c. 18. n. 5.
10 Sed jam hodie novo Trid. decreto in dicto cap.
nullus 6. ſeſſ.23. reform. ſtatutum eſt , ut nullus
prima Tonſura initiatus , aut etiam in minoribus
ordinibus conſtitutus , ante decimum quartum
annum poſſit beneficium obtinere : ſic & ibi Bar-
boſa cum multis ab eo relatis, & in cap. 2. hujus
tituli num.2. Garcia de beneficiis dict. cap.4. part.7.
num.8. Campanillus in diverſ. Juris Canon. Rub.7.
cap.6. num.2. Riccius in collect. deciſ. p.4. collect.860
Leſſius de Juſtitia lib.2. cap.34. dubio 20. num.109.
Zevallos in practicis quæſt. 522. num. Gregorius
Lopez in l. 3. verbo catorçe annos, tit. 16. part.1.
11 Gonzalez in dicta regula 8. Cancel. num.85. † Pe-
trus Gregor. lib. 17. Syntagm. Juris cap.8. num.14.
dum inquit quod etſi quatuordecim annis natis,
tantum Præbendæ Metropolitanarum Eccleſia-
rum conferantur , tamen Jure Regaliorum va-
cante Eccleſia à Rege ſeptenni poſſunt dari,
Joannes Gutierrez canonicar. quæſtion. lib.1. c.26.
num. 33. D. Didacus de Narbona anno 14. q. 54.
ſub num. 5. & 6.
12 Et procedit prædicta Tridentini deciſio non
ſolùm in beneficiis liberis, ut voluit Rota Romana
in noviſſima deciſ.482. Maceratenſ. dict. reſo.4. n.9.
Novarius quæſt. forenſ. p.1. quæſt.71. num.5. ut ſunt
beneficia ſimplicia ſine cura , Præſtimonia , Com-
menda , Prioratus Conventuales , vel Abbatia ,
quia hujuſmodi habentur pro ſimplicibus, ut do-
cent Moneta de conſervator. cap.5. num.159. & de
diſtribut. 2 parte, quæſt.19. num. 15. & de commut.
ultim. dict. cap. 20. num. 121. Sanchez in ſumma
lib.4. cap.35. num. 10. Vaſquez de beneficiis cap.3.
§.2. dubio 3. n.20. Vivianus in praxi juris patron.
lib.1. c.1. num.191. Diana reſol. moral. part.3. tr.6.
miſcell. reſol.64. Barboſa in paſtorali part.2. alleg.
13 60. num. 73. † Sed etiam in beneficiis juris patro-
natus, electionis, aut alterius cujuſcunque provi-
ſionis, veluti ſibi contrarius, melius ſentit idem Ma-
ceraten. dicta reſ.112. caſu 51. ubi ita ſe vidiſſe ob-
ſervari , & impetrari diſpenſationes pro obtinen-
dis ejuſmodi beneficiis teſtatur Riccius dict. deci-
ſione 487. num. 186. ubi etiam de communi praxi
affirmat Cavalcanus loco allegato num. 1. Vivia-
nus in praxi juris patron. lib.1. cap.1. num.191. &
14 alii relati à Barboſa dict. alleg.60. n.78. & Diana †
Et eſt ratio quia dictum Tridentini decretum lo-
quitur generaliter de beneficio, cujus appellatione
venit etiam beneficium de jure patronatus, ut re-
ſolvunt Antonius Faber deciſ.17. cod. de Epiſcop.
& Clericis, Ferrar. lib.1. obſervat.123. Rebuffus
in praxi beneficiali, verſ. ſæculare beneficium n.15.
Nicolaus Delphin. in tract. juris patronatus lib.1.
num.26. Gonzalez dict. gloſſ.5. num.32. quod ve-
rum eſt , † etſi contrarium probabile dicent Gar-
cia de benefic. dict. p.7. c.4. num.10. & alii, quos tra-
dit Diana dict. reſ.64. tract.6. Miſcel. in 5. editione,
& alii relati a Narbona dict. quæſt.54. ſub num. 9. 15
ubi cum Barboſa in collect. Bullarii, verb. ætas,
verſ. quatuordecim annorum, poſt Concilium, &
in collect. ad Trid. dict. c.6. ſeſſ.23. num.3. docet ve-
ram eſſe doctrinam Garciæ in capellaniis non col-
lativis, & anniverſariis , quæ fundari ſolent maxi-
mè in Hiſpania juxta quæ longè ſcribit Lara de
anniverſ. & capellaniis part.1. & 2. abſque ſuperio-
ris, ordinarii Eccleſiaſtici licentia, & authoritate;
quod ſi ſint collativæ, quia tunc dicuntur revera
beneficia Eccleſiaſtica, erunt danda conſtitutis in
annis quatuordecim.
Verùm præfata Sancti Concilii determinatio 16
non prohibuit quin ex diſpenſatione Summi Pon-
tificis poſſit minor annis quatuordecim habere
prædicta beneficia, ut docent Flaminius de reſi-
gnatione lib.3. quæſt.7. num. 66. Azor. inſt. moral.
p.2. lib.6. c.5. quæſt.8. verſ. quæres aliquis , Garcia
ubi ſupra num.8. Filliucius num.27. ubi poſtquam
illi duo dixerunt, & Barboſa ad dict. cap. 6. Trid.
litt. B, Diana dict. reſ.64. in fine, Alzedus de præ-
cellentia Epiſcopi c. 9. num. 33. † Epiſcopum diſ- 17
penſare non poſſe, ut minores ætate quatuordecim
beneficium ſimplex obtinere poſſint : tamen hoc
ſoli Pontifici licere , ut ſubſcribit Barboſa dicta
alleg. 60. num.76. ubi etiam ex Farinacio, & Cam-
panillo ſupra , tenet ſufficere, quod ante inſtitu-
tionem beneficii dicta ætas ſit impleta ; licèt tem-
pore præſentationis non fuerit ; & tenet idem Bar-
boſa dicto c.2. hoc titulo , num. 6. Et applicabis
nonnulla ſupra in Rub. ſub quæſt 1. ubi egi de quæ-
ſtione , an poſſit Pontifex ſolo verbo Sacerdotes
creare? & Sacra Congregatio Epiſcoporum, quam
referunt relati à Barboſa in collect. deciſ.64. verb.
beneficium ſimplex , num.2. idem in Bullar. eodem
verbo , & numero , dixit ut beneficium ſimplex
queat obtineri ante annum decimum quartum in-
ceptum etiam ex indulgentia Epiſcopi.
Et iterum limitatur determinatio Concilii quo- 18
ties, vel quando in fundatione beneficii, ſeu Ca-
pellaniæ ſtatutum ſit, ut illud, vel illam minor
annorum quatuordecim poſſit adipiſci; quia ut
ait Riccius deciſ.188. lex fundationi adjecta debet
adunguem obſervari : argum. textus in l. atteſta-
tore 109. ff. de condition. & demonſtration Creſcent.
deciſ.7. de Jure Patron. Navar. conſ.3. de clericis non
reſident. & hanc limitationem docent Barboſa in
dict. cap.2. hoc tit. num.7. cum Gonzalez dicta gloſ-
ſa 5. num. 9. Riccio collect.860. verſ. nunc limita,
Campanillo dict. cap. 6. num. 2. in fine , & Rota
apud Farinacium deciſ.194. p.2. recent. tom.1. idem
Riccius latius collect.187. num.187. ubi allegat Sa.
in aphoriſmo Confeſſor. verb. beneficium, num. 30.
Filliucius ſupra dict. c.5. dict. num.27. Garcia dict.
cap.4. part. 7. numero 10. & alii relati à Barboſa
dict. allegatione 60. numero 77. & ſic declaraſſe
Cardinales, refert Rota diverſ. deciſione 482.
part. 1.
Ex quibus notandum eſt, quod ſi in fundatio- 19
ne non ſit expreſſum , ut beneficia illa queant
conferri minoribus annorum quatuordecim tunc
ſi ante illam ætatem conferatur , collatio ſit
nullius

nullius momenti ipſo jure etiam in foro interiori, ut reſolvit Nicolaus Garcia *dicto cap. 4. num. 82. & 83.* ex Flaminio, Vega, & Azorio contra Joannem Quintinum *in repetit. textus in cap. de multa de præbend. num. 66.* & eſt verum, ut probant Narbona *dicto anno 14. quæſt. 54. num. 12* & Leſſius *ubi ſupra num. 109.* licèt Novarius *dicta*
20 *quæſt. 71. num. 5.* niſus ſit contrarium defendere, † imò, addit Garcia *ſupra num. 84.* id procedere, etſi ad prædictam ætatem modicam tempus deficiat, ut putat unius diei, vel horæ, ſiquidem in his, quæ certo numero ſint à jure præſcripta, non licet arbitrari ſecundam Sanchez *de matrim. lib. 1. diſp. 16. num. 4.* abſque eo quod obſtant nonnulla adducta *in Rub. quæſt.* in verſ. *ad ſecundam*, quatenus ibi egi de quæſtione, *an detur parvitas materiæ in ætate ad ordines.*

21 Unde poſſes dubitare, nunquid anni quatuordecim, qui hodie ex Trid. *dict. cap. 6. ſeſſ. 23. de reform.* exiguntur ad obtinenda beneficia ſimplicia, & inferiora debeant eſſe completi? vel ſufficiant attacti? Ad quod dubium reſpondebis, ut ſufficiant attacti, ut multis probat idem Barboſam, *ibi, & in dict. cap. 2. hoc tit. ſub num. 5.* Narbona *dicto anno 14. quæſt. 54. num. 7.* reſolventes ſic declaratum eſſe a ſacra Cardinal. Congreg. Concilii ſub verbis ſequentibus: *Hoc caput non prohibet, quin ille, qui jam decimum quartum annum ſuæ ætatis attigit, licèt nondum expleverit, poſſit beneficium ſimplex obtinere*, Diana *p. 3. dicto tract. 6. miſcel. dict. reſ. 64. in fine*, Zevallos *in pract. q. 523. n. 4. & q. 593. n. 18.* Valaſcus *alleg. 8.* Riccius *collect. 860. verſ. limita ſecundo.* Leſſius *dicto lib. 2. de juſtit. c. 34. dub. 20. num. 109.* Henriquez *in ſumma lib. 10. cap. 19. §. 2.* Gonzalez *dicta gloſſa 5. in princip. n. 94.* Armendar. *in addition. ad leges Navarræ lib. 1. tit. 20. de ætate num. 5.* Galetius *in Margarita caſuum conſcientia*, verb. *beneficium 4.* Tuſchus *tom. 3. lit. E, concluſ. 338. num. 1.* & faciunt nonnulla quæ adduxi ſupra *ſub cap. 1. quæſt. 1. & Rub. ſub dicta quæſt. 1. in fine.* Et idem Barboſa *in collect. decíſ.* verb. *beneficium ſimplex*, & *in paſtorali dicta alleg. 60. p. 3. num. 76.* cum aliis ſic tenet adducens ſacram. Congreg. Epiſcopor. & regular. *in Adrien 22. Novemb.* 1604.

22 Ad quartam quæſtionis partem quæ ætas in Collegiatis Eccleſiis requiratur de jure ad obtinendos Canonicatus, & portiones integras, vel dimidias? igitur Alzedus *de præcellentia Epiſcopi cap. 9. num. 34.* ex Riccio, & Barboſa, exiſtimavit poſſe Epiſcopum conferre Dignitatem, aut Canonicatum Eccleſiæ collegiatæ habentibus decimum ſeptimum annum. Alii inquam dixerunt ſufficientiſſimam eſſe ſeptennii ætatem: argum. textus *in cap. ex eo de elect. lib. 6.* ut ſentit Abbas *in cap. præterea num. 5. & 6. hoc tit.* Rota *decíſ. 1. eodem tit.* Mandoſ. *regul. 18. Cancellariæ quæſt. 1. n. 3.* Ludovicus Gomeſius *tract. de gratis & ſpectativis num. 86.* & referunt Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. quæſt. 6.* Rodericus à Cunach *in cap. nullus 1. diſt. 60. num. 5.* Gonzalez *in reg. 8. Cancel. gloſſa 5. n. 94.* dicentes ſic de jure procedere.

23 Verùm in hoc puncto exiſtimo ſemper etiam de jure antiquo, ſicut, & hodie de jure noviori per Trid. *ex dict. cap. 6. ſeſſ. 23. de reformat.* ad Canonicatus, & portiones integras, aut dimidias Eccleſiæ collegiatæ ſufficere annos quatuordecim, quia ex noſtro textu, & ſimili modo includuntur in Canonicatibus, & portionibus cujuſcumque Eccleſiæ collegiatæ, etiam inſignis, & præclaræ, tenent Mandoſius *conſ. 20.* Zerola *in praxi*, verbo *Canonica §. 9.* Henriquez *lib. 10 de Sacram. Ordinis cap. 18. §. 2.* Cuchus *de Republica Eccleſiaſt. cap. 24. num. 3. verſ. 2 & num. 6. verſ. 5.* Garcia *de beneficiis p. 7. dict. cap. num. 39.* videndi Barboſa *dicta allegat. 60. num. 71.* cum multis Narbona *anno 14. quæſt. 55. ſub num. 2.* qui *numero 3.* ait nihil a Tridentina ſynodo fuiſſe immutatum, addens Barboſa *ſupra* Concilium id reliquiſſe in terminis juris communis: & ſic videtur declaratum a Sacra Concil. Congreg. ſub. verbis ſequentibus: *Concilium nihil innovat ſuper ætate promovendorum ad Canonicatus collegiatarum Eccleſiarum*: & pluribus aliis declarationibus probat Garcia *ſupra dict. cap. 4. p. 7. num. 37.* Filliucius *de ſtatu Cleric. tr. 41. cap. 5. num. 28. ad Calcem.*

Imò Gonzalez *in dict. regul. 8. in princ. num. 9.* 24
quem refert Perez de Lara *in compendio vitæ hominis cap. 29. num. 14.* dicit procedere etiam ſi ipſa collegiata habeat animarum curam, quia talis cura non pertinet ad ſingulos Canonicos, ſed ad totum Capitulum; quia tunc debent eſſe annorum viginti quinque, ut probat Barboſa *dict. allegatione 60. num. 71.* & faciunt quæ adduxi de ætate ad Decanatus, & dignitates in Cathedralibus, & collegiatis, *ſupra in cap. 1. ſub quæſt. 1.* vel ſi dictis Canonibus, aut portionibus ſtatuto, vel conſuetudine, ſit aliquis ordo ſacer annexus,
† nam tunc qui adepturi ſunt, in ea ætate eſſe 25
debeant, ut intra annum poſſint ad hujuſmodi requiſitum ordinem promoveri, ex ſententia Tridentini Concilii *ſeſſ. 22. c. 4.* quam amplectuntur Moneta *de diſtribut. p. 2. quæſt. 19. num. 9.* Narbona
dict. quæſt. 55. ſub num. 3. in fine, † qui *num. 17.* ad- 26
verſus Zerolam, *in praxi*, verb. *Canonica*, affirmat integras quotidianas diſtributiones prædictos Canonicos, & Portionarios recipere, dum aſſiſtunt in choro; etſi in ea ætate ante ſuſceptum ordinem Subdiaconatus nequeant vocem in Capitulo dare *ex dict. cap. 4. Trid. ſeſſ. 22.* tradit Narbona *à dict. q. 55. n. 8. & 9.*

Dubitabis an ætas prædicta debeat eſſe imple- 27
ta, vel ſufficiat attacta, & ex jam adductis *ſub verſ. ad tertiam*, verbo *unde*, poteris dicere ſufficere annum decimum quartum attactum ex doctrina Garciæ *de benef. dict. p. 7. cap. 4. num. 39.* ſed Rota teſte Riccio *collect. decíſ. 2444.* verſ. *tertio*, dicit quod annus inceptus de ætate Canonici non ha-
betur pro completo, † quia etiam *collect. 860. &* 28
1272. dicit ut nequeant Epiſcopus diſpenſare; quia Epiſcopi conſtitutio non tollit Pontificis conſtitutionem circa prædictam ætatem. Videbis apud Barboſam *in collect. decíſ. 90.* & *in Bullario*, verbo *Canonici Cathedralis, & Collegiatæ*, & in verb. *Portio*, & Portionarii.

Ad quintam quæſtionis partem quid etiam de 29
Portionariis, & dimidiis etiam in Cathedralibus Eccleſiis, & itidem de Canonicatibus, dico ad ultimum de Canonicatibus præfeciſſe Aloyſium Riccium *in praxi rerum quotid. reſol. 120. n. 2.* ut nulla adhibita diſtinctione de jure noviſſimo Concilii *dict. ſeſſ. 23. cap. 6.* major quatuordecimo anno Canonicatum in Eccleſia Cathedrali poſſet obtinere, qui revera deceptus fuit cum ex Trid. *ſeſſ. 24. de reform.* & ibi Barboſa, & ex adductis, *ſupr. in cap. 1. ſub q. 1.* majorem ætatem requirat, ſcilicet
annorum 22. † qui idem de Canonicis *cap. 13. n. 9.* 30
& ſequent. ait procedere etiam in Canonicis ſupernumerariis, qui in aliquibus Eccleſiis ex privilegio

legio Apoſtolico participant de diſtributionibus quotidianis, & nullam habent Præbendam, ſed ad primo vacaturam, juxta eorum proviſionem admittuntur; quia ut Sancta Congregatio *in una Venafren. ſub die* 13. *Martii* 1603. reſolvit licèt tempore receptionis, dicti Canonici poſſint admitti in anno decimo quarto; adveniente tamen tempore Præbendæ, debent eſſe in ætate integra, ſcilicet quæ neceſſaria eſt ad ordinem ſacrum annexum ipſi præbendæ. Et ſi nullum ordinem annexum habet, debet eſſe in ætate annorum 22. multis adductis probat Narbon. *anno* 22. *q.* 2 *à n.* 3. ubi *num.* 6. ait cum Moneta *de conſervat. cap.* 5. *num.* 158. *ad calcem.* & clarius *num.* 159. id accipiendam eſſe in illis Eccleſiis cathedralibus, ubi Tridentina Synodus ſit recepta.

31 Unde dubium eſt qualiter ante Concil. Trid. prædicta de jure procederent, in quo diversè loquuntur interpretes: nam quidam authoritate Bonifacii *in dict. cap. ex eo* 32. *de elect. lib.* 6. & gloſſa, ibi, verb. *in tua*, & *in cap. ſi eumum*, verbo *Canonici, de reſcriptis lib.* 6. tenent ſeptem in annis conſtitutum potuiſſe Canonicatus in Cathedralibus obtinere; Francus *in dict. cap. ſi eo*, Gulielmus Maynerius *in l.* 2, verſ. *item impuberes n.* 9. & 12. *ff. de regul. Juris*, Beroius *conſ.* 5, *num.* 3. & 24. *tom.* 1. Mandoſius *in regul.* 18. *Cancell. quæſt.* 1. *de ætate minor. cap* 4. *num.* 14. Ojeda, Flaminius, Pariſius, & alii relati à Garcia *de benef. dict. cap.* 4. *p.* 7. *n.* 16. Moneta *de conſervator. cap.* 5. *num.* 158. & clarius *num.* 159. dicens ſufficere ſeptem annos in partibus ubi Trident. Concil. receptum non eſt ad obtinendum Canonicatus in Cathedralibus, & Riccius *in praxi rerum quotid. reſ.* 120. *num.* 1. ex Rota in antiquis *hoc titul. deciſion.* 1. ſic reſolutum teſtatur.

32 Sed exiſtimo verius eſſe de jure per textum noſtrum, & alios prærequiri decimum quartum annum completum, ut quis poſſet ad Canonicatum in Cathedrali promoveri ex eo, quod ejuſmodi Canonici ſolent Epiſcopos ſuos conſilio, prudentia, & opera juvare. Deinde quia eadem ipſa ætas *regul.* 18. *Cancel.* exigitur, quam juri conformem appellat Quintilianus Mandoſius *ibidem quæſt.* 2. *num.* 1. & in terminis docent Abbas *in cap. ſuper inordinata num.* 4. *de præbendis*, ante eum Archidiaconus *in cap. ſi eo tempore de reſcriptis in* 6. & *in dict. cap. ex eo*, Corraſius *de beneficiis p.* 3. *c. p.* 3. *num.* 2. Mandoſius latiſſimè, *ubi ſupr.* & ſecundum hanc ſententiam cenſuit Rota *deciſ.* 324. incipit *oppoſitæ, in novis*, Staphileus *de litteris gratiæ, fol.* 36. *num.* 19. Gomeſius *de gratiæ ſpect. n.* 86. *p.* 308. Quintanaduennas *Eccleſ. lib.* 1. *num.* 11. Rebuffus *in praxi cap. de diſpenſ. ſuper defectu ætatis num.* 2. & plurimi, quos recenſet Garcia *dict. cap.* 4. *num.* 17.

33 Nec obſtant fundamenta contrariæ ſententiæ exigentis annum ſeptimum *ex dict. cap. ex eo de elect. lib.* 6. quia in ejus ſpecie minorem cum diſpenſatione Canonicatum fuiſſe adeptum credendum eſſe, docent Doctores relati, & Narbona *dicto anno* 22. *quæſt.* 2. *ſub num.* 2. & hoc maximè per deciſionem textus noſtri: ubi ita ſcribitur: *Mandamus quatenus nemini intra annum quatuordecimum Conſtituto perſonarum cujuslibet Ec-*
34 *cleſiæ concedere præſumatis.* † Sed quænam ætas ad Diaconatum, Subdiaconatum, & Presbyteratum ſit neceſſaria? dixi jam *ſupr. in Rub.* quam eandem exigant Canonicatus ſecundùm inſtitutionem, ſeu erectionem eorum; etſi nulla aſſignetur hodie, ut jam dixi, ſemper requireretur ætas annorum viginti duo, Garcia cum multis *dict. c.* 4. *num.* 22. Leſſius, & alii relati à Filiucio *de ſtatu Cleric. tr.* 41. *cap.* 5. *num.* 28. à Cunha *in dict. cap. nemo* 78. *diſt.* qui alios recenſet, & Narbona *dict. quæſt.* 2. *num.* 3. & 5. Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap.* 21. *num.* 53. idem *in Paſtor. dict. alleg.* 60. cum infinitis *num.* 70. & 71. ubi de Canonicatibus in collegiatis.

Notandum verò eſt prædictam reſolutionem 35
taliter procedere, ut licèt Canonicatus in cathedrali, habeat annexam Parochialem Eccleſiam, nihilominus poſſit ab eo obtineri, qui ætatem ſolummodo ad ordinem Canonicatui injunctum ſuſcipiendum expleverit, licet vigeſimum quintum annum, qui regulariter ad Parochialem deſideratur, non expleverit; quia ut declaravit declaratio Eminent. Cardinal. hoc in caſu attendendus eſt ordo quem requirit ipſa dignitas, vel Canonicatus ex ſua natura; non autem ætas, quam requireret Parochialis dicto Canonicatui, adjuncta, ut pluribus comprobat Riccius *in praxi, deciſ.* 735 *à num.* 2. & Narbona *ſupr. dict. quæſt.* 2. *anno* 22. *num.* 4. ubi ait juxta ſententiam hanc intelligi debere Anaſtaſium Germonium, dum inquit *de indultis Cardinal.* §. *quibuſvis num.* 3. Canonicatum Parochialem annexam habentem ante vigeſimum quintum annum inceptum obtinere non poſſe; & confirmatur ex jam adductis de Canonicatu in collegiata habente Parochialem. Sed in terminis noſtris Gratian. *diſcept. forenſium cap.* 591. *à num.* 5. ait annos prædictos ſufficere ingreſſos, nec requiri completos, refert Barboſa *dict. alleg.* 60. *ſub num.* 70. *circa fin.*
† Et addit Narbona *dict. quæſt.* 2. *à num.* 9. adeo 36
dictam ætatem 22. annorum requiri, ut ſine Apoſtolica diſpenſatione minores ea ætate ad Canonicatus in Cathedralibus non admittantur, nec ſolere Papam diſpenſare, niſi cum habentibus annos duos minus; & hoc ad adeptionem poſſeſſionis; non ut habeat diſpenſatus ſuffragium in Capitulo aut Judex delegatus fieri poſſit: alia tradit ex Moneta, & aliis *in tr. de diſtribut.* 2. *p. dict. quæſt.* 19. *num.* 23. Majolo, Rebuffo, & ex deciſ. Rotæ apud Seraphinum. 1138.

Ad ſextam quæſtionis partem de ætate ad ob- 37
tinendam penſionem multi dixerunt ſufficere ætatem annorum ſeptem, ut refert Narbona *anno* 14. *num.* 3. & 7. & ſic de jure videtur amplecti à Gratiano *diſp. forenſ.* 387. *num.* 17. cum non ſit penſio beneficium Eccleſiaſticum. Et confirmatur, quia ut dixit Gigas *de penſionib. qu.* 13. *ad finem*, Selva *de benef.* 3. *p. qu.* 5. *num.* 27. Pariſius *de reſign. beneficior. lib.* 8. *cap* 2. minori ſeptennio, niſi præcedente diſpenſatione, penſionem reſervari non poſſe; itaque pluries declaratum fuiſſe, multis relatis refert Garcia *de benef.* 1. *p. cap.* 5. *num.* 127. Sed quia ſecundùm quæ latè dico infra *in Rubr. & tit.* ut Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur, ubi plura de penſionibus, quæ dicantur Eccleſiaſticæ, quæ verò temporales.

Ideò nunc exiſtimo dicendum ſententiam rela- 38
tam poſſe obtineri in temporalibus abſque dubio, non æquè quoties aliqua penſio Eccleſiaſtica alicui aſſignatur; eo quod hæc præſtetur beneficii loco, cum beneficio æquiparetur, juxta textum *in cap. quamvis de præb. lib.* 6. Creſcent. *deciſ.* 14. *de ſent. & re jud.* Riccius *in praxi var. reſolut.* 445. cum dependeat ex fructibus beneficii, Redoanus *de ſpoliis Cler.* §. *ex his num.* 6. Flores, *var. c.* 21. *numer.* 199. Garcia cum multis *dict. c.* 5. *n.* 19. & 21.

cum

cum aliis multis Narbonâ *anno* 14. *à n.* 8. ſic colligentes ex mente Concilii Trident. *dict.c.*6.*ſeſſ.*23. *de reform.* non enim penſio hæc poſſideri poteſt abſque ordine Clericali, Redoanus *ſupra à num.*6. Garcia *cap.*2.*num.*10. Zevallos *de cognit. per viam viol.p.*2.*quaſt.*62.*num.*12.& multis fundamentis ſic tenet Narbona, *ubi ſuprà*, Garcia *dict.p.*1. *cap.*5. *num.*129. Navarrus *conſ.*11.*num.*2. *de tempor.ord.*
39 Pariſius *de reſign.benef. lib.*6. *quaſt.* 2. *num.*83. † Cenſuitque Rota apud Paulum Æmilium 2.*p.deciſ.*218. penſionem reſervatam Clerico infanti, abſque diſpenſatione, eſſe nullam propter ſubreptionam, ut docet Borrellus *in ſumm. deciſion.tom.*3.
40 *num.*66. † Et rurſus *deciſ.*11. *p.*3. decrevit infantem, niſi de conſenſu Ordinarii, non poſſe ad conſentiendum penſioni, Procuratorem conſtituere. Videbis Stephanum Garciam *tom.*3.*cap.*293.*n.* 17. Barboſam *in paſtorali dicta allegatione* 60. *numero* 79.

41 Et quod hæc ætas ſufficiat atticta, ſicut ſupra dixi in beneficiis ſimplicibus, & inferioribus, ſatis ſuadetur, ut docet Gratianus *deciſ.*32. Thom. Vall. *tom.*1.*alleg.*8. Riccius *collect.deciſ.*860.verſ.*limita*, 2. Zevallos *in pract.quæſt.*523.*num.*4. & *quaſt.*93. *num.*8. Leſſius *de Juſt.dict.lib.*2.*cap.*34. *dubio* 20. *num.*109. Henriquez in *ſumm.lib.* 10.*cap.*10. §.2. & alii communiter,

42 Ad ultimam quæſtionis partem de ætate minori, facilè in propoſito ex dictis reſpondebitur. Igitur etſi parvuli vocentur ſecundùm aliquos minores annorum 25. argum. textus *in l.*2.*cod.de fundis patrimonialibus lib.*11. ut docent Lara *in compendio vitæ hom.c.*22.*num.*2. Petrus Broſcus *in Theſauro juris*, verbo *Parvuli*, cujus generalitate, & alii potuerunt dicere, parvulos propriè dici, adhuc in utero geſtantes, juxta illud Geneſis *c.*25. verſ. 22. loquens de Rebecca, ibi: *Sed collidebantur in utero ejus parvuli*, vel ſæpius denotare adhuc lactantes, & ex aliis ſcripturæ locis patet 1. *Reg.cap.*15. *verſ.*3. dum Dominus loquens de Amalec percuſſione ſic loquitur: *Non parcas ei, & non concupiſcas ex rebus ipſius aliquid, ſed interfice à viro, uſque ad mulierem, & parvulam, atque lactantem*, & ex alio Hieremiæ *cap.*44.*verſ.*7. item frequenter ſumi pro vagientibus, ut Exodi *verſ.* 6. ibi: *Et allatum aperiens, cernenſque in ea parvulum vagientem*: & comprobari videtur ex verbis textus *in cap. parvuli* 74. ibi: *Parvuli alio profitente baptizantur, quia adhuc loqui, vel credere neſciunt*, ut innuit textus *in cap. parvuli* 138. *cap.cum pro* 77. *de conſecr. diſt.* 4. ibi: *Quia reſpondere non poſſunt.* Item pro jam loquentibus, ut denotat Apoſtol 1. *ad Corinth.* 13. *verſ.* 11. ibi: *Cum eſſem parvulus loquebar, ut parvulus*, & Hirenor.*c.*4. *verſ.*4. ibi: *Parvuli petierant panem*: Accurſius enim *in l.ſancimus* 3. *eodem verbo cod. de infant. expoſitis*, defendit parvulum eſſe majorem anni decimi-quarti.

43 Sed revera hanc dubiam quæſtionem, ſatis deciſam videre poſſumus ab Alex. III. *hic* in textu noſtro, ibi: *Nolentes itaque ſuſtinere, ut parvulis Eccleſia nomen committatur, mandamus, quatenus intra annum decimum quartum conſtituto perſonatum cujuſlibet Eccleſiæ concedere præſumatis*: quibus evidenter apparet parvuli ſignificationem, comprehendere omnes ætates hominis, uſque ad
44 pubertatem. † Et ſic dixit textus *in l.*1.§.*itaque cod.de tutor. & curat. illuſtri*, parvulum pro pupillo cujuſcunque ætatis uſurpari ad diſcrimen adulti, ut optimè docent Albaricus *in dictionario* verb.*parvuli*, & Narbona *anno* 14.*quaſt.*2.*ſub n.*3. & facit textus *in l. ſi tutoris cod.de adminiſtr. tut.*
† Quare non obſtant accurſius *ſupr.* & dictum *ex* 45
*dict.l.*2.*cod. de fund. patrim.* cum ibi Conſtantinus parvulos pro quibuſcunque minoribus con-
ſtituat, † ita erit differentia inter minorem æta- 46
te, & parvulum in ætate; quia iſte ſic dicitur uſque ad annum decimum quartum, minor verò ab infantili ætate, uſque ad annos viginti quinque ut omnes autumant; imò Albericus *ſuprà*, verbo *parvulus* in gloſſa, exiſtimavit fœminas parvulas dici, uſque ad annum duodecimum.

QUÆSTIO II.

Perſonatus nomen, an differat à Dignitate, & Officio? Et in qua ætate Canonici in Cathedralibus debeant eligi? Et an ad receptionem Canonici Doctoralis, Magiſtralis, ſeu Scripturarii, exigatur alia determinata ætas, quam requiritur in cæteris Ordinariis Cathedralium Canonicis. Et quare ætas annorum quadraginta exigatur in eligendo Canonico Pænitentiario?

SUMMARIUM.

1 *Perſonatus nomen videtur eſſe genericum beneficiorum. Quid propriè*, n. 2.
2 *Perſonatus in Eccleſia eſt quadam prærogativa poſt exiſtentes in Dignitate, qui eſt ſine officio, & juriſdictione*, n. 3.
4 *Perſonatus quandoque eſt nomen competens Dignitati, nonnunquam officio ſimplici.*
5 *Perſonatus habuit originem ab Angelis, qui vocant perſonas eos, quos curatos, vel Rectores Parochialium vocamus.*
6 *Perſonatus dicitur ob honorificentiam, in qua ponuntur perſona.*
7 *Dignitas in Eccleſia Cathedrali, & Collegiata, ſunt Archidiaconus, & alii*, numero 9. & 12.
8 *Archipresbyter qualiter dicatur Dignitas in Cathedrali, vel Collegiata.*
10 *Dignitas probatur talis ex expreſſione facta in collationibus, Apoſtolica aut ordinaria poteſtate factis, & ex declaratione facta per Capitulum, & ex aliis.*
11 *Dignitas dicitur, ubi eſt juriſdictio, & jus ſedendi ante alios.*
12 *Dignitates in Eccleſia Cathedrali introductæ ſunt nonnullæ ex conſuetudine. Et quæ ſint?*
13 *Canonicatus largo modo vocatur Dignitas in Cathedrali.*
14 *Ætas ad Dignitates Eccleſiarum, ſi habent animarum curam, eſt annorum 25. atticta.*
15 *Ætas annorum 25. ad Dignitatem principalem in Eccleſia collegiata, ſi principaliter unita ſit ei Parochialis.*
16 *Dignitates, & Perſonatus in Cathedralibus, & collegiatis, quam ætatem requirant?*
17 *Dignitas, officium, & Perſonatus in Eccleſia diſtinguuntur & qualiter*, n. 18.

18 *Dignitas*

18 *Dignitas ideo dicitur quia habet adminiſtrationem, & juriſdictionem in foro exteriori.*

19 *Officium ſimplex cum perpetua rerum adminiſtratione, quandoque conſuetudine vocatur Dignitas.*

20 *Officium ſimplex eſt diverſum in eccleſia à Dignitate, & perſonatu, & non eſt Dignitas, etſi habeat aliquam adminiſtrationem. Et in quibus exemplificetur*, num. 21. & 22.

21 *Sacriſta eſt officium in Eccleſia.*

22 *Syndici, Advocati, Procuratores, Caſtaldi, Æconomus, & Vice-Dominus, ſunt officia oneris in Eccleſia honore.*

23 *Cuſtos, punctuarii in Choro, ſunt officia Eccleſiæ.*

24 *Officium, cui eſt annexa Dignitas dicitur habere Dignitatem, & continetur ſub nomine illius, quando cum eo concurrunt Dignitatis ſigna.*

25 *Officium largo modo dicitur habere, qui habet aliquod onus, vel curam, ſeu adminiſtrationem, aut cuſtodiam.*

26 *Primiceriatus, plebania, Decanatus, Prioratus, Cantoria, theſaurraria, officia ſunt in Eccleſia.*

27 *Vicarius Epiſcopi, non propterea dicitur habere Dignitatem.*

28 *Dignitas Eccleſia nulli conferatur, niſi conſtituto in ætate recipiendi ordines ad eam requiſitos.*

29 *Epiſcopus de jure poterat diſpenſare, ut quis poſſet obtinere Dignitates, & Perſonatus ſine Cura in anno 22.*

30 *Profeſſio fidei intra duos menſes à die adepta poſſeſſionis Canonicatus, vel Dignitatis, debet fieri in manibus Capituli, & Vicarii.*

31 *Proviſio Canonicatuum vulgò* de officio *pertinet per concurſum ad Capitulum, & Epiſcopum.*

32 *Doctoralis, & Magiſtralis Canonicatus, etiam Lectoralis, & Pœnitentiarii officium quale ſit in Cathedralibus*, numero 33. & 34.

34 *Pœnitentiaria Canonicatus, olim Roma providebatur, hodie per concurſum, cum que differentia à cæteris Magiſtralibus*, num. 35.

36 *Ætas ad Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales, eſt ea, quà requiritur ad cæteros Canonicatus in Cathedralibus.*

37 *Pœnitentiaria Canonicatus ætas, eſt aſſignata per Tridens. annorum 40. Et quare ſic, cum ad Epiſcopatum ſufficiant 30. & ad Parochum 25. n. 38. & 39.*

40 *Anni 40 de jure requiruntur completi ad obtinendam pœnitentiariam. Et quid ſoleant Eccleſia in edicto manifeſtare. Et de caſu Eccleſia Toletana.*

1 CUm ergo textus noſter de Perſonatu loquatur, ſcire oportet quale nomen ſit beneficii, vel an ſit nomen genericum complectens ſub ſe nomina beneficiorum, aut officiorum diſtincta; & quod Perſonatus ſit nomen generis videtur probari ex textu noſtro; quia dum loquitur, ut regimen Eccleſiarum non detur minoribus annorum quatuordecim, pergit in verſicul. *Mandamus, quatenus nemini intra annum decimum quartum conſtituto perſonatum cujuſlibet Eccleſia concedere præſumatis*: quæ verba genericam prohibitionem conſtituunt, ut patet ex adductis ſupra *tota quæſtione* 1. ubi nec beneficia ſimplicia, minora, penſiones, portiones aut Canonicatus in Collegiali Eccleſia, ſive Cathedrali dari, illa ætate minoribus non præſtat. Ergo.

Sed utcumque ſit, dico, Perſonatum in Ec- 2
cleſia eſſe prærogativam quandam poſt exiſtentes
in Dignitate, ſicuti habere locum honorabiliorem in Choro, & primum locum in Proceſſionibus, & Capitulis, & hujuſmodi ſunt ſupra cæteros ſui ordinis, ejuſdem Collegii, vel Capituli, ſed minus quàm illi, qui ſunt in Dignitate con-
ſtituti. † Eſt tamen ſine officio, vel Juriſdictio- 3
ne. † Etſi quandoque ſi etiam nomen compe- 4
tens Dignitati, & nonnunquam officio ſi [illegible]
videbis Archidiaconum *in cap. 1. numero 2. de, conſuetudine, lib.* 6. Joan. Andream *numero* 2. Gemin. *numero* 8. Monetam *de conſervat. cap. 5. numero* 85. multis adductis Barboſam *de Jure Ec-
cleſiaſt. lib. 1. cap. 21. numero* 25. † & Pationum 5
de probat. lib. 2. cap. 27. ſub. numero 23. & 26. ubi cum Joanne Andrea *in cap. de multa de prab. ſub numero 13.* verſic. *hinc. autem decebat*, & cum Anchatano *in clementina 1. in principio de prab.* dicentem Perſonatus habuiſſe originem ab Angelis, qui vocat perſonas eos, quos nos Curatos, vel Rectorea Parochialium vocamus, quos clarum eſt in nulla Dignitate eſſe conſtitutos ex
ſententia prædictorum. † Et Barboſa *numero* 17. 6
ſuprà in fine, ait, dici ſecundùm alios perſonatum ob honorificentiam, in qua ponuntur perſonæ, quæ illud beneficium habent.

Unde cùm de Jure Dignitas in Eccleſia ſonet 7
illa, quam habent Archidiaconus, & Archipresbyter, de quibus ſuis locis *infrà*, Potianus *ſupra dicto cap. 27. numero 66. & 48.* Tuſchus *in praxi tom. 1. littera A, concluſione 685. numero 3.* Moneta *de conſervatoribus dict. cap. 5. numero 88. & 89.* quod intelligit cum aliis Barboſa de Archidiacono, & Archipresbytero, etiam Colle-
giatæ. † Imo etiam de Archipresbytero, ſi Col- 8
legium habeat Conventum, vel duas Capellas, vel ſaltem prærogativam in Cathedrali, aut præeminentiam in Collegiata, aliàs ſec [illegible]s, F[illegible]d[illegible]ricus de Senis *conſ. 80. numero 2. & conſ. 86. numero 1.* Tuſchus *dicta concluſione 685. numero 6. & 12.* Francus *in cap. 1. ne Clerici, vel Monachi lib. 6. numero 4.* Baldus *conſ. 1. in fine, lib. 1.* Caſtrenſis
conſ. 66. numero 4. lib. 1. † Et idem Barboſa vi- 9
dendus *dict. cap. 21. de Jure Eccleſiaſt. à numero 6.* addit cum multis *à numero 12.* alio eſſe in Eccleſiis Dignitatum nomina ſecundùm conſuetudinem locorum inſtitutorum, juxta textum *in cap.
cum olim 6. conſuetudine, lib. 6.* † Potianus *dict.* 10
cap. 27. numero 19. & 18. refert deciſum Dignitatem probari eſſe talem ex ejus expreſſione facta in collationibus Apoſtolica, aut ordinaria anthoritate factis, & ex declaratione facta per Capitulum, & ex pluribus actibus, & functionibus Capitularibus, & ea communi reputatione in Eccleſia pro tali.

Quare Boërius optimè *deciſ. 286. numero* 2. 11
Franciſcus Aretinus *conſ. 13. num.* 1. Cavallerius *deciſ. 649. numero* 7. dixerunt quod Dignitas dicitur,

tur, ubi eſt Juriſdictio; imò & Barboſa cum multis *à numero* 11. *dict. cap.* 21. probat Dignitates, quæ de jure tales ex nomine præſumuntur, tribus modis poſſe cognoſci. Primo, quia quis dicitur habere beneficium cum Dignitate, quando quis habet adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum cum juriſdictione. Secundò ut habeat dignitatem qui habet nomen dignitatis, & prærogativas ſedendi ante alios, tam in choro, quàm in Capitulo, licèt non habeat juriſdictionem, ut notat Rota apud Tamburin. *de jure Abbat. deciſ.* 5. *num.* 9.

12 Ob idque bene diximus ſupra *in cap.* 1. *quæſt.* 1. *hoc tit.* Decanos, Præpoſitos, Abbates, & Priores in Eccleſiis Cathedralibus eſſe dignitates, quas conſuetudo inſtituit, imò & alias ut ſunt Cantor, Magiſter ſcholæ, ſeu Scholaſticus, Primicerius, Theſaurarius, & alii ſimiles: ſic Barboſa *ſupra*
13 *num.* 19. † Ubi ait quod & Canonicus largo modo inter Eccleſiaſticas dignitates numeratur, & horum nominum officia ſunt in Eccleſia, ut patet ex nonnullis titulis *infra, hoc libro*, & narrat cum multis idem Barboſa *à n.* 32.

14 Itaque dicendum eſt quod dignitates hujuſmodi, ſeu earum aliquæ ſecundùm inſtitutionem Eccleſiarum, habeant curam animarum; ad quas, ut jam dixi *ſub quæſt.* 1. *& in dict. cap.* 1. *ſub d. q.* 1. nullus eſt promovendus, niſi ſaltem ſuæ ætatis annum vigeſimum quintum attigerit, & in Clericali ordine verſatus doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur, ut colligitur *ex cap. cum in cunctis de elect. cap. licèt Canon. eodem lib.* 6. & ex Trid. *ſeſſ. 24. de reform. cap.* 12. Barboſa cum multis *in paſtor. alleg.* 60. *num.* 65. & *in dict. cap. cum in cunctis* §. *inferiora num.* 30. & Narbona cum multis *anno* 25. *quæſt.* 56. *num.* 2. dicit ut procedat hæc re-
15 ſolutio, quamvis cura juriſdictionalis ſit, † & Nicolaus Garcia *de beneſ. p. 7. c. 4. num.* 65. ait, ad dignitatem principalem in collegiata requiri ætatem annorum 25. inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, ut jam dixi *ſub dict. cap.* 1. *dict. quæſt.* 1. & ſub noſtro textu *dict. quæſt.* 1. quod intelligunt Galetius *in Margarita caſuum conſcientiæ*, verbo *Parochus* 6. & Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *cap.* 6. *num.* 22. Filliucius *de ſtatu Cler. tract.* 14. *cap.* 5. *n.* 30. *&* 51. Narbona *anno* 22. *quæſt.* 3. *num.* 12. *& dicta quæſt.* 56. *num.* 3. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. cap.* 21. *num.* 49. ſi principaliter, non verò ſi acceſſoriè unita ſit dignitati Parochiali.

16 Sed cæteras dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt Clericos alioquin idoneos, & 22. annos non minores eſſe aſciſcendos, ſtatuit Trid. *dict. cap.* 12. *verſ. ad cæteras*, ut omnes docent, ibi cum infinitis Barboſa *dict. cap.* 21. *n.* 50. dicit debere eſſe completos, alios Doctores referendo, qui dicunt ſufficere inceptos: & *num.* 51. ſine difficultate procedere in Eccleſiis Cathedralibus in Collegiatis, ſeu aliis inferioribus Eccleſiis, remanere in diſpoſitione juris communis; etſi Garcia *dict. cap.* 4. *p.* 7. *num.* 59. *&* 62. *cum ſequentibus*, exiſtimet eoſdem annos 22. requiri ad Dignitates in Collegiatis. Verùm cum jam de his latè loquutus ſim *in dicto cap.* 1. *ſub quæſtione* 1. & ſupra *hoc titulo, quæſtione* 1. ideò amplius non exorno.

His ſic præhabitis jam ad difficultatem propo-
27 ſitam *in principio*, reſpondeo diſtingui, & differri inter ſe, Dignitatem, Officium, & perſonatum:
† Quia Dignitas annexum habet officium, vel 18
rerum Eccleſiaſticarum adminiſtrationem cum juriſdictione etiam in modicis cauſis, Ojeda *de incompatibilit. beneficiorum p.* 1. *cap.* 7. *num.* 1. Sbrocius *de Vicario Epiſcopi lib.* 2. *quæſt.* 27. *num.* 15. Moneta *de conſervatorib. dict. cap.* 5. *num.* 84. & Barboſa *dict. cap.* 21. *de Jure Eccleſ. p.* 1. *à num.* 20. *&* 22. dixit quod habere Dignitatem, eſt habere juriſdictionem in foro exteriori, quam olim omnes habebant; etſi hodie aliqui, & non omnes ſecundum conſuetudinem aliquarum Eccleſiarum aliquam habeant, intelligens cum multis procedere in Eccleſiaſtica juriſdictione in foro exteriori, & de ea, quæ eſt perpetua; id eſt annexa perſonæ, ratione Dignitatis, vel beneficii, quod quis intitulum perpetuò obtinet, Moneta *dict. cap.* 5. *n.*
41. Patianus *de prob. dict. cap.* 27. *num.* 8. † Et ad- 19
dit Barboſa *num.* 14. quandoque officium ſimplex cum perpetua rerum adminiſtratione vocari Dignitatem ſecundùm conſuetudinem Eccleſiarum, quamvis de jure communi Dignitas non vocetur, ut Theſauraria, Scholaſtria, Cantoria, & aliæ ſimiles, quæ potius officia ſunt.

Nunc verò cum ſciveris quid Dignitas, quid 20
Perſonatus ſit, ſcies Officium etiam ſimplex eſſe in Eccleſia diverſum à Dignitate, & Perſonatu, colligunt Doctores *ex cap. quia ſæpè, & cap. fin. de præbend. lib.* 6. Imola *in cap. de multa de præb. num.* 40. verſ. *Officium verò*, Patianus *de prob. dict. lib.* 2. *cap.* 27. *num.* 27. Moneta *de conſervatorib. dict. cap.* 5. *num.* 86. inferentes officium non eſſe Dignitatem, etiam ſi haberet quis ratione officii adminiſtrationem aliquarum rerum, ſine tamen aliqua prærogativa in choro, & in Capitulo, ultra alios
ſui ordinis. † Ut eſt Sacriſta, vel quando Offi- 21
cium habet onus annexum ſine honore, & ſine
prærogativa honoris. † Ut ſunt Syndici, Advo- 22
cati, Procuratores, Caſtaldi Æconomus, & Vice-Dominus; & addit Patianus procedere etiam ſi
tale officium eſſet perpetuum. † Et etiam Cuſtos, 23
Sacriſta, vel alius qui de conſuetudine haberet dandi diſtributiones præſentibus, & eas ſubtrahendi abſentibus, & non intervenientibus Officiis Divinis, ut ſunt Punctuarii in choro, quia hæc eſſet potius ſimplex ſubtractio, quam præeminen-
tia, vel poteſtas ſuſpendendi, † ait tamen *num.* 30. 24
& cum aliis Barboſa *dicto cap.* 21. *num.* 30. quod ſi Officio eſſet annexa Dignitas, diceretur habere Dignitatem, *ex l. honor. in princ. ff. de muner. & honor.* idemque eſſe quando in officio concurrunt ea ſigna, quibus Eccleſiaſtica Dignitas decernitur; nam tunc ſtricta appellatione Dignitatis certum eſt officium contineri ipſum, ſicut & ipſe perſonatus continetur; quia & jura quandoque officium appellant Dignitatem, vel Perſonatum, ut poſt alios concludit Geminianus *in dict. cap.* 1. *de con-
ſuet. lib.* 6. *num.* 8. *verſ. cubis deciditur de officio*, † 25
quem refert Patian. *dict. cap.* 27. *num.* 34. ubi *n.* 37. ſubdit, quod omnis, qui habet aliquod onus, vel curam, ſeu adminiſtrationem, aut cuſtodiam,
largo modo dicatur habere officium. † Unde 26
multis comprobat Barboſa *dict. cap.* 22. *à num.* 32. Præpoſituram, Primiceriatum, plebaniam Prioratus, & Decanatum acceptum pro ſimplici beneficio, Cantoriam, Theſaurariam, & alias de jure præter Archidiaconatum, & Archipræsbyteratum, ut jam *ſupra* dixi, eſſe tantum officia, & non
dignitates. † Imò idem Barboſa *d. c.* 21. *n.* 23. quòd 27
Vicarius

Vicarius Epiſcopi, qui habet juriſdictionem, non habeat propterea Dignitatem, ut infra videtur *in titulo de officio Vicarii*: tamen de præfatis officiis in Cathedralibus conſuetudine receptum eſt, ut dixi, eſſe Dignitates.

28 Pro complemento notabis primò ut nullus ad Dignitatem Eccleſiaſticam ſit recipiendus, niſi qui eo ordine ſit inſignitus ſacro, quem Dignitas illa requirit, aut ſit initiatus, aut in tali ætate, ut infra tempus à jure ſtatutum valeat initiari, juxta Trid. *in c.4. ſeſſ.23.* verſ. *nec alii* Moneta *de diſtribut. quotidian. quæſt.* 19. à *num.* 9. Seraphin. *deciſione* 318. *num.* 5. Etenim in omnibus Cathedralibus Eccleſiis, debent Dignitates, aut Præbendæ habere ordinem annexum Presbyteri Diaconatus, aut Subdiaconatus, ut habetur in Trid. *dict. ſeſſ.* 24. c. 12. de quo latè idem Barboſa *ibi*, & de Canonicis *c.* 26. *per totum.*

29 Secundò notabis, ut quamvis olim attenta diſpoſitione textus *in cap. unico, hujus tituli lib.* 6. poſſet Epiſcopus diſpenſare, ut qui vigeſimum ſecundum annum compleverit, ſi aliud non obſtet, Canonicus queat obtinere Dignitates, & perſonatus, quibus cura non imminet animarum: tamen cum ætas illa 22. annorum ſit determinata à Trid. Concilio *in dict. cap.* 12. *ſeſſ.* 24. jam ſuper illa non poſſe Epiſcopum diſpenſare, docent Didacus Narbona *dicto anno* 22. *ſub num.* 12. Nicolaus Garcia *part.* 7. *dict. cap.* 4. *num.* 71. Sigiſmundus à Bononia *de electione dub.* 62. *num.* 9. Riccius *in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neap. deciſ.* 309. *p.* 4. *num.* 9. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dicto cap.* 21.
30 *num.* 52. † qui à *num.* 54. ſcribit quod proviſi de Dignitatibus & Canonicatibus in Eccleſiis Cathedralibus, tenentur à die adeptæ poſſeſſionis, ſaltim intra duos menſes fidei publicam profeſſionem emittere orthodox. in manibus ipſius Epiſcopi, vel ejus Generalis Vicarii, & ſpondere ſe permanſuros in obedientia Romanæ Eccleſiæ; imò & jurare debeant, idque etiam fieri in Capitulo, ut decrevit Trid. *in dicto cap.* 12. de quo latiſſimè dixi *infra ſub c.* 4. & 5. *de jurejur.* & ibi *quæſt. fin.* ubi leges.

31 Ad tertiam quæſtionis partem de receptione Canonici Doctoralis, Magiſtralis, & Scripturarii, proviſio ergo harum præbendarum nemini dubium eſt, ut pertineat ad Epiſcopum; & Capitulum Eccleſiæ Cathedralis cujuslibet; ubi ſunt erectæ abſque ulla reſervatione Pontificia, de quo, & de earum officio ſingulari non diſputo.
32 † Sed breviter dico, ut Doctoralis Canonici officii, ſit præcipuum munus, lites, & jurgia reparare, dirigere, atque defendere. Canonici Magiſtralis ſit ſuum munus prædicare; & iſtæ duæ Præbendæ fuerunt in qualibet Eccleſia ex aliis communibus ſic mutatæ, & erectæ, ut latiſſimè alloquitur Nicolaus Garcia *part.* 5. *de beneficiis c.* 14. ubi agit de erectione, & proviſione harum per Bullam Sixti IV. & ſchedulam motus proprii Leonis X. ac litteris ſuper eo expeditis, quas ponit ad
33 litteram, quod eſt commune. † Canonici lectoralis officii, qui vocatur de ſcriptura; eſt, ut legat ſtudentibus in aliquo Gymnaſio Eccleſiæ, cujus creatio, & erectio fuit facta per Trident. Concilium, de quo idem Garcia latè *ſupra dicto* §. 1. à *num.* 153. & multi poſt eum; & licèt antiquitùs dubium eſſet, an aliquando remaneret in proviſione Pontificis, Litteris, & Bullis expeditis. Sed jam hodie in praxi habetur provideri ab Epiſcopo, & Capitulo publico concurſu, ſicut Canonicatus Doctoralis, & Magiſtralis. † Item etiam 34
Pœnitentiarii Canonici officium eſt confeſſionea audire volentium illi confiteri Sacramentaliter: & hujus Canonicatus proviſio, licèt à tempore ſuæ creationis, quæ fuit facta in Trid. Concilio, fieret à Papa, uti hodie video Salmanticæ Canonicum Doct. D. Melchiorem de Albiſtu Pœnitentiarium in illa Eccleſia Romæ proviſum. Tamen jam hodie hæc præbenda providetur ab Epiſcopo, & Capitulo in publico concurſu, ſicut & cæteræ jam dictæ.

Cum ea tamen differentia quod ſi proviſio hu- 35
jus contingat fieri in menſe Papæ reſervato, teneatur proviſus, ut admittatur ad poſſeſſionem, & fructuum perceptionem, Litteras, & Bullam expedire, cumque nunc admittetur ad poſſeſſionem, ſicut cæteri alii Canonici ordinarii, qui cum Bullis veniunt de Roma proviſi; cumque de earum præbendarum, & beneficiorum proviſione per concurſum, & obligatione alibi *ſub tit. de conceſſ. Præbendæ*, loquar latè; ideò nunc tantùm agam de ætate prærequiſita ad prædictos Canonicatus.

Etenim quoad Canonicatus Doctoralis, Magi- 36
ſtralis, & Lectoralis exiſtimo dicendum nihil differre ab aliis Canonicis, & Dignitatibus, de quibus jam dixi in hoc textu *ſub quæſt.* 1. in verſ. *ad quintam*, aliqua in principio hujus quæſtionis, & nonnulla etiam *in cap.* 1. *hoc tit. ſub quæſt.* 1. Quare ſicut ibi dixi de cæteris Canonicis, & Dignitatibus, ut requirant ad minus ætatem annorum 22. vel quod eam habeant quam quælibet ex ſua inſtitutione ordinem ſacrum habet annexum, ut ſi ſit Presbyteralis, habeat inceptos annos 25. ſi autem Diaconalis annos 23. ſi Subdiaconalis annos 22. ut ibi dixi, & patet, quia cum nulibi ad proviſionem prædictarum Præbendarum ætas alia decreta ſit, evenit ut ſic eligendi ſint in ea, quam debent habere cæteri alii Canonici, juxta determinationem Concilii Trid. *in dict. c. p.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reform.* & ſic ſolet in Eccleſiis practicari, cum in ea ætate poſſit habilitas ſcientiæ, & morum haberi in ſic eligendis; ut ſæpè videmus literatos, & Prædicatores, & publicè legentes in ſcholis; imò Epiſcopo, & Capitulo electoribus prævio publico examine inter coppoſitores concurrentes ſatis apparet, de litteratura, ac prudentia cujuslibet prætenſoris, & maximè electi tunc Canonici.

Specialiter autem in proviſione, & electione 37
Canonici Pœnitentiarii fuit à Trid. Concilio determinata ætas annorum quadraginta *in cap.* 8. *ſeſſione* 24. *de reform.* de cujus intellectu communiter ſcribentes, ibi Gutierrez *Canon. lib.* 1. *c.* 26. *n.* 40. Garcia *de beneſic. part.* 7. *cap.* 4. *n.* 32. & latè *dicta part.* 5. *c.* 4. §. 1. idem Barboſa *de Canonicis, c.* 26. *num.* 10. Vaſquez *de beneficiis, cap.* 3. §. 2. *dub.* 3. *numero* 23. Filliucius *de ſtatu Clericor. dict. tract.* 41. *cap.* 5. *num.* 25. Beda *de incompatibilitate beneſic.* 1. *parte, cap.* 24. *numero* 18. & alii communiter; & licèt dubitetur quare in iſto Canonico, & non in jam relatis tanta exigatur ætas. † Et quare in 38
Epiſcopis ſufficiat ætas annorum triginta; cum longè excedat in dignitate, & officio. Reſpondetur ex mente Concilii; ideò procedere, quia cum officium Pœnitentiarii ſit audire confeſſiones omnium ad ſe concurrentium de toto Epiſcopatu, oportuit, ut maxima prudentia, & honeſtate vigeret, quæ in illa ætate matura

 potius

Potius reperitur, juxta quæ adduxi, *in Rub.ſupra*, cum egi de Epiſcopi ætate, quod onus, non ſic adeſt reſpectu Epiſcopi, aut cæterorum Canonicorum, quorum munus eſt externa gubernare.
39 Pœnitentiarii verò interna conſcientiæ. † Nec tunc obeſt ſi dicas officium Rectoris curati, ſeu Parochi deſiderare eandem ætatem quadragenariam, quando videmus ex jam dictis, *in hac quæſtione & q. 1.* ſufficere in eo annos 25. Sed reſpondetur Parochi obligationem eſſe limitatam, ad paucos ſubditos, & ſibi cognitos, nec includere caſus reſervatos: quod non ſic contingit in Canonico Pœnitentiario, & qualiter, bene expendunt citati, & idem Barboſa cum multis, *in Bullario*, verbo *Pœnitentiarius*, & eadem repetit *in collect.deciſ.*581.ubi videbis: leges etiam Nar-
40 bonam *anno* 40,*q.* 1. † qui ex Nicolao Garcia *ſupra num.*35.dicit cum aliis requiri illos annos quadraginta completos, nec ſufficere attictos contra Azor.*inſtit.moral.p.*2.*lib.*6.*q.*6. *ad finem*, in praxi tamen video quod Eccleſiæ Cathedrales ſolent in edictis diſpenſare uſque ad annos triginta; etſi revera concurrente oppoſitore ætatis 40. & habili ſoleant illum eligere dum habilis reputatur, & in facti contingentia ego amiſi Præbendas Pœnitentiarias Eccleſiæ Tudenſis, & Placentinæ, cum eſſem in opinione populi habitus, ut Canonicus illico ibi eligendus, & in fine anni 1657. vidimus in Eccleſia Toletana non fuiſſe admiſſum ad oppoſitionem Pœnitentiariæ D. Sanctium de Araago Canonicum Magiſtralem Divi Jacobi ob non impletum annum 40. Alia, & de proviſione hujus Præbendæ dico, *ſub tit de conceſſione Præbendæ.*

QUÆSTIO III.

Dignitas Sacerdotalis, & Eccleſiaſtica, an liberet filium à Patria poteſtate? an Cardenalitia Dignitas? Et an Monachus liberetur? Et an matrimonio inito? an Judicatura liberet.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopalis Dignitas liberat à patria poteſtate filium.*
2 *Sacerdotii Dignitas quoad ſpiritualia liberat à patria poteſtate filium, non quoad temporalia*, n. 3. & 4.
5 *Cardinales liberantur à patria poteſtate in his, quæ ſibi ſunt commoda, non ut amittant jus ſuorum hæredum*, & n. 7.
6 *Conſiliarii Regii liberantur à patria poteſtate.*
8 *Filii familias teſtari non prohibentur de his, quæ habebant antequam fierent Cardinales vel quæ haberent à conjunctis ſanguine.*
9 *Monachus etiam ſolo ingreſſu liberatur à patria poteſtate, dum non exiit à Religione*, n. 10. 11. & 12.
20 *Monachus retinet ſuitatem.*
13 *Filius matrimonium contrahens in forma Eccleſiæ poſt benedictiones nuptiales, liberatur à patria poteſtate.*
14 *Filia, marito mortuo, non revertitur ad Patriam poteſtatem.*
15 *Filii à patria poteſtate non liberantur jure Romano, & Partitarum, matrimonio contracto, niſi quando matrimonium per coemptionem contractum eſſet, ut numero* 16.
17 *Filii jure Cataloniæ liberantur à patria poteſtate per matrimonium de conſenſu parentum.*
18 *Pater favore matrimonii amittit partem dimidiam adventitiorum, & totum uſumfructum.*
19 *Filius, Judex, Auditor, ſeu Magiſtratus liberatur a patria poteſtate.*

Occaſione gloſſæ verb. *ſeipſos*, ibi: *Qui enim in Prælatum eligitur, non debet eſſe ſub patris poteſtate*, agunt hic Doctores docendo quod Dignitas Epiſcopalis liberat à patria poteſtate, ut tenent Gutierrez in §. *ſui,inſt.de hæred. qualitate* 1
*& n.*10. Molina *de juſtitia,& jure, tract.*2. *diſp.*229. *verſ.*6. Joannes Garcia *reg.*199. *in princ.* Rebellus *de obligat. & Juſt.p.* 2. *libro* 1. *quæſt.* 8. *numero* 60. *verſ.* 8. Gregorius *in l.*65.*tit.*5.*p.*1. cum aliis Barboſa *hic num.* 3. unde infertur ad diſputandum de dubiis propoſitis.

Ad primam ergo difficultatis partem, etiam nonnulli Doctores per gloſſam hic *ſupra* verbo, 2
ſacer ordo, exiſtimant filium ſacerdotem factum, eo ipſo liberari à patria poteſtate: ſic Mieres, *de Majoratib.p.*4.*limit.*1.*quæſt.*1. *num.*5. Spino *de teſtamentis gloſſa* 4. Rubric.*num.*21. Moden. *de juriſdict.p* 4.*cent.*1.*caſu* 27. *num.*5. & ante eos Barthol. *in l.patre furioſo num.fin.ff. de his, qui ſunt ſui*, Baldus in *l. apud hoſtes num.*6.*cod de ſuis, & legitimis hæred.* & hoc argumento textus noſtri, † 3
Sed contrarium probat expreſsè, *in authent.Presbyteros cod. de Epiſcop. & clericis cum communi*, Covarruv.*in cap.quia nos num.*5.*de teſtament.* Azevedus *in l.*8.*tit.*1.*recop.* num.2. cum aliis Pichard. *in §.fin.numero* 9.*inſtit. quibus mod jus patr.poteſt. ſolvitur*, Ferdinandus Perez *de excuſandis parentibus ob numerum liberor. numero* 72. Gutierrez in *dicto §. ſui numero* 8. Molina *dicta diſputatione* 229.verſ.*ſextus in medio*, Valaſcus *conſuet.*108. *à numero* 6. Caldas Pereira *in l.ſi curatorem*, verb. *læſis* num.130. Rebellus *ſupra numero* 60. verſ.*ſed quid*, Sanchez *in decalogum lib.* 4. *cap.* 33. *numero* 37. Perez *in l.* 1. *gloſſa* 1. *pag.* 65. *colum.* 2. *ad finem tit.*2.*lib.*1.*ordinam.* † Verum Gutierrez *de* 4
*tutelis lib.*3.*cap.*32. num. 5. Gracian. *dicta regula* 198. *numero* 5. & Barboſa *hic*, *num.*4.*in fine*, reſpondent cum diſtinctione, ut prima opinio procedat quoad ſpiritualia, & mihi probatur argum. textus, *in cap. fin. de judiciis lib.* 6. ſiquidem ibi minor reputatur major in Eccleſiaſticis in caſu, de quo ibi. Secunda opinio procedat quoad temporalia: & ſic idem Joannes Gutierrez *in dict.* §. *ſui numero* 9. cum Jaſone *in dicta l. Patre furioſo colum.fin.* Joanne Oroſcio, *numero fin.* dixit, non exire clericum à patria poteſtate, procedere, non quoad ſpiritualia, quia ipſorum reſpectu non retinent patriam poteſtatem.

Ad ſecundam partem quæſtionis, an Dignitas Cardinalitia liberet filium à patria poteſtate, & jam relati Covar. & Azevedus, quos 5
ſequi videtur Pichardus, *dict. num.* 9. *in fine.* dicunt liberari ex gloſſa ſingulari in *extravaganti*

execra-

execrabilis, verb. *ſublimitatem*, *de præbend.* & ego ſic tenendo addo Zechium *de Repub. Chriſtiana tit. de Cardin.n.9. privil.*8. ubi ſic ait: Cardinales liberantur à patria poteſtate in his, quæ ipſis ſunt commoda, non ita tamen ut admittant jus ſuorum hæredum; quod probatur ex dictis de Dignitate Epiſcopali, quæ minor eſt Dignitate Cardinalitia, uti dixi *ſupr. in Rubr. ſub quæſt.*2. *in*
6 *fine*, † & ex eo quia ſi revera gaudent eo privilegio, qui à conſilio ſunt Regi, aut Imperatori, quanto magis illo gaudere debent, qui à conſilio
7 ſunt Summo Pontifici. † Quare ſic tenendo Chuchus *inſtit.Can.lib.2.tit.4. num.*87. ait Cardinales ita frui prædicto privilegio, quod abſolvantur à patria poteſtate; non tamen ut jura ſuorum hæredum amittant, ſed hactenus duntaxat, qua-
8 tenus ipſis futurum eſt commodum. † Et hinc quod filii familias teſtari non prohibeantur de bonis, quæ habebant prius, quam efficerentur Cardinales, vel quæ ad eos pervenerint à conjunctis ſanguine: & ſic tenentes addo Lancellotum *in templo Judicum lib.2.cap.2. de Card.* §.3. *num.*26. Laudem.*de Cardin.p.2. quæſt.* 80. Manfredum *de Cardin.cap.8.privil.*8. Dianam *p.5.tract.2.reſ.*31. Alban. *de Cardin. quæſt.42. privileg.*27. Anaſtaſ. Germon. *de indultis Cardin.* §. *quod in Romanam*, *num.*3. Molinam *dict. diſp.229. num.* 8. Azorium *tomo 2. inſtitut.mor.libro 4. cap. 3. quæſt. 20,privilegio* 11.

9 Ad tertiam quæſtionis partem de Monacho, dixerunt Antonius de Butrio *in auth. ſi qua mulier cod.de Sacroſanctis Eccleſ.* Speculator *in tit.de tutelis* §.1.*&* 2. ut non liberetur, & dixit communem eſſe opinionem.Matheſilanus *in tract.de ſucceſſion. ab inteſtato*. Sed abſolutè, & concludenter alii multi reſolvunt per ingreſſum Monaſterii liberari filium à Patris poteſtate, Anton. Gomez. *in l.* 48.*Tauri num.7. in fine,verſ.*4. Gregor.*in l.* 14. *tit.18.p.4.* verbo *para obiſpo*; & multi alii, quos refert Zevallos *in pract. commun. quæſt.* 889. per doctrinam textus *in dict. cap. fin. de jud. lib.* 6. & gloſſæ *in l. ſi ex cauſa fin.* §.*Papin.ff.de minor.*ubi Bartol. Albericus, & Baldus, tenet Felinus *in c. in præſentia de prob. num.* 25. Quæ ſententia abſolutè ſumpta; etiam de nondum profeſſo, videtur comprobari ex multis, quæ ibi tractavi, quæ
10 legere poteris. † Et ſic tenendo cum aliis Gutierrez *in dicto* §. *ſui* 4.*num.* 35. dicit ut nihilominus retineat Monachus ſuitatem per textum *in l. Deo nobis*, §. *hoc etiam*, ibi: *Sibi defendant*, *cod. de Epiſcop. & Clericis*, referens multos ſic tenentes,
11 *num.36.&* 37.† Sed Accurſius *in dict.l.ſi ex cauſa* §. *Pompon.* verb.*cum ſtatum*,ubi Bartol. & cæteri, Covarr. & Azeved.*ſupr.*Pichard.*in dict.* §.*fin. quibus mod.jus patriæ poteſt.ſolvitur*, videntur tenere, ut tantum per profeſſionem Religionis diſſolvatur,
12 non per ingreſſum. † Ego tamen quoad ſpiritualia exiſtimo, quod dum non exit à Religione idem contingat ſolo ingreſſu, ex doctrina eorum, quæ adduxi *in dict. cap. in præſentia*.

13 Ad quartam quæſtionis partem de filio, qui matrimonium contraxit, hodie de jure Regio diſſolvi, diſſolvi cum ſolemnitatibus, & velationibus Eccleſiæ ſui juris filium efficit, ut docet *lex* 47. *Tauri*, ibi: *el hijo, o Hija caſado y velado ſea avido por emancipado en todas las coſas para ſiempre,& in l.48.l.8.l.9. tit.1. lib.5. recop.* & videtur probari *ex l.8.*ibi, *o eſtando en ellos fueren caſados, tit.11.lib.1. fori & in l.* 7. ibi, *anteque caſa*, *tit.4. lib* 3.*fori*. Gutierrez *lib.2 pract.cap.*9. Barboſa *in l.2.* §.*quod ſi in patris ante num.1.ff.ſoluto matrim.* Pichardus cum aliis *in dicto* §.*fin.num.*2.ubi *num.* 6.*&* 8.ſcribit quid de jure Romano. † Ex omnibus 14
addo Ricciumcollect.1986. ubi quod non revertitur filia in patris poteſtatem marito mortuo.

Dubium verò eſt, num prædicto jure Romano- 15
rum antiquo abſolutè non liberarentur filii à patria poteſtate poſt matrimonium *ex l. inter* 6. §. *filius familias*, *l.marito* 24.§.*cæterùm*, *l. filius familias* 37.*ff.ad legem Juliam de adulter.l.1 in fine, & l.ſequenti*, *ff. de liberis exhibendis*, *l.2.*§.*quod ſi in patris*, *l. quoties* 29.*ff.ſoluto matrim.l.3.l.ſi ut proponis* 7. *cod.de nuptiis*, *l. in uxorem cod. de conditionibus inſertis*, ubi Doctores, & principaliter Baldus, ac Riccius *dict.collect.*1986.*l.filia licet* 12, *cod. de collationibus*; imò & de jure Partitarum noſtri Regni *l.1.tit.17.p.4.*cum aliis, quæ congerit Tiraquellus *in legibus connubial.l.1.ex num.*1. etiamſi eſſent ſexagenarii, gloſſa *in l.fin.*§.*pupillus*, verbo *pupillus*, *ff. de obligationibus, & actionib.* † 16
Sed adhuc de prædicto jure fuit modus, quo filius, ſeu filia dediti in matrimonium liberarentur à patria poteſtate, utpote ſi matrimonium per coemptionem contractum eſſet; quia dicto jure Romanorum tunc fiebat, ut non ſolùm uxor in mariti poteſtatem tranſiret, verùm ei ſuus hæres fieret, ut explicuit accuratiſſimè Othomanus videndus, *inſtit. de Senatuſconſ.Tertul.* Tiraquel. *ad leges connub.lib.4.ex num* 5.Guevara *ad Topica, Ciceronis* §.8. *ex num.* 3. & ut à paucis animadverſum ſcribit Pichardus *in dict.* §. *fin. inſtit. quibus mod. jus patriæ poteſt. ſolvitur*, *numero* 6. & 8.

Et ſic Cancerius *in deciſ.*10. *de emancipatione*, 17
docet de jure Catalonïæ per contractum matrimonii de conſenſu parentum filios liberari à patria poteſtate, nec matrimonio diſſoluto filiam non revertere in poteſtatem patris, dixit Boërius *deciſ.* 197. † imò idem Cancer. *ſuprà*, quem ſe- 18
quitur Riccius *dict. collect.* 1986. *in fin.* credit in prædicto noſtro caſu favore matrimonii perdere Patrem, non ſolùm dimidiam partem adventitiorum fructuum, verùm, & totum uſumfructum.

Iterum dubium ſe ſe offert, nùm filius judex, 19
Auditor, ſeu Magiſtratus Regis creatus, liberetur à poteſtate paterna? in quo reſpondebis affirmativè per aliquid ſupra notatum, *in verſ. ad ſecundam partem*, ubi dixi *de Cardinali*, & uberius ſic poteris conſiderare applicando doctrinam textus *in dicto cap. fin. de judiciis lib.*6. de cujus intellectu dixi *in Rubr. infra de re jud. quæſt.* 4. *num.*22. & applicabis quæ ſcripſi *infra in cap.* 9. *de judic. quæſt.* 11. ubi egi de ea: *An filius poſſit eſſe judex in cauſa patris ſine ejus licentia*, & alibi tradita; quibus abſolvo materiam hujus textus.

Ad Text. in Cap. Eam te. IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Indignus ſcientia, moribus, vel ætate, non debet aſſumi ad regimen Eccleſiæ.*
2 *Eccleſias duas habens, alteram dimittere cogitur, niſi ſint tenues.*
3 *Beneficiorum incompatibilitas remiſſivè.*
4 *Scientia beneficiandi quæ remiſſivè. Et ad Curatum, n. 5.*

1 Littera textus noſtri videtur duplicem concluſionem aſſignare, cum in ejus principio uſque ad verſ. *ſed etiam*, dicit, ut non debeat aſſumi ad Regimen Eccleſiæ indignus ſcientia, moribus, vel ætate; quare adjunges quæ ſupra ſcripſi, *ſub tit. de ſervitutio ordine faciendo*, ubi de examine
2 prærequiſito. † Secunda verò concluſio aſſignatur, *ſub dict. verſ. ſed etiam*, ubi cum cavetur de incompatibilitate beneficiorum, de qua plura jura loquuntur, quæ ſolent a ſcriptoribus congregari in repetitione textus *in cap de multa* 28. *de præb. & cap. dudum* 52. *de electione*, dicit Pontifex hic, ut qui habet duas Eccleſias, alteram dimittere cogitur, niſi ita fuerint tenues in ſubſtantia, ut proprios ſacerdotes non poſſint convenienter ale-
3 re. † Ex quibus ſeſe offerebat longè tractare, de beneficiis, & officiis, in quibus datur, aut non, incompatibilitas. Verùm quia hujus tractationis propria ſedes eſt *in dict. cap. de multa de præbend.* ideo
4 ad ibi dicta te remitto. † Cumque etiam de ſcientia beneficiandi hic eſſet operæ pretium tractare, item adjunges quæ longè ſcribo *in cap. grave nimis* 29. *eodem tit. de præbendis*. De ætate verò ad obtinendum beneficium curatum, ſatis, & abundè leges in dictis, *ſupra ſub cap. indecorum* 3. *hoc tit. & ſub cap.* 1. Et videbis quæ dico infra *in cap. cum ſit hoc tit.*

Igitur ut aliquid percipias de ſcientia, quam debet habere qui eligitur, ſeu nominatur ad curatum beneficium, videbis quæ dico infra *ſub dict. cap. cum ſit ars hoc tit.*

QUÆSTIO I.

An qui eligitur ad curatum beneficium debeat non ſolum eſſe in ætate annorum 25. verùm & quod ſit in ordine Presbyteratus inſignitus, vel intra quod tempus debeat eum ordinem recipere, ut per ſe adminiſtret? Et an Epiſcopo permitteretur de jure communi conferre beneficium curatum clerico annorum quatuordecim.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium curatum non datur, niſi conſtituto in ætate annorum 25. inceptorum cum obligatione dimittendi, & fructus reſtituendi, ſi aliter fiat, ut numero 2. fallit ut numero 3.*
3 *Beneficium, cui acceſſoriè Parochialis adeſt, obtineri poteſt in ætate minori 25. annorum.*
4 *Beneficium curatum non obtinetur, niſi ſaltem initiato prima Tonſura, quæ dicitur initium Clericatus.*
5 *Præſentatus ad beneficium, debet præcisè habere clericatum, ſed non ut tunc incederet in habitu Clericali, aliter tempore collationis, ut n. 6.*
7 *Conſtitutio Pii V. de habitu, & Tonſura, num obliget ipſum Papam?*
8 *Ordinari debet intra annum ille, cui conſtituto in ætate legitima, confertur curatum beneficium, alias privabitur per ſententiam, n. 9. alii tenent quod ipſo jure, n. 10. expenditur, n. 11.*
11 Cap. cum in cunctis §. inferiora de electione, cap. licet canon. de elect. lib. 6. cap. commiſſa eodem lib. 6. uſque ad finem. *Et de materia, q. 2.*
12 *Parochialis collegiata collata ei, qui Presbyter intra annum factus non fuit, non vacat ipſo jure, ut Parochialis ſimplex.*
13 *Beneficia qualificata non includuntur ſæpè ſub generali diſpoſitione beneficiorum.*
14 *Caſus qualificatus non comprehenditur ſub ſimplici diſpoſitione.*
15 *Dignitates, Canonicatus vel alia beneficia requirentia ætatem ad ſacerdotium non vacant ipſo jure; eo quod obtinens non ordinetur intra annum & n. 24. fallere videtur, n. 37.*
16 *Parochialis acceſſoriè unita, non vacat; eo quod obtinens non ordinetur intra annum.*
17 *Parochus, qui juſto impedimento, non potuit Presbyter fieri intra annum, non privatur ſuo curato beneficio, niſi culpa ſua ordinata ad impedimentum, ut n. 20. & 21.*
18 Cap. quia diverſitatem de conceſſion. præbend.
19 Cap. 1. de ætate ordinandorum.
23 *Capellania requirens ſacerdotium collata non ſacerdoti, non admittitur ipſo jure; eo quod non ordinatur intra annum, niſi monitus fa- cit, ut non promoveretur, idem in aliis beneficiis, n. 24.*
25 *Impedito Presbyter fieri intra annum, non datur integer alius annus, ſed tantum ea pars, in qua duravit impedimentum primi anni.*
26 *Annus promotionis ad ſacros ordines non computatur, quandocunque clericus legitimè impeditur, quominus fiat ſacerdos.*
27 *Privationis pœna non punitur non ordinatus, qui intra annum diſpenſatus eſt à Prælato ad alium terminum.*
28 *Beneficium curatum ablatum non ordinato intra annum, iterum ei non confertur.*
29 *Parochialis data in titulum, intra annum expoſcit ut Parochus ordinetur. Data verò in commendam, petit actu Presbyterum, numero 30.*
31 *Beneficia quædam ſunt, quæ conferri non poſſunt niſi actu Presbyteris.*
32 *Annus ad ordines recipiendos non currit, ſi Parochiale beneficium ſtet litigioſum in principio, ſecus ſi poſt duos menſes, n. 38.*

33 *Annus*

33 *Annus, à quo debet Parochus ordines recipere incipit à tempore ſuſcepti regiminis, & pacifica poſſeſſionis*, & n. 36.

34 *Poſſeſſor beneficii pacificus, quando quis dicatur.*

35 *Poſſeſſor pacificus beneficii non videtur, qui ſtatim in ſua poſſeſſione fuit turbatus ſecus ſi pacificè poſſedit per duos menſes*, ut numero 38.

38 *Parochia habens liberum exercitium; etſi turbetur litigio, tenetur infra annum ordinari.*

39 *Parochus morbo tali laborans, ut nequeat ordinari intra annum, excuſatur; item ille, qui adhuc durante morbo, etſi liberetur ab eo, turbatur lite*, n. 40. *fallit* n. 41.

41 *Parochus differens ordinari in fine anni, quando jam Presbyter fieri nequit, privatur; etſi tunc ei moveatur lis.*

42 *Parochus intra annum non ordinatus queit, eo non tranſacto, renunciare beneficio in ultimo die anni, ſi ſine dolo faciat*, n. 43.

44 *Annus datus Parocho ad ordinandum, non incurrit à tempore impetrationis, ſive collationis, ſed pacificæ poſſeſſionis.*

45 *Poſſeſſio beneficii curati non vacat; eo quod infra annum Parochus non ordinetur, etſi poſſit per alterum Parochialis impetrari.*

46 *Parochialis collata, quæ habitu talis, eſt actu verò parochianos non habet, non vacat ob non ſuſceptum ordinem intra annum; non enim ea obligat ad reſidentiam*, n. 47.

48 *Epiſcopus nequit conferre beneficium conjunctum cura animarum agenti annos quatuordecim, etiam jure antiquo.*

49 Cap. præterea 5. de ætate ordinand.

1 AD primum difficultatis punctum, cum jam
ex adductis *ſub Rub. & ſub cap. 1. & 3. hujus
tituli*, ſatis ſuper ætate, quam debet habere habens
dignitatem cum cura animarum, dictum ſit;
ideò nunc breviter reſpondeo, ut qui vult obtinere
beneficia curata, debeat eſſe conſtitutus in
ætate 25. annorum inceptorum, juxta deciſionem
textus *in cap. cum in cunctis § inferiora de elect.* ſic
docent Menochius *de recuperand. remedio* 15.
num. 442. Flamin. *de reſign. lib. 4. quæſt. 9. à num.* 14.
& quæſt. 11. à num. 14. Zenedus *p. 3. collect. 30. n. 1.*
Campanil. *in diverſorio juris Canon. Rub. 7. cap. 6.*
n. 29. Nicolaus Garcia *de beneficiis p. 7. cap. 4.*
n. 41. Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1.* verb. *beneficia*
verſ. *ad Dignitates*, Riccius *in deciſ. Curiæ
Archiepiſc. Neapol. 281. n. 1. & deciſ. 349. p. 4.*
Leſſius *de juſtitia lib. 2. cap. 34. n. 107.* Azor. *inſtit.
mor. p. 2. lib. 6. c. 5. quæſt. 1.* Fillucius *tom. 1. tr. 41.
cap. 5. n. 24.* Homobonus *de humanæ vitæ ſtatibus
p. 1. cap. 22.* Maſtobrius *in praxi habendi concurſum
requiſito 10. dub. 11. num. 17.* cum aliis Barboſa
2 *in paſtor. p. 3. alleg. 60. num. 81.* † idem Barboſa
cum infinitis aliis *de Parochis cap. 2. à num. 6.* ubi
ait, quod qui ante prædictos annos accipit beneficium
curatum, tenetur illud renunciare, & in
conſcientia fructus reſtituere, cum illius ſit incapax,
ubi dicens *n. 8.* quod Epiſcopus nequit in
3 ea ætate diſpenſare, † ait *n. 7.* hoc limitari in
habentibus Parochiales unitas, quibus ſufficit tantum
illa ætas, quam requirit beneficium, cui Parochialis
acceſſoriè reperitur unita, Garcia *de benef. p. 12. cap. 2. num. 16.* Gonzalez *reg. 8. gloſſa 9. n.*
4. & alii, & dixi in locis citatis.

Ad ſecundam partem ut reſpondeam præmitto 4
ut qui ad beneficium curatum promoveri cupit,
debet eſſe inſignitus, ſaltem prima Tonſura, quæ
præambulum eſt cæterorum ordinum, & per quam
quis dicitur Clericus, & habilitatur ad beneficia,
& jura Eccleſiaſtica, & ad immunitates, quibus
fruuntur Clerici, juxta quæ longè dixi *ſub tit. de
temporib. ordinat. & ſub tit. de judic. & ſoro comp.* † 5
Unde benè Garcia *de benef. p. 7. cap. 1. ſub n. 39.*
dixit quod præſentatus ad beneficium, debet præcisè
habere Clericatum, ſed non requiri quod
tunc præſentatus incedat in habitu Clericali, ut
patet ex conſtitutione Pii V. de habitu, & Tonſura
per Clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones
obtinentes deferen. &c. † qua requiritur ut 6
tempore collationis beneficiorum, ſint actu Clerici
in habitu Clericali, & Tonſura incedentes, alias
collatio ſit nulla, ut patet *ibi*, in verſ. *in futurum*
† Et ſic habetur in præfata conſtitutione ſequen- 7
tibus verbis: *In futurum autem, non niſi actu Clericis
in habitu Clericali, & Tonſura, & militibus
infra dicendis in militari incedentibus ſua propria
militia, aut alia quæcunque beneficia Eccleſiaſtica,
etiam ſimplicia reſpectivè conferantur, aut
commendentur, aut penſiones, fructuſve, aut bona
Eccleſiaſtica reſerventur*: Et in fine ejus habetur
decretum irritans quidquid ſecus à quoquam,
quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit
attentari. Quam conſtitutionem expendunt
Vivaldus *in fine candelabri aurei*, Zechus *de caſibus
reſervatis, caſu 4.* Garcia *ſupra dict. cap. 1. à
num. 15.* ubi *num. 17.* refert ligare eam conſtitutionem,
& ipſum Papam, cum ſit in jure poſitum
ejus decretum, juxta quæ dixit *p. 5. de benef. c. 1.
n. 28.* niſi Papa ex certa ſcientia contra feciſſet
per leg. quidam conſulebant cum aliis *ff. de re jud.*
de cujus virtute leges quæ adduxi *ſub cap. inquiſitioni
de appellat. & in Rubr. & in cap. penult. de
Confirmat. utili, vel inutili.*

Unde cum collationes beneficiorum curatorum 8
debeant dari conſtitutis in jam dicta ætate, venit
ſcire, quod juxta jus noſtrum per textum *in cap.
licet Can. de elect. lib. 6. & commiſſa eodem*, debeat
Parochus ob curam animarum electus intra annum
à tempore collati ſibi beneficii curati ordinem ſacrum
Presbyteratus aſſumere, docent latè Rebuffus
in praxi tit. de non prom. intra annum, Navarrus
*in manu. p. 25. num. 11. & verſ. 8. & conſ. 1. in
antiquis, alias 12. in novis de reſcriptis*, Sayrus *in
floribus deciſionum*, ubi *quod ignorantia non excuſat.*
Ojeda *de incompatibilit. benef. p. 1. cap. 24. n. 19.*
Spino *de teſtam. gloſſa 4. princip. n. 68.* Zerola *in
praxi Epiſcop p. 1. verſ. dico quartò*, verb. *beneficia*,
Azevedus *conſ. 9. num. 25.* Zenedus ad ſextum *collect.
30 num. 1. verſ. & quidem* Squillante *de oblig.
Cleric. p. 1. à n. 101.* Molfa *in emporio juris p. 1.
tit. 1. quæſt. 9. num. 45.* † Ubi intelligit textum *in* 9
dicto cap. licet Can. quod neceſſariò requirat ſententiam
ad omnimodam privationem per gloſſam
celebrem, verb. *juſto impedimento ceſſante, in dicto
cap. commiſſa*, Azor. *inſtit. mor. p. 2. lib. 6. cap. 8.* Riccius
collect. deciſ. 1088. Ugolinus *de officio Epiſcop.
cap. 25. § 2.* Gonzalez *ad reg. 8. Cancel. gloſſa 15.
n. 17.* Garcia *de benef. p. 3. cap. 4. num. 3. & à n. 52.*
cum aliis Barboſa *de officio Parochi p. 1. cap. 1. n. 1.
& in dicto cap. licet Can. & dict. cap. commiſſa*, item
& *in paſtor. dict. alleg. 61. 82. 83.* † Ubi reſolvit 10
cum Gonzalez *n. 47.* & ex aliis *ex dict. cap. licet
procedere.* in tantum quod ſi quis obtinens Parochialem,
non promoveretur intra illud tempus ad

Sacerdotium, Parochia vacet ipſo jure; & docent
Rebuffus, Gonzalez, Ojeda, Petrus Gregor.
Azor. & alii citati, quos itidem ſequitur idem
Barboſa de off. Parochi dict. cap. 5. num. 9. quibus
addo Balboam in cap. 4. de appellat. aliud agens à
num. 29. & 30. ubi ait quod ſi non promoveatur
intra annum, ſit ipſo jure iterum vacans Eccleſia,
& per illius Collatorem, ſeu Patronum poſſit ite-
rum conferri: quo caſu extremus dies anni, ejuſ-
que lapſus ſit ſpectandus, etiam ſi certum ſit in
longiore decurſu anni ante illius finem ad Sacer-
dotium promoveri non poſſe, per textum in d. cap.
commiſſa, & Barboſa in dict. c. n. 9. cum aliis ait
ut vacet ipſo jure, ſi canonicè poſſideat.

11 Sed tunc obſtat textus in dict. cap. cum in cun-
ctis §. inferiora, verſ. moniti, juncto ibi: removean-
tur, de elect. quatenus videtur ut non imponat la-
tam ſententiam, ſed ferendam, juxta quæ tradit
Tiraquellus in l. ſi unquam, verb. revertatur ex num.
132. & licèt huic difficultati ſentiant nonnulli
prædictam deciſionem procedere jure antiquo; &
ſic neceſſarium fuiſſe, ut præcederet monitio; ali-
ter verò procedere jure noviori ſexti Decret. per
textum in dict. cap. licèt Canon. ex verbis ibi: Nul-
la etiam præmiſſa monitione ſint præſentis conſtitu-
tionis authoritate privati: Tamen revera tenen-
dum eſt cum dicto Barboſa dict. c. 5. ſub num. 10.
agere Pontificem in dicto §. inferiora, non ſolum
de beneficiis, ſed etiam de Decanatu, & Archidia-
conatu; verùm in dict. cap. licèt non agere de præ-
dictis Dignitatibus, nec de omnibus curatis, ſed
ſolum de Parochialibus, ut patet èx verbis ibi:
Decernentes collationes de Parochialibus. Ob id-
que cum prædicta lex ſit pœnalis, debeat obtine-
re in ſolis Parochialibus; in reliquis autem bene-
ficiis etiam curatis manere ſalvam deciſionem
Pontificis in dicto §. inferiora, dum monitionem,
& Judicis ſententiam requirit, ut explicat bene
gloſſa in dict. cap. licèt Can. quatenus dicit textum
in dict. cap. licèt Can. non habere locum, & vires
in Decanis, Præpoſitis, Abbatibus, Prioribus, &
Archipresbyteris curam animarum, ſed non Paro-
chialem Eccleſiam habentibus, juxta quæ notavi
ſub cap. 1. hoc tit. quæſt. 1. Azor. ſupra dict. p. 2. lib. 6.
cap. 8. quæſt. 3. Boërius 119. num. 7.

12 Quo ſuppoſito, infero ad caſus nonnullos, in
quibus non habet locum rigor dicti cap. licèt can.
Primo in Eccleſiis etiam Parochialibus, ſi collegia-
tæ ſunt, ut probat in terminis textus in dict. c. ſta-
tutum de elect. lib. 6. eo quod unum mixtum, quale
eſt Eccleſia collegiata Parochialis non continetur
appellatione ſimplicis, quale eſt Parochialis, de
qua fit mentio in dict. cap. licèt Can. argum. textus
in l. ſi ita ſcriptum ff. de liber. & poſth. gloſſa in d. c.
13 ſtatutum, verbo collegiatis. † Cum in generali
diſpoſitione beneficiorum non includantur ſæpè
beneficia qualificata; Gonzalez ad regul. 8. Cancel.
14 gloſſa 9. num. 2. † Sicut nec ſub ſimplici diſpoſi-
tione comprehenditur caſus qualificatus, Valaſcus
conſ. 51. num. 51. docent in terminis Selva de be-
nef. 1. part. quæſt. 1. num. 6. Rebuffus ſupr. num. 27.
Azor. dict. c. 8. quæſt. 4. Navarr. conſ. 3. de temp. ord.
Gonzalez gloſſa 5. §. 7. num. 12. Gallet. in Margari-
ta caſuum conſcientiæ, verbo Sacerdos ultim. qui-
bus addo Riccium collect. 1988. in fine, Rubeum
deciſ. 314.

15 Infero ſecundò ut obtinentes Dignitates, Ca-
nonicatus, vel alia beneficia ſacrum ordinem re-
quirentia, non incurrant privationem ipſo jure di-
cti cap. licet Canon. ſi intra præfatum annum non
ſuſceperit ordinem requiſitum, & annexum ſuis
beneficiis, cum textus ille ſolum procedat in Pa-
rochialibus, ut jam dixi, & notat Squillante de
obligat. Cler. p. 1. num. 102.

Nec etiam porrigi ad Parochiales Eccleſias ac- 16
ceſſoriè unitas, ut reſolvunt Rebuffus dict. tit. de
non prom. intra annum, n. 29. verſ. ideòque qui poſſedit.
Boërius deciſ. 119. num. 7. Azor. dict. cap. 8. quæſt. 8.
Barboſa dicto cap. 5. de officio Parochi num. 32.
& 33.

Infero tertiò ceſſare etiam diſpoſitionem dict. c. 17
licet Canon. quando Parochus electus, juſto impe-
dimento accidente, ſine culpa ipſius ordinem Pres-
byteratus recepturus, contigit, ut intra annum
non potuiſſet ordinari, ut docet textus in d. c. com-
miſſa, ibi: Tibi non currit, ſi promoveri juſto impe-
dimento: argum. eorum, quæ adduxi in cap. illud
8. & 10. de præſcript. de impedimento præſcribere
docent in terminis Rebuffus ſuprà num. 49. Navar
conſ. 1. alias 12. de reſcriptis. Tiraquel. de retractu
§. 53. gloſſa 4. num. 14. & 22. Caldas Pereira de re-
nov. emphiteuſis quæſt. 6. num. 25. cum aliis Barboſa
dict. cap. 5. num. 17.

Huic tamen reſolutioni videtur obſtare textus 18
in cap. quia diverſitatem de conceſ. præbendæ, ibi:
Etſi culpa ſua fuerit ſuſpenſus, quo probatur impe-
dito etiam culpabiliter tempus non currere, † qui 19
redditur difficilior ex textu in cap. 1. hujus tituli,
quatenus ex eo, & ex gloſſa ultima, ibi dicunt
Doctores nonnulli amittere beneficium qui prop-
ter juſtam cauſam ordinari non poteſt, præcedente
ſcilicet culpa ſua. † Sed reſpondetur quod ſi culpa 20
ad caſum impedimenti ſit ordinata, procedat li-
mitatio dicti cap. licet; quod ſi ſufficienter non ſit
ordinata, procedat tunc deciſio dicti c. quia diver-
ſitatem. † Et juxta hanc diſtinctionem exiſtimo 21
intelligendam eſſe deciſionem Sacræ Congreg.
in verbis ſequentibus: Pœna Canonicis præſcrip-
ta eis, qui intra annum Sacerdotium non ſuſcepe-
runt non habet locum in Rectore, qui intra annum
à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ, vel intra tempus
comparuit, & ſe promoveri petiit, offerens quan-
tum in eo erat ſe paratum ad ſuſcipiendum Sacer-
dotium; ſed Ordinarius noluit illum propter illi-
teraturam, vel aliam cauſam promovere: ſic Fer-
nandez in examine Theologiæ mor. p. 3. c. 13. §. 5.
num. 1. Salzedus ad Bernard. Diaz c. 55. in princ. &
ſic Nardus in ſumm. verbo Parochus num. 11. Pe-
trus Gregor. de re beneficiar. cap. 25. num. 9.

Idem procedere dicunt ex generali regula dicti 22
cap. quia diverſitatem, de Epiſcopo, qui non po-
tuit, vel noluit ordines conferre, & de infirmo or-
dinaturo ignorante, & ſimilibus, dixerunt jam ci-
tati, Rebuff. Navar. Tiraquel. Pereira, & Barboſa
dict. num. 17. 18. 19. & 20. & cum aliis in dict. cap.
commiſſa num. 6.

Infero quartò, ut ceſſet diſpoſitio dict. cap. licet 23
Can. in caſu deciſionis Rotæ 3. de pœnis in antiquis
per verba ibi nota, quod tenens Capellaniam re-
quirentem Sacerdotium, non privatur Capellania
niſi monitus fecit quod non promoveatur infra
annum, quia dict. cap. licèt, eſt pœnale, nec debet
extendi, niſi caveatur, ut in cap. ſtatutum dict. tit.
de elect. ſequitur Riccius dict. collect. 1988. in verſ.
limita primo. † Et ſic Barboſa cum aliis de off. 24
Parochi, abſolutè docet dict. c. 5. num. 33. & 34. in
omnibus aliis beneficiis.

His ergo præhabitis notabis quod ille qui legi- 25
timè impeditus intra annum Presbyteratum non
recipit, teneatur, ceſſante impedimento, non expe-
ctare

ſtare alium annum integrum, ſed tantum complementum partis anni, in qua legitimè impeditus fuit ad promovendum acquirit, Nicolaus Garcia *p. 11. de benef. c. 5. n. 120.* Navar. *conſ. 1. de tempor. ordin. in antiquis alias de integr. reſtit. in novis conſ. 1.* Barboſa *in d. c. 5. n. 19.* cum Navarro, Sayro,
26 Garcia, & Galetio *in dict. cap. commiſſan. 7.* † Et addit ibi *nam, 22.* quod annus promotionis ad ſacros ordines non computatur, quandocunque Clericus legitimè impeditur, quominus Sacerdos creetur; Azor. *inſtit. mor. p. 2. dict. lib. 6. cap. 8. quæſt. 2. verſ. annus hic, & lib. 7. cap. 16. quæſt. 11.* Leſſius *de Juſtit. lib. 2. cap. 34. dubio 19. num. 100.*
27 † Et docet Sanchez *in præcept. Decalogi tom. 1. lib. 4. c. 22. num. 25.* quod ſi ante annum finitum diſpenſet Prælatus in illo anno ad aſſumendos ordines præfixo prorogando terminum, non incurratur privationis pœna, tradit Barboſa *in dicto cap. commiſſa num. 5.*
28 Quod ſi aliquis declaretur privatus beneficio curato; eo quod intra annum ordines non recipit, non poterit ea vice iterato beneficium eidem conferri, juxta textum *in dict. cap. commiſſa*, ibi: *Nullatenus ea vice poterit iterato conferri*, ut tradunt Tyraquel. *de retr. lin. §. 8. gloſſa 7. num. 16. & in l. Boues, §. hoc ſermone limit. 1. num. 31. ff. de verb. ſignif.*
29 Unde notandum eſt, ut cum ad verba textus noſtri, ibi: *Ad curam animarum* dicat Barboſa, *n. 2. & 3.* ea verba eſſe intelligenda de cura actuali, & non habituali, probans eum Capra *Communium concluſ. 90. num. 78.* Rota *in Vicent. Prior. 2. Martii* 1622. coram Manzanedo, quia verba ſunt accipienda in propria ſignificatione, *l. non aliter ff. de leg. 3.* cum citatis à Moneta *de diſtribut. quotid. p. 2. quæſt. 11. num. 10.* & à Cardinali Tuſcho *tom. 2.*
30 *litt. V. concluſ. 101.* † ideò dicendum eſt ſuprà dicta juxta intellectum *dict. cap. licèt Can. & cap. commiſſa*, declarari, ut procedant in ea Parochiali, quæ datur in titulum: nam illa, quæ datur in commendam, debet Sacerdoti conferri, ut ſtatim poſſit per ſe ipſum eidem deſervire, ut probat expreſsè textus *in c. nemo deinceps de elect. lib. 6.* ubi cum aliis Barboſa, & *in dict. c. 5. de offic. Parochi num. 4. & in paſtor. 3. alleg. 59. num. 23.* Azor.
31 *inſtit. mor. p. 2. lib. 6. cap. 8. quæſt. 7.* † Et comprobatur, quia ſunt quædam beneficia, quæ non niſi actu Presbyteris poſſunt conferri, ſeu præſentari, veluti ſi à fundatore ita decernatur, ſeu conſuetudine, ſtatuto, vel privilegio id requiratur, ut docent Petrus de Bayſio *in direct. elect. cap. 9. p. 2. n. 3.* Petrus Gregorius citati à Garcia *de benef. dict. 7. p. c. 1. à num. 57.*
32 Item declaratur ut non currat annus ad ſuſcipiendum ordinem Presbyteratus ei Parocho, ſi illud beneficium habuerit litigioſum quamdiu lis pendeat, Tyraquellus *de retr. gloſſa 10. §. 1. n. 27.*
33 Barboſa *in dict. cap. commiſſa num. 19.* † quia ut docent Caldas Pereira *de renov. emphyteuſ. quæſt. 5. num. 31.* Azor. *p. 2. lib. 7. c. 16. quæſt. 11. inſtitut. mor.* Barboſa *de off. Parochi dict. c. 5. nam. 5.* annus, intra quem debet Parochus ordines recipere, incipit à tempore ſuſcepti regiminis, & illius pacificæ poſſeſſionis, ut probat textus *in dict. c. commiſſ. verſ.*
34 *anaus autem.* † Etenim pacificam poſſeſſionem ille dicitur obtinere, qui nedum illam tenet beneficii poſſeſſionem tituli, ſeu exercitii, & curæ, ſed etiam bonorum, & fructuum beneficii, ſeu majoris partis eorum, juxta gloſſam *dict. cap.* verbo *pacificam*, verſ. *licèt poſſeſſionem*, Rebuffin *tr. de pacific. poſſeſſor. n. 168.* Menoch. *remedio 3. de retinenda num. 582.* Garcia *de benef. dict. p. 11. cap. 5. n. 125.* Barboſa *dict. cap. 5. num. 6.* † qui idem *in* 35
dict. cap. commiſſa num. 18. addit ut non videatur adeptus pacificam poſſeſſionem, qui ſtatim in ea fuit turbatus, ſeu lis mota, & Garcia *dicto cap. 5. num. 118.* interpretatur gloſſam *dicti cap. commiſſa*, ibi: *Quod ſi incontinenti*, prædictæ gloſſæ *pacificam*, qualiter verbum *incontinenti* intelligi debeat; ad quod applicabit quæ generaliter dixi *ſub cap. litteras de reſtitution. ſpoliatur.* Vide infra *in verſ. verùm.*

Itaque Sancta Congregatio Concilii cenſuit 36
eandem relatam doctrinam ſub verbis ſequentibus *13. Septemb. 1631.* ibi: *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Trid. interpretum reſpondit annum de ſe promoveri faciendo ad ſacros ordines computari à die habita poſſeſſionis, dummodo per proviſum non ſteterit, quominus antea poſſeſſionem perceperit*, † refert idem Barboſa *de off. Parochi* 37
c. 5. ſub dict. num. 5. quatenus porrigit ad obtinentes dignitates, Præbendas, aut portiones, qui intra annum initiari tenentur his ordinibus, quos hujuſmodi Præbendæ, ſeu Dignitates requirunt.

Verùm ſi proviſus de Parochiali, poſſeſſionem 38
illius aliquamdiu, id eſt, ſaltem per duos menſes obtinuit ſine litigio, tenetur intra annum ad Sacerdotium promoveri; ſufficit ergo quod ſemel pacificè inceperit poſſidere, quamvis poſtea lis ei moveatur, juxta gloſſam *in dict. verb. pacificam in verſ. ſi autem poſſeſſionem*, Staphileus *de litteris gratiæ tit. de qualit. & ſtatu benef. §. hujuſmodi*, Sarnen. *in reg. de triennali quæſt. 53. verſ. & ideò*, Petrus Gregor. *de rebenef. c. 25. num. 10.* Barboſa *dict. c. 5. num. 8.* ſic tenentes quidquid teneat Garcia *dict. p. 11. cap. 5. num. 118.* ubi *num. 121.* refert Sacram Congreg. Epiſcopo Beron. ſic reſpondiſſe: *Obtinentes Parochialem Eccleſiam per proviſionem Sedis Apoſtolicæ habentes liberam curæ exercitium, & omnium bonorum ſuam fructuum, & proventum poſſeſſionem; licèt in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio tenetur ſe promoveri facere intra annum, lite pendente*; & iterum ſic; *Quod ſi beneficium eſſet litigioſum, & curam animarum haberet, tenebitur obtinens, ſacros ordines ſuſcipere, ſi modo liberum habeat curæ exercitium*, iterum refert idem Barboſa *in dict. cap. commiſſa num. 21.*

Et in caſu particulari idem Garcia *de benef. 3. p.* 39
cap. 4. num. 9. refert declaratum; quod ſi Parochus eo morbi genere teneatur, ut ad functionem ſui Sacerdotii, nec ad res Divinas per ſe obeundas, minus idoneus eſſe videatur, non teneatur, durante talis morbi genere, ſacris ordinibus ſe initiari facere. † Ubique poterit auſtumari de eo, qui 40
licèt pacificè poſſederit, ſi intra annum, in cujus toto diſcurſu, habet, ut queat ordinari, quod ad id non teneatur ſi durante lis moveatur ſuper beneficio: argum. eorum, quæ dixi *in dicto c. illud 8. & cap. 10. de præſcript. de impedito præſcribere*; ſi quidem illius anni tempus adeſt pro Parocho electo ordinando.

Quod intelligo procedere, niſi ipſe cum non 41
habeat alios ordines ſacros, ita diſtulerit ad finem anni, quod moraliter loquendo, nullo unquam modo queat Sacerdos Præſbyter initiari; & tunc temporis ei moveatur lis, juxta quæ dico *infra q. 2. à num. 1.*

Et comprobatur, quia antequam annus ſit ex 42
tcto

ſoto elapſus, jus eſt pœnes illum, qui vult renunciare, juxta tradita per Pariſium, *de reſignat. benef. lib. 3. quæſt. 2. num. 9.* eo quod Parochialem adeptus, ſi infra annum ſacerdos factus non eſt, tuta conſcientia poteſt cedere beneficio ſuo in ultimo die anni, cum adhuc jus in beneficio habeat, Rebuffus, *in pract. beneficiali tit. de non promotis intra annum num.* 48. Salzedus ad Bernard. Diaz. *in pract. cap. 55. litt. A, in fine*, verſ. *prædicta*, ſecundùm noviſſimam impreſſionem. Azor. *inſtit. moral. dict. p. 2. cap. 20. lib. 7. quæſt. 4.* quod procedit, ut ait Barboſa *in dict. cap. commiſſa num. 3.* cum Azorio *dict. p. 2. lib. 6. cap. 8. quæſt. 10.* verſ. *quæres*, dummodo abſque dolo, & fraude id faciat: & ſic dixit *num. 4.* cum Pariſio *conſ. 19. volum. 4. n. 24.*
43 † quod ſi Clericus ille in ultima die anni mortuus fuerit, beneficium illius vacet per mortem: videbis eundem Barboſam, *in dicto cap. licèt numero* 8.

44 Ex his inquam pro complemento hujus quæſtionis dicendum eſt, quod annus ſtatutus ad promotionem ordinis ſacerdotalis ei, qui beneficium curatum obtinet, non currit à tempore impetrationis, ſive collationis, ſed à tempore pacificæ poſſeſſionis ipſius beneficii, ut dictum eſt, ut tenent Tyraquellus, *de retractu lignagier. §. 1. gloſſa 10. num. 113.* juncto §. 36. *gloſſa 3. num. 5.* Cyldas Pereira *de renovat. emphyteuſ. quæſt. 5. n. 31.* Azor. *inſtitution. moral. p. 2. lib. 7. cap. 16. quæſt. 11.* Barboſa *in dicto cap. commiſſa, num. 12. & in dict. c. 5. de officio Parochi num. 5.* referens utrobique ſic cenſuiſſe ſacram Congregationem.

45 Secundò dicendum eſt quod licèt hujuſmodi beneficium vacans per non promotionem ad ſacerdotium intra annum, poſſit per alterum impetrari, poſſeſſio tamen in conſcientia non vacet, quouſque ſpolietur, ſecundùm Henricum, *in ſumma lib. 10. c. 23. §. 5. juncto commento litera V.* Garciam *de benefic. dict. p. 11. c. 10. n. 34.* Anton. Ricciul. *de jure perſon. extra gremium Eccleſ. exiſtent. lib. 7. c. 5. numero 33.* Barboſa *de officia Parochi dict. c. 5. num. 12.*

46 Tertio dicendum eſt juxtà relata ſupra *in verſ. unde*, quod qui Eccleſiæ Parochiali habitu tantùm, & non actu Parochianos habenti præficitur, non teneatur lege, quæ lata eſt *in dicto cap. licèt canon, de elect. lib. 6.* ut intra annum debeat Præsbyter fieri, Rebuffus *in praxi beneficiali. tit. de promotis intra annum n. 34.* Fredericus *conſ. 183.* Navarrus *conſ. 4. de præbendis in antiquis.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 8. q. 9. & lib. 9. c. 3. quæſt. 14.* verſ. *quæſtionis dubiæ eſt*, Rota apud Farinac. *part. 4. ſua praxis crimin. deciſ. 112.* Anton. Ricciul. *de jure perſonarum extra gremium Eccleſ. exiſt.*
47 *lib. 1. cap. 14. num. 2.* † Ubi *num. 4.* ſubdit hujuſmodi Parochialem, habito reſpectu populi non obligare ad reſidentiam, nec ad ſacerdotium nec inducere incompatibilitatem.

48 Ad tertiam quæſtionis partem, reſpondeo non poſſe Epiſcopum conferre annum decimum quartum tantum agenti beneficium conjunctum curæ animarum, etiam jure antiquo; ſiquidem *in cap. cum in cunctis § inferiora de elect.* de quo latè dixi, *ſub cap. 1. & c. 3.* cum per Concilium Lateranen. fuerit ſtabilitum ſimilibus beneficiariis pertinere ætatem annorum 25. Et videtur colligi ex textu *in dicto cap. licèt can.* nam cum ibi, ut jam dixi, decernatur, ut intra annum Parochus electus fiat Presbyter, & ad Presbyteratum deſideretur prædicta ætas, ut dixi in noſtra Rubrica, ſequitur, ut nullo modo poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut docent Azor. cum multis, *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 6. q. 9.* verſ. *cæterùm.* † Nec probat contrarium 49
textus *in dicta cap. præterea 5. hoc tit.* quo Archidiacon. Monachus, & Innocent. quos refert Joannes Andreas, *in c. 1. hoc tit. lib. 6.* contrarium dixerunt; quia reſpondetur, quod etſi *in dict. cap. præterea*, conſtitutus in minoribus poſſit diſpenſativè ad regimen Eccleſiæ Parochialis aſſumi: tamen ibi ſubjungit, dum talis ſit; ut intra breve tempus fiat Presbyter, dicit Barboſa, *ibi num. 2.*

QUÆSTIO II.

An ſi Parocho electo, & pacificè poſſidenti, occurrat impedimentum in fine anni, quominus ordinari queat, excuſetur? Et an obtinens Parochialem inſufficientem ad victum, teneatur promoveri ad Sacerdotium intra annum? Et an Parochus, qui Parochiam ſuſcepit animo dimittendi, & non ſuſcipiendi Sacerdotium, poſſit fructus ſuos facere? Quid ſi animo ordinem ſuſcipiendi, & poſtea mutet voluntatem. Et an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad Parochialem Eccleſiam non aſſumat intra annum, & durante ſtudiorum tempore, quorum cauſa diſpenſat?

SUMMARIUM.

1 *Parochus electus, qui differt Presbyter ordinari in fine anni ipſi data ad omnes ordines recipiendos, non excuſatur, niſi reſcripto,* num. 3.

2 *Potentia proxima, non verò remota in unoquoque actu deſideratur.*

4 *Impedimentum ſuperveniens tempore, quo actus fieri nequit, non excuſat.*

5 L. hoc in jure 10. l. ſi ita ſtipulatus eſſem de verbor. obligation.

6 *Conditio pendens ab arbitrio promittentis, habet pro ſe omnem terminum, ſecus ſi pendet à poteſtate alterius.*

7 *Parochus, qui obtinet Parochiam inſufficientem ad victum, non tenetur ordinari intra annum, ſed potius eam dimittere,* numero 8.

9 *Beneficium dicetur ſufficiens ad victum ex perſonæ qualitate, & locorum diverſitate.*

10 *Beneficiorum pluralitas poteſt tolerari propter eorum tenuitates.*

11 *Parochialem ſuſcipiens animo abſoluto, intra annum non ordinandi, tenetur fructus illius anni reſtituere; etiam ſi eſſet in animo dimittendi; ſecus in animo conditionali, aut dubio, ut exemplificatur,* n. 12.

13 *Beneficium ſimplex acceptans animo non ordinandi, qualem culpam contrahat? lethalem culpam, ut n.* 18.

14 *Parochialem acceptans animo Presbyter fieri, poſtea voluntatem mutans, fructus non amittit*

amittit perceptos illius temporis, quo ſanam habuit intentionem.

15 *Parochialem acceptans animo non ordinandi, & poſtea mutando illum, ordinatur, nullos tenetur fructos perceptos reſtituere.*

16 *Parochialem acceptans animo ordinandi, ſi poſt mutatam voluntatem poſſidens fructus beneficii percepit, verius eſt, ut illos teneatur reſtituere*, n. 17.

19 *Fructus percepti à non ordinatis, reſtituuntur Fabricæ, vel pauperibus.*

20 *Epiſcopus de jure antiquo diſpenſare valet cum Paracho, ne Præsbyter fiat cauſa ſtudiorum per ſeptennium, ſed intra annum tenetur ſubdiaconus fieri, ne à ſtatu recedat*, ut num. 21. *Et quid ex Tridentino*, num, 27. & 28.

22 *Epiſcopus præter caſus à jure expreſſos nequit diſpenſare cum Parocho, ut differat ordinari intra annum.*

23 *Epiſcopus nequit cogere Parochum, ut breviori tempore anni à jure aſſignati ordinetur; qui ſi porriget, liberat Parochum à pœna*, ut num. 24.

25 *Epiſcopus qui diſpenſavit cum Parocho, ut non ordinaretur cauſa ſtudiorum, nequit eam licentiam revocare.*

26 *Epiſcopus diſpenſans cum Parocho, ne ordinetur cauſa ſtudiorum, poteſt Vicarium conſtituere pro ſervitio Parochiæ, aſſignata portione.*

27 Cap. cum ex eo de elect. lib. 6. *deciſio num ſit revocata per Trid. Concil.* n. 28.

28 *Studiis cauſa Parocho non datur licentia percipiendi fructus in abſentia.*

29 *Beneficiati cum onere recipiendi ordines ſacros intra annum, & reſidendi, queunt diſpenſatione Epiſcopi ſtudiorum cauſa ab hoc onere liberari quinquennio, dum ſtudeant in publico Gymnaſio* numero 30. & *de ratione*, num. 31.

39 *Litterati expediunt Reipublicæ.*

31 *Licentia de ſtando in ſcholis non expirat morte concedentis.*

1 AD primam quæſtionis partem, ut reſpondeas, adjunges quæ dixi, *ſuprà quæſt.* 1. a verſ. *verùm*, & videtur excuſari ea nempe ratione, quia etiam in fine anni, quamvis promoveri non potuiſſet; potuit tamen reſignare beneficium, vel impetrare reſcriptum ſummi Pontificis, ut omnes ordines ſuſciperet: ſic in terminis Rebuffus *tit. de promot. intra ann. num.* 48. Salzed. ad Bernard. Diaz *in praxi c.* 55. *littera C*, quod declarat Barboſa *de officio Parochi cap.* 5. *ſub n.* 12. procedere quando impedimentum eo tempore ſuperveniſſet, habito reſcripto præfato; non inquam admittit procedere ea potentia illa remota
2 ad renunciandum, vel permutandum. † Cum potentia proxima, non verò remota in unoquoque actu attendatur, per textum *in l. naturalem* §. 1. *in fine ff. de acquirendo rer. domin.* ibi: *Multa accidere poſſunt, ut ex ea non capiamus, l. quemadmodum* §. *item Labeo ff. ad leg. Aquil.* ibi: *Cum incertum ſit.*

3 Quo fit, ut ſi impedimentum ſuperveniat eo tempore, ſcilicet in fine anni quando ordinari nequit Præsbyteratus ordine in temporibus à jure & Concilio ſtabilitis juxta quæ latè dixi, *ſub tit. de temporib. ordin.* evenit ut non excuſetur, ſi in eo tempore impedimentum ſuperveniat, & nullum promotus impetraviſſet reſcriptum, ut ordinaretur extra tempora anni conſueta: docent in terminis idem Barboſa, *ſub dicto num.* 12. & Bellamera *deciſ.* 83. † Et confirmatur ex regula illa re- 4
ceptiſſima, quod impedimentum ſuperveniens tempore, quo actus fieri nequit, non excuſat, quam proſequuntur Decius *in cap. ex ratione à num.* 16. *de appell.* & faciunt quæ ibi tradit Barboſa *à n.* 29. & 30. Menochius *de arbitr. caſu* 118. *num.* 5. & *caſu* 153. *num.* 15. Gutierrez *lib.* 2. *Canonic. c.* 6. *n.* 11. verſ. *ſimiliter.*

Nec obſtant jura *in l. in hoc jure* 10. & *in l. ſi ita* 5
ſtipulatus eſſem, ff. de verb. obligat. quibus probatur ſtipulationem committi in eo tempore, quo Titius promittens in Italiam venire non poſſet; & ſic ut Doctores autumant ſpectandus ſit uſque ad ultimum diem termini.

Quia reſpondeo cum diſtinctione quod quando 6
conditio pendet ex arbitrio promittentis, totus terminus debet ſpectari, ut *in l. in illa* 8. *ff. de verb. oblig.* Verùm quoties pendet ab arbitrio, & poteſtate alterius, aut ex caſu fortuito; tunc non ſpectato ultimo die termini ex eo tempore, quo incipit, verum eſſe Titium ante Kalendas Maias venire non poſſe, committi ſtipulationem, ut explicant Ubameſius *in dicto c.* 4. *de apellat. num.* 9. Balboa *dict. num.* 30. *in fine*, inſinuat Cumanus *in dicta l. hoc jure*; & ſic tantum abeſt, ut obſtent prædicta jura, *l. in hoc jure* 10. & *l. ſi ita ſtipulatus eſſem*, quod potius faciant pro corroborando caſu, de quo loquimur, qui revera pendet à facto Epiſcopi, & à diſpoſitione juris diſponentis, non niſi certis temporibus anni, conferendos eſſe ordines ſacros, & inter ordinem, & ordinem ſacrum, etiam reſpectu beneficii curati, dari tempus ſeparatum, juxta dicta, *ſub dicto tit. de temporibus ordinat.* & præcipuè *ſub. c.* 8. & 16.

Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpon- 7
deas præmittes quæ dixi *ſupra in cap.* 11. *de temporibus ordin. à quæſt.* 6. ubi *de tit. ad ordines*, & ubi dias an beneficium tenue ſit titulus ſufficiens: quare nunc juxta materiam, *cap. licet canon.* & *cap. commiſſa de elect. lib.* 6. breviter reſpondeo cum Nicolao Garcia *de beneficiis* 2. *p. cap.* 5. *n.* 121. Barboſa *de officio Par. dict. cap.* 5. *n. fin.* quod obtinens Eccleſiam Parochialem inſufficientem ad victum, non teneatur ad Sacerdotium promoveri intra annum, † imò referunt declaratum à ſacra 8
Congreg. Concilii, cum eſſet apud eam propoſitus caſus iſte; quæ cenſens non teneri, ſed tantum expedire, ut ſanctiſſimus declaret eum debere dimittere; att quod ſanctitas ſua probavit hanc ſententiam, ut dimittat; & ſic prædicti Doctores docent teatum *in dicto cap. licet Canon.* declaratum eſſe per textùm *in cap.* 2. *Tridentini ſeſſ.* 21. *de reformat.* quatenus decernit ad ordines ſacros recipiendos ſuper beneficio Eccleſiaſtico ſufficienti ad victum prohibens poſſe promoveri ad ſacros ordines.

Et advertit Barboſa *hic, num.* 8. cum Gomezio 9
de ſpectativis num. 107. Flamin. Pariſio *lib.* 5. *de reſign. quæſt.* 6. *à num.* 131. Proſpero de Auguſta *in additionibus ad Quarantam in ſum. Bullarii*, verb. *beneficiorum reſign.* verſ. *octava cauſa*, Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *quæſt.* 8. & 9. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancellariæ gloſſa* 15. *num.* 39. & Valerio Reginaldo *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tr.* 3. *num.* 285. quod ut dicatur beneficium ſufficiens erit unuſquiſque Judex ex perſonæ qualitate, & locorum diverſitate:

diverſitate: ſic ad verba textus noſtri ibi: *Qui proprios Sacerdotes non poſſint convenienter alere* t & ob id idem Barboſa *n.* 7. cum Zerola *in praxi*
10 *Epiſcop.p.*1.verb. *beneficia, pag.*50.verſ.*ſecundo,* †
notat ex verbis noſtri textus, ibi: *Niſi ita fuerint tenues*, quod poteſt tolerari beneficiorum pluralitas propter tenuitatem ipſorum, ut longius agn *in ſupra allegato cap.de multa* 28.*de prabendis*, ubi de incompatibilitare, quam hic Pontifex decernit, ad unguem tractatur.

11 . Ad tertiam quæſtionis partem Barboſa *in dicto cap. commiſſa de elect.lib.*6.*num.*16. per verſ. *caterum ſi promoveri*, ait quod obtinens beneficium Parochiale abſque animo aſſumendi intra annum Sacerdotium, teneantur fructus reſtituere: ſic cum Sanchez *de matrim.diſp.*45.*in princ.* & cum Azor, *inſtit.mor.p.*2.*lib.*6.*cap.*8.*quæſt.*10.verſ.*quares*, & *c.*9.*quæſt.*1 & cum Mexia *in tract. taxa panis concluſ.*6.*num.*108. & ſic prædicti, & Navarr. *de oratione c.*21.*num.*44.Gutierrez *Canonic. lib.*2. *cap.*5. *num.*50.Squillante *de oblig.Clericorum p.*1.*n.*103. *cum ſequens.* dicunt teneri eum ad fructus perceptos intra annum reſtituendos, qui Parochialem ſuſcipit animo eam dimittendi, & non ſuſcipiendi Sacerdotium *ex dicto verſ. caterum.*

12 Sed quidquid dicant Soto *de Juſtitia lib.* 10. *quæſt.*5.*art.*6.*concluſ.*2.Sanchez *dict.diſp.*45.*n.*10. exiſtimo intelligendum eſſe de eo, qui impetravit Parochialem animo abſoluto non ſuſcipiendi ordines, alias inquam ſi animo dubio, & conditionali, utpote ſi acceptet taliter ut ordinetur, niſi aliud convenientius ſibi offeratur, ut in exemplo quotidiano de fratre minore natu, qui Eccleſiam ſuſcepit eo animo, ut ſi ſucceſſio fratris majoris ſibi obveniret, vel Majoratus, beneficium dimittat; quod probatur ex dicto verſ. *caterùm* ibi: *Promoveri ad Sacerdotium non intendens*, juncto verſ. *ipſam poſtmodum dimiſſurus*, quibus magis patet, ut non contraveniat qui tali animo dubio, & conditionato recipit beneficium Parochiale; non enim lex Canonica expoſcit, ut illud accipiens habeat animum deliberatum ſuſcipiendi ordines ſacros, ut beneficiarius ſuos fructus faciat, ſed magis requirere certum, & deliberatum animum non ſuſcipiendi effectum, ut fructus non acquirat; ſic docent, & explicant Garcia *de benef.*3.*p. c.*4. *num.*40.Squillante *dict.*1.*p.n.*107.& 108. Navarr. *conſ.*17.*de Cler.non reſident.* & *in manuali cap.* 25. *num.*118.*ante finem,& de oratione dict. c.* 21. *n.* 45. Barboſa *de off.Parochi dict.cap.*1.*ſub num.*14.Fernandez *in examine Theologia moralis p.*3.*cap.*13.
13 §.5.*num.* 4. † & leges Thomam Sanchez *lib.* 7. *de matrim.tota diſp.*45.*à num.*1. *& ibi à num.* 14. ubi agit de dubio qualis culpa ſit acceptare ſimplex beneficium animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad ordines ſacros.

14 Ad quartam quæſtionis partem, quid quando quis Parochialem acceperit animo ſuſcipiendi ordinem ſacerdotalem Presbyteratus, & poſtea mutata voluntate non ordinatur: & Barboſa *in dict. c.commiſſa, de elect.lib.*6.*num.*24. dicit cum Azor, *inſtit.mor.cap.*8.*quæſt.*10.verſ.*quares* Paulo Comitolo *reſponſorum moralium lib.*1.*quæſt.*79.*num.*2. Sanchez *dict.lib.*7.*de matrim.dicta diſp.*45.*à n.* 1. ut ſic recipiens beneficium, non teneatur fructus perceptos, eo tempore, quo ſanam habuit intentionem ordinandi, reſtitnere; quamvis poſtea mutata voluntate, minimè promoveatur intra annum ad Sacerdotium; cujuſque dicti non reddit rationem: ſic notat per gloſſam illins textus, *in verb. non intendens*; ſed ea videtur eſſe; quia textus *in dict.* §. *caterum*, ſolum ad reſtitutionem obligavit illum, qui accepit curatum, non intendens promoveri ad Sacerdotium; & aliud eſſe in caſu noſtro, cum reveta intenderet Sacerdotem fieri: ſic docent citati, & idem Barboſa *de off.Parochi dict.cap.*5.*ſub num.*15.Eman.Rodriguez *in ſumm.tom.*1. *cap.*30. *concluſ.*6.*num.*6. Leſſius *de Juſtitia lib.* 2. *cap.* 34.
dubio 26.*num.*134.Squillante *dict.p.*1.*num.*103. † 15
qui etiam reſolvit *num.* 106. à contrario ſenſu, ut qui accepit curatum beneficium ſine intentione aſſumendi Sacerdotium, & intra annum mutata voluntate, promoveatur, non teneatur ad reſtitutionem fructuum, quos percepit ante mutatem voluntatem. Et ratio poteſt eſſe, quia iſte intra annum ſibi indultum, ut ordinetur, id fecit, voluntatem mutando, ratam habens acceptationem beneficii curati cum ſuis oneribus.

Dubium verò eſt, an teneretur ad fructus reſti- 16
tuendos ille, qui cum acceperit beneficium curatum animo ordinandi, poſtea mutata voluntate, nec promotus fuit ad ordines, & in eo interim poſt voluntatem mutatam, adhuc poſſidens beneficium fructus beneficii percepit: & in hoc dubio Navar. *in manual.dict.cap.*25.*num.*118.*verſ* 10.Fr.Eman. Rodrig. *ſumm.dict.cap.*30.*num.*6. *concluſ.*6. Leſſius *dict.lib.*2.*de Juſt.cap.*34.*num.*134. ob allatam proximam rationem *num.praced.* dixerunt, ut non teneretur ad reſtitutionem eorum fructuum.

Verùm Sotus *de Juſtit.dict.lib.*10. *concl.*1.*col.*1. 17
Jacobus de Graſſis *in aureis deciſ.*1.*p.lib.*2. *cap.* 97. *num.*54.Cardinal.Tolet.*in inſtruct. Sacerdot.lib.*4. *cap.*18.*num.*4.Gutierrez *Canon.quæſtion.lib.*2.*c.*5. *num.*23.Squillante *dict.p.*1.*n.*104.Nicol.Garcia *de benef.dict.p.*3.*c.*4.*num.*55. quibus aſſentior probabilius docent negativam ſententiam, quia negari non poteſt, ut hoc in caſu militet ratio textus *in d. cap.commiſſa* §.*caterùm*, cum ſit talis judicandus, ac ſi ab initio non haberet intentionem, cum nec etiam negari poſſit iſtum ſic beneficium accipientem peccare mortaliter, & cum fraude beneficium ipſum retinere, & percipere illius fructus, dum mutato animo non ſe promovendi, retinet illud cauſa lucrandi fructus tempore reſidui. Imò & poteris amplius urgere cum Barboſa *in dict.cap.commiſſa num.*9.& 10. ubi per verbum ibi: *Privatus exiſtit*, notans quod beneficium Parochiale ipſo jure vacat ex eo, quod quis infra annum ad Sacerdotium non promovetur, ut jam *ſubquæſt.* 1. dixi,
† addit inquam *dict. num.* 10. cum Navarro *dicto* 18
*cap.*25.*num.*117.& *in tr.de oratione cap.*22.*num.*46. & Salzedo *ad Bernard. Diaz dict. c.* 55. *in praxi in princ.* ut ideò teneatur in animæ judicio univerſos fructus reſtituere, quos elapſo anno percepit: quod videtur deſtruere dictum ſupra *ſub dict.verſ. ad quartam*, in aliis autem beneficiis Gutierrez *ſupra dict.cap.ſum num.*25.*Canon.p.*2. videtur tenere, ut beneficiati non teneantur ad reſtituendos fructus; etſi fateatur talem beneficiatum peccare ex animo: ipſum videbis latè agentem uſque *ad num.*28. reddens rationem; quia pœna eſt ei, & non extenditur ad obtinentes beneficia ſimplicia, aut alia non curata, etiam ordines exigentia cum *dict. cap. licèt Can.* & *dict. cap. commiſſa* tantum loquatur de curatis, ut latè dixi *ſupra quæſt.*1. multa de præfatis dubiis ad textum noſtrum tractat abundè Nicolaus Garcia legendus *p.* 3. *de benef.toto cap.* 4. † Ubi agit de obligatione ſuſci- 19
piendi ordines, ubi *num.*59. *& fin.* dixit fructus

perceptos

perceptos à non ordinatis in ordinibus requiſitis ſuorum beneficiorum, reſtituendos eſſe fabricæ, vel pauperibus, niſi in Canonicatibus, & aliis beneficiis habentibus in menſe Capitulari, cui pertinent.

20 Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad curatum beneficium, non fiat Presbyter interim, dum ſtudet in ſcholis? Et de jure antiquo videtur, quod ſic, & probatur ex textu *in cap. cum ex eo 34. de elect.* quo habetur, ut Epiſcopi, & ejus Superiores poſſint diſpenſare cum electis ad Parochias, ut accepto Subdiaconatus ordine intra primum annum per ſeptennium ſtudeant: quibus elapſis, infra annum fiant Sacerdotes Presbyteri, niſi legitimè fuerint impediti; & quod aliter ſunt privati Parochiis, ut ibi colligunt, & tenent ordinarii relati à Barboſa *ibi num. 1.* quibus addo Ojedam *de incompatibilis. benefic. part. 1. cap. 24. numero 19.* Navar. *in manuali, dict. cap. 25. num. 118.* verſ. *poſt autem*, Petrum Gregor. *de re benef. cap. 25. num. 9.* Rebuffum *de privilegiis ſcholar. privilegio 36.* Monetam *de diſtribut. quotid. part. 2. quæſt. 10. n. 4.* Sanchez *de matr. lib. 8. diſp. 1. num. 24.* ubi quod talis Parochus, cum quo ſic diſpenſat Epiſcopus ne intra annum promoveatur, minime incurrit pœnam amiſſionis beneficii, de qua *in dicto cap. licet canon.*

21 Quod ſi dubites de ratione deciſionis *dicti cap. cum ex eo*, tam quoad prædictum ſeptennium, quàm ut debeat ordinari etiam in primo anno ſic cauſa ſtudiorum diſpenſatus in ordine Subdiaconatus, eſt quæ ſubſequitur, de hoc caſu ultimo ipſe decidit Pontifex, ibi: *Ne ſicut à multis de Chriſti matrimonio ſublatis factum eſſe dignoſcitur à ſtatu retrocedere valeant clericali.* Et primi dubii ratio eſt ea; quia multi recuſabant Eccleſias Parochiales cum eo onere acceptare, & cum facultates aliunde non ſuppeterent, ſtudendi opportunitas auferebatur in maximum damnum Univerſalis Eccleſiæ, quæ viris literatis noſcitur indigere, & eam expreſſit idem textus.

22 Unde inferens primò præter caſus à jure expreſſos qualis eſt iſte de ſtudiis peragendis, exiſtimo non poſſe Epiſcopum prorogare annum datum, & aſſignatum ad Sacerdotium recipiendum *in dicto cap. licet canon. & dict. cap. commiſſa*, quia cum ſic deciſum ſit à generali Concilio Lugdunenſi *in dicto cap. licet*, evenit, ut nullo modo Epiſcopus, aut Papæ Legatus poſſint diſpenſare, juxta gloſſam verb. *ætate, cap. cum dilectus 32. de elect. & cap. dilectus*, in verb. *cum ſe facultas de præbendis*: ſic communiter docent Doctores, cum Decio *in cap. at ſi Clerici, §. de adulteriis, n. 9.* in Verſ. *quarto fallit de judiciis*, Gutierrez *canon. libro 1. cap. 5. numero 10.* & confirmatur ex Trid. *ſeſſione 7. de reformat. cap. 12.* ubi facultates de non promovendo minimè ſuffragantur ultra annum.

23 Inferò ſecundò juxta mentem *dicti cap. licet canon.* non poſſe Epiſcopum reſtringere annum prædictum à jure conceſſum; imò nec monere, & nec cogere Rectorem Eccleſiæ Parochialis, ut intra brevius tempus Sacerdotium ſuſcipiat; quia cum annus ille à jure conceditur, non eſt cur ab Epiſcopo queat auferri, juxta regulam indultum *de reg. juris lib. 6.* ex quo in terminis notarunt Boniſacius *in Clem. unica num. 45. de officio Vicarii*, Rebuffus *dicto tit. de non promotis intra annum num. 19.* Petrus Gregorius *de re beneficiaria dict. cap. 25. num. 8. poſt medium*, Barboſa *de officio Parochi dict. c. 5. num. 25.* † ubi cum Sanchez *in præ-* 24
cepta Decalogi tom. 1. lib. 4. cap. 22. num. 25. ait quod ſi ante annum finitum, diſpenſat Prælatus in anno illo ad aſſumendos ordines præfixo, prorogando terminum, non incurratur pœna, *dicti cap. licet*, & patet ex jam dictis, *ſub quæſtione 1.* cum eodem Barboſa *in dicto cap. licet numero 5.*

Infero tertiò, quod Epiſcopus, qui ſemel præ- 25
ſtitit licentiam ſtudenti Parocho, diſpenſando in ſeptennio, non poſſit eam diſpenſationem revocare ante illud tempus finitum, Sanchez *de matrim. dicto lib. 8. diſp. 33. num. 12.* Rebuff. *de privileg. ſcholaſticor. privilegio 37.* Barboſa *in dict. cap. cum ex eo num. 7.* idem *dict. cap. 5. de off. Parochi ſub num. 22.* circa medium per gloſſam *dicti cap* verb. *per ſeptennium.*

Infero quartò dicendum ex illo textu, quod 26
Epiſcopus, qui licentiam præſtitit Parocho ad ſtudendum per ſeptennium, poſſit providere de Vicario idoneo Eccleſiæ, aſſignata ei proviſione, & ſtipendio ex fructibus beneficii: ita Doctores ibi; imò & Barboſa *num. 5.* in verbo, *ut per bonos & ſufficientes Vicarios*, ait ad Epiſcopum tantum non ad Parochum ſpectare talem deputare Vicarium illo ſeptennio, quo abeſt à reſidentia Parochus ſtudiorum cauſa, & tenet *de officio Parochi ſub dict. num. 22.* cum Sanchez *lib. 3. diſp. 31. numero 11.*

Dubium autem eſt, utrum deciſio *dict. cap. cum* 27
ex eo, adhuc duret in praxi poſt deciſiones Tridentini Concilii; & videtur quod ſic, tum *ex cap. 1. in fine ſeſſ. 5. de reform.* dum generaliter inquit docentes, & ſtudentes ſacram ſcripturam, gaudere omnibus privilegiis à jure conceſſis de perceptione fructuum beneficiorum in abſentia. Secundò *ex cap. 12. ſeſſ. 7. de refor.* dum facultates de non promovendo ad annum adſtringens, excipit caſus à jure expreſſos; inter quos patet hunc de cauſa ſtudendi præcipuum eſſe, & expreſſum patet *in dict. cap. cum ex eo*, & notat gloſſa Marginalis *in dict. cap. 12. Trid.*

Sed contrarium dicendum eſt: nam cum jam 28
hodie non admittantur ad Parochiales Eccleſias, niſi qui per concurſum magis idonei fuerint judicati; juxta quæ latè dico *in cap. 29. de præb. & ſub tit. de conceſſione Præbendæ*, & infra *in cap. penult. hoc tit.* ubi de his, in quibus debeat parochus inſtructus eſſe; ideò juſtè, & ritè à Sacra Congreg. Cardinalium reſponſum fuit quoad Parochiales impetratas poſt confirmationem Concilii Trid. nullam licentiam dandam ad percipiendos fructus in abſentia ratione ſtudii, & in Parochialibus, eam referunt Petrus Henriquez *conſ. 23. num. 4.* Gonzalez *ad regul. 8. Cancel. gloſſa 6. num. 251.* Armend. *in addition. ad recopil. Legum Navar. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. ſub tit.* ſed an Parochi debeant reſidere in ſuis curatis, Riccius *in praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ. 502. in 1. editione, alias reſolut. 393. in fine in 2. edit.* Sanctarellus *variar. quæſt. 3. n. 25.* & docet Barboſa *in dicto cap. cum ex eo num. 2. & in paſtorali p. 3. alleg. 53. num. 77. & alleg. 56. n. 30. & de offic. Parochi p. 1. dict. cap. 5. ſub dict. num. 22. in fine*, dicens prædictam declarationem eſſe approbatam, cum Cardinalium authoritas in ſua ſacra Congregatione ſit approbata à Papa; & ſic infert ceſſaſſe diſpoſitionem *dicti cap. cum ex eo*,

improbans quandam interpretationem D. Ludovici Correa ſui Præceptoris, quam refert ab illo traditam *ſuper cap. ad finem ſeſſ. 23. de refor.* Et hæc opinio, quam ſequor in praxi videtur probari, *ex cap. 2. Trid. ſeſſ. 8. de reformatione*, dum revocat omnia privilegia, ſeu exemptiones, quæ tollit reſidentiæ neceſſitatem, quod repetit *in dict. cap. 1. dicta ſeſſ. 21. ad finem.*

29 Verùm hodie, etiam non obſtante prædicta doctrina in Parochis etiam decidendum eſt eam non procedere in aliis beneficiatis curam animarum non habentibus; quia iſti licèt ad reſidentiam adſtringantur: tamen ratione ſtudiorum poterunt abeſſe, ut docent Nicolaus Garcia *de beneficiis p. 3. cap. 2. n. 82. & 86.* Armendarus, *in addition. ad recopil. legum Navarra lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. n. 121.* Sanctarellus *variar. reſolut. q. 3. n. 23.* Barboſa *in paſtorali dicta p. 3. alleg. 56. n. 29. & in dicto cap. cum ex eo n. 9. de electione, in gloſſa litterarum*, ibi: *& caveant Epiſcopi ne diſpenſent cum his, qui dociles non ſunt, & in cap. relatum 4. numero 7. de clericis non reſident.* adducentes declarationem Sacræ Congreg. Sancti Concilii Trid.

30 † qua cenſuit teneri Ordinarium dare illis Beneficiatis prædictam licentiam; dummodo id ſtatus Eccleſiæ patiatur, & in publico, celebrique Gymnaſio Theologiæ, vel ſacris Canonibus ſtudeant, & minores ſint annis trigiota; imò & idem Garcia *dicto cap. 2. n. 105.* Monera *de diſtributione quotid. quaſt. 10. num. 14.* Armendar. *ſupra numero 99. & 102.* Barboſa *dicta allegat. 6. numero 31.* Sanctarellus *dict. quæſtione 3. num. 27.* dicunt quod prædicta licentia non ſuffragatur ultra quinquennium à die, quo cœpit ſtudere Beneficiatus. Et ratio cur in his beneficiis, & Canoniis aut dignitatibus Collegiatarum, ſive Cathedralium Eccleſiarum ſic procedat hodie ſine contradictione; Tridentini ea nempe eſt, quia in iſtis non ea ſufficientia, & idoneitas, ſicut in Parocho eligendo prærequiritur; quare tunc merito debet vivere ratio deciſionis *dicti c. cum ex eo*, eo quod expediat Reipublicæ, ut ſint in ea homines multum litterati, ut docent Rebuffus *in tract. nomin. q. 3.* latè Gonzalez *ad reg. 8. Cancel. §. 6. proæm. n. 3. & gloſſa 4. à n. 4.* Barboſa *in dicto cap. cum ex eo n. 3. & in paſtorali allegat. 56. n. 3.* ubi alios refert, & confirmari videtur *ex c. de multa, de præbendis*, quatenus incompatibilitas beneficiorum ſolet permitti cum valde litteratis hominibus.

31 Pro complemento notabis juxta gloſſam *dicti cap. cum ex eo*, in verb. *ſeptennium*, ibi: *Sed nunquid*, quod licentia de ſtando in ſcholis ſtudandi cauſa, non expirat morte concedentis, ut docet ibi Barboſa *numero 8.* Franciſcus Molin. *de ritu nuptiarum, lib. 2. differentia 11. numero 109.* Romanus *ſingulari 517.* Didacus Perez *in l. 2. verſ. ſeu titulo 2. lib. 2. ordinam. col. 5. pagina 199.* Et cum abſolvitur textus iſte.

Ad Text. in Cap. Præterea V. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regimini Eccleſiæ aſſumi poteſt conſtitutus in minoribus, ſi alias eſt idoneus.*

2 *Parochialis olim non conferebatur, niſi Subdiacono ſaltem, hodie concedi poteſt Tonſurato, in ætate legitima conſtituto, & numero 4.*

3 Cap. ſi pro clericis 8. de præb. lib. 6.

5 *Epiſcopus debet providere de beneficio, etiam curata illi, favore cujus Pontifex ſcribit, ut provideat, proviſus tamen debet recipere ordines requiſitos ad beneficium, quamvis in litteris non fiat mentio, numero 6.*

TExtus iſte quatenus ſtatuit, ut conſtitutus in minoribus ordinibus, ſi alias eſt idoneus, poſſit diſpenſativè aſſumi ad regimen Parochialis Eccleſiæ, benè intelligitur ex adductis *ſupr. in c. præcedenti 4.* & ex his quæ dico *infr. in c. pen. & fin.* ubi de ſcientia, & habilitate nominati ad curam animarum. Et ad quæſtionem expendi textum hunc *in dict. cap. 4. quæſtione 1.* in verſ. *ad tertiam*, 1

† Cumque hic ut quis ad regimen Eccleſiæ Parochialis aſſumeretur, deberat eſſe jam Subdiaconus, niſi diſpenſativè, nondum in ſacris conſtitutus aſſumeretur. Tamen de jure noviori Canonico, ut colligitur, *ex cap. licet canon. & cap. commiſſa de elect.* de quibus dixi latè *ſub d. c. 4. hoc tit.* imò & per Tridentinum, juxta quæ ibi notavi, *q. 1. n. 1.* & in locis, quos ibi citavi, ſufficit ad obtinendum beneficium curatum, ſicut & ad alia beneficia curata ut quis ſit inſignitus prima tantum Tonſura; cum ea tamen differentia, ut ſit in ætate ad beneficia ſimplicia, & Capellanias annorum quatuordecim, ad Dignitates, Canonicatus, & beneficia curata in ea tamen ætate, quæ ad obtentionem cujuslibet beneficii, & Præbendæ Eccleſiaſticæ requiritur, juxta quæ latè dixi, *ſub cap. 1. & cap. 3. hoc tit.* 2

Nec præfatæ doctrinæ obſtat textus *in cap. ſi pro clericis 8. de præb. lib. 6.* quo videtur colligi, ut etiam non tonſurato, nec aliquo ordine inſignito poſſint beneficia conferri per verba, ibi: *Nec defectu ordinum in eiſdem litteris mentio habetur*; quia etſi plura ſcribentes diſputent circa intellectum illius textus *ibi*, ut refert Beroius *in c. ad aures num. 26. de reſcriptis.* Rebuf. *tit. de forma mandati, §. volentes*, verbo *pro expreſſis, verſ. 24.* & alii de quibus Rolandus *conſ. 47. lib. 1. numero 57.* reſpondeo prædicta verba intelligi de defectu materiali, vel ſimplici carentia ordinum ſacrorum non inquam de defectu formali, quaſi aliquid deficiat de jure neceſſarium: quo pacto reſpondet Barboſa *de off. Parochi p. 1. cap. 5. num. 3.* præter quæ adducit *in collect. dict. cap. 8.* 3

Quare dicendum eſt Parochialem Eccleſiam conferri poſſe ei, qui Sacerdos non eſt tempore promotionis; ſi tamen in ea ſit ætate, & alias idoneus, ut intra annum poſſit promoveri ad Sacerdotium, 4

cerdotium, ſicut colligitur *ex cap. cum in cunctis, §. inferiora de electione, & ex cap. 2. de inſtit. lib. 6.* notant Rebuffus *in praxi tit. requiſita ad collationem bonam, num. 34.* Rochus *de Jure Patronatus,* verb. *honorificum, num. 24.* Roland. *conſ. 47. num. 59. lib. 1.* & dum tamen habeat primam Tonſuram, quæ ſufficit, & requiritur tempore proviſionis per textum *in cap. ex litteris de tranſact.* ibi: *nondum fuiſſe Tonſuratum,* ut docent, *ibi:* Abbas, & Rebuffus, *loco citato num. 33.* & patet ex dictis *ſub dicto cap. 4. quæſt. 1. num. 1.* & ibi notatis. Et ita ſancta Congregatio Concilii, teſte Garcia *de benefic. p. 7. num. 48.* cenſuit: *obtinentem beneficium curatum, eſſe Diaconum, vel Subdiaconum, ſed intra annum debere promoveri ad Sacerdotium,* juxta quæ late dixi *ſub dicto cap. 4.* expendendo jura *in dict. cap. licet, dict. cap. commiſſa de electione.*

5 Unde dixerunt Lapus, Abbas, Gemin. Joannes Andreas, Archidiac. Ancharanus, Butrius, Dominic. Monach. Franc. Vivianus *in rationali lib. 3. pag. 74.* Alagona *in compendio juris Can. pag. 385.* & Barboſa cum eis *in dicto cap. ſi pro clericis 8. de præb. in 6.* Azor. *inſtitut. moral. lib. 6. cap. 5. q. 9. verſ. nec obſtat, & cap. 8. quæſt. 13.* reſumentes prædictum textum quod ſi Papa ſcribit alicui ordinario, ut beneficio provideat alicui etiam curato, & talis providendus non habeat ordinem requiſitum, poſſit Epiſcopus illi providere de beneficio etiam curato.

6 Sed quod proviſus teneatur primis temporibus à jure ſtatutis accipere ordines, quos beneficium requirit quamvis in litteris non fuerit facta mentio, quod ordinem non habet; quia patet ex dictis ut intelligatur, quatenus debet eſſe Tonſuratus ſaltem; etſi propter naturam; & legem beneficii debeat recipere minores, alioſve ordines ſacros.

Ad Text. in Cap. Quæris à nobis VI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordines recipere compelluntur Clerici illis annexos propter utilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ ubi beneficia habent: & quare,* num. 2.

1 EX textu noſtro Doctores communiter docent, quod Clerici propter utilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ, uti habent beneficia, compelluntur recipere ordines illis non annexos: ſic Barboſa cum multis ab eo relatis. Et confirmatur, quia ſi teveta jus in Eccleſia fecerit, diverſus gradus beneficiorum, diverſos etiam ordines præciſè requirentium, juxta quæ jam adduxi ſupra *in cap. 1. cap. 3. cap. 4. & 5. hoc tit.* ratione quorum videatur, ut nullus Beneficiatus, ſeu Præbendatus, non habeat neceſſe ad alios ordines beneficio non prærequiſitos aſcendere, ut colliges ex præcitatis locis; tamen quia Navarrus *miſcellanea 44. in fine de oratione in nova editione, & conſ. 1. in fine ſub tit. de præbend. in utraque edit* Sanchez *de matrimonio lib. 7. diſp. 45. n. 18.* & Barboſa *hic,* cum eis ex gloſſa *utilitas,* quam notant, † ad id quod omnis, qui beneficium accipit, quamvis ſit ſimplex, debet habere animum actualem, vel virtualem, ſaltem disjunctive accipiendi ordines ſacros, ſi neceſſitas Eccleſiæ illud exegerit, vel renunciandi, aut dimittendi beneficium, ratione cujus juberetur ordinari: ſequitur dicendum, ut adveniente præfata noſtri textus utilitate, aut neceſſitate pro Eccleſiæ ſervitio, & ſolatio populi, poſſint compelli per ordinarium aſcendere ad alios ordines ſacros, juxta metam utilitatis, & neceſſitatis Eccleſiæ, cui inſerviunt, aut cui aſſignentur inſervire, alios caſus decidit littera hic, ubi videbis. Et facit pro doctrina hujus textus Trid. *in cap. 4. de reformatione ſeſſ. 21.* ubi quando Rector unus non ſufficit Eccleſiæ debet Epiſcopus agere, ut Rector alios advocet Sacerdotes, &c.

QUÆSTIO I.

An ſit culpa mortalis accipere beneficium ſimplex animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad ordines ſacros? Et an qui ſuſcipit primam Tonſuram, vel minoribus ordinibus initiatur animo non aſcendendi ad alios ordines?

SUMMARIUM.

1 *Beneficium ſimplex acceptans animo non aſcendendi ad ſacros ordines non peccat. Et quid ſi animo illud ad tempus retinendi, & fructibus fruendi,* n. 2. & 3.

3 *Nuptias celebrare liberè poteſt Beneficiatus in ſacris non ordinatus, dum tamen dimittat beneficium.*

4 *Ordines recipere majores non tenentur Beneficiatus; etſi neceſſitas, & utilitas Eccleſiæ premat; ſi tamen Epiſcopus ad id non compellat, non ſic in Curatis,* n. 5.

6 *Beneficium ſimplex acceptans requirens ordinem ſacrum animo non aſcendendi ad illum peccat lethaliter.*

7 *Beneficiarius acceptans beneficium animo non ordinandi, non eſt abſolvendus, donec, aut animum mutet, aut illud dimittat.*

8 *Ordo ſacer beneficio ſimplici, quando dicatur inhærere.*

9 *Munus aliquod accipiens curare debet eſſe habilis ad illud obeundum.*

10 *Beneficia, alia ſunt ſacerdotalia, quæ requirunt fundatione, ſtatuto, &c. Sacerdotalem ordinem, Diaconatum, vel Subdiaconatum,* & n. 12.

11 *Capellania quando dicatur Sacerdotalis actu, vel aptitudine.*

13 *Capellania num dicatur Sacerdotalis; eo quod habet onus celebrandi remiſſivè.*

14 *Tonſuram accipiens cauſa evadendi judicium ſæculare, peccat mortaliter.*

15 *Ordines minores ſuſcipiens animo non aſcendendi ad ſacros, probabilius eſt, ut tantum peccet venialiter contra aliquos* numero 17.

16 *Ordinis cujuslibet Eccleſiaſtici quæ litteratura requiratur,* n. 17.

19 *Illegitimus quoad ordines minores poteſt ab Epiſcopo diſpenſari.*

20 *Religionem ingrediens abſque animo aſcendendi ad ordines ſacros, peccat lethaliter.*

21 *Epiſcopus non peccat conferens tonſuram, ſeu ordines minores non habenti animum aſcendendi ad ſacros.*

1 AD primam difficultatis partem, ut reſpondeam, præmitto quæ dixi ſupra *in c.4.q.1.* in verſ.*infero quartò*, & *in q.2.* verſ. *ad quartam in fine*, unde ſub diſtinctione reſpondeo quod ſi beneficio illi ſimplici ſic acceptato, non ſit ſacer ordo annexus, vacet culpa mortali qui illud recipit cum intentione nullius Sacri ordinis recipiendi, ſi habeat animum perſeverandi in ſtatu Clericali, ac ſatisfaciendi oneribus, ad quæ tale obligat beneficium; quia cum nullum jus obliget hunc beneficiarium ad ſuſcipiendos ordines ſacros, nec beneficium, eos petat, ſequitur ut non ſit peccati reus carens eo animo, ac ſubinde, ut nec venialiter peccet: ſic tenet Sanchea *de matrim. lib.7. diſp. 45. n. 17.* cum Navarro *in ſuma Latina cap. 25. n. 18.* Ludovico Lopez *p. 1. inſtruct. Sacerd. c. 256. col. 3.* verſ. *tam & alia munitiora*, Vega *in ſuma tom.1.cap.36.caſu 23.* Fr. Eman. Rodriguez *tom. 1. ſum. in 2.edit.cap.30. n. 6. & n.4.* & videntur ſentire Sotus *lib. 10. de Juſtit. quæſt. 5. art. 9. col. 4.* paulò ante *verſ. de penſionibus*, Gutierrez *Canonic. lib. 2. cap. 5. à n. 24. & 25.* ubi latè agens explicat ipſum Sotum.

2 Quòd ſi Beneficiatus accipiat illud beneficium, cui ſacer ordo annexus non eſt animo illud ad tempus retinendi, & ejus fructibus fruendi, poſteaque, eo deſerto, ad vitam ſecularem, aut conjugalem tranſeundi, dummodo eo animo accipiat, & retineat: ut velit ei ſufficienter inſervire, donec illud, mutato ſtatu, relinquat: videtur etiam dicendum quod non peccet mortaliter; eo quod nullo jure improbatur hunc habere animum ſub culpa mortali perſeverandi in ſtatu clericali. 3 † Cum jura liberum ei concedant tranſitum ad nuptias, modo beneficium relinquat, juxta textum *in cap. Joannes cap. diverſis de clerico conjugato*, ſic docent Navarr. *in cap. quando de conſ. diſt. 1. cap. 5. n. 52.* Sanchez *dicta diſp. 45. n. 19.* ubi cum multis ab eo relatis, *ſub n. 16.* exiſtimantibus contrahere culpam mortalem, admittit in hoc caſu contrahere prædictum Beneficiarium culpam venialem, eo quod negari non poſſit eſſe aliqualem debiti ordinis perverſionem; quia etſi beneficia ſint inſtituta ad ſuſtentandum clericum in ſtatu clericali, & ideo ordo pervertatur, & debitus finis: qua ratione abſolutè dixerint Navar. *miſcel. 45. de oratione n. 5. & lib. 5. conſ. de prabend. in 1. edit. conſ. 16. num. unica.* Flaminius *de reſignat. beneficior. lib. 4. q. ult. n. 42.* Gutierrez *dict. cap. 5. n. 26.* peccare; etſi non explicent utrum lethaliter, excepto Navarro dicente *in Miſcellaneo 44. n. 2. de oratione*, & Toleto *lib. 3. ſumæ cap. 18. n. 4. & lib. 5. cap. 4. n. 5.* qui ſentiunt peccare lethaliter; ſed Sanchez eos non ſequitur, *dicto n. 19. in fine*, ex eo, ut non ſit tanti momenti animus ille, quod per eum incurrat Beneficiatus culpam lethalem: qui *n. 20.* cum Navarro *dicta miſcell. 45. in 1. edit. n. 6. verſ. 6. & verſ. 7.* idem procedere in accipiente penſionem Eccleſiaſticam animo ea fruendi ad tempus, & tranſeundi ad ſtatum conjugalem.

Hinc infero, quod etſi ſupra ſub principio tex- 4 tus noſtri dixerim, ut beneficiarius ſimplex poſſit compelli per ſuum ſuperiorem ad recipiendos ordines ſacros, ad quos obligatus non eſt, ſtante neceſſitate, & utilitate. Tamen etiam ſi prædicta utilitas, & neceſſitas adſit, adhuc ſi non compellatur à ſuperiore, non teneatur illos recipere, cum ſatis ei ſit habere voluntatem abſolutam ſubeundi omnia onera ſuo beneficio annexa tempore, quo poſſederit, & disjunctivam aſſumendi ordines ſacros, ſi Epiſcopus juſſerit, cogente neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ, aut dimittendi beneficii: ita docent, Navarrus *lib. 3. conſ. de præb. conſ. 1. fin. & miſcellan. de orat. 44. in nova edit. in fine*, Sanchez *dict. diſp. 45. lib. 7. de matrim. n. 18.* quæ, meo videri, tuta ſunt, alias inquam multi acceptantes beneficia ſimplicia, quorum fructus percipiunt ad ſeculum poſtea redeundo, premerentur maximis ſcrupulis, ſi peccarent lethaliter, aut itidem tenerentur ad reſtitutionem.

Nec obſtant quæ ſupra adduxi *in dicto cap. 4.* 5 *quæſt. 2.* in verſ. *ad tertiam*, & verſ. *ad quintam*, quia ibi dicta intelliguntur de acceptante beneficium Curatum modo ibi dicto, circa quod loquitur expreſsè textus *in cap. licet canon. & cap. commiſſa de electione, lib. 6.* cumque eorum deciſio ſit pœnalis, non eſt cur ad alia beneficia ſimplicia, & non curata extendatur, juxta *ibi* dicta.

In ſecundo verò caſu quid dicendum, an ſit 6 culpa mortalis accipere beneficium ſimplex, cui eſt annexus ordo ſacer, aut retinere illud animo non aſcendendtad ordinem illi beneficio annexum Et reſpondeo culpam eſſe lethalem, quia jure naturali, divino, & humano accipiens officium, tenetur curare ſe eſſe habilem ad illud, ex textu *in l. idem juris, ff. ad leg. Aquil. cap. non eſt putanda 1. quæſt. 1.* tenent Sotus *dict. lib. 10. de Juſtitia, q. 5. art. 6. col. 4. paulò ante verſ. de penſionibus autem*, Joannes Gutierrez *dict. lib. 2. canon. cap. 5. n. 25.* Toletus *in ſuma lib. 5. c. 5. n. 5. & lib. 4. c. 18. n. 4.* † Ubi addit eum abſolvendum non eſſe, donec 7 aut animum mutet, aut beneficium dimittat, idem proſequitur Sanchez *ſuprà n. 14.* ex doctrina Navarri, *ubi ſupra in dicto cap. quando de conſecr. diſt. 1. cap. 21. n. 51. & in ſuma dict. c. 25. n. 118.* & ex Manuel Sa *in ſum. verb. beneficium, n. 39.* ubi refert tunc teneri aſſumere Sacerdotium intra annum.

Quod ſi dubites quando dicatur ordo ſacer be- 8 neficio ſimplici annexus? Reſpondeo breviter id beneficium dici habere ordinem Sacrum annexum quod obligat ad onus aliquod, petens ordinem Sacrum, quod autem non obligat ad miniſterium requirens ordinem Sacrum, non habere talem ordinem annexum, firmat Sanchez *de matrim. dicto lib. 7. diſp. 45. ſub n. 15.* itaque dixit Sotus *dict. q. 5. art. 6. colum. 4.* verſ. *de aliis*, Sacrum ordinem requirere beneficium, cui eſt annexum Clericale obſequium, † & reddit rationem Navarrus *in dict. cap.* 9 *ſi quando cap. 21. n. 51.* cur teneatur accipiens tale beneficium aſcendere ad ordinem Sacrum; quia ſcilicet accipiens munus aliquod, debet curare eſſe habilem ad illud obeundum: & expendens Nicol. Garcia *de benef. p. 7. c. 1. à n. 40.* † ubi poſt- 10 quam enumeraverit beneficia non ſacerdotalia, dicit eſſe alia Sacerdotalia, quæ requirunt de jure de conſuetudine, ſtatuto, vel privilegio, aut fundatione, quod ea obtinentes in Presbyteros ordinentur, aut in Diaconos, aut in Subdiaconos, tuncque dici annexum ordinem aptitudine, & attento tempore profeſſionis: & ſic dixit Sanch. *ubi ſupra dict. n. 15.* † quod petente fundatore Ca- 11 pellaniæ, ut Capellanus tot faciat ſacra, tunc exigitur Ordo Sacerdotalis ad illam, ſolumque inter

Doctores

Doctores controverti, an is ordo actu exigatur in
Capellano eligendo, aut potius ſufficiat, ut poſtea
initietur. De quo puncto alibi expendo, interim
videbis latè agentes D. Garciam *in dicto cap.* 1. *à*
12 *num.* 56. † ubi dicit alia eſſe beneficia, quæ non
niſi actu Præsbyteris, vel alium ordinem haben-
tibus, provideri poſſunt ex fundatione, conſue-
tudine, privilegio, ſtatuto, ut quando inſtitutio,
vel ſtatutum dicit quod non conferatur, niſi Præs-
bytero, vel quod conferatur Præsbytero: ubi *n.*
58. quando Capellanus debeat eſſe actu Sacerdos:
13 & ibi, *in* §. 1. *à num.* 75. † An Capellania ſit Sa-
cerdotalis ex eo ſolum, quod habeat onus cele-
brandi annexum, tractant Spino *in ſpeculo teſtam. gloſſa* 4. *princ.* Guttierez *toto conſ.* 1. Zevallos *in
pract. quæſt.* 693. Lambertinus *de jure Patron. lib.*
2. *p.* 1. *q.* 7. *toto art.* 29. & poſt eos multi alii re-
centiores alibi referendi.

14 Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpon-
deam, præmitto quod breviter dixi ſupra in *cap.
non eſt compos, de temporibus ordin. quæſt.* 3. *in fine*,
in verſ. *ad ultimam*, ubi egi de dubio illo, an
peccent mortaliter qui ordinantur prima Ton-
ſura, cauſa tantum, evadendi judicium ſeculare:
& ibi adductis addo Ægidium Trullench. *de Sa-
cram. Ordinis lib.* 6. *cap. unico dubio* 11. *ſub n.* 10.
in verſ. *quare*, ubi dicit peccare mortaliter, qui
accipit coronam, vel quatuor minores ordines, ut
fugiat judicium ſeculare: ſic cum Barboſa *de offic.
Epiſcop. p.* 2. *allegat.* 2. *n.* 12. Ledeſma *in ſuma*
15 *part.* 7. *de ordine concluſ.* 3. † & addit cum
Diana valde probabile eſſe; imò probabilius exiſti-
mat non peccare mortaliter eum, qui ſuſcipit co-
ronam aut quatuor minores ordines animo non
aſcendendi ad alios ordines, ſed tantum ut gau-
16 deat privilegio fori & exemptione à tributis. †
Quia Trid. *in cap.* 4. *de reformat. ſeſſ.* 23. ſolum vult
oſtendere quid ipſa decentia, & illius ſtatus reve-
rentia poſtulet, cum non utatur verbis præcepti-
vis ſufficientibus ad obligationem peccati morta-
lis; non inquam intendit, ut ulterius progredi in-
tendat, ſed velle, ut ſufficiat in eo officio ſervire
Deo, ex ipſo Trident. *ibi c.* 11. in promovendis ad
quatuor minores ordines, ut ſaltem ſciant, & in-
telligant linguam Latinam. In aliis inquam, qui
ſint initiandi Subdiaconatu, Diaconatu requi-
rat Trid. ibi, *dict. ſeſſ. cap.* 12. linguam Latinam, &
cognitionem, quæ pertinet ad illos ordines. Et in
Præsbyteratu, & Sacerdotio, ibi, *cap.* 3. requirat
eam ſcientiam, qua poſſit populum docere neceſ-
ſaria ad ſalutem, riteque administrare Sacramenta,
ut ibi, *cap.* 14. de quibus dico *ſub cap. penultim.
hoc tit.*

17 Unde ad difficultatem reſpondeo, quod etſi
Barboſa, Bannez-Ledeſma & Navarrus, quos citat
Diana 2 *p. tract.* 16. *miſcell.* 2. *reſ.* 22. in caſu prædi-
cto exiſtiment peccare mortaliter ex ratione dicti
cap. 3. Trid, dicentis, ut prima Tonſura non ordi-
nentur, qui Sacramentum Confirmationis non ſuſ-
ceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint.
quique legere, & ſcribere neſciant, & de quibus
probabilis conjectura non ſit eos, non ſecularis
judicii fugiendi fraude, ſed ut Deo fidelem cul-
tum præſtent, hoc vitæ genus elegiſſe: tamen ipſe
& Gaſpar Hurtado, *de Ordine diſ.* 22. Coninch *de
Sacram. tom.* 2. *diſp.* 20. *n.* 104. & 105. Villalobos
in ſuma tract. 11. *difficult.* 14. *n.* 2. & Sanchez
cum aliis *de matrim. diſp.* 31. *p.* 7. *n.* 17. ubi etſi
neget peccare mortaliter fatendo dari culpam non-
nullam, quando accipit primam Tonſuram animo
declinandi juriſdictionem fori ſecularis. † Ta- 18
men *num.* 16. abſolutè docet in caſu noſtri dubii:
quod qui initiatur prima Tonſura, aut minoribus
ordinibus, non tenetur habere animum aſcendendi
ad ordines ſacros, poſſeque abſque ea intentione
illis inſigniri probans ex eo, quia nullo jure cave-
tur in ordinando talis obligatio. † Deinde quia 19
poteſt Epiſcopus diſpenſare cum illegitimo
quoad ordines minores; qui tamen ad ordines
ſacros aſcendere nequit, *ex cap.* 1. *de filii Præsbyt.
lib.* 6. concludens, ut animus retrocedendi in ſic
ordinato, non ſit culpa mortalis, ſicut nec retro-
ceſſio. † Et reſpondit ad dubium de ingrediente 20
Religionem abſque animo aſcendendi ad ordines;
quia in illo eſt diſpar ratio, cum teneatur ex ſta-
tuto, & vi Religionis aſcendere ad illos, ut in-
ſerviat Religioni. † Et ſic ſatis infert Sanchez *num.* 21
18. non peccare Epiſcopum conferentem Tonſu-
ram, aut ordines minores non habenti animum re-
cipiendi ſacros, contra Ledeſmam *de Sacram.
Ordin. dubio* 5. *concluſ.* 2. qui id probat *ex dict.
cap.* 4. *Trid. & cap. nullus de temporibus ordin. lib.*
6. quod non probant, ut ex ipſis juribus patet,
ſed bene facere Epiſcopos ſi eos non ordinent,
ſic Navarr. & Trullench. *ſuprà.*

Ad Text. in Cap. Ad aures. VII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Medici beatiores ſunt quoad ſeculum, quàm Advocati, habentque obligationem monendi infirmos, ut accipiant Sacram Eucharistiam.*

2 *Medicus ſalariatus de publico, non debet petere præmium ab infirmis.*

PRo ampliatione hujus textus, quatenus agit 1
de Medico, addes quæ abundè dico *infra in
cap. cum infirmitas de pœnit. & remiſſion.* ubi de
obligatione, quam habet Medicus cum viſitat in-
firmos monendi eos, ut confiteantur, & recipiant
ſanctiſſimum Euchariſtiæ Viaticum: de quo pun-
cto, ac de aliis inſerit plura cum pluribus Zere-
dus omnino videndus *collect.* 163. *ad Decretales*,
& Barboſa *hic*, ubi nonnulla recolligens, dicit
n. 5. quòd Medici beatiores ſunt quoad ſeculum,
quam Advocati; quia eorum errores cooperit
terra. Et *num.* 6. quòd Medicus tenetur paupe-
rem gratis curare, ſicut Advocatus tenetur pro
miſerabilibus perſonis patrocinium ſuſcipere, de
quo dixi *ſub cap.* 14. *de Judiciis*, ubi plura *de offi-
cio Advocatorum.*

Et *num.* 8. ait, quod Medicus ſalariatus de pu- 2
blico, non debet petere præmium ab infirmis: de
quo caſu, & aliis adducit etiam alios Doctores
diſputantes, idem Zenedus *ſuprà* allegatus: Un-
de jam ad propriat noſtri textus difficultates.

QUÆSTIO I.

An Medicus propter eventum mortalitatis infirmi, impediatur ad ordines ſacros promoveri, ſi peritus, & ſollicitus eſt, ac traditiones artis Medicæ obſervet. Et an Medicus de publico ſtipendiatus fiat irregularis, ſi ex omiſſione curandi pereat infirmus. Et an Medicus effectus Sacerdos, poſſit ſine peccato mortali exercere artem Medicinæ? Et an Medicinæ ars ſit liberalis, & nobilis, ſicut Advocatiæ? Et an Medici teneantur, cum gradum Univerſitatis recipiunt, emittere fidei profeſſionem?

SUMMARIUM.

1 *Cap. ſententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi, infra*, num. 14. & *ſub* quæſtione 2.

2 *Judex procedens ad ſententiam ſanguinis, contrahit irregularitatem.*

3 *Irregularis fit qui delinquentem accuſat in cauſa ſanguinis, aut adverſus, illum teſtificatur, ſi ſequatur effectus, aut mutilationis.*

4 *Medicus etſi clericus in minoribus, non convenitur coram laico pro defectu ſuæ artis, ut* num. 19.

5 *Medicus aut Chirurgus periti curantes juxta regulas artis poſſunt; etſi infirmi moriantur, aut mutilentur, ordinari etiam in ſacris* n. 6. 7.

6 *Culpa non imputatur, ſi præter culpam operantis, caſus fortuitus contingat.*

7 *Chirurgus ſecularis liberatur ab irregularitate, ſi imponens debitam diligentiam, infirmus moriatur aduſtione, vel inciſione.*

8 *Medici liberius vivunt, cum impune hominem occidant.*

9 *Medicus ut non teneatur de morte infirmi, quæ præcavere, & admonere debeat ſed non pœna ordinaria*, n. 10.

11 *Negligentia diſſoluta eſt prope dolum.*

12 *Medici peritia quomodo cognoſcatur, quantaque fides ejus dicto præſtetur remiſſivè*, numero 13.

15 Cap. aliquantum diſt. 51. cap. ſi quis viduam diſt. 50. cap. fin. de homicidio.

16 *Medicus & Chirurgus ſecularis, quare ex morte infirmi irregulares non fiant, alii verò fie.*

17 *Nullus efficitur irregularis, niſi expreſſè caveatur in jure.*

18 *Argumentum à paritate rationis non valet in materia odioſa.*

20 *Medicus ſtipendiatus, ſi ex negligentia infirmus moriatur nùm fiat irregularis?*

21 *Medicus ſtipendiatus, dicitur curiæ adſtrictus.*

22 *Medicus aſſalariatus non debet recedere à civitate abſque licentia priorum.*

23 *Medicus, qui pro ſtipendio ſe obligavit, curare infirmos, num in quocunque eventu teneatur tempore peſtis, vel cum periculo propria vita, remiſſivè.*

24 *Medicus effectus ſacerdos exercet ſine peccato artem medicinæ, etiam ſi adſit in infirmo mortis periculum, dum modò non ſit per inciſionem, & aduſtionem*, n. 25. & 26.

27 *Clericus effectus Chirurgus, prohibetur uti officio cum aduſtione, vel inciſione ceſſat in caſu neceſſitatis. & peſtis, ſi non adeſt alius, qui munus exerceat*, n. 29.

30 *Religioſus Chirurgus, ſive Sacerdos exercendo officium citra mortis periculum cauſa pietatis, & gratis, non peccat. Sed nùm fiat irregularis ſi infirmus moritur*, numero 31. & 32.

32 *Clericus in minoribus conſtitutus exercens medicinam perite, & ſine aduſtione, nec peccat, nec incurrit irregularitatem*, num. 33. & 34.

33 Cap. tua nos de homicidio, *& numero* 35. & 36.

34 *Irregularitas non incurritur à Medico, vel Chirurgo, curante cum inciſione, ſi abſque ejus culpa ægrotus moriatur.*

35 *Clericus in minoribus beneficium habens, ſi medicinam exerceat cum aduſtione, nùm fiat irregularis.*

36 *Monachus Chirurgus, qui aperuit in gutture apoſtema, eſt irregularis, ſi infirmus moriatur & hoc citra debitam diligentiam, ut* num. 37.

38 *Clericus nullus præponendus eſt ruptariis, Balliſtariis; & ſi Sacerdos, Diaconus, vel Subdiaconus ſit, non debet per aduſtionem, vel inciſionem curare, nec promovetur ad ordines, ſi conſcientiam habet læſam*, numero 40.

39 *Irregulares clerici aut Monachi, non ſunt, curantes infirmos diligenter, ſi moriantur, cum operam darent rei licitæ.*

41 *Irregularis fit qui infirmi curam habens, dederit ei aliquam potionem ſine mandato Medici, ex qua moriatur.*

42 *Irregularis fit qui ægrotum nimis anxioſum revolvit, ſi faciat, ut citius moriatur; eo quod cauſat mortis anticipationem*, n. 42.

43 *Medicina eſt ars liberalis ſicut Advocatia, & apud omnes in maximo honore habita, ut* n. 44. & 45.

44 *Advocati dicuntur nobiles.*

46 L. fin. ff. de jure immunitatis, l. ambitioſa ff. de decretis ab ordine faciendis.

47 *Chirurgia non eſt ars liberalis, ſed mechanica.*

48 *Medici antiquitùs ſua propria manu abſcindebant, ſed non hodie.*

49 *Medicus novus dicitur peſtis.*

50 *Scoti Medicos novos mittebant in Angliam, ut ibi, ut in inimicos artem exercerent.*

51 *Medicus errans, debebat acrius puniri, quàm Advocatus.*

52 *Medicus non præfertur Legiſta nec Theologo, etiam ſi antiquior ſit*, n. 55.

53 *Judæi Doctorari prohibentur, ſed quandoque eis permittitur in medicina.*

54 *Medici prohibentur fieri legum Doctores.*

55 *Leges dicuntur ſacratiſſima per ora Principum divinitùs promulgata.*

56 *Infirmi ingratitudo circa Medicum, remiſſivè*

57 *Medici*

57 *Medici cum recipiunt gradum, tenentur facere profeſſionem fidei, & jurare in manibus Epiſcopi obſervare ſtatutum Pii V. exhortandi, ſcilicet infirmos ad Sacramenta*, num. 58.

1 AD primam quæſtionis partem videtur dicendum, quod Medicus propter eventum mortalitatis infirmi, impediatur ad ſacros ordines promoveri, etiam ſi peritus, & ſollicitus ſit, ac traditiones artis Medicæ obſervet; & ſic quod fiat irregularis per jura *in cap. tua nos, de homicidio, & in cap. ſententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi*, in verſ. *nec ullam Chirurgiæ*: quæ jura, etſi loquantur de Clericis, & Monachis, etiam in arte Chirurgiæ peritis eos irregulares declarant, ſi infirmi moriantur. Ergo videtur, ut quamvis Medicus, ſeu Chirurgus Laicus non ſit prohibitus ſuas artes exercere in jure: tamen quia ambarum arte poſſunt contingere mutilationes, & mortes, ſi de facto contingant, erit quilibet irregularis, taliter ut ob eventum mortalitatis, nullo modo abſque diſpenſatione queant aſcendere ad
2 ordines Sacros. † Et confirmari videtur ex textu *in dicto cap. ſententiam ſanguinis in 1. part.* & ex textu *in cap. Clericis ejuſdem tituli*, quibus cavetur jodicem procedentem ad ſententiam ſanguinis; hoc eſt mortis, ſeu mutilationis, & eam exe-
3 quentem, contrahere irregularitatem. † Et confirmatur iterum ex textu *in cap. aliquantum diſt. 51. cap. ſi quis viduam 5. diſt. & cap. fin. de homicidio, lib. 6.* quibus probatur quod ſi quis aliquem delinquentem accuſat in cauſa ſanguinis, aut adverſus illum teſtificetur, ſi ſequatur effectus mortis, aut mutilationis, contrahit irregularitatem: ſic docent communiter Doctores, in prædictis juribus, ubi quod hæc appellatur irregularitas ex defectu perfectæ lenitatis; & negari non poteſt jodicem, & teſtem procedendo juxta juris regulas, juſte facere; quemadmodum condemnari nequit Medicus, aut Chirurgus, qui peritos non deficit in ampliatiooe ſuæ artis; quia ſi nihilominus moriatur infirmus, & mutiletur, adhuc debet fieri irregularis, quominus aſcendat ad ordines ſacros propter defectum perfectæ leoitatis.

4 Et pro hac ſententia facit quod dicit Joannes Gallus *in quæſt. 150.* quem ſequitur Covarruu. *in Clementina ſi furioſus part. 2. § 4. ſub numero 3.* in verſ. *his omnibus*, quod Clericus io minoribus ordinibus conſtitutus Chirurgiæ artem exercens, poterit coram judice ſeculari conveniri pro oegligentiis, & culpis commiſſis in ejus artis uſu, At ſic eſt quod talis Clericus gaudet foro Eccleſiæ, ſicut cæteri Clerici io Sacris conſtituti, ut latè dixi *ſub cap. 2.* & aliis *de Judic. & in cap. 1. cum aliis de foro competenti*, & percipitur ex relatia jam *in noſtro titulo, & in titulo de temporibus ordinat.* Ergo ex eo procedit, quia quocumque tempore ex morte, aut mutilatione fit reus, etiam ſi ſecundùm artem curaret, ſaltem quoad irregularitatem ortam ex defectu imperfectæ lenitatis.

5 Nihilominus dicendum eſt Medicum, aut Chirurgum peritos graduatos, & curantes juxta regulas artis Medicæ, ſi abſit negligentiæ culpa in applicando remedia in tempore opportuno, non contrahere irregularitatem, nec prohiberi etiam, ſi multi infirmi morerentur, aut mutilarentur, ad ſacros ordines promoveri; tum quia de iſtis nullo jure contrarium cavetur; tum quia ſic expreſsè diſpoſitum eſt hic in textu noſtro, & probatur *ex cap. hi qui arborem 50. diſtinctione*, & ex regula textus *in cap. unico de œconomo, cap. fin. de homicidio, l. in rebus ff. commodati, l. illicitas ff. de offic. Præſidis*, quibus probatur, † culpam non im- 6
putari, ſi præter culpam operantis, caſus fortuitus contingat, tradit gloſſa *t. hic*, ubi in fine dicit: *Abſit, ut nobis imputetur quod præter culpam noſtram contingit*, probans ex textu *in cap. de occidendis 25. quæſt. 5.* & ex illo verſu,

Non eſt in Medico ſemper relevetur, ut æger.

Docent hanc concluſionem Doctores hic, Abbas, Antich, Zabarella *collect.* Bellomera, Joannes Andreas, Henriq. Innocent. Imola, Anſn. Vivianus *in ration. primi libri Juris Pontificii pag. 105.* remiſſivè, Ximenez *in concordant. part. 1.* refertur ab Anton. Auguſtino *collect. 2. decretal. lib. 1. tit. 8. cap. 2.* Covarruv. ſupra *dict. num. 3. §. 4.* Simon, Majolo *de irregularit. lib. 2. cap. 12. n. 7.* Sylveſter *in ſumma*, verb. *Medicus, num. 2.* Marianus Socinus *in cap. ad audientiam, n. 31. de homicidio*, Alvarus Pelagius *lib. 1. de planctu Eccleſiæ c. 48. ex columna 3.* Petrus Palaçio *de electis cap. 26. num. 6.* Felicianus *de cenſuris titulo de irregularit. cap. de ſpecie irregularit. quæ contrahitur ægrotos curando, pag. 449.* Barboſa *hic n. 1.* Villalobos *in ſum. dict. 1. part. tract. 21. diſ. 23. ſub numero 8.*
† Ubi dum egit de irregularitate, quam contrahit 7
Monachus juxta textum *in dicto cap. tua nos, de homicidio*: de cujus iotellectu dico infra *ſub q. 2.* relevat ab incurſione irregularitatis Chirurgum ſecularem, qui curando, & imponens debitam diligentiam, mortuus fuit infirmus ejus aduſtione, vel inciſione,

Et confirmatur ex illo dicto Joviniani Pontani 8
in Acheronte, quod refert Covarruv. *in dict. elem. ſi furioſus dict. §. 4. ſub dict. num. 3.* ibi: *Liberius Medici vivunt, ut quibus permiſſum ſit hominem impunè occidere; Medicos enim non modo lex abſolvit, verùm mercedem ſtatuit quoque eis.* † Et- 9
enim ut Medicus non teneatur de morte infirmi, aliqnot ſunt neceſſaria. Primum ut ſit peritos in ea profeſſione, & arte, *l. illicitas, §. ſicuti, ff. de officio Præſid.* Secundum ut admoneat infirmom, ut præcaveat ab his, quæ ſibi ſunt nocumento futura, juxta textum *in dict. cap. tua nos*, ſed non tenetur ſemper, & continuò adeſſe ægroto, juxta Doctores *in d. c. tua nos*, ubi Ancharan. & Hoſtienſis, niſi ægrotus propter maximum ægritudinis periculum indigeret cuſtodiâ: nam tunc tenetur, vel præſens eſſe, vel admonere, ut diligenter cuſtodiatur, ut cenſet Hoſtienſ. *in ſum. hujus tituli de ætate ordin. §. Ordo*, verſ. *& poſtfacta*, quem refert, & ſequitur Ripa *tract. de peſte p. ultim. §. Medicorum n. 48.* quo in loco multa adducit de Medicis imperitis, an, & hi teneaotur, ſi infirmus ob eorum culpam moriatur: tradit, & ſequitur Covarr. per textum *in dict. cap. tua nos, & cap. ſicut de homicid.*
† Ubi Albericus exiſtimat Medicum imperitum, 10
cujus cauſa ægrotus mortem obierit, pœna extraordinario puniendum fore *ex l. 3. §. 1. ff. de ſicariis*, & notat Ripa *in dict. §. Medicorum, & de Jure Regia, l. 6. tit. 8. p. 7.* & hoc dictum videtur ſatis colligi ex verbis textus noſtri ibi: *Tibi breviter reſpondemus, quod ſi ſuper præmiſſis conſcientia tua te remordeat ad majores ordines de noſtro conſilio, non aſcendas*, ubi gloſſa, verbo *remordeat* declarans ſi fortè imperitè medicinam dediſſet iofirmis, vel ſi negli-

11 gentia fuerit, † quia diſſoluta negligentia prope
dolum eſt, *ex l. fidejuſſor in 1. reſponſo ff. mandati.*
12 Sed ſi dubites quomodo cognoſcatur Medici
peritia, leges Petrum Rebuffum *in concord. Rubr.*
13 *de collat. §. præterea* in verb. *medecina pag. 3. 36.* †
Et quibus in caſibus Medicorum dicto, ſit fides
adhibenda? Et quomodo, & quanta? optimè
Maſcard. *de prob. concluſ.* 1034. ad quod applicabis
de fide quæ præſtatur Matronis, & peritis in arte:
quæ dixi *in c. 4. prob.* ubi etiam de Medicis nonnulla.
14 Unde non obſtant jura *in principio, & in 1.*
confirmat. relata; nam ea expendo infra *in quæſt.*
2. loquuntur enim de Monacho, aut Clerico exercentibus artem medicam, aut chirurgam.
15 Non ſecunda confirmatio ex textu *in cap. aliquantum 51. diſt. cap. ſi quis viduam 50. diſt. & c. fin.*
de homicidio, quia ibi dicta procedunt in accuſatore ſollicitante ſententiam ſanguinis, vel teſte,
cujus dictum fuit cauſa, ut delinquens mutilaretur, aut pateretur mortem, quia etſi illi nec accuſando, nec teſtificando peccent; eo quod accuſator proſequeretur ſuam, vel ſuorum injuriam
licitam in judicio, non in vindictam, ſed in ſatisfactionem, qualiter omnes excuſant accuſatorem à
peccato, & teſtis juridicè interrogatus à Judice in
judicio, teneretur dicere verum, juxta quæ latè
dixi *ſub cap. 2. de confeſſis*, & alibi: tamen quia
eorum cauſa mutilatio, & mors contingit delinquenti ſeu accuſato, non effugiunt irregularitatis
16 notam, quod non hic procedit in Medico, & Chirurgo ſeculari, qui ſi adhibuerint debitam diligentiam, & peritiam exercentes, eam artem, licitum quid operantur, ſiquidem mortes, & mutilationes, quæ ſolent infirmis contingere, accidunt
præter intentionem, abſque eo, quod peccent,
vel in ſe vel in cauſa, quod non eſt hic in accuſatore, & teſte; eo quod ſaltem peccant in cauſa, materialiter, ſcilicet occaſionando mortem, & mutilationem delinquentis, aut accuſati. Et juxta
hoc punctum, idem procedit in Judice ſeculari
ſententiante, & exequente ſanguinis ſententiam,
aut mutilationis. Et ſi fortè dubites de hac reſponſione, facilimè reſpondebis ex illa regula generali.
17 † Ut non ſit aliquis unquam irregularis, niſi expreſſè cautum ſit in jure, uti expreſſè Doctores
18 docent *in cap. ſi quis de ſent. excomm. lib. 6.* † Sic,
ut nec valeat argumentum à paritate rationis ſpecialiter, quia hæc eſt materia odioſa, ut docent
Hoſtienſ. *in c. ſi celebrat. num. 5. de Clerico excommunic. miniſt.* Panormit. *in cap. ultim. num. 8. de*
Jure Patronatus. Covarruu. *in 4. decret. §. 8.*
num. 8. Caſtrus *lib. 1. de lege pœnali cap. 7. docum.*
3 Villalobos *in ſumm. p. 1. tr. 21. difficult. 1. num.*
6. & alii communiter.
19 Nec obſtat adductum pro tertia confirmatione
in verſ. *& pro hac ſententia*, quia præterquam,
quod Covarr, & Joannis Galli dictum non eſt certum, ut in praxi admittatur; eo quod Clericus in
minoribus non amitit fori privilegium, niſi in caſibus, de quibus poteris latè videre quæ adduxi ſupra *in cap. cum non ab homine de judic.* & aliis in
locis *in dict. verſ.* relatis, inde cum in jure non
caveatur, quod ſi Medicus aut Chirurgus in minoribus conſtitutus, ſi delinquat in ſua arte, queat
puniri à Judice Laico; ideò exiſtimo non pro quacumque ejus omiſſione poſſe puniri ab alio, quam
à ſuo Judice Eccleſiaſtico, ex latè dictis *ſub tit. de*
jud. & foro compet. in locis citatis, & ex adductis
ſupra *in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ de Conſtitutione.*
Ad ſecundam quæſtionis partem, an Medicus 20
de publico ſtipendiatus fiat irregularis, ſi ex omiſſione curandi pereat infirmus? Sed ad hanc difficultatem, ſatis affirmativè poteris reſpondere ex
dictis *ſupra*, pro primo dubio, & in terminis docent
Henriquez *in ſum. lib. 14. de irregul. cap. 12. §. 7. in*
medio. Barboſa *hic num. 9.* notans ad dictam gloſſam verb. *remordeat.* ibi: *Si fortè imperitè medicinam dedi(t) et infirmus.* † Ubi addit quòd talis 21
Medicus ſtipendiatus, dicitur Curiæ adſtrictus. † 22
Sicque dixerunt Aviles *in cap. Prætor 54. in gloſſa*
parteere num. 4. Zevedus *dict. collect.* 163. ad textum
noſtrum *ſub num. 6.* ut Medicus ſalariatus non
debeat recedere de civitate abſque licentia Priorum. Et an Medicus conductus in Oppido, cenſeatur vicinus; tractat in terminis Burgos de Paz
in l. 2. Tauri num. 410. in fine: quod dubium ſatis
explanabis ex his, quæ dixi *in cap. quod 9. de foro*
comp. quæſt. 2. & ſub cap. fin. in princ. per nonnullas
quæſtiones: ubi qualiter vicinatas incolatus, &
Domicilium acquiratur. † Et an Medicus, qui 23
pro ſtipendio ſe obligavit curare infirmos, in quocumque eventu, teneatur ad id in tempore peſtis,
vel cum periculo propriæ vitæ, examinat Bannez
2. 2. D. Thom. quæſt. 33. art. 3. col. 1222. in fine; quam
quæſtionem poteris examinare per ea quæ ad aliud
propoſitum dico *in cap. ſi propter ſterilitatem de*
locato.
Ad tertiam quæſtionis partem, an Medicus ef- 24
fectus Sacerdos, poſſit ſine peccato mortali exercere artem medicinæ? Et in hoc dubio nonnulla
omittendo, docet non peccare mortaliter, etiam ſi
per multos annos exercuiſſet eam artem, Martinus
de S. Joſeph. ſic probabiliter tenens *in monit. Confeſſar. tom. 1. lib. 1. tr. 11. de Ordine n. 2.* cum Covarr.
Sa, Molina, Henriquez, Sayro, Bonacina, & Cardinali; eo quod per textum noſtrum Pontifex
Clemens III. reſpondit cuidam Canonico Colonienſi non incurriſſe irregularitatem; eo quod moreretur infirmus, quem medicaverat, iate dico
infra *quæſt. 2.*
Sed Garcia *in ſumm. Theologiæ moralis tr. 1. dif-* 25
ficult. 2. dub. 7. num. 2. Machados *tom. 1. lib. 4. de perfecto Confeſſore p. 1. tr. 13. dub. 6. n. 1.* & Diana *p. 10.*
tr. 11. reſ. 49. Sylveſter, Navarrus, Roſella, Angelus
Armilla, & Sanchez, quos citat, & ſequitur Caſtrus Palaus *tom. 3. tr. 16. diſp. 4. puncto 3. §. 3. num. 3.*
exiſtimant veriorem eſſe contrariam ſententiam
per textum *in cap. Clerici 2. de vita, & honeſt. Cleric.* & *c. 1. & ſequent. ne Clerici, vel. Monachi*,
quibus textibus generaliter Clericis, & Monachis
prohibentur, & interdicuntur ſecularia officia
exercere. Sed officium Medici, & Chirurgi, etiam
citra inciſionem, & aduſtionem nimis ſæculare
eſt, & ſtatui religioſo dedecens; ergo ex hac
parte prohibitum cenſeri dicunt.
Et ſtando in hac ſententia, reſpondent ad tex- 26
tum noſtrum, dicendo nullum eſſe textum, quo
exercitium Medicinæ, vel Chirurgiæ citra inciſionem, vel aduſtionem prohibeatur ſpecialiter, &
expreſsè, negant verò non eſſe textum, quo ſub
generalibus verbis prohibitum non ſit: & ad textum noſtrum dicunt verum eſſe, hoc officium non
eſſe Clericis, & Religioſis prohibitum ob periculum mortis, ſicut eſt prohibitum cum exercetur per
inciſionem, vel aduſtionem, ſed ob indecentiam;
eaque de cauſa non inducere irregularit. morte ſequuta, ſi debita diligentia appoſita eſt; eam

amen

tamen inducere, cum per inciſionem, vel aduſtio-
27 nem exercetur. † Et ſic videntur tenere multi
Doctores per textum *in dict. cap. ſententiam ſan-
guinis 9. ne Clerici, vel Monachi* in verſ. *nec ullam
Chirurgiæ artem*, cujus verbis Pariſius *conſ.* 136. *à
n.* 34. *volum.* 4. Henriquez *in ſum. lib.* 14. *de ir-
regul. cap.* 11. §. 1. *lit. F*, Farinacius, Belletius, Ca-
millus Borrellus, & Barboſa cum eis *ibi, n.* 3.
28 † dicunt quod Clericus ſacris initiatus, prohi-
betur uti officio Chirurgi cum aduſtione, vel in-
ciſione. Et confirmatur ex his, quæ ſtatim dico
de Monacho.
29 Notabis verò prædictam concluſionem cum
ſua diſtinctione ad intellectum textus noſtri, ceſ-
ſare, quoties Clericus ſacris initiatus medeatur,
incidendo, vel adurendo, urgente neceſſitate, v. g.
tempore peſtis, quando non adeſt alius, qui hoc
munus præſtet, ut reſolvunt Emanuel. Rodriguez,
Henriquez, Sayrus, Avila, & Bonacina, quos ſe-
quitur Barboſa *in dict. cap. tua nos, de homicidio
ſub num. 3. in fine*, dicentes ſic curantem, non pec-
care, nec affici irregularitate; imò Diana *ſupra*
30 *dict. reſ. 49. in fine* dicit. † Religioſum, & Sacer-
dotem non peccare, ſi hoc officium citra mor-
tis articulum exerceant cauſa pietatis, ac proinde
gratis circa perſonas miſerabiles, vel cognatas;
quia ſic exercitium non eſt officium ſeculare ſta-
31 tui Eccleſiaſtico, vel Religioſo dedecens: † imò
Sayrus, Bellet. & Cardinalis, quos ſequitur
idem Barboſa *in dict. cap. tua ſtatim in princ.
dict. numero* 3.. dicit Medico, vel Chirurgo
in minoribus ordinibus conſtituto, ejuſdem artis
perito intuitu pietatis artem ſuam exercenti, non
imputari ad irregularitatem, ſi ex tali exercitatione
fuerit ſequuta mors, dummodo faciat citra abſciſ-
ſionem, vel aduſtionem; ita ut ſi ægrotus dece-
deret ex cauſa talis aduſtionis, vel abſciſſionis, li-
cèt illi non imputetur ad peccatum; imputari ta-
men ad irregularitatem; & docent Abbas *in dict.
cap. ſententiam ſanguinis n.* 23. Avila *de cenſur.
p. 7. diſp. 12. ſect. 1. dub.* 2. Sanchez *in præcepta Deca-
log. lib. 6. cap. 14. n.* 16. Belletius *diſquiſit. Cleric.
p. 1. tit. de diſciplina Cleric.* §. 5. *n.* 22.
32 De Clerico in minoribus conſtituto poteſt eſſe
dubium; & quidem Panormit. *in d. cap. tua nos
de homicid. colum. pen. & fin.* & Paulus Pariſius,
quos refert Covaruu. *in dict. clem. ſi furioſus ſub d.
n. 3. p. 2.* §. 4. tenent Clericum in minoribus con-
ſtitutum beneficium Eccleſiaſticum habentem,
irregularem eſſe, ſi ex Chirurgiæ officio, cui ope-
ram dat, aliquis mortem obierit abſque ejus cul-
pa; quippe qui artem ſibi interdictam exerceat.
33 † Huncque eſſe verum intellectum *dict. cap. tua
nos de hom.* ubi gloſſa, & Doctores ſubobſcurè
tradiderunt; ſed illorum opinionem cenſet veram
eſſe Covaruu. quoties ægrotus moriatur ex cauſa
alicujus aduſtionis, vel inciſionis a Chirurgo illa-
tæ: nam ſi Chirurgus nullam aduſtionem, nec in-
ciſionem fecerit; & tamen ab alio vulneratus, aut
alioqui ægrotus moriatur abſque culpa Chirurgi,
vel ſi à Chirurgo aduſtus, aut inciſus, non ex oc-
caſione inciſionis, vel aduſtionis, ſed ex ipſa gravi,
vel lethali ægritudine mortem obierit, nullam
contrahi irregularitatem probat Covar. *ex dicto c.*
34 *ſententiam, & ex cap. tua nos.* † Et ob id refert
ibi in verſ. *hinc* cum Mariano Socino *in cap. ad
audientiam*, & Cardinal. *in dict. cap. tua nos*, quod
ſi Laicus, aut Clericus in minoribus Chirurgiam
exercens juxta artis peritiam operam dando ex ali-
qua inciſione, ægrotus abſque ejus culpa periret,
non eſſet cenſendus irregularis. & videbis quæ
dico *infra quæſt. 2. verſ. ad quartam.*
Unde etſi Sanchez in præcepta Decalogi *tom. 2.* 35
lib. 6. cap. 34. *n.* 15. advertat nullum eſſe textum,
qui hoc ipſum extendat ad conſtitutos in mino-
ribus habentes beneficium: tamen cum Docto-
res alii communiter extendant prædictam doctri-
nam ad Clericos in minoribus habentes ſufficiens
beneficium ad victum; eo quod omnia interdicta
habentibus in ſacris conſtitutis cenſetur quoque
interdicta habentibus beneficium ſufficiens ad vi-
ctum, ideò ſic tenet in illis cum Navarro *in ma-
nual. cap. 25. n.* 112. *verſ.* 33. *& comment.* 4. *de regul.
n.* 28. imò, & ideo, verum eſſe dicit Barboſa *in
dicto cap. ſententiam ſanguinis dict. n. 3. in fine*,
cum Armilla *verb. irregularitas n.* 43. & Navar.
dict. cap. 25. *n.* 110. Sanchez *ſupr. n.* 16. ut nec
cauſa pietatis id liceat.
De Monacho autem exercente medicinam, vel 36
chirurgiam, loquitur expreſſè textus *in dicto cap.
tua nos*, ubi probatur, quod declaratur irregularis
Monachus, qui omni adhibita diligentia, aperuit
apoſtema in gutture mulieris, quæ poſtea mortua
eſt, ut docent Henriquez *in ſum. lib. 14. de irregul.
cap.* 11. §. 1. Suarez *de cenſ. diſp* 45. *ſect.* 60. *n.* 10.
Sayrus *eodem tract. lib. 7. cap. 2. nu.* 7. Valer. Regi-
naldus *in praxi fori pœnit. lib* 30. *n.* 114. Belletius
diſquiſit. Cler. p. 1. tit. de diſciplina Cleric. §. 5. *n.* 22.
Bonacina *de cenſ. diſp. 7. quæſt. 4. puncto* 5. *n.* 4. *&
puncto* 7. *n.* 6. verſ. *ſecundus caſus.*
Sed cum hæc doctrina generaliter ſumpta im- 37
plicet rex dictis de Clerico in ſacris Chirurgo,
aut Medico, de quo jam dixi quod ſi peritè, & abſ-
que culpa curando, ægrotus moriatur, caret cul-
pa, & nec contrahit irregularitatem; ideò etſi
Doctores conentur illum textum multipliciter in-
terpretari: nam quidam exiſtimant ibi non adhi-
buiſſe Monachum debitam diligentiam; quamvis
Monachus ipſe crediderit eam adhibuiſſe; inter
quos Leſſius *de Juſtit. lib. 2. c. 9. n.* 105. & alii *in
dict. c. tua*: verùm Molina *de Juſt. tam. 2. diſp.* 75.
n. 3. Covaruu. *in dict. Clem. ſi furioſus* §. 4. *n.* 3.
Suarez *dict. diſp.* 45. & Bonacina *dict. punct. 7. n.* 9.
verſ. *ſecundo reſponderi poteſt*; dicentes caſum *di-
cti cap. tua nos*, eſſe ſpecialiter expreſſum in jure,
& conſequenter excipiendam à Doctrina genera-
liter tradita, aut humani ibi denunciari Monachum
irregularem, quia ille Monachus non aperuit apo-
ſtema in gutture mulieris, quæ mortua fuit, ur-
gente neceſſitate, cum mulier illa poſſet Chirur-
gos adire; tum quia Monachus non præſumitur
peritus Chirurgiæ, & conſequenter quod in foro
externo ſit præſumendus irregularis; & ſic bene
Covarru. exponendo textum illum *ſub dict. n.* 3.
ait, quod etſi Monachus fœminam ipſam admo-
nuerit, ut à vento caveret, & ipſa vento exponens
ſe ipſam, obierit mortem, nihilominus apparere,
non alia ràtione Monachum illum cenſeri irregu-
larem, quam quod operam dederit rei illicitæ, non
ſimpliciter, ſed ſibi, quia Chirurgus eſſe non po-
terat juxta doctrinam textus *in dict. c. ſententiam
ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi*, † inquit enim 38
textus ut nullus Clericus Ruptariis, vel Baliſtrariis
aut hujuſmodi viris ſanguinum præponatur, nec
ullam Chirurgiæ artem Subdiaconus, Diaconus,
vel Sacerdos exerceat, quæ aduſtionem, vel inci-
ſionem inducit: bene expendis Villalobos ſupra
dict. p. 1. tr. 21. diſf. 23. n. 6. legendus. Et iterum
videbis quæ dico *infr. quæſt.* 2. pro intellectu
dicti cap. tua.

Unde

39 Unde infero dicendum quod ſi Monachus, aut Clericus exerceret Medici artem, perituſque eſſet, ſed abſque ejus culpa caſu infirmi, & ægroti moriantur, non ſint irregulares, cum operam darent rei licitæ, & quæ non eſt ei interdicta, juxta textum noſtrum, quo conſulit Romanus Pontifex, quod,
40 † hic ad ordines non promoveatur, ſi is conſcientiam habet læſam alicujus culpæ, quaſi liberè permiſſum jure ſit ad ordines ſacros promoveri, ubi medicam artem abſque culpæ ſuſpicione exerceat, docent Cardinalis *in dict. c. tua nos colum.* 1. Covar. *in dicta clem. ſi furioſus dict. p.* 2. §. 4. *num.* 3. verſ. *ſic*, & idem, quæ reſolutio non implicatur *in dict. cap. tua*, bene intellecto juxta diſtinctiones jam adductas.

41 Ex his infero ſecundò cum Covarruv. *ſupr.* in verſ. *ex his*, & verſ. *pari* eum irregularem eſſe, qui infirmi, & ægroti curam habens, dederit ei aliquam potionem abſque Medicorum mandato, aut contra eorum prohibitionem, ſi ægrotus moriatur ex hoc: ſic cum Innocent. & Doctoribus *in dict. cap. tua nos*, & Mariano Socino *in dict. cap. ad audientiam de homic. num.* 32.

42 Itemque pari ratione ſit irregularis, qui ægrotum in mortis articulo nimis anxium in aliud revolvat latus, ut citius moriatur; & ne magis crucietur mortis tormentis, ſic cum Socino *dicto num.* 32. Panormit. *in dict. cap. ſententiam ſanguinis ne Clerici, vel Monachi*, Villadiego *de irregular. cap. de percuſſore colum.* 5. poſt Speculatorem *de diſpenſatione* 9. *juxta*, verſ. *quid ſi alius infirmus*, conducit Villalobos cum aliis *ſupra dict. tract.* 21. *dif.* 22. *num.* 17. Ubi dicit quod qui cauſat mortis anticipationem, ſeu mutilationem, maneat irregularis; quia licèt mortem non cauſet; aliquid tamen facit, ſine quo tam cito mors non eveniret: ſic cum Panorm. *in dict. cap. ſententiam*, D. Antonin. 3. *part. ſumm. cap.* 2. *titulo* 8. §. 5. & cum Speculatore, & Navarr. quod eſt commune.

43 Ad quartam quæſtionis partem, an medicina ſit liberas ars, & nobilis, ſicut advocatia? Exiſtimo dicendum eſſe liberalem, artem bonam, multum utilem, & nobilem, quod probo ex textu *in l.* 1. §. *Medicorum ff. de variis, & extraord. cognit.* dum ait eandem eſſe cauſam medicorum, & pro-
44 feſſorum juris. † Sed ſic eſt, quod Advocati, & Juris profeſſores dicuntur nobiles propter artem liberalem, admodum quam profitentur, juxta ea, quæ latè dixi *de Advocatorum officio in dict. cap. paſtoralis* 14. *de jud. quæſt.* 6. *num.* 6. *&* 8. ubi quod iſti æquiparantur militibus; eo quod eorum officium, & munus ſit dehoneſtatum aliquibus privilegiis militum. Deinde, quia in ſacra pagina dictum eſt illud, *honora Medicum propter neceſſitatem*, Eccleſiaſt. *cap.* 30. & facit textus *in l. Medicos cod. de profeſſorib. & Medicis lib.* 10. & applicabis quæ dixi infra *in cap. ex tenore* 11. *de foro comp. ſub q.* 5. *n.* 3. *&* 4. *& num.* 11. ubi de viduis Medicorum, & Tonſorum: ſic docent Tiraquellus *de nobilit. cap.* 44. *ſeu* 31. *ferè per totum, & à num.* 333. Pineda *in vita Sancti Joannis Baptiſtæ lib.* 2. *art.* 3. *cap.* 3. *pag.* 284. Caſſaneus *in Cathalogo Gloriæ mundi p.* 10. *conſiderat.* 43. Barboſa *in paſtor. p.* 3. *alleg.* 91. *à n.* 5. imò, & idem Tiraquel. *dict. cap.* 31. enumerat Sanctos quamplures, qui artem medicam exercuerunt *à num.* 81. *& ex num.* 103. qui Angeli, & *ex num.* 106. qui Reges, & *ex num.* 157. qui Imperatores, & *ex num.* 164. qui Pontifices, & *ex num.* 251. qui Philoſophi, & *ex num.* 319. enumerat ordine Alphabetico quam plurimos viros magnæ authoritatis, qui ſe medicinæ ſcientiæ devoverunt; quibus apparet hujuſmodi ſcientiam fuiſſe apud omnes in maximo honore, & Briſon. *ſelect. lib.* 2. *c.* 3. explicat, unde primo ceperint Medici nobilitati.

Et in laudem Medicorum artis leges Cyrillum 45
lib. 7. *contra Julianum tom.* 2. S. Auguſtin. *in Pſalm.* 58. *&* 103. S. Ambroſium *ſermone* 28. *de Quadrageſima*, Chriſtum Dominum appellantes ſæpè Medicum. Etenim ut patet ex jam adducto ſcripturæ Eccleſiaſt. *cap.* 30. *Creavit Medicum Altiſſimus*, & quod à *Deo eſt omnis medela*; item quod *Altiſſimus creavit de terra medicinam, & vir prudens non abhorrebit illam*; & paulò poſt patet *ex illo cap.* verbum ſequens: *Fit in infirmitate tua, da locum Medico; etenim illum Dominus creavit, & non diſcedat à te, quia opera ejus ſunt neceſſaria*, & in hunc ſenſum videtur legendus D. Hieronym. *cap.* 8 ibi: *Nunquid Regina non eſt in Galaad? aut Medicus non eſt ibi?* & illud, quod eſt apud Matheum *cap.* 9. Marcum 2. Luc. 5. *Non eſt opus benevalentibus Medico, ſed malè habentibus, & non egent qui ſani ſunt Medico*: & confirmatur ex aliis ſacræ paginæ locis 2. *Paralip. cap.* 16. *&* 4. *Reg. cap.* 5. *& cap.* 20. & ex Joanne *cap.* 9. quos ponderat in laudem Medicorum, idem Barboſa *dicta alleg.* 91. *à num.* 10. ubi de Medicinæ præſtantia; qui *ſub num.* 8. *&* 9. probat cum Caſſaneo *in Catalogo Gloriæ mundi p.* 5. *conſiderat.* 24. *verſ.* 127. *& p.* 6. *conſiderat.* 12. & Tiraquello *de nobilit. dict. cap.* 31. *num.* 11. Buërio *deciſ.* 222. *num.* 11. Medicum Regis magnam conſequi Dignitatem, & apud noſtros Reges Hiſpanos videmus Prothomedicos eſſe in honore maximo; imò conſequuntur à Regibus Dignitates, & præmia filiis, & filiabus ſuis, præcipuè in Audientiis Regalibus.

Nec obſtant textus *in l. fin. ff. de Jure immunita-* 46
tis, ubi inter alios vilem, & mechanicam artem exercentes Jureconſultus, eos recenſiſſet, & textus *in l. ambitioſa ff. de decretis ab ordine faciend.* cum aliis, qui videntur probare medicinam liberalem artem non eſſe. † Quia ut reſpondeam 47
adverto partem medicinæ, aliam eſſe ſpeculativam in qua oportet fateri eam eſſe liberalem artem, ac nobilem, aliam eſſe Chirurgiam, & hanc eſſe illiberalem, ſeu Mechanicam, † eo quod Medici an- 48
tiquitùs, ſicut hodie Chirurgi, ſua propria manu exercebant, incidendo, aut abſcindendo, ut patet ex textu *in l. qua actione* §. *ultimo ff. ad leg. Aquil.* & ut multa aliis comprobat Briſſon. *dict. lib* 2. *c.* 4. & ſic quamvis propter alias partes, quæ ſpeculativam reſpiciunt ab Ulpiano, Medici reponerentur inter Philoſophos, Rectores, & Grammaticos *in l. ſi des inprinc ff. de excuſ. tutor.* tamen non immerito illo tempore, in quo Medici medendo exercebant etiam Chirurgiam, deſinebant, ut nobiles reputari: & hoc modo jura contraria intelligunt Barboſa *dict. alleg.* 91. *num.* 5. *&* 7. Tiraquellus *de nobilit. dicto cap.* 21. *num.* 523. ubi ſic diſtinguit; & exiſtimo prædicta diſtinctione componendos eſſe dicendi modos, quos referunt Boërius *deciſione* 323. *numero* 22. *&* 24. Nevizanus *in ſylva nuptial. lib.* 5. *ex num.* 75. Petrus Plaza *de delictis, cap.* 26. *num.* 3. Petrus Boizius *deciſ.* 1. *lituan. ex num.* 73. Caſſaneus *in Catalogo gloriæ mundi p.* 11. *conſideratione* 48. Tiraquel. *dict. cap.* 31. *ex num.* 81. adducentes plura in laudes Medicorum, & etiam adverſus ipſam medicinam, & ipſos Medicos,

Imò

49 Imò & adverſus Medicos juvenes plura congerit videnda Mandoſ. *in praxi tit. de integr. c.* 101. verſ. *quid tandem dicam ex num.* 11. & Albericus *in l. providendum in princ. cod. de poſtulando*, ait Medicum novum eſſe peſtem in Patria, & Petrus Rebuffus *tom. 3. ad Leges Gallicas in tit. de Mater. poſſer. articulo* 13. *gloſſa unica, num.* 13. inquit. 50 † Ideò Schotos Medicos juvenes in Angliam mittere, ut ibi ſe exerceant in gravem inimicorum perniciem; quod idem refert Franciſcus Bennius *de privil. Juris Conſultor. privil.* 55. *num.* 4. *p.* 51 3. † Et ſic optimè Andreas Alciatus *lib.* 9. *parergon. c.* 8. commendat menti tenendum à Medico illud carmen

Dum jacet infirmus, Medicus ſit pignore firmus.

Quod Medicus errans majori pœna puniatur, quam Judex etiam errans, tradit Burgos de Paz *in l.* 1. *Tauri num.* 26. ſed qualiter cum jam ſupra dixerim ex Barboſa *hic, num.* 5. Medicos eſſe beatiores quoad ſeculum, quàm Advocati, quia eorum errores cooperit terra, ut dixit Acedus *in l.* 6. *num.* 3. *titulo* 16. *lib.* 2. *nova recopilat.*

52 Horum occaſione poſſes hic dubitare, an Medicus præferatur Legiſtæ? Et ſuppoſitis, quæ dixi *in cap. Clerici* 8. *de jud.* An Canoniſta præferatur Legiſtæ, ſeu Theologo? Ex quibus propter nobilius objectum ſcientiæ; imò & per uſum praxis, poſſis hanc quæſtiunculam reſolvere. Ideò nunc in terminis leges Nicolaum Boërium *de authorit. magni Concilii n.* 89. Coſmas *in prag. Sanct. tit. de collat.* §. *videlicet, in gloſſa*, verb. *medicina, folio* 229. Nevizan. *in ſylva nupt. lib.* 5. *n.* 87. *pagina* 529. Abbatem *in dict. cap. Clerici de jud. n.* 3. latiſſimè Caſſaneum *in Cathalogo Gloriæ mundi p.* 10. *conſiderat.* 25. Jacobum Bennium *dict.* 3. *p. d.* 53 *privileg.* 55. † qui *in privileg.* 64. *n.* 4. ait quod quamvis Judæi doctorari prohibentur, quandoque tamen eis conceſſum eſt, ut in medicina doctorentur, de quo Mandoſius *in praxi ſignat. Grat. in tit. de licent. Doctor.* Et ſic videmus practicari apud nos Hiſpanos, tam in univerſitate Valliſolet. & Complutenſ. quàm in Salmantina, ubi ea profeſſo Medicorum ars publicè dictatur, ac docetur.
54 † Sed quod Medici legum Doctores fiant, nun-
55 quam eis indulgetur, † quia leges ſunt ſacratiſſimæ, & divinitùs per ora Principum promulgatæ, teſte D. Auguſt. *in cap. quo Jure diſt.* 8. quod ſanè Medicos oſtendis inferiores eſſe Legiſtis; & ſic jam de facili ad propoſitum dubium quidquid aliqui ſcripſerint, dici debet ſemper Legiſtas præferendos eſſe Medicis, uti etiam in praxi videmus in præcitatis univerſitatibus ſtylari, cum nunquam prætextu antiquitatis graduatorum Medicorum, ſit eorum aliquis, qui præferatur Legiſtis minus antiquis in Doctoratus, ſeu licentiæ gradu, cum integrum Legiſtarum gremium, ſemper Medicis, & Chirurgis graduatis ſuis inſigniis incedentibus in publicis actibus univerſitatis, præferantur in ſeſſione, & tranſitu.

56 Et ſi ſcire cupis quæ contingant de ingratitudine infirmi circa Medicum, leges quæ ſcribit Mandoſius relatus hic per Zened. *num.* 9. *in fine, de integr. cap.* 100.

57 Ad ultimam quæſtionis partem, an cum Medici recipiunt gradum licentiæ, Doctoratus, ac Bacalaureatus, teneantur fidei profeſſionem facere? Sed quia affirmativè eſt reſpondendum, ut docet Barboſa *in dict. alleg.* 91. *Paſtor. num.* 1. ubi etiam dicit, quod quoties Medici ad gradus Doctoratus, ſunt promovendi, ultra fidei profeſſionem per ipſos faciendam, ſunt obligati jurare in manibus Epiſcopi, vel Rectoris obſervare ſtatutum, † factum per Pium V. Pontif. Maximum *in ſua conſtit.* 58
incipit *ſuper gregem Dominicum*, data *ſub die* 8. *Martii* 1566. *anno* 1. *ſui Pontificatus* in confirmationem antiquæ, & ſalutaris decretalis Innoc. III. *in Concilio generali, quæ habetur cap. cum infirmitas de pœnit. & remiſſionibus*, circa obligationem Medicorum, ut exhortent infirmos ad recipienda Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, uti ibi longè dico. Et ſic circa profeſſionem fidei, quam facere Medici tenentur, longè poteris diſceptare, ſi applices quæ latè dixi *in cap.* 4. *de Jurejur. q. fin.* ubi de hac obligatione in Canonicis, & aliis Beneficiatis; & ſic non immoror.

QUÆSTIO II.

An Clericus in Sacris exercens Chirurgiam per inciſionem, vel aduſtionem ſit irregularis, morte ſequuta, licèt adhibeas neceſſariam diligentiam. Et an venæ inſectio, ſit Clericis, & Religioſis prohibita; ſic ut incurrant irregularitatem latam in cap. tua nos de homicidio? *Et an ſi vulneratus vulnere non lethali mortuus ſit Medici, vel propria in Curia, incurratur irregularitas. Et an Clericus in minoribus conſtitutus, poſſit exercere medicinam ſine alia diſpenſatione Pontificia?*

SUMMARIUM.

1 *Clericus in ſacris Chirurgiam exercens, quando, morte ſequuta infirmi, incurrat irregularitatem, vel ab ea excuſetur?*

2 *Irregularitas ob homicidium caſuale, non incurritur, quando datur opera rei illicita, niſi actio ſit ita periculoſa, ut peccet contra jus naturæ*, n. 3.

4 Cap. tua nos de homicidio *iterum expenditur*, n. 5. 6. 7. & 8.

6 *Satisfactio in jure datur propter aliquam culpam.*

7 *Miſericordia non ſupponit neceſſariò irregularitatem, ſed delictum.*

9 *Venæ inſectio non inducit irregularitatem, & quare*, n. 10.

11 *Medicus ſecularis non fit; eo quod ex parvo vulnere contingat, ut vulneratus moriatur. Et quare* n. 12.

13 *Medicare licet Clericis in minoribus conſtitutis.*

14 *Clericus in minoribus ſi peritus eſt valet mederi cum circumſpectione, quid ſi ordinetur in ſacris, ſeu Beneficiarius fiat, & per aduſtionem*, n. 15.

16 *Clerici irregulares non fiunt, ſi applicando plaſtrum malificativum apoſtema, inde mors eveniat.*

17 *Irregularis Clericus non fit, ſi ſecundùm peritiam artis jubendo inciſionem, & aduſtionem,*

num, non ex ea, ſed ex gravitate infirmitatis infirmus moriatur.

18 *Monachus, & Clericus, quando non adeſt alius Chirurgus, in extrema neceſſitate, poſſunt mederi abſque metu irregularitatis, & quando adeſt ignorantia invincibilis*, numero 19.

20 *Medici Judæi, & infideles prohibentur curare Chriſtianos.*

22 *Judæi prohibentur agere cum Chriſtianis.*

1 AD primam difficultatis partem, ut abundè reſpondeas leges, & applicabis dicta ſupra *quæſt.*1.verſ. *ad tertiam*, de Medico effecto Sacerdote, & curante, an peccet mortaliter? Nunc autem agimus de Clerico in ſacris exercente Chirurgiam per inciſionem, vel aduſtionem, an ſit irregularis, morte ſequuta, licèt adhibeat neceſſariam diligentiam. Sed etſi ibi utrique caſui ſit ſcripta, clara, & diſtincta doctrina pro intelligentia textus noſtri, *cum cap. tua nos de homic. & cap. ſententiam ſanguinis ne Clerici, vel Monachi*: tamen placuit, & nunc addere quæ ſubſequuntur. Etenim dici videtur, ut Clericus Chirurgus in caſu prædicto, non incurrat irregularitatem; eo quod ea non incurritur ex opere illicito, etiam periculoſo, & de ſe tendenti ad homicidium, ſi adhibita fuit omnis diligentia, & ſic Coninch. *de Sacram. diſp.*18.*dubio* 9.*num.*80. Hurtad. *diſp.*1.*de irregul. difficult.*8.*num.*88. Præpoſitus *in* 3.*p.quæſt.*5. *de irregul. dubio* 10.*num.*63. Filliucius *tom.*1. *tract.*20. *cap.*3.*num.*64. & cum aliis Diana *p.*4.*tract.*2. *reſolut.*20. in verſ. *ſed ego*, contra Cajetanum *in* 2. 2. *quæſt.* 64. *art.*9. Sylveſtrum, *verbo homicidium* 2. *num.*2. Cornejo *in* 3. *p.D.Thoma tract.*5.*de irreg. diſp.*3.*dubio* 2. *concl.*2. Avilam *p.*7. *diſp.*6.*ſect.*1. *opin.*3. ubi citat Covar. Sotum, Cordubam, Caſtrum, Medinam, Aragon. Navarrum, & contra Majolum *de irregul. lib.*5.*cap.*48. §.3. Paludan. Gabrielem, Conradum, Felicianum, quos refert Tannerus, Villalobos *in ſumma tomo* 1.*tract.* 21. *dub.*23.*n.*3. Valentiam *tom.*3.*diſp.*2.*quæſt.*3.*puncto* 3. Sanchez *de matri. tom.*2.*lib.*9. *diſp.*32. *n.*25.
2 & alios penès ipſos. † Dicunt enim non incurri irregularitatem ob homicidium caſuale, quando factum fuit, dando operam rei illicitæ, ſi adhibita fuerit debita diligentia: & addit Diana, quod
3 occidens in hoc caſu nunquam fiat irregularis, † niſi ipſa actio hic, & nunc ita ſit periculoſa, ut peccet contra jus naturæ præcisè ratione periculi occidendi, cui hic, & nunc ita operando ſe exponit ex ea ratione, quia prædicta irregularitas non incurritur, niſi intercedat culpa homicidii, cum ſit irregularitas ex homicidio caſuali, quæ excuſatur per diligentiam præſtitam; ſicque non dari voluntarium.

4 Et hæc ſic ſcripta ſententia, videtur ut non impugnetur per textum *in dict. cap. tua nos de homicid.* per quem tenendo, ut in noſtro caſu, ut talis Clericus Chirurgiam exercens, ſit irregularis quantumvis diligens ſtiterit, quia dat operam rei illicitæ, & prohibitæ, ut docent Navar. Covarruv. Corduba, quos citat, & ſequitur Avila *dict. p.*7. *diſp.*6. *ſect.* 1. *dub.* 2. Turrianus *de cenſuris lib.*9. *diſput.*68.*dubio* 1. Filliucius *tom.*1.*tract.*10.*cap.*4. *num.*74. Bonacina *de cenſ. diſp.*7. *quæſt.*4. *punct.*7. *num.*6. Molina *de Juſt. tom.*4.*tract.*3.*diſp.*75.*nu.*3. Suarez *diſp.*45.*de cenſ. ſect.*4.*num.*10. Villalobos *in ſumma tom.*1.*tract.*21.*difficult.*23.*num.*8. Layman. *ſect.*5. *tract.*3.*p.*3. *cap.* 10. *num.*3. *Theolog. Moral.* Sayrus *lib.*7.*diſp.*5.*num.*13. Diana *dict. p.*4. *tract.*2.*reſ.*23. tamen ipſe expendendo *dict. cap. tua nos*, ſatis probabilem dicit primam ſententiam; & ſic ſatisfaciens cuidam fundamento, dicit textum *in dict. cap. tua nos*, potius confirmare illam ſententiam, cum ibi Pontifex dicat Monachum, de quo *ibi*, poſſe celebrare, ſi paritus omnem diligentiam adhibuerit, & culpa mulieris mors acciderit, non ſi è contra.

Sed huic intellectui videtur implicare idem 5
textus, quatenus cum Monacho illo miſericorditer agit, quo ſignificatur Monachum peccaſſe; eo quod uſurpaverit officium ſibi prohibitum ex regula textus *in cap.* 1. *de corpore vitiatis*, ubi dicitur poſſe miſericorditer diſpenſari cum illo, qui in duello partem Digiti amiſerat; itaut peracta pœnitentia, queat miniſtrare, cum præſertim talis antè Concilium Trid. non fuerit irregularis, ut docet Coninch. *de Sacram. diſp.*18.*dub.*9.*num.*87. ubi tenet Monachum, de quo loquitur textus *in dict. c. tua nos*, non incurriſſe irregularitatem, nec aliter ibi determinari, benè expendit Præpoſitus *in* 3. *p. de irregul. quæſt.*5.*dub.*10.*num.*86. dicens prædictum Monachum non incurriſſe irregularitatem homicidii caſualis.

Etſi interim replices ex verbis *dict. cap. tua*, ibi: 6
poſt ſatisfactionem, & ibi: *miſericorditer*, quibus indicatur; ideò cum eo poſt ſatisfactionem miſericorditer actum fuiſſe, quia reus fuerit homicidii & mortis; ſed reſpondit idem Præpoſitus, quem refert Diana *ſuprà* ad litteram; verba ſimilia ſemper addi in jure, ut oſtendatur eſſe ſalutare præmittere aliquam ſatisfactionem propter aliqualem ſortem culpam, quæ intervenerit, non quod id ſit plenè neceſſarium, quia illa verba non ſufficienter exponunt, & exprimunt irregularitatem, quam non conſtat aliunde incurri. † Tum etiam quia 7
etſi non fuiſſet irregularis, poſſet adhuc Epiſcopus illum punire Monachum; eo quod alieno officio ſeſe immiſcuerit; & ſic fieri, ut miſericordia non ſupponat neceſſariò irregularitatem, ſed delictum propter quod poterat prohiberi exercitium ordinis; quod tamen ex miſericordia non prohibeatur; itaque Sotus *lib.*5.*de Juſtit. quæſt.*1.*art.*9. dixit ſupra dictum Monachum, de quo *in dict. cap. tua nos*, non incurriſſe irregularitatem. Sed ipſe Diana adhuc ſtando pro prima ſententia, exiſtimat Monachum fuiſſe irregularem, quia ſic ſpecialiter expreſſum adeſt in jure per *dict. cap. tua nos*; & nec eſſe impedimento reatum de eo, qui commiſit homicidium caſuale quem liberabit ipſe cum aliis ab irregularitate propter diligentiam, quam adhibuit, cum non decernatur in jure. Tu inquam jungendo his, quæ dixi ſupra *dict. quæſt.*1.verſ. *ad tertiam*, per totum, poteris in praxi obſervare quæ ibi jam adduxi pro intellectu *dict. cap. tua*, cum *d. cap. ſententiam ſanguinis*, & textu noſtro.

Et quia ad prædicta, & dicenda *numeris ſequentibus*, reducuntur quæ noviſſimè ſcribit Diana *p.*11.*tract.*7.*reſ.*9. dum egit de illo dubio, an Clericus olim Chirurgus, qui ſecundùm artis peritiam exercuit ſuam artem cum quodam infirmo, qui tamen mortuus eſt, inciderit in irregularitatem ex dictis juribus, & Doctoribus, & cum Gabalnio *de irregul. cap.*4.*quæſt. confect.*11.*num.*17. ideò non tranſcribo. 8

Ad ſecundam quæſtionis partem; etſi affirmativè reſpondeat Avila *p.*2.*diſp.*6.*ſect.*1.*dub.*10.*ante concluſionem* 3. ex eo quia venæ ſectio, videtur inciſio, quam prohibet textus *dict. c. tua nos de homicid.* 9

uicid, quod idem tenet Bonacina *de cenſ. diſp.* 7. *quæſt.* 4. *puncto* 5. *n.* 5. adverſus Molinam; tameo exiſtimo ex jam dictis affirmandum, quod non
10 fiat irregularis, † quia venæ apertio, non eſt Chirurgiæ ars, quæ in jure incurritur prohibita: unde cum ille actus ad Chirurgos non ſpectet, ſed ad tonſores & in pœnalibus, & odioſis non fit, cur extenſio juris fiat, evenit ut in hoc caſu non veniat extenſio irregularitatis, de qua *in dict. cap. sua nos*, ad præſentem caſum, ut docent Diana *dict. p.* 1. *tract.* 2. *reſ.* 24. Molina *de juſtitia tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 75. *n.* 4. & confirmatur ex dictis à *numero* 1. *& dicta quæſtione* 1. verſ. *ad tertiam*.

11 Ad tertiam quæſtionis partem, licèt pro affirmativa ſententia faciat ea ratio, quia ſi vulnus illatum non fuiſſet, mors non accidiſſet; quare non ſolum Medici, aut infirmi in Curia, ſed ſimul etiam ipſa vulnetatio fuit cauſa mortis, juxta verba textus *in cap. audientiam de homicid.* ibi, *in dorſo aliquantulum vulneravit*: quibus datur intelligi ſufficere parvum vulnus, ſi inde mors evenenerit, ut docent Villalobos *in ſumma dicta part.* 1. *tract.* 21. *difficult.* 23. *n.* 9. Turrianus *de cenſuris libro* 9. *diſp.* 64. *dub.* 1. Layman. *ſect.* 5. *tract.* 3. *part.* 3. *cap.* 10. *num.* 5. Henriquez *lib.* 14. *cap.* 14. *n.* 4. Avila *part.* 7. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *n.* 5. *concluſ.* 2. Navarrus *in manual. cap.* 223. Molina *tract.* 3. *de juſt. diſp.* 32. *n.* 2. Gutierrez *in Canonic. quæſt. lib.* 2. *cap.* 6. *nu-*
12 *mero* 9. & alii; † Tamen verè, & probabiliter teneri poteſt eam irregularitatem oon incurri reſpectu Medici ſecularis; quia, etſi vulnus ſit aliqua occaſio: tamen revera non eſt cauſa mortis, cum ſit parvum vulnus; & ſic potuit mori vulneratus propter ejus negligentiam, etiam ſi ſimul adeſſet in Medico curante, juxta deciſionem textus *in cap. ſignificati el.* 2. *de homicidio*; & ob id Villalobos *ſuprà*, & Coninch. *de Sacram. diſp.* 18. *dub.* 9. *n.* 8. dicunt, quod ſi vulnus fuerit leve, non incurrit in prædicto caſu vulnerans irregularitatem; & ſic in caſu, de quo loquimur tenent hanc ultimam ſententiam Leſſius *de juſt. lib.* 2. *cap.* 9. *dub.* 15. *num.* 12. Hurtad. *de regularit. diſp.* 2. *difficult.* 8. *n.* 31. Sotus *lib.* 5. *de juſt. quæſt.* 1. *art.* 9. Silveſter. *verb. homicidium* 2. *quæſt.* 21. & dicit probabilem Diana *dict. p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 10.

13 Ad quartam quæſtionis partem, ut reſpondeam, præmitto quæ dixi *ſupra dicta quæſt.* 1. ſub verſ. *ad tertiam*, à verſ. *de clerico in minoribus*; & ſic, ut ibi reſolvi, etſi negativè Petrus Cooradus *de diſp. lib.* 5. *cap.* 4. reſpondeat: tamen quia jam *in loco citato*, dixi communiter à Doctoribus doceri, licitum eſſe Clericis medicare in minoribus conſtitutis; ſecus verò ſi ſint in ſacris, aut ſi beneficium competens habeant, ut jam explicavi; non enim in Clericis minoribus reperitur prohibitum, ut medicent infirmos, ſecundùm quod dixi per textum *in cap. ſententiam ſanguinis, qui Clerici, vel Monachi*, in quo prohibetur ars Chirurgi, qui per aduſtionem, vel inciſionem curat, docent Navarrus *conſ.* 3. *ne clerici, vel Monachi*, Graſſius *in deciſion. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 66. *n.* 6. Zerola *in praxi p.* 2. verbo *Medici*, Avila *de cenſur. p.* 7. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *dubio* 10. Paulus Squillante *de obligat. clericor. p.* 2. *dubio* 17. *num.* 52. Diana *p.* 6. *tractat.* 7. *miſcell. reſ.* 50. per textum *in cap.* 2. *de poſtul.*

Unde iterum dico cum eodem Squillante, &
14 cum Diana clericum minorem, qui phyſicam exercuerat tanquam peritus in arte cum omni circumſpectione; & diligentia neceſſaria; & cum conſcientiam haberet quietam, & ſine remorſu, poſſe ſine ulla irregularitatis diſpenſatione ad ſacros ordines aſſumi, ita tamen, ut artem illam amplius non axerceret; quia beneficiariis, nec ſacris ordinationibus initiatis; hoc non eſt permiſſum fieri ſine ſpecifica diſpenſatione; etſi non negetur, poſſe aliquando gratis, perſonis miſerabilibus, & conſanguineis mederi, ut docent relati, & obſervat Novarius *de privileg. miſerab. perſon. privileg.* 83. † Sed video quod idem Diana 15
p. 4. *tract.* 2. *dicta reſ.* 24. in verſ. *notandum*, docet cum Molina *dict. tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 75. *num.* 2. contra Henriquez *lib.* 14. *ſum. cap.* 11. *num.* 1. clericos in minoribus, quamvis habeant beneficium, poſſe exercere artem medicam, & Chirurgiam abſcindendo, & adurendo ſecundùm artem: & hoc idem extendit Molina ad Religioſos, ſi non ſint Subdiaconi: quare, ut notant Avila, & Diana, ubi ſupra, intellexit Felinus textum *in dicto cap. sua nos, de homicid.* loqui de Religioſo ſacerdote.

Ex prædictis infero, quod Monachus, vel 16
clericus, qui applicat emplaſtrum mollificativum, quo apoſtema ſeſe aperit, & mors inde ſequitur ſine culpa, non incurrant irregularitatem; quia *in dicto cap. sua nos*, agitur de ſciſſione, & aduſtione: ſic docent Molina *dicto tom.* 4. *tract.* 3. *diſput.* 77. *n.* 4. Diana *dict. tract.* 2. *reſ.* 23. ſub verſ.
non dejinam. † Interentes etiam, quod ſi ſecun- 17
dùm peritiam artis jubeant inciſionem, & aduſtionem, ſi mors inde ſequatur non incurrant irregularitatem; quia pœna lata contra facientes, non ligat mandantes, nec conſentientes, niſi exprimantur & ſic Avila *p.* 7. *de cenſuris diſp.* 6. *tract.* 1. *dub.* 14. *concluſ.* 5. Diana *ibi*, in verſ. *quarto*, dicunt contra Suarez *de cenſur. diſp.* 47. *ſect.* 7. *n.* 4 quod clericus, qui ſecundum artem abſcidit vel aduſſit; quando mors eſt ſequuta propter morbi gravitatem, & non ex aduſtione, vel abſciſſione, non ſit
irregularis, † imo dicunt idem Molina *n.* 4. Tur- 18
rianus *de cenſur.* & Diana adnotans prædicta juxta intellectum *dict. cap. sua nos*, in gratiam confeſſariorum, quod actio de qua dixi *in hac quæſt.* à *num.* 1. & *in dicta quæſt.* 1. verſ. *ad tertiam*, oon prohibeatur Monachus, & Clericis in ſacris in extrema neceſſitate, quando oon adeſt alius Chirurgus, ut poteſt ſæpius accidere tempore peſtis:
† taliter uti illam operantur extra hoc tempus 19
cum ignorantia invincibili prohibitionis illius textus, non incurrant prædicti irregularitatem.

Pro complemento notandum eſt Medicos Ju- 20
dæos, & infideles prohiberi curare Chriſtianos infirmos, ut patet, *ex conſt.* 3. *Paul.* 4. *incip. cum nimis pridie id. Julii* 1555. apud Laërtium Cherub. *in Bullario tom.* 1. *p.* 720. *alias pag.* 549. Greg. XIII. *in conſtit.* 68. *incipit. alias* 30. *Martii* 1581. apud eundem Cherub. *tom.* 2. *pag.* 449. *alias* 338. *in novis impreſſione*, Barboſa *in collect. deciſ.* verb. *Medicus num.* 4. *deciſ.* 467. videbis Scortiam *in ſelectis conſtit. epitom.* 131. † Quod notabis ad textum *in cap. judæis, & aliis de judæis*, ubi habetur quæ prohibeantur judæis agere cum Chriſtianis. Et cum his abſolvo lecturam hujus textus in veſpera ſancti Petri Martyris, Patroni ſanctæ Inquiſitionis.

Ad Text. in Cap. Cum bonæ VIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Contumax citatus à judice, quando non comparendo talis dicatur, remiſſivè.*

2 *Suſpeuſus ratione contumacia, in ea permanens per triennium, privatur beneficio obtento, nec aliud adipiſcitur.*

3 *Excommunicatus ultra annum, poteſt beneficiis privari. Sed quando* ſub quæſt. 1. à oum. 1. & 2.

4 *Suſpenſus quando eligi poſſit ad beneficia remiſſivè.*

1 TExtus iſte cum habeat admodum ſimilem deciſionem, quam textus *in cap. 1. de Judic.* ubi de Colbudto Epiſcopo citato ad Judicium, & nolente comparere, cujus contumacia fuit punita excommunicationis ſententia, ſicut hic alia ſuſpenſionis contra Clericos beneficiatos, qui vocati non venerunt; ideò applicabis quæſtiones, quas ſub illo textu adduxit, ſcilicet *quæſtione* 12. 13, 14. 15. 22. 23. 24. 25. 26. ex quibus plenè probatur, quando citatus à Judice, & non comparens dicatur contumax punibilis.

2 Et in verſ. *in qua triennio permanentes*, uſque ad finem textus decidit Pontifex, ut ſic ſuſpenſus ratione contumaciæ, permanens in ea per triennium, privetur à beneficio obtento, nec aliud adipiſci poſſit. Occaſione hujus deciſionis poteris etiam applicare quæ dixi *in dict. cap. 1. de Judiciis, quæſtione* 27. 29. & 30. & propriùs *quæſtione* 31. ubi dixi de quæſtione, an excommunicatus per annum inſordeſcens, à beneficio privatur? & à quo veniat privandus Epiſcopatu: & ibi *quæſt.* 32. an excommunicatus ex cauſa fidei, qui comparet, elapſo anno, ſit admittendus ad reſpoodendum? Et ibi *quæſt. fin.* an inſordeſcens per annum, in excommunicatione puniatur ab Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis? Item hic applicabis quæ de eodem notavi *in cap. prout, & in cap. veritatis de dolo, & contum.* Et quæ adduxi latè *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſententia, & re judicata*; item *in cap. intelleximus de judic. & in cap. 7. de prob.* & quæ notavi ſupra *in cap. illa quotidiana* 30. *de electione*: nam quibus in locis dicta ſint, & *in cap. paſtoralis*, §. *verum, de appellat.* contra excommunicatos itidem applicantur non malè contra ſuſpenſos inſordeſcentes per annum in ſuſpenſione; & quod debeant beneficiis privari: & alia nondum abſoluti de novo adipiſci; item in judicio comparere, ſeu jam ex-

3 communicati, vel ſuſpenſi appellare, &c. † Et ſic Barboſa *hic num.* 2. in verſic. *beneficiis, quæ habens non deſerat ſpoliare*, notat cum gloſſa *verb. ſpoliare*, quod excommunicatus ultra annum poteſt beneficiis privari, ut per Abbatem *in dicto cap. 1. de Judic. num.* 25. *Alciat.* 78. Menoch. *de arbitrariis caſu* 416, *num.* 48. & 49. Et ſic jam videbis dicta de excommunicato propter contumaciam benè porrigi ad ſuſpenſum propter eandem cauſam. Hic poſſunt, præter ea, quæ adducit Barboſa, tractari de effectibus ſuſpenſionis, de quibus Suarez *de cenſuris diſput.* 15. *ſect.* 1. & 2. & *diſput.* 16. *ſect.* 1. 2. 3. & 4. & *diſp.* 27. *per totam*, Diana cum infinitis ad plures quæſtiones *p.* 5. *tract.* 10.

Ad quæſtionem, an eligere, ſeu eligi, poſſit ſuſpenſus ad beneficia? per hunc textum Balboa *in cap. Apoſtolica* 9. *de exeption. à num.* 26. De qua videbis quæ notavi ſupra *in cap. cum dilectus de conſuet. cap. cum inter, & dict. cap. illa* 39. *de elect. & ſub quæſtione* 1. *in Rubr. ejuſdem tituli.* 4

QUÆSTIO I.

An qui manet ſuſpenſus, privetur beneficio? Et an ſuſpenſo ab officio, illicitè, conferatur beneficium? & an ſuſpenſus, qui abſolutionem obtinuit, poſſit retinere beneficium tempore ſuſpenſionis, ſibi collatum? & an ſuſpenſus ut privetur à beneficio, debeat per triennium eſſe contumax, tam in cauſa civili, quam criminali? vel ſufficiat ut per annum contumax perſeveret? Et per quot tempus, tranſacto tali tempore, debeat Judex eam ſpectare, ut illum privet à beneficio?

SUMMARIUM.

1 Cap. rurſus 35. cum aliis quæſt. 3. & num. 3. cap. veritatis de dolo, & contumacia, & num. 3. cap. fin. de pœnis, & num. 3. cap. excommunicamus 13. §. qui autem de hæreticis, & num. 3. cap. cum contumacia de hæret. lib. 6. & num. 3. *Trid.* cap. 3. ſeſſ. 25. & num. 3. & 16.

2 *Suſpeuſus non privatur à beneficio ex ſola perſeverantia unius anni in excommunicatione, niſi crimen pœnam privationis mereatur, ut* num. 3. & 4.

3 *Excomnicatus per annum, ſolum cenſetur convictus.*

5 *Hereſis ſuſpicio inducta ex excomunicatione per annum, non cauſat beneficii privationem, niſi à principio eſſet ſuſpectus*, n. 6.

7 *Inſordeſcens in excomunicatione per annum ob crimen, quod inducit privationem, ipſo jure dicitur privatus.*

8 *Inſordeſcens in excomnnicatione lata ob aliam cauſam præter hæreſim, dicitur ſuſpectus leviter tantum.*

9 *Collatio beneficii ſuſpenſo facta, non eſt nulla, ſi ſit tantum ab officio; eſt tamen illicita*, ut numero 10. *etſi contra ſentiant aliqui*, numero 11.

10 Cap. fin. de Clerico excomm. miniſtrante.

11 *Privandus quando quis veniat beneficiis, ſi perſeveret in excomunicatione*, n. 13. & 14. *ubi expenduntur Canones de triennali, inſordeſcentia.*

15 *Annus ad hoc ut inſordeſcens ex cauſa fidei privetur beneficiis, debet eſſe completus*,

17 In

17 *Inſordeſcens per tres annos, privatur tanquam ſuſpectus de hæreſi, ſi ab auditore Cameræ abſolutionem obtinuit excommunicationis ab ipſo lata.*

18 *Inſordeſcens per annum, ut privetur, debet perſeverare cum pertinacia in contemptum Clavium, & præcedere ſententia declaratoria*, ut num. 20. & 22.

19 *Inſordeſcentia per annum, non probatur, niſi excommunicatus habuerit notitiam excommunicationis.*

20 *Inquiſitores proferunt ſententiam declaratoriam, quando inſordeſcentia excommunicationis proveniet ex cauſa hæreſis*, & ſub numer. 27. *Si aliter cognoſcant alii judices; imò, & laici*, ut ſub numer, 21.

23 *Privatio beneficii, ut inducatur ob inſordeſcentiam, pendet ab arbitrio judicis.*

24 *Inſordeſcens in excommunicatione, qualiter à confeſſario ſit examinandus, ut dicatur malè ſentire de fide*, & n. 26.

25 *Abſolutio inſordeſcentis in excommunicatione, debet etiam fieri ab excommunicatione Bullæ.*

27 *Confeſſarius debet inſordeſcentem monere de gravitate excommunicationis.*

28 *Annus inſordeſcentiæ computatur à die, quo quis fuit nominatim excommunicatus denunciatus.*

1 AD primam quæſtionis partem, videtur affirmativè reſpondendum per textum *in cap. rurſus* 35. *cum ſequent.* 11. *quæſt.* 3. ubi qui juſtè excommunicatus eſt, poteſt beneficio privari; imò & privari, lite nondum conteſtata, *cap. veritatis de dolo*; & ſic gloſſa fin. *hic, & in cap. contingit, de dolo, & contum*, ait tunc poſſe beneficiis privari ante excommunicationem obtentis, quando per integrum annum perſeverat in excommunicatione; ſic etiam gloſſa fin. *in dict. cap. rurſus*, ex ea ratione: nam qui tanto tempore perſeverat in excommunicatione, cenſetur de hæreſi ſuſpectus, *cap. fin. de pœnis, cap. excommunicamus* 13. §. *qui autem de hæret. cap. cum contumacia eodem lib.* 6. & in Trid. *cap.* 3. *ſeſſ.* 25. *de reform.* ſed qui ſuſpectus eſt de hæreſi, niſi ſuam oſtenderit innocentiam, beneficiis privatur, *cap. ad abolendam*, verſ. *præſertim, & ſequent. de hæret.* ergo; & ita tenent Abbas *in cap.* 1. *de Judic. num.* 2. Felin. *num.* 8. Duennas *reg.* 153. Julius Clarus *lib.* 5. *ſentent.* §. *fin. quæſt.* 73. *num.* 6.

2 Tamen ut diai breviter *in dict. cap.* 1. *de Judic. quæſt.* 31. *num.* 3. & 5. expendens prædicta jura, & reſolvens quæſtionem, per textum noſtrum dicendum eſt per ſolam perſeverantiam unius anni in excommunicatione, neminem beneficio privari ante excommunicationem obtento, ut colligitur ex textu noſtro in quo ad privationem beneficiorum expenditur perſeverantia triennii in excommunicatione, cumque privationis pœna imponenda non ſit, niſi in caſibus à jure expreſſis, ut obſtendit gloſſa fin. *in cap. fin. de Jure Patron*, argum. textus *in l. & ſi quis* 14. §. *Divus Marcus, ff. de Relig. & ſumptib. funer.* ſequitur ut ſola contumacia excommunicati per unum annum non privet illam à beneficio obtento, docent Ripa *in dict. cap.* 1. *de Judic. n.* 77. *Mantua* 52. *Berojus* 86. *Balboa* 78. relati à Covarruu. *in cap. Alma Mater part.* 1. §. 7. *n.* 10. Navarr. *in manuali cap.* 27. *n.* 23. Ugolinus *de cenſur. tab.* 1. *cap.* 14. §. 3. *numero* 5. Sayrus *lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 3. Henriquez *lib.* 13. *de excommunicatione, c.* 7. *n.* 5. & probatur *ex l.* 32. *tit.* 9. *part.* 1.

Nec obſtant jura *in dict. cap. rurſus cap. fin. de pœnis lib.* 5. *cap. excommunicamus*, §. *qui autem de hæret. dict. cap. cum contumacia*, quia *in dict. cap. rurſus*, ſolum probatur excommunicatum per annum permanentem in excommunicatione, cenſeri convictum, ſive cauſa civilis, ſive criminalis ſit; ſed non inde ſequi indiſcriminatim, ut beneficio privetur; quia etſi ex tranſcurſu unius anni, in excommunicatione inducatur quædam præſumptia criminis confeſſio juris, & de jure, contra quam probatio non admittitur: argum. textus *in cap. nullus de præſumpt.* tamen ſi crimen, vel cauſa, de qua agitur, & ratione cujus excommunicatio emanavit, talis ſit, ut privationem non mereatur; tunc ex ſolo tranſcurſu unius anni non veniat beneficio privandus, ut advertunt Abbas *in dicto cap.* 1. *de judiciis n.* 24 Beroius 86. Menochius *de arbitrariis lib.* 2. *caſu* 416. † aliter verò eſſe, ſi crimen, vel cauſa pœnam privationis mereatur, quia tunc veniret ſic contumax à beneficiis privandus, quaſi de crimine convictus *ex dict. cap. cum contumacia de hæret. lib.* 6. qui loquitur de crimine hæreſis. 3 4

Unde non obſtant cætera citata jura, quibus reſpondetur, quod is, qui per annum in excommunicatione perſeverat, ſive pro cauſa civili, ſive criminali, eſt de hæreſi ſuſpectus, ut in dictis juribus tamen eam ſolam ſuſpicionem non ſufficere, ut condemnetur tanquam hæreticus, ſed ſolum ſufficere, ut procedatur contra illum, tanquam contra ſuſpectum de hæreſi. † Secus verò eſſe, ſi à principio eſſet ſuſpectus de hæreſi; quia tunc ſi ad judicium vocatus non venerit, & contumax per annum extiterit, rectè venit beneficio privandus juxta textum *in dict. cap. cum contumacia, & §. qui autem*; eo quod tunc ſuſpicio hæreſis, ratione cujus fuit vocatus, augetur efficiens criminis illius vehementem præſumptionem, ratione cujus legitimè punitur pœna criminis ordinaria, docent Balboa *in dict. cap.* 1. *n.* 79. & 80. Gutierrez *lib.* 1. *quæſt. Canonic. cap.* 12. & *cap.* 20. bene expendit Catena *de officio inquiſit. part.* 2. *tit.* 8. *de inſordeſcente per annum in excommunicatione*, ubi §. 4. *à n.* 15. an ſit ſuſpectus de hæreſi, & §. 5. an hæc ſuſpicio ſit levis, vehemens, vel violenta, & §. 1. de tempore requiſito ad inſordeſcentiam, & §. 11. *à n.* 6. de pertinacia requiſita ad inſordeſcentiam, qui ad ſolutionem prædictorum jurium, *ibi* §. 3. *n.* 12. † diſtinguit dicens quod ſi crimen, ob quod fuit excommunicatus, ſit ex illis, quæ inducunt privationem ipſo jure: tunc talis inſordeſcens, ſit illico privatus: tamen ſi delinquens ex tali inſordeſcentia veniat privandus; tunc non ipſo jure ſit privatus, probans, *à num.* 8. inſordeſcentiam debere eſſe anni unius, de quo latè ſunt videndi Marcus Alterius, *de cenſ. tom.* 1. *libro* 2. *diſput.* 6. *cap.* 5. Mareſcot. *lib.* 2. *variar. cap.* 35. *à numero* 60. Campanil. *in diverſ. juris Canon. Rub.* 11. *cap.* 15. *numero* 30. & 31. Ricciullus, qui alios latiſſimè allegat *de jure perſon. libro* 4. *cap.* 7. *ferè per totum*, & alii. Alia videbis infra *in dict. cap.* 1. *de judic. quæſt.* 32. & 33. ubi de duabus quæſtionibus huic dubio concernentibus. Et licèt hæc de excommunicato 5 6 7

in ordeſcente, videantur dici, non de ſuſpenſo inſordeſcente per annum: tamen currit prædicta doctrina ad textum noſtrum.

8 Unde infero quod inſordeſcens in excommunicatione lata ob aliam cauſam, quam hæreſis, ſit ſuſpectus leviter de hæreſi, ut docent Covar. *in cap. Alma mater* 1.§.7. Simanchas *de Catholicis inſtit.tit.*27.*n* 4 Eymericus *in director.inquiſit.p.*2. *q.*47. Ubi Pegna, Salzed. ad Diaz *cap.* 118.*n.*12. verſ. *tertio quod licet*, Marius Alterius *de cenſur. tom.* 1. *lib.*2. *diſp.* 8. *cap.* 3. verſ. *circa hoc decretum*, Farin. qui alios latiſſimè allegat de hæreſi *q.* 192. *n.* 23. alii allegati per Sanctarellum *de hæreſi*, *c.* 4. *n.* 4. Genuenſ. *in praxi Epiſcopali cap* 68. *n.*8. de quo dico alia *infra q.* 2.

9 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ſuſpenſo ab officio, illicitè conferatur beneficium, de qua ex textu noſtro legitimè poteſt diſputari, cum hic decernatur collationem beneficii factam ſuſpenſo per triennium in ſuſpenſione perſeveranti eſſe irritandam, ut illum ponderavit Diana *p.*5. *tract.* 10. *reſ.*2. Reſpondeo illam collationem non eſſe nullam contra Avilam *de cenſ. p.*3. *diſp.*2. *dubio* 10. aſſerentem, ut dicta collatio ſit nulla, quam impugnat Cornejo *in* 3. *p. D. Thomæ*, *tract.* 5. *de ſuſpenſ. diſp.*2. *dubio* 1. Diana *ſupra in fine*. Quod ſic tenendum exiſtimo etiam ſi Barboſa hic *n.* 6. *in gloſſa*, verbo *ſuſpenſi*, ex ea, notat cum Corraſio, Vivaldo, Lambertino, Ugolino, Flaminio, Azor. Leſſio, & Nicolao Garcia *de benef. p.*7.*cap.*14.*à num.* 1. quod ſuſpenſo ab officio, vel à beneficio non poſſunt beneficia conferri; ſed quod ita ſit illorum incapax, ut proviſio illis facta ſit nulla; pro quo non facit textus *in cap. quia diverſitatem, de conceſ. Præbendæ*, de quo dicit Diana citatus, ut non faciat ad rem quod dico verum eſſe in eo, qui ſuſpenſus eſt ab officio tantum; verum ſi à beneficio, dico *infra q.* 2.

10 Tota ergo dubitatio eſt, an ſit licita, vel illicita; & quod illicita ſit, videtur probari ex allegata ponderatione textus noſtri, ubi ſi per triennium perſeveretur in ſuſpenſione, eſt irritanda. Deinde *ex cap.fin.de clerico excommun. miniſtrante* ubi decernitur abſolutè illicitè conferri beneficium ſuſpenſo ab officio; quia cum beneficium detur propter officium, illicitè datur ei, qui ab officio clericali arcetur. Ex quo textu, etſi nonnulli contendant probare eam collationem eſſe irritam, ſolum colligitur eſſe irritandam, ut probat Suarez *de cenſur. diſt.*26. *ſect.*3 *n.*8. qui reſpondet juribus contrariæ ſententiæ, tenent Layman. *lib.*1. *tract.* 5. *p.*3. *cap.*1. *n.*3. poſt Coninch. Mareerus *de Sacram. in* 3. *part. q.* 24. *dub.* 2. & ſic addunt aliqui ſuſpenſo abſolutè ab officio illicitè quamvis valdè conferri beneficium, argum. deducto à ſimili *dict. cap. ultim. de clerico excomm.*

11 Sed Acugna *in decretum Gratiani p.*1. *diſt.* 71. *cap.* 3. *n.* 3. Hurtado *de ſuſpenſione*, *difficult.* 8. dicunt non ſolùm validè, ſed etiam licitè conferri beneficium tali ſuſpenſo, id deducentes *ex cap. non eſt compos*, 14. *de temporib. ordin.* de cujus intellectu ibi dixi plura; eo quod argumentum à ſimili, præcipuè in materia odioſa, qualis eſt præſens materia, non ſit efficax; ſequitur Diana ſupra *dict. reſ.*2. in verſ. *verum*, ſed mihi ſatis tuta videtur, & ſequenda ante dicta Suarez, & aliorum ſententia etiam ex textu noſtro; nempe ut licèt valeat collatio: tamen ſit illicita, cum ex perſeverantia triennali veniat ſic contumax privandus illo beneficio ſibi collato. De hac quæſtione videbis bene agentem Turrianum *de cenſur.lib.*4.*diſp.*39. *dub.* 2.

Ad tertiam quæſtionis partem pro vero intellectu textus noſtri, ex cujus littera exiſtimarunt nonnulli perſeverantes contumaciter in excommunicatione, non eſſe privandos beneficiis, niſi poſt triennium, quaſi annus completus contumaciæ non ſufficiat in criminibus ultra fidei crimen; quia in iſtis, ut colligis ex dictis *ſupra*, in verſ. *ad primam*, non ſic rigorisè proceditur ut in illis per jura ibi expoſita; & ob id Ripa *in dict. cap.* 1. *de judic. n.* 77. dixit in illo textu loqui Pontificem de plenitudine poteſtatis contra juris regulas, cum ex hoc textu, & aliis debeat præcedere contumacia triennalis beneficiorum privationem, ut ſenſit Decius *in dict. cap.* 1. *n.* 38. 12

Sed revera ego cum gloſſa hic in verbo *beneficiis*, verſ. *ſpoliari*, qua cum aliis Barboſa *n.* 2. probat quod excommunicatus ultra annum in ea excommunicatione perſeverans, poteſt beneficiis privari, exiſtimo regulam juris, & praxis eſſe, ut qui contumaciter perſeverat in excommunicatione per annum completum, veniat beneficiis privandus, quibus addo Hoſtienſ. *hic num.* 7. Andream *n.* 10. Ricciul. *de jure perſonar. extra Eccleſiæ gremium exiſtent. lib.* 4. *cap.*7. *n.* 1. Mar. Alter. *de cenſur. lib.*2. *diſp.*6. *cap.*1. verſ. *ſecundo dubio*, Cardinal. Bellarm. *in ſuis notis ad Trid.* 25. *de reformat. cap.* 3. *in obſervat. fin.* Carena *de officio inquiſit. dict. p.* 2. §. 1. ubi expendens *à n.* 2. textum noſtrum ſolum narrat factum triennalis ſuſpenſionis; & quod hæc diſpoſitio locum etiam habeat in ſuſtinentibus excommunicationem, etiam per annum; ita ut dicatur in excommunicatione inſordeſcere: & ſic Hoſtienſ. *in ſum̃a de hæret.* §. *qualiter deprehenditur n.* 4. 13

Optimè dixit, quod licèt aliqui Canones loquantur de his, qui per biennium, & triennium in excommunicatione perſeverant; ſatis tamen eſſe ſi per annum perſeverent, quia Canones illi ſolum narrant factum, ut de hoc textu dixit *ſupra*, Carena *dict. n.* 2. qui *n.* 4. ait jam dictum de anno requiſito, & ſufficienti eſſe intelligendum, ut procedat etiam ad eam contrahendam in cauſis fidei: videbis Sanctarel *de hæreſ.* cum pluribus, *cap.*4. *n.* 1. † Ubi quod hic annus in cauſis fidei debet eſſe completus, *ibi n.*6. & plurimis ſequitur Farin. *dict. q.*92. *n.* 36. ſic etiam Barboſa *dict. n.* 2. *in fine*, improbans Ripam, & Decium à communi recedentes, colligens textum noſtrum narraſſe triennale factum, ſic tenens etiam cum Ricciulo Eymerico *in direct. inquiſit. p.* 2. *q.* 47. *poſt n.* 6. Capanil. *in diverſ. juris Canon. Rub.* 11. *cap.* 15. *n.* 30. verſ. *alterum*, & *cap.* 16. *n.* 17. qui ad probandum adducit textum *in cap. fin. de pœnit.* ubi quod ſufficeret ante biennium, dicens quod etſi loquatur de laico, fortius tamen ſit intelligendum de clerico, cum is magis parere teneatur, ut ſcribunt Turrecremata *in cap. miſſas totas n.* 1. *de conſecrat. diſt.* 1. Navarr. *in manuali cap.* 1. §. *ingratus n.* 4. *de pœnit. diſt.* 5. Videbis Bernardum *in praxi cap.* 119. *n.* 13. *in noviſſima editione*. 14 15

Pro complemento hujus dubii dico primo, annum inſordeſcentiæ debere eſſe continuum, & completum. Quo fit, ut ſi quis per ſex menſes v. g. in excommunicatione extiterit; deinde obtenta abſolutione cum reincidentia poſt abſolutionem ſteterit in excommunicatione per alios ſex menſes 16

menſes, talis non poſſit dici in excommunicatio-
ne inſordeſcens; quia in hac materia, tempora
non conjuoguntur, Rota Rom. *deciſ*. 195. *in im-
preſſis poſt* 2. *volumen. conſ. Farin.* ubi etiam atteſta-
tur ita fuiſſe deciſum à Sacra Congreg. Concil.
in una Bonon. inſordeſcentiæ Seraphin. 1285. *n.* 5.
ubi in ſpecie reprobatur Decius *in conſ.* 45. *vol.* 1.
qui contrarium tenuerat Ricciul. *de Jure perſonar.
lib.* 4. *cap.* 8. *à n.* 1. benè Cardin. Bellarm. *in ſuis*
17 *notis ad Trid. dict. ſeſſ.* 25. *cap.* 3. *n.* 8. *in addit.* †
Et in fine obſervat ubi atteſtatur Sacram Congre-
gationem Concilii deciſiſſe, non poſſe procedi
contra eum, qui per tres annos extiterat in excom-
municatione lata ab Auditore Cameræ Apoſtoli-
cæ, tanquam ſuſpectum de hæreſi, ſi in ſingulis
annis in feſtis Paſchalibus ab eodem Auditore Ca-
meræ abſolutionem obtinuit.

18 Dico ſecundò juxta intellectum textus noſtri
requiri perſevereotiam cum pertinacia animi,
quæ includat contemptum clavium taliter, ut ad
probandam inſordeſcentiam, non ſufficiat probari
ſola perſeverentia in excommunicatione per an-
num, niſi etiam probetur hic animus cum contem-
ptu clavium: ſic Rota Rom. *deciſ.* 196. *n.* 2. *in im-
preſſis poſt* 2. *volum. conſil. Farin.* ubi ad hoc allegat
Signorol. *conſ.* 33. *num.* 10. verſ. *præterea*, Decian.
conſ. 14. *n.* 9. *volum.* 3. Ricciulus *de Jure perſonar.
extra Eccleſ. grem. exiſt. lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 3. Carene
19 *ſupra* §. 2. *num.* 6. † qui etiam *n.* 7. & 9, probat
quod, ad incurrendam hanc inſordeſcentiam, re-
quiritur, ut excommunicatus habuerit noti-
tiam excommunicationis; & quod alias nunquam
poſſet dici inſordeſcere: ſi ex Ricciuculo *dict. n.* 4.
& ex Rota Romana *deciſ.* 181. *n.* 2. & *ſequent. in
impreſſis poſt* 2. *volum. conſil. Farinac.* legenda.

20 Imò idem Ricciul. *dict. cap.* 8. *n.* 12. *cum aliis*
dicit, quod ad hoc, ut quis verè inſordeſcens
dici poſſit; itaut ea illa inſordeſcentia agi poſſit
ad juris effectus ab ea prodeuntes, videatur requiri
quod ſuper inſordeſcentia ſequatur ſententia il-
lius declaratoria; ſed ipſe, & Mariſcot. *var. lib.* 2.
cap. 35. *num.* 60. dixerunt quod hæc declaratoria,
cum agitur contra aliquem, uti de hæreſi ſuſpe-
ctum ob dictam inſordeſcentiam, debeat fieri de
21 Inquiſitore. † Et Carena *ſupra* §. 3. *num.* 13. & 14.
ait inſordeſcentem poſſe puniri per Judicem Lai-
cum per verba *cap.* 3. *Concilii Triburien.* approbans
doctrinam, quæ mandatur *in l.* 2. *tit.* 5. *lib.* 8. *recop.*
dum mandat Judicibus ſecularibus, ut Laicos in
excommunicatione ultra menſem perſeverantes,
puniant, latè Azevedus *in dicta l.* Gutierrez *Can.
lib.* 1. *cap.* 12. Salxed. *cap.* 118. *in praxi n.* 6. Marius
Alterius *de cenſ. tom.* 1. *lib.* 2. *diſp.* 8. *cap.* 3. verſ. *hinc
colliges*, cum aliis, quod intelligo de inſordeſcenti-
bus extra cauſam hæreſis, cujus cognitio ſpecta-
ret ad Laicum, ut dicit Carena videndus cum
multis *ſupra* §. 4. dum agens de quæſtione, an in-
ſordeſcens in excommunicatione, ſit de hæreſi
ſuſpectus? *à num.* 15. ibi, & *à num.* 18. cum multis
contra alios, quos refert *n.* 17. docet, ut quidquid
ſit de jure, de conſuetudine tamen contra inſor-
deſceotes in excommunicatione lata ob aliam cau-
ſam, quam hæreſis, Sanctum Officium non ſoleat
procedere: ſic cum Pegna, Scaccia, Zechio, Graſ-
ſis, Lazario, & aliis.

22 Unde benè Barboſa hic *n.* 5. in verſ. *pro tanta*
pertinacia, & contemptu, notat ex eodem Ricciu-
lo *dict. c.* 8. *n.* 3. Signorolo *conſ.* 33. *dict. num.* 10.
verſ. *præterea*, Rota *deciſ.* 132. *n.* 7. *p.* 1. *in recen-
tior.* quod ut dicatur contracta inſordaſcentia ad
effectum privationis beneficiorum, requiratur per-
ſeverentia cum animi pertinacia, quæ includat
contemptum clavium; quod exiſtimo intelligen-
dum juxta declarationes *num. præced.*

Ad quartam quæſtionis partem, per quod tem- 23
poris ſpatium, elapſo anno, debeat Judex exſpe-
ctare excommunicatum, antequam ad declara-
tionem, vel privationem beneficiorum procedat.
In quo dubio, etſi Abbas *in dict. cap.* 1. *de judic.
n.* 25. verſ. *fateor*, & ibi Andreas Alcietus *n.* 37.
videantur ſentire per triennium expectandum eſſe
ut colligere poſſunt ex deciſione textus noſtri:
Tameo Salzed. *in praxi dict. cap.* 119. Jacobus Me-
noch. *de arbit. Judicum lib.* 2. *cent.* 5. *caſu* 116. *n.* 66.
quos ſequitur Barboſa *hic n.* 4. dicunt hoc totum
relinquendo eſſe Judicis arbitrio, ut ego etiam
intelligo per jam adducta, juxta diſtinctionem
criminum, & cauſarum, quarum ratione quis fuit
excommunicatus.

Unde poteris hic Inquirere, quo pacto debeat 24
ſe gerere Confeſſarius cum ea ſordeſcentibus? In
quo dubio Ricciulus *de Jure perſonar. extra grem.
Eccleſ. exiſt. cap.* 7. *n.* 17. Carena *de officiis inquiſit.
dict. p.* 2. *tit.* 8. §. 10. *n.* 48. & 49. dicunt, ut debeat
animadvertere, an inſordeſcens in excommunica-
tione, catholicè ſentiat de clavibus Eccleſiæ;
quia ſi non rectè ſentiat, tunc ſit utique habendus
non ſolùm pro hæretico mentali, ſed etiam pro
hæretico externo excommunicato in excommuni-
catione Cœnæ Domini: & qualiter hoc explice-
tur, invenies apud Sanchez *in ſum. lib.* 2. *c.* 8. *n.* 16.
Filliucium *q. mor. tom.* 2. *tr.* 22. *c.* 6. *n.* 191. Layman.
in ſum. lib. 2. *tr.* 1. *c.* 14. *n.* 4. † Ubi bene declarat, 25
quando pure omiſſio ſit ſignum ſufficiens exter-
num hæreſis; & expendens Carena *d. n.* 49. ait quod
in præfato caſu non ſufficiat abſolutio ab excom-
municatione, in qua inſorduit; ſed ulterius ſit abſol-
vendus ab excommunicatione Bullæ Cœnæ lata
in hæreticos. † Sed quod ubi inſordeſcens in in- 26
tellectu errorem non habuerit, interrogandus ſit de
cauſa inſordeſcentiæ, an dicto tempore claves Ec-
cleſiæ, verè conſumpſerit; prout de jure præſumi-
tur, † & quod tunc Confeſſarius debeat eum mo- 27
nere de gravitate excommunicationis, in qua erat
incurſus, injungendo tandem Pœnitenti congruam
ſatisfactionem pro qualitate, & circumſtantiis præ-
dictæ inſordeſcentiæ. Ego tamen in primo caſu
quoties ſi inſordeſcens malè, & non catholicè ſen-
tiat de clavibus Eccleſiæ, poſſem dicere non poſſe
ſic inſordeſcentem illico abſolvi propter hæreſim
contractam, niſi prius fuiſſent conſulti Domini In-
quiſitores juxta ea, quæ alibi dico.

Quod ſi iterum dubites, quandonam annus in- 28
ſordeſcentiæ in excommunicatione incipiat, an à
die incurſus excommunicationis, an potius è die,
quo fuit declaratus excommunicatus? Ut benè &
latè expendas adjungendo hic quæ latiſſimè addu-
xi *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſent. & re jud.* ob
id ea ibi adductis ad propoſitum noſtri dubii, bre-
viter reſpondeo, dictum annum incipere à die quo
quis fuit nominatim excommunicatus denuncia-
tus, ut docent Sancterellus cum multis ab eo rela-
tis *de hæreſi cap.* 4. *num.* 6. Albertin. *in Rubrica de
hæret. in* 6. *quæſt.* 13. *num.* 35. Riccius *in praxi
variar. reſol. tom.* 3. *reſolut.* 216. Carena *ſupra* §. 1.
tit. 8. *part.* 2. *num.* 5. & faciunt quæ dixi *in cap. in-
telleximus de judiciis*, & *in cap. paſtoralis*, §. *ve-
rum de appellat.* ubi quando excommunicatus vi-
tetur agere in judicio, aut à ſententia appella-
re, &c.

QUÆSTIO II.

An ſuſpenſus à beneficio, valide accipiat aliud beneficium? Et an ſuſpenſus à beneficio, ſuſpendatur à jure collationis beneficii, confirmationis, electionis, &c. ſibi provenienti ratione beneficii, à quo ſuſpenſus eſt? Et an collatio beneficii facta excommunicato tolerato, ſit invalida? Et quid de ea, quæ facta eſt ſuſpenſo, vel interdicto? An excommunicatus, valide acceptet beneficium, ſi ante excommunicationem fuerit ei collatum? Et an excommunicatus ſit inhabilis ad recipiendas penſiones?

SUMMARIUM.

1 *Suſpenſus à beneficio, validè accipit titulum alterius beneficii, ſed non acquirit fructus ejus, Et de ratione*, n. 2. & 3.

4 *Suſpenſus à beneficio, non ſuſpenditur à jure collationis, confirmationis, ſeu electionis, & quare*, n. 5.

5 *Collatio electio, ſeu confirmatio. non ſunt actus Dominii, vel beneficii, ſed officii, & juriſdictionis, contra Præpoſitum*, numero 7.

6 *Epiſcopus à beneficiis ſuſpenſus, poteſt beneficia conferre.*

8 *Collatio beneficii fieri nequit excommunicato non tolerato, & contra aliquos, etiam tolerato, ut* n. 9.

10 *Excommunicato ignoranti excommunicationem, non rectè fit collatio beneficii, & electio; & ſi ſit valida, ut* n. 11.

12 *Excommunicatus, qui accepit beneficium, eique ſervitium præſtitit, queit accipere fructus congrua ſuſtentationis, non alios.*

13 *Excom̃unicatus, qui tunc accepit beneficium ſi poſtea illud legitimè obtinet, poteſt fructus ejus percipere, ſi inſervit per ſe, vel per alium.*

14 *Collatio beneficii facta ſuſpenſo, vel interdicto, non eſt nulla; etſi ſit illicita, & veniat annullanda, ut* n. 15. & 16.

16 *Suſpenſio, ſive ab officio, vel beneficio, etſi faciat inhabilem hominem ad collationem, non tamen eam irritat.*

17 *Collatio facta ſuſpenſo, aut interdicto, quare valeat, non ſic ea, quæ fit excom̃unicato*, num. 18.

19 *Excom̃unicatus poteſt conferre alteri, ſed accipere collationem nequit.*

20 Cap. fin. de Clerico excommunicato.

21 *Acceptatio beneficii licet excom̃unicato, cui ante excom̃unicationem fuit facta illius collatio, quando ſcilicet acceptatio reſpicit tantum declarationem voluntatis, ut* n. 23.

22 *Collationis, & acceptationis actus deferunt, &* num. 25.

24 *Beneficium collatum excom̃unicato, ſi moriatur poſt abſolutionem, vacat de novo, ſi ante, non ita.*

25 *Collationis officium, eſt conferre verum jus alteri, acceptationis, non ſic.*

26 *Excom̃unicatus, qui ante excom̃unicationem obtinuit litteras ab beneficium vacaturum, poterit illud acceptare.*

27 *Canonicus antiquior excom̃unicatus, poteſt acceptare pinguiorem Præbendam, ſed non accipere ejus collationem.*

28 *Penſio ſpiritualis, & Eccleſiaſtica, nequit conferri excom̃unicato, ſecus penſio temporalis*, numero 29. & 30. *ubi quæ ſit differentia.*

31 *Penſio temporalis aſſignatur laico, ut in ſtipendium, non ut beneficium, veluti pro patrocinio, pro pulſandis Campanis, aut aperiendo fores Eccleſiæ, ut* n. 32.

AD primam partem quæſtionis, quam poteris latius expendere ex dictis *ſupra q. 1.* 1
verſ. *ad ſecundam*, de beneficio collato illi, qui ſuſpenſus eſt ab officio, videtur reſpondendum, ut nullo modo validè accipiat aliud beneficium, qui ſuſpenſus eſt à beneficio, quia hic militat ratio diverſa ab ea, quam adduxi *in dicta quæſt.* 1. verſ. *ad ſecundam*, de beneficio collato ei, qui ſuſpenſus eſt ab officio. Hic enim non congrue fiet, ſi ſemel ſuſpenſo ab uno beneficio, quod obtinuit, ei aliud de novo conferatur; & ſic hanc tenent ſententiam Bonacina *de cenſur. diſput.* 3. *puncto* 3. *n.* 8. *in editione noviſſima*, Leſſius *de Juſtitia, lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 22. *n.* 116. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 18. *difficult.* 4. *n.* 6. ſic per textum *in cap. fin de Clerico excomm. miniſt. & per Clem.* 2. *de vita, & honeſt. Clericorum*, ubi dicitur nullam eſſe ipſo facto electionem, & probant ea ratione, quia inter effectus, quos producit ſuſpenſio à beneficio, eſt ille, nempe ut privetur fructibus beneficii, & per argum. textus *in l. oratio, ff. de ſponſalibus.*

Alii inquam docent prædictam collationem 2
ſuſpenſo factam, non eſſe irritam, ſed eſſe irritandam; ſic Coninch. *de Sacram. diſp.* 15. *dub.* 2. *n.* 14. Gordonus *tom.* 1. *lib.* 7. *quæſt.* 13. *c.* 7. *n.* 38. Coroejo *in* 3. *part. D. Thom. tract.* 5. *de ſuſpenſ. diſputatione* 2. *dubio* 4. *quæſt.* 2. Layman. *lib.* 1. *tract.* 5. *part.* 3. *cap.* 1. *n.* 3. Mercerus *de Sacram. in* 3. *p. quæſt.* 24. *dubio* 3. Faber *de cenſuris in* 4. *ſentent. diſtinct.* 25. *quæſt.* 1. *diſp.* 6. *cap.* 1. *n.* 20. Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 7. dicentes, quod jura pro contraria ſententia ad ſummum probant talem acquiſitionem eſſe irritandam, & non autem irritam: & pro hac ſententia videntur facere quæ adduxi *ſub dict. quæſt.* 1. *in dicto verſ. ad ſecundam*, ubi probavi non eſſe irritam, ſed tantum illicitam ad ſummum, collationem factam ſuſpenſo ab officio, cumque effectus ſuſpenſionis redundantes adverſus ſuſpenſum ab officio, redundent etiam adverſus ſuſpenſum à beneficio, ut tradit idem Villalobos *d. diſ.* 4. *n.* 4. & ipſe dicat *diſ.* 3. *n.* 5. quod qui ſuſpenſus eſt ab officio, non ſit privatus à beneficio, nec à perceptione fructuum: Sequitur ut in caſu noſtro ſimiliter procedat, ut qui ſuſpenſus eſt ab uno beneficio, non ſuſpendatur à collatione alterius ſibi dati.

Ego tamen ultra prædictos certantes Doctores 3
in hoc dubio exiſtimo mediam eſſe viam eligendam; quia etſi revera fatear quod ille, qui abſolutè ſuſpenſus eſt à beneficio, abſque alia additione intelligatur ſuſpenſus ab omnibus beneficiis, ut ſentit Villalobos, *dict. diſ.* 4. *n.* 4. utpote dicit de ſuſpenſo ab officio *dict. diſ.* 3. *n.* 4. Tamen

men in prædicto caſu cum debeat fieri diſtinctio
inter titulum beneficii, & perceptionem fructus
illius, dico non prohiberi collationem factam de
novo beneficio, etſi illius fructus non fruatur ob
dictam ſuſpenſionem: & hoc ſic intelligo cum
Præpoſito, *in 3. p. quæſt. 3. de ſuſpenſione dub. 2. n.*
24. qui dicens quod ſi quis ſolum ſuſpenditur à
certo beneficio, non poteſt privari fructibus alio-
rum beneficiorum; & quod poteſt etiam alia bene-
ficia recipere addit inſuper, ut videatur poſſe aliud
beneficium recipere, quantum eſt ex parte cenſu-
ræ, etiam quando ſimpliciter ſuſpenſus eſt à bene-
ficio, quia optimè poteſt conſiſtere quod aliquis
poſſit acquirere titulum, quamvis deberet priva-
ri fructibus, & de provenientibus; & docet Tan-
nerus, *tom. 4. diſp. 6. q. 10. dubio* 1. *n.* 137. quod ante
judicis ſententiam, poteſt ſuſpenſus percipere fru-
ctus beneficii ſibi de novo collati & patet ex di-
ctis, *n. ſeq.*

4 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ſuſpenſus
à beneficio, ſuſpendatur à jure collationis, bene-
ficii confirmationis, ſive electionis? Et exiſtimo
per jam dicta, ut non ſuſpendatur à præfatis; eo
quod collatio, & electio non ſunt propriè bene-
ficii fructus, quorum perceptio ſuſpenſo inter-
dicta eſt, ut dixi, cum potius ſint actus officii: &
qua juriſdictionis ratione beneficiis competentis;
5 & ſic gloſſa, *in cap. transmiſſam de elect. lib.* 6. † Di-
xit quod nec ſint actus Dominii, vel beneficii;
prout beneficium eſt, ſed officii, & juriſdictionis.
Quamobrem Canonis auctor cum ab utroque,
tam beneficio, quàm jure eligendi, ſuſpendere
vult, id ipſum exprimit, ut in *cap. cum in cunctis*
§. ult. de electione: & ita hanc ſententiam docent
Philippus Faber. *de cenſ. in 4. ſentent. diſt. 25. q. 1.*
diſp. 6. cap. 1. n. 29. Mercerus *de Sacr. in 3. pag.*
quæſt. 24. dubio 3. Coninch. *diſp. 15. dub. 2. n.* 11.
Layman. *lib. 1. tract. 5. p. 3. cap. 1. n. 4.* Hurtadus *de*
ſuſpenſ. difficult. 4. n. 9. Cornejo *in 3. p. tract. 5. de*
ſuſpenſ. diſp. 2 dubio 4. q. 4. Suarez *de cenſ. diſp. 25.*
ſect. 2. num. 14. & diſp. 26. ſect. 4. num. 5. cum aliis
6 † Diana *p. 5. tract. 10. reſ. 7.* in verſ. *verum*, ubi no-
tat ex Mercero relato Epiſcopum à beneficio ſuſ-
penſum, poſſe beneficia conferre, quia hæc colla-
tio non pertinet ad fructus Epiſcopatus; prout im-
propriè dixit gloſſa *in cap. cum olim de majorita-*
te, & obed. per quam etſi infra *in cap. 24. de re jud.*
ſub q. 2. n. 12. retulerim collationem annumerari
inter beneficii fructus; ſed ibi dictum intelligitur,
prout hic.

7 Unde exiſtimo non eſſe audiendos Præpoſitum
in 8. p. quæſt. 3. de ſuſpenſ. dub. 2. n. 25. Henriquez
lib. 13. cap. 32. n. 4. Sayrum *lib. 4. cap. 6. n. 7.*
Toletum *in ſumma cap. 43. lib. 1.* contrarium do-
centes, quia tale jus, eſt quidam proventus bene-
ficii vacantis; quibus reſpondetur ex dictis; &
quod in materia pœnali, qualis eſt hæc, non debet
fieri extenſio, ut conſiderant Doctores noſtræ
ſententiæ.

8 Ad tertiam quæſtionis partem præmittendo
nonnulla, quæ dixi *ſub cap. ad probandum 24. de*
ſent. & re jud. inter quæ an excommunicatus poſſit
præſentare, ſeu beneficia reſignare, & alia con-
ducibilia, nunc legitimè inquirimus de præſenti
dubio; & licèt poſſet dici extravagantem Marti-
ni V. extendi etiam ad excommunicatum tolera-
tum, quia illa nullum intendit præſtare favorem
tolerato: cujus ratione nonnulli Doctores dixe-
rint collationem beneficii factam excommunicato
tolerato, eſſe invalidam. Tamen probabiliter
poteſt dici, quod etſi prædicta ſententia certa
ſit in excommunicato non tolerato juxta in-
tellectum *dict. extravag.* ſecundum quæ dixi *in*
dict. cap. 24. & per doctrinam textus *in cap.*
paſtoralis de Clerico excom. dicentis generali-
ter collationem beneficii factam excommuni-
cato invalidam eſſe, in tolerato autem affirman-
dum ſit talem collationem valere, ex dictis *ibi ſub*
quæſt. 1. ubi explicui *dict. extravag. in verſ. ad ſe-*
cundam, & in aliis quæſtionibus *ibi*. & probatur
ex eo, quia ſi collatori excommunicato licitum
eſt beneficium conferre tolerato, juxta *dict. ex-*
travag. non minus, quam Sacramenta adminiſtra-
re, quomodo collatio illi facta erit nulla, cum il-
licitum ſit conferre beneficium inhabili. Et ſic te-
net Hurtado *diſputation. 6. de excommunic. diffi-*
cultate 2. num. 6.

Adhuc verò quia ego *in dict. cap. ad proban-* 9
dum, conſtitui differentiam inter excommunica-
tum actus exercentem juriſdictionis, & excom-
municatum, cui datur poſſeſſio beneficii *ibi q.* 1
verſ. *ad ſextam n.* 26. & 27. ideo exiſtimo reſpe-
ctu excommunicati cui confertur beneficium, non
valere collationem, etiam ſi toleratus ſit, quia reſ-
pectu illius debet obſervari dicta extravagans
nam etſi talem excommunicatum permittat nobis
communicare; non tamen reddit illum habilem
ad beneficia: ſic tenent Coninch. *de Sacram. diſ-*
put. 14. dubio 9. num. 70. Avila *p. 2. de cenſur. cap. 6.*
diſp. 5. dub. 2. concl. 1. Raynadus *de monit. p. 2. cap. 2.*
n. 29. Sanchez *in opuſculo tom. 1. lib. 2. cap. 2. du-*
bio 10. n. 7. Faber. *de cenſ. in 4. diſt. 15. quæſt. 1.*
diſp. 4. n. 193. Villalobos *in ſum. tom. 1. tr. 17.*
difficult. 9. n. 5. Turrianus *lib. 2. diſput. 16. lib. 1.*
Cornejo *in 3. p. tr. 5. de excomm. diſp. 10. § 7. dub.* 1.
† Dicentes id etiam procedere ſi excommunica- 10
tus, excommunicationem ignoret, ut quia oblitus
eſt ſe incurriſſe, aut falsò putat ſe validè abſolu-
tum; quia etſi ignorantia excuſet aliquem a pec-
cato, tamen non reddit eum habilem ad aliquem
actum, ad quem alias eſt, inhabilis. † Sed Dia- 11
na cum Leſſio, & aliis *dict. p. 5. tr. 9. reſ. 99. in fine*,
contra illos dicit, quod ſi proviſus ignoret ſe ex-
communicatum ignorantia probabili, tunc electio
& collatio beneficii, non ſit irrita: & Turrianus
lib. 2. diſp. 15. dub. 2. ex Vaſquez, dixit abſolutè,
quod collatio beneficii facta ab excommunicato
tolerato, èſt valida; de quo dixi *ſub dicto cap. 24.*
de re jud. de cujus ratione ibi *ſub dicto n.* 26. &
27. & ex aliis, non enim ex hoc conferens repor-
tat commodum, ſicut illi confertur.

Unde notandum eſt cum Coninch. *ubi ſuprà*, 12
& Suarez *de cenſur. diſp. 13. ſect. 1. n.* 3. quod ſi
excommunicatus bona fide beneficium acceperit
eique inſervierit; etſi poſtea re cognita teneatur
illud relinquere; poſſit tamen retinere fructus, qui
reſpondent congruæ ſuſtentationi ad quam jus
habet, ſed non ad cæteros fructus, qui ſuperfluunt
niſi taliter bona fide eos expendiſſet, ut inde ditior
non fieret; ſecus ſi agnoviſſet ſuam inhabilitatem
à principio.

Secundò notandum eſt cum Henriquez *in ſum.* 13
lib. 13. cap. 3. n. 3. Diana ubi ſupra *ſub verſ. notan-*
dum, quod ſi talis poſtea illud beneficium legiti-
mè obtineat, poſſit eos fructus retinere, quia hoc
beneficium eouſque vacavit, & fructus beneficii
vacantis debentur ſucceſſori. Verùm, ut hoc ſit
probabile neceſſum eſſe, ut ipſe interim per ſe,
vel per alium curaverit fieri omne officium illi
beneficio debitum quia alias eſſet melioris condi-

 tionis,

tionis, qui invalidè, quàm qui validè beneficium
obtinuiſſet; quod ego intelligo, quoties beneficii
vacantis fructus debentur ſucceſſori, non ſi fabri-
cæ, aut alii tertio per aliquam ſpecialem ordina-
tionem, aut conſuetudinem.

14 Ad quartam quæſtiònis partem, an collatio be-
neficii facta ſuſpenſo, vel interdicto, ſit invalida?
ut dubium hoc diſſolvas, adjunges quæ dixi *ſupr.*
*ſub q.*1. in verſ. *ad ſecundam*, & verſ. *ad tertiam*:
etenim pro affirmativa ſententia ibi, fundamenta
colliges, & alia ex dictis *q. præced.* ex quibus Avila
de cenſ. p.2. c.6. diſp.5. dub.4. poſt 3. concluſionem, no-
tat, ut quæ proximè dicta ſunt de collatione, vel
electione facta excommunicato, habeant etiam lo-
cum, ſi fiat ſuſpenſo, vel interdicto: hanc opinionem
dixit probabiliorem Diana *dict. p.5. tract.9. diſp.*100
& Coninch. *de Sacr. diſp.*14. *dub.*9. *n.*71. imò Bar-
boſa *hic n.* 6. Leſſius *de Juſt. lib.2. c.34. num.*116.
Garcia *de beneficiis p.7. c.14. à n.* 1. Flaminius *de*
reſignat. lib. 2. *quæſt.* 6. *n.* 84. Azor. *inſtit. mor.*
p.2. lib.5. cap.7. quæſt.2. Ugolinus *de cenſur. tabula*
*de ſuſpenſ. cap.6. §.7. n.4. & cap.8. §.6. n.*1. Corra-
ſius *de beneficiis p.* 4. *cap.* 3. *num.* 2. Vivaldus *in*
Candelabro aureo tit. de ſuſpenſione n. 139. per
gloſſam hic verb. *ſuſpenſi*, quod ſuſpenſo ab offi-
cio, vel beneficio, non poſſunt beneficia confer-
ri; imò ita illorum eſſe incapacem, ut proviſio illi
facta ſit nulla.

15 Ego verò cum jam ſupra expenderim dictam
gloſſam, exiſtimo multum probabiliter, & ſecurè
in caſu noſtro non eſſe judicandum ſic abſolutè,
ſicut dictum eſt de collatione facta excommunica-
to, etiam tolerato: nam intra illum, & ſuſpenſum,
vel interdictum, eſt non minima differentia, ut ex
ſerie cujuslibet materiæ conſtat, tum ex dictis ſu-
pra *dict. quæſt.* 2. verſ. *ad ſecundam, & ad tertiam*,
ubi probavi collationem factam ſuſpenſo ab offi-
cio & beneficio, non eſſe nullam omnino; etſi ut
illicita veniret irritanda, quod dixit Leſſius, *ubi*
16 *ſuprà*, ſatis eſſe probabile. † Nam etſi ſuſpen-
ſio, ſive ab officio, ſive à beneficio, faciat homi-
nem indignum collatione novi beneficii, & Ca-
nones velint eum privari; & ea ratione poſſit eſſe
inhabilis; verùm non ita inhabilem fore, ut col-
latio ſit ipſo jure irrita, quod teneatur benefi-
cium, etiam poſt ablatam ſuſpenſionem dimitte-
re, cùm id Canonibus Sacris nequeat probari:
ex quibus tantum (ut jam adverti ſupra) colli-
gitur collationem eſſe irritandam, ipſumque eſſe
privandum; ſicque in re tam dura, & difficili
non videantur extendendi textus contrariæ ſen-
tentiæ ad privationem latæ ſententiæ, & inhabi-
litatem abſolutam: ita Leſſius cum Suarez *de*
cenſur. diſp.26. ſect.3. num.7. & diſp.27. ſect.5. n.25.
quid quod dixit de ſuſpenſione, idem dicit de in-
terdicto reſpondens ad omnes Canones, qui pro
contraria ſententia adducuntur, quos jam expli-
cavi, *ſub dicta q.* 2. *in locis citatis.*

17 Quod ſi interroges de ratione differentiæ, quare
collatio, ſeu electio de beneficio facta excommu-
nicato, ſit ipſo jure nulla, & irrita; non ſic illa,
quæ fit ſuſpenſo, aut interdicto; reſpondeo, quod
etſi inter excommunicati, ſuſpenſi vel interdicti
pœnas, non videatur conſtitui differentia per tex-
tum *in cap. fin. de clerico excommunic. miniſtrante*,
cum ea tamen differentia, quod electio, quæ fit
de ſuſpenſo ad beneficium, non eſt ipſo jure irri-
ta, & nulla, ſed quod tantum veniat irritanda,
quia ille, qui eſt ſuſpenſus, non eſt inhabilis, ſed
tantum prohibitus, ut docent Abbas *in cap. vel*
non eſt compos, de tempor. ordination. Suarez *de*
cenſur. dict. diſp.26. ſect.3. n.8. Villalobos *in ſum.*
p.1. tract. 18. *diffic.*3. *n.*4. qui ſe remittit ad ea,
quæ dicit *ſub tract.17. difficult.32.* quod aliter eſt,
ut jam dixi hic *per dict. extravag. ad evitanda*, &
per textum *in dict. cap. paſtoralis de Clerico ex-*
commun. † Quibus, & aliis probatur collationem 18
factam excommunicato, nullam eſſe ipſo jure,
quia excommunicatus, ſemper cenſetur privatus,
& inhabilis, ad recipienda beneficia de novo,
non ſic ſuſpenſus, aut interdictus. † Tum ut dixi 19
ſub dicto verſ. ad tertiam, aliud eſt, ut excommu-
nicatus conferat, ſecundùm quæ dixi *ibi*, & *in*
toto cap. ad probandum 24. de re jud. aliud inquam,
quod excommunicatus accipiat collationem be-
neficii, ſive de novo collati, † imò Villalobos *in* 20
dictis locis, ait textum *in dicto cap. ultim. de Cle-*
rico excomm. loqui de excommunicato minori ex-
communicatione, dicens *dict. diffic.32. ſub num.7.*
dictam extravag. *ad evitanda*, comprehendere
etiam excommunicatum minori, quibus, nec etiam
favet.

Ad quintam quæſtionis partem, an excommu- 21
nicatus validè acceptet beneficium, ſi ante excom-
municationem fuerit ei collatum? Video in hoc
puncto Doctores diſcordantes, ſiquidem, qui
negativam docent ſententiam, ex eo eſt, quia ut
patet *ex cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.6.* non mi-
nus dicunt quem acquirere jus in beneficium per
validam collationis acceptationem, quam per ip-
ſam collationem; ſed ſic eſſe, ut ipſa collatio facta
excommunicato, ſit omnino nulla, & invalida,
cum ſit illa incapax ad acquirendum jus in benefi-
cium; ergo, & ſimiliter acceptatio: ſic docent Hur-
tado *de excommunic. diſp.6. dif.3. num.8.* Coninch.
de Sacram. diſp. 14. *dub.* 9. *n.* 97. Layman. *lib.2.*
tract.5. p.2. c.2. quæſt.3. n. 11. Raynaudus *de mo-*
nit. p.2. cap.2. num. 29. † Qui omnes conſtituunt 22
differentiam inter actum collationis factæ excom-
municato, aut actum acceptationis, objectioni-
bus contrariis reſpondendo. Sed alii inquam do-
cent, ut quamvis invalidetur collatio excommu-
nicato facta per textum *in cap. poſtulaſtis de cleri-*
co excomm. miniſt. non tamen acceptatio, quia *in eo*
cap. tantum, invalidatur actio, per quam acquiritur
jus ad beneficium; quod non ſic contingit per ac-
ceptationem, cum nullus ſibi conferat jus. Et
deinde quia acceptatio ſolum eſt declaratio pro-
priæ voluntatis qua certum eſt non privari per
excommunicationem ex regula textus *in l. ex facto*
§. ſi quis rogatus 2. *ff. ad Senat. conſ. Trebell.* præ-
ſertim cùm acceptatio ad factum potius, quàm
ad jus pertineat: ſic docent Covarruv. *lib.3. va-*
riar. cap.16. num.4. Leſſius *lib.2. de Juſt. cap.34. du-*
*bio 22. num.*118. Vaſquez *de excommunic. dubio* 6.
Toletus *in ſumma lib.* 1. *cap.* 13.

Ego inquam utramque ſententiam admitto, ut
veram in ſuo ſenſu, quia ſi per acceptationem be-
neficii ab excommunicato factam acquirit excom-
municatus, jus in beneficio, tum revera juxta pri-
mam ſententiam, & text. *in dicto cap. ſi tibi ab-*
ſenti de præb. lib. 6. ſit nulla, & invalida talis ac-
ceptatio, ſicut & collatio: tamen ſi acceptatio reſ-
piciat tantum ad declarationem conſenſus, exiſti-
mo cum Diana *dict. part.5. tract.9. reſ.*102. in verſ.
nec valet ſecundam ſuſtineri ſententiam. † Et ſic ſi
poſt abſolutionem moriatur, illud beneficium va-
cat de novo, ſecus ſi moriatur antequam ſit abſo-
lutus, etiam poſt acceptationem; quia in hoc po-
ſteriori caſu, nondum beneficium acquiſiverat,
nec

nec vacat de novo; quod præſtat attendi, ut dicit
Diana, ad hoc ut ſciatur ad quem ejus collatio
pertineat, poſteriorem ſententiam ex dictis etiam
docent, & tenent Mercerus *de Sacr. in 3. quæſt* 21.
25 *dubio* 8. Turrianus *lib*.2. *diſp*. 16. *dubio* 2. † Nec
prædicta diſtinctio turbatur ex eo quod collatio
ſufficiat ad declarationem conſenſus excommuni-
cati, ſicut dictum eſt de acceptatione; quia reſ-
pondeo proprium officium collationis, eſſe con-
ferre verum jus alteri; acceptationis inquam non
ſic, cum tantum ſit conditio requiſita, ut collatio
ſuum operetur effectum.

26 Unde infero quod ſi ille, qui ante excommuni-
cationem obtinuerit litteras ad beneficium vaca-
turum tempore, quo vacat ſit excommunicatus,
poſſit illud acceptare virtute Bullarum & accep-
tatio ſit valida; itaut poſt abſolutionem non de-
ſideretur nova acceptatio, ſed ſola collatio, quia
litteræ ad beneficium vacaturum, non conferunt
jus ſine collatione, cum ſolum promittant collatio-
nem quæ fieri nequit durante excommunicatio-
ne, nec opus eſſe, ut fiat poſtea, tenet Diana *ubi*
27 *ſupra circa finem*, in verſ. *ex quo*. † Ubi circa fi-
nem addit idem eſſe de antiquiori Canonico, qui
licèt ſit excommunicatus, poteſt validè acceptare
pinguiorem Præbendam, licèt collatio ſit ſuſpen-
dendo, donec abſolvatur.

28 Ad ultimam quæſtionis partem Theophilus
Raynaudus *de monit. p.2.c.2. num*. 29 Mercerus *de
Sacram. in 3.p.quæſt*.21. *dubio* 8 Suarez *de cenſuris
diſp*.13.*ſect*.1.*num*.9.*&* 10 Filliucius *tom*.1.*tr*.12.
cap.5.*num*.123. Villalobos *tom*.1.*difficultat*.9.*n*.3.
tract.17. *in ſumm*. cum abbate *in cap. conquerente,
de Clericis non reſident*. Covarruu. *in pract*.*cap*.36.
num. 10. Soto *de Juſtitia lib*.10.*de Juſtitia quæſt*.5.
art.3. & Gordonus *in ſumm. tom*.2. *lib*.7. *quæſt* 9.
num.45. dicunt quod excommunicatus, eſt etiam
29 inhabilis ad recipiendas penſiones. † Sed Avila
abſolutè dicit penſionem quamlibet etiam ſpiri-
tualem, quæ fundatur in titulo ſpirituali colla-
tam excommunicato eſſe validam: nam, ut ait
Præpoſitus *in 3.p.quæſt*.2. *de excommunic. dub*. 11.
num. 64. excommunicatus non eſt ex natura rei in-
capax beneficii, vel penſionis, ſed de jure poſiti-
vo; ſed non datur textus in jure, per quem ex-
communicatus prohibitus ſit accipere penſionem,
ſicut datur circa beneficium, ex dictis *ſupra*; er-
go cum prædicta prohibitio ſit pœnalis, & ob id
odioſa, non eſt cur debeat extendi ad penſionem,
etiam ſpiritualem. Cum penſio etiam collata titu-
lo Eccleſiaſtico, non ſit beneficium, nec de ea diſ-
currendum, ſicut de beneficio ſine jure expreſſo
propter aliquam convenientiam inter beneficium,
& penſionem.

Ego tamen cum videam Doctores primæ ſen-
30 tentiæ, eam porrigere, etiam ad penſionem tem-
poralem, præſertim Covar. *ſupra num*. 2. Villalo-
bos *dict. num*. 3. *in fine*, Gigas *de penſ. quæſt*.14.&
alii, exiſtimo ſub diſtinctione loquendum; nem-
pe ut reſpectu penſionis ſpiritualis, & Eccleſiaſti-
cæ, aut mixtæ, quæ etſi non ſit beneficium propriè
reducitur ad illud quodammodo dependenter, ſeu
conſequenter, ut bene cum multis explicat viden-
dus Garcia *de benef.p*.1.*cap*.5.*à num*. 1. ubi & *n*. 9.
quod communiter talis penſio aſſignatur alicui lo-
co beneficii, ut commodius ſuſtentetur, vel ex cau-
ſa reſignationis, ſeu ceſſionis. Tunc in hoc ſenſu
prima ſententia verificetur quemadmodum dice-
tur vera juxta ſpeciem textus *in dict. cap*. conque-
rente, ſi penſio daretur in titulum beneficii; vide-
licet dum extrahitur ex pingui beneficio, ut dein-
ceps ſit beneficium Eccleſiaſticum, quæ tunc
jam veniet propriè appellatione beneficii, ut
cum infinitis probat ipſe Garcia *n*. 5.

In ſecundo caſu crediderim cum Doctoribus 31
ſecundæ ſententiæ, ut quoties de fructibus bene-
ficii aſſignatur Laico aliqua penſio temporalis,
tunc ſi ea detur excommunicato, cum deficiat ſpi-
ritualitatis ratio, non ſit nulla, & irrita talis deno-
tatio, ſive collatio, ſecundùm quod erit vera ſe-
cunda Avilæ, & præpoſiti ſententia, quam pro-
bant, & tenent Gaſpar. Hurtard. *de excomm. diff*.2.
Diana *dicta p*.5.*tract*.9.*reſ*. 103. Turrianus *lib*.2.
diſp.16.*dub*. 1. Vaſquez *de excomun. dub*. 6.*n*.5.
Henriquez *lib*. 13.*cap*. 13. *num*.2. Laiman *lib*. 2.
tract.5.*p*.2.*cap*.2.*num*. 8. Cornejo *in 3.p.tract*.5.*de
excommun.diff*. 10.§.7. *dub*.1. quia ut air Garcia *d.
cap.1.de benef.num*. 8. Gigas *de penſ.quæſt*.67.*num*.
2. Mandoſius *de ſignatura gratiæ tit. de penſ. in
princ*. Duarenus *de benefic.lib*. 6.*cap*.4. quia præ-
dicta penſio, quæ titulo ſeculari, & uti Laico aſ-
ſignatur in ſtipendium pro ſervitio temporali, pu-
ta pro Patrocino, pro pulſandis Campanis, aut a-
periendo fores Eccleſiæ, vel alias pro remunera-
tione laborum, eſt propriè profana.

QUÆSTIO III.

An excommunicatus, cui facta eſt collatio beneficii, poſſit poſt abſolutionem retinere, vel acceptare illud ſine nova collatione? Et quid ſi cum eo fuerit ab Epiſcopo diſpenſatum? Et remiſſivè de aliis.

SUMMARIUM.

1 *Collatio nova debet fieri poſt abſolutionem de beneficio illi, cui excommunicatio, fuerat collatum, fallit ut* n. 4. & 5. *ſed non admittitur*, num. 10.

2 *Matrimonii contracti cum aliquo impedimento dirimenti, nullitas ſuppletur conſenſu novo.*

3 *Conſenſus præſtitus à principio, actus non convaleſcit ex poſt facto.*

4 *Impedimentum occultum non annullat collationem, ſi in nullius præjudicium cedat*, numero 5.

6 *Electus unus de duobus, non impeditus præfertur impedito.*

7 *Diſpenſatus, qui per acceptationem beneficii incurrerat inſtructionem, habilis redditur.*

8 *Electores ſemper cenſentur manere in priori voluntate, in electione ſcilicet, & præſentatione.*

9 *Irregulari collatum beneficium retinet illud poſt diſpenſationem.*

11 *Reſignare num debeat excommunicatus ſibi beneficium collatum.*

12 *Collator poterit ſecundo conferre beneficium ei, qui dum eſſet excommunicatus contulerat.*

13 *Retinere beneficium poteſt poſt abſolutionem excommunicatus, cui collatum fuerat illud cum declarationibus*, numero 14. 15. & 16.

16 *Collatio*

16 *Collatio facta à Papa excammunicato, nec Epiſcapi diſpenſatiane validatur.*

1 AD primam quæſtionis partem, cui poteria reſpondere ex jam adductis *ſub quæſt.* 2. tam pro affirmativa, quàm pro negativa ſententia; reſpondeo probabilius eſſe, ut poſt abſolutionem egeat nova collatione; eo quod collatio facta in tempore, quo arat excommunicatus, ſuerit nulla, & irrita.

2 Et confirmatur ex ſimili de matrimonio contracto cum aliquo impedimento dirimenti: oam cum ſit ipſo jure nullum, non ſufficit primus conſenſus, quo ſuit contractum, ſed requiritur alius novus conſenſus, & quod partes illum de novo
3 manifeſtent. † Eſt enim regula, ut quoties conſenſus requiritur eſſentialiter ad alicujus rei valotem, ſi ille detur eo tempore in quo objectum eſt incapax taliter eſt nullus talis præſtitus conſenſus ut poſtea non convaleſcat, *ex reg. juris nuptias, ff. & eap.* quod ab initio vitioſum eſt tractu temporis non convaleſcit *de reg. Juris*, ſed ut jam latè probavi excommunicatus dicitur inhabilis, ac incapax, ui ei conferatur beneficium; ergo. Docent hanc ſententiam Leſſius *de Juſt. & jure c.* 34. *dubio* 22. *num.* 119. Ægidius Coninch. *de Sacram. diſp.* 19. *dub.* 9. *n.* 73. Hurtado *de excomm. diſp.* 6. *difficult.* 2.

4 Noo reticeam quod idem Leſſius, & Coninch. *ſupra*, & Thomas Sanchez *de matr. lib.* 8. *diſp.* 7. *n.* 12. dixerint probabilem eſſe affirmativam ſententiam cum limitationibus ſequeotibus, nempè, ſi impedimentum ſit occultum, alias actus nullum haberet colorem ſed eſſet planè irritus in
5 ſoro externo, † Secundo, ut in nullius cedat
6 præjudicium, † nam ſi duo electi eſſent, tunc foret præſerendus, qui caret impedimento; eo
7 quod ipſa ſolus habet jus abſolutè. † Tertio, ut ſi ſciens ſuum impedimentum acceptando collationem beneficii, non ſolum impetret diſpenſationem illius prioris impedimenti, ſad atiam illius, quod incurrit per talem acceptationem, cum ita acceptando collationem beoeficii incurrat beneficium iotruſionis, per quod ſit inhabilis ad idem beneficium; ſicut ageat diſpenſatione hujna impedimenti, qua obtenta, poſſit retinere beneficium, & probat Leſſius, quem refert, & ſequi videtur Diana *dict. tract.* 9. *p.* 5. *reſ.* 101. ex eo quia electio illa ſuit valida, & efficax ex parte elegentium, ſolumque requiri capacitatem ex parte electi; ergo ſimul atque ſuerit capax, ſublato impedimento acquiret jus, ex vi prioris actus, ſicut cum quis acceptat in excommunicatione collationem ſibi factam ante excommunicationem, quia ſublata ea, jus acquirit ex vi illius acceptationia
8 † item ex eo quod electores in priori voluntate cenſentur manera, cum illam non revocaverint; ergo vis electioois manet, ac proinde poterit eam alectionem, ſublato impedimento accepta-
9 re validè. † Et addit Diana hanc partem confirmari poſſe ex eo, quo tradunt plures de eo cui in irreguleritate beneficium eſt collatum, quem docent poſſa retinere beneficium poſt diſpanſa-
10 tionem io irregularitate. † Ego inquam magis primæ ſententiæ aſſentior & licet has limitationes admitterem in ſola electione, aut præſentatione; non inquam in collatione, quia in hac intervenit cum ſuo actu conſeoſus ipſe excommunicatus in electione inquam, & præſentatione quæ ſunt actus dimanantes ax toto ab electora, ſeu Patono, & durantibus iſtis in eadem voluntata, poterit qui dum erat axcommunicatus incapax poſt abſolutionem acceptare electionem, ſeu præſentationem; quod non eſt æquè iu collatione quæ in fieri, ſicut à collatore, dependet atiam ab ipſo, cui confertur.

Unde Præpoſitus *quaſt.* 2. *de excom. dubio* 11. 11
n. 65. primam ſequendo ſententiam, infert eum cui in excommunicatione, beneficium eſt collatum, debera illud reſignare in manus collatoris purè, & ſimpliciter cum virtuta talis collationia nullum jus acquiſierit. † quod poterit collator 12
ei ſecuodo conferre; & ſic, ſi collatio partinebat ad Epiſcopum, ut ille poſſit iterato idem conferre.

Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondet 13
Barboſa hic *n.* 7. quod poteſt quis poſt abſolutionem retinere beneficium, quod ſibi fuerat tempore excommunicationis collatum, ſi cum eo ab Epiſcopo fuerit diſpenſatum, ita probans *ex eap. poſtulaſti*, & ibi gloſſa verb. *diſpenſatum de Clerica excommunicata miniſt.* de quo plures refert Nicolaus Garcia *de benef. part.* 7. *eap.* 13. *numera* 73. & 74. & alios Ricciulus *de jure perſanarum extra gremium Eccleſia exiſt. lib.* 4. *cap.* 12. & *prac. numera* 5. de qua reſolutione ſic abſolutè ſumpta poteſt dubitari ex adductis *in hac quaſt, à numera* 1.

Imò idem Ricciul. *dict. cap.* 12. *n.* 6. declarat, 14
ut procadat in eodem Epiſcopo, qui contulit beneficium excommunicato ignoranter, & bona fi-
de. † Et *n.* 7. ut procedat etiam, ſi collatio non 15
ſpectet ad Epiſcopum, ſed ad inferiorem collato-
rem. † Et *n.* 9. limitat, ne procedat, quando 16
collatio eſſet facta per Papam; quia tunc non poterit inferior etiam diſpenſando ſe ingerera; refert Barboſa *dict. n.* 7. *in fine*, quibus addo Diauam qui *dict. reſ.* 101. aote verſ. *ſed*, verbo *adde*, dicit varios probabiliter ſentire, quod licèt pertineat ad alium, ſi juſtæ cauſæ ſubſint, & collator non poſſit adiri ſine infamia, poſſit adiri Epiſcopus, ut titulum revalidet, & idem poſſit, quando uon poteſt Pontiſex adiri cujus erat ſecundo conferre.

Hic poſſes adjungere alias duas difficultates, 17
nempe, an collatio beneficii facta illiarato, ſit nulla ante ſententiam Judicis, de quibua dico infra *in cap. fin. quaſt.* 1. verſ. *ad tertiam*, & verſ. *ad quartam*, &c.

Ad Text. in Cap. A multis IX. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus ordinandus oportet, ut antea à ſexto menſe fuerit Subdiaconus ordinatus. Sed quid poſt Bullam Gregorii XIV.* numero 2. & 3.
3 *Epiſcopus ut conſecretur, debet prius ordinari Presbyter*, n. 6.
4 *Collatio ordinis Epiſcopalis, non Sacerdoti, nùm valeat*, & num. ſequentib.
5 Cap. 2. Trid. ſeſſ. 22. de reform.
7 *Ordo Epiſcopalis neceſſariò includit Presbyteratum.*

8 *Profeſſus*

8 *Profeſſus nondum nequit eligi in Abbatem.*

9 *Ordo Subdiaconatus annumeratur inter ſacros.*

1 TExtus iſte loquitur de ordine in quo debet
eſſe inſignitus ille, qui eſt eligendus in Epiſ-
copum; cumque jam dixerim plura *ſub titulo de
electione circa perſonas ſic eligendas*, & hic deci-
dat Pontifex, quod quia jam hodie ſine dubio
Subdiaconatus Ordo, ſit ſacer, juxta quæ addu-
xi ſupra *in Rubrica*, *& in cap.* 1. *&* 3. cum aliis;
ideo nunc expendo oportere in Epiſcopum ordi-
nandum in ſacro ordine antea ſaltem ſex menſium
ſpatium conſtitutum fuiſſe ex concilio Trident.
ſeſſione 21. *de reformatione cap.* 2. ut tradunt Fran-
ciſcus Leo *in Theſauro fori Eccleſiaſtici* 1. *parte*,
cap. 3. *numero* 9. Campanillus *in diverſ. Juris*,
Canon. Rubrica 7. *cap.* 6. *numero* 45. Ugolinus
de officio Epiſcopi 1. *parte*, *cap.* 1. §. 2. *num.* 1. Di-
dacus de Arroyo *de Sacram. cap. de Epiſcop. nu-
mero* 6.

Sed cum textus noſter videatur exegiſſe ordi-
2 nes ſacros, Diaconatus, & Præsbyteratus, ut pa-
tet ibi in verſ. *ſacros* (inquit) ex textu *in cap. nul-
lus diſt.* 60. imò & Bulla Gregor. XIV. publica-
ta 15. Maii 1590. etiam plurali numero utatur, di-
ci videtur, ut ſic ordinandus, ſit ante ſex menſes
ſacris ordinibus initiatus, quemadmodum, &
ante Concilium diſpoſuerat textus *in cap. oſius* 61.
diſt. ibi, *Sed non eligetur aliquis, niſi in ſacris
ordinibus conſtitutus*, ut tradit Campanillus *in
diverſ. Juris Canon. Rub.* 11. *cap.* 7. *n.* 8. Barboſa
de officio Epiſcopi part. 2. *alleg.* 1. *n.* 36. *&* 37.
ergo, etſi textus noſter in finalibus verbis admi-
ſerit jam ſine dubio poſt Canones antiquos ad
Epiſcopatum illum, qui promotus fuerit in ordi-
ne tantum Subdiaconatus, qui ſacer eſt, ſequitur
ut ſi ſtandum Bullæ Gregorii XIV. relatæ ut
poſteriori; & in hunc modum videtur loqui hic
Barboſa *ſub n.* 2. *in fine.*

Verùm etſi gloſſa fin. *in cap. unico de Clerico
3 per ſaltum promoto*, D. Thomas *in* 4. *ſentent. diſt.* 24.
Borgon. *de irregularit. part.* 5. *Rubrica de Clerico
per ſaltum promoto n.* 5. Sylveſter *verb. Ordo
numero* 1. Emanuel Sa, *eodem verbo numero* 25.
Bonacina *de cenſur. extra Bullam diſput.* 3. *quæ-
ſtione* 1. *puncto* 2. *numero* 7. Salzed. ad Bernard.
Diaz *cap.* 24. *addit.* 1. Henriquez *in ſumm.
lib.* 10. *cap.* 7. *numero* 3. Azorius *inſtitut. moral.
part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 30. *quæſtione* 9. Majolus *de irre-
gularit. lib.* 4. *cap.* 12. *n.* 3. dicunt Epiſcopa-
lem ordinem non ſuſcipere, qui Sacerdotio caret.
† Tamen exiſtimo, ut etſi Sacerdotium non præ-
4 ceſſerit, valida ſit ordinis Epiſcopalis collatio:
nam præpoſteratio in collatione ordinum non vi-
tiat, licèt executionem impediat, ut docent poſt
Joannem Andream, Ancharan. & alios Rendina
promptuar. recep. ſentent. Rubric. 38. *numero* 6.
Fornar. *de Sacrament. Ordin. numero* 5. *cap.* 6.
Campanillus *ſupra Rubric.* 10. *cap. unico*, *nu-
mero* 3. Covarru. *lib.* 3. *variar. cap.* 10. *nu-
mero* 16. & Alzedus, quem ſequitur Barboſa,
dicta allegatione 1. *numero* 38. *part.* 2. poſt gloſ-
ſam, & Doctores *in cap. ſolicitudo diſtinctione* 52.
& ita juxta modum prædictum venit intelligendus
idem Barboſa dum *in paſtorali parte* 1. *titulo* 1. *c.* 3.
ſub num. 44. inter qualitates requiſitas, ut quis eli-
gatur Epiſcopus, legitimè ponit in verſ. *tertio*
illam quod in ſacro Præsbyteratus ordine antea
ſaltem ſex menſium ſpatio fuerit conſtitutus. † 5
Ut ſtatuit Concil. Trid. *ſeſſ.* 22. *de reform. c.* 2. ubi
idem Barboſa cum pluribus aliis tradit prædicta,
& alia, qui textus illud non dicit, ſed quod ſit
in ordine ſacro conſtitutus, quaſi, ut intelliges
per dictam Bullam Gregorii XIV. oportere ſic
eligendum eſſe omnibus ordinibus ſacris initiatus
ante electionem ad Epiſcopatum, ſed præterquiri,
ut omninò neceſſarium, cum ex dict. Trid. ſuffi-
ciat, ut ſit in ſacro ordine. † Quare etiam hodie 6
ex textu noſtro, qui Subdiaconatus ordine inſig-
nitùs ſit jam in ordine ſacro perinde in eo ſolo
ordine eligi non repugnare. Aliud inquam vide-
retur eſſe de Epiſcopo jam electo conſecrando,
quia cum conſecratio ſpectet ad ipſum ordinem
Epiſcopalem, tunc ſolus ordo Subdiaconi, aut
Diaconi non ſufficeret, niſi & inſimul eſſet jam
Præsbyter factus; ad tradita *in cap. tranſmiſſa de
electione*: & ſic in terminis Becanus *de Sacrament.
Ordinis quæſt.* 3. *num.* 3. 4. *&* 5. † Ubi probat 7
ordinem Epiſcopalem includere Præsbyteratum;
etſi dicat ibi ſub verſ. *ſecunda objectio*, quod ſi
aliquis ordinaretur Præsbyter, qui antea non
fuiſſet Diaconus, eſſet verè ordinatus; quia reſ-
pondet non eſſe ſimile, quia Præbyteratus non
includit eſſentialiter Diaconatum, ſicut Epiſco-
patus includit Præsbyteratum: quæ intelligo de
Epiſcopo non ſolum electo, ſed jam conſe-
crato.

Pro ampliatione hujus textus aplicabis quæ 8
notavi ſupra *in cap. cum in Magiſtrum* 49. *& in
cap.* 37. 38. 13. *&* 37. *de electione*, ubi quod Mona-
chus non profeſſus, nequit eligi in Abbatem ſu-
mendo argumentum ad rationem, de qua hic, ut
in ordine ſacro conſtitutus, non eligatur Epiſco-
pus. Videbis *in cap. ſeq.* 10.

Et ad verſ. ibi: *Hos ſiquidem ſolos primitiva* 9
Eccleſia legitur habuiſſe, & ibi: *In quo Subdiaco-
natus Ordo ſacer minimè dicebatur*, ſuper hoc no-
tat Barboſa *hic num.* 7. ut videantur Marcus An-
ton. Capic. *in tractatu de perpetua conſt. Sacerdot.
cap.* 7. Campanilius *in Rubrica Juris Canonici
Rubrica* 2. *cap.* 10. de quo non loquor, cum ut
ſupra dixi *in Rubrica*, *& in titulo de temporibus
ordin.* Subdiaconatus ſit unus ex ſacris ordinibus
abſque dubio aliquo ſed à quo tempore innuit
textus noſter in verbis ibi: *Verùm cum hodie Sub-
diaconatus Ordo inter ordines ſacros computetur;
ſicut Urbanus Papa II. ſub his verbis expreſſit,
erubeſcant impii, & intelligant judicio Spiritus
Sancti eos, qui in ſacris ordinibus Præsbyteratu,
Diaconatu, Subdiaconatu, &c.*

Google

QUÆSTIO I.

An Laicus poſſit eligi in Epiſcopum? Et an cum quis eligitur, ſeu conſecratur Epiſcopus, debeat promittere continentiam vovere expreſsè, aut tacitè, cum ordinatur, ſicut facit qui ordinatur Diaconus, & Presbyter? Et an hæc obligatio ſit à natura ordinum ſacrorum, ſeu ex jure tantum Eccleſiæ? Et an ſacer ordo ante rationis uſum, aut poſt eum ante pubertatem, obliget ad continentiam; & ſic ut cælibatus ſit de ejus eſſentia?

SUMMARIUM.

1 *Eligi in Epiſcopum nunquam poteſt Laieus; quantumvis ſcientia polleat, & prudentia, niſi primo fuerit Oſtiarius,* ut numero 2. *vel niſi diſpenſatum eſſet,* ut numero 3. & 4.

2 *Epiſcopns fieri nequit, niſi qui ordines ſingulos, uſque ad Presbyteratum ſuſceperit.*

3 *Concil. Aurelianum* cap. 9. auth. de Sanctiſſimis Epiſcopis, §. damus autem licentiam, cap. neophitus 61. diſt.

4 *S. Nicolaus, S. Severus, D. Ambroſius, Martinus, & Auguſtinus Laici, ſive Neophiti, fuerunt electi in Epiſcopos, & Archiepiſcopos.*

5 *Epiſcopus, dum conſecratur non tenetur amplius votum Caſtitatis promittere, quàm quod emiſit in ordinibus ſacris.*

6 *Continere debet Epiſcopus, ut ſubditis, bonum præſtet exemplum.*

7 *Caſtitas omnibus eſt neceſſaria maximè Eccleſiæ Miniſtris.*

8 *Status conjugalis non habet repugnantiam cum miniſteriis Epiſcopalibus. Sed tantum ex quadam decentia; ſic ut non tranſeat in præceptum, ſecluſo Jure Eccleſiaſtico, latè à* num. 13.

9 *S. Dionyſius Areopagita, cum eſſet conjugatus fuit electus Epiſcopus Athenienſis à Divo Paulo.*

10 *Continentia in ſtatu Eccleſiaſtico, eſt accidens ex ſtatuto Eccleſiæ, &* n. 13.

11 *Subdiaconus tenetur ratione ordinis ad caſtitatem ſervandam; etſi expreſsè eam non promitteret, &* n. 12.

12 *Clerici ad ſacros ordines promoti, tacitè Caſtitatem ſervandam promittunt.*

13 *Orientalis Eccleſia non admiſit promittere Caſtitatem in ſuſceptione ſacrorum ordinum.*

14 *Matrimonium non Jure Divino, ſed tantum Eccleſiaſtico eſt prohibitum ſuſcipientibus ordinem ſacrum.*

15 *Matrimonii uſus eſt licitus jure naturali.*

16 *Ordo ſacer non dirimit matrimonium ratum jam celebratum.*

17 *Continentia in ordinandis, cæpit eſſe annexa ordini ſacro à* num. 388. *à Siricio Papa præcepta.*

18 *Cælibatus non Jure Divino, ſed Eccleſiaſtico adjunctus fuit ordini ſacro contra aliquos.*

19 *Papa diſpenſare queit cum promotis ad ſacros ordines, ut matrimonium contrahant.*

20 Cap. ad Monaſterium de ſtatu Regularium.

21 *Caſtitatis lex ſemper fuit convenientiſſima in Sacerdotibus.*

22 *Continentiam non tenetur obſervare, qui impubes fuerit ordinatus, niſi poſt pubertatem ratificet, ſaltem tacitè ordinationem ſuam. Et* numero 23. *quid ſi ſciret obligationem ibi.*

23 *Puer nondum pubes, ſed habens rationis uſum in ſacris ordinatus, obligatur ad caſtitatem.*

24 *Impubes ante uſum rationis ordinatus in ſacris, ſi pubes factus non ratificavit, poteſt contrahere matrimonium.*

25 *Ordinatus metu, quando teneatur ad continentiam?*

26 *Caſtitatis votum emiſſum ab ordinato in ſacris, qualiter differat à facto per profitentem Religionem, remiſſivè.*

27 *Continentiæ promiſſio, etiam à Clero juxta ſtatum Epiſcoporum, non obligabit minores ordines recipientes.*

AD primam quæſtionis partem, ſuppoſitis 1
quæ notavi ſupra *in Rubr. & tit. de elect.* ubi qui poſſint eligere, ſeu eligi; nunc pro materia textus noſtri, & quæ notavi *in cap. cum in cunctis* 7. eodem, ubi de qualitatibus eligendi ad Epiſcopatum, nunc breviter reſpondeo videri ex doctrina textus noſtri, quod nunquam poſſit eligi in Epiſcopum Laicus homo, quantumvis ſcientia, & prudentia polleat, ut habetur *in cap. hoc ad nos* 59. *diſt. & in cap. miramur, & in cap. ſtatuimus, §. his omnibus* 61. *diſt. & in cap. exigunt* 12. *q.* 7. & inquit Innocent. Papa in cap. *miſerum* diſt. 61. *Miſerum eum fieri Magiſtrum, qui nunquam fuit diſcipulus, eumque ſummum fieri Sacerdotem, qui in nullo gradu unquam obſequutus fuerit Sacerdoti,* & Celeſtinus inquit in cap. *quid* 61. diſt. *Quid proderit per ſingula ſtipendia Clericos militaſſe, & omnem egiſſe in Dominicis Caſtris ætatem, ſi hi, qui futuri ſunt Sacerdotes ex Laicis requirantur, qui vacantes ſæculo omnem Eccleſiaſticum ordinem neſciunt;* & iterum alloquitur verbis ſequentibus: *Sacerdotium non debere inter cætera miniſteria in hoc vilius reputari; ut quod difficilius impletur, facilius imbuatur.* † Et ſic qui meretur aſſumi 2
Epiſcopus, non eſt ordinandus, niſi primo fuerit Oſtiarius, deinde Lector, poſtea Exorciſta; inde Acolytus; demùm vero Subdiaconus, & poſtea Presbyter, ut Cajus Pontifex conſtituit, teſte Damaſio.

Sed cum Concilium Aurelian. *in cap.* 9. *de Lai-* 3
cis ad Epiſcopum aſſumendis, cum quo concordat *auth. de Sanctiſſimis Epiſcop. §. damus autem licentiam,* loquens ſequentibus verbis: *Nullus ex Laicis abſque annua converſatione præmiſſa, Epiſcopus ordinetur; ita ut intra anni ipſius ſpatium à Doctis, & probatis viris diſciplinis, & regulis ſpiritualibus, plenius exſtruatur, aut cum ſupplenda eſt Clericalis penuria, præmiſſa ſex menſium converſatione.*

Et S. Nicolaus Laicus, fuerit in Epiſcopum 4
electus,

electus, & D. Severus ex Lanificio, fuerit in Archiepiſcopum aſſumptus, & Sanctus Ambroſius ex Neophito fuerit Mediolanens. Archiepiſcopus factus qui da ſe loquutus eſt ſequentibus verbis *in cap.* Neophitus 61. diſtinctione: *Neophitus prohibetur ordinari, ne extollatur in Superiorem; ſed ſi non deeſt humilitas competens Sacerdotio, ubi cauſa non haret, vitium non imputatur; itaque ordinationem meam occidentales Epiſcopi Judicio, orientales etiam exemplo probarunt.* Ex quibus colligitur laicos non prohiberi eligi in Epiſcopos, ut referens Gratianus prædictos caſus, *in dicto cap. ſtatuimus* §. *his omnibus diſtinctione* 61. loquitur dicens quod quilibet laicus ex merito ſuæ perfectionis, Clericalem vitam tranſcendit; & quod ejus poteſt rata haberi electio, *ex cap. Oſius cum ſequent. dicta diſtinct.* 61. imò cum referat Barboſa plura de Neophitis ordinandis, & eligendis ad beneficia *in paſtorali part.* 1. *gloſſa* 17. *per totum*, ubi etiam loquitur de ſtatutis circa ſanguinis puritatem, quæ debet concurri in ordinandis, & eligendis, omnino ibi videndus ipſe, *in dicto cap.* 3. *part.* 1. *tit.* 1. *ſub numero* 45. & 46. ait quod Martinus Turon. Epiſcopus, & Auguſtinus Hyponen. & alii ex Neophitis, fuerunt Epiſcopi conſtituti, dicens quod diſpenſatur cum Laicis, & Neophitis, ut poſſint Epiſcopi fieri propter merita perſonarum, & Eccleſiarum utilitatem, vel neceſſitatem, *ex cap. cum nobis in fine de elect.* qui loquitur de Subdiacono propter prædictam utilitatem, & neceſſitatem eligendo in Procuratorem Eccleſiæ, de qua ibi, quod diſtinctiſſimum videtur. Unde in praxi apud nos Hiſpanos rarò aut nunquam videmus non ordinatos laicos ad Epiſcopatus nominari per Regem; quantumvis probatæ vitæ ſint.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem; etſi inter dona, quibus Epiſcopus debet pollere ſit unum pudicitiæ, & caſtitatis, ut magis ſanctorum exemplis comprobat latè videndus Barboſa *in paſtorali parte* 1. *titulo* 2. *gloſſa* 8. verbo *pudicum*: Tamen non video quod in actu Conſecrationis, teneatur expreſſè, aut tacitè; emittere caſtitatis votum, quo ſtrictius obligetur, quam eo, quod promittit, quando ordinatur in ſacris.

6 Et ſic exiſtimo quod propter obligationem Paſtoris, debet continere, ut ſubditis bonum præſtet exemplum, juxta quod dicit Divus Au-
7 guſtinus Serm. 249. de tempore. † *Omnibus*, inquit, *caſtitas pernereſſaria eſt, ſed maximè Miniſtris Chriſti Altaris, quorum vita aliorum debet eſſe eruditio, & aſſidua ſalutis prædicatio; tales enim decet Dominum habere Miniſtros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, ſed potius continentia caſtitatis ſplendeant, & totis honeſtis fulgeant in populo exemplis.* Nec de novo aliud votum ſacere continentiæ, præter quod facit, cum ordinatus Subdiaconus, Diaconus, ac Presbyter, ut dico quæſtionibus ſequentibus.

8 Quare etſi ſtatus Epiſcoporum ſit perfectior religioſi, ut tradunt Doctores 2. 2. *quæſtione* 184. *articulo* 7. cui tamen Juri Divino, & eſſentialiter annexa caſtitas eſt, ut probavit latè Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſputatione* 25. *num.* 8. tamen caſtitatem illi ſoli annecti ratione ordinis ſacri ſolo Jure Eccleſiaſtico, probat benè idem Sanchez *dicto lib.* 7. *diſputatione* 27. *numero* 7. ex eo quia ſtatus conjugalis, non habet repugnantiam cum miniſteriis Epiſcopalibus, ſed tantum ex quadam decentia, & honeſtate, oportet Epiſcopum à conjugio abſtinere; quod ſecluſo Jure Eccleſiaſtico non tranſit in præceptum; & quia Divus Paulus 1. *Timoth.* 3. & *ad Titum* 1. probat, ut oportet Epiſcopum eſſe unius uxoris virum; (quod qualiter intelligatur, bene ex multis Barboſa *in paſtorali parte* 1. *titulo* 2. *gloſſa* 4.
per totam.) † Et ipſe Paulus elegit in Epiſco- 9
pum Dionyſium Areopagitam Athenienſem, ut in ejus vita refertur; quem tamen conjugatum fuiſſe conſtat *ex cap.* 17. *Actuum Apoſtol.* & Turonica Synod. 2. *Canone* 13. & 14. uxorem Epiſcopi appellat Epiſcopum, & idem Sanchez *dict. lib.* 7. *diſputatione* 28. *numero* 13. cum Ledeſma, dixit Epiſcopo confirmato, nondum tamen ad ſacrum ordinem promoto, & per conſequens nec conſecrato nullo jure interdici reſilire, & ad nuptias tranſire, ubi reddit rationem, quam trado infra verſ. *ad quartam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an Subdiaco- 10
nus debeat continentiam vovere, cum ordinatur expreſſè, aut tacitè? Et ut reſpondeam præmitto, ut non ſit de ſubſtantia ordinis Subdiaconatus, ſed tantum accidens ex ſtatuto Eccleſiæ, ut dicunt D. Thomas 2. 2. *quæſtione* 88. *articulo* 11. Bellet. *de diſciplina Clericali* §. 8. *numero* 9. Barboſa *in paſtorali parte* 2. *allegatione* 15. *numero* 21. Rota *diverſ. parte* 1. *deciſione* 560. *numero* 10. & *deciſione* 361. *numero* 11. unde etſi antiquitùs, & juxta verba textus noſtri ibi, niſi qui ſe caſtè victurum promiſerit cogerentur promovendi ad Subdiaconatus ordinem expreſſè polliceri, ut patet ex textu *in cap. nullum, cap. præterea, cap. quando* 28. *diſtinctione*, ubi Do-
ctores. † Tamen poſtea ex Conſtitutione Mar- 11
tini Papæ, nemo ordinandorum tenetur hanc continentiam expreſſis promittere verbis, ſed tacitè, ut ſilentium ordinati pro conſenſu reputetur, ſubdens ne promoveretur, aſſeverans ſe non velle continentiæ voto ex promiſſione detineri *ex cap. Diaconus* 27. *diſtinct.* & *cap. Diaconi* 28.
diſtinct. † Sic, ut cum Clerici ad Sacros ordi- 12
nes promoventur, tacitè caſtitatem promittere cenſentur, hoc eſt non expreſſè, ſed facto ipſo: nam licèt non voveant, at facto ipſo, & opere profitentur caſtitatem per Sacrorum ordinum ſuſceptionem, *cap. quando, cap. de his*, & *cap. præterea* 28. *diſtinct.* Decianus *in cap. at ſi Clerici numero* 227. *de Judiciis*, Alphonſ. Curpas *in repetit. textus in cap. oportebat* 79. *diſtinct.* verſic. *explicatur de Cardinalibus*, *articulo* 1. *cap.* 16. Monald. *conſ.* 69. *numero* 6. *libro* 2. quos refert Carolus de Graff. *de effectibus Clerical. in præludio numero* 4. Franciſcus Mendoza *in libro* 1. *Regum. capit.* 1. Michaël Medin. *de Sacr. Virg. contin. libro* 5. *cap.* 2. Cardinalis Bellarm. *lib.* 1. *de matrimonio cap.* 21. Azor. *inſtit. moral. parte* 1. *libro* 13. *cap.* 12. *quæſt.* 6. Vaſquez *tom.* 3. *in tertia part. diſputatione* 249. *cap.* 2. & 3. Sanchez *de matrimonio lib.* 7. *diſputatione* 27. *numer.* 10. Baſilius Pontius *in ſimili tractat. libro* 7. *cap.* 27. *numero* 7. Torreblanca *in pract. Juris ſpirit. libro ſecundo, capit.* 15. *numero* 47. Barboſa *hic*

numero 4. & ſic jam hodie æqualiter, ſicut io ordinatione Diaconatus, & Presbyteratus, hoc tacitum votum emittitur, ſic, & in Subdiaconatus ordine; quia eſt ſacer ſine controverſia, ut ſupra dixi *hic*, & *in Rub. hujus tituli*, & *de temporibus ordin.*

13 Ad quartam quæſtionis partem, an continentia proveniat eſſentialiter ab ipſo ordine ex natura, & eſſentia ipſius, ut imperata jure Divino, aut ſit inducta jure Eccleſiaſtico? Ex quia diſputat ex multis omnino videndus Sanch. *dict. lib. 7. de matrim. tota diſp.* 17. plura jura expendens; etſi ipſa ibi exiſtimet *n.* 10. probabilius eam obligationem conſurgere immediatè, non ex conſtitutione Eccleſiæ, ſed ex voto Caſtitatis, quod Eccleſia ſuo præcepto annexuit ordinibus ſacris, quia quamvis Eccleſia neminem poſſit abſolutè cogere ad continentiam, quod ſit res meri conſilii, *cap. integritas 32. quæſtione* 2. at io ordine ſacro, quem confert, poteſt apponere conditiones, & leges juſtas illi ſtatui convenientes, qualis eſt, ut ad illum promotus, caſtitatem voveat, ſicut quilibet in rei ſuæ traditione poteſt legem apponere, *l. in traditionibus ff. de pactis*; & ſic etiam contingere, ſicut religionis approbatæ geſtatione, habitus profeſſorum, & exercitio actuum illis ſolis competentium inducitur tacita ſolemnis profeſſio ſic tenens, ex *cap. 1. 28. diſtinctione, & ex dict. cap. Diaconi, & ex cap. cum olim, de cleric. conjugat* probans à contrario ſenſu ex verbis ibi: *nos igitur attendentes quod Orientalis Eccleſia votum continentia non admiſit*: ex quibus infert quod Eccleſia Occidentalis, quæ eſt Latina, habet id continentiæ votum ordinibus annexum; & appellari votum *in cap. unico de voto lib. 6.* & *in extravag. Joan. 22. antiqua de voto*, & in Concilio Tolet. 2. relato, *in dicto cap. de his diſtinctione* 28. & de hac ſententia contrariam improbantem adducit ex Theologis 26. Doctores, & ex Juriſperitis alios 25. cum aliquibus gloſſis relatorum capitum.

14 Verùm quod prædicta obligatio deſcendat à mero jure Eccleſiaſtico, poſitivo, & non de jure Divino probatur: nam quamvis ordo ſuapte natura, quandam afferat congruentiam, decentiamque Caſtitatis matrimonio repugnantem; non tamen ex ſe parit virtutem præcepti, ut eo ipſo quod Chriſtus Sacramentum ordinis inſtituerit, ſit ſacro ordine initiatis, matrimonium jure Divino interdictum: nam licèt ſit aliqualis traditio in ordine ſacro; non tamen eſt totalis, ſed ad cultum Dei, & Divinum officium, cui traditioni non repugnat matrimonium jure Divino,
15 cum tale præceptum nullibi reperiatur, † imò nec jure naturali, cum ex eo alioquin ſit licitus matrimonii uſus, & permiſſum Græcis; quando matrimonium eſt initum ante ordines, *ex dicto cap. cum olim de Clericis conjugat.* & Divo Gregorio *libro* 1. *epiſtola* 42. Subdiaconis Siciliæ conceſſit poſſe uti matrimonio ante ordines contracto.

16 Et confirmatur; quia ſi jure naturæ ordo ſacer pugnaret cum matrimonio, eſſentque incompatibilia, dirimeret utique ordo ſacer matrimonium ratum præcedens inſtar profeſſionis ſolemnis, cujus contrarium definitum eſt *in dicta extravag. antiqua Joannis 22. de voto*; deinde quia Tridenti Concil. *Canon.* 9. *ſeſſione* 24. videtur apertè lex hæc de Clericorum cælibatu vocari Eccleſiaſtica, & Caliatus primus *in cap. Presbyteris dicta diſtinct.* 27. appellat eam Eccleſiaſticam, ibi: *Contracta quoque matrimonia ab hujuſmodi perſonis disjungi juxta ſacrorum Canonum definitiones judicamus*: ſic idem Sanchez *dict. diſp.* 27. videndus *num.* 5. & 6. hanc comprobans cum 22. Theologis, & 14. juriſperitis, qui *n.* 8. ſatisfacit fundamentis ſententiæ aſſerentium de jure Divino eſſe, quæ retulit ibi *numero* 3. & 4.

Quam ſententiam ego aptè probo *ex cap. plurimos 82. diſt.* ubi Siricius Papa circa annum 388. 17
inſtituit, ut continentia cepiſſet eſſe annexa ordini ſacro, ut dicit etiam gloſſa *in cap. cum in Prætorio*, verbo *qui Sacramentis* 84. *diſt.* quam poſtea confirmavit Innoc. Primus anno 408. ut videtur deduci *ex cap. propoſuiſti* 88. *diſt.* vel quod florere incepit à tempore Leonis I. qui ſedem Petri occupavit anno Chriſti 440. ut colligitur ex quadam ipſiuſmet epiſtola 83. *cap.* 4. ad Anaſtaſ. Epiſcopum Theſſalonienſem, cujus verba refert Marchinus *de Sacramento Ordinis*; *tract.* 2. *parte* 6. *cap.* 8. *difficult.* 5. † Et ſic ex multis aliis 18
jure Eccleſiaſtico hanc continentiæ legem latam eſſe probat Barboſa *in paſtorali cum multis dict. allegatione* 15. *part.* 2. *ſub num.* 3. ubi dicit falſam eſſe ſententiam eorum, qui aſſerunt celibatum ſacro ordini jure Divino adjunctum fuiſſe adeoque nulla poteſtate humana; etiam Papali diſpenſari poſſe, & aliis addo Belletium *diſquiſition. Clerical. parte* 1. *tit. de diſciplina Clericali* §. 15. *numer.* 61. Homobon. *de bonis vita humana ſtatibus parte* 1. *cap.* 19. *propè finem*, verſ. *quoad ſecundum.*

Unde evenit, ut docent communiter Docto- 19
res, quod Papa diſpenſare poteſt, ut promoti ad ſacros ordines, matrimonium contrahant, ut docent Sotus *lib. 7. de Juſtitia, quæſtione 4. artic.* 2. verſ. *hoc patet in 4. ſentent. diſtinct. 38. quæſtione* 1. *articulo* 1. verſic. *dubium*, Abbas *in cap. cum olim numero 5. de Clericis conjugatis*, Henric. *in ſumma, lib.* 10. *cap.* 14. §. 5 & §. 8. Beller. *dict.* §. 8. *numero* 11. Barboſa *dict. allegatione* 15. *numero* 23. qui à *numero* 24. ſatis explicat cum infinitis Pontificem poſſe diſpenſare cum Religioſo profeſſo, vel Moniali ſuper voto caſtitatis, & continentiæ, ut matrimonium contrahat: ſicut D. Thoma *in 4. diſtinct. 38. quæſtione 1. artic.* 4. *circa medium*, ubi Richard. *articulo* 9. Soto *quæſtione unica*, Durando *quæſtione* 2. Palud. *quæſtione* 4. *articulo* 4. *concluſione* 11. & aliis 22. DD. ex Theologis, & Juriſperitis, Sanchez *de matrim.* cum multis *diſp.* 8. *à num.* 1. *p.* 8. & in Decalogis *lib.* 5. *cap.* 2.

Nec obſtant verba textus *in cap. ad Monaſte-* 20
rium de ſtatu regularium, ibi: *Quia abdicatio proprietatis, ſicut & cuſtodia caſtitatis à Deo eſt annexa regula monachali, ut contra eam, nec Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere*: quibus verbis nonnulli contrariam docuerunt ſententiam, ut D. Thomas, quem citat Barboſa 2. 2. *quæſtione* 83. *articulo* 10. & *quæſtione* 88. *art.* 11. quia idem Barboſa *ſupra numero* 24. multis exemplis diſpenſationum comprobans, reſpondet cum Doctoribus prædicta verba textus illius intelligi in ſenſu compoſito, hoc eſt, durante ipſo Monachatu; ſecus in ſenſu diviſo faciendo ſcilicet

de

de Monacho, non Monachum, ut latius expendo *in dict. cap.* de cujus dubio iterim videbis latiſſimè cum infinitis eundem Thom. Sanch. *dict. lib.7. de matrim. diſp. 25.* qui etiam latiſſimè agit *lib.8. de matrim. diſp.8.* an Pontifex poſſit diſpenſare in voto caſtitatis ordinis ſacri, ſeu profeſſionis, ubi explicat etiam *dict. cap. num.12. & à n. 6.*

21 Sed quidquid ſit de varietate temporum, in quibus fuit prædicta lex caſtitatis lata, & de diſpenſationibus, quas retroactis temporibus, urgente nimia neceſſitate, ac boni publici utilitate, cum magnis Principibus Pontifices fecerunt, & propter eaſdem cauſas facere poſſunt in poſterum; ſemper convenientiſſima fuit in Clericis, Sacerdotibus, aut in ſacris caſtitatis, & continentiæ lex, ut ex teſtimoniis ſacrarum ſcripturarum; antiquorum Conciliorum, veterum Pontificum, Sanctorumque Patrum Græcorum, & Latinorum, illiſque magnopere continentiam expedire, ut docent Jodoc. Clitovæ *de cælibatu Sacerdotum*, Claudius Spencæ *de continentia Sacerdotum*, Marchinus *ſupr. de Sacram. Ordin. tract. 2. p. 6. cap. 8.* Cardin. Bellarm. *lib. 1. de Cleric. cap. 19.* Fr. Emeo. Rod. *quæſt. regul. tom. 3. quæſt. 1. art. 1.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 12.* Torreblanca *de jure ſpirit. lib. 2. cap. 15.* & Sotus *de juſtit. lib. 9. quæſt. 6. art. 1. verſ. quoniam*, & Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 5. punct. 5. §. 3.* qui § 2. *verſ. cæterum.* & idem Sotus *ſupra art. 2. verſ. probatur*, etiam referunt jam præfatam temporum varietatem, quibus imperata fuit caſtitas in Clericis; quæ adjuvatur etiam *ex tit. ne Clerici, vel Monachi* ſecularibus negociis ſe immiſceant, & *ex toto tit. de vita, & honeſtate Clericorum*, & *de Clericis conjug.*

22 Ad ultimam quæſtionis partem, an qui ordinatur ante rationis uſum, vel ante pubertatem, teneatur ad continentiam? Et quia cum multis agit longiſſimè legendus Thomas Sanchez *de matrim. tota diſp. 30. lib. 7.* qui referens primam affirmativam, & ſecundam mediam, ſequitur *à num. 3.* negativam ſententiam in primo caſu, & in ſecundo, etiam *à n. 6. & 8.* alias duas referens, eandem negativam amplectitur, niſi poſt pubertatem ſic ordinatus ratificet ordinem aſſumptum, habendo ratam promotionem ſuam, tum expreſsè, tum tacitè, non contradicendo, quia ſi tunc profeſſus, poſſet ad ſæculum regredi, & uxorem ducere, ut docent Abbas *in cap. unico de Clerico per ſaltum promoto*, ubi Joan. Andreas *n. 5.* & Hoſtien. *n. 2.* Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 2. concluſ. 3.* verſ. *quod ſi roges*, Rebuffus *in praxi benefic. de Clericis malè prom.* gloſſa *n. 10.* Squillante *de Cleric. oblig. p. 1. n. 83.* Bonacina *de matrim. quæſt. 3. punct. 9. n. 8.* Baſilius Pontius *eodem tract. lib. 7. cap. 29. n. 15.* † qui expreſsè
23 tenet quod puer, ſi ad uſum rationis perveniat, non reclamet, ſed conſcius obligationis continentiæ ſtatum ſequatur Eccleſiaſticum; tunc ex illa tacita profeſſione, ſtatus cenſetur in prædictum onus conſenſiſſe, & conſequenter ab Eccleſia ad obſervantiam caſtitatis compelli poſſe, ut refert etiam Marchin. *dict. cap. 8. de Sacr. Ordin. diſ. 10. num. 1. & 2.* ubi tamen *n. 4. cum ſequent.* contra Mayol. Sanchez, & Squillante tenet impuberem, qui habens plenum uſum rationis, ſua voluntate ſacros ordines recepit; ſciens onus caſtitatis illis annexum voto caſtitatis, & Divini Officii teneri, † & Sanchez notat cum aliis, *ſupra dicta diſp. 30.*
24 integrum eſſe ordinato in caſibus, de quibus loquimur matrimonium inire, ſi nolit in eo ordine perſeverare, quia ad nullam continentiæ legem obligatur; qui *n. 10.* multis probat poſſe quandocumque ante pubertatem reſilire, vel ſtatim, ac pubertatem adeptus eſt; ita ut neceſſe ſit, ratificet pubertatem adeptus; imò addit prædictum contradicendi tempus hodie durare ad annum 16. & ſtatim eo expleto, qui ibi tractat quando poſſit etiam reſilere poſt dictum annum 16. qui alia videnda expendit *uſque ad num. 14.*

Ad quæſtionem aliam, nempe, an ordinatus metu, teneatur ad continentiæ votum? Sed quia longè diſputat idem Thomas Sanchez *dict. lib. 7. de matrim.* & cum multis aliis de vi, vel metu, cadente in virum conſtantem, ut non teneatur ſic ordinatus ad caſtitatem, & continentiam contra multos affirmantes, ut teneatur, & ex multis id comprobat Barboſa, utramque etiam ſententiam referens; ideo hanc negativam comprobabis ex his, quæ adduxi de juramento facto metu *in cap. ſi vero, & cap. verum de jurejur.* nam ibi dicta ſerviunt ſolutioni hujus dubii. Et videbis quæ dixi *ſupra in Rub. de temporib. ordin. quæſt. 3.* verſ. *ad ultimam.* 25

Quod ſi inquiras, in quo conſiſtat ſolemnitas voti continentiæ, quod in ſuſceptione Subdiaconatus emittitur, & qua ratione differat à voto caſtitatis ſolemni in approbata Religione; videbis Marchinum *de Sacram. ordin. dict. tract. 2. p. 6. cap. 8. diſ. 7.* & uberius diſputantem Thomas Sanchez *dict. lib. 7. de matrim. diſp. 25. & 26.* 26

Et an Epiſcopi interveniente ejus conſenſu, ſtatuere, atque decernere poſſint, quod promoti ad minores ordines continerent, negativam partem tenet Angujanus *de legibus lib. 2. contr. 1. n. 26.* ubi reprobat, & reprehendit Archidiaconum *in cap. certè num. 12. quæſt. 1.* contra tenentem; ſed ſi abundè deſideras videre, & ſcire, leges Thom. Sanchez *dicto lib. 7. de matrimonio tota diſputatione 31.* 27

QUÆSTIO II.

An poſſit Eccleſia ſtatuere, ut initiati in minoribus, aut impoſterum initiandi, ſint ad matrimonium inhabiles, perdant vè privilegium clericale, ſi continere nolint? Et an teneatur voto initiatus minoribus ordinibus, exiſtimans votum caſtitatis illis annexum dirimere ſubſequens matrimonium? Et an conſtitutus in ſacris teneatur, ſi non caſte vixerit opere, aut mente Sacerdoti illam circunſtantiam detegere? Ubi de ratione, qua Clerici in ſacris teneantur ad continentiam, & caſtitatem?

SUMMARIUM.

1 *Caſtitatem obſervare nequit Eccleſia, præcipere jam ordinatis prima Tonſura, aut*

conſtitutis in minoribus ordinibus, ſecus nondum initiatis, ut n. 2. & 4.

3 *Uxorem bis ducens, aut viduam ordinatus in minoribus amittit privilegium clericale.*

4 *Eccleſia poteſt ſtatuere votum caſtitatis, nondum ordinatis.*

5 *Ordines minores non dirimunt, nec impediunt matrimonium, ſed ordines ſacri ſic.*

6 *Ordinatus in minoribus non peccat ſi matrimonium contrahat, etiam cum vidua*, n. 9. *ubi*, & n. 10. *an venialiter peccet ſi ſine cauſa contrahit cum ea.*

7 *Religioſus novitius intra annum Religionem egrediens, nec venialiter peccat.*

8 *Ordinatus in minoribus, ſi contrahat matrimonium cum virgine, adhuc gaudet duplici privilegio clericali.*

11 *Clericus nequit renunciare privilegio ſuo.*

12 *Ordines minores recipientes credendo obligari voto caſtitatis, verius eſt, ut nec voto ſimplici caſtitatis teneantur*, ut n. 13. *ſi recipiant invalidè ordines ſacros, non tenentur* n. 15.

14 *Religionem ingrediens, quam approbatam putabat, tenetur ſimplici caſtitatis voto, & quare* n. 24.

16 *Votum caſtitatis poſitivè reſpiciens, cum ordinatur illo, non tenetur, niſi ex praecepto Eccleſiæ*, ut n. 17.

17 *Votum abſque voluntate vovendi, non obligat voventem.*

18 *Ordinari volens, ſed non vovere caſtitatem, nequit matrimonium contrahere, ſi ordines ſacros ſic receperit, qui ad alia onera ordinum tenentur.*

19 *Ordinatus in ſacris ſcienter, etſi ignoret illis ordinibus eſſe annexum votum Caſtitatis, ad eam tenetur praecepto Eccleſiæ, quando ignorantia fuit invincibilis*, ut numero 21.

20 *Aſcendens ad ordinem ſacrum, ſcit ſe eligere alium ſtatum, & adſcribi militiæ Clericorum.*

22 *Ordines ſacros ignorans penitus recipere, non tenetur ad Caſtitatem in foro conſcientiæ nec qui ordinatus à non Epiſcopo, aut cum non habuit intentionem ſuſcipiendi ordinem Sacrum*, n. 23.

25 *Ordinatus in ſacris peccans contra Caſtitatem, tenetur in confeſſione ſacerdoti hanc circumſtantiam detegere, quam etiam tantum in mente retinuit.*

26 Cap. quia circa de bigamis, *&* n. 27.

27 *Clericus in ſacris caſtitatem non obſervans, qualiter in jure vocetur ſimplex fornicarius, ſeu puniatur, ut talis.*

28 Cap. Præsbyter 28. diſt.

29 *Cælibes debent eſſe Chriſto miniſtrantes.*

30 *Sacerdos eſt templum, & vas Chriſti Domini, ac Sacrarium Spiritus ſanct.*

31 *Manus, quæ alios mundat, debet eſſe munda.*

32 *Græci poſt ordines Sacros, quare non potuerunt matrimonium inire, nec mortua uxore ante recepta cum alia contrahere.*

33 *Latini Clerici nunquam potuerunt matrimonium contrahere.*

34 *Victimas imolare Ethnici prohibebant eos, qui minimè puri ad imolandum accederent.*

AD primam difficultatis partem videtur ne- 1
gativè reſpondendum ex decreto Concil.
Tolet. 2. de quo *in cap. de his 28. diſt.* per verba ibi:
quibus autem voluntas propria interrogationis
tempore deſiderium nubendi perſuaſerit, licen-
tiam ab Apoſtolo conceſſam auferre non poſſu-
mus, deinde quia continentia præcipi nequit, ſed
ſuaderi *in cap. integritas diſt. 32. quæſt. 1.* tum etiam
quia ſi primæ Tonſuræ aut in minoribus initiatis
Eccleſia præciperet continentiam, eſſet ad vitam
longè arctiorem contra notata *in c. geſta diſt.* 74.
& ſic defendunt, & tenent Turrecremata *in dicto
cap. de his n.* 7. Sylveſter *matrimonium* 8. *quæ-
ſtione* 12. *ad finem*, Azor. *inſtitut. moral. cap.* 13
quæſtione 4. Vaſquez *de ordine diſputatione* 249.
cap. 4. *num.* 39. Barboſa *in dicto cap. de his*,
in verſicul. *quibus autem*, ubi notat quod Ec-
cleſiæ integrum non eſt iis qui hactenus ad ordi-
nes minores provecti ſunt, conſcientiæ legem in-
dicere. † Quod intelligo cum Turrecremata, & 2
Azor. & cum Baldo *in l. reſcripta n.* 8. *cod. de
precibus imperat. offer*, ut accipiatur de Cleri-
cia jam in minoribus promotis, ſic interpre-
tantibus textum *in dict. cap. de his 28. diſt.*

Sed idem Azor, quem ſequitur Sanchez *lib.* 7. 3
de matrim. diſp. 31. *ſub n.* 4. *in fine*, dicit, ut poſ-
ſit Eccleſia hactenus initiatis præcipere caſtitatem
aut ut omni Clericorum privilegio deſtituantur,
& careant, ſicut etiam ſtatuit textus *in cap. unico
de Clericis conjugatis lib.* 6. Clericos ducentes uxo-
rem bis, aut viduam deſtitui omni privilegio: quæ
doctrina, etſi vera, non implicat præfatæ reſolu-
tioni. † Quod verò certum admitto cum eodem 4
Sanchez, eſt ut reſpectu nondum initiatorum
prima Tonſura, aut minoribus quatuor ordinibus
poſſit Eccleſia in poſterum conſtituere, ne ad pri-
mam Tonſuram, aut ordines minores promovean-
tur, niſi qui ſe voto caſtitatis ſolemni aſtrinxerint
ſicut præcepit de ordinibus ſacris, quia non tam
Eccleſia aufert tunc matrimonii ineundi poteſta-
tem, quàm ipſi ſuo facto ea, ſe ipſos privarent
eligentes ſua ſponte ſtatum cui ad votum anne-
xum eſt.

Differunt ergo ordines minores à ſacris in eo, 5
quod minores ordines, ſeu non ſacri, & a fortiori
prima Tonſura non dirimunt, imò nec impediunt
matrimonium ſubſequens, quia in tantum ordo
repugnat matrimonio illudque impedit in quan-
tum habet annexum votum continentiæ, ſed hoc
votum tantum pertinet ad ordinatos in ſacris jux-
ta quæ dixi *quæſt.* 1. & dico infra *in verſ. ad quar-
tam*, ergo cum tale votum non adſit reſpectu
ordinatorum in minoribus, ut probatur ex textu
in cap. ſi quis eorum diſt. 32. & *cap.* 1. *de Clerico
conjugato*, ſequitur dicendum tenent Navarrus *in
man. cap.* 25. *n.* 120. Sanchez *de matrim. dict. l.* 7.
diſp. 31. Bonacina cum aliis *de matr. q.* 3. *puncto* 9.
n. 1. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 10 *p.* 3. *c.* 4. *n.* 129. Ægi-
dius Trullench *de Sacram. lib.* 7. *c.* 9. *dub.* 13. *n.* 2.

Unde infero initiatum minoribus non peccare 6
mortaliter, ſi matrimonium contrahat, quia nullo
jure illi prohibetur, imò quod nec peccet venia-
liter, ſi cum juſta cauſa recedat, & ducat uxorem,
quamvis viduam. † Sicut nec peccat novitius ve- 7
nialiter intra annum ex juſta cauſa egrediens, &
dixit Sanchez *ſupra dicta diſputat* 31. *num.* 12.
nullam

nullam eſſe culpam, etiam ſi retrocedat abſque
cauſa ducendo unicam, & Virginem, quia non
eſt omnimoda, & perfecta retroceſſio, per quam
retrocedens conſtituatur in ſtatu, in quo eſt in-
8 capax exequendi munera illorum ordinum, † imò
ait quod poteſt illa exequi, & frui privilegio du-
plici Clericali, juxta textum *in dicto cap. unico, de
Cleric. conjug.* Sic cum Bannez 2. 2. *quaſt.* 12.
art. 1. *pagina* 673. §. *ſit tamen tertia concluſio*,
Covarruv. *in* 4. *part.* 2. *cap.* 6. §. 3, *num.* 3. *in fine*,
Toledo *lib.* 4. *ſumm. cap.* 18. *num.* 4. Azor. *lib.* 13.
9 *inſtit. moral. c.* 14. *q.* 14. † Ubi addit non peccare,
quamvis ducat viduam, & Sylveſter, *verb. apo-
ſtaſia quaſt.* 3, *num.* 7. ait Clericum primæ Tonſu-
ræ ex parte deſertionis illius nullo modo pecca-
re; qui omnes ducuntur; quia ſic retrocedens
utitur jure ſuo; cum non faciat contra votum,
nec contra aliquod juris præceptum, Ægidius
Trullench. *ſupra ſub dicto num.* 2. *ſub verſ. hinc fit*,
dicit quod ſi abſque juſta cauſa retrocedat, ve-
nialiter peccet ſaltem quando ducit viduam; quia
reddit ſe incapacem ad obeunda munera illorum
ordinum; & hoc ſic tenet Sanchez legendus *n.* 11.
& ante *à n.* 7.

10 Et prædicta doctrina vera eſt, etſi Angelus dict.
verbo *Apoſtaſia*, Tabrena *in eodem verb. quaſt.* 10,
n. 13. & Sylveſter *ſupra quaſt.* 3, *num.* 3. videantur
abſolutè loqui de retroceſſione abſque cauſa,
dum illam damnare videatur: nam ut dixi ex jam
relatis, & ex traditis à Sanchez, *dicta diſput.* 31.
n. 8. *&* 12 procedit etiam in eo, qui ſine cauſa
11 retrocedit, cum utatur jure ſuo. † Et ſic bene ipſe
num. 13. impugnat Abbatem *in cap. tua in fine de
apoſtatis*, & Angelum verb. *Apoſtaſia*, *num.* 3. qui
retroceſſionem factam, verbo damnant per do-
ctrinam textus *in cap. ſi diligenti de foro competen-
ti*, qui nihil ad rem facit, ut patet ex his, quæ *ibi* di-
xi, cum textus ille tantum loquatur, ut non poſ-
ſint Clerici renunciare fori privilegio; quia in to-
tius ſtatus Clericalis profeſſione eſt conceſſum;
item quia mirum aſt fas eſſe cuipiam facto ipſo Cle-
ricatum deſerere, ac Laicorum more vitam tradu-
cere; nefas autem, dicere ſe velle renunciare.

12 Ad ſecundam quæſtionis partem, etſi quidam
doceant recipientes ordines minores eo errore cre-
dentes, ut habeant annexum votum caſtitatis, ſicut
ordines ſacri, ac proinde non teneri non inire ma-
trimonium; ſed ſi ineant eſſe validum, quia cum
in animo habuiſſent vovere caſtitatem, ligabun-
tur utique voto non ſolemni; quamvis id inten-
derint, ſed tantum ſimplici; eo quod in nullius
poteſtate ſit votum ſolemnizare, niſi in religionis
profeſſione, aut vera ordinis ſacri ſuſceptione *ex
cap. unico, de voto lib.* 6. ſentit Joannes Andreas
in cap. Joannes de Cleric. conjug. num. 17. ibi, Ant.
n. 13. Ancharan. *n.* 8. *quaſt.* 2. Cardin. *quaſt.* 1.
n. 7. Imola *n.* 14. Caëta. *in repet. textus in cap. ad
13 limina* 30. *quaſt.* 1. §. 4. *quæſt.* 193. *n.* 463. † Ta-
men nec voto ſimplici caſtitatis, & continentiæ
illum teneri dicendum eſt; quia talis non habuit
intentionem per ſe vovendi; ſed quatenus
exiſtimabat votum eſſe annexum ordinibus mino-
ribus, & acceſſoriè ad illos, ſic tenent Filliucius,
& Bonacina, *ubi ſupra*, & Ægidius Trullench.
dict. num. 2. In verſ. *quod procedit* Sanchez *dicto
lib.* 7. *de matrim. diſp.* 31. *n.* 5. *verſ. caterùm*, qui
etiam hoc probat ex his, quæ latè ſcribit *dict. li-
14 bro* 7. *diſp.* 27. *&* ibi *num.* 13. † Ubi dicens profi-
tentem in religione, quam putabat approba-
tam, cum non eſſet, teneri voto ſimplicis.

† Sed ſi reciperet invalidè ordinem ſacrum, nul- 15
lo voto teneri; eo quod in hoc caſu non facit per
ſe, & principaliter votum caſtitatis, ſed in
conſequentiam ordinis ſacri, cui Eccleſia il-
lud annexuit; ergo & multò melius in caſu
noſtro.

Dubium verò eſt an voto caſtitatis obligetur, 16
qui ad ordines ſacros accedit ſciens illis annexum
eſſe votum caſtitatis, ſed illud poſitivè reſpuit,
ſeu non vult ſe ad votum caſtitatis obligare: in
quo puncto breviter dico non teneri voti ratione
ad caſtitatem. † Cum votum abſque voluntate 17
vovendi, non ſubſiſtat, † teneri tamen ad caſtita- 18
tem ex ſtatuto Eccleſiæ, quæ præcipit obſervan-
tiam caſtitatis illi, qui voluit ordinari, & noluit
vovere, illumque facit inhabilem ad matrimonium,
taliter ut, ſi hic nubat, ſit matrimonium invalidum
& teneatur ad alia onera ſacro ordini annexa, ut
ad horas Canonicas: ſic docent Sanchez *dicto li-
bro* 7. *de matrim. diſp.* 27 *num.* 12, ubi cum multis
referens alios, ut etiam teneretur ex vi ſuſceptio-
nis ad votum, quia qui voluit ordinari in ſacris,
debuit velle ex voto caſtitatis obligari, docet etiam
Ægidius Trullench. *dicto dubio* 13. *de Sacrament.
lib.* 7. *cap.* 9. *n.* 7. ex Bonacina, & Navarro, idem
Bonacina *de matrim. quæſt.* 3. *puncto* 9. *n.* 11. idem
Ægidius *in præcepta Decalogi lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 1.
num. 7. *&* 12.

Dubitatur ſecundò, an ignorans eſſe annexum 19
ordini ſacro caſtitatis votum, ſi ordinetur ſit nu-
bere prohibitus? In quo puncto exiſtimant multi,
quod ſi ſcienter ordinem ſacrum recipiens, igno-
ret prorſus votum annexum ordini, adhuc tenea-
tur ad caſtitatis obſervantiam, non ſolum ex Ec-
cleſiæ præcepto, ſed etiam ex vi voti; quia eo
ipſo quod ſciens, & volens, eſt ſacris ordinibus
initiatus; licèt ignoraverit votum annecti, emiſit
tacitè votum: nam qui unum ſciens, & prudens
fecit, & vult, facit, & vult ſubinde ei annexa, ut
ſcienter ſuſcipiens Prætoris munus voluntariè
quoque ſuſcipit onera officio annexa; licèt ea ig-
noret, † eo, vel maximè quod aſcendens ad ordi- 20
nem ſacrum, ſemper novit ſe alium ſtatum eligere,
re, & adſcribi militiæ Clericorum; qui ſaltem
virtualiter accedit intentione faciendi, quod facit
Eccleſia; & ſic conſequenter vovendi, ut Eccle-
ſia præſcribit; licèt ipſe ignoret quid Eccleſia ve-
lit, ac præcipiat: ſic ſuſtinent Cardinalis *in cap.
cum olim in fine de Cler. conjug.* ibi Imola *num.* 7.
Azor. *lib.* 13 *mor. cap.* 14. *quæſt.* 10. quod nimis pla-
cet Sanchez *dict. diſp.* 27. *n.* 11. *in fine*, & tenent
Ægidius Trullench. *ſupra num.* 11. Bonacina *dict.
quæſt.* 3. *de matrim. n.* 10. Hurtad. *in eodem tract.
diſp.* 15. *difficult.* 2. *n.* 4 & alii contra Vaſquez *in*
3. *p. diſp.* 34. *n.* 98. idem Trullench. *in Decalog.
lib.* 2. *cap.* 2. *dubio* 1, *n.* 6. *in fine*, qui dicit *dict. n.*
6. quod hic caſus vix poſſit in Eccleſia Latina
contingere.

Ex dictis *ſub verſ. dubium* non improbabiliter 21
ſentiunt Vincentius Goffred. *in dicto cap. olim* Ab-
bas cum eis *ibi num.* 4. Monaldus, Roſella, &
Sylveſter, quos refert Sanchez *ſupra ſub n.* 10.
dicentes ut ſic ordinatus tantum teneatur ex ſola
Eccleſiæ conſtitutione, quando ignorantia fuit
invincibilis, quia votum eſt lex privata, quam
quiſpiam ſponte ſua ſibi imponit, ſed prorſus vo-
tum ignorans, caret voluntate vovendi, ac per con-
ſequens imponendi eam ſibi legem; ergo, & Nav.
in ſumm. Hiſpan. cap. 25. *n.* 108. ait teneri tunc
ſaltem ex Eccleſiæ conſtitutione, & Sylveſter

Veib. *matrimonium* 8. *quæſt.* 12. *dicto* 2. diait quod ſi
ignorantia non ſit invincibilis, non excuſarit, &
alia adducens ea aliis Sanchez *n.* 21. ait hæc pro-
cedere, quando quiſpiam novit ſe ad ſacros or-
dines promoveri, & continentiæ votum ignoravit
22 illis anneaum: † quia ſi penitùs ignoravit ſe or-
dinem recipere ſacrum non cogi eum, ait, in foro
conſcientiæ co[illegible]ntiam ſervare; eo quod non
ſuſceperit ordinem voluntariè, cum fuerit ordina-
tus prorſus ignorans quid in eo fieret ſecundùm
quæ latè ſcribit *dict. lib. 7. de matrimon. quæ-
ſtione* 30. *de infante ordinato propter eandem
rationem*; ſed affirmat quod taliter ordinatus
tenebitur in foro externo ad ſervandam caſti-
tatem.

23 Unde inſero quod ſi ordinatus v. g. finait ſe
Epiſcopum, aut ordinatus non habuit inteotio-
nem ſuſcipiendi ordinem ſacrum, tunc ordinatus
teneatur ad caſtitatis votum, etiam ſimplicis; eo
quod ſuſcipiens ordinem ſacrum non vovet per ſe
& expreſsè caſtitatem, ſed tantum implicitè, ſe-
cundariò, & dependenter ab ordine ſacro; ſed qui
talem ſuſcipiendi intentionem non habuit, aut nul-
liter ordinatus, nullier voto adſtrictus eſt caſti-
tatis ratione ordinis, quem verè non ſuſcepit;
ergo cum principale non ſubſiſtit, nec ſecun-
darium, & acceſſorium per accidens ei annexum:
ita docent Coninch. *de Sacr. disput.* 20. *du-
bio* 14. *n.* 133. Bonacina *dict. quæſt.* 3. *numer.* 8.
Trullench. *in Decalog. dict. lib.* 2. *c.* 2. *dub.*.... *n.* 7.
& *de Sacram, dict. cap.* 8. *lib.* 7. *dub.* 13. *n.* 5. Sao-
24 chez *dict. disp.* 27. *num.* 13. † Alia adducens, ubi
contra Joannem Andream, Dominicum, & Bruneh
in dicto cap. unico de voto, dicentes ex regula textus
in c. quidam & cap. placet de converſ. conjug. ſic or-
dinatum teneri ſaltem voto ſimplici reddens diſ-
paritatis rationem inter factum Religioſum, de
quo loquuntur illi textus, quia profitens eſſentia-
liter ex religione, tenetur ad caſtitatem, non ſic or-
dinatus, qui ut jam dixi *quæſt.* 1. & *in hac quæſt.* 2.
tenetur tantùm ex ſtatuto Eccleſiæ, qui in hoc
noſtro caſu non obligatur.

25 Ad tertiam quæſtionis partem, quia latè *ſub c.
omnis utriusque ſexus, de pœn.* dico de circumſtan-
tiis à penitentibus neceſſariò in confeſſione expli-
candis; ideo breviter nunc dico quod qui contra
caſtitatem peccat in ſacris inſignitus, tenetur Sa-
cerdoti non ſolum detegere circumſtantiam ſui
ſtatus, cum actuale carnis peccatum patravit, ſed
etiam ſi cum mente tantum libidinoſa actui con-
ſenſum præſtitit: argum. textus *in cap. qui vide-
rit* 32. *quæſtione* 5. ex eo quia ratione voti Cle-
ricus fornicans committit ſacrilegium, docent
Sanchez *de matrim. dicto lib.* 7. *diſputatione* 27.
num. 9. cum multis Cenedus referens plures anti-
quiores ad decretales *collect.* 102. *n.* 2. Azor. *inſtit.
mor. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 2. & *p.* 3. *lib.* 3. *cap.* 17. *quæſt.* 7.
Sotus *in* 4. *diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 4. verſ. *enim vero*,
cum aliis Barboſa *in paſtorali p.* 2. *alleg.* 15. *num.* 6.
& 7. qui *ſub n.* 8. cum pluribus improbat Car-
dinalem, & alios quos refert Sanchez *dict. diſp.* 27.
num. 21. aſſerentium concubitum clerici in ſacris
inſigniti eſſe ſimplicem fornicationem per textum
in cap. quia circa de Bigamis, ibi: *Cum eis tan-
quam ſimplici fornicatione notatis*, & per textum
in cap. Presbyter, 28. *diſt.* ibi: *Presbyter ſi fornicatus
fuerit, vel adulterium commiſerit*; qui cum mul-
tis dicit Sacrilegium committere, & teneri ſic in
confeſſione explicare peccatum illud cum ſit cir-
cumſtantia ſpeciem peccati mutans, videbis Dia-
nam, *p.* 1. *tract.* 7. *reſ. moral.* 4. Filliucium *in quæſt.
mor. tom.* 2. *tract.* 40. *cap.* 9. *n.* 124. Leſſium *de juſt.
lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 6. *n.* 40. Ægidium Coninch. *di-
cta diſp.* 20. *dub.* 3. *de Sacram. n.* 131. † & juvat 26
textus *in dicto cap. de his* 28. *diſt.* ibi *ut ſacrilegi*, ut
intelligit idem Barboſa ſupra *num.* 8. qui *num.* 9.
reſpondet ad textum *in dict. cap. quia circa de bi-
gamis*, dicens, ut ibi dicitur fornicatio ſimplex;
non quia non ſit etiam ſacrilegium, ſed ut diſtin-
guatur ab aliis luxuriæ peccatis ſpecialiori quali-
tate, & ſubſtantia effectus, in quæ incidit ali-
quando Presbyter v. g. ab adulterio, ſtupro, vel
inceſtu, ut tradit Azor. *inſt. mor. p.* 3. *lib.* 3. *cap.* 17.
quæſt. 7. verſ. *in hac*.

Sed ad mentem dicti textus potius exiſtimo in 27
eo vocari ſimplicem fornicationem in ordine ad
Bigamiam excludendam, quam non incurrit cle-
ricus Concubinarius ſuppoſito quod non habuit
animum contrahendi matrimonium de facto; &
ita vocetur ſimplex fornicatio ex parte affectus, ut
diſtinguitur à copula, quæ fit cum affectu mari-
tali juxta textum *in cap. nuper de Bigamis*: ſic ite-
rum expendit idem Barboſa *ſub dicto* n. 9. in verſ.
ſed melius, ubi dicit, ut ibi non vocetur ſimplex
ad excludendam malitiam contra Religionem; ob
idque textum illum non vocare clericum illum
ſimplicem fornicarium, ſed tanquam ſimplici for-
nicatione notatum: ſed iterum video ipſum Bar-
boſam, *in dicto cap. quia circa num.* 3. admittere
ut meliorem primam explicationem Azor. poſt-
quam retulerit ex Bellamera; ideo textum de ſim-
plici fornicatione egiſſe ad differentiam bigamiæ,
& irregularitatis ex ea contractæ, de qua princi-
paliter dubitabatur, an ſcilicet eam incurrerit
Presbyter plures habens concubinas, meritoque
negari à Pontifice; quia tanquam uxores ductæ
non ſunt, ut requirit textus *in dict. cap. nuper.*
Verùm Abbas *ibi*, *num.* 5. & Hoſtienſis illius
textus, difficultatem ſentientes, adverterunt Pon-
tificem ibi potius debuiſſe edicere triplici forni-
catione notatis.

Non inquam obſtat textus *in dict. cap. Presby-* 28
ter 28. *diſt.* in relatis verbis; quia ea nihil aliud
ſignificare videntur, niſi quod fornicatio clerici
cum ſoluta, noo eſt dicenda adulterium; prout
nonnulli affirmabant, de quibus Menochius *de
arbitr. cent.* 5. *caſu* 418. quia videbatur dari quod-
dam conjugium ſpirituale inter Clericum & Ec-
cleſiam; imò dicebant dari ſtuprum cum inceſtu
ſic Barboſa *dict. alleg.* 15. n. 10. & 11. Menochius
ſupra Gutierrez *in Canonicis quæſt. lib.* 2. *cap.* 7. à
num. 37.

Ad quartam quæſtionis partem reſpondebis 29
ex dictis ſupra ſub dict. q. 1. & ibi *in verſ. ad tertiam*
verb. *ſed quidquid ſit* quare nunc breviter dico
eam eſſe rationem, ut ordinatus in ſacris nequeat
contrahere matrimonium juxta textum *in cap.* 1.
& 2. qui clerici, vel voventes, *cap. unico de voto
lib.* 6. & alibi, & noviſſimè in Trid. *ſeſſ.* 24. *can.* 9.
tanquam de fide ex eo quia congruum eſt ut mi-
niſtrantes Chriſto ſint cœlibes, ut tradit Ægidius
Trullench. *de Sacr. dict. cap.* 9. *lib.* 7. *dub.* 3. *n.* 3.
† Cumque ſacerdos templum, & vas Domini, ac 30
Sacrarium Spiritus ſancti eſſe debeat, indignum
erit dicere eum cubilibus, & immundiciis deſer-
vire juxta D. Paulum *ad Rom.* 13. & *in cap. decer-
nimus* 28. *diſt. cap. propoſuiſti eum ſequent.* 82. *diſt.
cap* 1. & *per totam* 15. *quæſt.* 8. ex hoc noſtro textu,
cap. ut Clericorum de vita, & honeſt. clericor. plura
refert Benedictus Ægid. *de privilegiis honeſt. ar-
tic.* 1.

tic. 11. & ſic in illo ſacræ paginæ *Eſai* 52. dicitur, *mundamini qui fertis vaſa Domini*.

31 Et patet ex textu *in cap. neceſſe* 1. *q*. 1. ut munda debeat ſtudere, eſſe manus, quæ alios mundare debet, ut referunt Auguſtin. *ſerm*. 36. *ad Preſbit*. D. Chriſoſtom. *lib*. 6. *de ſacerdot. etenim*, textus *in cap. Maximinianus* 81. *diſt*. aitſut qui ſancti non ſunt, ſancta tractare non poſſunt; & quod alieni effici debent à miniſterio, quod viveodo illicitè polluunt.

32 Etenim nunquàm fuit permiſſum in Eccleſia, etiam Græca, ordinatos in ſacris tranſire ad matrimonium *ex cap. ſi quis eorum diſt*. 32. & ſexta Synodo generali, ut multis probat Azor. *inſtit. moral. tom*. 1. *lib*. 13. *q*. 3. & 5. & ob id Greci poſt matrimonium initum ordinati in ſacris, non poſſunt, mortua uxore, validè tranſire ad ſe-
33 cundas nuptias. † Ea enim eſt differentia inter Grecos, & Latinos, quod Grecis licet poſt matrimonium contractum aſcendere ad ſacros ordines, & uti matrimonio. Latinis autem minimè, dixit Ægidius *lib*. 7. *de Sacram. c*. 1. *dub*. 5. *n*. 1. benè Sanchez *de matrim. lib*. 7. *diſp*. 28. Azor. *tom*. 1. *lib*. 13. *cap*. 2. *quæſt*. 3. Bellarm. *lib*. 1. *de Clericis, cap*. 21. Bonacina *de matrim. quæſt*. 3. *punct*. 9. *num*. 13. Trullench. *dict. n*. 3. *in fine*.

Imò & Ethnici immolare victimas prohibebant
4 eos qui minimè puri, & integri ad immolandum accederent, unde Tibulus *lib*. 2.

Vos quoque abeſſe procul jubeo diſcedite ab aris
Queis dedit heſterna gaudia nocte venus,
Caſta placent ſuperis &c.

Et ſic Cicer. 2. *de legibus ad Divos* inquit, *adeunto Caſtè qui ſecus ſaxit Deus ipſe vindex erit*, & Demoth. *in oratione contra Timocratem*, ſic ait: *Ego enim arbitror, qui ſacras ædes ingrediatur qui curæ Divinarum rerum præſit eum non modo ad certum aliquod dierum tempus caſtum eſſe debere, ſed per omne ſpatium ætatis ab iſtiuſmodi ſtudiis fuiſſe purum oportere*, tradit Barboſa *in paſtor. dict. alleg*. 15. *p*. 2. *n*. 18. & 19. Videndi Carol. de Graſſ. *de effectibus Cleric. in præludio à n*. 25. & Thom. Doct. *conſ*. 147. *n*. 4.

Ad Text. in Cap. Tuam in Domino X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Abbas eligi poteſt diſpenſativè, quamvis non ſit in ætate 25. annorum, neceſſitate urgente.*

2 *Prælatus religionis non eligitur aliquis, niſi profeſſus expreſſè in ea religione, in qua aſſumpſit habitum*, numero 3. *fallit*, numero 6.

4 *Prælati electiò unius religionis ad aliam, eſt nulla, etiam ſi dignus non reperiretur in illa, qui poſſet eligi.*

5 *Abbatiæ beneficia adminiſtrationem habentia, ſolus Pontifex non profeſſis conferre poteſt.*

6 *Monachus in minoribus ordinibus poteſt eligi in Abbatem; quando alius nequis reperiri diſpenſativè, ne ſit contra juris regulam relatam* n. 7.

7 Cap. cum Monaſterium 13. de electione *n*. 6. & 8.

8 *Poſtulatio non profeſſi in Abbatem quandò fiat?*

9 *Abbas eligi poteſt ſi Subdiaconus tantum eſt; non tamen conſecrari niſi jam ſit Preſbiter, ut accidit in Epiſcopo.*

10 *Abbas eſt potius nomen ſolitudinis, quàm honoris, aliter videtur n*. 11.

11 *Abbatia, vel Epiſcopatus ſuſcipi non debent de manu laici.*

12 *Novitius poteſt eligi ad Dignitatem Epiſcopalem.*

13 *Abbas eligi nequit Monachus infamis; etſi aliter videatur*, ſub numero 10. in fine.

14 *Abbas eligendus debet eſſe natus ex legitimo matrimonio.*

15 *Regulares omnes penitentiati in ſancto officio ſunt omnino inhabiles ad Dignitates; & Prælaturas; etſi penitentias compleverint.*

16 *Abbas eligendus non debet eſſe corpore vitiatus, ſimoniacus, homicida, Apoſtata, perjurus, prodigus, neophitus, ſeu patiens defectum aliquem animæ, ſeu Corporis.*

18 *Ordinator non debet preces Carnales recipere*

19 *Chriſtus Dominus aſpere loquutus fuit ad conſanguineos ſuos, quoties cum eis negotium interceſſit.*

20 *Sanguinis jure non ſucceditur in beneficiis; nec hereditario.*

21 *Collatio precibus ex carnali affectu, quandò ſit ſimoniaca, remiſſivè.*

22 *Studere licitum eſt ſpe prommotionis habendæ in Eccleſia*,

DE ætate 25. annorum requiſita, ut Monachus in Abbatem eligi queat, dixi ſupra *ſub cap*. 1. *hoc tit*. Et quod qui eligitur in Abbatem & Prælatum ſuæ religionis, debeat eſſe profeſſus in ea; notavi ſupra per textus *in cap*. 13. 27. 37. 38. & 49. *de electione*: quare quod hic habetur exhorbitat à regula; ſed de ratione quare Abbas ex neceſſitate poteſt diſpenſativè eligi, quamvis in minoribus ordinibus conſtitutus, quod ait hic Barboſa in hoc textu fuiſſe diſpenſativè admiſſum neceſſitate vigente, juxta declarationem gloſſæ hic, quæ bene proponit, & reſolvit. 1

Cumque regula juris ſit, ut eligendus in Abba- 2
tem, & Prælatum regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus juxta textum expreſſum *in cap. nullus*, ubi D.D. *de electione lib*. 6. Rebuffus *in tract. de pacificis poſſeſſor. num*. 180. Azor. *inſtit. moral. p*. 1. *lib*. 12. *cap*. 2. *quæſt*. 12. Seraphinus *deciſ*. 647. Layman. *in quæſt. canon. de Præl. Eccleſ. quæſt*. 190. *in fine*. Sigiſmundus à Bononia *de elect. dubio* 90. *à numer*. 2. Tamburin. *de Jure Abbatum tom*. 2. *diſp*. 50. *q*. 10. Barboſa *de jure Eccleſ*. cum aliis *p*. 1. *cap*. 17. *à n*. 31.
† Ubi cum multis aliis *num*. 33. ait quod debet 3
emitti profeſſio expreſſa in ea religione; in qua aſſumitur, ſecundùm ea, quæ latè dico *ſub cap*. 4. 8. & 16. *de regularib*. † taliter ut ſi Religioſus eligatur in Abbatem, vel Prælatum alterius religionis talis electio ſit nulla, ut probat *Clem*. 1. *de elect*. ſic cum relatis, & aliis; imò Suarez *de religione tom*. 4. *tract*. 8. *lib*. 2. *cap*. 3. *n*. 11. *in fine*, ſubdit procedere etiam ſi dignus non reperiretur in illa religio-

ne, qui poſſit eligi: qua de re legere poteris *cap. 21. in Trid. ſeſſ. 25. de regularib.*

5 Et ſic Gonzalez *in regula* 8. *Cancellariæ gloſſa* 8. *n.* 78. ſubdit Sacram Congregationem *ſub die* 12. *Decembris* 1585. cenſuiſſe neminem, præter Summum Pontificem poſſe conferre Abbatias, & beneficia, adminiſtrationem habentia, niſi profeſſis juxta Canones, & docet etiam Joannes Maria Novar. *in Lucerna regular.* verb. *Abbatia numero* 2.

6 Sed cum Pontifex *in cap. cum Monaſterium* 13. *de electione*, dicat quod poteſt poſtulari in Abbatem non profeſſus, ſi ex aliqua bona cauſa fiat talis poſtulatio, ut docent Præpoſitus *in cap. ſicut* 2. *n.* 3. *dict.* 48. Dominic. *in dicto cap. nullus*, Valerius Reginald. *in praxi fori Eccleſiaſt. pœnit. lib.* 10. *tractat.* 3. *n.* 102. *in fine*; ideò bene Pontifex in textu noſtro decidit, ut Monachus in minoribus poſſit in Abbatem eligi abſque eo, ut aſcendat ad majores, quando alius reperiri nequit, ut docet cum multis Barboſa *hic n.* 1.

7 Nec obſtat dicere requiri eligendo in Abbatem, ut ſit Presbyter, ut docent Abbas *hic num.* 3. & *in cap.* 1. *n.* 2. *eodem titulo*, de quo leges quæ ibi adduxi, tam circa ætatem, quam ordinem, debent habere, Abbas, Guardianus, ſeu Prior pro monaſteriis eligendi, Angelus *in ſumm.* verbo *Abbas*, Sylveſter *in eodem verbo, etiam n.* 1. Lælius Zechius *de Repub. Eccleſ. cap.* 25. *n.* 3. Fr. Eman. Rodriquez *quæſt. reg. tom.* 1. *quæſt.* 15. *art.* 2. Azor. *inſtitut. mor. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *quæſt.* 1. Cardinalis Tuſchus *tom.* 1. *litt. A, concluſ.* 4. *num.* 3. aut ſaltem in ordinibus ſacris conſtitutus, ſi credimus Biaxio *de elect. p.* 2 Ægidio *conſ.* 5. *n.* 21. & 22. Seraphino *deciſ.* 647. *n.* 3. argum. eorum quæ dixi ſupra *in cap. proximè præcedenti.* Quia reſpondeo regulam textus noſtri non eſſe univerſalem; imò exceptionem à regula; & ideo ſentiunt Doctores hic, & Barboſa cum illis caſum textus noſtri procedere diſpenſativè ſicut jam dixi *n. præd.* cum Gonzalez,
8 & aliis relatis à Barboſa *de Jure Eccleſiaſtica.* † qui etiam ait *in dicta cap.* 13. *de electione* ex Roderico à Cunha *in dict. cap. ſicut, num.* 18. poſtulationem non profeſſi in Abbatem, de qua *in dict. cap.* 13. procedere, dum tamen talis poſtulatio debeat peti à Papa, & non ab alio inferiore.

9 Et licèt Tamburinus *de Jure Abbat. dict. tom.* 2. *diſp.* 5. *quæſt.* 12. quam ſequitur Barboſa *dicto c.* 17. *de Jure Eccleſiaſt. num.* 34. dicat cum multis verius eſſe, ut eligendus Abbas, debeat jam eſſe Presbyter, nec ſufficiat ut ſit Diaconus. Tamen hanc difficultatem diſſolvo diſtinctione habita *in dicto cap. præced.* circa electionem Epiſcopi, qui poteſt eligi & confirmari, dum eſt Subdiaconus, conſecrari nonniſi Presbyter; Quod ſi hanc partem non admittas, cum in Abbate non ſubſequatur conſecratio, fortius inquam admittes, ut ſine diſtinctione poſſit Subdiaconus eligi, nulla habita diſtinctione, dum tamen ſit in ætate annorum 25. aptus, ut Presbyter fiat ut dixi *in dicto cap.* 1. *hoc tit.*

10 Et confirmari videtur; quia ut dicit Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 270. *num.* 26. Abbas eſt potius nomen ſolicitudinis, quam honoris, & gloſſa hic verbo *non aſcendat*, quam ſequuntur Joan. Monach. *in cap. Inquiſitores num.* 1. *de hær. lib.* 6. Archidiacon. *in cap. fraternitatem in medio* 71. *dict.* quatenus in ea dicitur Abbates non habere Dignitatem, ſed tantum officio potiri; ex eo quod infamia notatus poſſit in Abbatem eligi.

Quod dictum Barboſa *hic* non admittit *num.* 2. 11
verſ. *cæterùm* per textum *in cap. ſi quis deinceps* 16. *quæſt.* 7. quatenus decidit de manu Laici Epiſcopatum, vel Abbatiam ſuſcipi non debere, ubi *in fine* dicit ſimiliter etiam de inferioribus Eccleſiaſticis Dignitatibus conſtituimus, ut firmat gloſſa ultima *in cap. expoſuiſti de corpore vitiat.* Lapus *alleg.* 84. Hieronymus Rodriguez *in compendio q. regular. reſ.* 1. *num.* 29. Rendina *in promptuario re.epiarum ſenient. tom.* 1 *tit.* 1. *num.* 1. † Utcum- 12
que tamen ſit Fr. Bartholom. de Bechis *in praxi obſervanda in admittendis ad religionis ſtatum Novitiis diſp.* 11. *dubia* 19. *num.* 2. & Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 4. *n.* 20. Barboſa *in dicto cap. nullus n.* 3. dicunt, Novitium eligi poſſe ad Dignitatem Epiſcopalem, ſic colligentes *ex dict. cap. nullus de elect. lib.* 6.

Ex his colliges, quod etſi Oldradus *ex dicta* 13
gloſſa non aſcendat, conſ. 14. verſ. *& idem in monaſteriis num.* 11. dicat poſſe eligi in Abbatem Monachum infamem, contrarium ſequendum eſſe, ut docet bene Tamburin, *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 20. Barboſa *hic n.* 6. & ſic bene cum eodem Tamburino *dicta diſp.* 5. *quæſt.* 14. Campanillo *in diverſ. juris Canon. Rub.* 11. *cap.* 13. *num.* 117. Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 16. & 17. & cum aliis multis, tum *in cap.* 1. *de filiis*
Presbyteror. † & *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 17. 14
n. 33. docet ut eligendus in Abbatem, debeat eſſe legitimè natus, ſicut qui eligitur ad alias Dignitates, & Prælaturas.

Imò, & Urbanus Papa VIII. in generali Con- 15
gregatione S. R. univerſalis inquiſitionis, *de anno* 1626. decrevit regulares omnes pœnitentiatos à ſancto officio, ad Dignitates, & prælaturas, omnino inhabiles eſſe, etiam ſi pœnitentias compleverint, ut referunt Laurent. de Peirin. *tom.* 2. *privil. ſui ordinis minimor. in annot. ad conſtitut.* 9. *Pauli V.* & Tamburin. *dicta diſp.* 5. *q.* 21. Barboſa *hic n. fin.* & *de jure Eccleſ. dict. cap.* 17. *n.* 37. qui
num. 36. & dixi, *ſub Rub. de elect.* dixit etiam, ut 16
Abbas eligendus, non ſit corpore vitiatus, ſimoniacus, homicida, apoſtata, perjurus (argum. eorum, quæ dixi *in cap.* 10. *de judiciis à quæſt.* 27.) & quod nec ſit prodigus, neophitus, vel patiens defectum aliquem animi, ſeu corporis: de quibus omnibus latè, & bene idem Barboſa *in dicto tract. p.* 1. *c.* 19.

Ad alia de poteſtate Abbatum circa ordines, 17
dico infra *in cap. ſequenti*, & circa juriſdictionem tractat Barboſa *in dicto c.* 17. & 19. cum infinitis Doctoribus jam relatis, & quos ibi refert.

Et quia *in verſ.* hic *nullum*, & ibi *Non enim*, 18
probat cum multis Barboſa, quod ordinator non
debet preces carnales recipere, † probans ex mul- 19
tis Sacræ ſcripturæ locis Chriſtum Dominum aſperè loquutum fuiſſe ad conſanguineos ſuos, quoties interceſſit negotium cum eis, ut Marc. 10. *neſcitis quid petatis*, Lucæ 2. *quid eſt quod me quærebatis*, & Marci 3. *quæ eſt mater mea, aut fratres mei.* Quod dictum poteſt extendi ex his, quæ dixi de acceptatione perſonarum, *in cap. novit. de judiciis q. fin.* & ex dictis *in c.* 4. *de foro comp.* ubi de recuſatione propter conſanguinitatem, *ſub q.* 31.
† Et ex his, quæ dico, & Doctores docent per tex- 20
tum *in cap.* 1. *de præb.* ubi probatur, quod in beneficia, non ſuccedit ur jure ſanguinis, aut hæredita-
rio † imo idem Barboſa *hic n.* 4. cum Garcia, & 21
aliis, movet quæſtionem, quando collatio precibus ex carnali affectu procedentibus, ſimoniaca ſit.

† Et

Digitized by Google

22 † Et notat *ibi* n.5. cum Suarez *de religione lib.*
*4. de ſimonia, cap.*40.*n.*2.*&* 5.ex dicta gloſſa *verb.*
ſimonia, licitum eſſe ſtudere ſpe promiſſionis habendæ in Eccleſia, ut ſic per eam tennit Coſmas *in proœmio ſanctionum*, verbo *ſpem*, de quibus dico alibi.

Ad Text. in Cap. Cum contingat, VI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Sacramenti ordinis Epiſcopus eſt ſolus Miniſter.*
2 *Tonſura prima ordinatus, recipit characterem, & alia privilegia competunt ei, &* n. 3. *remiſſive, quæ dicitur ordo*, numero 4. & 10.
4 *Tonſuratus dicitur Clericus.*
5 *Tonſurati poſſunt exercere juriſdictionem Eccleſiaſticam, & eſſe Vicarii Epiſcoporum de jure; ſed quid hodie ex Urbano VIII. & Innocent. X.* n. 6.
7 *Percutiens tonſuratum, eſt excommunicatus, nec abſolvitur, niſi à Papa.*
8 *Clerici prima Tonſuræ ſunt capaces ſpiritualium, quibus licèt Dignitates, & beneficia conferri, &* n. 9. *ubi de quodam modo conferendi à Papa.*
10 *Tonſura eſt ordo diſtinctus ab aliis.*

1 ALiquid dixi ſupra *ſub Rub.quæſt.* 1. in verſ.
notatur ſecundo, ut privilegio Pontificio Abbates ordines conferant; & ſic faciendo argumento ax ibi dictis in verſ. *ad primam*, quod ſolus Epiſcopus eſt miniſter Sacramenti Ordinis, poteris ibi dicta, & *ſub cap.* 11. applicare ad materiam hujus capitis. Alia de Abbatibus *ſub cap.*1. *& cap. præced. hoc tit.*
2 Cum ergo ex verbis textus noſtri ibi: *A talibus Clericalis ordo confertur*, dicat Barboſa *hic n.* 6. cum multis, per primam Tonſuram conferri Ordinem Clericalem; & quod imprimit ea Characterem Sacrum in anima indelebilem; & quod prima Tonſura efficit ſic ordinatos verè, & realiter clericos; & quod hujuſmodi Tonſurati veniant appellatione Clericorum, & gaudeant omnibus privilegiis, & immunitatibus, quæ Clericis in Sacris conſtitutis conceduntur; & ſic liberentur à poteſtate ſeculari, & in Eccleſiaſtica conſti-
3 tuantur, † ideò adjunges hic quæ ſupra dixi *ſub Rub. hoc tit. & de temporib ordin.* an prima Tonſura ſit ordo Clericalis; & quatenus ea ordinati gaudeant privilegiis Clericorum in Sacris, quoad forum Poli, & forum fori, nec conveniri debeant in ſeculari judicio, adjunges quæ longiſſimè dixi *in cap.*7.*&* 10.*de conſtit. in toto tit. de judiciis*; præcipuè *cap.*2.3.4.8.10.13.17.*& fin. & in titul. de foro compet.* præcipuè *ſub cap.*1.*&* 2.*cap.*5.8.*cap. cum ſit generale*, & in aliis, & *in cap. tuam de*
4 *ordine cognit.* & multis in aliis capitibus *lib.*2.† Et quod Tonſura ſit ordo Clericalis, & tonſuratus dicatur Clericus, leges ad quæſtiones Lataro *de Capellan. lib.*4.*cap.*5. Garciam *de beneficiis p.* 7. *cap.* 1. ubi de Clericatu, & ordine, & ille de quæſt, an Capellania poſſit conferri Laico non tonſurato Videbis Covarruvium *in cap.* 9. *de teſtament. à numero* 4.

Et cum etiam dicant Segura Davalos *in directorio Inquiſitor. p.*1.*cap.*11. Torreblanca *in tract. de* 5
Magia cap. 6. *n.* 59. quod prima Tonſura ordinati, poſſint exercere juriſdictionem Eccleſiaſticam, & Vicarios eſſe Epiſcoporum; ideò leges
quæ dico infra *de Officio Vicarii.* † quod ho- 6
die ſit indultum ex Bulla Urbani VIII. Innocentii X. & Alex VII. pro Eccleſiis Cathedralibus, ut poſſint reſiſtere, ne eligantur in Vicarios generales Epiſcopatuum Clerici in minoribus, ſed in
Sacris conſtituti. † Et in verſ. *ordo* ibi: *Sed nun-* 7
quid qui tales percutiunt incidant in Canonem latæ ſententiæ, dic *quod ſic*; per quam Duennas *regula* 99. verſ. *amplia ſecundo*, Zenedo *collect.* 105. *n.* 4. Barboſa hic *n.* 10. notant, ut percutiens Clericum, etiam ſi ſit primæ Tonſuræ, eſt excommunicatus, & non niſi à Romano Pontifice poſſit abſolvi: adjunges plura, quæ dixi *ſub c. cum non ab homine* 10. *de judic. cap. ad probandum* 24. *de re judic.* & dico latè *in cap.*10.17.19.23.24 26. 29 32 33.*&* 36.cum aliis *de ſentent. excommunic.*
Dicit etiam D. Maria *de votis noviſſimarum de-* 8
ciſ. voto 14. *n.* 2. Clericos primæ Tonſuræ eſſe capaces ſpiritualium; cum eis in ſola prima Tonſura conſtitutis, queant beneficia, & Dignitates conferri, juxta quæ dixi ſupra *in cap.*1.*cap.*3.*cap.* 4. cum aliis hujus tituli, & *ſub tit. de temporibus ordinat.* & dicit infra *ſub tit. de præb. de inſtitution. de conceſſione præbendæ*, & aliis; & ſic bene
Flaminius *de reſignat. lib.*6.*quæſt* 4. *num.* 23. † & 9
lib. 4. *quæſt.*2. *n.* 59. affirmat, ut ſi Pontifex dicat conferimus tibi beneficium, quamprimum fuerit charactere Clericali inſignitus ad talem collationem, ſufficiat ut habeat beneficiandus primam Tonſuram. De ratione characteris dico infra *ſub tit. de Sacramentis non iterandis.*
Item Barboſa ex gloſſa hic *Abbati*, & ibi: 10
Quidam dixerunt primam Tonſuram non eſſe ordinem, ſed eorum opinio corrigitur: probans cum multis eſſe ordinem quidquid alii teneant; ideò leges plura, quæ adduxi contra Theologos dicentes eſſe tantum præambulum ad ordines, ut ſit etiam ordo diſtinctus ab aliis per textum *in cap.* 1. *Trid. ſeſſ.*23. & ibi, *cap.* 10. ſupra *ſub Rub & tit. de temporibus ordinat.* item, & ſub noſtro titulo.

QUÆ-

QUÆSTIO I.

An Abbates, qui ex textu noſtro poſſunt minores ordines conferre, propriè dicantur illi Rectores Eccleſiarum Parochralium, qui vulgò in Regno Galletiæ, & in aliis Regni partibus vocantur Abades, *ſeu illi, qui Dignitates in Eccleſiiis Cathedralibus habent vel Dignitatem primam in Collegiatis, eo nomine nuncupati; ſeu illi, qui apud nos Hiſp. ſunt Abbas S. Iſidori Legion. Abbas* de Alcala la Real, *Abbas* de Ronçes Valles, *Abbas* de Arbas, *& alii hujus generis, ſeu illi, qui ſunt Abbates, Præpoſiti religionum Monachalium, ut S. Benedicti, S. Baſilis, S. Bernardi, aut Abbas Præmonſtraten. Et nunquid deciſio textus noſtri porrigatur ad Priores Eccleſiaſticos conventuum ordinum militarium Divi Jacobi, Divi Joannis Alcantaræ, aut Calatravæ, aut ad alios hujus generis conſiſtentes in alliis Regnis ultra hos Caſtellæ.*

SUMMARIUM.

1 *Abbates quidam dicuntur ſeculares, quidam regulares, Primi in quotuplici differentia,* n. 3. 4. 5. 6.

2 *Abbates ſæculares ſunt, qui obtinent beneficia Eccleſiaſtica cum titulo Abbatia.*

6 *Abbatis nomine rara condecorantur Clerici ſæculares.*

7 *Abbates Regulares ſunt in multiplici differentia &* n. 8. *qualiter ſuos ſubditos ordinent* num. ſeqq. & fin.

9 *Abbas vocatus Generalis inter regulares, ſuit electus; eò quod ipſi ipſarumque Prælati ſuerunt exempti à juriſdictione ordinaria.*

10 *Abbas Generalis ſubeſt Papa.*

11 *Abbates quidam regulares ſuperiores aliis vocantur, cum habeant juriſdictionem Epiſcopalem, & aliquando exercent temporalem.*

12 *Abbates plures ex Apoſtolica ſedis privilegia habent privilegia Epiſcopalia, ut Mitra, Baculi, & jus benedicendi in abſentia Epiſcopi.*

13 *Abbas, etſi potiatur uſu Mitra, nequit tamen benedicere more Epiſcoporum per viam.*

14 *Abbas qui habet jus ferendi Pontificalia, præfert aliis.*

15 *Abbas in proceſſionibus extra ſuam Eccleſiam, nequit uti Mitra, & Baculo, nec Baldachino,* n. 16.

17 *Abbates dicuntur habere, præter inſigna Epiſcoporum uſum Pontificalium, potius ad decorem ſuarum Eccleſiarum.*

18 *Abbas ex conſuetudine poteſt benedicere ſacras veſtes, & Pallas altaris, & omnia ſacra, ſi potitur Apoſtolico privilegio, exceptis in quibus unctio requiritur, niſi aliter appareat ex indulto,* n. 9.

20 *Abbates abſque privilegio Papæ, nequeunt conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia necnon altaria, lapides, & campanas, &c.*

21 *Abbas poteſtatem habens exercendi Epiſcopalia nequit Chriſma, conferre nec ſacros ordines.*

22 *Abbas qualiter ordines minores poſſit conferre ſubditis ſuis tantum, etiam Laicis,* n. 23. *quid hodie,* n. 25.

24 *Abbas, etſi Tonſuram ſubdjectis Epiſcopi conferre, & minores ordines poſſet, hodie ex Trid. non item, niſi regularibus* numero 25.

26 *Abbas ordinando in minoribus ſubditos Epiſcopi; etſi illicite, non tamen nulliter, ut* numero 27.

27 *Abbates num cum dimiſſoriis poſſint ordinare ſubditos alienos ſæculares, vel regulares,* n. 28.

29 *Abbas non benedictus queis minores ordines ſuis ſubditis conferre.*

30 *Abbas nullius Diœceſis poteſt conferre ordines minores in ea, ſicùt ſi ſit intra Diœceſim alterius.*

AD primam quæſtionis partem, ut reſpon- 1
deam, promittendum duxi dicere quod Abbates quidam dicuntur ſæculares; quidam verò regulares, juxta gloſſam & Doctores *in cap. cum ad Monaſterium de ſtatu Clericor. & in cap. tranſmiſſa* verb. *Abbatis de renunciat.* Mendez de Caſtro *in praxi Luſitan. p. 2. lib. 2. cap. 1. num. 20.* cum Barboſa, Flamin. Pariſius *de reſign. benefic. lib. 2, quæſt. 1. n. 68.* Ojeda *de incompatibilit. benef. p. 1. cap. 5. n. 2.* Rebuffus *in praxi tit. ſecularia beneficia quotupl. num. 5.* Joannes Selva *in tract. de benefic. p. 1. cap. 5. num. 2.*

Itaque dicendum eſt Abbates ſeculares eſſe 2
illos, qui beneficia Eccleſiaſtica obtinent cum titulo Abbatiæ *ex cap. cum de beneficio*, ubi gloſſa *in fine, de præb. lib. 6.* qui in multiplici ſtatu repe-
riuntur. † Nam quidam illorum ſunt qui in qui- 3
buſdam Eccleſiis cathedralibus inter cæteras Dignitates, locum habent, qui nec Pontificalibus inſignus utuntur, & nulli Canonicorum collegio præſunt, ſed tantum in choro, & comitiis locum aliquem Dignitatis obtinent; etſi antiquitùs primum in Collegiatis obtinerent, poſt quarum plurium reſumptionem incorporati ſunt inter alias Dignitates prædictarum Eccleſiarum Cathedralium. Etſi hodie in quolibet Hiſpaniæ Epiſcopatus minus conſervetur aliqua Eccleſia Collegiata, & in ſingulis, quæ extant, illa, qui primam in Capitulo, & choro ſedem habet, & prærogativam, appellatur Abbas, quorum aliqui in nonnullis Collegiatis habent paramenta, quaſi Epiſcopalia, ut Abbas *Lermæ*, *Ampudia*, &c.

Alii inquam ſunt, qui non ſolùm in Clericos, 4
verùm etiam in Laicos, ſibi ſubjectos quaſi Epiſcopalem ſive Epiſcopalem juriſdictionem habent & exercent, ac pariter Pontificalia inſignia geſtant, nam utuntur Annullo, Mitra, & Baculo Doctorali, quorum Dignitas eſt Epiſcopali proxima, ex quorum numero apud nos ſunt Abbas D. Iſidor. Legionen. Abbas *de Alcala la Real*, Abbas *de Ronçes Valles*, & allii.

Alii

Alii verò complures extant Abbates ſeculares
5 in Hiſpania; utpote Galletiæ, Portugaliæ, qui
cum ſint tantum plebani, ſive Eccleſiarum Paro-
chialium Rectores honorario *Abbatis* titulo paſ-
ſim decorantur, ut tangunt Abbas *in dict. cap.*
ex transmiſſa n. 5. de renunc. Barboſa *de Jure Ec-*
cleſ. p.1. cap. 17. n. 19. & Campanillus *in diverſ.*
Juris Canon. Rub. 7. cap. 6. n. 100. ait prædicto ti-
tulo, etiam Neapoli decorari cunctos digniores
6 Clericos, † addens quam rariſſimè reperiantur
Clerici ſeculares, quibus nomen *Abbatis* verè
competat, ſtrictè ſumpto vocabulo; & Barboſa
ſupra n. 20. & 21. ponit alios Abbates ſeculares,
qui vocantur Abbates Commendatarii, ex quo-
rum numero eſſe illos, quibus cùm prohibitum
eſſet Abbatias regulares in titulum obtinere ea-
rum retentionem per viam perpetuæ commendæ
licitam effecerunt, referens ex multis prædictas
Abbatias cepiſſe commendari tempore Leonis IV
ut colligitur *ex c. qui plures 21. quæſt. 1.* quas poſtea
Clem. V. maximè exhorruit *in extravag. 2. de prab.*
& quod iterum fuerunt introductæ ab Urban. VI.
& Bonifacio IX. quas perpetuo ſequutus eſt
Paul. II. Venetus: & colligens plura de hac ma-
teria Tamburin. *de Jure Abbatum tom. 1. diſp. 4. à*
n. 1. dicit quod ex tunc uſque ad noſtra tempora
fuerunt, & ſunt valdè in uſu.

Regulares Abbates, ſunt etiam in multiplici
7 differentia; quorum alii ſunt Abbates ſolo nomi-
ne; qui regulares ſubditos ſub ſe non habent; vel
quia fortaſſis Monachi locum reliquerunt; vel
quia Monaſterium eſt alio translatum; vel alicui
ſeculari Clerico commendatum, qui titulares Ab-
bates vocantur; ac Pontificalibus inſignis utun-
tur de licentia tamen Abbatum localium, in quo-
rum Eccleſiis ea exercere voluerint, qui etiam
geſtant inſignia Prælatorum, ſicut Abbates haben-
tes ſub ſe regulares ſubjectos, docent Abbas *conſ.*
101. in quæſt. n. 1. verſ. nam Papa; lib. 1. Tuſchus
tom. 1. lit. A; concluſ. 3. n. 21. Barboſa *de Jure*
Eccleſ. cap. 17. n. 24. qui dicit ut etiam habeant
ſuffragia & liberam vocem in Capitulis, quamvis
in alio Monaſterio ſub obedientia alterius Abba-
tis exiſtant.

8 Alii verò Abbates ſunt, qui ſub ſe tantum ha-
bent ſubditos regulares, quorum regimini, & gu-
bernationi præfecti ſunt, ut agnoſcunt Doctores
per textum *in d. cl. cap. cum ad Monaſterium* verſ.
Abbas; ibi: *Cui omnes; & in omnibus reverenter*
obediant, & in cap. in ſingulis de ſtatu Monachor.
9 † Et licèt olim iſtorum quilibet independenter ab
alio ſubditos ſui Monaſterii regeret; quia ſolis
Epiſcopis locorum ſubditi erant; juxta *cap. Ab-*
bates, cap. ad Monaſteria quæſt. 2. poſtea verò cùm
ab Epiſcoporum obedientia Apoſtolicis privile-
giis ſe eximerent factum fuit; ut unum inter eos
caput conſtitueretur; qui vocatur Abbas Genera-
lis; & ſupremus in religione eorum; cui cæteri
prædicti Abbates locorum; ſive conventuales ap-
10 pellati ſubduntur; † quia etiam Abbas Generalis;
etſi nemini ſuæ religionis ſubdatur, ſubeſt tamen
Papæ; ſicut alii omnes ſeculi Prælati Eccleſiaſti-
ci: ſic Abbas Panormit. *in cap. ultimo num. 1. de*
regul. Barboſa *dict. cap. 17. num. 23.* per multa quæ
ſcribit *cap. 19. & in cap. 45.* Selva *de benef. p. 1. q. 2.*
n. 49. Flamin. Pariſius *de reſign. benef. lib. 7. q. 15.*
11 *n. 7.* † Alii verò ſunt, qui prædictorum majo-
ri Dignitate, & excellentia inſigniti, populum, &
territorium proprium habent, in quo Epiſcopa-
lem juriſdictionem, & aliquando temporalem
exercent, ac locorum Ordinarii dicuntur, ut affir-
mat Barboſa *dict. cap. 17. n. 22.* ubi exemplificat
in Abbatibus Caſſinenſibus, & Sanctæ Mariæ
Tremitanæ Congregationis Lateran. Inſulæ in
mari Adriatico, prope Theatinam Diœceſim Clu-
nianenſi Ripolen. ordinis Sancti Benedicti in Ca-
thalonia; Sancti Dioniſii Pariſienſis ejuſdem or-
dinis, & ex aliis.

Eſt igitur dicendum quod plurimi Abbates ha- 12
bent ex Apoſtolicæ ſedis privilegio inſignia Epiſ-
copalia (ſicut & alii Prælati inferiores Epiſcopis,
gloſſa *in cap. Abbates de privil. lib. 6.*) ſcilicet
uſum Mitræ, & Baculi Paſtoralis, ut patet *ex Apo-*
ſtolicæ eodem tit. item & jus benedicendi in propriis
Eccleſiis, quæ ad eos pertinent pleno jure, poſt
Miſſarum ſolemnia, & Veſperas, & Matutinarum
officia tantum; non autem alibi, nec alio tempo-
re; niſi hoc ſpecialiter ſit eis ab Apoſtolica ſede
conceſſum *ex dict. c. Abbates*, & dummodo tamen
præſens non ſit Epiſcopus vel alius major Eccle-
ſiæ Prælatus, *cap. denique 21. diſt. cap. miniſtrare*
26. quæſt. 6. cap. cum ad celebrandas de conſecrat.
diſt. 1. videndi Tamburin. *de Jure Abbat. tom. 2.*
diſp. 2. quæſt. 7. cum multis Barboſa *de officio Epiſ-*
copi p. 5. alleg. 93. n. 9. ſecundum Lugdunenſ. im-
preſſionem; idem *de Jure Eccleſ. dict. cap. 17. à nu-*
mero 48. plura ſpecialia referens privilegia; qui
num. 51. † advertit quod licèt Abbas uſum Mitræ 13
& Baculi habeat, & ſolemniter benedicere poſſit;
nihilominus non poſſit dare privatam benedictio-
nem Epiſcoporum more per viam; ut reſpondit
Sacra Congreg. *in una nullius provinciæ Burgen.*
24. Auguſti 1609. & *n. 52.* ut quod nec Baculo
uti poſſit extra proprias Eccleſias, niſi ſpeciali-
ter privilegio ei indultum fuiſſet: & *n. 55.* refe-
rens plures Abbates, qui privilegio ſedis Apoſto-
licæ habent uſum Pontificalium prædictorum; &
n. 56. & 57. referens Abbates Generales quo-
rundam ordinum Monachalium, qui ex privilegio
Summorum Pontificum habent facultatem defe-
rendi Prælatorum regularium habitum; & quod
nonnulli Abbates Generales poſſint etiam, præſen-
te Epiſcopo, Mozettam deferre ait *n. 58.* † quod 14
Abbas habens jus deferendi Pontificalia; præcedit
non habentem, † & declarans *n. 59.* ait ex Sacra 15
Congregatione Abbatem in proceſſionibus ex-
tra ſuam Eccleſiam, & conventum non poſſe
uti Mitra; & Baculo; non etiam ante ſe deferri
facere, & ex eadem Congreg. *in Tornacen. 2. Au-*
guſti 1631. † Et quod nec Abbatibus liceat uti 16
Baldachino, niſi illis; quibus ſpecialiter ſedes
Apoſtolica conceſſit, referens aliquas conceſſio-
nes factas.

Item per textum *in c. ut Apoſtolicæ de privileg.* 17
lib. 6. docent Abbas *in cap. inter Monaſterium in*
fine de re jud. Cardinalis Tuſchus *lit. A; con-*
cluſ. 9. n. 2. quod Abbates præter inſignia Epi-
ſcoporum, dicuntur habere uſum; & exercitium
Pontificalium, potius ad decorem ſuarum Eccle-
ſiarum; quam ad ſignificationem eorum; ad quæ
in Epiſcopo fuerunt inſtituta; & ex multis alia
adducens Barboſa; ait à *n. 61.* ut poſſint tales
Abbates benedicere paramenta; & ornamenta
Eccleſiarum ſibi tantùm ſubjectarum, & ubi vige-
ret conſuetudo undecumque ad ſe venientia ſecus
è contra: † Et quod poteſt habita conſuetudine 18
benedicere ſacras veſtes, & Pallas altaris; non au-
tem linea; item ut Abbas, qui eſt benedictus;
vel qui ex privilegio ſedis Apoſtolicæ habet, ut
Pontificalia exercere poſſit, poteſt omnia ſacra
benedicere

benedicere, illis exceptis, in quibus unctio requi-
ritur ut EminentesCardinalesTrid.interpretes di-
18 xerunt ſuper *dict. cap.* 10. *ſeſſ.* 23. † Quod verum
eſt, niſi aliter ex indulto Apoſtolico appareret, ut
patet ex ſequenti alia declaratione ſuper jam edi-
ta, ibi: *Abbates ucumque benedicti, benedicere
non poſſunt ea, in quibus Unctio requiritur, non ob-
ſtante, quominus idem munus prædicta benedictio-
nis.quoad ea,in quibus Unctio requiritur impendere
queant, ſi ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ privilegiis,
quibus idem Concilium nequaquam derogat, muniti
fuerint*: alia plura referunt Novarius *iu Lucerna
regular.* verb. *benedicere, à n.* 1. Tamburinus *de
Jure Abbatum tom.*1.*diſp.*23.*quaſt.*2. *uſque ad* 14.
19 † Dicentes abſque tali privilegio non poſſe Ab-
bates conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia
ſimilia vaſa Eccleſiaſtica, nec non altaria, & lapi-
des deſervientes ipſis altaribus, & campanas, ac
omnia alia, in quarum conſecratione requiritur
Unctio Chriſmatis idem Tamburinus refert ſpe-
ciaſia privilegia nonnullis conceſſa: alia plura re-
fert idem Barboſa de prædictis omnibus Abbati-
bus videnda *in collect. deciſ.* 1. cum aliis, *& in*
20 *Bullario* verb. *Abbas*, † imò Selius *in ſelectis Ca-
non. cap.*18.*num.* 10. ait quod Abbas, qui habet
privilegium, ut ea omnia, quæ expectant adEpiſ-
copum poſſit exercere; non poſſint tamen Chriſ-
ma conferre, nec ſacros ordines, cum ea, quæ ſunt
ordinis, requirant ſpeciale mandatum: & ſic de-
claratum à Sacra Congreg.
21 Ex quibus ita ſub compendio dictis jam patet
greſſus ad materiam noſtri textus, & difficulta-
tem propoſitam? Et ſuppoſito etiam, quod ut Ab-
bas poſſit conferre ordines minores, requirantur
tria; nempe quod ſit Presbyter, quod benedictio-
nem acceperit per manus impoſitionem ab Epiſ-
copo, aut benedici ſolitus, ſi eum Epiſcopus
benedicere negligat; tandem quod proprio Mo-
nacho conferat, ut tradunt Campanillus *in diver-
ſoria Juris Canon. Rub.* 6. *cap.* 2. *n.* 9. Rodericus
à Cunha *in commentar.cap.*1. *diſt.*95. *num.*6. Bar-
boſa *in cap.*10. Trid. *ſeſſ.*23. *de reform.* *n.* 6. & hic
num. 5. per Trid. cum Franciſco Marco *deciſ.
delphin.*1082. *n.* 2. *lib.* 1. & Piaſecio, qui deciſum
refert *in praxi nova Epiſcop.p.*1.*cap.*1.*num.*6.*pagi-
na* 26. Barboſa *de Jure Eccleſ.dict.cap.*17.*num.*67.
in fine, cum Stephano Gratiano *tom.* 5. *diſcept. fo-
renſ.cap.*845. *à princ.* à Cunha *in dicto c.*1.*diſt.*95.
num. 6.
22 Nunc dicendum eſt de jure communi Abbates
ordinum Monachalium S. Benedicti ordines poſſe
conferre ſuis ſubditis non ſolum Monachis, verùm
etiam Laicis, in quos ordinariam Eccleſiaſticam
habebant juriſdictionem, ut probat textus *in dict.
cap. Abbates de privileg.lib.*6. Barboſa *in dict. c.*10.
Trid, n. 2. & per illum textum reſolvunt Sylveſter
in ſumma verb. *ordo* 3. *num.* 2. Covarruv. *lib.* 1.
*variar.cap.*10.*num.*10. Rodolphus Cupers, *in repe-
tit.cap.oportebat* 79. *diſt. in* §. *Tonſura num.*6. Re-
buffus *reſponſo* 2. Fuſcus *de viſit.lib.*2. *cap.*15. *nu-
mer.*93. alii citati à Zenedo *ad Decretales coll.* 105.
*num.*1. Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. tom.*4.
*cap.*7. *quaſt.* 1. *n.* 1. Sanchez *in conſ. moral. lib.* 7.
*cap.*1. *dub.*19. *à num.*5. Flores de Mena *variar.
reſol.lib.*2.*quaſt.*24. *n.* 14. Riccius *in collect. deci-
ſion.*955.*p* 4. & alii relati à Barboſa hic *num.* 2. &
cum Navarro *conſ.* 13. *alias* 14. *in novis de privil.
num.*3. *& num.* 5. ubi ampliat poſſe ſine Epiſcopi
examine.
23 Unde Baptiſta de Conſertio *in collect. privile-
gior. ſolio* 136. Joannes Baptiſta Tyber *in inſtruct.
pro ordinaudis cap.*7. *quaſt.*48. *in fine*. Grilençon.
conſ. 142. *n.* 52. Aſcanius Tamburinus, *de jure
Abbatum tom.*2.*diſp.*2.*quaſt.*7.*ex n.* 3. potuerunt
dicere, quod poſtquam Abbas benedictionis mu-
nus, & Sacerdotalem ordinem ſuſceperit, poſſit
Tonſuram, & minores ordines ſecularibus ſub-
jectis Epiſcopi Juriſdictioni conferre, ſi modo ip-
ſius Epiſcopi conſenſus accedat, iiquè pro ſe quiſ-
que ab eodem Epiſcopo litteras dimiſſorias impe-
traverint; itaut ſatis non ſit id generatim ab Epiſ-
copo fuiſſe conceſſum; ſed quod ſingulis hac con-
ceſſione ſit opus, poſſitque Abbas eoſdem ordi-
nes conferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpe-
ciales ſuorum ſuperiorum, & ſpecialem conſenſum
Epiſcopi loci habuerint, ac præterea aliis ſecu-
laribus, qui aliorum Epiſcoporum Juriſdictioni
ſubjecti ſint; dummodo ſuperiorum dimiſſorias
attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci,
in quo ordines hujuſmodi cupiunt ſuſcipere:
& ſic à ſancta Congreg. Concilii fuiſſe decretum
teſtantur adducti Doctores *ſub die ſeptima Sep-
tembr.* 1593.
Hodie autem videtur ex diſpoſitione Tridenti- 24
ni *in dict.cap.*20.*ſeſſ.*23. *de reform.* ut non liceat
Abbatibus, & aliis quibuſcumque, quantumvis
exemptis in poſterum intra finem alicujus Diœce-
ſis exiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel
exempti eſſe dicantur cuiquam, qui regularis
ſubditus non ſit Tonſuram, vel minores ordines
conferre, ut patet ex verbis ibi: *Abbatibus, ac
aliis quibuscumque, quantumvis exemptis, non li-
ceat in poſterum intra fines alicujus Diœceſis conſi-
ſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti
eſſe dicantur cuiquam, qui regularis ſibi ſubditus
non ſit, Tonſuram, vel minores ordines conferre, non
obſtantibus quibuscumque privilegiis, præſcriptio-
nibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabili-
bus*: tenent Ludovicus Miranda *iu manuali Præ-
lat.tom.*1.*quaſt.*38.*art.*9. Portel. *in dubiis reg.* verb.
Abbas 2. Suarez *tom.* 4. *de relig. tractat.* 8. *lib.* 2.
*cap.*29. *n.* 19. Tamburinus *de jure Abbat. tom.* 2.
*diſp.*2. *quaſt.*7. *n.* 1. Scipio de Rubeis *in aphoriſ-
ma Epiſcop.* verb. *Abbas, num.*13. D. Rodericus à
Cunha ad textum *in dict. cap.*1. *diſt.* 95. Marcel-
lus Vulpejus *iu praxi judicior. Eccleſ. cap.*7.*num.*
8. Donatus Anton. de Marinis *quotidian. reſo-
lution. cap.*1. *num.* 34. Stephanus Gratianus *diſ-
cept. forenſ. tom.* 4. *cap.* 791. *num.* 7. Joannes
Baptiſta Fabris, *de Sacram. Ordin. in communi,
cap.*7.*quaſt.*2. Tannerus *tom.*4.*diſp.*5.*quaſt.*3. *du-
bia* 2 *num.*27. Campanillus *in diverſ.juris Rub.*6.
*cap.*2. *ante n.*7. Hieronym. Rodericus *in compend.
quaſt. regul. reſ.*1. *n.* 23. Homobonus *in conſulta-
tionibus tom.*1.*c.*5. *reſponſo* 194. Naldus *in ſumma,*
verb. *Abbas n.* 3. Litteratus *in ſum. part.* 1. *c.*48.
*n.*4. & Barboſa *hic* cum Azorio, & Quaranta,
ſub num. 2. & cum aliis *in dicto cap.* 10. Trid. *n.* 1.
& 2. *de officio Epiſcopi part.*2.*alleg.*3.*num.*11. *& de
jure Eccleſ. dict. cap.* 17. *num.* 66. † Ubi *in verſ.* 25
quare, & cum Trid. utatur verbis *non liceat Ab-
batibus &c.* quæ irritant actum quoad valorem
ſubſtantialem, ſi illi non obſtante privilegii re-
nunciatione, ordines conferrent aliquibus, qui re-
gulares ſubditi non ſint, non ſolum illicitè, ſed
etiam invalidè ordinarent, cum Laurentio de
Peirin. *de Prælat. regul. tom.* 2. *quaſtione* 3. *cap.*7.
*num.*23. Suarez *de relig. tom.*4. *lib.*2.*cap.*29. *nu-
mero* 8.
Sed quod talis ordinatio, etſi illicita ſit reſ- 26
pectu

pectu uſus ordinum, validam tamen eſſe exiſtimaverunt Lapus *alleg.* 138. Eman. Rodrig. *quæſt. reg. tom.* 1. *quæſt.* 18. *art.* 1. Molfeſ. *tom.* 2. *tract.* 2. *cap.* 2. *n.* 18. *in fine*, Ludovicus de San Juan *en ſu luz de Saccrdotes quæſt.* 3. *regal. art.* 1. *concl.* 2. Marcellus Vulpejus *in praxi judicior. fori Eccl. cap.* 7. *n.* 10. Sanchez *lib.* 7. *conſil. moral. cap.* 1. *dub.* 19. *n.* 17. Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 8. *n.* 1. Præpoſit. *in* 3. *p. quæſt. unica de ordine lib.* 13. *a.* 124. & multi alii, quos refert idem Barboſa *ſub num.* 68. dixerunt olim Sacram Congregationem Concilii cenſuiſſe, quod Abbates regulares habentes jus, Baculum, & Mitram deferendi, poſtquam ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, ut poſſent Tonſuras, & ordines minores ſecularibus Epiſcopi juriſdictioni, ſubjectis conferre; ſi modò ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & a dicto Epiſcopo
27 quiſque litteras impetrarit ſpecialiter. † Et quod poſſint etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales ſuperiorum ſuorum, & ſpecialem Epiſcopi conſenſum habuerint; ac prætereà aliis ſecularibus, qui aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjecti ſint; dummodo ſuperiorum dimiſſorias attulerint & ſpecialem Epiſcopi loci conſenſum, ubi ordines ſuſcipere cupiunt: ſic Tamburin. *dict. quæſt.* 7. *ex n.* 3. Grilenzon. *conſ.* 142. *num.* 52. Præpoſit. *in* 3. *p. D. Thomæ quæſt. unica de Sacram. Ordinis c.* 5. §. 2. Alcuinus *de poteſt. Abbat. cap.* 22. *num.* 18. Lezanus *in ſumma quæſt. regul. tom.* 1. *cap.* 18. *num.* 13. Venerus *in examine Epiſc. lib.* 1. *cap.* 12. Guant. *in Enchiridion. Epiſc. verbo Abbas, num.* 34. Sanchez *dubio* 21. *à n.* 5. Ugolinus *de officio Epiſcop. cap.* 26. *num.* 19. Bonacina *de Sacram. Ordinis diſpnsatione* & *quæſtione unica puncto* 4. *num.* 19. Paulus Layman. *in quæſtion. Canonic. cap.* 17. *num.* 19. & *in ſumma Theolog. moral. libro* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *num.* 2. & ſic videtur in praxi poſſe ſuſtineri imò de facto ſic currit ab Abbatibus jam olim vidi, quibus non parum Epiſcopi nonnulli reſiſtunt: unde etſi Barboſa hic *ſub dicto numero* 2. circa finem hanc ſententiam non admittat, & ubi ſupra *de Jure Eccleſiaſtico*; ſed ibi *num.* 68. *in fine*, eam admittit dicendo adhuc eſſe litem ſub Judice; quia cum prædictum dubium proponeretur ex parte procuratoris generalis Cœleſtinorum in Romana Curia ſub die 22. Junii 1631. nondum declaratum fuiſſe, & ſic interim, quo apparet declaratio ſuper hoc dubio, hæc ultima opinio ſuſtineri queat, utpote non contraria menti Concilii; etſi *num.* 66. Barboſa dicat cum multis in favorem primæ ſententiæ ſæpius fuiſſe deciſum pro utraque parte, plures Doctores referens *in dict. cap.* 10. *Trident. diſp.* 5. & 6. ſed adhuc *quæſt. ſequenti* dico quid hodie declaratum eſt.

28 Unum ergo de jure notabis, poſſe Abbatem ordines minores ſuis ſubditis conferre licèt non ſit benedictus, ut tenent Sel *in ſelect. Canonic. cap.* 18. *num.* 9. atteſtans ita fuiſſe deciſum, *ſub die* 19. *Februarii* 1629. ita ex textu noſtro, & *cap. quoniam* 61. *diſt.* Barboſa *in dict. cap.* 10. *Trid. nu-*
29 *mero* 7. † qui *num.* 8. cum eodem Sel *num.* 21. refert deciſum 8. *Auguſti* 1621. non poſſe Abbatem alicujus Abbatiæ exemptæ; ordines in ea conferre; licèt ſit Epiſcopus, ſecus ſi Abbatia eſt nullius Diœceſis, quia habet populum, idem Barboſa *in Bullario* verb. *Abbas alienjus*, & in verbo *Abbas de jure.*

Ex quibus inquam ſigillatim poteris etiam reſpondere dubiis propoſitis in quæſtione, non tantum de Abbatibus Regularium, ſed etiam de Abbatibus Secularibus, qui ſi habeant territorium, ſi ſint benedicti, & habeant jus Mitræ, Baculi, & Mozetæ, poſſint prædictos ordines conferre, ſaltem ſuis ſubditis, juxta Concilii mentem, & per regulam textus noſtri, ſecundùm quæ infra *quæſtione ſequenti* dico. Verumtamen, quia eſt jam de præfata quæſtione agitata, *à verſ. nunc dicendum*, nullum extat dubium; eo quod jam per primæ ſententiæ aſſenſum definitum eſt, & per ea quæ dico infra *quæſtione* 2. & in terminis quam juriſdictionem habeant iſti Abbates, dico *quæſtione* 5. ubi quid de Prioribus militarium ordinum. 30

QUÆSTIO II.

An ſi Abbas Benedictinus contulit ordines minores, non ſibi ſubditis, qui poſtea alios ordines ſuſceperunt, & in illis miniſtrarunt, poſuerit ſic ordinatos ſub obligatione reiterandi ordines? Et an Abbates inſulati poſſint conferre ordines minores laicis ſibi non ſubditis ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Abbates conferentes Tonſuram, vel minores ordines aliis, quam ſuis ſubditis regularibus, incurrant ſuſpenſionem?

SUMMARIUM.

1 *Abbas Benedictinus nequit ordinare non ſibi ſubditos, nec alienos; etiam cum licentia Epiſcoporum ſecundùm aliquos* num. 2. *& contra* num. 3. *explicatur*, à numero 5. *Prima ſententia hodie eſt vera, ut* n. 7. & 8.

4 *Privilegium clauſam in corpore juris, nunquam cenſetur comprehenſum in derogatione, niſi fiat expreſſa mentio de illo.*

7 *Abbates Benedictini nequeunt ordinare Regulares non ſibi ſubditos, etiam de licentia ſuorum Prælatorum.*

8 *Dimiſſorias litteras jam nequeunt concedere Archiepiſcopi, & Epiſcopi pro ſuis ſubditis, vel regularibus, ut ordinentur ab Abbatibus Benedictinis ſub pœna ſuſpenſionis &c. vide*, n. 17.

9 *Ordinati ab Abbate Benedictino, ſi ſubditi non ſint, indigent diſpenſatione ad uſum ordinum, ut* n. 10.

11 *Ordinum minorum collatio, non eſt præcisè juriſdictionis actus, ſed functio Sacerdotalis officii.*

12 *Abbates ordinando alienos ſubditos; etſi non de jure faciant ex defectu juriſdictionis, tamen non quoad habitum ex defectu poteſtatis.*

13 *Abbas Tonſurans aliquem ceſſante privilegio, nihil facit.*

14 *Abbas inſulatus, num ordines queat conferre remiſſivè.*

15 *Abbates ordinantes non ſibi ſubditos, non incurrunt in ſuſpenſionem Trid. ſeſſ.* 10. c. 23.

quod loquitur tantum de dimiſſorias concedentibus, excepta caſu; quando ſedes Epiſcopalis anno vacaverit, n. 16.

1 AD primam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ juxta Concilii mentem *ſupra* dixi *q.1.à verſ.nunc dicendum eſt de jure communi*, addo Dianam abundè agentem, *lib.5.reſ.mor.tract.13. reſ.9.* Ubi quod Abbas non potuerit ordinare non ſibi ſubditos, probans cum 46. Doctoribus, qui omnes dicunt non poſſe Abbates ordinare, niſi ſuos ſubditos regulares.

2 Quorum aliqui addunt magis explicando, nec alienos, etiam cum licentia Epiſcoporum, ut docet in ſpecie Seraphinus *part.1.deciſ.985.* aſſerens ita ſenſiſſe Rotam, & ſelius *in ſelectis canon. cap. 19.n.8.* teſtatur ita declaraſſe Sacram Congregationem Epiſcoporum, & regular. *in una Eugubina die 3.Novemb.1593.* & *in una Camplau. die 27.Junii 1631.* quas etiam refert Barboſa *de jure Eccle-*
3 *ſiaſt.c.17.part.1. n. 67.* † ſed idem Diana refert loco jam citato à verſ. *verum* alios 29. Doctores affirmantes, ut non obſtante derogatione Concilii *in cap. 20.ſeſſ.23.de reformat.* cujus litteram retuli *dicta quaſt. 1. poſſe* etiam poſt eam Abbates habentes jus deferendi Baculum, & Mitram, & poſtquam munus benedictionis acceperint ordines minores ſecularibus ſibi ſubditis conferre; dummodo ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo quiſque litteras dimiſſorias impetrarit, teſtans ex Quaranta, Bonacina, Capucino, Azor, quos citat, & ſequitur Tamburin *de jure Abbatum tom.2 diſp.2.q.7.n.2.* quibus addens Aloyſium *dicta quaſt.1.* relatos, & referens ad litteram Præpoſitum *in 3.p.D.Thom.quaſt.unica de Sacramento Ordinis dubio 13.num.127.* acerrimè loquentem pro hoc ſecundo dicto: concludit idem Diana cum Petro Hurtado de Menoça *in 1.2. Divi Thoma de fide, Spe, & Charitate volum. 1. diſput.84.ſect.2. §. 25.* agente de quadam quæſtione habente hinc, & inde Patronos, illum adduxiſſe illud Ovidii.

4 *Sæpè premente Deo fert Deus alter opem.*

Cumque juxta juris regulas ſupra *in dicta q. 1.* ego pro ſecunda ſententia, dum non appareret Pontificis declaratio, ſtiterim, adhuc idem nunc exiſtimarem; quia cum privilegium Abbatum ſit expreſſum, & inſertum in corpore juris: & patet ex textu noſtro *cap.quoniam diſt.69.cap. Abbates de privileg. lib. 6.* Et evincatur quod privilegium clauſum in corpore juris, nunquam cenſeatur comprehenſum in derogatione, ſed opus ſit, ut de illo efficiatur expreſſa mentio, ut tradunt Baſilius Pontius *de matrim.lib.8.cap.19.n.16.* Caſtrus Palaus *tom.1.tract.3.diſp.4.puncto 21.§.4.n.5.* Suarez *de legib.lib.8.cap.38.n.1.* Solas *diſp.17.ſect.14 n.73.* Portel. *in dubiis regular.* verb. *privileg. n.7. & 67.* Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib.7. dubia 19. n. 20.* & cum 19. Doctoribus Diana *p. 3. tract. 2. reſ.1.* ſequitur, ut Trid. *in dicto cap. 10. ſeſſ. 23.* per ſuam generalem revocationem, ibi: *Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis* non revocaverit juris antiqui ex textu noſtro diſpoſitionem, cum privilegium Abbatibus fuerit conceſſum *in Synodo 17. cap. 14.* ſed latè probat Hieronym. Zenedo *in quaſt.Canon. quaſt. 1. n. 27.* cum 20. Doctoribus decreta Concilii generalis non cenſeri derogata, niſi in ſpecie fiat eorum derogatio ergo.

Unde Marcellus Vulpelus *in praxi judiciali* 5
cap.6.n.8.& 10. Heliſonius *in 3.p.tom. 2. quaſtione 38.art.1.* Layman. *lib.5.tract.9. n. 1. & 2.* Præpoſitus, Gavantus, Albinus, Molfeſius, Tamburinus, Zenardus, Venerus, Zerola, Lezana, Hiberius, Ugolinus, Zechius, Moſconus. & alii relati à Diana *dicto 5. reſ. 93.* in verſ. *ſed aliqui*, reſpondent ad declarationes adductas, & extaptes pro prima ſententia, veluti ſi Abbates vellent ordines minores conferre ſicut ſuis ſubditis regularibus; ita, & alienis; non verò ſi id facerent cum licentia, & aſſenſu illorum, quibus ſubditi
ſunt obtenta ad id ſpecialiter. † Et ad deciſio- 6
nem jam relatam Seraphini, reſpondent Tyberius *de inſtruct.ordinand.cap.7. quaſt.48.* Tamburinus *tom.2.diſp.2. quaſt.7, n.4.* Dominos de Rota ibi loquutos fuiſſe, quando Abbates vellent conferre ordines minores ſine conſenſu Epiſcopi Diœceſani, non ſic præcedente eo; quia licèt Tridentinum *in dicto cap.10.* aſſerat Abbatibus non licere, niſi ſuos ſubditos regulares, ordinare ex eo non ſequi, quod non poſſint ordinare alienos cum licentia ſuorum Epiſcoporum, ut patet *ex cap. fin. de temporib.ordin.lib.6.* qui ut obſervat gloſſa loquitur etiam de Abbatibus. Et confirmatur: nam ante Concilium Abbatibus non licebat, *ex dict. cap. Abbates de privileg.lib.6.* ordinare, niſi ſuos ſubditos regulares, & etiam (quod hodie non poſſunt poſt Concilium *in dict.cap.10.*) ſubditos laicos, in quibus juriſdictionem habebant, quaſi Epiſcopalem, & tamen hoc non obſtante, ordinabant ſubditos alienos de licentia ſuorum Prælatorum, ut docet gloſſa *in dicto c. quoniam diſt. 69.* verb. *monaſterium*, & ibi Turrecremata *n. 9.* Lapus *alleg.138.* cum aliis communiter; & ſic de jure, imo & abſque eo, quod obſtent Trid. & alia, quæ adducit *in Bullario*, verb. *Abbas poſtquam, in fine*, videtur bene ſuſtineri prædictam opinionem, dum a Pontifice aliter declaratum non fuerit.

Sed cum jam anno præterito 1641. *die 23. No-* 7
vemb. Sacra congregatio enim Cardinalium Concil. Trid interpretum facta remiſſione per ipſum Dianam dicti dubii cum fundamentis utriuſque ſententiæ diverſorum Doctorum eadem Sacra Congregatio, facto verbo cum ſanctiſs. D. noſtro Urbano VII. partem negativam, & contra Abbates determinavit in verbis ſequentibus: *Utraque parte informante ore, & ſcriptis, ac rationibus hinc inde deductis maturè examinatis inhærendo deciſioni Rotæ Romanæ ſub die 27.Aprilis 1592. coram Bonæ memoriæ Cardinali Seraphino de ordine felicis Recordat.Clem. VIII. facta, necnon declarationibus eiſdem Sanctæ Congregationis dictæ deciſioni conformibus ſubſequutis cenſuit, improbata opinione contraria, Abbates regulares benedictos ejuſdem Congregationis Caſinenſis, ſeu alterius Congregationis, vel ordinis, aut inſtituti habentes etiam jura Epiſcopalia, ſeu quaſi Epiſcopalia, uſumque Mitræ, Baculi; & benedicendi, ac facultatem primam Tonſuram, & minores ordines conferendi, non poſſe in dictam primam tonſuram, nec alios ordines minores, niſi ſuis ſubditis regularibus conferre non autem regularibus alterius congregationis, ordinis, vel inſtituti, etiam ſi habeant litteras dimiſſorias ſuorum Regularium, & conſenſum ordinariorum, intra quarum Diœceſum fines ipſi regulares ordinandi exiſtunt, & multominus perſonis ſecularibus, etiam habentibus litteras dimiſſorias à ſuis Ordinariis*; quam refert idem

idem Diana *p. 7. tract. 11. miſcel. reſ. 42.* in verſ. *die 23.*

8 Imò eadem declaratio etiam inhiboit Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Prælatis inferioribus, tam ſecularibus, quam regularibus, ut in futurum concedere non audeant ſupradictas litteras dimiſſorias hujuſmodi Abbatibus directas, nec ab iſtis recipi; quod ſi ſecus fiat, tam concedentes, quàm ordinantes à collatione ordinum ſuſpenſi remaneant, præter alias pœnas arbitrio ejuſdem Congregationis reſervatas: & refert idem Diana *in verſ. quam*, quod eam declarationem ad ſe delaram approbavit Sanctis D. N. *die 17. Jannarii* 1642. & quod inviolabiliter obſervari juſſit; & ſic concludit Diana ex his corruere ea, quæ noviſſimè docuit P. Leo *de cenſ. reſ. 6. n. 18. & ſeq.* excuſans eum; eo quod non potuerit videre dictam declarationem.

9 Ad ſecundum punctum præſentis dubii, an Abbas ordinans regulares non ſubditos, aut laicos, ſic ordinatus debeat iterum ordinari de jure antiquo noſtri textus; imò juxta opinionem relatam circa intelligentiam *dicti cap. 10. Trid. ſeſſ. 23.* ante præfaram declarationem ſub judice nimis erat ex jam adductis hic, & *in dicta quæſt. 1.* fundamentis ad utramque partem ibi relatis. Itaque benè, & optimè agitans Pater Jacobus Granadus *de Sacrament. in 3. p. D. Thomæ, cont. 9. tract. 1. diſp. 6. n. 2. & tract. 1. de Sacram. in genere diſp. 4.* poſtquam dixerit quod ſi opinio ſit probabilis ad utramque partem circa receptionem Sacramenti Ordinis Sacri, aut cæterorum Sacramentorum validè, & ritè receptorum, ſeu è contra invalidè, & nulliter: tunc ſine dubio debeant ſub conditione reiterari, ne cederet in notabile detrimentum fidelium. † 10 Sed hoc dictum temperat in reliquis ordinibus minoribus, dicens, ut non obligaret ſic recipientem, ad eos reiterandum, etiam ſub conditione, quia iſti ordines non ſunt ita neceſſarii, ut per Sacerdotalem poteſtatem ſuppleri non poſſint munera, propter quæ inſtituta ſunt; & quia propterea non habent aliquem actum omnino neceſſarium ad ſalutem fidelium, aut defectu cujus proveniat Eccleſiæ notabile damnum, cum aliunde homo ſit ordinatus juxta probabilem opinionem; ex quo prudenter ſibi poſſet perſuadere ordinem fuiſſe validum: ſic in terminis, cujus dictum adſtruitur ex dictis jam *ſuprà*, & *ſub dicta quæſt. 1.* nempe ut nonobſtante privilegii hujus revocatione per Trid. *in dicto cap. 10.* ſi aliquis ſubditus ſecularis ordinaretur à ſupradictis Abbatibus, valeret quidem ordinatio; eſſet enim tantum illicita; non verò invalida, & conferret ordinatis characterem, non autem uſum ordinis, ut dicunt Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 19. n. 17.* Tamburinus *de jure Abbatum tom. 2. diſp. 2. q. 8. num. 1.* & alii relati ſopra *in locis citatis*, quos de novo refert Diana *dicto tract. 13 p. 5. reſ. 93.* ſub verſ. *quoad ſecundam*, legendus, ubi etiam adducit alios plures pro contraria ſententia; ſed demùm ibi adducit claram determinationem Sacræ Congregationis ſub ſequentibus verbis: *Quidam laicus, annis elapſis, primam Tonſuram ſuſcepit, & ordines minores ab Abbate Caſinienſi ejus in temporalibus, & Spiritualibus Superiore, credens illum habere poteſtatem, (ſed cum ſit contra diſpoſitionem dicti c. 10. Trid. ſeſſ. 23.) dubitatum fuit, an iſte indigeat diſpenſatione, vel neceſſe habeat, cupiens eſſe Clericus, ordinari iterum ad dictos ordines, tanquam nulliter ei collatos. Et Congregatio Concilii ſic reſpondit, indiget diſpenſatione, ſed non neceſſe, ut iterum ordinetur.* Quam declarationem afferunt etiam Marçilla *lib. 2. tit. 11. c. 10. litt. L.* Gallemart. *in declar. Concilii, dict. ſeſſ. 23. c. 10. n. 1.* de qua etiam mentionem facit Præpoſitus *dicta quæſt. unica de Sacram. Ordin. dub. 13. num. 127.*

11 Et prædictam etiam opinionem docent Bonacina *in additionib. tom. 2. diſp. 3.* poſt tractatum de electione Summi Pontificis, ex eo, quia collatio minorum ordinum, non eſt actus juriſdictionis præcisè, ſed eſt functio Sacerdotalis officii: ſic probans ex textu noſtro; & addit quod in Concilio Trid. & in juribus antiquis, non irritatur collatio ordinum aliter facta, nec utuntur verbo *non poteſt.* Sed verb. *non licet.* Quæ loquendi forma prohibet collationem ordinum, ſed non irritat aliter factam; imò & Joannes Præpoſitus *in dicto cap. quoniam diſt. 49. num. 5.* & Lapus *alleg. 138.* in terminis ſic docet aſſerendo quoſdam laicos non ſubditos ordinatos ab Abbate Benedictino Characterem ordinum minorum recepiſſe, & validè fuiſſe ordinatos; licet illicitè.

12 Unde cum eis, & cum Diana dico quod, ſi non extaret declaratio Eminentiſſ. Cardinal. *ſuprà* relata de anno 1641. approbata ab Urbano Papa VIII. judicarem pro hac opinione in puncto juris; & quod non eſſet contra mentem, aut citra prædicti *cap. 10. Trid.* ut etiam tenet idem Diana *dicta reſ. 93. in fine*, quidquid in contrarium da hoc puncto de reiteratione ordinis, tenerent Suarez *de religione tom. 4. lib. 2. cap. 29. n. 8.* Laurentius de Peyrinis *de Prælatorum regular. tom. 2. q. 3. c. 7. n. 23.* & alii, quia ut ait Felinus *in cap. cum te de reſcriptis n. 8.* etſi Abbates non poſſint ordinare alienos ſubditos ex defectu juriſdictionis, ſed non quoad habitum ex defectu poteſtatis: & ſic quando illis tribuitur juriſdictio concurrit utraque poteſtas requiſita ad collationem ordinum, cum aſſerat poſſe Abbates ordinare alienos ſubditos ex licentia proprii Epiſcopi.

13 Addo verò cum Barboſa *in Bullario*, verbo *Abbas, ſi ceſſante Sanct.m Congreg. Concilii ſub die 8. Maij* 1627. quod ſi Abbates, ceſſante privilegio, ac etiam benedictione, aliquem tonſuraverint; ille talis debeat denuo tonſurari quæ declaratio ut ex ſe videtur, non impugnat jam de jure adducta, cum loquatur in alio caſu diverſo.

14 Ad tertiam quæſtionis partem, an Abbates inſulati, poſſint conferre ordines Laicis non ſibi ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat, ſatis, & abundè reſponſum leges ex adductis *ſub dicta quæſt. 1. & ſub hac 2. à num. 1.*

15 Ad quartam quæſtionis partem, an Abbates conferentes Tonſuram, vel minores aliis, quàm ſuis ſubditis regularibus, incurrant Tonſuram? Et in hoc puncto, non attenta relata declaratione approbata ab Urb. VIII. anno 1641. & 42. loquentes de jure, & juxta mentem Concilii Trid. Doctores diſcordare; nam Sayrus *de cenſ. lib. 4. c. 13. n. 5.* pro affirmativa alloquitur *ex d. c. 10. Trid. ſeſſ. 23.* dicens quod Abbas etiam regularis ſubditis Laicis Tonſuram, aut minores ordines conferens, aut eiſdem litteras dimiſſorias, ut ab aliis ordinentur ab officio, & beneficio per annum ipſo jure ſuſpenſus ſit. Sed verius eſt ut ſic ordines minores conferens nullam per Trid. *in dict. c. 10.* contrahat ſuſpenſionem, cum tantum Tridentin. loquatur non de Abbatibus ordinantibus, ſed de concedentibus

16 dimiſſorias,ut alii ordinent, † excepto caſu,quan-
do Sedes Epiſcopalis per annum vacavit,ut con-
ſtat ex verbis finalibus ejuſdem c. 10. docent Bo-
nacina *de cenſur. diſput. 3. puncto ultimo,num.12.*
idem videndus *tom. 3. diſp. 3. quæſt. 1. puncto 11.*
17 *n. 4.* Diana *p. 5. tract. 10. de ſuſpenſione reſ. 42.* †
Et de pœna,quam hodie incurrunt, tam ordinan-
tes, quàm ordinati dixi *ſupra* in verſ. *imò* deciſum
jam *in dict,declaratione* anni 42.approbata ab Ur-
bano VIII. Et quia noviſſimè Brunus *p.2. tract.7.
cap.3. de privilegiis Regul.* agit de quæſtione, *An
Abbates non Benedicti, poſſint conferre primam
Tonſuram,& ordines minores ſibi non ſubditis*: ubi
diſtinguens inter iſtos Abbates non Benedictos,
quia Epiſcopus recuſavit,& alios, & referens om-
nia ab eo tradita,Diana *part.11.tract.2.reſ.30.* cum
aliis, quæ ex dictis, & dicendis *ſub. quæſt.ſeq.* cla-
reſcunt ; ideò ad eos te remitto, &c.

QUÆSTIO III.

An Abbates Benedictini, aut alii, attento Concilii Trident. decreto, ſeſſ.23.c.10. *taliter non poſſent dimiſſorias concedere ſuis ſubditis,ut eas concedentes in omni eventu incurrerent ſuſpenſionem, aut alias pænas? An Novitii poſſint ſuſcipere ordines minores à ſuis Abbatibus regularibus? Et an Abbates conferentes ordines minores Novitiis, incidant in ſuſpenſionem? Et quid ſi concedant dimiſſorias Novitio? An aliqui Abbates poſſint hodie ſuis ſubditis conferre ordines majores? An Monachi Benedictini, incurrant ſuſpenſionem, ſi non utantur habitu præſcripto,* in Clementina 1. §. ſi quis autem, de ſtatu Monachorum?

SUMMARIUM.

1 *Abbas quantumcumque exemptus, non poteſt Clericis ſecularibus dimiſſorias concedere, ſed tantum ſuis ſubditis regularibus aliter quid numero 4. in Abbatia nullius Diœceſis.*

2 *Dimiſſoriarum conceſſio, & ordinatio pari paſſu ambulant.*

4 *Declarationes duæ contrariæ circa ſuſpenſionem illatam, & revocatam Abbati dimiſſorias concedenti.*

5 *Dimiſſorias poſſunt concedere pro ſuis ſubditis regularibus ſuperiores ad Epiſcopum, in cujus territorio exiſtunt, & ad quemcumque alium, caſu, quo ordinarius ordines non faciat, dum ordinandus ab Epiſcopo ordinante, examinetur*, n. 6.

7 *Dimiſſoriæ conceſſæ à ſuperioribus regularibus pro ordinandis ſubditis, debent continere cauſam abſentiæ proprii Epiſcopi. Et quare ordinationes non faciat, ut aliis dirigantur Epiſcopis; aliter enim puniuntur in officio, & in voto.*

8 *Examen Religioſi ordinandi in minoribus fit ab Abbate, qui eum ordinare poterat; ſecus in majoribus ordinibus, &* n. 13.

9 *Epiſcopi viciniores queunt ordines conferre ſubditis ſecularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius Diœceſis.*

10 *Abbates concedentes dimiſſorias pro ſuis ſubditis ſecularibus, quam incurrant ſuſpenſionem.*

11 *Dimiſſorias concedere nequeunt Capitula Canonicorum; etſi territorium habeant immemorialem poſſeſſionem, & ſint judices ordinarii.*

12 *Interſtitia poſſunt diſpenſari ab Abbatibus in omnibus caſibus, in quibus poſſunt conferre ordines ſuis ſubditis regularibus.*

14 *Dimiſſorias pro Novitiis ordinandis,verius eſt, ut nequeant Abbates concedere, niſi ſpeciali privilegio*, n. 15. 16. & 17.

16 *Novitius, pendente anno approbationis, non habetur pro ſubdito quoad ordines ſuſcipiendos.*

18 *Abbates de facto ordinantes ſuos Novitios,nullam incurrunt ſuſpenſionem, ſed bene irregularitatem; ut* n. 19.

20 *Abbates dimiſſorias concedentes Novitiis, incurrunt ſuſpenſionem, utpotè eam incurrunt concedentes Monachis non ſubditis.Ubi quid de Novitio jam tonſurato*, n. 21.

21 *Novitius Tonſuratus, reputatur adhuc Clericus ſæcularis.*

22 *Abbates nequeunt conferre ordines ſacros ſubditis ſuis, quos, nec juvat privilegium Innocent. VIII. Abbati Ciſtercienſi.* à numero 23.

23 *Abbas Ciſtercien. & quatuor primi Coabbates jam non poſſunt conferre Subdiaconatum ex privilegio Innocent. VIII. ſuis ſubditis ut expenditur*, num. ſequentib.

28 *Privilegium Innocent. VIII. conceſſum Abbati Ciſtercienſi, & Coabbatibus quatuor, ſi hodie duraret, qualiter deberet practicari; eſt tamen revocatum, ut* n. 29.

30 *Papa poteſt Abbati cuilibet concedere facultatem ordinandi, etiam Presbyteratus ſuos ſubditos.*

31 *Abbates Benedictini debent uti habitu præſcripto in* Clementina 1. §. ſi quis de ſtatu Monachorum, *ſub pæna ſuſpenſionis, ut* num. 32.

33 *Abbas ſubditum nulliter profeſſum, non ordinet. Validè, & ſine licentia ordinans non ſubditum incurrit ſuſpenſionem.*

AD primam difficultatis partem video Ric- 1
cium *collect.1256. ad c. 10. dicti Tridentin.
ſeſſ. 23. de Reformat.* docet ex Seraphino *deci-
ſione 985. part. 1.* quod Abbas quantumcumque
exemptus, non poteſt litteras dimiſſorias Clericis
ſecularibus, ut ordinentur concedere, ſed regu-
laribus tantum ſibi ſubjectis, ut tenuit etiam Rota
27. *Aprilis* 1592. coram Seraphino. † Et præſtat 2
rationem; quia conceſſio dimiſſorialium, & or-
dinatio pari paſſu ambulant ex Villalva *deciſ.13.*
ſed ipſe Riccius *in princ. dict. collect.* ait non licere
Abbati cuiquam, qui regularis ſibi ſubditus, non
ſit Tonſuram,vel minores ordines conferre, ergo;
ſed de jure ex dictis ſupra *ſub q. 1. & 2.* tu cogita,
verùm pro Riccio, videntur tenere Barboſa *in
dict. cap.10. Trid. n. 10.* Miranda, Emanuël Ro-
driguez

driguez, & Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 49.*
3 *quæſt. 3.* † Quod ampliat Sellius *in ſelectis Canon. cap. 19. n. 32.* etiam ſi probetur Abbatiam eſſe nullius Diœceſis, teſtans ita fuiſſe deciſum, *in Theatin. 10. Septem.* 1621.

4 Video tamen noviſſimè aliam declarationem, *ſub die 18. Junii* 1632. ad ſuplicationem Carthuſiani Ordinis reſcribentem Priori Monaſterii S. Stephani de Buſco, ut refert Eminent. Gyptius, adducit idem Barboſa *in Bullario*, verb. *Abbas concedere*, qua cenſuit Sacra Congregatio revocandam, & tollendam eſſe; prout revocavit ſuſpenſionem, per quam prædicto Priori Carthuſienſi Monaſterii S. Stephani de Buſco ab eadem prohibitum fuit ſub die 21. Febrarii 1631. concedere litteras dimiſſoriales ad ordines ſubditis propriis ſæcularibus, uti etiam adducit, *in collect. 1. deciſ.* verb. *Abbas.*

5 Hinc infertur poſſe Superiores regulares ſuis ſubditis; item regularibus, quibus prædití qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere, voluerint litteras dimiſſorias concedere ad Epiſcopum tamen Diœceſanum; nempe illius Monaſterii, in cujus familia ab iis ad quos pertinet irregularis poſitus fuerit; etſi ordinarius abfuerit, vel non eſſet habiturus Ordinationes ad quemcumque alium
6 Epiſcopum, † dum tamen ab eo Epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abſuturus, vel nullas ordinationes habiturus eſſet: ſic multi citati per Barboſam, *de poteſt. ac Epiſcopi part. 2. alleg. 7. n. 18.* Campanillus *in diverſ. juris Canon. Rub. 12. cap. 13. n. 37.* Molfeſius *in ſumma Theologiæ moralis tract. 2. cap. 2. n. 23.* Barboſa *in dict. cap. 10.*
7 *Trid. n. 11.* † Qui etiam dicunt, quod ſi ſuperioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente litteræ dimiſſoriæ darentur in iis utique hujuſmodi cauſa abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimenda ſit; ſicut qui non fecerint officii, & Dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationem, ac alias pœnas incurrunt, ut decrevit ſacra Congreg. Epiſcopor. & Regul. *ſub die 15. Martii* 1596.

8 Notat Navarrus *conſ. 13. alias 14. in novis de privileg.* quem refert Barboſa *hic ſub n. 3. & in paſtorali part. 2. alleg. 3. num. 7.* idem tenens, quod ex quo per Trident. *in dict. cap. 10.* Abbates poſſunt quicumque exempti Tonſuram, & minores Ordines conferre regularibus ſuis ſubditis, tum regulares ſubditi non ab Epiſcopis, ſed Abbatibus examinandi ſunt; quia Concil. Trident. *ſeſſ. 25. de reformat. cap. 12.* de ſolis ordinibus ſacris eſt intelligendum.

9 Secundò notant Sel. *dict. cap. 19. in ſelectis Canon. num. 23.* & Barboſa *in dicto cap. 10. Trid. n. 9.* ut liceat Epiſcopis vicinioribus ſine conſenſu, ſeu litteris teſtimonialibus Abbatum & aliorum inferiorum, conferre Ordines ſubditis ſecularibus ipſorum Abbatum, & aliorum inferiorum nullius Diœceſis: & ſic deciſum referunt *ſub die 22. Fe-*
10 *bruar.* 1631. † Itaque ut reſolvas quam ſuſpenſionem, aut pœnam incurrant Abbates concedentes litteras dimiſſorias ſubditis ſuis ſecularibus, aut regularibus, poteris abundè, & in praxi colligere ex declaratione quam retuli *ſupra quæſt. 2.* in verſ. *ſed cum jam*, & in *verſ. imò de anno* 1642. Et videbis *ſupra n. 4.* verſ. *video*, ubi aliter videtur declaratum ex quadam ſpeciali declaratione ibi adducta.

Tertiò notandum eſt Capitula Canonicorum 11
non poſſe dimiſſorias concedere *ex prædict. cap. 10. Trid.* etiam ſi territorium habent diſtinctum, & exemptum ob immemortalem poſſeſſionem, & ſint Judices Ordinarii, ut tradit deciſum Sellius *dict. cap. 19. ſelect. Canon. 5. Junii* 1575. ſed docent Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. cap. 112.* Campan. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. cap. 8. n. 4.* Grilenzon. *conſ. 142. n. 28. & 30.* Ciarlin. *quæſt. forenſ. lib. 1. cap. 46. n. 19.* Barboſa *in dict. cap. 10. n. 14. & in paſtor. p. 2. alleg. 7. n. 8.* non intrare diſpoſitionem prædicti decreti contra Capitulum ordinarium, privativè ad Epiſcopum jus habentem viſitandi, & congregandi Synodum, ut comprobatur ex dictis ſupra *ſub cap. 11. de temporib. ordin.* & infra *lib. 3. de cap. ſede vac.*

Quartò notandum eſt, ut in omni caſu, quo 12
prædictis Abbatibus, licèt primam Tonſuram, & minores ordines dare & conferre ſuis ſubditis regularibus, illis etiam licitum ſit in interſtitiis diſpenſare, ut tradunt Sorb. *in compend. mendic.* verbo *Ordines ſacri* verſ. *quando vero Abbates*, Campanil. *in diverſ. juris Canon. Rub. 12. cap. 13. n. 42.* Barboſa *in paſtorali p. 2. cap. 18. n. 3. in fine, &*
alleg. 3. n. 6. & 7. † qui etiam *de jure Eccleſiaſt.* 13
part. 1. cap. 17. n. 69. addit cum Navarro *conſ. 13. alias 14. in novis, ſub tit. de privileg.* tunc non eſſe examinandos regulares ſubditos ab Epiſcopis, ſed ab Abbatibus, non obſtante Concilii Trid. diſpoſitione: & tenet Barboſa hoc idem hic etiam cum Miranda *ſub n. 3. in fine*, alia tradit Barboſa *hic ſub n. 4.* jam ſupra explicata *q. 1. & 2.* idem in Trid. n. 4.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Novitii 14
poſſint recipere ordines minores à ſuis Abbatibus regularibus: in quo puncto Suarez *de religion. tract. 8. lib. 2. cap. 29. n. 12.* affirmativam partem ſequitur per gloſſam *convaluerint in cap. Abbates de privileg. lib. 6.* ubi refert eam expreſsè tenere Rebuffum *in praxi part. 1. tit. de Cler. n. 18.* † 15
Unde bene potuerunt affirmare Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 10. in fine*, Joan. Baptiſta Tyber. *inſtruct. pro ordinan. cap. 7. q. 50.* Bartholom. de Beclus *in praxi obſervanda in admittendis ad religionis ſtatum diſp. 11. q. 8 n. 3.* verſ *ſi verò*. Tamburinus *de jure tom. 2. diſp. 2. q. 27. n. 2.* poſſe ſuperiores regulares qui habuerint ſpeciale privilegium concedendi ſuis Monachis litteras dimiſſorias ad quemcumque Epiſcopum; licèt in illo non exprimatur concedere etiam ſuis Novitiis, ut à quocumque Epiſcopo ordinetur, ſicut cæteris Monachis profeſſis.

Tamen in dubio noſtro dicendum eſt Abba- 16
tes ea facultate non gaudere; præcipuè attenta diſpoſitione Concilii *in dicto cap. 10. ſeſſ. 23.* cum Novitius non poſſit ſtrictè appellari regularis; eo maximè, quia pendente probationis anno, non habetur quoad ordines ſuſcipiendos pro ſubdito Prælati religionis, juxta aliqua, quæ dixi *ſub tit. de temporib. ordin.* & ibi, *ſub cap. 11.*
† Nec obſtat caſus adductus *n. præced.* in verſ. *unde*, 17
quia loquitur in dimiſſoriis, nec quod Novitii gaudent privilegiis Regularium ex his, quæ dixi *ſub cap. 1. de foro comp.* & reſolvunt Molina *de Juſtit. tract. 2. diſp. 138.* verſ. *præter hos*, Azor. *inſtit. mor. p. 1. lib. 12. c. 2. q. 2.* Barboſa in *tract. de appellativa verborum utriuſque juris ſignif. appellat. 231. n. 16.* quia eſt favor, qui durat, dum novitius eſt; alias

ſi exeat à religione,non item; quod non eſt ſimile
dictum de noſtro caſu; eo quod ſi reciperet illos
ordines , dum eſſe novitius, ſi fortè exiret,adhuc
maneret in ſeculo ordinatus contra diſpoſitionem
dict. cap. 10. Trid. docet etiam Barboſa *de Jure*
Eccleſiaſt.dict.cap.17.n. 70.in dicto cap.10.Trid.
cum aliis *n. 3.*
18 Ad tertiam quæſtionis partem , quæ dependet
à præcedenti , videtur reſponderi, quod Abbates
regulares ſuis Novitiis nequeant ordines minores
conferre : tamen ſi de facto contulerint, non ma-
neant ob id ſuſpenſi; quia in iſto caſu non adeſt
impoſita pœna expreſſa *in dict. cap. 10. Trid.* nec
alibi: & ſic Sayrus *de cenſuris lib. 4. cap. 13. n. 5.*
Henriquez *lib. 13. cap. 38. n. 2. in gloſſa lit. A*,
imò & Suarez *de relig. tom. 4. tract. 8 lib. 2. cap. 29.*
n. 12. gloſſa *in dicto cap. Abbates* , verb. *conva-*
luerint de privileg. in 6. dixit nec peccare, quod
ſequi videtur Diana *part. 5. tract. 10. reſ. 42.* verſ.
notandum , contra Bonacinam aſſerentem peccare
ſupra dictos Abbates ordinantes novitios,ſed non
incurrere ſuſpenſionem , ut dixit *in tract. de cenſ.*
diſp. 3. puncta ultim. n. 12. videndum *tom. 3.*
19 *diſp. 3. quæſt. 1. puncto 11. n. 9.* † Sed ego ex dictis
quibus patet,ut nequeant eos ordinare, cum præ-
dicti Novitii reſpectu ſuorum Abbatum regula-
rium , habeantur, tanquam alii regulares non ſub-
diti, quos non poſſunt ordinare obſtante verò
Trid. intellectu juxta novam declarationem Ur-
bani VIII. Pontif. anni præteriti 1642. quam re-
tuli *ſub dict. quæſt. 2.* in dicto verſ. *ſed cum iam* ,
& dict. verſ. *imo & ſic* : in hac parte exiſtimo cum
Majolo *de irregularit. lib. 4. cap. 2. n. 11.* Abbà-
tes qui ordinant prædictos novitios manere irre-
gulares. Quod maximè verum amplector poſt di-
ctam declarationem; etſi ex jam ſupra adductis
non æquè ſecure, cum dixerim *ſub quæſt. præced.*
pœnam de qua *in dict. cap. 10. Trid.* imponi Ab-
batibus dimiſſorias dantibus , modo ibi expoſito,
non de ordinantibus , & ipſe Majolus , nec Bona-
cina relati loquendo , ut loquuntur de tempore
anteriori ad dictam declarationem , videntur non
admitti de jure.
20 Ex his infero ad quartam quæſtionis partem an
Abbates concedendo dimiſſorias novitiis, incidant
in ſuſpenſionem; quam determinare videtur Dia-
na *dicta part. 5. tract. 10. reſ. 43. in fine* , per ratio-
nem , & Doctores, quos ſupra adduxi *ſub verſ. ad*
ſecundam verb. *unde*. Tamen cum ille caſus di-
ſtinctus ſit à caſu principali, de quo in dubio agi-
tato *in dicto verſ. ad ſecundam*, ideò exiſtimo præ-
dictos Abbates concedentes dimiſſorias Novitiis,
incurrere, juxta Concilii mentem in ſuſpenſionem
utpote incurrunt eas concedentes Monachis non
ſubditis,& apertius attenta dict. declaratione anni
21 1642. Urban. VIII. relata *in dicta q. 2.* † Quare be-
ne docuit Bonacina *de cenſ. diſp. 3. punct. ultim. n.*
13. Abbatem concedentem Novitio dimiſſorias ad
ſuſcipiendos ordines , incurrere ſuſpenſionem, ſi
novitius clericali tonſura initistus jam ſit; quia hu-
juſmodi clericus nondum eſt Religioſus, & in hac
parte præſumitur & reputatur clericus ſecularis ,
& quoad ordines ſuſcipiendos habetur pro non
ſubdito. Video illum non ſic abſolutè admittere ,
ſi Abbas concederet dimiſſorias Novitio ad pri-
mam Tonſuram , dicens probabiliter exiſtimare ,
ut non ligetur ſuſpenſione; quia Concilium tantum
loquitur de his, qui dimiſſorias concedunt clericis
ſecularibus; & quod novitius carens prima Ton-
ſura, non dicitur clericus; præſertim ſecularis, ſed
tu reſolves etiam in hoc ultimo ex adductis ſupra,
& *dict. quæſt. 1. & 2.*
Ad quintam quæſtionis partem , an aliqui Ab- 22
bates poſſint hodie ſuis ſubditis ordines majores
conferre. † Video Doctores diſcordantes, quorum
aliqui negant, quòd poſſint ordines majores con-
ferre, tum per revocationem Trid. *in dicto cap. 10.*
ſeſſ. 23. de reform. tum ex dictis ſupra juxta Trid.
intellectum *quæſt. 1. & 2.* Et hujus ſententiæ Doc-
sores ſunt Coninch. Layman. Nugnus, Fornarius,
& cum eis Candidus *tom. 4. diſquiſ. 4. art. 3. dubio*
20. qui aſſerunt Abbates Ciſtercienſes ſui ordinis
Monachis ſubdiaconatum conferre non poſſe. † 23
Et non anter quoddam privilegium conceſſum ab
Innoc. VIII. *anno* 1489. ut Abbas Ciſter. & qua-
tuor primi Coabbates poſſint ordines Subdiaco-
natus , & Diaconatus conferre , ille nimirum qui-
buſcumque totius Ordinis , iſti ſuorum Monaſte-
riorum Religioſis, revocatum eſſe per Trid. *in dict.*
cap. dixerunt Vivaldus, & Chamerota , quos refert
Diana *part. 7. tract. 9. miſcel. reſ. 42. circa finem.* Et
quia noviſſimè Brunus *de privilegiis Regul. part.*
2. tract. 7. c. 1. cum ſequent. agit de hoc dubio , &
poſt eum Diana *part. 11. tract. 2. reſ. 17. à verſ. no-*
ta, quamplura adducens, ubi videbis; ideo tu
nunc lege hic, & *à n. ſeq.* recolligo.
Sed adhuc durare tale privilegium docent Phi- 24
libertus Marquinus Novarienſ. *tract. de Sacram.*
Ordin. part. 2. c. 13. n. 9. qui contra Vivaldum , &
Charemotam, dicit eam revocationem non proba-
ri, imò eos improbabiliter illud aſſerere, cum con-
ſtet ex praxi, quæ etiam hodie permanet, & Cara-
muël *in regula S. Benedicti cap. 62. n. 1626.* ait
Aſſerunt communiter Theologi neminem præter
Epiſcopos poſſe conferre ordines ſacros, illos inquam
quos majores dicimus ; contrarium tamen probabi-
lius eſt , legitima praxi confirmante : nam Abbati
Ciſtercienſ. & quatuor primis Coabbatibus, ſic con-
ceſſum refert, ab Innoc. VIII. referens quod hoc
privilegium eſt in praxi , taliter ut ſuſpexerint , qui
ad majores ordines ab his Abbatibus fuerunt pro-
moti ; & quod prædictum privilegium citant Vic-
toria teſtis oculatus , Navarrus, *conſ. 13. lib. 15. de*
privilegiis , Rodrig. *de regul. tom. 1. quæſt. 18. art. 3.*
& 4. & amplexus eſt prædictam ſententiam Joan-
nes Baptiſta Tybenus *in inſtruct. ordin. cap. 6.*
quæſt. 37.
Ego inquam , etſi Diana *ſupra* non decidat 25
punctum hoc cum illud remittat ad ſacram Con-
gregationem , & loquatur in ea nempe reſolutio-
ne, in qua , ut ſupra adduxi *ſub quæſt. 2.* ex ſacra
Congreg. declaratum , & ab Urbano VIII. con-
firmatum anno 1642. nempe ut omnibus Abbati-
bus prohibitum ſit ordines conferre minores , niſi
ſuis ſubditis; imò & nec dimiſſorias, ut ab aliis Præ-
latis ordinentur; & nec ſub hac declaratione revo-
catio præfati privilegii Innocent. VIII. fiat , cum
illud fuerit conceſſum illi Abbati Ciſtertii, & qua-
tuor primis Coabbatibus. † Tamen de jure, & ex re- 26
vocatione Concilii, & ultimo ex dicta declaratione
approbata ab Urbano VIII. exiſtimo admodum
illam revocationem pollere; quia ſi de Jure Abba-
tes quicumque illi ſint, ordines majores ſuis ſubdi-
tis conferre non potuerunt, evenit ut licèt Concilii
revocatio , & prædicta Urbani VIII. declaratio
approbata , tantum loquantur de ordinibus mino-
ribus , quos tantum hodie conferre poſſint ſuis
ſubditis, quod præfatum Innocentii privile-
gium , quantumvis loquatur in caſu diverſo, ceſ-
ſarit etiam , cum multum exorbitet à praxi
ordinaria

Digitized by Google

27 ordinaria Eccleſiæ. † Et ſic cum Diana *part.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 35. tenent relati *in verſ. ſequenti*, & addit *in fine dictæ reſ.* quod ſi quis tentaret uti privilegio *dict. Innocent. VIII.* non ſolum graviter delinqueret, ſed nihil faceret probans noſtram ſententiam cum Averſa, Layman, Navarro infra relatis ex doctrina Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. ubi dicitur quod unuſquiſque a proprio Epiſcopo ordinetur, & *in cap.* 12. in verſ. *nec ſine diligenti examine ordinentur, privilegiis quibuſcumque excluſis.*

28 Quod ſi prædictum Innocentii privilegium duraret adhuc, & ſequeremur ſententiam Caramuël. & aliorum, utique cum eo eſſe dicendum ut ex quo illis quatuor coabbatibus conceditur ut etiam illud privilegium, nomine Monaſteriorum ſuorum veniant intelligendæ filiationes omnes; & ob id extendat ad Monaſteria Coabbatum, quibus præſunt authoritate extraordinaria, eveniret ut ob nimiam extenſionem, & privilegii communicationem circa ordinandos ſubditos Religioſos ordine Subdiaconatus & Diaconatus læderetur nimis
29 diſpoſitio juris, & Concilii. † Verùm interminis contra Præpoſitum *in* 3 *p. de Sacram. Ordin. quæſt. unica dub.* 13. *n.* 225. Rodriguez *tom.* 1. *q. regular. quæſt.* 8. *art.* 4. Vaſquez *in* 3. *p. D. Thom. diſput.* 243. *c.* 9. *n.* 38. fundantes ſe *in dicto cap. Trid.* in quo nihil cavetur de privilegio revocando quoad ordines ſacros, docent revocatum eſſe illud privilegium Innocent. VIII. & alia ſimilia privilegia. Averſa *de Sacram. Ordin. quæſt.* 3. *sect.* 3. Layman *lib.* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *n.* 4. Diana *p.* 8. *tract.* 1. *ſub reſ.* 35. à verſ. *ſed an dicta*, & verſ. *verum*, & dicunt ex navarro quod quamvis à Gregor. XIII. poſt Tridentinum ſint confirmata privilegia Ciſterſ. tamen cum reſtrictione, dummodo non adverſentur Tridentino *in dicto cap.* 10. videbis adducta *q.* 4.

30 Sed non nego poſſe Papam talem concedere facultatem Abbati cuilibet ex præfatis, non ſolum ad eos ordines; imò, & ad Præsbyteratum ut patet ex his, quæ noto, & dico infra *ſub quæſt.* 4. cum ago de quæſtionibus, *An poſſit Pontifex ſimplici Præsbyterio concedere poteſtatem conferendi ordines ſacros.* Et noviſſimè ad dicta adjunges quæ repetit idem Diana *dict. p.* 11. *tract.* 2. *reſ.* 40. ubi *An Abbates Benedictini poſſint conferre Diaconatum, & Subdiaconatum ſubditis ſuis?* Ubi impugnat Brunum aſſimantem *p.* 2. *tract.* 2. *cap.* 3. *propoſit.* 15.

31 Ad quintam quæſtionis partem; etſi videatur contra noſtrum inſtitutum; quia tamen eſt de Abbate Benedictino: Reſpondeo Monachos Benedictinos incurrere ſuſpenſionem *dict. Clem.* 1. §. *ſi qui autem*, ſi non utantur habitu præſcripto; dum tamen utantur habitu ſibi prohibito per modum habitus Ordinarii, ut docent Suarez *de cenſuris diſp.* 31. *sect.* *n.* 10. Bonacina *de cenſuris*
32 *diſp.* 3. *puncto ultim. n.* 14. † Sed Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 44. notans ad prædictam cenſuram incurrendam requiri non ſolum culpam mortalem, ſed etiam præſumptionem; quia *in textu dict. Clem.* dicitur *portare præſumpſerint*; quod importat dolum, & temeritatem, excuſat verò ab ea non ſolum illum, qui cum inadvertentia hujus prohibitionis Clem. habitum in ipſa prohibitum defert; verum etiam eum, qui ſcienter eo utitur ab breve tempus.

Pro complemento totius noſtræ quæſtionis poſ-
33 ſes nunc dubitare, an Abbas privilegium habens conferendi Tonſuram, & minores ordines, poſſit ei, qui re ipſa ſibi ſubditus non eſt; eo quod profeſſionem invalidè emiſerit, quem tamen ſubditum putat. Sed quia hoc dubium poteris diſſolvere ex jam ſupra adductis *in cap. quoad tranſlationem, hoc tit. quæſt.* 11. ideo in terminis breviter cum Bonacina *de Sacram. in novis editione diſp.* 8. *quæſt. unica punct.* 4. *ante punct.* 5. *num.* 30. dico ut ſicut Epiſcopus alieno ſubdito conferens primam Tonſuram, ſine licentia ſui Ordinarii in aliena, vel etiam in propria Diœceſi incurrit ſuſpenſionem *cap. fin. de tempor. ordin. lib.* 6. cum Ledeſma, Azorio Fornario, & Rebuffo, & ſic de Abbatibus, idem dixit ut Abbates, & alii quicumque exempti litteras dimiſſorias aliis quam ſuis ſubditis regularibus concedentes ſuſpenſioni ſubiaceant, ut alibi cum aliis agnoſcit pro quo faciunt *dicta de Epiſcopo dict. quæſt.* 11.

QUÆSTIO IV.

An ſimplex Sacerdos ex conceſſione Pon- Pontificia, poſſit conferre ordines minores? Et an Pontifex poſſit ante conſecrationem concedere ſimplici Sacerdoti, ut conferat minores, & majores ordines? Et an poſſit diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conferat ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus? Et quid ut poſſit aliis ordinem Præsbyteratus conferre? Et an poſſit dare facultatem ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet? Et an Pontifex diſpenſare queat, ut fœmina initietur prima Tonſura? Et an irregulares poſſint ordinari prima Tonſura ſine diſpenſatione prævia?

SUMMARIUM.

1 *Gloſſa verbo* Abbati *textus noſtri expenditur*, num. 4.

2 *Sacerdos ſimplex ſecundùm plures nequit à Pontifice diſpenſari, ut conferat primam Tonſuram, & minores ordines, in praxi aliter*, n. 4. & 6.

3 *Cardinales Præsbyteri ſecundùm Adrianum, nequeunt ordines minores conferre, & quare, ſed contra*, n. 5.

6 *Ordines minores, etſi ſint Sacramenta, nihilominus ex facultate Papæ queant conferri à ſimplici Sacerdote.*

7 *Simplex Sacerdos poteſt ex commiſſione Summi Pontificis nondum conſecrati conferre ordines Diaconatus, & Subdiaconatus, etiam in ratione Sacramenti; & licèt videatur aliter*, numero 8. *confirmatur* à numero 9. 10. & 11. *ubi* n. 13. *qualiter contingat.*

8 *Diaconatus ordo non legitur collatus à ſimplici Sacerdote ex commiſſione Papæ de Subdiaconatu aliqua teſtimonia ſequuntur*, n. 9. *ſed ab Abbatibus ſic ut* n. 12.

11 *Subdiaconatus ordo legitur collatus à quibuſdam Abbatibus indulto Pontificio.*

13 *Papa de poteſtate ordinaria non diſpenſat, ut ſimplex Sacerdos conferat Subdiaconatus, & Diaconatus ordines, ſed de abſoluta.*

14 *Sacerdos ſimplex ex Papæ commiſſione, poterit Præsbyteratus ordinem conferre,* ut n. 15. 16. & 21.

16 *Coreſpiſcopi ordinabant Lectores, & Subdiaconos, &c.*

17 *Coreſpiſcopi non erant Epiſcopi veri erant verò majores Præsbyteris.*

18 *Coreſpiſcopi erant Præsbyteri, quibus eredebantur res præcipuè temporales, & cura pauperum, & eleemoſinarum, & aliqua miniſteria Epiſcopalia.*

19 *Coreſpiſcopi erant quidam Præsbyteri, qui in pagis habitabant, ubi loco Epiſcoporum curam animarum exercebant.*

20 *Coreſpiſcoporum nomen, & officium ceſſavit, quia ſe ingerebant uſurpatione, & ambitione in officiis Epiſcopalibus, ordines, & conſecrationem præſtando.*

21. *Papa diſpenſat, ut Præsbyter queat adminiſtrare Sacramentum Confirmationis.*

22 *Diaconus potius eſt, ut nequeat etiam de conceſſione Papæ alium in Diaconum ordinare, & idem de Subdiacono,* num. 25. *etſi non improbabiliter alii, ut* numero 23. & 24.

26 *Fœmina nequit tonſurari, etiam ex Pontificia diſpenſatione, & quare* n. 26. *contra Baldanum, & Hurtadum affirmativam docentes, etiam quad ordines minores, ut* numero 18.

29 *Irregularis nequit tonſurari ſecundùm veriorem ſententiam, ut* n. 30.

1 CUm ex gloſſa in verbo *Abbati*, in verſ. *etiam
Præbyterio hoc licet*, hic in textu noſtro
notet Barboſa *n.* 9. quod licet ſimplici Sa-
cerdoti primam Tonſuram conferre; & ex alia
ſimili gloſſa *in cap. quoniam diſt.* 69. verb. *Lectoris*
cum Archidiacono *in cap. pſalmiſta n.* 2. *in fine,
diſt.* 23. Innocentio *in textu noſtro n.* 1. & Hoſ-
tienſi *n.* 2. ideo etſi jam per uſum Eccleſiæ con-
trarium obſervetur; imò harum gloſſarum, & præ-
dictorum opinionem admittendam non eſſe, do-
ceat Sotus *in 4. ſentent. diſt.* 25. *quæſt.* 1. *art.* 1. *ad* 2.
argum. quem refert idem Barboſa *in paſtorali p.* 2.
alleg. 3, *n.* 16. ideo rectè de præſcriptis quæſtio-
nibus hic nunc dubitamus circa Præsbyterum, cui
ex diſpenſatione Pontificia committitur facere
ordines minores, ſive majores.

Ad primam difficultatis partem, multi negant,
2 quòd poſſit Pontifex diſpenſare, ut ſimplex Sa-
cerdos Præsbyter poſſit conferre primam Tonſu-
ram, & minores ordines ex eo, quod poteſtas con-
ferendi minores ordines conſiſtit in charactere
Epiſcopali, ſed ſimplex Sacerdos non habet cha-
racterem Epiſcopalem, ergo & ex eo, quia com-
miſſio, ſeu licentia Pontificis, non tribuit ſimpli-
ci Sacerdoti majorem poteſtatem, quam antea
habebat, ſed ſimplex Sacerdos ſine tali, commiſ-
ſione, nequit prædictos ordines conferre ergo nec
3 cum ea. † Itaque cenſet Adrianus *in 4. quæſt. de
Sacram. Confirmat. art.* 3. §. *ſecundo principaliter*
novum eſſe quod dicitur à Præsbyteris Cardinali-
bus nullomodo ordines minores, nec majores ve-
rè conferri poſſe; eo quod exiſtimat ex Divina
inſtitutione ſolum Epiſcopum eſſe Miniſtrum
hujus Sacramenti, & minores ordines Sacramenta
eſſe, ac proinde nec Eccleſiam poſſe hoc miniſ-
terium alteri committere; quia circa Miniſtri in-
ſtitutionem à Deo factam, Eccleſia nihil poteſt
immutare; quod aliter dici fore, ſi illa poteſtas
procederet a jure poſitivo, & Major, *in 4. diſt.* 7.
quæſt. unica §. *ſecundo argumento*, exiſtimat mino-
res ordines eſſe Sacramenta: de quo *ſub Rub. de
temporibus ordin.* & ſic addit Adriano. erraſſe Gre-
gorium committendo miniſterium ordinis ſimpli-
cibus Sacerdotibus.

In praxi verò contraria ſententia eſt tenenda 4
tum ex doctrina textus noſtri, & aliorum, quæ
Abbatibus, non Epiſcopis, data eſt licentia confe-
rendi primam Tonſuram, & ordines minores;
deinde ex Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. *de reformat.* & ex
jam citata declaratione Sacræ Congreg. 1641. ap-
probata ab Urbano VIII. anno 1642. cujus litte-
ram retuli ſupra *ſub quæſt.* 2. † Deinde quia ſic 5
hodie videmus, ſicut antiquitus Præsbyteros Car-
dinales, non Epiſcopos primam Tonſuram, & or-
dines minores conferre, ut probavi jam ſupra *in
Rub. de temporibus ordin. quæſt.* 2. verſ. *notandum*,
taliter, ut illis facultas non cenſeatur eis deroga-
ta per dict. Trid. decretum, nec per relatam decla-
rationem, ut probat cum infinitis Diana *p.* 5. *tr.* 2.
reſ. 5. contra Anaſtaſium Germonium affirmantem
in tract. de indultis Cardinal. §. *tam ratione n.* 20.
& contra Sanchez affirmantes Cardinales in ſuis
titulis poſſe exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis,
non ea, quæ ſunt ordinis; & ſic Barboſa *in c.* 9.
dict. ſeſſ. 23. *n.* 3. & *de poteſtate Epiſc. p.* 2. *alleg.* 5.
teſtatur Rotam ſic ſenſiſſe *in una Germon.* 13. *De-
cemb.* 1582. & ſic reſpondet Diana *p.* 8. *tr.* 1. *reſ.* 33.
hoc probari *ex dict. c.* 10. *Trid.* quo præcipitur Ab-
batibus, & aliis quibuſcumque exemptis intra fi-
nes alicujus Diœceſis exiſtentibus, ne ulli niſi ſibi
ſubdito regulari, primam Tonſuram, aut ordines
minores conferant; & ſic talis facultas Cardinalibus
exemptis non aufertur. † Et ſic fieri, ut licèt mino- 6
res ordines ſint Sacramenta, ſed non negari poſſe
ex commiſſione Summi Pontificis, Præsbytero
committi ordines miniſtrare non jure ordinario,
ſed extraordinario, & patebit ex dictis infra *in c.
1. de Sacra Unctione*, & *in c.* 1. & 2. *de ſacram. non
iterand.* ubi dico ſimplici Sacerdoti poſſe à Papa
committi Confirmationis Sacramentum exercere,
& jam ſi ſolus Miniſter illius ſit tantum Epiſcopus.
Et hanc noſtram ſententiam communiter docent
Doctores, inter quos in terminis D. Thomas *in* 4.
diſt. 25. *q.* 1. *art.* 2. *ad* 3. Palud. *ea dict. quæſt.* 1. *art.* 2.
Scotus *diſt.* 24. *quæſt. unic.* §. *de tertio.* Sylveſter
verbo ordo 3. *quæſt.* 7. Covarruv. *lib.* 1. *var. c.* 10. *n.* 9.
& 10. Richard. *in* 4. *dict.* 25. *art.* 1. *quæſt.* 2. quorum
ſententiam ſupponit Trid. *in dict. c.* 10. & colligi-
tur ex *c.* 1. *de ordinatis ab Epiſcopo, qui renuncia-
vit Epiſcopatui*; & ſatis probatur ex his, quæ
adduxi ſupra *in dict. verſ. notandum.*

Ad ſecundam quæſtionis partem breviter reſ- 7
pondeo, poſſe ſimplicem Sacerdotem ex commiſ-
ſione Summi Pontificis, nondum conſecrati, non
ſolum minores ordines, ſed etiam majores ordines
Subdiaconatus, & Diaconatus conferre etiam in ra-
tione Sacramenti; quia hæc authoritas non conve-
nit Pontifici ratione conſecrationis Epiſcopalis,
ſed ratione ſummæ juriſdictionis, quam habet in
Eccleſiam; eo quod obtineat eam ſupremam po-
teſtatem, poſita legitima electione, etiam ante con-
ſecrationem Epiſcopalem: ſic docent in terminis
Joannes Præpoſit. *in* 3. *p. D. Thom. quæſt. unic. de ſa-
cram.*

cram. Ordinis dub. 13. *n.* 122. Diana *p.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 37. & comprobatur ex adductis *ſupra*, & ex his, quæ dico *in dubiis ſequentibus.*

8 Ad tertiam, & quartam difficultatis partem, quæ eiſdem ferè fundamentis diſſolvuntur, videtur ut nequeat ſimplex Sacerdos ex licentia, & commiſſione Papæ conferre ordines Subdiaconatus, & Diaconatus, & primo de ordine Subdiaconatus probant D. Thomas *in* 4. *diſt.* 25. Richard. *ibi art.* 1. *quæſt.* 7. eo quod ſit communis ſententia teſtatur Navarrus apud Layman. *lib.* 5. *tract.* 9. *c.* 9. *num.* 4. quam tenent Sayrus *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 8. *n.* 8. Candidus *tom.* 4. *diſp.* 4. *art.* 3. *dubio* 17. Azorius *tom.* 2. *inſt. mor. cap.* 48. *lib.* 3. *quæſt.* 16. Molfeſius *in ſumma tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 2. *n.* 3. & alii multi eo quod ordo iſte, eſt Sacramentum imprimens characterem, cujus proprius Miniſter, eſt
9 Epiſcopus. † De ordine Diaconatus idem etiam docent relati, & in terminis Turrianus *in annotation. ad Concil. Nicænum n.* 54. imo, & Granadus *in* 3. *p. D. Thom. controv.* 9. *tract.* 2. *diſp.* 2. *n.* 5. ubi dicit quod ſi quis petat ulterius, an Pontifex concedere poſſit ſimplici Sacerdoti poteſtatem ordinandi Diaconos, reſpondet, ſi conſtaret id factum fuiſſe à Summo Pontifice, conſequenter diceret id potuiſſe, ſed non invenire teſtimonium ſufficiens, quia privilegia, quorum auctores, quos ipſe citat meminerunt, agunt de Subdiaconatu; & quia licèt in Subdiaconatu liceret, non inquam in Diaconatu, cujus eſt major excellentia; eo quod ſit ordo ſacratior Diaconatu, ac proinde petat ju-
10 re potiori Epiſcopum, ut Miniſtrum. † Et ſic reſolutivè cum multis Barboſa legendus *in cap. quarto* 4. *de conſuetudine n.* 4. & 5. dicit, ut licèt minores ordines poſſint conferri ex delegatione Pontificis à ſimplici ſacerdote, ſed majores vigore factæ delegationis non item, ſed ab Epiſcopis ſolum: ſic cum D. Thoma, Covarruv. Fr. Eman. Azor. & ipſe *in paſtor. p.* 2. *alleg.* 3. *n.* 4. quidquid Abbas dixerit *ibi n.* 4. tamen ipſe Barboſa *in d. cap. quarto n.* 5. *circa finem*, dicit, ut non ſit improbabile quoad Subdiaconum; & Diaconum, poſſe ſummum Pontificem delegare ſimplici ſacerdoti poteſtatem conferendi eos ordines, adducens Vaſquez, Victoriam, & alios, & Bullam Innocent. VIII. jam relatam.

11 Ego tamen dico, ut poſſit Papa talem commiſſionem indulgere ſimplici Sacerdoti in utroque ordine, utpote de facto præſtitit Innoc. VIII quibuſdam illis Abbatibus, quos retuli, *ſupra q.* 3. à verſ. *ad quintam*, docent Granadus, *in* 3. *part. tract.* 2. *diſp.* 2. *n.* 3. & 4. quem ad literam refert Diana *dict. part.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 34. cum Victoria *in ſumma quæſt.* 216. Ledeſma *in tract.* 1. *de ordine circa finem*, Henriquez *in ſumm. cap.* 23. §. 2. *in commens. litt. C*, Rodriguez *tom.* 2. *ſumma cap.* 14. imò & Navarrus relatus à Granado, dixit ante Tridentinum conceſſum fuiſſe à multis Pontificibus cuidam Abbati privilegium ordinandi Subdiaconos, & Joannes Præpoſitus *in* 3. *p. dict. quæſt. unica de Sacram. ordin. dubio* 14. *n.* 120. dicit Patrem Victoriam aſſerere ſe vidiſſe Bullam Pontificis concedentis quibuſdam Abbatibus ordinis Ciſtercienſis, ut poſſent conferre Subdiaconatum (quæ quidem Bulla eſt jam relata *quæſt.* 3. Innocent. VIII.) & ulterius refert accepiſſe ore à Reverendo Domino Daſſignias, Abbas de Nicelda in Brabantia Gallicana ſe vidiſſe Reverendiſſimum eorum Generalem uno die conferentem Sacrum Subdiaconatus ordinem quinque Religioſis. Monaſterii Cambronenſis in Hannonia ordinis Ciſtercienſis.

De Diaconatus ordine docent in ſpecie Vaſquez 12
in 3. *part. Divi Thom. tom.* 3. *diſp.* 243. *cap.* 9. *n.* 38. Opatovius *de Sacram. tract. de ordine diſp.* 5. *n.* 14. Ochogavia *de Sacram. Ordinis quæſt. unica dubio* 13. *num.* 122. Doctus Caramuël *in comment. ad regulam Sancti Benedicti c.* 92. *num.* 1626. Averſa *de Sacram. ordin. quæſt.* 3. *ſect.* 3. qui dicit, ut admiſſa commiſſione de Subdiaconatu, ſit ſimilis, & par ratio de Diaconatu, ſupponendo utrumque eſſe verè Sacramentum, & inſtitutum à Chriſto, quia adhuc uterque ordo manet infra Sacerdotium, & de utroque eſſe poterat ſufficiens convenientia, ut à Sacerdote ex commiſſione conferri valeat: proſequitur idem Diana *dicta part.* 8. *reſ.* 35. cum relato Caramuël, qui adducit prædictam Bullam Innocentii VIII. de anno 1489. ut Abbas Ciſter. & quatuor primi Coabbates conferant ordines Subdiaconatus, & Diaconatus; illa nimirum, quibuſcumque Religioſis ſui ordinis, illi ſuorum Monaſteriorum Religioſis, referentes etiam prædictum privilegium eſſe in praxi, hodieque ſupereſſe, qui ad majores ordines ab his Abbatibus fuerunt promoti, eandem Bullam refert Rodriguez *tom.* 2. *quæſt. regul.* Vaſquez *ſupra*, & idem Diana *dicta* 8. *p. tract.* 1. *ſub reſol.* 34. dicens quod ſibi retulit, & affirmavit quidam Religioſus Monaſterii de Vauceves ejuſdem ordinis Generales prædictam habere poteſtatem, & confirmatur, cum Chriſti Domini Vicarius diſpenſando non ſit exiſtimandus erraſſe; eo quod ſit res gravis, nec ſit ſcripturæ locus, quo probari queat, præfatam poteſtatem denegari Pontifici, ſicut patet ex noſtro textu, & *ex dicto cap.* 10. *Trid.* circa ordines minores, ut jam longè probavi, & dicit Granadus *in* 3. *p. dicto tractatu* 2. *diſput.* 2. *numero* 3. & 4.

Unde non obſtat authoritas D. Thomæ *in* 4. 13
dict. diſt. 25. & aliorum ſupra Doctorum, qui dum negant poſſe Pontificem committere ſimplici ſacerdoti, ut conferre poſſit ordinem Subdiaconatus, majori ratione id negent de Diaconatu; ſiquidem præcipua ratio à Divo Thoma relata, ea nempe eſt, ut refert Diana *dicta reſ.* 35. ſub verſ. *ſed affirmativam, in fine*, quia omnes majores ordines habent immediatam relationem ad Corpus Chriſti; quam ſic generaliter non admittunt Doctores noſtræ ſententiæ; quia ratio non probat id de Diaconatu, & Subdiaconatu, ſed tantum de Sacerdotio: deinde quia, ut dicunt idem Granadus, & Diana *dicta reſ.* 34. *in fine*, Divum Thomam, & alios tantum loquutos fuiſſe de poteſtate ordinaria, & generali magis, quæ ex decretis juris Canonici conſtat, ſecundum quam Pontifex nequit talem concedere poteſtatem, ut ſimplex ſacerdos concedat ordines majores; bene autem de poteſtate abſoluta. Et applicabis quæ notavi *ſupr. in Subdiaconatu in c.* 9. *hoc tit.* Et ad has difficultates adjunges quæ dixi etiam ex novis Doctoribus *in dict. Rub. de temporib. ordin. quæſt.* 2. verſ. *notandum.*

Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit ſim- 14
plex ſacerdos ex commiſſione Papæ ordinem Presbyteratus conferre? Videtur negativè reſpondendum, tum ex jam citata authoritate Divi Thomæ, ut *num. præced.* explicui; quæ etſi non claudat Subdiaconatum, & Diaconatum, claudit enim ſacerdotium, propter immediatam relationem ad Corpus Chriſti, tum quia cum hujus ſacramenti

cramenti Ordinarius Miniſter ſit Epiſcopus, ſequitur ut non debeat ſane hoc miniſterium in ordinatione Presbyteratus extendi ad alium per commiſſionem abſque ſolido antiquitatis fundamento; & ſic Averſa *de Sacram. Ordinis quæſt. 3. ſect. 3.* ait, ut debeat eſſe extra dubitationem quod non poſſit ſacerdoti non Epiſcopo committi ordinatio alterius ſacerdotis, ſeu collatio ordinis Sacerdotalis: unde Granadus *in 3. p. D. Thomæ controv. 9. tract. 2. diſp. 2. n. 4.* obſervant nullum Doctorem, quem ipſe legerat dubitare de hac re: docent etiam hanc ſententiam expreſsè Candidus *tom. 4. diſp. 4. art. 3. dub. 17.* & alii communiter. Et confirmari videtur, tum ex his, quæ dixi ſupra *in dicta Rub. de temporibus ordin. dicta q. 2.* verſ. *notandum*, quam ex exemplis, & Bullis adductis *in hac quæſt.* ſub verſ. *ad tertiam, & quartam*, ubi tantum de prima Tonſura, minoribus ordinibus, ac de Subdiaconatu, & Diaconatu ſit mentio; non ſic de Presbyteratu & ſic Barboſa *in c. quanto de conſuetudine ſub num. 5.* probat cum aliis 11. Doctoribus, dicens hanc ſententiam quoad ſacerdotium eſſe receptiſſimam.

15 Adhuc verò exiſtimo abſque expreſſa juris Divini determinatione, non eſſe negandam Pontifici maximo, committendi ſimplici Sacerdoti facultatem conferendi ordinem Presbyteratus, ſicut dictum eſt de aliis Sacris Ordinibus; deinde probo ex decreto Eugenii IV. dum ait: *ordinarius hujus Sacramenti* (Ordinis nempe) *eſt Epiſcopus*, quo indicat, non Epiſcopum poſſe ex commiſſione eſſe miniſtrum Sacramenti Ordinis; ac proinde omnium Ordinationum; quia omnes ſunt Sacramenta, & non ſit major ratio unius, quàm alterius.

16 Deinde ex Concilio Antiocheno *Canone* 10 quo cum concedatur Corepiſcopis, ut ordinarent Lectores, & Subdiaconos; atque Exorciſtas; & ibi addat verba ſequentia: *Nec Presbyterum, nec Diaconum audeant ordinare*; præter conſcientiam Epiſcopi, ut habet quædam translatio, evenit ut à contrario ſenſu ſciente Epiſcopo, bene poſſint iſtos ordines conſerre.

17 Ergo cum probabile ſit illos Corepiſcopos non fuiſſe Epiſcopos, ut patet ex Joanne 3. *epiſt. unica in medio in 2. tom. Concil.* quatenus ait Corepiſcopos veros non eſſe Epiſcopos, nec fuiſſe, quod ab uno tantum ordinati eſſent, & Damaſcenus *epiſt. 4.* dum dicit eos non eſſe Epiſcopos, quia minus, quam à tribus ſunt ordinati: & *in Canone* 20. Concilii Antioch. quod cum oppoſitum docere videatur, dum ait de Corepiſcopis; quamvis manuum impoſitionem perceperint Epiſcoporum; & ut Epiſcopi ſint conſecrati: tamen reſpondet Vaſq. *in 3. part. diſput. 238. cap. ultimo*, ubi de hoc diſputat per illa verba: *& ut Epiſcopi ſint conſecrati*, potius denotari non fuiſſe veros Epiſcopos; quia particula *ut* diminuit, de quorum officio, & dignitate; & quod illi eſſent minores Epiſcopis, ſed Presbyteris aliquo modo ſu-
18 periores, ſcribit cum multis. † Videndus Barboſa *de jure Eccleſ. p. 1. cap. 16. num. 1.* ubi *num. 6.* poſt multa concludit, Corepiſcopos ex Eccleſiæ inſtitutione, nihil aliud fuiſſe, quàm Presbyteros; quibus crederentur res præcipuè temporales, & cura Pauperum, & eleemoſynarum, & aliqua
19 miniſteria Epiſcopalia, † qui *num. 2.* ait quod illi ſolum erant quidam Presbyteri, qui in pagis, aut oppidis loco Epiſcoporum curam animarum exercebant, veluti Parochi, Vicarii Foranei officio fun-
gentes, † quorum ambitione creſcente cum gere- 20
rent ſe pro Epiſcopis, & ſuo officio non contenti auderent majores ordines conſerre, & omnia Epiſcopalia exercere aliquando conſecrationem, quæ Epiſcoporum eſt propria extorquerent; ideo meritò, ut docent Antonius Ricciulus *Eccleſ. lucubrat. lib. 2. c. 1.* Contardus Brunus *de ceremon. lib. 1. cap. 4.* Carrança *in ſumm. Concilior. in Damaſ. epiſt. 4. pag. 77.* Boll. *in œconom. Canon. claſſ. 3. cap. 2. §. 4.* Henriquez *in ſumm. lib. 10. c. 13. §. 2.* quos refert Barboſa *ſupra dict. n. 6. & in paſtor. p. 1. tit. 1. c. 6. n. 2.* eorum ordo ab Eccleſia damnatus eſt *in cap. Corepiſcopi diſt. 68.* videndus eſt Ayala *de Eccleſiaſt. tradition. p. 1. conſid. 4.* ubi ex profeſſo rem iſtam tractat: aliqua dico *infra quæſt. 2. verſ. num poſſint.*

Itaque noſtram ſententiam docent in terminis 21
Doctores antiqui Innocent. in *cap. 4. de conſecrat. n. 4.* Panormit. *n. 3.* Angel. verb. *ordo 2. num. 2.* & Aureolus apud Capreolum *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 1.* Vaſquez *dict. tom. 3. in 3. p. diſp. 243. cap. 4. n. 40.* Ochogavia *de Sacram. Ordin. tract. unico quæſt. 7. n. 11.* Hurtadus *tract. de Sacram. Ordin. difficult. 18.* & alii per gloſſam *in c. perveniet diſt. 95.* & Diana increpat Granadum *part. 8. tract. 1. reſ. 36.* eo quod dixerit ſe nullum legiſſe Doctorem, qui dubitaret de ſua ſententia: & notat *ibi, in fine*, quod licèt commiſſio hujus miniſterii Sacerdoti, non Epiſcopo fiat ab homine, ſcilicet ſtatuto Eccleſiæ, aut Summi Pontificis voluntate, ſed poteſtatem committendi hoc miniſterium jure Divino Pontifici ſummo, & Eccleſiæ convenire, ſicut de poteſtate committendæ Confirmationis Presbytero, dico infra *ſub titul. de Sacra Unctione §. 1.*

Ad ſextam quæſtionis partem, quam Diana re- 22
mittit judicio ſummi Pontificis *dict. p. 8. tract. 1. reſol. 38.* negativè reſponderunt Sylveſter verb. *ordo 3. quæſt. 7.* Victoria *in ſumm. n. 233.* & D. Thom. *in 3. p. quæſt. 38. art. 1. ad 3.* quorum ratio poteſt eſſe, quia qui Presbyter non eſt, nequit ordines conſerre, ut jam in hoc textu dixi de Abbatibus, qui ut queant etiam ordines minores conſerre, debent inter alia eſſe Presbyteri; ergo & ratione potiori debet procedere in caſu noſtro, quo dubitamus, an poſſit Pontifex dare facultatem, ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet.

Sed contrarium tenuit gloſſa *in cap. quarto de* 23
conſuetudine, quam refert ipſe Diana, & cum perlegerim, video nullo modo loqui in hoc caſu: tamen poteſt juvari eo fundamento; quia etſi quis alium ordinat, & illum ad Eccleſiaſticum ordinem elevat, eundem debeat in dignitate ſuperare; ideò cum Diaconus ſuperet Subdiaconum in ea, & Subdiaconus alios in minoribus conſtitutos, ſequitur, quod Diaconus queat aliquem ex commiſ-
ſione Pontificia ordinare Subdiaconum. † Et quod 24
poſſit alium in Diaconum ordinare æqualem in eodem ordine, quo ordinans eſt inſignitus, probatur; quia ex ea parte, qua Diaconus ordinaturus, factus eſt a Papa ad id delegatus eſt alio in Diaconum ab eo ordinando ſuperior, licèt in ordine convenirent ambo, cum non ex vi ſui ordinis, ſed poteſtate ſibi commiſſa ordinet. Et confirmatur, quia, etſi ad conſecrationem Epiſcopi requirantur alii tres conſecrantes, ex commiſſione Pontificis poterit unus id facere, ſed tam conſecrans, quàm conſecratus ſunt ejuſdem ordinis, & dignitatis ergo. † Mihi verò prima opinio eſt plauſibilior; 25

tum

Digitized by Google

tum quia requiritur, ut ordinatuus ſit Presbyter; tum quia id etiam requiritur in Epiſcopo alium conſecrante, juxta quæ dixi *ſupra ſub cap. Archiepiſcopus de temporib. ord. quæſt.* 2. in verſ. *ad ſecundam.*

26 Ad ſeptimam quæſtionis partem, an Pontifex diſpenſare queat, ut fœmina ordinetur prima Tonſura, ſuppoſito quod dixi *ſupra ſub Rub. hujus tit.* nempe quod fœmina non eſt capax hujus Sacramenti, poſſes nunc reſpondere. Sed quia caſus hujus dubii magis ſpectat ad textum *in cap. dilecta, de majorit. & obed.* ideò ad ibi dicta te remitto; & ſic nunc breviter referam Doctores negantes Marchinus *de Sacram. Ordinis tract. 1. p. 4. c. 1. n. 17.* Candidus *in eodem tract. diſquiſit. 4. art. 5. dubio* 4. Tannerus *tom. 4. diſp. 7. quæſt. 3. dubio 1. n. 7.* Len *de cenſuris recollect.* 2. *num.* 58. Laiman. *lib. 4. tract. 6. cap. 6. num.* 2. Ochogavia *de Sacram. tract. unico de ordine quæſt.* 8. *num,* 4. Vaſquez *in*
27 *3. part. Divi Thomæ tom. 3. diſp. 145. cap. 2.* † quorum rationes etiam refert Diana *dicta p. 8. tract. 1. reſ. 39. in* verſ. *ſed difficultas.* ex eo quia, cum prima Tonſura, tendat ad Sacerdotium, & illo ſit incapax mulier; ſequitur ut quamvis prima Tonſura, & alii minores ordines ſint ſacramentalia, & non Sacramentum (de quo dixi *ſub Rub. de temp. ordin.*) quod nequeat etiam diſpenſatione Pontificia tonſurari, tum quia prima Tonſura nihil aliud eſt, quàm conſecratio, & deputatio perſonæ ad eum ſtatum, ex quo ad Eccleſiaſticos Ordines, & gradus aſcendi poſſit, quorum incapax eſt mulier; & hoc etiam ſi diceremus, quod prima Tonſura tantum eſt præparatio quædam ad ordines, & ad miniſterium aliquod, ſeu functionem publicam: & faciunt dicta ſupra *ſub Rubrica,* in verſ. *ad ſecundam,* ibi *eſt omnium;* quod verum, & ſecurum eſt.

28. Non reticeam contrarium docere Paludanum *in 4. diſt. 25. quæſt. 3.* Hurtadus *de Sacram. Ordin. difficult.* 20. ille ex eo, quod prima Tonſura non eſt Sacramentum, ſed ſacramentale, & ſacramentalia ſunt ab Eccleſia inſtituta, ergo. Iſte dum obſervat cum Paludano poſſe ex diſpenſatione Summi Pontificis fœminas validè primâ Tonſurâ initiari, etiamſi ea tribuatur maſculis, tanquam prævium ad ordinationem, quia hæc ordinatio eſt ex ſola inſtitutione Eccleſiæ, & non repugnat fœminam eſſe capacem illius, quod in maſculis eſt præparatio prævia; quamvis non ſit capax ejus; ad quod eſt præparatio in maſculis, qui addit ob eandem rationem poſſe ex diſpenſatione Pontificis fœminam ordinari quatuor ordinibus minoribus, ſi non eſſent ex Chriſti inſtitutione, ſed tantum ex inſtitutione Eccleſiæ, & Ludovicus Caſpenſis *in curſu Theol. tom. 2. tract. 27. diſp. 3. ſect. 3. n.* 20. ait ſubjectum capax ordinum eſt vir, non fœmina, ſed ex diſpenſatione Romani Pontificis poſſunt fœminæ primâ Tonſurâ initiari; quia hæc ordinatio eſt ex ſola inſtitutione Eccleſiæ, idem dicens de quatuor minoribus ordinibus in ſententia eorum, qui dicunt non eſſe verè Sacramenta ex inſtitutione Chriſti, ſed tantùm Eccleſiæ; & ob id aliqui apud Sanctum Thom. 3. *part. in addit. quæſt. 40. art.* 1. dixerunt ſexum virilem eſſe quidem de neceſſitate præcepti, ſed non de neceſſitate Sacramenti; quod nec ipſe ſequitur, nec ego; etſi Diana *ſuprà* vocet hanc ſententiam probabilem, quod tantum in prima Tonſura poſſes admittere per ea, quæ dixi *ſuprà in Rubr. de temporibus ordin.* in verſ. *ex his,* dum egi de dubio, *An omnes ordines ſint Sacramenta.* Hic poteris adjicere aliud dubium, an fœmina poſſit excommunicare, de qua idem Diana *dicta reſ. 39.* à verſ. *ſed hic,* & ego *ſub cap. novit de judiciis,* ut *in Rub. hoc tit.* notavi ſub verſ. *eſt omnium, quæſt.* 2. verſ. *ad ſecundam.*

Ad ultimam quæſtionis partem, an irregulares poſſint initiari primâ Tonſurâ ſine propriâ diſpenſatione; etſi non multum ſpectet ad textum noſtrum, adhuc dependet à dubio jam deducto, num prima Tonſura ſit ordo, & juxta eorum ſententiam, qui dicunt ordinem non eſſe, ſed officium, aut diſpoſitionem præviam ad cæteros ordines, ut ſenſerunt D. Thom. *in 3. p. quæſt. 40. art.* 2. Vaſquez *tom. 5. diſp. 236. cap. 1. n. 9. & diſp. 237. cap.* 2. Bellarminus *lib. 1. de Cleric. cap.* 11. Martinus Fornarius *tract. de ordine cap. 7. num.* 1. Filliucius *tom. 1. tract. 9. cap. 1. n.* 13. Hurtado *de ordine diſ.* 2. ſed Canones dicunt irregularem non eſſe capacem ordinum; ergo cum prima Tonſura non ſit ordo, ſequitur, ut irregularis non ſit privatus à receptione primæ Tonſuræ; non enim tonſuratus habet peculiare officium, ad Euchariſtiæ celebrationem directum, ſicut cæteri ordines. † Nihi- 30
lominus verius dicendum eſt, ut irregularis tonſurari nequeat ex diſpoſitione juris, qua redditur homo inhabilis ad recipiendam primam Tonſuram: ſic docent in terminis Suarez *tom. 5. diſp. 40. ſect. 1. n.* 2. Præpoſitus *in p. D. Thomæ quæſt. 5. de irregul. dub. 3. n.* 12. Avila *de cenſ. p. 7. diſp. 2. dubio 6. concl.* 1. Diana *p. 4. tract. 2. reſ.* 88. Alia dico de irregulari *ſub tit. de filiis Presbyt.* & ibi *cap.* 14.

29 (margin number beside "Ad ultimam quæſtionis partem")

QUÆSTIO V.

Epiſcopus, an poſſit non Epiſcopo facultatem committere ordines conferendi, ſeu Corepiſcopo? Et an Abbates qui Ordinarii ſunt, & habent Juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, poſſint omnia, quæ ſunt Juriſdictionis, ſicut Epiſcopi in ſuo territorio?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non poteſt non Epiſcopo concedere poteſtatem ordines conferendi.*
2 *Epiſcopus, etſi habeat majorem poteſtatem circa corpus myſticum Chriſti non ſic circa verum, quam habent alii Sacerdotes.*
3 *Coreſpicopi, ſicut nec ordinare ſic nec confirmare, conſecrare Eccleſias, altaria, aut Virgines, nec pœnitentes publicè in Miſſa reconciliare poſſunt.*
4 *Abbates veniunt appellatione Prelatorum etiam ſi ſint Comendatarii, dum perpetui ſint.*
5 *Abbatia in multis æquiparatur Epiſcopatui.*
6 *Abbas in Eccleſiis ſibi ſubjectis, dicitur Ordinarius, ſicut Epiſcopus.*
7 *Alienatio rerum Abbatiæ requirit Abbatis conſenſum, ſicut requirit in rebus Epiſcopi alienandis.*
8 *Abbas eſt Sponſus Eccleſiæ ſuæ, quæ, eo mortuo, dicitur vidua, ſicut quæ fuit Epiſcopi.*

Abbates

9 *Abbates poſt Epiſcopes, obtinent in Eccleſia primam Dignitatem, & in Conciliis.*

10 *Abbates ſunt pra aliis honorandi, cam babeant Dignitatem, & cum Prælatis malta communia, ſi babeant curam, & conveatum,* numero 11.

12 Abbatia, *iaſpecta ejus origine, eſt potius nomen ſolicitudinis, quam bonoris.*

13 *Abbates, qui babent jurisdictionem poſſant regulariter ea, qua in ſua Diœceſi Epiſcopi.*

14 *Abbates qui habent jurisdictionem, quaſi Epiſcopalem, teneat etiam jus privativè viſitandi, & Synodam congregandi, & dimiſſorias concedendi Clericis ſibi ſubditis.*

15 *Abbates jurisdictionem babeates in Hiſpania, qui intelligantur?*

16 *Abbas jurisdictionem quaſi Epiſcopalem babens judicatar extra Diœceſin Epiſcopi.*

17 *Epiſcopus aequit viſitare territoriam babentes, qui illud babet introclaſam in ſuo territorio, etiam ſicat legatus Papæ.*

18 *Abbati babeati jurisdictionem, quaſi Epiſcopalem, competunt, praterea, qua ſant ordinis omnia alia, ſicut Epiſcopo, & diſpenſare.*

19 *Abbas poteſt dare Epiſcopo licentiam exercendi Poatificalia in ſao territorio.*

20 *Abbas Abbatia exemptæ, etſi ſit Epiſcopus, nequit ordines conferre, niſi Abbatia ſit nullius Diœceſis.*

21 *Abbas ia Eccleſiis ſibi ſubjectis poteſt impertiri ſolemnem benedictionem, ſicat Epiſcopus.*

22 *Abbas poteſt Synodam, & conſtitutiones facere, pront facit Epiſcopus, ſi provinciam babeat.*

23 *Abbas poteſt vocari ad Concilium generale, ſeu Provinciale, ſicut Epiſcopus citari, & in eo vocem babere deciſivam.*

24 *Abbas poteſt conferre beneficia curata, & concurſum facere de vacantibus, & etiam alii inferiores, ſi babeant jus congregandi Synodum,* & n. 25.

26 *Abbates queunt interponere autboritatem in permatationibus, & reſignationibas beneficioram ſimpliciam, anire Eccleſias, & commendare,* n. 27.

28 *Epiſcopus nequit viſitare Parochias, nec perſonas curam babentes, nec Sacramenta exercentes Abbatum, & regularium ſuperiorum jurisdictionem babentium.*

29 *Abbas poteſt dare indalgentias ſolitas dari, commendatitias litteras ſubditis, & exercere per alium qua ſunt ordinis Epiſcopalis.*

30 *Abbas qui habet Bacalam, & uſum Mitræ dum ſolemniter celebrat debet babere ſaos Miniſtros Clericos aſſiſtentes, ſed non duos Diaconos, aſſiſtentes ſicut Epiſcopus habet.*

31 *Abbas poteſt uti Bireto nigro ſub Mitra, ſed non alterius coloris, nec Baldachino.*

32 *Abbas poteſt dare licentiam Prædicatoribus, ad prædicandum in ſuo territorio & eos examinare.*

33 *Abbas debet incedere in Eccleſia in babitu decenti, & non camerali.*

34 *Abbas non debet aſſociari in ſua domo, nec excipi cum vadit ad celebrandum pontificaliter.*

35 *Abbas in Eccleſia Epiſcopo ſubjecta, debet in ea Eccleſia ſedere in loco inferiori ipſi, & ſine ornata, vel à ſiniſtris Epiſcopi.*

36 *Abbatibus permettitur cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, & aſſiſtere matrimoniis contrabendis.*

37 *Abbas poteſt denunciationes matrimoniales remittere etiam, ſi ſit Commendatarius, ut* n. 58. *alii contra*, n. 39.

38 *Abbas Commendatarius dicitur Ordinarius, ſicut titularis.*

40 *Abbas Commendatarius babens jurisdictionem ſeparatam in ſao territorio, poteſt diſpenſare ſuper illegitimitate ad quatuor ordines minores.*

41 *Abbates titalares intra terminos ſui territorii poſſunt approbare Confeſſarios ad audiendas confeſſiones ſecularium.*

42 *Abbates num habeant poteſtatem diſpenſandi, & abſolvendi conceſſam Epiſcopis per* c. 6. Trid. ſeſſ. 24. *ſub lite eſt, ut* numero 43. & 44.

45 *Abbates regalares exempti, nùm diſpenſandi & abſolvendi babeant poteſtatem per Trid.* cap. 6. ſeſſ. 24.

46 *Capitalum, ſede vacante, nùm habeat diſpenſandi, & abſolvendi facultatem juxta terminos Trid.* ſeſſ. 24. cap. 6.

47 *Abbas tenetur rèſidere in collegiata, in qua titulatus eſt, etſi aliam babeant ſedem in Cathedrali, aliàs fructus non lucratur.*

48 *Abbas abſente Epiſcopo, in collegiata ab ordinario exempta, ac Sedi Apoſtolicæ ſubjecta Divinis ſolemniter intereſſe poteſt, & Canonicos aſſumere ad ſibi aſſiſtendum, jurisdictionem in eos exercendo, ſicut Epiſcopus in ſuos.*

49 *Abbas nequit in ſua collegiata Eccleſia ſupprimere Prabendas, etiam tenues, eas reducendo ad pauciorem numerum.*

50 *Abbates plures diſtincti, qui ſunt in eodem loco babeates diſtinctam Cleram, debent in proceſſionibus incedere quiſque cum ſuo Clero & loco.*

51 *Abbatum plura jura qui referant?*

52 *Abbates poſſunt eſſe executores ultimarum voluntatum.*

53 *Abbates alii etiam prater communes ſunt, qui dicuntur eremi Cultores ſic dicti, quia ſtante perſecutione Tyrannorum ſeſe in ſpeluncis abdebant.*

54 *Archimandriſta Abbates eremi dicti ſunt, quaſi Principes eorum, qui Cavernas babitabant, vel Principis greges, qui ſolent ſub ſe alios babere Abbates, ut* numero 55.

56 *Abbas ſimplex nonnunquam Epiſcopus nominatur.*

AD primam difficultatis partem ex dictis à *quaſt.* 1. jam breviter reſpondendum eſt, ut 1
cum Miniſter proprius Sacramenti Ordinis ſit Epiſcopus, nec alius inferior, niſi ex privilegio juris, ut Abbates, de quibus dixi, vel ex diſpenſatione Pontificia, ut *ſupr. ſub quaſt.* 4. ſequitur nunc dicendum cum Reginaldo *tom.* 2. *lib.* 30. *tr.* 1. *c.* 5. *a.* 25. & Diana *p.* 8. *tr.* 1. *reſ.* 33. *in fine*, Epiſcopum non poſſe committere non Epiſcopo poteſtatem conferendi ordines, etiam minores; etſi committat nihil fieri, † quia licèt habeat pleniſſi- 2
mam

mem poteſtatem circa Corpus Chriſti myſticum, circa Corpus tamen Chriſti verum non habet majorem poteſtatem, quàm alius Sacerdos; quia ergo poteſtas conferendi ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum, juxta illud, quod dicitur *in cap. ex litteris de exceſſibus Prælator.* ut Pontificale officium ſine altaris miniſterio, non valeat adimpleri, non poteſt alteri committi, quàm Sacerdoti, qui ſolus habet poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verùm; ergo.

3 Num poſſint Epiſcopi committere ordinationes Corepiſcopis? reſpondebis negativè ex adductis *ſupra dicta quæſtione* 4. à verbo *deinde*, ſub verſic. *ad quintam*; qui etſi ordines minores poſſent conferre, & ſecundùm aliquos Subdiaconatum; ſed hoc tantùm ex conceſſione Pontificia, & Conciliari, ut probat Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap.* 16. cum multis dicentibus *ſub numer.* 2. quod iſti cum eſſent tanquam Presbyteri, non poterant confirmare, conſecrare Eccleſias, altaria, aut Virgines, nec pœnitentes publicè in Miſſa reconciliare, ordineſve majores conferre, ut expreſsè eiſdem prohibet textus *in cap. quamvis*, & *in cap. Eccleſiis* 68. *diſtinct.* etſi cætero poſſent, ut quilibet Epiſcopus, videbis Cardinal. Bellarm. *in controverſ. Cathol. tom.* 2. *controverſ.* 5. *lib.* 1. *de Clericis cap.* 17. videndus Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.* 23. §. 2. *juncta littera F.* Petr. Gregor. *ſyntagm. juris part.* 2. *lib.* 15. *cap.* 12. *num.* 47. Vaſquez *tom.* 3. *in* 3. *part. diſputatione* 238. *num.* 68. Filliu. *tom.* 2. *tract.* 9. *de Sacram. Ordin. cap.* 5. *num.* 42. D. Rodericus de Acunna *in dicto cap. quamvis num.* 2. Moneta *de conſervat. cap.* 5. *num.* 42. Ricciolus *Eccleſiaſt. lucubrat. lib.* 2. *cap.* 5. etenim ordinandi poteſtatem, quam habebant, erat ex commiſſione Pontificia, ut docent Theologi, & probat cum multis Vaſquez *dicto tom.* 3. *diſputatione* 243. *cap.* 4. & ex Concilio Antiocheno *canone* 10. de quo in loco citato *quæſtione* 4.

4 Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpondeam, præmitto dicendum, quod Abbates veniunt Prælatorum appellatione juxta verba textus *in cap. decernimus de judiciis*, ibi: *Sed Epiſcopi, Abbates, Archiepiſcopi, & alii Eccleſiarum Prælati cap. præſenti de officio ordin. lib.* 6. *cap. ut Apoſtolica de privil. lib.* 6. ubi Doctores, Suarez *de religione tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 2. Tamburin. *de Jure Abbat. & Prælat. tom.* 1. *diſput.* 1. *quæſt.* 3. etiamſi ſint Commendatarii, dummodo ſint perpetui, Tamburin. *dicta quæſt.* 3. *num.* 4. cum aliis Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1. *tractat.* 17. *num.* 4. ubi
5 à *numero* 5. ait cum aliis multis, † quod Abbatia in multis æquiparatur Epiſcopatui, in tantum, ut nec comprehendatur Dignitas Abbatialis; prout nec Epiſcopalis ſub nomine Dignitatis in
6 odioſis. † Etenim Abbas in Eccleſiis ſibi ſubjectis dicitur ordinarius ſicut Epiſcopus & ideo poteſt eſſe Judex in cauſis ſuarum ſubjectarum.
7 † Et ſicut in alienatione bonorum Eccleſiæ requiritur conſenſus Epiſcopi, item & Abbatis in alienatione bonorum Eccleſiæ ſubjectæ ſuæ Abbatiæ, Angelus Aretinus *conſ.* 99. *in princ.* Tuſchus *littera A*, *concluſione* 11. *numero* 3. Bar-
8 boſa cum aliis *ſupra numero* 9. & 10. † ubi *numero* 8. dicit quod Abbas eſt ſponſus Eccleſiæ ſuæ, & eo mortuo, Eccleſia viduata dicitur; prout in Epiſcopali, & omnibus habentibus Dignitatem cum adminiſtratione; Tuſchus *ſupra littera A*, *concluſione* 5. *numer.* 6. † Obtinent 9
ergo Abbates poſt Epiſcopos Dignitatem primam in Eccleſia; ſic ut in ſacris generalibus Conciliis immediatè poſt Epiſcopos ipſis: deinde aliis etiam Prælatis locus debeatur, Panormitan. *in dicto cap. decernimus de judic. numer.* 2. Campegius *de Conciliis cap.* 15. *numero* 17. Caſtaldus *in praxi ceremon. lib.* 1. *ſect.* 9. *cap.* 1. *num.* 3. videndus Narbona de ætate ad omnes humanos actus anno 25. *quæſt.* 57. *numer.* 3. † Sunt enim 10
præ aliis honorandi, quia habent Dignitatem, & cum Prælatis multa communia, *cap. hac conſtitutione de officio deleg. lib.* 6. *gloſſa in cap. à Subdiacono* 93. *diſtinctione*, *cap. ut Apoſtolica de privileg. lib.* 6. cum multis Barboſa *dict. cap.* 17. *numer.* 3. † ubi intelligit hæc, quando Abbas cu- 11
ram habet, & Conventum, ſeu præeminentiam in Choro, aut adminiſtrationem perpetuam cum Juriſdictione: ſic Tamburin. ex Rota *tom.* 3. *de jure Abbat. deciſione* 5. *numer.* 7. & *deciſione* 9. *numer.* 3. † Nam Abbatia inſpecta, ejus ori- 12
gine eſt potius ſolitudinis nomen, quàm honoris, gloſſa verb. *Abbatem in cap. accedens* 50. *diſtinctione*, Rota *dicta deciſ.* 9. *numer.* 8. gloſſa verbo *non aſcendat in cap. unam hoc titulo*, ubi Innocent. *in fine*, Abbas *numer.* 3. verſ. *in eo.*

Unde jam reſpondeo Abbates, qui ordinarii 13
ſunt, & habent juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, habere quoad ea, quæ ſunt juriſdictionis poſſe regulariter omnia ea, quæ Epiſcopi in ſua Diœceſi, juxta gloſſam, quam ibi commendant Boniſac. & reliqui *in clementina* 1. verbo *proprii de rebus Eccleſiæ*, non alienandis, & dicit ſolemnem Novarr. *conſ.* 5. *de ſponſ. numero* 4. Seraphinus *deciſione* 1052. & 1386. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſputatione* 2. *numero* 12. *ad finem*, verſ. *ſecundo quia*, & in præcepta Decalogi *tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 13. *numero* 4. & 5. Mendez de Caſtro *in praxi Luſitana part.* 2. *lib.* 2. *cap.* 1. *numer.* 20. Sigiſmund à Bononia *de elect. dubio* 51. *numer.* 4. Tamburinus *de jure Abbat. tom.* 1. *diſput.* 1. *quæſtione* 3. & *tom.* 2. *diſputatione* 1. *quæſtion.* 5. *numer.* 7. † qui *diſputatione* 11. 14
quæſtione 26. *num.* 2. Campanill. *in diverſ. Juris Canonic. Rubric.* 9. *cap.* 8. *numer.* 4. Barboſa *de poteſtat. Epiſcopi part.* 2. *allegation.* 7. *numer.* 8. dicunt poſſe hujuſmodi Abbates ordinarios privative quoad Epiſcopum, habentes jus viſitandi, ac Synodum Congregandi Clericis ſæcularibus ſibi ſubditis litteras dimiſſorias concedere. † 15
Et video quod extra Abbates Benedictinos, Ciſter. & alios regulares, de quibus *ſupra à quæſtione* 1. in noſtra Hiſpania computentur ſequentes Abbates: de Covatruv. *de Alcala la Real*, *de Medina de el Campo de Lerma*, *de Olivares*, ut refert Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 17. *numer.* 94. & alii: De quibus etiam videbis Oviedo *in praxi regular. part.* 2. *tractatu* 1. *quæſtione* 2. *cap. unico numer.* 72. & exiſtimo reduci ad eos Abbatem Sancti Iſidori legionem.

Unde dicendum eſt quod Abbas quilibet præ- 16
fatam Juriſdictionem habetur perinde, ac ſi eſſet extra Epiſcopi Diœceſim, ut docent Seraphinus, *deciſione* 1072. Riccius *collect.* 1256. *ad cap.* 10. Trident. *ſeſſione* 23. *de reform.* † Dicentes 17
in hoc caſu non poſſe Epiſcopum illud territo-

rium viſitare, etiam tanquam ſedis Apoſtolicæ
delegatum; idem Seraph. *in deciſione* 459. Ric-
18 cius citatus, qui addit deciſum eſſe in Rota Ro-
mana in una Urbanaten. Juriſdictionis 11. 31.
Maij 1601. coram Seraphino, ut patet ex ejus
deciſione 1386. competere Abbati habenti Ju-
riſdictionem, quaſi Epiſcopalem, præterea,
quæ ſunt ordinis ea omnia, quæ poſſunt compe-
tere Epiſcopo in ſuo territorio, & diſpenſare
in cæteris omnibus caſibus, in quibus poteſt Epiſ-
copus, Flores de Mena *variar. reſ. lib. 3. quæſtio-
ne* 24. *numero* 18. Gambarus *de officio, & pote-*
19 *ſtate legati de latere lib.* 10. *numero* 432. † &
poſſe dare alieno Epiſcopo Pontificalia exercen-
di, Flores *ſupra num.* 27. qui *numero* 23. dicit
poſſe viſitare ſuos ſubditos, ſed non ab Epiſco-
po ſedis Apoſtolicæ Delegato, virtute decreti
Concilii Trid. *ſeſſion.* 23. *de reformat. cap.* 9. quia
ſecundùm illum limitatur Concilium in habente
Epiſcopalem Juriſdictionem, Barboſa, *dicto*
20 *cap.* 17. *num.* 108. & 109. † qui *num.* 120. refert
deciſum ex Sacra Congreg. Concilii, quod Ab-
bas alicujus Abbatiæ exemptæ non poteſt in ea
ordines conferre; licet ſit Epiſcopus, ſecus
ſi Abbatia eſt nullius, quia habet popu-
lum.

21 Secundo infero, quod Abbas in Eccleſiis ſibi
ſubjectis poteſt impertiri ſolemnem benedictio-
nem, ſicut Epiſcopus, ut fuit deciſum in Rota
in una Salmant. Juriſdictionis 3. Junii 1580.
coram Seraphino, pro qua ex textus, *in cap.
Abbates de privileg. libro* 6. Riccius *ſupra dicta
collect.* 1256. in verſ. *ſecundo infero.*

22 Infero tertio poſſe ſynodum, & conſtitutio-
nes ſynodales facere; prout facit Epiſcopus, di-
xerunt Flores *ſupradicta quæſtione* 24. *numer.* 9.
B...bus *de præſcript.* 1. *part.* 5. *partis quæſtione* 11.
Rota de ſynodo part. 2. *à num.* 40. quod intelligunt
Barboſa *dicto cap.* 17. *numer.* 104. Nicolaus Gar-
cia *de benef. part.* 9. *cap.* 2. *numer.* 131. in Abbate
habente provinciam, quia hunc ſolum celebrare
poſſe ſynodum, cenſuit Sancta Congregatio
Concilii ſub die 17. Auguſti 1616. etſi alias pro-
batur habuiſſe jus Congregandi ſynodum, poſſit
bene concurſum facere, ut deciſum fuiſſe ab ea-
dem Sacra Congreg. Garcia refert loco citato,
23 † imo dicunt Campegius, *in tractatu de Conci-
liis cap.* 7. *à numer.* 1. Flores *dicta quæſtione* 24.
numer. 28. Barboſa *numer.* 105. cum aliis per
textum *in cap. convenientibus* 1. *quæſtione* 7. poſſe
ſicut Epiſcopum ad Concilium Generale, ſeu
Provinciale vocari & citari, & in eo vocem ha-
bere deciſivam Juriſdictionis ratione, licet con-
trarium teneant Jacobat *de Concil. libro* 2. *articu-
lo* 2. *à numer.* 38. Albanus *in eodem tractat.
part.* 1. *cap.* 6. *numer.* 3. & quando Abbas teneatur
accedere ad ſynodum, quando non; Seraphinus
in deciſ. 190.

24 Quarto, ut poſſint tales Abbates beneficia,
etiam curata conferre per textum *in cap.* 2. *& fin.
& ibi* gloſſa 16. *quæſtione* 4. Pariſius *conſ.* 35. *nu-
mer.* 8. *&* 9. *libr.* 4. Flores de Mena *dicta quæſtione*
24. *numer.* 21. ubi quod poteſt coram ſe vel ejus
Vicario de curatis vacantibus concurſum facere;
imo docent Riccius *in praxi Eccleſ. deciſione* 424.
in 1. *editione*, alias *reſ.* 361. in 2. *edit.* *Miſobr.* in
ſua praxi habendi concurſum, *requiſito* 1. *dubio* 8.
25 11. & 12. *& requiſito* 2. *dubio* 4. † quod etiam
inferiores alii poſſint id efficere; ſi habeant jus
congregandi ſynodum, † & idem Flores, *dicta* 26
quæſtione 24. *num.* 28. & alii, quos adducit Bar-
boſa *in paſtorali part.* 3. *allegatione* 69. *ex num.* 4.
dicunt poſſe prædictos Abbates interponere au-
thoritatem in permutationibus, & reſignationi-
bus beneficiorum ſimplicium. † Et quod poſ- 27
ſint unire Eccleſias, & eas commendare, Flo-
res de Mena *dict. quæſtione* 24. *variar. numero* 15.
& 16.

Infero quinto, quod ubi Abbas, & alii ſu- 28
periores regulares habent juriſdictionem tempo-
ralem in Parochianos, non poſſit Epiſcopus vi-
ſitare Parochias, nec perſonas curam animarum,
& Sacramenta exercentes, ut fuiſſe in Rota re-
ſolutum, tradunt Seraphin. *deciſione* 1067. in
una Civitaten. juriſdictionis 12. Februarii 1594.
& Riccius *dicta collect.* 1256. *ſuper dict. cap.* 10.
Trident. in fine. † Imo Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.* 29
dicto cap. 17. *numero* 111. & 112. docet cum mul-
tis, ut poſſit dare indulgentias, quæ ſolitæ ſunt
dari, & dare commentatitias ſuis Clericis, &
exercere per alium ea, quæ ſunt ordinis Epiſco-
palis per textum *in cap. accedentibus de exceſſibus
Prælator.* Flores de Mena *numero* 12. ſaltem ex
conſuetudine, idem Barboſa *part.* 3. *in paſtor.
allegatione* 88. *ex num.* 17. † Et quod Abbas, 30
ſeu Prior habens uſum Mitræ, & Baculi, dum
ſolemniter celebrat, debeat habere ſuos Mini-
ſtros, Diaconum ſcilicet, & Subdiaconum
cantaturos in Miſſa Epiſtolam, & Evangeli-
um, & unum Capellanum cum Pluviali, qui
aſſiſtat ad librum, & aliquos Clericos, & Mi-
niſtros, qui aſſiſtant cum Cotta, ſed non ha-
bere duos Diaconos aſſiſtentes, ſicut habet Epi-
ſcopus quando calebrat: ſic ex Sacra Congre-
gat. deciſum in firmana 28. Januarii 1606. †
Ubi etiam fuit deciſum uti poſſe Birreto Nigro 31
ſub Mitra, non autem alterius coloris, nec poſſe
uti Baldachino, ut tradit Novarius *in lucerna
regular.* verbo *Abbas num.* 16. † Et quod poſſit 32
dare licentiam Prædicatoribus ad prædicandum
in ſuo territorio, & eos examinare, & appro-
bare, Flores de Mena *dicta quæſtione* 24. *nu.* 19.
† Et Barboſa *in dicto cap.* 17. *num.* 113. tradit ex 33
S. Rit. Congregat. in Sancti Severini 9. Maij
1609. ut debeat incedere in Eccleſia in habitu
decenti, & non Camerali. † Et *numer.* 114. 34
quod non debet aſſociari in ſua Domo, nec ex-
cipi, cum vadit ad Pontificaliter celebrandum,
quia ceremoniale de Epiſcopis loquens in hoc
caſu non comprehendit Abbates ex dicta Sacra
Congregat. Rit. in Hiſpaniar. S. Joannis de Pen-
na 11. Decemb. 1613. quæ in alia Aquilona 18.
Martii 1617. † dicit quod in Eccleſia ſuæ Juriſ- 35
dictioni ſubjecta, debet Abbas, præſente Epiſ-
copo ſedere in ſede inferiori Epiſcopo, & ſine
ornatu, vel apud Epiſcopum à ſiniſtris, vel à
conſpectu Epiſcopi in loco tamen inferiori reſpe-
ctu ſedis Epiſcopi.

Infero ſexto per deciſionem textus *in cap. ac-* 36
cedentibus de exceſſibus Prælator. & per deciſ.
Rotæ 10. Collect. à Farinac. quam refert Ric-
cius, *dict. collect. cap.* 10. Trident. *ſeſſione* 23. ut
permittatur Abbati cognoſcere de cauſis ma-
trimonialibus, ac criminalibus; & quod poſſit
matrimoniis contrahendis aſſiſtere, & intereſſe
virtute Trident. Concilii *ſeſſione* 24. *cap.* 1. tenent
Sanchez *de matrim. libr.* 3. *diſputatione* 28. *nu-
mero* 6. Gutiarrez *eodem tractat. cap.* 66. *num.* 6.

Baſilius

Baſilius Pontius de impedimentis matrim. cap. 26.
§. 6. verſ. idem quod Tamburinus de jure Abbat.
tom. 2. diſputatione 8. quæſt. 1. Barboſa in paſt. p. 2.
37 allegat. 32. num. 122. & alii. † Et Sayrus in deciſ. 9.
tit. de ſponſalibus, Riccius dicta collect. 1256. ait,
quod poteſt Abbas denunciationes matrimoniales
remittere virtute ejuſdem Trid. ſeſſion. 24. cap. 1.
ut cum multis reſolvunt idem Barboſa dicta alle-
gatione 32. Tamburinus dict. tom. 2. diſp. 8. q. 4.
Molin. de ritu nuptiar. lib. 2, differentia 11. n. 60.
Flores de Mena dict. quæſt. 24. variar. n. 26. Ste-
phanus Gratian. diſcept. forenſ. cap. 83. num. 15.
38 Sanchez de matrim. lib. 3. diſp. 7. num. 4. † qui ut
refert, & ſequitur idem Barboſa de jure Eccleſ.
dicto cap. 17. num. 97. extendunt hoc ad Abbates
commendatarios ex eo quia quidquid poteſt titu-
laris ratione Dignitatis, poteſt illius commenda-
tarius, cum ille Ordinarius dicatur ex gloſſa per
textum in dict. cap. Ordinarii de officio ordinarii
lib. 6. juncto cap. cum Eccleſiarum Prælatis eodem
tit. in antiquis, in terminis idem Tamburin. dict.
diſp. 8. quæſt. 5. Gonzalez in reg. 8. Cancel. gloſſa 5.
§. 8. num. 28. Ledeſma in ſumm. p. 1. ubi de Sacram.
matrim. cap. 6. concl. 7. dubio 1. verſ. ſigeſe lo ſegun-
39 do, Barboſa dict. alleg. 32. num. 32. † Sed in hoc
ultimo contrarium docent Armendar. in addit. ad
recopil. Legum Navarræ lib. 4. tit. 15. l. 1. de matri-
mon. in declarat. n. 22. Franciſcus Leo in Theſau-
ro fori Eccleſ. cap. 9. p. 2. num. 55. exiſtimantes, &
deciſum dictos Abbates commendatarios in eo-
rum Abbatiis, in quibus habent jura Epiſcopalia,
remittere non poſſe dictas denunciationes ſine
40 ſpeciali conceſſione Apoſtolica. † Verùm Bar-
boſa dicto cap. 17. lib. 1. de Jure Eccleſiaſt. num. 119.
refert declar. S. Congreg. in Concil. nullius Op-
pidi de Pignoral. 18. Novemb. 1628. ut Abbas
commendatarius habens juriſdictionem quaſi E-
piſcopalem in ſuo territorio ſeparato, poſſit diſ-
penſare ſuper illegitimitate ad quatuor minores
ordines.
41 Septimò infero, poſſe hujuſmodi Abbates ti-
tulares intra ſuos terminos territorii approbare
confeſſarios ad audiendas confeſſiones ſecula-
rium, Valerius Reginaldus in praxi fori pœnit.
lib. 1. n. 128. Campanil. in diverſorio Juris. Can.
Rub. 12. cap. 13. Barboſa in Paſtor. alleg. 25. num. 5.
Tamburin. de Jure Abbat. dict. tom. 2. diſp. 10. quæ-
ſtione 11. & Suarez tom. 4. in 3. part. diſp. 28. ſect. 5.
numero 3. ubi teſtatur eſſe in uſu poſitum, ac ſe
vidiſſe plures hujuſmodi Abbates in ſuo deſtrictu
confeſſarios approbantes, & exponentes, quibus
42 nunquam hoc interdictum fuit. † Et idem refe-
rens Barboſa dicto cap. 17. num. 96. ſub numero
99. adducit Doctores inter ſe pugnantes: nam
quidam dicunt prædictos Abbates habere faculta-
tem diſpenſandi, & abſolvendi, conceſſam Epiſ-
copis per Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 6.
inter quos Flores de Mena dicta quæſtione 24. va-
riar. lib. 3. numero 18. Sayrus, in Clavi Regia li-
bro 6. cap. 11. n. 83. Avila de cenſur. part. 7. diſ-
putat. 10. dub. 6. Sanchez in præcepta Decalogi
43 tom. 1. lib. 2. cap. 11. n. 5. † Sed contrariam ſen-
tentiam alii multi docent, & referunt deciſum à
Sacra Congreg. Nicolaus Garcia de benef. part. 7.
cap. 11. n. 13. & 17. Armendar. in addit. ad reco-
pilat. leg. Navarræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregular. in
declarat. n. 9. & 10. ipſe Barboſa in paſtorali di-
cta p. 2. alleg. 39. n. 17. Bonacina de cenſur. diſp. 7.
q. 5. puncto 1. n. 6. Marius Alter. de cenſur. tom. 2.

diſput. 8. de ſuſpenſione cap. 3. verſ. ſed hic Suarez
tom. 4. de pœnit. diſp. 30. ſect. 2. numero 6. & tom. 5.
de cenſur. diſput. 41. ſect. 2. numero 7. Toletus in-
ſtruct. Sacerd. lib. 1. cap. 83. num. 5. ad finem, Ze-
nedus ad ſext. Decretal. collect. 4. num. 5. Riccius
in praxi fori Eccleſ. deciſione 537. num. 1. in 1. edit.
alias reſ. 555. in 2. edit. & probant ex eo, quia
Trident. in dicto cap. 6. ſeſſione 24. hac in parte de-
rogat juri communi, ſicque limitari, ut potius
nomine Epiſcopi intelligatur ſecundum propriam
illius ſignificationem, de illis tantùm, qui ſunt
conſtituti in Dignitate Epiſcopali, non ſi inferio-
res ſint, ut Abbates, ſeu alii Prælati inferiores ju-
riſdictionem habentes ordinariam, & quaſi Epiſ-
copalem, qui non gaudent prædicta facultate diſ-
penſandi, & abſolvendi Epiſcopis conceſſa per
dict. cap. 6. Trident. † Et Barboſa ibi numero 7. 44
cum multis, ait, Abbates, & Prælatos inferiores
habentes juriſdictionem ordinariam, etiam nul-
lius Diœceſis, non gaudere facultate abſolvendi,
& diſpenſandi in eo capite 6. Trid. conceſſa. † Ta- 45
men ibi numer. 8. cum aliis multis probat Superio-
res Conventuales religionum exemptarum, gau-
dere erga Religioſos ſibi ſubditos facultate ab-
ſolvendi, & diſpenſandi in eo cap. conceſſa, quia
ſic datum fuit eis à Pio V. in conſtit. ſua, incipit
Romanus, ſub die 21. Junii 1571. hujus dicti refert
20. Doctores, qui alios referunt: tamen in hoc
ultimo contrarium docent Suarez tom. 5. diſput. 4.
ſect. 2. Petrus de Ledeſma in ſumma tom. 2. tract. 1.
cap. 6. poſt concluſ. 20. dif. 3. Garcia de benefic. ſuprà
cap. 11. numero 13. & 20. Armendar. Lezana, &
Regin. quos refert citatus Barboſa in fine dicto
numero 8. † ubi numero 4. tradit diſcordantes Do- 46
ctores, an Capitulum ſede vacante gaudeat diſ-
poſitione illius textus, de quo videbis nonnulla,
quæ dixi ſub cap. 4. de judiciis in quæſtionibus fi-
nalibus.
Infero octavo, quod Abbas tenetur reſidere in 47
Collegiata, in qua eſt intitulatus, & eſt caput,
quod procedit, quamvis aliam habeat ſedem in
Cathedrali; quia non excuſatur; itaut ſi non reſi-
deat in Collegiali lucretur fructus, & diſtributio-
nes in illa, Seraphin. deciſione 1452. Riccius dicta
collect. 1256. ad cap. 10. Trident. ſeſſ. 23. in verſic. in-
fero quarto. Et Barboſa de jure Eccleſiaſt. dicto
cap. 17. numero 116. refert ex Sacra Rit. Congreg.
Declin. Alexandrina Sancti Petri in Brogolio 7.
Februarii 1604. † quod poſſit Abbas, abſente ve- 48
ro Epiſcopo in ſeculari Eccleſia collegiata, & ab
ordinatio exempta, ac Sedi Apoſtolicæ imme-
diatè ſubjecta Divinis ſolemniter intereſſe ſuos
Canonicos aſſumere ad ſibi aſſiſtendum, & ean-
dem in eos juriſdictionem exercere, quam Epiſ-
copus exercet in ſuos.
Sed Nicolaus Garcia de beneficiis dicta part. 12. 49
cap. 2. numero 75. refert à Sancta Congreg. deci-
ſum non poſſe Abbatem Eccleſiæ Collegiatæ
exemptæ ſupprimere præbendas, quarum fructus
ſimul cum diſtributionibus quotidianis non ſuffi-
ciunt pro ſuſtendando Canonicorum numero,
etiam ex conſenſu Capituli, eas ad pauciorem
numerum reducendo cum hoc ſpectet ad Epiſco-
pum cum conſenſu tamen Capituli, ſi ipſa colle-
giata inſignis ſit, quod ultimum applicabis ad ea,
quæ notavi in cap. cum acceſſiſſent de conſtitut.
& ibi in cap. cum M. ferr. † Et Barboſa in dicto 50
c. 17. n. 117. etiam refert à Sancta Congreg. Rit.
in Nucerna Gualdi 19. Januarii 1613. declaratum

quod

quod qoando ſunt plures Abbates in eodem loco, habentes clerum diſtinctum, debeant in proceſſionibus incedere quiſque cum ſuo Clero, & in ſuo loco.

51 Multa alia de Abbatibus prædictis, & de juriſdictione eorum referunt jam citati, item, & de Prælatis Epiſcopo inferioribus Tamburin. *de Jure Abbat.* per tres tomos latiſſimè Flores de Mena *quæſt. unica lib.* 3. Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 2. *cap.* 19. Anton. Faber. *in praxi, & Theorica benef. tit. de major. & minor. benef.* à *n.* 54. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *c.* 6 *ex n.* 92. Sebaſtian. Cæſar *in relect. de Eccleſ. Hierarchia p.* 2. *diſp.* 13. §. 2. Portel. *in dubiis reg.* verb. *Abbas* Scipio de Rubeis, & poſt illum Gabantus in aphoriſ. Epiſcop. eodem verbo Hieron. Roderic. *in compendio q. regul. reſol.* 1. Donatus Anton. de Marinis *quotid. reſolut. cap.* 1. *per totum.* Orſel. *in examine apum*, verb. *Abbas* Card. Tuſch. *tom.* 1. *lit. A, à concluſ.* 3. verb. *Abbas* Flamin. Pariſios *de reſignat. benef. lib.* 2. *quæſt.* 1. Alvarus Pelag. *de planctu Eccleſiæ lib.* 2. *cap.* 23. Petrus Gregor. *Syntagm. Juris p.* 2. *lib.* 15. *cap.* 13. de Abbatibus plura dicit Barboſa diverſis in locis *collect. & in Paſtorali* item, & *de jure Eccleſ. ſub dict. cap.* 17. *p.* 1. idem in diverſis etiam locis Concilii, & *in Bullario* verb. *Abbas* & *collect. deciſion.* omnino legen-
52 dus utrobique *à deciſ.* 1. † Et notant Flores de Mena *dict. quæſt.* 24. *n.* 22. & Covarruv. *in cap. Joannes de teſtament. n.* 1. ubi latè dico, & *in c.* 3. *de executoribus teſtam.* Barboſa *in dict. c.* 17. *n.* 107. ut Abbates dicti poſſint eſſe executores ultimarum voluntatum ad pias cauſas, quemadmodum Epiſcopus, quia hoc eſt actus juriſdictionis: ſic etiam tenet Mendez à Caſtro *in praxi Luſitana part.* 2. *lib.* 2. *cap.* 1. *n.* 20. *in fine.*

53 Quare pro complemento de Abbatibus noto, quod etſi hoc uſque dixerimus de dignitate, & poteſtate, tam Abbatum regularium, quàm ſæcularium circa id, quod poſſunt, tam ad ſpiritualia, quàm temporalia, juriſdictionis, & circa ordinis poteſtatem, dicendo quoſdam eſſe Abbates ſæculares, quoſdam regulares, ut diſtinxi *ſub quæſt.* 1. tamen eſſe etiam alios, qui nuncupantur Abbates vulgò dicti *Eremi cultores*, ex eo, quia ſtante tyrannorum perſecutione ſe ſe in ſpeluncis abde-
54 bant, † qui nominati ſunt Archimandritæ, quaſi Principes eorum qui Cavernas habitabant, vel Principis Greges, ut vocantur *in l. nos reddentes, §. omnes cod. de ſumma Trinit.* Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſput.* 2. *quæſt.* 3. *num.* 1. Pattanus *de probat. lib.* 2. *cap.* 31. *num.* 3. Sebaſtian. Cæſar *in relect. Eccleſiaſt. hierarch. part.* 2. *diſp.* 13. §. 2. Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 17. *num.* 16. ubi
55 ex inſcriptione *cap. diſpenſationes*, † ubi gloſſa 1. *quæſt.* 7. ait quod iſti ſolent ſub ſe alios habere
56 Abbates, † quamvis hoc nomine *Abbas*, etiam ſimplex, & non unquam Epiſcopus nominetur.

Ad Text. in Cap. Intelleximus XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Religioſus, qui ſe transfert de una religione ad aliam, eſt recipiendus à fratribus primis ſi ſuſtinere non potuit illam arctiorem, ad quam ſe tranſtulit*, n. 3.

2 *Teſtis varii materia remiſſivè.*

Cum textus iſte potius pertineat ad materiam textus *in cap. licèt de regularibus*, ubi de illo religioſo, qui ſe transfert de una Religione ad aliam, & per multa, quæ ibi adduco notabilia, & adduxi *ſub cap. in præſentia* 8. *de prob.* ideò hic alia non addo: & adjunges nonnulla *conducibilia declaratione Prælatorum*, quæ dixi *ſub tit. de electione in diverſis Capitibus*, ubi reperies quando ex gremio alterius religionis, poteſt in Prælatum aliquis Monachus eligi ad aliam; & de dubiis, quæ occurrere poterant, adjunges quod tradit gloſſa hic, breviter opponens, & diſſolvens. 1
† Et applicabis quæ de teſte vario dixi ſub *cap.* 10. 2
de probation. à quæſt. 1. & quæ notavi *in cap. literas* 13. *de præſumpt.* ad notandam inhabilitatem, quam debebat contrahere ad prælaturas ſuæ religionis, aut Eccleſiæ, qui eam derelinquens ad aliam tranſiens ſtrictiorem, poſtea reddit ad priorem.

Etenim Barboſa hic multis comprobans deci- 3
ſionem textus noſtri, *n.* 1. *in n.* 2. cum Silveſtro verbo *religio* 4. *q.* 5. quem refert, & ſequitur Fr. Ludovicus Miranda *in manuali Prælatorum tom.* 1. *quæſt.* 31. *art.* 18. advertit quod habens licentiam à ſuo Prælato tranſeundi ad aliam religionem, ſi non invenit arctiorem ſe recipientem, aut non potuit ipſius auſteritatem, & rigorem ſuſtinere, vel alia quacunque de cauſa ante profeſſionem velit revertere, teneantur fratres prioris religionis eundem recipere.

Ad Text. in Cap. Accepimus XIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Titulus neceſſarius ad ordines remiſſivè.*

2 *Ordinans aliquem ſine titulo, & ejus ſucceſſor tenentur alere ſic ordinatum. Et quid ſi Epiſcopus ordinans renunciavit Epiſcopatus*, n. 3.

4 *Apponi conſuetum, habetur pro appoſito; etſi non ſit expreſſum.*

5 *Ordinatus ſacris ordinibus, præſumitur habilis ad beneficia ſimplicia.*

6 *Dignus reputatus ad unam dignitatem, ſi ad aliam eligatur, debet etiam tunc dignus reputari.*

7 *Fidei profeſſionem tenetur facere iterum qui aſſumptus eſt ad novam Dignitatem.*
8 *Examen Beneficiati, num à ſucceſſore Epiſcopo repetatur*, remiſſivè.
9 *Minus idonei ordinandi non ſunt.*

1 HUjus textus materia, quatenus agit de titulo ad accipiendos ordines ſacros, neceſſario
tatis, & abundè manet explicatus *ſupr. ſub c. quod tranſlatione 11. de temporib. ordin.* ubi dixi de beneficio, ſeu patrimonio, & aliis, quæ debet habere
in ſacris ordinandus, & à quo Epiſcopo debeat
2 ordinari? † Ubi etiam adduxi, quod hic Barboſa
dicit *ſub n. 2. & 3.* comprobans cum multis, nempe
ut Epiſcopus tenetur alere Clericos in ſacris ordinibus ab ipſo ſine titulo ordinatos, item & quod
eo mortuo teneatur ſucceſſor; ibi enim dixi qua-
3 liter hæc intelligantur. † & quid ſi Epiſcopus
qui ordinavit, renunciavit, num ſucceſſor teneatur? & negant Bonacioa *de Sacr. diſp. 8. quæſt. unic. punct. 5. n. 1. verſ. reſpondeo* Henriquez, & Ugolinus, quos refert Barboſa *in paſtor. p. 2. alleg. 20. n. 33.* optimè Campanillus *in diverſ. Juris Canon. Rub. 8. cap. 5. n. 2.*
4 Et quatenus hic notat Barboſa in verſ. *facimus in litteris noſtris apponi n. 4.* quod habetur pro
appoſito id, quod apponi conſuevit; licèt non
ſit expreſſum, ut per Puteum *deciſ. 223. n. 9. & 10.* ideo applicabis quæ dixi de clauſula aſſueta ap-
5 poni, *ſub Rub. de fide inſtrument.* † Et in verſ. ibi:
Quod obtinendum Eccleſiaſticum beneficium, quatenus cum multis notat Barboſa *hic n. 8.* ut ac
ipſo, quod aliquis ſit admiſſus, & ordinatus Sacris ordinibus, præſumatur habilis, & idoneus
ad beneficia ſimplicia; ita ut novo examine opus
non ſit: ſic cum Gonzalez *ad regul. 8. Cancel. gloſſa 4. n. 84.* Bellerio *diſquiſit. Cleric. part. 1. tit. de diſciplina Clericali* §. 4. *n.* 43. & cum aliis,
& cum Abbate, *n. 5. & 6.* & Felino *n. 1. in fine in cap. fin. de præſumpt.* ideo applicabis ad hunc
6 caſum, quæ dixi *in eo dict. cap. fin.* † Et ad idem
quod notat gloſſa hic in verſ. *reputare* verb. *not. quod qui reputatur dignus in una Dignitate, ſi poſtea eligatur ad alteram, etiam tunc dignus debet reputari* Caputaquen *deciſ. 367. lib. 2.* Riccius *in praxi fori Eccleſ. 419. in prima edit, & in rer 356. in 2. edit.* Campan. *in diverſorio juris Canon. Rub. 5. cap. 3. n. 8.* Barboſa *de poteſtate Epiſcopi ſub alleg. 60. n. 89.* quem infra refero *in cap. fin. hoc tit.*
7 De intellectu hujus textus dixi *in cap. 4. de jure jur. quæſt. 4. n. 18.* ubi agens de illo examinando,
qui iterum aſſumitur ad dignitatem expendi doctrinam hujus capitis: occaſione ejus, quod ibi
dixi *à n.* 14. nempe quod aſſumptus ad novam
Dignitatem, tenetur iterum facere fidei profeſſionem. *Et in cap. quemadmodum 25. de jure jur.* ubi expendens *à n.* 44. verſ. *ad quartam, ibi quæſtione* 5. ad mores, quos quis approbavit
valeat eos reprobare, uſque *ad n.* 49. ubi
videbis, ibi *ſub numero* 47. expendi textum
hunc.
8 Et quia poteris adjicere aliam ſingulariſſimam
quæſtionem, an qui prævio examine, aut per
concurſum, Parochus ad aliquem Eccleſiam
electus eſt, poſſit iterum ab Epiſcopo electore,
aut ſucceſſore in Epiſcopatu, ſeu à viſitatore,
dum viſitat examinari? Dico *infra ſub cap. fin. hoc tit.* & poſſet hic per verba ibi: *ac ideo poſt examinationem, &c.*

Et quatenus ex verbis ibi: *licet* cum aliis ſe- 9
quentibus agitur de diligentia adhibenda, ne
minus idonei ordinentur; ideo applicabis quæ
adduxi *ſupra in cap. 4. hoc tit.* & quæ dico *infra cap. ſequenti, & c. fin.*

Ad Text. in Cap. Cum ſit ars. XIV. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Litterati debent eſſe qui præficiuntur in Eccleſia.*
2 *Radii ſolis, & ſtellæ, ſunt qui ad regimen Eccleſiarum ordinantur, & præficiuntur.*
3 *Miniſtri Eccleſiæ ſatius eſt, ut pauci boni habeantur, quam multi mali.*
4 *Epiſcopus per ſe, vel per alios debet ſe diligenter inſtruere de inſtituendis in Sacerdotium ſuper divinis officiis, & Sacramentis ritè miniſtrandis.*
5 *Præsbyter qua idoneitate debeat pollere præ cæteris ordinatis in Eccleſia* remiſſivè.

CUm textus iſte pertineat ad idoneitatem; 1
quam debent habere illi qui ſunt promovendi ad Sacerdotium, vel ad regimen Eccleſiarum; ideo applicabis quæ dixi *ſupra ſub tit. de ſcrutinio in ordine faciendo, & ſupra in c. 4. hoc tit.* cumque juſtum ſit, ut præficiendi in Eccleſia
ſint litterati juxta ea, quæ notavi, *ſupra in cap. cum in cunctis 7. de electione*, & in aliis capitibus
illius tit. *& in cap. 29. de præb. & Dignit.* ut
docent etiam Gigas *conſ. 3. ex n. 15. & conſ. 144. numero 1.* Zenedus *ad decret. collect. 56. numero 4.* Azevedus *in l. 31. n. 1. tit. 3. lib. 1. recop.*
& cum aliis hic Barboſa *n.* 2. † qui *num.* 3. 2
cum Daniel Venator. *in analyſi methodica juris Pontificis lib. 4. tit. 14. axioma* 3. Bellet. *diſquiſit. Clerical. p. 1. titulo de diſciplina Clericali*, §. 15.
n. 36. ait quod in Eccleſia ſic ordinandi radii
ſolis, & ſtellæ ſunt, *authentica habita*, & ibi
Baldus *n. 12. cod. ne filius pro patre*, Meodoſius
in regulæ 16. Cancell. quæſt. 15. numero 3. † Et 3
quod in noſtro textu ſanctius eſt paucos bonos,
quam multos malos habere Miniſtros ex dicto
Daniel. & Bell. † Et textus noſter, & cum mul- 4
tis idem Barboſa *ſub n.* 1. dicant, quod Epiſcopus per ſe, vel per alios diligenter debet ſe inſtruere, & informare de promovendis in Sacerdotium ſuper Divinis officiis, & Sacramentis
ritè miniſtrandis, † ideo benè ultra quæ dixi *ſub* 5
dicto cap. 4. & in dicto titulo de ſcrutin. in ordine
faciendo, adjunges hic tractatum de idoneitate,
& ſpeciali ſcientia, qua debet pollere ultra ordinatos in minoribus, & in majoribus Subdiaconatus, & Diaconatus ille, qui Præsbyter ordinatur, quia ratione officii Sacramenta adminiſtrat,
& alia Divina peragit, ut Parochus officia in Eccleſia.

QUÆSTIO I.

An Sacerdotis Præsbyteri officium ſit idem in Eccleſia exercere, ac ille, qui habet in Parochiis animarum curam? Et in quo conſiſtat utriuſque obligatio?

SUMMARIUM.

1 *Sacerdos dicitur quaſi Sacrum dans, cujus nomen comprehendit etiam Epiſcopos.*
2 *Præsbyter dicitur, qui etiam habet curam animarum poſt Epiſcopum, quod nomen poteſt etiam convenire ſimplici Clerico.*
3 *Diaconus, & ſubdiaconus Sacerdotis nomine continentur, præſertim, ubi agitur de favorabili, non in odioſis. n. 4.*
5 *Præsbyteri officium proprie eſt conficere Sacramentum corporis, & Sanguinis Domini; ideo in Sacrificio offerre, ſuper populum orare, à peccatis abſolvere, benedicere dona Dei, baptizare, alia Sacramenta miniſtrare, & prædicare.*
6 *Præsbyteris competit Sacrorum adminiſtratio jure Divino, & omnia ordinis competunt, Sacerdotibus exceptis, quæ ſolis Epiſcopus reſervantur.*
7 *Ordinis poteſtas eſſentialiter non diſtinguitur à Charactere Sacerdotali, niſi ſecundum actus diverſos.*
8 *Sacerdotes in ordine recipiunt Characterem Sacerdotalem.*
9 *Corporis Chriſti diſpenſandi poteſtas, eſt penes Sacerdotem, qui ex cauſa neceſſitatis poteſt illam diſpenſare Diacono,.*
10 *Præsbyteri ſoli conficiunt Sacramentum pœnitentiæ, & habent poteſtatem nimis dimittendi peccata.*
11 *Ordinis ſola poteſtas in Præsbytero non ſufficit ad abſolvendum, cum ultra requiratur Juriſdictionis*, & n. 13,
12 *Præsbyter cætera Sacramenta adminiſtrat præter ordinum collationem, & confirmationem.*
13 *Sacerdos adminiſtrans Sacramenta confiſus in ſolo Charactere valide facit, præter pœnitentiæ, & matrimonii Sacramentum, item ordinum, & confirmationis.*
14 *Præsbyterorum, veluti de eorum inſtitutione, & conſecratione, qui ſcribant.*
15 *Parochus ex officio habet præterea, quæ competunt Sacerdoti adminiſtrare Sacramentum pœnitentiæ, & aſſiſtere matrimonio contrahendo.*
16 *Parochorum onus magnum, qui & majorem ſcientiam debent habere, quam alii ad effectus, de quibus n. 17. & 18. quod & vix Angelicis humeris ſuſtinetur*, dicto numero 17.
18 *Parochis incumbit ſcire ea quæ ſunt de neceſſitate ſalutis ad docendum ſubditos, ut articulos fidei Decalogum &c. & differentiam inter mortalia, & alia peccata, ut valeat pœnitentibus conſilia præſtare ſalutaria.*
19 *Parochus eo ipſo, quod obtinet beneficium Parochiale conſecratur approbatus ad audiendas confeſſiones, ſi illud actu habeat.*
20 *Parochus debet eſſe præditus Sacris litteris; cum ejus munus peculiare, ſit prædicare, & magis, quam alii Sacerdotes, quibus etiam incumbit* n. 21. & n. 25.
22 *Parochus diebus Dominicis, & aliis feſtivis, tenetur officia ſua miniſtrare, & prædicare ſolum quando convenit*, n. 27.
23 *Parochi, & Concionatores, qualiter Chriſtum prædicare debeant, qui tenentur abſtinere à prædicatione errorum, & qui ſapiunt hæreſim, & à ſcandalis.*
24 *Parochiani jam non tenentur præcepto, accedere ad propriam Parochiam ad audiendum prædicari verbum divinum, &* n. 19.
25 *Parochi poſſunt munus prædicationis per alios adimplere*, n. 26.
28 *Prædicatio à Parocho facienda pro officio ſuo adimplendo, non requiritur in forma.*
29 *Parochus poteſt admonere Parochianos, ut eant ad Parochiam ad audiendum verbum Dei, ſed non illos compellere.*
30 *Sacerdotis officium eſt in educationem ſubditorum, quod requirit ſufficientem ſcientiam.*

AD primam difficultatis partem, ut reſpon- 1
deam, dico, quod Sacerdos dicitur quaſi
ſacrum dans, *cap. Cleros diſt.* 21. cujus nomen in
ſacris Canonibus, non ſolum comprehendit pro-
priè, & verè inferiores Præsbyteros, ſed etiam
Epiſcopos, refert Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1.
c. 34. *à n.* 2. † Ubi à *n.* 4. ait quod Præsby- 2
ter dicitur, qui etiam curam animarum habet poſt
Epiſcopum, vel ſaltem ordinem ſacerdotalem;
& quod latè ſumpto vocabulo, poteſt hoc nomen
convenire ſimplici Clerico, ut tenent plures, quos
ipſe citat *in tract. de appellativa verbor. utriuſque
juris ſignificatione, appellat.* 127. *n.* 1. † Et quod 3
ſic Diaconus, vel Subdiaconus Sacerdotis nomi-
na continentur juxta textum *in cap.* 1. *in fine*, 15.
quæſt. 5. *c. ſi quiſpiam* 81. *diſt. cap. Subdiaconus* 77.
diſt. c. 2. *de cohabit. Clericor. & mulierum*, ubi
gloſſa verbo *Sacerdotum*, præſertim ubi de re favo-
rabili agitur juxta ea, quæ dixi *in c.* 7. & 10. *de
conſtit. in c.* 2. 3. 4. 8. 13. 17. & aliis *de judiciis in
c.* 1. 5. 8. & *in cap. ſi diligenti*, & aliis *de foro comp.*
† Non inquam in odioſis, quia tunc fiet inter- 4
pretatio pro ſolo Præbytero, ut notat Panormit.
in dict. cap. 2. *de cohabit. Cleric.* Barboſa *ſupra*, &
patet ex ſpeciali deciſione textus noſtri.

Unde jam dico quod Præsbyteri officium pro- 5
priè eſt conficere Sacramentum corporis, & ſan-
guinis Domini, & Deo in ſacrificio offerre, ſuper
populum orare, à peccatis obſolvere, & benedi-
cere dona Dei, baptizare etiam, & alia Sacramen-
ta populis miniſtrare, & denique verbum Dei
prædicare, ut habetur *in cap. perlectis, diſt.* 25.
oſtendunt Torreblanca *de jure ſpirituali lib.* 2. *c.*
12. *n.* 35. Machad. *de perfecto Confeſ. tom.* 1. *lib.* 4.
tract. 9. *p.* 1. *docum.* 3. Vaſquez *de Sacram. Ordin.
diſp.* 236. *cap.* 10. *n.* 106. Sebaſtianus Cæſar *in Ec-
cleſiaſtica Hierarchia p.* 3. *diſp.* 8. §. 9. Petrus Bollo
in œconomia Canon. Claſſ. 1. *cap.* 2. §. 10. verſ. *Sacer-
dotalem p.* 55. D. Roderic. à Cunna *in c. Præsbyter*
4. *diſt.* 23. Hugo de Sancto Victore *de Sacr. lib.* 2.
p. 3. *c.* 12. non longè à princ. & ſub fine, Barboſa *de
jure Eccleſ. dicto c.* 34. *à n.* 22. † Ubi *num.* 23. 6
dicit prædicta omnia officia Divino Jure conve-
nire

Digitized by Google

nire Sacerdotibus ex officio, aliis vero, tanquam Præsbyterorum Coadjutoribus. Et ſic concludit, quod exceptis aliis, quæ docuit ſolis Epiſcopis reſervati, reliqua ordinis miniſteria omnia competere Sacerdotibus ex Chriſti Domini inſtitutione, ut probat textus *in c.1. §. una de ſum. Trinit. & fide Cathol. Concil. Trid. ſeſſ. 13. c. 1.* ibi: *Succeſſoribus in Sacerdotio*, ubi idem Barboſa, & probat textus optimus *in extravag.* quia quorundam verſ. *item quia Claves*, de verb. *ſignif.* Joannis 22. & comprobant D. Thom. *in addition. ad 3. p. q. 19.* Turrecremata *in ſum. de poteſt. Eccleſ. lib. 1. c. 93. n. 4. & 13.* Victoria *de Clavibus n. 18.* Petrus Soto *de inſtruct. Sacerdot.* ubi *de Sacr. Euchariſt. lectura 13.*

7 Et confirmatur ex illo Theologorum axioma, quod poteſtas ordinis eſſentialiter non diſtinguitur à charactere ſacerdotali, niſi ſecundùm actus diverſos conſecrationem ſcilicet, aut remiſſionem peccatorum, ut docent D. Thom. *in 4. diſt. 18.* & colligitur ex dictis à Navarro *in manuali cap. 22.*
8 *n. 17.* † Sed Sacerdotes recipiunt in ordine characterem ſacerdotalem, Concil. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 4. Can. 5.* Vivald. *in Candelabro aureo*, ubi *de Sacram. Ordin. n. 18.* Henriquez *in ſum. lib. 10. c. 14 §. 2.* & alii. Ergo neceſſariò fateri oportet Sacerdotes in ſuo ordine recipere characterem, alia tradit, & refert videnda ipſe Barboſa *dict. cap. 34.*
9 *à n. 25.* † Ubi à *n. 28.* multis comprobat, quod jure Divino propria poteſtas ad diſpenſandum Chriſti corpus, eſt penes Sacerdotem, qui poterit illam ex cauſa neceſſitatis Diacono
10 diſpenſare. † Et *n. 30.* quod ſoli Præsbyteri conficiunt Sacramentum pœnitentiæ, & habeat poteſtatem miniſterialem dimittendi peccata,
11 etiam ſi rei ſint peccati lethalis. † Et *n. 36.* quod ſola ordinis poteſtas non ſufficit ad abſolvendum, quia ulterius requiritur poteſtas juriſdictionis, ut infra dico *in cap. 2. de officio Ordinarii*, & *cap. om-*
12 *nis*, utriuſque ſexus de pœnit. † Cæteraque Sacramenta ex officio adminiſtrat, præter ordinum collationem, & Sacramenti Confirmationis, ut ſuis locis dico.

13 Et ſic notabis per verba Trid. *ſeſſ. 23. cap. 14.* ibi: *Præsbyteri omnes, ut ſaltem Dominicis diebus, & feſtis ſolemnibus miſſas celebrent; ſi autem habuerint curam animarum, ita frequenter id faciant, quod ſuo muneri ſatisfaciant*, & ex eo *cap.* colligunt Homobonus *de bonis de examine Eccleſiaſt. part. 1. tract. 4. cap. 14. quæſt. 133.* Molfeſius *in ſumā theolog. moral. tract. 3. cap. 14. n. 16.* cum multis Barboſa *in paſtorali p. 2. alleg. 24. n. 22. & dicto c. 34. n. 46. & 47.* Bonacina *de Sacram. diſp. 4. quæſt. ultim. puncto 7. n. 3.* quod ſi in ſolo Charactere, confeſſus Sacerdos prædicta omnia exercere voluerit, rata habebuntur, & valida, præter pœnitentiæ, & matrimonii Sacramenta, in quibus cum Charactere requiritur Juriſdictio, etiam de eſſentia; quod etiam tu extendes ad poteſtatem conferendi ordines ſecundum jam *dict. in c. cum contingit hoc tit.* item, & adminiſtrandum Sacramentum Confirmationis, ut dico infra *ſub tit. de Sacra Unctione* aliqua *ſupr. in cap. quant. 5. de conſuetudine.*

14 Alia de Præsbyteris, eorumque inſtitutione, conſecratione, poteſtate, & officio ſcribunt Machado *in ſuo perfecto confeſſore tom. 2. lib. 4. p. 1. tr. 9.* Caſtaldus *in praxi cæremon. lib. 2. ſect. 14. cap. 8.* Sebaſtian. Cæſar. *de Eccleſiaſt. Hierarchia p. 3. diſp. 8.* Calganatus *de jure public. lib. 3. tit. 23.* vaſq. *de ordine diſp. 236. cap. 9. à n. 96.* Petrus Gregor. *in Syntagm. Juris p. 2. lib. 16. cap. 8.* Gulliem. Durand. *in rationabili Divinorum Officiorum lib. 2. cap. 8.*

Ex his jam ad ſecundam partem noſtri dubii, 15
breviter dico, quod ad Præsbyteros Parochos habentes curata beneficia, pertinent, non ſolum omnia dicta de Præsbytero Sacerdote, ſed etiam ratione officii pertinet Sacramentum pœnitentiæ adminiſtrare *ex dict. cap. omnis utriuſque ſexus*, & aſſiſtere matrimonio contrahendo, juxta diſpoſitionem textus *in cap. 1.* Trid. *ſeſſ. 24. de reform.* de quorum ſingulis ſacramentis à Parocho adminiſtrandis, benè cum multis agit Barboſa *de officio Parochi p. 2. cap. 17. 18. 19. 20. 21. & 22.* ubi de Baptiſmi, pœnitentiæ, ſacræ Communionis matrimonii, & extremæ Unctionis adminiſtratione illi competenti agit abundè ibi legendus pro extenſione textus noſtri.

Tamen juxta brevem enodationem, dico, quod 16
beneficia in Parochis exigunt majorem quandam peritiam, quam quæ in cæteris beneficiatis requiritur ex noſtro textu, Gonzalez *ad regul. 8. Cancel. gloſſa 4. à n. 71.* Barboſa *per textum hic in paſtor. alleg. 60. n. 80. p. 3.* qui dum egerit de eſſentia ordinandorum, & beneficiendorum juxta nonnulla quæ etiam adduxi *ſub d. tit. de Scrutinio in ordine faciendo & c. 3. & 4. hoc tit.* addit cum Soto *in 4. diſt. 25. art. 4. concl. 3. verſ. & per hoc* & cum D. Thom. *in 4. diſt. 17.* in ſecundo ſcripto, & ex Trid. *ſeſſ. 24. de reform. c. 4.* magnum eſſe Parochorum
onus. † Et vix Angelicis humeris ſuſtinendum; 17
ita ut eam depoſcat ſcientiam quæ ad finem, moreſque pertineat, & ſalutarem doctrinam tradendam ſatis ſit, vel ut ſufficiat tanta, qua plebem ſibi commiſſam paſcere valeant ſalutaribus verbis, atque exemplis, quod omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, eos admonendo brevibus quidem, & dilucidis verbis de vitiis quæ declinare, vitareque ac virtutibus, quas ſectari eos oportet, ut æternam evadant pœnam, atque cœleſtem gloriam adipiſcantur.

Imò & clarius D. Thom. & Sotus jam citati cu- 18
ratorum obligationem ſcribunt ſequentibus verbis: *Qui verò Parochiæ*, in poſterum præficitur, ut idoneus habeatur ea ſcire debet, quæ plebi ſunt cognitu neceſſaria, nempe illa, quæ ſunt de neceſſitate ſalutis, videlicet ut docere ſuos ſubditos, ſciat fidei articulos, & Decalogum, atque ordinaria peccata, quæ ei per confeſſionem deteguntur, ut quæ pœnitentibus ſalutaria conſilia præſtare valeat, credens cum D. Thoma loco citato, tantum debere eſſe in eo ſcientiam, qua diſtinguere noſcat peccatum, atque inter mortale, & veniale: cujus occaſione poſſumus hic adjungere, quæ de ſcientia Confeſſarii ſolent communiter ſcribere Doctores *in dicto c. omnis utriuſque ſexus de pœnit.* & re-
miſſionibus, de quo interim videbis, † quæ tradit 19
Barboſa cum multis *in c. 15. ſeſſ. 23.* Trid. *de reform. ibi à n. 17.* ubi probat, quod obtinens beneficium Parochiale, eo ipſo cenſetur approbatus ad audiendas confeſſiones, ſi illud actu habeat; ſic ut non ſufficiat habuiſſe, ut docent Suarez *tom. 4. diſp. 28. ſect. 4. n. 20.* Vivaldus *in Candelabro aureo*, ubi *de confeſ. n. 27. concl. 2.* Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 6. §. 3. in fine*, Torreblanca *de Jure Spiritus lib. 14. cap. 2. à n. 18.* Fagundez *in præcepto 2. lib. 7. cap. 2. n. 38.* Hurtado *de pœnit. diſp. 10. difficult. 16. verſ. hæc. autem*, & alii, alia plura adducit videnda idem Barboſa *ſub dict. cap. 15. à n. 18;*

de quibus dico *in dicto cap. omnis*, & addo Ægidium Trullenc. *de Sacram. cap. 9. lib. 4. dub.* 7. & ibi *ſub* 9. *n.* 4. & in Bulla Cruciata *lib.* 1. §. 7. *cap.* 1. *dubio* 1. *n.* 6. Filliucius *tomo* 1. *tr.* 7. *n.* 40. Villalobos *in ſum. p.* 1. *tract.* 9. *difficult.* 55. *n.* 5. ubi hanc ſententiam judicat valde probabilem quidquid dicat Rodriguez *in addition. ad Bull.* §. 9. *n.* 4.

20 Etiam addit D. Thomas, ubi ſupra, & Sotus cum eo quod debet qui curatum habet, eſſe præditus ſacris literis, cum ejus ſit peculiare munus prædicare, & cum Barboſa, *de jure Eccleſiaſt.* loquens tantum de Præsbytero, nondum Parocho,
21 *diſt. part.* 1. *cap.* 34. *n.* 22. † Dixerit quod officium prædicandi competit Præsbyteris ratione officii Sacerdotalis, ut ſaoe ſolent probare jura omnia, quæ prædicandi facultatem aliis Præsbyteris Sacerdotibus præſtent. Et conſequenter evenit, ut ex majori obligatione Sacerdotes curati ad talem in ſuis Parochiis prædicationem teneantur.

22 Sed qualis debeat eſſe, & quibus diebus, videbis ex *cap. 2. ſeſſ.* 5. Trid. *de reform. & ſeſſ.* 22. *c.* 8. *& ſeſſ.* 23. *cap.* 1. in verbis ibi: *Cum præcepto Divino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt oues ſuas cognoſcere, pro his Sacrificium offerre, verbique Divini prædicatione Sacramentorum adminiſtratione, & bonorum omnium operum exemplo paſcere pauperum, aliarumque miſerabilium perſonarum curam paternam agere, & in cætera munia paſtoralia incumbere*: & licèt ibi loquatur de Epiſcopis, inferius tamen intelligit omnia etiam de curatis. Et *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 4. ibi: *Moneatque Epiſcopus eum, diligenter teneri unumquemque Parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commodè id fieri debet ad audiendum verbum*, & *ſeſſ.* 24. *c.* 7. ita ſtatuit de Parochis: *Nec non inter Miſſarum ſolemnia, aut Divinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem vernacula lingua ſingulis diebus feſtis, vel ſolemnibus explanent, eademque in omnium cordibus poſt poſitis inutilibus quæſtionibus, atque eos in lege Domini inſerere ſtudeant.*

23 Ut verò efficacius id exequantur Parochi, inſtabunt ſcite monita Sancti Franciſci Xaverii, quæ refert ad litteram ex Turſelino *lib.* 6. Barboſa alia plura congerens *de officio Parochi dicto c.* 14. *n.* 4. dum dixit ſequentia: *Non ipſum, ſed Chriſtum Crucifixum Concionator prædicet, Concionatoris præcipuum munus eſt auditori delictorum ſuorum, quam maximum incutere dolorem, & certiſſimis, ſempiterniſque infernorum ſuplicis ante oculos propoſitis, eum à flagitiis deterre Satanæ quoque artes, atque inſidias aperire, ea demum pro concione ferere quæ vulgò quoque imperiti diligentia potius, quam admiratio excipiat*: Debent enim Concionatores abſtinere à prædicatione errorum, & præſertim quæ ſapiunt hæreſim, & à ſcandalis deſiminandis, ſicut; S. Concil. Trid. *dict. ſeſſ.* 5. *cap.* 2. *de reform.* Concionatoribus, potiſſimum regularibus præcepit.

24 Et licèt Concil. Trid. *in dict. c.* 4. *ſeſſ.* 14. dicat ut unuſquiſque pro audienda prædicatione, teneatur ſuæ Parochiæ intereſſe, ut ibi habent expoſitores: tamen Zorola *in praxi Epiſcop p.* 1. verbo *prædicatio* verſ. *ad* 4. Barboſa *in paſtor. p.* 3. *alleg.* 76. *n.* 34. dicunt obligationem audiendi verbum Divinum in propria Parochia eſſe derogatam per generalem conſuetudinem, & idem Barboſa *dict. cap.* 14. *n. fin.* expendit verbum *tenetur*, de quo uſus eſt Trid.
in dict. cap. 4. † & à *n.* 5. cum Trullench. *in Decalog. lib.* 4. *cap.* 1. *dubio* 8. *n.* 12. Toletus *in ſum. lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 9. expendunt *dict. cap.* 4. Trid. ut 25
licèt, dicat illud eſſe proprium perſonale Parochi munus, ut patet ex *Sacra Congreg. Concil. cap.* 2. ibi: *Curatores velint munus prædicationis obire non debent impediri.* † Tamen poterunt per 26
alios officio ſuo ſatisfacere, ut patet ex verbis *dict. cap.* 4. ibi: *In aliis autem Eccleſiis ſcilicet prædicationis munus per parochos, ſive eis impeditis per alios ab Epiſcopo impenſis eorum, qui eos præſtare, vel tenentur, vel ſolent deputandos in civitate, aut quacumque parte Diæceſis cenſebunt expedire.*

Pro complemento hujus puncti dico breviter 27
cum Machado *de perfecto confeſ. lib.* 4. *p.* 2. *tract.* 3. *docum.* 2. *n.* 1. quod etſi teneantur juxta Concilii mentem in præcitatis locis omnibus diebus feſtivis concionari, ſed non ad id præcisè teneri, niſi in illis tantum diebus, in quibus Parochi judiceot conveoire ad ſalutem Parochianorum.

Nec requiritur in forma prædicatio; quia ut 28
ait Azor. *in ſ. mor p.* 1. *lib.* 7. *cap.* 3. *quæſt.* 7. adimplevit interpretando, vel de Sacris Canonibus, vel de ſancto Evangelio, quod in Divino miſſæ officio recitatur, vel cantatur. † Et idem Barboſa 29
dict. cap 14. *n.* 12. & 13. ait quod poteſt Parochus admonere Parochianos, ut eant in Parochiam diebus feſtivis ad audiendum verbum Dei, ſed non eſt compellere, nec propter id excommunicare; imo, & nac Ordinarius eos mulctare, multa alia de Prædicatoribus dico *infra in c. ex injuncto* 12. *de hæret.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, in quo con- 30
ſiſtat utriuſque, tam Præsbyteri ſimplicis, quam curati obligatio: & in quo diſtinguatur, patet *ex dictis*, & ex his, quæ dico *in quæſtione ſequenti*, etenim prædictorum obligatio nimis ſuadetur *ex dict. gloſſa hic*: *ars artium*, in verſ. *quia animæ ſunt prætioſiores omnibus aliis rebus, & corporibus*: pro quo facit deciſio textus *in cap. cum infirmitas de pænit. & remiſſionibus*, applicando etiam, quæ adduxi *in c. ad aures* 7. *hoc tit.* de quo dictorio Barboſa hic *n. fin.* & cum multis *axiom.* 26. *n.* 1. Tuſchus *tom.* 2. *lit. A, concl.* 333. Cardinal. Mantica *de tacitis & ambiguis convent. tom.* 2. *lib.* 13. *titul.* 8. *n.* 10. Maſcardus *de prob. concl.* 117. *n.* 5. Surdus *deciſ.* 196. *n.* 12. Gutierrez *in repet. leg. nemo poteſt ff. de leg.* 1. *n.* 486. Menochius *de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 152. *n.* 4. Tyraquellus *de pia cauſa in præf. n.* 9. Cardoſus *in praxi Judicum, & Advocatorum.* verbo *anima* 1. nam ſi Sacerdotum officium ſit in educationem ſubditorum quid mirum ſi talis ſcientia in eis requiratur, qualem jam oſtendimus.

QUÆ-

QUÆSTIO II.

An Parochi, ſeu Præsbyteri, teneantur rudimenta fides Chriſtianæ docere, & explanare ſuis Parochianis? Et an nulliter ordines ſuſcipiat ille, qui non fuerat ſanæ mentis.

SUMMARIUM.

1 *Parochorum, & Sacerdotum obligatio, eſt curare, ut ſubditi ſciant rudimenta fidei.*

2 *Abſolvi non debent negligentes ſcire pater noſter, ave Maria, credo, & decem præcepta.*

3 *Parochus tenetur ſaltem Dominicis diebus docere pueros Parochiæ fidei rudimenta, doctrinam Chriſtianam, obedientiam erga Deum, & parentes &c. Et hoc per ſe, vel per alios Miniſtros, ſi impeditus fuerit,* n. 4. & 5.

5 *Parochus campanæ ſono curabit à prandio diebus feſtis, pueros convocare ad audiendam doctrinam Chriſtianam. Quid ubi ſunt Magiſtri ſcholæ,* numero 15. & 16.

6 *Parochus debet ſæpè admonere parentes, propinquos, tutores, & alios, quorum curæ ſunt, ut mittant pueros ad Parochias diebus feſtivis, vel ſaltem Dominicis, ut diſcant doctrinam Chriſtianam.*

7 *Parochi curabunt promulgare indulgentias Pii V. & Pauli pro parentibus, & propinquis, puerorum ſatis, ut ſic facilius invitentur eos mittere ad audiendam, doctrinam.*

8 *Parochus nimium negligens in edocenda doctrina Chriſtiana, peccabit mortaliter,* & n. 9. & 10.

9 *Epiſcopus poterit aſſignare partem fructuum Parochi negligentis in edocendo doctrinam pueros alteri, qui hoc miniſterium adimpleat loco ipſius.*

10 *Parochus quidam fuit ſuſpenſus ab officio ſuæ curæ per ſex menſes; eo quod rudimenta fidei ſuos Parochianos non docebat.*

11 *Parochus mulctis, & pœnis poteſt cogere pueros in caſu notabilis contumaciæ ad diſcendam doctrinam Chiſtianam, aliter* n. 12. *Et quid de præſulibus in noſtra Hiſpania,* num. 13.

14 *Parochus non in particulari, ſed in communi tenetur docere in propriis Eccleſiis per ſe aut per alios Doctrinam Chriſtianam.*

15 *Parochus in locis ubi ſunt Magiſtri ſcholæ, qui diligenter pueros erudiunt in Doctrina Chriſtiana tantum in Quadrageſima Dominicis diebus convocant ſono Campana pueros & fideles.*

17 *Epiſcopus ſolum per viam præcepti pœnalis non ſub peccato, & cenſuris poterit compellere Parochos negligentes ad docendam Doctrinam.*

18 *Irregularitas ad ordines, oritur ex eo, quod quis ſit furioſus, vel mente captus, etiamque mentis delirio, continuo paſſus* n. 19. 20. & 21.

19 *Fatuus demens vel furioſus dici poteſt, qui paſſus mentis delirium ad ſanam mentem rediit.*

20 *Actus omnes facti præſumuntur dementiæ tempore, cum probatur ſemel aliquem fuiſſe dementem, vel furioſum, etiam ſi demens haberet lucida intervalla* n. 21.

21 *Paſſiones animi vehementer ſemper durare præſumuntur.*

22 *Ordinatus in dementia, vel furore, qualiter dicatur nulliter ordinatus remiſſivè.*

AD primam difficultatis partem, ſuppoſito, 1
quod Chriſtiani, & fideles omnes accedentes ad uſum rationis, tenentur fidei articulos contentos in Symbolo fidei explicitè, ſeu implicitè ſcire juxta, quæ jam dixi *in Rub. & tit ſup. de fide Cathol. & ſumm. Trinit.* Et ſuppoſitis quæ jam adduxi *ſup. ſub quæſt. 1.* hujus textus; ideò rectè nunc inquirimus de alia obligatione, ad quam Parochus tenetur quilibet. † Et ſic cum Ludovicus Veja 2
reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 3. caſu 27. verſ. *tandem* dicat, ut non ſit abſolvendus qui, vel ob negligentiam, vel ob verecundiam, *Pater noſter, Ave Maria, Credo, & decem Præcepta* addiſcere non curat; imò ex Navarro *de reſtit. lib. 2. cap. 4. n. 109.* dicat, ut debeant omnes ſcire ſub peccato mortali fidei rudimenta, ſeu articulos, vel eos ſaltem, quos ſolemni ritu Eccleſia celebrat, veluti orationem Dominicam, Præcepta Eccleſiæ, & ſacramenta, & contra nolentes addiſcere, debeat in aliquibus adeſſe obligatio docendi, & hoc nullis aliis hominibus proximis incumbat, quam Presbyteris, Sacerdotibus, atque curatis; ideò benè hic de hoc puncto inquirimus, etiam juxta dictum D. Thomæ, & Soti relati *ſupr. quæſt.* 1.

Etenim per Trident. *ſeſſ. 24. cap. 4.* verſ. *idem* 3
etiam, & in cap. 2. ſeſſ. 5. de quibus ſub dict. quæſt. 1. patet quod Parochus tenetur Dominicis ſaltem diebus docere pueros Parochiæ fidei rudimenta, ac doctrinam Chriſtianam, & obedientiam erga Deum, & Parentes; item & mores bonos. † Et 4
hoc ſic admonet Sancta Synodus, ut exequatur per ſe, vel per alios idoneos Miniſtros, ſi impeditus fuerit pro ſuorum ſubditorum, & ſui capacitate ſalutaribus verbis docent Trullenc. *in expoſit. Decalogi lib. 1. cap. 1. dubio 4. à n. 7.* Machado *de perfecto Confeſſore cura de Alma lib 4. p. 2. tract. 3. docum. 2. n. 4.* Ugolinus *de officio Epiſcopi c. 16. §. 4. n. 1.* Zerola *in praxi Epiſcopi p. 1.* verbo *Doctrina Chriſtiana* Poſſevinus *de officio Curati cap. 4. de Doctrina Chriſtiana*, Barboſa *de officio Parochi p. 1. cap. 15. n. 1.* idem *de poteſt. Epiſcop.* cum aliis *p. 3. alleg. 76. à n. 37.*

Unde docent Tuſcus *de viſit. lib. 1. cap. 4. n. 17.* 5
& lib. 2. c. 3. n. 12. Aloyſius Riccius *in deciſione Curiæ Archiep. Neapol. p 1. deciſ. 22. n. 2. in fine*, pertinere ad officium Parochi, Parochianos ſuos in prædicta doctrina erudire; & ob id, ut effectum ſortiatur, refert citatus Trullenc. ſtatutum Sancti Caroli Borrom. in ſuo Concilio Provinc. 1. *tit. de fidei initiis ſeſſ. 24. c. 4.* ut Parochus campanæ ſono curet à prandio Diebus feſtis pueros convocare ad audiendam doctrinam Chriſtianam. † Et 6
Barboſa *de off. parochi dicto cap. 15. n. 7.* dicit quod Parochus debet ſæpè admonere Parentes propinquos, tutores, & alios, quorum curæ ſunt

pueri

pueri commendati, ut eos mittant ad Parochias
omnibus diebus feſtis, vel ſaltem Dominicis ad
7 doctrinam Chriſtianam addiſcendam. † Et ut fa-
cilius ad id peragendum patentes, & alii ſuperius
enumerati, inclinentur poſt explicatam hujus rei
neceſſitatem, & utilitatem, ipſe Parochus indul-
gentias, quas Pius V, & Paulus illis, qui huic pie-
taris operi cooperabuntur, conceſſit, quorum te-
norem retulit ad litteram idem Barboſa *n.* 8. & 9.
quarum una incipit *ex debito*, alia *ex credito*; de
quibus leges Scortiam *in ſuis conſtitut.* Piaſetius
retulit primam datam ſub die 6. Octob. 1572. *in
ſua praxi Epiſcop. p.* 2. *cap.* 3. *num.* 19.
8 Etenim Parochus peccabit mortaliter, ſi nimium
negligens fuerit in hujuſmodi Doctrina Chriſtia-
na edocenda, ut docent Emanuel. Sa verb. *Parochus
n.* 2. Fernandez *in examine Theol. mor. p.* 4. *c.* 15.
9 §. 5. *n.* 7. imò, † & quod poterit Epiſcopus con-
ſtito ſibi de ejus negligentia, vel inſufficientia ex
fructibus ipſius Eccleſiæ aſſignare partem con-
gruam fructuum alteri, qui hoc miniſterium loco
ipſius adimplear, ut colligit Piaſecius *dict. p.* 2. *c.* 3.
n. 16. ex ipſo dicti Concilii decreto *ſeſſ.* 5. *c.* 2. *de*
10 *reform.* † imò & Riccius in Curia Archiep. Neap.
p. 1. *dict. deciſ.* 22. ait fuiſſe ſuſpenſum ab officio
ſuæ curæ quendam Parochum per ſex menſes; eo
quod rudimenta fidei ſuos Parochianos non do-
cebat.

11 Quod ſi dubites, an poſſit Parochus mulctis, &
pœnis, ſaltem in caſu notabilis negligentiæ, aut
contumaciæ, cogere pueros ad diſcendam doctri-
nam Chriſtianam, etiam ſi hoc fieri noluerint in
Oppidis, villis, & aliis locis extra civitatem: &
quidquid Zerola *ubi ſupra* verbo *Doctrina* §. 3. te-
neat per Trid. *dict. ſeſſ.* 24. *c.* 4. ad id non poſſe quia
Trid. verb. ibi: *Etiam per cenſuras Eccleſiaſticas
compellent*, loquuntur de compulſione illorum,
quorum intereſt eam docere, ut dixi, & non de
compulſione puerorum, ſeu parentum ipſorum.
12 † Tamen Campanil. *in diverſ. Juris Can. Rub.* 11.
b. 14. *num.* 8. Caſtro Palao *de fide tr.* 4. *diſp.* 1. *pun-
cto* 11. *num.* 3. Sanchez *in præcepta Decalogi lib.* 2.
c. 3. *num.* 15. Trullench. *dict. dubio* 4. *n.* 8. Homo-
bonus *de examine Cler. tr.* 11. *c.* 12. *quæſt.* 26. *n.* 38.
13 Barboſa *in paſtor. dict. alleg.* 76. *num.* 38. † & idem
de officio Parochi *dict. c.* 25. *n.* 6. ut verius dicunt
his noſtris temporibus (prout in Hiſpania rece-
ptum eſt) poſſe Præſulem cenſuris compellere
ſubditos, ut diſcant Doctrinam Chriſtia-
nam.

14 Pro complemento notabis, quod etſi Parochi
teneantur ſuas oves docere doctrinam Chriſtia-
nam, ſed non teneri in particulari quemlibet fide-
lem docere, ſed ſufficere in communi in propriis
Eccleſiis hæc docere per ſe ipſum quilibet Paro-
chus, aut per alium, ut docent Trullench. *ſup. dict.
dubio* 4. *num.* 9. Petrus Ledeſma *in ſumm. tom.* 2.
15 *tr.* 2. *c.* 3. *poſt* 7. *concl.* verſ. *Iadudaes*, † & ego addo,
quod etſi prædicta Concilii obligatio, ſit ſaltem
in diebus anni Dominicis, tamen in hac Caſtella,
ubi plures Magiſtri ſcholarum ſunt diligentiſſimè
docentes pueros omnia rudimenta doctrinæ Chri-
ſtianæ, etiam per interrogationes, & reſponſiones
legitimè eſt introducta conſuetudo, ut Parochi
prædictam convocationem ad ſonum campanæ
non faciant in toto anni tempore præterquam in
Dominicis, & aliis aliquibus diebus Quadrageſi-
16 mæ. † Sed non ob id excuſabuntur Parochi lo-
corum, & provinciarum ſterilium, ac remotarum
exequendi mandata Trid. in hoc.

Iterum notabis, quod etſi Epiſcopus queat com- 17
pellere Parochos, ut doceant pueros modo dicto,
ſed non poterit eis præcipere ſub peccati morta-
lis pœna eam comminando Parochis doctrinam
Chriſtianam ſic non docentibus; tantùm enim po-
terit illos per viam præcepti pœnalis Parochos
obſtringere, adducit idem Barboſa *dict. cap.* 25.
ſub n. 3. per declarationem ex Bergom. Epiſcop.
Sanct. Congregation. Epiſcoporum ſub die 22.
Novembris 1592.

Ad ſecundam partem quæſtionis, quæ non mul- 18
tum congruit litteræ textus noſtri, & de qua poſ-
ſem fortè aptius agere *infra in tit. de corpore vi-
tiatis*; etſi ibi de alio vitio corporis agatur; quia
tamen ex litera textus noſtri poteſt hic applicari,
cum de ſubjecto ad Sacerdotium idoneo egeri-
mus; ideò ſuppoſitis quæ ſupra egi *in cap. non eſt
tempos de temporib. ord.* breviter dico, quod cum
irregularitas oriatur, ex eo quod quis ſit furioſus,
vel mente captus; itaut omnes fatui, dementes,
& furioſi irregulares eſſe dicantur, ut dicunt Fran-
ciſcus Tondutus *var. quæſtione part.* 1. *quæſtione*
53. *à numero* 9. Nicolaus Plovius *in tractatu de
irregularitat. reg.* 1. & alii communiter, † quod 19
non ſolùm procedit in eo, qui tempore promo-
tionis erat mente captus, verum etiam in illo, qui
alias mentis delirium continuum paſſus eſt; itaut
verè fatuus, demens, vel furioſus dici potuerit;
quamvis poſtea ad ſanam mentem redidiſſet per
textum *in cap. meritum* 33. *diſtinctione*, in illis ver-
bis: *Nec illum, qui in furiam aliquando verſus in-
ſanivit*, & hoc ſic ſtatutum propter vitandum
ſcandalum, ne iterum ad furiam, vel inſaniam
redeat. † Etenim quando probatum eſt aliquem 20
ſemel dementem fuiſſe, vel furioſum, omnes
actus poſtea facti dementiæ tempore, vel furo-
ris, Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 843. *num.* 36.
& nominatim in furioſo, quamvis haberet lucida
intervalla, cujus actus præſumuntur facti tempore
furoris, Maſcard. *de probat. concluſion.* 824. *nu-
mer.* 4. Pariſius *de reſignatione beneſic. gloſſa* 2. *nu-
mer.* 20. Barboſa *in cap. cum inter* 21. *num.* 10. *de
election. & in cap. fin. num.* 13. *de ſucceſſ. ab inteſt.*
cum pluribus Tondutus *ſupra num.* 8. qui cum
Maſcard. *de probation. concluſione* 825. *numero* 2.
reddit rationem, † quia paſſiones animi vehe- 21
mentes ſemper durare præſumuntur. † Unde 22
quidmirum ſi de hac qualitate deberet ordinator
inquirere, ut adimpleret cum requiſitis textus no-
ſtri; alias inquam ſic ordinatum, nulliter ordines
recipere, videtur teneri idem Tondutus eo ſal-
tem modo quo de ordinato per ſaltum, aut vim
dixi *ſupra ſub Rubrica de temporibus ordinatio-
num.*

Ad Text. in Cap. Cum ſin hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Scientiæ defectus dejicit jam promotum, etiamſi
ſit Epiſcopus, qui poteſt eo defectu ab Epiſ-
copatu dejici.*
2 *Scientiæ defectus ſufficit ad cedendum.*
3 *Illiterati ſunt incapaces beneficiorum, & connu-
merantur inter irregulares.*

4 *Littera*

4 *Litteratura de Jure Divino, requiritur ad ordines, & ad beneficia, & quæ requiritur infra* ſub num. 6. *remiſſivè.*

5 *Illiteratus dicitur, qui prima grammatica rudimenta non didicit.*

7 *Ordinari non poſſint regulares parum ſcientes Linguam latinam.*

1 PRobat textus iſte quod defectus ſcientiæ de-
jicit jam promorum, etiam ſi Epiſcopus ſit,
ut patet ea littera textus noſtri; itaut amoveatur
ab executione Pontificalium, & ab adminiſtratio-
ne Eccleſiæ, ut probat Barboſa cum antiquis *n.* 1.
& 2. cum Flaminio *de reſign. lib.* 5. *quæſt.* 3. *n.* 8.
dicens per textum hic defectum ſcientiæ præſtare
legitimam cauſam deponendi quem ab Epiſcopa-
2 tu, † & *num.* 6. ex gloſſa hic verb. *defectum,*
3 quod ſcientiæ defectus ſufficit ad cedendum, †
etenim illiterati ſunt incapaces beneficiorum juxta
textum *in cap. illiteratus* 36. *diſt. cap. pœnitentes* 55.
diſt. quia ſunt irregulares; itaut inter irregulares
connumerentur ex litteraturæ defectu, Flamin.
de reſign. lib. 5. *quæſt.* 3. *num.* 89. Gonzalez *ad re-
gul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4. *num.* 41. Nicolaus Garcia *de
benef. p.* 7. *cap.* 7. omnino legendus cum infinitis,
ubi agit de litteratura, & ſcientia, tum ad ordi-
nes, tum & ad beneficia neceſſaria, de qua appli-
cabis quæ dixi *ſupra in titulo de Scrutinio in ordi-
ne faciendo*, ubi de examine ad ordines; item, &
quæ dixi *in cap. cum in cunctis*, & alibi *de elect.*
& dicta infra in cap. grave nimis 29. *de præbend.*
& Dignit. & quæ dixi *ſupra in cap.* 4. *&* 5. *item
& in cap. præced.* ubi de ſcientia prærequiſita in
4 Presbytero, & animarum cura. † Ratio horum
eſt, quia litteratura de Jure Divino requiritur ad
ordines, & ad beneficia Flamin. *ſupra lib.* 4. *quæſt.*
4. *num.* 7. Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap. quæſt.* 4.
Carolus de Graſſ. *in præludio de effect. Clericor.
num.* 64. Barboſa cum aliis *hic num.* 4. *& in paſto-
rali parte* 2. *alleg.* 46. *num.* 12. *& ante numero* 20.
& infra quæſtione 1. *ſub numero* 23.

Quod ſi dubites quis propriè dicatur illiteratus
5 reſpondebis cum Flamin. *dicto lib.* 4. *quæſt.* 4. *à
num.* 2. *& lib.* 5. *quæſt.* 3. *de renunciatione à num.*
70. Carolo de Graſſis *dicto præludio à num.* 235.
Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 5. *c.* 5. *num.*
2. Barboſa per verba textus hic: *Nunquam de
grammatica didiciſſe*, illiteratum dici, qui prima
6 grammaticæ rudimenta non didicit, † de litera-
tura igitur, ſeu ſcientia in beneficiando neceſſa-
ria, agunt Doctores per textum *in dicto cap. cum
in cunctis de electione, & in dicto cap. grave nimis*
29. *de Præbend. in Clementina* 1. *de ætate, & qua-
litate ordin. & in cap.* 28. *ſeſſ.* 24. *de reform.* De
qua etiam ſunt videnda Capitula Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 4.
11. 12. 13. 14. & Concilium Provinc. Mediolan. 4.
ſub Carolo Borroem. Corraſius *de benefic.* 3. *p. c.* 5.
Duarenus *lib.* 4. *cap.* 2. Petr. Gregor. *cap.* 37. *à nu-
mero* 3. *de benefic.* Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancell.
gloſſa* 4. *à num.* 60. Gabriel Vaſquez 3. *p. tom.* 3.
diſp. 246. *cap.* 6. Azor. *inſt. moral.* 2. *p. lib.* 6. *cap.* 6.
Leſſius *de Juſtitia lib.* 2. *cap.* 34. *dubio* 24. Sotus *in*
4. *diſt.* 25. *quæſt.* 1. *artic.* 2. Sylveſter *in ſumma* verb.
Clericus 2. §. 1. alii quam plures relati à Garcia *di-
cto cap.* 7. *p.* 7. *n.* 3. & à Barboſa *in prædictis locis,*
qui *in cap. fin. de temporibus ord. lib.* 6. *n.* 3. cum
Flamin. & Rebuffo probat quod illiterati non
poſſunt ordinari.

Præterea, quæ noto *ſupra à num.* 1. videnda 7
pro exornatione hujus textus adjunges quæſtio-
nes, de quibus egi *ſupra in c. ad aures* 5. *de
temporibus ordin. ſub quæſtione* 1. *à num.* 1. ubi an
regulares parum ſcientes Linguam Latinam poſ-
ſint ordinari?

QUÆSTIO I.

An litterati in aliquo modo poſſint ordinari, aut beneficiari? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare cum illiterato habente aliquod principium grammaticæ ad ordines? Ubi nonnulla de illiteratis. An collatio beneficii facta imperito, aut illiterato, ſit nulla ipſo Jure? Et an facta irregulari, ſit irrita ante Judicis ſententiam?

SUMMARIUM.

1 *Illiterati penitùs fieri non poſſunt Clerici, quia comparantur cæcis, & ſunt nulli in Eccleſia,* n. 2. *& ſolent aſini nuncupari,* num. 3. & 4.

3 *Illiterati ſunt magis quàm homicidæ.*

4 *Illiterati non veniunt appellatione hominum, ſed jumentorum.*

5 *Mundus totus per litteratos illuminatur, quibus, & Eccleſia regitur.*

6 *Litterati dicuntur radii ſolis, & ſtellæ, quos ſemper amat Eccleſia, illiſque favet, & privilegia plura conceſſerit.*

7 *Litterati ratione ſcientiæ, qua ſunt decorati, præſumuntur à vitiis abſtinere.*

8 *Ignorantia eſt mater omnium errorum.*

9 *Scientia eſt mater omnium virtutum.*

10 *Litteratura ea requiritur ad beneficia, quæ ordini, cui eſt annexum beneficium, &* num. 34.

11 *Scientia ad ſimplex beneficium, & ſcire, nempe rudimenta fidei, & legere, ſcribere, & quod aliquantulum Linguam latinam intelligat, ut poſſit eſſe aptus ad recitandum officium: & non cantare,* numero 12. 13. & 14.

12 *Scientia major requiritur in beneficiando, quam tonſurando.*

13 *Gloſſa* in clementina 1. de conceſſ. Præbendæ lib. 6.

14 *Cantus requiritur in eo, qui habet beneficium ſervitorium in Canonicatibus, Portionibus, & curatis, de quo, non multum curatur.*

15 *Illiteratus omninò eſt irregularis, & incapax ad beneficia. Et quis talis dicatur, non ſi aliquid ſcit, ut* n. 37.

16 *Ordinandus quilibet, cui obeſt defectus ſcientiæ, & litteraturæ requiſitæ, numeratur inter irregulares juxta ſingulos ordines.*

17 *Illiteratus probatur ex eo, quod nunquam legit librum, nec intravit ſcholas, nec Doctorem audivit.*

18 *Peccat qui non habet ſcientiam ſufficientem ad*

ad officium, quod appetivit.

19 *Epiſcopus non diſpenſat cum omninò illiteratis ad ordines, ſecus ſi aliquid grammaticæ ſciant ſi adeſt ſpes majoris ſcientiæ*, n. 20. *diſtinguitur*, num. 21. & 22. & à numero 28.

21 *Epiſcopus poteſt arbitrari, nùm magis expediat Eccleſiæ, ſi ordines conferat ei, qui etſi adhuc linguam latinam non intelligit; eſt tamen bonæ indolis, & pro ætate docilis*, numero 36.

23 *Papa diſpenſare quid cum omnino illiterato ad ordines*, ut numero 24. *contra aliquos hic.*

24 *Scientia, quæ in ordinandis requiritur, procedit non ex neceſſitate Sacramenti, ſed præcepti.*

25 *Anachoritæ aliquot, qui ſine ſcientia ordinati fuerunt, Presbyteri referantur.*

26 *Charitas eſt legis plenitudo, &* numero 39.

27 *Oſea Propheta* cap. 34. *ibi*: Conticuit populus, *relatam ſub* num. 23. *explicatur.*

28 *Sciens parum ſine ſpe plus proficiendi, dicitur habilis ad beneficia non requirentia ſcientiam, vel magnam curam* n. 29.

30 *Collatio beneficii facta prorſus illiterato, eſt nulla ipſo jure* n. 31. *non ſic ſi fiat illi, qui non pollet ſcientiâ ad id requiſita, ut* n. 32. & 33.

31 *Illiteratus prorſus inhabilis ad beneficia videtur dici eſſe, qui legere, & ſcribere latine neſcit* num. 35. *non ſic, qui aliquid ſcit*, numero 36.

32 Cap. 3. Trid. ſeſſ. 7. de reformation. cum cap. 4. ſeſſ. 22. infra n. 36. & n. 42.

33 *Scientiæ defectus competentis reddit collationem injuſtam, non tamen nullam, ſi non reddit prorſus illiteratum.*

35 *Collatio beneficii facta eis, qui nihil penitus latine callent, ſi ſciant legere, eſt valida, ſaltem de conſuetudine, & praxi antiqua.*

36 Cap. 4. Trid. ſeſſ. 22. in fine.

37 *Irregularitas, quæ reddit illiteratum inhabilem ad beneficium, intelligitur de illo qui prorſus eſt ignarus.*

38 *Parochi, & habentes animarum curam; etſi non ſint eminentes, & multum litterati, ſi tamen nec rudes, nec ignorari habiles creduntur contra teſtes aliud dicentes.*

39 *Illiterati, qui alias bona vita, honeſta ſunt, tollerari poſſunt in beneficiis jam obtentis, dum ex longo uſu ſcient exercere, vel ſi charitatis perfectio ſcientiæ defectum suppleat.*

40 *Collatio facta beneficii prorſus illiterato, ſi poſtea litteras adiſcat, redditur valida ſecundum aliquos, Alii docent invalidam eſſe.*

41 *Induſtria, & conſilium requiritur in Curatis, & in Canonicatibus.*

42 *Illiteratus minus, cui facta eſt collatio, ſi non curat poſtea acquirere neceſſariam ſcientiam peccat mortaliter, ſed non amittit fructus*, num. 43.

44 *Collatoribus dantibus beneficia indignis, quæ pœna ſit appoſita remiſſivè.*

45 *Collatio beneficii facta irregulari, eſt irrita, & nulla ipſo jure ante judicis ſententiam ſecundùm aliquos, non ſic ſecundùm alios*, num. 46.

46 *Irregularis num poſſit retinere beneficium impetratum, & fructus in conſcientia percipere*, n. 47.

AD primam quæſtionis partem, ut reſpon- 1
deam præmitto dicendum quod penitus
illiterati non poſſunt fieri Clerici, *cap. præcipimus
34. diſt. cap. illiteratos, & ibi gloſſa 38. diſt. cap. ſi
quis 77. diſt. cap. fin. de temporib. ordin. lib. 6. & in
sexto noſtro*, ubi Doctores communiter, Gutierrez
canon. lib. 1. cap. 26. n. 37. Menoch. *de arbitrar.
caſu* 425. Thomas Velaſcus *tom. 1. alleg. 9. à n. 7.*
Potianus *de probat. lib. 3. cap. 34. n. 79.* cum multis
aliis Barboſa *part. 2. allegat.* 46. *num.* 5. quia illi 2
comparantur cæcis, & ſunt nulli in Eccleſia Dei
cap. poſt translationem, §. item ſi quis de renunciatione, cap. Congregato, & ibi Bald. *n. 4. de elect.*
qui in ea placere non poſſunt *cap. illiteratos 36.
diſt. cap. ignorantia 28. diſt. cap. quia frater 7.
quæſtione* 1.

Et Aſini nuncupari ſolent, Joannes Mona- 3
chus *in cap. ex eo de electione, & in cap. ſicut n.* 10.
de verb. ſignif. lib. 6. qui ſunt magis, quam homicidæ,
Flamin. *de reſignat. lib. 5. quæſt. 3. num.* 90.
Thomas *act. de ludo ſchachorum quæſt. 8. num.* 28.
† imò ait Gomez *in regula de annali quæſt. 47. in* 4
fine, quod non veniunt appellatione hominum,
ſed jumentorum.

Unde cum Eccleſia Dei indigeat litteratis viris, 5
quibus rogatur, & ſuſtineatur juxta textum *in cap.
ſuper ſpecula de præb. dict. c. cum ex eo de elect.* ubi
DD. Redoanus *de ſpoliis quæſt. 9. §. ultimo* Bellet.
diſquiſit. Cleric. p. 1. tit. de diſciplina Clericor. §. 4.
num. 8. per quos totus mundus illuminatur, *cap.
fin. de Magiſt. dict. cap. cum ex eo* ubi gloſſa verbo
viris litteratis in extravag. execrabilis de Præb.
Flamin. *lib. 4. cap. 11. n.* 17. Carolus de Graſſis *in
prælud. n.* 88. † Et ob idque dicantur radii ſolis, 6
& ſtellæ, *auth. habita, cod. ne filius pro parte, & ibi*
Bald. *n.* 22. Mandoſius *in reg. 8. Cancel. quæſt. 15.
n. 3.* & Eccleſia ſemper illos amet, *cap. Epiſc. 41.
diſt. 1.* lotè Marcus Anton. Genuen. *in pract. Eccleſ.
quæſt.* 621. ac illis faveat, Flamin. *d. lib. 5. q. 3. n.* 78.
Multaque privilegia conceſſerit Carolus de Graſ.
dict. prælud. n. 89. † quia ratione ſcientiæ, quâ 7
ſunt decorati præſumuntur abſtinere à vitiis *cap.
cum à juventute, §. præterea de præſum.* ubi videbis
quæ dixi; ideo fit ut penitus illiteratus ordinari
nequeat, ut jam *n. præced.* patet. Et num bene-
ficiorum dico *infra* in verſ. *ad ſecundam*, † & fa- 8
cit, quia ignorantia eſt mater omnium errorum
*cap. ignorantia cap. ſi Laicus 38. diſt. cap. etſi cum
pridem §. pro defectu de renunciat.* † Sicut ſcientia 9
eſt mater omnium virtutum, *cap. præſentium 1. q. 1.*
Joannes Machad. *in tract. de perfect. conſ. lib. 1. p. 3.
tract. 17. docum. 12. num. 1.* ibi: *de donde reſulta
que el derecho preſume que los eſtudioſos, y letrados ſon virtuoſos*, & facit textus *in cap. ex ſtudiis,
dict. cap. cum in juventute, cap. fin. de præſumpt.* applicando quæ, *ibi*, ſcripſit Barboſa *dicta alleg. 46.
p. 2. ſub num. 3. & 4.* Menochius *de præſumpt. lib.
6. q. 61. n.* 20.

Quibus enim ſuppoſitis jam ad difficultatem 10
reſpondeo, quod cum ad beneficia obtinenda requiratur
litteratura, & ſcientia, quæ requiritur ad
ordinem, cui quodlibet beneficium fuerit annexum,
ut docent Ojedo *de incompatib. p. 1. c. fin. n.* 38.

Azor.

Azor. *inſtit. moral. dicta 2. p. lib. 6. c. 6. quæſt. 7.* cum
aliis Nicolaus Garcia *dicta 7. cap. 7. num. 11.* per
declarationes Sanctæ Congreg. quas ipſe refert
p. 6. cap. 2. num. 244. & de ſcientia ſingulis ordini-
bus præ equiſita, jam *ſuprà* dixerim *ſub dicto tit.*
de Scru inio in ordine faciendo, & in cap. 4. cap.
11 *præced. hoc tit.* † imò quod ſi beneficium ſit ſim-
plex, nec alicui ordini annexum, tum ſufficiat
ea ſcientia, quæ ad primam Tonſuram prærequi-
ritur, ut dixi *in dict. tit.* juxta intellectum Trid. *in*
cap. 4. ſeſſ. 23. ſcilicet quod ſciat fidei rudimenta,
& legere, & ſcribere; & quod aliquantulum lin-
guam latinam intelligat, ut poſſit eſſe aptus ad
officium recitandum, ſic Ojeda *ſuprà num. 39.*
Pariſius *de reſignat. benefic lib. 4. quæſt. fin. num. 30.*
dicens quod obtinentes ſimplicia beneficia, ſuf-
ficit, ut ſciant, & poſſint recitare horas Canoni-
cas, ad quas tenentur, nec non conſtruere, &
intelligere, ut addit Gonzalez *dict. gl. 4. num. 73.*
Azor. *ſupra dict. c. 6. q. 2. & 3.* quod ſcire debent, &
latine legere & intelligere ut preces honorarias re-
citare poſſint. Genuenſ. *in praxi c. 119. in manu pa-*
12 *ſtor. cap. 37. num. 3.* † imò & *gloſſa in Clem. 1. de*
de conceſſ. Præb. verb. *putamus*, quam *ibi* ſequuntur
Imola, Card. & Abbas *num. 1.* Franchis *in cap. ſi*
Pauper de præb. lib. 6. ſub num. 2. Gomez. *de expe-*
ctativ. num. 79. Sindun. *de officio Eccleſiaſt. p. 6. c. 16.*
Henriquez *lib. 9. cap. 31. ſub* §. 8. Piaſecius *in praxi*
Epiſcop. p. 2. cap. 5. n. 20. Rota *deciſ. 625. noviſſimè.*
Farin. Navarrus *de oratione, miſcell. 43. num. 3. &*
in cap. ſi quando de reſcript. exception. 13. num. 13.
13 † addunt, ut ſciant cantare; ergo dicendum eſt
majorem ſcientiam requiri ad beneficium ſimplex
quàm ad ſolam primam Tonſuram. Et dictum
cantu limitant Alex. Moneta *de diſtribution. p. 2.*
quæſt. 19. num. 35. Ojeda *num. 28. ſuprà* Garcia *p. 7.*
14 *dict. cap. 7. num. 4. & 5.* † Intelligentes gloſſam
illam ut cantus requiratur in beneficio ſervitorio,
modo requirat perſonale ſervitium, & non poſſit
per ſubſtitutum deſerviri; quamvis nec in his, ut
in Dignitatibus, Canonicatibus, Portionibus, &
curatis multùm ſoleat curari de cantu, nec in eo
fieri examen, quia uſu, & exercitio addiſci ſolet;
quod ſufficit ad exercendum officium: ſic Garcia
ſupra num. 6. cum Gomezio *loco citato*, & Domi-
nico *in dicto cap. ſi Pauper.*

15 Itaque reſolutio in puncto noſtri dubii, ea
nempe erit, quod omnino illiteratus, eſt irregu-
laris, & incapax ad beneficia ut colligitur ex di-
ctis, & tunc revera ille talis dicitur illiteratus, qui
prima grammaticæ rudimenta non didicit, Rota
Rom. *diverſ. part. 2. deciſ. 16. num. 3.* Carol. de
Graſ. *in præl. de effect. cleric. à num. 237.* Flamin.
de reſignat. dict. quæſt. 4. à num. 2. & quæſt. 3. à n. 70.
Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub. 5. cap. 5. num. 1.*
vel qui legere, & ſcribere Latinè neſcit, Azor.
dict. cap. 6. quæſt. 3. Garcia *dict. cap. 7. num. 15.* Caſtro
Palao *in opere morali tom. 2. tract. 13. diſp. 4 punct. 6.*
num. 9. Barboſa cum multis aliis *dicta alleg. 46.*
16 *n. 10.* † Ubi ſic tenentes probat cum Sanchez
in opuſc morali lib. 7. cap. 1. dubio 45. à num. 3. inter
irregulares numerari quemlibet ordinandorum,
cui obeſt defectus ſcientiæ, & litteraturæ prære-
quiſitæ; ſecundùm exigentiam cujuslibet ordinis,
veluti, ſi ordinatus ad primam Tonſuram neſciat
legere, & ſcribere, ut jam dixi; ordinatus de aliis
quatuor minoribus latinam linguam non intelligat
Subdiaconus, & Diaconus, qui latinè non ſit, &
quæ legit, minimè intelligit, Sacerdos ordinatus
qui non benè legit contenta in Miſſa, nec medio-
criter ſaltim intelligit. Et poſſes addere quæ *ſupr.*
ſcripſi *in cap. præcedenti de requiſitis in Præsbytero*
videbis Garcia *dict. cap. 7. num. 19* Gonzalez *dict.*
gloſſa 4. num. 41. Flamin. *dict. quæſt 3 num. 89.* Ve-
laſc. *alleg. 9. num 11.* Avilam *de cenſ. p. 7. diſp. 4. du-*
bio 1. Tolet. *in ſumm. cap. 58. verſ. irregulares ex de-*
fectu animæ Rebuff. *in tract. de pacific. poſſeſſ. n. 226.*
Vivald. *in Candelabro aureo p. 2. tit. de irregular.* §. 1.
& alios per textum *in cap. præcipimus* verb. *igno-*
rantem litteras 36. diſt. & per textum noſtrum † 17
Et addit Flamin. *dict. lib. 5. de reſign. quæſt. 3. n. 85.*
quem illiteratum ex eo probari, quia numquam
legit librum, non intravit ſcholas, nec aliquem
Doctorem audivit, ut etiam refert, & ſequitur
hic Barboſa *ſub num. 2.* † Et his addo, quod 18
peccat is, qui non habet ſcientiam ſufficientem
ad illud officium, quod appetivit, ut docent Ja-
cob. de Graff. *cap. 11. num. 23.* & cum eo Barboſa
dicta allegat. 46. num. 4. per textum *in cap. non eſt*
putandum in fine 1. quæſt. 1. quia culpa eſt immiſ-
ceri ſe rei ad ſe non pertinenti, *cap. non ſine culpa*
de reg. juris, l. culpa eſt ff. eodem.

Ad ſecundam quæſtionis partem, diſtinctione 19
loquendum eſt; quia ſi ordinandus eſt omnino il-
literatus, ut jam dixi, non poterit Epiſcopus diſ-
penſare, nec ad primam Tonſuram, nec in ſcien-
tia requiſita ad alios ordines minores, quia cum
de jure, & ex Concilio Trid. in locis relatis, ad
quemlibet ordinem ſit determinatus ſcientiæ, ſeu
litteraturæ gradus, ſequitur, ut nequeat Epiſco-
pus ſupplere defectum ordinandi in hac parte; eo
quod eſſet in lege Superioris diſpenſare, juxta
quæ longé dixi *in cap. 12. de judic.* ſic docent San-
chez *lib. 7. in opuſculo mor. cap. 1. dub. 45. num. 2. &*
num. 14. Rebuff. *in praxi tit. de Clericis à quibus,*
& quomodo creentur *num. 28.* Bernard. *in pract.*
cap. 21. Navarr. *in dicto cap. ſi quando de reſc. except.*
13. num. 7. Salcedus ad Bernad. Diaz *cap. 22. verſ.*
diſpenſare.

Quod ſi ordinandus aliquod principium gram- 20
maticæ habuerit, aut modicum quid ſciat, &
oſtendat ſpem addiſcendi in futurum poſſe epiſco-
pum diſpenſare cum eo; quia minor ſcientia, ſuf-
ficit quando adeſt ſpes addiſcendi in futurum dicunt
Rebuffus *de pacificis poſſeſſoribus num. 215. & dict.*
num. 28. Menochius *de arbitr. caſu 425. num. 58.* † 21
Dum ait poſſe Epiſcopum arbitrari magis expedi-
re Eccleſiæ ſi ordines conferat ei, qui, etſi adhuc
latinam linguam non intelligit; eſt tamen bonæ
indolis, & pro ætate docilis, Sanchez *dict. lib. 7.*
cap. 1. dub. 45. num. 13. Lotterius *de re benefic. lib. 2.*
quæſt. 50. num. 23. & 24. Marc. Alter. *de cenſ. tom. 2.*
diſp. 16. de ſuſpenſ. cap. 1. verſ. ſecundo in fine, Gon-
zalez *ad regul. 8. Cancel. gloſſa 4. à num. 80.* cum aliis
Barboſa *dict. alleg 46. p. 3. num. 13.* † Itaque quod
dixerunt Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. num. 264.*
Flamin. *lib. 5. de reſignat. quæſt 4. num. 2.* Joannes 22
Machado *lib. 1. p. 3. tract. 17. dict. docum. 12. num. 5.*
ubi citat Villobos contrarium tenentem, ut illi-
teratus ſit omnino indiſpenſabilis, quoad ordines
intelligatur ſub prædicta diſtinctione.

Dubitabis an Papa cum omnino illiterato, poſ- 23
ſit ad omnes ordines diſpenſare? & videtur quod
non, tum ex præſuppoſitis jam relatis de ne-
ceſſitate litteraturæ; tum quia litteratura de jure
Divino requiritur ad ordines, ut probatur ex illo
Oſeæ Prophetæ *cap. 34.* ibi: *Conticuit Populus eo*
quod non habuerit ſcientiam, quia ſcientiam repu-
liſti, repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi, re-
fert Sanchez *dicto dub. 45. n. 2. in medio*, poſt alios

Jacob. de Graff. *in aureis deciſ.p.2.lib.* 1.*c.* 11.*n.*22. Petrus Greg. *in praxi benef.c.* 37.*n.* 5. *ad finem* Bernard.*in pract.c.*21. *n.*6. Vivaldus *tit. de irreg.n.*97. Azor. *p.*2. *inſtit. mor.l.*6.*c.*6.*q.* 5. *columna* 685. Flamin. *dict.l.*5.*de reſign.q.*4 *n.*7. Carol. de Graſ.*in tr. de effect. Cler. in pral.n.*64. Thomas Valaſc. *tom* 1. *dict. alleg.*9. *n.*12. argum. textus cum vulgatis *in* §. *naturalia inſtit. de Jure perſonarum.*

24 Adhuc verò exiſtimo poſſe Pontificem cum
illiterato diſpenſare, argom. eorum, quæ adduxi *ſuprà in c. cum contingat hoc tit. ſub q. fin.* Secundo, quia ſcientia, quæ in ordinandis requiritur, procedit, non ex neceſſitate Sacramenti, ſed præcepti: ſic enim ordinatus recipit characterem, Bernard. *dict.c.*21.*n.*21. verſ. *ſi autem careat.* Jacob.de Graffis *in aureis deciſ.p.*2. *lib.* 1.*c.* 11.*n.*19. Thom. Val. *dict. alleg.*9. *n.*30. Sanchez *dict. lib.*7. *opuſ. moral lib.*7.*c.*1. *dubio* 45.*num.* 1. † Et comprobatur exem-
25 plis ſequentibus, ut de Anachoreta ad ſacerdotium per Sanctum Flavinianum Epiſcopum Macedonicum: de Sancto Antonio Anachoreta pariter ad ſacerdotium promoto, eujus meminit Auguſtinus *lib.* 1. *de doctrina Chriſt. in prol. de ſpordone* etiam ad Epiſcopum Cypri, de quo Caſſiodor. *tripartitæ hiſtoriæ lib.*1.*c.*10. & 11. quorum meminit Maiol. *de irregularit. cap.*32. *lib.*1. *n.* 5. & 6. ubi *ſub n.*10. refert aliud exemplum de Sanctulo Præsbytero, qui nec prima elementa litteratum, nec legis, decem præcepta, cum calleret; Præsbyter tamen
26 erat. † Et quod habuit excuſatorem ſuæ litteraturæ Gregorium dicentem plenitudinem legis, charitatem eſſe, indeque eundem ſanctulum totam legem ſervaſſe in dilectione Dei, ac proximi.

Nec obſtat allegatum ſcripturæ fundamentum:
27 nam ut probant Lotterius *de re benef.d. lib.*2. *q.*50. *à n.*17. Barboſa *dicta alleg.*46. *ſub n.*12. quia quod per illum dicunt Doctores jure Divino reprobatur aliquod defectus litteraturæ non eſt referendum ad jus naturale Divinum, æternum, atque immutabile, ſed ad jus Divinum poſitivum, & ex cauſa diſpenſabile.

Dubitabis ſecundo, an omnino illiteratus, ſit
28 indiſpenſabilis per Epiſcopum ad beneficia; Et Caſtrus Palaus *in opere morali tom.*2. *tract.* 13. *diſp.* 4. *puncto* 6. *num.* 12. ait nequaquam poſſe cum eo diſpenſare ad beneficium, ſi prorſus illiteratus eſt. Verùm ſi in illo illiterato ſit bona ſpes addiſcendi; quia propter eam multa contra juris regulas diſponuntur, ut affimat Alciatus *de præſumpt. regula* 2. *præſumpt.* 3. & *lib.*1. *de verbor. ſignif. pag.* 16. quem refert Thomas Actius *de ludo ſchachorum quæſt.*8. *princip.num.*82. ex Innocent. & Jaſone, tum poterit diſpenſare quod intelligunt, dum ſciat aliquod principium grammaticæ, aut modicum; quod ſciat, & oſtendat ſpem addiſcendi, ut etiam dicit idem Caſtr. Palao.
29 † Imo Garcia, *dicta part.*7. *de benefic. cap.*7. *ſub num.*7. refert *deciſ.*16.*diverſ. part.*2. in una portionis de Amarita 27. Januarii 1576. coram D.Cautucio, ubi dicitur quod parum ſciens, etiam ſine ſpe plus proficiendi, dicitur habilis ad beneficia non requirentia ſcientiam, vel magnam curam, ut per Imolam *num.*7. Bonifac. *num.*49. *in clem.*1.*de ætate, & qualit.* & ſic quod parum conſtruens, eſt habilis ad beneficium ſimplex.

Ad tertiam quæſtionis partem, an collatio be-
30 neficii facta imperito, ſeu illiterato, ſit nulla ipſo Jure; Et in hac difficultate, eſt etiam diſtinguendum: nam ſi loquimur de prorſus illiterato, & qui nullas didicit litteras, reſpondeo collationem factam eſſe nullam ipſo jure: ſic in terminis tenent poſt Innocent, & Felin. Flamin. *de reſign. lib.*5.*quæſt.*3.*num.*90. Valerius Reginaldus *in praxi fori pænit.lib.*30. *tract.*3. *num.* 69. Leſſius *de Juſt. lib.*2.*cap.*34.*n.*129. Campan. *in diverſ. Juris Canon. Rub.*11.*cap.* 14.*n.*5. Azor. *inſtit.moral.part.*2. *lib.*6. *c.*6.*q.*7. Menochius *de arbit.caſu* 425. Carolus de Graſſ. *de effectib. Cleric.in præludio n.*71. Et ſecundum hoc ſunt intelligendi Abbas, Rebuffus. Ojeda. Salced. Corraſius. Quintana, Duennas, Ugolinus, Mandoſius, Vega, & alii, quos refert, & ſequitur Garcia, *dicta p.*7.*c.*7.*à n.*13. *de beneficiis,* quatenus abſoluté de imperito, & illiterato prædictam concluſionem ſcribunt, ut ipſe probat, ibi, *n.*15.
Barboſa *hic n.*3. † Et Caſtrus Palao *in opere morali* 31
*tom.*1.*tract.*13.*diſp* 4.*puncto num* 6. ubi *n.*9. exiſtimat illiteratum eſſe ſolum illum, qui legere; & ſcribere latine neſcit; & de iſtis prorſus illiteratis ſentiunt Doctores, ut collatio beneficiorum eis facta, ſit invalida, & irrita per text. & gloſſ. *in c.* 1. *diſt.*36. & *in c. præcipimus diſt.*34. de quibus dico cum Barboſa *in paſtor. alleg.*63. *num.*1. Carolo de Graſ. *in præludio n.*72. Flamin. *quæſt.*3.*n.*25. Ojeda *de incomp benef.p.*1.*c.*24. *n.*28. ut non ſint beneficiorum capaces.

Huic tamen reſolutioni non obſtat Trid. Con- 32
cil.*ſeſſ.*7.*de reform.c.*3.ibi: *Omnino irritetur,* quia intelligitur de illis, qui non ſunt penitus illiterati, ſed beneficium acquirunt, requiſitâ ad illud beneficium, ſcientiâ carentes, in quibus collatio facta, non
omnino irrita, ſed venit irritanda: ſic Barboſa *dict.* 33
*alleg.*63.*num.*2. † Garcia *ſupra num.*14. Ubi ſub *dicto num.* 15. ait quod licet de effectu ſcientiæ competentis, reddat collationem injuſtam; non tamen nullam, ſi non reddit prorſus illiteratum: ſic comprobans ex textu noſtro, & ex Trid. *c.* 3. cum Navar. *de oratione miſcel.*40.*n.*8. & *miſcel.* 3
*n.*7. † Ubi ait Alex. III. *in cap.cunctis de elect.* 34
etiam requirere tantam litterarum ſcientiam ad omnia beneficia, quanta eſt ad illa bene gerenda neceſſaria, ad hoc, ut illorum collatio, ſit bene
facta cuilibet, non quoad hoc, ut ſit valida, † qui 35
etiam *in dicto cap. ſi quando, except.* 13. *n.*8. dixit collationem beneficiorum factam eis, qui nil penitus latinè callent, modo ſciant legere, eſſe validam ſaltim de conſuetudine, & praxi antiqua, & nova: alia refert idem Garcia *à num.*16. idem tenens de prorſus illiterato, Gonzalez *ad regul* 8. *Cancel.gloſſa* 4.*num.*47. declarat, *num.*48. ut ſolum concluſio procedat in eo, qui nunquam litteras didicit; ſic ut prorſus illas ignoret, quia ille dicitur prorſus illiteratus, qui non habet aliqua principia, in quo nobiſcum conveniat, de quo Franch. *in cap.de temporib. ord.lib.*6.*n.*2.

Sed his obſtat Trid. *in dict. cap.*4.*ſeſſ.* 22. *de re-* 36
form.in fine, qui irritam pronunciat omnem proviſionem illi factam, qui ætatem, & cæteras habilitates integrè non habuerit, quo poteſt colligi nullam eſſe collationem factam, tam prorſus illiterato, quàm illi, qui integram non habet litteraturam pro qualitate collati ſibi beneficii. Et comprobatur ex eo quia illiteratus, & imperitus eſt irregularis *ex dict.cap. illiteratos* 36. *diſt.* Suarez *de cenſ.diſp.*51. *ſect.* 1. *a n.*8. Avila *de cenſ.*7.*p. diſp.*4. *dubio* 1. Gonzalez *dicta gloſſa* 4.*num.*41. Sed reſpondeo ad locum Trid. quod etſi videatur penitùs contrariari alio Trid. *cap* 3. relato *dicta ſeſſ.*7. quatenus præcipiens, ut beneficia perſonis dignis, & habilibus conferantur, in finalibus verbis prorumpit in verba ſequentia: *Aliter autem facta*

cap.4.

collatio, & proviſio omnino irritetur: tamen *dict. cap.4.* intelligi de illiterato omnino, in quo nullum cedit Epiſcopi, & Superioris arbitrium; ad quod ut aliis verbis expendit Barboſa *dicta allegat. 63. num.4.* ſic reſpondens intelligit *dict.cap.3.ſeſſ.7.* de illo, qui aliqum habet litteraturam, modo jam relato, in qua poteſt dari Superioris arbitrium, ut
37 jam dixi. † Et ſic non obſtat adductum in confirmationem, quia irregularitas quæ illiteratum reddit incapacem ad collationem, intelligitur de eo qui prorſus ignarus eſt; unde quidquid abſolutè dicant Suarez, & alii citati, quando inproviſo adeſt aliqua litteratura, quemadmodum morum defectus non facit eum verè, & propriè irregularem: ita Garcia *de beneſ. dict. p.7. c.7. n.19.*

38 Unde dixit Rota *deciſ.23.num.3.p* 1. recentiſſim. & *num.7.* quam ſequitur Barboſa *dict. alleg.64.n.4. in fine*, ut non ſit neceſſe, quod Rectores habentes animarum curam, non ſint eminentes, & excellentes litterati, ſi idonei in litteris fuerint, & non rudes, nec ignari, ſubdens minus credi teſtibus dicentibus Sacerdotem inhabilem ad Sacramenta
39 miniſtranda, quàm dicentibus eum habilem. † Et ſic Campanillus *in diverſorio Juris Rub. 5. c.5. num.3.* bene dixit quod illiterati, qui aliàs bonæ, & honeſtæ vitæ ſunt ob cauſam, quoad obtenta tollerari poſſunt, ſcilicet ſi ex longo uſu, & rerum experientiâ, ſciant rectè exercere omnia ad ſuum officium ſpectantia, vel ſi charitatis perfectio, ſcientiæ defectum ſuppleat.

40 Unum tamen, & alterum dixit Gonzalez *in reg.8. Cancel. gloſſa 4. num.49.* cum Salcedo *dict. c.21.num.6.* nempe quod licèt collatio facta prorſus illiterato, ſit à principio nulla; ſi tamen poſtea addiſcat litteras, & is, qui contulit non pœniteat, priſtina collatio tacita quadam collatione ſuperveniente, reviviſcat; ſed hæc declaratio non eſt cur in jure admittatur; quia quod ab initio vitioſum eſt, ex poſt facto, non convaleſcit; & quia ex non pœnitentia, ſeu ex taciturnitate ſola non poteſt induci collatio, Selua *de beneſ.3.p q.10. caſu 2. num. 15.* Sylveſter verb. *beneficium 3.q.19.* cum aliis Garcia *de beneſ.dict.p.7.c.7.ſub n.20.* ſub verſ. *ſecundo*, per ea, quæ ipſe dicit de collatione facta excommunicato, *dict.p.7.c.13.n.88.* de quo dixi plura *ſub c.1.* ad probandum 24. *de ſent. & rejud.* & ex his, quæ latè dixi *ſupr. hoc tit.in.c. cum. bona 8. & ibi ſub q.2. & 3.* ubi de alio bene dubiu. per quod hæc difficultas componitur.

41 Tertium dictum in noſtro dubio principali, intelligatur de beneficiis curatis, ſeu canonicatibus, ubi requiritur induſtria, & conſilium ſecus autem in beneficio ſimplici: ſic Gonzalez *ſupr.n.50.* cum Rota *deciſ.13.n.5.de probat.* in antiquis Staphileus in forma 9. ſpectativ.*n.23.* Rota *deciſ. 13.n.4.p.2. diverſ.* quia id non admittit Garcia *dict. cap.7. lib.7.de beneſ.n.20.in fine*, nam etiam ad beneficium ſimplex, videtur illiteratus, inhabilis, ut patet ex dictis *ſupr. a n.* 1.

42 Pro complemento notabis juxta intellectum *d. c.3.ſeſſ.7.* Trid. ubi non eſt irrita, ſed venit irritanda collatio facta minus litterato; quod non curet poſtea, & inter ea acquirere neceſſariam ſcientiam, & addiſcere, nec faciat quam primo commodè potuerit, peccet mortaliter juxta Navarri mentem *in dict.c. ſi quando de reſcript. except.* 18. *ſub n.4.* Salced. ad Bernard. Diaz *in pract. dict.c.21. litt.H*, Barboſa *dict.alleg.63. ſub n.3.* ita ut aliàs teneatur illud dimittere, idem Navar. *dict.n.4. & 8. & conſ.8 n.4.de Præb.* Azor. *inſtit.mor.lib.10.1.p.c.13. q.16.* Quintana Duenas *lib. 1. de beneſ. c.6.n.18.* Garcia *dict.c.7.de beneſ.n.21.* Flamin. *de reſignat.lib.3. q.18.n 20. & 21.* Carol. de Graff *in prælud.n.70. de effect. Cleric.* Camp mil. *dict. Rub.5 diverſ. Juris Canon.c.14.n.5.* qui dicunt, ut teneatur reſtituere fru-
ctus interea perceptos, † quod non admitit idem 43
Garcia *n.23.* ex eo, quia ratione tituli illos facit ſuos de quo videbis *ſub. dict.c.8.hoc.tit. & in dict.c. 24. de re jud.* applicando *ibi* dicta.

De pœna, quæ imponitur collatoribus, qui dant 44
beneficia indignis, dicit cum multis Garcia *dicto c.7.p.7.à n.24.* ſed amplius noto *ſub tit.de elect. & ibi in c. cunctis, & aliis*, item & *in c.39. de præbendis.*

Ad quartam quæſtionis partem, an collatio be- 45
neficii facta irregulari, ſit irrita & invalida ipſo jure ante Judicis ſententiam? Videtur ex dictis in verſ. *ad tertiam*, huic difficultati reſponderi, ut ſit valida quoties loquimur de vera irregularitate; quemadmodum contingit in prorſus illiterato, & inhabili ad ordines, & beneficia ex fundamentis *ibi* dictis, & ex adductis de beneficio collato excomunicato, non tolerato, vel ſuſpenſo *in dict.c.ad aures hoc tit.ſub dict. q.2.* Et in terminis docent Suarez *de cenſ.diſp.40.ſect.2.n.30.36. & 41.* Sayrus *lib.6.c.2. n.21.* Avila *p.7.diſp.2.dub.6.* & alii penes ipſos; quia beneficium datur propter exercitium ordinis; ergo qui per irregularitatem non poteſt ordines exercere, incapax eſt beneficii, docet etiam Tambur. *de cenſ.lib.8.diſp.58.dub.2.* ita ut ejus collatio irrito ſit, nonnious, ac ſi daretur purè ſæcularibus ordini-
bus carentibus. † Sed Sylveſter verb. *excommuni-* 46
catio n.4 Diana *p.4.tr.2.reſ 79* & reddens rationem fundamentiſque contrariis reſpondendo Petr. Cornejo *in 3.p. D. Thom.tr. 5. irregul. diſp. 5. dubio 2. q.1.* dicunt ſatis probabilem eſſe Sylveſtri ſententiam aſſerentis collationem beneficii factam irregulari eſſe validam, illumque ſolùm indigere diſpenſatione ſuper irregularitate, non tamen nova collatione beneficii; & ſic poſſe facere fructus ſuos in conſcien-
tia ex ea ratione, † quia ſic irregularis poteſt reti- 47
nere beneficium, quod impetravit poſt irregularitatem incurſam, cum in utroque caſu militet eadem ratio privationis exercitii ordinis: & faciunt quæ adduxi *ſupra in dict.c.8.q.2.* verſ. *ad quartam*, in verb. *ego verò*, ubi etſi antea à verſ. *ad tertiam*, dixerim collationem factam excommunicato non tolerato, eſſe nullam, tamen non ſic de facta ſuſpenſo per fundamenta ibi tradita, quæ videntur facere pro hac parte.

QUÆSTIO II.

An poſſint Epiſcopi aliquoties examinare Parochos curam animarum exercentes, quid de Vicariis perpetuis? Et an poſſint ad libitum reexaminare ſimplices Sacerdotes approbatos ad confeſſiones? Et an regulares ſemel examinati, poſſint in eadem Diœceſi ab eodem Epiſcopo, vel ſaltem ſucceſſore iterum examinari? Et an qui reputatur dignus ad unam Dignitatem, ſi eligatur ad aliam, debeat tunc, etiam dignus reputari?

SUMMARIUM.

1 *Examinare de novo Epiſcopus, ſeu ejus ſucceſſor*

nequit Parochos ſemel approbatos, niſi ex probata cauſa ineptitudinis, ut n. 6. 7. 8. 9. & 10.

2 Parochi idoneitatem ſcire incumbit Epiſcopo, item, & Miniſtri.

3 Viſitare poteſt Epiſcopus ſingulis annis Parochorum vitam, & mores, & proſpicere, an Cura animarum recta exerceatur, n. 4.

5 Declaratio Sanctæ Congreg. 1628. ſuper reexaminandis Parochis, intelligitur, n 10.

6 Examinati ſimplices Sacerdotes ad curam animarum, poſſunt quandoque ab Epiſcopo reexaminari, & rejici late à n. 13.

7 Malus nemo præſumitur, niſi contrarium probetur.

8 Mores, quos ſemel approbavi nequeo reprobare.

9 Parochus, ex quo ſemel talis eſt nominatus, & electus, in perpetuum habilis eſt reputatus ad obtentionem ſui beneficii. Et quis dicatur imperitus ſub n. 12.

10 Epiſcopus ad reexaminandum Parochos, quo temperamento uti debeat?

11 Epiſcopi qui ſolebant ſuos reexaminare Parochos, & n. 12.

12 Epiſcopus poteſt unum, aut alterum Parochum reexaminare, quando defectus ſcientiæ, talis eſt, ut nequeat celari.

13 Epiſcopi poſſunt reexaminare Sacerdotes ſemel per ſe approbatos.

14 Epiſcopatus ſucceſſor poteſt ad libitum revocare licentias, & approbationes præſtitas à ſuo prædeceſſore, n. 16. 17. & 18.

15 Approbatus ad ordines, ſeu ad beneficia, popoteſt ſuſpendi, ſi in viſitatione repertus ſit inhabilis.

16 Epiſcopus quilibet in conſcientia pro viribus, debet contendere, & iterum examinare quoſcumque Confeſſarios, ſi rationabiliter Judicet expedire.

18 Confeſſarii non examinati, quando approbati fuerunt, poſſunt ab Epiſcopo ſuſpendi, & examinari.

19 Regulares ſemel approbati ab Epiſcopo ad audiendas confeſſiones ſæcularium verius videtur ut reexamini poſſit ab ejus ſucceſſore.

20 Clem. dudum de ſepulturis, num. 23. 26. & 29.

Extravagans ſuper cathedram de ſepulturis, n. 23. 26. & 29.

Etravagans frequens Joan. 22. & numer. 23. 26. & 29.

Etravagans inter cunctas de privilegiis, & n. 23. 26. & 29.

22 Breve Epiſcopo Cordub. tranſmiſſum ab Urbano VIII. pro examinandis ab ejus ſucceſſoribus ſemel ad confeſſiones approbatos regulares.

23 Cap. 15. Trid. ſeſſ. 23. & n. 24. 25. & 26.

26 Præſentatio regularis examinati pro audiendis confeſſionibus regularium ſemel facta liberat Religioſum eſſe præſentandum coram Epiſcopo ſucceſſore, n. 29.

27 Epiſcopus qui ſemel approbavit regulares ad confeſſiones audiendas, non vocat illos iterum ad examen, ſucceſſor ejus, poteſt eos reexaminare.

28 Epiſcopi qui ſemel approbarunt abſolutè regulares ad audiendas confeſſiones nequeunt licentias revocare, nec eos ſuſpendere.

29 Approbatio per examen ad confeſſiones in Religioſis non eſt eadem cum præſentatione de jure requiſita in illis coram ſucceſſore.

30 Epiſcopus poteſt ſuſpendere Religioſum à ſe approbatum pro confeſſionibus ſi ſcandaloſè vivat, ſeu delictum committat.

31 Regularibus facultas conceſſa pro confeſſionibus ad beneplacitum, poteſt quandoque ab illo revocari, n 33.

32 Facultas juriſdictionis, ſeu ad confeſſiones lata regularibus ſub conditione ceſſat, non exiſtente conditione, & poteſt cum cauſa limitari ad tempus, & ad certum locum.

34 Epiſcopus uno tempore nequit adimere facultatem audiendi confeſſiones omnibus ſimul unius conventus Confeſſariis.

35 Confeſſarii ſæculares ad certum genus perſonarum, ſeu ad limitatum tempus ab ordinario approbati, non poſſunt etiam per Bullam Cruciatam audire confeſſiones, ultra licentiam ſibi datam.

36 Religioſus ſemel, & generaliter in una Diœceſi approbatus ad confeſſiones, ſi recedat, & iterum redeat, non tenetur quærere novam licentiam, & approbationem, niſi idem Epiſcopus, vel ejus ſucceſſor revocet facultatem, ut n. 37.

37 Epiſcopus, vel ejus ſucceſſor poteſt revocare præſtitam licentiam ad confeſſiones, niſi qui ſemel approbatus eſt ſit Parochus.

38 Approbatus ſemel à proprio Epiſcopo, ſi Diœceſim mutet, indiget novâ approbatione alterius Epiſcopi, in cujus Diœceſi verſatur, etiam ſi ſit Religioſus, ut n. 39.

39 Religioſus ſemel approbatus ad confeſſiones in uno Epiſcopatu, indiget jam novâ approbatione in alio Epiſcopatu ex Urbano VIII. anno 1628. & ex Innocent X. anno 1648.

40 Approbatus ab Epiſcopo, quem ſcit non eſſe idoneum, ad confeſſiones non cenſetur approbatus.

41 Epiſcopus poteſt approbare quemcumque Sacerdotem ad confeſſiones abſque examine.

42 Licentia delegata audiendi confeſſiones, non expirat, mortuo, vel amoto delegante, niſi Epiſcopus ad tempus, ſeu ad tempus vitæ ſuæ, ſeu beneplacitum, n. 43.

44 Approbatio ſemel facta cum cauſa, poteſt ab Epiſcopo revocari, etiam ſimpliciter conceſſa, & ſine cauſa, ſi ad tempus, ſeu ad beneplacitum concedatur.

45 Revocandi licentiam confitendi cauſa juſta erit, veluti ſi confeſſarius abjuret de vehementi, & n. 46.

46 Abjurans de levi in Sancto Officio, non illico ideo ſuſpenditur ab adminiſtratione Sacramentorum, etiam pœnitentiæ, non ſi de vehementi.

47 Examinatus ſemel ad unum beneficium, de jure non eſt examinandus ad aliud ſimile.

48 Dignus qui reputatur ad unam Dignitatem; talis habetur ad aliam ſimilem, n. 51. 52. & 53.

49 Cap. 13. Trid. ſeſſ. 7. & num. ſeqq.

50 Examinatus ad beneficium ſimplex, ad aliud, etiam majus non examinatur iterum, non ſic ſi aſcendat ad Parochiam, & quare; n. 51. 52. &. 53. quid in praxi? n. 54. & 55. & n. 64.

51 Examen novum requiritur quoad Parochialem in permutationibus, quæ fiunt de be-

neficio ſimplici, & curato.

53 *Examinatus ſemel ad unum Canonicatum, ſeu Dignitatem in Collegiali non indiget novo examine, ſi transferat ad aliam Eccleſiam collegialem.*

56 *Examen ad beneficium ſimplex, non requiritur in eo, quid ad ordinem competens fuit examinatus.*

57 *Examinandi non ſunt de litteratura Diaconi, Subdiaconi, & Præsbyteri admittendi ad Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis, ordinem Sacrum requirentes, ſecus ſi in Sacris Ordinati non ſunt* n. 58.

59 *Canonicus recipiendus in uno Canonicatu, ad quem fuit examinatus ad alium transferens, non eſt de novo examinandus.*

60 *Examinandus non eſt iterum proviſus à Papa Romæ informa gratioſa, ſi adjunctam ordinem accipere intendit.*

61 *Examen novum non requiritur in permutationibus faciendis.*

62 *Examen licet non requiratur, quando de uno, ad aliud ſe transfert beneficium ſimile, ſecus ſi diſſimile ſit.*

63 *Examen novum requiritur in Portionario aſcendente ad Canonicatum in aliquibus Eccleſiis, ubi ſic ſolent aſcendere.*

64 *Examen novum requiritur ad Parochialem in permutatione cum ſimplici beneficio.*

65 *Examen num requiratur novum, cum de inferiori. Eccleſia ad celebrationem aſſumitur; etſi beneficia non ſint diſſimilia*, n. 66.

67 *Examen novum requiritur quando Parochus vult aſcendere ad aliam Parochiam per concurſum.*

68 *Examen ad Parochialem omnino exigitur etiam ſi ſe offerens ad aliam ſit Paſtor, aut licentiatus, etiam ſi eſſet famoſiſſimus Doctor.* num. 69.

70 *Epiſcopus poteſt procedere ad executionem litterarum proviſi in forma dignum ad examinationem, etiam ſi per duas vices examinatus fuerit rejectus, dum tamen fiat admiſſio in ſex menſes à die Datar. litterarum.*

71 *Appellatio ab examine requiſito in beneficiis non admittitur ad effectum vitandi examen, ſed non tollitur à mala relatione, gravamine, vel reprobatione examinatorum, ut* num. 72.

1 AD primam quæſtionis partem, invenio Doctores inter ſe pugnantes, quoſdam negantes, alios affirmantes; eo quod poſſit eos iterum ad examen vocare, docent Ægidius Trullenc. *in Bulla Cruciata lib.* 1. §. 7. *cap.* 1. *dub.* 1. *n.* 3. Joannes Sanctius *in ſelectis diſp.* 50. *per totam, & à n.* 11. qui acerrimè eam defendit, & *ibi à n.* 15. poſt jacta fundamenta, dicit ſe nullum inveniſſe Doctorem, qui dixerit non poſſe Epiſcopum Parochos examinare, ſed tantùm docere, ut non valeat revocare generaliter eorum approbationem.

2 † Item quia Epiſcopo incumbit ſcire idoneitatem Parochi ſibi ſubditi nam licèt tempore ſibi collati beneficii capax, & idoneus viſus fuerit ex poſt facto vocando alteris poteſt reddi ineptus. Ergo cum incumbat Epiſcopo inquirere de idoneitate Miniſtri poterit Parochum iterum examinare; eſt enim fundamentum ſufficientiæ & variable, immutabile, qualis eſt ſufficientia, &

boni mores cumque ſucceſſuri ſuis ſit derogare, ſeu mutare leges, & facta prædeceſſuris quid mirum ut queat vocare ad examen Parochos univerſos?

Deinde juvatur à prædictis, ſententia ex diſpo- 3
ſitione Trid. *c.* 8. *ſeſſ.* 21. quo conſtat ut queat viſitare Epiſcopus ſingulis annis Parochorum vitam, & mores; quod videtur deſiderare, ut fiat per examen, non tantum teſtium, ſed in propria Parochi perſona; quia cum Concilium, *ibi*, dicat, ut debeat Epiſcopus viſitare beneficia curata,
† & proſpicere, an cura animarum rectè exercea- 4
tur; quod non niſi prævio novo examine, non rectè intelligetur; quia animarum cura non præcipuè ſita eſt in eo à quod Parochus Sacramenta patentibus miniſtret, ſed in eo, quod rectè miniſtret; ſed ſi non perquirat de Parochi ſcientia, nequaquam ſcire poterit, num rectè miniſtrentur Sacramenta, vel non, præcipuè pœnitentiæ, quare videtur præciſum novum examen, ut poſſit Epiſcopus adimplere Concilii mentem *in d.c.* 8.

Et hanc ſententiam tenet Diana, *p.* 4. *tract.* 4. 5
miſcell. reſ. 59. *in fine* ex doctrina Barboſæ referentis declarationem Sacræ. Congreg. Concil. in una Placentina 6. Auguſti 1628. quæ cenſuit, ut poſt electionem, & collationem ſibi Parochialis, non exiſtimet Parochus ſe non amplius de doctrina, & litteratura rationem redditurum, cum ſit liberum Epiſcopis, tam in viſitatione, quam extra iterum examinare ſuper doctrina, & litteratura Parochus approbatos ab anteceſſore tempore proviſionis, nec non ſuperveniente rationabili cauſa, & ſuſpicione ignorantiæ, poſſe examinare ad effectum *cap.* 6. *ſect.* 21. *de reformat.* & ob eandem declarationem improbat Reginald. *in praxi fori pænit tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 16. *n.* 201. Homubon. *de bonis in*
examine Eccleſiæ p. 3. *tract.* 15. *c.* 9 *q.* 31. *reſ.* 1. † ubi 6
ſic ait *ſucceſſori in Epiſcopatu*, integrum eſt omnes, quamvis ſimpliciter, & abſolutè approbatos, generatim ad examen advocare; & quos idoneos non invenerit rejicere; ſed quoad Parochos Epiſcopum eos ad novum examen vocare non poſſe, &c. quamvis ex nova cauſa ob demerita à munere eos ſuſpendere, & aliquando punire integrum ſit: vide, *infra* in verſ. *ad ſecundam*.

Ego inquam adhuc exiſtimo non poſſe legiti- 7
mè nec debere ex voto ſuæ voluntatis Epiſcopum, qui Parochos approbavit, nec ejus ſucceſſorem, vocare generatim omnes Parochos ſuæ Diœceſis ad novum examen; imo nec dum viſitat per Epiſcopatum; tum quia nemo præſumitur malus, niſi
contrarium probetur. † Tum quia mores, quos ſe- 8
mel approbavi, reprobare nequeo ex reg. textus *in cap. dudum de præſcript. & ex cap. unic. de ſcrut. in ordine faciendo, ex l. ſervos ff. de manumiſſis teſtam. & ex l. quoties* 2. *ff. de his, quæ in teſtam, cap. inter dilectos de fide inſtrum. l. ſi uxor*, §. *fin. cod. de teſtibus, l. quod ſi nolit.* §. *in factum, ff. de edilitio edicto*, de quo Oldrad. *conſ.* 18. & ex regula juris: *dubia in meliorem partem ſunt interpretanda*, faciunt nonnulla notata *ſupra in cap. præced. & in cap. penult. & fin. de præſumpt.* tum quia ut ait Leſſius *lib de Juſtitia c.* 29. *n.* 4. valde eſſet temerarium ſuſpicari de aliquo abſque indiciis de deperditis moribus.
† Et ob id idem judicare de Parocho jam ſemel 9
examinato, & idoneo reputato cum Parochus per examen ad Parochialem radicitus abſolutè, & non limitate pro aliquo videlicet tempore, ſed in perpetuum habilis ſit judicatus, & litteratus ad obtentionem, & adminiſtrationem ſui beneficii Curati.

10 Quare dico cum temperamento poſſe, ac de-
bere Epiſcopum uti de tali reexaminatione, etiam
ſi ſit ſucceſſor; nam ex dicta declaratione, quam
refert Diana ex Barboſa, quem citat, *de officio
Parochi c.* 2. ibi non inveni) & ei aſſentiendo ex
ea, ut dixi colligitur non ad libitum, & generali-
ter ſed tantum quando ſupervenit cauſa rationa-
bilis, & ſuſpicio ignorantiæ. Quod ego intelligo,
veluti ſi dum Epiſcopus viſitat teſtibus, acquirit,
ſeu aliis clamoribus, vel delationibus notitiam
ineptitudinis Parochi in adminiſtrando Sacramen-
ta, ſeu alia officia Parochi peragendo; & ſic exclu-
11 dimus illam vocationem generalem. † Et in hoc
ſenſu exempla, quæ referunt Sanctius, & Diana
de Domino D. Adrea Pacheço Epiſcopo Segob. D.
Joan. Manuel Epiſcopo ſagunt, & D. Caſtillo Epiſ-
copo Calagurit. & ante omnes Jean. Rivera Ar-
chiepiſcopo Valent. ut teſtatur Trulench. *in dicta
Bulla dub.* 1. *n.* 3. exiſtimo eſſe intelligenda; imo vi-
ros admodum prudentes, & Doctos non aliter
practicaſſe, & cum prædicto temperamento por-
rigo negativam ſententiam, Reginald. Homobon.
ſupra, & Ludovici de San Joan. *in ſum. q. de Sa-
cram. pœnit. art.* 2. *lib.* 3. Plura alia tradit legenda
Sanctius *d. diſp.* 50. & ſunt etiam intelligendi Hen-
riquez *ſumma lib.* 6. *c.* 6. *n.* 6. Ochogavia *tract.* 2.
de confeſ. q. 40. *n.* 7. Vaſq. *tom. de pœnit. q.* 93 *art.* 3.
12 *dub.* 5. *n.* 1. † Quæ diſtinctio patet ex adductis per
eundem Sanctium, *d. diſp.* 50. *n.* 3. ubi dicit, ut poſſit
Epiſcopus unum, vel Alterum Parochum exami-
nare quando defectus ſcientiæ adeo ſit notus, quod
vel nullatenus poſſit celari, vel errores admiſſi à
Parocho id oſtenderent, taliter, ut poſſint ſic inep-
ptos Parochos ab officio ſuſpendere coadjutorem
aſſignando juxta literam Trid. *d. ſeſſ.* 21. *cap.* 6. alia
plura dicens, ubi Barboſa *n.* 4 etenim, *ibi*, in fine
cum Riccio *in praxi p* 4 *reſ.* 547. dicit imperitos ad
hunc effectum eſſe illos, qui inhabiles ſunt ad ex-
ploranda ea, quæ incumbunt muneri, ac oneri
beneficii, quod habent, & ſecundum Dignitatem,
tum, & officium, ad quod aſſumuntur. De Vicariis
inquam perpetuis, examinandis etiam Regularium
ab Epiſcopo dico, *infra in c* 3. *de offic. Vicarii q.* 1.
verſ. ad ſecundam in verſ. & ex his.

13 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ſemel exa-
minati poſſint in eadem Diœceſi ab eodem Epiſ-
copo, vel ſaltem à ſucceſſore iterum examinari Sa-
cerdotes ſimplices? Ad quam difficultatem, ſuppo-
ſitis quæ dixi de Parochis *a n.* 1. nemini dubium
poteſt eſſe, ut poſſint examinari; imo, & quod
poſſit Epiſcopus, qui licentias confitendi præſtitit.
14 † Et melius ejus ſucceſſor revocare, de ſucceſſori-
bus, eſt quotidiana praxis, qui cum intrant ad Epiſ-
copatus gubernium, ſolent primo præſtitas licen-
tias, & approbationes ſimiles à ſuis prædeceſſori-
bus factis, revocare. Et ratio de utroque eſt, quia
tales approbati confeſſarii, ſunt tanquam Epiſcopi
delegati ad voluntatem, & beneplacitum ejus
cumque dare ſubditos; in quibus illi confeſſarii
poſſunt exercere confeſſionis munus, dependeat
ab ipſo Epiſcopo; quantumvis ratione Sacerdotii
& Præsbyteratus illam facultatem de jure habeant
in habitu, præter caſus neceſſitatis extremæ; ſecun-
dum quæ dico *in cap. omnis utriuſque ſexus de pœ-
nit*; ideo fit, ut ad placitum, tam prædeceſſoris Epiſ-
copi, quam ſucceſſoris ſecundo examinari queant.
15 † Et ſic abſoluta. Sel in ſelectis Canonicis, *c.* 11.
num. 18. atteſtans fuiſſe deciſum a Rota ſub die 9.
Nuvemb. 1619 Barboſa *in d. c.* 4 *ſeſſ.* 21. *n* 4. dicen-
tes approbatum ad ordines, ſeu beneficia ab Epiſ-
copo competente, poſſe ab inferiore ſuſpendi ob
imperitiam, ſi ille in viſitatione repertus ſit igna-
rus. † Et faciunt quæ docet Sanctius *in ſelectis* 16
diſp. 48. *n.* 47. & 48. qui dum de regularibus loqui-
tur, dicit, quod tenetur Epiſcopus quilibet in con-
ſcientia pro viribus contendere, iterum examinare
quoſcomque Confeſſarios, ſi rationabiliter judi-
cat id expedire, † Sel. *in ſelectis Canon. cap.* 14. 17
refert deciſum in Cæſar. Auguſt. 7. Septemb. 1625.
ut ſequitur Barboſa in Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 15. *n.* 43. ap-
probationem obtentam per Sacerdotem ſæcula-
rem, vel regularem, poſſe ab ordinario ſucceſſore
pro ſuæ conſcientiæ ſecuritate uſque ad novum
examen ſuſpendi. † Et idem Barboſa *n.* 40. cum 18
Sel *d. cap.* 14. *n.* 17. refert deciſum, ut ſi confeſſarii
non fuerunt examinati, quando approbati extite-
runt poſſint ab Epiſcopo ſuſpendi, & examinari
ex Sacra Congreg. Epiſcop. & Regul. in Verce-
len. 3. Julii 1615. alia tradit videnda idem Barboſa
cum multis, *in paſtorali alleg.* 25. & *ibi à n.* 41. alia
ex propoſito dico *ſub q. proxime ſequenti de Regu-
laribus*, quibus melius intelliges hoc dubium.

Ad tertiam quæſtionis partem, an id procedat 19
in regularibus ſemel approbatis per ordinarium
Epiſcopum, ad Confeſſiones etiam laicorum au-
diendas, & quia magis quam alii Doctores egerit
de hoc dubio Joannes Sanchus *in ſelectis diſp.* 48.
omnino videndus, qui plures declarationes refe-
rens Cardinalium inter ſe contrarias *a n.* 1. dicet eſſe
tot ut exiſtimat cum Suarez *tom.* 3. *de pœnit. diſp.*
28. *ſect.* 6. *n.* 10. Salas *de legib. diſp.* 2. *ſect.* 9. *n.* 51. *in
ſecundo argum.* conſtare non poſſe cui ſtandum opi-
nioni earum; ideo poſtea *à n.* 16. interponens
ſuum judicium, ait, ut Epiſcopus de novo adveniens
in propriam Diœceſim, habeat jus compellendi re-
gulares ad examen pro prædicationibus, & confeſ-
ſionibus, tam mendicantes, quàm non mendican-
tes; quantumvis ab anteceſſore ſint examinati, &
Conſtitutione Gregorii XIII. & ſic tenendum eſt, ut
poſſit Epiſcopus ſucceſſor pro majori quiete con-
ſcientiæ ſuæ iterum examinare Regulares ab Epiſ-
copo ſuo anteceſſore prævio examine approba-
tos ad perſonarum ſæcularium confeſſiones audien-
das, etſi minus idonei reperti fuerint reprobare: ita
fuiſſe reſolutum tenet Sel *in dict. c.* 14. *n.* 27. in Al-
banen. 5. Februarii 1628 & in alia ſub die 7. Janua-
rii 1630. & ita decidere S. Congreg. Epiſcop. &
Regular. ſub die 23. Novemb. 1629 ſequitur Bar-
boſa *in dict. c.* 15. *Trid. ſeſſ.* 23. *n.* 44.

Sed obſtat dicere quod Regulares ex ſola uni- 20
ca examinatione, manent approbati ſemper ad au-
diendas confeſſiones ex mente textus *in clem. du-
dum de ſepulturis à clem.* 5. *edita, & extravag. ſuper
cathedram ejuſdem tituli ſuper commun. à Boniſac.
VIII. & extravag. frequens* inter communes à
Joannes 22. *extravag. inter cunctas de privileg.* à Be-
nedicto XI. quæ non videntur revocatæ ab aliquo
decreto, quod contineatur in corpore juris, † ad- 21
huc verò dicendum eſt, ut ſucceſſor in Epiſcopatu,
poſſit vocare etiam generatim approbatos omnes,
quamvis ſimpliciter, & quos idoneos minimè inve-
nerit; rejicere, ut docet Miranda *in man Prælat.
tom.* 1. *q* 45. *art.* 7. *concl. ultim.* Ugolinus *de poteſt.
Epiſcopi c.* 20. *n.* 4. & 5. Barboſa *ibi alleg.* 25. *n.* 49.
cum multis Diana *p.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 27 Campanil. *in
diverſ. Juris Canon. Rub.* 12. *c.* 13. *n* 70. Torreblanca
de jure ſpirit. lib. 14. *cap.* 3. *à n.* 6. † qui *n.* 24. refert 22
S. D. Urbani VIII. breve Epiſcopo Cordub. tranſ-
miſſum, quo declaratur Regulares in civitate Cor-
duben a prædeceſſoribus Epiſcopis examinatos, &
appro-

approbatos ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, ab Epiſcopo ſucceſſore pro majori conſcientiæ ſuæ quiete, poſſe iterum examinari, ac ſi minus idonei reperti fuerint reprobari, docet etiam Sanctius *dict. diſp.* 48. *n.* 18. & ante *diſp.* 40 *n.* 15. Ut ergo plenè de hac difficultate puſſis diſputare leges noviſſimè Dianam *p.* 11. *tr.* 2. *reſ.* 12. dum ait ea quæſtione, *An non obſtante Concilio Trid. Regulares taneantur ſe ſubjicere examini Epiſcoporum?* Et negativam ſententiam referens ex Patre Bruno *de privileg. Regul. tr.* 5. *c.* 2. *prop.* 1. videtur ſequi affirmativa ex Patre Mando *in Bulla c. uc. diſp.* 22. *c.* 2. *n.* 43. qui dicit ex dicto Trid. revocatas eſſe, *Clem. dudum de ſepult. & extravag. ſtatim citandas bene probans*, illum videbis latè luquentem, & plura alia adducentem de Regularibus *in eo tract. Miſcell.* ubi licèt explicit *dict. Clem. & extravagantes*, non illum repeto, cum de illis ſatis hic loquar.

23 Nec obſtant *dict. Clem. dubium*, & allegatæ extravagantes; quia licèt non ſint revocatæ aliquo decreto, quod continetur in corpore juris, ſed ſunt revocatæ per diſpoſitionem Trid. *in d. c.* 15. *ſeſſ.* 23. *de reform.* ubi traditur nova forma, ad hoc, ut poſſint Regulares confeſſiones auſcultare; quæ alloquitur, verbis ſequentibus; *Quamvis Præſbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſolvendi poteſtatem accipiant, decernit S. Synodus nullum, & etiam regularem poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus judicetur &c. Et ibi privilegiis, & conſuetudine quacumque etiam immemoriali, non obſtantibus*, & potius ſi advertes quod *dict. Clem. dudum de ſepulturis*, & cæteræ extravagantes ſolùm exigerent præſentationem Regularium coram Epiſcopo fieri nullam de examine mentionem facientes, ut manifeſtum fiet intuentibus illas Suarez *de pœnit. diſp.* 24. *ſect.* 6. *n.* 14. Sanctius *d. diſp.* 48. *ſub. n.* 16. & Trid. requirere examen: videbis Barboſam cum multis *in dict. Clem. dudum* latè alloquentem.

24 Sed adhuc facit pro Regularibus non levis conſideratio, nempe quod cum diſpoſitio *dict. Clem. dudum.* aliud diſtinctum decernat, quam apparet expoſci à Trid. *in dict. c.* 15. & Greg. XIII. *in conſtit. ſua Kalend. Martii* 1572. decreverit ſtandum eſſe diſpoſitioni juris communis, & Sacri Concil. Trid. *dict. c.* 15. *ſeſſ.* 23. ſed *dict. Clem. dudum cum aliis extravag.* loquitur tantùm de præſentatione, quam de ſe ipſis debent facere Reguleres nihil de examine, & approbatione loquens ad dictas ſæcularium confeſſiones audiendas; ergo cum Trid. de illo examine loquatur, ſequitur ut non revocet *d. Clem. dudum* imò Navarrus *in man. c.* 27. *n.* 164. *in fine*, Fr. Eman. Rodrig. *q. Reg. tom.* 1. *q.* 59. *art.* 1. *in addit. ad explic. Bullæ cruciatæ* §. 9. *n.* 30. Ludovic. Mirand. *ſup. q.* 45. *art.* 6. dixerunt formam datam *in dict. Clem. dudum de ſepult.* circa Confeſſarios Regularium coram Epiſcopis, & ordinariis faciendam præſentationem nullatenus eſſe per Concilium Trid. revocatam, & derogatam; quin potius per ipſum confirmatam, & approbatam, & eidem quam maximè conformem.

25 Tamen video contrarium ſequi ex uſu quotidiano, docent poſt Pariſ. Chochier. *de juriſdictione Ordinarii in exemptos p.* 2. *q.* 45. *n.* 8. Hermoſilla ad Greg. Lopez *in l.* 53. *gloſſa* 6. *n.* 32. *tit.* 5. *p.* 5. quod verius ſibi videtur Barboſa *dict. alleg.* 25. *n.* 47. quia hæc approbatio, non eſt gratia, ut poſſit pendere à voluntate concedentibus, ſed tantùm authenticum inſtrumentum ſufficientiæ talis perſonæ; & quod teſtimonium ſemel datum non poſſit revocari, ita cum Corduba *in addit. ad compen.* verbo *abſolutio* §. 16. verb. *præſentatio*, Vega *tom.* 1. *c.* 62. *caſu* 8. Villalobos *in ſumm. tr.* 9. *diffic.* 73.

Adhuc enim non videntur prædicti *c.* 15. Trid. 26
verba ita clara, quod poſt unam examinationem queant Epiſcopi, tam Clericos ſæculares, quàm Regulares ſamel approbatos vocare iterum ad examen; ergo poſtquam ſemel fuerint ipſi Regulares examinati, & approbati ab Epiſcopo, non eſt cur debeant amplius examineri, cum id Concilium non advertat; ſed nihilominus receſſuri non ſumus à *ſuprà* jam dicta ſententia: nam etſi Regulares ipſi nullam velint æquiparationam admittere inter ipſos & prædictos Clericos ſæculares ſemel approbatos eo videlicet, quod ſcientia confeſſariorum ſit perempta ob curſum temporis, ex quo non fuere examinati; & quod Regulares ad id non poſſint compelli quia ex Jure illorum, approbatio irrevocabilis eſt, in quo manifeſtè errant, cum jura, in quibus poſſint fundari aliud dicant; ſcilicet *in dicta Clem. Dudum & in extravag. ſuper Cathedram; & inter cunctas*, ubi nihil de examine, & approbatione cavetur, ſed tantùm de præſentatione habenda coram Epiſcopo: ſic ex eorum decretis apertè colligi non poſſe approbationem ſemel comparatam medio tempore, futuram eſſe perpetuam in regularibus, ſed tantùm ad ſummum inferri præſentationem ſemel factam, eſſe irrevocabilem, nec poſſe ſucceſſorem Epiſcopi compellere regulares ſemel præſentatos coram anteceſſore ad reiterandam præſentationem: ita docet longè videndus Sanctius *d. diſp.* 48. *n.* 20. videndus *à n.* 17. qui *n.* 21. addit nec *ex dicta Clem. Dudum*, *& extravag.* deduci præſentationem ſolam factam à Regularibus eſſe perpetuam, cum *ibi* ſolùm dicatur Regulares non teneri ad ſe præſentandum coram Epiſcopis in territorio, quorum miniſterium pœnitentiæ fuerit celebrandum; quod aliud debet eſſe in eorum ſucceſſoribus, quibus competit novum jus, ſcilicet cognoſcendi oves etiam à prædeceſſoribus Epiſcopis approbatas, ſic cum Ægidio Coninch. *de Sacrament diſp.* 8. *dub.* 7. *num.* 57.

Ego proprius accedendo exiſtimo diſtinguen- 27
dum, nempe quod ſi loquamur de Epiſcopo ſemel approbante, nequeat iterum vocare ad examen Regulares, quos jam ad confeſſiones approbaverit; ſecus in ſucceſſoribus Epiſcopis, ut probo ex conſtitution. Pii V. quæ non fuit revocata *à præd. cap.* 15. *Concilii*, ut declaravit Sancta Congreg. Cardin. relata per conſiſt. *in ſumm. titul.* 17. *c.* 5. circa illam quæſtionem. *An Epiſcopus qui approbavit*, poſſit non ſolùm ſæculares, ſed etiam Regulares examinare iterum, & indignos reprobare? Quæ loquitur in ſequentibus verbis: *Congregatio Concilii cenſuit Regulares ad audiendas in civitate, & Diœceſi ſæcularium confeſſiones ſemel ab Epiſcopo, prævio examine approbatos, iterum ab eodem Epiſcopo non eſſe examinandos. Cæterum à ſucceſſore poſſe utique examinari juxta Conſtitutionem Pii V. editam 8. Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno 6. quæ ſel. rec. Gregor. XIII. non eſt revocata per reductionem privilegiorum Regularium ad terminos Concilii*, eam referunt Farin. *in dict. Trid. Concilio*, Sanctius *dicta diſp.* 48. *ſub. n.* 1. Fagundez *in quinque præcepta Eccleſiæ p.* 2. *lib.* 7. *c.* 2. *n.* 20. Fr. Emanuel. Rod. *in Bulla Cruc. dict.* § 9. *n.* 32. *& quæſt. regul. tom.* 1. *q.* 59. *art.* 4. Ludovic. de Cruce *in expoſit. Bullæ diſp. cap.* 2.

dub. 9.*n*.2. Truſlenq. *in ſimili expoſitione lib*.1.§7. *c*.1. *dub*. 7. *n*. 10. Lezana *in ſumm. c*.18. *n*. 7.

28 Unde jam patet quod idem Epiſcopi ſemel approbantes Regulares ad confeſſiones, non poſſint eorum licentias revucare, nec ſuſpendere, ſi ſimpliciter,& abſolutè eos approbaverint,ut docet idem Fr. Eman. *dict*.§.9.*n*.3. & 39. Henriquez *in ſum. lib*. 6. Miranda *dict. tom*. 1. *q*. 45. *art* 7. niſi ex nova cauſa, eaque ad confeſſiones pertinenti ipſas, ut tenent Gavant. *in manuali Epiſcoporum*, verb. *Confeſſor.n*.23. & 24. Peirinis *de privileg. minor. tom*. 1.*conſt*.2.*Sixti IV*.§.11.*n*.45. Lezana *in ſum. q.Regul.c*.19. *à n*.7. Diana *p.reſol.moral. tr*. 21. *reſol*.22. & *p*.4.*reſ*.20. Marchinus *tr. de tempor.peſtil. p*.5.*c*.4.*n*.9. & Barboſa *dict.alleg*.25.*n* 20. ubi refert aliam deelarationem Illuſtris Cardinal. Negot. Epiſcop. & Regul. Romæ 20. Novembr. 1615. & alias declarationes refert ipſe Barboſa *de jure Eccleſ.lib*.1.*c*.43.*à n*. 206. cum multis, & prædictam Antonius Marin Epiſcop. Hoſtienſ. Cardinal. Gallus 5. *Theat.ſecr.* Marcellus Vulpei *in praxi c*. 35. *n*. 26. & Lezana *dict. c*. 18. *n*. 9.

29 Quare in hoc puncto non debent audiri Sotus *in* 4. *diſt*. 18.*q*.4.*art*.3.*columna* 9. Henriquez *lib* 6. *c*.6. *n*.6. Vaſquez *tom.de pænit.q*.93. *art*.3.*dubio* 5. Ledeſma 3.*p.ſumm. c*.13. *poſt decimum dubium* §. la primera difficultad *folio* 240. Vega *in ſum. p*.1. *c*.62.*caſu* 4. & 17. Obandus *in* 4. *diſt*.17. *poſit*.24. & 25. Vivaldus *p*.1.*de abſolut.folio* 121. Ludovicus Lopez 2.*p c*.2.*de clavib*. Joannes de la Cruz *de ſtatu Religioſ.lib*.6.*c*.6.*concl*.4. *folio* 157. Villalobos *in ſum n*.1.*p.tr*.9.*diffic*.53. LLIImas *in ſumma p*. .*c*.7. *folio* 70. Ludovicus de S. Joan. 1.*p ſumm. tr.de pænit*.4.*q*.9.*art*.3.*dubio* 2. & 3.*folio* 511. Sa verbo *prædicare n*. 7. loquens de examinatione ad prædicandum, Cariol. *de caſibus reſervatis p*.1. *ſect*.2. *art*.8. *folio* 165. & *art*. 3. *folio* 147. Chapiavile *de caſibus reſervatis q*.2.*difficult*. 3. *folio* 21. aſſerentes approbationes, & præſentationes Regularium eſſe perpetuas ex dictis decretis *clem. Dudum*, & *extravag. ſuper Cathedram*, & *inter cunctas* ſumentes plures ex his Doctoribus pro eodem approbationem per examen, & præſeotationem; cum tamen diverſiſſima ſint, & tantum de præſentatione loquantur & fatetur Suarius *dict.tom*.3.*de pænit.diſp*. 28. *ſect*. 6. *n*.14 alia molta repetit. idem Sanctius *dict. diſp*.48. *n*.16.17. & 18. quorum dictum poteſt habere locum reſpectu Epiſcopi approbantis ex *ſuprà* relata declaratione; dum nova cauſa de novo ſupervenit; & hoc reſpectu tantùm Regularium propter dictam declarationem; quæ ſi non eſſet, nec aliæ, ſimiles, exiſtimarem idem, quod dictum de ſecundo examine reſpectu Clericorum ſæcularium, procedere etiam reſpectu prædictorum Religioſorum cum littera Tridentini de utriuſque loquatur æqualiter, ut ex ea patet: latè progreditur idem Sanctius videndus cum multis *à n*. 23. ubi *à n*. 25. expendit prædictis Clem. & extravagantes, quatenus per eas conceditur Religioſis tanta facultas, ac Parochis, nam quod ex littera conſtat in verſ. *per hujuſmodi*, eſt, ut per eas non intendat Papa concedere Religioſis ampliorem facultatem, quam Eccleſiarum curatis; quod non eſt idem; imò etſi prædictos Regulares vellent contrarii æquare Parochis tunc etiam poteris recurrere ad dicta de hoc puncto reſpectu Parochorum, qui etiam, ut *ibi* dixi poſſunt ſecundo examinari, *ſuprà à n*. 1.

30 Ex his jam recurres ad aliquas declarationes pro prædictæ quæſtionis exornatione, prima poſſe Epiſcopum utcumque Regulares à ſemetipſo approbatos ſuſpendere, aut repellere à confeſſionibus audiendis, ſi illi cum ſcandalo, aut aliàs inhoneſtè vivant, vel aliquod delictum committant; propter quod rationabili ipſius Epiſcopi judicio, in quo tantum conſcientia ipſius onerata erit, videantur à confeſſionibus ſuſpendi, cum præcipua Miniſtri qualitas, ſit integritas, vitæ ac morum honeſtas, & ea cauſa ad miniſterium confeſſionis pertineat, ſic aſſerit Aldanus *in compendio Canonic. reſol. lib*. 1. *tit* 13.*n*. 4. referens ita deciſſe Sacram Congreg. Epiſcop. & Regul. in Oriolan. 30. Auguſti 1630. Barboſa *in d. c*.15. *Trid. n*.46. legendus toto *n*.45.

Secunda quod facultas Regularibus ad audien- 31
das confeſſiones ad beneplacitum per ordinarios conceſſa, poſſit quandocumque revocare, ut tenent Sel *in ſelectis Can.c*.14.*n*.17. & cum eo Barboſa *in dict. c*.15. *Trid. n*.40. referentes ſic deciſſe Sacram Congreg. Papien. 12. Martii 1619. & optimè Gutier. *canon. lib*. 1.*c*.17. & 18. Suar. *tom*.3.*diſp*.28. *ſect*.7.*dub* 6. Fr. Eman. *q. Regul. tom*. 1.*q*.59.*art*.8. Miranda *ſup.n*.45.*art*.10.*conc*.1. cum Barb. Homob. *de examine Eccleſiaſtico tr*.8.*c*.2.*q*.7.*in princip*. verſ. *ſecundo*. Ugolin. *de officio Epiſcopic*.20.*n*.6 Barboſa *eodem tract.dicta alleg*.25. *n*.52. Zened. *quæſt. Canonic.lib*.1.*q*.38.*n*.20. & 21. Diana *p*.3.*tr*.2.*reſ*.25. Lezana *in ſumm.quæſt.Regul.c*.18.*n*.8. Fagundez *in quinque Eccleſiæ præcepta p*.2.*lib*.7.*c*.2.*n*.17. † Di- 32
xerunt juriſdictionem à jure, vel à Papa Regularibus tributam reſtringi, ſeu dilatari per ipſam approbationem ordinarii; juſta enim atque legitima cauſa exiſtente, limitando eam ad certum locum, tempus, ſeu perſonas; imo quod quando fuit licentia data ſub conditione illa, non impleta, ceſſat; & ſic amplius dicit contra Fr. Emanuel Zerolam, Fr. Joan. de la Cruz, idem Barboſ. *dict.alleg*. 25. à *dicto n*.53. in verſ. *unde*, quatenus dixerunt ſemel approbatum ab aliquo Epiſcopo, minime eſſe poſtea ab eodem examinandum; quod etſi poſſet admitti in approbatione ſimplici, non inquam in data ſub conditione ad tempus, locum, aut perſonas, ſeu alio modo conditionata; imo & in ſimplici juſta ſubſiſtente cauſa, & ad confeſſiones ipſas pertinente, ut tradunt jam relati, & Sylveſter verb. *Confeſ*.2. *n*.11. Henriq. Fagund. Suar. & Barboſa Cum eis, cum aliis idem Barb. *in d.c*.15.*Trid.ſeſſ*.23.*n*.48. quâ leges eum multis, & cum declarationibus ibi *n*.45. † Qua- 33
tenus probat approbationem ab Epiſcopo obtinentes ad certum tempos, eo elapſo, non poſſe confeſſiones audire abſque nova Epiſcopi ipſius licentia.

Tertia quod Epiſcopi, locorumque ordinarii 34
nullomodo adimare poſſunt facultatem audiendi confeſſiones omnibus ſimul unius Conventus Regularibus confeſſariis, ut docet Barboſa *dicto c*.5. *Trid.n*.47. cum Aldan. *in compendio Canon.reſolut. tit*.13.*n*.13. atteſtante Sanctam Congregationem Epiſcop. ſic conſuiſſe die 2. Decemb. 1615.

Quarta ut confeſſarii ſæculares ad certum ge- 35
nus perſonarum, ſeu ad limitatum tempus ab ordinario approbati ad confeſſiones audiendas, minimè poſſint, etiam vigore Bullæ Cruciatæ, pœnitentium confeſſiones audire, ultra facultatem ipſis ab ordinario conceſſam, traduot Selius *in ſelectis canon. dict.c*. 14. *n*.17. qui dicit ſic deciſum à Sacra Congreg. in Cæſar Auguſtana 7. Septembr. 1625. Barboſa *in dict. c*. 15. *Trid. ſeſſ*. 23. *n*.42.

Quinta quod Religioſus, qui ſemel fuit gene- 36
raliter approbatus, ſi recedat à Diœceſi, in qua fuit generaliter approbatus, & poſtea iterum redeat, non teneatur novam quærere approbationem, & licentiam, etiam ſi iterum mutati fuerint Epiſcopi

in

in illa Diœceſi, ut docent Nugons *in addition.ad tertiam partem q.8.art.3. dub.*1. *concl.*2. Zerola *in praxi de Sacr.pœnit.c.*16.*q.*2.verſ.*quinto ſiverò*: ſic Barboſa cum eis, & cum Henriquez *dict.alleg.*25. *n* 44. Benevent.*in praxi Sacr.pœnit.c.*16.*q.*2. verſ. *quinto ſi verò* Joannes Valerius verb.*abſolutio differentia* 5.*n.*19. verſ. *& obſerva.* Temburin. *de Jure Abbat. tom.*2. *diſp.*6.*q.*14.*n.*2. Fagundez *in præcepta lib.*7.*c.*2.*n.*14. Bartholom. à Sancto Fauſto *tr. de pœnit.lib* 6.*q.*54.

37 Hoc tamen limitandum eſt modo Epiſcopus facultatem non revocet, quia ille, vel ejus ſucceſſor poteſt juſta de cauſa revocare approbationem, ſeu facultatem modo approbatus non habeat beneficium Parochiale; quia hic habet approbationem à jure, & facultatem annexam beneficio; quamvis aliquando poſſit ſuſpendi, ut docent Suarez *tom.*4. *diſp.*18.*ſect.*1. *&* 8. Benevent. & Reginald, citati *d. lib.*1.*n.*201. Fagundez *dict.c.*2.*n.*31. idem Barboſa *dict. alleg.*25. *n.* 44. cum Boſſio.

38 Sexta quod ſi ſemel approbatus à proprio Epiſcopo, ejus Diœceſim mutet, indiget novâ approbatione alterius Epiſcopi, in cujus Diœceſi modo verſatur; quia uſu receptum eſt, & à Sacra Congreg. deciſum, ut *qui* fuit in uno Epiſcopatu approbatus, ſi ad alium Epiſcopatum tranſeat, iterum approbetur ab Epiſcopo loci, in cujus territorium transfertur ut docent Jacob.de Graff.*lib.*2. *Apend. c.*5.*n* 13. Bartholom. à Sancto Fauſto *dicto lib.* 6. *q.*54. Beja *in reſponſ.caſuum conſcient. p.*4 *caſu* 20. Zerola *in praxi fori pœnit.c.*16. *q.*8. Ugolinus *de*
39 *poteſt. Epiſcopi p.*1.*c.*7. §.2.*n.*8. † Et licèt Bruno Cagſuing.*de privileg. Reg.p.*1.*tr.*5.*c.*2.*prop.*2. *affirmet* ut Religioſus approbatus in una Diœceſi, poſſit ubique locorum confeſſiones audire, longe probans: tamen noviſſimè Diana illius referens fundamenta, impugnat cum Vaſquez: & aliis, ex Emin. Card.Lugo *de pœnit.*21. *ſect.*2.*n.*29. quid adduxit decretum Urban. VIII. editum anno 1628. quo revocavit omnia privilegia, & licentias audiendi confeſſione ſine approbatione ab Epiſcopo Diœceſano; & ſic improbat contrariam ſententiam, & inſuper, & ex alio brevi Sanct. Innocent.X.die 14. Maii 1648. poſtea confirmat 1653. Maii 27.

40 Alia dicit Barboſa cum multis *dict. alleg.* 25.*in paſtor.ibi n.*40.41. *&* 42. ut approbatus ab Epiſcopo abſque judicio, ſciente non eſſe idoneum, non cenſeri approbatum, & quod Ordinarius non ſolùm debet interius judicare idoneum Confeſſarium
41 ſed etiam exterius approbare. † Et quod poteſt Epiſcopus approbare quemcumque Sacerdotem ad confeſſiones audiendas abſque ullo examine, ut patet *ex dict.c.*15. *Trid.ſeſſ.*23.

42 Septimo, quod licentia delegata audiendi confeſſiones non expiret, mortuo, vel amoto delegante quia eſt quædam gratia: ſic docent Sotus *in* 4. *diſt.*18.*q.*4.*art.*3.*col.* Graſſis *in deciſ. aureis lib.*1. *c.*13.*n.*46.Sanchez *de matrimon.lib.*8.*diſp.*28.*n.*74. *&* 80. Zenedus *Canon.lib.*1.*q.*38.*n.*20. *&* 21.Fagundez *dicta p.*2.*lib.*7.*n.*34. Campavillus *in diverſ. Juris Canon. Rub.*12.*c.*13.*n.*69. Lezana *in ſuis q.regul.c.*18.*n.*10.cum aliis,Barboſa *dict.alleg.*25.*n.*43. & Henriquez *in ſum. lib.* 6. *c.* 6. §.7. *in fine.* † Ubi
43 etiam, limitat niſi Epiſcopus ad tempus tantùm unius anni approbaſſet, aut ad tempus vitæ ſuæ vel ad ſuum beneplacitum.

Nunc ergo pro abundantiori intellectu dubii
44 jam relati in verſ. *ad tertiam*, ubi agens de dubio, an approbatio ſemel ab Epiſcopis Sacerdotibus ſæcularibus ſimpliciter impenſa, poſſit ad libitum revocari, quoties Epiſcopi voluerint addo Vivaldum dicentem ad nutum eſſe revocabilem *in Candelabro aureo*, ubi *de conf.n.*27. *concl.*2. ſed quod non poſſint ſine cauſa approbata licentiam ſemel datam revocare: bene tamen cum ea dicunt Henriquez *lib.*3.*de pœnit. c.*6.§.6. Suarez *diſp.*26 *ſect.*7. *n.*7. quos refert, & ſequitur Fagundez *dicto lib* 7. *c.*2.*n.*61. ubi *n.*93. reſolvit ſi approbatio fuit facta ab Epiſcopo uſque ad beneplacitum ſuum, validam & licitam eſſe revocationem illius ſine ulla cauſa factam. Quod ſi non fuit conceſſa hoc modo, ſed ſimpliciter, vel ad tempus, vel in perpetuum invalidam eſſe omnino revocationem ſine cauſa factam.

Quod ſi dubites qualis ſit cauſa juſta reſpon- 45
deo ex dictis *ſuprà*, ut ſit illa, quæ ad confeſſiones ipſas ſpectaverit; prout etiam erit, ſi contigerit Confeſſarium abjurari de vehementi; quin amplius ad audiendas confeſſiones non debet admitti, ut reſolvit Laurent. de Franchis *in controv. inter Epiſc. & Regular.pag.*279. *in reſponſ. ad.*4. † Ubi etiam 46
refert in Sacra Congregatione Generalis inquiſitionis fuiſſe deciſum, die 6.Martii 1596. Sacerdotem abjurantem de levi, non eſſe impeditum exercere omnes ordines, & Sacramenta miniſtrare, ac fidelium etiam ſæcularium confeſſiones audire, ſecus in abjurante de vehementi, ut tradit Barboſa *in paſtor. dict. alleg.* 25. *ſub dict.n.*57. in verſ. *cauſa autem.* Alia pleraque poſſem hic innectere, quæ à prædictis Doctoribus poteris recolligere, & multas quæſtiones circa approbationes, & reprobationes Confeſſariorum ſæcularium, & Regularium, videbis apud Bartholom.de S.Fauſto *dicto lib.*6.*q.*101. cum multis ſequentibus.

Ad ultimam quæſtionis partem, quæ non ſic 47
propria; etſi conducat, breviter reſpondeo, quod de jure examinatus ad unum beneficium, non ſit iterum examinandus ad aliud ſimile, † ex eo, ut 48
ait gloſſa *in c.accepimus hoc tit.* verb. *reputare*, qui reputatur dignus in una dignitate, ſi poſtea eligitur ad alteram, etiam tunc dignus debet reputari; & ſic de jure videtur, ut docent Caputaq. *deciſ.*3 *c.*7. *lib.*2 Aloyſius Riccius *in praxi fori Eccl. deciſ.* 419. *ni* 1.*edit. & reſ.*356.*in* 2. *editione*, Campanillus *in diverſ. Juris Canon. Rub.*5.*c.*3. *n* 8.*prope finem*; & ita de jure communi advertunt Campanillus *dicto loco*, Barboſa *in dict.c.ſub n.*5. in fine comprobans ex ſtylo curiæ, qui ſtatim ait ex diſpoſitione Trid. ait examini ſemper eſſe ſubjiciendum quod hic in partibus vel ubi per concurſum examen fit, dicit locum habere: ita ille, ubi non allegat locum, in qua ſeſſ. ſit.

Sed cum ego viderim locum correſpondentem 49
Trid. ad hoc punctum *in ſeſſ.*7. *de reform.c.*13. cujus verba ſequentia ſunt: *Præſentati, ſeu electi vel nominati à quibuſvis Eccleſiaſticis perſonis, etiam, & ſedis Apoſtolicæ Nunciis ad quævis Eccleſiaſtica beneficia non inſtituentur, nec confirmentur, nec admittantur, etiam prætextu cujuslibet privilegii, ſeu conſuetudinis etiam ab immemoriali tempore præſcriptæ, niſi prius fuerint à locorum ordinariis examinati, & idonei reperti, & nullus apellationis remedio ſe tueri poſſit, quominus examen ſubire teneatur, & in præſentatis tamen electis, ſeu nominatis ab univerſitatibus, ſeu collegiis generalium ſtudiorum exceptis*; ideò opere pretium eſt tractare, etſi breviter, an omnibus de novo receptis ad beneficia quælibet debeant de novo etiam examinari, nullis beneficiis exceptis, juxta prima Concilii verba.

Etenim

50 Etenim generaliter ait Gonzal. *in regula* 8. *Can-*
cel. gloſ. 34. *n.* 74. quod examinandi ſunt de novo
recepti Beneficiarii, & per ordinarium appro-
bandi in quolibet aſcenſu. Quare Rota in Cata-
guritana De Ornillos 12. Octobris 1587. coram
Cardin. Pamphili. Sen. & in alia Calagurit. induli
de Vilbao 12. Januarii 1598. coram Seraphino in
impreſſis *deciſ.* 1253. ut refert Barboſa *in dict. Trid.*
cap. 13. dixit examen, de quo in prædicto capite
requiri in beneficiis receptivis in quolibet aſcenſu,
nec ſufficere, quod ſemel ſic examinatus in aſcen-
ſu ad dimidiam portionem, quia novum exa-
men requiritur; ubi de dimidia; aſcendit ad in-
51 tegram. † Et Garcia *de beneficiis part.* 9. *cap.* 2.
num. 162. cum aliis dixit examen novum requiri
quoad Parochialem in permutationibus, quæ fiunt
de beneficio ſimplici, & curato, licet non ſit ne-
ceſſarius concurſus.

52 Adhuc verò, etſi prædicta verba ſint; quia ta-
men loquuntur in caſu diverſo, quando nempe
beneficiatus aſcendit de beneficio uno ſimplici
ad aliud ſimile; ideo dicendum, ut non requira-
tur illud examen novum; quia ille revera non
aſcendit, ſeu quaſi adoptat, ſeu eligit aliud be-
neficium loco primi, vel ſi ambo retineat, non
mutat obligationis ſpeciem; quia quantumvis
unum beneficium ſimplex ſit pauperius in reddi-
tibus, quam ſecundum, ad quod de novo nomi-
natus, eligitur, ſeu præſentatur, in rei veritate non
mutat ea tranſmutatio ſpeciem obligationis ex
Reg. à Juris trita, quod magis, & minus, non
mutent ſpeciem: bene Doctores docent id etiam
porrigendo ad Canonicatum, vel dignitatem,
Gonzalez *ſupra dicta gloſſa* 4. *n.* 84. Riccius *in praxi*
fori Eccleſ. deciſ. 419. *in prima edit.* & alii jam re-
lati, Barboſa *in dicto cap.* 13. *Trid. num.* 18. *& in*
53 *paſtorali alleg.* 60. *num.* 89. † Ubi expendit in eo
qui ſemel examinatus, & approbatus, fuit ad Ca-
nonicatum, & Dignitatem in Collegiata, non
amplius ſit examinandus ad ſimilem Canonica-
tum, vel Dignitatem in alia Collegiata, idemque
procedere reſpectu Eccleſiarum, Cathedralium,
Maſſobrius *in ſua praxi habendi concurſum prælu-*
dio 3. *dub.* 3. *n.* 30. Homobonus *de examine Eccleſ.*
tract. 2. *cap.* 3. *q.* 31. *in fine*; & ſic ſervari in curia,
referunt.

54 Et licet Campanillus jam *ſupra* adductus *dict.*
cap. 3. *num.* 8. *prope finem*, & Maſſobr. *dict. dub.* 3.
n. 32. & Barboſa *in dict. Trid. cap.* 13. *dict. n.* 18. *in*
fine ex Rota apud Seraphinum, *deciſ.* 1323. dicant
verius eſſe hic in partibus, ut requiratur novum
examen, Juxta mentem *dict. cap.* 13. *Trid.* etſi de
jure communi attento, *dict. cap. accepimus hoc tit.*
non ſit iterum examinandus, *ex deciſ.* Paleoti 83.
& Caputaq. 367. *lib.* 2. ax eo, quia ex aſcenſione
ad aliud beneficium, quæratur novus titulus, juxta
Concil. Oldradi 18. referens, prædicta deciſio Ro-
tæ apud Seraphin. declarationem Illuſtris D. D.
Cardin. ut ſit de novo examinandus novus bene-
ficiatus in quolibet aſcenſu; & ſic ex ea referat
Barboſa reſolutum fuiſſe *ſupra dict. n.* 89. *alleg.* 60.
in una Cæſar-Auguſtana coram Cardin. Pamphili
Sen. de anno 1587. addens, ut ſciat primum eſſe
verum de ſtylo Curiæ; ſecundum vero aſſum-
ptum ex Camp. & Seraph. in partibus ſibi locum
55 habare, † Tamen ego adhuc reſideo in adducta
reſolutione ex *dict. cap. accepimus*; ex ratione, &
fundamento adducto.

56 Et amplius ex eo probo, quia ut docent Ni-
colaus Garcia *de beneficiis dict.* 9. *part. cap.* 3. *nu-*
mero 15. Maſſobr. *dicto praxi habendi concurſum*
regula 10. *dubio* 10. *num.* 1. *&* 2. Homobonus *de*
examine Eccleſ. dicto tract. 2. *cap.* 3. *quæſt.* 35. *in fine*
Barboſa *dict. Trid. cap. num.* 11. & ſub *dicta alle-*
gat. 60. *num.* 89. non poteſt Epiſcopus da nuvo
ſubjicere examini ſimplici beneficio illum, quem
jam examinaverat pro ordinis ſacri promotione;
quia ut jam dixi *ſub cap.* 34. *&* 3. *hoc tit.* examen
pro ordinibus etiam minoribus eſt competens ad
obtentionem ſimplicis beneficii; & nihilomi-
nus videmus tali ordinato addi aliam qualitatam
aſcenſionis.

Ulterius confirmatur, quia ut refert deciſum 57
Nicolaus Garcia *de benef. part.* 6. *cap.* 2. *num.* 234. &
Barboſa *in dicto cap.* 13. *Trid. ſeſſ.* 7. *num.* 22. exami-
nandi non ſunt de litteratura illi, qui ſubdiaconi,
vel Diaconi, aut Præsbyteri ſunt, petuntque ad-
mitti ad Cathedralis Eccleſiæ Canonicatus, qui
cum ordinem ſacrum, quem ipſi habent, requi-
runt ſibi in ſurma dignum collatos. † Sed ſi non- 58
dum fuerint ordinati in Sacris, arunt examinandi
ad videndum, an illi habeant adjumenta, doctri-
næ quæ ex præſcripto Sancti Concilii Trident.
neceſſaria ſunt illi Sacro Ordini, qui annexus fue-
rit illi Canonicatui, quem conſequi velint. † Et 59
ſic refert deciſum ipſe Barboſa, *in dicto cap.* 13.
num. 23. ut Canonicatus ſemel ab examinatoribus
urbis examinatus & idoneus repartus, ſi eo di-
miſſo, alium Canonicatum obtinuerit, non ſit
iterum examinandus tenuit Aldanus *in compend.*
Canon. reſol. lib 2. *tit.* 5. *num.* 10. qui refert ſic fuiſſe
reſolutum in Januen. 6. Julii 1592.

Item quia proviſus à Papa Romæ in forma 60
gratioſa da ſimplici beneficio Sacrum ordinem
annexum habente, non debet rurſus ab Epiſcopo
examinari, ſi adjunctum ordinam annexum ha-
bente, non debet rurſus ab Epiſcopo examinari,
ſi adjunctum ordinem ſuſcipera intendit, ut te-
nent Homob. *de Bonis de examine Eccleſ. dict.*
tract. 2. *quæſt.* 53. *in fine.* Campanil. *in diverſ. juris*
Canon. Rub 5. *cap.* 3. *num.* 26. † Et ſic etiam, ut 61
tenent Barboſa *dicto cap.* 13. *Trident. ſeſſione* 7.
num. 9. Flamin. Pariſius *de reſignat. benefic. lib.* 8.
q. 9. *n.* 95. non erit novum examen neceſſarium in
proviſionibus faciendis ex cauſa permutationis.

Unde jam poteſt videri reſpectu beneficiorum 62
ſimplicium, Canonicatuum, aut Dignitatum ſimi-
lium nullum examen requiri, quoties quis de uno
ad aliud ſe transfert; ut cum multis reſolvit idem
Barboſa *in paſtor. p.* 3. *dict. alleg.* 89. *in. fine*, ſecus ta-
men quando ſeſe offert diſſimilitudo, veluti ſi quis
aſcenderet ad beneficium ſuperius, & diſſimile,
quia tunc debet denuo examinari pro litteratura
juxta conditionem Dignitatis majoris, vel minoris:
ita Barboſa *dict. alleg.* 69. *n.* 90. † Et ob id benà idem 63
in dict. cap. Trid. n. 4. Garcia *de beneficiis dict. p.* 9.
c. 3. 19. dixerunt examen novum requiri in quo-
libet aſcenſu, qui fit in aliquibus Eccleſiis, occur-
rente vacatione canonicatus, ad quem ſolet inſtitui
antiquus Portionarius, & ad Portionem antiquior
Beneficiarius, & ad beneficium antiquior ſpectans,
ut referunt reſolutum. † Et ob id admittendi ſunt 64
D. Nicolaus Garcia *dict. p* 2. *lib.* 9. *à n.* 162. Barboſa
in dict. Trid. c. 13. *ſeſſ.* 7. dicentes examen novum
quoad Parochialem raquiri in permutationibus,
quæ fiunt de beneficio ſimplici, & curato, licet non
ſit neceſſarius concurſus; quia adeſt diſſimilitudo:
quo pacto ſunt intelligendi Doctores, qui admit-
tunt novum examen, quoties quis de novu aſcen-
dit de uno beneficio ad aliud.

Referunt

65 Referunt tamen deciſum de ſtylo Curiæ *Azor. inſtit. mor. p.2. lib.6.c.6.q.9.* Barboſa *dict. alleg* 60.
*num.*90. quod ſi quis promoveatur ad ſimile be-
neficium, in Eccleſia tamen, vel loco am-
pliori, majorive, aut nobiliori, vel celebratiori,
ſit iterum examinandus; quod ego abſque cauſa
non admitterem, præcipuè in beneficiis ſimplici-
bus, Canonicatibus, Dignitatibus, ſeu Portionibus.
66 † Sed libenter admitto cum eiſdem, quando in
priori examine minus idoneè, & aptè reſpondit,
aut creditur eum poſt examen, ſe negligenter in
ſtudio litterarum geſſiſſe, & oblitum eſſe ejus, quod
ante didicerat, aut ſi alii ſint Candidati, qui unà
cum eo beneficium petunt; & comprobo ex ad-
ductis *ſupra* ſub verſ. *ad primam, ad ſecundam, ad
tertiam*, ubi quando ex cauſa poſſunt ſemel appro-
67 bati ad confeſſiones denuo examinari. † Quod
fallit etiam ex adductis in promotionibus ad cu-
rata beneficia per concurſum; quia tunc id proce-
dit; eo quod ſunt alii coopppoſitores, inter quos
agitur de commutativa juſtitia, quis eorum magis
dignus ſit; quia, etſi aliquis prætenſorum, aut om-
nes ſint Parochi aliarum Eccleſiarum ſimilium,
æqualiumque, erunt omnes denuo examinandi
juxta quæ dico *in c.29. de præb. & dignit.* aliqua *in
cap. quia propter*, & aliis *de elect.* ubi etiam de re-
quiſitis examinibus, & de obligatione examinato-
68 rum † Et tantum ad Parochialem Eccleſiam
prærequiritur examen; quod ſi ſe offerat Doctor.
aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico, &
in publica univerſitate graduatus, non excuſetur
ab examine, quando petit provideri de aliqua
Eccleſia Parochiali ut docent Nicolaus Garcia *p.2.
de benefic. cap.5. num.*103. Zenedus *collect.*15. *ad
decret. n.*5. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4.
*n.*90 Proſpero de Auguſt. *in additionib. ad Quaran-
tam in ſumm. Bullar.* verbo *benefic. Paroch. collatio
quæſt.*1. Zerola *in praxi Epiſcop. p.2.* verb. *Doctor*
§.2. Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap.*50. §.6. & 10.
*num.*6. *& in eodem tract.* Barboſa *dicta allegat.* 60.
*num.*88. cum aliis, *& in dicto cap.*13. *Trid. ſeſſ.7. de
reform. num. fin.* Leſſius *de Juſtitia lib.2. cap.34. n.*83
Flamin. *de reſignat. benef. lib.8. quæſt.9. à num.*83.
Lambertin. *de Jure Patron. p.1. lib.2. quæſt.11 art.3.
num.*5. Rebuffus *de privileg. ſcholar. privileg.* 86.
*num.*4. referentes deciſum. † Quod procedit etiam 69
ſi eſſet famoſiſſimus Doctor, qui cum maximo
applauſu per plures legerit annos, juxta ea, quæ
tradunt Fuſcus *de viſit. lib.2. cap.5. num.*10. etiam
ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi, Flamin. *dict. q.9.
num.*89.

Pro complemento notabis cum Aldano *in com* 70
*pendio Canonic. reſolut. lib.2. tit.*5. quia atteſtatur de-
ciſum, & reſolutum in nullius 19. Novem. 1628.
Barboſa *in dicto cap.*13. *ſeſſ.*7. quod Epiſcopus po-
teſt procedere ad executionem litterarum Apoſto-
licarum ad favorem illius, qui eas obtinuit in forma
dignum cum clauſula, *Si per diligentem examina-
tionem illum idoneum repereris*; etiam ſi per duas
vices, tanquam non idoneus ab examina fuerit
rejectus, non tamen uti talis renunciatus, ſi tertia
vice fuerit admiſſus, & approbatus, dummodo
infra ſex menſes à die datæ litteratum examen
ſubjerit, quod tene memoriæ, eo quod ſæpius
contingit in praxi.

Poſtremo notabis per verba dicti Trid. Concilii 71
*c.*13. *ſeſſ.7. de reform.* ibi, *Et nullius appellationis
remedio*, quod à neceſſitate præfati examinis requi-
ſiti, vel primo ad beneficia, quæ à prætenſoribus
intenduntur, vel denuo, non detur, nec admittatur
appellatio ad effectum evitandi examen: argum.
eorum, quæ dixi *in c.11. de appell.* docent in terminis
Barboſa cum multis *ibi n.*25. Uberius *in paſtorali
alleg.72. n.*124. Nicol. Garcia *de benef. dict. p.9. c.2.
n.*242. Gonzalez *in dict. reg.8. Cancel. gloſſa* 9. §.1. *in
annotation. contra nullitates n.* 184. Azevedus *ad
leg.1. num.4. tit.16. lib.3. recop.* Maſobr. *in ſua praxi
habendi examinis concurſum Reg.5. dub.*5. & ad-
dunt idem Gonzalez *num.* 186. Barboſa *in dicto
cap.*13. *num.*26. Maſobr. *dicto dubio* 5. *num.* 5.
Gregorius XV. *deciſ.*515. & 538. Rota *deciſ.* 10. 72
part.2. diverſ. † ut non tollatur appellatio à mala
relatione, & gravamine, ac reprobatione exami-
natorum. Et cum his finem impono expoſitioni
hujus noſtri textus, & *tit. de ætate, & Qualitate
ordin.* die 25. Maii anni 1658. in ipſa die, quo ce-
lebratur feſtivitas ſolemniſſima Aſcenſionis Do-
mini noſtri JESU-CHRISTI ad Cœlos de hoc
mundo, quem precor, ut ſit in ejus laudem, &
ſanctiſſimæ ejus Matris Virginis Mariæ.

Finis PARTIS PRIMÆ *hujus* TRACTATUS
de Officiis & Sacris Eccleſiæ.

Digitized by Google

Digitized by Google